SVENSK-ESTNISK ORDBOK

UTARBETAD AV ÜLEV AALOE, ILMAR MULLAMAA, TIINA MULLAMAA, ANU SALUÄÄR, JUHAN TULDAVA, ENNO TURMEN

UNDER REDAKTION AV HENRIK SEPAMAA

FÖRLAGET VALGUS • TALLINN 1979

ROOTSI-EESTI SÕNARAAMAT

KOOSTANUD ÜLEV AALOE, ILMAR MULLAMAA, TIINA MULLAMAA, ANU SALUÄÄR, JUHAN TULDAVA, ENNO TURMEN

TOIMETANUD HENRIK SEPAMAA

TALLINN • «VALGUS» • 1979

Aaloe, Ü., Mullamaa, I., Mullamaa, T., Saluäär, A., Tuldava, J., Turmen, E.

R 70 Rootsi-eesti sõnaraamat. — Tallinn: Valgus, 1979. — 528 lk.

Sõnaraamatus on umbes 40 000 märksõna rootsi keele põhi- ja oskussõnavarast. Mõningal määral sisaldab sõnaraamat ka fraseoloogiat. Sõnastiku osale lisanduvad valimik kohanimesid ja lühiülevaade rootsi keele hääldamisest ning grammatikast.

Sõnaraamatu ülesandeks on abistada nii keeltekursustel kui ka iseseisvalt rootsi keelt õppijaid ning teisi keelehuvilisi ja tõlkijaid tänapäeva rootsi ilukirjanduse, ajakirjanduse ning ühiskondlik-poliitiliste ja populaarteaduslike tekstide lugemisel ja tõlkimisel.

4602020000

A

70105—063
M 902(16)—79

1—79 4T(Rootsi)(03)

Юлев Оттович Аалоэ, Ильмар Карлович Мулламаа, Тийна Пеэтеровна Мулламаа, Ану Калевовна Салуяэр, Юхан Артурович Тулдава, Энно Александрович Турмен **Шведско-эстонский словарь** На шведском и эстонском языках Художник-оформитель И. Пяэсуке Таллин, «Валгус». Toimetajad H. Sepamaa ja B. Betlem. Kunstiline toimetaja R. Eilsen. Tehniline toimetaja K. Ehte. Korrektor M. Lõokene. ИБ № 1112. Laduda antud 19. 01. 77. Trükkida antud 18. 01. 79. Formaat 60×90/16. Trükipaber nr. 1. Kiri: baltika. Kõrgtrükk. Tingtrükipoognaid 33,0. Arvestuspoognaid 59,44. Trükiarv 14 000. Tellimuse nr. 45. Hind rbl. 2.90. Kirjastus «Valgus», 200090 Tallinn, Pärnu mnt. 10. Trükikoda «Punane Täht», 200001 Tallinn, Pikk t. 58.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna ordbok utgavs 1979 i Tallinn i Estniska sovjetrepubliken. Den digitaliserades i september 2015. Sidorna är scannade i 400 dpi färg.

Tre år tidigare digitaliserade vi en annan ***Svensk-estnisk ordbok*** som utgavs 1976 i Stockholm. Projekt Runeberg digitaliserar ordböcker som dessa under antagandet att de inte skyddas av upphovsrätt i 70 år, utan enbart av katalogskydd i 15 år.

EESSÕNA

Käesolev rootsi-eesti sõnaraamat sisaldab umbes 40 000 rootsikeelset märksõna,, mis hõlmavad üldsõnavarasse kuuluvaid sõnu ja olulisemaid teadus-, tehnika-, majandus` ja spordialaseid termineid. Märksõnade artiklites on antud ka vajalikku fraseoloogiat. Sõnaraamat koosneb järgmistest osadest: 1) eessõna, 2) sõnaraamatu kasutamise juhendid, 3) sõnaraamatus kasutatud lühendid, 4) sõnastik, 5) geograafilisi nimesid, 6) rootsi lühendeid, 7) rootsi tähestik, hääldamisjühised ja lühike grammatika.

Sõnaraamatu ülesandeks on abistada nii keeltekursustel kui ka iseseisvalt rootsi keelt õppijaid ning teisi keelehuvilisi ja tõlkijaid rootsi ilukirjanduse, ajakirjanduse ning ühiskondlik-poliitiliste ja populaarteaduslike tekstide lugemisel ja tõlkimisel.

Sõnaraamatu koostamisel on kasutatud peamiselt järgmisi teatmeteoseid: Gibson, H. Svensk slangordbok. Stockholm, 1969. 208 s. Gullberg, H., Niklasson, G. Fraseologisk ordlista. Stockholm, 1966. 149 s. Illustrerad svensk ordbok. Redaktor B. Molde. Stockholm, 1958. 1917 s. Mandelstam, J., Igelström, A. Svensk-rysk ordbok. Helsingfors, 1905. 1106 s. Modern svensk-engelsk ordbok. Stockholm, 1970. 566 s. Roth, N. Förkortningslexikon. Stockholm, 1960.

Seppik, H. Rootsi-eesti ja eesti-rootsi taskusõnaraamat. I osa: rootsi-eesti. Tallinn, 1940. 159 lk.

Strömbergs Synonymordbok. Stockholm, 1955. 480 s.

Svensk Handordbok. Konstruktioner och fraseologi. Under redaktion av T. Johannisson och K. G. Ljunggren. Stockholm, 1960. 891 s. Svenska Akademiens Ordlista över svenska språket. 9:de upplagan. Stockholm, 1974. 607 s.

Svenska Duden. Bildlexikon. Mannheim, 1966. 672 s.

Svensk-engelskt lexikon. Utgivet av O. R. Reuter. 2:a, reviderade upplagan. Stockholm, 1961. 405 s. Svensk-tysk ordbok. Andra upplagan. Stockholm, 1969. 755 s. Svensk-engelsk ordbok. (Red. R. Santesson). Stockholm, 1970. 970 s. Svensk-franskt lexikon. Utgivet av N. Sund. Stockholm, 1953. 404 s. Võõrsõnade leksikon. Koostanud R. Kleis, J. Silvet, E. Vääri. Tallinn, 1961. 561 lk. Wessén, E. Våra ord, deras uttal och ursprung. Stockholm, 1961. Wieselgren, P., Ariste, P., Suits, G. Rootsi-eesti sõnaraamat. Tartu, 1939. 1016 lk. Wieselgren, P., Suits, G., Ariste, P. Rootsi-eesti sõnaraamat. Ümber töötanud, lühendanud ja täiendanud H. Meister. 2. trükk. Uppsala, 1971. 384 lk. õigekeelsuse sõnaraamat. Toimetanud E. Nurm, E. Raiet, M. Kindlam. Tallinn, 1960.

872 lk. (

MiiAaHOBa, A- IÜBeACKO-pyccKHH CAOBapb. H3AaHne leTBepToe, ncnpaBAeHHoe h AonoAHeHHoe. MocKBa, 1973. 760 c. Grammatikaosa põhineb peamiselt õpikul: Tuldava, J. Rootsi keele grammatika. Tartu, 1969. 334 lk.

Sõnaraamatu on koostanud autorite kollektiiv, kusjuures töö jagunes alljärgnevalt: J. Tuldava on koostanud sõnaraamatu kasutamise juhendid, tähed a, b, c ja grammatikaosa ühes hääldamisjuhistega. J. Tuldava juhendas ka autorite kollektiivi tööd.

E. Tur men on koostanud tähed d, s, t ja koos I. Mullamaaga geograafilised nimed ning rootsi lühendite nimestiku.6

I. M u 11 a m a a on koostanud tähed e, f, g, h, i, j ja koos E. Turmeniga geograafilised nimed ning rootsi lühendite nimestiku. T. Mullamaa on koostanud tähed k, I, m, U. A a 1 o e tähed n, o, p, q, i, A. S a 1 u ä ä r tähed u, v, w, x, y, z, å, å, <5.

Autorid avaldavad siirast tänu retsensendile ning toimetajale H. Sepamaale ja kirjastuse toimetajale B. Betlemale asjatundliku abi ja nõu eest sõnaraamatu sisulisel ja vormilisel täiustamisel. SÕNARAAMATU KASUTAMISE JUHENDID

1. Rootsikeelsed märksõnad on antud tähestikulises järjestuses. Geograafilised nimed ja tähtsamad rootsi keeles kasutatavad lühendid on toodud lisana sõnaraamatu lõpus.

Kõik rootsikeelsed märksõnad või nende osad on trükitud poolpaksus püstkirjas. Eestikeelsed vasted on antud tavalises püstkirjas.

2. Samatüvelised märksõnad on sageli koondatud ühte artiklisse (pesasse), kusjuures nende ühine osa on artikli esimeses märksõnas eraldatud püstjoonega (|) ja järgnevates tuletistes asendatud poolpaksu tildega (~):

fall I frukt...; ~ färdig...; ~grop

loe: fallfrukt...; fallfärdig ..fallgrop)

Tilde võib asendada ka artikli esimest märksõna tervikuna:

namn ...; ~anrop ..~byte ..~e

(loe: namn ...; namnanrop ...; namnbyte...; namne)

Püstjoont on vahel kasutatud ka liitsõnaosade selgemaks esiletoomiseks keeleõppija huvides:

skälls I ord; res|tid; bil|drulle

3. Märksõna juurde kuuluvad rootsikeelsed väljendid on toodud kursiivkirjas. Seejuures asendab tilde väljendis kasutatavat märksõna täielikult, püstjoont arvestamata:

fail! rep ...; vara på ~et (loe: vara på fallrepet); ~skärm ..hoppa i ~ (loe: hoppa i fallskärm)

Juhul, kui väljendis märksõna algkuju muutub, tuuakse muudetud vorm täielikult: fail |a ...; vad faller dig in?

4. Märksõnalised homonüümid on eristatud rooma numbritega ja esitatud eri artiklites:

kall I kutse, amet; kutsumus kall II külm

5. Kui üks ja sama märksõna kuulub erinevatesse sõnaliikidesse, siis kasutatakse nende eristamiseks poolpakse araabia numbreid ja vastava sõnaliigi märgendit kursiivkirjas;

fast t. adj____; 2. adv____; 3. kon J____

6. Tähenduselt lähedased eestikeelsed vasted on eraldatud komaga, tähenduselt kaugemad semikooloniga või suurema tähendusliku erinevuse puhul suluga varustatud araabia numbriga:

efterföljare järgija, poolehoidja; järglane

absolutism 1) absolutism, piiramatu ainuvalitsus; 2) täiskarskus

7. Nimi- ja tegusõnaliste märksõnade järel antakse tavaliselt sõnaliigi lühend ja muutetüübi (käändkonna või pöördkonna) number, mis tähistab nimi- või tegusõna kuulumist vastavasse käändkonda või pöördkonda:

flicka sl tüdruk ana vi aimama

Lähemalt nimisõnade käänamise ja tegusõnade pööramise kohta vt. lk. 504 jj. Mõnede sageli esinevate sufiksitega moodustatud märksõnade juures puudub märge käände- v. pöördetüübi kohta (näit. sufiksitega -ant, -are, -era, -hei jt.). Selliste

sõnade muutevormid on antud eri tabelis grammatikaosas lk. 506.8. Ebareeglipäraste nimi- ja tegusõnade muutevormid on ära toodud märksõna järel:

man mannen män mees binda band bundit siduma

Muutevorme ei ole antud ebareeglipäraste liit- ja tuletatud nimi- ja tegusõnade puhul. Nende muutevorme tuleb otsida vastavate lihtsõnade alt: sjöman meremees (vt. man) fastbinda kinni siduma (vt. binda) befara läbi rändama v. reisima (vt. fara)

Ebareeglipärased tegusõnad koos muutevormidega on ära toodud ka grammatikaosas lk. 516 jj.

9. Kui nimisõna kasutatakse ainult ainsuses, siis on märksõna järel antud ainsuse lõppartikkel (sidekriipsuga):

bravur -en bravuur, bravuursus agg -et (sala)viha

Kui ainult ainsuses kasutatava nimisõna määratud vorm on võrdne määramata vormiga (s. t. ilma lõppartiklita), siis on märgitud sõna grammatiline sugu (neutr. või utr.):

debet neutr. deebet december utr. detsember

10. Mõningatel juhtudel kasutatakse sõna muutumatul kujul, kusjuures sõnaliik või grammatiline sugu ei ole oluline või pole täpselt määratletav. Sel juhul lisatakse märksõnale märgend inv.:

akt II inv. tähelepanu; hoolitsus; ge ~ på ngt millelegi tähelepanu pöörama; ... Märgendit inv. kasutatakse ka omadussõnade puhul, mida ei saa kompareerida: allena 1. adj. inv. poeet, üksik;...

11. Erialased terminid on varustatud vastava lühendiga kursiivkirjas (geogr., Igv., tehn. jne.). Kursiivkirjas on toodud ka grammatilised ja muud selgitavad lühendid (sg., pl., vs., pilti.):

borsyra -n keem., farm. boorhape buff s2 kõnek. tõuge, müks

12. Kui märksõna või mõni selle eri tähendus jäetakse tõlkimata ja antakse ainult selle alla kuuluvate sõnaühendite tõlkevasted, siis kasutatakse märksõna või selle eri tähendust märkiva numbri järel koolonit:

skipa vi: ~ lag och rätta kohut mõistma skiva ... 4): klara ~n pilti, tööga toime tulema

a

13. Kui sõnal on olemas eelistatavam sünonüüm, siis juhatatakse selle juurde lühendiga vt.:

eljes(t) vt. annars bandmask s2 vt. binnikemask

Lühendit vt. kasutatakse ka neil juhtudel, kui tahetakse vältida tõlkevastete kordamist:

data pl. 1) vt. datum; 2) andmed, faktid

14. Fakultatiivsed sõnad või sõnaosad on ümarsulgudes: ha(va) (loe: ha või hava)

haj s2 hai(kala)

allihop[a] pron. kõnek. kõik (üheskoos)

betsla (på) en häst hobusele päitseid pähe panema

ümarsulgudes on toodud ka mõlema keele võimalikke või ligilähedasi variante.

15. Grammatilised jm. seletused ning tõlkevasteid täpsustavad märkused on antud ümarsulgudes kursiivkirjas:

skira vi sulatama (rasva, võid jms.)

anlupen 1) tuhmunud (metalli kohta); 2) roostene

16. Kui sõnade liitumisel rootsi keeles kolm ühesugust konsonanti kõrvu satub, siis langeb üks neist välja, liitsõna poolitamisel aga säilivad kõik kolm. Sõnaraamatus on antud mõlemad vormid:

gadd |a; —drag (gäddrag) moss |a; ~ skärm (mösskärm)9

brännässla (bränn-nässla) tillåta (till-låta)

17. Rootsi keele dünaamilist sõnarõhku märgitakse punktiga rõhulise vokaali all neil juhtudel, kui rõhk ei asu esimesel silbil:

natur... evenemang ...

Kui tuletistes rõhk nihkub tuletisosale, siis esimesel märksõnal märgitud rõhk kaotab kehtivuse:

debut...; ~ ant (loe: debutant)

Akuudimärgiga tähistatud rootsikeelsetel sõnadel rõhku punktiga (s. o. teistkordselt) ei märgita: idé... resumé...

Rootsi keele muusikalist rõhku ei ole sõnastikus märgitud. Dünaamilise ja muusikalise rõhu kohta vt. lähemalt grammatikaosas lk. 502 jj.

18. Märksõna hääldus märgitakse nurksulgudes ainult ebareeglipärastel juhtudel. Hääldus on toodud transkriptsioonis kas terve sõna, sõnaosa või ainult teatava hääliku kohta. Koolon transkriptsioonis tähistab vokaali pikendust. Häälduse esitamisel on kasutatud järgmisi foneetilisi märke:

e — lahtine e T) — nasaalne n ü — lahtine lühike ü

Rootsi o häältub reeglipäraselt meie u-na, mistõttu seda hääldust nurksulgudes ei märgita (välja arvatud juhud, kui vokaali hääldatakse pikalt kinnises silbis, näit. sõnas bord [hu:-]). Kui vokaal o häältub sarnaselt eesti o-ga, siis on see nurksulgudes märgitud [o].

Häälduse kohta vt. lähemalt grammatikaosas lk. 497 jj.

SÕNARAAMATUS KASUTATUD LÜHENDID

adj. — adjektiiv, omadussõna

abstr. — abstraktne

adj. p. — adjektiivne partitsiip

adv. — adverb, määrsõna

aiand. — aiandus

aj. — ajalugu; ajalooline

a jak. — ajakirjandus

ameti. — ametlik ja kantseleikeel

anat. — anatoomia

aiheol. — arheoloogia

aihit. — arhitektuur

asti. — astronoomia

av. — aviatsioon, lennundus

biol. — bioloogia

bot. — botaanika

def. — määratud vorm

dep. — depoonens

ehit. — ehitusala

ei. — elektrotehnika

emf. — emfaatiline, rõhutav

fam. — familiaarne

farm. — farmaatsia, farmakoloogia

fem. — feminiin, naissugu

filos. — filosoofia

folkl. — folkloor

fot. — fotograafia

füsiol. — füsioloogia

füüs. — füüsika

gen. — genitiiv

geogr. — geograafia

geol. — geoloogia

halv. — halvustav

harv. — harva esinev

impers. — impersonaalne, umbisikuline'

impf. — imperfekt

inf. — infinitiiv

inter j. — interjektsioon, hüüdsõna intr. — intransitiivne, sihitu inv. — invariaabel, muutumatu iroon. — irooniline jah. — jahindus

jms. — ja muu selline, ja muud sellised`. jne. — ja nii edasi jt. — ja teised

jur. — jurisprudents, õigusteadus

kai. — kalandus

keem. — keemia

kirikl. — kiriklik

kirj. — kirjandusteadus

kok. — kokandus

kollekt. — kollektiivne

komp. — komparatiiv, keskvõrre 9

brännässla (bränn-nässla) tillåta (till-låta)

17. Rootsi keele dünaamilist sõnarõhku märgitakse punktiga rõhulise vokaali all neil juhtudel, kui rõhk ei asu

esimesel silbil:

natur... evenemang ...

Kui tuletistes rõhk nihkub tuletisosale, siis esimesel märksõnal märgitud rõhk kaotab kehtivuse:

debut...; ~ ant (loe: debutant)

Akuudimärgiga tähistatud rootsikeelsetel sõnadel rõhku punktiga (s. o. teistkordselt) ei märgita: idé... resumé...

Rootsi keele muusikalist rõhku ei ole sõnastikus märgitud. Dünaamilise ja muusikalise rõhu kohta vt. lähemalt grammatikaosas lk. 502 jj.

18. Märksõna hääldus märgitakse nurksulgudes ainult ebareeglipärastel juhtudel. Hääldus on toodud transkriptsioonis kas terve sõna, sõnaosa või ainult teatava hääliku kohta. Koolon transkriptsioonis tähistab vokaali pikendust. Häälduse esitamisel on kasutatud järgmisi foneetilisi märke:

e — lahtine e T) — nasaalne n ü — lahtine lühike ü

Rootsi o hääldub reeglipäraselt meie u-na, mistõttu seda hääldust nurksulgudes ei märgita (välja arvatud juhud, kui vokaali hääldatakse pikalt kinnises silbis, näit. sõnas bord [hu:-]). Kui vokaal o hääldub sarnaselt eesti o-ga, siis on see nurksulgudes märgitud [o].

Häälduse kohta vt. lähemalt grammatikaosas lk. 497 jj.

SÕNARAAMATUS KASUTATUD LÜHENDID

adj. — adjektiiv, omadussõna

abstr. — abstraktne

adj. p. — adjektiivne partitsiip

adv. — adverb, määrsõna

aiand. — aiandus

aj. — ajalugu; ajalooline

a jak. — ajakirjandus

ameti. — ametlik ja kantseleikeel

anat. — anatoomia

aiheol. — arheoloogia

aihit. — arhitektuur

asti. — astronoomia

av. — aviatsioon, lennundus

biol. — bioloogia

bot. — botaanika

def. — määratud vorm

dep. — depoonens

ehit. — ehitusala

ei. — elektrotehnika

emf. — emfaatiline, rõhutav

fam. — familiaarne

farm. — farmaatsia, farmakoloogia

fem. — feminiin, naissugu

filos. — filosoofia

folkl. — folkloor

fot. — fotograafia

füsiol. — füsioloogia

füüs. — füüsika

gen. — genitiiv

geogr. — geograafia

geol. — geoloogia

halv. — halvustav

harv. — harva esinev

impers. — impersonaalne, umbisikuline'

impf. — imperfekt

inf. — infinitiiv

inter j. — interjektsioon, hüüdsõna intr. — intransitiivne, sihitu inv. — invariaabel, muutumatu iroon. — irooniline jah. — jahindus

jms. — ja muu selline, ja muud sellised`. jne. — ja nii edasi jt. — ja teised

jur. — jurisprudents, õigusteadus

kai. — kalandus

keem. — keemia

kirikl. — kiriklik

kirj. — kirjandusteadus

kok. — kokandus

kollekt. — kollektiivne

komp. — komparatiiv, keskvõrre10

kon j. — konjunktsioon, sidesõna konkr. — konkreetne kunst. — kujutav kunst kõnek. — kõnekeelne lastek. — lastekeelne lgv. — lingvistika, keeleteadus lit. — literatuurne liits. — liitsõna loog. — loogika lüh. — lühend, lühendatult maj. — majandus, majandusteadus mask. — maskuliin, meessugu mat. — matemaatika med. — meditsiin, arstiteadus mer. — merendus meteor. — meteoroloogia mets. — metsandus min. — mineraloogia murd. — murdeline muus. — muusika mäend. — mäendus müt. — mütoloogia nai j. — naljatlev neutr. — neutrum, kesksugu ngn (någon) — keegi, kedagi ngns (någons) — kellegi ngt (något) — miski, midagi ngts (nå gots) — millegi num. — numeraal, arvsõna näit. — näiteks part. — partikkel, kildsõna pass. — passiiv ped. — pedagoogika pilti. — piltlik pl. — pluural, mitmus poeet. — poeetiline

pöl. — poliitika

ppf. — perfekti partitsiip

ppr. — preesensi partitsiip

pred. adj. — predikatiivne adjektiiv

prees. — preesens, olevik

prep. — prepositsioon, eessõna

pron. — pronoomen, asesõna

psühh. — psühholoogia

põll. — põlluma j andus

rdt. — raudtee

refl. — refleksiivne, enesekohane

rõhul. — rõhuline, rõhuliste

s — substantiiv, nimisõna

sg. — singular, ainsus

sp. — substantiivne partitsiip

sport. — sport ja kehakultuur

sup. — supiinum

superi. — superlatiiv, ülivõrre

sõj. — sõjandus

zool. — zooloogia

taval. — tavaliselt

teat. — teatav, teatud

teatr. — teatriala

tehn. — tehnika

tekst. — tekstiiliala

tr. — transitiivne, sihiline

trük. — trükindus

utr. — utrum, ühissugu

v — verb, tegusõna

v. — või, ehk

van. — vananenud

vet. — veterinaaria

vrd. — võrdle

vs. — vanasõna

vt. — vaata

vulg. — vulgaarne 11

A

A, a -(e)t -n del. pl. -na 1) A, a (kirjatäht); 2) muus. la è piep. 1) kuni; två ~ tre gånger kaks kuni kolm korda; 2) à, igaüks; biljetter ~ en krona piletid à üks kroon tükk

abborre [-o-] s2 ahven abbrevation lühendus; lühend abc [abese:] s6 tähestik; ~ bok aabits ABC-stridsmedel s7

sõj. aatomi-, bakterioloogiline ja keemiline relv abdik|ation abdikatsioon, loobumine, lahtiütlemine [troonist, võimust jms.); ~era loobuma, lahti ütlema (troonist, võimust jms.) aber neutr.: ett ~ takistus, «aga»; saken har ett litet ~ asjal on väike konks juures

abessjn|ier s9 abessiinlane; ~fijsk adj. abessiinia

abnorm [-o-] abnormne, ebanormaalne; soerdlik; — rtet abnormsus, ebanormaalsus; soerdlikkus, väärareng abonn|emang s7 abonement, ettetellimus; ~ent abonent, ettetellija; -~era aboneerima, ette tellima; ~ på en tidning ajalehte tellima; ~ d plats reserveeritud (ja makstud) koht abort [-o-] s3 abort

abrupt abruptne, katkendlik, murtud; järsk

abscess [-sess] s3 abstsess, mädanik,

mädapaise absolut 1. adj. absoluutne, täielik, piiramatu; han fick ~ majoritet ta sai absoluutse (häälte)enamuse; 2. adv. absoluutselt, täielikult, piiramatult; täiesti, täitsa; kindlasti, tingimata; det år — omöjligt see on täiesti võimatu; han vill ~ gå ta tahab tingimata minna; det kan jag — inte gå med på sellega ei saa ma mingil juhul nõustuda

absolut|ism 1) absolutism, piiramatu ainuvalitsus; 2) täiskarskus; ~ist 1) täiskarsklane; 2) harv. absolutist, absolutismi pooldaja

absolvera 1) (kursust, õpinguid) lõpetama; 2) (eksamit) sooritama absorbera 1) lüüs., keem. absorbeerima, neelama, imama; 2) pilti.: han var helt ~d av sina studier ta oli oma õpinguisse täiesti süvenenud absorption füüs., keem. absorptsioon, neeldumine; ~s [förmåga -n lüüs., keem. absorptsioonivõime abstrahera 1) loog. abstraheerima; 2): ~ från ngt milleltki tähelepanu kõrvale juhtima; midagi mitte arvesse võtma

abstrakt abstraktne, mõtteline; ~ ion

abstraktsioon absurd absurdne, mõttetu; ~ itet absurdsus, mõttetus acceler|ation aktseleratsioon, kiirendus; ~ator [-or] s3 aktseleraator, gaasipedaal

accent [aks-] aktsent; rõhk; rõhumärk; ~ uera aktsentueerima; rõhutama, toonitama, esile tõstma accept|abel [aks-] vastuvõetav; heaks-kiidetav; ~era aktsepteerima; vastu võtma; heaks kiitma accession [aks-] juurdetulek, juurdekasv; lisandumine; ~s|katalog [-org] uute raamatute kataloog aceton [-o:n] s4 keem. atsetoon acetylen s3, s4 keem. atsetüleen ack inter j. ah; oi ackja sl lapi kelk, süstsaan acklamation aklamatsioon; heakskiidu-hüüd; med v. genom ~ üksmeelselt ilma hääletamata acklimatisera aklimatiseerima; ~ sig aklimatiseeruma; kohanema, harjuma ackommodation füsiol. akommodatsioon,

(silma) kohanemine ackompanj latrjs [-Ao-] muus. akompa-neerija, saatja (naine)-, ~atör muus. akompaneerija, saatja (mees); ~emang s7 muus. akompanement, saade; under ~ av piano klaveri saatel; ~era muus. akompaneerima-,, saatmaackord

ackord [-ko-] s7 1) muus. akord, kooskõla; 2) maj. akord, kokkulepe; 3) tükitöö; arbeta på ~ tükitööd tegema; ~s| arbete s6 tükitöö; ~s| lön s3 tükitöötasu ackreditera 1) pöl. akrediteerima, volitama; 2) maj. krediiti avama; 3): väi (illa) ~d heas (halvas) kirjas ackumul|ation akumulatsioon; kuhjamine; kuhjumine (ka maj.)-, ~ator [-or] tehn. akumulaator ackurat kõnek. 1. adj. akuraatne, täpne; 2. adv. akuraatselt, täpselt; täiesti; det gör mig ~ detsamma mul on täiesti ükskõik

ackusativ s3 lgv. akusatiiv, sihitav; ~ objekt [-o-] s7 akusatiivobjekt, (otse) sihitis ackuschör [-šö:r] med. akušöör, sünnitus-

arst; ~ska sl ämmaemand ackvisi|tion akvisitsioon, omandamine; soetamine; soetis; han är en verklig ~ för teatern ta on teatrile tõeliselt kasulik leid; ~tör (kindlustusseltsi) agent; kuulutustekoguja ad acta inv.: lägga ngt •

— midagi toimikusse panema; pilti, millelegi käega lööma

adams| dräkt -en aadamaülikond; i ~ aadamaülikonnas, alasti; ~ äpple -t aadamaõun, kõrisõlm adapt|ation füsiol., biol. adaptatsioon, kohanemine; ~ era adapteerima, kohandama addera mat. liitma, kokku arvutama addition mat. liitmine, kokkuarvamine; ~s| maskin s3 liitmismasin, arvutusmasin; ~s| tecken s7 mat. liitmis- v. plussmärk

adekvat adekvaatne, võrdne, täiesti vastav; det ~a ordet õige sõna õigel kohal; uttrycka sig ~ end täpselt väljendama

adel s2 aadel; ~s|dam s3 aadlik, aadlidaam; ~s| man aadlik, aadlimees; ~ s | stånd -et aadliseisus adept s3 adept; õpilane; pooldaja, poolehoidja

aderton [-on v. a:rton] num. kaheksateist (kümmend); en av de ~ Rootsi Akadeemia liige; ~ hundratalet üheksateistkümnes sajand; på ~ üheksateistkümnendal sajandil; ~ tiden: vid ~ kella 18 paiku; — årig kaheksateistkümneaastane; ~äring s2 kaheksateistkümneaastane poiss v. tüdruk; ~ årsåldern: i ~ (umbes) kaheksateistkümne aasta vanuses adjektiv s7 lgv. adjektiiv, omadussõna adjunkt s3 1) ped. adjunkt; õpetaja; 2) kirikl. abiõpetaja

adjö [ajö:] 1. neutr. jumalaga- v. hüvastijätt; säga ~ till ngn kellegagi jumalaga v. hüvasti jätma; 2. inter j. adjöö!, jumalaga!, hüvasti!; ~ så länge! (seniks) nägemiseni!; ~med (på) dig! ela hästi!, kõike head!; ~ss [ajöss] inter j. iam. adjöö!, nägemiseni! adi|a vi aadeidama, aadliseisusse tõstma; pilti, õilistama; arbetet ~ r mannen töö õilistab inimest; ~ig aadellik, aadli-; av ~ börd aadlisoost administr|ation administratsioon; valitsus, haldus; juhtkond; ~atjv administratiivne; på ~ väg administratiivsel teel; ~atör administraator, haldur, (vastutav) korraldaja; ~era administreerima, valitsema, haldama admittera juurde laskma; lubama; ~ till

examen eksamile lubama ad notam inv.: ta ~ teatavaks võtma;

meelde jätma adop I tera [-o-] jur. adopteerima, lapsendama; pilti, (arvamust, seisukohta) omaks võtma; ~tion jur. adoptsioon, lapsendus; adopteerimine, lapsendamine

adoptjv jur. adoptiivne, lapsendatud; ~barn s7 kasulaps; ~ föräldrar pl. kasuvanemad; ~ hem s7 kasuvanemate kodu

adress 1) aadress; vad har ni för ~? mis on teie aadress?; en fråga med oriktig ~ pilti, küsimus valel aadressil; 2) au-aadress, õnnitlus; 3) avaldus (riigipeale) ; ~at adressaat; ~era adres-seerima; ~ sig till ngn kellegi poole pöörduma (kõnega, avaldusega jms.); ~kalender s2 aadressiraamat; ~kõrt s7 pakikaart; ~ lapp s2 etikett, nime-sedel (aadressiga) adverb s7 lgv. adverb, määrsõna; — lal s7 lgv. adverbiaal, määrus; ~iell lgv. adverbiaalne; määrsõnaline; määruslik adversativ, adversatjv adversatiivne, vastupidine; vastandav; ~ konjunktion lgv. vastandav sidesõna advokat advokaat; ~ byrå s3 advokaadibüroo, -kontor; ~ samfund s7 advokaatide kogu, advokatuur; ~ yr s3 seadu-seväänamine; sofistlik tõestusviis; ~ yrke s6 advokaadikutse, advokatuur aero|drom [-o:m] s3 aerodroom, lennuväli; ~dynamjk -en füüs. aerodünaamika; ~ dynamisk füüs. areodünaami-line; ~gram [-gramm] s7 lennuposti-kiri; ~naut s3 aeronaut, õhusõitja; ~ nautik -en aeronautika, õhusõit, lennundus; ~plan s7 aeroplaan, lennuk afasj -en med. afaasia, kõnevõimetus affekt s3 psühh. afekt, (tugev) erutus, tundeliigutus; ~ation afektatsioon;affekterad

edev v. teeseldud esinemine; ~erad afekteeritud, tehtud, teeseldud; ~ion

1) psühh. afektsioon, ärritus, ärevus;

2) soosivus, poolehoid; ~ ionsvärde -t afektiivne väärtus, tundeväärtus, isiklik väärtus; den lingen hade stort — lör henne sel sõrmusel oli tema jaoks suur isiklik väärtus

affjsch [-išš] s3 afišš, müürileht, plakat; ~era afišeerima, müürilehtedega teatavaks tegema; ~ör afiši väljapanija, müürilehekleepi j a affär s3 1) äri, pood, kauplus; kaubamaja;

2) äri(tegevus); göra ~ei äri ajama;

3) pl. majanduslik olukord; han har dåliga ~er tema asjad on halvad;

4) asi; det är min — see on minu asi; lägga sig (blanda sig) i andras ~er end teiste asjadesse segama; 5) afäär, juhtumus, sekeldus, kahtlane asi; kära; det här var en tråkig ~ see on ebameeldiv lugu; han gör alltid så stor ~ av småsaker ta teeb tühjade asjade ümber alati nii palju kära; 6) van. sõj. kokkupõrge, taplus

affärs I anställd adj. p., ~ biträde s6 äriteenija; ~ centrum s8 kaubanduskeskus; ~ företag s7 kaubandusettevõte; ~ lokal s3 äriruum; ~ man ärimees; äritseja; ~mässig äriline; ~ rörelse -n äritegevus, äriajamine; ~ sinne -t pilti, ärivaim; — tid s3 (kaupluste) lahtiolekuaeg; ~ transaktion äritehing; ~ vägen: gå ~ ärimehekutset valima; ~värld(en) ärimaailm afgan s3 afgaan; ~(i)sk adj. afgaani; ~JiJska 1) sl afgaanlanna; 2) -n afgaani keel aforjsm s3 aforism, mõttetera afrikan s3, ~are aafriklane; ~sk [-a:nsk] adj. aafrika; ~ska [-a:nska] sl aafriklanna afse vt. aftse

afton [-on] -en aitnar õhtu; i ~ täna õhtul; i går ~ eile õhtul; i morgon ~ homme õhtul; i fredags ~ eelmise reede õhtul; om (på) ~en õhtul; om aftnarna õhtuti; sent i ~ hilja õhtul; mot ~en õhtu poole, õhtupoolikul; det lider mot ~ en päev jõuab õhtule; under ~ens lopp õhtu jooksul; god ~l tere õhtust!; head õhtut!; spisa ~ van. õhtust sööma afton I dräkt s3 (pidulik) õhturiietus; ~ klänning s2 õhtukleit; ~kurs s3 õhtune kursus; ~kvist kõnek.: på ~en õhtupoolikul; ~mål s7, ~ måltid s3 õhtusöök; ~ rodnad [-o:-] s3 õhtu-puna, eha(puna); ~ skola sl õhtukool; ~sang -en õhtune jumalateenistus; ~ tidning s2 õhtuleht; ~ toalett s3

õhtutualett, -rüetus; ~värd s3 õhtusöök; ~viol s3 bot. öökannike aftse adv.: i går ~ van., kõnek. eile õhtul

ag -en bot. mõõkrohi aga 1. -n (kehaline) karistus; 2. vi (kehaliselt) karistama, peksma agat min. ahhaat agave s5 bot. agaav

agent [-ge- v. -je-] s3 agent (ka lgv.);

~ ur s3 agentuur agera [-ge:- v. -je:-] näitlema, esinema; teesklema; ~ sjuk haiget teesklema; ~ herre härrat mängima; ~nde adj. p.: de ~ teatr. osatäitjad, osalised, tegelaskond agg -et (sala)viha, vimm; bära (hysa) ~ mot ngn kellegi vastu viha kandma; ~a vi piinama, vaevama; ~nde oro piinav rahutus agglutin|ation lgv., biol. aglutinatsioon, liitumine; ~era aglutineerima, liitma; aglutineeruma, liituma; ~nde språk aglutineerivad keeled aggregat tehn., min. agregaat aggress| ion agressioon, kallaletung; ~ |v agressiivne, ründav, vallutushimuline; ~ ivitet agressüvsus agit|ation agitatsioon; ~ationsmöte s6 miiting; ~ator [-or] s3 agitaator; ~atorisk agitatsiooniline; ~era agiteerima

agn [arjn] I s2 1) bot. okas; ohe; sõkal; lible; 2) pl. aganad; kõlkad; som ~ar för vinden pilti, nagu aganad tuules agn [at|n] II s7 kai. sööt, ahvatis; sätta ~ på kroken sööta konksu otsa panema

agnat jur. agnaat, isapoolne sugulane agnjosticism [agnos-] filos, agnostitsism; ~ostiker agnostik; ~ostisk agnostitsist lik

agon| s3 agoonia, surmaheitlus

agraff s3 ,1) agraff, ilupannal, haak,

sõlg; 2) med. (metall)klamber agrar 1. s3 agraarlane (ka pöl.): 2. adj. põll. agraarne, agraar-, põllunduslik, põlluma j anduslik agrikuHur -en agrikultuur, maaviljelus agronom [-o:m] agronoom ah inter j. ah; oi; ~a inter j. ahah, ahaa aj inter j. ai; oi; ~, vad det gör ont! ai, kui valus!; ~a vi: ~ sig oigama, ägama

à jour [ašu:r] adj. inv.: vara (hålla) sig ~ asjaga kursis olema; hålla ngn ~ med ngt kedagi millegi kohta pidevalt informeerima

ajournera [ašur-] edasi lükkama; sammanträdet ~ des koosolek lükati edasi;ajö

kommitén har ~ t sig komitee on oma tegevuse edasi lükanud ajö, ajöss inter j. kõnek. vt. adjö 2. akacia sl bot. akaatsia akad|emj 1) akadeemia; 2) kõrgem õppeasutus, kõrgkool; ~emiker 1) akadeemik; 2} kõrgema õppeasutuse õppejõud v. õpilane; 3) kõrgema haridusega isik; ~ emi I ledamot, ~emj| medlem akadeemia liige, akadeemik; ~ emisk akadeemiline; en rent ~ iraga puhtteoreetiline v. pedantne küsimus; ~ t bildad kõrgema haridusega akantus s2 bot., kunst, akantus akjlleshäi [akill-] -en ahhilleuse kand,

nõrk koht akleja sl bot. kurekell akribi -(e)n (teadusalane) täpsus akrobat akrobaat; ~|k -en akrobaatika;

~ isk akrobaatiline «kromatisk füüs. akromaatiline aksent vt. accent

akt I s3 1) akt, toiming, tegu; 2) akt, dokument; 3) pidulik tseremoonia, aktus; 4) teatr. vaatus; 5) kunst, akt akt II inv. tähelepanu; ge ~ på ngt millelegi tähelepanu pöörama; giv ~! tähelepanu!; sof. valvel!; ta sig i ~ för ngt end millegi eest hoidma; ta tillfället i — juhust kasutama; i — och mening att... selle eesmärgiga, et... akt III inv.: förklara ngn i ~ kedagi lindpriiks kuulutama akta vi 1) hoidma, kaitsma; ~ ögonen silmi hoidma; bör ~s för vätal hoida kuivas kohas!; 2): ~ sig end hoidma, ettevaatlik olema; ~ dig så att du inte falieri vaata ette, et sa ei kuku!; ~ digl ole ettevaatlik!, vaata ette!; ~ er för hunden! hoia koera eest!, ettevaatust, koer!; 3) austama, lugu pidama; han är allmänt ~d temast peetakse üldiselt lugu; 4) pidama, lugema; ~ ngt för nödigt midagi vajalikuks pidama; 5) van., murd. kavatsema; han ~r resa härifrån ta kavatseb siit ära sõita; ~d lugupeetud, austatud akter mer. 1. s2 ahter, pära; 2. adv.: ~ ifrån ahtrist; ~ om ahtris; ~ uf, ~ över ahtrisse aktie [aktsie] s5 1) ma J. aktsia, osatäht; 2) pl. pilti, reputatsioon, kuulsus; hans ~r står lågt i kurs hos chefen ta ön oma šefi juures halvas kirjas; ~ bolag s7 maj. aktsiaselts, -kompanii; ~mantel s2 maj. aktsiatäht, -tunnistus; ~post [-o-] s3 ma], suurem hulk aktsiaid; ~ stock [-o-] s2 ma), aktsiapakk (ühe ettevõtte kõik aktsiad); ~teckning s3 maj. aktsiate ost(mine); ~ ägare aktsiaomanik, al»tsionär

aktion [akšu:n] 1) aktsioon, tegevus, toiming; kampaania, üritus; skrida till ~ tegevusse astuma; 2) jur. süüdistus (ametialases kuritöös); 3) aj. sõj. lahing; pl. sõjategevus; ~s|klar adj. teovalmis, tegevusvalmis; ~s| radie s5 tegevusraadius aktiv, aktiv t. s4 Igv. aktiiv; 2. adj. 1) aktiivne, tegev, toimekas; ~ tjänst sõj. tegevteenistus; 2) Igv. aktiivne, aktiivi-aktiva pl. maj. aktiva aktiv |isera aktiviseerima, tegevusse rakendama; ~|sm pöl. sõjapooldajate liikumine; ~ist pöl. sõjast osavõtu pooldaja; ~ Het aktiivsus, toimekus; ~um lgv. vt. aktiv 1. aktning austus, lugupidamine; ha (hysa) stor ~ för ngn kellegi vastu suurt lugupidamist tundma aktnings | betygelse austus- v. lugupidamisavaldusi ~full aupaklik; ~fulft adv. austusega, lugupidamisega (kirjas); ~värd austamisväärne; märkimisväärne; en ~ summa pilti, õige suur summa aktrjs s3 kõnek. näitlejanna aktsam ettevaatlik, hoolikas; vara ~ om (med) sin hälsa oma tervisega ettevaatlik olema; ~het ettevaatlikkus, hoolikus

akt| samling toimik, kaust; ~ studie s5 kunst. vt. akt I 5); ~ stycke s6 dokument, akt

aktualf|sera aktuaalseks muutma; frågan har ~ ts küsimus on kerkinud päevakorda; ~ tet aktuaalsus; frågan saknar för närvarande ~ see küsimus pole praegu aktuaalne aktuarie s5 aktuaar, kirjutaja, ametnik aktuell 1) aktuaalne, päevakorral olev; ajakohane; en ~ bok ajakohane raamat; de ~a varorna kõnesolevad kaubad; 2) filos, tõeline, tegelik aktör s3 kõnek. näitleja akustik -en akustika (ka füüs.) akustisk akustiline

akut 1. s3 lgv. akuut- v. lihtaktsent; akuut (rõhumärk); 2. adj. akuutne, äge, terav; ~ smärta terav v. äge valu; ~ accent lgv. vt. akut 1. akvamarjn s3 min. akvamariin akvarell s3 kunst, akvarell, vesivärv; ~färg [-rj] s3 kunst, akvarellvärv; ~|st kunst, akvarellist; ~målning s2 kunst, akvarellmaal akvarie|fisk s2 akvaariumikala; ~växt

s3 akvaariumitaim akvarium s4 akvaarium akvavit s3 akvaviit, (vürtsitatud) viin ai s2 bot. leppà ia carle

à la carte [alakart] inv. kok. toidukaardi järgi

aladab s3 kok. (liha- v. kala]tarretis alant s3 bot. aedvaak alarm s7 alarm, häire; kära, ärevus; slå ~ alarmi lööma; ge — häiret andma; det blev stort ~ i lägret laagris tõusis suur kära; ~ anordning [-o:rd-] häire-seadeldis; ~beredskap -ensõj. valmisolek häireks; ~ era alarmeerima; erutama; ett — nde telegramm erutav telegramm; ~

signal s3 alarmisignaal; sõj. õhuhäire; ~ tillstånd -et häireolukord alban s3, ~es s3 albaanlane; ~esisk adj. albaania; ~esiska 1) sl albaan-lanna; 2) -n albaania keel; ~sk vt. ~ esisk

albatross, albatross [-o] s3 zool. albatross albinjsm -en biol. albinism album s7 album; almanahh, koguteos aldrig adv. 1) mitte kunagi, ei iialgi, ei ilmaski; ~ någonsin ei iial(gi); ~ i livet ilmapealgi, eluilmas; inte för ~ det ei mingil juhul; 2): ~ så väl kui hästi ka; om än ~ så litet kas või natukegi; de må vara ~ så vänliga nad võivad olla nii sõbralikud kui tahes; du är väi ~ s]uk? ega sa ometi haige ole?; det menar du ~! kas tõesti? alert 1. utr.: vara på ~en kõnek. valvel v. valvas olema; 2. adj. kärmas; reibas; erk; en ~ pojke reibas poiss; en ~ blick erk pilk alf s3 müt. elf

alfabet, alfabet s7 alfabeet, tähestik; ~ isk alfabeetiline, tähestikuline; i ~ ordning tähestikulises järjekorras alfa | part|kel s2 füüs. alfaosake; ~ strålar pl. füüs. alfakiired; ~ strålning s2 füüs. alfakiirgus alfågel [a:l-] s2 zool. aul alg [alj] s3 bot. vetikas algebr|a [alje-] -n mat. algebra; ~aisk

mat. algebraline, algebra-algerisk [-še:-] adj. alžeeria alibi s6 jur. alibi

alika sl zool. murd. hakk; full som en ~

purujoobnud alka sl zool. alk

alkali, alkali s4 keem. alkali, leelis; ~sk

keem. alkaalne, leeliseline alkem| [-ce-] -(e)n alkeemia; ~st alkeemik

alkohol, alkohol [-o:l] s3 alkohol; — frl alkoholivaba; ~ halt -en alkoholisisaldus; — haltig adj. alkoholi sisaldav; ~iserad adj. p. alkoholist mõjutatud v. rikutud; ~ist alkohoolik, joodik; ~ |st| anstalt s3, ~ ist| hem s7 alkohoolikute haigla v. sanatoorium; -—- ist | -vård -en alkohoolikute hoolekandekor-

raldus; ~ påverkad adj. p. alkoholi mõju all olev; ~ skadad adj. p. alkoholist kahjustatud alkov [-o:v] s3 alkoov, (voodi)nišš all (neutr. allt, pl. alla) pron. kõik, kogu; ~ världen kõnek. kõik, kogu maailm; ~ t folket kogu rahvas; ~ t gott! kõike headl; ~a slags igasugused; var i — världen håller du hus? kuhu sa ometi kadusid?; för ~ del! palun väga!; gå för ~ del inte dit ära jumalapärast sinna mine; ~ t som ~ t kokkuvõttes; framför ~ t eelkõige, ennekõike; av ~t hjärta kõigest südamest; på ~t sått igapidi, igati; utom ~t tvivel väljaspool igasugust kahtlust; av ~ t att döma kõige järgi otsustades; när ~ t kommer omkring lõppude lõpuks; i ~a fall igal juhul, igatahes; till ~ a delar igas suhtes; en gång för ~a ükskord lõplikult, esimest ja viimast korda; ~as vår vän meie ühine (hea) sõber; ~ e v. ~a man kõik (inimesed); i ~o igas suhtes; ~t i ~o kõik; mitt ~t i ~o mu parem käsi; det är ej ~om givet (see) pole kõigile antud

alla vt. all; ~handa vt. allehanda; -~ redan adv. juba; kommer du ~ ah sa juba tuled; ~ren kõnek. vt. ~ redan; ~samman(s) vt. allesammans; ~städes vt. allestädes all | bekant üldtuntud; ~ daglig 1) igapäevane; tavaline, harilik; ~ t utseende tavaline välimus; 2) banaalne; •— sanning banaalne tõde; ~deles adv. täiesti, täitsa; päris; det är ~ i sin ordning see on täiesti korras v. omal kohal; han bor ~ i närheten ta elab üsna siin lähedal; hon kom ~ nyss ta tuli just praegu; -~denstund kon j. ameti, sest et, kuna alle vt. all

allé -n -er allee, puiestee allegorj s3 allegooria allegorisk [-u:- v. -o:-] allegooriline allehanda 1. neutr. see ja teine, üks ja teine; ett brokigt ~ kirju segu, pudipadi; 2. adj. inv. igasugune, mitmesugune; igasugused, mitmesugused; barnen fick ~ småsaker lapsed said kõiksugu pisiasju allena 1. adj. inv. poeet, üksik; 2. adv. üksi, üksinda; ~ st adv. ainult; endast oeh ~ ainuüksi allergi [-g-] -{e)n med. allergia

allergisk [-g-] med. allergiline

äller I högst adj. van. kõige kõrgem, kõrgeim; på ~a ort kõige kõrgemas instantsis; ~ nadigst van. kõige armuli-allerödmjukast

sem; kõige arumulisemalt; ~ ödmjukast adv. van nalj. kõige alandlikumalt alle I sammans pion. pl. kõik; kõik üheskoos; adjö ~! nägemiseni kõigile!; ~städes kõikjal, igal pool all |fader -n müt. (vana)jumal; kirikl. jumal; ~farväg s2 peatee, magistraal; üldkasutatav tee; ~ helgonadagen kirikl. surnutepüha (Rootsis esimene pühapäev novembris)-, ~het -en filos. kõiksus; ~härskande adj. p., ^härskare ainuvalitseja allians [-ar)s] s3 pöl. allianss, liit; ~- ring

s2 laulatus- v. kihlasõrmus alliera ühendama, liitma; ~ sig liituma, liitu astuma; ~'d adj. p. liitlane; liit-las-; de ~ e pöl. liitlased aJligator [-or] s3 zool. alligaator allihop(a) pron. kõnek. kõik (üheskoos) allmoder -n poeet, emake maa allmoge -n talu- v. maarahvas; ~ dräkt s3 rahvariie, -rõivas; ~mål s7 murre, dialekt allmosa sl armuand, almus allmän adj. 1) üldine, üld-; ~ värnplikt üldine sõjaväekohustus; historia üldajalugu; på ~ gata pilti, avalikult; 2) ühiskondlik allmän I bildad (mitmekülgselt) haritud; ~ bildning üldharidus; ~fattlig üldmõistetav; ~ giltig üldkehtiv; ~het üldsus, publik; i ~- üldiselt; tavaliselt; i största ~ üldjoontes; ~ning kogukonnamaa, -vesi; ~ nytta -n üldine kasu; ~ nyttig üldkasulik; ~ sanning s2, ~sats s3 kulunud tõde, üldised fraasid allo{m) vt. all

all I omfattande kõikehaarav, -hõlmav allra adv. kõige; ~ bäst kõige paremani); ~ helst som eriti kui, seda enam et; han är ~ högst 40 år ta on kõige rohkem 40-aastane; med ~ högsta nöje suurima heameelega; ~ käraste, ~ käresta kallim, armsam all round [o:l raund] mitmekülgne, igakülgne

all| rysk ülevenemaaline; ~ rådande

adj. p. kõikvõimas, ainuvalitsev alls adv. üldse, sugugi; inte ~ mitte põrmugi v. sugugi; sugugi mitte; det är inte — (~ inte) farligt see pole üldse hädaohtlik; är det ~ nödvändigt? on see üldse vajalik? all I sköns adj. inv. igasugune, kõiksugune; igasugused, kõiksugused; ~- njutningar igasugused lõbud; i ~ rö täies rahus; ~ slavisk üldslaavi; ~ s| mäktig kõikvõimas; ~- svensk ülerootsiline; ~a serien sport. Rootsi esivõistlused; — sång -en ühislaul

allt 1. -et maailmaruum, kogu maailm, universum; 2. pron. vt. all; 3. adv. ikka, üha; ~ bättre och bättre ikka paremini ja paremini, üha paremini; ~ som oitast küllalt sageli; du hade ~ rätt ändå sul oli siiski õigus a|lt| efter prep. järgi, kohaselt; ~ eftersom konj. sedamööda kuidas, selle järgi kuidas; ~ emellanåt adv. mõnikord, vahel, vahetevahel; ~`fort adv. kõnek. ikka veel; ~-för adv. 1) liiga; ~ liten liiga väike; 2) kuigi, eriti [eituse korral); vi hade inte ~ roligt meil polnud kuigi v. (mitte) eriti lõbus alltid adv. alati, ikka; för ~ alatiseks, jäädavalt; det är ~ båttre än ingenting see on ikkagi parem kui mitte midagi

allt| ifran prep. alates, saadik, peale; ~ barndomen lapsepõlvest saadik; ~ igenom adv. täiesti, täitsa, läbi ja läbi; ~- våt läbimärg; ~- örlig läbi ja läbi aus; -~ ihop pron. kõnek. kõik, viimane kui üks

allting I -et alting (Islandi parlament) allting II pron. kõik; ~ tar sin tid iga asi võtab aega; sätta ~ på spel kõike mängu panema allt| jämt adv. ikka (veel); pidevalt; ~ mer(a) adv. üha rohkem; ~ nog adv. lühidalt, ühesõnaga, seega; ~ omfattande vt. allomfattande; ~ sammans pron. kõik (kokku); ~sedan, ~sen prep., adv., konj. sestsaadik (kui), sellest ajast peale (kui); alates; han har varit sjuk ~ i höstas ta on haige sügisest saadik; du gick har ingen ringt pärast seda, kui sa läksid, pole keegi helistanud; ~ somoftast sageli, tihti; ~så niisiis, seega, nõnda allu |derå vi: ~ på ngt millelegi vihjama; ~ sion vihje allvar -et tõsi; tõsidus, tähtsus; på ~ tõsiselt; är det ditt ~? mõtled sa seda tõsiselt?; göra ~ av ngt midagi tõesti tegema v. teoks tegema; situationens ~ olukorra tõsidus; livets ~ karm tegelikkus v. tõelisus; ~lig tõsine; ~lighet tõsidus; ~sam vt. ~lig; ~s|diger adj., ~'S |mättad adj. p. (väga) tõsine all|vetare kõigeteadja, kõikteadja; ~ä-

tare zool. kõigesööja aim s2 bot. jalakas; av ~ jalakane (kepi

jms. kohta) almanack s3, almanacka sl kalender; almanahh

aln [a:ln] s2 van. küünar (pikkusmõõt) aloe s5 bof. 1) aaloe; 2) agaav; 3) karu-sapp (droog)alp

aip s3 kõrgmäestik; ~ get -en -ter zool. mägikits; -~jn adj. alpi, alpiinne; ~ inism sport, alpinism; ~ in|st alpi-nist; ~inskvf. ~jn; ~ ros sl alpiroos; ~viol s3 bot. alpikann alruna si bot. alraun (ka folkl.) alsikeklöver s9 bot. rootsi ristikhein a|st|er s7 toode, saadus, produkt; looming, teos; litterärt ~ kirjandusteos: ~ra vi tootma, produtseerima; pilti. esile kutsuma, tekitama; ~ring tootmine; loomine; toode; looming; ~ ringsrik produktiivne, viljakas alt s2 muus. alt

aitan s3 ehit. altaan, (lahtine) rõdu altar s7 poeet.,~e -t -n kirikl. altar; ~ tavla sl kirikl., kunst, altaripilt, -maal

alter|ation 1) hämmastus; jahmatus; ärevus; 2) muus. alteratsioon; ~erad hämmastunud; jahmunud; erutatud alternativ 1. s7 alternatiiv; 2. adj. alternatiivne; ~t adv. vaheldumisi, korda-s mööda

altern^t | vinkel s2 mat. vastasnurk alternera vi alterneerima, vahelduma alt j fioi s3 muus. altviiul; ~horn s7 muus. altsarv

altitud s3 astr. altituud, kõrgus altru|ism altruism; ~istisk altruistlik aluminera keem., tehn. alumineerima, alumiiniumiga katma alum|nium s8 keem. alumiinium alumn s3 harv. kasvandik, õpilane alun s7 keem. alaun, maarjas, maarjajää;

~ it s3 min. aluniit, maarjaskivi alv I vt. alf

alv II s2 geol. aluskiht alvar -et v. -en geogr. alvar, loopealne alveol [-o:l] s3 anat. alveool, somp amalgam s4, s7 keem. amalgaam; ~era tehn., mäend. amalgaamima; ~fullning med. amalgaamtäidis amanuens s3 ametnik; assistent amarant s3 bot. amarant, rebashein amaryllis -en amaryller bot. amarüll amason [-so:n] s3 müt. amatsoon amatör s3 amatöör, asjaarmastaja; ~ ak-tig amatöör-, asjaarmastajalik; diletantlik

ambassad s3 ambassaad, suursaatkond;

~ör ambassadöör, suursaadik ambi|tion ambitsioon, auahnus; pl. auahned plaanid; ~tions|sak s3 auasi; ~tiös [-šö:s] ambitsioosne, auahne ambulans [-ans v. -arjs] s3 med. 1) ambulants; välilaatsaret; 2) kiirabiauto v. -lennuk; ringa efter ~ kiirabi välja helistama v. kutsuma; ~|flygjplan s7 sanitaar- v. kiirabilennuk

ambu|latorisk med. ambulatoorne; liikuv, ränd-; ~ t bibliotek rändraamatukogu; ~era ringi rändama; ringi käima; ~ nde cirkus rändtsirkus amen [ammen] kirikl. aamen amerikan s3, ~ are ameeriklane amerikansk [-a:nsk] adj. ameerika; ~a

sl ameeriklanna ametist min. ametüst; ~ ring s2 ametüst-sõrmus

amf|bie s5 amfiib, kahepaikne; ~bil s2 tehn. amfiibauto; ~ fordon s7 tehn. amfiibsõiduk; ~ plan s7 av. amfiiblen-nuk; ~ stridsvagn s2 sof. amfiibtank; ~ styrka sl sõj. dessantvägi amfiteater amfiteater amfora [-ora] sl amfora (antiikaeg ne

savinõu) am| s3 van. kaelarätik amin s3 keem. amiin; ~o| plast s3 tehn. aminoplast; ~o|syra sl keem. aminohape

amiral s3 admiral; ~ itet s7 admiraliteet;

kollekt, admiralid amma 1. sl amm, imetaja; 2. vi 1) imetama; 2) pilti, toitma, kasvatama ammoniak -en keem. ammoniaak ammunition s3 sõj. laskemoon; ~s| depå s3 laskemoonaladu; ~ s | gördel s2 padrunivöö amnest| s3 amnestia amning imetamine

amok [-okk] inv.: gå (löpa) ~ amokki

jooksma, hulluks minema amoralisk amoraalne, kõlblusvastane amorf(isk) [-o-] amorfne, kujutu, vormitu;

min. mittekristalliline amor|n s3 müt. kupiido, armastusjumal amorter|a [-o-] maj. amortiseerima;

~ing maj. amortisatsioon amorös adj. armastus-, armu-; ~a även-

tyr armuseiklused ampel I s2 ampel, ripplamp, -vaas ampel II suurepärane; ampla vitsord

suurepärased soovitused amper terav, kibe; ~ ost teravamaitseline juust; boken fick en ~ kritik raamat sai terava arvustuse osaliseks ampere [-pä:r] s9 ei. amper; ~ meter s2,

~ mätare el. ampermeeter amplitud s2 füüs. amplituud ampull s3 farm. ampull amput|ation med. amputatsioon; ~era

med. amputeerima amsaga [amm-] sl väljamõeldis, valejutt amulett s3 amulett, ohutis amöba sl zool. amööb an [ann] I adv. maj. arvele

an [ann] II adv.: av oeh ~ siia-sinna, edasi-tagasi; gå ~ kõlbama, sobima; det kommer ~ på om ... see oleneb

sellest, kas .. .; se tiden ~ (aega) ära ootama ana I si vt. anor

ana II vi (ette) aimama; ~ oråd paha aimama; man ~r vår i luften i dag täna on õhus kevadet tunda; han försökte — sig till hennes tankar ta katsus aimata tema mõtteid; det ~de mig att... van., könek. ma aimasin, et..det ante mig kwnek. seda ma arvasin v. aimasin anakoret s3 erak, üksiklane anakron|sm s3 anakronism analfabet s3 analfabeet, kirjaoskamatu (isik); — Jsk analfabeetne, kirjaoskamatu

analog [-o:g] analoogiline, samalaadne, sarnane; ~ j s3 analoogia; ~ isk vt. analog; — i j slut s7 loog. analoogia-järeldus

analy|s s3 analüüs; ~sera analüüsima;

~tisk analüütiline an|amma vi 1) kirikl. vastu võtma; ~ nattvarden armulauale minema; 2) kõnek., nalj. näppama, haarama; kinni võtma; tjuvarna ~de hela kassan vargad viisid ära kogu kassa; polisen ~ de tjuven politsei võttis varga kinni; fan ~! pagan võtku! anamnes s3 med. anamnees, haiguse eellugu

ananas [a:n- v. ånn-] s9 ananass anark|j [-ki:] s3 anarhia; ~ism anarhism; ~ ist anarhist; ~ istisk anarhistlik

anat|om [-o:m] s3 med. anatoom; ~omj [-o-] s3 med. anatoomia; ~omisk [-o-] med. anatoomiline anbefall |a vi 1) soovitama; soovitust andma; — ngn hos (åt, till) ngn kedagi kellelegi soovitama; jag anbefaller honom till det bästa ma võin teda kõige paremast küljest soovitada; 2) soovitama, ette kirjutama; läkaren ~de honom vila arst soovitas talle rahu; 3) kirikl. (kellegi) hoolde usaldama; ~ sin själ i Guds hand oma hinge jumala hoolde andma; ~ning soovitus; ~ningsbrev s7 soovituskiri anbelanga vi kõnek.: vad mig —r... mis minusse puutub...; ~ndes den saken ... mis sellesse asjasse puutub .. .

anblick -en 1) pilk; vid första ~en esimesel pilgul; 2) vaade, pilt; en dyster ~ sünge pilt; en vacker ~ ilus vaade anbringa vi asetama, paigutama; ~ ett lås på dörren uksele lukku ette panema anbrott 1) -et poeet, algus; vid dagens ~

koidu ajal, koidikul; 2) s7 mäend. esi anbud s7 l) ettepanek, pakkumine; han

fick ~ om en god plats talle pakuti head töökohta; avslå (avböja) ett ~ ettepanekut v. pakkumist tagasi lükkama; 2) abieluettepanek; hon har fått många ~ talle on palju abieluettepanekuid tehtud anciennitet teenistusvanus, staaž; vanemus; efter ~ teenistusvanuse järjekorras

and I -en änder (mets)part and II -en van. (vilja)lõikus; lõikusaeg and III van. vt. ande anda s2 1) hing; hålla ~n hinge kinni pidama; dra (efter) ~n hinge tõmbama; sisse hingama; han har mistat (tappat) ~n tal on hing (rinnus) kinni; ge upp ~n hinge heitma; 2) vaim, olemus, tuum; diktens ~ och mening luuletuse tuum ja mõte; en god ~ råder valitseb sõbralik vaim v. õhkkond; tidens ~ ajavaim; när ~n faller på kui vaim peale tuleb andakt s3 1) hardus, hardumus; 2) palve,

palvus; — s [full harras andanom vt. ande

andas dep. vi hingama; ~ in sisse hingama; ~ ut välja hingama; hinge tõmbama; nu kan jag äntligen ~ ut nüüd võin ma lõpuks hinge tõmmata; ~ vitlök küüslaugu järele lõhnama ande s2 vaim; ~n är villig men köttet är svagt vaim on küll valmis, aga liha on nõder; i andanom van. vaimusilma ees; Den helige ~ püha vaim; en stor ~

suurvaim; ~ besvärjare vaimude manaja, hingede väljakutsuja, lausuja; ~drag s7 hingetõmme; i ett ~ ühe hingetõmbega; ~ dräkt -en hingeõhk; ~ fattig vaimuvaene; sisuvaene, sisutu andel s2 osa, jagu; betala sfn ~ i (av) omkostnaderna maksma oma. osa kuludest; han hade stor ~ i framgången tema osa edus oli suur andeliv -et vaimuelu andels | affär s3 kooperatiivkauplus; ~ företag s7 kooperatiivettevõte ande I mening -en olemus, mõte, tõeline tähendus; — rik vaimurikas, vaimukas; ~svag vaimuvaene; ~tag s7* vt. andedrag; ~torn vt. andefattig and|fådd hingetu; springa sig ~ end hingetuks jooksma; ~ hämtning s2 hingetõmbamine, hingamine; ~ hämtningspaus s3 hingetõmbus, (lühike) puhkeaeg andjakt s3 pardijaht

andlig 1) vaimne, intellektuaalne; ~ t arbete vaimne töö; 2) vaimulik; ~ musik vaimulik muusika; inträda det ~a ståndet kirikl. vaimulikuks hakkama\

and j lös hingetu; ~ tystnad sügav vaikus; i ~ väntan põnevas ootuses; ~ ning -en hingamine; ~ ningsorgan pl. anat. hingamiselundid, -organid; ~ nöd -en hingamisraskusi hingeldus andra 1. pion. vt. annan; 2. num. teine; den ~ maj teine mai; teisel mail; lör det iöista ... och föi det ~ ... esiteks ... ja teiseks ...; i ~ hand teises järjekorras; ett ~ klassens hotell teise klassi v. järgu hotell; ~ våningen teine korrus; andre styrman teine tüürimees; Gustav den andre Adolf Gustav II Adolf an|dra(ga) esitama, ette tooma; vad har du att ~ till ditt försvar? mida sul on enese kaitseks ette tuua? andra I handsuppgift s3 kaudne teade; ~ kammarledamot parlamendi teise koja liige; ~ kammarval s7 parlamendi teise koja valimised (Rootsis); ~ klass-biljett s3 teise klassi pilet; ~ placering s2: han fick en ~ ta tuli teiseks (võistlustel); ~ plansfigur teisejärguline kuju, tähtsusetu isik; ~ rangsförfattare teisejärguline kirjanik; ~ ringare gümnaasiumi teise klassi õpilane andre num., pron. harv. vt. andra, annan andre | maskinist teine masinist; ~ opponent t`opp-] teine oponent (väitekirja kaitsmisel); ~ pilot [-o:t] s3 av. teine piloot

androm pron. van. teistele and| rum inv. hingetõmbeaeg; ajapikendus; få någon dags ~ mõneks päevaks ajapikendust saama an|dryg [a:n-] uhke (oma päritolule) and| rör s7 1) zool. trahhee; 2) anat. trah-hea, hingetoru; ~truten vt. andfådd; ~ täppa -n hingamisraskusi astma andäktig harras, vaga; hardalt tähelepanelik; ett ~ t yttre vaga välimus anekdot [-o:t] s3 anekdoot; ~ isk anekdootlik

a]nemj s3 med. aneemia, kehvveresus; ~ nemisk med. aneemiline, verevaene (ka pilti.)

anemon [-o:n v. -u:n] s3 bot. ülane, ane-moon

anest|esj s3 med. anesteesia; ~ etisk med. tuimastav, tuimastus-; ~a medel pl. tuimastusvahendid, tuimastid anfall s7 1) rünnak, kallale- v. pealetung; gå till — rünnakule asuma; 2) pilti. hoog; ett hysteriskt — hüsteeriahoog; han gjorde det i ett — av vrede ta tegi seda vihahoos anfalla ründama, kallale v. peale tungima; han blev anfallen av rövare röövlid tungisid talle kallale; han anfölls av kmmp talle tulid krambid peale

anfalls I kedja sl sport, edurivi anfang [-fat]] s3, ~ s | bokstav trük. algustäht

anfordran inv. nõue, nõudmine; betala vid

~ maksta nõudmisel anfrät|a v3 soovitama, sööma; uuristama; korrodeerima; ~t: ~ a tänder rikutud hambad; en ~ moral pil tl. laostunud moraal; ~ning -en söövitus, sööve; uuristamine; korrosioon anfäkt|a vi vaevama, piinama, kiusama; häirima; kritiseerima; han började ~ s av tvivel teda hakkas kahtlus piinama; förslaget ~s från flera håll ettepanekut kritiseeritakse mitmelt poolt; ~ och regera! vulg. pagana pihta!, kurivaim!; ~ sig žestikuleerima; grimasse tegema; ~ bar vaieldav; ~ else kirik!. kiusatus, piin anföll impf. vt. anfalla anför |a vi 1) esitama, ette tooma; ~ som exempel näiteks tooma; ~ som skäl põhjusena ette tooma; ~ ngt till sitt försvar midagi enese kaitseks esitama; ~ klagomål kaebust esitama; av det anförda framgår att... esitatust järeldub, et...; 2) tsiteerima; på det anförda stället tsiteeritud kohas; 3) juhtima; juhatama; muus. dirigeerima; ~ en här sõjaväge juhtima; ~ en deputation deputatsiooni eesotsas seisma; ~ en orkester orkestrit juhatama; ~ande s6 1) esitus; ettekanne, kõne;

hålla ett ~ kõnet v. ettekannet pidama; 2) juhtimine; muus. juhatamine, dirigeerimine; ~are juht, liider; ninamees, eestvedaja; ~arskap -et juhtimine; eestvedamine; under hans ~ tema juhtimisel v. eestvedamisel; ~ ing lgv. kõne; direkt ~ otsene kõne; indirekt ~ kaudne kõne; ~ ingstecken s7 jutumärgid anförtro v4: ~ ngn ngt kellelegi midagi usaldama v. avaldama; — ngn en hemlighet kellelegi saladust avaldama; man ~ dde honom arbetet töö usaldati temale; ~ sig åt ngn end kellelegi avaldama, kellelegi oma mõtteid usaldama; end kellegi hoolde usaldama anförvant s3 sugulane; pl. omaksed;

~skap -et sugulus an|gav impf. vt. angiva; ~ge [annje:]

vt. angiva angel s2 kai. õng

angelägen [anje-] 1) tähtis; pakiline, tungiv; han har ett angeläget ärende att uträtta tal on pakiline ülesanne täita v. tähtis asi ajada; 2): vara ~ om ngt midagi vajalikuks pidama, midagi väga tahtma v. soovima; millestki väga huvitatud olema; han är ~ om att

göra er bekantskap ta sooviks väga teiega tuttavaks saada; jag år inte så ~ att gifta mig ma pole abiellumisest (eriti) huvitatud; visa sig ~ suurt huvi ilmutama; ~het 1) asi; en privat ~ eraasi; inre ~er siseasjad; lägga sig i andras ~er end teiste asjadesse segama; sköt era egna ~er! ärge toppige oma nina teiste asjadesse!; 2) tähtsus; pakilisus; ärendets ~ medgav inget uppskov asja v. ülesande pakilisus ei lubanud edasilükkamist angenäm [anje-] meeldiv, mõnus; mycket ~ t att få göra er bekantskap väga meeldiv teiega tutvuda angick [anji-] impf. vt. angå angiv I a [anji:-], ånge [annje:] esitama; teatama, avaldama; üles andma; ~ namn och adress nime ja aadressi teatama; ~ tonen tooni andma; — ngn hos polisen kedagi politseile üles andma; ~are ülesandja, pealekaebaja, öördaja; ~else pealekaebus, salakae-bus; ~erj ülesandmine, pealekaebamine, öördamine; ~ning teadaanne, avaldus angla vi kai. õngitsema anglikansk [-a:nsk] adj. kirikl. anglikaani anglo-amerikansk [-a:nsk] adj. anglo-ameerika

angöra | garn [ar]go:-] -et angoora vill;

~ katt s3 angoora kass angrepp s7 kallale- v. pealetung, rünnak angrip |a 1) kallale tungima, ründama; 2) pilti, kahjustama; lungorna är redan starkt angripna kopsud on juba tõsiselt kahjustatud; ~are kallaletungija, ründaja, agressor; ~ bar, ~ lig kergesti rünnatav; hell angränsande piirnev, külgnev; naabruses

asuv, naaber-, kõrval-angå: det ~r mig inte see ei puutu minusse; vad den saken ~r så... mis sellesse puutub, siis ...; ~ ende prep.: jag vill rådgöra med honom ~ resan ma tahan temaga reisi suhtes nõu pidada

angör |a mer. (sadamasse) sisse sõitma, randuma; ~ ingsplats s3 mer. randu-miskoht

anhala vi mer. ligi v. üles haalama anhalf s3 peatuskoht; rdt. pooljaam anhang s7 kollekt, poolehoidjad, pooldajad; salk, kildkond; sabarakud anhop|a vi kuhjama, koguma; ~ sig kuhjuma, kogunema; ~ning kuhjumine, kogunemine; kuhi anhålla 1) kinni võtma, vahistama, arreteerima; 2) paluma, taotlema; han anhöll om dotterns hand ta palus tütre kätt; om svar anhålles palume

vastust; ~n inv. palve, taotlus; framställa en ~ om ngt millegi kohta taotlust esitama; ~nde s6 vahistamine, arreteerimine anhang |are poolehoidja, pooldaja; järgija; ~ig adj. jur. kohtule alluv; ~igjgöra jur.: ~ vid domstol kohtusse andma; ~ rättegång mot ngn kellegi vastu protsessi alustama anhöll impf. vt. anhålla anhörig sugulane; mina ~a mu omaksed

aniljn s7 keem. aniliin; ~färg [-färj] s7

aniliinvärv anima! loomalik; kehaline; ~isk animaalne, loomaline, loomne animera vi elustama, innustama; ~d

elav, elev, lõbus, tujuküllane animositet meelepaha, viha, vastumeelsus, vaenulikkus aning s2 1) aim, aimus,

eelaimus; det har jag ingen ~ om mul pole sellest aimugi; 2) pisut, veidi, natuke; en ~ bättre pisut parem(ini) anis s2 bot. aniis

anka sl 1) part; 2) valeteade, aluseta

kõmu (ajalehes) ankar(e) I s6, s9 ankur (vana mõõt = 39,26 I)

ankar(e) II s6 mer., tehn. ankur; ligga för

ankar ankrus olema; nai j. pikutama ankar I bricka sl tehn. ankruplaat; ~järn s7 tehn. ankurtala; ~spel s7 mer. ankrupill, -vinn, peli; ~ur s7 ankur -kell

ank| bonde isapart; ~damm s2 parditiik ankel s2 pahk- v. kederluu anklag |a vi süüdistama; ~ ngn inför rätta kedagi kohtusse kaebama; ~are süüdistaja; jur. prokurör; ~else süüdistus, kaebus anklang inv. kõrvaltoon; vastukaja, -köla; vinna ~ hos ngn kellegi juures heakskiitu v. poolehoidu leidma anknyt |a siduma, köitma, sõlmima; ühendama; ~ förbindelser med ngn pilti. kellegagi suhteid looma; ~ sig till ngt millegagi ühinema v. liituma; — ning side, ühendus; med ~ till föregående yttrande ühinedes eelkõneleja arvamusega v. avaldusega an| komma [-ko-] 1) saabuma, pärale jõudma; tåget ankom 10 minuter försenat rong saabus 10-minutilise hilinemisega; 2): ~ på ngn kellessegi puutuma; kellestki olenema; i vad på mig ankommer .. . mis minusse puutub .. .; jag ska göra allt vad på mig ankommer teen kõik, mis ma võin v. mis minust

oleneb .

ankommen [-ko-] 1) saabunud; 2) rikne-ankomst

nud; köttet är ankommet liha on riknenud; 3) kõnek. nokastanud, vintis ankomst [-ko-] s3 saabumine, päralejõudmine; tulek; vid ~en till stationen jaama saabumisel; ~ datum s8 saabumise kuupäev; -—- tid s3 saabu-misaeg

ankoppla vi tehn. ühendama, sisse lülitama

ankr|a vi ankrusse heitma; ankurdama; ~ ing ankrusseheitmine; ankurda-mine; ankurdus; ~ingsförbud s7 ankurdamiskeeld ank|unge s2 pardipoeg; den fula ~n

inetu pardipoeg (ka pilti.) anlag s7 1) kalduvus; änne; ärftliga ~ pärilikud kalduvused; han har inga ~ för musik tal ei ole muusikaannet;

2) biol. loode, embrüo; ~dl) adj. p.: sjukligt ~ haiglane, põdur; praktiskt ~ praktilise meelega; 2) ppf. vt. anlägga; ~ s | prov s7 andetest

anledning s2 ajend, tõuge; põhjus; med (i) ~ av ngt millegi puhul v. tõttu v. pärast; utan ringaste ~ vähimagi põhjuseta; ursäktaI — ingen ~! vabanda[ge)! — pole põhjust! anlet |e s6 poeet, nägu, pale; i sitt ~s svett oma palehigis, ~s| drag pl. näojooned

anligga tehn. külgnema, kokku puutuma anlita vi kasutama; (kelleltki) abi otsima, (kellegi poole) pöörduma; ~ ett lexikon sõnaraamatut kasutama; ~ en advokat advokaadi poole pöörduma; en mycket ~d läkare väga otsitud arst; ~ nde s6: med ~ av ngt millegi abil

anljud [anjü:d] lgv. algushäälik; (hääliku) algusasend anlopp s7 1) rünnak, tormijooks; 2)

sport, hoovõtt anlupen 1) tehn. tuhmunud; roostene; fönstret är anlupet aken on higine; 2) roiskunud; anlupet kött roiskunud liha anlägga 1) asutama, rajama; ~ en park parki rajama; det hela var anlagt på reklam pil tl. kõik oli rajatud reklaamile; 2) peale asetama v. panema; ~ förband på ett sår haavale sidet panema; ~ smink minkima; 3) kandma v. kasutama hakkama; ~ sorg (sorgdräkt) leinarõivaid selga panema; ~ skägg habet kasvatama; ~ en glättig min rõõmsat nägu (pähe) tegema; 4): ~ eld tulekahju süütama

anläggning s2 1) asutamine, rajamine;

ehitamine; ehitis; 2) asetamine, asetus;

3) dispositsioon, plaan, kava; 4) vabrik; kombinaat; industriell ~ tööstusettevõte; 5) (suurem) park; 6) mer.

randumine; ~s |plats s3 mer. randu-miskoht

anlända v2 saabuma; gästerna har anlänt

külalised on saabunud anlöp|a v3 1) tehn. tuhmuma; roostega kattuma; 2) mer. randuma; ~ en hamn sadamasse sisse sõitma; ~ning 1) tehn. tuhmumine; roostega kattumine; 2) mer. randumine, (sadamasse) sissesõit; ~ningsfärg [-rj] s3 tehn. söövi-tusvärv; ~ ningshamn s2 sissesõidu-sadam anmana vi vt. anmoda anmarsch s3 söj. edasitung; (marssides)

lähenemine anmoda vi ameti, paluma; üles kutsuma, ettepanekut tegema; ~ ngn om hjälp kelleltki abi paluma; ~n inv. palve, taotlus; på ~ av ngn kellegi palvel anmäl |a v2 1) teatama; ette teatama; registreerima; han anmälde förhinder (att han var förhindrad) ta teatas, et ei saanud tulla; ~ ngt för polisen midagi politseile teatama; 2) retsenseerima; ~ en bok raamatut retsenseerima; 3): ~ sig endast teatama; end. registreerima; ~ sig som sökande till en tjänst töökohale kandideerima; ~ sig till en kurs end kursustele registreerima v. üles andma; ~an inv. 1) avaldus; teade; göra ~ om ngt hos (till, inför) en myndighet ametivõimudele avaldust esitama; 2) retsensioon; ~are 1) avaldaja; teataja; 2) pealekaebaja; 3) retsenseerija, retsensent; ~ning vt. ~an

anmärk |a v3 1) märkima, nimetama, ütlema, tähendama; i detta sammanhang tillåter jag mig ~ att... sellega seoses lubage mul tähendada, et...; 2) märkust tegema, arvustama; ~ på maten söögi kohta märkusi tegema; han hade ingenting att ~ på tal polnud mingeid märkusi teha; ~ning märkus; noomitus; ~ ningsvärd märki-mis- v. nimetamisväärne ånn pron. kõnek. vt. annan annaler pl. annaalid, kroonika an|nalkande 1. -t lähenemine, liginemine; vara i ~ lähenema, liginema; 2. adj. p. lähenev, liginev; ett ~ oväder lähenev torm annan (neutr. annat; def. andra, andre; pl. andra) pron. teine; muu; en ~ gång teine kord, teisel korral; en oeh ~ keegi, mõni, üks või teine; en oeh — gång vahetevahel; av en eller ~ anledning ühel või teisel põhjusel; ingen ~ ei keegi teine v. muu; ett oeh annat üht-teist, seda ja teist; bland annat muu seas; å andra sidan teisestannandag

küljest; hon gör inget annat ön gråter ta ainult nutab; hon är allt annat än vacker ta pole kaugeltki ilus; lova är ett och hålla ett annat lubada on üks asi, täita teine asi annandag -en teine püha; ~ jul teine jõulupüha

annanstans, annanstädes kõnek. vt. annorstädes

annars adv. muidu, vastasel korral; skynda dig, ~ hinner du inte! kiirusta, muidu sa ei jõua!; den ~ så lugne mannen var rasande muidu nii rahulik mees oli maruvihane annat pron. vt. annan anndag vt. annandag annektera vi pöl. annekteerima annektion s3 vt. annexion annex s7 anneks, lisand, täiend; ~ byggnad s3 tiibhoone; juurdeehitus; ~församling s2 kirikl. abikogudus; ~ion [-kšu:n] s3 pöl. anneksioon; ~ionsj-politik -en anneksioonipoliitika anno inv. harv.: ~ 1955 aastal 1955 annons [-ot]s-] s3 kuulutus; teadaanne; sätta in en ~ i tidningen ajalehte kuulutust panema; ~ era vi (välja) kuulutama, teatama; ette teatama; konserten är redan ~d kontsert on juba välja kuulutatud; ~ efter en våning korterikuulutust avaldama; ~ pelare kuulutustulp; ~ tavla sl kuulutustah-vel; ~torka [-o-] -n kõnek. kuulutuste puudus v. põud; ~ör kuulutaja annor|ledes adv. ameti., ~lunda 1. adv. teisiti, teistmoodi, -viisi; han kunde inte handla ~ ta ei saanud teisiti talitada; 2. pred. adj. teistsugune; han har blivit helt •— ta on hoopis teiseks v. teistsuguseks muutunud; ~städes adv. mujal, teisal; mujale, teisale; ~ ifrån mujalt, teisalt annot|ation märkus, märge, ülestähendus; ~era üles märkima v. tähendama; ~ sig ngt till minnes midagi meeldejätmiseks üles märkima annsians vt. annorstädes annu|ell iga-aastane; bot. üheaastane; ~ Itet iga-aastane maks võla kustutu-seks

armul lera annulleerima, tühistama, kehtetuks tunnistama anod [-o:d v. -u:d] s3 ei. anood; ~ batteri s3

anoodpatarei; ~ krets s3 anood-ring; ~ ström s2 anoodvool an|o|ja [ann-olja] vi tehn. õlitama anomal anomaalne; — | s3 anomaalia anonym anonüümne, nimetu; ett ~t

brev anonüümkiri; från —t håll anonüümsest allikast; ~ itet anonüümsus;

under ~ ens skydd anonüümsuse kat'e all

anor pl. 1) esivanemad; leda sina ~ från ngt millestki põlvnema v. pärit olema;

2) pilti, traditsioonid; yrket har gamia ~ sel ametil on vanad traditsioonid

anorak [-akk] s3 anorak, kapuutsiga

tuulepluus anordn|a vi korraldama, organiseerima; ette valmistama; ~ ett möte koosolekut korraldama; ~ing 1) korraldus; ettevalmistus; träffa ~ar för en resa reisiks ettevalmistusi tegema; 2) seadeldis, seade; konstruera en ~ för att bestämma ljudets hastighet helikiiruse mõõtmise seadeldist konstrueerima anormal anormaalne, ebaloomulik anpart s3 vt. andel

anpass|a vi kohandama; ~ sig kohanema; ~ sig efter (i) nya förhållanden uutes oludes kohanema; ~ ling iroon. oportunist; kaasajooksja; ~ ning kohandamine; kohanemine; ~nings-förmaga -n kohanemisvõime anrik |a vi keem. rikastama; ~ningsverk

s7 keem. rikastusvabrik anrop s7 1) hüüd, hüüe, hõige; 2) väljakutse, kutsung; ~a vi hüüdma, hõikama; välja kutsuma; ~ ngn om hjõlp kedagi appi kutsuma, kelleltki abi paluma anrycka v3 lähenema anrätt|a vi valmistama; ~ en måltid toitu valmistama; ~ning 1) valmistamine; 2) roog, toit; kostitus ans s2 hoolitsus; ravi; harimine; ~a vi hoolitsema; ~ en trädgård aia eest hoolitsema, aeda harima ansaml|a vi koguma; ~ sig kogunema; ~as dep. vi kogunema; slem ~ i lungorna röga koguneb kopsudesse; ~ ing kogunemine; ~ av damm tolmu kogunemine ansats s3 1) sport, hoovõtt; 2) sof. hüpe:

3): den sjuke gjorde en ~ att resa sig haige tegi katset tõusta; i en ~ cv förtvivlan meeleheitehoos

an I se arvama, pidama; vad ~r du om saken? mis sa sellest asjast arvad?: ~ det som sin plikt oma kohuseks pidama; ~ sedd lugupeetud, auväärne; väl (illa) — hea (halva) kuulsusega; ~ seende s6 1) lugupidamine, austus; reputatsioon; gott (dåligt) ~ hea (halb) kuulsus; 2): i ~ till arvesse võttes, silmas pidades; utan ~ till person isikule vaatamata; ~senlig 1) silmapaistev, aukartustäratav; 2) õige suur

ansikf[e sõ nägu; tvätta sig i —t oma nagu pesema; bli röd i ~ t näost pune-ansiktsbehandling

seks minema, punastama; han blev lång i ~f t a nagu venis pikaks; förlora (tappa) ~f prestiiži kaotama ansikts|behandling s2 näoravi; ~drag pl. näojooned; ~ ros -en med. näoroos; ~ uttryck -et näoilme ansjovis s2 zool. anšoovis; kilu anskaff|a vi hankima, muretsema, soetama, varuma; ~are hankija, varustaja

anskri s6 hüüd, karje; ge till ett ~ hüüa-

tama, karjatama anskriven adj. p.: väl (illa) ~ heas (halvas) kirjas v. kuulsuses anskrämlig [-e:m-] hirmus, kole, kohutav, eemaletõukav anslag s7 1) teadaanne, kuulutus; 2) maj. (rahaline) toetus, assigneering; 3) muus., tehn. löök; 4) salanõu, intriig; onda — kurjad sepitsused; 5) pilti.: filmens — är munter! film algab lustlikult

anslags I bevjljande 1. s6 maj. eelarveline assigneering; 2. adj. p.: ~ myndighet assigneeriv asutus; ~summa sl toetussumma; ~ tavla sl kuulutus-tahvel

anslut |a 1) lisama; liitma, ühendama; till texten anslöt han en kort utläggning tekstile lisas ta lühikese seletuse; ~ en telefon till nätet telefoni ühendama; 2) tehn. (tihedalt) sulguma; 3): ~ sig till ngt millegagi liituma v. ühinema; ~ ning 1) liitmine, ühendamine; liitumine, ühinemine; 2) poolehoid, toetus; förslaget vann allmän ~ ettepanek leidis üldist toetust; 3): i ~ till ngt millegagi ühenduses; millelegi viidates

anslå 1) teatama, välja kuulutama; (teadaannet v. kuulutust) üles panema; ~ en tjänst ledig töökohta vakantseks kuulutama; ~ en kungörelse teadaannet üles panema; 2) arvestama, hindama; man anslog förlusten till en miljon kaotust hinnati miljonile; 3) maj. assigneerima, määrama; ~ medel till ngt millekski toetust määrama v. lubama; 4): ~ en hög ton kõrgilt käituma; ~ende 1. -t muus. löök; 2. adj. p. meeldiv, kütkestav anslöt impf. vt. ansluta anspel|a vi: ~ på ngt millelegi vihjama, midagi mõista andma; ~ning vihje, mõistaandmine anspråk s7 pretensioon, nõudlus, taotlus; göra ~ på ngt millelegi pretendeerima; ta[ga) ngns tid i ~ kellegi aega raiskama; — s | f u 11 pretensioonikas, nõudlik; ~s| lös vähenõudlik, anstalt s3 1) asutus: en ~ för alkohol-

skadade alkoholikute raviasutus; 2) korraldus, ettevalmistus; vidtaga ~er för ngt millekski ettevalmistusi tegema

anstifta vi sepitsema; põhjustama, algatama; ~n inv.: på ~n av ngn, på ngns ~ kellegi algatusel v. õhutusel anstrykja ehit. kruntima, alusvärviga katma; ~ning ületõmbamine, värvimine; pihl. varjund; utan minsta ~ av förakt ilma vähimagi põlguseta ansträng |a v2 pingutama; ~ sina krafter oma jõudu pingutama; ~ sig end pingutama; ~ sig till det yttersta end viimse võimaluseni pingutama; ~ sig med arbete end tööga (üle) pingutama; ~ande pingutav, väsitav; ~d pingeline, pingerikas; pingutatud; ~ning pingutus, ponnistus; med gemensamma ~ar ühiste pingutustega, ühisel jõul; utan minsta ~ ilma vähimagi pingutuseta

anstucken nakatatud; ~ av de nya idéerna pihl. uutest ideedest nakatatud

anstå 1) sobima; sådant uppförande ~r er inte selline käitumine ei sobi teile; det ~r inte mig att döma därom pole minu asi selle üle otsustada; 2) ootama, viivitama, edasi lükkama; arbetet får ~ en tid töö võib mõnda aega oodata; det får ~ med betalningen maksmisega võib oodata anstånd s7 viivitus, edasilükkamine; pikendus; få ~ med ngt millelegi pikendust saama anställ |a v2 1) tööle v. teenistusse võtma; 2) korraldama; tekitama; alustama; ~ examen med ngn kedagi eksamineerima; ~ skada kahju tekitama; ~ rättegång mot ngn kellegi vastu kohtuprotsessi alustama; ~d adj. p.: hon är ~ på ett kontor ta töötab kontoris; ~ ning 1) tööle- v. teenistussevõtmine; 2) töökoht; söka ~ vid en skola koolis tööd otsima; fast ~ alaline v. kindel töökoht; sakna ~ tööta olema anständig viisakas, sünnis, korralik, siivus; ~ het viisakus, sündsus, korralikkus, siivsus; det strider mot ~ en see käib sündsuse vastu anständigtvis viisakalt, sündsalt, korralikult; nagu kord ja kohus anstöt s2 1) pahameel; solvang; 2) harv. tõuge, ajend; väcka ~ pahameelt tekitama; ~ lig pahandav; solvav; sündsusetu

ansvar s7 vastutus (ka jur.); på eget ~ omal vastutusel; ställa ngn till — för ngt kedagi millegi eest vastutusele võtma; bära ~ et för ngn (ngt) kellegiansvara

(millegi) eest vastutust kandma; yrka ~ på ngn lör ett brott jur. kedagi kuriteo eest vastutusele võtma; vid laga ~ iörbjudet jur. seadusega keelatud; ~a vi vastutama; jag ~r inte lör hur det går ma ei vastuta tagajärgede eest; ~ ig vastutav; ~ utgivare av en tidning ajalehe vastutav väljaandja; göra ngn ~ för ngt kedagi millegi eest vastutavaks tegema; ~ ighet jur. vastutus (seaduse ees) ansvars I fri vastutusest vaba; ~ frihet vastutusest vabastamine; bevilja ~ vastutusest vabastama; tegevust heaks kiitma; ~ känsla sl vastutustunne; ~lös vastutustundetu; ~ talan inv., ~ yrkande s6 jur. vastutusele võtmise nõue

ansätta 1) tüütama, piinama, painama, ahistama; ~ ngn med frågor kedagi küsimustega üle külvama; hårt ~ fienden vaenlasele tugevat survet avaldama; 2) asetama, panema; 3) muus. algama, alustama ansök |a v3: ~ om ngt midagi paluma, millegi kohta avaldust v. palvet esitama; ~an inv. avaldus, palve; inlämna en ~ avaldust v. palvet esitama; avslå en ~ avaldust v. palvet tagasi lükkama; ~ning s2 avaldus; inkomna ~ar sissetulnud avaldused; ~ ningsblankett s3 avalduse blankett; ~ ningshandiing avaldus (dokument)-, ~ ningstid s3 avalduste esitamise tähtaeg; ~ en utgår den 1 augusti avaldusi võetakse vastu kuni 1. augustini anta(ga) 1) (vastu) võtma; omaks võtma; omandama; ~ en utmaning väljakutset vastu võtma; ~ nya vanor uusi kombeid omaks võtma; ~ namnet... endale nimeks võtma ...; under antaget namn väljamõeldud nime all; 2) oletama, arvama; antag att... oletagem, et...; man kan anta att... võib arvata, et...; 3): ~ sig ngn (ngt) kedagi (midagi) enda hooleks võtma antag |ande s6 1) (vastu)võtmine; omaksvõtmine, omandamine; 2) oletus; ~bar vastuvõetav; ~lig 1) vastuvõetav; 2)

oletatav, arvatav; ~ ligen oletatavasti, arvatavasti antagonism antagonism antagonist antagonist; ~isk antagonistlik

antal -et arv, hulk; fem till ~et arvult viis; i stort ~ suurel arvul v. hulgal; ett stort ~ människor suur hulk inimesi

antasta vi 1) puudutama, riivama; ~ ngns heder kellegi au riivama; 2) ligi

tikkuma, tülitama; ~ kvinnor på gatan naisi tänaval tülitama antavla [a:n-] sl sugupuu anteckn |a vi üles märkima v. tähendama; üles kirjutama; ~ sig alla kirjutama; end üles andma v. registreerima; (ette) tellima; ~ning märge, ülestähendus; üleskirjutus; ~ ningsbok märkmik antenn s3 1) tehn. antenn; 2) zool. kombits

anti I biptikum [-o:t-] s8 farm. antibiooti-kum; ~fascist s3 antifašist; ~ fascistisk antifašistlik, fašismivastane antjk 1. -en antiikaeg; 2. adj. antiikne; vanaaegne; ~ affär s3 vt. antikvitetshandel

anti I kommunistisk antikommunistlik, kommunismivastane; ~ kropp [-kro-] s2 med. antikeha antikva [-ti:k-] sl trük. antiikva antikv|ariat s7 (raamatu)antikvariaat; ~arie s5 antikvaar; ~arisk antikvaarne; ~itet s3 antikviteet, antiik-ese; ~ itetshandel s9 antiikesemete kauplus, antikvariaat antilop s3 zool. antiloop antimilitar|ism antimilitarism; ~Ist anti-

militarist; ~ Istisk antimilitaristlik antimon s7 keem. antimon antingen kon j.: ~ ... eller kas ... või; ~ du vill eller inte så måste du gå kas tahad või ei taha, aga minema pead anti |pati s3 antip>aatia, vastumeelsus; ~ patisk antipaatne, vastumeelne; ~pod [-o:- v. -u:-] s3 antipood; ~ religiös usuvastane, antireligioosne; ~ semjt s3 antisemiit, juudivastane; ~ semitisk antisemiitlik, juudivastane; ~semitism -en antisemitism; ~septik -en med. antiseptika; ~ septisk med. antiseptiline; ~ social antisotsiaalne, ühiskonnavastane; ~tes s3 filos., kiri. antitees; ~ toxin s4 füsiol., med. anti-toksiin

antologi f-gi:] s3 kirj. antoloogia antracit s3 mäend. antratsiit antropo|log [-o:g] antropoloog; ~logi s3 antropoloogia; ~ logisk antropoloogiline

anträda v2 alustama; asuma; ~ en resa reisile asuma; ~ återtåget tagasiteed alustama

anträff|a vi kohtama; leidma; den försvunne ~ades död kadunu leiti surnult; ~bar kohatav, kättesaadav antyd I a v2 vihjama, mõista andma; ~art inv., —ning vihje; vihjamine, mõistaandmine; ~ningsvis vihjamisi; umbkaudselt

antågande s6 tulek, lähenemine; ett oväder var i ~ torm oli lähenemasantända

antänd I a v2 süütama; ~are süütaja; ~ bar süttiv, põlev; ~ barhet süttivus; ~lig vt. ~bar; ~ning süütamine; süüde

anvis|a vi 1) kätte näitama v. juhatama; andma; 2) maj.: ~ ngn pengar kellelegi raha määrama v. assigneerima; ~ning 1) kättejuhatamine; juhend, õpetus; 2) rahasaadetis; rahakaart använd |a v2 kasutama, tarvitama; rakendama; ~ en ordbok sõnaraamatut kasutama; ~ mycken flit och tid på ngt millelegi palju aega ja energiat pühendama; ~ sig av ngt midagi kasutama; ~bar kasutatav, [-(kasutamis]kõlblik;-] {+(kasuta- mis]kõlblik;+} ~ning kasutamine; rakendamine; kasutus; rakendus; komma till — kasutusele tulema; jag har ingen ~ för den mul pole sellega midagi teha, ma ei saa seda kasutada aorta [-o-] sl anat. aort apa 1. sl ahv; 2. vi ahvima; ~ efter järele ahvima; ~ sig kõnek. ahvi mängima

apart omapärane, iseäralik; ~heidpoli-

tik apartheidipoliitika apat| s3 apaatia, ükskõiksus, osavõtmatus apatisk apaatne, ükskõikne, osavõtmatu apat|t s3 min. apatiit

ap| brödsträd s7 bot. ahvileivapuu, bao-bab; ~- e| katt s3 pärdik; järeleahvija; ~erj s4 kõnek. järeleahvimine; ahvi-mängimine apel s2 õunapuu; ~grä õunikhall {hobuse v. lehma kohta)-, ~kastad täpiline (hobuse kohta) apelsjn s3 apelsin; ~ glass s3 kok. apel-sinijäätis; ~kiyfta sl apelsinilõik; ~ marmelad s3 apelsinikeedis; ~olja sl apelsiniõli; ~saft s3 apelsinimahl; ~skal s7 apelsinikoor; ~träd s7 apelsinipuu aperit|f [-iff] s3 aperitiiv ap| hus s7

ahvimaja (loomaaias); ~lik, ~ liknande ahvilik, ahvitaoline; ~ människa [-ša] sl ahvinimene aplomb [-o-] -en aplomb, (liialdatud)

eneseusaldus v. -kindlus apo|kalyps s3 kirikl. apokalüpsis; ~kryf s3 kirikl. apokriiva; ~ loget [-ge:t] s3 apologeet; ~logi [-gi:] s3 apoloogia

apostel [-o-] s2 kirikl. apostel (ka pilti.) apostrof [-o:f] s3 1) Igv. apostroof, ülakoma; 2) kirj. apostroof apotek s7 apteek; ~ are apteeker apparat s3 aparaat; — ur aparatuur apparition välimus

appell s3 1) sõj., jah. apell; kogunemis-signaal; 2) jur. pöördumine; ~ till högre instans kõrgema instantsi poole

pöördumine; ~ation jur. apellatsioon, edasikaebus; ~ at|v s7, s4 lgv. apellatiiv, üldnimi; ~era apelleerima; jur. edasi kaebama appendicjt s3 med. apenditsiit, ussjätke-

v. pimesoolepõletik appendix s7 1) apendiks, lisa; 2) med. ussjätke

applicera 1) (peale) panema, asetama; ~ ett plåster plaastrit panema; 2) van. aplitseerima, rakendama, kohaldama applåd s3 aplaus, käteplaksutus, kiiduavaldus; sångerskan hälsades med en kraftig ~ lauljanna võeti tugeva aplausiga vastu; ~era aplodeerima, käsi plaksutama apportera [-po-] kätte tooma (koera kohta)

approximativ [-pro-] ligi- v. umbkaudne aprikos s3 aprikoos

april utr. aprill, aprilli- v. jürikuu; narra ngn ~ kellelegi aprilli tegema; ~ skämt [-§£-] s7 aprillinali apropå 1. s6, s4 kõrvalepõige (teemast, kõnelusest jms.); som ett ~ till detta vill jag nämna ... sellega seoses tahan muide nimetada ...; 2. adv. à propos, muide, muuseas; han kom helt ~ ta tuli täiesti juhuslikult; förslaget kom mycket ~ ettepanek tuli parajal ajal; 3. prep. suhtes, mis puutub; ~ semester, vart ska du resa i sommar? kui rääkida puhkusest, siis kuhu sa sel suvel sõidad?

apter|a vi kohandama; ~ing kohandamine

aptit s3 isu; ~en kommer medan man äter süües kasvab isu; ~lig, ~retande isuäratav; ~retare, ~sup s2 söögialune ar s9, s7 aar (pinnamõõt) arab s3 araablane; ~isk adj. araabia; ~iska 1) sl araablanna; 2) -n araabia keel

arbeta vi 1) töötama, tööd tegema; ~ ngn i händerna kellegi kasuks töötama; ~ på ngt millegi kallal töötama; ~ över, ~ på övertid ületunnitööd tegema; ~ sig trött end tööga (ära) väsitama; ~ sig upp end üles töötama; 2) töötlema; jorden är lätt att ~ seda maad on kerge harida; 3) valmistama arbetar |e tööline; töötaja; ~klass -en töölisklass; ~ kvarter s7 tööliskvartal, -linnaosa; ~ ledare tööliste juht; ~parti s4 töölispartei; ~press -en töölisajakirjandus; ~ regering s2 tööliste valitsus; ~ råd s7 tööliste nõukogu; ~ rörelse töölisliikumine; ~stam -stammen kollekt, kaadritööli-sedarbete

arbet | e s6 töö; offentliga ~ n ühiskondlikud tööd; sätta i ~ tööle panema; nedlägga — på ngt millegi kallal vaeva nägema; nedlägga ~ t tööd katkestama; mista sitt ~ oma töökohta kaotama; vinet är i ~ vein käärib; 2) teos; samlade ~n kogutud teosed; ~erska sl naistööline; ~sam 1) töökas; 2) pingutav; töömahukas arbets I avtal s7 tööleping; ~bas s2 kümnik, meister; ~betjngelser pl. töötingimused; ~bord s7 töölaud; ~dag s2 tööpäev; åtta timmars ~ kaheksatunnine tööpäev; ~ dräkt s3 tööriietus, -rõivastus; tööriided, -rõivad; ~fri adj.: — inkomst mittetöine tulu; ~för töökõlblik; ~ fördelning tööjaotus; ~ förhållanden pl. tööolud, -tingimused; ~ förmedling tööbörs, -büroo; ~ förmåga -n töövõime; ~ givare tööandja; ~ inställelse tööseisak, streik; ~kari [-ka:r] s2 lihttööline; mustatööline; ~ kläder pl. tööriided, -rõi-vad; ~ kraft s3 tööjõud; ~lag 1) s? tööbrigaad, -grupp; 2) s2 jur. töösea-dusandlus; ~ledare töödejuhataja; brigadir, kümnik; ~lust -en töötahe, -ind; ~ lön s3 töötasu, palk; ~ lös adj. tööta; en ~ töötu, töötatööline; ~ löshet -en töötus, tööpuudus; tööta-olek; ~ marknad -en tööturg; ~ metod s3 töömeetod; ~ myra sl pilti, suur töömees; ~ nedläggelse tööseisak, streik; ~ oduglig, ~ oförmögen töövõimetu; ~ ordning [-o:-] töökord, -korraldus; ~ plenum s8 pöl. (parlamendi) istungjärk, tööperiood; ~ prestation töösaavutus; ~ produktivitet tööviljakus; ~ redskap pl. töövahendid; tööriistade komplekt; ~ ritning

tehn. tööjoonis; ~rum s7 töötuba, -ruum; ~ skift s9 vahetus; ~ skygg adj.: han är ~ ta on tööpõlgur; ~ studier pl. töö teaduslik organiseerimine (7TO); ~ styrka -n vt. ~ kraft; ~ sökande tööotsija; ~tag: vara i ~en kõnek. tööhoos olema, kõvasti tööd tegema; ~tagare maj. töövõtja; ~takt -en, —tempo s6 töötempo; ~tid -en tööaeg; efter ~ens slut pärast tööd v. tööaega; ~tvist s3 töötüli; ~tvång -et töösundus; ~ utskott s7 komisjon, toimkond; ~van adj. harjunud tööd tegema; ~ vecka sl töönädal; femda-gars ~ viiepäevane töönädal; ~vilja -77 vt. ~lust; ~vi||ig adj. töötahteline; ~ villkor [-o:r] pl. töötingimused; ~år s7 tööaasta; õppeaasta arbitrage [-a:š] s7 jur., maj. arbitraaž arbiträr suvaline, meelevaldne areal s3 pindala

arena sl areen; püti. tander, tegevusväli arg [arj] vihane; kuri, tige; õel; vara ~ på ngn kellegi peale pahane v. vihane olema; bli ~ vihaseks saama, vihastama; jag anar ~an list kõnek. ma aiman kurja kavalust; ~bigga sl riiakas v. tige naine, tulehark argentjn|are s9 argentiinlane; ~sk adj.

argentiina argon [-o:n] s4 keem. argoon argsint [arj-] kuri, tige; pahur; ~het

kurjus jne. argument s7 argument; ~era argumen-teerima, põhjendama; ~ för (emot) ngt millegi kasuks (vastu) argumentee-rima; ~ med knytnävarna pilti, rusikatega argumenteerima argusögon pl.: med ~ teraselt, valvsalt aria sl muus. aaria

ari|er s9 van. aarialane; ~sk adj. van. aaria

aristokrat aristokraat; ~ i s3 aristokraatia; ~ isk aristokraatlik aritmetjk s3 mat. aritmeetika aritmetisk aritmeetiline; ~ t medium

aritmeetiline keskmine ark I s7 poogen

ark II s2 kirikl.: Noas ~ Noa laev arka|isk arhailine, vanamoeline; ~ism

s3 lgv. arhaism, vananenud keelend arkebusera [-ke-] maha laskma arkeo|log [-keolorg] arheoloog; ~logi [-ogi:] arheoloogia; ~ logisk arheoloogiline

arkipelag [-ki-] s3 arhipelaag, saarestik arkitekt [-ki-, -ci-] s3 arhitekt; ~ur arhitektuur

arkiv [-ki:v] s7 arhiiv; ~alier pl. arhivaalid arktisk geogr. arktiline arla [a:-] inv. van., poeet. 1. adj. vara-(ja)ne; ; ~ morgonstund varajasel hommikutunnil; från ~ morgon t Hl sena kvällen vara hommikust hilja õhtuni; 2. adv. vara; ~ om morgonen hommikul vara; ~ och särla vara ja hilja

arm I s2 1) käsivars, käsi; hålla ngn under ~arna kedagi kaenla alt toetama; gå ~ i ~ käevangus käima; sitta med ~arna i kors pilti, käed rüpes istuma; på rak ~ pilti, paugupealt, ettevalmistamatult, ekspromt; 2) {jõe, küünlajala jms.) haru arm II adj. vaene; vilets; armetu; ~a

barn! vaesed lapsed! armatur s3 armatuur

arm | band s7 käevõru; ~ bandsur s7 käekell; ~ bindel s2 käeside; ~ borst s? amb, vibu; ~ brott s7 käeluumurd; ~ brytning -en sport, käesurumine;armbåga

~ båga vi: ~ sig fram endale küünarnukkidega teed tegema; ~bågas dep. vi: — och knuttas tõuklema ja müks-lema; ~ båge s2 küünarnukk; köra ~n i sidan på ngn kedagi küünarnukiga müksama; stödja sig på ~n küünarnukile toetuma; bjuda med ~ n pil tl. vormi pärast külla kutsuma; ~ bågsrum inv. pihl. eluruum; tegevusvabadus; tegutsemisvõimalus armé s3 armee, sõjavägi, malev; ~chef f-še:f] s3 maavägede ülemjuhataja (Rootsis)-, ~förband s7 sõjaväeosa, -üksus; ~ fördelning 1) divisjon (Rootsi sõjaväes); 2) sõjaväeringkond; ~ förvaltning sõjaväe juhtkond (Rootsis); ~ kår s3 armeekorpus; ~ ledning armee peakorter (Rootsis); ~ lotta f-o-] sl vt. lotta armeni|er s9 armeenlane; ~sk adj. armeenia; ~ska 1) sl armeenlanna; 2) -n armeenia keel armera 1) relvastama; ~de fartyg relvastatud laevad; 2) tehn. sarrustama; ~d betong raudbetoon arm |gång s2 sport, kätelkäik (poomil, nööril jms.); ~håla sl kaenlaauk; . ~krok -en 1) sport.: dra ~ käsikooku vedama; 2) murd.: gå ~

armod -et vaesus, puudus arms ||ängd: på ~s avstånd käeulatuses arm|stake s2 kandelaaber, küünlajalg; ~ styrka -n käe tugevus; ~stöd s7 käetugi (tugitoolil) arom [-o:-] s3 aroom; ~atisk aromaatne, healõhnaline; ~ glas s7 konjaki-klaas

arrang|emang [-nše-] s7 arranžeering (ka muus.); ~era [-nše:-] arranžee-rima (ka muus.); ~ör [-nšõ:r] korraldaja, organiseerija arrendator [-or] s3 rentnik arrend | e s6 rent; ~ era rentima arrest s3 arest; ~ant arreteeritu, arestant; ~era vi arreteerima; ~erings-order [-o:-] arreteerimiskäsk arriärgarde [-ä:r] -t sõj. arjergard, järel-vägi

arrogan|s [-gär]s v. -gans] s3 ülbus, upsakus; häbematus; ~t arrogantne; ülbe, upsakas; häbematu arsenal s3 sõj. arsenal (l'i pilti.) arsenjk s3 keem. arseenik; ~ förgiftning

med. arseenimürgitus art [a:-] s3 1) viis, laad; sort; loomus; visa sin rätta ~ oma õiget nägu näitama; 2) biol. liik; ~a vi: ~ sig arenema; kujunema; paranema; det ~r sig till regn ilm kisub vihmale; det tycks ~ sig med vädret ilm näib para-

nevat; pojken har äntligen börjat ~ sig poiss on lõpuks hakanud paremaks muutuma; ~ sig väl hästi arenema artificiell kunstlik

artig [a:-] viisakas, lahke, armastusväärne; var så ~/ harv. ol(g)e lahke!; palun!; ~het 1) viisakus; lahkus, armastusväärsus; 2) kompliment; säga ngn en ~ kellelegi komplimenti tegema; ~ hetsvis|t s3 viisakusvisiit artjkel [-ikk-] s2 1) artikkel, kirjutis; 2) lgv. artikkel; 3) maj. artikkel, kauba-liik; ese, kaup; 4) jur. artikkel; paragrahv

artikulIation lgv. artikulatsioon; ~era

artikuleerima artilleri s4 sõj. suurtükivägi, artilleeria; ~ pjäs s3 suurtükk, kahur; ~ st suurtükiväelane, artillerist artjst kunstnik; artist artnamn s7 liiginimetus arton vt. aderton artär s3 anat. arter, tuiksoon arv I -en bot. tähthein arv II s7 pärand(us); lämna ngt i ~ åt ngn kellelegi midagi parandama; skifta ~ pärandit jagama; ringen är ett ~ efter min mor see sõrmus on mu ema pärandus; ~e|del s2 pärandiosa; ~e|gods [-guts, -guds] s7 pärusmõis; ~ fiende s5 põlis- v. surmavaenlane; ~ följd -en jur. pärimisjärglus, päri-lus; ~ inge s2 pärija arvode s6 tasu, honorar arv| prins s2 troonipärija; ~ skifte [-ši-]

-et pärandi jaotamine arvs |loft [-o-] s3 pärandiosa; ~ massa -n vt. ~ substans; ~ rätt -en jur. pärimis-kord, -õigus; ~ skatt s3 jur. pärandi-maks; ~ substans s3 biol. pärilikkusaine

arv| synd -en kirikl. pärispatt; ~ tagare vt. arvinge

as I s7 raibe, raisk; ditt ~! vulg. oh sa raibe!

as II s2 müt. muistne skandinaavia jumal; ~a| lära -n, ~a|tro -n muinasusk (Skandinaavias) asa vi kõnek. vedama, tassima, lohistama; ~ sig bort end koristama, jalga laskma asbest s2 min. asbest asch inter j. ah, äh

a|septik -en med. aseptika; ~septisk aseptiline

asfalt s3 asfalt; ~ beläggning s2 asfaltkate, -sillutis; ~ era vi asfalteerima asiat s3 asiaat, aasialane; ~ isk adj. aasia;

aasialik, asiaatlik ask I s2 bot. saar(epuu) ask II s2 karp, toos; laegas; det har duaska 28 attackera

som i en liten ~ pilti, see on sul juba kotis, seda saad sa kindlasti aska 1. -n tuhk; komma (råka) ur ~n i elden pilti, vihma käest räästa alla sattuma; lukta sin ~ pihl. nai j. üht napsi võtma, veidi keelt kastma; stolt och ~ kirikl. tuhk ja põrm; 2. vi tuhka (peale) raputama; sanda eller ~ trottoarerna vid halka libeduse korral kõnniteedele liiva või tuhka raputama; ~ av cigarren sigarilt tuhka raputama askblond tuhkjasblond aske |s [-sk-] -en askees, lihasuretus; ~t s3 askeet, lihasuretaja; — tisk askeetlik; ~tjsm asketism; askeetlik-kus

ask I fat s7, ~kopp s2 tuhatoos; ~ onsdag -en folkl. tuhkapäev; ~regn -en tuhasadu; ~ unge -n tuhkatriinu; ~ urna sl urn (surnu tuhaga) asocial asotsiaalne, ebaühiskondlik;

~ itet asotsiaalsus, ebaühiskondlikkus asp I s2 bot. haab, haavapuu asp II s2 zool. tõugjas aspir|ant aspirant;

kandidaat, taotleja; ~ation 1) püüdlus, taotlus; ha ~er på ngt millegi poole püüdlema; 2) lgv., med. aspiratsioon; ~era 1): ~ på ngt millegi poole püüdlema; 2) lgv. aspi-reerima, hõngama aspir|n s4 farm. aspiriin asp I löv s7 haavaleht; darra som ett ~ värisema nagu haavaleht; ~träd s7 vt. asp I ass s7 muus. la-bemoll assessor [-or] assessor, kaasistuja assiett [ašett] s3 1) väike taldrik; 2) pl.

kok. külmlaud, külmad road assign|ation [-irina- v. -nja-] maj. assig-natsioon, maksekäsund; ~era assig-neerima; ~ (på) ngt millegi jaoks summasid assigneerima v. lubama assimil|ation assimilatsioon; assimileerimine; assimileerumine; ~era assimileerima; ~eras dep. assimileeruma assist| ans [-äris v. -ans] s3, ~ens [-ens] s3 assistents, abi; komma till ~ appi tulema; ~ent assistent; ~era assisteerima; (kellelegi) abiks olema associ|ation 1) assotsiatsioon, sidestus; 2) koondis, ühing; ~era assotsiee-rima, sidestama, ühendama; ~ sig med ngn kellegagi ühinema v. liituma assurans [-ai]s] s3 maj. kindlustus; teckna (ta) ~ kindlustuslepingut sõlmima; ~ belopp [-o-] s7 maj. kindlustussumma

assurera kindlustama; ~ t brev väärtkiri assyri|er s9 assüürlane; ~sk adj. assüü-ria

asterisk s9 asterisk, tärnike, tähtmärk

astma -n med. astma, hingeldustõbi;

~ anfall s7 mea. astmahoog astrakan 1) s3, s4 karakull (naha- v. riidesort); 2) s3 astrahan (õunasort) astro| fysik -en astrofüüsika; ~logt [-logi:j -(e)n astroloogia; ~naut s3 astronaut, kosmonaut; ~nom [-o:-] astronoom, täheteadlane; ~ nom| [-o-] -(e)n astronoomia, täheteadus; ~ nomisk [-o:-] astronoomiline; ~a tal astronoomilised arvud (ka pilti.) asyl s3 1) asüül, varju- v. pelgupaik; 2) hullumaja; ~rätt -en jur. asüüli- v. varjupaigaõigus ate|sm ateism

ate|st ateist; ~ isk ateistlik ateijé s3 ateljee; stuudio; töökoda aten|are ateenlane; ~ sk adj. ateena atlant s3 ookean; meri; ~båt s2 üle Atlandi ühendust pidav laev; ~flyg -et transatlantiline lennuühendus; ~ pakt(en) pöl. Atlandi pakt; ~ pakts-organisationen dei. pöl. Põhja-Atlanöi Lepingu Organisatsioon (NATO) atlas I s3 atlas, kaardistik; ~ över Sverige Rootsi atlas atlas II s3 atlass (riidesort) atlet s3 atleet, jõumees; ~isk atleetlik; atleetiline

atmosfär s3 1) atmosfäär, õhkkond (ka piltij; 2) atmosfäär (rõhuühik); ~isk atmosfääriline; ~ tryck -et atmosfäärirõhk

atom [-o:m] s3 aatom; ~ beväpning

aatomirelvastus; ~bomb s3 aatomipomm; ~ bomba vi aatomipomme heitma; ~ energi [-ši:] -(e)n aatomi-v. tuumaenergia; ~forskare aatomi-teadlane; ~ fysik -en aatomi- v. tuuma-füüsika; ~ klyvning tuumalõhustus; ~krig -et aatomisõda; ~kärna sl aatomituum; ~ nummer s7 keem. aatomnumber; ~ reaktor [-or] tuumareaktori ~ vapen s7 aatomi- v. tuumarelv; ~vikt -en aatommass; ~ åldern def. aatomiajastu atrofj s3 med. atroofia, kõhetus; ~eras

dep. med. atrofeeruma, kõhetuma att 1. konj. et; förlåt ~ jag stör vabanda[ge), et ma segan; ~ du inte skäms! kas sul häbi ei ole!; därför ~ sellepärast et; på villkor ~ tingimusel, et; 2. (infinitiivi partikkel): ~ vara eller inte vara olla või mitte olla; sanningen ~ säga tõtt öelda; han är inte ~ leka med temaga ei või mängida; ~ åka skidor är roligt suusatada on töre

attack s3 1) atakk, rünnak; gå till ~ rünnakule asuma; 2) med. atakk; ~era vi atakeerima, ründamaattentat

attentat s7 atentaat, tapmiskatse; ~or

[-or] atendaadi toimepanija attest s3 atestaat, tunnistus; ~era atesteerima; tunnistama; kinnitama attisk adj. atika; ~t salt teravmeelne nali

attityd s3 atitüüd, rüht, kehahoid; pilti. hoiak, suhtumine; en avig ~ ebasõbralik hoiak v. suhtumine attrahera külge tõmbama; pilti, meelitama, ahvatlema attrakt|ion atraktsioon; külge- v. ligi-tõmme; tõmbenumber; ~ jv

külgetõmbav, meeldiv, veetlev attrapp s3 1) mannekeen (nukk)-, imitatsioon; 2) jah. peibutis attribut s7 1) atribuut; (oluline) tunnus

v. omadus; 2) lgv. atribuut, täiend audiens s3 audients, jutulevõtt, jutul-olek; begära (söka) ~ audientsi taotlema v. paluma; vid (under) ~en audientsi ajal audiovisuell ped. audiovisuaalne; ~a hjälpmedel audiovisuaalsed (õppe)-vahendid

audit ||v auditiivne, kuuldeline; ~t minne psühh. kuulmismälu; ~orium s4 auditoorium; loengu- v. kuuldesaal; kuulajaskond, kuulajad; ~ör jur. sõjakohtu kaasistuja v. nõunik augusti utr. august, augusti- v. lõikuskuu

auktion oksjon; köpa på ~ oksjonil ostma; ~era oksjonil müüma, oksima; ~s|bridge [-britš] s2 pakkumisbridž (kaardimäng) auktor [-or] s3 autor; ~isera autorisee-rima; ~itatjv autoriteetne; ~itet autoriteet; ~rätt -en jur. autoriõigus; ~ skap -en autorsus auskult|ant (vaba)kuulaja; ~ation med. auskultatsioon, kuulatlus; ~era 1) (vaba)kuulaja olema; 2) med. auskul-teerima, kuulatlema auspicier pl. 1) auspiitsid, ennustused, ended; under lyckliga ~ õnneliku tähe all; 2) kaitse; under ngns ~ kellegi kaitse all austral I iensare [-stra:-] austraallane;

~isk adj. austraalia autenticitet autentsus autentisk autentne, ehtne; usaldatav, kindel, täiesti usutav auto|didakt [auto- v. autu-] s3 autodidakt, iseõppija; ~graf s3 auto-graaf, -gramm automat automaat; —ion automatiseerimine; ~ isera automatiseerima; ~ isk automaatne; ~ servering automaat-söökla; ~telefon s3 telefoniautomaat, taksofon; ~ vapen s7 automaatrelv

autonom [-o:m] autonoomne

autopsj -n oma silmaga vaatlemine; med.

autopsia, koolnuvaatlus autostrada sl (lai) autotee av 1. prep. -st, -lt; byggd ~ trå puust ehitatud; vika ~ vägen teelt kõrvale kalduma v. ära pöörama; en man ~ folket mees rahva seast; lösningen ~ problemet probleemi lahendus; han är rädd ~ sig ta on loomu poolest arg; ~ den anledningen sel põhjusel; det går ~ sig själv see läheb iseenesest; ta ~ sig skorna (endal) saapaid jalast ära võtma; hälften ~ brödet pool leiba; vad har han att leva ~? millest ta elab?; 2. adv. ära; ge sig ~ ära minema, lahkuma; ~ och an edasi-tagasi; ta ~ till höger paremale ära keerama; torka ~ dammet tolmu ära pühkima; benet är ~ jalg on murtud; käppen är ~ kepp on katki; ~ med hatten! kõnek. müts maha! avane lemang [-arise- v. -anse-] s7, s4 edutamine, edutus, ametikõrgendus, aukõrgendus; ~era 1) edenema; 2) sõj. edasi liikuma; 3) avansseeruma; edutatud saama; ametiredelil edasi jõudma; ~erad adj. p. edumeelne, eesrindlik; ~e åsikter eesrindlikud vaated; ett centrum för ~ forskning teadusliku uurimise keskus avans [-ar|s v. -ans] maj. avanss, ettemaks

avantgarde [avar]- v. avant-] avangard, eelvägi

av| art s3 teisend, variant; biol. varieteet; ~ balka vi (vaheseinaga) eraldama; ~ ba|kning (vaheseinaga) eraldamine; vahesein; ~basa vi läbi peksma v. kolkima; karistama; ~ basning (kehaline) karistus; noomitus; ~ beställa v2 tellimist tühistama; ~ ett telefonsamtal telefonikõnet tühistama; ~ beta vi paljaks v. tühjaks sööma; ~ betalning järelmaks; köpa ngt på ~ midagi järelmaksuga ostma; ~bida vi ameti. (ära) ootama; ~bidan inv.: under (i) ~ att... ootuses, et...; ~bild s3 koopia, jäljend; han är sin fars ~ ta on nagu isa suust kukkunud; ~ bilda vi kopeerima, jäljendama; kujutama; ~ bildning pilt, kujutis; ~ blåsa v3 lõpetama; lõpetamiseks märku andma; ~ blåsning lõpusignaal; ~ brott s7 1) katkestus, vaheaeg, seisak; pidurdus, takistus; utan ~ vahetpidamata, lakkamatult; 2) kontrast, vastand; ~ bryta (ära) murdma; katkestama; ~ ett samtal kõnelust katkestama; ~ bräck s7 kahju; kahjustus; kaotus; ~ bränning maj. kaotus, kahju; oota-avböja

matu kulu v. väljaminek; ~böja v2 tagasi lükkama; kõrvale juhtima; tagasi v. eemale tõrjuma; ~ ett erbjudande ettepanekut tagasi lükkama; ~nde svar eitav vastus, keeldumine; ~ böjning füüs. hälve, kõrvalekalle; ~ bön -en andekspalumine; süü ülestunnistamine; göra ~ end süüdi tunnistama; ~ börda vi (koormast) vabastama; — sitt samvete oma südametunnistust kergendama; ~ sig en skuld võlast vabanema; ~dankad vallandatud; errusaadetud;

~ delning jaoskond, osakond; jagu, osa; sõj. üksus; ~ delningschef [-še:f] s3 osakonnaülem v. -juhataja; ~dika vi kraavi-tama; ~drag s7 1) maj. mahaarvatis; ~ på lönen mahaarvatis palgast; 2) trük. äratõmme; — drift -en 1) mer. triiv; 2) sõj. (mürsu jms.) hälve, kõrvalekaldumine; ~ driva 1) tehn. puhastama, selitama; (metalli) vääristama; 2) jah. ajama; ~ dunsta vi ära aurama, auruma; aurustuma; aurus-tama; pilti, ära aurama, plehku panema; ~döma [-dömma] v2 jur. kohtuotsusega välja mõistma v. ilma jätma; otsust tegema avel s2 zool., põll. 1) tõug; 2) aretus, kasvatus; 3) lõimetis, pesakond; ~s|djur s7 põll tõuloom; ~s|hingst s2 põll. tõutäkk; ~s| sto s6 põll. tõumära; ~s|tjur s2 põll. tõupull avenbok s2 bot. valgepöök aveny s3 avenüü, puiestee aversion s3 vastumeelsus; ha (hysa) ~ mot ngn kellegi vastu vastumeelsust tundma

av| fail s7 1) jääde, jäätmed; ~ från köket köögijäätmed; 2) kirikl., pöl. taganemine, äralangemine; ~ från kristendomen ristiusust taganemine; ~fatta vi koostama (avaldust jms.)-, sõnastama, formuleerima; ~ fattning koostamine; sõnastus; lagen i dess nuvarande ~ seadus oma praeguses sõnastuses; ~ flytta vi ära kolima v. sõitma; ~ flöde -t äravool; ~ focka [-o-] vi kõnek. ust näitama, vallandama; ~folka [-o-] vi rahvast tühjaks tegema; torget ~des snabbt turg läks ruttu rahvast tühjaks; ~fordra vi: ~ ngn ngt kelleltki midagi nõudma; man ~ de honom en förklaring temalt nõuti seletust; ~ forsla vi ära viima; välja vedama; ~ fukta vi tehn. kuivatama; ~fyra vi tulistama, laskma; ~fälling (oma vaadetest) taganeja, renegaat, ülejooksik; ~färd s3 ärasõit; ~färda vi 1) ära saatma; 2) lõpetama; hela ärendet ~des på några minuter

kogu asi lõpetati paari minutiga; 3) tagasi tõrjuma v. lükkama; han var inte så lätt ~d temast ei saanud nii kergesti lahti; ~färga [-rj-] vi värvituks tegema; pleegitama; ~föda -n sigitis; sünnitis; ~föra v2 1) ära viima; 2) kõrvaldama; ~ från dagordningen päevakorrast ära võtma v. maha tõmbama; ~föring füsiol. väljaheide; ~ föringsmedel s7 med. (kõhu)lahtisti av| gas s3 tehn. heitgaas; ~ge vt. ~giva; — gift s3 maks, lõiv; för halv ~ poole hinnaga; ~giva 1) andma; esitama; 2) eritama; ~ gjord adj. p. kindel, otsustatud; avgjort! tehtud!, oleme rääkinud!; ~glans -en poeet, peegeldus, vastuhelk; ~ gjutning tehn. valu; valand; jäljend; ~ grening harunemine; haru; ~ grund s3 1) kuristik, sügavik; stå vid ~ens rand kuristiku äärel seisma (ka pilti.); 2) põrgu(haud); alla ~ens makter kõik põrgu väed; ~ gränsa vi piirama; piiristama; piiritlema; ~ sig eralduma, lahku lööma; ~gud s2 eba- v. väärjumal; ~guda vi jumaldama; ~ gudadyrkan inv. ebajumalakummar-damine; ~gå ära minema v. sõitma, lahkuma; tåget ~r kl. 15 rong väljub kl. 15; han ~ r från sin post som sekreterare ta lahkub sekretärikohalt; han avgick med seger ta jäi võitjaks, ta tuli välja võitjana; från summan ~r 20 kronor för omkostnader summast läheb v. arvatakse 20 krooni kuludeks maha; ~ med döden surma läbi lahkuma; ~gång -en 1) äraminek, -sõit, lahkumine; 2) kaotus, kahju; 3) minek; varorna har god ~ kaupadel on hea minek; ~ gångsbetyg s7 ped. lõputunnistus; ~ gångs | examen ped. lõpueksam; ~ gångstid s3 ärasõidu- v. väljumisaeg; ~ gärda vi tarastama, taraga piirama v. eraldama; ~göra otsustama, kindlaks määrama; lahendama; det år svårt att ~ vem som har rätt raske otsustada, kellel on õigus; ~ görande 1. s6 otsus; träffa ett ~ otsust tegema; 2. adj. p. otsustav; lõplik; ~ seger otsustav võit; ~ beslut lõplik otsus av| handla vi käsitlema, arutlema; ~ handling 1) käsitlus, arutlus; 2) väitekiri; teaduslik kirjutis, traktaat; akademisk ~ (teaduslik) väitekiri; försvara en ~ väitekirja kaitsma; opponera på en ~ väitekirjale oponeerima, väitekirja kaitsmisel oponent olema: 31 harv. dokument, akt; kokkulepe; ~ hjälpa v3 kõrvaldama; paran-avhopp

dama; ~ ett fel viga kõrvaldama v. parandama; ~hopp s7 1) kõrvalehüpe; 2) kõnek. ülejooksmine, ärakargamine; ~hoppa vi kõnek. üle jooksma, ära kargama; ~hoppare kõnek. ülejooksik; ~hysa v3 välja viskama; jur. (korterist) välja tõstma; ~hysning Jur. (korterist) väljatõstmine; ~ hålla 1) ära v. tagasi hoidma, tagasi tõrjuma; 2) pidama, läbi viima; ~ ett möte koosolekut pidama; 3): ~ sig från ngt millestki hoiduma; ~ hållen armastatud; populaarne; ~ hållsam mõõdukas; karske; ~ hämta vi ära tooma; ~ hämtning äratoomine; öl till ~ õlu väljaviimiseks v. kaasavõtmiseks (müügikohast); ~ hända v2: ~ ngn ngt kelleltki midagi ära võtma, kedagi millestki ilma jätma; ~ sig livet endalt elu võtma, end tapma; —hängig sõltuv; vara ~ av ngt millestki olenema v. sõltuma; ~ härda vi 1) karastama (külma vastu); 2) pehmendama; ~ vatten vett pehmendama; ~höra v2 (ära) kuulama; ~ vittnen

tunnistajaid üle kuulama; ~ en föreläsning loengut kuulama; han har inte avhörts temast pole kuulda olnud, ta pole endast elumärki andnud avi s3 maj. aviis, teade (raha, kauba jms.

saatmisest) avijatjk -en aviatsioon, lennundus;

~ atiker aviaator, lendur avig adj. 1) pahupidine; pådraga strumporna ~a sukki pahupidi jalga tõm^ bama; den ~a sidan pahupool; 2): vara ~ mot ngn kõnek. kellegi vastu ebasõbralik olema; ~a -n pahupool, pahem pool; ~sida -n pahupool, pahem pool; tagakülg; pihl. varjukülg, puudus; ~t adv. 1) pahempidi, pahupidi; vända rocken ~ kuube pahupidi pöörama; 2) saamatult, kohmakalt; bära sig ~ åt saamatult v. kohmakalt käituma; allt går ~ för honom tal läheb kõik viltu avis|a sl kõnek. (aja)leht; ~era vi 1) (ette) teatama; han har ~`f sin ankomst ta on oma tulekust ette teatanud; 2) maj. aviseerima a vista adv. maj. ettenäitamisel av |kail inv.: ge (göra) ~ på ngt millestki loobuma v. ära ütlema; ~ kasta vi 1) ära v. maha viskama; 2) maj. kasu tooma v. andma; ~ kastning maj. 1) kasu, tulu, sissetulek; 2) toode, saadus; ~klapp s7 trük. äratõmme (korrektuuri lugemiseks); ~ klara vi 1) selitama, puhastama; 2) korraldama, ära õiendama; saken är ~d asi on

joones; ~ kläda v2 1) lahti riietama v. rõivastama; pilti, paljastama, vabastama; ~ ngn alla falska illusioner kedagi väärillusioonidest vabastama; 2): ~ sig lahti riietuma v. rõivastuma; pilti, ära heitma, lahti ütlema; ~ sig allt ansvar end vastutusest lahti ütlema, vastutust endalt ära veeretama; ~kok s7 keeduvesi, leem; farm. dekokt; ~komling [-o-] järeltulija, võsu; ~ komma -n järeltulev põlv v. sugu; ~ koppling 1) lõõgastus, puhkus; 2) tehn. väljalülitamine; ~ korta [-o-] vi lühendama; kärpima; ~kort-ning [-o-] lühendus, lühend; kärpimine, kärbe; ~ krok s2 kolgas, kõrvaline maanurk; han bor i en ~ ta elab (kuskil) kolkas; ~ kräva v2: ~ ngn ngt kelleltki midagi (välja) nõudma; ~künna vi teatama, teada andma, kuulutama; ~ en dorn jur. kohtuotsust teatama v. teatavaks tegema; ~kyla v2 jahutama; luften avkyldes mot kvällen õhtu poole läks jahedamaks; ~ kylning jahutamine; jahutus

avla vi sigitama; ~ av sig paljunema, sigima

av I lagd adj. p.: ~a kläder kantud riided; ~ lagra vi sadestama; ladestama; ~ sig sadestuma, ladestuma; ~ lagring geol. sadestus, ladestus; kihistus; kiht; ~lasta vi koormast vabastama, maha laadima; mer. lossima; ~ lastning mahalaadimine; mer. lossimine; ~ lat -en kirikl. patukustutus; ~ leda v2 1) kõrvale v. eemale juhtima; ~ uppmärksamheten från ngt milleltki tähelepanu kõrvale juhtima; 2) Igv. tuletama; ~ ledning 1) kõrvale- v. eemalejuhtimine; 2) Igv. tuletis; ~lida ameti, surma läbi lahkuma, surema; ~ lidén adj. p. surnud; den avlidne surnu, kadunu; ~linda vi lahti mäh-kima

avling sigitamine, sigitus; aretamine, aretus; ~slduglig sigitusvõimeline; are-tuskõlblik

av |liva vi surmama, tapma, hukkama; ~ ett rykte pilti, kuuldusele lõppu tegema; ~ ljud s7 lgv. ablaut, vokaalivahel-dus; ~ locka [-o-] vi: ~ ngn ngt kelleltki midagi välja meelitama; ~ lopp [-o-] s7 1) ära- v. väljavool; 2) äravoo-luauk: ~ loppskanal s3 äravoolukanal; ~loppsrör s7 äravoolutoru; ~|ossa [-o-] vi 1) lahti tegema v. laskma; ~ ett skott tulistama, laskma; 2) maha laadima, lossima; — lusa vi täidest puhastama; ~lysa v3 tühistama, keelama; ära jätma; mötet är avlyst koosolek on ära jäetud; ~ lyssna vi (salaja)avlyssning

pealt kuulama; råka ~ ett samtal juhuslikult kõnelust pealt kuulama; ^lyssning (salajane) pealtkuulamine; ~ av telefon telefonikõnede pealtkuulamine; ~ lång piklik, pikergune; han blev ~ i ansiktet pilti, ta nägu venis pikaks; ~låta 1) saatma, läkitama; 2) jur. üle andma; ~ lägga 1) kõrvale v. ära panema; 2) tegema; andma; sooritama; — besök (visit) hos ngn kellelegi visiiti tegema v. külla minema; ~ räkenskap aru andma; ~ ed vannet v. tõotust andma; ~ examen eksamit tegema v. sooritama; ~ läggare aiand. võrsik

avtäg|sen kauge, kõrvaline; i en ~ framtid kauges tulevikus; avlägsna släktingar kauged sugulased; i en — vrå kõrvalises nurgas; jag har inte den avlägsnaste aning om saken mul pole sellest vähimatki aimu; ~set adv. kaugel, eemal; ~ liggande eemal (omaette) asuv; ~sna vi eemaldama, kõrvaldama; ~ sig eemalduma avlämn|a vi loovutama, üle andma; ~ till förvaring hoiule andma; ~ande s6, ~ing loovutamine, üleandmine av| länka vi

eemale juhtima (tähelepanu v. mõtteid); ~läsa v3 lugema; ~ ngt i ngns ansikte midagi kellegi näost (välja) lugema; ~ läsare (mõõteapa-raadi) kontrollija; ~löna vi tasuma, tasu v. palka maksma; ett väl (dåligt) ~ t arbete töö, mille eest hästi (halvasti) tasutakse; ~ löning töötasu, palk; ~ löpa v3 toimuma; mööduma, lõppema; allt avlöper efter beräkning kõik läheb v. toimub arvestuste kohaselt; saken avlöpte illa asi lõppes halvasti; ~lösa v 3 1) (välja) vahetama; asendama; våren avlöser vintern kevad tuleb talve asemele; 2) kirikl. patust vabastama; ~ lövad lehitu, lehtedeta, raagus av| magra vi kõhnaks jääma, kõhnuma, lahjuma; ~magringskur s3 saledus-kuur; ~matta vi väsitama, roiutama, kurnama; ~ mobilisera demobilisee-rima; ~ montera demonteerima, lahti monteerima; ~mäla vi kujutama; peegeldama; maalima; glädjen ~de sig i hans ansikte rõõm peegeldus ta näost; ~mäta v3 kohastama, kohandama; ~ straffet efter förbrytelsen karistust kuritööga kohandama; ~mätt adj. p. 1) mõõdetud; mõõdukas, tasakaalukas; lugna och ~ a rörelser rahulikud ja mõõdukad liigutused; 2) jahe, reserveeritud; han hälsade —

ta tervitas jahedalt; ~ mönstra vi mer.

1) maha munsterdama; 2) end maha munsterdama

av I njuta nautima; ~ en konsert kontserti mõnuga kuulama; ~nämare jur. ostja, tarbija; ~nöta v3 ära kulutama v. kandma

avog vaenulik, ebasõbralik; bära ~ sköld mot fosterlandet poeet, kodumaad reetma; ~ het vaenulikkus, eba-sõbralikkus

av| passa vi 1) kooskõlla viima, kohandama; 2) valima; ~ tiden för ngt mil-lekski õiget aega v. silmapilku valima; tr ~pina vi välja pressima v. nõudma; ~ ngn en bekännelse kelleltki ülestunnistust välja pressima; ~p|attad lapik, lapergune, lame; ~ polletera 1) sõj. haiglasse paigutama; 2) kõnek. ära ajama, välja viskama; ~ pressa vi välja pressima, sunniviisil saavutama; ~ pricka vi ära täpistama; ~ prova vi järele katsuma v. proovima; maitsma, degusteerima; ~ prägla vi: ~ sig peegelduma; ~ putsning puhastamine, puhastus

av| rad -en jur. maamaks; ~ reagera [-ge:-] vi kõnek. (tundeid) väljendama; ~ sin undertryckta vrede på ngn oma mahasurutud viha kellegi peale välja valama; ~ sig end «tühjaks laadima», oma mahasurutud tundeid väljendama; ~ reda v2 kok. paksendama, paksemaks tegema (jahu jms. lisamisega); ~resa 1. -n ärasõit; 2. v3 ära sõitma; ~resedag s2 ärasõidupäev; ~ ringning ärakell (telefonis); ~rin-ning äravool; ~ rivning (ihunaha) hõõrumine; kail ~ külma veega hõõrumine; ~ runda vi ümmarguseks tegema, ümardama; ~ rusta vi desar-meerima; relvastust vähendama; ~ rustning desarmeerimine; relvastuse vähendamine; ~räda v2 ära v. maha laitma; ~ ngn från ngt kellelegi midagi tegemata jätta soovitama; jag avrådde honom från att komma ma andsin talle nõu mitte tulla; ~ radan inv. äralaitmine; mot min ~ kuigi ma selle ära laitsin; ~ räkna vi maha arvutama; detta ~t pilti, see välja arvatud; ~ räkning 1) mahaarvutus; 2) maj. arvete lõpetamine, bilansitege-mine; ~ratta vi hukkama; ~röja v2 puhastama; koristama; raadama; ~ marken põldu võsast puhastama; ~ ett bord lauda koristama

av| saknad -en puudus, vajadus; i ~ av ngt millegi puudumisel; jag känner ingen ~ efter det ma ei tunne selle järele mingit puudust v. vajadust;

~ salu inv.: till ~ müüa; müügiks;avsats

~sats s3 1) astang; terrass; (trepi) made; 2) keem. sade avse 1) (millessegi) puutuma, (millegi) kohta käima; allt vad som ~r denna fråga kõik, mis sellesse küsimusse puutub; 2) kavatsema, taotlema; han avsåg att vinna ryktbarhet därmed ta kavatses sel teel kuulsaks saada; 3) määrama, ette nägema; boken är ~dd för en annan publik see raamat on mõeldud v. määratud teisele lugejaskonnale; ~ende s6 1); dessa ord har ~ på honom need sõnad käivad tema kohta; 2); lämna utan ~ arvesse võtmata jätma, mitte hoolima; 3); i ett eller annat ~ ühes või teises mõttes; med ~ på ngt millegi suhtes; i alla ~ n igas suhtes; ~värd nimetamis- v. märkimisväärne; i ~ grad

suurel määral; ~värt adv. nimetamis- v. märkimisväärselt, tunduvalt; till ~ mycket lägre pris tunduvalt odavama hinnaga av|sides 1. adj. inv. kauge, kõrvaline; 2. adv. kaugel, eemal; ligga ~ eemal v, eraldi asuma; ~sigkommen adj. p. vilets, allakäinud; ~sikt s3 kavatsus; eesmärk, siht; med ~ meelega; i ~ att... kavatsusega ...; han har för ~ att gå tal on kavatsus ära minna; ~siktlig tahtlik, ettekavatsetud; ~ skaffa vi kõrvaldama; kaotama, tühistama

avsked 1) vallandamine; anhålla om (begära) ~ lahkumisavaldust esitama; han fick ~ på grått papper pilti, kõnek. talle anti hundipass, ta lasti töölt lahti; 2) lahkumine, jumalaga- v. hüvastijätt; i ~ets stund lahkumise tunnil; ta ~ av ngn kellegagi jumalaga jätma; vinka ~ jumalagajätuks käega viipama v. lehvitama; ~a vi vallandama, töölt lahti laskma; ~ s | ansökan inv. lahkumisavaldus; inlämna sin ~ lahkumisavaldust esitama; ~ s I föreställning lahkumisetendus; ~s |tal s7 lahkumiskõne av| skeppa vi (laadungit) laevaga saatma; ~ skicka vi ära saatma; ~ skild eraldatud, eraldi olev, üksildane; ~ skildhet eraldatus, eraldumus, üksindus; leva i ~ üksinduses elama; ~ skilja v2 eraldama, lahutama; eemaldama; ~ s'g från allt umgänge igasugusest suhtlemisest v. läb;käimisest tagasi tõmbuma; ~skrankning 1) tarand; barjäär; vahesein; 2) ubrik, kamorka; ~ skrap -et kaabe; jäätmed; pilti, jätis; ~ skrift s3 ärakiri, koopia; ~ skriva 1) ära v. maha kirjutama, kopeerima; 2) maj. arvelt maha kirjutama v. kandma; ~ en skuld võlga

kustutama; 3) jur. lõpetama; ~ en process kohtuprotsessi lõpetama; ~skräcka v3 ära hirmutama, eemale peletama; ~ skräckande hirmutav, eemalepeletav; ett ~ exempel hoiatav näide; ~ skräde -t praht, jäänused, jäätmed; ~ skudda vi maha v. ära raputama; ~ skum -met vaht, kober, kobrutis; pilti, jätis; samhällets ~ ühiskonna põhjakiht v. jätised; ~ skuren äralõigatud, eraldatud avsky [-šy:] 1. s2 vastikus, vastumeelsus; hysa (känna) ~ för ngn (ngt) kellegi (millegi) vastu vastikust tundma; 2. v4 vastikust tundma; ~värd vastik, jäle, kole

av| skära ära v. läbi lõikama; pilti, katkestama, lõpetama; — förbindelserna ühendusi läbi lõikama; ~ skärma vi varjama, varjutama av| slag s? 1) keeldumine, eitav vastus; få ~ på en ansökan avaldusele eitavat vastust saama; 2) ma j. hinnaalandus; vähempakkumine [oksjonil)-, ~slappna vi lõdvestama; ~ slipa vi (maha) lihvima v. ihuma; ~ sliten ära- v lahtikistud; ~ slitning kulumine; ~ slut -et maj. tehing; ~siuta ~ slöt ~slutit v. vi 1) lõpetama; sammanträdet ~des koosolek lõppes v. lõpetati; 2) (lepingut jms.) sõlmima; ~ slutning lõpp, lõpetamine; lõpuaktus; — slå 1) tagasi lööma v. tõrjuma; 2) tagasi lükkama, keelduma; ~ slöja vi kattest vabastama; paljastama, päevavalgele tooma; ~ sig end paljastama; ~slöjande s6 paljastus

av| smak -en vastikustunne, jälestus, tülgastus; känna (fatta) ~ för ngt millegi vastu vastikust tundma; ~ smaka vi maitsma, proovima; ~ smalna [-a:l-] vi peenenema, kitsenema; ~ sminka vi minki eemaldama av| snitt s7 osa, lõik, sektor; ~ snöra v2 1) paelu ära võtma; 2) nööriga eraldama; ~ somna [-o-] vi igaveseks uinuma, surema; ~ spark s2 sport, avalöök; ~ spegla vi peegeldama; ~ s`g peegelduma; ~ spisa vi: ~ ngn med tomma löften kellestki paljaste lubadustega lahti saama; ~ spänd lõdven-datud, lõdvenenud; ~ spänning lõd-vendus; lõdvestus; ~ spärra vi sulgema; eraldama, isoleerima av| stanna vi 1) seisma panema, peatama; seisma jääma, lakkama; förhandlingarna ~des läbirääkimised katkesid; ~ stava vi lgv. silpideks jaotama, silbitama, poolitama; ~steg s7 kõrvalekaldumine; kõrvalehüpe; eksisamm; ~ stickare kõnek. kõrvalepõige, eks-

kurss; ~ stigning mahaminek, väljumine; ~ stjälpningsplats s3 prahi maha-panekukoht; ~ styra v2 takistama, pidurdama; ära hoidma; ~ styrka v3 ära laitma, mitte soovitama; ~ styrkande s6 tagasilükkamine, eitav vastus; ~stå 1) loovutama; 2) loobuma; jag ~r från ordet ma loobun sõnavõtust; ~ stånd s7 kaugus; vahemaa, distants; på 5 m ~ 5 m kaugusel; hålla ngn på ~ kedagi endast eemale hoidma; ta ~ från ngn pilti, kellegagi erineval arvamusel olema; ta ~ från ngt midagi tagasi tõrjuma; millestki eemale hoiduma; ~ stämma v2 ei. häälestama; ~ stämpla vi tembeldama; ~ stänga v2 sulgema; ~ sutten sof. jalastatud, jalastunud av| svalka vi jahendama, jahedamaks tegema; regnet hade ~ t luften vihm oli õhu jahedaks teinud; ~ svalna [-a:l-] vi jahenema, jahtuma; ~ svimmad meelemärkuseta, minestanud; falla ~ till marken minestanult maha kukkuma; ~ svuren adj. p.: en ~

fiende leppimatu vaenlane, verivaen-lane; ~svär|jja (pidulikult) lahti ütlema v. loobuma; han avsvor sig allt bruk av tobak ta tõotas suitsetamise maha jätta; ~syna vi üle v. läbi vaatama, kontrollima; ~ såg impf. vt. ~ se; ~ såga vi maha saagima; vara ~d pilti, kõnek. (töölt jms.) eemaldatud olema; ~ säga 1) jur. (otsust) teatavaks tegema; 2): ~ s;g loobuma; ~ sig tronen troonist loobuma; ~ sig allt ansvar end igasugusest vastutusest lahti ütlema; jag ber att få ~ mig ma palun minu kandidatuur maha võtta; ~sägelse loobumine; abdikat-sioon; ~ sända v2 ära saatma; ~ sändare saatja; ~ sätta 1) tagandarna, vallandama; 2) maj. müüma, realiseerima; varan är lätt att ~ seda kaupa on kerge realiseerida; 3) varuma, tagavaraks hoidma, kõrvale panema; 4) mat.: ~ en vinkel nurka joonistama; 5) geol., keem. sadestama; ~ sig sades-tuma; settima; ~ sättning 1) tagandamine, vallandamine; 2) maj. (kauba) minek; varan har god ~ sel kaubal on hea minek; 3) geol., keem. sadestus; sete; ~ söndra vi 1) eraldama, isoleerima; 2) füsiol. eritama; 3): ~ sig eralduma, end isoleerima; ~ söndring 1) eraldamine, isoleerimine; 2) füsiol. eritamine; eritus av| tacka vi 1) tehtud töö eest tänu avaldama; 2) sõj. erru laskma; laiali saatma; ~ tacklad adj. p. kõhetu, kuivetu, ärakurnatud; ~ ta[ga) 1) vähendama;

2) vähenema; kahanema; maha võtma; regnet avtog mot kvällen vihm jäi õhtu poole vähemaks v. nõrgemaks; ~ i vikt kaalus maha võtma; ~tagande 1. s6 vähenemine, kahanemine; vara i ~ vähenema, kahanema; 2. adj. p. vähenev, kahanev; ~tagsväg s2 kõr-valtee

avtal s7 kokkulepe, leping; träffa ~ med ngn om ngt kellegagi millegi kohta kokku leppima; enligt ~ vastavalt kokkuleppele; ~a vi kokku leppima; såsom ~ t var nagu oli kokku lepitud; på ~d plats kokkulepitud kohas; ~ s | brott s7 kokkuleppe rikkumine, lepingu murdmine; ~s| enlig, ~s|mässig kokkuleppe- v. lepinguko-hane; — s | stridig kokkuleppe- v. lepinguvastane

av| tappa vi 1) tühjaks v. kuivaks laskma; 2) välja laskma v. kallama; ~ teckna vi 1) (ära) joonistama; kujutama; 2): ~ sig esile kerkima, silma paistma, näha olema; kyrktornen ~de sig mot himlen kirikutornid kerkisid taeva taustal esile; ~ tjäna tasa teenima; — fängelsestraff vanglakaristust ära kandma; ~toning varjund, nüanss; ~torka vi (ära) kuivatama v. pühkima; ~troppa [-o-] vi eemalduma, lahkuma, ära marssima; ~trubba vi nüristama (ka pilti.)] ~trubbad adj. p. tönts, tuim; ~tryck s7 1) jäljend, jälg; koopia; 2) trük. äratrükk, äratõmme, separaat; ~trycka v3 1) jäljendama; kopeerima; 2) trük. ära trükkima, äratõmmet tegema; 3) päästikule vajutama; ~ tryckare päästik, trikkel; ~ träda v2 1) loovutama; 2) lahkuma, eemalduma, tagasi tõmbuma; ~ från skådeplatsen lavalt lahkuma (ka pilti.)-, ~träde s6 1) lahkumine, eemaldumine, tagasitõmbumine; 2) jur. hüvitus; 3) käimla; ~tvagning puhtakspesemine; ~tvinga vi: ~ ngn ngt kelleltki midapi välja pressima; —två v4, — tvätta vi maha v. ära pesema, puhtaks pesema; ~tyna vi kõhetuma, kiduma, otsa jääma, närtsima; ~tåg s7 äraminek, -sõit, teeleminek; ära-marssimine; ~tåga vi ära minema jne.; ~täcka v3 kattest vabastama; ~tärd [-ä:-] kõhetu, kõhn, otsajäänud; aukuvajunud (silmade ja põskede kohta)

avund -en kadedus; känna (hysa) ~ mot ngn kellegi peale kadedust tundma; fatta ~ till ngn kellegi peale kadedaks saama; väcka (uppväcka) ~ kadedust äratama; ~ är sin egen plåga vs. kadedus kaabib iseennast;avundas

~as dep. vi kadestama; jag ~ dig din förnöjsamhet ma kadestan sind su vähenõudlikkuse pärast; ~ sam, ~sjuk kade; ~ sjuka -n kadedus; ~s| man kadetseja; kadekops; ~s|-värd kadestamisväärne av| vakta vi (ära) tooma; ~ ett lägligt tillfälle parajat juhust (ära) ootama; förhålla sig ~ nde äraootaval seisukohal olema; ~ vaktan inv.: i (under) ~ på ngt midagi oodates; ~vand [-a:-] (rinnast) võõrutatud (imiku kohta)-, ~vara (ainult inf.) ilma olema; han har inga pengar att ~ tal pole ülearust raha; ~ vattna vi põll. veest vabastama, veest kuivaks laskma, kui-vendama; ~ veckla vi lõpetama, likvideerima; ~ verka vi 1) (metsa) maha raiuma, laastama; 2) sport.: ~ en sträcka distantsi v. vahemaad läbima; ~ vika 1) kõrvale kalduma; 2) erinema; 3) põgenema; ~vikelse 1) kõrvalekaldumine, hälve; 2) erinevus; 3) põgenemine; ~vikning tehn. hälve, kõrvalekalle, deviatsioon av| vinna: ~ ngn ngt kelleltki midagi võitma; ~visa 1) välja v. minema ajama; 2) tagasi tõrjuma v. lükkama; ~ visande tõrjuv, eitav; ~vita inv. 1. adj. 1) vaimuhaige, nõdrameelne; 2) tobe, loll, ogar, totter; på det gamla ~ viset vanal totral viisil; 2. adv.: bete sig ~ tobedalt käituma; ~ vittra vi 1) geol. murenema, lagunema; 2) jur. pärandit

jaotama; ~väg s2 kõrvaltee; pilti, eksitee; komma på ~ ar eksiteele sattuma; ~väga v2 kaaluma (ka pilti); ~ varje ord iga (oma) sõna kaaluma; noga ~ sina rörelser oma liigutusi täpselt kontrollima; ~vältfrja vi

ära v. kõrvale veeretama; ~vända v2 1) ära hoidma, vältima; 2) kõrvale juhtima; ~ vänja v2 võõrutama; ~ väpna vi relvi käest ära võtma, relvitustama; desarmeerima; ett ~nde leende pilti, võluv naeratus; ~ värja v2 tagasi v. eemale tõrjuma, tagasi lööma, pareerima; ~ en hotande olycka ähvardavat õnnetust ära hoidma; ~ yttra vi lahti saama; maj. turustama, (ära) müüma; ~äta 1) puhtaks närima; 2) (ära) sööma; ~ en finare middag peenest v. pidulikust lõunasöögist osa võtma ax I s7 viljapea; havren går i ~ kaer

hakkab pead looma ax II s7 võtmekeel axa vi kõnek. vt. accelera axei I s2 telg; jorden vrider sig kring sin ~ maakera keerleb oma telje ümber; ~ makterna aj. teljeriigid axel II s2 õlg; rycka på axlarna õlgu kehitama; han är bred över axlarna tal on laiad õlad; se ngn över ~ n pihl. kellelegi üle õla vaatama; bära kappan på båda axlarna pilti, kahe otsaga mängu mängima, mõlemale poole silmi tegema; ~bred laiaõlgne; ~ ryckning õlakehitus; ~vadd -en õlapadi (riietuse osa) axial aksiaalne, teljesse puutuv, telje-axiom [-o:m] s7 aksioom; ~atisk vaieldamatu, iseenesestmõistetav axla vi õlale võtma; ~ ngns kappa pilti.

kellegi asemele astuma axplock -et 1) korjatud viljapead; 2) pihl. juhuslik valik (tsitaate v. näiteid); teaduseterakesed azur -en asuur, lasuur, taevasina; ~blä asuur- v. taevassinine

8, b -(e)t -n -; def. pl. -na B, b (kirjatäht) babb|el -let kõnek. lobisemine, vatra-mine, vadin; ~la vi lobisema, vatrama, vadistama babelstorn -et Paabeli torn; pihl. õhuloss babian s3 zool. paavian babord inv. mer. pakpoord, paaparras baby [bä:bi v. be:bi] s2, s3, pl. ka babies

[-bis] beebi, imik bacjll s3 biol., med. batsill, kepp-pisik; ~ bärare med. batsilli- v. pisikukandja; ~ dödande med. bakteritsiidne, pisikuid hävitav; ~fri med. steriilne; ~ skräck -en pisikukartus back I s2 mer. bakk, vöörtekk back II s2 mer. kauss (toidu jagamiseks) back III s2 sport, kaitsja

back IV -en vt. backväxel; lägga in ~ en kõnek. tagasikäiku sisse panema v. lülitama

back V inv. pihl. kõnek. tagasilöök; det blev ~ för honom tal läks halvasti; talle öeldi ära; 1000 kronor ~ puudujääk 1000 krooni backa vi taganema; tagurpidi sõitma, tagurdama; tagasikäiku andma; ~ in bilen i garaget autot tagurpidi garaaži ajama; ~ ut tagurpidi välja sõitma; pihl. kõnek. tagasi tõmbuma backanal s3 bakhanaal, joomapidu * backe s2 1) küngas, mägi; nõlv, nõlvak; uppför ~n mäest üles; sakta i backarna! pihl. tasa ja targu!; 2) (maa)pind; stå på bar ~ pihl. puupaljas v. puruvaene olema; det kan du slå dig i ~n

~as dep. vi kadestama; jag ~ dig din förnöjsamhet ma kadestan sind su vähenõudlikkuse pärast; ~ sam, ~sjuk kade; ~ sjuka -n kadedus; ~s| man kadetseja; kadekops; ~s|-värd kadestamisväärne av| vakta vi (ära) tooma; ~ ett lägligt tillfälle parajat juhust (ära) ootama; förhålla sig ~ nde äraootaval seisukohal olema; ~ vaktan inv.: i (under) ~ på ngt midagi oodates; ~vand [-a:-] (rinnast) võõrutatud (imiku kohta)-, ~vara (ainult inf.) ilma olema; han har inga pengar att ~ tal pole ülearust raha; ~ vattna vi põll. veest vabastama, veest kuivaks laskma, kui-vendama; ~ veckla vi lõpetama, likvideerima; ~ verka vi 1) (metsa) maha raiuma, laastama; 2) sport.: ~ en sträcka distantsi v. vahemaad läbima; ~ vika 1) kõrvale kalduma; 2) erinema; 3) põgenema; ~vikelse 1) kõrvalekaldumine, hälve; 2) erinevus; 3) põgenemine; ~vikning tehn. hälve, kõrvalekalle, deviatsioon av| vinna: ~ ngn ngt kelleltki midagi võitma; ~visa 1) välja v. minema ajama; 2) tagasi tõrjuma v. lükkama; ~ visande tõrjuv, eitav; ~vita inv. 1. adj. 1) vaimuhaige, nõdrameelne; 2) tobe, loll, ogar, totter; på det gamla ~ viset vanal totral viisil; 2. adv.: bete sig ~ tobedalt käituma; ~ vittra vi 1) geol. murenema, lagunema; 2) jur. pärandit jaotama; ~väg s2 kõrvaltee; pilti, eksitee; komma på ~ ar eksiteele sattuma; ~väga v2 kaaluma (ka pilti); ~ varje ord iga (oma) sõna kaaluma; noga ~ sina rörelser oma liigutusi täpselt kontrollima; ~vältfrja vi

ära v. kõrvale veeretama; ~vända v2 1) ära hoidma, vältima; 2) kõrvale juhtima; ~ vänja v2 võõrutama; ~ väpna

vi relvi käest ära võtma, relvitustama; desarmeerima; ett ~nde leende pilti, võluv naeratus; ~ värja v2 tagasi v. eemale tõrjuma, tagasi lööma, pareerima; ~ en hotande olycka ähvardavat õnnetust ära hoidma; ~ yttra vi lahti saama; maj. turustama, (ära) müüma; ~äta 1) puhtaks närima; 2) (ära) sööma; ~ en finare middag peenest v. pidulikust lõunasöögist osa võtma ax I s7 viljapea; havren går i ~ kaer

hakkab pead looma ax II s7 võtmekeel axa vi kõnek. vt. accelera axei I s2 telg; jorden vrider sig kring sin ~ maakera keerleb oma telje ümber; ~ makterna aj. teljeriigid axel II s2 õlg; rycka på axlarna õlgu kehitama; han är bred över axlarna tal on laiad õlad; se ngn över ~ n pihl. kellelegi üle õla vaatama; bära kappan på båda axlarna pilti, kahe otsaga mängu mängima, mõlemale poole silmi tegema; ~bred laiaõlgne; ~ ryckning õlakehitus; ~vadd -en õlapadi (riietuse osa) axial aksiaalne, teljesse puutuv, telje-axiom [-o:m] s7 aksioom; ~atisk vaieldamatu, iseenesestmõistetav axla vi õlale võtma; ~ ngns kappa pilti.

kellegi asemele astuma axplock -et 1) korjatud viljapead; 2) pihl. juhuslik valik (tsitaate v. näiteid); teaduseterakesed azur -en asuur, lasuur, taevasina; ~blä asuur- v. taevassinine

8, b -(e)t -n -; def. pl. -na B, b (kirjatäht) babb|el -let kõnek. lobisemine, vatra-mine, vadin; ~la vi lobisema, vatrama, vadistama babelstorn -et Paabeli torn; pihl. õhuloss babian s3 zool. paavian babord inv. mer. pakpoord, paaparras baby [bä:bi v. be:bi] s2, s3, pl. ka babies

[-bis] beebi, imik bacjll s3 biol., med. batsill, kepp-pisik; ~ bärare med. batsilli- v. pisikukandja; ~ dödande med. bakteritsiidne, pisikuid hävitav; ~fri med. steriilne; ~ skräck -en pisikukartus back I s2 mer. bakk, vöörtekk back II s2 mer. kauss (toidu jagamiseks) back III s2 sport, kaitsja

back IV -en vt. backväxel; lägga in ~ en kõnek. tagasikäiku sisse panema v. lülitama

back V inv. pihl. kõnek. tagasilöök; det blev ~ för honom tal läks halvasti; talle öeldi ära; 1000 kronor ~ puudujääk 1000 krooni backa vi taganema; tagurpidi sõitma, tagurdama; tagasikäiku andma; ~ in bilen i garaget autot tagurpidi garaaži ajama; ~ ut tagurpidi välja sõitma; pihl. kõnek. tagasi tõmbuma backanal s3 bakhanaal, joomapidu * backe s2 1) küngas, mägi; nõlv, nõlvak; uppför ~n mäest üles; sakta i backarna! pihl. tasa ja targu!; 2) (maa)pind; stå på bar ~ pihl. puupaljas v. puruvaene olema; det kan du slå dig i ~n

3*backfisch

på kõnek. selles võid sa kindel olla; regnet står som spön i ~n pilti sajab kui oavarrest backfisch [-fišš] s2 plikaohtu tütarlaps backhare s2 kõnek. argpüks, jänes backhopp I are sport. suusahüppaja; ~ ning sport, suusahüppamine, suusa-hüpe

backig künklik, mägine

back I klint s2 bot. rukkilill; —krön s?

künkahari backlykta sl tagatuli (sõidukil) häckning tagurdamine; tagurpidi liikumine

back|sippa sl bot. karukell; ~ sluttning

mäenõlv; ~ smultron [-on] s7 bot. metsmaasikas backspegel s2 tahavaatepeegel (sõidukil) backstug] a sl van. saun; ~ u | sittare van. saunik

backtävling suusahüppevõistlus backväxel s2 tehn. tagasikäiguhoob backåkning sport, mäesõit, mäest allasõit

(suuskadega) bacon [be:- v. bei-] inv. peekon bad I s7 1) suplus; kümblus; 2) kuurort; 3) vann; ta s'g ett ~ vanni võtma; 4) saun; romerskt ~ rooma saun; ~a vi 1) pesema; ujutama; 2) suplema; kümb-lema, vanni võtma; ~ i tårar pilti. pisarates ujuma; — i svett pihl. higist leemendama; ~ anstalt s3 1) supelašu-tus, ujula; 2) saun; ~ byxor pl. supelpüksid båd II impf. vt. bedja badd s7 1) kuumus, palavus; 2) kõnek. peapesu, nahatäis; ~a vi 1) pesema; niisutama; 2) kõrvetama; solen ~r päike kõrvetab; ~are kõnek. vahva poiss; han är en ~ att vara s*ark!

küll on tal ikka jõudu!; det var m` g en ~ till qädda! see oli alles havi! båd| dräkt s3 supelkostüüm, -ülikond: ~erska sl saunanaine; ~ gyttja sl med. ravi- v. tervisemuda; ~gäst s3 supelvõõras: ~hytt s3 supelkabiin; ~kappa sl supelmantel; ~kar s7 vann; ~ kur s3 med. supelravi; ~ lakan s7 supellina badminton [bed- v. bad-] inv. sport, badminton, sulgpall bad j ning suplemine; pesemine; ~ort s3 kuurort; ~rock [-o] s2 vt. ~kappa; ~rum s7 vannituba; ~ strand supelrand. plaaž; ~ stuga sl vt. bastu 1); ~ ställe s6 supluskoht; ~ svamp s2 vamm, käsn; ~tvål s2 saunaseep; ~ vatten s7 vannivesi; kasta ut barnet med badvattnet pihl. last koos vanniveega välja viskama; ~ vätska sl keem. elektrolüüt

bagage [-a:š] s7 pagas; ~ hållare pakiraam; ~ inlämning pagasi vastuvõtmine; ~ utlämning pagasi väljaandmine

bagar|barn: bjuda ~ på bröd pihl. pagarilapsele saia pakkuma, metsa puid vedama; ~ e pagar bagatell s3 bagatell, pisiasi, tühine asi bageri 1) pagariäri, leivakauplus; 2)

pagaritöötuba, -tööstus baggböla vi kõnek. metsa laastama bagge s2 oinas, jäär bah inter j. päh!, ptüi!; tühja kah! bahytt s3 kottmüts, kapuuts baisse [be:ss] s3 maj. kursilangus (börsil)

baj 1. -et lastek. kaka; 2. inter j.: iy ~!

häbi! (väikelaste poole pöördudes) bajonett s3 sõj. tääk, bajonett; ~ strid

s3 täägivõitlus bajersk adj. baieri bajrare baierlane

bak I 1. s2 1) tagumine pool; ~en på en kniv noaselg; 2) tagumik, istmik; ge ngn på ~ en kellelegi naha peale andma; 3) van. selg; tala illa om ngn på ~en kellestki selja taga halba rääkima; 2. adv., prep. taga; taha; tagant; han visste varken fram eller ~ pilti, ta ei osanud midagi peale hakata; kjolen knäpps ~ seelik käib tagant kinni; ~ i boken raamatu lõpus; ~ lås och born seitsme luku taga

bak II s7 küpsetus; ~a vi küpsetama bak I axel s2 tagumine telg, tagatelg, ~ben s7 tagumine jalg, tagajalg; resa (sätta) sig på ~en tagumistele jalgadele tõusma; pihl. sõrgu vastu aiama; ~ binda (kellelgi) käsi selja taha siduma; ~danta vi vt. ~tala; ~de| s2 1) tagumine osa, tagupool; 2) tagumik, istmik; ~dörr s2 tagauks bakefter kõnek. 1. adv. tagantjärele;

2. prep. taga, järel bakelit s3 tehn. bakeliit bakelse s.5 (kondiitri)kook bakerst 1. adj. superi, kõige tagumine, viimane; 2. adv. superi, kõigist tagapool, päris taga bak j ficka sl tagatasku, tagumine püksitasku; ha ngt i ~n pilti, a) salanõu pidama; b) midagi tagavaraks hoidma; ~fot tagumine jalg, tagajalg; få ngt om ~en pihl. millestki valesti aru saama

bakfram tagurpidi; göra allting ~ pihl.

kõike tagurpidi v. valesti tegema bak I gata sl kõrvaltänav; ~ grund s3 taust, tagapõhi; mot ~en av ngt mil-
bakgrundsfigur

legi taustal; tråda i ~ en för ngn pihl. kellegi varju jääma; ~ grundsfigur s3 kulissidetagune tegelane; ~gård s2 tagahoov; — Kjul s7 tagumine ratas, tagaratas; ~ huvud s7 kukal; ~ håll s7 varitsus; varitsuskoht; han lockades i ett ~ ta meelitati lõksu bak|i adv., prep. taga; han sitter ~, hon frami mees istub taga, naine ees; ~ ifrån adv., prep. tagant; överfalla '~selja tagant kallale tungima bak I kropp [-o-] s2 tagakeha (putukatel);

~ land -et taga- v. sisemaa baklås inv. 1): dörren har gått i ~ ust ei saa lukust lahti; 2) pilti.: allt har gått i ~ för honom tal on kõik nurja v. luhta läinud; förhandlingarna har gått i ~ läbirääkimised on ummikusse jooksnud

bakI langes [ba:k-] tagurpidi; det gick ~ för honom pilti, tal läks kõik tagurpidi v. viltu; ~ läxa sl ped. kordamis-ülesanne; karistustöö; få ~ pihl. laitust v. noomitust saama; ~om [-om] adv., prep. taga, järel; han är litet ~ pihl. a) ta on pohmeluses v. kassiahastuses; b) tal on kõva pea; föra ngn ~ ljuset pilti, kedagi eksiteele viima; ~ port s2 tagavärav; ~ på adv., prep. taga(pool), tagaotsas; ~re adj. komp. tagapoolne; ~rus s7 pohmelus, kassiahastus;

~sida sl tagakülg; pihl. varjukülg; ~slag s7 tagasi- v. vastulöök; pihl. ebaõnn; ~siug sala- v. kurikaval; ~ smälla sl vu!g. 1) vt. ~rus, 2) vt. ~slag; ~steg s7 samm tagasi; pihl. tagasiminek, regress; ~ strävare tagurlane, reaktsionäär; ~ sträveri tagurlus, reaktsiooniiisus; ~ ström s2 vastuvool; ~ säte s6 tagaiste; ~tala vi taga rääkima, laimama; ~tanke s2 tagamõte; utan ~ tankar ilma tagamõtteta, siiralt, otsekoheselt; ~tass s2 tagumine käpp, tagakäpp bakteri|e s5 biol. bakter, pisik; ~olog [-o:g] biol. bakterioloog; ~ o'og| [-ogi:] -(e)n biol. bakterioloogia baktill Tba;k-] adv. taga(pool) bak |tråg [ba;k-] s7 leivaküna, mõhk;

~ugn [-ur]n] s2 prae- v. küpsetusahi bak|ut tagurpidi, tagaspidi; hästen slår ~ hobune lööb tagant üles; det går ~ för honom pihl. tal läheb kõik tagurpidi; ~vatten s7 1) seisev vesi; 2) vastuvool; råka i ~ pilti, tagurpidi minema bakverk [ba:k-] -et küpsis bak j väg [ba:k-] s2 tagauks; gå ~en tagauksest käima; gå (begagna) ~ar pihl. kõrvalteid kasutama; ~vägg s2 tagasein; ~vänd ümberpööratud,

tagurpidine; pihl. poorane, pahupidi pööratud; ~a världen pöörane maailm; ~vänt ümberpöördult, tagurpidi; pihl. saamatult, kohmakalt; bära sig ~ åt kohmakalt käituma bakåt tahapoole, tagasi; ~böjd taha v. tagasi painutatud; ~ lutad: sitta ~ tahapoole toetudes istuma; ~ lutande tahapoole kalduv; ~ riktad tahapoole v. tagasi suunatud; ~vänd tahapoole v. tagasi pööratud bakända -n vt. bakdel baköver adv., prep. tagurpidi; falla ~-tagurpidi kukkuma; slå ~ tagurpidi kukerpalli laskma; tagant üles lööma bai I s2 (kauba)pall bal II s3 ball, tantsupidu bala I vi pallidesse pakkima bala II vi pesa ehitama (linnu kohta); ~ sig i sanden liivas siblima, liiva sisse kaevuma balalajka sl balalaika balans [-ar]s v. -ans] 1) kaalukang, õlg-puu; 2) (kella) ankur; 3) balanss, tasakaal; hålla (mista) ~en tasakaalu hoidma (kaotama); bringa ngn ur ~ kedagi tasakaalust välja viima; 4) maj. bilanss; 5) puudujääk; ~era balansseerima, tasakaalus hoidma, tasakaalustama; ~erad tasakaalustatud; pilti tasakaalukas; ~gäng -en balansseerimine; gå ~ balansseerima; köiel käima; ~hjul s7 tehn. hooratas:, ~kapsåg s2 tehn. balanssiirsaag baldakin s3 baldahhiin baldersbrå s5, s6 bot. kesalill baldräkt s3 balliriietus båle s3 pesa, pesaõõnsus balett s3 ballett; ~ dansör balletitantsija;-~ dansös balletitantsijanna; ~ mästare ballettmeister balja I sl pali, tünn, tõrs balja II sl 1) (mõõga)tupp; 2) bot. kaun balk I s2 ehit. palk; latt balk II s2 jur. (seaduse) osa v. peatükk;

s°adus balklänning s2 ballikleit balkong [-or]] s3 palkon, rõdu; ~räck(e)

s6 palkonivõre ballad s3 ballaad ballast s3 vt. barlast

ball I istik -en tehn., sõj. ballistika;

~ istisk ballistiline ballong [-or)] s3 balloon, õhupall;

~ spärr -en sõj. balloontõke ballotera vi balloteerima, (kuulikestega) hääletama

ballra vi kõnek., murd. lobisema, keelt

peksma balsal s2 ballisaal

balsam s3 palsam; lägga (gjuta) ~ påbalsamera

såren haavadele palsamit panema; ~ era vi palsameerima; ~ jn s3 bot. balsamiin balsamisk palsam(i)-; healõhnaline balsampoppel s2 bol. palsamipappel bält s3 aj. baltlane; baltisakslane; pöl.

balti emigrant; ~ isk adj. balti bambu s2 bot. bambus (pilliroog); ~käpp

s2 bambuskepp ban I -en tehn. löögipind [vasaral jms.) ban II -en poeet, rada, tee bana 1. sl 1) tee, rada; 2) raudtee; 3) sport, jooksurada; uisutee; 4) pilti. elutee; ala; 5): i långa banor suurel hulgal; 2. vi rajama; ~ väg för ngn (ngt) kellelegi (millelegi) teed tasan-dama; ~ sig väg endale teed rajama; ~ d väg sissetallatud rada banal banaalne, labane; ~ itet banaalsus, labasus

banan s3 bot. banaan; ~skal s7 banaani-koor

ban I brytande teedrajav, epohhiloov, pio-neerlik; ~ brytare teerajaja, pioneer band I s7 1) pael, side, lint; bära

armen i ~ kätt sidemes kandma; anlägga blå ~et pilti, täiskarsklaseks hakkama; 2) helilint; spela in på ~ (heli)lindile mängima, lindistama; 3): löpande ~ tehn. konveier; på löpande ~ pihl. jooksval lindil; 4) ristpael; försändelse under ~ ristpaelsaadetis; 5) võru, vits; 6) köide; 7) köidik, ohelik, rihm; kett; hålla hunden i ~ koera ketis hoidma; kärlekens ~ pihl. armastuse köidikud; tungans ~ pilti, keelepaelad; träldomens ~ pihl. orjuse ahelad; lägga ~ på ngn pihl. kedagi tagasi hoidma v. ohjeldama; lägga ~ på sig pihl. end ohjeldama v. valitsema band II s7 bande, jõuk band III impf. vt. binda banda vi 1) (heli)lindistama; 2) tehn.

vitsutama, võrutama bandage [-a:š] s7 tehn., med. bandaaž banderoll [-oli] s3 1) panderoll, ristpael;

2) (tutiga) vimpel bandhund s2 ketikoer; gubben var arg som en ~ pilti, vanamees oli maruvihane

band|inspelare vt. ~ spelare; ~ inspelning (heli)lindistamine, -lindistus bandit s3 bandiit; ~aktig bandiitlik;

~ väsen -det bandiitlus, banditism 'bänd| järn s7 vitsraud; ~mask s2 vt. binnikemask; ~ spelare magnetofon; ~traktor s2 tehn. lint- v. roomiktrak-tor; ~ upptagning vt. ~ inspelning bandy [-i] -n sport, jääpall, -hoki; ~ klubba sl jääpallikepp; ~ match s3 jääpallimäng, -võistlus

bandögla sl silmus, aas

bane I inv.: å ~ käsil, teoksil; bringa

å ~ käsile v. arutusele võtma bane II inv. van., poeet. 1) surm; surmahoop; få sin ~ surma saama; 2) tapja, mõrtsukas; ~ man vf. bane II 2) banér s7 lipp, plagu; ~ förare lipukandja; pihl. teerajaja, eelkäija banesår s7 van., poeet, surmav haav bang I s2 kärgatus, mürin (ülehelikiiruse puhul)

bang II kõnek. nalj. arg, kartlik

ban| gård s2 raudteejaam, vaksal; ~hall

s2 (varikatusega) perroon banjo s3, pl. ka -s muus. bandžo bank I s2 1) geogr., geol. leetseljak, madal, kehvel; 2) rdt., sõj. muldvall, -tamm, -keha; 3) seljak, nõlvak; 4) pilverüngas bank II s3 maj. pank; sätta in pengar på ~en raha panka panema; hålla (spränga) ~en panka pidama (lõhki ajama) (kaardimängus) bank III inv.: över en ~ ühtemoodi,

eranditult, üldiselt bank IV -et kõnek. koputus, kloppimine; ~a vi kõnek. koputama, kloppima; peksma, peksa andma; ~ på dörren uksele koputama v. kloppima; hjärtat ~r våldsamt süda klopib kõvasti v. ägedalt; ~ ngn gul och blå kedagi vaeseomaks peksma bank I anvisning maj. pangatšekk; akreditiiv; ~bok maj. hoiuraamat; ~bud s7 panga käskjalg bankett s3 bankett (ka ehit., sõj.) bankjr s3 pankur; ~firma sl pangamaja bank |konto s6 maj. pangakonto; — lån s7 maj. pangalaen; ~man pangaametnik; ~ mannahåll inv.: på ~ pankurite ringkonnas ban| korsning raudteeristmik, raudteede ristumiskoht; ~ kropp -en raudteetamm

bankrutt 1. s3 maj. pankrot, maksujõuetus; 2. adj.: vara ~ pankrotis olema; bli ~ pankrotti jääma; ~erad pankrotis olev, pankrotti jäänud bank | rån s7 pangarööv; ~ rånare panga-röövel; ~ räkning 1) maj. pangaarveldusi 2) kõnek. pangakonto, -arve; ~ tjänsteman pangaametnik, -teenistuja; ~ väsen -det maj. pangandus bann s7 1) kirikl. aj. (kiriku)vanne, põlg; lysa ngn i ~ kedagi kirikuvande v. põlu alla panema; 2) poeet, nõidus, nõiavägi; vara (stå) under ngns ~ kellegi poolt nõiutud olema, kellegi võimu all olema; ~a vi pahandama, sõitlema; sõimama, vanduma; ~ inte de små! ära pahanda lastega!; han svorbannas

och ~de ta vandus ja sõimas; ~as dep. vi harv. riidlema, sõimlema; ~bulla sl aj. [paavsti) vandekiri, bulla; ~lysa v3 kirikl. aj. 1) (kirikuvande v. põlu alla panema, põlustama; 2) lindpriiks kuulutama; ~or pl. tõre-lus, noomitus, peapesu; få ~ noomitust v. peapesu saama; ~stråle s2 põlg, põlustus; utslunga en ~ mot ngn kedagi põlu alla panema v. põlustama; keda sügavalt hukka mõistma ban |rekord [-ko:-] s7 sport, rajarekord;

~ sträcka sl raudteelõik banta vi saledus- v. näljakuuri läbi tegema; — bort (ned, ner) sig kaalus maha võtma; ~

ned (ner) pilti, alandama, vähendama bantam inv., ~vikt -en sport, kukk-kaal bantlär s7 van. õlarihm; padrunitasku bantning, ~s|kur s3 med. saledus- v.

näljakuur bantufolk -et bantud (rahvas) ban j tåg s7 raudteerong; ~vakt s3 raudteevaht; ~vall -en raudteetamm, raudtee muldkeha; ~ övergång s2 raudtee-ülesõidukoht baptist baptist bar I s3 baar (joogikoht) bar II s9 füüs. baar (rõhuühik) bar III adj. paljas, alasti, katmata; med ~a händer paljaste kätega; på ~ mark palja maa peal; under ~ himmel lageda taeva all; i ~a skjortan särgiväel; våt inpå ~a kroppen üdini märg; gripa (ta) ngn på ~ gärning kedagi teolt tabama bar IV impf. vt. bära bara 1. adv. ainult, vaid, üksnes, kõigest; glöm ~ inte! ära ainult unusta!; du skulle ~ våga! katsu vaidl; tänk ~! mõtle ometi!; det fattades ~! see veel puudus!; gå ~ på! juurde!, edasi!; 2. kon j. kui vaid, kui ainult; du kan, ~ du vill sa suudad, kui sa ainult tahad; ~ han ville komma! kui ta ainult tuleks!, tuleks ta ometi! barack s3 barakk; lööv, sara, kuur bar|armad adj. p. paljaste kätega, paljakäsi; ~ axlad adj. p. paljaste õlgadega; ~ backa adv.: rida ~ ilma sadulata ratsutama

barbar s3 barbar; ~ j s4 barbaarsus; ~ isk barbaarne; barbarlik; ~ |sm lgv., kirj. barbarism barbent [ba:r-] adj. p. paljaste säärtega,

paljasääri

barberare harv. habemeajaja, pardur, juuksur

bard [ba:] I s2 1) aj. bard; 2) poeet. laulik, luuletaja

bard [ba:] II s3 zool. kiussarvis, vaala-

luu, fišbein barda|lek [ba:-] s2 van., poeet, võitlus;

võistlus bar I disk [ba:r-] s2 baarilett barett s3 barett

barjfota [ba:r-] 1. adj. inv. paljajalgne; 2. adv. paljajalu; ~ hüvad palja peaga,, paljapäi; ~hänt paljaste kätega,, paljakäsi barium s8 keem. baarium bark I s2 1) puukoor; 2) park(aine) bark II s3 mer. 1) parklaev; 2) lodi barka I vi 1) koorima; 2) parkima;

~de händer pargitud käed barka II v2 kõnek.: ~ ihop karvupidi kokku minema; ~ i väg (åstad) plehku panema; nu ~r det löst! nüüd läheb lahti!, nüüd läheb asi tõsiseks!; det ~ r åt skogen för honom tal veab viltu

barkaroll [-o-] s3 muus. barkarool barkass s3 mer. barkass bark | borre s2 zool. kooreürask barlast [ba:r-] s3 ballast (ka ehit.) barm s2 poeet, rind, põu; nära en orm vid sin ~ pilti, oma rinnal madu soojendama

bar j mark [ba:r-] -en paljak, lumest vabanenud koht barmhärtig armulik, halastaja; ~het halastus; ha ~ med ngn, visa ~ mol ngn kellegi peale halastama barn [-a:-] s7 laps; hon är bara ~et ta ore alles laps; bli med ~ rasedaks jääma, rasestuma; vara med ~ rase olema;-med — och blomma pihl. kogu; perega; klockan är bara ~et pihl. kell on veel vähe, aeg on veel varajane; alla ~ i början vs. iga algus on raske; kärt ~ har många namn vs. heal lapsel on mitu nime; bränt ~ skyr elden vs. hirmutatud vares kardab põõsastki; lika ~ leka bäst vs. häid lambaid mahub palju ühte lauta barna |föderska sl sünnitaja, nurganaine; ~ mun s2 lapsesuu; ~ sinne -t lapsemeel; ~tro -n lapseusk; lapselik usk; ~vård -en lastekaitse; ~år pl. lapseiga

barn I barn s7 lapselaps; ~ begränsning

sündimuse piiramine; ~besp|sninq laste toitlustamine (koolides)-, ~ bidrag s7 lasteabiraha; ~by s2 raskesti kasvatatavate laste internaatkool; — bördshus s7 sünnitushaigla; —daghem s7 lastepäevakodu barndom s2 lapsepõlv, -iga; ~s|mlnne s6 lapsepõlvemälestus; ~s| vän s3 lapsepõlvesõberbarndop

barn [dop s7 ristsed, varrud; ~ familj s3 lasterikas perekond; — flicka sl lapsetu druk, -hoidja; ~ fröken s3 lapsehoidja, kasvataja; ~född adj. p. kõnek.: ~ i Stockholm Stokholmis sündinud, Stokholmist pärit, põline stokholmlane; ~ förbjuden lastele keelatud; ~ förlamning [-la:m-] med. lastehalvatus; ~göra neutrK pihl.

lapsemäng; det är inte något ~ see pole lapsemäng v. naljaasi; ~hem s7 lastekodu; ~ hus s7 vaeslastekodu; •~ husbarn s7 lastekodukasvandik; ~ jungfru s5 vt. — flicka; ~ kammare lastetuba; ~krubba sl lastesõim: ~kär adj. lastearmastaja, lapsi armastav; ~lek s2 lastemäng; pilti lapsemäng; ~ läkare lastearst; ~ lös lastetu; ~löshet lastetus; ~ morska sl ämmaemand; ~piga sl vt. ~flicka,

— rik lasterikas; ~säga sl lastejutt; idel ~ sagor! pihl. puha väljamõeldis!

barns I ben pl.: från ~ pihl. maast-madalast; ~ börd -en med. sünnitus barn I sjukdom s2 lastehaigus; ~ sjukhus s7 lastehaigla; ~ skara sl lastekari; ~sko s5 lapseking; trampa ut (ur) ~ma pihl. lapsekingadest välja jõudma; ~ sköterska sl lapsehoidja, kasvataja barnslig lapselik; lapsik barn I säng 1) s2 lapsevoodi; 2) inv. med. lapse- v. nurga voodi; ligga i ~ sünnitama; ~ sängsfeber -n med. lapse-voodipalavik; — tillsyn -en lastehoid, -järelevalve; ~ tillåten lastele lubatud; ~ tillägg s7 palgalisa laste eest; ~ trädgård s2 lasteaed; ~unge s2 kõnek. laps, põngerjas, jõmpsikas; ~ uppfostran inv. lastekasvatus; ~ uppfostringsbidrag s7 kõnek. alimendid; ~ vagn s2 lapsevanker;

— värkar pl. sünnitusvalud, tuhud barock [-o-] 1. -en kunst, barokk(stiil);

`l. adj. barokne; (eris)kummaline, veider, pentsik barometer s2 baromeeter; ~-stånd -et

baromeetri seis baron s3 parun; ~ essa sl paruniproua, -preili

barr I s3 (kulla- v. hõbeda)kang barr II s3 sport, rööbaspuud barr III s7 bot. (puu) okas; inte ett ~ pihl. kõnek. mitte pennigi; ~a vi okkaid maha laskma; ~doft -en okas-puulõhn

barrikad s3 barrikaad; bygga (uppföra, kasta upp) ~er barrikaade ehitama; ~era barrikadeerima; ~strid s3 bar-rikaadivõitlus

barriär s3 barjäär, tõkkepuu, kaitsevõre;

pilti tõke, takistus barr I skog s2 okaspuumets; ~träd s7 okaspuu

barrövning sport, harjutus rööbaspuudel bar j servering [ba:r-] iseteenindus- v.

selvesöökla barsk karm, vali; terav, jäme; jõhker; svara i ~ ton teravalt vastama; vara ~ mot ngn kellegi vastu jäme v. jõhker olema; ~ vinter pilti, karm talv; ~ het karmus jne. bar I skrapad [ba:r-] adj. p. pihl. puupal-jas, plank

bar j sliten [ba:r-] adj. p. hatune, (narmale) kulunud bart [ba:] adv.: blott och ~ ainult, üksnes

bartender s2 baarimees, kokteilisegaja

barvinter s2 lumeta talv

baryt s2 min. barüüt, raskepagu

baryton [-on] s3 muus. bariton

bas I s2 muus. bass

bas II s2 kõnek. meister, töö[de]juhataja;

kümnik bas III s3 baas, alus

bas IV neutr. kõnek. nahatäis, peks;

få ~ peksa saama basa I vi peksma, kolkima basa II vi 1) kõrvetama; solen ~r päike kõrvetab; ~ sig i solen end päikese käes praadima; 2) hautama, aurutama basa III vi kõnek. jooksma, tormama; ~ i väg minema jooksma v. tormama; låta ngt ~ midagi isevoolu teed minna laskma basalt s3 geol. basalt basar s3 basaar; näitemüük baseball [beisbo:l] s2 sport, pesapall basera vi rajama; ~ sig på ngt millelgi

rajanema v. põhinema v. baseeruma basfiol s3 muus. kontrabass basis inv. baas, alus; på ~ av ngt millegi

alusel baskermössa sl barett basket-ball [bo:l] -en sport, korvpall basröst s3 muus. bassihääl basse s2 kõnek. 1) mühakas, mõlkus, tolvan; käpard; 2) noorsõdur, reamees, sõdurpoiss bassäng s3 bassein bast -et bot. niin;

niinosa basta inter j. küllalt!; och därmed ~ ja

sellega lõpp, ja asi nudi bastant tubli, tugev, kõva, tihe, massiivne; en ~ portion tubli portsjon; en ~ måltid tugev eine; — tyg tihe riie; ~a ekmöbler massiivne tammepuust mööbel bastard [-ta:-] s3 1) biol. bastard, värd, ristand; 2) kõnek. vallaslapsbastfiber

bast I fiber s3 bot. niinekiud; ~matta sl

niinmatt; rogusk bastonad s3 peks, keretäis, nahatäis; ge ngn en ~ kellelegi keretäit andma, kedagi (läbi) peksma bastsko s5 viisk

bastu s5 1) saun; finsk ~ soome saun; bada ~ end saunas pesema; 2) murd. kuivatusruum, kuivati basun s3 muus. tromboon; pasun; stöta i ~ pihl. pasundama; ~a vi, ~era pilti.: ~ ut (välja) pasundama bas |vinkel s2 mat. alusnurk; ~väg s2

mets. peaveotee batalj s3 lahing, võitlus; kaklus bataljon s3 1) sõj. pataljon; en hei ~ buteljer pilti, terve patarei pudeleid; 2): slå ~ kõiki keegleid maha lööma {keeglimångus) batat s3 bot. bataat batong [-orj] s3 (kummi)nui batteri patarei; ~ radio -n ei. patareivastuvõtja batterist trummilööja batting I s2 aj. (väike) münt batting II s3 murd., kõnek. poisinolk bautasten s2 aj. bautakivi, hauakivi

(Skand inaavias) bauxjt s3 min. boksiit baxna vi kõnek. jahmatama, jahmuma,

sõnatuks v. keeletuks jääma be vt. bedja

beakta vi tähele panema, arvestama, arvesse võtma, silmas pidama; saken förtjänar att —s see asi väärib tähelepanu: ~nde s6 tähelepanu; i ~ av ngt midagi tähele pannes v. arvestades; ~ns |värd tähelepanuväärne; märkimisväärne bearbeta Tbe:-] vi töötlema; läbi v. ümber töötama; ~ den allmänna ovi-n'onen pihl. avalikku arvamust mõjutada püüdma; ~d ümbertöötatud, revideeritud; nv. ~ upplaga uus, revideeritud väMaanne v. trükk beblanda vi: ~ s?g med ngn 1) kellegagi ühendusse astuma; 2) kellegagi sugulises vahekorras olema (taval, keelatud v. ebaloomulikul viisil) bebo v4 elama; elutama, asustama; han ~ r ensam hela huset ta elab üksi terves maias; ön kan pi ~s see saar pole elamiskõlblik; ~dd elutatud. asustatud; ~a trakter asustatud alad v. piirkonnad; ~elig elamis- v. asustamis-kõlblik

bebygg |a v2 1) hoonestama; 2) elama, asustama; ett tätt (glest) bebyggt land tihedalt (hõredalt) asustatud maa; bebyggd trakt asustatud ala; ~else 1)

hoonestamine, hoonestus; 2) asustamine, asustus; asustatus bebådja vi kuulutama, ette teatama, ennustama; ~eise kuulutus, ennustus; kirikl. ilmutis, nägemus; Marie bebå-delsedag paastumaarjapäev beck s7 pigi; ~a vi pigitama; pigituma beckasjn s3 zool. tikutaja (lind) beck I byxa sl kõnek. ehtne meremees, merekaru; ~ ig pigine; ~ mörk, ~ svart kottpime, pigimust; ~tråd s2 pigitraat

bedagad adj. p. nali., iroon vana, elatanud, närtsinud, närbunud; en ~ skönhet närtsinud iludus bedarra vi mer. vaibuma; stormen har

~ t torm on vaibunud befdjaj [be:-] bad bett 1) paluma; jag ber om ursäkt palun vabandust; får jag be om brödet? palun mulle leiba ulatada; jag ber att få beklaga sorgen lubage kaastundmust avaldada: litet högre, om jag får be palun rääkida vähe kõvemini; å, jag ber! palun väga!; pole tänu väärt!; jag ber om min hälsning till doktorn palun doktorit minu poolt tervitada; han båd m`'g hälsa ta palus tervitada, ta saatis tervitusi; be(d) honom stiga in palu(ge) ta sisse tulla, kutsu(ge) ta sisse; be för s`'n sjuka mor pilti, omakasupüüdliku1! kellegi eest paluma v. rääkima; 2) (külla) kutsuma: ~ ngn hem på kaffe kedagi enda juurde kohvile kutsuma; 3) kõnek., murd. soovima; ~ ngn god natt kellelegi head ööd soovima; ~ ngn välkommen kellelegi tere tulemast ütlema; 4) palvetama; bedjen! palugem! bedra(ga) 1) petma, tüssama; skenet bedrar välimus petab; 2): ~ sig pettuma. eksima; ~ s'g på ngn kelleski pettuma; om jag inte bedrar mig kui ma ei eksi bedrag Iare, ~erska sl petis, pettur bed7jft taval,

iroon. vägitegu bedrrva (millegagi) tegelema: ~ affärer äri ajama; ~ underhandlingar läbirääkimisi pidama; ~ ofog u`akust tegema, ulakas olema bedräger| petmine, pettus; begå (öva)

~ mot ngn kedagi petma bedräglig petlik; i ~ t syfte petmise eesmärgi 1

bedröv|a vi kurvastama; dct bedrõver mig djupt see kurvastab mind väga; ~ad adj. p. kurb; visa en ~ min kurba nägu tegema; vara — över ngt millegi üle kurvastust tundma: ~else kurbus; efter sju sorger och åtta ~r suure häda ja vaevaga, suurte raskustega; ~lig kurb, haletsemisväärne,.bedyra

vilets; i ~ t tillstånd haletsemisväärses seisukorras; ett ~t väder vilets v. halb ilm

bedyra vi kinnitama, tõendama; han ~de sin oskuld ta kinnitas, et ta pole süüdi; ~nde s6 kinnitamine, kinnitus, tõendamine, tõendus; under ~ av ngt midagi kinnitades v. tõendades; trots alla försäkringar och ~n kõigile kinnitustele ja lubadustele vaatamata bedara vi võluma, kütkestama, veetlema, hurmama; lummutama, lummama; —• nde võluv jne. bedöm |a [-dömma] v2 hindama; arvama; arvustama; såvitt jag kan ~ saken niipalju kui mina asjast aru saan; ~ ande s6 hindamine; arvamus; arvustus; efter eget ~ oma äranägemise järgi; ~are hindaja, arvustaja; ekspert; ~ ning vt. ~ande

bedövI a vi 1) uimastama; 2) tuimastama (ka med.); 3) kurdistama, kurdiks tegema; ~ande uimastav jne.; ~ning -en 1) uimastamine, uimastus; 2) tui-mastamine, tuimastus (ka med.); ~ningsmedel s7 med. tuimastus-vahend, tuimasti beediga vi vannutama befall |a v2 käskima, käsutama; jag gjorde som jag blev befalld tegin, nagu kästi; som ni befaller nagu käsite v. soovite; vad befalls? kuidas, palun?; ~ande käskiv; ~ning käsk; ge ~ om ngt millegi kohta käsku andma, midagi teha käskima; på ngns ~ kellegi käsul befann impf. vt. befinna befara I vi kartma; man ~de en olycka

kardeti, et on juhtunud õnnetus befar |a II läbi rändama v. reisima; sõitma; ~ en väg teed sõitma v. kasutama; floden kan ~s jõgi on laevatatav v. laevasõiduks kõlblik; ~en palju rännanud, palju näinud befatt|a vi: ~ sig med ngt millegagi tegelema; sådant ~ r jag mig inte med niisuguse asjaga ma ei tegele v. ei taha tegemist teha; ~ ning 1) tegevus, tegemine; vi' vill inte ha ngn ~ med den saken me ei soovi selle asjaga tegemist teha; 2) koht, amet, teenistus; avskeda från ~ en kohalt vallandama; ~ nings-havare ametiisik; ametnik, teenistuja befjnna 1) taval. pass. selguma, ilmsiks tulema, ilmnema, osutuma; räkenskaperna befanns vara riktiga arvepidamine osutus õigeks; det befanns att han var oskyldig selgus, et ta on süütu; 2): ~ sig olema, viibima; han befinner sig nu i Amerika ta ön v. viibib praegu

Ameerikas; 3): ~ sig end tundma; ~

sig väl (illa) end hästi (halvasti) tundma; hur befinner ni er idag? kuidas te end täna tunnete?

befjntlig olemasolev; kättesaadav, käepärast olev; ~ het olemasolu, kättesaadavus

befjädr | ad sulgne, suline, sulgedega kaetud; ~ ing zool. sulestik

be|flita vi: ~ sig om ngt millegi poole püüdlema, midagi taotlema; han ~de sig att uppföra sig väl ta püüdis hästi käituda; ~ fläcka vi plekiliseks tegema, plekitama, määrima; rüvetama; ~ fogad õigustatud, põhjendatud; en ~ anmärkning õige v. kohane märkus; ~fogenhet õigus; volitus; õigsus, õigustatus; överskrida sin ~ oma õigustest üle astuma

befolk|a [-o-] vi rahvastama, asustama; tätt (glest) ~d trakt tihedalt (hõredalt) asustatud ala; ~ning rahvastik, elanikkond; ~ ningstäthet asustustihe-dus

befordr|a vi 1) saatma, viima, edasi v. kohale toimetama; ~ ngt med posten midagi postiga v. posti teel saatma; turisterna ~des i bil till hamnen turistid viidi autoga sadamasse; 2) soodustama, edendama, jõutama, abistama, kaasa aitama; piller som ~ r matsmältningen tabletid, mis soodustavad seedimist; ~ vetenskaper och konster teadust ja kunsti edendama; 3) edutama, ülendama; han ~des (blev ~d) till kapten ta ülendati kapteniks; ~ an inv.

1) saatmine, viimine, edasi- v. kohaletoimetamine; 2) soodustamine, edendamine, jõutamine, abistamine, kaasaaitamine; 3) edutamine, ülendamine, ülendus, ametikõrgendus; ~ ing vt. ~an; ~ingsavgift s3 saatekulud

befrakt|a vi maj. prahtima; ~ningsav-tal s7 prahileping

befri|a vi vabastama, päästma; ~ ngn från (ur) bojorna kedagi ahelatest vabastama; ~ ngn ur ett farligt läge kedagi ohtlikust olukorrast päästma; ~ sig end vabastama v. päästma, vabanema; ~ande vabastav, päästev; en ~ suck kergendusohe; ~are vabastaja, päästja; ~else vabastamine, vabastus, päästmine; vabanemine, pääsemine; kergendus; ~ns timme vabastamis- v. vabanemistund; ~ elsekrig s7 pöl. vabastus- v. vabadussõda

befrukt|a vi biol. eostama, viljastama; pilti, ergutama, virgutama, stimuleerima; ~ning eostamine, viljastamine; eostus, viljastus; konstgjord — kunstlik viljastaminebefrynda

befrynda vi sugulaseks v. languks tegema; ~ sig sugulaseks v. languks saama; ~d adj. p. sugulane; pilti. lähedane

befrämja vi edendama, arendama; ergutama; ~nde 1. s6 edendamine jne.; 2. adj. p. edendav jne.-, veika ~ iöi (på) ngt millelegi arendavalt v. ergutavalt mõjuma; ~re toetaja, soosija, ergutaja

befullmäktiga vi volitama; ~d adj. p. volitatud; en ~ volinik; ~nde s6 volitamine; volitus befäl s7 1) käsk, käsklus; juhtimine; stå under ~ av ngn kellegi käsu v. juhtimise all olema; 2) sõj. juhtiv koosseis, juhtkond; ~ havande sõj. 1. s9 komandör, ülem, juhataja; 2. adj. p. juhtiv, komandeeriv; ~havare sõj. komandör, ülem; mer. (kaubalaeva) kapten befängd rumal, hull, pöörane; kentsakas; är du alldeles ~ ? oled sa hulluks läinud?

befäst |a vi kindlustama, kinnitama; ~ sin makt oma võimu kindlustama; ~ning kindlus begabb|a vi pilkama, mõnitama, teotama; ~ else, ~ er| pilkamine, mõnitamine, teotamine; pilge, mõnitus, teotus

begagna vi 1) kasutama, tarvitama; ära kasutama; ~ glasögon prille kandma; ~ socker till kaliet kohvi suhkruga jooma; 2): ~ sig (ära) kasutama; ~ sig av tillfället juhust kasutama; ~d kasutatud, tarvitatud, pruugitud; ~e kläder kantud rõivad begapa vi (ammuli sui) vahtima begav impf. vt. begiva bege vt. begiva

begeistrad [-gei-] vaimustatud, võlutud,

kütkestatud begick impf. vt. begå begjv|a refl. 1) minema, siirduma; ~ (bege) sig hem koju minema; ~ (bege) sig av (i väg) teele asuma, ära minema, lahkuma; han begav sig på flykten ta pani põgenema; 2) kõnek., nalj. juhtuma; det begav sig att... juhtus nii, et. . .; ~ande s6 van. nõusolek; ~en adj. p.: ~ (på ngt) himukas, maias (millegi peale); andunud (millelegi); ~ enhet 1) andumus; kalduvus; 2) sündmus begjuta kastma, üle valama begonia sl bot. begoonia begrav |a v2 v. begrov begravit (maha) matma; ~ händerna i fickorna pihl. käsi sügavale taskusse pistma; ~ sig i ngt pihl. millessegi (täielikult) süvenema; här ligger en hund begraven

pilti, siia on . koer maetud; ~ ning matmine; matus; ~ ningsplats s3 1) matuseplats; (väike) surnuaed; 2) matmiskoht, -paik; ~ningstag s7 matuserong

begrepp s7 1) mõiste; kujutlus; arusaamine; jag har inte det minsta ~ om saken mul pole asjast aimugi; 2) mõistus; det går över mitt ~ see käib üle mu mõistuse; 3): stå i ~ att göra ngt midagi (parajasti) teha kavatsema begrepps | bestämning filos, mõistete defineerimine; ~förvjrring mõistete ära-segamine; mõttesegadus; ~ mässig mõistuspärane; loogiline; ~ vidrig mõttetu; ebaloogiline begrjp|a mõistma, aru saama, taipama; han begrep inte ett ord ta ei saanud sõnakestki aru; ~ sig på ngt millestki aru saama, milleski orienteeruma; ~lig mõistetav, arusaadav begrunda vi mõtisklema, järele mõtlema, kaalutlema; ~ ett problem probleemi üle järele mõtlema; ~ n inv. mõtisklemine, järelemõtlemine, kaalutlemine, mõtisklus, kaalutlus; vid närmare ~ lähemal vaatlusel v. kaalutlemisel begråta (taga) nutma; leinama; ~ sina

felsteg pihl. oma vigu kahetsema begräns|a vi piirama, kitsendama; ~ sig till ngt millegagi piirduma; pihl. millegagi leppima v. rahulduma; ~ad piiratud, kitsendatud; ett begränsat antal piiratud arv; en man med — begävn`'ng pihl. piiratud mõistusega inimene; ~ ning piiramine, kitsendamine; piiratus, kitsendus; ufån ~

begynn |a v3 algama, alustama: ~are algaja; ~ else algus; från världens ~ maailma algusest peale; ~elsebok-sfav algustäht; ~else| vis adv. alguseks, eelkõige begå 1) tegema, korda saa'ma, toime panema, sooritama; ~ ett miss'ag viga tegema; ~ ett broft kuritegu toime panema v. sooritama: ~ s'älvmord enesetapmist sooritama; 2) pühitsema; ~ julen jõulusid pühitsema; ~ende s6 1) tegemine, tegu. kordasaatmine, toimepanemine, sooritamine; vid brottens — kuriteo sooritamisel begav |a vf kinkima, annetama; varustama, õnnistama; naturen har — t honom med ett aott förstånd loodus on teda õnnistanud hea mõistusepa; ~ ad adi. p. andekas, talendikas; klen' ~'andevaene; han är konstnärligt ~ tal on kunstiannet; ~ning 1) (vaiimüanne, talent: 2) andekas inimene, talent begär s7 (kange) soov, iha, himu; habegära

(hysa) ~ efter (till) ngt midagi ihaldama; ~ efter ära auahnus; vara slav under sina ~ oma kirgede ori olema; ~a v2 1) soovima, paluma; nõudma; ~ avsked lahkumispalvet esitama; det är för mycket begärt! see on juba liig!;

2) van. ihaldama, himustama; ~ an inv. soov, palve; nõue; bifalla en ~ soovi v. palvet rahuldama; på egen ~ omal soovil; ~ lig 1) nõutud, otsitud; 2) himukas, ahne; ~ efter ära auahne; ~ efter nyheter uudistejanuline

behag s7 1) hea meel, mõnu, lõbu; finna ~ i ngt millestki head meelt tundma; det är svårt att vara alla till ~ ön raske kõigile meeltmööda olla; 2) heaksarvamine, suva; efter ~ oma heaksarvamise v. äranägemise järgi;

3) veetlevus, meeldivus, võlu; föra sig med ~ meeldivalt käituma; veetlev olema; nyhetens ~ uudise võlu; kvinnliga ~ kõnek. naiselikud võlud; ~a vi 1) soovima; som ni ~r nagu soovite; vad ~s? mida soovite?, mida käsite?; ~s det kaffe? kas soovite kohvi?; 2) meeldima, meele järele olema; gör som det ~ r dig tee, nagu sulle meeldib v. nagu soovid; hon vill ännu ~ ta tahab veel meeldida; 3) suvatsema; han ~de utebli ta suvatses puududa; ~ lig meeldiv, meelepärane, mõnus; en ~ röst meeldiv hääl; i ~ tid sobival v. parajal ajal; på ~ tid jur. igal ajal; ~sjuk edev, meeldida tahtev; ~ sjuka -n edevus

behandl|a vi 1) kohtlema, ümber käima; ~ ngn väl (illa) kedagi hästi (halvasti) kohtlema; 2) käsitlema, aru`ama; dramat ~r maktkampen i samhället draama käsitleb v. draamas käsitletakse võitlust võimu eest ühiskonnas; ~ ett förslag ettepanekut arutama; 3) `käsitsema; ~ en maskin på rätt sätt masinat õigesti käsitsema; 4) töötlema; ~ väggarna med ren'ngsmedel seinu puhastusvahendiga töötlema v. puhastama; ~ mjölk med is piima jää peal hoidma; 5) med. ravima; ~ en patient för lunginflammation kopsupõletikku põdevat haiget ravima; ~ ing 1) kohtlemine; jag skall ta honom under särskild ~ kõnek. ma võtan ta erilise hoole alla; 2) käsitlemine, käsitlus, arutamine, arutelu; 3) käsitsenrne; 4) töötlemine, töötlus; 5) med. ravimine, Tavi; ~ingsmetod s3 1) käsitlusmee-tod; 2) med. ravimeetod

behandskad adj. p. kinnastatud, kindas kätega

be|hjälplig kasulik, abivalmis; vara ngn — med ngt kellelegi millegagi kasulik

olema v. kedagi milleski abistama; ~hjärtad südi, julge, kartmatu; ~ hjärtansvärd (tõsist) tähelepanu vääriv, tähelepanuväärt; ~ hornad [hu:-j adj. p. sarviline, sarvedega behov s7 1) vajadus, tarvidus; vara i ~ av ngt midagi vajama; vid ~ vajaduse v. häda korral; allt efter ~ vajaduse järgi, vastavalt vajadusele; 2) füsiol. loomulik vajadus; förrätta sina ~ oma loomulikke vajadusi rahuldama; 3) harv. puudus, häda, viletsus, vaesus; komma i verkligt ~ tõelisse puudusse v. hätta sattuma; ~s|artjkel s2 maj. tarbeese; ~s[prövning vajaduse kindlakstegemine (abiraha jms. andmiseks) beha s2 kõnek. rinnahoidja behåll inv.: vara (finnas) i ~ veel järel v. alles olema; undkomma med livet i ~ eluga pääsema; i gott ~ terve ning vigastamata, heas seisukorras behåll |a hoidma, pidama, jätma; alal hoidma, säilitama; ~ ngt för sig själv midagi enese jaoks v. endale hoidma v. jätma; ~ ngt i minnet midagi meeles pidama; midagi mäletama; ~ fattn'n-gen tasakaalu säilitama, ennast valitsema; ~ mössan på mütsi pähe jä'ma; ~are anum, nõu; reservuaar, paak; ~en järelejäänud, säilinud; väi ~ hästi säilinud, vigastamata, terve; den behållna vinsten maj. puhaskasum; ~ning 1) jääk, tagavara; 2) kasu, tulu be |harad

juustega kaetud; karvadega kaetud, karvane; ~ häftad: vara ~ med ngt millegagi koormatud olema, millestki vaevatud olema, millegi a'i kannatama; ~ med fel vigane; ~ händig 1) osav, väle, virk; ~ som en ekorre väle kui orav; 2) kena, armas; ett ~ t litet barn väike armas laps; 3) mugav, käepärane (tööriisia jms. kohta); ~ hänga v2 katma, varjama; üles v. ette riputama; ~ sig kõnek. end ära ehtima v. üles mukkima behärsk|a vi 1) valitsema; valdama; ~ sina känslor oma tundeid valitsema; ~ situationen olukorra peremees olema; ~ ett språk keelt valdama; 2): ~ sig ennast valitsema v. vaos hoidma; ~ ad ennast valitsev, tasakaalukas; ~ are valitseja, käskija; ~ ning valitsemine; valdamine; enesevalitsus, tasakaal

behöll impf. vt. behålla behörig 1) sobiv; vajalik, tarvilik, nõutav; på ~ t avstånd aupaklikus kauguses; i' — ordning nagu kord ja kohus; med ~ t tillstånd ametliku loaga; 2) jur. kompetentne; ~en, ~tbehörighet

vajalikul v. nõutaval viisil; ~het jur. kompetents behöv I a v2 vajama; vaja olema; pidama, tarvitsema; ~ hjälp abi vajama; dörren behöver målas ust on vaja värvida; han behöver verkligen bättra sig ta peab end tõesti parandama; du hade inte behövt komma sul poleks vaja olnud tulla, sa poleks tarvitsenud tulla; ~ ande puudustkannatav, vaene; ~as dep. v2 vaja v. tarvis olema; det behövs inte (seda) pole vaja v. tarvis; mer än som behövs rohkem kui vaja; — lig vajalik, tarvilik beige [be:š] beež

beivra vi 1) laitma, hukka mõistma; 2) jur. vastutusele võtma; trahvima; ~ n inv. jur. vastutuselevõtmine bej s3 bei (tiitel)

bejaka vi jaatama; ~ en Iraga küsimusele jaatavalt vastama; ~nde 1. s6 jaatamine, jaatus; 2. adj. p. jaatav bekagad koormatud, vaevatud, hädas; ~ med fördomar eelarvamustega koormatud

bekant 1. substantiveeritud adj. tuttav; det är en gammal ~ till mig see on mu vana tuttav; vi är gamla ~ a me oleme vanad tuttavad; 2. adj. tuttav, tuntud; hon är ~ för sin skönhet ta on oma iluduse poolest tuntud; det är allmänt ~ att... on üldiselt teada, et...; som ~ teatavasti; enligt vad jag har mig ~ niipalju kui mina tean; ~a vi kõnek.: ~ sig med ngn kellegagi tuttavaks saama; ~göra teatavaks tegema, (välja) kuulutama, avaldama; ~ ing fam. tuttav; ~ skap s3 1) tutvus; göra ~ med ngn (ngt) kellegagi (millegagi) tutvuma v. tutvust tegema; vid närmare ~ lähemal tutvumisel v. vaatlusel; 2) teadmine; det har kommit till min ~ ma olen teada saanud; 3) tuttav; en tillfällig ~ juhuslik tuttav v. tutvus; ~ skapskrets -en [-tutvusring]kond-] {+tutvus- ring]kond+} bekjka vi kõnek. vahtima, vaatlema beklag|a vi 1) kahetsema, kahju olema; kaasa tundma; jag ~r att jag inte kan komma mul on kahju, et ma ei saa tulla; jag ber att få ~ sorgen avaldan kaastundmust (surma puhul)-, 2): ~ sig kaebama; ~ sig över ngn (ngt) för ngn kellelegi kellegi (millegi) üle kaebama; — ande s6 kahetsemine, kahetsus; det är med ~ jag måste meddela att... ma pean kahetsusega v. kahjuks teatama, et...; —ansvärd kahetsusväärne; — lig kahetsusväärne, kurvastav; ~ligtvis adv. kahjuks, õnnetuseks beklád |a v2 1) riietama, rõivastama;

katma; 2): ~ ett ämbete ametikohal olema; —nad -en riietus, rõivastus; käte; — nads | affär s3 valmisriiete kauplus

bekiäm|d adj. p. rõhutud, rusutud, ahistatud, masendatud; känna sig ~ rõhutud v. rusutud meeleolus olema; vara ~ över ngt millegi üle masendatud olema; ~ mande rõhuv, rusuv, ahistav, masendav; ~ning rusutus, ahistus, masendatus bekomma [-o-] 1) ameti., van. saama; 2) mõjuma; det bekommer henne ingenting see ei tähenda talle midagi, sellest ta ei hooli v. ei tee välja; han lät s` g inte ~ ta ei lasknud ennast segada; tobaken bekommer mig illa tubakas mõjub mulle halvasti; väl bekomme! terviseks!; iroon. paras! bekost|a [-o-] vi kulusid kandma, maksma; ~nad inv. kulu(tus); på ngns ~ kellegi kulul; på egen ~ omal kulul be| kransa vi pärjaga ehtima, pärgama; ~ kriga vi võitlusse astuma, võitlema; ~ kräfta vi 1) kinnitama, tõendama; undantaget ~r regeln erand kinnitab reeglit; 2) pöl. ratifitseerima; ~kräf-telse 1) kinnitus, tõendus; 2) pöl. ratifitseerimine bekväm 1) mugav, hubane, õdus; 2) mugavust armastav, laisaloomuline; han är ~ av sig ta on laisavõitu; ~a vi: ~ sig till att göra ngt midagi teha suvatsema; vill du ~ dig hit? kas sa suvatseksid siia tulla?; — lig vt. bekväm; ~lighet 1) mugavus, hubasus, õdusus; våning med alla moderna ~ er kõigi mugavustega korter; var finns ~en? kõnek. kus asub

käimla?; 2) laiskus; ~ lighetsinrättning ameti. käimla

bekym|mer s7 mure; ha ~ för (om) ngt millegi üle v. pärast muret tundma; göra (vålla, bereda, förorsaka) ngn ~ kellelegi muret v. meelehärmi tegema; göra sig onödiga ~ endale ilmaaegset muret tegema, ilmaaegu muretsema` ~merfri muretu; ~mersam kurb, muret tekitav; ~ merslös muretu, hooletu, kergemeelne; ~ra 1) muret tegema, kurvastama; det ~r m`'g inte det minsta see ei tee mulle vähimatki muret, see ei puutu minusse; 2): ~ sig muret tundma, muretsema; hoolima; ~ sig om ngt millegi üle muretsema; millestki hoolima; —rad adj. p. murelik, kurb; han var ~ för sin hälsa ta tundis muret oma tervise pärast bekyttad adj. p. kõnek. rahutu, mures; vara ~ raskes v. täbaras olukorras olemabekämpa

bekämp|a vi (kellegi v. millegi vastu) võitlema; ~ fienden med hans egna vapen vaenlase vastu tema enda relvadega võitlema; -~ning võitlus; tõrje; ~ av skadeinsekter kahjurputukate tõrje; ~ningsmedel s7 tõrjevahend bekänn |a v2 (üles) tunnistama; ~ sig till ngt midagi tunnistama v. omaks võtma; ~ färg (sama) masti käima (kaardimängus); pihl. oma õiget nägu näitama, oma kaarte avama; ~else (üles)-tunnistus; avlägga ~ üles tunnistama betacka vi van., nalj. laimama, teotama;

~re van., nalj. laimaja, teotaja belagd kaetud; tungan är ~ keel on katune (valge korraga kaetud); rösten är — hääl on ära v. kahiseb belamra vi täis v. üle kuhjama, üle koormama, täitma belast|a vi 1) koormama, laadima, lastima; ~ ngn med arbete kedagi tööga (üle) koormama; 2) maj. debiteerima; ~ad koormatud, laaditud, lastitud; han är ärftligt ~ pihl. tal on halvad pärilikud kalduvused v. omadused; ~ning 1) koormus, koorem; 2) maj. debiteerimine bele välja naerma, naeruvääristama beledsag|a vi saatma (ka muus.); pihl. kaasas käima, järgnema; ~are saatja; ~ning saatmine belev|ad adj. p. viisakas, kombekas, kombeline, hästikasvatatud; ~ enhet hea käitumine, viisakus, kombekus belgi|er s9 belglane; ~sk adj. belgia;

~ska sl belglanna beljuga [bejü:-] laimama; ~ ngn för ngt kedagi milleski valelikult süüdistama belladonna [-o-] sl 1) bot. belladonna, karumustikas; 2) farm. belladonna-(ekstrakt) bellis s2 bot. kirikakar belopp [-o-] s7 summa; till ett ~ cv (på)

100 kronor 100 krooni väärtuses belo|rysk adj. valgevene; ~ ryska 1) sl vaigevenelanna; 2) -n valgevene keel; ~ ryss s2 valgevenelane belys |a v3 1) valgustama; pihl. selgitama, seletama; 2) med. kiiritama; ~ande pihl. valgustav, selgitav, seletav; ett ~ exempel selgitav näide; ~ ning valgustus; elektrisk ~ elektri-valgustus; i historisk ~ pihl. ajaloolises valguses belån|a vi pantima; ~ing pantimine beläten rahul(olev); ~het rahulolek, rahuldus

be I lägen asuv, asetsev; staden är vackert ~ linn asub ilusas kohas; ~ lägenhet asend; olukord, seisund; komma (råka) i en pinsam ~ piinlikku

olukorda sattuma; ~lägg s7 1) tõend(us); 2) tsitaat, näide; ~ lägga 1) katma, peale panema; täitma; 2) Igv.: ~ med exempel näidetega kinnitama; formen finns inte belagd före 1500 selle vormi kohta puuduvad näited ajast enne 1500. a.; ~ läggning käte

belägr|a vi (ümber) piirama; ~are piiraja; ~ing (ümber) piiramine; ~ ingstillstånd -et pöl. piiramisseisu-kord

beläs|en vt. ~t; ~enhet lugemus; ~t paljulugenud, suure eruditsiooniga; ~t| het vt. ~ enhet beläte s6 van. kuju; ebajumalakuju be I löna vi tasuma; autasustama; ~ löning tasu; autasu; ~löpa v3: ~ sig 1) ulatuma; inkomsterna belöpte sig till 1000 kronor sissetulek ulatus 1000 kroonini; 2) osaks langema; tre fjärdedelar av summan belöper sig på mig (på min andel) kolm neljandikku summast langeb minu osaks bemann|a vi 1) mehitama; 2): ~ sig end kokku võtma, julgust koguma; ~ sig till ett djärvt beslut julget otsust tegema; ~ sig med tålamod kannatlik olema; ~ad mehitatud; ~ ing meeskond bemantla vi varjama, pehmendama; ilustama; söka ~ sina fel oma vigu varjata püüdma bemedl|a vi vahendama; ~ad adj. p. jõukas, varakas; mindre ~ varatu, üsna kehv; ~ ing vahendus bemyndiga vi volitama; ~ ngn att göra ngt kedagi midagi tegema volitama; ~ d volitatud; ~ översättning

autoriseeritud tõlge; ~nde s6 volitus be|mäktiga vi; ~ sig vallutama, oma võimusesse haarama v. võtma; omastama; vreden ~de siq henne pihl. teda haaras viha; ~maide [-e:l-] inv.: ~ man nimetatud v. mainitud mees: ovan ~ person ülalnimetatud isik; ~ mänga v2 (millegagi) segama; risustama; ~ sitt språk med främmande ord oma keelt v. kõnet võõrsõnadega risustama

bemärk |a v3 märkama, tähele'panema; ~ else tähendus, mõte; i ordets egentliga ~ sõna tegelikus v. tõelises tähenduses; ~elsedag s2 tähtpäev; ~t tuntud, lugupeetud be|mästra vi jagu saama, võitma, ületama; ~ alla svårigheter kõigist raskustest üle saama; ~möda vi: ~ sig vaeva nägema, püüdma, püüdlema; ~möta v3 1) vastama, vastu astuma,bemötande

vastu vaidlema; han skall skriftligt ~ anmärkningarna ta vastab märkustele kirjalikult; 2) kohtlema, vastu võtma; han blev väl bemött teda võeti hästi vastu; ~ mötande s6 1) vastus, vastuvaidlusi 2) kohtlemine, vastuvõtt ben s7 1) kont, luu; bara skinn och ~ ainult luu ja nahk; ha ~ i näsan pilti. kindel v. resoluutne olema; 2) põrm; 3) jalg; bryta ~et jalaluud murdma; dra ~en efter sig, dra på ~en jalgu järele vedama; lägga ~en på ryggen pilti, jalgadele valu v. tuld andma; ta till ~ en jalga laskma bena I 1. sl (juukse)lahk, lauk; 2. vi

(juukseid) lahku kammima bena II vi (kala) puhastama, roodama; ~ upp ett problem pilti, probleemi (üksikasjalikult) selgitama ben | artad adj. p. kondi- v. luutaoline; ~ brott [-o-] s7 luumurd; jalaluumurd; ~ byggnad -en anat. toes, skelett, luukere; luustik, luukond; — fri kontideta, luudeta

bengal jier bengal; — isk adj. bengali; ~ iska 1) sl bengallanna; 2) -n bengali keel

ben I get [-je:t] s2 kõnek., nai j. piitsavars (kõhn inimene)-, -~hinna sl anat. luuümbris, periost; ~härd adj. kõva kui kont; pilti, jäik, kange, paindumatu; ~ig adj. kondine, luine; pilti, keeruline, keerukas benign [-t]n] med. healoomuline (kasvaja kohta) ben I kläder pl. püksid; ~linda sl sääre-mähis; — lös 1) kontideta, luudeta; 2) jalutu; ~mjöl -et kondijahu; ~märg [-rj] -en anat. luu- v. kondiüdi; ~ pipa -n anat. toruluu; stora (lilla) ~n suur (väike) sääreluu; ~ rangel s7 anat. luukere; ~rangelsman poeet, vikatimees, surm; ~röta -n med. (luu)sööbija bensin -en v. -et bensiin; ~dunk s2 bensiininõu; ~mack s2 bensiinipump; vt. ~ station; ~ motor s3 bensiinimootor; ~station s3 bensiinijaam; ~tank s2 bensiinipaak ben I skena [-še:-] sl med. (jala)lahas;

~ skydd [-šy-] s7 sport, säärekaitse bensoe [-oe] s5 keem. bensoe(vaik) bensol [-o:l] s3 keem. bensool ben I stomme s2 anat. luukere, toes; —sår s7 jalahaavand; ~ved s3 bot. saja-koorne, kikkapuu; ~väv s2, ~ vävnad s3 anat. luukude benåd|a vi 1) armu andma; 2) kirikl., poeet, halastama; kinkima; ~ning armuandmine; ~ ningsansökan armuandmispalve benägen adj. 1): vara ~ till (för) ngt mil-

lelegi kalduv, millekski valmis, millegagi nõus v. päri olema; han är ~ att skämta ta on alati valmis nalja tegema, ta armastab nalja teha v. naljatada; jag är ~ att gå med på förslaget olen nõus ettepanekut vastu võtma; 2) heatahtlik, vastutulelik, lahke; med benäget tillstånd lahke loaga; ~het 1) kalduvus; 2) heatahtlikkus, vastutulelikkus, lahkus, benämn |a v2 nimetama, nime andma, kutsuma; ~ing nimetamine, nimetus be|ordra [-o:-] vi 1) käskima, ette kirjutama, korraldama; suunama; 2) maj. tellima, nõudma; ~ pansra vi soomus-tama; ~prjsa vi kõnek. ülistama; ~ pryda v2 ehtima, ilustama, kaunistama; ~ prövad adj. p. äraproovitud, kindel; en ~ vän ustav sõber; ~ pudra vi tehn. tolmutama; ~ rama vi (kindlaks) määrama, ette nägema, planeerima; ~ ramad (kindlaks)määratud, ettenähtud, planeeritud; det ~e mötet måste inställas ettenähtud koosolek v. kokkutulek tuli ära jätta; på ~ tid kindlaksmääratud v. ettenähtud ajal berberis s2 bot. kukerpuu bered |a v2 1) valmistama; ette valmistama; ~ ngn glädje kellelegi rõõmu valmistama; ~ vägen för ngn (ngt) pilti, kellelegi (millelegi) teed rajama; 2): ~ sig valmistuma, end ette valmistama; ~ sig till en examen eksamiks valmistuma; ~d adj. valmis, ettevalmistatud; vara ~ på ngt millekski valmis olema; ~ning valmistamine; ettevalmistamine, ettevalmistus; ~ skap s3 valmisolek; vara i ~ valmis v. käepärast olema; han har alltid en kvickhet i ~ tal on alati hea nali varuks beredskaps I arbeten pl. hädaabitööd; ~order [-o:-] -n osalise mobilisatsiooni käsk (Rootsis); ~stat -en taga-vara-eelarve (erakorralise olukorra puhuks); ~tjänst -en sõjaväeteenistus mobilisatsioonilise valmisoleku korral

beredvillig teenistus- v. abivalmis, valmis, nõus; — till hjälp abivalmis; ~het teenistus- v. abivalmidus, valmis- v. nõusolek beres |a v3 läbi reisima v. sõitma; ~t

palju reisinud berg [bärj] s7 1) mägi; mäestik; uppför ~et mäest üles, mäkke; utför ~et mäest alla; i' ~en mägedes; ~et föder en råtta pihl. mägi sünnitas hiire; göra — av mullvadshögar pilti, kärbsest elevanti tegema; hela ~ av böcker pihl. raamatute virnad; han är som ~ i denna sak pilti, ta ei läse end sellesbergamott

asjas kõigutada; 2) kalju; ~et går i dagen kalju tuleb nähtavale bergamott [bärgamott] s3 bol., aiand. bergamott

berg |art [bärj-] s3 geol. kivim; ~bana sl mägiraudtee; ~ beck -et asfalt; ~ best|gare sport, mäeronija, alpinist; ~ bestigning sport, mäeronimine, alpinism; ~ bäck -en mäestikuoja; ~ fast pilti, kaljukindel; ~folk [-o-] s7 mägirahvas; mäevaimud, -trollid; ~grund -en kaljupinnas; -~häll s2 kaljulava; ~ hälsa raudne tervis; ~ ig mägine; ~ land s7 mägismaa; ~ landskap s7 mägismaastik; ~ massrv s7 mäe-massiiv; ~olja [-o-] sl nafta; petrooleum; ~ oljekälla [-o-] sl naftaallikas; ~ras s7 vt. ~ skred; ~salt -et kivisool

bergs |bo [bärjs-] s5 mägilane; ~bruk s7, ~ hantering mäetööstus; mäendus, mäeasjandus; ~ ingenjör [-inše-] mäe-insener; ~kam s2 mäehari; ~ kedja [-ce:-] mäeahelik; ~ klyfta sl mäekuru. -lõhe berg| skred s7 geol. mäesööst; ~skreva

sl vt. bergsklyfta bergs |lag 1) s3 kaevandusrajoon, -ala;

2) s7, s4 mäetööstusettevõte berg| sluttning mäenõlv(ak) bergs | pass s7 mäekuru, kitsustik; kitsastee; ~ plata s3 kiltmaa; ~rygg s2 mäeselg, -seljak; ~ rörelse vt. ~ bruk; ~ ström [-ömm] s2 mäestikujõgi; ~topp [-o-] s2 mäetipp; ~trakt s3 mägine ala, mägismaa berg| säker pilti, kaljukindel; ~tagen adj. p. 1) iolkl. mäevõetud, mäkke-nõiutud; 2) pilti, haaratud, võlutud; ~ öv musiken muusikast haaratud; ~tall s2 bot. mägimänd; ~troll [-o-] s7 iolkl. mäevaim, -troll; ~ uv s2 zool. kassikakk; ~verk s7 mäetööstus; ~vägg s2 kaljusein; ~äs s2 mäesel-jak

berid|are ratsastaja; ~en adj. p.: ~

polis ratsa politsei berika vi rikastama; ~ sig rikastuma berjktiga vi parandama; (viga) õiendama;

~ nde s6 parandus; õiendus berlock [-o-] s3 brelokk, ehisripats bero v4 1): ~ på ngt millestki olenema v. sõltuma v. tingitud olema; varpå ~r det? millest see on tingitud?; millest see tuleb?; det ~ r på tycke och smak see on maitse küsimus; det ~ r på (av) dig om .. . see oleneb sinust, kas . . .; 2): ~ av ngn kellestki olenema v. sõltuma v. sõltuv olema; 3): det får ~ las jääb, nagu on; låta saken ~ asja jätma, nagu ta on; asjast mitte enam

juttu tegema; ~ende 1. s6 olenevus, sõltuvus; stå i ~ av ngn (ngt) kellestki (millestki) olenema v. sõltuma; 2. adj. p. olenev, sõltuv; vara ~ av andra teistest olenema v. sõltuma; ~ på omständigheterna olenevalt olukorrast; ~ på ett misstag vea tõttu beropa vi van. vt. åberopa berså s3 lehtla

berus|a vi 1) joovastama; joovutama, joobnuks tegema; 2): ~ sig joovas-tuma; joobuma, purju jääma; han lät sig ~s av framgången pilti, ta oli edusammudest joobunud; ~ad joobunud; joobnud, purjus; ~ av glädje õnnest joobunud; i berusat tillstånd purjusolekus, -päi; en ~ joobnu; ~ande joovastav; joovutav, joobuma panev; ~ning joovastus, joobumus, uim; joove, joobnud olek, purjusolek beryktad adj. p. kuulus; kurikuulus; illa

— halva kuulsusega beryll s3 min. berüll; ~ium -et keem. berüllium

berå|d inv.: efter mycket ~ pika kaalumise järel; med ~ vt. ~tt; vara i stort ~ nõutu olema; vara (stå) i ~att göra ngt midagi teha kavatsema; ~tt adj. inv.: med ~ mod tahtlikult, meelega, ettekavatsetult beräkn|a vi 1) arvutama, arvutlema; 2) arvestama, arvesse võtma; ~ på förhand ette arvestama; ~ande arvestav, kaalutlev, kaval; ~elig arvestatav; oletatav, eeldatav; ~ing 1) arvutamine, arvutus, arvutlus; 2) arvestamine, arvestus; ta mcd i ~en arvestama, arvesse võtma; med ~ av ngt midagi arvestades v. arvesse võttes; med ~ pilti, kavala arvestusega;

~ingsbar 1) arvutletav; 2) arvestatav berått |a vi jutustama; rääkima; det ~s att. . . räägitakse, et..jag har hört ~s ma olen kuulnud; ~are jutustaja; ~ artalang -en jutustamisanne; ~else 1) jutustus; 2) aruanne; avlägga ~ aruannet esitama v. ette kandma; ~erska sl jutustaja (naine) berättiga vi õigustama; ~d õigustatud han är ~ till understöd ta on õigustatud toetust saama, tal on õigus toetusele; ~ nde s6 õigustus beröm [-ömm] s7 kiitus; eget ~ luktar illa vs. enesekiitus haiseb; ~d adj. p. kuulus, tuntud; ~ d| het kuulsus; kuulus v. tuntud inimene; vinna ~ kuulsust saavutama; ~lig 1) kiiduväärne, -väärt; 2) ped. väga hea (hinde kohta): ~ ma v2 kiitma; ~ melse kuulsus, au; kiitus, tunnustus; —värd vt. —lig 1) berör |a v2 puudutama, riivama; ytter-berörd

ligheteina berör varandra äärmused satuvad kokku; ~d adj. p. ameti.: ovan ~a omständigheter ülalnimetatud v. -mainitud asjaolud; ~ing puudutus; kokkupuude; komma i ~ med ngn (ngt) kellegagi (millegagi) kokku puutuma; ~ ingspunkt s3 kokkupuutepunkt (ka pihl.) beröva vi kaostama, ära võtma, ilma jätma; ~ ngn ngt midagi kelleltki ära võtma, kedagi millestki ilma jätma; ~ ngn på ngt kelleltki midagi röövima v. riisuma; ~ ngn livet kedagi surmama; ~ sig livet endalt elu võtma, ennast tapma besagda adj. p. def. ülalnimetatud, -mainitud

besanna vi 1) tõendama, tõestama, kinnitama; utgången ~de mina aningar asjade käik kinnitas mu aim(d)usi; 2) veenduma; du kommer att ~ riktigheten härav sa veendud selle õigsuses; 3) reil. v. pass. tõeks osutuma, täide minema; drömmen ~de sig (~des) unenägu läks täide; hans farhågor har ~ ts tema kartused osutusid põhjendatuks

besats s3 karusnahkne äär v. ääris;

karusnahkne garneering v. ilustus besatt I impf. vt. besitta besatt II ppf., sup. vt. besätta besatt III adj. p. 1) pöörane, hull; ~a idéer pöörased ideed; skrika som en ~ karjuma kui pöörane; 2) haaratud; ~ av en idé mingist ideest haaratud; ~ av djävulen kirikl. kurjast vaimust vaevatud; det är som ~ kõnek. (see on) nagu neetud; ~ het pöörasus, hullus

bese vaatama, vaatlema, silmitsema; ~ en stad linna vaatama; närmare ~ tt lähemalt vaadates; kui täpselt võtta, õieti öelda; ~ende -t vaatlus, vaatlemine; vid närmare ~ lähemal vaatlusel

besegla I vi 1) kinnitama; otsustama; hans öde var — t tema saatus oli otsustatud; 2) harv. pitseerima besegla II vi van. purjetama besegra vi võitma; fienden ~des (blev — d) vaenlane võideti; — alla svårigheter kõiki raskusi ületama; ~re võitja

besiffra vi nummerdama, numbritega märkima

besjkt|iga vi üle v. järele vaatama; ~ ning üle- v. järelevaatus; ~ nings | -man üle- v. järelevaataja, inspektor besinn|a vi 1) järele mõtlema, kaalutlema; ~ vad du säger! enne mõtle, siis ütlel; 2): ~ sig järele mõtlema; ümber

mõtlema; kõhklema; ~ande s6 järelemõtlemine, kaalutlemine, kaalutlus; vid närmare ~ lähemalt järele mõeldes; ~ing 1) vt. ~ande; 2) teadvus, meelemärkus; enesevalitsus; komma till ~ meelemärkusele tulema; förlora ~en meelemärkust kaotama; enesevalitsust kaotama; bringa ngn till ~ kellelegi mõistust pähe panema; handla utan ~ mõtlematult tegutsema; ~ingsfull järelemõtlik, kaalutlev; arukas, mõistlik; ettevaatlik; ~ ingslös 1) (järele)mõtlematu, kaalutlematu, ennatlik; 2) teadvusetu, meelemärku-setu; ~ ingstid -en mõtlemisaeg besjtt|a omama, evima, valdama; ~ning omamine, valdamine; omand, valdus; komma i ~ av ngt midagi omandama; ~ningsrätt -en jur. valdusõigus be| sjunga laulus ülistama, (kellestki) laulma; ~själa vi hingestama; innustama, vaimustama besk 1. s2 kõnek. va kibe (viin); 2. adj. kibe, mõru; ett ~t svar pihl. terav vastus; ~a -n vt. beskhet beskaff lad adj. p. loodud, -taoline, -sugune; så ~ seesugune, selline; huru ~ missugune, milline; annorlunda — teistsugune, -moodi; ~ enhel laad, omadus; kvaliteet; av sådan ~ seda laadi

beskatt |a vi maksustama; pihl. riisuma;

~ning maksustamine, maksustus besked [-še:d] s7 vastus, seletus; otsus; teade; teadmine; få ~ om ngt millegi kohta vastust v. seletust v. teadet saama; ge ngn rent ~ kellelegi tõtt näkku ütlema; veta ~ om ngt midagi teadma;

med ~ korralikult, põhjalikult; det ar aldrig ngt ~ med honom tema peale ei saa kunagi kindel olla; göra ~ för sig enda eest väljas olema, hästi töötama; ~lig 1) heasüdamlik, pehmeloomuline, mahe; 2) lahke, vastutulelik; 3) tagasihoidlik, vähenõudlik; ~ t våp memmepoeg beskhet kibedus, mõrudus; pihl. teravus beskjck|a vi tehn. laadima, (täis) koormama, täitma; ~ ning 1) tehn. laadimine, koormamine, täitmine; 2) pöl saatkond, diplomaatiline esindus; delegatsioon; ~ ningsräd s7 saatkonnanõunik

beskjut |a [-šü:-] tulistama, laskma; ~ ngn (ngt) med gevär kedagi (midagi) püssist tulistama v. laskma; ~ning tulistamine, laskmine beskna vi kibedaks v. mõruks muutuma,

mõrunema beskrjv|a kirjeldama; kujutama; bollen beskrev en vid båge i luften pall tegi

4 Rootsi-eesti sõnaraamatbeskrivande

õhus suure kaare; ~ande kirjeldav, deskriptiivne; ~ning 1) kirjeldamine, kirjeldus; kujutamine, kujutus; det trotsar all ~ seda on võimatu kirjeldada; 2) kok. (toidu) retsept beskugga vi 1) varjutama; moln ~de hans levnads afton pilti, tema eluõhtu oli pilvine; 2) aiand, (päikese eest) varjama

beskydd [-šy-] -et kaitse, soosing, patro-naaž; ~a vi kaitsma, soosima, patro-neerima; ~ande 1. s6 kaitsmine jne.-, 2. adj. p. kaitsev jne.-, ~ ton soosiv v. armuline toon; ~are kaitsja, soosija, patroon; ~ arskap -et soosing, protektsioon, patronaaž beskyll |a [-šy-] v2 süüdistama; ~ ngn för mord kedagi mõrvas süüdistama; ~ ning süüdistus; rikta en ~ mot ngn kellegi vastu süüdistust esitama, kedagi süüdistama beskåd|a vi vaatlema, vaatama, ~an inv., ~ande s6, ~ning vaatlemine, vaatlus

be|skäftig [-še-] toimekas, agar, askeldav, sekeldav; ~skällare [-še-] sugu-täkk; ~ skänkt [-še-] nokastanud, vintis

beskära [-šä:-] I v2 poeet. 1): ~ ngn ngt kellelegi midagi annetama v. kinkima; kedagi millegi vääriliseks pidama; 2) pass. osaks saama v. langema; det blev honom beskärt att uppleva segern tal oli õnn näha võitu, ta elas võiduni; min beskärda del minu osa v. saatus beskära [-šä:-] II beskar beskurit (ära)

lõikama, pügama, kärpima; tahuma beskärma [-šä-] vi 1) van., kirikl. kaitsma; 2): ~ sig över ngt millegi üle kaebama v. kurtma v. hädaldama beskärning [-šä:-] lõikamine, pügamine,

kärpimine; tahumine beslag I s7 1) rautis, raudnurgad; 2) tehn.

pealis, käte beslag II s7 jur. konfiskeerimine; sekvester; ta i ~ konfiskeerima; sekvestree-rima; pilti, ära võtma, endale kindlustama; lägga ~ på ngns tid pilti, kellegi aega raiskama; lägga ~ på hela uppmärksamheten pilti, kogu tähelepanu endale tõmbama v. enda peale juhtima; ~ta(ga) jur. konfiskeerima; sekvestreerima, sekvestri alla panema beslut s7 otsus; fatta ~ om ngt millegi kohta otsust tegema; upphäva ett ~ otsust tühistama; ~a vi v. beslöt beslutit 1) otsustama; 2): ~ sig: ~ sig för ngt millegi kasuks otsustama; ~ande 1. s6 otsustamine; 2. adj. p. otsustav; ~ församling otsustusvõimeline koosolek; ~ anderätt -en lõpliku

otsustamise õigus; ~en otsuse- v. meelekindel; han var fast (fullt) ~ att gå dit ta oli kindlalt otsustanud sinna minna; ~ enlig otsusekohane; ~för vt. ~|sjmässig; ~sam otsusekindel, kindlameelne, resoluutne; ~ (sjmässig otsustusvõimeline; ~ (s)mässighet otsustusvõimelisus beslå 1) katma, pealistama; rautama; 2): ~ ngn med lögn kedagi valelt tabama; 3): ~ sig keem., füüs. tuhmuma, higiseks tõmbuma besläktad adj. p. suguluses olev, sugulas-;

~e språk sugulas- v. hõimukeeled beslöja vi lõõritama; pilti, varjama; ~d looritatud; ~ blick pilti, looritatud v. udune pilk; ~ röst pilti, kähisev v. kuiv hääl besman s7 margapuu besmjtt|a vi nakatama; pilti, rüvetama, reostama, rikkuma; ~eise nakatus, nakkus; pihl. rüvetus, reostus, rikutus be| smörja õlitama, määrima; ära määrima; ~ smord õlitatud, määritud; ära-määritud, räpastatud besolda [-o-] vi värbama, palkama bespar -et murd.: han har i ~ tal on varuks v. varus; ~a vi 1) säästma, kokku hoidma; 2): ~ sig ngt millestki hoiduma; det kunde du ha ~t dig iroon. sellest vaevast oleksid sa võinud hoiduda, seda sa poleks tarvitsenud teha; ~ing 1)

sääst, kokkuhoid; 2) (kleidi, pluusi) passe be| speja vi luurama, varitsema, piiluma; ~ spetsa vi kõnek.: ~ sig på ngt millelegi lootma, midagi väga igatsema; ~ spisa vi toitma, söötma; ~ spisning toitmine, söötmine; toitlustus; kost; ~ spotta [-o-] vi pilkama, mõnitama; ~spottelse [-o-] pilkamine, pilge; mõnitamine, mõnitus; ~ spruta vi pritsima, (üle) piserdama; ~sprutnings-medel s7 aiand, pritsimis- v. piserda-misvahend, piserdi bessemer|blåsning tehn. bessemeerimine;

— stål -et tehn. bessemerteras best [-e- v. -e:-] s2 loom, elajas; koletis;

pilti, bestia besteg impf. vt. bestiga besti |a!isk bestiaalne, elajalik; metsik,

julm; ~alitet bestiaalsus jne. bestjck I s7 mer. navigatsiooniline arvutus; sõit arvutuse järgi bestjck II s7 1) karp, toos, tupp; komplekt; 2) lauagarnituur bestjck |a pistima, altkäemaksu andma; ära ostma; pilti, eksitama, eksitusse v. eksiteele viima; ~ande eksitav, eksitusse v. eksiteele viiv; ~lig pistitav, (ära)ostetav; ~lighet pistitavus, (ära)-bestickning

ostetavus; ~ ning pistimine, altkäemaksuandmine; pistis, altkäemaks be I stiga tõusma, üles ronima v. minema; ~ ett berg mäkke ronima; ~ tronen troonile astuma; ~ stigning tõusmine, ronimine; ~ stjäla [-še:-] (paljaks) varastama; ~ ngn på ngt kelleltki midagi varastama; ~stod impf. vt. bestå; ~ storma [-o-] vi ründama; valdama, haarama; ~ ngn med böner kedagi palvetega tüütama v. tülitama; — ngn med frågor kedagi küsimustega üle külvama; tvivlen ~de mig mind haarasid kahtlused; ~ straffa vi karistama; ~ straffning karistus bestrida I v2 v. bestred besiritt eitama,

vastu vaidlema; ümber lükkama bestrjda II v2 v. bestred bestritt 1): ~ kostnaderna kulusid kandma; 2) (millegi eest) hoolitsema; (mingil alal) tegutsema v. ametis olema; ~ undervisningen i fysik füüsikat õpetama, füüsikaõpetajana töötama be| stryka 1) üle tõmbama v. võõpama; 2) riivama; 3) sõj. tulistama, tule all hoidma; ~ stråla vi 1) valgustama, peale paistma; 2) med., füüs. kiiritama; ~ strö v4 üle puistama; peale puistama v. raputama v. riputama; ~ med blommor lilledega üle puistama; — med socker suhkrut peale raputama; en himmel ~dd med stjärnor tähtedega kaetud taevas bestseller s9, s2 pl. ka ~s bestseller,

hästi minev raamat be| stycka vi sõj. kahuritega varustama, relvastama; -~styr s7 toimetus, tegevus; tegemine, askeldus; mure, tüli; hon har alltid så många ~ tal on alati nii palju tegemist v. õiendusi; ~ styra v2 toimetama, korraldama, tegelema; ~ om ngt millegi eest hoolitsema v. hoolt kandma; ~ styrelse (kongressi jms.) juhatus; ~ styrka v3 kinnitama, tõendama, tunnistama; tõestama; ~ en namnteckning allkirja tõestama bestå 1) püsima, kestma; eksisteerima, olemas olema; seisnema; så länge världen ~r nii kaua kui maailm püsib; svårigheten bestod i att... raskus seisis selles, et...; 2) koosnema; veckan ~r av sju dagar nädalas on seitse päeva; 3) sooritama, läbi tegema; vastu panema, välja kannatama; — en examen eksamit sooritama; ~ ett angrepp rünnakule vastu panema; 4) andma, võimaldama, annetama, kinkima; maksma, kostitama, valja tegema; ~ sina barn en bra utbildning oma lastele head haridust andma v. võimaldama; vern — r? kes maksab?, kes teeb välja?;

5) — sig: ~ sig med ngt endale midagi lubama; kan du inte ~ dig att vara litet vänligare? kas sa ei saaks natuke lahkem olla?

bestå |ende püsiv, kestev, jääv; kehtiv; olemasolev, eksisteeriv; av ~ värde püsiva väärtusega; den ~ ordningen kehtiv kord; ~ nd s7 1) püsivus, kestvus; olemasolek; äga ~ kaua püsima v. kestma; 2) kogum, arv; fond; biol. populatsioon; ~ndande van. vt. ~ ende; ~ ndsdel s2 koostisosa, osis; upplösa ngt i dess ~ ar midagi osadeks lahutama

beställ I a v2 1) tellima; ~ rum på ett hotell hotellituba tellima v. kinni panema; du kommer som om du hade varit beställd sa tuled nagu tellimise peale; 2) vt. bestyra; hon har mycket att ~ tal on palju tegemist; ~ om sitt hus oma maja eest hoolitsema; pilti. oma asju korras hoidma; 3): hur är det beställt med hans affärer? kuidas tal läheb?; det är illa beställt med honom temaga on lood halvad, tal läheb halvasti; 4) edasi toimetama, ära saatma,

ekspedeerima; ~are tellija; ~ning 1) tellimine; tellimus; 2) vt. befattning; ~sam askeldav, sekeldav, agar

bestäm | bar määratav, määratletav; ~ d 1) (kindlaks)määratud; den ~a artikeln määratud artikkel; på ~ tid kindlaksmääratud ajal; 2) kindel, otsustav, resoluutne; min ~ a mening mu kindel arvamus; yttra sig i ~ ton kindlas v. resoluutses toonis väljenduma; förneka ngt på det ~aste midagi kategooriliselt eitama

bestämm|a v2 1) otsustama, määrama, kindlaks määrama v. tegema; määratlema; ~ tid och ort aega ja kohta määrama; 2): ~ sig: ~ sig för ngt millegi kasuks otsustama; bestäm dig! otsusta!; tee valik!; ~ande 1. s6 otsustamine jne.; saken beror inte på mitt ~ see pole minu otsustada; 2. adj. p. otsustav, määrav; detta blev ~ för utgången see otsustas tulemuse; ~ anderätt -en otsustamisõigus; ~ else

1) otsus, määrus; ettekirjutus, eeskiri;

2) eesmärk, siht; ülesanne, missioon; ~ elseort s3 sihtkoht

bestämning 1) vt. bestämmande 1.; 2) lgv. täiend; ~ s | ord s7 vt. bestämning 2)

bestämt adv. kindlasti; närmare ~ täpsemalt öeldes

beständig 1) kindel, vastupidav, vankumatu; 2) püsiv, pidev, alaline; ~a klagomål alalised kaebused; ~het 1) kindlus, vastupidavus, vankumatus; 2)

püsivus; ~t pidevalt, alaliselt, korduvalt, lakkamatult; föi ~ alatiseks, jäädavalt; ingenting varar ~ miski ei kesta igavesti be| stänka v3 (üle) piserdama, pritsima; ~ stört jahmunud, hämmastunud; svaret gjorde mig ~ vastus pani mind jahmatama; ~störtning jahmatus, hämmastus; ~sudla vi määrima; rüve-tama; hans händer är ~de med blod pilti, ta käed on verega määritud; ~ sutten varakas, jõukas; ~ svara vi vastama; vastu vaidlema; ~ en beskyllning süüdistusele vastama v. vastu vaidlema; ~svjkelse pettumus; ~ svjken pettunud besvär s7 1) vaev, tüli; gör dig inget ~! ära näe vaeva!, ära muretse!; tack för ~et! tänan (nähtud) vaeva eest!; det år inte värt ~et (see) ei tasu vaeva; vålla ngn ~ kellelegi tüli tegema, kedagi tülitama; 2) jur. kaebus; anföra ~ kaebust esitama; ~a vi 1) tülitama, segama; får jag ~ om ett kvitto? paluksin kviitungit; 2) ~ sig: ~ sig med ngt millegagi vaeva nägema; ~ sig över ngt millegi üle kaebama; ~ad murelik; nõutu, kohmetu, häbelik; han ser ~ ut tal on murelik ilme; ett besvärat leende nõutu v. häbelik naeratus; känna sig — end ebamugavalt tundma; ~ande häiriv, segav; tülikas, raske; ~ omständigheter raskendavad asjaolud besvärj |a 1) besvor besvurit vanduma; vannufama; anuma; ~ ett vittnesmål tunnistust vandega kinnitama; 2) besvor v. besvär jde besvurit folkl. manama, loitsima, lausuma; ~else folkl. manamine, lausumine; loits, nõidussõnad

besvärlig tüütav, tüütu; väsitav; tülikas, raske; en ~ väg raske v. väsitav tee; han har det ~t tal on raskusi; ~het tüli, raskus; livets ~er eluraskused besvärs I grund s3 jur. kaebuse põhjend; ~ rätt -en kaebeõigus; ~ skrift s3 kaebekiri; taotlus besynnerlig imelik, veider, pentsik, kummaline, iseäralik beså v4 (täis) külvama; ~ ett fält med

lin põllule lina külvama besätt |a 1) hõivama, enda alla v. oma võimusesse võtma; alla platser äi besatta kõik kohad on hõivatud v. kinni; 2) sõj. okupeerima; 3) (ametikohta) täitma; 4) katma; pealistama, ääristama; träden är besatta med rimfrost puud on härmas; en kappa besatt med pälsverk karusnahaga ääristatud mantel; ~ning l) sõj. ekipaaž; garni-

son; (laeva) meeskond; 2) teatr. osade jaotus; 3) muus. (orkestri) koosseis; 4) (looma)kari; 5) pealistus, ääristus, ilustus

besök s7 külastus, külaskäik, visiit; gå på ~ külla minema; vara på ~ külas olema; avlägga ~ hos ngn kellelegi kü'lla minema v, visiiti tegema; få ~ külalisi vastu võtma; ett kärt ~ oodatud külaline; ~ a v3 külastama; ~ föreläsningar loengutel käima; ett mycket besökt kafé populaarne kohvik; ~ande 1) s9 vt. ~are; 2) -t külastamine, külastus; ~are külastaja, külaline, võõras; ~s|tid s3 külas-tusaeg (haiglas jms.) besörja v2: ~ ngt (om ngt) millegi

eest hoolitsema v. muretsema; millegagi tegelema, midagi teostama; ~ ett uppdrag ülesannet täitma bet I 1) s2 remiis (kaardimängus)-, 2) inv.: gå (bli) ~ mängu kaotama; pilti. ummikusse v. kitsikusse jääma; han gick ~ på den svåra uppgiften ta ei tulnud selle raske ülesandega toime bet II inv.: gå i ~ karjas käima; driva

i ~ karjamaale ajama bet III impf. vt. bita

beta l i. sl tükk, pala, raas, suutäis; efter den ~n blev han försiktigare pihl. selle õpetuse järel v. pärast seda õpetust muutus ta ettevaatlikumaks; 2. vi raasutama, pudendama beta II sl bot. peet

beta III tehn. 1. sl peits; söövitusaine; 2.

vi peitsima; soovitama beta IV vi karjatama; karjamaal sööma; ~ av ett smörgåsbord pihl. rootsi lauda tühjaks sööma beta V vt. beta(ga)

betacka vi: ~ sig iroon. tänama; jag ~r m:g verkligen lör sådan hjälp ma tänan väga sellise abi eest, mul pole sellist abi vaja

beta(ga) 1): ~ ngn ngt kelleltki midagi ära võtma; 2) haarama, kaasa kiskuma; ~ s av glädje (skräck) rõõmust (hirmust) haara*ud olema betag |ande haarav, kaasakiskuv, vaimustav, võluv; ~en: — j (av) ngn (ngt) kellestki (millestki) vaimustatud; ~ i en flicka tüdrukusse armunud betal|a vi 1) maksma, tasuma; få bra betalt head hinda saama; ge betalt för gammal ost pilti, vana võlga kätte tasuma; kätte maksma; ~ med samma mynt pilti, sama mõõduga tasuma; 2): ~ sig end (ära) tasuma; ~are maksja; ~ bar makstav; ~ ning maksmine, tasumine; maks, tasu; göia ngt föi ~ midagi tasu eest tegemabetalningsanstånd

betalnings I anstånd s7 maj. maksetähtaja pikendus; ~dag s2 maj. maksetäht-päev; võlamaksmise päev; — frist s3 vt. ~ anstånd; ~ term|n s3 maj. maksetähtaeg; ~villkor [-o:r] pl. maj. maksetingimused beta I partjkel s2 füüs. beetaosake; ~ strålar pl. füüs. beetakiired; ~ strålning füüs. beetakiirgus bete I s2 kihv, võhk

bete II s6 karjamaa; släppa djuren på ~

loomi karjamaale laskma bete III s6 sööt, peibutis; sätta ~ på en

krok sööta õnge otsa panema bete IV v4: ~ sig käituma, end ülal pidama; så du ~r dig! kuidas sa käitud!

beteckn|a vi 1) märkima, tähistama; väljendama; x och y ~ r obekanta storheter x ja y tähistavad tundmatuid suurusi; 2) nimetama, iseloomustama; hans uppträdande ~r jag som en skandal tema käitumist nimetan ma skandaaliks; ~ande iseloomulik, tüüpiline; ~ ning märkimine, tähistamine; märk, tähistus; ~ningssätt s7 märkimis- v. tähistamisviis beteende s6 käitumine, teguviis, tegumood

betel s2 beetel (närimisaine); ~ peppar

s9 bot. beetlipipar betesmark s3 vt. bete II beting I s2 mer. pollar betjng II s7 leping, kokkulepe; arbeta på ~ lepingu alusel töötama, tüki tööd tegema

beting |a vi 1) tingima, eeldama, seoses olema; faktorer som ~ r varandra vastastikuses seoses olevad faktorid; 2) tingima, nõudma; maksma; 3): ~ s'g ngt endale midagi tingima v. (välja) kauplema; ~ad tingitud; ~ reflex tingrefleks; ~else tingimus, eeldus betitla vi nimetama, tituleerima; pea1 kirjastama; ~d tituleeritud; pealkirjastatud

betjän|a vi, kõn?k. betjänte betjänt 1) teenindama, teenima; ~ vid bordet lauas teenindama; vara betjänt av (med) ngt midagi vajama; millegagi rahul olema; sådan hjälp är man dåligt betjänt med sellist abi pole küll vaja; 2): ~ sig av ngn (ngt) kedagi (midagi) kasutama; ~ sig av medhjälpare abilisi kasutama; ~ ing 1) teenindamine, teenimine; 2) teenindav personal, teenijaskond; ~ ingsavgift s3 jootraha betjänt I s3 teener, lakei betjänt ppf. vt. betjäna betjänte pl. van. alamad ametnikud bet |edling [-u:d-] põll. peedikasvatus

betona vi rõhutama, toonitama; ~d 1) rõhutatud, toonitatud; lgv. rõhuline; 2): en praktiskt ~ människa praktilise

meelega inimene; praktiskt ~ undervisning praktilise kallakuga õpetus; kulturellt ~ e kretsar kultuuriring-konnad

betong [-or]] s3 betoon; ~ beläggning

ehit. betoonkate; ~blandare ehit. betoonisegaja, -segisti; ~era [-or(ge:-] vi betoneerima betoning rõhutamine; rõhk, aktsent betrakt|a vi 1) vaatlema; ~ ngn (ngt) noga kedagi (midagi) hoolikalt vaatlema v. uurima; låt oss ~ denna fråga närmare! pilti, vaatleme v. vaadelgem seda küsimust lähemalt!; 2) [kellekski v. millekski) pidama; ~ ngn som sin ovän kedagi oma vaenlaseks pidama; ~ande s6 1) vaatlemine; 2): ta ngt i ~ midagi arvesse võtma; i ~ av ngt midagi arvesse võttes; ~are vaatleja; pealtvaataja; ~else 1) vaatlus; 2) taval. pl. mõtisklus, mõlgutus; försjunken i ~r mõttesse vajunud; ~elsesätt s7 vaatlusviis, vaatepunkt be|tro v4: ~ ngn (med) ngt kellelegi midagi usaldama; ~ trodd usaldusväärne, usaldatav; ~ tryck -et kitsikus, raskus; puudus, viletsus; ~ tryckt rõhutud, surutud; rusutud, masenda tud; ~ trygga vi vt. trygga; ~ tryggande 1. s6 kindlustamine; kindlustus; 2. adj. p. kindel, kindlustatud, garanteeritud; küllaldane; på ~ avs'önd ohutus kauguses; ~träda v2 1) (millelegi) astuma; förbjudet att ~ gräsmattan murul käimine keelatud; ~ krigsstigen pilti, sõjateele asuma; 2) tabama; ~ ngn med lögn kedagi valelt tabama; ~ träffa vi puutuma; vad mig ~ r så ... mis minusse puutub, siis .. .; ~ träffande prep. kohta, suhtes, üle; iakttagelser ~ väderleken tähelepanekud ilma kohta; —trängd suru'ud; hädas v. kitsikuses olev, õnnetu bets I s3 tehn. peits; sööviti, söövitus-

vahend bets II [be:-] impf. vt. bitas betsa vi tehn. peitsima; soovitama bets |ei s7 päitsed, valjad; ~la vi: ~ (på) en häst hobusele päitseid pähe panema

betsning tehn. peitsimine; söövitamine bett I s7 1) hammustus, nõelamine; 2) hammastik; 3) (terariista) tera; 4) suurauad bett II sup. vt. bedja bettl|a vi kerjama; —are kerjus; ~eri kerjamine

be| tunga vi rõhuma, koormama, vae-betungande

vama; ~ tungande rõhuv, koormav, vaevav; ~tuttad adj. p. kõnek. 1) nõutu, hämmeldunud, rahutu, mures; 2): vara ~ i ngn kellestki vaimustatud v. kellessegi armunud olema; ~ tvinga vi alistama, allutama, alla heitma; ohjeldama, taltsutama; ületama; ~ sig ennast taltsutama v. valitsema; ~tvin-gare alistaja; taltsutaja; ~tvjvla vi kahtlema; jag ~r inte att... ma ei kahtle selles, et...; detta kan inte ~s selles pole kahtlust betyd |a v2 tähendama; tähtsust omama; hans ord betyder mycket för mig tema sõnadel on minu jaoks suur tähtsus; det har ingenting att ~ sel pole mingit tähtsust; ~ande tähtis; tähelepandav; väljapaistev, silmapaistev; spela en ~ roll tähtsat osa etendama; en ~ konstnär väljapaistev kunstnik; ~ else tähendus, mõte; tähtsus; i ordets rätta ~ sõna otseses tähenduses v. mõttes; det har ingen ~ sel pole mingit tähtsust; av föga ~ vähese tähtsusega; ~elsefull tähendusrikas; tähtis, oluline; ~elselös tähtsusetu, tühine; ~ enhet tähtsus, mõjukus, kaal; en man av ~ mõjukas mees; ~lig: en ~ summa üsna v. kaunis suur summa; — ligt adv. tunduvalt, märksa betyg s7 1) tunnistus; 2) hinnang, hinne; sät'ta ~ hinnet v. hindeid panema, hindama; 3) punkt (eksamihinne Rootsi ülikoolis); han har tre ~ i statistik tal on kolm punkti statistikas, ta on sooritanud statistikaeksami kolme punkti ulatuses (kõrgeim määr); ~a vi 1) tunnistama; kinnitama, tõendama; han ~de sin oskuld ta kinnitas, et ta on süütu; ~ riktigheten av ngt millegi õigsust kinnitama v. tõendama; 2) osutama, avaldama; ~ ngn sin vördnad kellelegi oma lugupidamist avaldama; ~sätta hinnet panema, hindama

betäck|a v3 1) katma, varjama; kaitsma; ~ omkostnaderna maj. kulusid katma; 2) sugutama, paaritama; ~ning i) käte, vari, kaitse; ta ~ varju minema, varjuma; 2) sugutus, paaritus betänk |a v3 järele mõtlema, kaalutlema; kõhklema; har du betänkt följderna? kas sa tagajärgedele oled mõelnud?; utan att ~ sig kõhklemata; ~ande sö 1) järelemõtlemine, kaalutlemine; kõhklemine, kahtlemine; utan ~ kõhklemata; dra(ga) ngt i ~ milleski kahtlema; 2) arvamus, otsus; inkommo med ~ över (rörande) ngt millegi kohta (kirjalikku) arvamust esitama; ~ e j tid -en mõtlemisaeg; en veckas ~

üks nädal mõtlemisaega; ~lig 1) tõsine, täbar; kahtlane; 2) kahemõtteline; ~ lighet kahtlus, kõhklus, kartus; hysa ~er mot ngt milleski kahtlema; ~ sam järelemõtlik; kahtlev; ~ samhet järelemõtlikkus; kahtlus; min ~ ökades mu

kahtlus kasvas; ~t: vara ~ på att göra ngt midagi teha kavatsema; vara ~ på ngt midagi silmas pidama beundra vJ imetlema; ~n inv. imetlus; ~ns|värd imetlusväärne; ~re imetleja, austaja bevak|a vi valvama, järele vaatama; ~ sina intressen oma huve silmas pidama v. kaitsma; ~ ning valvamine, valve, järelevaatus; stå under ~ valve all olema; ~ningsfartyg s7 mer. valve-laev; ~ningstjänst -en valveteenistus be I vandrad vilunud, kogenud; ~vara vi hoidma; säilitama, alal hoidma; ~ fattningen tasakaalu v. meelerahu säilitama; ~vars! inter j. jumal hoidku!; ja ~l jah, muidugi!; nej ~! ei mingil juhul!; ~vattna vi niisutama; ~vattning niisutamine, niisutus; ~ vattningskanal s3 põll. niisutuskanal bevek |a v3 liigutama; ajendama, mõjutama; han bevektes av hennes tårar ta oli tema pisaratest liigutatud; han lät sig ~s ta laskis ennast mõjutada; ~ande liigutav, mõjuv; ~elsegrund s3 ajend, tõugend, põhjus, motiiv be|vilja vi lubama, võimaldama; (palvet) rahuldama; ~ medel för ngt millekski summasid lubama; ha det ~ t kõnek. jõukas olema; ~vjllning 1) maj. assig-neering; 2) erakorraline tulumaks; ~v|nga vi poeet, tiivustama; ~v|n-gad tiivustatud; tiivuline; ~e ord lend- v. käibesõnad bevjs s7 1) tõendus; tõestus; 2) tõend, tunnistus; ~a vi 1) tõendama; tõestama; tunnistama; 2) osutama, tegema; ~ ngn en välgärning kellelegi heategu tegema; 3); ~ sig osutuma; ~ sig vara ngn (ngt) kellekski (millekski) osutuma; ~ bar tõestatav; —föring tõendamine, tõestamine, argumenteerimine; ~lig vt. ~bar; ~materia! s7 tõendusmaterjal; ~ medel s7 tõendus-vahend; ~ning vt. ~föring be|vjsta vi osa võtma, juures viibima, kaasa tegema; ~ ett sammanträde koosolekust v. kokkutulekust osa võtma; ~vjttna vi 1) pealt nägema v, vaatama, (millegi) tunnistajaks olema; 2) kinnitama, tõendama; ~ en namnteckning allkirja õigeks tunnistama; ~ vuxen täis- v. kinnikasvanud; ~ ~ med gräs rohtunud, rohtukasvanud; ~våg inv.: på eget ~ omapead, omalbevågen

vastutusel, omal algatusel; ~ vågen: va/a ngn ~ kellegi vastu heatahtlik v. -soovlik v. soosiv olema; ~ vågenhet heatahtlikkus, -soovlikkus, soosing; ~vänt: så är det ~ med den saken nõnda on lood selle asjaga; det är inte mycket ~ med hans kunskaper tema teadmised pole kuigi suured; ~väpna vi relvastama; varustama; ~ sig rel-vastuma; varustuma; ~ väpnad relvastatud; varustatud; med beväpnat öga suurendusklaasiga, kiikriga jne.,- pihl. terava v. teritatud pilguga; ~väpning relvastus; varustus; ~vara vi mer. relvastama; varustama; ~vardiga v2 vääriliseks pidama, (millegagi) austama; ~varing 1) mer. relvastamine; varustamine; 2) aj. sõjavägi; exercera ~ (sund)aega teenima; 3) pl. -ar kõnek. ajateenija; ~ väringsskyldig vt. värnpliktig; ~växtvf. ~ vuxen bi I s6 zool. mesilane; arg som ett ~

pihl. maruvihane bi II adv.: 1) stå ngn ~ kellelegi abiks olema; lyckan står den djärve ~ vs. julge põld õitseb alati; 2) mer.: dre ja (lägga) ~ triivima hakkama bi accent, ~ aksent lgv. kõrvalrõhk bi avel -n vt. biodling bi avsikt s3 kõrvaleesmärk; tagamõte; ~bana sl kõrvaltee; ~ behålla alal hoidma, säilitama; ~ sig alal hoiduma, säilima; ~ behållen alalhoidunud, säilinud; väi ~ hästi säilinud; heas seisukorras

bibel s2 piibel; ~ språk s7 piiblikeel; tsitaat piiblist; ~ sprängd adj. p. piiblit põhjalikult tundev bi I bemärkelse, ~ betydelse kõrvaltähendus

biblio|fjl s3 bibliofiil; ~ graf s3 bibliograaf; ~grafi s3 bibliograafia; ~ grafisk bibliograafiline; ~tek s7 raamatukogu; ~tekarie s5 raamatukoguhoidja biblisk adj. piibli-, piibellik; ~ historia piiblilugu

bibringa vi v. bibragte bibragt: ~ ngn ngt kellelegi midagi õpetama v. selgeks tegema v. sisendama; kedagi milleski veenma; ~ ngn kunskaper kellelegi teadmisi andma biceps inv. v. -en anat. biitseps, kaks-pealihas

bida vi poeet, (ära) ootama; ~ sin tid oma v. õiget aega ära ootama; ~ n inv. poeet, ootus bidé s3 bidee, istevann bidevind inv. mer. piidevint, tihttuul bidra vt. bidraga

bi I drag s7 abi, annetus, toetus; panus; kaastöö; lisa, lisand; ~ draga abis-

tama, aitama, toetama; kaasa aitama; kaastööd tegema; lisama; ~ med pengar rahalist toetust andma; ~dragsgi-vare annetaja, toetaja bidrottning [-o-] aiand, mesilasema bienn adj. bot. kaheaastane biennal s3 biennaal

bi |fail -et 1) nõusolek, toetus; heakskiit; ge sitt ~ till ngt millekski oma nõusolekut andma, midagi lubama; yrka

~ till ngt midagi heaks kiitma v. toetama; vinna (röna) ~ lör ngt millegi eest heakskiitu pälvima; 2) kiitus, kiiduavaldus; stormande ~ tormilised kiiduavaldused; ~ falla nõustuma, lubama, toetama, heaks kiitma; ~ en anhållan palvet v. nõudmist rahuldama; förslaget bifölls ettepanek kiideti heaks; ~ fallsrop s7 heakskiidu-hüüe; ~ fallsstorm -en tormilised kiiduavaldused biff s2 kok. 1) vt. ~stek; 2) sibulaklops; hackad ~ hakitud klõps; klara ~en pihl., kõnek. hakkama saama; ~stek s2 biifsteek bi| figur s3 kõrvaltegelane; ~flod s3 lisa-v. harujõgi; ~foga vi (juurde) lisama, lisandama; härmed ~s siia juurde on lisatud; ~fogad (juurdelisatud; med stöd av ~e handlingar toetudes lisatud dokumentidele; ~ förrn s3 biol. teisend, variant; ~ fråga sl kõrvalküsimus; ~föll impf. vt. ~ falla; ~ förtjänst s3 kõrvaltee-nistus

bigami -(e)n bigaamia, kaksikabielu

bigarrå s3 bot. murel

bigata sl kõrvaltänav

bigott [-o-] vagatsev, valevaga; ~erj

vagatsemine, valevagadus bigren s2 kõrvalharu bigård s2 mesila, mesipuuaed bi|hang s7 lisa(nd); ~ till en tidskrift ajakirja kaasanne; blindtarmens ~ anat. ussjätke; jag kände mig som ett onödigt ~ pihl. ma tundsin end üleliigsena; ~ hustru s5 liignaine; ~ hänsyn pl. kõrvalised kaalutlused; ~ inkomst s3 kõrval- v. lisasissetulek, lisatulu; ~ intresse s6 kõrvalharrastus bijouterj|er [bišu-], ~ varor pl. vääris-ehted; juveelkaup v. -tooted; iluasja-kesed

bi I karbonat -et v. -en keem. bikarbonaat, vesinikkarbonaat; ~ konkav lüüs. bikonkaavne, kaksiknõgus; ~ konvex rüüs. bikonveksne, kaksikkumer bikt s3 kirikl. piht; ~a vi 1) pihile võtma; 2) pihtima, üles tunnistama; ~ sig pihtima bikupa sl mesipuu, tarubil

bil [bi:l] s2 auto; åka ~ autoga sõitma; kan han köra ~? kas ta oskab autot juhtida?; skall vi ta en ~? kas võtame takso?

bila I 1. sl (laia teraga) kirves; 2. vi

tahuma; lihvima bila II vi kõnek. autoga sõitma v. sõidutama

bilabia! lgv. 1. s3 bilabiaal; 2. adj. bila-biaalne

bi|laga sl lisa; [ajakirja) kaasanne; ~land hooldusterritoorium, asumaa, koloonia

bilateral bilateraalne, kahekülgne, -poolne

bii| besiktning [bi:l-] auto tehniline ülevaatus

biid s3 pilt; kuju, kujutis; kujund; ge ngn en ~ av situationen kellelegi olukorrast pilti andma v. olukorda selgitama; tala i ~er piltlikult väljenduma; hon var en ~ av lasa pihl. tema näost v. silmist peegeldus hirm; ~a vi 1) kujundama, moodustama; looma, asutama, rajama; ~ en mening lauset moodustama; ~ motsats till ngt millegi vastand olema; ~ familj perekonda looma v. rajama; 2) harima, kasvatama; 3): ~ sig moodustuma, kujunema, tekkima; end harima v. kasvatama; det har ~ t sig (bildats) is på rutan aknaruut on jäätunud; ~ad haritud; akademiskt ~ kõrgema haridusega; ~ande: de — konsterna kujutav(ad) kunst(id); ~er|bok pildiraamat; ~ (er]galleri kunst, pildigalerii, -kogu; ~ huggare kujur, kujuraiuja; ~huggarkonst [-o~] -en kujuraiumine; ~lig piltlik; ~ning 1) kujundamine, moodustamine; kujunemine, moodustumine, tekkimine; 2) kujutis, moodustis; 3) haridus; högre ~ kõrgem haridus bildnings!fel s7 väärmoodustis; keha-viga; ~g^ad s3 haridusaste; ~gren s2 teadusharu; ~ törst -en haridus-ianu, teadmishimu bild I rik pildirikas; kujukas bil|drulle [bi:l-] s2 kõnek. autotölplane,

oskamatu autojuht biid| rör s7 ei. kineskoop; ~ serie s5 pildiseeria; koomiks; —sida sl 1) [-pil-dilehekü]g;-]

{+pil- dilehekü]g;+} 2) [medali) esikülg; ~ skrift -en pilt- v. hieroglüüfkiri; ~skön piltilus; ~snidare nikerdaja; ~ språk s7 pildikeel; piltlik v. kujukas keel; ~stod s3 raidkuju; ~stormare [-o-] aj. ikonoklast, pildipurustaja, -rüüstaja

bil|däck [bi:l-] s7 autokumm, -rehv; ~dörr s2 autouks; ~ färja sl auto-

praam (autode veoks); ~förare autojuht; ~ industri -(e)n autotööstus; ~ ism autoasjandus, autondus; ~ |st autosõitja

biljard [-a:-] s3 piljard; ~boil [-o-] s2 piljardikuul, -pall; ~kö [-kö:] piljar-dikepp; ~rum s7, ~sai s2 piljardi-tuba

biljett s3 1) pilet, pääse; 2) kirjake, sedel; ~era maj. (kaupa) hinnasede-liga varustama biljett j bok, ~ häfte s6 piletiraamat; ~kassa sl, ~lucka sl piletikassa; ~pris s7 pileti- v. sõiduhind; ~tång (biljettång) piletitangid biljon s3 biljon (miljon miljon'i) bi|ljud [bi:jü:d] s7 kõrvalheli bil I karosserj [bi:l-] tehn autokere, karos-serii; ~karta sl autoteede kaart; ~kollision autode kokkupõrge; ~kolonn [-o- -o-] s3 autokoionn; ~ krock [lo-] s2 kõnek. vt. ~ kollision; ~ körning autojuhtimine; autosõit bill s2 1) põll. adratera, sahkraud; 2) jää-kirka

bil |ledes [bi:l-] adv. autoga, autos billig 1) odav; till ~f pris odava hinnaga, odavalt; en ~ kvickhet pilti. måge v. odav nali; 2) õiglane, paras, mõistlik; en ~ begäran õiglane nõudmine; det är inte mer än rätt och ~ t õiglaselt toimitud; ~het 1) odavus; 2) õiglus, parajus, mõistlikkus; ~t adv. odavalt; komma ~ ifrån saken pihl. odavalt pääsema billion s3 vt. biljon

bil I lån [bi:l-] s7 auto ärandamine v. ära-ajamine; ~park autopark; ~parkering autode parkimine; ~ parkeringsplats s3 autode parkimiskoht; ~ring s3 vt. ~däck; ~ skatt s3 automaks; ~ station s3 taksode seisukoht biltog [bi:l- v. bill-] aj., poeet, lindprii;

~het lindpriius; (maa)pagu bil I trafik [bi:l-] -en autoliiklus; ~tur s3 automatk; ~ tävling s3 autovõidusõit; ~ verkstad autotöökoda; ~väg s2 auto(sõidu)tee; ~ ägare autoomanik bi| läger s7 aj. vürstlik pulm; ~lägga 11 lis(and)ama; 2) (vaidlust, tüli jms.) lahendama; ~ läggande s6 (vaidluse, tüli jms.) lahendamine; utsikterna för strejkens ~ väljavaated streigi lõpetamiseks; ~ måne -n meteor, kuu-sapp; ~ namn s7 pilke- v. hüüdnimi binda I sl side, mahe binda II sl bot. konnatatar binda III band bundit 1) siduma, köitma; mässima; punuma; ühendama, kinnitama, koos hoidma; — ngn till händer och fötter kedagi käsist ia jalustbindande

siduma (ka pilti.)-, ~ blommor till (i) en bukett lillekimpu tegema; ~ ett nät võrku punuma; ~ ett rep om livet köit ümber keha mässima v. siduma; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ fast kinni siduma v. köitma; ~ för ette v. kinni siduma; ~ lör ngns ögon kellegi silmi kinni siduma; — ihop kokku siduma v. köitma; ~ in: ~ in böcker raamatuid köitma; ~ om uuesti v. ümber siduma v. köitma; ~ samman kokku köitma; ~ till külge siduma; ~ upp üles siduma; den ska vi nog ~ upp svansen på pilti., kõnek. sellest me saame küll jagu; 3): ~ sig end siduma; kohustuma; ~ sig lör livet end eluks ajaks siduma; ~nde siduv, köitev, ühendav; ~ bevis ümberlükkamatu tõend; ~ skäl kaaluv v. mõjuv põhjus; avtalet år ~ till årets slut leping kehtib v. on kehtiv aasta lõpuni; avge en ~ försäkran kohustavat lubadust andma binde|hinna sl anat. sidekest, konjunk-tiiv; ~l s2 side; ta ~n från ngns ögon pilti, kellegi silmi avama; ~ ord s7 lgv. sidesõna, konjunktsioon; ~ streck s7 lgv. sidekriips bind j galen kõnek. püstihull; ~garn [-a:-] s7 sidumisnöör; ~ mössa sl van. pinntanu; ~ning 1) sidumine, köitmine; 2) keem. valents; 3) vt. ~sle 2); ~nål s2 kai. võrgukäbi, -nõel; ~sle [binsle] s6 1) pael, nöör; sidumisvahend; 2) sport, suusaside; ~väv -en anat. sidekude binga sl kuhi, hunnik; kimp bingbång, bing bång interj. pimm-pamm binge s2 kast, kirst bingel s2 bot. seljarohi bi| njure s2 anat. neerupealis binnikemask s2 paeluss binokel [-okk-] s2, s3 harv. binokkel binom [-o:m] s7 mat. binoom, kaksliige binär binaarne, kahetine; ~a talsystemet mat. binaar- v. kahendsüsteem bi! näring lisateenistus, kõrvaltöö bio s9 kõnek. kino; gå på ~ kinos

käima; kinno minema biocjd s3 putukamürk, pestitsiid bi I odlare mesinik; ~ odling mesindus,

mesilastepidamine biofysik biol. biofüüsika bioföreställning s2 vt. biografföreställning

bio |graf s3 1) biograaf, elulookirjutaja; 2) kino(teater); ~grafduk s2 kinoekraan; ~ grafföreställning kinoeten-dus, -seanss; ~ grafi s3 biograafia, elulugu; ~ grafisk biograafiline, elulooline; ~kemi keem. biokeemia;

~ kemisk biokeemiline; ~log [-o:-] bioloog; ~log| [-gi:] bioloogia; ~ logisk [-o:-] bioloogiline bi| omkostnad s3 lisakulu, -kulutus; ~ omständighet (juhuslik) kõrvalasi; ~ orsak s3 kõrvalpõhjus; ~ person s3 vt. ~figur; ~p|an s7 tehn. biplaan; ~ planet s3 astr. satelliit; ~ polar, ~ polär bipolaarne, kahepooluseline; ~produkt s3 kõrvaltoode, lisasaadus; jääde, jäätmed bir -et kõnek. õlu; ~ filare kõnek. vilets

viiuldaja, viiulivingutaja bi| roll [-o-] s3 kõrvalosa; ~sak s3 kõrvaline v. tühine v. tähtsusetu asi; skilja mellan huvudsak och ~ peamise ja kõrvalise vahel vahet tegema bisam s3 1) piisam (karusnahk); 2) farm. muskus; ~ oxe s2 muskushärg; ~ råtta sl zool. piisamrott, ondatra bisarr bisarne, kummaline, veider, pentsik

bi| sats s3 lgv. kõrvallause; ~sektrjs s3 mat. bisektor, nurgapoolitaja; ~ sexuell biol. biseksuaalne, mõlema-sooline; ~sittare jur. kaasistuja; kohtuliige

biskop [-opp] s2 piiskop; ~lig piiskoplik; ~s| dome s6 piiskopkond biskvi s3 1) kok. mandlikook; 2) glasuurita portselan bi I skötsel -n vt. biodling bi j smak -en kõrvalmaitse, -maik bison [-o:n] -en zool. piison; ~oxe

s2 piisonhärg bisp s2 kõnek. vt. biskop bi| springa appi tulema, aitama, abistama; ~ ngn med råd och dåd kedagi nõu ja jõuga abistama bissera teatr. etteastet kordama bister 1) karm, vali, käre; bistra tider rasked ajad; ~ kyla käre külm; ~ vind vinge tuul; 2) sünge, morn bi| sting s7 mesilaspiste; ~ stock [-o-]

s2 mesipuu, taru bistra vi: ~ till 1) kõvemaks v. tugevamaks muutuma (tuule jms. kohta)-, 2) süngestuma, süngemaks muutuma v. minema; hans ansikte ~de till ta nägu läks süngemaks bisträcka v3: ~ ngn med pengar kedagi

rahadega välja aitama bistå aitama, abistama, abiks olema; ~nd -et abi, abistus; kaasabi; toetus; ~ nds I pakt s3 vastastikuse abistamise leping

bi| svärm s2 aiand, mesilaspere; sülem bi j syssla sl kõrvaltegevus, -harrastus; ~ sätta (laipa) surnukuuri v. kabelisse

bit s2 1) tükk, raas, pala, suutäis; en ~ kött tükk liha; gå i ~ar tükkideks v. katki minema; ~ för ~ tükkhaaval; det är en bra ~ dit sinna on tükk maad; salta ~en kok. soolaliha; 2) kõnek. natuke; äta en ~ (mat) natuke sööma; han är inte en ~ bättre ta pole põrmugi v. sugugi parem bita bet bitit 1) hammustama, purema, närima; lõikama; ~ på naglarna küüsi närima; ~ huvudet av skammen pilti. igasugust häbitunnet kaotama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av küljest (ära) hammustama; ~ av ngn pilti. kellegi kõnet katkestama, kellegi suud sulgema; ~ ifrån sig, ~ igen pihl., kõnek. vastu nähvama; ~ igenom läbi närima v. purema; ~ ihop: ~ ihop tänderna hambaid kokku pigistama (ka pihl.)-, ~ ihjäl surnuks närima v. purema; ~ itu katki närima; 3): ~ sig: ~ sig i läpparna huulde hammustama; ~ sig i tungan oma keelt hammustama, keelt hammaste vahele jätma; pihl. äkki vait jätma; ~ sig i tummen pilti, valearvestust tegema; ~ sig fast hambaid sisse lööma, kõvasti kinni haarama (ka pihl.)-, ~ nde lõikav, salvav, terav; en ~ blåst vinge tuul bitanke s2 tagamõte

bitas bets bitits dep. 1) hammustama, purema; hunden bits koer hammustab; 2) kõnek. tülitsema, riidlema bi|ton s3 1) füüs., muus. ülemheli; 2) kõrvalheli, -toon; 3) vt. ~ tryck; ~ tryck neutr. lgv. kõrvalrõhk; ~ träda v2 abistama, toetama; ühinema, liituma; ~ med pengar rahaga toetama; ~ vid en konsert kontserdist osa võtma; ~ ett förslag ettepanekut toetama, ettepanekuga ühinema; ~ trädande abistav, abi-; ~ lärare abiõpetaja; ~träde s6 1) abi, kaastöö; 2) abiline bitsk hammustav, kuri bitsocker [bi:tsokker] s7 tükksuhkur bitter kibe, mõru; en ~ smak mõru maitse; bittra tårar kibedad pisarad; ~ köld lõikav külm; ~ nöd terav puudus; en ~ kamp vihane võitlus; ~het kibedus, mõrudus; meelekibedus; ~ ligen adv. van. kibedalt, kibedasti; ~ljuv [-jü:v] poeet, kibe-magus; ~ mandel

s2 mõrumandel (ka farm); — salt -et farm. mõrusool; ~sta superi.: inte det ~ mitte põrmugi v. sugugi; ~söt mõrumagus; ~t kibedalt, kibedasti; gråta ~ härdalt nutma b'rtti(da) vara; ~ på (om) morgonen vara

hommikul; i morgon ~ homme hommikul

bitumen neutr. geol., ehit. bituumen bitvarg [-rj] -en kõnek. uriseja, iriseja, toriseja

bitvis 1) tükkhaaval; 2) tükati, kohati;

vägen är ~ dålig tee on tükati halb biuppgift s3 kõrvalülesanne bivack s3 bivakk, välilaager (ka sõj.);

~era bivakeerima, välilaagris olema bivalent keem. kahevalentne bi|verkan inv., ~ verkning kõrvalmõju bivista harv. vt. bevista bivråk s2 zool. herilaseviu biväg s2 kõrval- v. harutee bjelorysk vt. belorysk bjuda bjöd bjudit 1) käskima; nõudma; hjärtat bjuder süda käsib; ~ tystnad vaikust nõudma; 2) pakkuma; kostitama; kutsuma; ~ kaffe åt gästerna külalistele kohvi pakkuma; ~ ngn handen kellelegi kätt pakkuma v. andma; ~ på cigarretter sigarette pakkuma; ~ngn på middag kedagi lõunale kutsuma; ~ hem ngn (till sig), ~ till sig kedagi endale külla, enda juurde kutsuma; vem bjuder? kõnek. kes maksab? (restoranis jms.); 3) avaldama, osutama; sisendama; ~ ngn spetsen kedagi trotsima, kellelegi vastu hakkama; ~ respekt aukartust sisendama; 4) soovima, ütlema; ~ god natt head ööd soovima; ~ farväl jumalaga jätma; ~ välkommen tere tulemast ütlema; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ emot vastumeelne v. vastik olema; ~ igen vastukülaskäigule kutsuma; ~ ikring, ~ omkring (külalistele toitu jms.) ringi pakkuma v. kandma; ~ in sisse kutsuma v. paluma; ~ om uuesti pakkuma; ~ till püüdma, jõudu pingutama; ~ under vähem pakkuma; ~ upp: ~ upp ngn till dans kedagi tantsima paluma v. tantsule kutsuma; ~ ut välja pakkuma; ~ över enam pakkuma, üle trumpama bjud |ande käskiv; tungiv; en ~ stämma käskiv hääl; en ~ nödvändighet tungiv vajadus; en ~ plikt vältimatu kohustus; ~ning 1) (külla)kutse; 2) (võõrus)pidu, oleng; ~ningskort s7 kutsekaart; ~ ningslista sl kutsutute v. külaliste nimekiri bjugg -et v. -en van. oder, kesv bjäbb -et kõnek. klähvimine, haukumine; ~a vi klähvima, haukuma; ~ emot vastu haukuma v. vaidlema bjäfs -et tühi-tähi; litrid; ilu- v. nipsasja-kesed

bjälk|e s2 ehit. palk; ~lag s7 talabjällerklang

bjäll {erklang -en kuljuste kõlin, kellukeste helin; ~ra sl kuljus, kelluke bjära sl, bjäre s2 folkl. kratt, pisuhänd,

päär, puuk bjärt 1. adj. ere, räige, terav; ~a färger eredad värvid; ~a motsatser selged v. teravad vastandid; 2. adv. eredalt, teravalt; sticka ~ av mot ngt millegi silmatorkav vastand olema bjässe s2 hiiglane, hiid; vahva poiss, kange mees, meister; en ~ i bollspel meister palli mängima bjöd impf. vt. bjuda

björk s2 kask; kasepuu; ~bark -en kasekoor; ~ dunge s2 vt. ~ lund; ~ e -t kasepuit; ~lag -en, ~lake -n kasemahl; ~lund s2 kasesalu, kaasik; ~löv s7 kaseleht, -lehestik; ~ näver -n kasetoht, -tohik; ~ris s7 kaseraag, -hagu; (kase)vits; ~saw-envt. ~lag; ~skog s2 kasemets, kaasik; ~ tjära sl tehn. kasetõrv, tökat; ~ved -en kasepuud

björn [-Ö:-] s2 1) karu; man ska inte väcka den ~ som sover pilti, vana lugu pole vaja üles soojendada; sälj inte skinnet innan ~en är skjuten vs. ära karu nahka enne nüli, kui karu ise veel käes pole; 2) astr.: Lilla ~en Väike Vanker; Stora ~en Suur Vanker; 3) nai j. võlausaldaja; 4) tehn. rull-käru, -vanker; ~a vi kõnek. võlga tagasi nõudma; ~ bär s7 bot. põld- v. karumurakas, põldmari; ~ fi oka sl bot. siberi karuputk; ~ förare karutantsitaja; ~grop s2 karuauk (karu kinnipüüdmiseks); ~ hallon s7 vt. ~bär,- ~hona sl emakaru; ~ide s6 karukoobas; ~jnna sl vt. ~hona; ~ jakt s3 karujaht; ~ jägare karukütt; ~kloört s3 bot. karusõrg, akantus; ~ mossa -n bot. karusammal, käolina; ~ päis s2 karunahkne kasukas; ~ ram s2 karukäpp; ~ skinn s7 karunahk; ~ skinnsmössa sl karunahkne müts; ~ tjänst s7 karuteene; göra ngn en ~ kellelegi karuteenet osutama; ~unge s2 karupoeg black I s2 aj. jalapakk; vara en ~ om foten pilti, jalus v. takistuseks olema black II 1. s2 paatjas hobune, võik; 2. adj. paatjas, võik; kahvatu, pleekinud, ilmetu; ~a färger kahvatud v. pleekinud värvid blad s7 1) leht; kõnek. ajaleht; ta(ga) ~ et från munnen pilti, kõike välja ütlema; spela (sjunga) från ~et noodist mängima (laulma); ~et har vänt sig pilti, olukord on muutunud; 2) tera; ~et på en kniv noatera; ~a vi 1) harv. lehti ära noppima; 2) murd.,

kõnek. vt. bläddra; ~ artad adj. p. lehetaoline bladd I er s7 kõnek. lobisemine, loba,

tühi jutt; ~ra vi lobisema blad]fjäder s2 tehn. lehtvedru; ~fällning lehtede langemine, lehesadu, -langus; ~ grönt inv. bot. klorofüll, leheroheline; ~guld -et tehn. lehtkuld; ~ig adj. 1) kihiline; 2) lehtedega kaetud, lehine; ~ knopp [-o-] s2 bot. lehepung; ~kai -en aiand, leht-kapsas; — lik lehetaoline; ~ loppa [-0-] sl zool. lehekirp; ~lus zool. lehetäi; ~ lös adj. lehtedeta, lehitu, raagus; ~ måge s2 zool. kiidekas, leht-magu; ~ mossa sl bot. lehtsamblad, lehtsamblik; ~ neger s3 kõnek., nai j. ajaleheneeger; ~rik leherikas; ~Silver s7 tehn. lehthõbe; ~ skaft s7 lehe-vars; ~ skiva sl bot. lehelaba; ~ slida sl bot. lehetupp; ~ tobak -en lehttuba-kas; ~ verk -et lehestik; ~ växt s3 bot. lehttaim, ~ ärr s7 bot. lehearm blaggarn -et takune riie blam|age [-a:š] s5 blamaaž; ~era vi blameerima, naeruvääristama, häbistama

blancmangé [blar|mar]se: v. blammaše:] s5 kok. blanmanžee, koore- v. piima-tarretis blanco vt. blanko

bland prep. hulgas, seas, keskel, vahel; ~ andra teiste hulgas; mitt (i)~ rui-nerna varemete keskel; ~ annat muuseas; muu seas; många ~ lärarna paljud õpetajate hulgast v. seast; en ~ tio üks kümne hulgast v. kohta; en ~ de bästa üks paremate st bland |a vi 1) segama; segi ajama; ära vahetama; allt var ~t om vartannat kõik oli segamini aetud; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ bort segi v. sassi ajama; ~ bort korten för ngn kedagi segadusse viima; ~ ihop segi ajama, ära segama; ~ in sisse segama, lisama; ~ in ngn i ngt kedagi millessegi segama; ~ om segama, segi ajama; ümber segama; uuesti segama; ~ till: ~ till en dryck jooki segama; ~ till färg värvi segama v. vedeldama; ~ upp: ~ upp ngt med ngt midagi millegagi segama; ~ ut: ~ ut vinet med vatten veini veega lahjendama; 3): ~ sig a) segunema; ~ sig med mängden rahvahulka kaduma; b) sekkuma, end segama, vahele segama; han ~de sig i samtalet ta sekkus kõnelusse; ~ad segatud, segunenud; sega-; ~ kör segakoor; blandat äktenskap segaabielu; blandat tåg segarong; ~are segaja, segisti; ~ bestånd -et mets.biandfoder

60

blick

segapuistu; ~foder s7 segatoit; ~folk s7 segarahvas, -rahvastik; ~form s3 segavorm, hübriid; ~ning segu; ~ skog s2 segamets; ~ språk s7 segakeel; ~säd -en põll. segavili blank 1) läikiv, haljas; 2) puhas, tühi; en ~ sida puhas v. tühi lehekülg; en ~ röstsedel tühi hääletussedel; mitt på ~a förm'ddagen päise päeva ajal; med ~ sköld pilti, laitmatu; strid med ~a vapen käsitsivõitlus, kähmlus; pilil. aus võitlus blanka I sl tühi doominokivi blanka II vi läikima hõõruma, haljas-tama, häilima; puhastama; ~ skor kingi viksima; saapaid puhastama blanka III v J maj. võlgu müüma blankborste s2 saapahari blankett s3 blankett, plank; fylla i en ~

blanketti täitma blank j gnida läikima hõõruma; ~is -en kiilasjää; jäide; — lax s2 atlandi lõhe; ~ läder s7 lakknahk; ~ lädersko s5 lakk-king; ~ nött vt. ~ sliten blanko inv.: in ~ tühi, täitmata; ~fullmakt s3 jur. blankovolitus; ~ växel s2 maj. b^ankoveksel blank I polera läikivaks poleerima; ~ slipa vi tehn. poleerima; lihvima; ~ sliten läikima hõõrutud, läikima hakanud, kulunud (ülikonna jms. kohta); ~ svärta sl saapa- v. kingamääre

blankt adv. puhtalt; tühjalt; ~ omöjligt! täiesti võimatu!; strunta ~ i ngt millegi peale käega lööma; säga ~ nej kategooriliselt keelduma; rösta ~ tühjalt hääletama; dr a[ga) ~ mõõka paljastama v. välja tõmbama blankvers s3 kirj. blankvärss, riimita värss

blas|é, ~erad blaseerunud, tülpinud blas|femi s3 blasfeemia, pühaduseteotus;

~ femisk blasfeemiline blask s7 1) lake, lõrp; 2) lörtsine v. sula

ilm; 3) murd. eksisamm; blamaaž blaska I sl kõnek. halv. ajaleht blaska II vi kõnek. kaarte segama blaska III vi sulistama, solistama, plädistama

blaskig 1) vesine; ~t väder lörtsine ilm;

2) luitunud, ilmetu blast -en kollekt, juurviljapealsed, -var-red

blazer [ble:ser v. bleirser] s2, pl. ka -s

spordi j akk bleck s7 1) plekk, kard; 2) kõnek. vt. ~instrument; ~ask s2 plekk-karp`. ~burk s2 plekkpurk; ~dosa sl plekktoos, -tops; ~instrument s7 muus. vask (puhk) piil; ~kärl s7 plekk -

nõu; ~musjk -en puhkpillimuusika; ~plåt -en plekitahvel; ~slagare plekksepp; ~ slager| plekksepatöö-koda

blek kahvatu, kahkjas; pleekinud, luitunud; bli ~ kahvatuks muutuma, kahvatama; ~ av fasa hirmust kahvatanud; ~ om kinden kahvatute põskedega; ~ t ljus ähmane valgus; göra ett ~ / intryck kahvatut v. kehva muljet jätma; hon hade inte den ~aste aning om det tal polnud sellest vähimatki aimu; det vore ~a vanvettet see oleks lausa hullumeelsus; ~a vi pleegitama, valgendama; keem, va`as-tama; ~ ansikte s6 kahvanägu; ~ blå kahvatusinine bleke I s7 1) pleegitamine, valastamine;

2) vt. blekeri bleke II -t mer. tuuleva`kus bleker| s4 pleegitus- v. valastustöö-koda

blek I fet [ble:k-] pundunud, tursunud;

~ het kahvatus bleking s2 Blekinge elanik (Kagu-Root-

sis); ~sk adj. Blekinge blek! lagd [ble:k-] adj. p. kahvatu; jõuetu; ett blektagt löje nõrk naeratus; ett bleklagt ne i kategooriline keeldumine; ~ medel s7 pleegitusvahend; ~na vi 1) kahvatama, kahvatuks muutuma; pleekima; 2): ~ av mer. vaibuma (tuule kohta); ~ning pleegitamine, valgendamine; keem. valastamine; ~ nos s2 kõnek. (haiglaseH) kahvatu laps; ~nosig kõnek. (haiglaselt) kahvatu; ~ siktig kahvatu, verevaene; pilti, ilmetu, vilets; ~ sot -en 1) med. kahvatustõbi, kloroos; ?) põll. koltus-haigus; ~ vatten s7 pleekvesi blemm|a sl vistrik, vinn; ~ig vinnis,

vistrikke täis (näo kohta) bless|era vi haavama; ~yr s3 haav blev impf. vt. blifva] bli 1) vt. bliva; 2): låt ~! jä*a v. jätke järele!; 'õ' ~ att skrika! iäta karjumine järele!, ära karju!; låt ~ mig! jäta v. jätke mind rahugi; iag kunde inte låta ~ att s\'ara ma ei saanud vastama'a jätta blick s2 pilk, vaade; kasta en ~ på ngn kellelegi pilku v. silma heitma; /öi/a ngn med — en kedagi silmadega saatma v. jälgima; ha ~ för ngt millelegi tähelepanu osutama; ~a vi 1) vaatama; ~ döden i ögat surmale silma vaatama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ fram silmale avanema, esile tulema; ~ in: ~ in genom ett fönster aknast sisse vaatama; ~ mot: ~ mot ngt midagi ootama, millelegi lootma; ~blickfält

tillbaka: ~ tillbaka på sitt liv pihl. oma elule tagasi vaatama; ~ upp: ~ upp till ngn kellegi poole alt üles vaatama; ~ ut välja vaatama; ~ fält -et vaateväli blid mahe, leebe, pehme; med ~a ögon heatahtliku pilguga, heatahtlikult, soosivalt; två grader blitt kaks kraadi sooja; ~ het mahedus, leebus, pehmus; ~ ka vi mahendama, leevendama, pehmendama; ~ sig leebuma, pehmuma; låta sig ~s, låta ~ sig järele andma, ennast pehmendada laskma; ~ grader pl. sooja- v. plusskraadid; ~ vinter s2 pehme talv; ~ väder s7 sulailm bliga vi kõnek. jõllitama, vahtima; ~

på ngn kedagi üksisilmi vahtima blind pime; bli ~ pimedaks jääma; ~ på ena ögat ühest silmast pime; ~a fläcken anat. pimetähn; vara ~ för ngt pihl. midagi mitte nägema v. näha tahtma; stirra sig ~ på ngt pihl. silmi peast vahtima, midagi üksisilmi vahtima; ~bock [-o-] inv. pimesikk, pimesikumäng; leka ~ pimesikku mängima; pihl. huupi v. umbropsu tegutsema; ~ dorr s2 ehit. petikuks blindering 1) sõj. blindaaž, varjend, punker; 2) ehit. müüritühe blind I flygning pimelend; ~ fönster s7 ehit. petikaken; ~gata sl umbtänav; ~ gångare plahvatamata pomm v. mürsk; ~ het pimedus; slagen med (av) ~ pilti, pimedusega löödud; ~hund s2 pimeda juhtkoer; ~karta sl nimedeta maakaart, kontuurkaart; ~ lykta sl salatuli, -latern; ~ nässla sl bot. iminõges; ~ o adv.: i ~ pimesi; famla i ~ pihl. pimesi v. huupi tegutsema; ~ passagerare [-še:r-] piletita sõitja, «jänes»; ~ patron s3 sõj. paukpadrun; ~pipa -n muus. tühi vile (orelil)-, pihl. jorutaja; tühine inimene; ~ skrift -en pimedate kiri; ~skär s7 salakari (ka pihl.); ~spår s7 rdt. tupik; ~tarm s2 pime- v. umbsool; —tarmsinflamma-tion med. pimesoole- v. ussjätkepõle-tik, apenditsiit; ~vis pimesi, ülepeakaela, ummisjalu blink s2 1) (silma)pilgutus; 2) viige; välgatus, sähvatus; i ~ en, i en ~ silmapilkselt, viuhti; ~a vi 1) (silmi) pilgutama; 2) vilkuma; välgatama, sähva-tama; mer. plinkima; utan att ~ silmi pilgutamata, kõhklemata; —fyr s2 mer. vilk- v. plinktulega tuletorn; ~hinna sl zool. pilkkile

(silmal); ~ljus s7 1) mer. vilk- v. plinktuli; 2) fot. välkvalgus; ~ning 1) pilgutamine; 2) vilkumine; välgatus, sähvatus

blint adv. pimesi; gatan slutar ~ see on umbtänav; rusa ~ åstad pimesi v. ülepeakaela minema tormama

blitt adv. vt. blid

bliva blev blivit 1) jääma, püsima, säilima; ~ hemma koju jääma; ~ vid sin mening oma arvamuse juurde jääma; det måste ~ oss emellan see peab meie vahele v. meie teada jääma; han blev slående ta jäi seisma; det får ~ därvid jäägu sellega nii, nagu on; skomakare, bli(v) vid din läst! kingsepp, jää oma liistude juurde|; han blir 20 år i morgon ta saab homme 20-aas-taseks; når jag blir stor kui ma suureks saan; ~ till en vana harjumuseks muutuma; ~ arg kurjaks saama; ~ frisk terveks saama; ~ gammal vanaks jääma; ~ gift med ngn kellegagi abielluma; ~ förvånad üllatuma, imestama; ~ röd punastama; nu blir det regn nüüd hakkab sadama; festen blev lyckad pidu õnnestus hästi; mötet blir i morgon koosolek on homme; tre och fem blir åtta kolm pluss viis on kaheksa; vad blev svaret? milline oli vastus?; det blev höst saabus sügis; det kan aldrig ~ tal om detta see ei tule kõne allagi; det blir svårt see saab raske olema; 2) (abiverbina passiivi moodustamisel): saken blir avgjord i morgon asi otsustatakse homme; han blev träffad av en kula teda tabas kuul; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av

a) aset leidma, toimuma; juhtuma; festen blir inte av pidu ei toimu; vad hai bet b 1-v i t av henne? mis temaga on juhtunud?, mis temast on saanud?;

b) kaduma jääma; var blev han av? kuhu ta jäi?; ~ av med kaotama, ilma jääma; lahti saama; man blir aldrig av med honom temast ei saa kunagi lahti; ~ borta eemale jääma, eemal olema; kõnek. kaduma; han blev borta över natten ta jäi terveks ööks ära; han blev borta på sjön ta iäi merel kadunuks; ~ efter maha jääma (Aa pihl.); ~ fast kõnek. kinni v külge jääma, õnge hakkama; ~ ifrån sig endast välja minema, pead v. aru kaotama; ~ igen järele jääma; ~ kvar a) (kohale) jääma; b) järele jääma; ~ till tekkima, sündima; ~ till sig kõnek. enesevalitsust kaotama; ~ uppe ärkvele jääma; ~utan ilma jääma; — utom sig mõistust v. enesevalitsust kaotama; ~ varse märkama, silmama; ~ över üle jääma; ~ överens kokku leppima

bliv |ande tulevane; ~ mödrar tulevased emad; ~it sup. vt. blivablixt

blixt 1. s2 välk, pikne; ~ en slog ner i huset välk lõi majja sisse; han stod som träffad av ~en ta seisis nagu välgust rabatud; med ~ ens hastighet välgu-kiirusega, välkkiirelt; det gick som en oljad ~ see läks välkkiirelt; 2. adv. kõnek.: bli ~ kär hullupööra armuma; ~ full purujoobnud; ~ förbannad tulivihane

blixt j anfall s7, ~ angrepp s7 välkrünnak; ~ avledare piksekaitse, -varras; ~ fotografi s4, s3 moment(üles)võte ~ krig s7 välksõda; ~ ljus s7 fot. välkvalgus; ~ lås s7 tõmb(e)lukk; ~ nedslag s7 välgu- v. pikselöök; välgu sisse-löök; ~ ra vi 1) välku lööma; det ~ r lööb välku; 2) välkuma, sätendama; rutorna ~de i solen aknaruudud helkisid päikesepaistel; ögonen ~de ax-harm pilti, silmad välkusid vihast; ~ rande välkuv, sätendav; en ~ kvickhet sädelev nali; ~ huvudvärk tugev peavalu; ~ samtal s7 välkkõne (telefoniga); ~ snabb välkkiire; ~tåg s7 ekspress (kiirrong); ~visjt s7 lühi-visiit, lühike külastus block [-o-] s7 1) plokk; pakk; pank, rahn; 2) bloknoot, märkmik; 3) blokk, liit; ~ mellan kommunister och partilösa kommunistide ja parteitute blokk; ~a vi 1) trük. brošeerima; 2) plok-kima; ploki v. liistu peale tõmbama; ~ ut skor kingi välja venitama blockad s3 blokaad; ~ brott [-o-] s7

blokaadi läbimurdmine v. läbimurre block I almanacka sl plokk-kalender; ~ bildning blokkide moodustamine; ~ choklad s3 tahvelšokolaad; ~era vi blokeerima; ~hus s7 palkmaja; sõj. blokhaus; ~läsa v3 kõnek. tuupima; ~neka vi visalt v. kategooriliselt eitama

Wod -et, harv. -en veri; näsan sprang i ~ nina hakkas verd jooksma; misshandla ngn till ~s kedagi veriseks peksma; med kallt ~ külmavereliselt; väcka ont ~ paksu verd tekitama; ~ a vi veristama, veriseks tegema; ~ ner ngt midagi veriseks tegema v. verega määrima; få ~d tand pilti, hammast veriseks v. verele saama; ~apelsjn s3 punane apelsin; ~ båd s7 pilti, veresaun; ~ befläckad, bestänkt verine, verega määritud v. kaetud; ~ bildning

füsiol. vereloome; ~ brist -en verevaesus; med. kehvveresus, aneemia; ~ cirkulation vt. ~ omlopp; ~ droppe s2 vt. blodsdroppe; ~ drypande verd tilkuv, verest nõretav; ~ dränkt verega läbi imbunud; ~ fattig adj. verevaene; med. kehwerene,

aneemiline; ~ flöde -t verejooks; ~ färgad [-rj-] adj. p. verekarva, verev; ~förgjftning med. veremürgi-tus; ~ förlust -en verekaotus; ~ girig verejanuline; ~ givare vereandja, doonor; ~grupp s3 füsiol. veregrupp, -rühm; ~gang -en van. verejooks (eriti naistel); ~ hosta -n vereköhi-mine; ha ~ verd köhima; ~hund s2 verekoer; pilti., halv. vereimeja blodig verine; ~ i ansiktet näost verine, verise näoga; gråta ~a tårar kibedaid pisaraid valama blod |ige| s2 (vere)kaan; ~korv [-o-] s2 verivorst; ~ kropp [-o-] s2 verelible; ~ kräfta -n verevähk; med. valgevere-sus; ~ kärl s7 veresoon; ~ lös veretu; ~ omlopp [-o- -o-] -et vereringe; ~ propp [-o-] s2 med. tromb; ~ prov s7 vereproov; ~pöl s2 vereloik; ~ renande verd puhastav; ~riska sl bot. kuuseriisikas; ~rot bot. tedremaran; ~röd veripunane; ~rött harv. veripunane värv; füsiol. verevärvnik, hemoglobiin blods |bänd [blu:ds-] pl. veresidemed; ~ drama -t verine draama; veretöö, mõrv; ~ droppe [-o-] s2 veretilk, -piisk; ~dåd s7 veretöö blod I serum [blu:d-] s8 füsiol. veresee-

rum, -vadak blods |frände [blu:ds-] s5 kõnek., ~ förvant s3 veresugulane; ~förvantskap -en veresugulus; ~ hämnd -en veritasu blod I sjukdom [blu:d-] s2 verehaigus; ~ skam -skammen verepilastus; ~ skuld -en veresüü; ~ spottning [o] vereköhimine; ~ sprängd verd täis valgunud, punane (eriti silmade kohta); ~ spår s7 vere j älg; verine jälg; ~ sten -en min. punane rauamaak, hematiit; ~ stillande verd v. verejooksu tõkestav, verd sulgev (vahendi kohta); ~stockning [-o-] med. verepais; ~ stänkt verine, verega määritud; ~störtning äkkverejooks; ~sugare vereimeja

blods I utgjutelse [blu:ds-] vereva1 amine blod I svett -en verine higi; ~system -et anat. vereringesüsteem; ~ sänka -n füsiol. veresete; ~ tillförsel s9 füsiol. verevarustus, vere juurdevool; ~transfusion vt. ~ överföring; ~ tryck -et vererõhk; ~typ s3 vt. ~grupp; ~ törst -en verejanu; ~ törstig verejanuline; ~ vatten vt. ~ serum; ~vite s6 verine haav, reie, verme; ~våg -en verevool; ~ader sl tõmbsoon, veen; ~ överföring vereülekanne blom [blumm] blommen 1) õis; õitseaeg; stå i ~ õitsema; slå ut i ~ õitsemablomblad

hakkama; 2) kollekt, lilled; ~ blad s7 bot. krooni eht; ~ bukett s3 lillekimp; ~ doft [-o-] s3 lillelõhn; ~ fat s7 lillealus; ~ foder s7 õietupp; ~ fäste s7 õiepõhi; ~glas s7 lillevaas; — hylle s6 õiekate; ~ klase s2 õiekobar; ~ knippe s6 bot. ebasarikas; ~ knopp [-o-] s2 õienupp, -pung; ~kolv [-o-] s2 bot. tõi vik; ~ korg [-rj] s2 1) lillekorv; 2) bot. korvõisik; ~ krans s2 1) lillepärg; 2) bot. õiekroon; ~ kruka si lillepott; ~ kål -en lillkapsas blom I ma 1. si 1) lill; õis; i -~n av sin ålder pilti, oma parimas eas; barn och ~ pilti, naine ja lapsed; 2) rebu; ~n av ett ägg munarebu; 2. vi õitsema; ~ upp õitsema hakkama v. puhkema, õitsele lööma; ~ ut ära õitsema, närtsima; ~ merad lillmustriline, -kirja-line; ~mig lilleline; ~ning õitsemine; õitseng; ~ningsperiod -en, -—- tid -en õitsemisaeg; õitseaeg; ~rik õierikas, õiekas blomst [-o-] -en kollekt, poeet. vt. blomster

blomster [-o-] s7 taval, poeet, lill; glädjens ~ poeet, rõõmu lilled; ~ affär s3 lillekauplus; ~ frö s6 lilleseeme; ~ försäljare lillemüüja; ~ försäljerska sl lillemüüjanna, lilleneiu; ~gård s2 poeet, lilleaed; ~ höljd lilledega kaetud v. ilustatud; ~korg [-orj] s2 lillekorv; ~ krans s2 lillepärg, -vanik; ~ kvast s2 kõnek. vt. blombukett; ~ lök s2 lillesibul; ~ månad -en kõnek. mai- v. lehekuu; ~ odlare lillekasva-taja; ~ odling lillekasvatus; aiand. lilleaiandus; ~ rabatt s3 lillepeenar; ~rik lille- v. õierikas; ~skrud s2 poeet, lillerüü; ~ skötsel vt. ~ odling; ~ språk -et 1) lilledekeel; 2) ilukõne; ~säng s2 vt. ~rabatt; ~uppsats s3 lillekorv (lauailustusena); ~vas s3 vt. blomvas

blomstr|a [-o-] vi õitsema (ka pihl.); ~ av hälsa tervisest lõkendama v. paka-tama; ~ upp pihl. õitsema hakkama v. puhkema, õitsele lööma; hästi edenema; ~ande õitsev; ~ing laval. pihl. õitseng, õitsemine, õitseaeg; stå i fsin) ~ pihl. õitsema blom I ställ [blumm-] s7 lillepostament; ~ställning bot. õisik; ~vas s3 lillevaas; ~vass s2 bot. luigelill; ~ vippa si bot. pööris blond [-o-] blond, valgevereline, heledajuukseline; ~era vi blondeerima; ~jn s3 blondiin bloss [-o-] s7 1) tõrvik; 2) mahv, pahv, pops; dra några ~ på en cigarrett sigaretist paari mahvi tõmbama;

på ett ~l iam. anna üks mahv!; ~a vi 1) suitsu tõmbama, mahvima, pahvima, popsima, popsutama; tossutama; ~ på en cigarr sigarit tõmbama; 2) lõõmama, leegitsema; õhetama, lõkendama; ~ upp lõõmama v. leegitsema hakkama; striderna ~de åter upp pilti. võitlus lõi uuesti lõkkele; ~ ande lõõmav, leegitsev; õhetav, lõkendav; ~ röd tulipunane; ~ kinder õhetavad põsed; ~ bärare tõrvikukandja blot s7 aj. vereohver; ~a vi vereohvrit tooma, ohverdama; ~fest s3 ohvri-pidu; ~sten s2 ohvrikivi blott [-o-] 1. adj. paljas; på ~a marken palja maa peal; med ~a ögat palja silmaga; vid ~a åsynen juba üksi näheski; 2. adv. ainult, üksnes, vaid, paljalt; det är ett minne ~ see on vaid mälestus; ~ och bart paljalt; 3. kon j. kui ainult, kui vaid; ~ det hela hålls hemligt kui vaid seda kõike salajas hoitakse; icke ~ ... utan även mitte ainult..., vaid ka blotta [-o-] 1. sl paljak, paljas koht; nõrk v. kaitseta koht; 2. vi 1) paljastama; kaitseta v. varjuta jätma; med ~ t huvud paljastatud v. palja peaga; ~ en hemlighet saladust avaldama; ~ sig end paljastama; 2): bli ~d på ngt millestki ilma jääma; ~d på allt förnutt mõistuse kaotanud blott I lägga [-o-], ~ ställa v2 1) vt. blotta 2.; 2) hädaohtu saatma; kaitseta v. saatuse hooleks jätma; ~ ställd 1) paljas, kõigest ilma jäetud; puudust kannatav; familjen är alldeles ~ perekond elab suures puuduses; 2) kaitsetu, saatuse hooleks iäetud bluff s2 bluff; ~a vi bluffima; ~ sig fram bluffimisega edu saavutama; ~are, ~makare bluffija, petis, aferist blund -en uinak; inte få en ~ i ögonen mitte sõbagi silmale saama; ta sig en ~ väikest uinakut tegema; Jon Blund kõnek. nalj. Une-Mati, unetaat; ~a vi tukastama, suigatama; ~ lör ngt pihl. millegi suhtes silmi kinni pigistama, midagi märkamata jätma; ~er s2 tähelepanematus, eksimus, viga; begå (göra) en ~ eksima, viga tegema, mööda laskma blus s2 1) pluus; jakk; 2) piljardikott; ~man van. tööline; revolutsionäär; ~a vi 1) murd. kostitama, välja tegema, maksma; 2): ~ sig: klänningen ~ r sig i ryggen kõnek. kleit on selja pealt kottis bly -(e)t keem. plii, seatina; tung som ~ tinaraske

blyerts s2 1) min. grafiit; 2) pliiats;blyertskladd

~ kladd s2 kaustik v. klade pliiatsiga kirjutamiseks; ~ penna sl vt. blyerts 2); ~ skriven pliiatsiga kirjutatud; ~spetsare pliiatsiteritaja; — stift s7 pliiatsisüda, -süsi; ~ stump s2 pliiatsi-jupp; ~ teckning pliiatsijoonistus bly j färgad [-färjad] tinakarva; ~e moln tinahallid pilved; ~ förgjftning med. pliimürgitus blyg häbelik, arglik, uje; han är inte ~ av sig ta pole kuigi tagasihoidlik, ta on üsna jultunud; ~as dep. v2 häbenema; blygs du inte! kas sul häbi ei ole?; ~ över sin gärning oma tegu häbenema

blygd -en 1) häbi; 2) anat. häbe; ~ben -et anat. häbemeluu; ~ båge -n anat. häbemekaar blyghet [-y:-] häbelikkus, arglikkus, ujedus

blyig'ans s3 min. pliiläik, galeniit; ~glas s7 tehn. pliiklaas; ~glete s6 keem. pliihapend, -oksiid; ~ grå tinahall

blygsam [-y:-] tagasihoidlik; häbelik; leva i ~ma förhållanden tagasihoidlikes oludes elama; ~het tagasihoidlikkus; häbelikkus blygsel [-y-] s2 häbi(tunne) bly |hage| s7 tinahaavel; ~haltig pliid sisaldav; ~kula sl tinakuul; ~köl mer. tinakiil; ~lod s7 tehn. tina-lood; ~malm -en min. pliimaak; ~ mönja -n, ~ rött inv. keem. plii-mennik; ~tung tinaraske; ~vatten s7 farm. tinavesi; ~vitt inv. keem. pliivalge; ~ ättika sl farm. tina-äädikas

blå 1. inv. (taeva]sina; i det ~ taevalaotuses, pilvedes, pilvedel (ka pilti); en färd ut i det ~ pihl. sõit tundmatusse; vara helt i det ~ fantaasiamaailmas elama, eluvõõras olema; 2. adj. sinine; slå ngn gul och ~ pilti kedagi vaeseomaks peksma; ~ tt klär henne sinine (värv) sobib talle; Blå(a) bandet teat. karskusselts (Rootsis) blå |a vi harv. vt. blåna 2); ~aktig sinakas, sinkjas, sinakatooniline; ~ anlupen oksüdeerunud (metalli kohta); ~bändist kõnek. teat. karskusseltsi liige (Rootsis); ~blek adj. kahvatusinine; ~ blodig pilti sinivereline, aadlisoost; ~buk s2 murd. vt. odon; ~ byxor pl. sinised tööpük-sid, teksased; ~bär s7 mustikas; ~duva sl zool. melekas, õõnetuvi; ~eld -en bot. ussikeel; ~else (pesu)-sine; ~ fläckig sinisekirju, siniselaigu-line, -täpiline; ~ frusen külmast sinine; ~grå sinihall; ~grön sina-

kasroheline; ~gul sinikollane (näit. Rootsi lipu kohta); ~haj s2 zool. sinihai; ~hake s2, ~ hakesångare

zool. sinirind; ~ hallon [-on] -et bot. põldmari, -murakas; ~ jacka sl kõnek. [sõjalaevastiku) madrus; ~klint s2 bot. rukkilill; ~ klocka [-o-] sl bot. kellukas; ~ klädd adj. p. sinises riietuses; ~kopja s2 tehn. valguskoopia; ~ krage s2 kõnek. vt. ~ jacka; ~ kråka sl zool. siniraag BiåkuHa inv. folki lokspärimägi (nõidade lennusiht); ~färd s3 folki nõidade lend (luuaga) blå j kål -en punakapsas; ~mes s2 zool. sinitihane; ~mjöik -en kooritud piim, lõss; ~märke s6 sinine plekk v. laik (ihul)

blåna vi 1) siniseks muutuma; sinama; 2) (pesu) sinetama; ~d s3 1) vt. blåmärke; 2) poeet. vt. blå 1.; ~nde sinav; ~ berg sinavad mäed blåneka vi kõnek. kangekaelselt eitama

v. salgama blån|garn [blo:nga:rn] s7, s4 takune

lõng; ~or pl. takud blå | näst kõnek. sinise v. lilla ninaga; ~ papper s7 kopeerpaber; ~ penna sl sinine pliiats blår pl. vt. blånor

blå I randig sinisetriibuline; ~ rutig siniseruuduline; ~räv s2 sinirebane; ~ röd sinipunane, violetne blåsa I sl 1) vill, rakk, kubel; mull, vull;

2) anat. kusepõis; 3) nalj. peokleit blåsa II v3 1) puhuma; det blåser i dag täna on tuuline; det blåser nordlig vind tuul puhub põhjast; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ a v ära puhuma; hatten blåste av tuul viis kübara peast; ~ av striden võitlust lõpetama; ~ bort ära puhuma v. pühkima; ~ emot: det blåser emot tuul puhub v. on vastu; ~ igen: dörren blåste igen tuul lõi ukse kinni; spåren blåste igen jäljed tuiskasid kinni; ~ in: fönstret blåste in tuul surus akna sisse; vinden blåste in genom iöns'ret tuul puhus aknast sisse; ~ner, omkull maha puhuma, ümber paiskama; vinden blåste omkull mig tuul puhus mu pikali; ~ sönder katki puhuma; ~ upp: ~ upp en ballong õhupalli täis puhuma; det blåste upp mot kvällpn õhtu poole tõusis tuul; vinden blåste upp dörren tuul puhus v. paiskas ukse lahti; saken har blåsfs upp orimligt pilti see asi on üleliia suureks puhutud; ~ ut: ~ ut ett ljus küünalt ära puhuma biås|are 1) klaasipuhuja; 2) pasuna-blåsbälg

puhuja; ~bälg s2 lõõts; ~ig 1) tuuline; 2) villis, rakkus; mulliline; ~a händer rakkus käed; ~t glas mulliline klaas; ~instrument s7 puhkpill blåsippa sl bot. sinilill blås|ning [-o:-] puhumine (ka tehn.)-, åka på en ~ kõnek. pilti, peapesu saama; petta saama; kaotama; ~ orkester s2 puhkpilliorkester; ~ rör s7 tehn. puhumistoru; ~ sten s2 med. põiekivi blåst [-o:-] -en tuul, tuuletõmbus; torm blå I strumpa -n nai j. sinisukk (õpetatud naine)

blås |vader [-o:-] ~ vädret tuuline ilm; råka ut (komma) i ~ pahameele- v. kriitikatormi kätte sattuma blåsyra -n keem. sinihape, vesiniktsüaniid blått adj. neutr. vt. blå blå|tåtel -n bot. sinihelmikas; ~vai s2 zool. sinivaal; ~ved -en mets. sina-vus, sinimädanik; ~vinge s2 noor-gaid (Äoofsj's); ~ögd [-ögd v. -öid] sinisilmne, -silmaline; pilti, kergeusklik, naiivne bläck s7 tint

bläcka I sl: ta sig en ~ kõnek. purjutama, nosu täis võtma bläcka II vi tindiga määrima; ~ ner

sig end tindiga ära määrima bläck I fisk s2 zool. seepia; ~ flaska sl tindipudel; ~ fläck s2 tindiplekk; ~horn s7 tindipott; ~lg tindine; ~ penna sl sulepea; ~ plump s2 vt. ~ fläck; ~ pulver s7 1) tindipulber (tindi tegemiseks); 2) pulber tindi-plekkide eemaldamiseks; ~suddare iroon. paberimäärija, vilets kirjanik* ~ svamp s2 bot. soomustindik; ~ säck s2 zool. tindipaun bläda vi 1) mets. harvendama, hõren-dama; 2) lehti noppima v. võtma (kapsalt jms.) bläddra I sl 1) vf. blåsa I 1); 2) rõuge-arm

bläddra II vi lehitsema, sirvima; ~ några sidor tillbaka paari lehekülge tagasi pöörama bläddrig vt. blåsig 2) blända vi pimedaks tegema; pimestama; solen ~ de föraren päike pimestas (auto)juhti; ~ av valgust vähendama; pimendama; ~ nde pimestav; ~ vit pimestawalge; ~re fot. diafragma blände -t min. tsinkhelk, sfaleriit bländ| sken s7 pimestav valgus; silmapete; ~ skiva sl vt. bländare; ~verk -et silmapete; illusioon; ~vit pimestawalge

bläng s2 kõnek. vihane v. põrnitsev pilk;

han gav mig en ~ ta saatis mulle vihase pilgu; ~ a v2 põrnitsema, vihaselt vahtima, jõllitama blänk s7, s2 läik,

läige, sära; välgatus, sähvatus; ~a v3 läikima, särama; ~ till läigatama, sätendama; välkuma, sähvatama; ~are 1) ajalehesõnum, eelteade, «katsepall»; 2) tehn. indikaator; ~fyr s2 vt. blinkfyr bläs s2 lauk; ~and zool. viupart; ~bock [-o-] s2 antiloop; ~gås zool. laukhani; ~ig adj. lauk-, lauguga bläster s2 tehn. lõõts blöd |a v2 1) verd jooksma, veritsema; näsan blöder nina jookseb verd; 2) verd valama; han har blött för fosterlandet ta on isamaa eest verd valanud; det har blött igenom verd on läbi imbunud; ~ ande verd jooksev, veritsev, verest nõretav; ~arsjuka -n med. veritsustõbi, hemofiilia; ~ig pehme, järeleandlik; tundlik, hell; ~ning med. verejooks; verevalum; ~ sinne •t 1) raskemeelsus, melanhoolia; 2) med. nõrgamõistuslikkus; ~sint 1) vt. ~ig; 2) nõrgamõistuslik; juhm blöj|a sl mähe; blöjor mähkmed;

~byxa sl püksmähe Wöt 1. inv.; ligga i ~ ligunema, leos olema; lägga i ~ leotama, likku panema; lägga sin näsa i ~ pilti. oma nina vahele toppima; 2. adj. 1) märg; vesine; ~ snö sulalumi, lume-lörts; han är ~ om fötterna tal on jalad (läbi)märjad; 2) pehme; han är ~ för (av) sig ta on pehme v. nõrga iseloomuga; ~a 1. -n 1) niiskus, rõskus; 2) vihmane v. sajune ilm; 3) vihmavaling, -hoog, -sagar; 2. v3 niisutama; leotama, märjaks tegema; jag vill inte ~ mig i håret ma ei taha oma juukseid märjaks teha; stöta och ~ pihl. lõpmatult arutama, korrutama; ~ igenom, ~ ner (ned) läbimärjaks tegema; ~ ner sig om skorna oma kingi läbimärjaks tegema; ~ upp lahti v. pehmeks leotama; ~djur s7 zool. limune, mollusk; ~ lägga leotama, likku panema; ~ na vi märjaks saama, märguma, niiskuma bo t. s6 1) elamu; kodu; sätta ~ kodu rajama, perekonda looma; 2) vara; kaasavara; pärand; medföra eget ~ kaasavara majja tooma; 3) pesa; bygga ~ pesa ehitama; ungarna har flugit ur ~et pojad on pesast välja lennanud (ka pihl.); 2. v4 elama, asuma, elunema; ~ billigt odavat üüri maksma; ~ åt gatan tänava pool elama

boa I sl zool. boa(madu)

boa II sl boa (karusnahkne krae)

boasera vi ehit. paneelidega katma v.

vooderdama bobb [-o-] s2 sport, bobi(kelk) bobba I [-o-] sl 1) zool. põrnikas, mardikas; 2) prussakas, tarakan; 3) murd. peatäi; 4) kõnek. vistrik bobba II [-o-] vi sport, kõnek. bobikel-

guga sõitma bobba III [-o-] vi: ~ håret juukseid

tagant lühikeseks lõikama bobjn s3 tehn. bobiin, pool, kääv, keri-pulk

bobsleigh [bobslei] s2, pl. ka -s vt. bobb bock I [-o-] s2 1) zool. sikk, sokk, jäär, päss, pukk; sätta ~ en till trädgårdsmästare pilti, kitse kärneriks panema; 2) tehn. aluspukk, pukk(alus); 3) sport. pukk, kits; hoppa över ~en üle kitse hüppama; hoppa ~ harkhüpet tegema; sikuhüppemängu mängima; 4) kõnek. viga, eksimus; veamärk, v-märk, «linnuke» bock II [-o-] s2 klaas õlut bock III [-o-] s2 kummardus bocka I [-o-] vi 1) kummardama, kummardust tegema; — nu vackert! tee nüüd ilus kummardus!; ~ sig för ngn kellegi ees kummardama v. kummardust tegema; kellelegi oma lugupidamist avaldama, kedagi tervitama: ~ sig efter ngt millegi ees end painutama, millelegi alluma; 2) tehn. kõverdama, painutama bocka II [-o-] vi: ~ för ngt midagi veaks lugema, millegi eest veamärki v. «linnukest» panema bock|bent [-o-] kõverjalgne; ~bro s2 pukksild; ~fot -en: där stack ~en fram pilti, kuri iseloom v. kavatsus tuli ilmsiks; ~ horn s7 sikusarv; ~killing s2 kitsetall bockning [-o-] 1) kummardamine; kummardus; 2) tehn. kõverdamine, painu-tamine

bock I skägg [bokkšegg] s7 pilti, soku- v. kitsehabe; kikkhabe; ~ språng s7 kepsutus; hüpak (ka sport.) böd [bu:d] s2 1) van., kõnek. pood. kauplus; 2) kuur; ait; ~ betjänt s3 van., kõnek., ~ biträde s6 müüja, äriteenija, poesell; ~disk s2 poelett; ~ knodd [-o-] s2 kõnek., halv. poesell

bodega sl veinibaar, -kelder bo| delning jur. varanduse jaotamine abielu lahutamisel; ~ dräkt -en jur. pettus varanduse jaotamisel böd| fönster [bu:d-] s7 vaateaken, vitriin

bodmer| [-o-] s4 maj. bodmerii (laeva

pantimisel saadud laen) bod I skylt [bu:dšylt] s2 poe- v. kaupluse-silt

boende adj. p. elav; ~ i Stockholm

Stokholmis elav boer [bu:r] s9 buur; ~ kriget aj. buuri sõda

boett s3 taskukella kapsel bofast adj. paikne; den ~a befolkningen paikne elanikkond; vara ~ alaliselt elama v. asuma; ~het paiksus bofink s2 zool. metsvint; nu tog fan

~ en vulg. nüüd läks (tal) kehvasti bofällig lagunev, igerik; vara ~ lagunema; laokil v. ribevil olema bog s2 1) mer. vöör; lägga (slå) om på en annan — pilti, teisale kalduma; teistmoodi katsetama; arvamust muutma; slå in på fel ~ vale suunda võtma; 2) zool. õlgmik; saps; 3) kok. õlatükk; ~ blad s7 anat. abaluu; ~ bruten, ~halt, ~lam sapsust vigastatud (hobuse kohta) bogser|a vi mer. pukseerima; ~båt s2 mer. puksiir (laev); ~tross [-o-] s2 mer. puksiirtross; ~ ångare mer. puk-siiraurik bogspröt s7 mer. pukspriit bogträ s6 põll. rangipuu bohag s7 kollekt, majakraam bohem s3 1) boheem(kond); 2) boheemlane; ~ artad boheemlik, boheemlaslik; ~eri -(e)t boheemlus; ~liv -et boheemlik v. boheemlaslik elu bohuslän|ning s2 bohuslänlane, Bohus-läni (maakond Rootsis) elanik; ~sk adj. Bohusläni boj I [boi] s2 mer. 1) poi; 2) päästerõngas

boj II [boi] s3 tekst, boi, baika boja [boia] sl ahel; slå (lägga) ngn i bojor kedagi raudu panema v. aheldama; den gyllene ~n pihl. laulatus-v. kihlasõrmus bojar [bo-] s3 aj. bojaar bojkott [boikott] s3 boikott; ~a vi boikoteerima bok I s2 bot. pöök(puu) bok II boken böcker 1) raamat; föra ~ över ngt midagi registreerima, millegi üle arvet pidama; ta på ~ võlgu v. arve peale võtma; sätta in pengar på ~en raha panka v. hoiukassasse panema; stå väl till ~s hos ngn kellegi juures heas kirjas olema; 2) 25 trükipoognat boka I vi 1) maj. vt. bokföra; 2) (piletit)

broneerima, ette tellima boka II vi tehn. pihustama, peenendama bok| anmälan inv. retsensioon; annotat-
bokauktion

67

bombastisk

sioon; ~ auktion s3 raamatuoksjon; ~bänd s7 köide; ~bestånd s7 raamatufondi ~ bindare raamatuköitja; ~ binden s4 köitekoda boke -t pöök (puit)

boken riknenud, mädanenud, pehmunud

(puuvilja kohta) bok I film s3 pildimapp; ~form: i ~ raamatu kujul; ~föra v2 maj. kirjen-dama, raamatusse kandma; sissekandeid tegema; ~ förare arvepidaja, -ametnik; ~ föring arvepidamine; ~ förlag s7 kirjastus; ~ förläggare kirjastaja; ~Händel -n 1) raamatukauplus; 2) raamatukaubandus; ~ handlare raamatukaupmees; ~ hylla sl raamaturiiul; ~ hållare raamatupidaja; ~ hålleri raamatupidamine; ~ katalog o:gj raamatukataloog; ~ klubb s2 1) raamatusõprade klubi; 2) raamatute müük ettetellijatele alandatud hinnaga; ~ kännare [-raama-tuharrastaja, -sõber, bibliofiil; ~lig adj. raamatulik, raamatu-; ~låda -n vt. ~handel 1); ~lärd paljulugenud; raamatutark; ~ lärdom -en lugemus; raamatutarkus; ~mai s2 zool. raamatukoi; — marknad s3 raamatulaat; ~märke s6 järjehoidja bokna [bu:k-] vi riknema, mädanema,

pehmuma (puuvilja kohta) bokning [bu:k] 1) vt. bokföring; 2)

(pileti) broneerimine, ettetellimine bok I ollon [bu:kollon] s7 pöögitõru bok I omslag [bu:kom-] s7 ümbrispaber; ~pärm s2 raamatukaas; ~rygg s2 raamatuselg; ~ samlare raamatute koguja, bibliofiil; ~ samling raamatute kollektsioon; raamatukogu; ~skäp s7 raamatukapp; ~slut -et maj. raamatupidamisbilanss; ~ språk s7 kirjakeel bokstav [bu:k-] (kirja)täht; tala med små bokstäver pihl. vaikselt v. ettevaatlikult rääkima; ~era vi veerima, tähthaaval lugema; tähtede kaupa kirjutama; ~lig tähttäheline, sõnasõnaline; i ~ mening sõnasõnalises v. otseses tähenduses; ~ ligen, ~ ligt täht-tähelt, sõna-sõnalt; täpselt, otseselt, sõna otseses mõttes; ~s|fel s7 trüki- v. kirjaviga; ~s|ordning [-o:-] tähestikuline järjekord; ~s| träl s2 pihl. tähenärija; ~s| träldom -en pilti. tähenärimine bok I ställ s7 1) lugemispult; 2) (väike) raamaturiiul; ~ stöd s7 1) raamatu-hoidja (tugi); 2) vt. ~ställ 1); ~synt

paljulugenud, suure eruditsiooniga; ~synthet lugemus, eruditsioon; ~titel trük. raamatu pealkiri v. tiitel;

5*

~ tryck s7 raamatutrükkimine; ~ tryckare trükkal, trükkija; ~tryck-arkonst [-o-] -en trükikunst, tüpograafia; ~ tryckeri s4 1) trükikoda; 2) vt. ~ tryckarkonst bokträd s7 bot. pöökpuu bok I verk s7 raamat, teos; ~vett -et vt. ~ lärdom; ~vurm s2 pihl. raamatukoi; ~vän s3 raamatusõber, bibliofiil; ~ värde s6 maj. kirjendatud väärtus bola vi van. liiderdama, hoorama; ~re

van. liiderdaja, hooraja bolag s7 1) maj. kompanii, (aktsia)selts; ühistu; ingå (i) ~ med ngn kellegi ärikaaslaseks hakkama; 2) kõnek. vii-nakauplus; ~s| man ärikaaslane, -osanik, kompanjon; ~s| stämma sl aktsiaseltsi liikmete koosolek boleri -[e]t van. liiderdamine, hooramine bolero [böle:rö] s2, pl. ka -s boolero (ka muus.)

bolin s3 mer. poogliin; på (för) lösa ~er

pihl. hea õnne peale, huupi bolivian s3, ~are boliivlane; ~sk adj.

boliivia; ~ska sl boliivlanna boll [-o-] s2 pall; sparka ~ jalgpalli mängima; en hård ~ tugev (palli) -löök v. pallihoop; ~a vi palli mängima; ~ med begrepp pihl. mõistetega žongleerima; ~ sig kerra tõmbuma; ~formig [-o-] pallitaoline; ~kalle s2, ~pojke [-oi-] s2 palli-poiss; ~spel s7 pallimäng; ~ spelare pallimängija; ~trä s6 laptuu(mäng) bolma [-o-] vi suitsema, tossama, tossu-tama; popsutama, pahvima; ~ på en pipa piipu popsutama bolmört [-o-] s3 bot. koerapöörirohi bolsje I vik [-o-] s3 bolševik; ~vikisk bolševistlik; ~vism bolševism; ~vis-tisk vt. ~ vikisk bolster [-o-] s3, s7 sulgkott, -madrats;

~var s7 sulgmadratsi käte v. pealis born I [bumm] s2 1) tõkkepuu, valdas; 2) mer. poom; 3) riiv; inom lås och ~ luku ja riivi taga bom II [bumm] 1. s2 sõj. möödalask; pihl. möödalaskmine; 1. adv.: skjuta ~ mööda laskma; kasta ~ mööda viskama: 3. inter j. põmm! bomb [bomb] s3 pomm; fälla (kasta) ~er pomme heitma v. viskama; ~a vi kõnek. vt. ~ardera; ~ anfall s7 pommirünnak; ~ardemang s7 pommitamine, pommi tus; ~ardera pommitama, bombardeerima; ~ ngn med frågor pihl. kedagi küsimustega üle külvama; ~ are vt. ~ plan bombas |m, ~t s3 upsakus, ülbus, kõrkus, täispuhutus; ~tisk upsakas, ülbe, kõrk, täispuhutudbombattentat

bomb I attentat [bomb-] s7 pommiaten-taat; — fast pommikindel; —flyg -et pommituslennuvägi; —flygplan s7 vt.

— plan; —fri vt. —fast; — fällare,

— kastare sõj. pommiheitja; —krater s2 pommikraater; — krevad s3 pommiplahvatus; — mål s7 pommitusobjekt;

— ning pommitamine; —plan s7 sõj. pommi- v. pommituslennuk; —raid,

— räd s3 sõj. pommituslend; —sikte -t av. pommitussihik; —splitter s7 pommikild; —säker 1) vt. —fast; 2) kõnek. kaljukindel

bomma I vi mööda laskma; han —de på haren ta laskis jänesest mööda, ta ei tabanud jänest bomma II v2 1) riivi panema, riivi(s)-tama; — lör (igen, till) riivi panema; 2) tõkke- v. põikpuuga sulgema bom I olja [bumm-olja] sl oliivi- v. pro-vanksõli; —uil -en 1) puuvill; 2) vt. bomullstyg bomulls |bai [bumm-] s2 puuvillapall;

— buske s2 puuvillapõõsas; —frö s6 puuvillaseeme; —garn [-a:-] s7, s4 puuvillane lõng, puuvill-lõng; — in-dustr| s3 puuvillatööstus; —krut -et keem. püroksüliin; —odlare puuvilla-kasvataja; —odling puuvillakasvatus;

— plantage [-ta:š] s5 puuvillaistan-dus; —skörd [-šö:-] -en puuvillasaak;

— spinner| s4 puuvillaketrusvabrik;

— tyg s4 puuvillane riie, puuvillriie;

— växt s3 vt. —buske bomvaktare [bumm-] tõkkepuuvaht,

-valvur

bo|märke [bu:-] s6 õue- v. peremärk bona I vi poonima

bona II vi: — om kinni katma; sisse v.

ümber mähkima bonad s3 kootud seinakate b o nare 1) poonija; 2) poonimismasin bonbonjär [bor|bonjä:r] s3 kompvekikarp

bond I advokat s3 kõnek. nurgaadvo-kaat; — aktig talupoeglik; matslik;

— basse s2 van. talumats; — blyg adj. saamatu, kohmetu; mühaklik; kartlik, häbelik; —bröllop [-op] s7 talupoja- v. maapulmad; — by s2 küla;

— böna sl bot. põlduba; -dryg adj. rumaluhke; tölplaslik; —dräng s2 talu-sulane

bonde -n bönder 1) talupoeg; (talu) peremees; 2) ettur (males); —befolkning -en talurahvas, talupoegkond; —bruk s7 talumajandus; —hemman s7 talu;

— klass -en pol. talupojaklass; —krig s7 aj. talurahvasõda; —stam -men: av — päritolult talupoeg, pärit talurahva hulgast; —stånd -et aj. talu-

pojaseisus; —uppror s7 talupoegade ülestõus v. mäss bond|flax -en kõnek. vt. —tur; —flicka

sl talu- v. maatüdruk; —folk -et kõnek. talu- v. maarahvas; — fångare kelm (ur), pettur, petis; —förstånd -et nalj. terve v. loomulik mõistus;

— gosse [-o-] s2 talu- v. maapoiss;

— grann kirev, karjuv, maitsetu; ülesmukitud; — gubbe s2 talutaat;

— gumma sl talueit; —gård s2 talu(nd); —hund s2 segatõugu koer, (koera)krants (ka pilti, sõimusõnana)-,

— hustru s5 talupoja naine, (talu) perenaine; —kvinna sl talu- v. maanaine; — landet: på — maakolkas;

— lolla [-o-] sl vulg. rumal v. tölp maatüdruk; — mora sl taluperenaine;

— neka vi kõnek. kangekaelselt eitama; —permission s3 sõj. kõnek. loata puhkus; —pojke [-oi-] s2 vt.

— gosse

bondsk halv. talupoeglik, matslik bond |siug adj. nutikas, kaval; —snål väiklaselt kitsi; —son [-o:-] talupoja poeg; —stuga sl talutare; —tur -en pime v. puhas vedamine, juhuslik v. pime õnn; —ånger -n nalj. kassiahastus bong [boi]] s2 talong; kviitung; tähik boning I -en poonimine boning II s2 elamu, elukorter, eluase bonings I hus s7 elumaja; —ort -en elukoht; — rum s7 elutuba, -ruum bonitera [-o-] vi hindama, takseerima bonjour [bor)šu:r v. -šü:r] s3 pikk-kuub, saterkuub

bonmot [bor|mo:] s7 tabav v. teravmeelne sõna v. lause bonus s2 maj. boonus, lisatasu, -kasu; tagasimaks puhaskasumist (kooperatiivi liikmele) bonvax s4 poonimisvaha bo| plats [bu:-] s3 elukoht; —pålar pl.:

slå ned sina — elama asuma bor [-o:-] s2 keem. boor borax [-o:-] s2 keem. booraks bord I [-u:-] s7 laud; sätta sig till — s lauda istuma; hålla öppet — pilti. külalislahke olema; ett gott — hea köök; hela ~et lyssnade spänt kogu laudkond kuulas põnevusega; gående

— rootsi laud

bord II [-u:-] inv. mer. parras; gå om — laevale minema; kasta över — üle parda viskama; man över — / mees üle parda!

borda [-u:-] vi mer. parda külge haakuma

bord I duk [bu:-] s2 laudlina; —dukning laua katmineborde

borde [-u:-] impf. vt. böra bordell [-o-] s3 bordell, lõbumaja bordlägga [-u:-] edasi lükkama; kalevi alla panema; pol. teisele lugemisele panema

bordläggning I [-u:-] edasilükkamine;

pöl. teisele lugemisele panemine bordläggning II [-u:-] mer. välisplan-gutis

bord I löpare [-u:-] laualinik bords j granne [-u:-] lauanaaber bord(s)|kniv s2 lauanuga; ~iampa sl laualamp; ~ låda sl laualaegas; ~salt -et lauasool; ~seder pl. vt. ~ skick; ~servis s3 lauaserviis; ~ silver ~ silvret lauahõbe; ~ skick -et lauakombed; hålla (iaktta) — lauakomme-test kinni pidama; ~ skiva sl laua-plaat; ~smör -et lauavõi; ~sfudsare lauakell; — sällskap s7 lauaseltskond, laudkond; ~telefon [-o:n] s3 lauatelefon; ~ uppsats s3 lauakaunistus (lilled) bords |vett [-u:-] -et kõnek. head lauakombed bord|s]|vin [-u;-] s4 lauavein bordtennis [-u;-] -en sport, lauatennis, pingpong

boren: han är den börne talare ta ön kõnemeheks nagu sündinud v. loodud borg [borj] s2 linnus; loss; ~a vi 1) käendama, vastutama, tagama; 2) van. võlgu müüma; võlgu ostma borgar|e [borj-] 1) kodanlane; 2) aj. (linna)kodanik, pürjel; ~klass -en kodanlus; kodanluse klass; ~ kretsar pl. kodanlikud ringkonnad; ~pres-s(enj kollekt, kodanlik ajakirjandus; ~råd s7 munitsipaalnõunik (Stokhol-mis); ~rätt -en jur. kodakondsus-õigus; ~stånd|etj aj. kodanikuseisus borgen [borj-] utr. käendus, vastutus, tagatis; gå i ~ för ngn jur. kedagi käendama, kellegi eest vastutama; frigiva mot ~ jur. kautsjoni vastu vabastama; ~ s| förbindelse (kirjalik) tagatis, käenduskiri borgensman [borj-] käendaja, käe-mees

borgenär [borj-] s3 võlausaldaja borger|lig [borj-] kodanlik; ~a plikter kodanikukohused; ~ lag jur. tsiviilõigus; av ~ härkomst kodanlikku päritolu; de ~a partierna pöl. kodanlikud erakonnad; ~skap -et kodanlus

borgesman [borj] vt. borgensman borg I fogde [borj-] s2 aj. linnuseülem, -foogt, kastellaan; ~fred -en pöl. vaherahu (poliitiliste parteide vahel); ~ gård s2 lossiõu borgis [borgis v. borjis] s2 trük. borgis

borgmästar|e [borj-] linnapea; aj. pür-jermeister; ~vai s7 linnapea valimised; ~ ämbete -t linnapeaamet borgruin [borj-] s3 linnuse- v. lossivaremed

boricka sl emaeesel

bornera [-o-] vi vahutama; kihisemar ~d adj. p. piiratud v. kitsa silmaringiga, kitsarinnaline bornyr [-o-] s3 vaht; kihisemine borr [-o-] s2, s7 puur, oherdi; ~a vi puurima; ~ ett fartyg i sänk laeva uputama; ~ (ner) huvudet i kudden pilti, pead patja suruma; ~ ögonen i ngn pilti, kellelegi puurivalt otsa vaatama; ~ (sig) igenom ngt millestki läbi murdma; ~ hål s7 puurauk; puuriauk; ~mask|n s3 puurmasin; ~ ning puurimine; ~ spån -et puuri-mispuru, puurmed; ~torn [-u:-] s7 tehn., mäend. puurtorn borst [-o-] s7 kollekt, -en 1) harjas(ed); resa ~ pihl. end turri ajama; 2) bot. okkad; ~a vi harjama, puhastama; ~ tänderna hambaid puhastama; ~ sig pihl. end turri ajama, vastu hakkama; ~ upp sig pihl. küüsi välja aiama, julgelt vastu hakkama; ~ bindare harjategija; svära som en ~ vanduma nagu voorimees; ~e s2 hari; ~ ig harjaseline, harjaskarvane; ~ t hår har j as juuksed; en ~ mustasch harjasvurrud; ~ lik harjasetaoline,. harjasjas; ~ maskar pl. zool. harjas-ussid; ~ning harjamine, puhastamine borsyra [-o:-] -n keem., farm. boorhape bort I [-u:-] sup. vt. böra bort II [-o-] adv. ära, eemale; vända — blicken pilku ära v. eemale pöörama; ~ med händerna! käed eemale!; han bor långt ~ i skogen ta elab kaugel metsa sees; jag satt längst ~ ma istusin kõige kaugemal; gå ~ ära minema; pihl. surema borta [-o-] adv. ära, eemal; långt ~ kaugel; där ~ seal (eemal); han är nästan alltid ~ ta on peaaegu alati kodunt ära; plånboken är ~ rahatasku on kadunud; vara ~ från skolan koolist puuduma; nu är alla de gamla ~ nüüd on kõik vanad kadunud v. surnud; min röst är — mu hääl on ära; i matematik är hon alldeles ~ matemaatikas on ta täiesti nõrk; ~ bra men hemma bäst vs. võõrsil hea,, kodus parem borta I match [-o-] s3 sport, võistlus vastase väljakul bortanför [-o-] adv., prep. vt. bortom borta I plan [-o-] s3 sport.: på ~ vastase väljakulbortarbeta

bort|arbeta [-o-] vi võõrutama, ära harjutama; ~ arrendera vi rendile andma, välja rentima v. üürima borta|varande [-o-] 1. -t vt. bortovaro;

2. adj. p. eemalviibiv, äraolev; ~ värö vt. bortovaro bort|bjuden [-o-]: vi är bortbjudna i morgon me oleme homseks külla kutsutud; ~ blåst: vara som ~ nagu ära pühitud olema, kadunud olema; ~ byting s2 1) iolkl. vahetatud laps; trolli-laps; 2) kõnek. vanematega mitte sarnane laps; ~ bytt äravahetatud; ~ döende 1. -t väljasuremine; 2. adj. p. väljasurev; ~ efter prep. mööda, piki; vi gick ~ vägen me läksime teed mööda; ~emot 1. adv. umbes, paiku; ligikaudu; han kom först ~ (klockan) lyra ta tuli alles (kella) nelja paiku; ~ tjugo personer ligemale v. ligikaudu kakskümmend inimest; 2. prep. poole, suunas; pool, juures, lähedal; vi går ~ stationen me läheme jaama poole; han bor ~ stationen ta elab jaama lähedal; ~erst 1. adj. superi, kõige kaugem; på ~a raden viimases reas; 2. adv. superi, kõige kaugemal; ~fail -et väljalangemine; kadumine; ~ faren ärasõitnud; ~fjä-sad ärahellitatud; ~ flyttning ümberkolimine; ümberasumine; ümberasustamine; ~färd -en ära- v. väljasõit; ~ förklara vi eitama, salgama, olematuks seletama; ~ glömd [-(ära]unustatud,-] {+(ära]unus- tatud,+} ununenud; ~gång -en 1) äraminek, lahkumine; 2) surm; ~ gången 1) äraläinud, lahkunud; 2) surnud, kadunud

bort I ifrån [-o-] adv., prep. poolt; där ~ sealtpoolt; långt ~ kaugelt; ~ igenom adv., prep. kõnek. (risti) läbi; jag gick ~ skogen ma läksin läbi metsa

bort I kastad [-o-] ära- v. mahavisatud; ~ möda asjatu v. mahavisatud vaev; — kollrad [-o-] segadusse aetud, segane, arust ära; vara ~ av glädje rõõmust meeletu olema; ~ kommen [-o-] 1) hämmeldunud, kohmetu(nud), nõutu; 2) kohmakas, saamatu, ebapraktiline; ~körd äraaetud; ~ marsch -en äraminek, lahkumine; ~om [-om] 1. adv.: där ~ seal taga; 2. prep. taga, teisel pool; ~ all ära och redlighet pilti, kõrvalises maanurgas, kolkas bortovaro [bo-J -n ära- v. eemalolek, eemalviibimine; puudumine; under (i) ngns ~ kellegi äraolekul; ~ i rån skolan koolist puudumine bortre [-o-] adj. komp. kaugem, tagumine; i ~ delen tagumises osas

bort j resa [-o-] 1. sl ärasõit; 2. v3 ära sõitma; ~rest ära sõitnud; ~se: ~ från ngt millegi suhtes silma kinni pigistama, midagi mitte märkama; ~ seende: med ~ från (att)... sellele vaatamata, et...; ~sett: ~ från (att)... sellele vaatamata, et...; peale selle, et...; ~skaffning eemaldamine; ~ skämd (ära)hellitatud, rikutud; ~ slumpa odavalt maha müüma; ~ snappad (ära)napsatud; ~ sprungen ärajooksnud; ~ stötande eemaletõukav; ~ tappad: känna sig ~ segadusse sattuma, pead kaotama; ~tränga v2 tagasi suruma; ~vai s7 ped. (fakultatiivse õppeaine) kõrvalejätmine; ~ vräka v3 1) välja v. ära viskama; 2) odavalt müüma; ~väg -en: på ~en ära v. sinna sõites; ~vänd kõrvale pööratud bort|åt [bo-] 1. adv. 1) sealpool; där ~ sealpool (kandis); en tid ~ mõnda aega; 2) umbes, paiku; han kom ~ elva ta tuli kella üheteistkümne paiku; 2. prep. poole, suunas; ~ skogen metsa poole; 2) ääres; ~ gatan tänava ääres; ~över adv., prep. 1) sealpool, teisel pool; 2) kohal, üle bosatt adj. p.: vara ~ i Göteborg Göteborgis elama bosch [bošš] 1. -et rämps; 2. inter j. ptüi! boskap -en kollekt, kari(loomad), veised boskaps I avel -n põll. karjaaretus; ~ broms [-o-] s2 zool. veiseparm; ~finka sl vt. ~vagn; ~foder s7 loomasööt; ~ hjord s2 veise- v. loomakari; ~ marknad s3 loomalaat; ~pest -en loomakatk; ~ ras s2 põll. veise-fõug; ~ sjuka -n loomataud, episootia; ~ skötare karja- v. loomakasvataja; ~ skötsel -n karja- v. loomakasvatus; ~vagn s2 loomavagun bo| skifte s6, ~ skillnad -en vt. bodelning boss I [-o-] s2 pöl. boss, liider boss II [-o-] -et kollekt, aganad, kõlkad, põhk, pahn; ~ig adj. põhune, pah-nane; risune bostad (elu]korter; elamu; privat ~ erakorter; fast ~ alaline elukoht; fri ~ tasuta korter; ~ obekant elukoht teadmata bostads I adress s3 kodune aadress; ~ brist -en korterikriis; ~ byggande -t elamuehitus; ~ fråga sl korteri-küsimus; ~ inredning korterisisustus; ~ kvarter s7 elamukvartal; ~ lägenhet elukorter; ~nöd -en vt. ~ brist; ~telefon [-o:n] s3 kodune telefon; ~ yta sl elamispind boställe s6 ametikorterbosätta

bo I sätta asundama; ~ sig elama asuma; sättning asundamine; elama asumine; ~ sättningsaffär s3 majapidamistarvete kauplus bot s3 1) ravim, rohi; löi (mot) dumhet finns ingen ~ rumaluse vastu ei ole rohtu;

råda ~ för (på) ngt millegi vastu abi (nõu) leidma; 2) meeleparan-dus, patukahetsus; göra ~ föi sina synder oma patte kahetsema; 3) jur. rahatrahv; karistus böta vi ravima; parandama; terveks tegema v. ravima, tervistama; aitama; ~ ngn för (från) en sjukdom kedagi haigusest terveks ravima; det kan lätt ~s selle vastu on kerge abi leida botanjk -en botaanika, taimeteadus botan I iker botaanik, taimeteadlane; ~ isera vi botaniseerima; ~ isk botaaniline; ~ trådgård botaanikaaed; ~ist vt. botaniker bot I bar [bu:t-] ravitav; ~dag s2 kirikl.

patukahetsemispäev botemedel s7 ravim, arstim, rohi (ka pilti.)

bot I färdig [bu:t-] kahetsev, meeltparan-dav; ~ görare patukahetseja; ~gö-relse, ~göring patukahetsus botten [-o-] s2 1) põhi; dricka i ~ põhjani jooma; tömma ett glas i ~ klaasi tühjendama; ~ opp! põhi peale|; gå till ~ põhja minema (ka pilti.)-, gå (tränga) till ~ med (i) ngt midagi põhjalikult uurima; den här filmen var ändå ~ kõnek. see film oli allpool igasugust arvustust; 2) pind; på svensk ~ Rootsi pinnal; 3) taust, foon, tagapõhi; blå blommor på röd ~ sinised lilled punasel taustal v. põh-ial; 4) tald; tjocka bottnar paksud tallad; 5) korrus; på nedre ~ alumisel korrusel; övre ~ ülemine korrus; 6) ehit. vahelagi botten I fast [-o-] põhjas kinniolev; pilti. kindel, tugev; ~fock kõnek.: dricka en ~ põhjani jooma; ~ frysa põhjani (kinni) külmuma; — fällning sadestus, sete; ~färg [-rj] s3 põhi- v. alusvärv; ~hår s7 ude; ~is -en põhjajää; ~ känning: ha ~ mer. põhja kätte saama (loodiga)-, ~ lager s7 põhjakiht; ~lös põhjatu (ka pilti.); ~mina sl sõj. põhjamiin; ~pris s4 kõige madalam hind; ~rik põhjatult rikas; ~sats -en sadestus, sete, pära; ~ skikt s7 vt. ~ lager; ~ skola sl algkool; ~ skrap s7 pära; praht, prügi; ~ skrapa vi 1) (põhjani) välja kaapima; 2) pilti. puhtaks tegema; ~ sina tillgångar pilti, oma ressursse viimseni ammen-

dama; ~ våning alumine korrus; ~ ärlig kõnek. üliaus, läbi ja läbi aus bottjn [-o-] s3 botik

bottna [-o-] vi 1) põhja ulatuma; ingenting ~r för honom pihl. temal pole millestki küllalt; 2) põhinema, tuginema; romanen ~r i författarens egna upplevelser romaan põhineb autori enda elamustel; 3): ~ en stövel: saabast tallutama bot I övning patukahetsus boudoir s3 vt. budoar boulevard s3 vt. bulevard bouppteckning jur. vara üleskirjutus bouquet [buke:] s3 (veini jms.) aroom

ja maitse, bukett bourgeoisie [buršuasi:] -n kodanlus,

buržuaasia boutredning jur. pärandi jaotamine bov s2 kaabakas, kelm, lurjus; ~aktig kaabaklik, lurjuslik; ~aktighet kaa-baklus, kelmus bovenbram|rå s5 mer. ülemine praam-raa; ~ segel s7 mer. ülemine praam-puri

bovete -t bot. tatar; ~gröt -en tatrapuder

bovstreck s7 [bu:v-] kelmustükk, suli-temp

bowling [bo:- v. bou-] -en sport, keegli-

v. veeremäng box I [-o-] s2 1) boks; 2) kast, karp, toos; 3) postkast, abonementkast; 4) [-(vilja]salv;-] {+(vilja]-salv;+} 5) sulg, aedik, latter; 6) (söe)-punker; söeämber box II [-o-] s2 kõnek. rusikahoop boxa [-o-] vi poksima; ~re poksija boxer [-o-] s2 bokser, saksa buldog boxhandske [-o-] s2 sport, poksikinnas boxkalv [-o-] -en kroomnahk boxning [-o-] sport. poks(imine);

~s| ring -en sport, poksiring bra 1. adj. inv. 1) hea; tubli, tugev; en ~ bok hea raamat; han är ~ i matematik men dålig i språk ta on matemaatikas tugev, kuid keeltes nõrk; han väntade en ~ stund ta ootas tükk aega; 2) terve; bli ~ igen terveks saama; 2. adv. 1) hästi; han står sig ~ ta on heal järjel; jag tycker ~ om honom ta meeldib mulle väga; det var ~ att du kom töre, et sa tulid; det var ~/ hästi!, töre!; 2) üsna; han är ~ trött ta on üsna väsinud; 3. interj. braavo!

bräck I a sl kõnek. väikekodanlane; ~ig

kõnek. väikekodanlik brackvatten s7 riimvesi bragd s3 kangelas- v. vägitegu bragelöfte s6 van. poeet, pidulik lubadusbrak

brak -et raksatus, kärgatus, prahvatus; ragin; mürin, mürts; komma med dunder och ~ kolina ja mürinaga tulema; ~a vi raksatama, kärgatama, prahvatama; ragisema; mürisema, mürtsuma; ~ ihop 1) kokku põrkama; 2) kokku varisema; ~ lös(t) puhkema; ~ samman (raksatades) kokku varisema; ~ sönder (raksatades) katki minema; ~fest s3 kõnek. kärarikas pidu; ~ middag s2 kõnek. uhke lõunasöök brakteat s3 1) aj. brakteaat (mün/); 2)

ümmargune ehisripats brakved -en bot. paakspuu bram|an s3 brahmaan; ~anjsm brahma-

nism; ~ jn s3 vt. braman Ibram|rå [bramm-] s5 mer. praamraa;

~ segel s7 praampuri, -seil brand -en bränder 1) tulekahju; põlemine; palang; råka i ~ põlema süttima; sätta i ~ süütama; stå i ~ põlema; han råkar lätt i ~ pilti, ta läheb kergesti põlema, ta ärritub kergesti; 2) tuletukk; 3) med. gangreen; 4) põll. nõgihaigus brand |alarm -et tulekahjualarm, -häire; ~artjkel s2 kõmuartikkel; — attiralj -en tuletõrjevarustus; ~ax s7 bot. tungaltera; — bil s2 tuletõrjeauto; ~ bomb [-o-] s3 sõj. süütepomm; ~ botten [-o-] s2 tulekindel vahelagi; ~brev s7 kõnek. vt. ~ försäkringsbrev; — böld s3 med. gangrenoosne paise; ~chef [-še:f] s3 tuletõrjepealik; tuletõrjekomando ülem; ~dike s6 mets. tulekaitsevagu; ~dörr s2 tulekindel uks; ~ fackla sl tulelont, süüte-tõrvik; kasta en ~ pilti, väljakutset esitama, provotseerima; ~fara -n tuleoht; ~ farlig tuleohtlik, -kardetav; ~fri tulekindel; ~ försäkra vi tule-fkahju) vastu kindlustama; ~ försäkring tulekindlustus; ~ försäkringsbrev s7 tulekindlustuspoliis; ~gata sl 1) tuleohutuskuja [majade vahel); mets. tulekaitse riba; ~gul kollakas-punane; ~ härd s2 tulekolle brandig adj. 1) kõrbenud, põlenud; nõgine; 2) põll. nõgihaigusest tabatud; 3) med. gangrenoosne; 4) punasetäpi-line, -tähniline (veiste kohta) brand| korn -et bot. nõgitera; ~kår s3 tuletõrje(komando); ~ lilja sl bot. tuliliilia; ~lukt -en kõrbelõhn, -hais; ~man tuletõrjuja; ~mur s2 tulemüür; ~ post [-o-] s3 hüdrant; ~ raket s3 sõj. süüterakett; ~ redskap s7 kollekt, -en tuletõrjeseadmed; ~servis s3 tuletõrjesalk; ~signal s3 tulekahjusignaal; ~ skada sl tule-

kahju tekitatud kahju; ~ skadad põlenud, tulest rikutud; ~ skatt -en aj. kontributsioon; ~ skatta vi 1) aj. kontributsiooni nõudma (põletamise ähvardusel); 2) välja pressima; riisuma; ~skap s7 tulekahjusignaali kapp; ~släng s2 tuletõrjevoolik; ~soldat s3 vt. ~man; ~spruta sl tuletõrjeprits; ~ stake s2 murd. (ahju)-roop; ~ station s3 pritsimaja, tuletõrjedepoo; ~ stege s2 tuletõrjeredel; ~ stod -en tulekindlustustasu; ~ stodsbolag s7 tulekindlustusselts; ~ ställe s6 tule- v. tulekahjuase; ~ svamp s2 bot. nõgiseen(ed); ~syn s7 tuleohutuse ülevaatus; ~ säker tulekindel, -ohutu; ~tal s7 kihutuskõne; ~torn s7 tuletõrjetorn, pritsimaja torn; ~vakt s3 tuletõrjevalve; gå ~ pilti, kõnek. tänaval ööbima; ~ väsen -et tuletõrje; ~ övning tuletõrjeõppus brann impi. vt. brinna bransch [-nš v. -rjš] s3 haru (tööstuses, majanduses jms.); eriala; ~man asjatundja, ekspert (teat. tööstus- v. majandusharus); ~vana sl erialane kogemus

brant 1. s3 järsak; mäenõlv, nõlvak; stå på ~en av sin undergång pilti, hukatuse äärel olema; 2. adj. järsk; en ~ trappa järsk trepp; 3. adv. järsult; stupa ~ ner järsult langema v. laskuma; ~ åkning sport, mäesuusatamine

brasa sl tuli (kaminas, ahjus jms.); lõke; göra upp en ~ tuld v. lõket tegema; sitta vid ~n tule v. lõkke ääres istuma

brasilian s9, ~are brasiillane; ~sk adj.

brasiilia; ~ska sl brasiillanna braska I vi suurustlema, end tähtsaks

tegema, kelkima, tboplema braska II vi: det ~r külmetab (ilma kohta)

braskande silmatorkav, väljakutsuv; ~ rubriker karjuvad pealkirjad; ~ färger kriiskavad värvid brass s2 mer. prass brassa I vi mer. prassima brassa II vi kõnek.: ~ (ihop) sarvi pidi kokku minema; ~ på 1) kõvasti kütma; 2) tulistama brast impi. vt. brisia

brav|ad s3 taval, iroon. vägitegu, bra-vaad; ~era vi braveerima, bravuu-ritsema

bravo 1. s6 vt. ~rop; 2. inter j. braavo!;

~rop pl. braavohüüded bravur -en bravuur (sus), uljus braxen dei. braxen, pl. braxnar latikas; ~panka sl noor latikasbre

bre kõnek. vt. breda

bred lai; bordet är en meter brett laud on üks meeter lai; ett brett leende lai naeratus; de ~a lagren laiad rahvahulgad; göra sig ~ pilti, end laiaks v, tähtsaks tegema breda v2 (laiali) laotama; levitama; ~ på peale määrima; kõnek. liialdama; ~ ut välja laotama; ~ uf sig levima; ~ ut sig om ngt midagi põhjalikult seletama; — över katma bred|axlad laiaõlgne, -õlaline; ~bent harkjalgne, harkis jalgadega; ~bla-dig laialeheline; ~ brättig laiaääreline (kaabu jms. kohta) bredd s3 laius (ka geogr.); mäta ngt på ~ en millegi laiust mõõtma; i ~ med ngn (ngt) kellegagi (millegagi) kõrvuti v. ühel joonel; kellegagi (millegagi) võrreldes; gå i ~ kõrvuti käima; pilti, samaväärne olema; lägga ut på ~en lihuma, lihavaks minema, ras-vuma; nordlig ~ geogr. põhjalaius; ~a vi laiendama; ~grad s3 geogr. laiuskraad; ligga på samma ~ samal laiusel v. laiuskraadil asuma; på varmare ~er soojemas kliimas bred |münt, ~mynt suure v. laia suuga ~ randig laiatriibuline; ~sida sl 1) mer. parras, laevakülg; 2) sõj. kogupauk; avfyra en ~ kogupauku andma (ka pilti); ~skyggig laiaservaline; ~spårig laiarööpmeline bredvid, bredvid [kõnek. breve:] adv., prep. kõrval, kõrvale, kõrvalt; han bor alldeles här ~ ta elab siinsamas kõrval v. lähedal; han förtjänar en del ~ ta teenib päris palju kõrvalt; sitta ~ ngn kellegi kõrval istuma; ~ liggande kõrval- v. lähedalasuv; ~ sittande kõrvalistuv; ~ stående kõrvalseisev brett adv. laialt; tala vitt och ~ pikalt ja laialt rääkima; ropen hördes vitt och ~ kõikjal kõlasid hüüded brev s7 kiri; underråtta per ~ kirja teel teatama; svara på (besvara) ett ~ kirjale vastama; lägga ett ~ på posten kirja posti panema v. postitama; ~ befordran [-u:-] inv. kirjade kätte-v. kohaletoimetamine; ~ bärare kirjakandja, postiljon; ~duva sl kirja-tuvi; ~fack s7 kirjalaegas; ~ förrn -en: i ~ kirja kujul; kirjakujuline; ~ försändelse postisa|adetis; ~ hemlighet kirjavahetusesaladus; ~kõrt s7 postkaart; ~lapp s2 väike kiri, sedel; ~ ledes kirja teel; ~låda sl kirjakast; ~ papper s7 kirjapaber; ~ porto s6 saatekulu, postimaks; ~press s2 kirjapress; ~remissa sl maj. postiülekanne; ~ skola sl kaug-

õppekool; ~ skuld: stå i ~ till ngn kellegi kirjale vastust võlgnema; ~ställare kirjade koostamise õpetus (õpik); ~svar s7 kirjalik vastus; ~säck s7 postikott; ~väg s2 kirja-kaalud; ~ väska sl kirjatasku; kirja-paun, postikott; ~ växla vi kirjavahetuses olema, korrespondeerima; ~ växling kirjavahetus, korrespondents

bricka sl 1) kandik; 2) nupp, kivi, vigur (lauamängus); 3) numbrimärk; nimeplaat; ametimärk; 4) tehn. seib; ralv bridge [bridš] s2 bridž(imäng); ~part|

s4 bridžipartii brigad s3 brigaad; ~chef [-še:f] s3 sõj. brigaadikomandör; ~ general s3 sõj. brigaadikindral; ~ ledare brigadir; ~stab s3 sõj. brigaadi staap; ~vis adv. brigaadide kaupa brigadör s3 1) brigadir (Päästearmee ohvitseriauaste); 2) harv. tööbrigaadi liige

brigantin s3 mer. brigantiin brigg s2 mer. prikk(laev) brikett s3 brikett

briljant [-ar|t v. -ant] 1. s3 briljant (ka trük.); `l. adj. briljantne, hiilgav; 3. adv. briljantselt, hiilgavalt; ~ring s2 briljantsõrmus; ~ smycke s6 briljant-ehe

briljera vi hiilgama, särama; uhkustama,

uhkeldama brill lor pl. kõnek. prillid; ~båge s2

prilliraamid bringa I si (looma)rind (ka kok.) bringa II vi v. bragte bragt tooma; viima; panema, seadma; ~ ngn lycka (glädje) kellelegi õnne tooma v. rõõmu valmistama; ~ ngn i olycka kedagi õnnetusse tõukama; ~ ngn om livet kelleltki elu võtma; ~ ngn till förnuft kellelegi mõistust pähe panema; ~ ngn ur jämvikt kedagi tasakaalust välja viima; ~ i ordn`ng korda seadma; ~ ngt på tal millestki juttu tegema, midagi kõne alla võtma; ~ i dagen päevavalgele tooma; han har bragt det därhän, a't... ta on asja niikaugele viinud, et ... brink s2 küngas, kink; nõlvak; ~hake s2 pidurdushaak (lihtne pidurdus-seadis)

brinna brann brunnit põlema; ~ av maha v. ära põlema; ~ inne sisse põlema; ~ ner maha põlema; ~ ut ära põlema, kustuma; ~ nde põlev; pilti, tuline, palav, kuum; ~ bön pilti, kirglik palve; ~ kärlek pilti. kuum armastus; springa för ~ livetbrio

tulisi jalu jooksma, jalataldadele valu andma

brio s2: med ~ innuga, õhinal bris s2 meteor, briis, vinu; lätt ~ kerge tuul

bris I ad s3 plahvatus, lõhkemine; ~ ans [granat, ~ant| granat s3 sõj. brisantgranaat; ~era vi plahvatama, lõhkema brissling vt. skarpsill brist s3 1) puudus, puudumine; lida ~ på ngt millestki puudust tundma; i ~ på bättre parema puudumisel, kui paremat pole; 2) puudus, viga, puudulikkus; våra ~ er och lyten meie vead ja puudused; 3) puudujääk, defitsiit brist |a brast brustit 1) puuduma; han brister i kunskaper tal on puudulikud teadmised; det brister honom i tålamod tal puudub kannat(likk)us; 2) murduma, katkema, rebenema, lõhkema; isen brast under dem jää murdus nende all; hjärtat brister av sorg pilti, süda lõhkeb kurbusest; 3): ~ i gråt nutma puhkema: ~ lös lahti minema, puhkema; ~ande puuduv; puudulik; ~ kunskaper puudulikud teadmised; ~fällig puudulik, vigane; ~ bildning puudulik kasvatus v. haridus; ~ färdig adj. valmis lõhkema; valmis lahti lööma v. avanema (õie-nuppude kohta)-, ~ningsgräns -en tehn. katkemis- v. murdumispiir; fylld till ~en tungil v. puupüsti täis; hans tålamod var vid ~en ta kannatus oli katkemas brits s2, s3 nari, lavats, magamislava britt s3 britt, britlane; ~isk adj. briti brittsommar [-o-] -en hilis- v. järelsuvi,

vananaistesuvi bro s2 1) sild; staden mellan ~arna sil-dadevaheline linn (Stokholmi linnaosa, vanalinn)-, 2) välistrepp; 3) kai, kaldapealne; ~ avgift s3 sillaraha, -maks; ~ byggnad -en ehit. sillaehitus

broek I [-o-] s2 jah. peibutis, ahvatis broek II [-o-] s7 med. song; ~bänd s7

med. songavöö brockfågel [-o-] s2 zool. rüüt brodd I [-o-] s2 bot., põll. 1) tõusmed; oras; 2) idu; gå i (skjuta) ~ idanema, tärkama; kväva ngt i ~en pilti. midagi eos lämmatama v. maha suruma

brodd II [-o-] s2 kinganael; jäänael, tagahaak (hobuseraual); ~a vi naelutama; jäänaeltega rautama; ~ punschen med konjak pihl. kõnek. punšile konjakit lisama

broder -n bröder 1) vt. bror; 2) kirikl. vend, kloostri- v. ilmikvend; 3): bäste ~l armas sõber (kirja algusena) broder |a 1) brodeerima, tikkima, välja õmblema; 2) pihl. ilustama, juurde lisama, liialdama; ~ båge s2 tikki-misraam

broderfolk [-folk] s7 vennasrahvas brodergarn [-ga:-] s4 tikkimisniit broderi broderii, auktikand broderiig vennalik

brodermaskin [-ši:n] s3 tikkimismasin broder [mord [-mu:-] s7 pihl. vennatap-mine; ~parti s4 vennaspartei; ~re-publjk s2 vennasvabariik brodersilke -t tikkimissiid broderskap -et vendlus broders I kyss [-cyss] -en vennasuudlus;

~ kärlek [-cä:-] -en vennaarmastus brod|yr s3 vt. broderi; ~ös tikkija,

väljaõmbleja bro I fäste s6 sillatala; ~ huvud s7 sillapea (ka sõj.) brokad s3 tekst, brokaat; ~bänd s7

brokaatpael broken inv.: maken till ~ (kinga jms.)

paarimees, paarik brokig kirju; kirev; ~t tyg kirju riie; ~a färger kirevad värvid; hamna i ett ~t sällskap pihl. kirjusse seltskonda sattuma

brom [-o:m v. -omm] s3 keem. broom;

~jd [-omi:d] s3 keem. bromiid broms I [-o-] s2 zool. parm broms II [-o-] s2 tehn. pidur, pärss; ~a vi pidurdama, pärssima; ~ anordning [-o:-] pidurdusseadis; ~are pidurdaja, pidurduskonduktor (raudteel)', ~back s2 piduriklots; ~bänd s7 pidurilint; ~block [-o-] s7 vt. ~back; ~cyl|nder s2 pidurisilinder; ~ handtag s7 pidurikang; ~ kloss [-o-] s2 1) vt. ~back; 2) pidurdusklots; ~ning pidurdamine, pärssimine; pidurdus; ~ pedal s3 piduripedaal; ~spår s7 pidurdusjälg; ~ vätska sl pidurdus-õli

bronk[er [-or|k-] pl. anat. bronhid, kop-sutorud; ~ lal bronhiaalne; ~ H s3 med. bronhiit brons [-or]s v. -ons] pronks; ~era vi pronksima; ~ medalj s3 pronksmedal; ~ medaljör sport, pronksmedali võitja; ~ staty s3

pronkskuju; ~ svärd [-ä:-j s7 arheol. pronksmõõk; ~yxa sl arheol. pronkskirves; ~ åldern arheol. pronksiaeg bropelare ehit. sillasammas bror brodern bröder vend, veli, vennas; han är ~ till mig ta on mu vend; vara ~ med ngn kellegagi sinasõber olema;brorsbarn

dela som bröder vennalikult jagama; som ~ vet nagu sa tead brors I barn [bru:rsba:rn] pl. vennalapsed; ~ dotter [-o-] vennatütar bror I skål [bru:r-]: dricka ~ sinasõprust jooma

brors I lott [bru:rslott] -en pilti, lõviosa;

~son [-o:-] vennapoeg bro I räck s7, ~ räcke s6 silla käsipuu v. rinnatis

brosch [-o-] s3 pross, prees, sõlg brosch|era [-o-] brošeerima; ~ yr s3 brošüür

brosk [-o-] s7 anat. kõhr, krõmpsluu; ~ artad kõhretaoline, kõhrjas; ~ig kõhreline; ~lim [-limm] s7 kalaliim; ~ vävnad -en anat. kõhrkude bro |slagning [bru:-] sillaehitus; sildamine; ~ stöd s7 vt. bropelare brotsch [brotš] s2 tehn. hõõrits; ~a vi

hõõritsema; ~ ning hõõritsemine brott I [-o-] s7 1) murd, murdumine, katkemine, katkestus; ~ i trafiken liikluse katkemine; 2) mäend. kivimurd; 3) mer. lainemurd, murdlainetus

brott II [-o-] s7 kuritegu, roim; eksimus; begå (föröva ett) ~ kuritegu toime panema; ~ mot reglerna reeglite rikkumine, reeglite vastu eksimine brott |are [-o-] maadleja; ~as dep. vi maadlema; ~ med svårigheter pihl. raskustega võitlema brott I gräns [-o-] -en, ~ hållfasthet tehn.

tugevusvaru brottmål [-o-] jur. kriminaalasi, -kuritegu; ~s I domstol s2 jur. kriminaal-kohus; ~s| lag -en jur. kriminaalseadus

brottning [-o-] maadlemine, maadlus;

~ s I match [-tš] s3 maadlusvõistlus brottsbalk [-o-] jur. kriminaalkoodeks brott I sjö [-o-] -n mer. murdlainetus, lainemurd

brotts I lig [-o-] kuritegelik, roimarlik; ~ lighet kuritegelikkus, roimarlikkus; kuritegevus; ~ling kurjategija, roimar; ~ plats -en kuriteopaik brott| stycke [-o-] s6 kild, tükk; ~ ställe s6 murdumiskoht; ~ yta sl murdumi9-pind

brouillerad vt. bruljerad

bro I vakt s3 sillavaht; ~valv s7 sillakaar

browning [brau-] s2 brauning

bruck|e| brucklet kõnek. kaklus, tüli;

~ la vi kaklema, tülitsema brud s2 pruut, mõrsja; stå ~ end laulatada laskma; ~bröd -et bot. anger-pist; ~folk -et 1) pruutpaar, noorpaar; 2) pulmalised, pulmarahvas; ~ följe

-t vt. ~folk 2); ~gum s2 peigmees; ~gåva sl pulmakink, -kingitus; ~ klänning pruudi- v. pulmakleit; ~ krans s2 pruudi- v. mõrsjapärg; ~ natt -en pulmaöö; ~ näbb s2 lapsest peiupoiss v. pruutneitsi; ~par vt. ~folk 1); ~rov s7 van. pruudiröövi; ~ skara vi vt. ~folk 2); ~slöja sl pruudi- v. mõrsjaloor; ~stol -en: gå (träda) i ~ laulatusele minema, end laulatada laskma; ~sven [-svenn] s3 peiupoiss; ~ säng s2 pulmavoodi; träda i ~ abiellu astuma, abielluma; ~ tärna sl pruutneitsi brugd s3 zool. hiidhai bruk I s7 1) kasutus, tarvitus; vajadus; ta ngt i ~ midagi kasutusele võtma; vara i ~ kasutusel olema; göra ~ av ngt midagi kasutama; för eget ~ oma tarvituseks, isiklikuks otstarbeks; till utvärtes ~ med. välispidine; ha ~ för ngt midagi vajama; 2) komme, tava, pruuk, uusus; det är inte ~ hår see pole siin kombeks; gamla seder och ~ vanad tavad ja kombed; 3) harimine, kultiveerimine; pidamine; en gård i gott ~ heas korras talund; 4) vabrik, tehas; kaevandus bruk II s7 ehit. mört

bruka vi 1) kasutama, tarvitama, pruukima; ~ sprit alkohoolseid jooke tarvitama; 2) tavatsema, kombeks olema;

när ~ r du äta middag? millal sa tavaliselt lõunatad?; 3) harima; ~ jorden põldu harima; ~ s dep. vi: det ~ inte pole kombeks bruk |bar [brü:k-] kõlblik, kasutatav, tarvitatav; vara i ~ t skick kasutamiskõlblik olema; ~lig kasutatav, tarvitatav; harilik, tavaline; tava- v. kombekohane; uttrycket är föga ~ t seda väljendit kasutatakse vähe; det är inte ~ t i vår familj see pole meie perekonnas kombeks; ~ning kasutamine, tarvitamine bruks I anvisning [brü:ks-] tarvitamis-juhend, -õpetus; ~ arbetare vabriku-v. kaevandustööline; ~artjkel s2 tarbeese; ~ disponent tehase v. vabriku direktor v. juhataja; ~ drift s3 kaevandus- v. mäetööstus; ~folk [`-o-] -et vabriku v. tehase töölised; ~ föremål s7 vt. ~ artikel; ~ patron s3 vt. ~ ägare; ~ rörelse kaevandusette-võte; ~ samhälle s6 töölisasula; ~ ägare kaevanduse v. vabriku v. tehase omanik bruljerad adj. p. tülis olev brum [brumm] 1. s7 müra (raadiovastuvõtjas); 2. inter j. põmm!; mõmmi';brumbas

— bas s2 kõnek. tõrrebass; — björn s2 pilti, iriseja, toriseja; —kompensator {-or] el. mürapiirik; — ma vi 1) mõmi-sema, porisema, sumisema; 2) urisema, torisema

brun pruun; — aktig pruunikas; —bränd pruuniks põlenud, (tugevasti) päevitunud; — ett s3 adj. brünett; —grön pruunikasroheline; — hyad, — hyllt tõmmu; —koi [-o:-] s7 pruunsüsi;

— kål -en punakapsas

brunn s2 1) kaev; allikas, läte; — ar i isen jääaugud; 2) tervisveeallikas; dricka — tervisvett jooma, tervisvee-kuuri läbi tegema; 3) purskkaev brunnen põletatud, põlenud; — kalk

põletatud lubi brunnit sup. vt. brinna brunns | gäst s3 tervisveekülastaja; — hus s7 tervisveepaviljon; —kur s3 tervis-veeravi; —vatten -vattnet 1) kaevuvesi; 2) tervisvesi brunst s3 1) kiim, ind; 2) inna- v. jooksuaeg; — ig kiimaline, indlev; —tid -en vt. brunst 2) brunte s2 kõrb [hobune) brunögd pruuni- v. sõstrasilm(ali)ne brus -et kohin, mühin; sahin, kahin; en flaska — murd. pudel limonaadi; — a vi kohisema, mühisema; sahisema, kahisema; det — r j (för) mina öron mu kõrvad kohisevad; — upp ägestuma, ärrituma; — ut mot ngn pilti. kellegi peale vihaselt karjuma; — hane s2 zool. tutkas; —huvud s7 kõnek. tuisupea, ägedaloomuline inimene brusten murdunud, rebenenud; murtud, katkine, lõhkine; — blick kustunud pilk

brustit sup. vt. brista

brutal brutaalne, toores; — itet brutaalsus, toorus bruten murtud; murdunud; en — man pihl. murest murtud mees; tala — svenska vigast rootsi keelt rääkima, Tootsi keelt väänama; brutet tak ehit. mansardkatus; brutet tal murdarv brutit sup. vt. bryta

brutto 1. -t bruto(summa); 2. adv. bruto;

— dräktighet -en brutotonnaaž; —inkomst [-o-] s3 brutotulu; — pris s7, s4 brutohind; —vikt -en brutokaal

bry 1. -et harv. mure, rahutus; 2. v4 1) vaevama; — sin hjärna med ngt (oma) pead millegagi vaevama v. millegi kallal murdma; 2): — ngn för ngt kedagi millegi pärast narrima v. nokkima v. nöökama; 3): — sig om ngt millestki hoolima; vad — r jag mig om det? mis see minusse puutub?;

— dd adj. p. kohmetunud, nõutu, häbelik

bryd|erj peamurdmine; kimbatus, segadus, nõutus; försätta ngn i — kellelegi peamurdmist v. peavalu tegema; råka i — kimbatusse v. segadusse sattuma; vara i — för pengar rahahädas olema; —sam täbar, raske, vilets; en

— fråga delikaatne küsimus brygd I s2 vt. brugd

brygd II s3 1) pruulimine; 2) pruulis brygg s7 harv. vt. brygd II brygga I sl 1) sild; 2) sadamasild brygg |a II v2: — öl õlut pruulima v. tegema; —are pruul(ija); —eri õlletehas, -vabrik; —hus s7 1) õlleköök; 2) pesukoda [maal); —mästare vt.

— are; —våg s2 detsimaal- v. küm-nendkaalud

brylling neljanda põlve nõbu bryla s3 hõõgvein bryn s7 äär, serv, veer bryna I v3 pruunistama, pruuniks tegema bryna II v3 teritama, ihuma, liipima bryne s6 vt. brynsten bry nja sl aj. soomusrüü brynsten s2 tahk, luisk, kõvasi bryo|log [-o:g] bot. brüoloog; — logj [-o-] -en bot. brüoloogia, samblateadus brysk jäme, järsk, terav, jõhker brysse||kål -en brüsseli kapsas; —spets

s2 brüsseli pits bryta bröt brutit 1) murdma; lahti v. katki murdma v. kiskuma; — haisen kaela murdma; — ett brev kirja lahti rebima v. avama; — med sina vänner oma sõpradest lahti ütlema, oma sõpradega suhteid katkestama; — ett avtal kokkulepet rikkuma; 2) (välja) kaevama; murdma; 3) (maad) üles harima, raadama; 4) [värvi, maitset jms.) varjundama, nüansseerima; 5) [keelt) murtult v. kangelt rääkima v. väänama; — på svenska vigaselt rootsi keelt rääkima; 6) eksima, patustama; — mot lagen seaduse vastu eksima, seadust rikkuma; 7) (rõhul, abisõnadega): — av ära v. katki murdma; — fram a) esile tulema; b) edasi tungima; — igenom läbi tungima v. murdma; — in a) sisse tungima v. murdma; b) algama; — lös(t)

a) lahti murdma; b) puhkema, lahti minema; — ned (ner) a) maha murdma; b) maha suruma; — samman kokku varisema; — sönder katki murdma; — upp a) lahti murdma;

b) lahkuma; — ut a) välja kangutama; b) puhkema; 8): — sig a) murduma; en kraftig våg bröt sig mot klippan tugev lainé lõi vastu kaljusid; b)brytbar

77

brädvägg

lahku minema; meningarna bröt sig häftigt arvamused läksid teravalt lahku

bryt I bar murduv, purunev, habras; -~ning 1) murdmine; murdumine; 2) murrang; 3) katkestamine; ~nings-punkt -en füüs. murdumispunkt; ~ningstid -en murranguline aeg v. periood, üleminekuaeg; ~ningsvinkel s2 füüs. murdumisnurk; ~ningsålder -n murdeiga bråck vt. broek II

bråd kiire, rutuline, pakiline, hädaline; mitt under den ~aste tiden kõige kibedamal ajal; jag har brått mul on kiire; en ~ död äkiline surm; ~ potatis varajane kartul; ett brått slut järsk lõpp; ~brasket vt. ~rasket; ~djup 1. s7 jäärak, kuristik, sügavik; 2. adj. jääras, järsk; här år det ~ t siin läheb järsult sügavaks; ~död -en med. äkk- v. äkiline surm; ~ mogen varaküps, enneaegu valminud; ~ mogna [-u:g-] vi vara küpseks saama, enneaegu valmima; ~ mognad [-u:g-] -en varaküpsus, enneaegne valmimine; ~rasket: i ~ kõnek. ruttu, kiiresti; inte i ~ mitte nii pea brådska [broska] 1. -n kiir, rutt; kiirustamine, ruttamine; det är ingen ~ pole kiiret; i ~n kiirustades, tõtates, kiiruga, rutuga; hon gör sig ingen ~ med det ta ei kiirusta sellega; 2. vi kiirustama, ruttama; han ~r inte med arbetet ta ei kiirusta tööga; det ~r inte med betalningen maksmisega pole kiiret; ~ nde kiire, rutuline, pakiline bråd | stupa adv. järsku, järsult; kohe; ~ stupande adj. p. järsk, jääras; ~ störta vi ülepeakaela kiirustama v. ruttama; ~ störtad adj. p. kiire, äkiline; ennatlik, järelemõtlematu bråk I s7 mat. murd(arv); vanligt ~ liht-murd

bråk II s7 1) kisa, kära; mycket ~ för ingenting palju kära ei millestki; ställa till ~ kära tegema, tüli tõstma; 2] vaev, tüli, pahandus, sekeldus bråka I vi kära tegema, lärmitsema,

rahu rikkuma; tülitsema bråka II vi murdma; ~ lin linu kolkima v. lõugutama; ~ sin hjärna (sitt huvud) med ngt pilti, millegi kallal pead murdma bråkdel [-o:-] s2 murdosa bråk|ig 1) kära- v. mürarikas, lärmakas; riiakas; 2) vaevaline, raske; ~ makare, ~ stake s2 lärmitseja; toriseja bråktal [-o:-] s7 mat. murdarv brånad -en kirg, kirehoog; kiim

brås dep. v4: ~ på ngn kellegagi sarnanema, kellegi moodi olema bråte s2 1) haokuhi; palgivirn; 2) rämps, koli

brått adj. neutr. vt. bråd bråttom [-om] adv.: ha ~ med ngt millegagi kiirustama; det är inte ~ med det sellega pole kiiret; hon fick ~ hem ta hakkas koju kiirustama v. kippuma

bräcka I 1. sl mõra, pragu, lõhe; ge ngn ~n (en ~) pilti, kõnek. kellelegi nina peale v. õpetust andma; 2. v3 1) murdma; hans hälsa är bräckt pilti, tal on tervis läbi; ~ av ära v. maha murdma; ~ upp lahti murdma; 2) algama; dagen bräcker päev koidab; 2) kõnek. nina peale v. õpetust andma; üle trumpama bräcka II sl bot. kivirik bräcka

III v3 kok. küpsetama, praadima,

pruunistama, röstima bräckjärn s7 sõrgkang bräckkorv [-o-] s2 kok. praevorst bräcklig kergesti murduv, habras, rabe; nõrk, väeti, vilets, jõuetu; ~ hälsa nõrk tervis; en ~ gubbe väeti vanamees

bräckt 1) soolasevõitu; ~ vatten riim-vesi; 2) praetud, röstitud; ~ skinka röstitud sink bräda 1. sl vt. bräde 1); 2. vi kõnek. üle

trumpama, ületama, välja lööma bräd| bekläda [bre:d-] v2 laudadega katma v. vooderdama; ~bit s2 lauatükk; ~ botten [-o-] s2 laudpõhi brädd s2 äär, serv; fylla glaset till ~en klaasi ääreni täitma; stiga över sina ~ar üle kallaste tõusma; stå på gravens ~ pilti, ühe jalaga hauas olema; ~a vi ääreni täitma; hans liv var ~ t av sorger pilti, ta elu oli täis muret; ~ad ääreni täidetud; ~full ääreni täis

bräde s4, s6 1) (sae)laud; av ~r laud-, laudadest (tehtud); slå ngn ur ~ t pilti. kedagi üle trumpama v. ületama; sätta allt på ett ~ pilti, kõike (ühele) kaardile panema, kõigega riskima; betala allt på ett ~ pilti, kõike korraga maksma; 2) male- v. kabelaud; 3) vt. brädspel

bräd| fodra [bre:d] vi vt. brädbekläda; ~golv [-o-] s7 laudpõrand; ~gård s2 laualadu; ~lapp s2 vt. brädbit; ~plank s7 laudaed, -tara, plank(aed); — skjul s7 1) laudkuur; 2) lauakuur; ~spel s7 trikk-trakk (teat. lauamäng); ~ stapel s2 lauavirn; ~såg s2 ehit. lauasaag; ~vägg s2 laudsein; laudadest vaheseinbräka

bräka v3 mökitama; määgima; ~nde mökitav; määgiv; tala med ~ röst pihl. mökitava häälega rääkima bräken s2 bol. sõnajalg bräm -et äär, serv, ääris, kant; ~a vi ääristama

bränd põletatud, kõrvetatud; põlenud, kõrbenud; ~ lera põletatud savi; ~ smak kõrbemaik; ~a mandlar küpsetatud mandlid; bränt barn skyr elden vs. kes korra ennast kõrvetanud, kardab tuld

bränna v2 1) põletama, kõrvetama; rös-tima; ~ håret juukseid kähardama; ~ ngn med bollen kedagi palliga tabama, kellelegi palliga pihta saama; 2) põlema, kõrbema; marken brände under hans lotter pihl. maa põles ta jalge all; ~ sig på fingret oma sõrme ära põletama; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av, ~ bort ära põletama; ~ in (märki jms.) sisse põletama; ~ ned (ner) maha põletama; — på kõnek. tulistama; — upp ära põletama; ~ ur puhtaks põletama; ~ vld kõrbema; 4); ~ sig end ära põletama v. kõrvetama; ~ sig fast, — sig in pilti. meelde jääma v. sööbima; ~ nde põletav, kõrvetav, tuline; en ~ fråga aktuaalne küsimus; ~re tehn. põleti; lambipea; -~s dep. v2 põletama, kõrvetama; nässlan bränns nõges kõrvetab; det bränns! kuum! (mängus) bränn | bar: elda upp allt ~ t kõike, mis põleb, ära põletama; en ~ fråga pihl. hell v. aktuaalne küsimus; ~ blåsa sl põletusvill bränneri viina- v. piiritusevabrik bränn | glas s7 tuleklaas; ~ het tulikuum, tuline

bränning mer. murdlainetus bränn | material -et põletusaine, -materjal, põletis; kütteaine, kütus; ~märka v3 põletusrauaga märkima; pihl. häbimärgistama; ~märke s6 põletusmärk; ~ offer [-o-] s7 folkl. põletusohver; ~olja [-o-] sl kütteõli; tehn. diisliõli; ~ punkt -en füüs. tulipunkt, fookus (ka pihl.); ~ skada sl vt. ~sår; ~skadad tulest kahjustatud; ~ skiffer -n põlevkivi; ~sår s7 põletus- v. tulehaav; ~tõrv [-o-] -en kütteturvas; ~ved -en küttepuud; ~ vin -et viin; ~vins-advokat s3 nurgaadvokaat; ~vins-brännare viinapõletaja; ~vinsbrän-nerj viinavabrik; ~ vinsglas s7 viinaklaasi ~ämnesövf. ~ material brännässla (bränn-nässla) sl bol. kõrvenõges

bränsle -t kütteaine, kütus; flytande — tehn. vedelkütus; ~ behållare kütuse-

paak; ~ besparing kütuse kokkuhoid v. sääst; ~ förbrukning, ~ åtgång -en

kütusekulu bräsch [-e:š] s3 müürilõhe; auk, avaus; ställa sig (gå, träda) i ~en för ngn (ngt) pihl. kellegi (millegi) kaitseks välja astuma bräsma sl bot. aas-jürilill bräss -en v. -et anat. harknääre, tüümus brätte s6 (kübara) äär bröa vi kok. riivleivaga üle puistama bröd s7 leib; sai; hårt ~ kuivikleib; fint ~ sai; grovt (svart) ~ must leib, rukkileib; kaffe med ~ kohv saiaga; förtjäna sitt ~ pilti, (igapäevast) leiba teenima; ~a vi vt. bröa; ~bak s7, ~ bakning leivaküpsetamine, -küpse-tus; ~ bekymmer pl. leivamure; ~brt s2 leivatükk, -paluke; pihl. vilets

teenistus; ~bod s2, ~ butjk s3 leivapood, -kauplus; pagariäri; ~ bräde s4, s6 leivalõikamislaud; ~deg s2 leivatainas

bröder pl. vt. broder, bror

bröd|fabrjk s2 leivavabrik, -tehas; ~fruktträd s7 bot. leivapuu; ~kant s3 leivakoorik; leivakonts; ~kniv s2 leivanuga; ~korg [-korj] s2 leiva-korv; ~kõrt s7 leivakaart; ~lös leivata; bättre ~ än rådlös pihl. parem jõuta kui nõuta; ~pris s7 leivahind; ~pase s2 leivakott brödrafolk [-o-] s7 vennasrahvas bröd I ranson s3 leivanorm; ~ ransonering leivamüügi normeerimine v. piiramine

brödraskap -et kirikl. vennaskond bröd I rost [-o-] s2, ~ röstare [-o-] leiva-röster, leivaröstimisaparaat; ~ skiva sl leivalõik, -viil, -käär; ~ skorpa [-o-] vt. ~kant; ~ smula sl leivaraas; ~ studium s4 õpingud kvalifikatsiooni saamiseks; ~säd -en tera- v. kõrsvili bröla vi möirgama; ammuma bröllop [-op] s7 1) pulmad; fira ~ pulmi pidama; när skall ~et stå? millal on pulmad?; vara bjuden på (till) ~ pulma kutsutud olema; 2) trük. tähe v. sõna kahekordne ladumine bröllops I dag [-ops-] -en pulmapäev; ~ firande 1. -t pulmapidu; 2. adj. p. pulmi pidav; ~ följe -t pulmarahvas; ~ gåva sl pulmakink, -kingitus; ~gäst s3 pulmaline, pulmavõõras; ~ kväde s6 pulmalaul (ka folkl.); ~ måltid s3 pulmasööming, -pidu; ~ natt -en pulmaöö; ~ resa sl pulma-reis; ~tåg s7 pulmarong; ~ vittne sõ tunnistaja abielu sõlmimiselbröst

bröst s7 1) rind; slå sig lör ~et pilti. endale vastu rinda lööma; en sten föll från hans ~ pilti, tal langes kivi südamelt; 2) rinnaesine, kraealus, manisk; stärkt ~ tärgeldatud rinnaesine; ~a vi: ~ sig över ngt millegagi uhkustama

bröst I arvinge s2 otsene pärija; ~barn s7 rinnalaps, imik; ~ben -et anat. rinnaluu, rinnak; ~bild s3 rinnapilt; ~ cancer [-kansser] s2 med. rinnavähk; ~ droppar [-o-] pl. kõnek. rinnatilgad; ~fena sl zool. rinnauim; ~ ficka sl rinna- v. põuetasku; ~ ganges: gå ~ till väga otse asja kallale asuma, härjal sarvist kinni haarama; hoolimatult toimima; ~ harnesk [-ha:-] s7 aj. soomussärk, rinna-turvis; ~håla -n anat. rinnaõõs; ~ hållare rinnahoidja; ~höjd s3 rinnakõrgus; ~karamell s3 köha-kompvek; ~korg [-korj] -en anat. rinnakorv; ~kõrtel s2 anat. rinna-nääre; ~ lapp s2 rinnalapp; ~ lidande s6 kõnek. rinnahaigus; ~mur s2 ehit., sõj. kaitsemüür, rinnatis; ~ patient kõnek. rinnahaige; ~sim -simmet sport, rinnuliujumine; ~ton s3 rinna-toon; ta till ~ema pilti, suuri sõnu tegema; ~vidd -en rinna[ümber]mõõt; ~vårta sl rinnanibu; ~värk s2 rinna-valu; ~värn s7 1) ehit. rinnatis, balustraad; 2) sõj. brustver; kaitsevall bröt I s2 palgiparv; ummik palgiparve-

tamisel bröt II impf. vt. bryta brötling vt. kremla, riska bua vi maha karjuma, välja vilistama bubbla 1. sl mull, vull; 2. vi mulisema, mullitama, mulle ajama, pulbitsema buck!|a 1. sl 1) küür, kühm; muhk; kumerus; ~ på en sköld kilbi kumerus; 2) mõik; 3) lokk, kihar; 2. vi 1) muhklikuks v. kumeraks tegema, kaardu tõmbama; mõlki ajama, sisse muljuma; 2): ~ sig muhklikuks minema; kõmmelduma, kaardu tõmbuma; mõlki minema; lokki tõmbuma; ~ ig 1) küürus, kühmlik, kühmuline; muhklik; kumer; 2) mõlkis; 3) lokkis bud s7 1) käsk, ettekirjutus; stå till ~s käsutuses olema; 2) pakkumine; 3) teade, sõnum; få ~ om ngt millegi kohta teadet saama; 4) käskjalg, saadik; skicka ~ efter ngn kellegi järele saatma; ~a vi kutsuma, sõna saatma; ~ bärare teataja, sõnumitooja buddism budism

budget [büdjet] s3 maj. eelarve, büdžett budgef(s)|debatt [büdjet(s)-] s3 eelarve-

vaidlused (parlamendis); ~år s7 maj. eelarveaasta budgetär eelarvealane; eelarveline bud |kavle [bü:d-] s2 aj. teatekepp; sport, teatepulk; ~ning sõnumisaat-mine

budoar [bu-] s3 buduaar bud I ord s7 kirikl. käsk; ~skap s7 vt. bud 3); ~skickning [-ši-] 1) sõnumi-saatmine; 2) sõnum, teade buff s2 kõnek. tõuge, müks buffa I sl teatr. koomiline ooper buffa II vi kõnek. tõukama, müksama buffé v/, byffé

buffel s2 1) zool. pühvel; 2) pilti, mühkam; ~aktig pilti, mühaklik; ~ hjord [-ju:-] s2 pühvlikari buffert s2 tehn.

puhver; ~stat s3 pöl.

puhverriik bufflig pilti. vt. buffelaktig buga vi kummardama, kummardust tegema; han ~de djupt till svar vastuseks tegi ta sügava kummarduse; ~ sig för damerna daamide ees kummardama; krusa och ~ för ngn kellegi ees lipitsema; tråden ~de sig för vinden puud paindusid tuules v. tuule käes

bugna [bü:g-] vi vt. bågna bugning [bü:g-] kummardamine; kummardus; pilti, lipitsemine buk s2 l] kõht, vats; magu; vända ~ en i vädret pilti, kõnek. kõrvu pea alla panema, käppi v. jalgu vastu taevast sirutama; 2) kumerus; ~a vi: ~ ut paisuma; ~ sig kõhukas v. kumer olema; kõhukaks v. kumeraks muutuma

bukett s3 bukett, lillekimp buk I fena [bü.k-] sl zool. kõhuuim; ~formig [-o-] (keskelt) kumer; kõhukas; ~ fylla sl, ~ fyllnad s3 kõnek. kõhutäide; ~ gjord [-ju:-] s2 sadula- v. sedelgavöö; ~hinna -n anat. kõhukelme; ~ hinneinflammation med. kõhukelmepõletik; ~håla -n anat. kõhuõõs; ~ig vt. ~formig; ~ighet kumerus; ~|anda vi av. kõhule maanduma; ~ landning kõhulemaandumine bukolisk [-ko:-] kirj. bukooliline;

~ dikt karjaselaul, -luule bukspotf [bü:kspott] -en v. -et füsiol. kõhunäärmenõre; —kõrtel [-cö-] s2 anat. kõhunääre, pankreas bukt s3 1) kumerus, kõverus; käänd, käänak, looge; jänesehaak; göra en vid ~ suurt ringi tegema; 2) väike laht, abajas; merekäär; 3) mer. trossi-silmus; 4): få ~ med (på) ngn (ngt)buktad

kellestki (millestki) jagu saama, kellegagi (millegagi) hakkama saama buktad vt. buktig

buk |talare [bü:k-] kõhurääkija; ~talerj

kõhurääkimine bukta vi kumerdama, kõverdama; ~ (sig) kumerduma, kõverduma; looklema; jänesehaake tegema; floden ~de (sig) hit och dit jõgi lookles sinna-tänna; haren ~de in i skogen jänes jooksis haake tehes metsa bukt|ig kumer; kõver, looklev; sopiline, kääruline; ~ning kumerus; kõverus; kaar, kurv; võiv bula sl muhk, kühm buldan -en v. -et puldan, purjeriie bulevard [-a:-] s3 bulvar buJgar s3 bulgaarlane; ~isk adj. bulgaaria; ~iska 1) sl bulgaarlanna; 2) -n bulgaaria keel buljong [-jör|] s3 puljong, rammuleem;

~ tärning puljongikuubik bulklast s3 maj. puistekaup, -laadung bulla I sl murd. vt. bulle bulla II sl aj. bulla

bulla III vi: ~ upp kõnek. lauale kuh-jama, rikkalikult kostitama; pidusööki korraldama bulldogg [-og] s2 buldog bulle s2 1) kukkel; saiake; nu skall ni få se på andra bullar! pilti, nüüd hakkab asi muutuma!; 2) kok. hakkliha-pall

buller s7 lärm, kära, müra; mürin, kolin; med ~ och bång kära ja müraga; göra ~ av sig kõmu tekitama; — bas s2 kõnek. mürakaru, lärmitseja (väikeste poiste kohta); ~basius nai j. vt. ~bas; ~sam kärarikas; ~sten s2 veer- v. munakivi bulletin s3 bülletään

buMr|a vi lärmitsema, käratsema; kolisema, mürisema; det ~ r i magen kõht koriseb; ~anda lärmitsev, käratsev; kolisev, mürisev; ett ~ skratt müri-sev naer; ~ ig vt. bullersam bulna [bü:l-] vi paistetama; mädale minema; ~d s3 paistetus; mädanik, mädapaise bult s2 polt; pulk; neet(nael) bulta vi kloppima, koputama; lööma; ~ på dörren uksele kloppima v. koputama; ~ på ngn med en käpp kedagi kepiga läbi peksma; hjärtat ~r süda klopib; ~ upp kõnek. kloppimisega üles äratama bulvan s3 1) jah. peibutuslind; 2) varikuju, -isik

bums 1. adv. kõnek. otsekohe, jalamaid, paugupealt; 2. inter), pauhti!

bunden adj. p. vt. binda III; ~ form (stil) kirj. seotud kõne; bundet lån tähtajaline laen; ~het seotus; kitsendus bundit sup. vt. binda bundsförvant liitlane; ~ skap -en liitlus bunkalag s7 kõnek. seltskond, kamp; laudkond; slå sig i ~ pihl. ühest katlast sööma bunke s2 1) pütt, kauss, napp; 2) kõnek. hunnik, kuhi; en hei ~ terve hunnik, suur hulk; växa i bunkar kobaras kasvama

bunker s2, pl. ka -s 1) mer. (söe)punker; 2) sõj. punker, dott, tulistuspesa; 3) sport, palliauk (golfiväljakul) bunkra vi mer. kütust peale võtma v. laadima

bunsenbrännare keem. Bunseni põleti,

gaasipõleti bunt s2 punt, kimp, pundar; pakk; virn; en ~ brev pakk kirju; en hei ~ människor suur hulk inimesi; hela ~en kõnek. kogu kamp, kõik; ~a vi kimpu v. puntrasse köitma, kokku siduma

bunt I lager s7 tehn. tugi(kuul)laager; ~ läder s7 tallanahk; ~makare kasuksepp, köösner; ~ ning kimpu- v. puntrasseköitmine, kokkusidumine; ~tais, ~vis adv. pundi- v. kimbu- v. puntraviisi bur s2 1) puur; sitta i ~ en kõnek. vangis istuma; 2) sport, värav; bollen hamnade i ~en pall sattus väravasse; ~a vi: ~ in puuritv, pokri pistma burbrev [bü:r] s7 vt. burskapsbrev burdus 1. adj. järsk; tormakas; 2. adv.

järsult; tormakalt, ülepeakaela buren ppf. vt. bära burfågel [bü:r-] s2 puurilind burgen [-rj-] jõukas, varakas, heal järjel olev; ~het jõukus jne. burit sup. vt. bära

burk s2 purk; sitta i ~ en kõnek. vangis

v. kinni istuma burkig kõnek. toores, jõhker burlesk 1. s3 kirj., teatr. burlesk; 2. adj.

burleskne, jämekoomiline burman [bör-] s3 birmalane; ~sk adj. birma

burr inter j. oi!, oeh!; ptüi! burr|a vi kähardama; ~ upp kähar-dama; kräsutama, lokkima; krookima; ~ ig sassis, krussis; kräsuline, kähar burschikos [-u:s v. -o:s] adj. buršikoosne, buršilik

burskap [bü:-] -et jur. kodakondsus-õigus; vinna ~ pihl. tarvitusele tulema, juurduma; ~s|brev s7 koda-kondsustõendburspråk

Õt

byggnadskonst

burspråk [bü:-] s7 ehit. uuk; ärkel bus adv. kõnek.: leva ~ möllama, hullama, märatsema; ~ bas ülepeakaela, tormakalt; ~a vi mürama, möllama; ~ ihop kokku põrkama; ~ i väg (åstad) minema tormama; ~ på peale . tormama, otsa jooksma; ~e s2 1) hulgus, hulkur; huligaan; 2) koll, tont; ~ fasoner pl. huligaanikombed; ~frö s6 vulg. tänava- v. uulitsapoissi ~ ig märatsev, käratsev; huligaanlik buska vi põõsastega märgistama v. tähistama; ~ av põõsaid eemaldama; ~ sig põõsastuma, võsastuma buskablyg kõnek. häbelik, kartlik, arg; han är inte ~ av sig ta pole sugugi häbelik, ta pole häbelike killast buskage [-a:š] s7 põõsastik, võsa, tihnik buskje s2 põõsas, puhmas; sticka huvudet i ~n pilti, tagasi tõmbuma; ~ig võsane, põõsastega kaetud; ~snår s7 tihnik, padrik, rägastik; võsastik, võserik, võsik; ~teater s2 kõnek., nai j. vabaõhuteater bus |liv [bü:s-] s7: föra (leva) ~ möllama, märatsema; hulkurielu elama buss I s2 1) vapper sõjamees; vahva poiss; 2): vara ~ med ngn fam. kellegagi hea semu olema; vi är redan ~ fam. me oleme juba head sõbrad buss II s2 närimistubakatomp, tubaka-puss

buss III s2 (auto]buss; åka ~ [-(auto]bussiga-] {+(auto]bus- siga+} sõitma buss IV inter j.: ~ på honom! hass! võta!; hass!; ~a vi ässitama, võtatama, hassetama

bussarong [-or]] s3 tööpluus; ~s|byxor

laiad (meremehe) püksid buss I biljett s3 (auto)bussipilet; ~ chaufför, ~ förare (auto]bussijuht; ~ hållplats s3 (auto)bussipeatus bussig kõnek. töre, maru, vahva; det var ~ t av dig att hjälpa mig töre, et sa mind aitasid buss j konduktör (auto)bussikonduktor;

~linje s5 (auto]bussiliin bussning tehn. puks, puss buss I tidtabell s3 autobusside sõiduplaan;

~ trafik -en autobussiliiklus bus I unge s2 kõnek. võrukael; ~vader -vädret kõnek. koerailm; ~yngel s7 vt. ~unge butan s4 keem. butaan butjelj s3 pudel; ~eljera vi pudelitesse

villima

butelj I grön pudelikarva, tumeroheline; ~hais s2 pudelikael; ~korg [-korj] s2 pudelikorv; ~kork [-o-] s2 pudelikork; ~vls pudeli viisi; pudeli (te) s

butjk s3 kauplus, pood; slå igen ~en

pilti, poodi kinni panema butjks I biträde s6 (kaupluse) müüja; poe-sell; ~ centrum s8 kaubanduskeskus; ~flicka sl, ~fröken s2 (kaupluse) müüjanna; ~ fönster s7 vaateaken, vitriin; ~ råtta sl kõnek. kauplusest v. poest varastaja, pisivaras butter mossis, tusane, morn, pahur buttig murd. täidlane, tüse, matsakas buxbom [-bumm] s2 bot. pukspuu by I s2 tuuleiil, -puhang, iiling, tormi-

hoog by II s2 küla

bya I lag s7 küla(kogu)kond; küla; ~ män

pl. külaelanikud byffé s3 einelaud, puhvet; ~vagn s2 1) (liikuv) müügilaud; 2) restoran-vagun

by[folk -et külarahvas, -elanikud;

~gata sl külatänav, tanum bygd s3 1) asula; asustatud ala; 2) maakoht; ute i ~erna maal, provintsis; stad och ~ linn ja maa bygde] forskning [-o-] kodu-uurimine;

~mål s7 murre, dialekt bygel s2 1) jalus; 2) (käe]pide, sang bygg |a v2 1) ehitama; ~ och bo elama ja töötama; ~ hjonelag abielluma; 2): ~ på ngt millelegi oma lootust rajama; hans löfte är ingenting att ~ på tema lubadust ei saa uskuda; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ för ette ehitama; ~ ihop kokku ehitama; ~ in sisse ehitama; ~ om ümber ehitama; ~ på: ~ på huset med en våning majale üht korrust juurde v. peale ehitama; ~ till juurde ehitama; ~ under: ~ under en teori med starka argument teooriat hästi argumentee-rima; ~ upp üles ehitama; ~ över peale ehitama; ~ande s6 ehitamine, ehitus; ~d ehitatud; kraftigt ~ tugeva kehaehitusega; ~e s6 ehitus; ~ mästare ehitusmeister; ehitusettevõtja

byggnad s3 1) ehitamine, ehitus; ett hus under ~ ehitusel olev maja; 2) ehitus, konstitutsioon, struktuur; kroppens ~ kehaehitus; språkets ~ keele struktuur; 3) hoone, ehitis; en ~ av sten kivihoone byggnads [arbetare ehitustööline; ~ arbete s6 ehitustöö; ~ entreprenör [-ant-] ehitusettevõtja; ~fond [-o-] s3 ehitusfond; ~ förening elamuehi-tuskooperatiiv; ~ företag s7 ehitusettevõte; ~industrj -en ehitustööstus; ~ ingenjör ehitusinsener; ~ komplex s7 ehituskompleks; hoonetegrupp; — konst [-o-] -en ehituskunst, arhitek-

tuur; ~ kvarter s7 elamukvartal; ~lov [-lo:v] s7 ehitusluba; — lån s7 ehituslaen; ~ material s7 ehitusmaterjal; ~ område [-omm-] s6 ehitus-rajoon; ~plats s3 ehitusplats, -krunt; ~ projekt s7 ehit. ehitusprojekt; — stil s2 ehitusstiil; — ställning telling; ~sätt s7 ehitusviis; ~teknik -en ehitustehnika; ~ timmer s7 ehit. ehitus-puit, -mets; ~tomt [-o-] s3 ehituskrunt; ~verk s7 (suur) ehitis v. hoone; ~ verksamhet ehitustegevus byggnation ehitus (tegevus) byggning ehitis, hoone byig puhanguline; tuuline, tormine; en stark och •— vind tugev puhanguline tuul

byk s2 1) pesu(esemed); 2) pesupesemine); ha en trasa med i ~en pilti. millessegi (halvasse) segatud olema; ~a v3 (pesu) pesema byke I s6 murd. vt. byk byke II -t kollekt, halv. inimrämps, kaabakad bykerska sl pesunaine byk I kar [by:k-] s7 pesupali byling kõnek., halv. võmm (politseinik) bylt|a vi: ~ ihop kokku köitma v. mässima, kimpu köitma; ~ in, ~ på sisse pakkima v. mässima; ~e s6 kimps, komps, pamp byracka sl kõnek. karjakrants byrett s3 keem. bürett byrå I s2 kummut

byrå II s3 büroo; ~ chef [-še:f] s3 büroo-juhataja

byråI kraf bürokraat; ~krati -(e)n bürokraatia; ~ kratisk bürokraatlik; ~kra-tism bürokratism byrålåda sl kummutilaegas bysamhälle s6 maa-asula bysant|nsk adj. bütsantsi byssa -n mer. kõnek. laevaköök, kambüüs

byst s3 büst, rinnakuju; rind; ~ hållare

rinnahoidja bysätt|a aj. võlavanglasse panema; ~ ning võlavangistus; ~ ningshäkte s6 võlavangla byt |a v3 1) vahetama; ~ tåg (teisele rongile) ümber istuma; ~ ord med ngn kellegagi vestlema v. mõtteid vahetama; kellegagi

vaidlema; ~ kläder riideid vahetama, ümber riietuma; ~ ringar sõrmuseid vahetama, kihluma; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av välja vahetama, asendama; ~ om ümber vahetama; ~ sig till, ~ till sig vahetuse teel saama v. omandama; — ut välja vahetama, asendama; ~e s6 1) vahetus; vad ger

du i ~? mis sa vastu annad?; 2) rööv-v. sõjasaak; saak bytes I annons [-orjs v. -ons] s3 (korteri jms.) vahetamise kuulutus; ~ handel -n vahetuskaubandus; ~ värde s6 maj. vahetusväärtus byting põngerjas, jõmpsikas bytta sl pütt byväg s2 külavahetee byx -en, byxa sl 1) vt. ~ben; 2) pl. vt. byxor; ~ ben s7 püksireis, -säär; ~ ficka sl püksitasku; knyta näven i ~n pihl. selja taga rusikat näitama; ~hängslen pl. püksitraksid byxis kõnek. 1. inv.: hän är i ~ pihl. tal langes süda saapasäärde; 2. pred. adj. hirmunud, suures hirmus byx I kjol [-cu:l] s2 püksseelik; ~ knapp s2 püksinööp; ~ lös püksatu; ~ or pl. püksid; ~rem [-remm] s2 püksirihm; ~ ångest -en kõnek., nai j. kabuhirm; ~ ängslig kõnek. kartlik, pelglik

båda I vi 1) ennustama, tõotama; det ~r inte gott see ei tõota head; 2) kutsuma; ~ folket till middag peret lõunale kutsuma; ~ upp kokku kutsuma; han fick ~ upp allt sitt tålamod pihl. ta pidi kogu oma kannatuse kokku võtma båda II pron. pl. mõlemad; ~ två mõlemad; vi ~ meie mõlemad; de ~ bröderna mõlemad vennad; i ~ fallen mõlemal juhul; en vän till oss ~ meie mõlema sõber; enligt ~s vdr mening meie mõlema arvates; för ~s vår skull meie mõlema jaoks v. pärast; ~dera pron. pl. mõlemad, kumbki både konj.: ~ ... oeh nii(hästi) ... kui (ka); ~ du och jag nii sina kui mina båg -et kõnek. 1) luiskamine; 2) vusser-dus, soperdus; ~a vi kõnek. 1) luiskama; 2) vusserdama, soperdama bågbro s2 ehit. kaarsild båge s2 1) kaar, võiv; 2) (tikkimis- v. õmblus)raam; 3) vibu; spänna ~n för högt pihl. vibu liiga pingule tõmbama; han har flera strängar till sin ~ pilti, tal on hulk võimalusi båg|formig [-form-] kaarekujuline, kaarjas; — fris s3 ehit. kaarfriis; ~ fönster s7 ehit. kaaraken; ~gång s2 1) kaarkäik; 2) anat. poolringjuha (sisekõrvas)-, ~ig kumer, kaarjas; ~lampa sl el., tehn. leeklamp; ~na vi painduma, järele andma; ~rör s7 tehn. kaartoru båg I skjutning [-šü:t-] vibulaskmine; ~ skytt s2 ambur, ammukütt, -mees;

~skytte -t vt. ~ skjutning; —sträng

s2 vibunöör; ~såg s2 vibusaagbåg va Iv

bågvalv s7 ehi t. võlvkaar båk s2 mer. 1) paak (kaldamärk); 2) tuletorn

bål I s2 1) keha, kere; 2) bot. tüvi bål II s2 1) bool (jook); 2) kauss, nõu bål III s7 tuleriit; brännas a~e aj. tuleriidal põletama båld [-o:-] adj. poeet, julge, vapper,

kohkumatu bål I geting [bo:l-je:-] zool. vaablane, vapsik; ~ rullning sport, kereringitus; ~stor päratu suur (ka iroon.); ~verk s2 kants, kindlus, tugipunkt; kaitse-tamm, -vall bång neutr.: med buller och ~ vt. buller

bångstyrig kangekaelne, jonnakas, tõrges

bår s2 1) kanderaam; 2) surnuraam, -lava; laudis; lagd på ~ pihl. surnud bård [-o;-] s3 ääris, poort, bordüür bår I hus s7 surnukuur, -kamber; ~ täcke

s6 (surnu) kirstukate bås s7 latter, aedik, sulg båt s2 paat; laev; aurik; ge ngn (ngt) på ~en pilti, kellelegi (millelegi) käega lööma; har man tagit hin (fan) i ~en får man också ro honom i land vs. kui käe adra külge paned, siis ära vaata enam tagasi båta vi kasulik olema, kasu tooma, aitama; det ~r ingenting till sellest pole mingit kasu båt I besättning [bo:t-] mer. laevameeskond; ~ brygga sl sadamasild, kai; ~ bygge -t laevaehitus; ~ byggeri 1) vt. bygge; 2) laevatehas båteli s4 sadamahotell bågformig [bo:t-] adj. laeva- v. paadi-kujuline, laevjas; ~färd s3 laeva- v. paadisõit; ~ förare paadi- v. laeva-juht, kipper; ~förbjndelse laeva-ühendus; ~hamn s2 paadisadam, valgma, lauter; ~hus s7 paadikuur; ~ kari [-ka:r] s2 laeva- v. paadimees; ~ lag s7 paadimeeskond, paatkond; ~ last s3 laevakoorem, -laadung, last; ~ led s3 laeva(sõidu)tee; ~ ledes adv. laeval, laevaga; ~ lägenhet: med första ~ esimese laevaga; ~ motor [-or] s3 paadimootor; ~ mössa sl kõnek. paadikujuline müts båtnad [-o-] s3 kasu, abi; till allas ~

kõigile kasuks båts I hake [bo:ts-] s2 pootshaak; ~man

mer. pootsman båt|stäv [bo:t-] s2 mer. tääv; ~ timmer s7 laevaehitusmets; ~värv s7 laeva-v. paaditehas bä inter j. mää!

6*

bäck s2 oja; många ~ar små gör en stor å vs. mitu väikest ojakest, aga neist saab suur jõgi; bättre stämma i ~en än i ån vs. vääna vitsa võsult, ära mine palgilt väänama bäcken s7 1) vaagen (ka anat.); 2) geol. nõgu; 3) muus. taldrikud; simbel; ~ben pl., ~ gördel [-jö:-] s2 anat. vaagnavööde bädd s2 1) voodi, säng, ase; 2) jõesäng; 3) tehn. alus; (alus)tugi, jalg; ~a vi aset v. voodit tegema; som man ~r får man ligga vs. kuidas külvad, nõnda lõikad; ~ ned (ner) magama panema; ~ upp aset v. voodit üles tegema v. korda seadma; ~ soffa [-o-] sl diivanvoodi

bägare peeker, karikas

bägge pron. vt. båda II; ~dera pron.

vt. bådadera bälg [-lj] s2 lõõts

bälga [-lja] vi: ~ i sig kõnek. endale

kõrisse kallama bälta sl zool. soomusloom bälte s6 1) vöö; rihm; masinarihm; 2). geogr. vööde, vöönd, tsoon; 3): Orions ~ astr. Orioni tähtkuju bält| lås s7 vööpannal; ~ros -en med.

vöötohatis bänd inv.: i ~ pihtide vahel, kokku surutud

bänd |a v2 painutama, murdma; ~ av, ~ loss lahti painutama v. murdma; küljest ära v. lahti kiskuma; ~ upp lahti murdma; ~järn s7 raudkang bändsla sl mer. kokku v. külge siduma bängel s2 kõnek. mühakas, mõlkus;

võrukael, nadikael bänk s2 1) pink; 2) tööpink; 3) rida (kinos, teatris jms.); sitta på främsta ~en esimeses reas istuma; 4) taimelava; ~a vi: ~ sig istet võtma, istuma; ~ sig vid (kring) bordet laua äärde v. ümber istet võtma; de satt ~ de i sälen nad istusid saalis; ~ kamrat pinginaaber; ~ nummer s7 rea number (kinos, teatris jms.); ~rad s3 rida (kinos, teatris jms.) bär s7 mari; tvillingarna är lika som (ett par) ~ need kaksikud on teineteisega sarnased nagu kaks tilka vett bära bar burit 1) kandma; ~ ngn på sina händer kedagi kätel kandma (ka pihl.); ~ ansvar för ngt millegi eest vastutama; ~ på barn last kandma, rase olema; det må ~ eller brista! pihl. tulgu mis tuleb!, saagu mis saab!; 2) tooma; viima; bår hit böckerna! too raamatud siia!; vart bär resan? kuhu reis viib v. läheb?; det bår åt skogen pilti, asi läheb metsa poole, see lähebbärande

viltu; 3) taluma, välja kannatama; bär det som en man! talu seda nagu mees kunagi!; 4) põll. poegima, sünnitama; kon ska ~ om en månad lehm poegib kuu aja pärast; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära minema; när ska det ~ av? kõnek. millal sõit lahti läheb?; ~ av med en båtshake mer. pootshaagiga lahti lükkama v. eemale tõukama; ~ emot impers.: det bar mig emot (emot lör mig) att be om hjälp mul oli vastumeelt abi paluda; ~ hän impers.: vart bär det hån? kuhu sa lähed (te lähete)?; han såg vart det bar hän ta nägi v. mõistis, kuhupoole see tüüris; ~ igenom impers.: isen brast och det bar igenom för mig jää murdus ja ma kukkusin vette; ~ ikr|ng (külalistele toitu v. jooki) ringi pakkuma; ~ i väg impers.: nu bår det i väg nüüd läheb sõiduks lahti, nüüd on äraminek käes; — ned (ner) impers.: det bar ned i diket med dem nad kukkusid kraavi; ~ omkull impers.: det bar omkull med kälken kelk läks ümber; ~ på sig kaasas kandma; ~ till impers.: det bar så till att... juhtus nii, et...; ~ upp üles viima; pilti, toetama, kandma; ~ upp arvode tasu v. honorari kätte saama; impers.: det bär upp hela vägen tee läheb kogu aeg mäkke; ~ utför impers.: det bär utför med (för) honom pihl. tal läheb allamäge; 6): ~ sig a) end ära tasuma; affären bär sig bra äri tasub end (ära); b) juhtuma; det bar sig så att... juhtus nii, et...; c): ~ sig åt käituma

bär I ande 1) kandev; den ~ tanken pilti, peamine mõte; 2) põll. tiine; ~are 1) kandja; ~ av smitta nakkusekandja; 2) pakikandja; ~bar kantav; ~ bjälke s2 ehit. tala bär I buske [bä:r-] s2 marjapõõsas, -puhmas; — fattig vähe

marju andev v. kandev; ~ fis s2 zool. marjalutikas bär I förmåga [bä:r-] -n tehn. kandevõime bärga [-rja] vi 1) päästma; segernär ~d võit on kindlustatud; 2) (raha) kõrvale panema; 3) (vilja, heina) koristama;

4) mer.: ~ segeln purjesid koristama;

5): solen ~s (~r sig) päike loojub;

6): ~ sig a) end päästma, pääsema; han lyckades ~ sig undan ovädret tal õnnestus tormi käest pääseda; b) (rahaga) välja tulema; c) (millestki) hoiduma; vi kunde inte ~ oss för skratt me ei saanud naeru pidada; ~d adj. p. 1) päästetud, kaitstud, kindlustatud; 2) jõukas

bärgar|e [-rja-] päästja; ~lön s3 mer.

päästetasu bärgas [-rja-] dep. vt. bärga 5) bärgning [-rj-] 1) päästmine; ~ av ett fartyg laeva päästmine; 2) (vilja, heina) koristamine; 3) elatis bärgnings I arbete [-rj-] s6 päästetööd; ~ bolag s7 päästekompanii; ~båt s2 päästepaat; ~ fartyg s7 mer. pääste-laev; ~ station päästejaam bär|ig vt. bärkraftig; ~het 1) mer. kandejõud; 2) maj. harv. tasuvus, rentaablus

bäring mer. peiling

bärkasse [bä:r-] s2 kandekott

bär I klase [bä:r-] s2 marjakobar; ~korg

[-korj] s2 marjakorv bärkraft [bä:r-] -en 1) tehn. kande- v. tõstejõud; 2) maj. tasuvus, rentaablus; ~ig 1) tehn. kandejõuline; 2) maj. tasuv, rentaabel; 3) pihl. tugev, soliidne; ett ~ t bevis veenev tõend v. tõestus

bärmust [bä:r-] -en (käärimata) marja-mahl

bärnsten [bä:-] s2 merevaik börodling [-u:d-] marjakasvatus bärplan [bä:r-] s7 av. kandepind, tiib (lennukil)] ~s| båt s2 mer. tiibadega kaater, tiibur, hõljuk(laev) bärplockning [bä:rplo-] marjakorjamine bär I raket [bä:r-] s3 kanderakett; ~rem

[-remm] s2 kanderihm bärsaft [bä:r-] -en marjamahl bärstol [bä:r-] s2 kandetool, palankiin bärsärk [bä:r-] s2 aj. raevukas sõdalane; gå fram som en ~ pihl. raevutsema, maruvihas märatsema; ~a| raseri raev, maruviha, märatsushoog bärvidd [bä:r-] -en sõj. laskeulatus;

pilti, tähtsus bärvin [bä:r-] -et marjavein bär I våg -en el. kandesagedus; ~yta -n

tehn. kandepind bässe s2 murd. oinas, jäär, päss bäst superi. 1. adj. kõige parem, parim; de allra ~a vänner kõige paremad sõbrad; i ~a fail parimal juhul; på ~a möjliga sätt nii hästi kui võimalik; vid första ~a tillfälle esimesel soodsal juhul; med ~a vilja i världen kõige parema tahtmise juures; han har sett sina ~a dagar (dar) pihl. tema aeg on möödas; ~e bror! armas sõber! (kirja algusena)-, det är ~ vi går nu kõige parem v. targem, kui me nüüd lahkume; 2. adv. kõige paremini; vad tyckte du ~ om? mis sulle kõige rohkem meeldis?; jag arbetar ~ på kvällarna mul läheb õhtuti töö kõigebästa

paremini; du gör ~ i att tiga! parem vaiki!; skrattar ~ som skrattar sist vs. kes viimasena naerab, naerab kõige paremini; föreställningen pågick som ~ etendus oli parajasti täies hoos; han var som ~ upptagen ta oli parajasti hõivatud v. tööga kinni; 3. konj. just siis, kui; ~ (som) de satt och pratade ... (just siis,) kui nad (parajasti) istusid ja vestlesid ...; ~ som det var äkki, järsku, korraga bästa substantiveeritud adj. parim; det allmänna ~ üldine hüve; hoppas på det ~ parimat lootma; göra sitt ~ tegema kõik mis võimalik; det kan hända den bäste pilti, seda võib ka kõige paremas perekonnas juhtuda; förste bäste, första ~ pilti, esimene vastutulija, ükskõik kes; ta till ~ kõnek. isuga sööma; ta sig för mycket till ~ kõnek. end täis jooma bäste vt. bäst, bästa

bäste j man 1) mer. diplomita tüürimees;

2) sport, parim võistleja bättra vi parandama; ~ sig end parandama, paranema; •— på parandama; pilti, omalt poolt juurde lisama bättre komp. 1. adj. parem; bli ~ paremaks muutuma; paranema; komma på ~ tankar meelt muutma, ümber otsustama; han har sett ~ dagar ta on paremaid päevi näinud; min ~ hälft nalj. mu õrnem pool v. teinepool; — folk saksad, peenem rahvas; ~ mans barn van. parema rahva laps; nu har jag ~ tid nüüd on mul rohkem aega; så mycket ~ seda parem; ~ upp! taga paremaks!; 2. adv. paremini; det hände sig inte ~ än att... juhtus nii õnnetult, et...

bättring 1) paranemine, tervenemine; 2) kirikl.: bot och ~ meeleparandus, patukahetsus; ~s| vägen: vara på ~ paranema, tervenema bäva vi värisema, võbisema, vabisema; jorden ~de under oss maa värises meie jalgade all; jag ~ r för hans öde pilti, ma värisen v. kardan ta saatuse pärast; ~ n inv. värin, võbin, vabin; rahutus, kartus; se mot framtiden med ångest och ~ hirmu ja murega tulevikku vaatama bäver s2 zool. piiber, kobras; ~ skinn

[-ši-] s7 piibri- v. kopranahk böcker pl. vt. bok II böclding suitsuräim, -heeringas bödel s2 timukas

böj I a v2 1) painutama, kõverdama, kää-nama, kallutama; ~ knä inför ngn kellegi ees põlvi painutama; det skall ~s i tid som krokigt skall bli vs. vääna

vitsa noores eas; 2) lgv. käänama, dek-lineerima; pöörama, konjugeerima; 3) [rõhul, abisõnadega): ~ av pöörduma; vägen böjer av åt vänster tee pöördub vasakule; ~ undan kõrvale painutama; ~ upp üles painutama v. keerama; 4): ~ sig end painutama, kum-marduma; pilti, järele andma; trädet böjde sig för stormen puu paindus tormi käes; ~ sig framåt end ettepoole kallutama, ettepoole kummar-duma; ~ sig undan kõrvale pöörduma; ~ sig efter ngt end millegi järgi seadma; jag böjer mig för detta skäl see põhjus sunnib mind järele andma; ~bar painutatav, painduv; ~d 1) painutatud, kõver; 2) kalduv, nõus, valmis; jag är ~ för att tro att... ma kaldun arvama, et.. ~else 1) kalduvus; 2) kiindumus; fatta ~ för ngn (ngt) kellessegi (millessegi) kiinduma; ~ lig paindlik, nõtke; pilti. järeleandlik; ~ lighet painduvus, nõtkus; järeleandlikkus böjning 1) painutamine, painutus; paindumine; 2) käänd, käänak; pööre, pöörak; 2) lgv. käänamine, deklineeri-mine; pööramine, konjugeerimine; ~ s I fel s7 lgv. käänamis- v. pööramis-viga; ~s| hållfasthet -en tehn. painde-tugevus; ~s| ändelse lgv. käände- v. pöördelõpp böjprov s7 tehn. paindeproov, -teim böka vi songima, tuustima, kaevama; pilti, sorima, tuhnima; ~ upp lahti v. välja songima v. kaevama; ~ i gamla papper vanades paberites tuhnima bol s7 möirgamine, möire; ammumine; ~a vi 1) möirgama; ammuma; 2) kõnek. kisama, röökima, ul(g)uma, töinama

böld s3 med. (mäda)paise; ~pest -en

med. buboon- v. muhkkatk boij|a 1. sl murd., poeet, laine; 2. vi lainetama, voogama; ~ande adj. p. lainetav, voogav; ~fejslag pl. poeet. lainetus, lainete loksumine bömisk adj. böömi

bön s3 palve; kirikl. palvetamine, palvus; bedja en ~ palvetama; vända sig med en ~ till ngn kellegi poole palvega pöörduma böna I sl 1) uba; 2) vulg. plika böna II vi: ~ och be paluma, anuma bön I bok [bö:n-] palveraamat; ta till ~en pilti, härdalt paluma, anuma; ~dag s2 palvepäev bönder pl. vt. bonde bön[e]hus s7 palvemaja böne |man eestkostja, isamees [kosjade puhul)-, ~ skrift s3 palvekiribönfalla

bön|falla anuma, (härdalt) paluma; ~

ngn om hjälp kelleltki abi paluma bönformig [bö:nfo] oakujuline bönhas s2 1) aj. tsunftiväline v. illegaalne käsitööline; 2) kõnek. soperdaja, vusserdaja, haltuurategija; ~erj

1) adj. tsunftiväline v. illegaalne käsitöö; 2) kõnek. soperdamine, vusserda-mine, haltuura

bön I höra v2 (palvet) kuulda võtma; han blev bönhörd tema palvet võeti kuulda; ~pall s2 1) kirikl. palvepink;

2) nai j. mootorratta tagaiste

böra borde [bu:-] bort [bu:-] 1) pidama; man bör göra sin plikt oma kohust peab täitma; han bör vara framme na ta peaks nüüd kohal olema; du borde gå dit sa peaksid sinna minema; jag anser mig ~ göra det ma arvan, et pean

seda tegema; det borde vi ha tänkt på, det hade vi bort tänka på me oleksime pidanud sellele mõtlema; 2) (eituse puhul) tohtima; man bör aldrig glömma ei tohi kunagi unustada;

3) impers.: det bör anmärkas att... peab tähendama v. märkima, et...; det är alldeles som sig bör kõik on nii, nagu peab olema

börd [-o:-] s3 1) päritolu; harv. aadlisugu; av hög ~ kõrgest soost; han år till ~en svensk (svensk till ~en) ta on päritolult v. rahvuselt rootslane; 2) van. sündimine, sünd; sünnitus; fore Kristi ~ enne Kristuse sündimist, enne meie ajaarvamist; för tidig ~ liiga varajane sünnitus börda [-ö:-] sl koorem, kandam, raskus (ka pilti.); en kär ~ meeldiv koorem; rõõmustav sündmus; vara en ~ för ngn kellelegi koormaks v. tüliks olema; liten ~ är lång väg tung vs. pikal teel on ka väike koorem raske; lägga sten på ~(n) raskusi lisama bördig I [-ö:-] pärit, sündinud; ~ från Lappland Lapimaalt pärit, Lapimaal sündinud

bördig II [-ö:-] viljakas, viljakandev, viljarikas; ~ het viljakus jne.

börds I adel [-ö:-] -n sünniaadel; ~ stoft

[-o-] uhke oma päritolule bör|a vi algama, alustama, (peale) hakkama; ~ arbetet tidigt tööd vara alustama; det var du som ~de sina alustasid v. hakkasid peale; hon ~ de gråta ta hakkas nutma; ~ om med ngt midagi uuesti alustama; ~ på (med) arbetet tööd alustama; till att ~ med alguses, alustuseks; ~n inv. algus; i ~ alguses; från (första) ~ (päris) algusest peale; ~ till slutet lõpu algus; till en ~ alguses, alguseks, kõigepealt; ta sin ~ algama; all vår ~ är svår iga algus on raske; ~ s dep.: nu ~ det nüüd läheb lahti, nüüd algab

börs I s2 rahakott, kukkur börs II s3 maj. börs; spela på ~en börsil spekuleerima; svarta —en must turg; ~ affär s3 börsitehing; ~ mäklare börsimaakler; ~ notering börsiteade; ~ värde s6 börsihind, -kurss bör[sjting vt. laxöring bös kõnek., nalj. kuri, vihane böss|a sl 1) püss; lägga (kasta) ~n till axeln püssi õlale võtma; 2) hoiu- v. säästukarp; 3) tehn. rattapuks, -puss; laagrikere; ~kofv [-o-] s2 püssipära, -laad; ~pipa sl püssitoru, -raud; ~ skott [-o-] (bösskott) s7 püssipauk, -lask; ~smed (bössmed) s3 püssi-meister

böta vi 1) trahvi maksma; 2): ~ för ngt millegi eest karistatud saama; midagi kahetsema v. lunastama; han fick ~ för sin godtrogenhet tema kerge-usklikkus maksis talle endale kätte; 3) murd. lappima, parandama böter pl. (raha)trahv; betala ~ för ngt millegi eest trahvi maksma; döma till ~ rahatrahvi määrama bötesbelopp [-o-] -et rahatrahvi suurus,

trahviraha bötfälla v2 trahvima, rahatrahvi määrama

bövel s2 kõnek. kurat; för ~n! kurat võtku!

C

C, c [se:] -(e)t -n; def. pl. -na 1) C, c

(kirjatäht); 2) muus. do cabaret vt. kabaré

cabotage [kabota:s] -t mer. kabotaaž,

rannalaevandus, rannasõit cabriolet [kabriole:] s3 kabriolett (auto) café vt. kafé

ealmettevaccinering [kalmettvaksi] med.

BCG-vaktsineerimine camouflage [kamufla:s] vt. kamouflage camp|a [k-] vi laagrisse v. laagris asuma; lahtise taeva all v. telgis ööbima; ~are telgimatkaja; ~ ing kämping, telklaager; laagrisolek bönfalla

bön|falla anuma, (härdalt) paluma; ~

ngn om hjälp kelleltki abi paluma bönformig [bö:nfo] oakujuline bönhas s2 1) aj. tsunftiväline v. illegaalne käsitööline; 2) kõnek. soperdaja, vusserdaja, haltuurategija; ~erj

1) adj. tsunftiväline v. illegaalne käsitöö; 2) kõnek. soperdamine, vusserda-mine, haltuura

bön I höra v2 (palvet) kuulda võtma; han blev bönhörd tema palvet võeti kuulda; ~pall s2 1) kirikl. palvepink;

2) nai j. mootorratta tagaiste

böra borde [bu:-] bort [bu:-] 1) pidama; man bör göra sin plikt oma kohust peab täitma; han bör vara framme na ta peaks nüüd kohal olema; du borde gå dit sa peaksid sinna minema; jag anser mig ~ göra det ma arvan, et pean seda tegema; det borde vi ha tänkt på, det hade vi bort tänka på me oleksime pidanud sellele mõtlema; 2) (eituse puhul) tohtima; man bör aldrig glömma ei tohi kunagi unustada;

3) impers.: det bör anmärkas att... peab tähendama v. märkima, et...; det är alldeles som sig bör kõik on nii, nagu peab olema

börd [-o:-] s3 1) päritolu; harv. aadlisugu; av hög ~ kõrgest soost; han år till ~en svensk (svensk till ~en) ta on päritolult v. rahvuselt rootslane; 2) van. sündimine, sünd; sünnitus; fore Kristi ~ enne Kristuse sündimist, enne meie ajaarvamist; för tidig ~ liiga varajane sünnitus börda [-ö:-] sl koorem, kandam, raskus (ka pilti.); en kär ~ meeldiv koorem; rõõmustav sündmus; vara en ~ för ngn kellelegi koormaks v. tüliks olema; liten ~ är lång väg tung vs. pikal teel on ka väike koorem raske; lägga sten på ~(n) raskusi lisama bördig I [-ö:-] pärit, sündinud; ~ från Lappland Lapimaalt pärit, Lapimaal sündinud

bördig II [-ö:-] viljakas, viljakandev, viljarikas; ~ het viljakus jne.

börds I adel [-ö:-] -n sünniaadel; ~ stoft

[-o-] uhke oma päritolule bör|a vi algama, alustama, (peale) hakkama; ~ arbetet tidigt tööd vara alustama; det var du som ~de sina alustasid v. hakkasid peale; hon ~ de gråta ta hakkas nutma; ~ om med ngt midagi uuesti alustama; ~ på (med) arbetet tööd alustama; till att ~ med alguses, alustuseks; ~n inv. algus; i ~ alguses; från (första) ~ (päris) algusest peale; ~ till slutet lõpu algus; till en ~ alguses, alguseks, kõigepealt; ta sin ~ algama; all vår ~ är svår iga algus on raske; ~ s dep.: nu ~ det nüüd läheb lahti, nüüd algab

börs I s2 rahakott, kukkur börs II s3 maj. börs; spela på ~en börsil spekuleerima; svarta —en must turg; ~ affär s3 börsitehing; ~ mäklare börsimaakler; ~ notering börsiteade; ~ värde s6 börsihind, -kurss bör[sjting vt. laxöring bös kõnek., nalj. kuri, vihane böss|a sl 1) püss; lägga (kasta) ~n till axeln püssi õlale võtma; 2) hoiu- v. säästukarp; 3) tehn. rattapuks, -puss; laagrikere; ~kofv [-o-] s2 püssipära, -laad; ~pipa sl püssitoru, -raud; ~ skott [-o-] (bösskott) s7 püssipauk, -lask; ~smed (bössmed) s3 püssi-meister

böta vi 1) trahvi maksma; 2): ~ för ngt millegi eest karistatud saama; midagi kahetsema v. lunastama; han fick ~ för sin godtrogenhet tema kerge-usklikkus maksis talle endale kätte; 3) murd. lappima, parandama böter pl. (raha)trahv; betala ~ för ngt millegi eest trahvi maksma; döma till ~ rahatrahvi määrama bötesbelopp [-o-] -et rahatrahvi suurus,

trahviraha bötfälla v2 trahvima, rahatrahvi määrama

bövel s2 kõnek. kurat; för ~n! kurat võtku!

C

C, c [se:] -(e)t -n; def. pl. -na 1) C, c

(kirjatäht); 2) muus. do cabaret vt. kabaré

cabotage [kabota:s] -t mer. kabotaaž,

rannalaevandus, rannasõit cabriolet [kabriole:] s3 kabriolett (auto) café vt. kafé

ealmettevaccinering [kalmettvaksi] med.

BCG-vaktsineerimine camouflage [kamufla:s] vt. kamouflage camp|a [k-] vi laagrisse v. laagris asuma; lahtise taeva all v. telgis ööbima; ~are telgimatkaja; ~ ing kämping, telklaager; laagrisolekcancer

cancer [kansser] s2 med. vähkkasvaja canyon [kanjo:n] s2 geogr. kanjon cape [kep v. käp] s5 keep, peleriin, vest j akk

capita [ka:]: per ~ (iga) isiku kohta c-dur [se:dü:r] inv. muus. c-duur, do-ma-žoor

ceder s2 bot. seeder

cedera jur. edasi andma, loovutama;

pankrotti tegema ceder |lund s2 seedrimets; ~träd s7 seedripuu

ced|lj s3 lgv. sedill (komake c-tähe all) cedrat kok. suhkurdatud sidrunikoor cedroolja [-olja-] -n farm. sidruniõli celeb|er kuulus, silmapaistev, tähtis; celebra gäster kuulsad külalised; ~rera pühitsema; austama, ülistama; ~ritet 1) s3 kuulsus, kuulus isik; umgås med ortens ~ er kohalike kuulsustega läbi käima; 2) -en harv. kuulsus; platsens ~ beror på ... selle koha kuulsus on tingitud ... celest astr. taevane, taeva-; ~a meridianen taevameridiaan celibat -et kirikl. tsölibaat, vallalisus, abielutus

cell s3 1) biol. rakk, rakuke; 2) ei. element; 3) (vangi, munga) kong, kamber; sitta i enskild ~ üksikkambris istuma; 4) aiand, kärjekann; 5) pöl. [-(partei]rakuke-] {+(partei]- rakuke+}

cell I bildning rakkude moodustumine; ~formig [-o-] rakuline; kärjeline; ~ fånge s2 üksikvang; ~ fängelse üksikvangistus cell|st muus. tšellist, tšellomängija cell |kärna [-cä:-] sl biol. rakutuum cello -n celli muus. tšello cellofan s4 tsellofaan; ~ omslag s7 tsel-lofaanpakend; ~ papper -et tsello-faan(paber) cellon -en tehn. tselloon cellplasma -n biol. tsütoplasma cell I psykos [-o:s] -en, ~ skräck -en klaustrofoobia (haiguslik kinnise ruumi kartus) cell I stoff [-o-] -et v. -en tselluloosvatt;

~uil -en tekst, tsellvill celluloid -en tselluloid; ~ docka [-o-]

sl tselluloidnukk cellulosa sl bot., tehn. tselluloos; ~ industr| -(e)n tselluloositööstus; ~lack -et tsellulooslakk; ~ nitrat -et keem. nitrotselluloos; ~ silke -t kunst-siid; ~vadd -en vt. cellstoff cellämne -t biol. rakuaine cellära (cell-lära) -n biol. rakuteadus,

tsütoloogia celsiusgrad s3 Celsiuse kraad cembalo [c-] s5 muus. tšembalo

cement -en v. -et tsement; ~ beläggning tsementkate; ~ betong -en tsement-betoon; ~bruk s7 1) tsemenditehas; 2) tsementmört cementer I a 1) ehit. tsement[eer]ima; 2) tehn. tsementiitima; ~ ing 1) tsemen-t(eer)imine, tsementatsioon; 2) tse-mentiitimine cement I golv [-o-] s7 tsementpõrand; ~ lägga tsemendiga katma; ~ murbruk s7 vt. ~bruk 2); ~ platta si tse-mentplaat; ~sten -en tsementkivi; ~stål -et tsementiitteras cendré [saT]dre:] tuhkjasblond censor [-or] s3 1) tsensor, tsenseerija; 2)

ped. eksamineerija, eksaminaator cens I ur -en tsensuur; ~ urera tsenseerima; ~ urering tsenseerimine census utr. aj., pol. tsensus centaur s3 müt. kentaur center 1) -n tsenter, keskpunkt, kese; tsentrum, keskus; 2) s2 vt. ~ forward; ~back s2 sport, keskkaitsja; ~bord inv. mer. allalastav kiil; ~ forward [-fo:-] s2, pl. ka -s sport, kesktormaja; ~halv s2, ~ halvback s2 sport, keskpoolkaitsja; ~parti s4 pöl. keskerakond centi|gram [-gramm] s7 sentigramm; ~ l|ter s9 sentiliiter; ~ meter s9 sentimeeter

centner s9 tsentner; ~tung tsentnerine;

pilti, väga raske central 1. s3 tsentraal, keskkoht, keskus; 2. adj. tsentraalne, tsentraal-, kesk-; keskne; peamine; ~antenn s3 ei. ühisantenn; ~bana sl pealiin, magistraal; ~ bangård s2 peajaam; ~ byrå s3 keskbüroo, peavalitsus; ~ dirigerad [-ge:- v. -še:-] keskusest juhitav; ~figur s3 peategelane, tähtis isik; ~förvaltning keskvalitsus; ~ härd -en keskne v. peamine haigus-kolle; pilti, (spionaaži jms.) keskus, kolle

centralis|ation tsentralisatsioon, tsentra-liseeritus; ~ era tsentraliseerima, keskkohta koondama, keskkohale allutama, keskendama; ~ering tsentraliseerimine; tsentraliseerumine; kesken-damine, keskendus central |

kommité [-ko-] s3 keskkomitee; ~ledning tehn. peajuhe; ~postkontor [-postkontu:r] s7 peapostkontor; ~ station peajaam, -vaksal; ~ styrelse keskjuhatus; ~ uppvärmning,

~ värme -n keskküte centrer |a tehn. tsentreerima; ~ing

tsentreerimine centrifug s3 tehn. tsentrifuugcentrifugal

centrifugal tsentrifugaalne; — fläkt s2 tehn. tsentrifugaalventilaator; ~ gjute -t tehn. tsentrifugaalvalu; ~ kraft -en lüüs. tsentrifugaal- v. kesktõukejõud centrifugera tehn. tsentrifuugima, tsentri-fugeerima

centripetal tsentripetaalne; ~ kraft -en füüs. tsentripetaal- v. kesktõmbejõud centrum s8 tsentrum, keskus; keskosa; keskkoht, keskpunkt; i stadens — kesk- v. südalinnas; stå i ~ för intresset huvi keskpunktis asuma; ~axel s2 tehn. kesktelg; ~man pöl. keskerakondlane; ~parti s4 vt. centerparti cerat s7, s4 huulesalv cerealier pl. teravili cerebral anat. tserebraalne, peaaju-ceremonj s3 tseremoonia; tavand, pidulik kombetalitus; tseremoniaalsus; ulan vidare ~ er lihtsalt, otseteed,! ilma pikema jututa; tomma ~er puhas formaalsus; ~ei s7 vt. ~ell 1.; ~ell 1. s7 tseremoniaali 2. adj. tseremoniaalne; formaalne; pidulik; ~ mästare tseremooniameister; ~ös üliviisakas, peenutsev, tseremoonlik; ~a överdrifter pl. üleliigne tseremoonitse-mine, tseremooniaga liialdamine cerium s8 keem. tseerium cernera sõj. ümber piirama; ära lõikama

(ühendusteest jms.) cert s3 mer. laevatüüp, -klass; pilti, sort, liik

certepartj s4 mer., maj. prahileping certifikat s7 tõend, tunnistus; maj. sertifikaat

cesar|isk tseesarlik, keiserlik, isevalit-

suslik; ~jsm tsesarism, isevalitsus cesium s8 keem. tseesium cess s7 muus. do-bemoll cession 1) jur. tsessioon, loovutus; 2)

harv. pankrot, maksujõuetus cesur s3 kirj. tsesuur chagrjn [šagrer]], chagräng [šagrerj] -en

v. -et šagrään(nahk) chamotte [šamott] -n ehit. šamott;

~ tegel s7 ehit. šamott-tellis champagne [šampanj] s5 šampanja, sampus, vahuvein champinjpn [ša-] s3 bot. šampinjon champion [šampion v. cempion] inv.

sport, tšempion chang | emang [šaT)šemaT)] s7, s4 1) muutus, muudatus, 2) teatr. dekoratsioonide vahetus; ~era [šar)še;ra] 1) muutuma; 2) pleekima, luituma, värvi kaotama

chans [šarjss v. caT]ss] s3 šanss, soodus võimalus, väljavaade; ta (gripa) ~en riskeerima; ~ artad juhuslik; ~IÖS: han är ~ tal pole väljavaateid

chanspn [šar|sorj] s3 (populaarne) laul, lauluke

char [ša;r] s3 poeet, kaarik, kahe rattaga vanker; ~abang s3 saraban (sõiduvanker) charad [ša-] s3 šaraad, silpmõistatus chargera [šarše:ra] liialdama, juurde panema

charkuteri [ša-] s4, ~ affär s3 liha- ja

vorstikauplus; ~ st s3 liha- v. vorsti-kaupmees; ~ varor pl. lihakaubad, -saadused

charlatan [ša-] s3 šarlatan, petis; ~er|

s4 šarlataansus charm [ša-] -en sarm, võlu, veetlus; hon har stor ~ ta on väga sarmikas v. võluv v. veetlev v. hurmav; ~a vi kõnek. vt. ~ era; ~ ant [-ar|t v. -ant] sarmikas, võluv, veetlev, hurmav; jag mår ~ kõnek. mul läheb väga hästi; ~era võluma, veetlema, hurmama, kütkestama; ~erad: ~ av ngn kellestki võlutud v. kütkestatud; ~erande vaimustav, võluv; ~fui! meeldiv, sarmikas; ~ig kõnek. võluv; ahvatlev, võrgutav; ~lös sarmita, ebahuvitav; ~ör hurmav inimene, võlur; meelitaja, võrgutaja charterflyg [ša-] s7 lepinguline v. tellitud lend (lennukil) chartr|a [ša;-] vi (lennukit, laeva)

üürima chassj [ša-] s4 tehn. šassii chaufför [šofö:r] autojuht, sohver chaussé [šo-] s3 1) šossee, maantee; 2)

pais, (tõkke) tamm chausserad [šo-] adj. p.: hon är väl ~

tal on ilusad jalanõud chauvin|jsm [šo-] šovinism, marurahvuslus; ~ ist šovinist, marurahvuslane; ~|stisk šovinistlik, marurahvuslik check [cskk] s2, s3 tšekk; utställa (utfärda) en ~ tšekki välja kirjutama; ~a vi kõnek. kontrollima; ~ bok, ~ häfte s6 tšekiraamat chef [še:f] šeff, ülem, juhataja, juht;

~ redaktor peatoimetaja chefs I befattning [š-] šefi- v. juhataia-amet, -koht; ülema- v. juhikoht; ~ egenskap [-g-] s3 juhtimisvõime; juhiomadus; ~ ingenjör [inše-] peainsener

chefskap [š-] s7 juhatamine, juhtimine;

juhatus, juhtkond; šeflus chef[s]konstruktör [š-] peakonstruktor chefsämne [š-] s6 juhtimisvõimeline

isik, tulevane juht (ka nalj.) chemjs [š-] s3 (naiste)särk; särgiriie; ~ett s3 särgiesine, rinnaesine, manisk; pihiksärkchevaleresk

chevaleresk [š-] rüütellik; galantne, üliviisakas, kavalerlik chevelyr [š-] s3 ševelüür, juuksed,

soeng; parukas cheviot [ševiot] s3 tekst, ševiot; ~ kostym [-ko-] s3 ševiotülikond chevrotera [ševro-] väriseva häälega laulma

chevreau [ševro:] -n sevroo; ~sko s5

ševrooking, -jalats chic(k) [šikk] šikk, töre, elegantne chiffer [š-] s9, s3 šiffer, kood; monogramm; ett meddelande i ~ šifreeri-tud teade; ~nyckel -n šifri võti; ~skrift -en salakiri, šifferkiri; ~telegramm s7 šifreeritud telegramm chiffong [šifor|] s3 tekst, šifoon chiffonjé [šifonje:] s3 klappkummut chiffrer|a [š-] šifreerima, salakirjas kirjutama; ~ing šifreerimine chikan [š-] s3 1) solvamine, solvang, teotus, mõnitus; häbi(stus); 2): vaia ~ trumbita olema (kaardimängus); ~era šikaneerima; solvama, teotama, mõnitama; häbistama; ~ sig end häbistama; ~grande skandaalne; solvav, häbistav; ~ 9 s solvav, auhaavav

chilen [ci-] s3, ~are tšiillane; ~sk adj.

tšiili; ~ska sl tšiillanna chimär [š-] s3 l] kimäär, pettekujutus, viirastus; 2) bot., aiand, kimäär, pook-hübriid; ~ isk viirastuslik, petlik, näiline

chinchjlla [cincilla] sl zool. tšintšilja;

~ päis s2 tšintšiljanahk chinjong [šinjoi]] s3 šinjoon, poolparukas chintz [ci-] -en (kirju) puuvillane mööbliriie

chock [šokk] s3 1) med. šokk, närvivapustus; 2) sõf. ratsaväerünnak; göra ~ mol ngn kedagi äkitselt ründama (ka pilti.); ~a vi kõnek. vt. ~era; ~ad: vara ~ med. šokiseisundis olema; ~era šokeerima; ~erande šokeeriv

choldad [šu- v. šo-] s3 šokolaad; kakao (Jook); ~ask s2 šokolaadikarp; ~brun šokolaadpruun; ~ fabrik s3 šokolaadivabrik; ~kaka sl šokolaadi-tahvel; ~ konfekt [-ko-] s3, ~praljn s3 šokolaadikompvek; ~ pulver -pulviet kakaopulber chos[a [šo:] vi: ~ sig vigurdama, eputama; ~e|fri [šo:sfri:] loomulik, otsekohene, lihtne (inimese kohta); ~er pl. kõnek. vigurdamine, eputamine; ~ig vigurdav, eputav, tehtud, teeseldud

cicero [si:sero] -n trük. tsiitsero(kiri)

ciceron [si:seru:n] s3 (turistide) juht,

giid, tšitšeroone cider -n siider, õuna- v. pirnivein cigarr s3 sigar; ~ affär s3 tubakakaup-lus; ~ask s2 sigarikarp; ~aska -n sigarituhk; ~ cigarrett s3 sigarillo cigarrett s3 sigaret; pabeross; ~ask s2 sigareti- v. paberossikarp; ~etuj s4 portsigar, sigareti- v. paberossitoos; ~fimp s2 kõnek. koni, suitsuots, sigareti- v. paberossiots; ~ munstycke s6 sigaretipits; ~ papper -et sigareti-paber; ~rök -en sigaretisuits; ~ tändare (cigarrettändare) välgumihkel, tulemasin

cigarr I fodral s7 portsigar, sigaritoos; ~kopp [-0-] s2 vt. askkopp; ~läda

sl (puust) sigarikarp; ~ snopp [-0-] s2 (äralõigatud) sigariots; ~ stump s2 sigarijupp; ~ tändare välgumihkel, tulemasin cigarrök (cigarr-rök) -en sigarisuits cikada sl zool. tsikaad, tirt cikoria sl bot. sigur; ~ kaffe -t siguri-kohv

cilie s5 (silma)ripse; bot., zool. ripse

cineraria sl bot. tsineraaria

cinnober s2 min., keem. kinaver; ~röd

kinaverpunane cirka adv. umbes, ligikaudu cirkassier s9 tšerkess, adõgeelane cirkel s2 1) ring, sõõr; mat. ringjoon; gå (röra) sig i ~ ringi v. ringjoont mööda käima (liikuma); råka in i en ~ pilti, suletud ringi v. ummikusse sattuma; rubba ngns cirklar pilti, kellegi plaane segi ajama; 2) ring, seltskond; i deras ~ nende ringis v. seas; en religiös ~ usklike ring, usuühing; 3) tehn. sirkel; 4) astr. orbiit; ~ben s7 sirkliharu; ~bestjck s7 sirklikarp, -kast; ~ bevis s7 loog. ringtõestus; ~bage s2 kaar; ~ diagram s7 ringdiagramm; ~formig [-0-] ringikujuline, ringjas; ~gang -en ringlemine; ~ ledare ringi juhataja v. juhendaja; ~rund ümmargune; ringi-v. sõõrikujuline; ~såg s2 tehn. ketas- v. kreissaag; ~ yta sl mat. ringi pindala

cirkla vi 1) ringlema, keerlema, pöörlema, tiirlema; 2) harv. sirkliga mõõtma; 3): ~ in joont ümber tõmbama; ~d peenutsev, eputav; tehtud, teeseldud

cirkulation 1) tsirkulatsioon, ringvool, ringlus, ringe; 2) füsiol. vereringe; 3) põll. külvikord, viljajärjestus; 4) maj. ringlus, käive; ~s| bruk s7 mitme-väljasüsteem; ~s| pump s2 tehn. tsir-cirkulationsrubbning

kulatsioonipump; ~s|rubbning med. ainevahetushäire cirkulera tsirkuleerima, ringvoolus olema, ringlema, ringima, ringi käima

cirkulär 1. s7 tsirkulaar, ringkiri; 2. adj. tsirkulaarne; ringikujuline; ringlev; ~brev s7, ~ skrivelse vt. cirkulär 1. cirkum|flex s3 lgv. tsirkumfleks; ~ polär geogr. tsirkumpolaarne [ka astr.)-, arktiline; antarktiline cirkus s2 tsirkus; ~artjst s3 tsirkuseartist; ~ föreställning tsirkuseetendus cirrusmoln [-o:-] pl. meteor, kiudpilved cisalpjnsk [-i:n-] tsisalpiinne ciseler|a vi tehn. tsiseleerima; ~ad: ett ciselerat språk pilti, lihvitud kõne v. keel; ~ ing tsiseleerimine ciss s7 muus. do-diees cistern [-ä:-] s7 tsistern; ~fartyg s7 tanker, tanklaev; ~vagn [-T]n] s2 tsisternvagun citadell s7 tsitadell, kindlus, kants eit |at s7 tsitaat; ~ationstecken pl. jutumärgid, hanejalad; ~era vi tsiteerima citrat s4 keem. tsitraat citron s3 sidrun; ~fromage [-ma:š] s5 kok. sidrunitarretis; ~ glass s3 kok. sidrunijäätis; ~ gul sidrunkollane; ~saft -en sidrunimahl; ~skal s7 sidrunikoor; ~ skiva sl sidrunilõik; ~syra -n keem. sidrunhape; ~träd s7 bot. sidrunipuu citrusfrukt s3 bot. tsitrusvili citt|ra sl muus. tsitter; ~er]spel -et tsitrimäng

city [siti] -n linna kaubanduskeskus; ~dress s3 kõnek., ~dräkt s3 päeva-ülikond (must kuub ja triibulised püksid)

civil adj. tsiviil-; era-; ~a luftskyddet tsiviilõhukaitse; i ~a kläder tsiviil-v. erariietes; ~ befolkning [-o-] tsiviil-elanikkond; ~ domstol s2 jur. tsiviil-kohus; ~ dräkt s2 erariietus, tsiviil-riided; ~ ekonom s3 diplomeeritud majandusteadlane; ~flyg -et tsiviil-õhulaevastik; ~ försvar -et tsiviilkaitse; ~ ingenjör diplomeeritud insener

civilisjation tsivilisatsioon; ~era tsivili-seerima; ~ erad tsiviliseeritud; haritud

civilist v/, civilperson civil I klädd adj. p. erariides; — lista si tsiviilleht; ~mål s7 jur. tsiviilasi; ~ person s3 eraisik; ~ process jur. tsiviilprotsess; ~rätt -en jur. tsiviilõigus; — rättslig tsiviilõiguslik;

~ stånd -et perekonnaseis; ~ tjänst

-en tsiviilteenistus; ~ äktenskap s7 kodanlik abielu clairvoyant vt. klärvoajant clearing [kli:rir]] maj. kl`iiring clinch [klints] sport, klints clou [kiu:] -n tõmbenumber clown [klaun] s3 kloun c-moll [-o-] muus. c-moll, do-

minoor coach [koutš] -en 1) tõldauto; 2) treener coctail [kokteil] s2, pl. ka -s kokteil; ~ (s]blandare kokteilisegaja; ~ |s|-party [-ti] s6 kokteiliõhtu; ~ (s)shaker [-šeiker] vt. ~(s)blandare cognac vt. konjak coitus [ko-] inv. suguühe collie [kolli] s5 kolli, šoti lambakoer collier [kolje:] s3 kaelakee comeback [kamm- v. kommbäkk] -en tagasitulek (tegevsporti, filmi jne. pärast mõneaegset eemalolekut) combination [-neišn] def. pl. -s kombinesoon, türp commandotrupper [komando-] pl. sõj.

dessantüksused; merejalavägi copywriter [kopiraiter] -n reklaamteksti

v. -teate koostaja cornflakes [kornfleiks] pl. maisihelbed corps-de-logi [ko:rdeloši:] s4 (mõisa,

lossi) peahoone coulombe [kulomb] inv. ei. kulon,

ampersekund cowboy [kauboi] s3, pl. ka -s kauboi cowperapparat [kaup-] tehn. kauper crawl [kro:l] -en sport, krool; ~a vi

kroolima, krooli ujuma croqujs [kroki:] s3 krokii(joonis) croupier [krupje:] s3 krupjee csardas [cardaš] s3 tšaardaš cumulusmoln [-mo:ln] pl. meteor, rünk-pilved

cup [kupp] s3 sport, karikas; ~ match [-tš] s3, ~ tävling karikavõistlus(ed) curie [küri:] inv. füüs. kürii curium s8 keem. kuurium curry [ku-] -n karri (maitseaine) cyan s3, s4 keem. tsüaan; ~ kalium -kaliumet v. -kaliet keem. tsüaan-kaalium, kaaliumtsüaniid; ~syra -n keem. tsüaanhape; ~väte -t, ~ vätesyra -n keem. vesiniktsüaniid, sinihape cybern|etik -en küberneetika; ~ etiker küberneetik; ~ etisk küberneetiline cykel 1) [sy:-] s3, s2 tsükkel; 2) [sykkel] s2 jalgratas; åka ~ jalgrattaga sõitma; ~bana sl jalgrattatee; velodroom; ~bud s7 käskjalg, virgats (jalgrattal)-, ~däck s7 jalgrattakumm; ~ klämma sl (jalgratturi) püksiklamber; ~lopp [-o-] s7 jalgrattavõistlus, -võidusõit; ~tur s3 jalgrattamatk; ~tävling vt.cykelåkare

~lopp; ~ åkare jalgrattasõitja, jalgrattur

cykla vi jalgrattaga sõitma cyklamen inv. bot. alpikann cykling jalgrattasõit cyklisk tsükliline cyklist jalgrattur

cyklon [-o:n] s3 meteor., tehn. tsüklon cyklop [-o:p] s3 müt. kükloop cyklotron [-o:n] tehn. tsüklotron c yl j nder s2 silinder; ~formig [-o-] silind-

rikujuline; ~hatt s2 silinder- v. torukübar; ~såg s2 tehn. silindersaag cyl|ndrisk silindriline; silinderjas; silind-

rikujuline cymbal s3 muus. simbel cyn|iker küünik; ~isk küüniline; ~|sm

künism, küünilisus cypress bot. küpress

cypri I er s9, ~ ot s3 Küprose elanik, küp-

roslane; ~otisk [-o;-] adj. küprose cysta sl med. tsüst

cytoiogi [-logi;] biol. tsütoloogia, raku-teadus

D

D, d -(e)t -n; dei. pl. -na 1) D, d [kirjatäht)-, 2) muus. re dabba vi: ~ sig kõnek. eksima, jämedat viga tegema dadda sl kõnek. lapsehoidja dadel s2 dattel; ~palm s3 datlipalm dag s2 päev; en (vacker) ~ ühel (ilusal) päeval; göra sig en glad ~ lõbutsema, pidutsema; vara (känna sig) ~en efter pohmeluses v. kassiahastuses v. kaatris olema; ~en lång päev läbi; endera'~en neil päevil; ~ för ~ päev-päevalt; ~ ut oeh ~ in päevast päeva; den ~ som i ~ är (just) täna; var fjortonde ~ iga kahe nädala tagant; våra ~ars Sverige meie päevade v. tänapäeva Rootsi; kommer ~ kommer råd vs. hommik on õhtust targem; den ~en den sorgen ei maksa enneaegu muretseda; igal päeval oma mured; en fråga för ~en päevaküsimusi leva tör ~en tänasele päevale elama, ühe päeva peremees olema; i' ~ täna; i åtta ~ar nädala pärast; j' ~ om ett år täna ühe aasta pärast; ännu i denna ~ veel tänapäevalgi; i ~ar na neil päevil; i våra —ar meie päevil, tänapäeval; kors i all min dar! jumal hoidku!; om (på) ~ en päeval,

päevaajal; en gång om ~en üks kord päevas; på gamla ~ar vanas eas; på mången god ~ palju päevi, pikka aega; bringa i ~en päevavalgele tooma; klart som ~en päevselge; likna (vara) ngn upp i ~en kellegagi tugevasti sarnanema; mitt på ljusa ~en päise päeva ajal; se ~en päevavalgust nägema; vacker som en ~ imekaunis

dag I a inv.: ta ngn av — kedagi surmama v. tapma; ~a |kari s2 päeviline, päevatööline; ~as dep. vi koitma; ~bok päevik, päevaraamat; ~ brott [-o-] s7 mäend. pealmaakaevanda-

mine; ~bräckning koidik, puhteaeg; ~drivare päevavaras; ~driver| logelemine; ~drömmare unistaja; ~er s2 (päeva)valgus; det var full ~ väljas oli täiesti valge; ställa ngt i gynnsam ~ midagi soodsasse valgusse seadma; skuggor och dagrar vari ja valgus dagg I s2 nuut, kantsik dagg II -en meteor, kaste; ~ frisk värske v. puhas nagu kaste; ~ ig kastene; ~kåpa sl bot. kortsleht; ~mask s2 vihmauss

dag I gryning koit, koidik, agu; ~hem s7 lastepäevakodu; ~jämning pööripäev; astr. võrdpäevsus; ~lig igapäevane; ~ ligdags iga päev, päevast päeva; ~ ligen iga päev; ~fönare päevatööline; ~ning koit; i ~en koidu ajal; ~ officer -(e)n -are korrapidaja ohvitser; ~order [-o-] sõj. päevakäsk; ~ ordning [-o:-] päevakord

dags [daks]: hur ~? mis kellaajal?; så här ~ sel kellaajal; det är så ~ nu iroon. nüüd on tõesti õige aeg; nu till ~ praegu

dags I aktuell aktuaalne, päevakajaline; ~ böter pl. päevateenistuse suurusel põhinev rahatrahv; ~ ens: ~ sanning sulatõsi, jumalatõsi; ~ förtjänst s3 päe-vateenistus; ~kurs s3 maj. päevakurss; ~ ljus -et päevavalgus; vid ~ päevavalgel dagslända sl zool. ühepäevik dags I marsch s3 sõj. päevateekond; ~meja -n päevane sula; ~ nyheter pl. päevauudised; ~ pressen ajakirjandus; ~pris s7, s4 maj. päevahind; ~ resa sl päevateekond; ~ temperatur päevane temperatuur; ~ tidning päevaleht; ~verkare päevatööline; ~verke s6 päevatöö dag j teckna vi dateerima, kuupäevaga cykelåkare

91

dagteckna

~lopp; ~ åkare jalgrattasõitja, jalgrattur

cykla vi jalgrattaga sõitma cyklamen inv. bot. alpikann cykling jalgrattasõit cyklisk tsükliline cyklist jalgrattur

cyklon [-o:n] s3 meteor., tehn. tsüklon cyklop [-o:p] s3 müt. kükloop cyklotron [-o:n] tehn. tsüklotron c yl j nder s2 silinder; ~formig [-o-] silind-

rikujuline; ~hatt s2 silinder- v. torukübar; ~såg s2 tehn. silindersaag cyl|ndrisk silindriline; silinderjas; silind-

rikujuline cymbal s3 muus. simbel cyn|iker küünik; ~isk küüniline; ~|sm

künism, küünilisus cypress bot. küpress

cypri I er s9, ~ ot s3 Küprose elanik, küp-

roslane; ~otisk [-o;-] adj. küprose cysta sl med. tsüst

cytoiogi [-logi;] biol. tsütoloogia, raku-teadus

D

D, d -(e)t -n; dei. pl. -na 1) D, d [kirjatäht)-, 2) muus. re dabba vi: ~ sig kõnek. eksima, jämedat viga tegema dadda sl kõnek. lapsehoidja dadel s2 dattel; ~palm s3 datlipalm dag s2 päev; en (vacker) ~ ühel (ilusal) päeval; göra sig en glad ~ lõbutsema, pidutsema; vara (känna sig) ~en efter pohmeluses v. kassiahastuses v. kaatris olema; ~en lång päev läbi; endera'~en neil päevil; ~ för ~ päev-päevalt; ~ ut oeh ~ in päevast päeva; den ~ som i ~ är (just) täna; var fjortonde ~ iga kahe nädala tagant; våra ~ars Sverige meie päevade v. tänapäeva Rootsi; kommer ~ kommer råd vs. hommik on õhtust targem; den ~en den sorgen ei maksa enneaegu muretseda; igal päeval oma mured; en fråga för ~en päevaküsimusi leva tör ~en tänasele päevale elama, ühe päeva peremees olema; i' ~ täna; i åtta ~ar nädala pärast; j' ~ om ett år täna ühe aasta pärast; ännu i denna ~ veel tänapäevalgi; i ~ar na neil päevil; i våra —ar meie päevil, tänapäeval; kors i all min dar! jumal hoidku!; om (på) ~ en päeval,

päevaajal; en gång om ~en üks kord päevas; på gamla ~ar vanas eas; på mången god ~ palju päevi, pikka aega; bringa i ~en päevavalgele tooma; klart som ~en päevselge; likna (vara) ngn upp i ~en kellegagi tugevasti sarnanema; mitt på ljusa ~en päise päeva ajal; se ~en päevavalgust nägema; vacker som en ~ imekaunis

dag I a inv.: ta ngn av — kedagi surmama v. tapma; ~a |kari s2 päeviline, päevatööline; ~as dep. vi koitma; ~bok päevik, päevaraamat; ~ brott [-o-] s7 mäend. pealmaakaevanda-

mine; ~bräckning koidik, puhteaeg; ~drivare päevavaras; ~driver| logelemine; ~drömmare unistaja; ~er s2 (päeva)valgus; det var full ~ väljas oli täiesti valge; ställa ngt i gynnsam ~ midagi soodsasse valgusse seadma; skuggor och dagrar vari ja valgus dagg I s2 nuut, kantsik dagg II -en meteor, kaste; ~ frisk värske v. puhas nagu kaste; ~ ig kastene; ~kåpa sl bot. kortsleht; ~mask s2 vihmauss

dag I gryning koit, koidik, agu; ~hem s7 lastepäevakodu; ~jämning pööripäev; astr. võrdpäevsus; ~lig igapäevane; ~ ligdags iga päev, päevast päeva; ~ ligen iga päev; ~fönare päevatööline; ~ning koit; i ~en koidu ajal; ~ officer -(e)n -are korrapidaja ohvitser; ~order [-o-] sõj. päevakäsk; ~ ordning [-o:-] päevakord

dags [daks]: hur ~? mis kellaajal?; så här ~ sel kellaajal; det är så ~ nu iroon. nüüd on tõesti õige aeg; nu till ~ praegu

dags I aktuell aktuaalne, päevakajaline; ~ böter pl. päevateenistuse suurusel põhinev rahatrahv; ~ ens: ~ sanning sulatõsi, jumalatõsi; ~ förtjänst s3 päe-vateenistus; ~kurs s3 maj. päevakurss; ~ ljus -et päevavalgus; vid ~ päevavalgel dagslända sl zool. ühepäevik dags I marsch s3 sõj. päevateekond; ~meja -n päevane sula; ~ nyheter pl. päevauudised; ~ pressen ajakirjandus; ~pris s7, s4 maj. päevahind; ~ resa sl päevateekond; ~ temperatur päevane temperatuur; ~ tidning päevaleht; ~verkare päevatööline; ~verke s6 päevatöö dag j teckna vi dateerima, kuupäevagadagtinga

varustama; ~ tinga vi 1) kompromis` sile minema, järeleandmisi tegema; 2) van. läbirääkimisi pidama; 3) kapitu-leeruma; ~traktamente s6 päevaraha dahlia [da:lia] sl bot. daalia dakapo 1. adv. bis!, korrata!; 2. s6 muus.

kordamine daktyl s3 kii), daktül dals2 org

dala vi laskuma, aeglaselt langema

daler s9 aj. taaler

dalgång s2 pikk kitsas org

dalj s7 kõnek. peks, nahatäis; ge ngn

~ kellelegi nahatäit andma dal |kari s2 1) vt. dalmas; 2) kõnek. jäme vale, luiskamine; slå ~ ai i ngn kellelegi valetama, kedagi petma; ~kulla sl Dalarna naine v. tüdruk dallra vi värisema, värelema, võnkuma,

vibreerima dal I mas s2 Dalarna mees; ~ mål -et

dalarna murre dal I ripa sl zool. rabakana; ~sänka sl

nõgu, väike org dalt s7 hellitamine, õrnutsemine; helli-tus, õrnus; ~a vi: ~ med ngn kedagi hellitama, kellegagi õrnutsema dam I s3 1) daam; 2) lipp [malend)-, 3)

emand (kaait); tamm [kabes) dam II -an kabe, tamka damask s3 sääris, kedri damast s3 tekst, damast dam j avdelning naisteruum; ~ badhus s7 naistesaun; ~ bekant naistuttav; ~ besök s7: han hai ~ tal on daam külas; ~ bjudning daamide koosviibimine

damejeanne [dam(e)šann] s5 korvpudel dam|frisering naistejuuksuri töökoda; ~ frisör, ~ frisörska naistejuuksur; ~ gambit s2, s3 lipugambiit; ~ kläder pl. naisteriided; ~ konfektion naisteriiete kauplus; ~kör s3 naiskoor; ~ lag s7 spoit. naiskond damm I s2 1) pais, tamm; 2) paisjärv, tiik

damm II s7 tolm; liva (löia) upp mycket

~ pilti, palju kära tekitama damma I vi 1) tolmama; 2) tolmu pühkima; ~ av tolmust puhastama; ~ nei tolmuseks tegema damma II vi kõnek. lööma, peksma;

~ ihop karvupidi kokku minema damm I anläggning, ~byggnad s3 tamm, pais

damm I handduk s2 tolmulapp; ~ig tolmune; ~korn s7 tolmukübe dammlucka sl vesivärav dammoln (damm-moln) s7 tolmupilv damm |suga tolmuimejaga puhastama;

~ sugare tolmuimeja; ~ torka [-o-]

vi tolmu pühkima; ~ trasa sl tolmulapp; ~ vippa sl (sulgedest) tolmuhari dämning tolmupühkimine damp impf. vt. dimpa damrum s7 daamide ruum [hotellis jm.) damspel -et kabemäng dam I sällskap -et: i ~ daami(de) seltskonnas; ~ tidning naisteajakiri; ~ toalett s3 naistetualett; ~ väska sl käekott

dana vi 1) looma; vormima, kujundama;

2) kasvatama, õpetama dana | arv s7 jui. vaibevara dank I s2 rasvaküünal dank II: slå ~ logelema, laisklema dans s3 tants; boija ~en tantsu alustama; det gåi som en ~ läheb nagu lepse reega; bjuda på ~ tantsima kutsuma; låi jag be om en ~? tohin ma tantsima paluda?; ~a vi tantsima; ~ eltei ngns pipa kellegi pilli järgi tantsima; ~ ut 1) tantsu alustama; 2) tantsu lõpetama; ~ ut julen jõulupühi laste tantsupeoga lõpetama dans |ande tantsiv; de ~ tantsijad; ~are tantsija; ~bana sl (vabaõhu)-tantsupõrand; ~erska tantsijanna; ~golv [-o-] s7 tantsupõrand dansk 1. adj. taani; 2. s2 taanlane; ~a

1) sl taanlanna; 2) -n taani keel dans I lek s2 ringmäng; ~ lektion tantsutund; ~lõkal s3 tantsusaal; ~lysten tantsuhimuline; ~ lärare, ~ lärarjnna tantsuõpetaja; ~mus|k -en tantsumuusika; ~orkester [-o-] s2 tantsuorkester; ~ sjuka -jj med. tantstõbi; ~steg s7 tantsusamm; ~ tillställning tantsuõhtu, -pidu; ~visa sl tantsulaul; ~ör tantsija; ~ös tantsijanna darr s7 värin, võbin, vabin; vappumine; ~a vi värisema, võbisema; vappuma; ~ av köld külmast lõdisema; ~ i hela kioppen üleni värisema; hon ~i på handen ta käsi väriseb; ~ iöi ngt millegi pärast hirmul olema darr |ande värisev, võbisev; värelev; ~gräs -et bot. värihein; ~hänt: han åi så ~ ta käed värisevad kõvasti; ~ ig värisev, võbisev; tudisev; ~ ning värin, võbin; vappumine; ~ rocka (daiiocka) sl zool. elektrirai; ~ål s2 zool. elektriangerjas dask 1) s7 nahatäis, peks; 2) s2 laks.

võmm; ~a vi laksu v. võmmu andma dass s7 kõnek. kemmerg, väljakäik data pl. 1) vt. datum; 2) andmed, faktid; ~ behandling andmetöötlus; ~mas-k|n s3 elektronarvuti, raal

datera dateerima; — sig från 1700-talet

18. sajandist pärinema v. pärit olemadato

dato s6 kuupäev; från dags a ~ käesolevast kuupäevast alates; till dags ~ käesoleva kuupäevani dator -n -er elektronarvuti, raal datt vt. ditt II

datum s8 daatum, kuupäev; av gammalt ~ ammune, vana; av sent ~ hiljutine; vad år det lör — i dag? mis kuupäev täna on? d-dur inv. muus. d-duur, re-mažoor de [de:, domm, di:] 1. pion. nemad, nad, need; ~ där nood; •— här need (siin); ~ som ... need, kes ...; ~ sägei att... räägitakse, et...; 2. määrav vaba artikkel: ~ flesta människor suurem osa inimesi; ~ mina minu perekond, mu omaksed debarker|a maabuma, maale minema; maha laadima; ~ing maabumine; mahalaadimine debatt s3 arutelu, läbirääkimised; ställa ngt under ~ midagi arutusele panema; ~era debateerima, vaidlema; ~ inlägg s? sõnavõtt läbirääkimistel; ~ämne s6 arutusel olev küsimus; ~ör läbirääkimistest osavõtja debet neutr. maj. deebet debitera maj. debiteerima debitor [-or] s3 maj. deebitor, võlgnik debut s3 debüüt; ~ant debütant; ~bok

esikteos; ~era debüteerima december utr. detsember, detsembri- v. jõulukuu

decennium s4 aastakümme, kümnend decentraliser|a detsentraliseerima; ~ing

detsentralisatsioon decharge [-šarš] s5 pöl. vastutusest

vabastamine dechiffrer|a dešifreerima; ~ ing dešifree-

rimine deciderad kindel, selge deci|gram s7 detsigramm; -—- liter s2 detsiliiter

decimal s3 mat. detsimaal- v. kümnend-arv; ~bråk s7 mat. kümnendmurd; ~system -et mat. detsimaal- v. kümnendsüsteem; ~våg s2 detsimaal- v. kümnendkaal (ud) decimer|a tunduvalt vähendama; ~ing: ~ av personalen personali koondamine

decimeter s9 detsimeeter deckare kõnek. 1) detektiiv, salapolitseinik; 2) detektiivromaan dedicera pühendama, deditseerima dedikjation pühendus, dedikatsioon; ~ationsexemplar s7 autori pühendusega eksemplar deducera dedutseerima, tuletama deduk|tion deduktsioon; ~tiv deduktiivne

defatt||sm [-fe-] defetism, lüüasaamis-meeleolu; ~istisk defetistlik, alistuv defekt 1. s3 defekt, viga, rike, puudus;

2. adj. puudulik; defektne; defektiivne defensiv 1. s3 defensiiv; 2. adj. defen-siivne; hålla sig på ~en kaitse valmis olema, end kaitsma; — krig s7 defensiiv- v. kaitsesõda deficit s7 defitsiit, puudujääk defilera defileerima

defini | era defineerima, määratlema; ~ erbar defineeritav, määratletav; ~tion definitsioon, määratlus; ~t|v definitiivne, lõplik, otsustav deflation maj., g eol. deflatsioon deform | ation deformatsioon; ~ era deformeerima, moonutama; ~ Het deformeeritus, moonutatus deg s2 tainas, taigen degel s2 tiigel

degener|ation degeneratsioon, mandumine; ~at|v degeneratiivne; ~era degenereeruma, manduma degig tainataoline

degrad|era degradeerima; ~ering degradeerimine degression alanemine, kahanemine de | jsm filos, deism; ~ ist deist dejlig van., murd., poeet, ilus, armas, kena

dekad s3 kümnend, aastakümme;

dekaad, kümmepäevak dekad|ans [-dar]s] -en dekadents, langus; ~ent dekadentlik dekan s3, ~ us dekaan dekjs [de:-] inv.: vara på ~ kõnek. omadega läbi olema; komma på ~ alla käima; ~ figur kahtlane v. allakäinud tüüp deklam | ation deklamatsioon, ilulugemine; ~era deklameerima, etlema deklar|ant tuludeklaratsiooni esitaja; ~ation 1) tuludeklaratsioon; 2) tollideklaratsioon; ~era 1) deklareerima; 2) oma tulusid (jms.) üles andma, oma tulude (jms.) kohta andmeid esitama deklassera deklasseerima deklin|ation 1) füüs., astr., lgv. deklinat-sioon; 2) lgv. käändkond; käänamine; ~era 1) lgv. käänama, deklineerima; 2) füüs., astr. deklineeruma, kõrvale kalduma; 3) kuhtuma, närbuma, närtsima

dekollet|age [-kol(e)ta:š] s4 dekoltee;

~erad dekolteeritud dekor [-o:r] s3 kunst, dekoor; ~ation 1) dekoratsioon; kaunistus; 2) aumärk, orden; ~at|v dekoratiivne; ~atö» dekoraator; lavakujundaja; ~era 1) dekoreerima; kaunistama; 2) autasustamadekorum

dekorum [-ko:-] neutr. sündsus, viisakus; iaktta ~ sündsalt käituma, viisakus-nõuetest kinni pidama dekret s7 pöl. dekreet, määrus, seadlus;

~era dekreteerima del s2 1) osa; en roman i två ~ar kaheosaline romaan; en ~ av eleverna osa õpilasi; en — tror att. . . mõned arvavad, et...; för en ~ år sedan mitme aasta eest; en hei ~ fel päris suur hulk vigu; en hei ~ besvär üsna palju tüli; till en ~ osalt, osaliselt; till någon ~ mingil määral; till större ~en suuremalt osalt, enamasti; få sin beskärda ~ õiglasel määral osa saama; rum med ~ i kök tuba köögi kasutamisega; komma till ~ osaks saama; få ~ av ngt millestki teada saama; jag för min — mina omalt poolt; 2): i den ~en selles suhtes; till alla ~ ar igas suhtes; för ingen ~ mitte mingil juhul; 3): för all ~ pole viga, ärge muretsege; ja, för all ~ jah, kindlasti; låt honom för all ~ inte få veta det vaadake, et ta sellest mingil juhul teada ei saaks; gör er för all ~ inget besvär

palun, ärge tehke endale tüli dela vi 1) jagama; ~ i fyra delar neljaks jagama; ~ i lika delar võrdseteks osadeks jagama; ~ ngns åsikt kellegi seisukohta jagama; ~ rum med ngn kellegagi ühes toas elama; ~ lika õiglaselt jagama, võrdseteks osadeks jagama; ~ med sig teistega jagama; — ut välja jagama, välja andma, jaotama; ~ ut slag hoope jagama; ~ ut post posti kätte toimetama; 2): ~ sig a) jagunema; b) hargnema; ~d jagatud; därom råder ~e meningar selles küsimuses lähevad arvamused lahku del|aktig osaline, kaastegev; vara ~ i (av) ngt milleski osaline olema; ~aktighet osavõtt, kaastegevus, kaaslus; ~bar jagatav; jaguv deleg|at delegaat, saadik; ~ation delegatsioon, saatkond; ~era delegee-rima; de ~ de delegaadid, saadikud delfin s3 zool. delfiin del| giva teatama; ~givning teadaanne delikat 1) maitsev, hõrk; 2) delikaatne,

peenetundeline, õrn, hell delikatess 1) delikatess, hõrgutis; 2) delikaatsus, peenetundelisus; ~ affär s3 gastronoomiakauplus delinkvent seaduserikkuja delirium s4 med. deliirium del I leverans -en osaline kätte- v. kohaletoimetamine; ~ ning jagamine, jaotamine; jagunemine

delo inv.: komma (råka) i ~ med ngn kellegagi tülli minema; ligga (vara) i ~ med ngn kellegagi tülis olema dels osalt, osaliselt; ~ ... ~ ühelt poolt... teiselt poolt; niihästi... kui ka

delta s6 1) geogr. delta; 2) delta (kreeka täht)

del |ta|ga] 1) osa võtma, osalema; ~ i omkostnaderna osa kulusid enda peale võtma; 2) kaasa tundma; jag deltar i er sorg tunnen teie leinale kaasa; ~ tagande 1. adj. p. 1) osavõttev, osalev; de ~ osavõtjad; 2) osavõtlik, kaastundlik; 2. s6 1) osavõtt; 2) osavõtlikkus, kaastunne; känna ~ med (för) ngn kellelegi kaasa tundma; ~ tagare osavõtja; ~tid s3 lühendatud tööaeg; ~tidsanställd lühendatud tööajaga töötav tööline v. teenistuja; ~ tidsarbete s6 lühendatud tööajaga töö; ~vis 1. adj. osaline; 2. adv. osalt, osaliselt; ~ ägare osanik, kaasomanik dem [demm, kõnek. domm] pron. neid;

~ som ... neid, kes ... demagog [-o:g] s3 demagoog; ~i s3

demagoogia; ~ isk demagoogiline demarkationslinje s5 demarkatsioonijoon demarsch s3 pöl. demarš demaskera demaskeerima, maski ära

võtma, paljastama dement|era vi dementeerima, ümber

lükkama; ~ i ümberlükkamine demilitariser|a demilitariseerima; ~ing

demilitariseerimine demimonde [-mõnd] s3 poolmaailm,

kahtlase kuulsusega ringkonnad demission ametist lahkumine; ~era

ametist lahkuma demobiliser| a demobiliseerima; ~ing

demobilisatsioon demograf s3 demograaf; ~? -(e)n demograafia

demokrat demokraat; ~i -(e)n demokraatia; ~ isera demokratiseerima; ~ isering demokratiseerimine; ~ isk demokraatlik demoler|a purustama, lammutama;

~ ing purustamine, lammutamine demon [-o:n] s3 deemon; ~ isk deemonlik

demonstr|ant [-o-] demonstrant, meele-avaldaja; ~ ation demonstratsioon, meeleavaldus; ~ativ demonstratiivne; ~era demonstreerima, näitama; meeleavaldusest osa võtma demonter|a demonteerima; ~ing demonteerimine, demontaaž demoraliser|a demoraliseerima; ~ande demoraliseeriv; — ing demoralisat-sioonden

den 1. määrav vaba artikkel: ~ 3 ma) 3. mai, 3-ndal mail; ~ gamle mannen see vana mees-; 2. pron, see; tema; too; se på ~l vaata seda!; ~ där too; ~ här see (siin); ~ som... see, kes...; han är inte ~ som ger sig tema pole selline, kes alla annaks; herr ~ och ~ härra see ja see; ~ eller ~ see või teine denaturera denatureerima; ~d sprit

denatureeritud piiritus denn|e, -~a pron. see; denna bok see raamat; denne man see mees; den 7 dennes 7. selle

kuu päeval; (substantiivselt) see; too; tema densamm|e, ~a pron, seesama dent|al 1. s3 dentaal; 2. adj. dentaalne;

~ ist hambatehnik departement s7 1) departemang; 2) osakond; 3) ministeerium; -~s|chef s3 minister

depensera (raha) välja andma, kulutama depesch s3 depešš; ~byrå s3 telegraafiagentuur deplacement s7 mer. veeväljasurve deponens [-o:-] lgv. depoonens deponera deponeerima, hoiule andma, hoiustama

deport|ation [-po-] deportatsioon, sund-asumisele saatmine, küüditamine; ~era sundasumisele saatma, küüditama

deposition hoiuleandmine, hoiustamine depravera kõlbeliselt rikkuma depreciera väärtust vähendama, deval-

veerima depression depressioon deprimera rõhuma, masendama deput|ation saatkond, deputatsioon; ~erad -en -e deputaat, saadik, esindaja; ~ erade | kammare saadikutekoda depå s3 ladu, säilituspaik; ~ fartyg s7

sõj. baaslaev derangera [-rar|š-] segadusse v. korratusse viima, segi paiskama deras pron. nende

deriv|at s7 keem., lgv. derivaat, tuletis; ~ata sl mat. tuletis; ~era derivee-rima, tuletama dermatolog [-o:g] dermatoloog; ~j -(e)n dermatoloogia; ~isk dermatoloo-giline dervjsch s3 derviš desamma pron. needsamad desarmer|a desarmeerima; ~ing des-

armeerimine desav[ojuera pöl. desavueerima desert|era deserteerima, väeosast omavoliliselt lahkuma; ~ering deserteerimine; ~ör desertöör, väejooksik designera [-sirjn-] ametisse määrama

desillusion pettumus, illusioonide purunemine; ~ erad pettunud des I infektera desinfitseerima; ~ infektion desinfektsioon; — infic(i)era vt. ~ infektera deskript|v deskriptiivne, kirjeldav des I organisera desorganiseerima;

~ orientera desorienteerima desperat desperaatne, meeleheitlik;

~ ion meeleheide despot [-o:t] s3 despoot, vägivallavalit-seja; ~| -(e)n despootia, vägivalla-valitsus; ~ isk despootlik; ~ välde s6 despotism dess I s7 muus. re-bemoll dess II 1. pron. selle, tolle; kõnek. ka nende; 2. adv.: innan ~ enne seda; sedan ~ sellest ajast peale; till ~ seni, kuni; ~ mer seda enam; ~ bättre seda parem; ~ bättre hände ingenting õnneks ei juhtunud midagi; ~ värre kahjuks dessa need; nood

dess-dur muus. des-duur, re-mažoor

dessemellan vahepeal

dessert [-sä:r] s3 dessert, järelroog;

~vin s4 dessertvein dess I fönnnan enne seda; ~ förutan selleta

dessinatör disainer

dess|Mkes samuti; ~utom peale selle dessäng s3 1) plaan, kavatsus; 2) vihje,

viide; 3) disain destill|at s7 keem. destillaat, aetis; ~ation destilleerimine; ~era destil-leerima; ~ering vt. destillation destin|ation, ~ationsort s3 sihtkoht; ~erad mer.: ~ till hemorten kodusadamasse suunduv (laeva kohta) desto: ~ bättre seda parem; /u lörr ~ hellre mida varem, seda parem; icke ~ mindre sellele vaatamata, sellest hoolimata

destrukt|ion destruktsioon, purustamine, lõhkumine; ~iv destruktiivne, purustav

det 1. määrav vaba artikkel: ~ stora huset see suur maja; 2. pron. 1) see; too; tema; ~ där too; ~ här see (siin); vem är ~? kes see on?; ~ är min bror see on mu vend; ~ vill säga see tähendab; ~ var ~l no nii!, see on korras!; 2) (impersonaalse subjektina, subjekti korrelaadina): ~ regnar vihma sajab; hur går ~? kuidas läheb?; ~ år lem grader kallt külma on viis kraadi; — tjänar ingenting till att försöka pole mõtet proovida; ~ blir storm torm on tulemas; ~ är här jag bor ma elan siin; ~ är lätt att säga kerge on öelda; ~ är fredagdetalj

i dag täna on reede; ~ var bra att du kom hea, et sa tulid; ~ drar hår siin on tuuletõmbus; ~ dansades hela kvällen

tantsiti õhtu läbi; 3) (lühivas-tustes): är ~ din bok? nej, ~ är ~ inte on see sinu raamat? ei ole detalj s3 1) detail, üksikosa; üksikasi; ingå i (på) ~er üksikasjadesse süvenema; gå in på ~er peensustesse laskuma; 2): sälja i ~ maj. jaeviisi müüma; ~ anmärkning kriitiline märkus (mingi üksikasja kohta)-, ~ arbete s6 üksikasjalik v. põhjalik töö; ~erad detailne, üksikasjalik, põhjalik; ~ granskning üksikasjalik uurimine; ~handel -n jaekaubandus; ~handlare, ~ ist jaekaupmees; ~ pris s7, s4 jaehind; — rik üksikasjalik, detailiderohke

detektiv s3 detektiiv, salapolitseinik; ~a polisen kriminaalpolitsei; ~författare detektiivromaanide autor; ~ roman s3 detektiivromaan detektor [-or] s3 detektor determin|era determineerima; ~|sm

determinism deton|ation detonatsioon, plahvatus;

~era detoneerima, plahvatama detronisera troonilt kukutama detsamma pron. seesama; det gör ~ ükskõik, -puha; i ~ (just) samal hetkel; med ~ otsekohe, sedamaid, jalamaid; tack ~l tänan, teile samuti! detta pron. see; ~ om ~ niipalju selle kohta; töre ~ endine; på ~ sätt nii, sel viisil

deuterium [dev-] s8 keem. deuteerium devalver|a maj. devalveerima; ~ing

devalvatsioon deviation deviatsioon, hälve, kõrvalekalle devjs s3 deviis devot [-o:t] vaga, harras di s2: ge ~ rinnaga toitma, rinda andma; få ~ rinda saama; ~a vi 1) rinda imema; 2) rinda andma dlabas -en min. diabaas diabet |es med. diabeet, suhkurtõbi;

~ iker s9 diabeetik; ~ isk diabeetiline diabolisk [-o:-] saatanlik, kuratlik diadem s7 diadeem

diafragma -at v. -an pl. -er v. -or diafragma

diagnos [-o:s] s3 diagnoos; ställa en ~

diagnoosi panema diagnos |t|k s3 diagnostika; ~tisera

diagnoosima diagonal 1. s3 1) diagonaal; 2) diagonaal-

riie; 2. adj. diagonaalne

diagram s7 diagramm, joonis

diakon [-o:n] s3 kirikl. diakon; ~issa diakoniss

dialekt s3 dialekt, murre; ~ai adj. murdeline

dialekt|ik -en dialektika dialektisk dialektiline dialog [-o:g] dialoog, kahekõne diamant teemant; ~borr [-o-] s2, s7 tehn. teemantpuur; ~ bröllop -et tee-mantpulmad; ~ gruva sl teemandi-kaevandus diameter s2 diameeter, läbimõõt;

~rait diametraalselt diapositiv s7 diapositiiv, valguspilt diarium s4 1) päevaraamat, päevik; 2) sissetulnud ja väljaläinud kirjade registreerimise raamat diarré s3 med. diarröa, kõhulahtisus diatermi s3 med. diatermia, läbisoojutus di| barn s7 imik, rinnalaps didaktjk -en didaktika didaktisk didaktiline diesel |lok [di:s-] s7 diiselvedur; ~ motor [-or] s3 diiselmootor; ~olja [-o-] sl tehn. diisliõli diet s3 dieet; hålla ~ dieeti pidama;

~ mat -en dieettoit differen|s s3 vahe, erinevus; ~tial [-tsi-] s3 mat., tehn. diferentsiaal; ~tialkalkyl s3 mat. diferentsiaalarvu-tus; ~tialväxel s2 tehn. diferentsiaal; ~tiera [-tsi-] diferentseerima diffraktion füüs. difraktsioon diffus difuusne, laialivalguv; ~ ion

füüs., keem. difusioon difteri -(e)n med. difteeria diftong [-o-] s3 diftong, kaksiktäishäälik dig [di:g, kõnek. dei] pron. sind diger paks, kogukas, tüse; mahukas, massiivne; ~ döden def. katk, «must surm»

digestion [-gešu:n] seedimine digitalis s2 bot. digitaalis, sõrmkübar di|givning [-ji:v-] rinnaga toitmine digna [diT)na] vi nõtkuma, nõrkema, kokku varisema; ~ av svält näljast nõrkema; ett ~nde bord rikkalikult kaetud laud dignit|et [dir^ni-] s3 1) väärikus; 2) mat.

aste; ~ är s3 aukandja digression digressioon, kõrvalekaldumine

di| gris s3 põll. piimapõrsas dik|a vi kraavitama; ~ av en åker põldu kuivendama; ~e s6 kraav; ~es |kant s3, ~es|

ren s2 kraavikal-las, -serv; ~ ning kraavitamine dikt I s3 1) luuletus; 2) luule, poeesia; 3) luul, väljamõeldis

dikt II i. adj. mer. triivitud, tihitud; 2.

adv. mer. tihedalt kõrvaldikta

97

diskretion

dikta I vi luuletama, värsse kirjutama;

pilti, välja mõtlema dikta II vi mer. triivima, tihtima diktafon [-o:n] s3 tehn. diktofon diktamen -men, -mina neutr. v. utr. diktaat, etteütlus diktan: •— och traktan püüded, taotlused dikt|arbegåvning 1) andekas luuletaja; 2) luuleanne; ~are poeet, luuletaja; ~ar|gåva luuleanne; ~art s3 luule-liik

diktat s7 diktaat; etteütlus; ettekirjutus; ~or [-or] s3 diktaator; ~orisk [-u:-] diktaatorlik; ~ ur diktatuur dikter |a dikteerima; ~ingsmaskjn vt.

diktafon diktion diktsioon

dikt| konst [-o-] -en luulekunst, poeesia; ~ning luule; (kirjanduslik) looming; ~ samling luule(tus)kogu; ~verk s7 luuleteos dilemma s6, sl dilemma dilettant diletant; ~isk, ~mässig diletantlik

diligens [-šar|s] s3 aj. diližanss dill -en bot. till

dill |a vJ kõnek. jampsima; ~e s6

kõnek. 1) deliirium; 2) maania, kirg diUkött -et tilliga keedetud liha dim I bank s2 uduviir; ~biid s3 1) udu-pilt; 2) kangastus; 3) ähmane ettekujutus; ~ bildning sõj. suitsukatte tegemine

dimension dimensioon, suurus, mõõde; ~era mõõtma, suurust kindlaks määrama

dim I figur ähmane kuju, viirastus;

~ höljd udusse mähkunud diminutiv [dimmi-] 1. s4, s7 lgv. deminutiiv; 2. adj. väike, tilluke dim|ljus s7 udulatern; ~ma sl udu;

vine; ~mig udune; ähmane, segane dimpa damp dumpit kõnek. kukkuma; — av maha v. alla kukkuma; ~ i sisse kukkuma; ~ ner pilti, ootamatult ilmuma dim | ridå s3 suitsukate, -loor din pron. sinu; gör ~ plikt! tee, mis su kohus on!; ~ åsna! kõnek. sa eesel!; de ~a sinu perekond, su omaksed din|é s3 dinee, pidulik lõunasöök; ~era

lõunastama dingla vi ripnema, kõlkuma; ~ med

benen jalgu kõigutama dinosaurie s5 dinosaurus diod [-o:d] s3 ei. diood dionysisk dionüüsoslik, ekstaatiline,

ohjeldamatu dioxjd [-o-] keem. dioksiid diplom [-o:m] s7 diplom; tõend, tunnistus

diplomat s9 diplomaat; ~j -(e)n diplomaatia; ~isik 1) diplomaatiline; ~a kåren diplomaatiline korpus; 2) diplomaatlik diplomerad diplomeeritud diplomingenjör diplomeeritud insener direkt 1. adj. otsene, vahetu; ~ beröring vahetu kokkupuutumine; ~ objekt lgv. otsesihitis; ~ tåg otseühendus-rong; ~ anföring lgv. otsene kõne; 2. adv. otse, vahetult, otsekohe; täiesti; ~ från arbetet otse töölt; uppgiften är ~ felaktig see teade on täiesti väär; ~flyg(ning) vahemaandumisteta lend direkt|ion 1) juhend, juhtnöör, juhis; 2) juhatus, direktsioon; ~iv s7 direktiiv, juhtnöör

direktreferat s7 otsekommentaar, kommentaar sündmuspaigalt direktrjs direktriss, naisdirektor direkt I sändning otsesaade; — trafik -en

otseliiklus

direktor direktor, juhataja; ~s|assis-

tent direktori asetäitja dirig|ent [-ge-, -še-] dirigent; ~era

dirigeerima, juhatama, juhtima dirra vi vt. darra dis -et kerge udu, vine discipel [-sipel] s2 õpilane, jünger discipijn [disi-] s3 1) teadusharu, õppeaine; 2) distsipliin, kord; ~ brott [-o-] s7 distsipliinirikkumine; ~era distsiplineerima; ~ straff s7 distsiplinaarkaristus; ~är distsiplinaarne disharmoni disharmoonia, ebakõla;

~era disharmoneerima disharmonisk [-u:-] disharmooniline disig udune disk I s2 lett

disk II 1) -en nõude pesemine; hjälpa med ~en aitama nõusid pesta; 2) s2 sööginõud diska I vi nõusid pesema diska II vi sport, diskvalifitseerima d iskant van. tiiskant

disk j balja sl nõudepesukauss; ~ borste [-o-] s2 nõudepesuhari; ~bänk s2 nõudepesulaud; ~ maskin s3 nõudepesumasin; — medel s7 nõudepesu-vahend; ~ ning nõude pesemine diskofjl s3 grammofoniplaatide koguja diskontera [-o-] maj. diskonteerima diskontinuerlig [-o-] pidevusetu, katkendlik

diskonto [-kontu] s6 maj. diskonto diskotek s7 diskoteek, plaadikogu diskreditera diskrediteerima diskrepans [-ans, -ai]s] s3 lahkheli, erinevus

diskret diskreetne; ~a färger tagasihoidlikud värvid; — ion diskreetsus

diskriminer|a diskrimineerima; ~ing

diskrimineerimine disk I ställ s7 nõudekuivatusrest; ~ trasa

sl nõudepesulapp diskurs s3 diskurss

diskus s2 sport, ketas; ~ kastare kettaheitja; ~ kastning kettaheide diskussion diskussioon, vaidlus, arutelu;

~s| inlägg s7 sõnavõtt diskussioonil diskut|abel vaieldav; ~era diskuteerima, vaidlema, arutlema; det kan inte ~s selle üle pole mõtet vaielda, see on vaidlustetagi selge diskvaiificer|a diskvalifitseerima; ~ing

diskvalifitseerimine disk I vatten -vattnet nõudepesuvesi dispasch s3 mer. dispašš; ~ör mer. dis-pašöör

dispersion lüüs., keem. dispersioon

~era jur. seaduse täitmisest vabastama; ~ vägen del.: gå ~ dispensat-siooni kasutama; ~är [-ar]-, -en-] tuberkuloosidispanser dispersion lüüs., keem. dispersioon dispon|ent ettevõtte v. osakonna juhataja; ~era 1) käsutama, käsutuses olema; han ~r (över) sin tid ta otsustab ise, kuidas oma aega kasutada; ta on ise oma aja peremees; 2) korraldama; planeerima; ~ en uppsats kirjutist kavandama; 3) vastuvõtlikuks muutuma; ~ lör febersjukdomar palavikuhaiguste suhtes vastuvõtlikuks muutuma; ~erad 1): hon kände sig inte ~ för att sjunga tal polnud tuju v. tahtmist laulda; 2) vastuvõtlik; hon är ~ för infektioner ta on nakkuste suhtes vastuvõtlik; ~ jbel käsutuses olev, kättesaadav; ~ ibilitet: försätta i ~ pidevast teenistusest vabastama disposition 1); ställa ngt till ngns ~ midagi kellegi käsutusse andma; slå till ngns ~ kellegi käsutuses olema;

2) meeleolu; kalduvus, meelestatus;

3) plaan, kava; ~ av ett föredrag loengu plaan; 4) korraldus, ettevalmistus; abinõu; vidtaga ~er abinõusid tarvitusele võtma; ~s|fond [-o-] s3 maj. tagavarafond

disproportion [-pro-] disproportsioon disput ation 1) dispuut, vaidlus; 2) väitekirja kaitsmine; ~era 1) disputeerima; 2) väitekirja kaitsma; ~ för doktorsgraden doktoriväitekirja kaitsma dispyt s3 vaidlus, sõnavahetus diss muus. re-diees

dissek|era med. lahkama; ~tion lahkamine

dissenter aj. dissenter, nonkonformist dissertation dissertatsioon, väitekiri

dissimil|ation dissimilatsioon; ~era dis-

similleerima dissociation füüs., keem. dissotsiatsioon dissonans [-ans, -ai]s] s3 dissonants, ebakõla; lahkheli distans [-ans, -ai]s] s3 distants, vahemaa; ~era mööduma, seljataha jätma; ületama; ~ minut s3 meremiil distingerad [-ii]ge;-] distingeeritud, väljapaistev

distinkt selge, arusaadav; ~ ion erinevus, väljapaistvus; ~ions| tecken s7 sõj. aumärk, orden distra|hera tähelepanu kõrvale juhtima, segama; lõbustama; ~herad hajameelne; ~ ktion hajameelsus distribu|era distribueerima, jaotama, välja jagama; ~ering, ~tion distributsioon, jaotamine; ~tjv distribu-tiivne; ~tör jaotaja, levitaja distrikt s7 distrikt, ringkond, piirkond; ~s| läkare ringkonnaarst; ~s| åklagare ringkonnaprokurör disträ hajameelne dis |ör, ~ös etleja, deklamaator dit adv. 1) sinna; hit och ~ siia-sinna, sinna-tänna; det var ~ jag ville komma ma mõtlesin just seda, mul oli just see mõttes; 2) kuhu; gården ~ han kom talu, kuhu ta jõudis; ~hän vt. därhän; ~ hörande juurdekuuluv; asjakohane; ej ~ asjasse mittepuutuv; ~intill(s) selle ajani, sinnamaani dito 1. inv. dito, seesama; Gott nytt årl ~, ~ 1 kõnek. Head uut aastat! Teile samuti!; 2. adv. samuti, samal viisil

dit I resa sl sinnasõit

ditt I vt. din; sköt du ~ hoolitse (sina)

oma asjade eest ditt II kõnek.: prata om ~ och datt sellest ja teisest v. mitmesugustest asjadest rääkima dit I tills sinnamaani, seniajani; ~ tillsvarande senine; ~ vägen def. tee sinna; ~åt sinnapoole; ~ lutar det asi kaldub sinnapoole; något — midagi sinnapoole, midagi selletaolist diva sl diiva, lavatäht; ~later pl.

maneerlik v. peenutsev käitumine divan s3 diivan

diverg|ens s3 1) divergents, lahknemine; mat. hajuvus; 2) lahkarvamus; ~era 1) divergeerima, lahknema; mat. hajuma; 2): våra åsikter ~r i denna fråga meie seisukohad lähevad selles küsimuses lahku diverse [-vär-] 1. adj. mitmesugune, igasugune; 2. pl. pisiasjad, tühi-tähi; ~ arbetare lihttööline; —handel -n

segakauplusdividend

dividend s3 1) maj. dividend; 2) mat. jagatav

dividera 1) jagama; 2) kõnek. rääkima, arutlema

division 1) sõj. diviis; eskadrill; 2) sport. liiga

divisipnsfecken mat. jagamismärk divjsor [-or] s3 mat. jagaja djonk [djo-] s3 džonki djungel [jur]el] s3 džungel djup 1. s7 sügavus; sügavik; ge sig ut på ~et pilti, jalgealust kaotama, libedale sattuma; gå på ~et med ngt midagi põhjalikult uurima; i skogens ~ sügaval metsas; kaptenen följde fartyget i ~et kapten läks koos laevaga põhja; 2. adj. sügav; en ~ skog paks mets; den ~aste orsaken peamine põhjus; i ~aste hemlighet kõige sügavama saladuskatte all; ~a toner madalad toonid; ~ t ogillande sügav hukkamõist djup I blå sügavsinine; ~ borrning [-o-] geol. sügavpuurimine; ~ dykning sukeldumine suurtesse sügavustesse; ~ frysa sügavkülmutusse panema; ~ frysning sügavkülmutus; ~ gående 1. sügavale ulatuv; pihl. sügav, põhjalik; mer. suure süvisega; 2. s6 mer. süvis; — hav -et geogr. süvameri; ~ havsforskning okeanograafia; ~ loda vi mer. sügavust loodima; ~ na vi sügavamaks minema; ~ rotad sügavalt juurdunud; ~ sinne -t sügavamõt-telisus; ~ sinnig sügavamõtteline; ~skärpa -n fot. sügavusteravus; ~t adv. sügavalt; põhjalikult; sügavale; sjunka ~t sügavale langema, põhja käima; ~ tryck -et trük. sügavtrükk djur s7 loom; de oskäliga ~en mõistuseta v. mõistmata loomad; viida ~ metsloomad; taltsutamata loomad; slita som ett ~ töötama nagu hobune djur |art s3 loomaliik; ~ besättning loomade arv majapidamises; ~ fabel s3 valm loomadest tegelastega; ~fett s4 loomarasv; ~ försök s7 med. loom-katse; ~gård loomaaed; ~isk 1) loomalik, elajalik; 2) loomne, loomse päritoluga; ~ kretsen astr. sodiaak; ~ park s3 kaitseala; (suur) loomaaed; ~plågerj -(e)t loomapiinamine; ~riket def. loomariik; ~ skydd s7 loomakaitse; ~ skyddsförening loomakaitseselts; ~ skötare põll. loomatalitaja; ~tämjare loomataltsutaja; ~ uppfödning loomakasvatus; —vårdare loomade hooldaja; ~ värld -en loomariik djäkel vt. jäkel

djärv julge, vahva, kartmatu; lyckan s.år den ~ e bi saatus soosib julgeid; ~ as

T

dep. v2 lit. julgema, riskima; ~het julgus, vahvus, kartmatus djävjla vulg. pagana, kuradi(ma); ~ gubbel kuradi vanamees!; ~las dep. vi skandaalitsema, tüli norima; ~lig kuratlik, põrgulik; ~ ui s2 kurat; djävlar anamma! kurat võtku!; det ger jag ~en! ma vilistan selle peale!; ~ uisk kuratlik; ~ ulskap s4, ~ ulstyg s7 kuratlikud tembud d-moil muus. re-minoor dobb|el [-o-] dobblet hasartmäng, õnnemäng; ~la vi hasartmänge mängima docent dotsent; ~ur dotsentuur docera dotseerima, üleolevalt ja õpetlikult rääkima; ~nde dotseeriv, koolmeisterlik dock [-o-] siiski, ometi, ikkagi docka [-o-] I sl 1) nukk; 2) (lõnga)viht docka [-o-] II 1. sl mer. dokk; 2. vi dok-kima

dock I skåp s7 nukumaja; ~teater nukuteater; ~vagn s2 nukuvanker doft [-o-] s3 lõhn, hõng, aroom; ~a vi lõhnama; vad det ~r härligt! kui hästi (siin) lõhnab!; det ~r vår õhus on kevade hõngu v. kevadet tunda dog impf. vt. dö doge [do;š, do:dje] s5 aj. doodž dog g [-o-] s2 dogi

dogm [-o-] s3 dogma; ~atjk dogmaatika; ~ atiker dogmaatik; ~atisk dogmaatiline; ~ atjsm dogmatism dok s7 loor, käte; suurrätt; ta ~et kloostrisse minema, nunnaks hakkama doktor [doktor] s3 1) doktor; 2) arst; det kan ingen ~ hjälpa kõnek. selle vastu ei aita ükski rohi; ~ and s3 doktorant; ~era doktoreerima, doktorikraadi omandama doktors j avhandling doktoriväitekiri; ~ disputation doktoriväitekirja kaitsmine; ~ grad -en doktorikraad; ~ promotion doktorikraadi andmine doktrin [-o-] s3 doktriin; ~är doktrinäärne

dokument [-o-] s7 dokument; ~arisk dokumentaalne; ~ation dokumentatsioon; —era dokumenteerima; ~är-film s3 dokumentaalfilm dold [-o:-] varjatud, peidetud; salajane;

~e impf. vt. dölja dolk [-o-] s2 pistoda; ~ styng s7, ~stöt

s2 pistodahoop, -torge dollar [-o-] s9 dollar; ~sedel s2 dolla-rine paberraha

dolma [o] sl dol man

dolom|t s3 dolomiit

dolsk [-o:-] kurikaval, salakaval; reetlik. ebausaldusväärne dolt [-o:-] sup. vt. döljadom

dorn I [-o:-, liitsõnas -u-] toom(kirik) dorn II [dumm] s2 kohtuotsus; sitta till ~ s över ngn kellegi üle kohut mõistma; gå till ~s med ngn kellegagi kohut käima; ~ ens dag viimnepäev domar|bord s7 kohtulaud; ~e 1) kohtunik (ka sport.); 2) vahekohtunik, arbiter; ~ ed -en kohtuniku ametivanne

domdera [-o-] kõnek. lärmama; kiruma domedag -en kohtupäev; till ~(s otta) viimsepäevani; ~s|predjkan viimse-päevakohtuga ähvardav jutlus domestjk s3 jäme puuvillane riie dom|fäila v2 kohtuotsust langetama;

~ fästa v3 seaduspärastama domherre s2 zool. leevike domin|ans [-ans, -ar|s] s3 domineerimine; ~ant 1. s3 dominant; 2. adj. dominantne; ~era domineerima, ülekaalus olema; ~erande domineeriv, ülekaalus olev, valdav dominikan s3 dominikaanlane domino [do-, do:-] 1) s5 doomino(man-tel); 2) s6 doomino (mäng); ~ bricka sl doominokivi domkapitel s7 kiiikl. toomkapiitel domkraft s3 tungraud domkyrka sl toomkirik domna [-o-] vi 1) tuimuma, tundlikkust kaotama; foten har ~ t jalg on surnud; 2) kahanema, nõrgenema, nõrkema; han ~de av ta kaotas teadvuse; samtalet ~ de av vestlus vaibus dom I prost s2 toompraost dompt|era [-o-] loomi taltsutama; ~ör

loomataltsutaja dorn |säga sl kohturingkond; ~slut s2 kohtuotsus; ~stol s2 kohus; Högsta ~en Ülemkohus; dra ngt inför ~en midagi kohtusse andma; v/d ~ kohtus; ~villa sl ekslik kohtuotsus; ~värjo -/i jurisdiktsioon, õigusemõistmine; falla under ngns ~ pilti, kellegi otsustada olema domän s3 riigimaa, -mõis dön s7 (töö]riist, seade, seadis; kõnek. asjad; ~ efter person igaühele oma; ~a vi kõnek.: ~ med ngt millegagi tegelema

dön |ation donatsioon, annetus; ~ator [-or] s3 donaator, annetaja; ~era doneerima, annetama doningar pl. kõnek. (töö)riistad, [-(töö]vahendid;-] {+(töö]- vahendid;+} asjad dop s7 ristimine, ristsed, nimepanemine; ~ attest s3

ristimistunnistus; ~funt s2 kirikl. ristimisvaagen; ~ namn s7 ristinimi, eesnimi dopp [o] s7 1) (sisse)kastmine; ta sig

ett ~ end korraks vette kastma; 2)

küpsis, kook, saiake; ~a vi sisse kastma, vee alla vajutama v. pistma; ~ i grytan leiba singileeme sisse kastma (rootsi jõulukomme); ~ sig end korraks vette kastma; ~ar(e)|-dag(en), kõnek. doppar(e)dan jõululaupäev dopping zool. pütt doppning (sisse)kastmine doppsko [dopp-] s5 otsak, otsik (kepil) dori|er aj. doorlane; ~sk adj. dooria dorsk [-o-] lit. tuim, nüri, loid; tõrges dos sl doos, annus dosa sl karp, (plekk)toos dosera I doseerima

dosera II tehn. kaldu olema; kallakaks tegema; vägen är väl ~d i kurvan tee on kurvis hästi kaldu dosering doseerimine dosis s3 v/, dos

dossi|é [-o-] s3, ~er [-ie:] toimik dotter [-o-] -n döttrar tütar; ~ bolag s7 filiaal, tütarettevõte; ~ dotter tütretütar; ~lig tütrelik; ~son tütrepoeg dov [do:v] 1) kume, õõnes, summutatud (heli kohta); 2) lämbe, sumbunud, haudjas (ilma kohta); 3) tuim (valu kohta)

dovhjort [dov-] s2 zool. hirvpõder dra drog dragit 1) tõmbama; vedama, tas-sima; kiskuma, tirima; ~g! tõmba!; ~ ett tungt lass rasket koormat vedama; ~ ngn i håret kedagi juustest kiskuma v. tirima; ~ kniv nuga välja tõmbama (tupest); komma ~ gande med ngt tulema midagi tassides; ~ jämnt sobima, ühel nõul olema; ~ veven vänta keerama; ~ maskinen masinat käivitama; ~ på svaret vastusega viivitama; ~ en historia juttu heietama v. pajatama; bilen ~r litet bensin auto kulutab vähe bensiini; 2) liikuma, käima, marssima; ~ i fält sõjateele asuma; ~ mot fienden vaenlasele vastu marssima; gå och ~ tegevusetult ringi lonkima; 3): teet får stå och ~ i några minuter tee peab mõne minuti tõmbama; det ~r hår siin tõmbab v. on tuuletõmbus; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ a v a) seljast võtma; b) maha v. ära võtma v. tõmbama; c) maha arvama; ~ bort ära vedama v. lohistama v. viima; trupperna ~r bort sõjaväed lahkuvad; ~ fram välja v. esile tõmbama v. tooma; juurde tõmbama; ~ fram en familj på tio personer kümneliikmelist perekonda ülal pidama; en storm har dragit fram här torm on siia jõudnud; ~ för ette tõmbama; ~ förb| mööduma; mööda lendama; mööda mars-drabant

sima; ~ ifrån a) eest ära tõmbama; b) maha arvama, lahutama; ~ igen kinni tõmbama; ~ igenom läbi vedama v. tõmbama; ~ ihop kokku tõmbama; lühendama; ~ ihop sig kokku tõmbuma; det ~r ihop (sig) till regn kisub vihmale; ~ in sisse vedama v. tõmbama; ~ inte in mig i detta ära sega mind sellesse asjasse; ~ in ett körkort juhiluba ära võtma; ~ in en tjänst ametikohta likvideerima; ~ i väg teele asuma; ~ med sig kaasa vedama v. tõmbama; kaasa tooma; — ner alla tõmbama; ~ ner handduken käterätti ära määrima; ~ omkring ringi sõitma; ~ omkull ümber ajama, kummuli tõmbama; ~ på: ~ på handskar kindaid kätte tõmbama; ~ på sig selga v. jalga tõmbama; ~ på sig skulder kõnek. võlgu tegema; ~ samman a) kokku tõmbama; b) lühendama; — till kinni tõmbama; pingutama; ~ till bromsen pidurit tõmbama, pidurdama; ~ till med en svordom vanduma; ~ till sig ligi tõmbama; ~ tillbaka tagasi tõmbama; ~ undan kõrvale tõmbama; ~ upp üles tõmbama v. vedama; ~ upp en flaska pudelilt korki ära tõmbama; ~ upp klockan kella üles keerama; — upp frukttträd viljapuid kasvatama; ~ ur välja tõmbama; ~ ut välja tõmbama; venitama, pikendama; det ~r ut på tiden see võtab (üsna palju) aega; ~ ut på jakt jahile minema; ~ åt pingutama; ~ åt sig enda poole tõmbama; ~ över katma, peale tõmbama; sammanträdet ~r över tiden koosolek kestab ettenähtust kauem; 5): ~ sig: ~ sig ur spelet mängust välja astuma; ~ sig undan kõrvale hoiduma v. tõmbuma; ~ sig för ngt midagi vältima; ~ sig före v. efter ette käima v. taha jääma (kella kohta)-, ligga och ~ sig laisklema, pärast ärkamist voodis lesima drabant 1) ihukaitsja; 2) astr., pihl. satelliit, kaaslane; ~stat s3 satelliitriik drabb|a vi lööma, rabama, tabama; han ~des av en olycka teda tabas õnnetus; förlusten ~r mig ensam mina üksi pean kaotust kandma; ~s av sjukdom haigestuma; han stod som ~d av blixten ta seisis nagu välgust rabatud; ~ ihop, ~ samman kokku põrkama; ~ning lahing, võitlus, kokkupõrge drack impf. vt. dricka drag s7 1) tõmme; 2) tuuletõmbus; 3) käik (mangus); ett listigt ~ pihl. kaval samm v. käik; 4) sõõm, lonks;

mahv; njuta i fulla ~ täiel rinnal nautima; tömma glaset i ett ~ klaasi ühe sõõmuga tühjendama; 5) joon; näo-joon; iseloomujoon; 6) kai. lånt; 7): i ~et kõnek. kohe; i det ~et samal ajal

drag j a vt. dra; ~are 1) veoloom; 2) pakikandja; ~as vt. dras; ~djur s7 veoloom dragé [-še:] s3 dražee dragen adj. p. kõnek. vintis dragga vi traalima

drag j harmonika sl lõõtspill; ~hund s2 veokoer; ~ hållfasthet tehn. tõmbetugevus; ~häst s2 veohobune; ~ig: det var ~ t i rummet toas oli tuuletõmbus; ~it sup. vt. dra; ~kamp -en köievedu; vägikaikavedu; ~kista sl kummut; ~ kraft -en tõmbejõud, ~ kärra sl käsikäru; ~ lina sl treng; veoköis; ~ lucka sl (ahju) siiber; ~låda sl sahtel; ~ning 1) loosimine; 2) kalduvus; külgetõmme; 3) värvivarjund, värvide üleminek; ~nings-kraft -en külgetõmbejõud, -tõmbavus; ~ningslista sl loteriivõitude nimekiri dragoman s3 dragoman dragon s3 sõj. tragun drag I plåster s7 pihl. atraktsioon, tõmbenumber; ~skäp s7 keem. tõmbekapp; ~spel s7 akordion; lõõtspill; ~ spänning tehn. tõmbepinge; ~ stift s7 redis-sulg

drake s2 1) draakon, lohe; tuulelohe; 2)

vt. drakskepp drakma s3 drahm drakonisk drakooniline drakskepp s7 aj. viikingilaev drama s4 draama; — tik draamakirjan-

dus; ~tisera dramatiseerima drama|tisk dramaatiline; ~turg s3 dramaturg, näitekirjanik drank s3 1) praak, pära; 2) puskar drapa sl aj. ülistus- v. kiidulaul (vana-

skandinaavia luules) drap j era drapeerima; ~er| draperii dras drogs dragits dep.: ~ med ngt millegagi vaeva nägema; ~ med sin sjukdom haigusega võitlema; ~ med ngn kellegagi tülitsema drastisk drastiline drasut s3 kõnek. volask, kolask drav s2, s4 (õlle- v. kalja)raba dravel s4 kõnek. lollus, jamps dreg|el s7 ila, sülg; ~la vi ilastama; spädbarnet —r imikul jookseb suust sülge

drej|a vi 1) tehn. potikedral treima; 2) mer.: ~ b i laeva triivpakki panema; ~ skiva sl potikeder dress s3 kõnek. riietus, ülikond, kostüümdressera

dromedar

dressera dresseerima

dressjn s3 tehn. dresiin

dress I yr s3 dressuur; pilti, drill; ~ör

dresseerija drev I s7 mer. triiv, takud drev II s7 tehn. veohammasratas drev III s7 aju, ajamine; ~jakt -en ajujaht; ~kari s2 ajaja (jahil) drev IV impf. vt. driva dribbl|a vi sport, triblama; ~ing trib-lamine

drick|a 1. s7 kali; kõnek. õlu; bjuda på ~ juua pakkuma; 2. drack druckit jooma; ~ brunn end tervisveega ravima; ~ i botten põhjani jooma; ~ ngns skål kellegi terviseks jooma; det dricker vi på selle peale joome; ~ sig full end purju jooma; ~ sig otörstig janu kustutama; ~ ngn till kellegagi klaase kokku lööma; ~ upp ära jooma; ~ upp sin förmögenhet oma varandust maha jooma; ~ ur põhjani jooma; ~bar joodav, joomiskõlblik dricks pl. kõnek. jootraha; ~glas s7 joogiklaas; ~ pengar pl. jootraha; ~ vatten -vattnet joogivesi drift s3 1) mer. triiv(imine); vara i ~ triivima; ungdom på ~ i storstaden suurlinnas sihitult uitavad noored; 2) tehn: gruvan år i full ~ kaevandus töötab täie hooga; övergå till elektrisk ~ elektrienergiale üle minema; stoppa ~en tootmist katkestama; 3) instinkt, tung; kalduvus; lägre ~er madalad instinktid; av egen ~ omal algatusel; 4) pilge, pilkamine drift I ig energiline, toimekas, tragi; ~(s)kapHal -et maj. käibekapital; ~ kucku s2 narr, naerualune; ~ liv -et instinktid

drifts I ingenjör tööstusinsener; ~ inskränkning tootmise vähendamine; ~ inställelse tootmise katkestamine; ~ kostnad [-o-] s3 ekspluatatsiooni-kulu; ~stopp vt. ~ inställelse: ~ störning tootmishäire; ~ säker eks-pluatatsioonikindel drill I s2 drill drill II s2 trellpuur

drill III s2 triller; lõõritus; s!å sina ~ar

lõõritama drilla I vi drillima drilla II vi (trelliga) puurima drilla III vi trillerdama; lõõritama drilla IV vi

slikerdama, keerutama; ~

med ngn kedagi peenelt alt vedama drillborr [-o-] s2, s7 trellpuur drillande trillerdav; lõõritav drillsnäppa sl zool. tilder drfnk s2 alkoholiga segatud jook; ~ are joodik

drist|a vi lit.: ~ sig julgema, söandama; ~ig julge, kartmatu; ~ighet julgus, kartmatus drittel s2 võitünn driva I sl (lume- v. liiva)hang driva II drev drivit 1) ajama, sundima, tagant ajama v. kihutama; nöden drev henne att stjäla puudus ajas ta vargile; ~ priserna i höjden hindu üles kruvima; ~ skämtet för långt naljaga liiga kaugele minema; franska drivs mycket i den skolan selles koolis pööratakse prantsuse keelele suurt tähelepanu; han driver sina elever hårt ta on oma õpilaste vastu väga nõudlik; 2) sisse lööma v. suruma; ~ en spik i väggen naela seina lööma; 3) käitama; ekspluateerima; kvarnen drivs med vattenkraft veski töötab veejõul; ~ en fabrik vabrikut ekspluatatsioonis hoidma; 4) (metalli) taguma; 5) mer. triivima, tihtima; 6) kasvatama; ~ tomater tomateid kasvatama; 7) tegelema; ~ handel äri ajama, äritsema; ~ studier õppima; 8) mer. triivima, ajuma; låta båten ~ paadil triivida laskma; 9) ringi hulkuma, logelema; 10): ~ med ngn kedagi narrima; 11) (rõhul, abisõnadega): ~ bort ära ajama; ~ fram liikuma panema; ~ fram ett förslag ettepanekut läbi suruma; ~ igenom läbi suruma; saavutama; ~ in sisse ajama; ~ omkring ringi hulkuma; ~ på sundima, ajama, kiirustama; ~ på hästen hobust ajama v. sundima; — på arbetet tööga kiirustama; ~ till kõnek. lööma; ~ tillbaka tagasi ajama; tagasi lööma; ~ undan kõrvale ajama; ~ upp kõnek. leidma, hankima; ~ ut välja ajama driv |ande liikumapanev; en ~ kari energiline mees; ~ ankare mer. triiv-ankur; ~axel s2 tehn. veovõll; ~bänd s7 tehn. roomik; ~bänk s2 põll. lava(peenar); ~en adj. p. 1) osav, kogenud, vilunud; 2): en ~ stil selge ja ühtlane käekiri; ~ fjäder s2 pilti. põhjus, ajend; ~hjul s7 tehn. veoratas; ~ hus s7 kasvuhoone, triiphoone; ~ is -en ajujää; ~it sup. vt. driva; ~ kraft -en liikumapanev jõud; ~ medel s7 (mootori)kütus; ~mina sl sõj. triiv-miin; ~ raket s3 kanderakett; ~rem s2 tehn. veorihm; ~ved -en ajupuud drog I impf. vt. dra

drog II [-o:-] s3 droog; ~ handel -n

rohukauplus; ~ handlare rohukaup-mees; ~ växt s3 ravimtaim dromedar s3 zool. dromedardroppa

dropp j a [-o-] vi tilkuma; tilgutama; ~e s2 tilk, piisk; som en ~ i havet nagu tilk vett merre; ~ flaska si tilgu-tuspudel; ~fri tilgatu; ~ sten s2 geol. tilkekivi, stalaktiit v. stalagmiit; ~ vis tilkhaaval drosk|a [-o-] si tröska; — bil s2 takso; ~ chaufför, ~förare taksojuht; ~ kusk s2 voorimees; ~ station 1) taksode seisukoht; 2) voorimeeste seisukoht

drossel [-o-] s2 el. drossel, paispool drots [-o-] s2 aj. kõrge riigiametnik

Põhjamaades drott [-o-] s2 aj. kuningas, valitseja drottning [-o-] 1) kuninganna; 2) zool.

mesilasema druck|en pred. adj. purjus; ~ it sup. vt. dricka

drull|a vi kõnek. koperdama, kohmerdama; ~ omkull pikali kukkuma; ~ j vattnet vette kukkuma; ~e s2 käpard; juhmard; ~ig kohmakas drum|la vi vt. drulla; ~lig kohmakas,

saamatu; ~me| s2 käpard; juhmard drunk|na vi uppuma; ~ i detaljer pilti. üksikasjadesse uppuma; ~ning uppumine

drupit sup. vt. drypa

druv|a sl viinamari; ~hage| -haglet sõj. kartetš; ~ klase s2 viinamarjakobar; ~saft -en viinamarjamahl; ~ socker [o-] -sockret viinamarjasuhkur dryad s3 müt. drüaad dryck s3 jook; starka ~er vägijoogid;

~enskap -en joomine dryckes I broder joomakaaslane, -vend; ~ gille s6 joomapidu; ~ born s7 joogi-sarv; ~kanna sl joogikann, toop; ~ lag s7 jooming, joomapidu; ~ varor pl. alkohoolsed joogid; joogikraam; ~visa sl joomalaul dryckjom [-om] inv. 1) joomine; 2) vt.

dryckesvaror dryfta vi arutama, kaaluma; Iràgan ~ des

länge küsimust arutati kaua dryg 1) tubli, tugev; vastupidav; en ~ mil tubli miil; ~t mått kõva v. kuhjaga mõõt; ~ portion priske portsjon; 2) raske, vaevarikas; ~a böter ränk trahv; ~a utgifter suured väljaminekud; 3) ennast täis, kõrk dryg |a vi: ~ ut vin med vatten veinile vett lisama; ~ het tähtsus, kõrkus; ~t [-y:-] tublisti; mäta ~ kuhjaga mõõtma

drypa dröp drupit tilgutama, tilkhaaval valama; tilkuma, nirisema; ~nde våt läbimärg; skildringen dryper av sentimentalitet käsitlus nõretab sentimentaalsusest; det dryper från taket katu-

serääastad tilguvad; ~ av kõnek. jalga laskma, vaikselt minema hiilima; ~ ner alla nirisema dråp s7 mõrv, tapmine; ~ i hastigt mod ettekavatsemata tapmine; ~are tapja dråplig 1) pentsik, veider; en ~ figur veider kuju; 2) van. töre, suurepärane; ett ~ t skepp uhke laev dråpslag s7 surmahoop; pihl. vapustav hoop

dråsa vi 1) sadama nagu kotist, suurel hulgal kukkuma; 2) kõnek. raskelt kukkuma, (alla) prantsatama dräg|ei vt. dregel; ~la vi vt. dregla drägg -en pära, sete; pilti, jäte; jätised dräglig talutav, vastuvõetav dräkt s3 kostüüm; riietus; rüü; kläda sina tankar i poetisk ~ pihl. oma mõtteid luulevormis väljendama dräktig 1) tiine; 2): fartyget år 200 ton ~ t laeva kandejõud on 200 tonni; ~het 1) tiinus; 2) mer. tonnaaž, kandejõud

dräll s3 tekst, drell

drälla v2 kõnek. 1) (maha) loksutama v. tilgutama; ~ ner sig (vedelikku) oma riietele loksutama; 2): gå och ~ logelema, tegevusetult ringi hulkuma drämma v2 lööma, virutama; ~ näven i bordet rusikaga vastu lauda põrutama; ~ till ngn kedagi lööma drän|age [-a:š] põll., med. drenaaž;

~era dreenima; ~eringsrör s7 dreen dräng s2 sulane; själv är bästa ~ ise

tehtud — hästi tehtud dränk |a v3 1) uputama; 2) üle ujutama; floden dränkte hela dalen jõgi ujutas üle kogu oru; 2) immutama, (sisse) kastma; ~ trasan i oljan lappi õlisse kastma; ~ sig end uputama dräpa v3 tapma, maha lööma; ~nde

kritik hävitav kriitika drätselkammare rahandusosakond dröja v2 1) viibima, oodata laskma; viivitama, kõhklema; svaret dröjde vastus viibis; det dröjer inte länge see ei võta palju aega; du har dröjt länge sa lasksid end kaua oodata; ~ med att göra ngt millegi tegemisega hilinema; svara ~nde kõhklevalt vastama; ~ med avgörandet otsustamist edasi lükkama; 2) peatuma, kohale jääma; var god och dröj! oota üks hetk!, ära pane [-(telefoni]toru-] {+(tele- foni]toru+} ära!; han dröjde vid ett par punkter pihl. ta peatus paari küsimuse juures pikemalt; ~ kvar viibima, peatuma, kohale jääma; ~nde kõhklev, sihilikult aeglane dröjsmål s7 viivitus, edasilükkamine;

utan ~ viivitamata dröm [drömm] s2 1) unenägu; —mendrömbild

duka

slog in unenägu läks täide; 2) unistus, unelm; — bild s3 nägemus, unelm; ~bok unenägude seletaja (raamat); —lik unenäoline; ~lös unenägudeta; ~ma v2 1) und v. unes nägema; 2) unistama, unelema; ~ bort sitt liv oma elu unistustes mööda saatma; ~ sig bort till fjärran länder unistustes kaugetes maades viibima; ~ mande unistav, unelev; ~ mare unistaja; ~merj unistamine, unelemine; ~sk unistav; unistuslik; ~ tydning unenägude seletamine; ~ värld -en unistuste maailm dröna vi logelema, laisklema; ~ bort sin tid aega tegevusetult mööda saatma; ~re 1) zool. lesk, isamesilane; 2) logard, laiskvorst dröp impf. vt. drypa dröppel s2 med. tripper drösa vi kõnek. suurel hulgal kukkuma

v. langema, robinal alla sadama du pron. sina, sa; nej, vet ~ (vad) noh, vaat mis; vi är ~ med varandra me oleme teineteisega sina peal; bli ~ med ngn kellegagi sina peale üle minema; säga ~ till ngn kedagi sinatama

dual I |sm filos, dualism; ~ jstisk dualistlik

dubb s2 tipp, ots, nupp

dubba vi: ~ ngn till riddare kedagi

rüütliks lööma dubbel 1. s2 sport, paarismäng; 2. adj. kahekordne, topelt-; ligga ~ av skratt naerust kõveras olema; ~ t postkort vastusega postkaart; dubbla nycklar topeltvõtmed; dubbla beloppet kahekordne summa; ~ arbetande kahes kohas töötav; ~ kvinnor töötavad naised; ~ arbete s6 kahekordne töö; kaks töökohta (ühel isikul); ~beckasin s3 zool. rohukurvits; ~ beskattning kahekordne maksustamine; ~ betydelse vt. ~ mening; ~ bottnad [-o-] kahekordse põhja v. tallaga; pilti, kahemõtteline; kahekeelne; ~ bössa sl kaheraudne püss; — käckare kahekorruseline buss; ~dörr s2 topeltuks; tiibuks, kahe poolega uks; ~ fönster s7 topeltaken; ~ gångare teisik; ~haka sl lõualott; ~knäppt kaherealine (kuue kohta); ~liv -et kaksikelu; ~match s3 paa-rismatš; ~ mening kahetähenduslikkus, kahemõttelisus; ~ natur -en kahestunud loomus; ~ pipig kaheraudne (püssi kohta); ~riktad kahesuunaline; ~roll [-o-] -en pihl. kahe otsaga mäng; ~rum s7 kahe voodiga tuba (hotellis); ~seger s2 kaksikvõit;

~sidig kahepoolne; ~ spel s7 sport. paarismäng; pilti. vt. ~roll; ~spä-

rig rdt. kaheröömeline; ~ stjärna sl astr. kaksiktäht; ~säng s2 kaheinimesevoodi; ~t adv.: ~ så stor kaks korda suurem; bjuda ~ upp kaks korda rohkem pakkuma; ~tydig vf. tvetydig; ~ viken, ~vikt kahekorra käänatud; ~ krage mahakäänatud krae; ~ örn s2 kahepealine kotkas (vapil)

dubbl|a vi (kaardimängus) panust kahekordistama; ~e s3 1) dubleeritud kuld; 2) dublee (piljardis); ~era 1) kahekordistama; 2) dubleerima; 3) dub-leed tegema; 4) mer. ümber (neeme) sõitma; 5) (lõnga) korrutama; ~ett 1) dublett; duplikaat; 2) kahetoaline köögita korter, kahetoaline hotellinumber dubbning aj. rüütliks löömine dubi|er pl. kahtlused; ha sina ~ om ngt milleski kahtlema; ~ös kahtlane, kahtlustäratav du I bror kõnek. sinasõber, lähedane sõber duell s3 duell, kahevõitlus; ~ på pistol duell püstolitega; ~ant duellant; ~era duelleerima, kahevõitlust pidama duett s3 duett

duga v2 v. dög dugt kõlbama, sobima; han duger ingenting till ta ei kõlba mitte millekski; temast pole mingit kasu; visa vad man duger till oma võimeid näitama; han dög inte till lärare ta ei kõlvanud õpetajaks; duger det så? kas nii sobib?, kas nii on hästi?; inten-ting duger åt honom tema jaoks pole miski küllalt hea; det duger inte att göra så nii ei sobi teha; det var en karl som hette ~ see on vast mees; ~ nde võimeline, tubli dugg 7s 1) uduvihm; veetolm; 2): inte ett ~ mitte sugugi v. põrmugi v. mõhkugi; han gör aldrig ett ~ ta ei tee kunagi mitte midagi; det är lögn vartenda ~ see on läbinisti vale, selles pole kübetki tõtt; ~a vi udutama, uduvihma sadama; det ~de med ansökningar pilti, avaldusi tuli pideva vooluna; ~ regn -et uduvihm; ~ regna vi vt. dugga duglig 1) sobiv; han är inte ~ till detta ta ei sobi selleks; 2) tubli, võimeline; ~ till att göra ngt võimeline midagi tegema

duk s2 1) rätik, rätt; vita ~en kinolina;

2) laudlina; 3) kunst, lõuend; 4) lit. lipp duka I vi: ~ (bordet) lauda katma; ~ till middag lõunalauda katma; ett ~ t bord kaetud laud; ~ av lauda koristama; ~ fram lauale panema (sööke, jooke); — upp en historia lugu välja

mõtlemaduka

duka II vi: ~ undei alla jääma; nõrkema, kokku varisema dukat aj. tukat dukning lauakatmine duktig 1) tubli, toimekas; osav; 2) südi, vahva; 3) tugev, terve; ett ~ t mål mat tugev söömaaeg; en ~ portion tubli portsjon; han tick en ~ skrapa ta sai korraliku peapesu; ~t adv. tugevasti, tublilt; han har arbetat ~ ta on tublilt töötanud; ata ~ tugevasti sööma; få ~ med stryk kõvasti peksa saama

dum 1) loll, rumal; det var bra ~t av mig see oli minust üsna rumal; 2) kõnek.: det vore inte så ~t med en kopp kaffe üks tass kohvi ei teeks paha; den här stugan är inte så — sel majal pole väga viga; det var ~t att... väga kahju, et...; ~ born s2 lollpea, tobu; din ~l lollpeal; — dristig hulljulge; ~dryg edev, kehkjas; ~het lollus, rumalus, tobedus, totrus; prata ~er lollusi rääkima; ~eri lollus!; ~huvud s7 lollpea; ~ma vi: ~ sig ennast narriks tegema dump |a vi maj. dumpingut kasutama;

~ ing maj. dumping dumpit sup. vt. dimpa dumpning vt. dumping dumsnut s2 lollpea

dun s7 udusulg; ~ bolster [-o-] s7 sulg-madrats

dund|er s7 1) mürin, kõmin; kärgatus; med ~ och bråk mürinal ja kolinal; 2) kõnek. puskar; puhastatud denaturaat; ~ra vi mürisema, kõmisema, paukuma; pilti, müristama, komistama; ~rände 1) mürisev, kõmisev; 2) suurejooneline, vägev; tähelepanuväärne, sensatsiooniline dunge s2 salu, metsatukk; võsastik dunig udusulgne, udemeline, pehme dunk I s2 plekknõu, -tünn dunk II 1) s2 müts(atus), hoop; 2) s7 tuksumine; mürin, müdin; ~a vi müt-suma, mürisema; kloppima; taguma dunkel 1. s7 hämarus, pimedus; ebamäärasus, ähmasus; salapärasus; skingra dunklet salapärasust hajutama; 2. adj. hämar, pime; ebamäärane, ähmane, ebaselge, segane, salapärane; — blå tumesinine dunkning müdin, mütsumine; tuksumine dun I kudde s2 sulgpadi duns s2 müts(atus), pots(atus); ~a vi: ~ ner mütsatades kukkuma, maha mütsatama v. potsatama dunst s3 aur, leitsak, leitse; slå blå ~er i ögonen på ngn pilti, kellelegi puru silma ajama; ~a vi: ~ av aurustuma;

pilti., vulg. jalga laskma, ära aurama; ~ bort auruma dun I täcke s6 sulgtekk, -vaip; ~unge s2

udusulis linnupoeg; pilti, kollanokk duo [-u-] -n -n, -t -s muus. duo dupera narrima, lollitama; låta sig ~s

ennast lolliks teha laskma dupl|ett s3 vt. dublett; ~icera trük. paljundama; ~ iceringsmaskjn s3 paljundusaparaat, mimeograaf; ~ikat s7 duplikaat; ~ikator [-or] s3 vt. dupli-ceringsmaskin dur utr. muus. duur, mažoor durabel vastupidav, püsiv duralumjnium -et tehn. duralumiinium durka vi lõhkuma, perutama; hästen ~ r

hobune lõhub v. perutab durkdriven kaval, riukaline; osav, vilunud

durkslag s7 kurnsõel

durra sl bot. durra(hirss)

dur I skala -n muus. duurheliredel

dus neutr. vt. sus

dusch s2 dušš; ~a vi dušši võtma dusk s7 vihmane v. sajune ilm du|skap: föreslå ~ med ngn kellelegi ettepanekut tegema sina peale üle minna

dusk |ig vihmane, sajune, märg; ~ väder

vihmane v. sajune ilm du|skå! s2: dricka ~ sinasõprust jooma dussin s7 tosin; ~ människa sl tavaline v. igapäevane inimene; ~ roman s3 halv. bulvariromaan; ~tal s7: ett ~ männ'skor umbes tosin inimesi; ~tais tosinate viisi; ~vis tosinakaupa dust s3 1) lahing, võitlus, kokkupõrge; 2) aj. turniir; ha en ~ med ngn kellegagi võitlema v. kaklema; utstå en hård ~ raskes võitluses vastu pidama dusör jootraha; rahaline hüvitus duv|a sl tuvi; ~blå sinkjashall duven 1) lahtunud, seisnud, kolkunud (õlle jms. kohta); 2) unine, ramb, jõuetu; 3) närtsinud, närbunud duv|hök s2 zool. kanakull, haugas;

~kulla sl bot. talvik duvna vi 1) kõlkuma, lahtuma; 2) närtsima, närbuma duvning 1) peapesu, noomitus, 2) õpetus;

pähetuupimine duv|slag s7 tuvimaja, tuvila; ~unge s2 tuvi poeg

dval|a -n 1) pooluni, poolärkvelolek, unetardumus; 2) talveuni; ligga j~n talveunes olema; ~ liknande unetao-line

dväljas v2 v. dvaldes dvalts dep. lit. viibima, peatuma, elama dvärg s2 kääbus; ~aktig kääbuslik; ~ a j låt s2 vingumine; ~ björk s2 kää-dvärgfolk

lOé

dåna

buskask; ~folk s7 kääbusrahvas; ~träd s7 kääbuspuu; ~växt 1) s3 kääbustaim; 2) -en kääbuskasv dy s3 muda, pori; ~ blöt läbimärg dyckert s2 ehit. krohvinael dyft kõnek.: inte ett ~ mitte raasugi v. kübetki

dygd s3 1) voorus; vandra ~ens väg vooruse rada käima; 2) suguline puhtus, süütus; förlora sin ~ neitsilikkust

kaotama; ~e|mönster s7 vooruse eeskuju, vooruse etalon; ~lg vooruslik dygn s7 ööpäev; ~et runt (om) ööpäev läbi, kogu ööpäeva; en gång om ~ et üks kord ööpäevas dygns |gammal ühe päeva vanune;

~ lång: en ~ färd ööpäevateekond dyig mudane, porine dyka v3 v. dök dykt sukelduma; pea ees vette hüppama; alla kummarduma; av. pikeerima; kõnek. kukkuma; ~ fram (välja) ilmuma; ~ in sisse lipsama v. põikama; ~ ner sukelduma; ~ upp pinnale tõusma; esile kerkima, nähtavale tulema, välja ilmuma dykar|dräkt s3 mer. tuukriülikond; ~e tuuker; ~ klocka sl tuukrikell; ~ sjuka -n med. kessoontõbi; ~ utrustning tuukrivarustus dykdalb s3 mer. paal (post) dykning sukeldumine; av. pikeerimine dylik niisugune, selline, sellesarnane, -taoline; något ~ t midagi selletaolist; oeh ~ t ja muud seesugust dymedelst van. sel teel, seeläbi dymling ehit. puitnael dymmelveckan kirikl. vaikne nädal dyn 1) s3 geogr. düün, luide; 2) utr., neutr.

füüs. düün dyna sl padi

dynamjk füüs. dünaamika

dynamisk dünaamiline

dynamjt s3 dünamiit; ~ard s3 terrorist,

pommiheitja dynamo s5 dünamo; ~ meter s2 dünamo-

meeter dynasti s3 dünastia

dyng|a sl sõnnik; ~ bagge s2 zool. sitasitikas; ~ grep|e) s2 sõnnikuhark; ~hög s2 sõnnikuhunnik dyning 1) ummiklainetus; 2) pilti, järellainetus, järelkaja dynt s2 vet. tangtõbi, tangud dy I pöl s2 poriloik

dyr 1) kallis, hinnaline; ~a priser kõrged hinnad; betala ~ t kallilt maksma; 2) kallis, armas; svärja en ~ ed pühalikku vannet andma; ~ bar kallis, hinnaline; väärtuslik; ~ barhet väärt -asi, väärisese; ~ grip s2 aare dyrk s2 muukraud

dyrka I vi: ~ upp lahti muukima; ~

sig in muukraua abil sisse tungima dyrka II vi: ~ upp priset hinda üles kruvima

dyrka III vi jumaldama, kummardama; ~n utr. jumaldamine, kummardamine; ~ ns I värd imetlusväärne dyrkfri sissemurdmis- v. murdvarguskin-

del

dyr I köpt pihl. kallilt saadud; en ~ seger raskelt saavutatud võit; ~ort s3 kõrgemate hindadega piirkond; ~ortstil-lägg s7 palgalisa kõrgemate hindadega piirkondades; ~t kallilt; bo ~ kallis korteris elama; ~tid s3 kriisiaeg, elu-kallidusperiood; ~ tidstillägg s7 kriisi-aegne palgalisa dyscha sl kõnek., ~teil s3 kušett dysenteri -(e)n med. düsenteeria dyst|er morn, raskemeelne; sünge, kurb, rõõmutu; ~ till sinnes mornis meeleolus; dystra färger sünged värvid; ~ ra vi: ~ till tusaseks muutuma, süngeks v. kurvaks jääma dyvelsträck -en farm. juudavaik dy I våt läbimärg, märg nagu kalts då 1. adv. 1) siis, sel v. tol ajal, tol korral; ~ oeh ~ aeg-ajalt, vahetevahel; ~ för tiden tol ajal; vad nu ~? noh, mis nüüd?; än sen ~ ? ja mis siis?; 2) kui; just ~ han kom just siis, kui ta tuli; 2. kon j. 1) kui; ~ han kom kui ta tuli; 2) sest, kuna; ~ han kom senare kuna ta tuli hiljem dåd s7 tegu, töö; han blygdes för silt ~ ta häbenes oma tegu; bistå ngn med råd och ~ kedagi nõu ja jõuga abistama; ~kraftig teovõimas; ~lust -en tegutsemisiha; ~lysten teohimuline; ~lös teovõimetu dåförtiden (då för tiden) tol ajal dålig 1) halb, paha; ~ mat vilets toit; pojken är ~ i tyska poiss on saksa keeles nõrk; ~ t rykte halb kuulsus; 2) haiglane, haige; jag känner mig litet ~ ma tunnen end natuke haiglasena; det är mycket ~ t med honom ta ön väga haige; ~het: vara ute på ~er kõnek. pidutsema, pummeldama; ~t halvasti, pahasti; affärerna går ~ äri läheb halvasti; ha det ~ (ställt) raskes olukorras olema; det gick ~ i svenska iör honom rootsi keele õppimine edenes tal kehvasti; det blir ~ med potatis i år tänavu tuleb kehv kartulisaak dån I bot. kõrvik

dån II s7 müra; mürin, kõmin; kohin, mühin

dåna I vi mürisema, kõmisema; kohisema, mühisemadåra

dariі||

dår|a vi lummama, ära võluma, pimes-tama; ~aktig rumal, hull, loll; ~e s2 1) hullumeelne; 2) narr, tola; ~hus s7 hullumaja; ~skap s3 lollus, rumalus dås|a vi tukkuma; ~ig unine; loid;

~ ighet unisus; loidus då|tida tolleaegne; ~tiden: ~s smak tolle aja v. ajastu maitse; ~ varande tolleaegne

däck s7 1} (laeva)tekk; alle man på ~/ kõik mehed tekile!; s!å ngn i ~ kedagi tekile pikali lööma; kõnek. kedagi pikali lööma; gå i ~ tekile pikali kukkuma; kõnek. pikali kukkuma; 2) välis-kumm, rehv (autol jne.); ~ad kaetud, tekiga (paadi kohta) däcks I befäl s7 laevaohvitserid; ~ last s3

mer. tekilaadung dädan van. lit. sealt

dägg|a vi imetama; ~djur s7 zool. imetaja

däld s3 nõgu, väike org dämma v2 tammistama, tammiga tõkestama; ~ i en flod jõge tammiga tõkestama; ~ för (till) tammi ette ehitama; tammiga tõkestama; ~re muus. sordiin dämp|a vi summutama, lämmatama; leevendama; nõrgendama; maha suruma; med ~ d röst summutatud häälega; ~ de färger mahedad v. mõõdukad värvid; ~ en stöt hoopi leevendama; ~ ned radion raadiot vaiksemaks keerama

dän kõnek. ära; dit och ~ sinna ja tagasi; gå ~/ mine eest ära!; ta ~ fingrarna! näpud!, näpud eemale! däng s7 nahatäis; få ~ peksa saama; ~a v2 1) lööma, virutama; peksma; ~ i dörrarna ustega paugutama; ~ igen dörren ust kinni lööma; ~ till ngn kedagi lööma; ~ upp ngn kellelegi nahatäit andma; 2); ~ iväg (iväg) minema tuiskama där adv. 1) seal; vern ~? kes seal on?; ~ sa du ett sant ord seda ütlesid sa õigesti; ~ ser du noh, näed nüüd; varför gör du så ~? miks sa nii teed?; så ~ nõnda, niimoodi; så ~ åtta mil nii umbes 80 kilomeetrit; ~ borta (seal) eemal; ~ inne (seal) sees; ~ nere (seal) all; ~ uppe (seal) ülal; 2) kus; platsen ~ han föll koht, kus ta kukkus

där|an: vara illa ~ halvas olukorras v. haige olema; jag var nära ~ att... ma pidin peaaegu. . ., ei puudunud palju, et ma .. .; nu skall han — nüüd on tema kord; ~av sellest; ~ blev . ingenting sellest ei tulnud midagi välja; fem barn, ~ tre pojkar viis last, neist kolm poisid

där|effer seejärel, pärast seda; ett par dagar ~ paar päeva hiljem; han är klent begåvad och betygen är ~ ta ön andevaene ja hinded on sellega kooskõlas; ~ emellan nende vahel; vahepeal; ~ emot 1) selle vastu; ~ hjälper ingenting selle vastu pole mingit abi v. rohtu; 2) seevastu; vastupidi; jag tror ~ att... mina seevastu arvan, et...; ~est lit. juhul kui, siis kui där I för 1. adv.: han kunde inte ånge ngt skäl ~ ta ei osanud selle põhjust öelda; 2. konj. seepärast, sellepärast, seetõttu; det var just ~ jag vägrade just sellepärast ma keeldusingi; ~ att sellepärast et; det var ~ som han kom sellepärast ta tuligi; ~hän 1) sinna; niikaugele; hon ödmjukade sig ända ~ aff... ta alandas end niikaugele, et...; 2) selles suunas; sinna; ~ syftar alla hans planer kõik ta plaanid on sellele suunatud; 3); lämna ngt ~ midagi sinnapaika jätma; ~'i selles, selles suhtes; just ~ ligger skillnaden just selles ongi erinevus; ~ misslyckades han grundligt see ebaõnnestus tal täielikult; ~ ibland sealhulgas, nende hulgas; ~ ifrån sealt; ~ och dit sealt ja sinna tagasi; nej, långt ~/ ei, kaugel sellest!; han bor långt ~ ta elab sealt kaugel; ~ igenom 1) sealt läbi; vägen går rakt ~ tee läheb sealt otse läbi; 2) seeläbi, sellega; seetõttu; redan ~ är mycket vunnet juba sellegagi on palju võidetud; ~ jämte lit. sealjuures; peale selle, lisaks där I med 1) sellega, nendega; i samband ~ sellega seoses; studenter och ~ jämställda üliõpilased ja nendega võrdväärsed; vare ~ hur det vill! olgu sellega, kuidas on!; 2) seeläbi, sellega; oeh ~ basta! ja sellega on loril lõpp!; ~ vinner han ingenting sellega ei võida ta midagi; ~näst selle järel, pärast seda; den ~ följande sellele järgnev, järgmine; ~om 1): norr ~ sellest põhja pool; 2) selle kohta; ~ är vi eniga selles me oleme ühel meelel; ~på 1): ett bevis ~ tõend selle kohta; ta miste ~ antud küsimuses eksima; 2) seejärel, seepeale, dagen ~ järgmisel päeval; strax ~ kohe pärast s^da

där|städes seal(samas); ~till 1): orsaken ~ selle põhjus; allt vad ~ hör kõik, mis sinna juurde kuulub; med ~ hörande koos juurdekuuluvaga; ~ bidrog också att. . . selleks aitas kaasa ka see, et...; 2) lisaks, peale selle; fattig och ~ sjuklig vaene ja lisaks veel haiglanedärunder

där I under 1) selle v. nende all; seal all; 2) selle jooksul v. kestel; 3): barn på sex år och — kuueaastased ja nooremad lapsed; —uppå vt. därpå; — ur sealt v. selle eest; —utöver peale selle, lisaks; — varande sealne; —vid: vad jag — kände mida ma sealjuures tundsin; han fäste inte någon vikt — ta ei andnud sellele mingit tähtsust; det har jag lovat och — blir jag seda olen ma lubanud ja selle juurde ma jään; — föll han seejuures ta kukkus;

— blev det sellega see jäi där|vidlag selles asjas v. suhtes; —

måste man vara mycket försiktig selles asjas tuleb väga ettevaatlik olla; — åt

1): man skrattade — selle üle naerdi;

2) sinnapoole; han gick — ta läks sinnapoole; bilen kostade 8000 kronor eller någonting — auto maksis 8000 krooni või midagi sinnapoole; —över

1) selle üle; ledsen — kurb selle üle;

2) üle selle; jag betalar åtta kronor men inte ett öre — ma maksan 8 krooni, kuid mitte öörigi üle selle

däst [-e:-] lihav, paks; täissöönud däven niiske dävert s2 mer. taavet dö dog dött surema; han dog ifrån hustru och tre barn temast jäid maha naine ja kolm last; — av hunger nälga surema;

— för egen hand oma käe läbi surema;

— av skratt pilti, end surnuks naerma;

— bort hääbuma, vaibuma; — uf välja surema

döbattang s3 tiibuks, kahe poolega uks död 1. s2 surm; ta — på ngn kedagi tapma; ligga för ~en suremas (maas) olema; trött intill ~en surmani väsinud; slå ngn till ~s kedagi surnuks lööma; det blir hans — see tapab ta; han år ~ens lammunge ta on surmalaps; ~en i grytan kõnek. kindel surm; 2. adj. surnud; den ~e, den ~a surnu; dött lopp sport, surnud ring död |a vi 1) tapma, surmama; — tiden aega surnuks lööma; 2) maj. tühistama;

— ande 1. s6 tapmine, surmamine; 2. adj. tappev, surmav; — tråkig tapvalt igav; —dagar pl.: till — kuni surmatunnini; — dansare tuim ja igav inimene; — full kõnek. täis kui sitikas;

— född surnult sündinud; —förklara vi surnuks tunnistama; —grävare hauakaevaja; —gång -en tehn. tühi-käik; —kött -et liigliha; —lig 1) surmav; med. letaalne; 2) surelik; en vanlig — lihtsurelik; — läge s6 surnud punkt, ummik; förhandlingarna har råkat (kommit) i ett — läbirääkimised

on sattunud ummikusse; — nicke s2 kõnek. vt. —dansare döds I annons s3 surmakuulutus; —blek surnukahvatu; — bo s6 pärandvara;

— bricka sl sõj. žetoon (langenu iden-tilitseerimiseks)-, —bringande surma-toov; —bud s7 surmasõnum; —bädd •en surivoodi; —dag s2 surmapäev;

— dans -en surmatants; -dorn s2 surmaotsus; — dömd surma mõistetud;

— fail s7 surmajuhtum; —fara sl surmaoht; —fiende s3 surma- v. veri-vaenlane; —fruktan utr. surmahirm;

— förakt, -et surmapõlgus; —förskräckt surmani hirmunud; — hjälp -en med. eutanaasia

död I skalle s2 pealuu

döds |kamp -en surmaheitlus, agoonia;

— körning surmaga lõppenud autoõnnetus, surnukssõitmine; —lik: — tystnad surmavaikus; -läger s7 surivoodi; — mask s3 surimask; —märkt surma poolt äramärgitud; — offer [-0-] s7: olyckan krävde två — õnnetus nõudis kaks inimelu; —olycka sl surmaga lõppenud õnnetusjuhtum;

— orsak s3 surmapõhjus; — rike(t) surnute riik, manala; toonela; —runa sl nekroloog; —ryckningar pl. surma-

krambid: —siffra sl surmasaanute arv;

— sjuk suremas haige; —skugga sl surmavari; -stilla surmvaikne;

— straff s7 surmanuhtlus; —stöt s2 surmahoop; —synd s3 surmapatt;

— trött surmani väsinud; —tyst surmvaikne; — ångest [-r|ge-] -en surmahirm; surmapiin; —år -et surma-aasta

död I säsong -en vaikne hooaeg; — vatten 1) mer. surnud vesi; 2) pilti, ummik;

— vikt -en mer. dedveit dög impf. vt. duga

dök impf. vt. dyka

dölja dolde dolt peitma, varjama; — ngt för ngn midagi kellegi eest varjama;

— sig bakom ngt millegi taga peituma (ka pilti.)

döma [dömma] v2 1) otsustama; — andra efter sig själv teiste üle enda järgi otsustama; av allt att — kõige järgi otsustades; 2) kohtuotsust tegema, kohut mõistma; — ngn för mord kellegi üle mõrva pärast kohut mõistma; — ngn skyldig kedagi süüdi mõistma; 3) sport, kohtunikuna tegutsema; — ut a) välja mõistma; b) kõlbmatuks tunnistama döp |a v3 ristima, nime panema; — om ümber ristima; —are ristija; — else ristimine

dör j s2 kai. vedel, lånt; — a vedeli v. landiga püüdmadörr

dörr s2 uks; följa ngn till ~en kedagi ukseni saatma; gå från ~ till ~ majast majja käima; stå för ~en ukse ees v. lähedal olema; stå i ~en uksel seisma; ~ handtag s7 ukselink, -käepide; -~klapp s2 koputi; ~klocka sl uksekell; ~ knackare rändkaubitseja; ~las s7 ukselukk; ~matta sl ukse-matt; ~ nyckel s2 uksevõti; ~ post s3 uksepiit; ~ springa sl uksepragu; ~stängare uksesulgur; ~vakt s3 uksehoidja; ~vred s7 vt. ~ handtag; ~ öppning ukseava

dös s2 aiheol. dolmen dött sup. vt. dö

döv kurt; ~ på ena örat ühest kõrvast kurt; ~a vi tuimastama, anestesee-rima; pilti, uimastama, tuimendama, vaigistama; ~ sitt samvete oma südametunnistust rahustama; ~ smärtorna valusid vaigistama; ~het kurtus; ~ lärare kurtide õpetaja; ~ skola sl kurtide kool; ~stum kurttumm; ~stumhet kurttummus; ~örat: slå (vända) ~ till för ngt millegi suhtes kurdiks jääma

E, e -(e)t -n, def. pl. -na 1) E, e (kirjatäht); 2) muus. mi; 3) E geogr. E, ida eau-de-vie [odövi:] utr. rootsi konjak;

odav konjak ebb s2 mõõn; det är ~ i kassan kassa on tühi; ~a vi mõõnama; pilti, vaibuma; nõrgenema; vähenema ebenholts [-o-] s3, s4 eebenipuu ebon|t utr. tehn. eboniit echaufferad [ešofe:-] ärritatud echelong [-or|] s3 sõj. ešelon ecklesiastik adj. vaimulik, kiriklik; ~ departement neutr. usuasjade- ja haridusministeerium (Rootsis) ecuadoriansk [-k- -o-] adj. ekuadori ed I s3 vanne; vandiunine; avlägga ~, gå ~ (på ngt) vannet andma (millegi kohta)

ed II s7 geogr. neem, maanina; maasäär eda sl veekeeris, viru edda sl Edda (muinasskandinaavia koguteos)i; ~ kväde s6 Edda poeem eder pron. van. teie; teid; teile; ~s majestät Teie Majesteet; ~t brev teie kiri; edra böcker teie raamatud edera vi välja andma, kirjastama ed| fästa v3, vi vandega kinnitama;

~ gång s2 vandeandmine, vandiunine edition 1) väljaanne; 2) väljaandmine,

kirjastamine ed|lig vande-; ~t bekräftad vandega kinnitatud; ~ ligen vandega, vande läbi; ~ svuren vannutatud; ~s| vägran utr. vandeandmisest keeldumine ed|söre neutr. aj. kuninga vanne efemär efemeerne, lühiealine, üürike effekt s3 1) efekt; 2) tehn. võimsus; upptagen ~ ei. tarbitav võimsus; 3) pl. pagas, pakid; —full efektiivne, tõhus; ~ förvaring käsipakkide hoiuruum; ~iv 1) efektiivne, mõjus, tõhus; 2) tegelik, faktiline; ~ivitet efektiivsus, mõjusus, tõhusus; ~ lös ebaefektiivne;

~sökeri efektitaotlus; ~uera vi täitma, lõpule viima, teostama effeminerad feminiseerunud efter 1. prep. 1) pärast,

järel; dag ~ annan päevast päeva; tid ~ annan aeg-ajalt; 2) piki, mööda; ~ kanten mööda äärt; 3) vastavalt, järgi; ~ vad jag vet niipalju kui ma tean; spela ~ gehör kuulmise järgi mängima; 4): ~ hand vähehaaval, järk-järgult; 2. adv. pärast, hiljem; dagen ~ järgmisel päeval; min klocka går ~ mu kell jääb taha; kort ~ veidi hiljem; bli ~ maha jääma; 3. konj. kõnek. (sest) et, kuna; kui; ~ du vill det, så... kuna sa seda tahad, siis ... efter I anmälan utr., ~ anmälning hilinenud taotlus (võistlusest osavõtuks); ~apa vi järele ahvima, matkima; ~ arbete s6 järeltöö, viimistlemine; ~ behandling järelravi; ~beställning lisa v. täiendav tellimus; ~ bliven adj. p. mahajäänud; alaarenenud; vanamoeline; ~börd s3 med., vet. päramised; ~ dyningar pl. järellainetus; ~döme s6 eeskuju, näidis, muster; —forska [-o-] vi järele v. välja uurima; ~ fråga vi järele pärima; nõudma; mycket ~d väga nõutav (kauba jms. kohta); ~frågan utr. 1) järelepärimine; 2) nõudmine; ~ följa v2 1) järgnema; 2) järgima; järgi käima; ~ följande järgnev; ~följansvärd järgimis-väärne; ~följare 1) järglane; 2) järgija; järelkäija; ~ följd utr. järgimine; ~gift s3 järeleandmine; ~ given adj. p. järeleandlik; ~givenhet järeleandlikkus; ~givlig järeleandlik; ~ gjord järeletehtud; ~ granskning järeleuuri-mine; järelkontroll efterhand I: sitta i ~ 1) (kaardimängus) tagakäsi olema; 2) maha v. kõrvale jääma dörr

dörr s2 uks; följa ngn till ~en kedagi ukseni saatma; gå från ~ till ~ majast majja käima; stå för ~en ukse ees v. lähedal olema; stå i ~en uksel seisma; ~ handtag s7 ukselink, -käepide; -~klapp s2 koputi; ~klocka sl uksekell; ~ knackare rändkaubitseja; ~las s7 ukselukk; ~matta sl ukse-matt; ~ nyckel s2 uksevõti; ~ post s3 uksepiit; ~ springa sl uksepragu; ~stängare uksesulgur; ~vakt s3 uksehoidja; ~vred s7 vt. ~ handtag; ~ öppning ukseava

dös s2 aiheol. dolmen dött sup. vt. dö

döv kurt; ~ på ena örat ühest kõrvast kurt; ~a vi tuimastama, anestesee-rima; pilti, uimastama, tuimendama, vaigistama; ~ sitt samvete oma südametunnistust rahustama; ~ smärtorna valusid vaigistama; ~het kurtus; ~ lärare kurtide õpetaja; ~ skola sl kurtide kool; ~stum kurttumm; ~stumhet kurttummus; ~örat: slå (vända) ~ till för ngt millegi suhtes kurdiks jääma

E, e -(e)t -n, def. pl. -na 1) E, e (kirjatäht); 2) muus. mi; 3) E geogr. E, ida eau-de-vie [odövi:] utr. rootsi konjak;

odav konjak ebb s2 mõõn; det är ~ i kassan kassa on tühi; ~a vi mõõnama; pilti, vaibuma; nõrgenema; vähenema ebenholts [-o-] s3, s4 eebenipuu ebon|t utr. tehn. eboniit echaufferad [ešofe:-] ärritatud echelong [-or|] s3 sõj. ešelon ecklesiastik adj. vaimulik, kiriklik; ~ departement neutr. usuasjade- ja haridusministeerium (Rootsis) ecuadoriansk [-k- -o-] adj. ekuadori ed I s3 vanne; vandiunine; avlägga ~, gå ~ (på ngt) vannet andma (millegi kohta)

ed II s7 geogr. neem, maanina; maasäär eda sl veekeeris, viru edda sl Edda (muinasskandinaavia koguteos)i; ~ kväde s6 Edda poeem eder pron. van. teie; teid; teile; ~s majestät Teie Majesteet; ~t brev teie kiri; edra böcker teie raamatud edera vi välja andma, kirjastama ed| fästa v3, vi vandega kinnitama;

~ gång s2 vandeandmine, vandiunine edition 1) väljaanne; 2) väljaandmine,

kirjastamine ed|lig vande-; ~t bekräftad vandega kinnitatud; ~ ligen vandega, vande läbi; ~ svuren vannutatud; ~s| vägran utr. vandeandmisest keeldumine ed|söre neutr. aj. kuninga vanne efemär efemeerne, lühiealine, üürike effekt s3 1) efekt; 2) tehn. võimsus; upptagen ~ ei. tarbitav võimsus; 3) pl. pagas, pakid; —full efektiivne, tõhus; ~ förvaring käsipakkide hoiuruum; ~iv 1) efektiivne, mõjus, tõhus; 2) tegelik, faktiline; ~ivitet efektiivsus, mõjusus, tõhusus; ~ lös ebaefektiivne;

~sökeri efektitaotlus; ~uera vi täitma, lõpule viima, teostama effeminerad feminiseerunud efter 1. prep. 1) pärast, järel; dag ~ annan päevast päeva; tid ~ annan aeg-ajalt; 2) piki, mööda; ~ kanten mööda äärt; 3) vastavalt, järgi; ~ vad jag vet niipalju kui ma tean; spela ~ gehör kuulmise järgi mängima; 4): ~ hand vähehaaval, järk-järgult; 2. adv. pärast, hiljem; dagen ~ järgmisel päeval; min klocka går ~ mu kell jääb taha; kort ~ veidi hiljem; bli ~ maha jääma; 3. konj. kõnek. (sest) et, kuna; kui; ~ du vill det, så... kuna sa seda tahad, siis ... efter I anmälan utr., ~

anmälning hilinenud taotlus (võistlusest osavõtuks); ~apa vi järele ahvima, matkima; ~ arbete s6 järeltöö, viimistlemine; ~ behandling järelravi; ~beställning lisa v. täiendav tellimus; ~ bliven adj. p. mahajäänud; alaarenenud; vanamoeline; ~börd s3 med., vet. päramised; ~ dyningar pl. järellainetus; ~döme s6 eeskuju, näidis, muster; —forska [-o-] vi järele v. välja uurima; ~ fråga vi järele pärima; nõudma; mycket ~d väga nõutav (kauba jms. kohta); ~frågan utr. 1) järelepärimine; 2) nõudmine; ~ följa v2 1) järgnema; 2) järgima; järgi käima; ~ följande järgnev; ~följansvärd järgimis-väärne; ~följare 1) järglane; 2) järgija; järelkäija; ~ följd utr. järgimine; ~gift s3 järeleandmine; ~ given adj. p. järeleandlik; ~givenhet järeleandlikkus; ~givlig järeleandlik; ~ gjord järeletehtud; ~ granskning järeleuuri-mine; järelkontroll efterhand I: sitta i ~ 1) (kaardimängus) tagakäsi olema; 2) maha v. kõrvale jäämaefterhand

efterhand II adv. vähehaaval; järk'järgult; ~ som sedamööda kuidas efterhandsköp s7 ost kolmandatest kätest efter|hängsen pealetükkiv; ~härma vi matkima, jäljendama, järele aimama; ~höst s2 järelsügis; ~ klang s3 järelkõla, -kaja (ka pilti.); ~klok: vara ~ tagantjärele tark olema; ~ komma [-o-]: ~ ngns önskningar kellegi soove täitma v. rahuldama; ~ kommande [-o-] 1. adj. järeltulev, järgnev; 2. pl. järeltulijad; ~ krav s7 lunamaks; ~käike: komma (bli, vara) på ~n maha jääma; ~känning (halb) järelmõju, -toime; ~leva v2 1) (kellestki) kauem elama; 2) (midagi) järgima, täitma; (millegi järgi) toimima; ~ levande 1. adj. ellujäänud; 2. s9 ellujäänu; ~ levnad järgimine, täitmine; ~ likna vi jäljendama; ~lysa v3 taga otsima; tagaotsimisest teatama; ~ lysning tagaotsimine; tagaotsimisteade; ~ låten järeleandlik; ~ lämna vi maha v. järele jätma; pärandama; ~ längtad oodatud, igatsetud efter I middag s2 pärastlõuna; i ~ täna pärastlõunal; på ~en pärast lõunat; på ~arna pärastlõunati; ~mäle s6 järelhüüe (surnule); mälestus (surnust); ~namn s7 perekonnanimi; ~ natt(en) utr. hilisöö; ~ ord s7 järelsõna

efter|prövning järeleksam; ~ räkning lisaarve; pilti halb tagajärg; ~ rätt s3 järelroog, magustoit; ~ rättelse juhend; eeskuju; lända (tjäna) till ~ eeskujuks olema; ~se järele v. läbi vaatama; ~sinna vi järele mõtlema; ~sinnande 1. adj. mõtlik; 2. s6 järelemõtlemine; ~ skicka vi (millegi v. kellegi) järele saatma; komma som ~d tulema nagu tellimise peale; ~ skott [-o-] s7: betala i ~ kättesaamisel tasuma; ~ skänka v3 (võlga) kustutama; ~ skörd s2 järellõikus (ka pilti); ~ släckning järelkustutus; pilti järelpidu; ~släng s2 tüsistus; halb tagajärg; ~ släpning [-ä:-] viivitus; ~smak s3 järelmaik (ka pilti); ~som [-o-] kuna; nii kui; sedamööda kuidas; ~ sommar [-o-] s2 hilis- v. järelsuvi; ~ spana vi taga otsima; jälitama; ~spel s7 järelmäng; järellugu; ~ sträva vi taotlema, pürgima, püüdlema; ~ syn inv. järelevaatus; ~ sända v2 järele saatma; ~ sätta hooletusse v. unarusse jätma; ~sökt nõutud, otsitud efter |tanke s2 järelemõtlemine, mõtiskelu; vid närmare — lähemalt järele

mõeldes; utan ~ mõtlematult;

~ trakta vi vt. ~ sträva; ~ tryck s7 1)

trük. järeletrükk; 2) rõhk, rõhutamine; med ~ rõhutatult; ~trycklig energiline; tungiv; karm; tõsine; i ~ tör, karmil toonil; ~tryckligen rõhutatult; tungivalt; ~träda v2 asemele astuma v. tulema, asendama; järgnema; ~trädare järglane; ~tänksam järelemõtlik; ~ verkan utr., pl. ~ verkningar järelmõju; ~ vinter s2 kevadtalv; ~värd s2 järelravi; ~värld(en) s2 järeltulevad põlved; ~åt pärastpoole, hiljem; tagantjärele egal: det är mig ~ t mul ükspuha égard utr. austus, lugupidamine egen [-g-] 1) oma, enese; i ~ person isiklikult; för ~ del omalt poolt; isiklikult; vara sin ~ ise enda peremees olema; 2) omapärane, isesugune; imelik, isevärki; eget nog träffades vi dagen därpå imelikul kombel me kohtusime järgmisel päeval; hans egna uppträdande förvånade alla tema kummaline käitumine üllatas kõiki; ~art omapära(sus); iseäralikkus; ~ artad omapärane; iseäralik; ~dom s2 1) omandus; vara; 2) mõis; ~domlig iseloomulik; iseäralik, imelik, kummaline egendoms I lös [-g-] varatu; ~ ägare

mõisaomanik egen I het [-g-] omapära, iseärasus; ~ händig omakäeline; ~ t brev oma käega kirjutatud kiri; ~kär enesega rahulolev, ennast täis; ~ kärlek s2 enesearmastus; ~ mäktig omavoliline; ~ namn s7 pärisnimi; ~ nytta sl omakasu; ~ nyttig omakasupüüdlik; ~ rådig omavoliline; ~ rättfärdig enesega rahulolev; ~ sinne s6 isemeelsus,

põikpäisus, kangekaelsus; ~sin-nig isemeelne, põikpäine, kangekaelne egenskap [-g-] s3 omadus; loomus; jag i min ~ av lärare mina kui õpetaja; i ~ av tolk deltog han i expeditionen ta võttis ekspeditsioonist osa tõlgina egentlig tegelik, päris, õige, tõeline; ~ vikt erikaal; ~en tegelikult, õieti öelda, õigupoolest egen I varm: ~a djur soojaverelised loomad; ~vikt s3 omakaal; ~vilja sl omavoli; isemeelsus egg s2 tera; ~a vi ergutama; ~ upp üles ässitama v. ärritama; ~ande ergutamine; ässitamine; ärritamine; ~else ergutamine, ergutus; ässitus; ärritus; kihutus; ~ vapen s7 terarelv egid [egi:d] s3 egiid

egnahems I förening [g] individuaal-elamuehituse edendamise ühing (Rootsis)egocentriker

11

1

elevator

egocentr|iker [-g-] egotsentriline inimene; ~isk egotsentriline ego|ism [-g-] egoism; ~|st egoist;

~ istisk egoistlik egy.pt |ier [-jü-] s9 egiptlane; ~isk egiptuse; ~iska 1) sl egiptlanna; 2) -n egiptuse keel ehuru kuigi, ehkki, olgugi et ej vt. inte; ~ heller ka mitte, ega, ei ka eja: ~ vore vi där! oh oleksime seal! ejder s2 zool. hahk ek s2 bot. tamm; av ~ tammepuust eka I sl vene, ruhi eka II vi (vastu) kajama [ka pilti.) eker s2 kodar

ekiper|a vi varustama; ~ing varustus ekipage [-pa:š] s7 ekipaaž ekivok [-o-] kahemõtteline, nilbe eklat|ant ilmne, märgatav, silmatorkav; ~era vi [kihlust) välja kuulutama v. teatavaks tegema eklekt|icjsm utr. filos, eklektitsism;

~ iker s9 eklektik; ~ isk eklektiline eklut [metalli) proov; gå igenom ~en

pilti, proovi läbi tegema eklärera vi ilutulestama ek I löv s7 tammeleht eko s6 kaja [ka pilti:) ek| ollon [-o- -o-] s7 tammetõru eko I lod s7 kajalood ekologi [-o- -o-] s3 ökoloogia ekonom [-o- -o-] ökonoom; majapidaja ekonomj [-o- -o-] s3 1) majandus, ökonoomika; 2) finantsolukord; 3) ökonoomia, sääst, kokkuhoid; ~ byggnad s3 majandushoone; ~sera vi kokku hoidma

ekonomisk [-o- -o:-] 1) majanduslik, ökonoomiline; 2) ökonoomne, säästlik, kokkuhoidlik; han är mycket ~ av sig ta on väga kokkuhoidlik ekorr|e [-o-] s2 orav; ~bär s7 bot. lese-

leht; ~ skinn s7 oravanahk ek| oxe s2 zool. põderpõrnikas eksem s7 med. ekseem ek| stock [-o-] s2 1) tammepakk; 2) vene, ruhi

ekumenisk kirikl. ökumeeniline

ekvation mat. võrrand

ekvator [-o-] s3 ekvaator; ~lal ekva-

toriaalne el I affär s3 elektritarvete kauplus elak [e:-] kuri, tige, õel, paha; ~a tungor påslår att... kurjad keeled räägivad, et...; en ~ hosta pahaloomuline köha; ett ~ t väglag halvad teeolud; ~ artad adj. p. pahaloomuline, kuri, paha; ~het kurjus, tigedus, õelus; säga ~er teravusi ütlema; —ing kõnek. tigetseja, tigekops; ~t kurjalt, tigedalt, õelalt, pahasti; det var ~

gjort av honom temast oli väga inetu, et ta seda tegi elasticitet elastsus elastisk elastne

ei j belysning elektrivalgustus eld s2 'tuli; faita (ta) ~ tuld võtma [ka pihl.)-, ge ~ tulistama, tuld andma; vara ~ och lågor för ngt pilti, midagi kirglikult pooldama; ~a vi kütma; pilti, ergutama; ~ upp kütma, tuld tegema; ära põletama; ~ upp sig end üles kütma; ~are kütja; ~begän-gelse krematsioon; ~dop s7 tuleristsed; ~ fast tulekindel; ~fängd adj. p. kergesti süttiv v. tuld võttev; ~ gaffel s2 ahjuhark; ~härd s2 tulease, -kolle; ~ ig tuline; pilti, kirglik; ~ pelare s2 tulesammas; ~ röd tulipunane; ~sken s7 tulekuma; ~slukare tuleneelaja; ~släckare tulekustuti; ~ sprutande tuldpurskav; ~stad tulease, -kolle; ~ staf s7 tuleraud, räks eldsvåda sl tulekahju; vid ~ tulekahju

korral eldvapen s7 tulirelv

elefant elevant; ~ bete s2 elevandikihv; ~ iasis inv. med. elevantsus, elefan-tiaas

elegan|s s3 elegantsus; ~t elegantne elegi s3 eleegia elegisk eleegiline elektor [-o-] s3 valijamees elektr|icitet elekter; ~ ifiera vi elektrifitseerima; ~ iker elektrik; ~ isera vi elektriseerima (ka pilti.)-, ~isk elektriline, elektri-elektro j dynam|k [-o-] elektrodünaamika; ~ ingenjör [-inšen-] elektriinsener; ~ lys s3 elektrolüüs; ~ lyt s3 elektro-lüüt; ~ mekanik elektromehaanika elektron [-o:-] s3 elektron; ~|k elektroonika; ~ rör s7 elektrontoru elektro I stat|k [-o-] -en elektrostaatika; ~tekn|k s3 elektrotehnika; ~ tekniker elektrotehnik element s7 1) element; vara i sitt rätta ~ oma loomulikus keskkonnas v. oma sõiduvees olema; han kan inte ens ~erna (av ngt) tal ei ole kõige algeli-semaidki teadmisi (milleski); 2) küttekeha, radiaator elementar I bok aabits, algõpik; ~ läroverk s7, ~ skola sl van. keskkool, gümnaasium elementskad adj. p. kõnek.: han hade ~

tur tal vedas kuradimoodi elementär elementaarne, algeline el I energi [-ši:-] s3 elektrienergia elev s3 õpilane, õppur; õpipoiss elev |ation vaimustus; ülev meeleolu; ~ator s3 tehn. elevaatorelevhem

en

elev I hem s7 (õpilaste) ühiselamu; ~ skola sl teati. (õppe)stuudio; ~ tjänstgöring õpilasena töötamine elfenben s7 elevandiluu elfte üheteistkümnes; i ~ timmen üheteistkümnendal tunnil; ~del s3 üheteistkümnendik el I förbrukning elektritarvitus elidera vi lgv. elideerima eliminer|a vi elimineerima, kõrvaldama, eemaldama; ~ krigshotet sõjaohtu kõrvaldama el I installatör elektrik; elektrimontöör elisabetansk Elizabethi-aegne (kunsti,

mööbli jms. kohta) elision lgv. elisioon

eljt s3 eliit; ~kår s3 sõj. eliitkorpus;

~trupp s3 sõj. eliitväeosa elixir s7 eliksiir eljes(t) vt. annars el I kraft s3 elektrienergia eller või, ehk; ega; förr ~ senare varem või hiljem; om en ~ annan timme paari tunni pärast; varken ... ~ ei... ega; antingen ... ~ kas ... või; ~ hur? eks ole? ellips s3 ellips; ~formig [-o-] ellipsi-

kujuline elliptisk elliptiline

el I lok s7 elektrivedur; ~ motor s3 elektrimootor elmseld s2 lüüs. Elmo tuled el I mätare elektriarvesti, voolumõõtja;

~ nät s7 elektrivõrk eloge [-o:š] s5 eloog, kiidukõne, ülistus eloicvens [-o-] s3 elokvents, kõneosavus elritsa sl zool. lepamaim el I räkning elektriarve elsass |are s9 elsaslane; ~isk adj. elsassi eludera kõrvale hoiduma v. põiklema elva üksteist; den svenska ~ n vann pilt1. (jalgpallis) Rootsi meeskond võitis; ~ hundratalet kaheteistkümnes sajand; ~ slaget: vid ~ täpselt kell üksteist; ~ tiden: vid ~ kella üheteistkümne paiku; ~ tåget kella üheteistkümnene rong; — årig üheteistkümneaastane ei| värme s9 elektriküte elyseisk elüüsiline

eländ|e s6 viletsus, häda, õnnetus; ~ ig vilets, armetu, haletsusväärne; det där är ~ t förtal see on alatu laim; ha det — t viletsuses elama emalj s3 email; ~ arbete s6 emailitud ese; ~ era email (eer) ima; ~ öga klaassilm; ~öremailija emancip|ation emantsipatsioon; ~era

vi emantsipeerima emanera pärinema, lähtuma emball |äge [-a:š] s7 pakend; ~era pakkima; ~ering pakend

embarker|a laevale minema; ~ing lae-

valeminek embiem s7 embleem

embryo s6 biol. embrüo; ~logj [-o-] s3

biol. embrüoloogia emedan sellepärast et, sest et, kuna emellan prep., adv. vahel; hulgas; vahepeal; vahetevahel; oss ~ sagt omavahel öelda; ~ fyra ögon nelja silma all; det blir vi som får sitta ~ pilti. vahele jääme meie; något mitt ~ midagi vahepealset; allt ~ aeg-ajalt; en gång ~ vahetevahel; ~ åt vahel, vahetevahel, mõnikord; lite ~ lyckas han sälja en tavla aeg-ajalt õnnestub tal mõnda pilti müüa emellertid siiski; ent, aga; så mycket är ~ säkert att... niipalju on siiski selge, et... emfa|s s3 kirj., lgv. emfaas, tunderõhk;

~tisk emfaatiline, tunderõhuline emigr|ant pagulane, emigrant; ~ation pagulus, emigratsioon; ~era vi välja

rändama, emigreerima eminen|s s3 eminents, kõrgeausus; ~t

eminentne, silmapaistev emjr s3 emiir emissarie s5 emissar

emission emissioon; ~ av värdepapper väärtpaberite väljaandmine v. käibelelaskmine emittera vi emiteerima emma sl, ~stol s2 kõrge seljatoega leen-tool

emot prep., adv. 1) vastas; vastu; mitt ~ huset otse maja vastas; för och ~ poolt ja vastu; det bär mig ~ see hakkab mulle vastu, see on mulle vastumeelt; inte mig ~ minugi poolest; 2) (aja kohta) paiku, poole; ~ kvällen avtog stormen vastu õhtut torm vaibus; in ~ klockan tre var mötet slut kella kolme paiku oli koosolek lõppenud; 3) umbes, ligikaudu; en folkmassa på in ~ 100 personer umbes 100-pea-line rahvahulk emotion emotsioon; ~ell emotsionaalne emot|se, ~taga vt. motse, mottaga empir [am-, an-] s3 vt. — stil; ~isk empiiriline; ~ |sm, — stil s2 ampiir-stiil

emulsion emulsioon en [e:-] I s2 kadakas en II 1. num. üks; ~ åt gången ühekaupa; ~ till veel üks; om ~ eller annan vecka mõne nädala pärast; komma ~ oeh ~ ükshaaval v. ühekaupa v. üksteise järel tulema; 2. utrumi määramata artikkel; 3. pron. üks, keegi; den ~e tycker det, den andre något annat ühele meeldib üks,ena

teisele teine; vad är du för ~ ? kes sa selline oled?; 4. adv. umbes, ligikaudu; han gick för ~ tio minuter sedan ta läks umbes kümne minuti eest ena I vi ühendama; ~ sig ühinema ena II vi kadakaoksi laiali puistama enahanda 1. s7 ühetaolisus, üksluisus; vardagens gråa ~ argipäeva hall üksluisus; 2. adj. ühetaoline; üksluine enaktare ühevaatuseline lavateos enande 1. s6 ühendamine; 2. adj. ühendav enarmad ühekäeline

enas vi dep. kokkuleppele jõudma; parterna har enats om beslutet pooled jõudsid otsuse suhtes kokkuleppele enastående 1. adj. p. ainulaadne; võrratu;

2. adv. ainulaadselt; võrratult enbart [-a:-] üksnes, ainult enbent [-e:-] adj. p. ühejalgne en| buske s2 kadakapõõsas; ~bär s7 kadakamari; ~ bärsbrännvin s4 kada-ka(marja)viin en|celiig ainurakne; ~cyljndrig tehn.

ühesilindriline encyklika sl entsüklika encyklopedi [a-, en-] s3 entsüklopeedia enda ainus; inte en ~ mitte ükski; han är — barnet ta on ainus laps (perekonnas)

endast 1. adv. ainult, vaid, üksnes; 2. kon j. kui vaid; ~e üksainus; han sade inte ett — ord ta ei lausunud ainsatki sõna; inte en ~ gång mitte kordagi endels osati, jaoti endemisk endeemiline endera t. pron. emb-kumb, üks kahest; ~ dagen lähemail päevil; 2. konj. vt. antingen endokrin med. endokriinne endossjat maj. indossaat; ~emang s7 indossament; ~era vi indosseerima endräkt s3 üksmeel ene vt. en

energi [-ši:-] s3 energia; ~lös loid, jõuetu

energisk [-gisk] energiline

enervera vi närviliseks tegema; ~ nde

närviliseks tegev enfald s3 kohtlus, lihtsameelsus; ~ ig

kohtlane, lihtsameelne en|formig [-o-] ühetaoline, üksluine; igav; ~ färgad ühevärviline; pilti, üksluine

engag |emang [angašemar]] s7, s4 anga-žeerimine; ~era vi angažeerima, tööle v. ametisse võtma; — sig i ngt end millegagi siduma, end millessegi vahele segama; millestki huvituma; vara —d i ngt millessegi segatud olema

engelsk inglise; ~a sjukan med., vet. rahhiit; ~a 1) inglanna; 2) -n inglise keel; ~ talande inglise keelt rääkiv engelsman inglane en I gifte s6 ainuabielu en gros [ar]gro:] hulgi, angroo engrosfirma [ar]gro:-] sl hulgimüügifirma

engångs| belopp [-o-] s7 ühekordne summa; ~ kostnad [-o-] s3 ühekordne kulu v. maksumus; ~ utgift s3 ühekordne väljaminek enhet 1) üksus, ühik; 2) ühtlus, ühtsus;

3) mat. üheline; ~lig ühtne; ühtlane enhets I pris s7, s4 ühtne hind, standard-

hind; ~ strävan utr. ühtluspüüe en|hällig üksmeelne; ühehäälne; ~hant adj. p. ühekäeline; ~hörning 1) müt. ükssarvik; 2) zool. narval, sarwaal enig üksmeelne; bli ~a om ngt millegi suhtes ühele nõule jõudma v. kokku leppima; ~het üksmeel enigmatisk mõistatuslik enkannerligen van. eeskätt, eriti enkel lihtne; vähenõudlik; ühekordne; känna sig ~ end tähtsusetuna tundma; piinlikkust tundma; ju enklare ju simplare mida lihtsam, seda parem; sy med ~ tråd ühekordse niidiga õmblema; en ~ biljett, biljett för en ~ resa üheotsapilet; ~ het lihtsus; vähenõudlikkus; ~ knäppt adj. p. üherealine (kuue jms. kohta)-, ~ riktad adj. p. ühesuunaline; pilti, kitsapiiriline; kitsaste huvidega; ~ gata ühesuunalise liiklusega tänav; ~rum s7 ühe voodiga tuba; ~säng s2 üheinimesevoodi; ~t lihtsalt; det är helt ~ så att... asi on lihtsalt selles, et... enkom [-o-] ainult, üksnes; eriti, spetsiaalselt; jag kommer ~ för din skull ma tulen üksnes sinu pärast enkrona sl ühekrooniline enkät [ar]-] s3 ankeet enkönad biol. ühesuguline enlevera [ar]-] ära viima v. röövima enlig |het: i ~ med ngt millegagi kooskõlas, millelegi vastavalt; ~t järgi; vastavalt, kohaselt; ~ vittnet tunnistaja (sõnade) järgi enmans|göra neutr. ühe inimese töö; ~ kanot s3 sport, ühene kanuu; ~ valkrets s2 ühe kandidaadiga vali-misringkond en|mastare ühemastiline (laev); ~mils-lopp [-o-] s7 sport. 10 000 meetri jooks; — motorig ühemootoriline enorm [-o-] määratu v. tohutu suur en| plansvilla sl ühekorruseline villa; ~ procentig [-o-] üheprotsendiline; ~pucklig ühe küüruga

enquete facket] s5 ankeet

enradig üherealine (kuue jms. kohta)

en I ris -et kadakaoksad, -raod; ~rökt

kadakasuitsuga suitsutatud enrollera [ar)rolle:ra] vi nimekirja kandma

en| rum: i ~ nelja silma all; ~rummare s9 kõnek. ühetoaline korter; ~rummig

1) ühetoaline; 2) bot., zool. ühekoja-line; ~ rumslägenhet ühetoaline korter

ens I: inte ~ isegi mitte; han vågade knappast ~ se på oss ta ei julgenud meile otsagi vaadata; har du — försökt det? oled sa seda üldse üritanud?; om ~ kui v. kas üldse; med ~ äkki, korraga

ens II inv. mer. ühel joonel v. kõrgusel;

— rodd taktis sõudmine ensak s3: det är min ~ see on minu oma asi

ensam 1) üksik, üksiolev; 2) ainus; 3) üksi(nda); ~ boende üksi elav; ~ het üksindus; ~ jungfru s5 üksitee-nija; ~rätt s3 ainuõigus; ~ stående adj. p. üksik ense: bli ~ om ngt millegi kohta kokku leppima v. kokkuleppele jõudma; vara ~ ühel nõul v. ühes meeles olema; vi är ~ med er me oleme teiega nõus ensemble [ansambel] s5 ansambel ensfyr s2 mer. siht- v. juhttuli en|sidig ühekülgne; ühepoolne; — siff-

rig ühekohaline (arvu kohta) ensi I låge [-la:š] s7 põll. silo; silovalmis-tamine, sileerimine; ~lering utr. põll. silovalmistamine, sileerimine ensitsig üheistmeline enskild üksik; isiklik; era-; ~ bank era-pank; ~het üksikasi, detail; gå in på ~er üksikasjadesse laskuma enslig üksildane, omaette, eraldatud; ~ t

belägen omaette v. eraldi asuv ensling vt. enstöring

en| staka inv. üksik, mõni; ~stavig 1) ühesilbiline; 2) pihl. lühike, lakooniline; ~stämmig 1) muus. ühehäälne;

2) pihl. üksmeelne; ~ ständigt kangekaelselt, visalt, tungivalt; ~störing erak, üksiklane; ~tal s7 1) mat. ühe-line; 2) lgv. ainsus

entita sl zool. sootihane

entlediga vi vallandama, (töölt, ametist)

vabastama entomo|logi [-tomologi:] s3 entomoloogia; ~ logisk [lo:gisk] entomoloogiline entonig ühetooniline; pihl. üksluine entré [at]-] s3 1) antree, esik; sissekäik;

2) sissepääs; tr i — tasuta sissepääs;

3) (näitleja) etteaste; 4) kok. eelroog

entrepren|ad [at]-] s3 maj. töövõtu- v. hankeleping; ta på ~ töövõtulepingut sõlmima; ~ör ettevõtja; harv. varustaja; ehitusmeister enträgen pealekäiv; visa en| tums- (ühe)tolline entusiasm utr. entusiasm, vaimustus;

~ era entusiasmi sisendama entusiast entusiast; ~ tsk entusiastlik en|tydig ühemõtteline; ~var igaüks; ~ veten vt. ~vis; ~ vig s7 kahevõitlus; ~vis jonnakas; kangekaelne; visa; isemeelne; põikpäine; ~visas vi dep. visalt peale käima, kangekaelselt nõudma v. millegi juurde jääma, nuruma

en|våldshärskare ainu- v. isevalitseja; ~ våningshus s7 ühekorruseline maja; ~välde s6 ainu- v. isevalitsus; ~ väldig ainu- v. isevalitsuslik; ~ värdig keem. ühevalentne enäggstvillingar pl. ühemunakaksikud enär sellepärast et, kuna enögd adj. p. ühesilmaline epi|demj s3 epideemia, taud; ~demio-logi [-logi:] s3 epidemioloogia; ~demisk epideemiline epigon [-o:n] s3 epigoon epigram s7 epigramm epjk s3 eepika epiker eepik

epi|lepsj s3 med. epilepsia, langetõbi; ~leptiker s9 med. epileptik, langetõbine; ~ leptisk med. epileptiline episk eepiline episkopal [-o-] piiskoplik episod s3 episood epitaf s7, s4 epitaaf epitet s7 kirj. epiteet epok [-o:k] s3 epohh, ajajärk; ~ bildande, ~ görande epohhiloov epopé s3 kirj. epopöa epos [-os] s7 kirj. eepos epålett s3 epolett, pagun er pron. 1) teid; teile; 2) teie (oma) era sl aiajärk, ajastu; geol. aegkond erbarmlig haletsusväärne; vilets, armetu er| bjuda pakkuma; ~bjudan utr.,

~ bjudande s6 pakkumine eremit s3 eremiit, erak, üksiklane; ~ isk eremiitlik, eraklik; ~ kräfta sl zool. erakvähk

erfar |a 1) teada saama, kuulma; 2) kogema, tunda saama; ~en 1) kogenud; 2) vilunud; ~ enhet 1) kogemus; 2) vilumus; ~ enhetsmässfg kogemuslik

erford|erlig [-fo:-] nõutav, vajalik; ~ra

vi nõudma erhålla (kätte) saamaeriksgata

eriksgata aj. kuninga teekond läbi oma

maa (ka pihl.) erinr|a vi 1) meelde tuletama, meenutama; 2): jag har ingenting att ~ mot mul ei ole vastuväiteid; ~an utr. 1) meeldetuletus, meenutus; 2) hoiatus, märkus; ~ing 1) meenutus; mälestus; 2) hoiatus, märkus erkän|d tunnustatud; ~na vi 1) tunnustama; 2) (üles) tunnistama erkänn | ande s6 tunnustus; ~ sam tänulik erkänsla sl tänulikkus; som en ~ för ngt tänutäheks v. hüvituseks millegi eest; kontant ~ maksmine sularahas erlägga maksma, tasuma; hüvitama ernå v4 saavutama

ero|derå [-o-] vi erodeerima; ~sion

erosioon erotik [-o-] s3 erootika erotisk [-o:-] erootiline erratisk g eol. ränd-; ~ t block rändrahn ers vt. eder

ersätt I a 1) asendama; korvama, hüvitama; ~are asendaja, asemik; ~ning 1) tasu; 2) hüvitus, kahjutasu; 3) aseaine

ertappa vi tabama; ~ngn med lögn

kedagi valetamiselt tabama erupt|ion eruptsioon; ~ jv eruptiivne erövrja vi vallutama; saagiks saama; ~are vallutaja; ~ing vallutus; pihl. saavutus; ~ingskrig s7 vallutussõda eskader s2 eskaader

eskapad s3 eskapaad, kõrvalehüpe, kergemeelne vemp eskimå s3 eskimo; ~isk adj. eskimo;

~iska -n eskimo keel eskort [-o-] s3 eskort; ~era eskor-t(eer)ima

esomoftast [-o- -o-] van. tihtipeale, sageli esoterisk f-o-] esoteeriline ess I vt. äss

ess II s7 muus. mi-bemoll essay vt. essä

esse neutr.: vara i sitt ~ oma sõiduvees

olema essens s3 essents

essä s3 kirj. essee; ~ist kirj. esseist est s3 eestlane

estet s3 esteet; ~|k esteetika; ~isk esteetiline

estimera vi hindama, lugu pidama, austama

est |tändare s9 eestlane; ~ ländsk adj.

eesti; ~ ländska eestlanna estnisk adj. eesti; ~a 1) sl eestlanna; 2)

-n eesti keel estrad s3 estraad, lava etabl|era vi asutama, rajama, sisse seadma; alustama; ~ issemang, ~ isse-

ment s4, s7 asutus; ettevõte, käitis, tehas

etage [eta:š] s5 korrus

etalong [-o-] s3 etalon

etcetera, et cetera [etsettra] ja nii edasi

eter s2 eeter; ~isk [-e:-] eeterlik

eternell s3 bot. immortell, õlglill

etik s3 eetika

etikett s3 etikett; ~era vi etikettima; ~s| brott [-o-] s7 etiketi v. käitumisreeglite vastu eksimine etisk eetiline etnisk etniline

etnograf s3 etnograaf; ~ I utr. etnograafia; ~ isk etnograafiline etnolog s3 etnoloog; ~l utr. etnoloogia;

~ isk etnoloogiline etrusk s3, ~er s9 etrusk; ~isk ad/_ etruski

ets|a vi soovitama; ~ sig i minnet mällu sööbima; ~ning söövitamine; söövitus

ett 1. num. üks; ~, tu, tre v. med ~, fu, tre äkki; i ~ ühtevalu; 2. neutrumi määramata artikkel; 3. pron. üks, keegi; ~a sl 1) üks; 2) esimene; komma in som god ~ paraja eduga esimeseks tulema; han går i ~n ta käib esimeses klassis; ~dera vt. endera

etter 1. s7 mürk; õelus, tigedus; 2. adv.:

~ värre üha halvemini etthundra num. (üks)sada ettiden (ett-tiden): vid ~ kella ühe paiku ettrig mürgine; õel, tige ettusen (ett-tusen) tuhat ettåget (ett-tåget) kella ühene rong ett I år|g adj. üheaastane; ~ åring üheaastane laps etuj s4 toos, karp etyd s3 etüüd

etymo|logi [-gi:] s3 etümoloogia; ~logisk etümoloogiline eunuck s3 eunuhh, kohimees europamästerskap Euroopa meistrivõistlused

europ |é s3 eurooplane; ~eisk adj. euroopa

evad mis ka; ~ som ükskõik mis evakuer|a vi evakueerima; ~ing evakueerimine evalvera vi maj. (ümber) hindama evangel | isk kirikl. evangeelne; ~ ium s4

evangeelium evar van ükskõik kus evenemang s7 tähtis sündmus, suursündmus

eventualitet eventuaalsus eventuell eventuaalne, võimalik; vid ~ krigsfara võimaliku sõja(ohu) korral; ~t võib-olla; han reser ~ redan i

8*evertebrat

morgon võib-olla ta sõidab ära juba homme evertebrat zool. selgrootu eviden|s evidentsus, ilmsus; till full ~ bevisad täielikult tõestatud; —t evidentne, ilmne evig igavene; var ~a dag iga jumala päev; det var en — lögn! see on üks igavene valel; ~[tjgrön igihaljas; ~het igavik; i ~ igavesti; ~hets-blomma sl vt. eternell; ~hetsgöra s6 igavene v. lõppematu töö; ~t igavesti; för ~ igaveseks evinnerlig igavene; ~en igavesti evolution evolutsioon evärdlig igavene; för ~a tider igaveseks

ajaks; ~en igaveseks exakt eksaktne, täpne; ~het eksaktsus, täpsus

exalt|ation eksaltatsioon; ~erad eksalteeritud

examen utr. pl. -ina eksam; avlägga (ta) ~ eksamit sooritama; gå upp i ~ eksamile minema examin|and s3 eksaminand, eksamineeritav; ~ation eksam, katse; ~ator s3 eksaminaator, eksamineerija; ~ era 1) eksamineerima; 2) uurima excellens s3 ekstsellents excelljent suurepärane; ~era silma

paistma, hiilgama excent|er s2 ekstsentrik (ka tehn.)-,

~ risk ekstsentriline (ka mat., tehn.) exceptionell erandlik, harukordne excerp | era vi väljavõtteid tegema, välja kirjutama; ~t s7, s3 väljavõte, välja-kir jutus excess s3 ekstsess, liialdus exekut|ion 1) (kohtuotsuse jms.) täideviimine; 2) hukkamine; ~iv ekseku-tiivne, täidesaatev; ~ makt täidesaatev võim; ~or [-ku:tor] s3 eksekuu-tor, täidesaatja exempel s7 näide; föregå med gott ~ head eeskuju andma; till ~ näiteks; ~lös võrratu; (enne)kuulmatu; ~vis näiteks; näitena exempl|ar s7 eksemplar; ~arisk eeskujulik; straffa ngn med ~ stränghet kedagi hoiatava karmusega karistama; ~ ifiera näidete varal selgitama exercera vi sõj. 1) välja õpetama, õppust

läbi viima; 2) aega teenima exercis s3 sõj. 1) väljaõpe; 2) sõjaväeteenistus; ~fri sõjaväeteenistusest vabastatud; ~ patron s3 õppepadrun exH s3 eksiil, maapagu; ~ regering pagu-

lasvalitsus existens s3 1) eksistents, olemasolu; 2) elatus; ~ berättigande neutr. õigus

olemasolule; ~ villkor pl. elutingimused

existential | |sm [-tsia-] eksistentsialism;

~ |stisk eksistentsialistlik existera vi eksisteerima, olemas olema; ~ på ngns kostnad kellegi kulul elama

exklusiv eksklusiivne; pilti, uhke, suursugune; ~ e välja arvatud exkommuni I cera [-o-] vi kirikl. kogudusest välja heitma; ~kation kirikl. eks-kommunikatsioon, kogudusest väljaheitmine exkonung [-o-] s2 ekskuningas exkrementer pl. füsiol. ekskrement, väljaheide

exkurs s3 ekskurss, (peateemast) kõrvalekaldumine exkursion s3 ekskursioon exljbris neutr. eksliibris exotisk [-o:-] eksootiline expan |derå vi paisuma, avarduma; ~sjbel paisutatav, laiendatav; ~sion ekspansioon; ~ siv ekspansiivne exped|iera vi 1) ekspedeerima; 2) teenindama; ~iering teenindamine; ~|t s3 müüja; äriteenija; ~ition 1) ekspeditsioon; 2) teenindamine; 3) kantselei, kontor; ~ itör ekspediitor expenser pl. kulud

experiment s7 eksperiment, katse; ~ell eksperimentaalne, katseline; ~ era eksperimenteerima, katsetama expert s3 ekspert, asjatundja; ~is ekspertiis

explicera seletama, selgitama exploater|a ekspluateerima; ~ing ekspluateerimine explo|derå [-o-] lõhkema, plahvatama (ka pihl.)-, ~derande lõhkev, plahvatav; ~s|v lõhkev, plahvatav, plahvatuslik; ~s|va sl lgv. eksplosiiv, klusiil expo s5 vt. exposition exponer|a [-o-] 1) eksponeerima, välja panema; 2) fot. säritama; ~ ing säritus export [-o-] s3 eksport, väljavedu; ~era vi eksportima, välja vedama; — ör eksportöör exposition näitus, ekspositsioon express 1. s3 1) kiirkäskjalg, kuller; 2) vf. ~byrå, ~tåg; 1. adv. kiiresti; ~ byrå s3 transpordikontor, ekspressi-büroo

express | ionism ekspressionism; ~ ionis-tisk ekspressionistlik; ~|v ekspressiivne, väljendusrikas, ilmekas expresståg s7 kiirrong, ekspress extas s3 ekstaas

exteriör välimus, väliskülg extern 1. s3 ekstern; 2. adj. väline extra inv. 1) ekstra-, lisa-, 2) erakordne; erakorraline; ~ billig erakordselt odav; ~ arbete s6 lisatöö; ~blad s7 1) lisaleht; 2) eriväljaanne; ~ knäck s2 lisateenistus, kõrvaltöö; ~ lektion lisatund; ~ lärare abiõpetaja; mittekoosseisuline õpetaja; ~ nummer s7 1) lisanumber; 2) eriväljaanne; ~ ordi-

narie [-o-] i. inv. erakorraline; erakordne, eriline; 2. s5: vara ~ ajutiselt töötama; (kellegi) kohuseid täitma; ~ docent dotsendi kohustetäitja; ~ ordinär [-o-] erakordne; ~ uppdrag s7 eriülesanne; ~ upplaga sl eriväljaanne extravagan|s s3 ekstravagantsus; ~t

ekstravagantne extrem ekstreemne, äärmine; ~itet s3 ekstreemsus, äärmus; pl. anat. jäsemed

F, f -et -; del. pl. -en 1) F, f (kirjatäht); 2) muus. fa

fabel s3 1) valm; 2) väljamõeldis; 3) faabula; süžee; ~aktig muinasjutuline; ~ diktare valmikirjanik; ~djur s7 muinasjutuline loom fabla vi jampsima, luuletama, luiskama fabricera vi tootma, valmistama; pilti.

fabritseerima, välja mõtlema fabrik s3 vabrik, tehas; ~ant 1) vabrikant; 2) tootja; ~ kat s7, s4 fabrikaat, toode; ~ation fabrikatsioon, tootmine fabrikations I fel s7 defekt; ~ hemlighet

tootmissaiadus fabriks | anläggning vabrikuhoone;

~ gjord vabrikus valmistatud; ~ idkare vabrikant, vabrikuomanik; ~ lokaler pl. vabrikuruumid; ~mäs-sig vabriku-; ~ny uhiuus; ~ ägare vabrikuomanik fabrikör vabrikant, tööstur fabulera vi fabuleerima fabulös vt. fabelaktig facil odav, mõõdukas (hinna koh'a) facit 1) neutr. tulemus, resultaat; 2) inv.

(harjutuse jms.) võti, lahendus fack s7 1) lahter, sahtel; 2) eri- v. kutseala; det hör inte till mitt ~ see pole minu ala; en man av ~ et eriteadlane; ~ arbetare kvalifitseeritud v. oskustööline; ~ bildning kutseharidus fackel I blomster s7 bot. kukesaba; ~ bärare tõrvikukandja; ~ tåg s7 tõrvikutega rongkäik fack I förbund s7, ~ förening ametiühing; — håll: på ~ spetsialistide hulgas; ~ insikter erialateadmised; ~ kretsar pl: i ~ spetsialistide hulgas; ~ kunnig oma eriala tundev fackla sl tõrvik

fack I lig 1) eri- v. kutsealane; 2) ametiühingu-, ametiühinguline; ~ litteratur erialakirjandus; ~ lärare aineõpetaja; ~man spetsialist; ~mannahåll s7: på ~ spetsialistide hulgas; ~mässig erialane; ~ skola sl kutsekool; ~ språk s7 erialakeel; ~term s3

oskussõna; ~verk s7 sõrestik, vah-värk

fadd 1) lääge, imal, maitsetu; 2) pilti

rumal, ogar, juhm fadder s2 vader, ristiema, -isa; stå ~ åt

ett barn lapsele vaderiks olema fader -n fäder isa; ~lig isalik; ~lös isatu; ~ mördare 1) isatapja; 2) (vanamoeline) püstkrae faders | arv s7 isapoolne pärandus fader |skap s7 isadus; ~vår neutr. kirikl

issameie, meieisapalve fadäs s3 kõnek. lollus, labasus fager 1) ilus, kena; 2) petlik; fagra ord och löften ilusad sõnad ja tühjad lubadused

faggorna pl.: vara i ~ tulemas v. lähedal olema

fagott [-o-] s3 muus. fagott; en rolig ~

pilti naljahammas faiblesse s5 vt. fäbless fajans s3 tehn. fajanss fakjr s3 fakiir faksimjl s7, s4 faksiimile faktisk faktiline, tegelik; ~t faktiliselt, tegelikult

faktor [-o-] s3 1) faktor, tegur; 2) trük. faktor; ~j s4 1) faktooria; 2) relvatehas

faktum s8 fakt, tõsiasi, tõik

faktur -en kunst., muus. faktuur

faktura sl maj. faktuur

fakultatjv fakultatiivne

fakultet s3 teaduskond, fakulteet

fal 1) müüdav (eseme kohta)-, 2) äraoste-

tav (isiku kohta) fala sl lauskmaa

falang 1) aj. sõj. faalanks; pilti, pöl poolehoidjad; 2) anat. sõrme- v. varba-lüli

falk s2 pistrik; ~a vi piiluma, luurama; ~enerare pistrikutaltsutaja; ~öga pihl. kotkapilk fail s7 1) kukkumine, langemine; bringa ngn på ~ pihl. kedagi hukatusse saatma; 2) kallak, langus; 3) mer. vall; 4) juhtum, sündmus, lugu; i alla ~ exteriör

117

falt

exteriör välimus, väliskülg extern 1. s3 ekstern; 2. adj. väline extra inv. 1) ekstra-, lisa-, 2) erakordne; erakorraline; ~ billig erakordselt odav; ~ arbete s6 lisatöö; ~blad s7 1) lisaleht; 2) eriväljaanne; ~ knäck s2 lisateenistus, kõrvaltöö; ~ lektion lisatund; ~ lärare abiõpetaja; mittekoosseisuline õpetaja; ~ nummer s7 1) lisanumber; 2) eriväljaanne; ~ ordi-

narie [-o-] i. inv. erakorraline; erakordne, eriline; 2. s5: vara ~ ajutiselt töötama; (kellegi) kohuseid täitma; ~ docent dotsendi kohustetäitja; ~ ordinär [-o-] erakordne; ~ uppdrag s7 eriülesanne; ~ upplaga sl eriväljaanne extravagan|s s3 ekstravagantsus; ~t

ekstravagantne extrem ekstreemne, äärmine; ~itet s3 ekstreemsus, äärmus; pl. anat. jäsemed

F, f -et -; del. pl. -en 1) F, f (kirjatäht); 2) muus. fa

fabel s3 1) valm; 2) väljamõeldis; 3) faabula; süžee; ~aktig muinasjutuline; ~ diktare valmikirjanik; ~djur s7 muinasjutuline loom fabla vi jampsima, luuletama, luiskama fabricera vi tootma, valmistama; pilti.

fabritseerima, välja mõtlema fabrik s3 vabrik, tehas; ~ant 1) vabrikant; 2) tootja; ~ kat s7, s4 fabrikaat, toode; ~ation fabrikatsioon, tootmine fabrikations I fel s7 defekt; ~ hemlighet

tootmissaiadus fabriks | anläggning vabrikuhoone;

~ gjord vabrikus valmistatud; ~ idkare vabrikant, vabrikuomanik; ~ lokaler pl. vabrikuruumid; ~mäs-sig vabriku-; ~ny uhiuus; ~ ägare vabrikuomanik fabrikör vabrikant, tööstur fabulera vi fabuleerima fabulös vt. fabelaktig facil odav, mõõdukas (hinna koh'a) facit 1) neutr. tulemus, resultaat; 2) inv.

(harjutuse jms.) võti, lahendus fack s7 1) lahter, sahtel; 2) eri- v. kutseala; det hör inte till mitt ~ see pole minu ala; en man av ~ et eriteadlane; ~ arbetare kvalifitseeritud v. oskustööline; ~ bildning kutseharidus fackel I blomster s7 bot. kukesaba; ~ bärare tõrvikukandja; ~ tåg s7 tõrvikutega rongkäik fack I förbund s7, ~ förening ametiühing; — håll: på ~ spetsialistide hulgas; ~ insikter erialateadmised; ~ kretsar pl: i ~ spetsialistide hulgas; ~ kunnig oma eriala tundev fackla sl tõrvik

fack I lig 1) eri- v. kutsealane; 2) ametiühingu-, ametiühinguline; ~ litteratur erialakirjandus; ~ lärare aineõpetaja; ~man spetsialist; ~mannahåll s7: på ~ spetsialistide hulgas; ~mässig erialane; ~ skola sl kutsekool; ~ språk s7 erialakeel; ~term s3

oskussõna; ~verk s7 sõrestik, vah-värk

fadd 1) lääge, imal, maitsetu; 2) pilti

rumal, ogar, juhm fadder s2 vader, ristiema, -isa; stå ~ åt

ett barn lapsele vaderiks olema fader -n fäder isa; ~lig isalik; ~lös isatu; ~ mördare 1) isatapja; 2) (vanamoeline) püstkrae faders | arv s7 isapoolne pärandus fader |skap s7 isadus; ~vår neutr. kirikl

issameie, meieisapalve fadäs s3 kõnek. lollus, labasus fager 1) ilus, kena; 2) petlik; fagra ord och löften ilusad sõnad ja tühjad lubadused

faggorna pl.: vara i ~ tulemas v. lähedal olema

fagott [-o-] s3 muus. fagott; en rolig ~

pilti naljahammas faiblesse s5 vt. fäbless fajans s3 tehn. fajanss fakjr s3 fakiir faksimjl s7, s4 faksiimile faktisk faktiline, tegelik; ~t faktiliselt, tegelikult

faktor [-o-] s3 1) faktor, tegur; 2) trük. faktor; ~j s4 1) faktooria; 2) relvatehas

faktum s8 fakt, tõsiasi, tõik

faktur -en kunst., muus. faktuur

faktura sl maj. faktuur

fakultatjv fakultatiivne

fakultet s3 teaduskond, fakulteet

fal 1) müüdav (eseme kohta)-, 2) äraoste-

tav (isiku kohta) fala sl lauskmaa

falang 1) aj. sõj. faalanks; pilti, pöl poolehoidjad; 2) anat. sõrme- v. varba-lüli

falk s2 pistrik; ~a vi piiluma, luurama; ~enerare pistrikutaltsutaja; ~öga pihl. kotkapilk fail s7 1) kukkumine, langemine; bringa ngn på ~ pihl. kedagi hukatusse saatma; 2) kallak, langus; 3) mer. vall; 4) juhtum, sündmus, lugu; i alla ~falla

igatahes, igal juhul; kõikidel juhtudel; i bästa ~ parimal juhul; i så ~ sel(lisel) juhul; i vilket ~ som helst igal juhul; i värsta ~ kõige halvemal juhul; j' — han skulle dö juhul, kui ta peaks surema; 5) sport, seljatamine; han vann på ~ ta sai seljavõidu

falla löll lallit 1) kukkuma; langema; ~för fosterlandet kodumaa eest surema; ~ för frestelsen kiusatusse langema; låta saken ~ asjast v. ettevõtmisest loobuma; han föll på at vi skulle sjunga ta tuli mõttele, et me võiksime laulda; 2) alanema, kahanema; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av a) maha kukkuma; b) vaibuma (tuule kohta)-, c) mer. allatuult pöörama; d) alla võtma, kõhnuma; ~ bort a) eralduma; b) kaduma; ~ i (kuhugi) sisse kukkuma; ~ ifrån a) surema; b) ära jääma; c) (kedagi) maha jätma v. petma; ~ tøèn kinni vajuma, sulguma; ~ igenom (eksamil, valimistel) läbi kukkuma; ~ ihop kokku varisema v. vajuma; ~ in a) sisse paiskuma v. tungima; b) (valguse kohta) sisse paistma; c): publiken föll in i refrängen publik hakkas refrääni kaasa laulma; d) suubuma; e) pähe tulema; vad faller dig in? mis sul arus on?; ~ på a) kätte jõudma, saabuma; b): när andan faller på honom kui tal vaim peale tuleb; ~ samman kokku langema v. vajuma; ~ sönder katki minema; harv. jagunema; ~ tillbaka a) tagasi kukkuma v. vajuma; b) sport. maha jääma; c) (millelegi) toetuma v. viitama; ~ undan a) ära kukkuma; b) järele andma; ~ upp a) (kukkumisel) ülespidi pöörduma; b) avanema; ~ ut a) välja kukkuma v. langema; b) suubuma; ~ över a) kallale tungima; b) (maha) kukkuma; c) (peale) laskuma; ~ över ngn med beskyllningar kedagi süüdistustega üle külvama; 4): ~ sig: allt som det faller sig nii kuidas juhtub v. läheb; det fick bli som det föll sig läks nagu läks; det föll sig så alt... juhtus, et...; det faller av sig självt see on enesestmõistetav

fallandesjuk langetõbine; ~a -n langetõbi

fall I bila sl giljotiin; ~bom s2 tõkkepuu; valdas; ~dörr s2 automaatselt sulguv uks

fallen langenud; ~ för studier õpihimuline; ~het kalduvus; (vaimu)anne

fallera vi kõnek. 1) puuduma; 2) nurjuma, ebaõnnestuma

fail |frukt s3 mahalangenud v. -varisenud puuvili; ~ färdig lagunenud, ribe, igerik; ~grop s2 hundiauk fallissemang s7, s4 maksujõuetus, pankrot fallit sup. vt. falla

fall I rep s7 mer. falrep; vara på ~et kokkuvarisemise äärel olema; ~skärm s2 langevari; hoppa i ~ langevarjuga hüppama; ~ skärmshoppare [-o-] parašütist, langevarjur falna vi tuhmuma, kustuma fals s2 valts, voit, õnar, soon; ~a vi valtsima, voltima, õnardama, soonima; ~ are valtsija falsarium s4 võltsing, pettus falsffikat s7 vt. falsarium falsk vale, võlts, väär; ~t mynt valeraha; ~het valelikkus, valskus; pettus; ~ myntare valerahategija; ~ spelare valemängija; ~t valesti, võltsilt, vääralt

falukorv [-o-] s2 liik suitsuvorste famjlj s3 1) perekond; 2) biol. sugukond; ~e|skäl s7: av ~ perekondlikel põhjustel familjär familiaarne

famla vi kobama; ~nde 1. s6 kobamine; 2. adj. kobav, ebakindel; ~ försök arglikud katsed famn s2 1) süli; 2) süld; ~a vi sülelema;

~tag s7 sülelus, embus famös kuulus; iroon. kurikuulus fan I s7 (sule)ude, -ebe fan II inv. fam. kurat; för ~! kurat võtaks!; det ger Jag ~ il käigu kuradile!; det vete ~l kurat seda teab!; nu tog ~ bofinken nüüd oli päris põrgu lahti; har du sett på ~l pagana vahva! fana sl lipp; med flygande fanor och klingande spel lippude lehvides ja trummide porisedes fanat|iker fanaatik; ~Isk fanaatiline;

~|sm fanatism fan I borg [-o-] s2 lipukogu; ~ bärare

lipukandja fanders inv. kõnek.: dra åt ~! käi põrgul

faner s7 vineer; ~a vi vineerima, vineeriga katma fan I flykt s3 deserteerimine; ~ flykting väejooksik, desertöör; ~junkare sõj. veltveebel fanken inv. kõnek. kurat; för ~! kurat

võtaks! fann impf. vt. finna

fan|skap s7, ~s|tyg s7 kõnek. kuradi-lugu, -temp; kuradivärk

fan I stäng lipuvarras

fant s2 hulgus, hulkurfantasi

119

faster

fantas| s3 fantaasia; ~ foster s7 fantaasia sünnitis; ~ lös ilma fantaasiata; ~pris s7, s4 fantastiliselt kõrge hind fantast fantast; ~eri fantaseerimine;

~ik fantastika; ~isk fantastiline fantisera fantaseerima fantom [-o:-] s7, s3 fantoom; ~lik fan-

toomitaoline; kõnek. fantastiline fanvakt s3 sõj. lipuvahtkond far fadern fäder isa

fara I sl (häda]oht; utsätta för ~ ohtu seadma; det år ingen ~ med honom temaga on kõik korras; det är ~ värt att... on karta, et...; ingen ära muretse!; utom all ~ väljaspool ohtu fara II for farit 1) sõitma; ~ med osanning valetama; ~ illa halvasti minema; ~ illa med ngn kedagi halvasti kohtlema; ~ varligt fram med ngn kedagi ettevaatlikult kohtlema; vad har farit i honom? mis tema sisse on läinud?; 2) (rõhul, abisõnadega): ~av: hatten for av kübar lendas peast maha; ~ efter järele tormama; ~ efter ett ord kõnek. (sobivat) sõna otsima; ~ fram a) sõitma; b) välja tormama v. sööstma; c) käituma; d) ümber käima; kohtlema; ~ på: ~ på ngn kellegi| peale käratama; ~ till võpatama; ~ upp a) üles hüppama; b) avanema; ~ över: ~ över ngt med handen kätt üle millegi libistama farao s3 vaarao

farbar sõidetav, käidav, laevatatav far I broderlig onulik; pilti, heatahtlik; ~bror onu, lell; ~far (isapoolne)

vanaisa, isaisa; ~ föräldrar pl. (isapoolsed) vanavanemad fargalt s2 kult

farhåga sl kartus, mure; hysa farhågor

för ngn kellegi pärast muretsema fann s4, s3, ~ socker [-o-] s7 tuhksuhkur farisé s3 variser; ~ isk variserlik; ~ ism

variserlikkus farit sup. vt. fara II

far I kost [-o-] s3 laev, alus; ~led s3 laevatee

farlig (häda)ohtlik, kardetav; det är inte så ~ t som det låter asi pole nii hull kui paistab farmaceut, farmacevt s3 farmatseut farmaci s3 farmaatsia farmare farmer

far| mor (isapoolne) vanaema, isaema farnöte: i flock och ~ ühes kambas v. mestis

faro I fylld täis ohte; ~ zon s3 ohtlik tsoon fars s3 farss, jant; ~ artad farsilik, jantlik fars |arv s7 isa(poolne) pärandus;

~ gubbe s2 fam. vanamees, taat farsot s3 taud, epideemia

farssidan: på ~ isapoolne, isa poolt farstu s5 vt. förstuga; falla i ~n för ngt

millegi üle hämmastuma fart s3 1) kiirus, rutt, tõtt; han år alltid i ~ en tal on alati kiire, ta on alati tegevuses; i sakta ~ aeglaselt; 2) hoog; pilti, hoogsus, elavus; ta ~ hoogu võtma; komma riktigt i ~en hoogu sattuma; det är ingen ~ i honom ta on loid; sätta ~ på ngn kellelegi säru tegema; det gick med ~ och fläkt (see) läks ühe hooga; i en ~ otsekohe, ühe hooga v. jutiga fartyg s7 laev

far| vatten s7 mer. faarvaater, sõiduvesi,

laeva(sõidu)tee farväl 1. inter j. hüvasti!, nägemiseni!; 2, s7 hüvastijätt; säga ~ åt ngn, ta ~ av ngn kellegagi hüvasti jätma fas s3 1) faas; 2) kant, tahk fasa I vi tehn. faasima fasa II 1. sl hirm; jubedus, õudus; slå med ~ hirmutama; till min ~ minu ehmatuseks v. suureks kohkumiseks; 2. vi kartma fasad s3 ehit. fassaad fasan s3 biol. faasan

fasa|nsfull, ~ väckande hirmuäratav,

hirmus, jube, õudne fasciner|a võluma, veetlema; ~ande

võluv, veetlev fascism utr. fašism fasrist s3 fašist; ~ isk fašistlik fasett s3 tehn. fassett; ~erad adj. p.

pilti, mitmekülgne fashionabel [-šu-] moodne, peen, sikk faslig hirmus, jube, õudne fason s3 1) fassong, tegumood; 2) käitumisviis, kombed; vad är det för ~er? mis kombed need on?; ~era vi kujundama, vormima fast I konj. kõnek. vt. fastän fast II van. peaaegu

fast III 1. adj. kindel; kõva, tahke; püsiv; pidev; ~ egendom kinnisvara; ~ bostad alaline elukoht; han blev ~ ta võeti kinni; frysa ~ kinni külmuma; göra ~ kinnitama; hålla ~ kinni hoidma; stå ~ vid sitt löfte oma lubaduse juurde jääma; sätta ~ ngn pihl. kedagi kimbatusse ajama; ta ~ kinni võtma; bli (råka) ~ kinni kukkuma, vangi sattuma; 2. adv. kindlalt; pidevalt; han är ~ anställd vid fabriken ta on vabrikus alalisel tööl; jag tror fullt och ~ ma usun kaljukindlalt fasta I inv.: ta — på ngt midagi meeles v.

silmas pidama; millestki kinni haarama fasta II 1. sl paast; 2. vi paastuma; på

~nde måge tühja kõhuga faster s2 tädi, sõtsefastetid

fastetid s3 paastuaeg fast I frusen kinnikülmunud; ~ grodd sissejuurdunud; ~ göra kinnitama; külge panema v. liitma fastighet kinnisvara; krunt fastlag utr. sg. paastuaeg; — s [bulie s2

vastlakukkel fastland s7 maismaa; mander, mannermaa

fastmer(a) pigem(ini), ennem(ini) fastna vi kinni jääma; külge hakkama; ~ i minnet mällu sööbima; ~ lör ngt

midagi (välja) valima, millegi kasuks otsustama

fast |nagla vi kinni naelutama; ~ slå, — ställa v2 1) (kindlaks) määrama; 2) kinnitama; 3) nentima, sedastama; ~ taga kinni võtma v. püüdma fastän kuigi, ehkki

fat s7 1) liud, vaagen; alustass; 2) vaat, tünn; öl iran ~ vaadiõlu; det ligger honom i ~et see mõjub halvasti ta väljavaadetele v. positsioonile fatabur vt. fatbur

fatal 1) saatuslik; 2) piinlik, ebameeldiv;

~ situation ebamugav olukord fatalier pl. jur. tähtaeg fatalistisk fataalne, saatuslik fatalitet s3 ebameeldivus fatbur s2 van. ait; sahver; han hämtade

det ur egen ~ ta tuli ise selle peale fatt I inv. adj.: hur är det ~? mis on?, mis on juhtunud?; det är illa ~ lood on kehvad fatt II adv.: få (ta) ~ i (på) ngn kellelegi järele jõudma; kedagi kinni püüdma v. kätte saama fatta vi 1) kinni võtma v. haarama; ~ avsmak lör ngn kellegi vastu vastikust tundma hakkama; ~ eld tuld võtma; ~ ett beslut otsust tegema; 2) aru saama, mõistma, taipama; 3): ~ sig end koguma; ~ sig kort lühidalt väljenduma; ~ d tasakaalukas, rahulik fattas vi dep. puuduma, vajaka jääma;

vad ~ dig? mis sul (viga) on? fattbar arusaadav, mõistetav fattig vaene, kehv; ~ dorn s2 vaesus, kehvus; ~hjon neutr. van. vallavaene; ~hus s7 vaestemaja; ~lapp s2 puru-paljas inimene, kehvik fattning 1) hoid, haare; 2) (elektripirni jms.) pesa; 3) enesevalitsemine; meelerahu; 4) versioon fattningsförmåga sl arusaamisvõime, taiplikkus

favorisera 1) soodustama; 2) eelistama, soosima

favorit s3 lemmik, soosik, favoriit

favör soosing, poolehoid; till rigns — kellegi kasuks

fe s3 folkl. fee, haldjatar feber s2 palavik; ~aktig palavikuline; ~ fantaster pl. hallutsinatsioonid; ~träd s7 eukalüpt febr I ig, ~ |l palavikuline februari utr. veebruar, veebruari- v.

küünlakuu federal föderaalne; ~ ism föderalism feder|atipn föderatsioon; ~atjv föderatiivne; ~erad födereerunud feerj folkl. võlumine feg arg; ~het argus; ~t aralt feja vi puhastama, kraamima fejd s3 vaen, riid; ligga i ~ med ngn kellegagi vaenujalal olema; litterära ~ er kirjanduslikud vaidlused fel 1. s7 1) viga, puudus, rike; 2) eksimus, süü; 2. inv. adj. vale, väär; 3. adv. valesti; gå ~ vale teed minema; slå ~ nurjuma, äparduma; ta ~ eksima; ~a vi 1) eksima; 2) puuduma, puudu olema; ~aktig ekslik; vigane, väär; ~ande puuduv, puuduolev; den ~ande länken puuduv lüli; ~as vi dep. puuduma, puudu olema; ~ finner j neutr. veaotsimine, norimine; — fri veatu; laitmatu; ~ grepp s7 pilti, eksimus; ~ slagen ebaõnnestunud, nurjunud; ~slut s7 ekslik järeldus, eksijäreldus; ~sägning keelekomistus fem num. viis; ha (kunna) ngt på sina ~ fingrar midagi nagu oma viit sõrme tundma; ~ dubbel viiekordne; ~etta sl täistabamus (ka pilti.); ~femma sl kõnek. vastutusvõimetuks tunnistatud isik; ~ hundratalet: på ~ kuuendal sajandil; ~hörning viisnurk femin|jn feminiinne; ~jnum lgv. feminiin; ~ iserad feminiseerunud fem |kamp s3 sport, viievõistlus; ~ kronesedel s2 viiekroonine paberraha; ~ lingar pl. viisikud; ~ma sl 1) (number) viis; det var en annan ~ kõnek. see on hoopis teine asi; 2) viieline (raha kohta); 3) kõnek. viies klass; ~mas-tare viiemastiline laev; —siffrig viiekohaline (arvu kohta); ~te viies; ~te|del viiendik femti|lapp s2 viiekümneline (rahatäht); ~ (o) viiskümmend; ~onde viiekümnes; ~(o|tal s7: eit ~ personer umbes viiskümmend inimest; på ~et viiekümnendail aastail; ~(o)årig viiekümneaastane; ~ (o)åring viiekümneaastane mees v. naine; ~|o)årsdag s2 viiekümnes sünni- v. aastapäev femton viisteist(kümmend); ~de viieteistkümnes; ~ hundra tuhat viissada; ~ hundratalet kuueteistkümnes sajand; — ärig viieteistkümneaastane; ~ åring viieteistkümneaastane poiss v. tüdrukfemtusen

fem|fusen viis tuhat; ~årig viieaastane;

~ öring viieööriline fena sl uim; jag kunde inte röra en ~ ma

ei suutnud oimugi liigutada fender(t) s2 mer. vender fennic|sm lgv. fennism fenomen s7 fenomen; ~ al fenomenaalne;

~ell filos, fenomenaalne feodal feodaalne; ~ herre s2 feodaal;

~väsen feodaalsüsteem ferie I koloni s3 (õpilaste) suvelaager; ~r pl. puhkus; vaheaeg; ~ skola sl suvekool

fernjssa 1. sl värnits; pilti, väline hiilgus;

2. vi värnitsaga katma fertjl viljakas; ~ itet viljakus fess s7 muus. fa-bemoll fest s3 pidu; ~a vi pidutsema, lõbutsema; ~ av ngn kellegi lahkumispidu pidama; ~ande s6 pidutsemine, lõbutsemine; ~ föremål s7 isik, kelle auks peetakse pidu; aukülaline; ~ föreställning pidulik etendus; ~ klädd adj. p. peoriietuses, pidurüüs; ~ lig pidulik; ~lighet pidustus feston(g) [-orj] s3 rippvanik fest|prisse s2 fam. pidutseja; pummeldaja; ~tal s7 peokõne; ~tåg s7 pidulik rongkäik fet 1) paks, lihav; 2) rammus; 3) rasvane; ha det ~t külluses elama; ~knopp [-o-] s2 bot. kukehari; ~lagd adj. p. lihav, tüse fetma 1. sl paksus, lihavus; 2. vi ras-

vuma, rasva minema fetstil s2 trük. poolpaks v. paks kiri fett s4 rasv; ~ bildning rasvumine, rasva-

teke; ~ half s3 rasvasisaldus fettisdag [-ti:s-] -en vastlapäev; ~s|-

bulle s2 vastlakukkel fiasko s6 fiasko, nurjumine, luhtaminek fiber s3 bot., anat. kiud; narmas, niidike fibr|ig kiuline; ~ ös kiudjas fick impf. vt. få

fick |a sl tasku; ~lån s7 väike laen;

~ pengar pl. taskuraha fiende s5 vaenlane; ~händ: falla för ~ vaenlase käe läbi langema; falla i ~ vaenlase kätte sattuma v. langema fiendskap s3 vaen; vaenulikkus fientlig vaenulik; ~het vaenulikkus; inleda ~ema sõjategevust alustama; ~t vaenulikult; vara ~ stämd mot ngn (ngt) kellegi (millegi) vastu vaenulikult meelestatud olema fiffa vi kõnek.: ~ upp ehtima, üles v.

vurhvi lööma fiff|el s7 kõnek. mahhinatsioonid, intriigid; ~ig kõnek. riuklik, kaval, nutikas; ~la vi kõnek. mahhinatsioone

tegema, intrigeerima; ~ ikus s2 kõnek. vigurivänt figur s3 1) figu'ur; 2) joonis; 3) kehaehitus; 4) pilt (kaardimängus)-, 5) kuju, tüüp; göra en slät ~ nigelat muljet jätma; en fui ~ kahtlane kuju; ~era esinema, figureerima; ~ lig figuraalne, kujundlik, piltlik; ~sydd keha järgi õmmeldud; ~ åkning iluuisutamine fika: ~ efter taotlema, püüdlema fikon [-o-] s7 viigimari; fick du ~? kas

said nüüd?; ~löv s7 viigileht fikt|ion fiktsioon; ~iv fiktiivne fikus s2 bot. kummipuu fil I s3 1) rida, rodu; 2) sõidurida fil II utr. v. neutr. murd. hapupiim fil III s2 viil; ~a vi viilima; pihl. viimistlema; ~ på en fiol viiulit vingu-tama

filate j I| -(e)n filateelia; ~ljst s3 filatelist filbunke s2 1) piimakauss; 2) hapupiim; lugn som en ~ pihl. täiesti rahulik v. külmavereline filé s3 1) kok. filee; 2) tekst, filee, võrk-

pits filial s3 filiaal

fUigran[s]arbete sö filigraantöö (ka pilti.) fiiipjn s3 kahe tuumaga mandel; teat. mäng

filippik s3 filipika, (äge) süüdistuskõne filippinsk adj. filipiini film s3 1) film; 2) õhuke kiht v. kile; ~a vi 1) filmima; filmis mängima; 2) sport. vigastust simuleerima; ~atisera vi ekraniseerima; ~atisk filmipärane; ~ journal [šur-] s3 kinokroonika, ringvaade fil I mjölk s3 hapupiim film I upptagning filmimine filo|log [-olog] s3 filoloog; ~logj filoloogia; ~ logisk filoloogiline filo I sof [-osof] s3 filosoof; ~ sofera filosofeerima; ~sof| filosoofia; ~ sof |e: ~ licentiat filosoofialitsentsiaat filt s2 1) vilt (materjal); 2) vaip, tekk; ~a vi 1) vildistama; 2): ~ sig vanuma, puistuma, vildistuma filtra vi: ~ ihop sig sassi v. segamini

minema filtrera filtreerima filur kelm, võllanägu fimbulvinter s2 karm talv; pilti, äparduste

ja möödalaskmiste aeg fimmelstång ais fimp s2 kõnek. koni

fin 1) peen; õhuke; terav; — öra hea

kuulmine; 2) õrn; 3) hõrk; 4) ilus, kena, nägus, töre; det var ~t! töre!, suurepärane!; 5) puhas, ehe; ~t guld puhas kuld; 6) muus. kõrge (tooni kohta)final

final 1. s3 finaal; 2. adj. lgv. otstarbe-; ~ sats otstarbelause; ~jst s3 sport. finalist

finans [-ans v. -ar|s] s3 1): den högre ~ en finantsmagnaadid, rahatuusad; 2) pl. finantsid; ha dåliga ~ er rahalistes raskustes olema; 3) varanduslik olukord; ~iell finants-, rahanduslik; ~ iera finantseerima; ~iär s3, ~man rahatuus; ~ väsen -det finantssüsteem fin |bager| kondiitriäri; ~emang fam. hästi, suurepäraselt; ~fibrig peene-kiuline; ~fin ülihea; ülitore; ülipeen; ~ fördela vi peenendama finger fingret v. fingern pl. fingrar sõrm, näpp; han har långa fingrar pihl. tal on pikad näpud; han har ett ~ med i spelet pilti, tema käsi on siin mängus fingera vi välja mõtlema; teesklema; ~ /

namn valenimi finger I avtryck s7 sõrme- v. näpujälg; ~borg [-o-] s2 sõrmkübar; ~borgs-ört [-o-] s3 bot. punane digitaalis v', sõrmkübar; ~ färdig osavate v. nobedate kätega; ~krok s2: dra ~ sõrmkooku vedama; ~ skiva sl (telefoni) numbriketas; ~ sättning muus. sõrme-seade, aplikatuur; ~tuta sl sõrmetupp; ~ visning näpunäide fingra vi sõrmitsema, näppima fin| hacka vi peeneks raiuma v. hakkima; ~hyllt õrna jumega; ~ inställning tehn. peenreguleerimine finjt lgv. finiitne, pöördeline fink s2 zool. vint

finka sl 1) fam. pogri; 2) pagasivagun;

(kinnine) kaubavagun finkal|brig väikesekaliibriline finkel puskar

fin|kornig peeneteraline; ~ känslig peenetundeline; ~ känslighet peenetundelisus

finlandssvensk 1. s2 Soome rootslane; 2.

adj. soomerootsi finlek s2 täpsus

finlemmad õrna v. hapra kehaehitusega,

nõrga kondiga finländ|are soomlane; ~sk adj. soome fin |maia vi peeneks jahvatama; ~malen peeneks jahvatatud; ~maskig peene-silmaline (võrgu jms. kohta)-, ~mekaniker peenmeh(h)aanik finn |a fann funnit 1) leidma; ~ för gott att... heaks v. kasulikuks pidama, et...; ~ på ngt midagi välja mõtlema, millegi peale tulema; 2): ~ sig tasakaalu leidma v. hoidma (ka pihl.)-, ~ sig i ngt millegagi kohanema v. harjuma; han finner sig alltid ta ei satu kunagi kimbatusse; han fann sig snart

ta kogus end peagi; ~ sig förträffligt end suurepäraselt tundma; ~ande: vara till ~s olemas olema, leiduma; ~ as fanns funnits dep. (olemas) olema, leiduma; ~ till olemas olema finnbyggd s3 soomlastega asustatud ala finné I s2 soomlane

finn|e II s2 vinn, vistrik; ~ig vinniline,

vistrikuline finnmark s9 1) soome mark; 2) vt. finnbyggd

fin [putsa vi viimistlema; ehit. krohvima; ~rum s7 võõrastetuba; ~sikt 1) s2 peensõel; 2) utr. püülijahu; ~ silver s7 puhas hõbe finsk adj. soome; ~ai) sl soomlanna; 2) -n soome keel; ~sprakig soomekeelne; ~ugrisk adj. soome-ugri fin I skuren peeneks lõigatud; pihl. peene-jooneline, peen; ~ slipa vi lihvima (ka pihl.); ~smakare maiasmokk; ~ smide s6 lukksepatöö; ~ snickare kunsttisler; ~stil s2 trük. ptii(kiri) fint I s3 1) (vehklemises) pettetorge; 2)

pihl. riugas, kaval võte fint [-i:-] II adv. kenasti, hästi fin[trådig peeneniidiline, -lõngaline; ~ tvätt s2 väiksem v. igapäevane pesupesemine finurlig kaval, nutikas fiol s3 viiul; betala ~ ema kogu putru üksi ära sööma,

tagajärgede eest üksinda vastutama fira I vi 1) pühitsema; pidutsema; 2) fam.

puhkama, mitte töötama fira II vi mer. viirama firmament s7 taevalaotus firning [-i:r-] kõnek. tööluus fisk s2 kala; varken fågel eller ~ ei liha ega kala; i de lugnaste vattnen går de största ~arna vs. vaga vesi, sügav põhi; få sina ~ ar varma tõrelda v. pragada saama; ~a vi kala püüdma, kalastama; ~ efter ngt pihl. midagi taotlema, millegi poole püüdma; ~ i grumligt vatten pilti, sogases vees kalu püüdma; ~a |fänge s6 sg. kalapüük fiskal s3 prokurör, süüdistaja fisk j are kalur, kalamees; ~art s3 kalaliik; ~ avfall s7 kalajäätmed; ~bens7 kalaluu, -roots; ~ blåsa sl kalapõis; ~ bulle s2 kalakotlet fiske s6 kalapüük, kalastamine; ~ dön s7 kalapüügiriistad, püünised; ~garn s7, s4 kalavõrk; — läge s6 kaluriküla fiskerj vt. fiske; ~ näring kalandus fisk|gjuse s2 zool. kalakotkas; ~ leverolja [-o-] sl kalamaksaõli; ~ redskap pl. kalapüügiriistad; ~rom -men kalamari; —rätt s3 kalaroog; ~ stjärt s2 kalasaba; ~ yngei s7 kalamaimfiss

fiss s7 muus. fa-diees fistel s2 med., vet. fistul, uuris fix kindel, püsiv, kinnis-; ~ och färdig täiesti valmis; ~a vi korraldama; korrastama; det ~ / han lätt sellega tuleb ta kergesti toime; ~era vi 1) fikseerima; 2) teraselt v. ainiti vaatama; 3) fot. kinnistama; ~er [båd s7 fot. kinnisti vann; ~eringsbild s3 peitepilt; ~ stjärna sl astr. kinnistäht fjant s2 kergats; ~a vi alpima, edvistama; ~ för ngn kellegi ees lipitsema; ~ig 1) alp, edev; 2) napakas, totakas fjoi: j ~ mullu; i ~ vinter möödunud

talvel; ~gammal mullune fjollja [-o-] sl rumal naine; ~as vi dep.

lollitama; ~ ig rumal, totter fjolåret s7 möödunud v. eelmine aasta fjompig [-o-] rumal, nürimeelne fjor vt. fjol fjord s2 fjord

fjorton neliteist(kümmend); ~de neljateistkümnes; ~ hundratalet viieteistkümnes sajand; ~årig neljateistkümneaastane fjoskig [-o-] peast põrunud, napakas, lapsik

fjun s7 udusulg; ude; ~ig udusulgne;

udejas, udemeline fjäder I s2 (linnu) sulg; lysa med lånta fjädrar end võõraste sulgedega ehtima; iå en ~ i hatten kiitust v. au ära teenima fjäder II s2 vedru

fjäder | belkädd sulgedega kaetud; ~ buske s2 suletutt; ~fä s6 sulgloo-mad, kodulinnud; ~ fällning sulgimine; ~ lätt sulgkerge; ~ moln [-o-] s7 kiud-pilv; ~vikt s3 sport, sulgkaal; ~våg s2 vedrukaalud fjädr|a vi vetruma, vedrutama; ~ sig pilti, edvistama; ~ande vetruv, elastne; ~ ing vedrutus fjäll I s7 (kõrge) mägi; tundur fjäll II s7 (kala) soomus; ~en föll från mina ögon pilti, mul langes kae silmadelt

fjälla I sl kõnek. vulg. tüdruk, plika fjäll I a II vi 1) (soomuseid) rookima; 2) kestendama; 3) pihl. toime tulema, hakkama saama; ~ ig soomuseline fjäll I ripa sl zool. tundrupüü; ~räv s2 jää- v. polaarrebane; ~skivling bot. sirmik fjär kõrk, ülbe fjärd s2 väin

fjärde neljas; ~ dei s2 neljandik fjärding väike tünn v. vaat; (vedeliku-

mõõduna) veerand tünni v. vaati fjärdings I man (maa) konstaabel; ~väg s9: en ~ van. veerand rootsi miili

fjäril s2 liblikas; ~ sim -met sport, liblik-ujumine

fjärma vi eemaldama; pihl. võõrandama;

~re komp. vt. fjärran fjärr|an 1. adj. kauge; 2. adv. kaugel; 3. inv. kaugus; ~ belägen adj. p. kau-gelasuv; ~kontroll [-o-o-] s3 kaugjuhtimine; ~ skrivare teletaip; ~ skådande 1. s6 selgeltnägemine; 2. adj. kaugelenägev; selgeltnägija; ~ styrd kaugjuhitav; ~synt adj. p. kaugelenägev; ettenägelik fjärsing zool. merilohe fjäsa vi lipitsema, keerlema; ~ för ngn

kellegi ees lipitsema fjäsk 1) s7 a) lipitsemine; b) tarbetu kiirustamine, sekeldamine, sagimine, rabelemine; 2) s2 lipitseja; kergats; ~a vi 1) lipitsema; 2) sekeldama, sagima, rabelema; ~er s2 vt. fjäsk 2) fjät s7 poeet, samm;

(jala)jälg (ka pihl.) fjätter s2 haril. pl. ahelad fjättra vi raudu panema, aheldama flabb 1) s7 rumal v. labane naer; 2) s2 fam. a) lõhvard, latard; b) suumulk, lõuad; håll ~ en! pea lõuadl flack 1) lame, tasane, lausik, madal; 2) pihl. pealiskaudne, pinnapealne; üksluine; labane flacka vi ringi rändama, ümber hulkuma fiadd| er s7 1) lehvimine; lehvitamine; 2) pihl. püsimatus; ~er |mus nahkhiir; ~ra vi lehvima; lipendama, laper-dama; lendlema; ~rig lehviv; pihl. püsimatu, tuulepäine, koketne flaga 1. sl kest, soomus; 2. vi kestendama, kihtidena eralduma v. ära tulema

flagg s2 mer. lipp; stryka ~ lippu langetama; pihl. alla andma, kapitulee-ruma; ~a 1 .sl lipp; 2. vi lippu välja panema; lipuehtes olema; ~ prydd lippudega ehitud; ~spel s7 mer. (ahtri) lipuvarras; ~ stång lipuvarras flag|ig kestendav; ~na vi vt. flaga 2. flagrant selge, ilmne, silmatorkav flak s7 jääpank flamländare flaamlane flamländsk adj. flaami; ~a 1) flaam-

lanna; 2) -n flaami keel flamm|a 1. sl 1) leek; 2) fam. kallim; 2. vi leekima, leegitsema, loitma, lõõmama; ~ för ngt (ngn) millestki (kellestki) vaimustatud v. millessegi (kellessegi) armunud olema; ~ ig leekiv, leegitsev flams s7 loba; rumal naer flanera vi sihitult ringi hulkuma; logelema flank s3 sõj. tiib flanör jõudehulkuja; logeleja flarn [-a:-] s7 kal. (võrgu)käbaflaska

fläsk I a al pudel; tappa på flaskor villima; ~ barn s7 pudelist toidetav imik flat 1) lame, tasane, lausk, lausik; madal; ~a handen peopesa; 2) lõtv, nõrk, järeleandlik; 3) ebameeldivalt üllatatud; ~a sl peopesa; ~bottnad [-o-] lamedapõhjaline; ~ hand peopesa; ~het 1) lamedus; 2) lõtvus, nõrkus, järeleandlikkus; ~ skratt s7 rõkkav naer

flau inv. 1) loid, jõuetu; 2) alanev, langev (hinna kohta)] 3) tuhm, ebaselge (foto jms. kohta) flax I s2 vedamine, õnn; han hade ~ tal vedas

flax II neutr. 1) tiibade lehvitamine; 2)

lehvimine; 3) sööstmine, tormamine flax III -en v. -ern kõnek. tuuletallaja, kergats

flax |a vi 1) tiibu lehvitama; 2) lehvima; 3) sööstma, tormama; ~ig kõnek. püsimatu, muutliku meelega; pealiskaudne, lohakas flen s2 bot. päideroog, harilik paelrohi;

~ört s3 bot. harilik sealõuarohi flepig kõnek. napakas, totakas flera 1) rohkem, enam; allt ~ oeh ~ üha enam ja enam; många ~ veel paljud; 2) mitu; paljud; vid ~ tillfällen paljudel j liitudel; med ~ ja teised; ja nii edasi; ~handa mitmesugused

fler I dubbel, ~ faldig mitmekordne; ~ färgad ad), p. mitmevärviline; ~ sidig mitmekülgne; ~ siffrig mitme-kohaline (arvu kohta)] ~stavig mitmesilbiline; ~ stegsraket s3 mitmeastmeline rakett; ~städes mitmel pool, paljudes kohtades; ~tal sl 1) lgv. mitmus; 2) enamus; ett ~ suur hulk; ~tydig mitmetähenduslik; ~ärig mitmeaastane flesta superi, vt. många; de ~ suurem

osa, enamik flex I |bei lgv. flekteeruv; ~ ion fleksioon,

(sõna)muutmine flicka I vi paikama, lappima; parandama flick|a II sl tüdruk, tütarlaps, plika; ~aktig tütarlapselik, plikalik; ~ bekant tuttav tüdruk v. tütarlaps; ~e| barn s7 tütarlaps; tüdruk; ~ jägare seelikukütt; ~ namn s7 neiupõlvenimi; ~ snärta sl tüdrukutirts; ~ tycke s6: ha ~ naistele meeldima; ~unge s2 kõnek. väike tüdruk flik s2 1) sakk; hõlm; siil; ots; 2) bot.

hõlm; 3) anat. sagar; ~ ig sakiline flimmer s7 värelev valgus; virvendus;

~hår s7 bot., zool. flagell, vibur flimra vi värelema, värisema; virvendama

flin s7 irve; ~a vi irvitama flinga sl helves, räitsakas flink väle, kärmas, nobe, kiire; ~ i fingrarna väledate sõrmedega flint s3 lagipea; pealagi; nalj. kiilaspea flint|a sl tule- v. ränikivi; ~artad räni-taoline

flintskall |e s2 kiilaspea; ~ig kiilaspäine flirt [flört] vt. flört

flis utr. kivikild, -plaat; ~a 1. sl kild; pind; 2. vi killustuma; kilde (ära) lööma

flit s3 virkus, usinus, hoolsus; med ~ meelega, tahtlikult; ~ig virk, usin, hoolas; ~ pengar pl. ületunnitöötasu flock [-o-] I s2 1) hulk; parv; summ; trobikond; kari; 2) bot. sarikas; ~a vi hulga- v. karjakaupa kogunema; ~ blommig bot. sarikõieline; ~ins-t|nkt s3 karjainstinkt flock [-o-] II s7 (villa, iume jms.) tort; kraasmed

flod s3 1) jõgi; pihl. voog, vool; 2) tõus, tõusuvesi; ~arm s2 jõeharu; ~fåra sl jõenõva, -säng; ~häst s2 jõehobu; ~ mynning jõesuu, -suue; ~ vatten s7 1) jõevesi; 2) tõusuvesi flor I s7 gaas(riie); loor flor II inv. õitsemine; õitseng; stå (vara)

i (sitt fulla) ~ täies õies olema flora sl floora florera õitsema

flors |hüva -n kerge vintisolek; ~tünn

looriline, loorõhuke flosk|ler [-o-] pl. ülespuhutud lause v.

jutt; ~u lös ülespuhutud flott [-o-] I s4 (sula) rasv flott [-o-] II adj. 1) töre, uhke, peen, noobel, uljas, vahva; 2) pillav, suurejooneline, helde(käeline); 3) osav; ladus flott [-o-] III inv. adj.: bli (komma) ~

madalikult lahti pääsema flotta [-o-] I sl laevastik; gå in vid ~n

mereväkke minema flotta [-o-] II vi parvetama; ~re parveta ja, parvepoiss flottbas [-o-] s3 sõj. mereväebaas flotte [-o-] s2 parv flottig [-o-] rasvane flott|lj [-o-] s3 flotill flott|st [-o-] mereväelane flott I led [-o-] s3 parvetustee flott I manöver [-o-] s3 mereväeõppus;

~ mönstring mereväe ülevaatus flottning [-o-] parvetamine flottyr [-o-] s3 praerasv flottör [-o-] ujuk, pontoon flox [-o-] s2 bot. floks flug|a sl 1) kärbes; en ~ gör ingen sommar vs. üks pääsuke ei too veelflugfångare

125

suve; slå två flugor i en smäll pihl. kaht kärbest ühe hoobiga tabama; få ~n på ngt millestki innustuma v. huvituma; 2) kõnek. kikilips; ~f ångare 1) bot. huulhein; 2) kärbsepüüdja; 3) kärbsepaber; ~ig fam. veider; ~ smälla sl kärbselapats; ~snappare zool. kärbsenäpp; ~ svamp s2 kärbseseen; ~ vikt s3 sport, kärbeskaal flundra lest (kala)-, dum som en ~ sõge kui säga

fluor [-o:-] s3 keem. fluor; ~escera

füüs. fluorestseerima fluss I s3 med. van. katarr, põletik fluss II s3 tehn. räbusti, fluss(aine); ~ spat (flusspat) s3 min. sulapagu, fluoriit

fluster s7 aiand, (taru) lennuava flutit sup. vt. flyta flux vf. hux flux

fly I vt. õõtssoo, õõtsuv soo fly II v4 1) põgenema, pagema; 2) kaduma, mööduma; 3) hoiduma, vältima

fly III adv.: ~ förbannad maruvihane flyg s7 1) lennuk; 2) lennundus; lennuvägi; ~a flög flugit lendama; ~ i stycken av ilska vihast lõhki minema; ~ på ngn kellelegi kallale kargama; vad har flugit i henne? mis talle sisse on läinud?; ~ande lendav; ~are lendur, piloot; ~blad s7 lendleht; ~ biten adj. p. lennuhimuline flygel s2 1) tiib; 2) tiibklaver; ~adjutant

tiibadjutant; ~dörr tiibuks flyg I fisk s2 lendkala; ~foto s6 aerofoto; ~fä s6 tiibadega putukas; ~fält s7 lennuväli; ~ färdig 1) lennuvalmis; 2) lennuvõimeline; ~ förbjndelse lennuühendus flygg vf. flygfärdig 2) flyg j haver j lennuõnnetus; ~ havre s2 bot. tuuiekaer; ~ kropp [-o-] s2 lennukikere; ~lärm s7 õhualarm; ~ ledes lennukiga; ~maskjn s3 vt. ~plan; ~myra sl lendsipelgas; ~ ning lendamine; lennuasjandus; ~olycka sl lennuõnnetus; ~plan s7 lennuk; ~plats s3 lennujaam; ~rutt s3 lennumarsruut; ~räd s3 lennurün-nak; ~ spaning õhuluure; ~ stridskrafter pl. õhujõud; ~ säkerhet lennu-ohutus; ~trafjk lennuliiklus; ~tur s3 õhusõit; ~ uppvisning demonstrat-sioonlend; ~ vapen s7 lennuvägi; ~ värdinna stjuardess flyhänt osav, kärmas, väle, nobe flykt I s3 lend; gripa tillfället i ~ en võimalust ära kasutama flykt II s3 põgenemine; driva (jaga) på ~en põgenema ajama; ta till ~en

põgenema pistma; ~ försök s7 põgenemiskatse flyktig 1) põgus, kiire; pinnapealne; en ~ kvinna kergemeelne naine; 2) keem. lenduv flykting põgenik

f|yt| a flöt flutit 1) ujuma, vee peal püsima; ~ med strömmen pihl. päri-voolu ujuma; ~ ovanpå pihl. a) vee peal püsima; b) teistest üle olema; 2) voolama; 3) tehn. sulama; ~ande lj voolav, jooksev; tala ~ soravalt kõnelema; 2) vedel, sula; 3) ujuv, vee peal püsiv; ~ docka [-o-] sl ujuv-dokk; ~ kropp [-o-] s2 1) tehn. ujuk; 2) kai. (võrgu)käba; ~ning hoovus, vool

flytt |a vi 1) kolima, ära minema; (töö)-kohta vahetama; ~ ihop med ngn kellegagi koos elama hakkama; 2) ümber asetama; nihutama; ~bar nihutatav, liikuv; ~ block [-o-] s? geol. rändrahn; ~ fågel s2 rändlind; ~kari s2 ekspress; ~lass s7 kraami-koorem; ~ning 1) kolimine; (uuele töökohale) üleviimine; 2) ümberaseta-mine; nihutamine; 3) (lindude) ränne flytväst s2 mer. päästevest, -vöö flå v4 nülgima

flåsa vi hingeldama, lõõtsutama; ähkima, puhkima

fläck s2 1) plekk, laik; tähn, täpp; 2) paik, koht; han rörde sig inte ur ~ en ta ei liikunud paigast; på ~en otsekohe, jalamaid; ~a vi määrima, plekiliseks tegema; ~ feber s2 plekiline soetõbi v. tüüfus; ~fri plekitu, puhas (ka pihl.)-, ~ig 1) plekiline; 2) täpiline, tähniline; ~ tyfus s2 vf. ~ feber; ~urtagning plekkide eemaldamine v. väljavõtmine fläder s2 bot. must leedripuu flädermus vt. fladdermus fläka v3 rebima; lahti kiskuma; ~ av

barken koorima (puud) fläkt s2 1) tuuleõhk, vinu; hõng; 2) ventilaator; ~a vi 1) endale tuult lehvitama; 2) ventileerima flämta vi 1) hingeldama, lõõtsutama; 2)

vilkuma, hubisema, võbisema fläng s7 kiirustamine, tormamine; i flygande ~ ülepeakaela, suure rutuga; ~a v2 1) tormama; ~ och fara ülepeakaela ringi tormama; ~ dörren ust paukudes kinni lööma; 2) ära kiskuma, lahti rebima fläns tehn. fläns, äärik flärd s3 edevus, alpimine, eputamine; ~fri lihtne; tagasihoidlik; — full edev, tühine, alp fläsk s7 sealiha; lägga på ~et (kaalus) juurde võtma; nu är det kokta ~etfläskkotlett

stekt asi on untsus; det kostai ~ see on väga kallis, see maksab palju; ~ kotlett [-o-] s3 seakarbonaad; ~ svål s2 seakamar flät|a 1. sl 1) palmik, pats; 2) keerusai; 3) tubakalõigud; 2. vi palmima, põimima, punuma; ~ verk s7 palmik, põi-mik, põiming flod|a vi voolama, valguma; ~ande voolav; pilti, rikkalik; ~e s6 vool, jooks, valing flög impf. vt. flyga flöjel s2 tuulelipp

flöjt s3 flööt; ~ biåsare, — ist flötist,

flöödipuhuja, -mängija flört s3 flirt; ~a vi flirtima flöt impf. vt. flyta flöte s6 kai. (võrgu)käba flöts s3 geol., mäend. vahekiht, lade fnas s7 (õhuke) nahk v. koor; ~a vi koorima; ~ ig (naha kohta) kare, konarlik; vistrikuline fnask s7 1) tühiasi; inte ett ~ mitte põrmugi v. raasugi; 2) tolm, saast, rämps; 3) vulg. lõbutüdruk; ~ers2 1) põngerjas, jõmpsikas; 2) väiklane inimene fniss |a vi (naeru) kihistama, itsitama;

~ning naerukihin, itsitus fnitt|er s7 vt. fnissning; ~ra vi vt. fnissa

fnoskig [-o-] kõnek. tobe, napakas, poole aruga

fnurra sl segadus; det har kommit en ~ på tråden mellan dem nende vahel on tekkinud väike arusaamatus fnysa v3 v. fnös fnyst turtsuma; nohi-

sema, nohistama fnöske sö tael; göra ~ av ngn kedagi

pihuks ja põrmuks tegema foajé s3 fuajee fock [-o-] s2 mer. fokk focka [-o-] vi kõnek. ära ajama, vallandama foder I s7 loomasööt foder II s7 1) vooder; 2) bot. (õie)tupp foderblad s7 bot. tuppleht; ~holk [-o-]

s2 bot. üldkate foder |kaka sl põll. õlikook; ~ värde s6

põll. söödaväärtus fodra I vi söötma fodra II vi vooderdama fodral s7 vutlar, käte, ümbris, pealis fog I neutr. põhjus, alus; ha ~ för sig

põhjendatud olema fog II s2 ehit. vuuk; põkk; ~a vi ehit. 1) vuukima; ühendama, liitma; 2) lisama; ~ sig a) juhtuma; det har ~t sig så att... juhtus nii, et. . .; b) kohanema; ~ sig i väg teele asuma fogde s2 1) aj. foogt; 2)

(mõisa)valitseja fogel ord s7 lgv. sidesõna

fog I lig järeleandlik, leplik; ~ svans s2

vukssaag fokus s2 fookus

foli|e inv., ~um s7 foolium, (õhuke)

lehtmetall; peegli tina folk [-o-] s7 rahvas; inimesed; kõnek. pere, sulased ja tüdrukud, töölised; ungt ~ noored; gift ~ abielurahvas, -paar; ~ets hus rahvamaja; ~ets park rahvapark; som ~ är mest nagu enamik inimesi; en man av ~et rahva hulgast pärit mees, rahvamees; göra ~ av ngn pilti, kellestki inimest tegema; ~a vi: ~ sig korralikult käituma (hakkama); ~bad s7 üldkasutatav saun; ~ bokföring hingekiri; elanike nimekiri; ~ försörjning vt. ~ näring; ~grupp s3 rahvakild, rah-vusgrupp; ~ hushållning rahvamajandus; ~ högskola sl rahvaülikool; ~ ilsken tige, kuri; ~kär rahva poolt armastatud, populaarne; ~ lig rahvalik; rahvapärane; ~ livsforskning [-o-] etnograafia; — låt s2 rahvalaul; ~ minne s6 rahvapärimus; rahvaluule; ~mun s2 rahvasuu; det berättas i ~ rahvasuu räägib; ~ mål s7 lgv. rahvakeel; murrak; ~ mängd s3 rahvahulk; rahvaarv; ~ näring rahvamajandus; elanikkonna varustamine; ~nöje s6 rahvalõbustus; ~ omröstning [-om-] rahvahääletus; ~ resning ülestõus, mäss; ~rik rahvarikas; ~ räkning rahvaloendus; ~rätt s3 rahvusvaheline õigus; ~ skola sl rahvakool; ~ skygg inimesepelglik; kartlik; ~slag s7 rahvatõug; rahvus; ~ spillra sl rahvakilluke; ~stam suguharu; hõim; ~ styre s6 rahvavalitsus; ~torn inimtühi; ~tät tihedasti asustatud; ~ täthet rahvastiku tihedus; ~vald rahva poolt valitud; ~ vandring aj. rahvaste rändamine; ~vett s7 kõnek. käitumisoskus; kasvatus, korralikkus, mõistlikkus; han har ~ ta oskab ennast inimeste seas üles pidada; ~välde s6 rahvavõim: ~ vänlig rahvasõbralik; ~ ökning rahvastiku juurdekasv v. iive fond [-o-] I s3 maj. fond, põhivara; väärtpaberid

fond [-o-] II s3 taust, foon; ~ dekoration

teatr. taustdekoratsioon fon|em [-o-] s7 lgv. foneem; ~ etik s3 lgv. foneetika; ~ etiker lgv. foneetik; ~ etisk lgv. foneetiline fontän [-o-] s3 purskkaev, fontään for impf. vt. fara II fora sl voori- v. veovanker forcera [-o-] forsseerima fordom, ~dags, ~tima vanasti, muistefordon

fordon s7 sõiduk

fordr|a v J nõudma; ~an utr. pl. fordringar nõudmine, nõue; ~ande nõudlik, suurte nõudmistega; ~ ing vt. fordran; ~ ings| ägare võlausaldaja form [-o-] I s2 valamis- v. küpsetamis-vorm

form [-o-] II s3 vorm, kuju (ka pilti.)-, i fast ~ tahkel kujul; ~a vi vormima, kujundama formalitet [-o-] formaliteet, formaalsus,

vormilisus, vormitäitmine format [-o-] formaat

formation 1) formatsioon; 2) sõj. rivistus, rivi

form I bar [-o-] vormitav; ~ei s3 vormel; ~ell formaalne, vormiline; ~enlig vormikohane; ~era 1) formeerima, moodustama, kujundama; 2) (pliiatsit) teritama; ~ering 1) sõj. rivistus; 2) mer. (sõjalaevade) rivi; ~fråga sl vormi küsimus, formaalsus; ~ fulländad vormilt täiuslik; ~ giva vormima, kujundama; ~lig 1) vormikohane; 2) tõeline, täielik, päris; det uppstod (en) ~ panik tekkis tõeline paanika; ~ ligen sõna tõsises mõttes, lausa; ~ lära sl lgv. vormiõpetus; ~ lös vormitu; ~sak s6 formaalsus; vormi küsimus; ~ stridig mitte vormikohane; ~ulera vi formuleerima; ~ulär s7 formular; ~ vidrig vt. ~ stridig forn vana, muinas-, muistne-, muinsus-; ~ lämning, ~ minne s6 muinasjäänus, muistis, muinasese; ~tida inv. muinasaegne

fors [-o-J s2 kosk, juga; pilti, vool, valing;

~a vi voogama, hoovama forsk|a [-o-] uurima; ~ande uuriv; ~are uurija, teadlane; ~ning 1) uurimine, teaduslik uurimistöö; 2) [-(taga]otsimine-] {+(taga]- otsimine+}

forsl|a [-o-] vi vedama, küütima, trans-portima

först I mästare [-o-] metsnik; ~ väsen

-väsendet -väsenden v. s6 metsandus fort [-o-] I s7 kindlus, fort fort II 1. adv. kiiresti, ruttu, kähku; allt ~ ikka veel; 2. inter j. kiiresti!, ruttu!, kähku!; ~a: ~ på kiirustama, taga sundima; ~ sig ette käima (kella kohta)

fort|bestå (edasi) kestma, kehtima;

~ bilda vi: ~ sig edasi õppima fortepiano [-or-] s6 pianiino, fortepiaano, klaver

fort| fara jätkama; jätkuma, (edasi) kestma; ~ farande (ikka) veel; ~ färdig kiire, pealiskaudne; ~gå jätkuma, edasi kestma; ~ gående jätkuv;

~ gång utr. kestus, käik, kulg; ~ komst [-o-] s3 edasijõudmine fort |körning kiire sõit; kiiruse ületamine; ~ leva v2 edasi elama; ~ löpande jätkuv; ~ planta vi 1) paljundama; sigi^ tama; 2) siirdama; 3) pilti, levitama; propageerima fortplantnings I drift s3 sugutung; ~ förmåga sl sigimisvõime; ~organ [-o-] s7 sigitusorgan fort| satt jätkuv; ~ skaffa vi edasi toimetama v. viima v. transportima; ~ skaff-ningsmedel s7 transpordivahend; ~ skrida edasi jõudma; (aeglaselt) edasi liikuma; edenema; ~ sprida v2 levitama; ~ sätta jätkama; edasi kestma; ~ sättning jätkumine; järg; i ~ en edaspidi; ~vara edasi olema v. kestma v. elama; ~ varande ikka veel, jätkuvalt; ~varo utr. edasikestmine, edasine olemasolu forward [forvard] s2 sport, edurivimän-

gija, forvard fossil [-o-] geol. 1. neutr. fossiil, kivistis;

2. adj. fossiilne, kivistunud fostbrödralag s7 aj. verevendlus (ka pilti.)

foster s7 loode, embrüo; pihl. vili, toode; ~barn s7 kasulaps; ~bro|dejr kasuvend; ~ fa(de)r kasuisa; ~ fördrivning abort; ~ föräldrar pl. kasuvanemad; ~jord s2 kodumaa muld; —land isamaa, kodumaa; ~ljud s7 med. loote südamelöögid; ~ ländsk isamaaline; ~mo|dejr kasuema; ~ syskon pl. kasuõed ja -vennad; ~ syster kasuõde; ~vatfen s7 med., vet. lootevedelik fostra vi 1) (üles) kasvatama; 2) sünnitama, esile kutsuma ~ n utr. kasvatus; ~ re kasvataja fot 1) foten fötter jalg; jalam; få fast ~ kindlat jalgealust saama; till ~s jalgsi; försåtta på fri ~ vabaks laskma; — för — samm-sammult; stå på god ~ med ngn kellegagi heal jalal olema v. hästi läbi saama; leva på stor ~ laialt v. laia elu elama; falla till ~a järele v. alla andma; ta till fötterna jalga laskma; 2) s9 jalg (mõõduna)-, ~a vi 1) rajama; toetama; 2) kõnek. jalaga virutama; 3) kõnek. (töölt) lahti laskma; hundipassi andma fotabjälle s6: från hjässan till ~t pealaest jalatallani fot|ad adj. p.: vara ~ på ngt millelgi rajanema v. põhinema; ~ beklädnad s3 jalatsid, ialanõud; ~ behandling pediküür; ~boil [-o-] s2 jalgpall; ~broms [-o-] s2 jalgpidur; ~folk [-o-] s7 sõj. jalavägi; ~ fäste s6 jalgealune; få (vinna) ~ pinda leidma (ka pihl.)-,fotgängare

~gängare jalakäija; ~knöl s2 pahkluu; ~ led s3 jalaliiges; ~ not s3 joonealune märkus foto [fu:tu] s6 foto

fotogén [-še;n] s3 petrooleum; ~kök s7 priimus; ~ lampa sl petrooleumilamp fotograf s3 fotograaf, päevapiltnik; ~era pildistama, fotografeerima; ~ sig ennast pildistada laskma; ~ j s4, s3 foto, pilt; fotograafia fotpall s2 jalapink fotsdjup jalasügavune fot I sid van. maani ulatuv; ~spar s7 jalajälg; ~ steg s7 jalaaste; ~sulas! jala-tald; ~ vandra vi jalgsi matkama; ~värd s2 pediküür; ~ända s5 jaluts frack s2 frakk, sabakuub; ~ skjorta sl

frakisärk; ~ skört s7 frakisaba fradg|a 1. sl vaht, kobrutis; tugga ~ vihast kobrutama; 2. vi: ~ sig, ~s vahutama, kobrutama; ~ig vahune, vahutav, kobrutav fragil [-ši:l, -gi:l] õrn, habras fragment s7 fragment, katkend; ~arisk

fragmentaarne, katkendlik frakt s3 1) kaubavedu; veos, last, laadung, praht; 2) veokulud, prahiraha; ~a vi vedama, transportima; ~brev s7 vt. ~sedel; ~fart s3 kaubavedu; ~ fritt ilma veokuludeta; ~gods s7 veokaup fraktion fraktsioon

frakt I kostnad [-o-] s3 veotasu, -kulu; ~ sats s3 veotasumäär; ~ sedel s2 veoki ri

fraktur 1) trük. fraktuur; 2) med. luumurd;

~stil s2 fraktuurkiri fram edasi; ees; ette; esile; hinna ~ i tid õigel ajal kohale jõudma; längre ~ veidi edasi; veidi hiljem; lå sin vilja ~ oma tahet läbi suruma; stig ~! tule välja v. siia!; till långt ~ på natten hilise ööni; anda ~ till våra dagar kuni meie päevadeni v. praeguse ajani välja; ~ till 1970 kuni 1970. aastani

fram | besvärja vi esile manama; ~ bringa esile v. välja tooma; ~bära esitama, edasi v. üle andma; ~deles edaspidi; ~ driva edasi ajama; pilti, tagant kihutama; ~ emot prep. poole; ~ kvällen vastu õhtut; ~ faren olnud, läinud, möödunud; i ~tarna dagar möödunud päevadel; ~fart s3 kiire edasiminek v. levik; märul, möll; man lyckades hejda eldens ~ tule levikule õnnestus piir panna; ~ flytta vi edasi tõstma v. lükkama (ka pilti.); ~fot esijalg; visa iramfötterna pilti, (oma) tublidust näitama; ~fusig pealetükkiv; ennatlik;

ninakas; ~föda v2 looma, ilmale tooma

fram I för 1. prep., adv. ees; ette; mitt ~ näsan otse nina all; ~ allt kõigepealt, ennekõike, eelkõige; föredra te ~ kaffe teed kohvile eelistama fram I föra v2 1) ette kandma, esitama; 2) edasi v. üle andma; ~förande s6 ettekanne, esitus; ~gent [-je:] edaspidi; ~gå nähtuma, selguma; av ditt brev framgår att... sinu kirjast selgub, et...; ~gang s2 edu(samm); ~ gångsrik edukas fram I hjul s7 esiratas; ~ hjulsdrift s3 esi-rattavedu; ~ hålla esile tõstma v. tooma; rõhutama, toonitama; ~härda vi (millegi juurde) jääma; ~häva v2 pilti, esile tõstma; toonitama; ~ hävande s6 esiletõstmine; toonitamine fram I ifrån eest(poolt); ~ ilande s6 edasitormamine fram |kalla vi 1) meenutama; 2) välja kutsuma; 3) fot. ilmutama; 4) pilti, esile kutsuma, põhjustama; ~kallning fot. ilmutamine; ~ kallningsvätska sl fot. ilmuti; ~kant s3 esiserv; ~kasta vi pilti. (ettepanekut jms.) ootamatult esitama; ett löst ~t påstående juhuslikult esitatud väide; ~komlig [-o-] läbipääsetav; ~ komma [-o-] välja tulema, ilmnema; ~ med ngt midagi esitama; ~komst [-o-] s3 1) saabumine; 2) edasipääs; ~ kropp [-o-] s2 keha esiosa fram I laddare eestlaetav püss; ~leva v2: ~ sina dagar i stillhet oma päevi vaikselt mööda saatma; ~ lidén adj. p. surnud, kadunud; ~ locka [-o-] vi välja meelitama; ~ lykta sl esilatern; ~ lägga esitama, ette panema; ~län-ges ettepoole; päripäeva; näoga liikumise suunas fram | mana vi esile manama; ~ marsch s3 edasiliikumine; pealetung (ka pilti.); stadd på ~ edasitungiv, -pürgiv framme adv. 1) ees; hålla sig ~ esile tük-kima; 2) kohal, päral; när vi var ~ kui me kohale jõudsime; när olyckan är ~ kui õnnetus on käes; 3) nähtaval, väljas; låta ngt ligga ~ midagi nähtavale kohale jätma fram | mumla vi pomisedes ütlema; ~ om ees; ette; ~ pressa vi välja pressima (ka pilti.); ~ provocera esile kutsuma; ~ på prep., adv. 1) ees; 2) (aja kohta); ~ hösten sügise poole; ~ropa vi (aplausiga) lavale kutsuma; ~ rusande edasitormav; ~ ryckning edasitungimine; pealetung; ~sida sl esikülg; ~ skjutande esile- v. väljaulatuv; pilti. väljapaistev; ~ skjuten esilenihuta-framskrida

tud; pilti, väljapaistev; ~ skrida edenema; ~ skriden edasijõudnud; ~ skymta vi: låta ~ vihjama; ~ släpa vi edasi lohistama; ~ sitt liv elu kirat-sedes mööda saatma; ~ stamma vi kogeldes ütlema; ~steg s7 edusamm framstegs j fientlig tagurlik; ~ vänlig edumeelne

fram I stormande [-o-] vt. ~ rusande; ~ stupa adv. peadpidi, pea ees, ninali, silmili, näoli; ~stå esile astuma v. ilmuma; välja kerkima v. paistma; ~ stående pihl. esileküündiv, välja-v. silmapaistev framställ |a v2 1) esitama; valmistama; kujutama; 2): ~ sig ilmuma; ilmnema; ~an utr. vt. ~ning; på ~ av ngn kellegi palvel; ~ning 1) ettepanek; palve; 2) valmistamine; tootmine; 3) kujutamine; ~ ningsförmåga sl kujutlusvõime; ~ ningskostnad [-o-] s3 tootmiskulud; ~ningssätt s7 esitusviis fram I stöna vi oiates ütlema; ~stöt s2 sõj., pihl. rünnak; edasiliikumine; ~synt adj. p. ettenägelik; ~säga 1) välja ütlema; 2) deklameerima, ette kandma; ~säte s6 esiiste; ~tid s3 tulevik; ~tida inv. tulevane framtids | dröm s2 tulevikuunistusi ~ mål s7 tulevikueesmärk; ~plats s3 perspektiivikas töökoht; ~ utsikter pl. tulevikuväljavaated fram |till ees(pool); kuni; ~träda v2 1) vt. träda fram; 2) (avalikkuse ees v. laval) esinema; esile v. välja astuma; ~ trädande 1. s6 esinemine; ilmumine; 2. adj. välja- v. silmapaistev; ~tung raskusega esiosas v. -otsas; ~ tvinga välja pressima v. suruma; pilti, sundima; ~visa vi ette näitama framåt 1. adv. edasi, ette; 2. prep. mööda, piki; 3. adj.: en ~ kari kõnek. ettevõtlik v. edasipüüdlik mees; ~ anda s2 edasipüüdlikkus, edumeelsus; ~ böjd, ~|utad adj. p. ettepoole, kummardunud; vimmas; ~ skridande 1. s6 edasiliikumine; progress; 2. adj. edumeelne, progressiivne; ~ strävande edasipüüdlik

fram|ända s5 esiots; ~över prep. üle, ettepoole, teisele poole; ~ bordet üle laua; ~ våren kevade poole franc [frarj] s9 frank (rahaühik) frank I s3 aj. frank

frank II otsekohene, siiras, avameelne frankera frankeerima, margistama frans s2 narmas; —ad adj. p. narmaline;

~ig narmendav; (katki)kulunud fransk adj. prantsuse; ~t band nahkköide; ~a 1) -n prantsuse keel; 2)

prantssai; ~bröd s7 prantssai; ~ talande prantsuse keelt kõnelev frans |man prantslane; ~ männen prantslased; ~ps s3 van. vt. ~man; ~ysk: ~ visit lühike viisakusvisiit; ~yska

1) sl prantslanna; 2) -n kok. reietükk frapp|ant silmatorkav; hämmastav; üllatav; ~era silma torkama; hämmastama; üllatama

fras I s3 fraas

fras II s7 sahin, kahin; krabin; ~a vi

sahisema, kahisema; krabisema fraseologi [-lo-] s3 lgv. fraseoloogia fras |era lgv., muus. fraseerima; ~fri

fraasideta; loomulik, teesklematu fräsig kok. mure

frasmakare fraasitseja, frasöör, sõnade-tegija

fraternisera vennastuma; sõbrustama fred s3 rahu; siuta ~ rahu sõlmima; leva i ~ med ngn kellegagi rahus elama v. hästi läbi saama; lämna ngn i ~ kedagi rahule jätma; ~a vi 1) rahustama; med ~t samvete rahuliku südamega;

2) kaitsma

fredag s2 reede; om ~arna reedeti fred |lig rahulik; ~lös lindprii freds I anbud s7 rahuettepanek; ~ appell s3 rahuüleskutse; ~fot: ställa krigsmakten på ~ sõjaväge rahuolukorda viima; ~ fördrag s7 rahuleping; ~ mäklare s7 rahusobitaja; ~pris s7, s4 rahupreemia; ~slut s7 rahutegemine, -sõlmimine; ~ villkor pl. rahutingimused; ~ älskande rahuarmastav frejd s3 reputatsioon, maine, kuulsus; ~ad adj. p. kuulus; tähtis; ~ig vapper, julge

frekvens s3 frekvents, sagedus; ~en av besökare var stor külastajate arv oli suur

frekvenf frekventne, sagedane; ~era

tihti külastama frenesi s3 raev frenetisk poörane, meeletu fresk s3 fresko; ~o| målning freskomaal frest|a vi 1) kiusama, kiusatusse viima, ahvatlema; 2) katsuma, proovima; ~ på pingutav v. väsitav olema; ~ande ahvatlev; ~are ahvatleja, kiusaja; ~else kiusatus, ahvatlus; falla för ~n kiusatusele järele andma, kiusatusse langema fri 1) vaba, prii; det står dig fritt att välja sul on võimalus valida; förklara ordet fritt läbirääkimisi avama; gå ~ för misstankar kahtlustest vabanema; 2) tasuta; ~ läkarvård tasuta arstiabi fda I vi 1) kosima; 2); ~ till ngns gunst kellegi soosingut taotlema

fria II vi vabastama; hellre ~ ön lälla

parem ärmu kui hirmuga friar |e kosilane; ~ färd kosjasõit; ~ stråt

s2 kosjatee fri | biljett s3 tasuta pilet v. pääse, priipileti ~ boren [-o:-] vabana sündinud; ~ brottning [-o-] sport, vabamaadlus; ~bytare mereröövel frid s3 rahu; vad i ~ens namn nu då?

mis siis taeva nimel nüüd? fridag s2 vaba päev

frid |full rahulik, vaikne; ~ lysa s3 looduskaitse alla võtma; jahi- v. püügi-keelu alla panema; ~ sam rahulik frieri kosimine

fri | exemplar s7 tasuta eksemplar; ~frä-sare kõnek. käremeelne radikaal; ~ge, ~giva vabastama, vabaks v. lahti

laskma; ~ gjord adj. p. 1) vabastatud, vabanenud; 2) eelarvamusteta; ~gjordhet vaba käitumine; ~gåna s3 tehn. vabakäik; vabajooks; ~göra vabastama; ~ görelse vabastamine; kvinnans ~ naise emantsipatsioon; ~hamn s2 vabasadam; —handel s9 vabakaubandus frihet vabadus; ta sig ~er mot ngn kellegi vastu meelevaldne olema; han tog sig ~en att... ta lubas endale ... frihets | rörelse vabadusliikumine; ~ straff s7 vanglakaristus; ~ tiden aj. vaba-dusaeg; ~ älskande vabadustarmastav fri I hjul s7 tehn. vabajooks; ~ huh s7, s2 mer. vender; ~ idrott [-o-] s3 kergejõustik frikadell s3 kok. frikadell frikalla vi vabastama; lahti laskma; ~ från militärtjänst sõjaväeteenistusest vabastama frikatjva sl lgv. frikatiiv fri I koppling [-o-] tehn. vabajooks;

~ kostig [-o-] helde (käeline), lahke fri I känna v2 õigeks mõistma; ~ kännande 1. s6 õigeksmõistmine; 2. adj.: ~ dorn õigeksmõistev otsus; ~lans s2 vabakutseline; parteitu poliitik frilla sl van. sohinaine frilufts- vabaõhu-

fri| lägga välja kaevama; ~ modig avameelne, aval, siiras, otsekohene frimur|are vabamüürlane; ~ eri vabamüürlus

frimärk|a v3 margistama; ~e s6 postmark

frimärks|album s7 margiaibum; ~samlare margikoguja; ~ samling margi-kogu

fri I passagerare [-aše:rare] piletita sõitja,

jänes; ~ religiös vabausuline fris I s3 ehit. friis fris II s3 friis (rahvus)

friser |a soengut tegema; pilti, viimistlema, siluma; ~ ing soengutegemine; soeng

fri I sim sport, vabaujumine; ~ sinnad

vabameelne frisisk adj. friisi; ~a 1) sl friislanna; 2)

-n friisi keel frisk 1) terve; ~ som en nötkärna terve kui purikas; 2) värske; tubli; ~ vind tugev tuul; ~ t vågat, hälften vunnet vs. julge pealehakkamine on pool võitu; i ~ t minne värskelt meeles; vara vid ~t mod heas tujus olema; ~a vi tugevnema, tugevamaks minema; vinden ~r tuul kõveneb; ~ upp minnet mälu värskendama fri I skara sl sõj. vabatahtlike salk; partisani- v. sissisalk frisk I förklara vi vt. ~ skriva; ~ intyg s7 tõend hea tervisliku seisundi kohta; ~na: ~ till terveks saama, terve-nema; ~ skriva (arstlikult) terveks tunnistama; ~t: det blåser ~ puhub tugev tuul; ~us s2: han är en riktig ~ ta on üks igavene naljahammas v. lõbus sell

fri I spark s2 sport, vabalöök; ~sprakig

jutukas; avameelne frist s3 ajapikendus; ~en har utlupit

tähtaeg on möödas fri I stad 1) aj. vabalinn; 2) inv. pelgupaik; ~ stående adj. p. vaba; iseseisev, eraldi olev; ~ ställa vi (töölisi) lahti laskma v. vallandama; vabastama; vaba ruumi tegema; ~ ställda träd vaba kasvuruumiga puud fris I yr s3 soeng, frisuur; ~ ör juuksur fri |taga vabastama; ~ sig från ansvar vastutusest lahti ütlema; ~tid s3 vaba aeg; ~tt vabalt; lahtiselt; tasuta; pihl. otse, otsekoheselt; huset ligger ~ maja asub lagedas kohas frityr s3 vt. flottyr

fri I tänkare vabamõtleja; ~ vakt mer.: ha ~ vahist vaba olema; ~ villig vabatahtlik

frivol [-o-] kergemeelne; kahemõtteline, sündsusetu; ~ itet kergemeelsus jne. fri |volt [-o-] kukerpall frod|as vi dep. lokkama, vohama; kosuma; ~ig lokkav, vohav; lopsakas

from [-o-] 1) vaga; 2) tasane, vagur; ~het vagadus; ~ ler| vagatsemine; ~ ma inv.: till ~ för ngn kellegi kasuks; ~sint 1) vaga meelega; 2) tasase loomuga frondera [-o-] pöl. opositsioonis olema front [-o-] s3 1) esikülg; 2) sõj. rinne; ~ai frontaalnefrossa

frossa [-o-] I si med. külm- v. halltõbi, malaaria

frossa [-o-] II vi õgima, ahnelt sööma;

priiskama; ~ re õgard frossbrytning [-o-] külmavärin frosserj [-o-] õgimine; priiskamine frost [-o-] s3 külm; hall; ~ biten külmavõetud; •— fjäril s2 zool. külmaliblikas; ~fri hallavaba; ~ härdig külmakindel; ~ ig külm; hallaga kaetud; halla-; ~skadad külmakahjustatud frott|é [-o-] s3 frotee; ~era 1) hõõruma; 2): ~ sig med ngn pil tl. kõnek. kellegagi läbi käima fru s2 1) proua; 2) naine, abikaasa; perenaine

frugal lihtne, tagasihoidlik, kehv frukost [-o-] s2 hommikueine, -söök,

pruukost; ~era hommikust sööma frukt s3 1) puuvili; 2) vili (ka pilti.) frukta vi kartma frukt| affär s3 puuviljakauplus fruktan utr. kartus, hirm; hysa ~ lör ngn (ngt) kedagi (midagi) kartma; injaga ~ hos ngn kedagi hirmutama, kellelegi hirmu peale ajama fruktans | värd hirmus, kohutav, hirmuäratav; kole, õudne frukt| bar viljakas; ~barhet viljakus; ~ bärande viljakandev; ~ lös viljatu; ~ odlare puuviljakasvataja; ~sam viljakas; sigiv fruntimmer s7 kõnek. halv. naisterahvas;

~ s I kari s2 naistekütt frusa vi purskama

frus |en külmunud; külmutatud; külmavõetud; vara ~ av sig külmakartlik olema; ~ it sup. vt. frysa frust|a vi korskama, pruuskama; puhkima; ~ ning korskamine jne. fryntlig joviaalne

frys I a frös frusit v3 1) külmetama; jag fryser mul on külm; jag fryser om fötterna mu jalad külmetavad; 2) kül-muma; ~ igen kinni külmuma; ~ ihjäl surnuks külmuma; ~ till kinni külmuma; 3) külmutama; ~erj külmutusseade, külmuti; ~hus kül-m(utus)hoone; ~ ning külmutamine fråga 1. sl küsimus; ~n är fri võib küsimusi esitada; dagens frågor jooksvad küsimused; göra frågor küsimusi esitama; det är inte ~ om det küsimus pole selles; vad är det ~n om? milles on asi v. küsimus?; sätta i ~ kahtluse alla seadma; i ~ om suhtes, mis puutub; saken i ~ kõnesolev asi; 2. vi küsima, pärima; ~ sig fram teed küsima; ~ sig för järele pärima v. kuulama; ~ nde küsiv; uuriv; se ~ ut küsiva näoga olema

frége j formular [-o-] s7 küsitlusleht, ankeet; ~sats s3 lgv. küsilause; ~ ställning 1) küsimuse tõstatamine; 2) küsimus, probleem; ~ tecken s7 küsimärk

frågvis uudishimulik; ett ~t barn laps,

kes palju küsida armastab från prep., adv. -lt, st; juurest; år ~ år aastast aastasse; ~ och med nu nüüdsest peale; ~ oeh till a) edasi-tagasi; b) vahetevahel; det gör varken ~ eller till sellest pole sooja ega külma från I döma v2 kohtuotsusega ära võtma; — falle s6 surm; ~gå loobuma; ~ sitt ord oma sõna murdma; ~hända v2 ära võtma; võõrandama; ~ känna v2 eitama; ~lura vi: ~ ngn ngt kelleltki midagi välja petma; ~ rycka: ~ ngn ngt kelleltki midagi ära tõmbama v. rebima; ~se mitte arvesse võtma, mitte arvestama; ~ tt detta seda arvestamata v. kõrvale jättes; sellest hoolimata; ~sida sl tagumine külg, tagakülg; ~ skild lahutatud; ~ skilja v2 lahutama; eraldama; ~ slagen tehn. väljalülitatud; ~ stötande eemaletõukav; ~säga keelduma; ära ütlema; tagasi lükkama; ~taga ära võtma; ~ träda v2 tagasi astuma, lahkuma; — varande puuduv, äraolev; pilti, hajameelne; ~varo s9 puudumine, äraolek fräck häbematu, jultunud; ~ het häbematus, jultumus fräken s2 bot. osi

fräkn|e s2 tedretäht, -tähn; ~ig tedre-täheline

fräls |a vi v. v3 päästma; ~are päästja, lunastaja; ~ar| krans s2 mer. päästerõngas; ~ningsarmen Päästearmee främja vi edendama; soodustama; toetama; ~nde s6 edendamine jne. främling võõras; võõramaalane; ~s| legion s3 võõrleegion främmande 1. 1) s9 võõras; külaline; 2) s7 kollekt, külalised; 2. inv. adj. võõras; tundmatu; ~ språk võõrkeel främ|re komp. eesmine, eespoolne, ees-; ~ st superi, esimene; peamiselt; kõige ees; ligga — esimene olema; först och ~ kõigepealt; ~ sta, ~ ste superi, kõige esimene frän kibe, terav, vastik fränd|e s5 sugulane; ~skap s3 sugulus fräs I s7 särin; kihin; turtsumine; för full ~ kõnek. täiel kiirusel, täie auruga fräs II s2 tehn. frees

fräsa I v3 särisema; kihisema; turtsuma;

Iras! nuuska nina puhtaks! fräsa II v3 tehn. freesima

9*fräsch

fräsch 1) värske, nooruslik, õitsev; 2) uus, kasutamata; ~a vi: ~. upp värskendama; ~ör värskus -: fräsning I vf. fräs I fräsning II tehn. freesimine frät j a v3 korrodeerima, soovitama; sööma, purema (koide kohta); pilti. piinama, vaevama; ~sar s7 med. pahaloomuline haavand frö s6 pl. ka -ei seeme; gå i ~ seemen-duma; ~a: ~ sig seemenduma; ~ hus s7 bot. kupar fröjd s3 rõõm; lõbu; i ~ och gamman lõbusalt; ~a vi rõõmustama; lõbustama; ~ (e)[full rõõmurikas frökapsel s2 vt. fröhus frök|en -en -nar neiu, preili frö I mjöl s3 bot. õietolm; ~ odling

seemnekasvatus frös impl. vt. frysa

frövita sl bot. sisetoitekude, endosperm fuffens neutr. kelmus; vemp, temp, koe-rustükk; ha ~ lör sig koerust tegema fuga sl muus. fuuga

fukt s3 niiskus, rõskus; ~a vi niisutama, niiskeks v. rõskeks tegema; ~as vi dep. niiskuma; ~dis -et uduvine; ~ drypande rõskusest märg; ~ fläck s2 rõskuslaik; ~ ig niiske, röske; ~ ighet niiskus, rõskus; ~ ighets j mätare meteor, niiskusmõõtur ful inetu; ~ i mun(nen) ropu suuga; ett ~t spratt inetu temp; det var ~f gjort av dig see oli sinust inetu; ~ ing koletis

fuil 1) täis; till ~o täiesti; ta munnen iör ~ pilti, kiitlema; 2) purjus, juua täis

full I belagd täis; ~blod s7, ~ blodshäst

s2 täisverd hobune; ~ bokad väljamüüdud; ~ borda vi lõpetama, lõpule viima; ~ bördan inv. lõpetamine, lõpuleviimine; ~ fjädrad täiesti sulge| läinud; täies õilmes; pilti, osav; riukaid täis; ~ följa v2 täide v. korda saatma; lõpule viima; ~ giltig täiesti rahuldav, laitmatu; ~ gjord: efter fullgjort uppdrag pärast täidetud ülesannet; ~ god laitmatu; ~ gången küps, väljaarenenud; ~göra täide saatma, täitma; ~ het küllus fullkorn ||ig [-o-] täiuslik; täielik; ~ äig-het täiuslikkus; ~na vi täiustama; viimistlema; ~ning täiustamine-, viimistlemine fuU|makt s3 volitus; ~ myndig 1) täisealine; 2) enesekindel; ~målig täisväärtuslik; ~ måne s2 täiskuu; ~ mäktig -en, -e volinik; esindaja; ~o vf. full; — packad pilti. täiskiilutud; ~ proppad [-o-] täistopitud; ~ rig-

gare mer. täislaev; ~satt täis, vabu kohti ei ole; ~ skriven täiskirjutatud; ~ stoppad [o-] vf. ~ proppad fullständig täielik; ~a vi täiustama;

täiendama; ~ het täielikkus fuilsövd väljamaganud, -puhanud fullt täielikult, täiesti; för ~ täiest jõust; ha ~ upp av allt kõigest kõrini olema; han har ~ upp med pengar tal on raha nagu raba; ~ uf så mycket täpselt niisama palju; lika ~ siiski, ikkagi

full|talig täiearvuline; täies koosseisus; är vi ~a? kas kõik on kohal?; ~träff s2 otse- v. täistabamus (ka pihl.); ~ vuxen täiskasvanud; ~ värdig täisväärtuslik; ~ända vi lõpetama; täiustama; viimistlema; ~ ändad lõplik; täiustatud; viimistletud fullärd (full-lärd) väljaõppinud fullödig (full-lödig) täiuslik, puudusteta fuml|a vi kobama; koperdama; ~ig

saamatu; kohmetu fundament s7 vundament, alus; ~ ai fundamentaalne, põhiline, põhi-funder|a vi mõtlema, juurdlema, pead murdma; ~are: ta sig en ~ (veidi) järele mõtlema; ~ingar pl. mõtted, mõtiskelu; ~ sam mõttes, mõtlik funkis 1. inv. kõnek. funktsionalism; 2.

adj. funktsionalistlik funktion 1) funktsioon, tegevus, talitlus, ülesanne; träda i ~ tegevusse astuma; 2) mat. sõltuv muutuja; ~aljsm funktsionalism; ~ alistik funktsionalistlik; ~`ell funktsionaalne; ~era funktsioneerima; ~ är s2 funktsionäär funnit sup. vt. finna funt s2 vf. dopfunt funtad vf. beskaffad fur sl, ~a sl mänd, pedajas furjr s3 sõj. ülemkapral furnera tarnima; varustama furor [-o:r] inv. furoor furst |e s2 vürst; ~en |döme s6 vürstiriik; ~inna vürstinna; ~lig vürstlik furu inv.: av ~ männipuust; ~skog s2

männimets fusion s3 fusioon, liitumine, ühinemine fusk s7 1) soperdus, vusserdus; 2) pettus, sohk; ~a vi 1) soperdama, vusser-dama; 2) petma, sohki tegema; 3) maha kirjutama (teise pealt); ~are 1) soperdaja, vusserdaja; 2) petis, pettur; ~ verk s7 vf. fusk futil kasutu; tühine; ~itet s3 tühiasi,

pisiasi, köömes futtig tähtsusetu, tühine, vilets, närune;

väiklane fux s2 raudjas (hobune)fy

133

få

fy vuih!, ptüi!; ~ skäms! häbene ometi!;

~ sjutton! neetudl fyll |a 1. sl purjusolek; i ~n och villan purjus peaga; 2. v2 1) täitma; täituma, täis saama; han Iyllei år i dag tal on täna sünnipäev; han fyller 20 år ta saab kahekümneaastaseks; ~ en tand hammast plombeerima; 2) täis v. purju jootma; ~ i, ~ på (täis) kallama v. valama; ~bult s2 joodik, joomar, lakkekrants; ~erj joomine, purjutamine, lakkumine; ~erjst vt. ~bult fyllest: till ~ küllaldaselt, piisavalt fyll I hund vt. fyllbult; ~ig täidlane; ~kaja vt. fyllbult; ~na: ~ till purju jääma; ~nad s3 täiendus; lisa; ~ning 1) täitmine; 2) täidis; 3) med. plomm; ~sjuk: vara ~ pohmeluses olema; ~ skiva sl joomapidu; ~ tratt vt. fyllbult fynd s7 leid; leiutis; ~ig 1) leidlik; 2) mäend. maaki sisaldav; ~ ighet 1) leidlikkus; 2) mäend. maagisisaldus; ~ ord s7 tabav sõna fyr I s2 kõnek. semu, sell; en glad ~

lõbus sell fyr II s2 tuletorn, majakas fyr III s2 tuli; ge ~ sõj. tuld andma fyr IV inv.: ha ngt ~ för sig vallatust

tegema, vallatlema fyra I vi: ~ av vt. avfyra; ~ på 1) tuld

tegema, kütma; 2) tulistama fyra II 1. num. neli; på alla ~ neljakäpakil; 2. sl (number) neli; han går i ~n ta käib neljandas klassis; ~ hundratalet viies sajand; ~tiden: vid ~ kella nelja paiku; ~ årig neljaaastane; neli aastat kestev; ~åring nelja-aastane laps fyrbent adj. p. [-e:-] neljajalgne fyrbåk s2 tuletorn, majakas fyr I dubbel neljakordne; ~ dubbla vi neljakordistama; ~faldig vt. ~ dubbel; ~fota adj., ~foting neljajalgne; ~hjulig nelja rattaga; ~ händig nelja-käeline; ~ t pianostycke klaveripala neljale käele; ~hörnig nelinurkne; ~ hörning, ~ kant s3 nelinurk; ~ kantig nelinurkne; ~ klöver s9 neljalehe-line ristik(hein); ~ lingar pl. nelikud; ~ mastad adj. p. neljamastiline; ~mastare neljamastiline laev; ~mo-torig neljamootoriline; ~sidig nelja-küljeline; ~sitsig neljaistmeline fyrskepp s7 mer. tulelaev fyrsprång: i ~ (tuhat)nelja fyrtaktsmotor s3 tehn. neljataktiline mootor

fyrti]o [forti] nelikümmend; ~onde

[-o-] neljakümnes; ~(o)talist neljakümnendate aastate kirjanik v. kunstnik; ~(o)årig neljakümneaastane fyr |torn s7 tuletorn; ~vaktare tuletornivaht; ~verker| s4, ~verkeripjäs s3 ilutulestik

fyr|väppiing vt. ~klöver; ~värd keem.

neljavalentne fysik s3 1) füüsika; 2) kehaehitus; ~alisk

füüsikaline; ~ er [fy:-] füüsik fysio| logi s3 füsioloogia; ~nomi s3

füsio(g)noomia fysisk 1) füüsikaline; 2) füüsiline, kehaline

få I vähesed, mõned; alltför ~ liiga vähesed; om några ~ dagar mõne päeva pärast få II fick fått 1) saama; saavutama; omandama; ~ reda på teada saama; den ~r inte plats selle jaoks pole ruumi; ~ ett slut lõppema; då skall du ~ med mig att göra! siis tuleb sul minuga tegemist teha!; där fick du! said nüüd!, paras sulle!; de har fått det bra nad on heal järjel; 2) sundima; ~ ngn att göra ngt kedagi midagi tegema sundima v. panema; han sade att du fick göra det ta ütles, et sina võiksid seda teha; 3) võima, tohtima; ~r jag komma? võin ma tulla?; ~r inte ei tohi; jag ~r inte .. . för min mamma mu ema ei luba mul...; ~r det vara en cigarrett? võib teile sigaretti pakkuda?; vad ~ r det lov att vara? palun, mida te soovite?; jag ~r tacka så mycketl tänan väga!; 4) pidama, sunnitud olema; jag ~r lov att gå nu ma pean nüüd minema; iag fick vänta ma pidin ootama; 5) võima, suuteline olema; har du fått sova i natt? said sa täna öösel magada?; 6) {rõhul, abisõna-deaa): ~ bort pemaldama: (plekke`] välja võtma; ~ fram a) esile tooma, kätte saama; b): ~ fram sin vilja oma tahtmist läbi viima; ~ för sig pähe võtma; ~ i: jag ~r det inte i mig see ei lähe mul suust alla; ~ iqen

a) tagasi saama; b) sulgema; ~ igenom läbi v. edasi saama; ~ ihop a) koguma, kokku korjama; b) kinni saama; —

in a) sisse saama; b) (kätte) saama; ~ med kaasa saama v. võtma; ~ med sig på sin sida oma poolele võitma; ~ ner a) alla v. maha võtma;

b): jag kan inte ~ ner maten toit ei lähe mul alla; ~ på (sig) selga v. jalga v. kätte v. pähe panema; ~ sönder katki tegema; ~ tillbaka tagasi saama; ~ undan eest ära lükkama; pihl. kaelast ära saama; ~ upp a) üles v. lahti saama; b) avama; c) oksendama; ~ uffåfäng

välja v. kätte saama; ~ över üle jääma

fåfäng 1) edev; 2) asjatu; ~a sl edevus;

~lig edev fågel s2 lind; det vete (allt) fåglarna kõnek. tont seda teabl; det smakar ~ see maitseb väga hästi; ~ art s3 linnuliik; ~bo s6 linnupesa; ~bär s7 murel; ~fri vt. fredlös; ~fängare linnupüüdja; ~holk [-o-] s2 pesakast; ~ kännare ornitoloog, linnuteadlane; ~ perspektjv: j ~ linnulennult; ~ skrämma sl hernehirmutis; ~ vägen pilti, kõige otsem tee fåkunnig harimatu, vähe teadev, võhiklik fale s2 sälg fåll s2 palistus fålla I vi palistama fålla II sl aedik, sulg fållbänk s2 (allalastav) magamisase fällning palistus

få I mannavälde s6 oligarhia; ~mäld vt. fåordig

fån s7 vt. ~e; ~a: ~ sig lolli män-_ gima; ~ e s2 loll, idioot fång s7 1) sületäis; 2) jur. omandamisviis fånga I vi 1) (kinni) püüdma; 2) mer. rehvima

fånga II: ta till ~ vangi võtma; ta sitt ^ förnuft till ~ pilti, aru pähe võtma fång I dräkt s3 vangiriided; ~e s2 vang; ~ en vangistatud; ge sig ~ end vangi andma; ~en|skap s9 vangipõli; ~lina sl mer. kinnitusots; ~läger s7 vangilaager fån I grin s7 totter naer, irve fångst s3 püük; saak; ~arm s2 zool. kombits; ~ redskap s9 kollekt, püügi-varustus

fång I vaktare vangivalvur; ~ vårdsanstalt

s3 vangla

fån |ig totter, juhm; ~ tratt s2 kõnek. lollpea

fåordig sõnakehv, vähese jutuga; napisõnaline får s7 lammas

fåra 1. sl vagu; 2. vi vagusid ajama, vaguma

fåra I herde s2 lambur, lambakarjane;

~ kläder: en ulv i ~ hunt lambanahas får|aktig rumal, nõme; ~ave| s2 lamba-kasvatus; ~ skalle s2 pilti, lambapea fåt s3 viga, eksitus

fåtal s7 väike arv; vähemus; ~ ig väikesearvuline fått sup. vt. få II fåtölj s3 tugi- v. leentool fåvälde s6 oligarhia

fä s6 kariloom, veis; elajas, lojus; ~aktig alatu

fäbless nõrkus (millegi vastu)

fäbod s2 (suvine) karjahütt fäderne s7: på ~t isapoolne fädernes I land isamaa fädning tehn. feeding fäderne I ärvd adj. p. isadelt päritud fäfot: ligga för ~ pihl. söötis olema fägna vi 1) rõõmustama; 2) harv. kostitama; ~d s3 rõõm, lõbu fägring kaunidus, iludus fäjhund s2 vulg. koerapoeg, lurjus;

~ hus s7 laut fäkt|a vi vehkima, vehklema; ~are

vehkleja; ~ ning vehklemine fälb s3 plüüs fälg s2 tehn. (ratta)pöid fäll s2 1) karusnahk; 2) tekk, vaip fälla I sl lõks

fälla II s2 1) langetama; alla laskma; ~ hår karva ajama; ~ igen sulgema; ~ ihop kokku panema v. murdma; ~ ned alla laskma; ~ ut keem. sades-tuma; 2) süüdi mõistma; 3) (maha) laskma

fällande 1. s6 1) langetamine; allalaskmine; 2) süüdimõistmine; 2. adj.: ~ dorn süüdimõistev otsus fäll I bar allalastav; kokkupandav; ~ born s2 allalastav tõkkepuu; ~ bord s7 klapplaud; ~bro s2 tõstesild; ~kniv s2 liigendnuga; ~ning 1) langetamine; langemine; 2) keem. sete; ~stol s2 klapptool

fält s7 1) väli; lämna ~et fritt vaba tegevusvälja andma; ligga i vida ~ et lahendusest v. lõpust kaugel olema;

2) sõjaväli; rymma ~et lahinguväljalt põgenema; i ~et võitlusväljal; 3) sport, kogu võistkond; ~ arbete s6 välitöö; ~ flygare sõjaväelendur; ~ herre s2 väejuht; ~ läkare sõjaväe-arst; ~ marskalk s2 feldmarssal; ~rop s7 parool; ~ skär s3 velsker; ~ spat s3 min. põldpagu; ~ säng s2 välivoodi; ~tåg s7 sõjaretk; ~väbel s2 veltveebel

fängelse s4 vangla; ~eeli s3 vangikong;

~håla sl vangiurgas fäng|hål s7 süüteava; ~krut s7 süüte-rohi

fängsl|a vi 1) vangistama; 2) aheldama;

3) pilti, kütkestama; ~ande kütkestav; ~ ig: hålla i ~ t förvar vahi all hoidma

fänkål s3 bot. apteegitill fänrik s2 lipnik

färd s3 sõit, reis, matk; vara i ~ med att göra ngt midagi tegema, millegagi tegevuses olema; fara på ~ e! oht ees!; dra sina ~ e oma teed minema; vad är på ~e? mis lahti on?; ~as vi dep. reisimafärdig

färdig valmis; han var ~ att svimma ta pidi äärepealt minestama; ~ gjord lõpetatud; ~het vilumus, osavus; övning ger ~ harjutamine teeb meistriks; ~ köpt valmistootena ostetud (riiete kohta)] ~ ställa v2 valmis panema v. seadma färd I knäpp s2 kõnek. reisinaps, «reisipass»; ~kost [-o-] s3 reisimoon; ~ sätt s7 reisimisviis färg s3 värv, värvus; ~a vi värvima; pilti, tooni andma; ~ad värvitud; socialistiskt ~ sotsialistliku värvinguga; ~are värval; ~bänd s7 kirju-tusmasinalint; ~ blind värvipime; ~ erj värvimistöökoda; ~ glad rõõmsavärviline; ~ grann kirev; ~ lägga värvima; ~ lös värvitu; ~ ning värvimine; ~ prakt s3 värviküllus, -rikkus, kirevus; ~rik värvirikas, värvikas; ~ skiftning värvi-vaheldus; värvinüanss; ~ stark värvikas; ~ ämne s6 värvaine färj|a 1. sl praam; 2. vi parve v. praamiga vedama; ~kari s2 parvemees, parvnik färla sl vits, roosk

färm kärme, nobe, vilgas; ~rtet kärmus jne.

färre komp. (vt. få I) vähem

färs s3 kok. täidis; hakkliha; ~era kok.

täidisega täitma färsk värske; ~a vi tehn. rafineerima; ~ upp värskendama; ~rökt värskelt suitsutatud; ~ vatten s7 magevesi fäst |a v3, vi kinnitama; ~ sig vid ngn (ngt) kellessegi (millessegi) kiinduma; ennast kellegagi (millegagi) siduma; ~e s6 1) alus, tugi; 2) käepide; 3) tugipunkt; 4) taevavõlv; ~folk o-j s7 pruutpaar fästing zool. puuk

fäst| man peig(mees); ~ mö s5 pruut,

mõrsja fästning kindlus

föd |a 1. sl söök, toit; (looma)sööt; arbeta tör ~n leiba teenima; 2. v2 1) toitma; 2) sünnitama; ~as sündima; ~d sündinud födelse sündimine; ~ attest s3 [-sünnitunnistus; ~dag s2 sünnipäev; ~dags-barn s7 sünnipäevalaps; ~märke s5 sünnimärk föd I krok s2 kõnek. leivateenistus;

~ o I ämne s6 toiduaine födsel s2 sünnitus; sündimine födslo| vånda sl, ~ värkar pl. sünnitusvalud, tuhud föga I 1. neutr. vähe; det fattades ~ (i) att han hade... vähe puudus, et ta oleks . . .; 2. inv. adj. vähene, väike;

3. adv. veidi, vähe; ~ troligt vaevalt usutav

föga II inv.: falla till ~ järele v. alla andma

föl s7 varss; ~a vi poegima, varssa

tooma, varssuma följa v2 1) jälgima; järgima; järgnema; 2) saatma; 3): ~ med kaasa v. koos. tulema v. minema; sammu pidama; ~ upp edasi viima; täiendama; lõpule viima; 4) tulenema följIaktligen järelikult; ~ande järgnev;- ~as v2 dep.: ~ åt seltsis v. koos minema

följd s3 1) tagajärg; 2) sari; rida; i ~ järjest, järjestikku, järgemööda; i löpande ~ jooksvalt; ~ företeelse kaasnähtus; ~ riktig järjekindel; ~ sats s3 1) lgv. järelduslause; 2) lõpp-järeldus; ~ sjukdom med. järelhaigus; ~ verkan inv., pl. -verkningar järelmõju

följe s6 saatjas- v. kaaskond; göra (slå) ~ med ngn kellegagi kaasa minema, kedagi saatma; ~brev s7, ~sedel s2 saatekiri; ~slagare saatja, kaaslane följetong [-o-] s3 järjejutt; (ajalehe)

joonealune romaan följsam painduv, kergesti juhitav föll impf. vt. falla

fönster s7 aken; stå i fönstret a) aknal olema; b) akna juures seisma; sova för öppet ~ lahtise akna all magama; ~ bräde s4, s6 aknaraam; ~båge s2 aknakaar; ~halva sl aknapool; ~smyg s2 aknaorv; ~ tittare aknast sissepiiluja för I 1. s2 mer. vöör; 2. adv. mer. vööris; eespool; ~ om masten mastist eespool; ~ ut ees (pool) för II 1. prep., adv. ees; ette; jaoks; -le; ~ ett år sedan aasta eest; en ~ alla oeh alla ~ en üks kõigi ja kõik ühe eest; ata ~ tre kolme eest sööma; gardinerna år ~ kardinad on ees; vara ~ ett förslag ettepaneku poolt olema; tidningen ~ i dag tänane aia-leht; låsa ~ ngn kellegi l'uures õppima; ~ det första esiteks; dag ~ dag päev-päevalt; skydda ngn ~ ngn kedagi kellegi eest kaitsma; vara rådd ~ ngn (ngt) kedagi (midagi) kartma; intressera sig ~ ngt millegi vastu huvi tundma; bo ~ sig själv omaette elama; le ~ sig siålv endamisi muhelema v. naerma; 2. kon), sest; ~ att sellepärast et; selleks et; ~ att inte tala om ... rääkimata ...; liksom — att justkui selleks et; ~sa vitt juhul, kui; 3. adv. liiga; ~ gammal liiga vanalör

lör III: frisk och ~ elus ja terve föra v2 viima; juhtima; talutama; ~ dagbok päevikut pidama; ~ ett fritt språk otsekoheselt kõnelema; ~ fram en kandidat kandidaati esitama; ~ med sig pihl. kaasa tooma; ~ sig med värdighet väärikalt käituma förakt s7 põlgus; ~a vi põlgama; — full põlastav, põlglik; ~ lig põlastusväärne föraning eelaimus

förankra vi ankurdama; pihl. kinnitama; fast ~d i ngt pihl. milleski juurtega kõvasti kinni föran j leda v2, ~lata põhjustama, tekitama; känna sig föranledd ... tundma end kohustatud olevat...; ~ stalta vi korraldama; ~staltande s6 korraldamine; vidta ~ r för ngt millekski ettevalmistusi tegema förarbet|a vi ette valmistama; eeltööd

tegema; ~e s6 eeltöö förare juht, juhtija

förarg|a vi vihastama; pahandama; ~else pahameel; ~ elseväckande

pahameelt tekitav; ~lig 1) paha, pahandav; 2) tusane förar|hytt s3 juhikabiin; ~säte s6 juhi-

iste

förband s7 1) med. side; första ~ esmaabi; 2) sof. üksus; väeosa förbann |a vi (ära) needma; sajatama; ~e mig! olgu ma neetud!; ~ad neetud; är du (rent) ~? oled sa (päris) arust ära?; det var då förbannat! olgu neetud!; bli ~ på ngn kellegi peale vihastama; ~ else needus förbarma vi: ~ sig halastama, armu

heitma; ~nde s6 halastus förbaskad kõnek. neetud, pagana, kuradi (ma)

förbehåll s7 reservatsioon, varutingimus; ~sam tagasihoidlik, kinnine; tõrjuv; — s |lös reservatsioonideta, tingimusteta; harv. avameelne förbena vi: ~ sig, ~sluustuma förbered |a vi ette valmistama; ~ande

ettevalmistav; ~ else ettevalmistus förbj 1. prep. mööda; 2. adv., adj. möödas, läbi; läinud; kadunud; pihl. väsinud, omadega läbi förbidan utr.: i (under) ~ på ngt millegi ootel

förbj| fart: i ~en mööda minnes; ~gå mööda minema; vahele jätma; ~ gående 1. s6: i ~ möödaminnes; 2. adj.

mööduv; ~ gången kõrvalejäetud; känna sig ~ ennast kõrvalejäetuna tundma förbilliga vi odavamaks tegema förbinda I kinni siduma; med förbundna ögon seotud silmadega

för j binda II siduma, ühendama; pihl. kohustama; jag år dig mycket förbunden olen sulle palju tänu võlgu förbind |else 1) side, ühendus; sätta sig i ~ med ngn kellegagi ühendusse astuma; 2) kohustus; ~lig vastutulelik, lahke, viisakas förbi j passerande mööduv, möödaminev; en ~ möödamineja; ~ se tähelepanemata v. kahe silma vahele jätma för|bistring segadus; ~bittra vi kibes-tama, kibedaks tegema; ~bjttrad 1) kibestunud; 2) vihane, äge; en ~ sirid äge lahing; ~bjttring kibestumine för I bjuda (ära) keelama; ~ bjuden adj. p.

keelatud; ~ tid jah. keeluaeg för j blanda vi segama; ~ blekna vi kahvatuma; ~bljnda vi pimestama; — blifva) jääma; ~ bluffa vi hämmastama; ~ blända vi pimestama; ~ blöda v2 verest tühjaks jooksma för I bomma vi tõkestama; ~ borga [-o-]

vi varjama; ~ brinna ära põlema förbruk|a vi ära tarvitama v. kulutama; tarbima; ~are tarbija; ~ning tarbimine

förbrylla vi hämmastama förbryt |a kuritegu korda saatma; ~are s7 kurjategija, roimar; ~else kuritegu, roim

förbränn | a v2 ära põletama; ~ ingsmotor

s3 sisepõlemismootor förbrödr|a vi: ~ sig 1) vennastuma; 2) sina peale üle minema; ~ ing vennastumine förbud s7 keeld förbund s7 liit, ühendus förbunden vt. förbinda I, II förbundsrepublik s3 föderatiivne vabariik

förbyt|a v3 1) ära vahetama; 2) muutma; ~ sig 1) muutuma; 2) vahetamisega kahju saama; ~as v3 dep. muutuma förbättr|a vi parandama, paremaks tegema; ~ing parandamine; paranemine fördel s2 eelis; paremus; kasu; det kan med ~ göras nu seda võib väga hästi praegu teha; förändra sig till sin ~ paremaks muutuma; ennast parandama; vända ngt till sin ~ midagi enda kasuks pöörama; sälja ngt med ~ midagi kasudega müüma fördela vi jagama; jaotama; ~ sig jagunema

fördelaktig kasulik, soodne, soodus fördelning 1) jaotamine, jaotus; 2) sõj. diviis

fördjup |a vi süvendama; ~ sig süvenema; ~ad süvenenud; ~ning süvend fördold [-o-] peidetud; salajane fördom s2 eelarvamusfördomsfri

fördoms I fri eelarvamusteta; ~full eelarvamuslik; eelarvamustega fördrag s7 1) leping; sluta ~ lepingut sõlmima; 2) kannatlikkus, kannatus; ~a vi (välja) kannatama, taluma; ~ sam kannatlik; ~ samhet kannatlikkus

fördrags I brott [-o-] s7 lepingumurdmine;

~ enlig lepinguga kooskõlas olev fördragsgardjn [-ö:-] s3 eesriie, ettetõm-

matav kardin fördragsstridig lepinguvastane för|drjva 1) ära v. välja ajama; (maalt) välja saatma; 2): ~ tiden aega veetma; ~ drivning ära- v. väljaajamine; (maalt) väljasaatmine för I dröja v2 viivitama, venitama, aeglustama; ~ sig hilinema; ~ dubbla s3 kahekordistama; ~ dumma vi rumalaks tegema, nüristama; ~ dunkla vi varjutama, tumestama; ~dyra vi kallimaks tegema, hinda tõstma; ~ dystra vi süngeks muutma, süngestama; ~ stämningen meeleolu rikkuma fördämma v2 tammistama, tammiga tõkestama

fördärv s7 1) hukk, hukatus, häving; föra (leda, störta) ngn i ~et kedagi hukatusse saatma; 2) moraalne laostumine; ~a vi kahju tekitama; ära rikkuma; hävitama; ~ad adj. p. kahjustatud; rikutud; skratta sig ~ end surnuks naerma; ~ bringande hukutav, hukatusttoov; — lig hukutav, hävitav för I dölja vt. dölja; ~döma v2 hukka mõistma, taunima; ~ dömelse s5 hukkamõist; ~dömlig hukkamõistev; ~dömtl neetud! fore I s6 lumetee; ~ t är värst i portgången pilti, iga algus on raske före I11. prep. enne, ees; ~ detta endine; 2. adv. ette, ees; eelmine; klockan går ~ kell käib ette; ~biid s3 eeskuju; ~ bildlig eeskujulik; ~ bringa esitama, ette tooma förebrå v4 ette heitma; ~else etteheide;

~ ende etteheitev; etteheitvalt före I bud s7 ettekuulutus, enne; ~ bygga v2 ära hoidma, takistama; ~ byggande 1.

s6 ärahoidmine, takistamine; till ~ av olyckor õnnetuste ärahoidmiseks; 2. adj. ärahoidev, preventiivne; ~båda vi ette kuulutama, ennustama; ~ bära ettekäändeks tooma; ~ bärande ettekääne

föredrag s7 ettekanne, loeng, referaat; ~a vi 1) ettekannet v. loengut pidama; ette kandma, esitama; 2) eelistama; ~ande s9 ettekandja, esitaja; ~ning ettekanne, esitus; ~ningslista

sl päevakord; ~slhållare lektor, loengupidaja fore |döme s6 eeskuju; ~dömlig eeskujulik; ~ falla 1) juhtuma, ette tulema; vid ~ fallen behov vajaduse korral; vad har ~ fallit mellan dem? mis nende vahel on juhtunud?; 2) näima, tunduma; ~ finnas dep. leiduma, käepärast olema; ~fintlig olemasolev, käepärast olev, ettetulev; ~giva ettekäändeks tooma; ~given adj. p. vale, võlts, väär, tehtud; ~ gripa v4 ennetama; ~gå eelnema, varem juhtuma v. toimuma; ~ med gott exempel head eeskuju andma; ~ gående 1. adj. eelnev, eelmine; 2. s6 eelnev elu; ~ gångare, ~ gångsman eelkäija; teerajaja, pioneer före|ha(va) käsil v. teoksil olema; ~ havande s6 toimetus, toiming; ~ hålla 1) (millelegi) osutama; 2) noomima, ette heitma; ~ komma [-o-] 1) ette jõudma; 2) esinema, ette tulema; ~ kommande [-o-] 1) esinev, ettetulev; 2) vastutulelik, lahke; ~komst [-o-] s3 esinemine, olemasolu; ~ ligga olema, esinema; här ~ ligger ett misstag siin on tegemist eksitusega; ~ liggande: i ~ fail antud juhul; ~ lägga

1) esitama; ette panema; 2) ette kirjutama, korraldust tegema, kohustama; ~ läggande s6 ettekirjutus, korraldus

föreläs |a v3 (ette) lugema; loengut pidama; ~are lektor, loengupidaja; ~ning loeng föremål s7 1) asi, ese; 2) objekt; han är ~ för allas beundran kõik imetlevad teda; 3) eesmärk fören|a vi ühendama; ~ sig ühinema; ~ad ühendatud; ~ing 1) ühing, liit;

2) ühendus; 3) keem. ühend förenkl|a vi lihtsustama; ~ing lihtsustamine

förenlig ühendatav; kooskõlas olev förent ühendatud; Förenta nationerna

Ühinenud Rahvaste Organisatsioon fore I sats s3 mõte, nõu, otsus; ~ skrift s3 eeskiri, ettekirjutus; määrus; ~ skriva ette kirjutama; määrama; dikteerima; — slå ettepanekut tegema, ette panema; ~språkare eestkostja; ~spå v4 ette kuulutama, ennustama förestå 1) ees seisma, tulemas olema; nu ~r svåra tider rasked ajad on nüüd' ees; 2) (midagi) juhtima, (millegi) eesotsas seisma; ~ en affär äri juhtima; ~ ende eesseisev, eelolev, peatne; ~ ndare juhataja; eestseisja; ~nda-r|nna juhatajanna föreställ |a v2 1) kujutama; 2) esitlema; ~ sig 1) ette kujutama, kujutlema;.föreställning

2) end esitlema; ~ning 1) etendus; 2) ettekujutus, kujutlus; göra ngn ~ar kedagi manitsema före I sväva vi mõttes mõlkuma; tunduma; ~ sätta: ~ sig otsustama; ~ sig en uppgift endale ülesannet seadma företag s7 1) ettevõte; 2) üritus, ettevõtmine; ~a vi ette võtma, üritama; ~are ettevõtja; ~sam ettevõtlik; ~ samhet ettevõtlikkus fore |tal s7 eessõna; ~te v 4 näitama, esitama; ~tee|se nähtus; pilti, isik, kuju; ~ teende s6 näitamine, esitamine företräd |a v2 1) ees v. eel käima; 2) esindama; ~are 1) eelkäija; 2) esindaja; ~es| vis eeskätt; eriti föreviga vi jäädvustama fore |visa vi näitama, demonstreerima; ~ visning näitamine, demonstratsioon; ~ vändning ettekääne förfall I s7 jui. takistus förfall II s7 1) langus, laostumine; 2) aegumine; ~a 1) langema, laostuma; 2) aeguma; ~en 1) laostunud, lagunenud; 2) aegunud förfalsk|a vi võltsima; ~are võltsija;

~ning võltsing förfara talitama, menetlema; ~nde s6

talitusviis, menetlus för I faras dep. riknema, hävi(ne)ma; ingenting fåi ~ mitte midagi ei tohi kaotsi minna förfar |en kogenud, vilunud; ~ingssätt

vt. förfarande förfasa vi: ~ sig hädaldama, kurtma, kaebama; ~i vi dep. kohkunud olema författ|a vi kirjutama (romaani jms.); ~are kirjanik; autor; ~arinna naiskirjanik; ~arnamn s7 kirjanikunimi; ~arskap s7 1) autorsus; 2) kirjanduslik tegevus; looming författning 1) pöl. põhiseadus, konstitutsioon; 2) seisund, seisukord; 3); gå i ~ om ngt millekski samme astuma v. abinõusid tarvitusele võtma författnings |enlig põhiseaduslik, konstitutsiooniline; ~ stridig põhiseaduse- v. konstitutsioonivastane för I fela vi mitte tabama v. saavutama, äparduma; ~ felad adj. p.

äpardunud, asjatu; ~f|na vi rafineerima, õilistama; ~finade sedei peened v. rafineeritud kombed förfjol: i' ~ ülemöödunud aastal, tunamullu

för I flugen pilti. 1) viltuläinud; en ~ kula juhuslik kuul; 2) kaalumatu, ennatlik; ~ fluten möödunud; det för-flutna minevik; ~flyktigas vi dep. haihtuma; ~ flyta mööduma, kuluma; ~ flytta vf 1) ümber paigutama; 2): ~

sig edasi liikuma; siirduma; kolima; han ~ flyttade sig med stor snabbhet ta liikus suure kiirusega; ~ flyttning ümberpaigutamine; teisele kohale panemine v. viimine förfoga vi 1): ~ över ngt midagi oma käsutuses omama; 2): ~ sig bort ära minema; ~ nde s6 käsutus; stå till ngns ~ kellegi käsutuses olema för j friska vi värskendama; karastama; ~ frusen külmavõetud; ~ frysa ära külmetama; külmuma; ~ fråga vi järele pärima; ~fragning järelepärimine; ~fula vi inetuks tegema; ~ fuska vi ära vussima v. rikkuma; ~fang neutr. kahju; viga; ~fäa vi loomastama, elajalikuks tegema förfäder pl. esiisad; esivanemad; eelnevad põlvkonnad för |fäkta vi (millegi eest) võitlema, (midagi) kaitsma; ~fära vi hirmutama, kohutama; ~färan utr. hirm; ~ färdiga vi tegema, valmistama; ~färlig kohutav förfölj |a v2 jälitama, taga ajama; taga kiusama; ~are jälitaja jne.; ~else jälitamine jne. förföra v2 võrgutama; ahvatlema, ära

meelitama; ~re võrgutaja förfördela vi liiga v. kahju tegema förförisk võrgutav

förgasa vi gaasiks muutma, gaasistama förgift j a vi mürgitama; ~ning mürgitus;

mürgitamine för I gjord: det är som ~ gjort kõik on nagu äratehtud v. nõiutud; ~ glömma v2 unustama förgrund s3 esiplaan för|grymmad maruvihane, raevukas; ~ gråten äranutetud; ~ grämd nukker; ~gylla v2 kuldama; ~gå mööduma; pihl. kaduma; ~ gången möödunud förgår vt. förrgår

för I gas dep. hukkuma, hävima; ~ av nyfikenhet uudishimust vaevatud olema; ont krut ~ inte så lätt pihl. ega umbrohi ei kao förgänglig kaduv, üürike, mööduv förgät|a [-j-] v4 van. unustama; ~migej

s3, s9 bot. meelespea, lõosilm för|gäves [-j-] asjatult; ~göra 1) ära tegema v. nõiduma; 2) ära hävitama; hukkama

förhala vi 1) mer. haalama; 2) pihl. viivitama, venitama för |händ 1) (kaardimängus) eeskäsi; 2): på ~ eelnevalt, ette; betala på ~ ette maksma

förhandenvarande: under ~ omständigheter antud olukorrasförhandla

förhand! I a vi läbirääkimisi pidama, läbi rääkima; arutama; ~ingar 1) pl. läbirääkimised; 2) toimetised, publikatsioonid

förhands | beställning ettetellimine;

~ meddelande s6 eelteade förhasta vi: ~ sig liialt kiirustama v. ruttama; ~d ennatlik; dra ~e slutsatser ennatlikke järeldusi tegema för|hatlig vihatud, vastumeelne;

~hjndra vi takistama, tõkestama förhistori|a -en eelajalugu; ~sk eelajalooline

förhoppning [-o-] lootus; i ~ om att. ..

lootuses, et...; ~s| full lootusrikas förhud s2 anat. eesnahk för|hyda v2 mer., tehn. vooderdama;

~ hyra v2 üürima förhålla: ~ sig 1) käituma; toimima; 2): hur förhåller det sig med hans sjukdom? kuidas on lood ta haigusega?; så förhåller sig saken nii on lood förhållande s6 1) olukord; asjaolu; 2) suhe, vahekord (ka pilti.); 3) van. käitumine; ~ vis suhteliselt fär|håna vi pilkama, mõnitama;

~ hårdna vi kõvaks muutuma förhänge s6 eesriie

förhärda vi kõvaks v. kalgiks tegema; ~ sig end kõvaks tegema; ~d kalgis-tunud; paadunud för |härja vi laastama, rüüstama; ~ härliga vi ülistama; ~ härska vi valitsema, ülekaalus olema, domineerima; ~ häva v2 suurustama, hooplema; ~häxa vi ära nõiduma; ~höja v2 tõstma; kõrgendama; suurendama; ~ höjning 1) tõstmine jne.; 2)

förhör s7 ülekuulamine; ~ a v2 üle kuulama

förhöst s2 varasügis

för|jnta vi hävitama; ~jntelse hävitus; häving; ~jrra vi: ~ sig (ära) eksima; ~jvravl: ~ sig ägestuma; ~jagav! ära ajama; ~kalkas vi dep. lubjas-tuma; lupjuma förkast |a vi tagasi lükkama; hülgama; ~else| dorn hukkamõist; ~lig kõlbmatu; ~ ning geol. lihe, lihkumine förklar |a vi 1) seletama; 2) kuulutama; ~ krig sõda kuulutama; 2) deklareerima, väitma; ~ ing seletus; pöl. avaldus; ~lig seletatav; arusaadav för| klena vi vähendama; alandama; halvustama; — kl|nga vi hääbuma, vaibuma (hääle kohta) förkläda v2 moondama, maskeerima förklä|de) s6 põll

för [klädnad s3 maskeering; skyddande ~ biol. mimikri; ~ knjppa vi siduma, seostama; ~ komma [-o-] kaotsi minema; ~ kommen [-o-] kadunud; pilti, langenud, allakäinud; ~ korta [-o-] vi lühendama, lühemaks tegema; ~kortning [-o-] lgv. lühend; ~kovra [-o-] parandama, edendama; ~ sig paranema, edenema; ~kovran [-o-] utr. paranemine, edu för [kroppsliga [-o-] vi kehastama; ~ krossa [-o-] vi purustama; hävitama; ~ krossande [-o-] purustav; hävitav; ~ majoritet rõhuv enamus; ~krosselse [-o-] rusutud meeleolu, ahastus, meeleheide; ~ krympt kängujäänud, kängus förkunn|a vi kuulutama; jutlustama; teada andma; ~else teadaanne; kuulutamine förkunskaper pl. eelteadmised förkyl |a v2 1): det är förkylt, saken är förkyld kõnek. see on lootusetu, asi on untsus; 2): ~ sig end ära külmetama; ~ning külmetus för| kämpe s2 eestvõitleja; ~ känning, ~ känsla sl eeltundmus, -aimus; ~ kärlek s2 eelistus; med ~ meelsamini, pigem(ini), parem; ~köp s7 eelmüük

förköpa v3: ~ sig ostuga sisse kukkuma;

üle oma võimaluste ostma förlag s7 kirjastus förlaga sl mudel, eeskuju; originaal förlam |a vi halvama; ~ning halvatus förled s3 lgv. eesliide för ||eda v2 ahvatlema, hukutama; ~ legad seismajäänud; vananenud; ~ kvickhet kulunud nali; — lida mööduma, kuluma; ~ljden möödunud; tiden år ~ nüüd on juba hilja förlig mer. vööripoolne; ~ vind tagant-

v. pärituul; soodne tuul för||k |a v3, vi lepitama; ~as v3 dep. ära leppima; ~ning lepitus; kokkulepe; ~ nings | man vahekohtunik för |lisa mer. hukkuma, põhja minema; madalikule v. karile jooksma; — lfs-ning laevahukk; ~lita vi: ~ sig usaldama; lootma; ~l|tan utr. usaldus; ~ ljudande s6 kuuldus; ~ ljudas dep. kuulduma; ~ljugen adj. p. valelik; ~ ljugenhet valelikkus förlopp [-o-] s7 käik, kulg; efter (inom, under) ett års ~ ühe aasta jooksul v. kestel

förlora vi kaotama; ~d kadunud; ge ngt förlorat millegi kaotusega leppima; lootust millelegi kaotama; ~re kaotajaförlossa

förloss I a [-o-] vi kirikl. lunastama; ~ning 1) lunastus; 2) sünnitus, sünnitamine

förlov |a [-o-] vi kihlama; ~ sig kih-luma; ~ad 1) kihlatud; 2): det ~e landet tõotatud maa; ~ning kihlus förlupen ärajooksnud, põgenenud förlust s3 kaotus; kahjum; ~er kaotused (lahingus)-, företaget går med ~ ettevõte töötab kahjumiga förlusta vi lõbustama; ~ sig lõbutsema förlustbringande kahjutoov, kahjulik förlustelse lõbustus, lõbutsemine förlustig: gå ~ kaotama, ilma jääma förlyfta v3: ~ sig end ära katkestama v.

venitama; pilti, mitte hakkama saama förlåt |a andestama, vabandama; förlåt! vabandust!; ~else andeksand; vabandus; be ngn om ~ kelleltki vabandust paituna; ~lig andestatav, vabandatav

förlägen kohmetu, nõutu, kimbatuses olev; ~het kohmetus, nõutus, kimbatus, piinlik olukord; råka i ~ för pengar rahalistesse raskustesse sattuma förlägg |a 1) kirjastama; 2) asetama, panema; üle viima; handlingen år förlagd till medeltiden tegevus toimub keskajal; ~are kirjastaja; ~ning majutus

för I länga v2 pikendama; ~last [-e:-] üleõppinud, õppimisest kurnatud; ~ löjliga vi naeruvääristama; ~ löpa 1) mööduma; tiden förlöpte snabbt aeg möödus kiiresti; 2) ära jooksma; ~ sig pead kaotama; ~ löpning mõtlematu samm; ~ lösande: det ~ ordet pilti. päästev sõna förmak s7 1) külalistetuba; 2) anat.

südamekoda förman juhataja; ülemus; töö(de)juhataja förman |a vi manitsema; hoiatama; ~ing

manitsus; hoiatus förmedelst vt. medelst förmedl|a vi vahendama; ~are vahendaja; ~ing vahendamine, vahendus förmena I vi takistama; keelama förmen|a II vi arvama; ~ande s6: enligt mitt ~ minu arvates; ~t arvatav, oletatav förmer(a) inv. parem förmera vi vt. föröka förmiddag s2 ennelõuna; i dag på ~en,

i ~s tana enne lõunat för I mildra kergendama, pehmendama, leevendama; ~ nde omständigheter pehmendavad asjaolud; ~mjnska vi vähendama; ~ moda vi oletama; ~modan utr. oletus; efter ~ nagu arvatud; mot all — vastu kõiki ootusi; ~modligen arvatavasti

förmyrd j are hooldaja, eestkostja; stå under ~ eestkoste all olema; ~er-skap s7 hooldus, eestkoste; pilti, sõltuvus

förmå v4 1) suutma, jõudma, jaksama; allt vad huset ~ r kõik, mis me võime teha v. pakkuda; 2) mõjutama, sundima; ~ ga sl 1) võime; jaks; oskus; efter min bästa ~ nii hästi, kui suudan; 2) tubli v. võimekas inimene förmån s3 eelis, soodustus; till ~ kasuks;

~lig 1) soodus, kasulik; 2) heatahtlik förmäla I v2, v3 rääkima, jutustama förmäl |a II v2 naitma, abiellu panema; ~ sig abielluma, naituma; ~ ning abiellumine, naitumine för I mänskliga vi personifitseerima, isi-kustama; inimese kuju andma, inimes-tama; ~mäfen jultunud, häbematu; ~mätenhet jultumus, häbematus förmögen adj. p. 1) jõukas, varakas; 2) võimeline, suuteline; ~het 1) varandus; 2) pl. võimed förmörk|a vi pimendama; tumestama;

~else astr. varjutus förnam impf. vt. förnimma för I namn s7 eesnimi; vad heter han i ~ mis ta eesnimi on?; ~natt hilisõhtu; på ~ en enne keskööd för |nedra vi alandama; ~nedring alandus; ~neka vi eitama, (maha) salgama; han ~r sig aldrig ta jääb alati iseendaks; ~ nekelse eitus, salgamine; ~njckla vi nikeldama förnjm | bar tajutav, märgatav; ~ ma förnam förnummit 1) tajuma, tundma; 2) kuulma, teada saama; ~melse taju; pilti, tunne förning külakost

förnuft s7 mõistus, aru; sunt ~ terve mõistus; tala ~ med ngn kellelegi mõistust pähe panema; ~ig mõistlik, arukas

förnufts |enlig, ~mässig mõistuspärane;

~ stridig, ~ vidrig mõistusvastane förnummit sup. vt. förnimma förnumstig varatark, oma aastate kohta liiga tark

förny|a vi 1) uuendama; renoveerima; ~ sitt lager oma tagavara täiendama; 2) kordama; ~ else uuendamine; renoveerimine

förnäm 1) üllas, suursugune; 2) uhke, kõrk, upsakas; 3) peen; ~itet s3 1) kõrkus, upsakus; 2) kuulsus, suursugune` inimene; ~lig suurepärane; ~ligast peamiselt; eriti; ~st 1. adj. superi, parim; suurim; peamine; 2. adv. peamiseltförnärma

för I närma vi solvama, haavama; ~ nödenhet s3 vajadus, tarvidus, tarve; pl. tarbeesemed; ~nöja v2 1) rahuldama; 2) lõbustama, rõõmustama; ~nöjd 1) rahul(olev); 2) rõõmus, lõbus; ~nö-jelse hea meel, rõõm, lõbu för|olyckad adj. p. (õnnetuse läbi) kannatada saanud v. hukkunud; ebaõnnestunud; ~ olyckas vi dep. kannatada saama, hukkuma; ebaõnnestuma; ~ olämpa vi solvama förord s7 1) eessõna; 2) soovitus; ~a vi

eest kostma; soovitama förordn |a [-o-] vi (arstimit) välja kirjutama; ette kirjutama, määrama; ~ing korraldus, määrus för| orena vi saastama, reostama; ~ orsaka vi põhjustama; ~ ort s3 eeslinn; ~ orätta vi ülekohut v. liiga tegema

för {packning pakend; ~ panta vi pantima; ~ passa vi ära v. minema saatma; ~pjnad ärapiinatud förpljkt|a vi kohustama; ~ sig kohus-tuma; ~ else kohustus; ~ iga vt. ~ plikta

förpläg|a vi toitlustama; kostitama;

~ nad s3 toitlustamine; kostitamine för| pricka vi (tärnikesega) ära märkima;

~ prövning eelkatse; eeleksam förpuppa vi; ~ sig, ~s dep. biol. nukkuma, nukuks muutuma; komittén har ~ t sig v. ~ ts pihl. komitee katkestas oma töö

förr 1) enne, varem; vanasti; ~ i tiden varemalt, vanasti; 2) pigem(ini), ennem(ini); ~e, ~a adj. 1) varem; endine; 2) möödunud, eelmine förresten muide, muuseas förr I fjol vt. förfjol; ~ går üleeile för| rjnga vi vähendama; kahandama; halvustama; ~r|nna välja voolama v. nirisema förrum s7 eesruum

för| rycka v2 moonutama; ~ ryckt adj. p. arust ära, peast põrunud, hull; ~ rymd ärajooksnud, põgenenud, ärakaranud; ~ryska vi venestama; ~raa vi pihl. tooreks v. jõhkraks tegema, toorestama förr‡d s7, s4 tagavara, varu; ladu, laager förråda v2 reetma, ära andma förräd|are reetur, äraandja; ~eri reetmine, äraandmine; ~isk reetlik, reeturlik, äraandlik förrän enne kui förrätt s3 eelroog

förätta vi korda saatma, sooritama; toimetama, talitama för| sagd adj. p. kartlik, arglik, uje; ~sagdhet kartlikkus jne.; ~saka vi loobuma, lahti ütlema, keelduma;

~ sakelse loobumine, lahtiütlemine, keeldumine församl|a vi (kokku) koguma; ~ sig kogunema; ~as vi dep. kogunema, kokku tulema; ~ing 1) koosolek; 2) kirikl. kogudus försats s3 lgv. eellause för|se varustama; ~ sedd varustatud; ~seelse eksimus, viga; süütegu; üleastumine; ~ segla vi kinni pitsee-rima; ~ sena vi hilinema; viivitama; vara ~d hiljaks jääma; ~sening hilinemine; viivitus försig|gå juhtuma, toimuma; ~kommen

[-o-] edasijõudnud; arenenud försiktig ettevaatlik; ~het ettevaatlikkus; ~ hets I mått s7, ~ hets | åtgärd s3 ettevaatusabinõu; ~t| vis ettevaatlikult; targu för|sjlvra vi hõbetama; ~sinka vi vt. ~ sena; ~ sitta pihl. maha magama; ~ sjunka vajuma; süvenema; ~ skansa vi kindlustama; Tcaitsma förskingra vi pillama, raiskama, läbi

lööma; ~re pillaja, raiskaja förskinn s7 nahkpõll

förskjuta I vt. skjuta för; regeln är förskjuten riiv on ees för| skjuta II 1) ära tõukama, hülgama; 2)

ette maksma; avanssi andma förskolebarn s7 koolieelik förskon|a vi halastama; ~ ngn för

(från) ngt kedagi millestki säästma förskott [-o-] s7 avanss; ettemaks; ~era

vi ette maksma för I skr|va 1) (kirjalikult) tellima; 2) (kirjalikult) üle andma, loovutama; ~ sig pärinema; ~ sig åt satan oma hinge saatanale lubama; ~ skrivning 1) tellimus; 2) jur. võlakiri, -kohustus förskräck |a v3 hirmutama, kohutama; ~as v3 dep. hirmuma, kohkuma; ~else hirm, kohkumine; ~lig hirmus, kohutav, kole för| skrämd ärahirmutatud; ~skyllan utr. süü; ~ skämd riknenud; pihl. (ära)-rikutud

försköna vi ilustama, kaunistama förslag muus. eellöök förslag s7 1) ettepanek; väcka ~ om ngt millegi kohta ettepanekut tegema; 2) kavand, plaan förslagen adj. p. nutikas, kaval förslags I ställare ettepanekutegija; ~vis

ettepanekuna; näiteks för|slappa vi lõdvendama; nõrgestama; ~ slappas vi dep. lõtvuma; nõrgenema; loiuks muutuma; ~ slava vi orjastama; ~ slita kulutama, ära kandma; ~sljten kulunud, ärakantud försmak s3 eelmaikförsmå

för I små v4 ära põlgama; halvaks pidama; ~ smädlig teotav, häbistav; ~smäkta vi nõrgenema, vaibuma; — sn|lla vi omastama, kõrvaldama; ~ soffa [-o-] vi loiuks v. laisaks tegema försommar [-o-] s2 varasuvi förson |a vi lepitama; ~ing lepitus försorg [-o-] utr.: dra ~ om ngn (ngt)

kellegi (millegi) eest hoolitsema för|sova [-o:-]: ~ sig sisse magama;

~ spilla v2 ära raiskama försprång s7 edumaa förspänd ette rakendatud; vagnen är ~ hobune on ees v. ette rakendatud; ha det väl förspänt elus hästi läbi lööma först 1) esiteks; alguses; enne; ~ oeh främst kõigepealt; ~ som sist otsekohe; millal tahes; 2) vast, alles; ~ nu alles nüüd; ~a esimene; det ~ du ber mig niipea kui sa mind palud; för det ~ esiteks; i ~ hand a) eeskätt, kõigepealt, esiteks; b) otsesest allikast; j ~ rummet esmajoones förstad eeslinn, agul

första I gradsekvation mat. esimese astme võrrand; ~ klassare esimese klassi õpilane; ~ placering esikoht förstatliga vi riigistama för I stavelse lgv. eesliide, prefiks; ~ steg

s7 ennak; eelis förste vf. första; ~ bäste esimene vastutulija

för I stelna vi kangestuma, tarduma;

~ stena vi kivistama förstfödslorätt s3 kirikl. esisünniõigus förstklassig esmaklassiline förstock lad [-o-] paadunud, kalgistunud; kangekaelne; ~else paadumus; kalkus; kangekaelsus förstone: i ~ esialgu, alguses förstopp|a [-o-] vi: han är ~d tal on

kõht kinni; ~ ning kõhukinnisus förstör |a vi suurendama; ~ingsjglas s7

suurendusklaas, luup försträck |a v3 1) nikastama, nihestama, (välja) väänama; 2) ette maksma; laenama; laenu pikendama; ~ning nikas-tus, nihestus förströ v4 1) laiali laotama v. ajama, hajutama; 2) meelt lahutama, lõbutsema; ~dd adj. p. hajameelne; ~dd|het hajameelsus; ~else meelelahutus, ajaviide förstucken adj. p. peidetud, salajane förstu|ga sl eeskoda, esik; ~ kvist s2 veranda

för I stulen adj. p. salajane; varglik; en ~ blick vargsi saadetud pilk; ~ stumma vi vaikima panema, keeletuks tegema; ~ stummas vi dep. vaiki v. keeletuks jääma

förstå aru saama, mõistma; det ~r sig iseenesest mõista, loomulikult; ~ sig på ngt midagi teha oskama; ~else mõistmine, arusaamine förstånd s7 mõistus, aru; mitt ~ står stilla mu mõistus on otsas; tala ~ med ngn kellelegi aru pähe panema; efter mitt bästa ~ mu parima arusaamise järgi

förstands | gåvor mõistuseannid; ~ mässig

mõistuspärane förstås muidugi; det ~l selge see! förståsigpåare kõnek. iroon. asjatundja för I ställa v2 moonutama; ~ sig teesklema, simuleerima; ~ stämd summutatud; pilti, halvas tujus, rusutud; ~ stämma v2 summutama; pilti. rusuma

förständiga vi ette kirjutama, kohustama,

käskima; ~nde ettekirjutus, käsk för I stärka vi kõvendama, tugevdama; suurendama, täiendama; ~stärkare tehn. võimendi; ~ stärkning 1) tugevdamine, kindlustamine; 2) tehn. võimendus; 3) sõj. abivägi förstör |a v2 hävitama; (ära) rikkuma; se ~d uf halb välja nägema; ~else hävitus; rikkumine; ~else| verk s7 hävitustöö; ~ing vf. ~else försumm|a vi hooletusse v. tegemata v.

kasutamata jätma för|sumpas vi dep. 1) soostuma, sooks muutuma; 2) pilti, ummikusse jooksma; ~ supen ärajoonud; ~ sutten luhtaläinud

försvaga vi nõrgendama; ~s vi dep.

nõrgenema försvann impf. vt. försvinna försvar s7 kaitse, kaitsmine; ta ngn i ~ kedagi kaitse alla võtma; till ~ för ngn kellegi kaitseks; ~a vi kaitsma; ~lig 1) õigustatud; enam-vähem rahuldav, talutav, keskpärane; 2) üsna suur, tubli försvars I departement s7 kaitseministeerium; ~duglig: sätta i ~t skick kaitsevalmis seadma; ~tal s7 kaitsekõne

försvenska vi 1) rootsipärastama, rootsis-

tama; 2) rootsi keelde tõlkima för|svjnna kaduma; ~sv|nnande 1. s6

kadumine; 2. adj. p.: ~ små möjligheter äärmiselt väikesed võimalused; ~ svunnen kadunud; ~ svara vi ras-kendama

försynt tagasihoidlik, vähenõudlik; delikaatne, peenetundeline försåt s7 varitsuskoht; lõks; ligga i ~ varitsema, luurama; ~llg salakaval, petlik

förså|vida vf. såvida; ~vitt vf. så vittförsäga

förvar

för [säga välja lobisema v. rääkima försäkr|a v2 1) kinnitama; 2) kindlus-tama; ~ sig 1) elu kindlustama; 2) endale muretsema v. soetama; ~an utr. kinnitus, lubadus; ~ing 1) kinnitus, lubadus; 2) kindlustus försäkrings I bolag s7 kindlustusselts;

~brev s7, ~poi |s s3 kindlustuspoliis försälj |a müüma; ~are müüja; ~erska

müüjanna; ~ ning müük, müümine för|sämra vi halvendama; ~ sämras vi dep. halvenema; ~sämring halvenemine; ~ sändelse saadetis för I sätta 1) seadma, panema, asetama; ~ i en svår situation raskesse olukorda seadma; 2): jag ~sätte mycken tid med väntan ma raiskasin palju aega ootamisele försök s7 katse, proov; våga ~ et riskima; på ~ katseks; huupi; ~a v3 katsuma, proovima; katsetama; ~ duger proovida ju võib; ~ sig på ngt midagi teha üritama försöks I anläggning katseseade; ~kan|n s3 pilti, katsejänes; ~vis katseliselt för I sörja v2 hoolitsema; ülal pidama, toitma; ~sörjare toitja, ülalpidaja; ~ sörjning hoolitsemine; ülalpidamine, toitmine

för |taga 1) ära võtma; ilma jätma; 2): bullret förtog ljudet av våra röster müra summutas meie hääled, müra käis meie häältest üle; ~ sig üleliia pingutama; üle töötama; ~tal s7 laim; ~tala vi laimama; ~tappad kadunud förteckn|a vi nimekirja v. nimestikku

kandma; ~ing nimekiri, nimestik för I tegen vaikiv, kinnine; ~tenna vi v.

-tennade -tent tinutama förti vt. fyrtio

för I tid: i ~ enneaegu, -aegselt, liiga vara; ~ tidig enneaegne, liiga varajane

för|tjga maha v. surnuks vaikima förtjus|a vi võluma, hurmama; ~ande võluv, hurmav; ~ning võlu, hurm; ~ t võlutud, hurmatud; vara ~ i ngn kellessegi kiindunud v. armunud olema förtjän|a vi 1) teenima; 2) pälvima, ära teenima, väärima; det ~r att nämnas att... väärib nimetamist, et...; ~st s3 1) teenistus, sissetulek; 2) teene; ~st|full teenekas; ~t adj. p. 1) teenitud; 2) teeneline för I tona vi vaibuma, vaikseks jääma;

~torka [-o-] vi kuivatama förtret s3 tusk, meelepaha; svälja —en pilti, meelepaha alla neelama; —a vJ pahandama; tusatsema; med ~d min tusase näoga; ~ lig pahandav förtro v4 usaldama

förtroende s6 usaldus; hysa ~ för ngn kedagi usaldama; i ~ sagt omavahel öeldes; ~ full usalduslik; ~ ingivande, ~ väckande usaldustäratav förtrogen 1. adj. tuttav; lähedane; vara ~ med förhållandena olusid tundma; 2. utr. lähedane sõber, usaldusmees förtrolig usalduslik, lähedane; stå på ~ fot med ngn kellegagi usalduslikus vahekorras olema förtrolla [-o-] vi (ära) nõiduma, lum-

mama, võluma för I tryck s7 rõhumine, surve; ~ trycka rõhuma; ~ tryckare rõhuja; ~ tryta pahandama, vihastama; ~träfflig suurepärane, oivaline; ~ trösta vi usaldama, lootma; ~tulla vi tollima; ~hinna vi õhendama; vedeldama; hõrendama; ~ tunnas vi dep. õhe-nema; vedelduma; hõrenema förtursrätt s3 eesõigus för |tv|na vi närtsima, kidu(ne)ma; ~tv|vla vi meelt heitma, ahastama; ~tv|vlan utr. meeleheide, ahastus förty sest, sellepärast et; icke ~ siiski för I tycka v3 pahaks panema; ~ tydliga vi selgitama, seletama; ~tydligande 1. s6 selgitus; 2. adj. selgitav; ~ täckt varjatud; prata i ~a ordalag pilti. ümber nurga v. läbi lillede rääkima; ~täija v2 jutustama; ~tänka v3 pahaks panema för|tänksam ettenägelik, -vaatlik för |tara v2 1) sööma; jooma; 2) tarbima; ära tarvitama; 3) hävitama; 4) kurnama; förtärd av sorg murest murtud; ~täta vi tihendama; ~töja v2 mer. otsi kinnitama, vaierdama; ~ underlig imelik, kummaline för I undra vi imestama panema; ~ undran utr. imestus; ~ undras vi dep. imestama, imeks panema; ~unna vi lubama, andma förut enne, varem förutan ilma, -ta

förutfattad adj. p.: ~e åsikter eelarvamuslikud vaated förutom peale, lisaks förüt|satt adj. p.: ~ att... eeldusel, et...; ~se ette nägema; ~seende ettenägelik; ~spä v4, ~säga ennustama, ette kuulutama; ~ sätta eeldama; ~ sättning eeldus; ~ sättningslös eelarvamusteta, erapooletu; ~ varande endine

förvalt|a vi valitsema, haldama; ~ning

valitsus, haldus förvandl|a vi muutma, moondama; ~as

vi dep. muutuma, moonduma förjvanska vi moonutama, väänama; ~var s7; ta ngt i ~ midagi hoiuleförvara

võtma; ~vara vi hoidma, säilitama; ~s kallt hoida külmas kohas; ~varing 1) hoidmine, säilitamine; 2) hoiu-ruum

förvaringsrum s7 hoiuruum, hoidla för | veckla vi 1) sisse mässima; 2) keeruliseks muutma; ~ verka vi kaotama, minetama, ilma jääma; ~ verkliga vi teostama; ~vjldad metsik, metsistunud; ~viidas vi dep. metsistuma; ~vjlia vi eksiteele viima; ~ sig ära eksima; eksiteele sattuma; ~villelse eksitus, eksisamm förvinter s2 varatalv förvjrr|a vi 1) segi ajama, segama; 2) segadusse ajama, hämmeldama; ~ ing 1) segadus; 2) hämmeldus förvis I a vi pagendama, maalt välja saatma; ~ning pagendamine, maalt väljasaatmine; ~ ningsort s3 pagendus-v. väljasaatmiskoht förvjssa vi: ~ sig kindlusele v. selgusele jõudma; kindel olema förv|ssning I (kindel) teadmine, veendumus, usk

förvissning II närtsimine, närbumine för j visso kindlasti; ~ vrida v4 1) üle keerama (kruvi jms); 2) väänama; moonutama; ~ vränga v2 moonutama; ~vunnen süüdimõistetud; ~valla vi põhjustama, tekitama; ~va|lan utr., villande s6: genom eget ~ oma süü v. hooletuse tõttu förvån|a vi imestama panema; hämmastama; det ~r mig see paneb mind imestama; ~ sig imestama, imestust tundma; hämmastuma; ~ande, ~ans-värd imestusväärne; hämmastav; ~as vi dep. imestama, imestust tundma; hämmastuma; ~ ing imestus; hämmastus

förvår s2 varakevad förväg: i ~ enne, ette, varem förvägen (hull)julge, kartmatu för I vägra vi keelduma; ~vänd moonutatud, väär; ~vända v2 moonutama; ~vänta vi ootama, lootma; ~väntan, ~väntning utr. ootus, lootus; ~värra vi halvendama; ~varras vi dep. halvenema

för |värv s7 1) omandamine; 2) teenistus; elatis; ~ värva vi hankima, omandama; saavutama förvärvs I arbetande töötav, (palka) teeniv; ~ källa sl elatus- v. tuluallikas; ~liv s7: träda ut i ~et tööle minema v. hakkama; (palka) teenima hakkama; ~ syfte s6: i ~ (raha) teenimise otstarbel

för I växla vi ära vahetama v. segama; ~yngravl noorendama; ~yngras vi dep. noorenema; ~ ytliga vi pealiskaudseks tegema; ~ zinka vi tsinkima; ~a|drad vananenud; ~aldras vi dep. vananema

förädla vi 1) õilistama; parendama, paremaks tegema; 2) biol. aretama; vääristama; 3) mäend. (maaki) rikastama; 4) tehn. töötlema förädlings I anstalt s3 põll. sordiaretus-jaam; ~ metod s3 mäend. rikastusmee-tod

föräktenskaplig abielueelne förälder s2 harv. lapsevanem föräldra|hem s7 vanematekodu; ~ lös

vanemateta; ~r pl. vanemad förälsk|a vi: ~ sig armuma; ~ad armunud; ~else armumine för|änderlig muutlik; ~ ändra vi muutma; ~ sig muutuma; ~ ändras vi dep. muutuma; ~ ändring muutus förär |a vi kinkima, annetama; ~ing

kingitus, annetus för |ata: ~ sig kõhtu liiga täis sööma,

endale söömisega liiga tegema förödelse laastamine, rüüstamine; hävitus; anställa ~ laastamis- v. hävitustööd tegema förödmjuk |a vi alandama; ~else alandus

för loka vi suurendama; ~ sig, ~s paljunema; ~ ökning 1) suurendamine; suurenemine; 2) paljunemine; paljundamine; ~ öva vi korda saatma, toime panema; ~övare kordasaatja, toimepanija förövning s2 eeltreening förövrigt (för övrigt) muide, muuseas;

peale selle; muidu fösa v3 (enda ees) ajama fötter pl. vt. fot

C

G, g -(e)t -n, -, def. pl. -na 1) G, g (kirjatäht); 2) muus. sol gadd s2 nõel, astel; okas (ka pihl.) gadda vi: ~ ihop sig mot ngn kellegi vastu ühinema; ~ sig samman vt. sammangadda

gadd I ig mürgine, terav (ka pihl.); ~lös nõelata, astlata; pilti, teravuseta; ~ t skämt hambutu nali gaelisk adj. lgv. gaeli gaffel s2 kahvel; hark, hang, vigel; jag har del på ~n pilti, see on mul förvara

võtma; ~vara vi hoidma, säilitama; ~s kallt hoida külmas kohas; ~varing 1) hoidmine, säilitamine; 2) hoiu-ruum

förvaringsrum s7 hoiuruum, hoidla för | veckla vi 1) sisse mässima; 2) keeruliseks muutma; ~ verka vi kaotama, minetama, ilma jääma; ~ verkliga vi teostama; ~vjldad metsik, metsistunud; ~viidas vi dep. metsistuma; ~vjlia vi eksiteele viima; ~ sig ära eksima; eksiteele sattuma; ~villelse eksitus, eksisamm förvinter s2 varatalv förvjrr|a vi 1) segi ajama, segama; 2) segadusse ajama, hämmeldama; ~ ing 1) segadus; 2) hämmeldus förvis I a vi pagendama, maalt välja saatma; ~ning pagendamine, maalt väljasaatmine; ~ ningsort s3 pagendus-v. väljasaatmiskoht förvjssa vi: ~ sig kindlusele v. selgusele jõudma; kindel olema förv|ssning I (kindel) teadmine, veendumus, usk

förvissning II närtsimine, närbumine för j visso kindlasti; ~ vrida v4 1) üle keerama (kruvi jms); 2) väänama; moonutama; ~ vränga v2 moonutama; ~vunnen süüdimõistetud; ~valla vi põhjustama, tekitama; ~va|lan utr., villande s6: genom eget ~ oma süü v. hooletuse tõttu förvån|a vi imestama panema; hämmastama; det ~r mig see paneb mind imestama; ~ sig imestama, imestust tundma; hämmastuma; ~ande, ~ans-värd imestusväärne; hämmastav; ~as vi dep. imestama, imestust tundma; hämmastuma; ~ ing imestus; hämmastus

förvår s2 varakevad förväg: i ~ enne, ette, varem förvägen (hull)julge, kartmatu för I vägra vi keelduma; ~vänd moonutatud, väär; ~vända v2 moonutama; ~vänta vi ootama, lootma; ~väntan, ~väntning utr. ootus, lootus; ~värra vi halvendama; ~varras vi dep. halvenema

för |värv s7 1) omandamine; 2) teenistus; elatis; ~ värva vi hankima, omandama; saavutama förvärvs I arbetande töötav, (palka) teeniv; ~ källa sl elatus- v. tuluallikas; ~liv s7: träda ut i ~et tööle minema v. hakkama; (palka) teenima hakkama; ~ syfte s6: i ~ (raha) teenimise otstarbel

för I växla vi ära vahetama v. segama; ~yngravl noorendama; ~yngras vi dep. noorenema; ~ ytliga vi pealiskaudseks tegema; ~ zinka vi tsinkima; ~a|drad vananenud; ~aldras vi dep. vananema

förädla vi 1) õilistama; parendama, paremaks tegema; 2) biol. aretama; vääristama; 3) mäend. (maaki) rikastama; 4) tehn. töötlema förädlings I anstalt s3 põll. sordiaretus-jaam; ~ metod s3 mäend. rikastusmee-tod

föräktenskaplig abielueelne förälder s2 harv. lapsevanem föräldra|hem s7 vanematekodu; ~ lös

vanemateta; ~r pl. vanemad förälsk|a vi: ~ sig armuma; ~ad armunud; ~else armumine för|änderlig muutlik; ~ ändra vi muutma; ~ sig muutuma; ~ ändras vi dep. muutuma; ~ ändring muutus förär |a vi kinkima, annetama; ~ing

kingitus, annetus för |ata: ~ sig kõhtu liiga täis sööma,

endale söömisega liiga tegema förödelse laastamine, rüüstamine; hävitus; anställa ~ laastamis- v. hävitustööd tegema förödmjuk |a vi alandama; ~else alandus

för loka vi suurendama; ~ sig, ~s paljunema; ~ ökning 1) suurendamine; suurenemine; 2) paljunemine; paljundamine; ~ öva vi korda saatma, toime panema; ~övare kordasaatja, toimepanija förövning s2 eeltreening förövrigt (för övrigt) muide, muuseas;

peale selle; muidu fösa v3 (enda ees) ajama fötter pl. vt. fot

C

G, g -(e)t -n, -, def. pl. -na 1) G, g (kirjatäht); 2) muus. sol gadd s2 nõel, astel; okas (ka pihl.) gadda vi: ~ ihop sig mot ngn kellegi vastu ühinema; ~ sig samman vt. sammangadda

gadd I ig mürgine, terav (ka pihl.); ~lös nõelata, astlata; pilti, teravuseta; ~ t skämt hambutu nali gaelisk adj. lgv. gaeli gaffel s2 kahvel; hark, hang, vigel; jag har del på ~n pilti, see on mulgaffelsegel

gatlopp

käes v. selge; ~ segel s7 mer. kahvel-puri

gaffla 1. si vulg. suumulk; lõuad; 2. vi

latrama, vatrama gage [ga:š] s7, s4 tasu, honorar gagn s7 kasu, tulu; vara till ~ lör kasuks olema; mera till namnet ön till ~ et rohkem moe kui asja enese pärast; ~ a vi kasuks v. abiks olema; harv. kasutama; ~ elig kasulik; ~ lös kasutu; ~ virke s6 tarbepuit gala I sl 1): i (full) ~ pidulikus riietuses; paraadvormis; 2) galaetendus gala II gol galit v. v2 kirema; kukkuma

(käo kohta) gala I föreställning galaetendus; ~ middag

s2 galadinee galant 1. adj. galantne; 2. adv.: allt gick ~ kõik läks suurepäraselt; ~eri galantsus; ~er|| varor pl. pudukau-bad, galanterii(kaubad) galeas s3 mer. kaljas galej s7 fam. pummeldamine galeja sl mer. galeer galen 1) hull, hullumeelne; meeletu, pöörane; 2) vale, väär; det var inte så galet asi pole nii hull; hoppa i ~ tunna pihl. suurt viga v. eksitust tegema; hörde jag galet då? kuulsin ma siis valesti?; jag blev ~ på honom ma sain ta peale vihaseks; vakna på ~ sida pilti, vasaku jalaga voodist tõusma; ~ panna sl hull, hullumeelne; ~ skap 1) hullumeelsus, vaimuhaigus; 2) lollus, mõttetus; rumal v. hull temp galg|e s2 1) võllas; 2) riidepuu; ~en[-frist s3 viimane tähtaeg; ~ fågel s2 võllaroog

gall aher; kon har gått ~ i år lehm oli

tänavu aher galit sup. vt. gala II

gall I a sl sapp; ~ blåsa sl anat. sapipõis

galler I s9 gall, gallialane

galler II s7 võre, võrestik; trellid; skaka

~ kõnek. trellide taga istuma gallerj galerii

gallfeber s7: reta ~ på ngn kedagi marru aiama

gallimatias inv. loba, jama, tühi lori,

jaburdus gall I ko s5 aher lehm gallra vi harvendama; välja praakima gall I skrika täiest kõrist karjuma gallsprängd adj. p. sapine gallstekel s2 zool. pahkvaablane gallsten s2 med. sapikivi galn|as vi dep. lollusi v. hulle tempe

tegema; ~ ing hull, hullumeelne galopp [-opp] s3 galopp galpsch [-o-] s3 kaloss gält s2 kult

galär s3 galeer gam s2 raisakull

gamling vanake, vanur; vanamees; vanaeit

gammal vana; av ~ t, sedan ~ t ammust ajast; ~ som gatan igivana; ~ är äldst vanadus on tarkus; ~ dags inv. vanaaegne; ~ modig vanamoeline gamman inv.: i (med) fröjd och ~ lõbusas hoos, lõbusalt gamäng s3 tänavapoiss gans s3 ilustuspael, -lint ganska üsna, kaunis, päris gap s7 lõuad, suu; pihl. kuristik; ~a vi 1) ammuli sui vahtima; 2) suud pärani v. ammuli ajama; den som ~r efter mycket mister ofta hela stycket vs. suur tükk ajab suu lõhki; 3) kõnek. lõugama; ~ande ammuli, pärani lahti; haigutav; ~hais s2 kõnek. kisakõri; ~ skratt s7 naerupahvak, -rõkatus; ~ skratta vi laginal v. rö kätes naerma garage [-a:š] s7 garaaž garant garanteerija, tagaja; ~era vi

garanteerima, tagama garde s6 kaardivägi garder|a kaitsma; ~ing kaitse garderob [-o-] s3 garderoob gardjn s3 kardin gard|st kaardiväelane garfågel s2 zool. hiigelalk garn [-a;-] s7, s4 1) lõng; 2) kai. võrk; fastna i ngns ~ pilti, kellegi võrku sattuma; ~ nystan s7 lõngakera garv s7 kõnek. naerulagin, hirnuv naer garv|a vi parkima; ~are parkal, parksepp; ~ ämne s7 parkaine gas I s3, s4 gaas (riie) gas II s3 gaas; ~a vi 1) tehn. gaasis-tama; 2) sõj. gaasitama; 3) gaasi andma (auto jms. kohta)-, ~form [-o-]: i ~ gaasilises olekus; ~haltig gaasi sisaldav

gask s2, s3 kõnek. pidu; ~a vi: — upp sig tuju tõstma; lõbutsema, pidutsema gasol [-o-] tehn. gasool; ~ |n s4, s3 gasoliin

gass s7 kuumus, palavus, lõõm; ~a vi kuumama, lõõmama; soojendama; ~ ig kuumav, lõõmav gast I s2 madrus, laevamees gast II s2 vaim, tont; ~a vi kõnek. karjuma, röökima gastera vi gastroleerima gastkram |a vi kõvasti pigistama; painajalikult rõhuma; ~ande painajalik; hirmuäratav; ~ ning raudne haare gat|a sl tänav; rum åt ~n tänavapoolne tuba; ~hus s7 tänavapoolne maja; ~hörn s7 tänavanurk; ~lopp [-o-J s7: springa ~ kadalippu jooksma;

~ pojke [-o-] s2 tänava- v. uulitsapoissi ~ sopare tänavapühkija gatt s7 väin, merekitsus gatu I belysning tänavavalgustus; ~ beläggning tänavakate, sillutis; ~ försäljare tänavakaupmees; ~ korsning [-o-] tänavarist; ~nät s7 tänavavõrk; ~ strid s3 tänavavõitlus; ~ vimmel s7: i gatuvimlet liikluskeerises; rahvamurrus gav impt. vt. giva gavel I s2 (katuse)viil gavel II; på vid ~ pärani lahti ge v; giva gebjt [g-, j-] s7 ala

gedjgen ehe, puhas (metalli kohta); pilti. soliidne

gehäng s7 (mõõga jms.) õla- v. kande-rihm

gehör s7 kuulmine; absolut ~ absoluutne kuulmine gelatjn [š-] s4, s3 želatiin gele [š-] s3, s4 želee; ~a vi: ~ sig

želeeks muutuma gelik|e s2 taoline, sarnane; du och dina

~ ar sina ja sinutaolised gem I [j emm, gemm] s3 gemm gem II [ge:m] s7 kirjaklamber gemak s7 ruum, tuba gemen 1) labane; alatu; det är en ~ lögn see on alatu vale; ~ t väder vastik ilm; 2) harilik, tavaline; ~e man lihtinimene; lihtrahvas; sõj. lihtsõdur, reamees; han är mycket ~ av sig ta on väga lihtsa olemisega; i ~ üldiselt; ~ ligen harilikult, tavaliselt; ~sam ühine, ühis-; ~samt (ühes)koos gemyt [j-, g-] s7 meelelaad; hea tuju; ~lig heatujuline; muhe; mõnus, mugav gemål s3 abikaasa gen I s3 biol. geen

gen II adj. sirge, otsene; ~a vi kõige

otsemat teed minema v. sõitma genant [š-] piinlik, ebamugav genast (otse)kohe, sedamaid, jalamaid gendarm [šan-] s3 sandarm gen I driva ümber lükkama, tagasi tõrjuma

genera [š-] vi piinlikkust tekitama; tülitama, segama, häirima; ~ sig häbenema, piinlikkust tundma general s3 kindral; ~direktor peadirektor; — församling peaassamblee; ~isera [š-, j-] vi üldistama; ~plan s3 generaal- v. üldplaan; ~ repetition peaproov; ~ sekreterare peasekretär; ~ strejk s3 üldstreik generell [š-] üldine; ~t üldiselt; ~ sett üldiselt võttes

genejrositet [š-] suuremeelsus; heldus, heldekäelisus; ~ rös suuremeelne; helde(käeline) genetjk s3 geneetika genet|iker geneetik; ~isk geneetiline genever [š-] s2 kadakaviin gen I fordran utr. vastunõue; ~ fråga sl vastuküsimus; ~ gångare kodukäija; ~ gåva sl vastukingitus; ~ gäld: i ~ vastutasuks; ~ gälda v2 korvama, tasuma

genj [š-] s4 geenius; ~ai [j-], ~alisk

[j-] geniaalne; ~alitet geniaalsus genie [je:-] s5 vt. genius genjknöl [š-] s2: gnugga ~arna pilti.

ajusid liigutama genitiv s3 lgv. genitiiv, omastav genius [je:-] -en -er kaitsevaim gen I klang s3 vastukõla, -kaja; pilti. heakskiit; ~ljud s7 (vastu)kaja; ~ ljuda vastu kajama v. kõlama; ~mäla v2, v3 vastu väitma, vastama; ~ mäle s6 vastuväide, vastus genom [-o-] prep., adv. läbi; abil, varal; kaudu; 20 ~ 5 20 jagatud 5-ga; ~andad hingestatud; ~ brott [-o-] s7 läbimurre (ka pilti.); ~bruten adj. p. võrgukujuline, auklik; ~ driva läbi viima v. suruma; ~ dålig läbinisti v. üleni halb; ~föra v2 läbi viima, teostama; ~ förbar läbiviidav, teostatav; ~ gripande põhjalik; ~gå 1) läbima; läbi tungima; läbi pääsema; 2) läbi vaatama v. võtma; 3) läbi tegema v. elama; ~ gående 1. adj. p. 1) läbimine v, -sõitev; ~ tåg otseühendusrong; ~ gods transiitkaup; 2) üldine; 2. adv. täielikult; ~gång s2 1)

läbikäik, -pääs; 2) läbivaatamine genomgångs I gods [-o- -u-] s7 transiitkaup; ~ rum s7 läbikäidav tuba; ~ stadium s4 üleminekustaadium; ~tåg s7 otseühendusrong genom I hederlig [-o-] läbini aus; ~ konservativ purutagurlik; ~ korsa [-0-] vi risti-rästi läbima, läbi sõitma v. käima; ~körsel utr. läbisõit; ~leva v2 läbi v. üle elama; ~löpa v2 läbi jooksma; läbima; pilti, läbi v. üle elama; ~ musikalisk läbi ja läbi musikaalne; ~ plöja v2 üles kündma; ~ landet kors och tvärs maad risti-põiki läbi sõitma v. käima; ~ en tjock lunta paksu raamatut läbi töötama; ~ pyrd läbiimmutatud, -imbunud; ~ se läbi v. üle vaatama; kontrollima; ~skinlig läbipaistev; läbinähtav (ka pihl.); ~ skåda vi pihl. läbi nägema; ~slag s7 1) kirjutusmasinaga tehtud ärakiri v. koopia; 2) ei. läbilöökgenomsnitt

genomsnitt [-o-] s7 1) läbilõige; 2) keskmine; i ~ keskmiselt; ~lig keskmine; ~ ligen keskmiselt genomsnitts | hastighet [-o-] keskmine kiirus; ~niva s3 keskmine tase; ~ pris s7, s4 keskmine hind; ~ ålder s2 keskmine vanus v. iga genom |sund [-o-] täiesti terve; ~syn utr. läbivaatus; ~ tråkig üliigav; ~ trängande läbitungiv; ~ trött puruväsinud; ~vakad: ~ natt unetu öö;

vt\` läbimärg; ~ögna vi põgusalt läbi vaat^a; silmadega üle libistama genre [šanr| ei j s5 žanr; en mästare i

sin ~ oma ala meister genrep s7 peaproov

gen J saga sl vastulause; ~sidig vastastikune; ~ skjuta (kellegi') teed läbi lõikama, (lühemat teed mööda) järele jõudma v. kätte saama; ~strävig, ~störtig tõrges; ~svar s7 1) vastuväide; 2) vastukaja; heakskiit; vinna ~ hos ngn kellegi poolehoidu võitma; ~sägelse vasturääkivus; ~taga kordama; ~ tagning kordamine gentemot adv., prep. 1) vastu; vastas; 2)

võrreldes; suhtes gentil [šjarjti:l] kõnek. šikk, elegantne; viisakas; lahke; det går ~ t läheb nagu lepse reega gentjänst s3 vastuteene gentlemannamässig džentelmenlik gentöver prep., adv. (otse) vastas, üle (tee)

genujn genuiinne, ehtne, põline

genus inv. lgv. sugu

genväg s2 otsetee; ta en ~ otse minema

geodesj s3 geodeesia

geofysik s3 geofüüsika

geograf s3 geograaf; ~| s3 geograafia,

maateadus; ~ isk geograafiline geolog [-log] s3 geoloog; ~ | s3 geoloogia; ~isk geoloogiline geometr| s3 geomeetria; ~sk [-me:t-]

geomeetriline georgier [jeorgijer] grusiinlane georg|n [jeorji:n] s3 bot. jorjen, daalia, georgiin

geprgisk [jeorgisk] adj. gruusia; ~a 1) -an gruusia keel; 2) sl grusiin-lanna

gepäck [g-, j-] s7 pagas, pakid gerilla [ge-] sl partisanid, sissid;

~krig s7 partisani- v. sissisõda germansk adj. aj., lgv. germaani

gesarrt s3 saadik

gesims [j-, g-] s3 karniis, simss gess [j-, g-] s7 muus. sol-bemoll gest [š-] s3 žest

gestalt s3 kuiu; ~a vi kujundama,

vormima; ~ sig kujimema gestikulera [š-] žestikuleerima gesäll s3 van. sell

get -en -ter kits; ~a|bock [-o-] s2 zool. sokk

geting 1) herilane; 2) kõnek. lonks viina; ~bo s6 herilasepesa (ka pilti.); ~ midja sl sipelgatalje get|ost s2

kitsepiimajuust; ~ragg s2

kitsekarvad gett sup. vt. giva

get|väppling bot. harilik koldrohi; ~öga kitsesilm; kasta ett ~ på ngt millelegi kiiret pilku heitma; ge ngn ett ~ kedagi vihaselt vaatama gevalt inv. van. kõnek.: med all(t) ~

iga hinna eest gevär s7 (vint)püss; sträcka ~ rehi

maha panema gevärs | faktor| [-o-] s4 relvatehas; ~ håll s7 tabamiskaugus; ~kolv [-o-] s2 püssipära; ~pipa sl püssiraud, -toru gick impf. vt. gå gid [gidd] s3 giid giffel [jif-, g-] s2 sarvesai gift I s4 mürk, kihvt

gift II adj. p. abielus; ~a gifte gift:

~ sig abielluma, naituma giftas 1. dep. abielluma, naituma; 2. inv. abiellumine, naitumine; ~lysten abiellumishimuline; ~ tankar: gå i ~ abiellumismõtetega ringi käima; ~ vuxen adj. p. abiellumisealine gift | blåsa sl zool. mürginääre; hon är en riktig ~ pilti, ta on igavene madu; ~ bägare mürgikarikas gifte s6 abielu giftermål s7 abiellumine giftermåls | anbud s7 abieluettepanek;

~balk s2 abieluseadusandlus gift | fri mürgitu; ~ig mürgine (ka pilti.) giga sl viiul

gigantisk gigantne, hiiglaslik

gigg s2 1) kaarik; 2) mer. kiirpaat

gikt s3 luuvalu, podagra; ~ bruten adj.

p. luuvalu- v. podagrahaige gilja vi kosima; ~re kosija gill: gå sin ~a gång tavalist rada minema; tredje gången ~t! kolmas kord otsustab!; ~a vi heaks kiitma; nõus olema; det ~s inte! (mängus jms.) see ei loel; 2) hindama; jag ~r honom inte ta ei meeldi mulle gille s6 1) van. pidu(stus); 2) gild, tsunft gill|er s7 püünis, lõks; ~ra vi püünist

v. lõksu (välja) panema

giltig maksev, kehtiv; ~het maksvus,

kehtivus gin [ji:n] I vt. gen II

10*gin

148

glasera

gin [jinn] II s3, s4 džinn, kadakaviin ginnungagap s7 põhjatu kuristik v.

sügavik ginst s3 leetpõõsas gipa si vt. mungipa gip|p]a vi mer. halssima gips s3 kips; ~a vi 1) krohvima; kipsima; 2) kipsi panema gir s2 mer. kursi muutmine; kursist kõrvalekaldumine; ~a vi kurssi muutma; kursist kõrvale kalduma giraff [š-] s3 kaelkirjak girig ahne; kitsi, ihne; ~buk s2 ihnuskoi, kitsipung; ~het ahnus; kitsidus, ihnsus giro [ji:-] sl maj. žiiro giss s7 muus. sol-diees gissa vi arvama, oletama; ära arvama v. mõistatama; det kan man inte ~ sig till seda on võimatu ära arvata giss |ei s7 piits, nuut; pilti, nuhtlus; ~la vi piitsutama, nuuti andma; pilti. nuhtlema gisslan utr. pantvang gissning arvamine, oletus gissningsvis umbkaudu arvates, oletamisi gist|en kuivusest lekkiv (paadi jms. kohta)] ~na vi kuivusest lekkima hakkama gitarr s3 kitarr

gitta vi v. gitte gittat viitsima, tahtma; jag gitter inte svara mul pole isu vastata

gitter s7 võre, võrestik

giv s2 (kaardimängus) jagamine; ny ~

uus kurss v. poliitiline joon giva gav givit v. gett 1) andma; vad ger de i kväll? mis täna õhtul etendub v. linastub?; ~ vid handen osutama, näitama; tõendama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ bort ära andma; ~ efter järele andma; ~ emellan peale v. lisaks andma; ~ igen a) tagasi andma; b) vastu andma, kätte tasuma; c) lit. peegeldama; ~ med sig järele andma; ~ om (kaardimängus) uuesti jagama; ~ till lisama, juurde andma; ~ till ett

skrik karjatama; ~ upp alistuma, alla andma; loobuma; jätma; ~ upp andan hinge heitma; ~ ut välja andma; 3): ~ sig a) anduma, pühenduma; b) järele andma; vaibuma; det ger sig (självt) see on enesest- v. endastmõistetav; det ger sig nog med tiden küll aja jooksul kõik laheneb; — sig av ära minema, lahkuma; ~ sig in på ngt millegagi tegelema hakkama; ~ sig in vid teatern näitlejaks hakkama; ~ sig på ngt midagi alustama v. tegema hakkama; ~ sig

på ngn kellelegi kallale tungima; ~ sig till tåls kannatlik olema; ~ sig till att skratta naerma hakkama v. puhkema; ~ sig ut välja minema; ~ sig ut för ngn kellenagi esinema, end kellekski nimetama; ~ sig åstad lahkuma, teele asuma givakt neutr. valveseisang; ~/ valvel!;

ett ~ pilti, (tõsine) hoiatus giv I ande kasulik, tulus; ~ as gavs givits v. getts dep. leiduma, olemas olema; ~en 1) antud; 2) kindel, vastuvaidlematu; kokkulepitud; en ~ sak otsustatud asi; det år givet! muidugi!, kindel see!; ta ngt för givet midagi enesestmõistetavaks pidama; han är givet underlägsen ta on vaieldamatult nõr-; gem

givetvis muidugi, mõistagi, endastmõistetavalt givit sup. vt. giva

givmild helde(käeline); ~het heldus,

heldekäelisus gjord I s2 vöö

gjord II adj. p. vt. göra; en ~ historia

väljamõeldis gjorde impf. vt. göra gjut|a göt gjutit valama (ka tehn.), kallama; rocken sitter som gjuten kuub istub nagu (selga) valatud; ~are valaja; ~erj valukoda; ~ning valamine (ka tehn.), kallamine glaci|al jääaegne ~är s3 jääliustik glad rõõmus, lõbus; en ~ lax lõbus semu; vara ~ i ngn kellessegi armunud olema; ~ jul! häid (jõulu)pühi! glada sl zool. puna-harksaba gladde impf. vt. glädja glad|e]ligen rõõmsalt; ilma vaevata, vabalt

gladlynt rõõmsameelne, -tujuline; heatujuline

giam [-amm] s7 lõbutsemine; lõbus vestlus; ~ma vi lõbusalt vestlema glans s3 hiilgus, sära, läige (ka pilti.)] med ~ hiilgavalt; ~ dagar pl. hiilge-päevad; ~full hiilgav, särav, läikiv; ~ prestation hiilgav saavutus; ~ig hiilgav, särav, läikiv; ~lös hiilguseta, tuhm, matt; ~ nummer s7 hiilgenumber; ~ period s3, ~tid s3 hiilgeaeg

glapp 1. s7 loksumine, logisemine; 2. adj. liiga suur v. avar; ~a vi loksuma, logisema, liiga suur v. avar olema

glas s7 klaas; gärna ta sig ett ~ napsitada armastama; ~ artad klaasjas, klaasitaoline; ~bruk s7 klaasitehas; ~ klocka [-o-] sl klaaskuppel glasera kok. glasuurima : !glass

glass s3 jäätis glasyr s3 glasuur

glasögon pl. prillid, ~bågar pl. prilli-raamid; ~ fodral s7 prillitoos; ~orm s2 prillmadu glatt I adj. sile, tasane; libe; läikiv; spiinga lör ~a livet pilti, kõigest väest v. elu eest jooksma glatt II adv. rõõmsalt, lõbusalt; vrd.

glad; get gick ~ till oli väga lõbus gled impl vt. glida

gles harv, hõre; ~ befolkad [-o-] hõredalt asustatud; ~ bevuxen hõredalt kaetud; ~bygd s3 hõredalt asustatud ala; ~ na vi harvenema, hõrenema gli sè (kala)maim; mudilane, maimuke giid s7 libisemine; han har råkat på ~ pilti, tal läheb allamäge; ~a gled glidit libisema; liuglema; ~ ifrån eemale v. ära libisema; ~ undan (eest) ära libisema; ~ande libisev; liuglev; ~ flygning, ~ flykt s3 liug-lend; ~ ning libisemine; liuglemine glim|lampa sl hõõglamp; ~ma vi hõõguma; läikima, särama, helkima; ~mer 1) s7 kuma, helk; 2) s2 vilgu-kivi, vilk; ~ ra vt. ~ ma glimt s2 vilksatus, välgatus; en ~ av oro i ögat rahutuse säde silmis; få en ~ av ngn (ngt) kedagi (midagi) vilksamisi nägema; ~a vi vilksatama, välgatama; ~vis vilksamisi; aeg-ajalt giirtdra vi vt. glittra, glimma gliring torge, piste (ka pihl.)] torkav

märkus v. repliik glitt|er s7 1) sära, vilkumine; 2) kassi-

kuld; ~ra vi särama, vilkuma glo v4 vahtima, jõllitama glob s3 gloobus; ~ ai globaalne glop s2 jõmpsikas, nolk glopp [-o-] s7 lumelörts; ~a lumelörtsi sadama

glos| a sl võõras v. haruldane sõna;

~sarium s4 glossaar glosögd adj. p. jõllitav; punnsilmne glufsa vi: ~ i sig (alla) kugistama;

õgima glugg s2 ava; laskeava glunkas vi dep.: det ~ sosistatakse,

käib kuulujutt glup|a vi vt. glufsa; ~ande, ~sk

aWas, ahne giutta vi piiluma

glytt s2 kõnek. (poisi)jõmpsikas, [-(poisi]klutt-] {+(poisi]- klutt+}

glåmig kahvatu; otsajäänud glåpord s7 sõimusõna glädja gladde glatt rõõmustama, rõõmu tegema; ~ s`g rõõmustama, rõõmu tundma; ~ nde rõõmustav; ~ s giäd-

des glatts dep. rõõmustama, rõõmu tundma

glädje s3 rõõm; med ~ rõõmuga, hea meelega; det var en sann ~ att se seda oli lausa rõõm näha; ~n stod högt i tak lõbu oli laialt; ~bud s7 rõõmusõnum; ~ dödare morn inimene; ~ flicka sl lõbutüdruk; ~lös rõõmutu; ~ spridare rõõmutooja; pihl. kõnek. päikesekiir gläfs s7 klähvimine; haukumine; ~a v3

klähvima; haukuma glänsa v3 hiilgama, läikima; ~nde hiilgav, läikiv glänt: på ~ p(r)aokil; ~a 1. sl metsa-lagendik, välu; 2. vi: ~ på p(r)aokile avama v. lükkama glätta vi siluma, tasandama; läikima

hõõruma, poleerima glättig lõbus, rõõmus glättning silumine, tasandamine; läikima

hõõrumine, poleerimine glöd s7, s3 hõõguv süsi; kollekt, hõõguvad söed; lõõm; ~a v2 hõõguma, õhetama; ~ande hõõguv, õhetav; ~ga vi hõõgutama, hõõguma panema; ~ het hõõguvkuum; ~ lampa sl hõõglamp; ~ strumpa sl hõõgsukk glögg s2 hõõgvein

glöm |ma v2 unustama; ~sk unustav, unustlik, halva mäluga; ~ ska sl unustus; unustlikkus; ialla i ~ unustusehõlma vajuma gnabb s7 nägelus; ~as vi dep. näge-lema

gnaga s2 närima; ~nde näriv; ~re

zool. näriline gnat s7 virisemine, irisemine; ~a vi virisema, irisema; ~ ig virisev, irisev gnid |a gned gnidit 1) hõõruma, nühkima; 2) ihne v. kitsi olema; ~are ihnuskoi, kitsipung; ~ig ihne, kitsi; ~ ning hõõrumine; tehn. friktsioon gnissjel s7 kriuksumine, krigin; ~la vi

kriuksuma, krigisema gnist|a sl säde; pihl. kübe; han har ~n pihl. ta on andekas; ~ ra vi sädelema (ka pihl.)] sätendama gno v 4 1) hõõruma, nühkima; 2) kõnek. punuma, plagama; 3) tööd teha rügama v. rühmama gnola vi ümisema

gnugg|a vi 1) hõõruma; 2) kõnek. tuupima

gnutta sl raasuke, kübe; han har inte en ~ humor tal pole kübetki huumorimeelt

gny 1. s? 1) kära, jnüra; kolin; 2) vingumine, kiunumine; 2. v4 1) kära v. müra tegema; kolistama; 2) vinguma, kiunumagnägga

gnägg|a vi hirnuma; ~ning hirnumine

gnäll s7 1) kriuksumine, kräuksumine; 2) virisemine, virin; ~a v2 kriuksuma jne.-, ~ig kriuksuv jne.; ~mäns s2 viripill

gnöla vi kõnek. nurisema, torisema gobeläng s3 gobelään god hea; ~ dag! tere (päevast)!; ~ morgon! tere hommikust!; ~ man usaldusmees; harv. hooldaja; han blev ~ tvåa sport, ta tuli kindlalt teiseks; i ~an rö suurima

rahuga; han är inte ~ att tas med temaga on raske hakkama saada; här Unns ~ plats siin on ruumi küllalt; denna världens ~a selle maailma maised varad; gå i ~ för ngt millegi eest hea seisma; var så ~! palun!, ol(g)e hea v. lahkel; i ~ tid aegsasti, varakult god I artad healoomuline; ~bit s2 maiuspala; ~dag! tere (päevast)!; ~dagspilt s2 elumees; ~e| man vf. god man; ~het headus; ~hetsfullt heatahtlikult, lahkelt; ~hjärtad heasüdamlik; ~is 1. inv. kõnek. maiustused; 2. adj. hea; ~ känna v2 heaks kiitma; ~ kännande s6 heakskiit; ~ lynt, ~ modig heasüdamlik, heatujuline, muhe; ~o: i ~ heaga, sõbralikult; mig till ~ minu kasuks; håll till ~! võta (võtke) heaks!, paluni; hålla till ~ med ngt millegagi rahul olema; komma ngn till ~ kellelegi kasuks tulema v. olema; räkna ngn ngt till ~ midagi kellegi arvele panema; se ngn till — kellegi eest hoolitsema; skriva ngt ngn till ~ midagi kellegi teeneks lugema gods s7 1) vara(ndus); 2) kaup; 3) materjal; 4) mõis godsaker pl. maiustused gods I expedition kaubakontor; ~ finka sl kaubavagun; ~täg s7 kaubarong; ~vagn s2 kaubavagun; ~ ägare mõisaomanik, mõisnik god |taga heaks kiitma; tunnustama; ~ tagande s6 heakskiit; tunnustus; ~ tagbar vastuvõetav; ~ trogen kergeusklik; ~ tycke s6 1) suva, heaksarvamine; 2) omavoli; ~tyeklig 1) suvaline, meelevaldne; 2) omavoliline; ~villig vabatahtlik; ~ villigt vabatahtlikult goja [-o-] sl 1) vf. papegoja; 2) kõnek.

mõttetus, rumalus gol impf. vt. gala golf [-o-] I s3 (mere)laht golf [-o-] II utr. sport, golf golv [-o-] s7 põrand; falla 1 ~et põrandale kukkuma; ~ beläggning põran-

dakate; ~drag s7 tõmbetuul mööda põrandat; ~yta sl põrandapind gom [-o-] s2 1) suulagi; 2) hambaprotees gona vi: ~ sig mõnulema, peesisk-lema

gonggong [-o- -o-] s3, s2 gong gorma [-o-] vi käratsema, lärmitsema, räuskama

gossIaktig [-o-] poisikeselik; ~e s2 poiss; ~n i det gröna bot. sügisadoo-nis; ~e| barn s7 poisslaps; ~e|lynne s6 poisilikkus gotisk [-o:-] adj. gooti got|ländsk [-o-] adj. Gotlandi, Ojamaa;

~länning Gotlandi v. Ojamaa elanik gott 1. adj. vt. god; 2. adv. hästi; så ~ som niisama hästi kui; kort och ~ lühidalt, ühesõnaga; ~ oeh väi hästi, edukalt; det kan ~ hända see võib väga hästi juhtuda; han har ~ om pengar tal on palju raha; ~ finnande s6 heaksarvamine, äranägemine, suva; ~göra heaks tegema, heastama, hüvitama; ~görelse hüvitus, kahjutasu; ~is inv. kõnek. maiustus; ~ köpspris s4, s7 odav v. alandatud hind; ~ köpsvara sl allahinnatud kaup

grabb s2 poiss, jõmpsikas grabb |a vi haarama, krahmama: ~näve s2 peotäis

grace [gra:s] s5 1) graatsia; 2) soosing;

~rna: de tre ~ kolm graatsiat gracil sale, sihvakas graciös graatsiline

grad I s3 1) kraad, pügal, 2) aste (ka mat.), määr; i hög ~ suurel määral: till den ~ sel määral; 3) (au)kraad, auaste, järk; stigh i ~ ametikõrgendust saama; ta(ga) graden doktorikraadi omandama; 4): tredje ~en piinamisega ülekuulamine grad II s3 ehit. tapipesa grad III tehn. sirge, täisnurkne grad I beteckning sõj. eraldusmärk; ~tal: v/d höga ~ kõrgel temperatuuril

gradual | avhandling doktoriväitekiri gradvis 1. adj. järkjärguline: 2. adv.

iärk-järgult grafik s3 graafika

graf| iker graafik (kunstnik); ~ isk graafiline; ~ industri trükitööstus gram s7 gramm

grammatik s3 grammatika; ~ alisk grammatiliselt õige grammat|Iker grammatik; ~isk grammatiline

gramse inv.: vara ~ på ngn kellegi

peale viha kandma gran I s7 graan (kaaluühik)gran

gran II s2 kuusk

granat bot. granaat(õun); min., sõj. granaat; ~eld s2 miinipildujatuli; ~ kastare 1) miinipilduja; 2) granaadi-heitja

gran I barr s7 kuuseokas grand I s7 raasuke, palake; litet ~ veidi, pisut

grand II s3 grand; ~ ios grandioosne grann I vt. grand I

grann II kaunis, töre; halv. ülesmukitud granne s2 naaber

grannlag|a inv. peenetundeline; ~ enhet peenetundelisus grannland naabermaa grannlåt s3 ehe, ilustus, kaunistus; ~(er) tühi-tähi; hilbud; ilusad sõnad, sõnakõlksutamine grann |skap s7 naabrus(kond); ümbrus[kond); ~ sämja sl heanaaberlikkus, heanaaberlik vahekord granntyckt adj. p. liiga täpne, valiv, noriv

gran I ris s7 kuuseoksad, -raod, -hagu;

~ ruska sl kuuseoks gransk |a vi 1) läbi vaatama; uurima; kontrollima; 2) arvustama, retsenseerima; ~ning läbivaatamine jne. gran I skog s2 kuusik, kuusemets;

~ virke s6 kuusepuit grassera möllama, võimutsema, levima gratifikation gratifikatsioon, ergutusraha, lisatasu

gratis tasuta; ~ biljett s3 priipilet gratul|ant õnnitleja, õnnesoovija; ~ation õnnitlus, õnnesoov; ~era õnnitlema, õnne soovima grav I s2 1) haud; han var på ~ens brädd pilti, ta oli haua äärel; tyst som i ~ en pilti, vait kui haud; 2) kraav grav II adj. tõsine, raske; ~ beskyllning

raske süüdistus grav III: ~ accent lgv. graavis (rootsi

keele muusikaline liitrõhk) grav I allvarlig surmtõsine gravation hüpoteek

gravera I raskendama; ~nde omständigheter raskendavad asjaolud gravera II kunst., tehn. graveerima grav j fynd s7 arheol. kalmeleid; ~häll s2 hauaplaat; ~hög s2 kalmu- v. hauaküngas gravid rase; ~ itet s3 rasedus gravitetisk auväärne; tõsine; pühalik grav I kor s7 surnukamber; ~kulle s2

hauaküngas, kalm, kääbas gravlax s2 soolatud lõhekala grav I lik hauataoline, haud-; ~plats s3

hauaplats, matusepaik grav | rost [-o-] s3 sügav rooste grav j skick s7 matusekomme; ~ skrift s3

hauakiri; ~sten s2 hauakivi; ~ sättning matmine; ~ vård s2 hauasammas, -monument; ~öl s7 peied gravör kunst., tehn. graveerija gredeljn lilla, violetne grej s3 asi; ~a vi (millegagi) tegelema,

jändama; ~or pl. asjad; kolu grek s3 kreeklane; ~ jnna kreeklanna grekisk adj. kreeka; ~a 1) sl vt. gre-kinna; 2) -n kreeka keel; ~-romersk: ~ brottning sport, klassikaline maadlus

gren s2 oks; haru; pilti, ala, haru; ~a vi: ~ sig hargnema, harunema; ~ig okslik; haruline; — ljus s7 kroonlühter

grensle kaksiratsa, kaksiti grenverk s7 oksastik, oksad; võra grep impf. vt. gripa grep(e) s2 hark, hang, vigel grepe s2 sang, kõrv

grepp s7 1) võte, haare; 2) käepide; vars, pea; få ~ på ngt millestki aru saama; ha ett gott ~ om ngt pilti, midagi hästi tundma, milleski kodus olema; ~ bräde s4, s6 muus. sõrmlaud grev |e s2 krahv; i ~ens tid viimasel hetkel; ~jnna krahvinna; ~lig krahvlik

grift s3 haud; ~ e|tal s7 matuse- v. haua-kõne

griijera vi kok. grillima, röstima grill s2 kok. grill, röst; ~a vi kok. grillima, röstima griller pl. veidrad ideed; kapriisid grimas s3 grimass; ~era grimassitama,

grimasse tegema grimera grimeerima grimma sl päitsed, valjad grin s7 1) irve, irvitus; grimass; 2) nutu-virin, töinamine; ~a vi 1) irvitama; grimassitama; 2) virisema, töinama; 3) hambaid näitama; ~ illa nägusid tegema

grind s2 värav; mota Olle i ~en kõnek. juba alguses v. eos tõkestama; ~ stolpe [-o-] s2 väravapost; ~vakt s3 väravavaht grindval s2 zool. mustvaal grin|ig nutune, virisev, töinav; ~õlle

s2 viri- v. piripill grip s2 müt., kunst, greif gripa grep gripit haarama, kahmama; (kinni) võtma, kinni hakkama; tabama, kinni püüdma v. nabima; pilti, haarama, liigutama; ~ sig an med ngt millegi kallale asuma, midagi

tegema hakkama; ~ in i ngt millessegi sekkuma v. vahele astuma; ~ tillfället juhust kasutama; ~ till flykten põgenema pistma; den här historien årgripande

gripen ur luften see lugu on õhust võetud; ~ omkring sig levima, maad v. võimust võtma grip |ande liigutav; ~bar kättesaadav; mõistetav, arusaadav; käegakatsutav, ilmne; ~en |het meeleliigutus; ~tang tehn. pihid gris s2 1) põrsas; köpa ~en i säcken pilti põrsast kotis ostma; 2) siga; ~a vi 1) poegima, põrsaid tooma; 2): ~ ner (till) pilti, segamini ajama; mustaks tegema, reostama; ~ ig must, räpane; ~kulting põrsas grissel -n leivalabidas grissla sl zool. krüüsel gris I öga seasilm

gro v4 idanema; tärkama; det ~r i honom pilti, see närib teda, see teeb talle tuska; medan gräset ~r dör kon vs. kuni rohi kasvab, sureb lehm nälga; ~ fast juurduma; ~ igen kinni v. rohtu kasvama; ~bar idane-misvõimeline; ~ barhet idanevus grobian s3 jõhkard, toores inimene groblad s7 bot. teeleht groda sl konn; pilti, lollus, rumalus,

rumal viga v. eksitus grodd s2 idu (ka pilti.)-, ~blad s7 idu-leht

grod|djur s7 zool. kahepaikne; ~man tuuker, sukelduja; ~perspektjv: i ~ pihl. konnaperspektiivis, oma mätta otsast; ~ rom s9 konnakudu; ~ yngel s7 kollekt, konnakullesed grogg [-o-] s2 grokk; ~a vi grokki jooma

groll [-o-] s7 vimm, salaviha; hysa ~

mot ngn kellegi vastu viha kandma groning idanemine, tärkamine grop s2 auk, lohk; ~ig auklik, lohklik;

det år ~t i dag meri käib täna kõrgelt gross [-o-] I s7 gross (12 tosinat) gross [-o-] II: j' ~ hulgi, angroo grossess rasedus; j' ~ rase gross| handel [-o-] s9 hulgikaubandus; ~ handelspris s7, s4 hulgihind; ~ handlare, ~ |st hulgi- v. suurkaupmees, grossist grotta [-o-] sl koobas grottekvarn [-o-] s2 tööstuslik ekspluatatsiooni i livets ~ pihl. elu rataste vahel

grott| målning [-o-] arheol. koopamaal;

~ människa sl aj. koopainimene grov 1) jäme; 2) paks, kogukas; 3) jõhker, toores, mühaklik; ~ t artilleri raskesuurtükivägi; ~ s/ö rahutu meri; ~t brott raske kuritegu; tjäna ~a pengar ränka raha teenima; han är — i munnen ta on ropu suuga; i ~a drag üldjoontes; ~arbetare liht-

v. mustatööline; ~ byggd adj. p. tugeva kehaehitusega; ~göra s6 raske töö; ~het jõhkrus, häbematus, toorus; ~ huggare vt. grobian; ~ hyvla vi esialgselt hööveldama, höövliga üle laskma; ~ kornig jämedateraline; pihl. jäme, mühaklik; ~lek s2 jämedus, tüsedus, kehakus, paksus; ~lemmad adj. p. tugeva kondiga; ~ sortera [-o-] esialgselt sorteerima; ~ sysslor pl. lihttöö, raske kehaline töö; ~t jämedalt, toorelt, jõhkralt; förtjäna ~ på ngt millegi pealt kõvasti teenima; gissa ~ umbes arvama v. oletama grubb|e| s7 peamurdmine, juurdlemine, mõtiskelu; ~la vi pead murdma, juurdlema, mõtisklema; ~lerj vt. grubbel

gruff s7 tülitsemine, jagelemine, riidlemine; råka i ~ med ngn kellegagi tülli v. riidu minema; ~a vi tülitsema, jagelema, riidlema grum|la vi sogaseks v. segaseks tegema, sogastama; ähmaseks v. häguseks tegema, ähmastama, hägustama; ~mel -mlet mustus, soga, pära, sade, sete

grums s7 sodi, saast, sete, jäänus, pära grumsa vi torisema, nurisema; irisema, urisema

grund I s7 kari, madal(ik); stöta på ~

karile v. madalikule jooksma grund II s3 1) alus, põhi; j' ~ och botten, i ~ en õigupoolest, tegelikult, üldiselt; ligga till ~ för ngt millegi aluseks v. põhjuseks olema; lägga ~en till ngt millelegi alust panema, midagi rajama; 2) alus- v. tagapõhi; 3) pind, pinnas; 4) põhjus, ajend, motiiv; på ~ av tõttu, pärast grund III adj. 1) madal; grunt vatten madal vesi; 2) pealiskaudne; ~a kunskaper pealiskaudsed teadmised grund |a vi 1) asutama, rajama; ~ sig på ngt millelgi põhinema v. rajanema; 2) alusvärviga katma, kruntima; 3) kõnek. pead murdma; ~ ut ngt midagi välja mõtlema; ~are asutaja, rajaja; ~drag s7 põhi- v. peajoon; ~ falsk läbinisti vale; — fel s7 põhiline v. peamine

viga v. puudus; ~form [-o-] 1) lgv. põhivorm; 2) põhikuju; ~färg s3 alusvärv, krunt; ~ gående adj. p. mer. madala süvisega, madalalt vees istuv; ~lag s2 põhiseadus grundlags |enlig põhiseaduslik; ~ stridig põhiseadusevastane grundlig põhjalik; —het põhjalikkus grund I linje s5 põhijoon; ~ lägga asu-grundläggande

tama, rajama; alust v. põhja panema; ~ läggande põhjapanev; ~ läggning

asutamine, rajamine; ~lön s3 põhi-palk; — lös alusetu, põhjuseta; ~måla vi alusvärviga katma, krun-tima; ~mürad adj. p. tugev, kindlal alusel olev, soliidne; ~ orsak s3 peapõhjus

grund] pelare alussammas (ka pihl.)-, ~princjp s3 põhiprintsiip; ~sats s3 põhimõte; ~ skola sl algkool; ~sten s2 nurgakivi (ka pihl.)-, ~ stryka alusvärviga katma, kruntima grund |tal s7 põhiarv; ~vai s2 aluspõhi; pihl. alus, baas; på ~ av ngt millegi alusel v. baasil; ~ vatten s7 põhjavesi; ~ villkor s7 põhitingimus; ~ämne s6 algaine, -ollus; ~ väsen põhiolemus grunkor pl. kõnek. kolu grunna vi mõtlema, mõtisklema, pead murdma

grupp s3 rühm, grupp; ~era grupee-rima, rühmitama; ~vis gruppidena, rühmadena; gruppide v. rühmade kaupa

grus s7 1) kruus, rähk; 2) pihl. rusud, varemed; ~a vi 1) kruusatama, kruusaga katma; 2) pihl. purustama, hävitama; ~de förhoppningar purustatud v. petetud lootused; ~grop s2 kruu-saauk; ~gäng s2 kruusatee; ~hög s2 kruusahunnik; pihl. rusuhunnik; ~tag s7 kruusaauk, -võtukoht gruva I sl kaevandus, maardla gruva II vi: ~ sig för (över) ngt millegi

ees hirmu tundma gruv I arbetare kaevandustööline, kaevur; ~ brytning, ~ drift s3 kaevandamine; ~gäng s2 strekk; ~hund s2 mäend. vagonett

gruvlig hirmus, kole, kohutav, jube, õudne

gruv| olycka sl kaevandusõnnetus; ~ras s7 kaevanduse sisselangemine v. varing

gruvsam arg, kartlik, hirmunud

gruv] samhälle s7 kaevandusasula

gry I s7: det är gott ~ i honom tal on

häid eeldusi v. võimeid gry II v4 koitma; ~ende köitev; algav;

~ anlag tärkavad anded grym julm, hirmus; ~het julmus; ~t julmalt

grymt s7 röhkimine; ~a vi röhkima; ~ ning röhkimine; ~ oxe s2 zool. jakk

gryn s7, s4 tera, iva; kollekt, tangud,

kruubid; ~ ig teraline, sõmer(jas) gryning koit, koidik, agu; i ~en koidikul, koidu v. ao ajal grynkorv [-o-] s2 tanguvorst

grynna sl geogi. (veealune) kari, riff grynvälling tangu- v. kruubisupp; sälja sin förstfödslorätt för ~en pilti, oma esisünniõigust läätseleeme eest ära müüma

gryt s7 1) (metslooma) koobas, urg, pesa;

2) kivihunnik; kivine maa gryt |a sl pott, pada; små ~or har också öron pihl. lastel on terased kõrvad, lapsed võivad kuulda; ~lock [-o-] s7 poti- v. pajakaas; ~stek s2 kok. pajapraad grå 1) hall; 2) kõnek. pihl. tusane, morn, pahane; han är ~ på mig ta on mu peale pahane; ~aktig hallikas; ~blek tuhkjashall; ~ brödrakloster [-o-] s7 frantsiskaani klooster; ~das-kig määrdunud hall; ~ hårig halli-juukseline, -päine; ~Iie s2 hiirjas hobune; ~na vi halliks minema; ~sej s2, ~sida sl zool. süsikas, saida; ~ sprängd adj. p. hallikas, halli-segune; ~sten s2 põllukivi; ~sugga sl zool. mullakakand gråt s3 nutt; ~a gröt gråtit nutma; ~erska nutunaine; ~ färdig nutma puhkemas; ~mild nutlik, nutukas; ~ögd adj. p. nutuste v. nutetud silmadega

grå I verk s7 (talvine) oravanahk; ~ vädersstämning pihl. raske v. rusuv meeleolu

grädda I sl koorekiht, kõrgem seltskond grädda II vi küpsetama grädde s2 (piima) koor gräddning küpsetamine gräl s7 tüli, riid, jagelemine; tõrelemine; råka i ~ tülli v. riidu minema; ~a vi tülitsema, riidlema; tõrelema; ~ på ngn kellegagi riidlema v. tõrelema, kedagi läbi pragama gräill ere; räige, kriiskav gräl|makare tülitseja, tülinorija, riiu-kukk; ~sjuk tülitsemishimuline, riiakas

gräm |a v2 pahandama; kurvastama, meelehärmi tegema; ~ sig nukrutsema, kurvatsema; ~else kurvastus, meelehärm, tusk; bekymmer och ~r mure ja kurvastus; förtåras av ~ över ngt murest millegi pärast otsa jääma

gränd s3 kitsas tänav; põiktänav gräns s3 piir (ka pihl.)-, raja; ~a vi: ~ till piirnema; ~ befolkning [-o-] piiriäärsed elanikud; ~ befästning piiri-kindlustus; ~ bevakning piirivalve; ~ bo s5 piirielanik; ~ kränkning piiririkkumine; ~land piirimaa, piirilähe-dane maa gränsle vt. grenslegränslinje

gräns I linje s5 piirijoon; ~lös piiritu; ~tvist s3 piiritüli; ~värde s6 mat. piifväärtus gräs s7 rohi; bita i ~et pilti, kõrvu pea alla panema; han har pengar som ~ tal on raha kui raba; ~and sinikael-part; ~ bevuxen rohtunud, rohtukasvanud; ~frö s6 rohuseeme; ~ hoppa [-0-] sl rohutirts; ~ klippare aiand. muruniitja gräslig kohutav, õudne; ~het õudus; metsikus

gräs|lupen adj. p. vt. gräsbevuxen; ~lök s2 murulauk; ~matta sl muru; ~rik rohukas, rohu- v. heinarikas; ~tõrva [-o-] sl muru- v. rohumätas; ~strš s6 rohu- v. heinakõrs: ~växt -en 1) rohu- v. heinakasv; 2) bot. kõr-reline; ~änka sl, ~änkling pihl. surematu lesk; ~ ätare zool. rohusööja grät impf. vt. gråta grätten pirtsakas, nõudlik, valiv gräv |a v2 1) kaevama; ~ igen kinni ajama; ~ ner sig i ngt pihl. end millessegi matma; ~ upp välja v. lahti kaevama; ~ ur välja kaevama; 2) pihl. tuhnima, otsima; ~ i ngt pihl. milleski tuhnima; ~ ling zool. mäger; ~ maskin s3 ekskavaator; ~ning 1) (välja)kaevamine; 2) pilti, tuhnimine, otsimine; ~ skopa sl ekskavaator; ~ svin s7 harv. zool. mäger gröda sl 1) oras; kasvav vili; 2) lõikus,

saak, voos grön roheline, haljas; göra sig ~ pihl. end tähtsaks tegema; vara ~ av avundsjuka pilti, kadedusest lõhkema; gå ut i det ~a rohelisse minema; ~aktig rohekas; ~ foder s7 põll. nal-jassööt: ~ gräset: i ~ haljal murul; ~gul rohekaskollane; ~göling zool. 1) meltsas, roherähn; 2) pihl. kollanokk, piimahabe; ~kål s3 valge peakapsas

grönlandsval s2 zool. gröönі vaal grönländ|are gröönlane; ~sk adj. grööni; ~ska 1) sl gröönlanna; 2) -n Gröönimaa eskimote keel grön I saker pl. juurvili; ~siska sl zool. siisike

grönska 1. sl rohelus, haljus; 2. vi rohe-

tama, haljendama gröpa v3: ~ ur õõnestama, uuristama gröpe s7 jäme jahu

gröt s2 puder; ~ig puderjas, pudrutao-line; pihl. pudrutav, ebaselge, segane; ~ myndig ennast täis, upsakas grövre komp. vt. grov grövst superi, vt. grov gubb|aktig vanamehelik; ~e s2 vanamees, taat; göra gubbar pilti, nägusid

v. grimasse tegema; bok med gubbar i pilti, pildiraamat; ~e eller pil? kull või kiri?; den ~n går inte pilti, see nali ei lähe läbi; lör hundra gubbar pihl. kõigi pühakute nimel; ~ ig vt. ~ aktig; ~ strutt s2 tudi, vanaätt gubevars 1. inter j. jumal hoidku!; 2. adv.

muidugi guckusko s5 bol. kuldking gud s2 jumal; Gud vet! jumal teab!; ta ~ i hågen pihl. julgust kokku võtma; det vete ~arna! jumal seda teab! guda| benådad adj. p. väga andekas; ~bild s3 jumalakuju; ~ boren jumaliku päritoluga; ~ hus s7 jumalakoda; ~lik jumalataoline; ~lära sl 1) mütoloogia; 2) teoloogia; ~saga sl müüt; ~skön jumalikult ilus gud I barn s7 ristilaps; ~ dotter ristitütar; ~fa[dejr s2 ristiisa: ~ fruktig jumalakartlik

guding zool. isahahk; hahk gud|jnna jumalanna, jumalatar; ~lös jumalatu; jumalavallatu; nurjatu; ~mo(de)r ristiema gudom s2 jumalus; ~ lig jumalik; ~ lig-

het jumalikkus; jumalus guds I dyrkan utr. jumala(te) kummardamine; ~ fruktan utr. jumalakartus; ~förnekare

jumalasalgaja gudskelov jumal tänatud! gudson ristipoeg

guds|nåd(e)lig silmakirjalikult vaga;

~ tjänst s3 jumalateenistus gul kollane; ~a sl rebu, munakollane; ~ aktig kollakas; ~ blek kahvatukollane; ~ brun kollakaspruun guld s7 kuld; lova ~ och gröna skogar pihl. kullamägesid ja piimajõgesid lubama; ~ bagge s2 zool. kuldpõrnikas; ~brun kuldpruun; ~ bröllop s7 kuldpulmad; ~ fyndighet kullaleiu-koht; ~ färgad kullakarva; ~ förande kulda sisaldav; ~ glans s3 kullaläige; ~ glänsande kullaläikeline, kullana särav; ~gul kuldkollane; ~halt s3 kullasisaldus; ~ kantad kullaga ääristatud; ~krog s2 pihl. peenem restoran; ~makerj alkeemia; ~regn s7 bot. vt. gullregn; ~rush s3 kullapalavik; ~smed s3 kullassepp; ~ smide s6 kullassepatöö; ~ stämpel s2 kulla-proov; ~tacka sl kullakang; ~vask-ning kullapesemine; ~våg s2: väga sina ord på ~ pihl. oma sõnu hoolikalt kaaluma; ~ ålder s2 aj. kuldne ajajärk

guling kõnek. 1) kollanahk; 2) halv.

organiseerimata tööline; streigimurdja gull j gosse [-o-] s2 pailaps, memmepoeg; ~ig töre, armas; ~regn s7 bot.gullviva

kuldnõreti, -vihm: ~viva sl nurmenukk

guljmåra sl bot. hobumadar; ~na vi kolletama; koltuma; ~sippa sl bot. kollane ülane; ~sot s3 med. kollatõbi; ~ sparv s2 zool. talvike; ~ trast s2 zool. peoleo, vihmakass; ~ärla t-ä:-] sl zool. lambahänilane gumma sl (vana)eit gummera kummeerima gummi s6 kummi; ~ lösning kummi-lahus; -~släng s3 kummivoolik; ~ snodd s3 kummipael; ~ stövlar pl. kummikud, kummisäärikud; ~träd s7 kummipuu gump s2 1) zool. päranipp; 2) kõnek. tagumik

gumse s2 oinas, jäär, päss, pukk gung|a 1. sl kiik; 2. vi kiikuma; õõtsuma; ~ bräde s4, s6 kiiklaud; — fly s6 õõtssoo, õõtsuv soomaa; ~häst s2 kiikhobu; ~ ning kiikumine; õõtsumine; ~ stol s2 kiiktool gunst s3 soosing; stå i — hos ngn kellegi soosik olema; ~ig 1) soosiv, heatahtlik; ~ herrn nalj., iroon. armuline härra; 2) soodus; ~ling soosik, lemmik

gunås paraku, kahjuks gupp s7 1) tõuge; müks; jõnks; 2) konarus; ~a vi õõtsuma; üles-alla hüplema; ~ ig konarlik gurgel s7 kõnek. riid, tüli gurgelvatten s7 kuristusvesi gurgla I vi riidlema, tülitsema gurgl|a II vi kuristama; ~ing kurista-mine

gurk|a sl bot. kurk; ~säng s2 kurgi-peenar

gustaviansk aj. Gustavi-aegne, Gustavi gute s2 Gotlandi (Ojamaa) elanik guterad adj. p. hinnatud; meeldiv guttaperka sl tehn. gutapertš gutår van. terviseks!

guvern|ement s7 kubermang; ~ör kuberner

gyckel s7 nali, temp, vigur; nokkimine, narrimine, tögamine; driva ~ med ngn kedagi narrima v. tögama; ~ma-kare naljahammas, vigurivänt, veiderdaja

gyckla vi naljatama, tembutama, vigur-dama; nokkima, narrima, tögama; ~re vt. gyckelmakare gylf s2 lõhik; püksiauk gyllen |e kuldne; ~ läder s7 kullatud nahk

gymnasium s4 gümnaasium gymnast s3 võimleja gymnastik s3 võimlemine, gümnastika; ~direktor (diplomeeritud) võimlemis-

õpetaja; ~ redskap s7, s9 võimlemis-riistad gymnastisera võimlema gynekolog [-o- -o;-] günekoloog, naistearst; ~ j s3 günekoloogia; ~ isk günekoloogiline, günekoloogia-gynnja vi soodustama, soosima, edendama; ~are 1) soodustaja, soosija, edendaja; 2) nalj. kelm, suli; ~sarn soodus, soosiv, kasulik gytter s7 rüsin, möll gyttj|a sl muda; ~e| bad s7 med. muda-

vann; ~ig mudane gyttra vi kokku kuhjuma v. kogunema gå gick gått 1) minema; kõndima, käima; astuma; ~ med elektricitet elektri jõul töötama; det gick två veckor möödus kaks nädalat; influensan har gått mycket i höst gripp oli tänavu sügisel väga levinud; potatis ~r bäst på lätt jord kartul kasvab kõige paremini kerges mullas; jag vet vad han ~r för ma tean, mis ta väärt on; det ~r inte! nii ei lähe!, see ei kõlba v. ei sobi!; det ~r bra för honom tal läheb hästi; ~ arbetslös töötu olema; ~ sig trött käimisest (ära) väsima; hon ~r utanpå allesammans ta on kõigist üle; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ an kõlbama, sobima; ~ av a) maha v. välja astuma, väljuma; b) ära kuluma; c) lahti minema (püssi kohta); ~ bort a) ära minema; b) surema; ~ efter a) maha jääma; b) järel käima; c) järele minema; ~ emot a) vastu minema; b) vastu põrkama; c) vastu olema; allting ~r honom emot tal ei vea; ~ fram: ~ fram till ngn kellegi juurde minema; ~ framför ees minema v. kõndima; ~ i mahtuma; mahutama; det går inte i mitt huvud pilti, see ei mahu mulle pähe; ~ ifrån lahkuma; båten gick ifrån mig ma jäin laevast maha; ~ igen a) kodus käima, kummitama; b) kinni minema; dörren ~r inte igen uks ei lähe kinni; c) korduma; ~ igenom a) läbima, läbi minema; ~ igenom i examen eksamil läbi saama; b) läbi elama; c) läbi vaatama; d) (õppe-tükki jms.) läbi võtma; ~ ihop a) kokku minema; b) kokku saama; c) kokku sobima; ~ in sisse astuma v. minema; ~ in i en förening ühingusse astuma; ~ in på ngt millegagi nõustuma; ~ in vid teatern näitlejaks hakkama; ~ inåt: ~ inåt med tårna varbad sissepoole kõndima; fönstret ~ inåt aken avaneb sissepoole; ~ isär lahku minema, erinema; ~ med kaasa minema; ~ med pågåbort|s|kläder

ett lörslag ettepanekuga nõustuma; ~ ner: ~ ner sig på isen läbi jää kukkuma; ~ om a) mööda minema; ~ om varandra teineteisest mööda minema; b) kordama; — omkull ümber minema; uppi lendama; pilti, luhtuma; ~ sönder puruks minema; — till juhtuma, toimuma; det gick så till see juhtus nii; ~ till och Irån lühikeseks ajaks sisse astuma; — tillbaka tagasi minema; ~ undan a) eest ära minema; b) kiiresti edenema v. edasi jõudma; ~ under põhja minema, hukkuma; pilti, alla käima; ~ upp tõusma, kerkima; det gick upp lör mig att... ma taipasin, et...; ingenting ~r upp mot det ei ole midagi selletaolist; ~ upp i rök vett vedama v. luhta minema; ~ upp i sitt arbete oma töösse süvenema; — ut välja minema; — ut och gå jalutama minema; tidningen ~r ut i en upplaga av... ajaleht ilmub tiraažiga ...; ~ utför pilti, allamäge minema; ~ utåt väljapoole avanema; ~ åt otsa lõppema, ära kuluma; vad ~ r åt dig? mis sinuga lahti on?; det ~ r åt mycket tyg till den här rocken selle kuue peale läheb palju riiet; ~ över a) üle minema v. astuma; b) ületama; c) üle jääma, lakkama

gåbort(s)kläder [-o-] pl. kõnek. väljas-v. külaskäimise riided

gående 1. s6 kõndimine, käimine; astumine; minemine, minek; 2. adj. p. jalgsi, sammu, kõndides

gång I s3 käik, kõnnak; i full ~ täies hoos; hålla samtalet i ~ vestlust mitte vaibuda laskma; sätta i ~ käima panema, käivitama; alustama; under samtalets ~ vestluse ajal; vara i ~ käimas olema; allt gick sin gilla ~ kõik läks tavalist rada; arbetet år på ~ sedan länge töö on juba ammu käimas

gång II s2 1) rada, tee; 2) käik, koridor, galerii

gång III s3 kord, puhk; förra ~en eelmisel korral; nästa ~ järgmisel korral; för första ~en esimest korda; för denna` ~ selleks korraks; en ~ till veel üks kord; någon ~ kunagi; med en ~ korraga; på samma ~ ühtlasi; alla på en ~ kõik korraga; en ~ är ingen ~ üks kord ei loe, üks kord ei tähenda midagi; en ~ för alla kord jäädavalt; för en ~s skull erandlikult; sel korral; ~ efter annan ikka ja jälle; många ~er större mitu korda suurem; icke en ~ isegi mitte; icke en enda — mitte kordagi; två åt ~en kaks (tükki) korraga; två ~er

fyra är åtta kaks korda neli on kaheksa

gång|are 1) poeet, ratsu, traavel; 2) sport, kiirkäija; ~art s3 allüür, kõnnak, samm; ~ bana sl kõnnitee; ~ bar

1) käidav; 2) käigus v. käibel olev; kehtiv; üldtarvitatav; 3) (hästi) minev; ~a varor minevad kaubad; ~bro s2 jalakäijate sild, purre; ~ bud s? käskjalg; ~järn s7 [ukse jms.) hing; ~ kläder pl. väljaskäimise riided; ~matta sl põrandavaip; ~sport o-j s3 sport. kiirkäimine; — stig s2 jalgrada; ~trafikant jalakäija; ~tunnel s2 [-jalakäijate

tunnel; ~väg s2: en timmes ~ jalgsi ühe tunni tee

gåpåar|akfig edasitrügiv, -püüdlik; pealetükkiv; energiline; ~ e edasitrügija, -püüdja går: i ~ eile; i ~ morse eile hommikul; i ~ för en vecka sedan eile nädala eest; det var inte i ~ som vi råkades me poie tükil ajal kokku saanud gård s2 1) õu, hoov; 2) astr. tara; en ~ kring månen kuu tara; 2) talu; mõis; gammal i ~ e pilti, vana olija, raudvara

går I dagen eilne päev; ~ dagstidningen

eilne ajaleht gårdfarihand I ei s9 rändkaubandus;

~lare rändkaupmees, harjusk gårds |kari s2 kojamees, majahoidja; ~plan s7 õu, hoov; ~sida sl õue- v. hoovipoolne külg gårdvar s2 õuekoer

gås gåsen gäss hani; jag har en ~ oplockad med dig pilti, mul on sinuga kana kitkuda; det är som att hälla vatten på en ~ pihl. see on nagu hane selga vesi; det går vita gäss på havet pilti, merel jooksevad jänesed, meri on tormine; ~aktig hanetaoline; rumal nagu hani; ~hud s2 pihl. kananahk; jag frös så jag fick ~ mul oli nii külm, et kananahk tuli ihule; ~kari s2 isahani; ~lever s2 hane-maks; ~ marsh s3: i ~ hanereas; ~ört s3 bot. hanijalg gåt|a sl mõistatus; — full mõistatuslik gått sup. vt. gå

gåv|a sl 1) kingitus, annetus, kink, and;

2) änne, talent; ~o|brev s7 kinkekiri gäck 1) s2: slå ~en lös huumorimeelele

vaba voli andma; 2) s7: göra ~ av ngn, driva ~ med ngn kedagi pilkama v. narrima v. tögama; ~a vi petma, nurja ajama; ~ ngn i hans planer kellegi plaane nurja ajama; ~as vi dep.: — med ngn kedagi pilkama v. narrima v. tögama; ~eri pilkamine, narrimine, tögaminegädda

gädd|a si haug, havi; ~drag (güddrag)

s7 havilant gäl s2 zool. lõpus gälb I gjutare van. messingivalaja gäld s3 võlg; ~B vi maksma, tasuma; ~ enär s3 võlgnik, võlglane; ~ stuga sl van. võlavangla gäll läbilõikav, kriiskav, terav, kime, kile gälla I v2 1) kehtima, maksma, maksev olema; 2) (millekski, kellekski) peetama; 3) (millegi, kellegi) kohta käima; kaalul v. mängus olema; det gäller dig! see käib sinu kohta!; vad gäller saken? milles on asi?; det gäller livet see on elukiisimus; 4) (midagi teha) tarvis v. vaja olema; här gäller det att handla raskt siin tuleb kiiresti tegutseda; ~ nde kehtiv, maksev; ~ lagar kehtivad seadused; göra ~ väitma; maksma panema; göra sina anspråk ~ oma nõudmisi maksma panema; den meningen har gjort sig ~ att... on tekkinud arvamine, et...; en ~ karl mõjukas mees gälla II v2 kohitsema, kastreerima gällen müre, tilgastanud gäms s3 zool. mägikits gäng s7 jõuk, kamp; kõnek. (töö)brigaad gänga 1. si (kruvi)keere, vint; allt gick i sina gamla gängor pilti, kõik läks vana rada; han är ur gängorna ta ön liimist lahti; 2. vi (kruvi)keeret v. vinti lõikama, keermetama gänglig kõhetu, nigel, igerik gängning keermetamine, keerme- v.

vindilõikamine gängse tavaline, üldtarvitatav; det — priset på (för) ngt millegi tavaline hind

gärd s3 1) aj. lisakoormis, -maks; 2) pihl. väljendus, tunnistus, avaldus; ~ av aktning lugupidamise tõendus, austuse avaldus v. väljendus gärd |a vi taraga v. aiaga ümbritsema, tarastama; ~e s6 väli, põld, nurm; ~t är upprivet pihl. mäng on läbi; giva upp (uppgiva) ~t pihl. alla andma gärds I gård s2 tara, aed gärd I smyg s2 zool. käblik gärna 1) meelsasti, meeleldi, hea meelega; ~ för mig minugipärast, -poo-lest; en ~ sedd gäst teretulnud külaline; du kan lika ~ göra det nu sa võid seda niisama hästi ka praegu teha; 2) tavaliselt; tihti; följden blir ~ den att... tagajärjeks on tihtipeale see, et... gärning tegu; gripa (ta) ngn på bar ~ kedagi teolt tabama; sköta sin dagliga ~ oma igapäevast tööd tegema

gärningsman kurjategija gärs s2 zool. kiisk

gäsp|a vi haigutama; ~ning haigutamine, haigutus gäss pl. vt. gås; ~ ling hanepoeg gäst s3 külaline, võõras, külastaja; ~a vi külastama; ~ a | bud s7 võõruspidu; ~bok külalisraamat; ~fri külalislahke; ~ frihet külalislahkus; ~ givargård s2, ~giverj 1) postijaam; 2) sissesõiduhoov; ~spel s7 külalisetendus; ~ spela vi külalisetendusi andma; ~vänlig vt. ~fri göd |a v2 1) nuumama; 2) väetama; ~boskap s2 nuumkari; ~ning 1) nuumamine; 2) väetamine; ~nings-medel s7 väetusaine, väetis gödsel s9 sõnnik; väetis; ~grep s2 sõnnikuhark; ~ spridare sõnnikulao-taja

göds |la vi väetama; ~ling väetamine gök s2 1) zool. kägu; 2) pihl. semu, sell; 3) kõnek. kohv konjaki v. viinaga; vrd. kaffekask; ~ blomma sl, ~ blomster s7 bot. käokann; ~ofta [-o-] sl (varajane) hommikukohv; varahommikune piknik; ~tita sl zool. väänkael; ~ur s7 käoga kell; ~ärt s3 bot. sea-pähkel

göl s2 lomp; (soo)laugas, mülgas göm |ma 1. sl peidik, peidukoht; panipaik; 2. v2 1) peitma, varjama; 2) kätkema; 3) alal hoidma, säilitama; kõrvale panema; ~me s6, ~sle s6, ~ställe s6 vt. ~ma 1. göra 1. gjorde gjort 1) tegema, valmistama; det gör detsamma ükskõik; det gör ingenting sellest pole midagi; vad gör det mig? mis see minusse puutub?; det gör gott see teeb head, see mõjub hästi; det gör varken till eller från sellest pole sooja ega külma; ~ sjuk haiget teesklema; ~ sig illa endale haiget tegema; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av a) ära panema; var har du gjort av boken? kuhu sa raamatu oled pannud?; b) ära kulutama; ~ av med pengar raha ära kulutama v. läbi lööma; ~ av med sig endale lõppu peale tegema; ~ bort: ~ bort sig ennast häbistama; ~ efter järele tegema; ~ emot: ~ ngn emot kellegi vastu tegutsema v. töötama; ~ ifrån: ~ ifrån sig ett arbete tööd kaelast ära saama; ~ om ümber v. veel kord tegema; kordama; — till kaasa aitama, abistama; om det kan ~ ngt till kui sellest midagi kasu on; ~ sitt till omalt poolt kaasa aitama; ~ undan lõpetama v. lõpule viima; ~ upp a) üles tegema; b) kokku leppima v.görande

rääkima, maha tegema; c) (plaane jms.) koostama; d) pilti, arveid klaarima; — åt: jag kan ingenting — åt det ma ei saa sinna midagi parata; 3): ~ sig: ~ sig av med ngn (ngt) kellestki (millestki) lahti saama; ~ sig till edvistama, eputama; 2. s6 töö, tegemine; det här är ditt ~ see on sinu töö

görande s6: ~n och låtanden tööd ja

tegemised görd | ei s2 vöö; ~ la vi vöötama gör |lig tehtav, teostatav; võimalik; i

~aste mån võimaluste piires; ~ningen: ngt är i ~ midagi on teoksil: ~o| mål s7 tegevus, töö, toimetus gös I s2 zool. koha(kala) gös II s3 mer. güüs, vöörilipp göt I s7 tehn. 1) valutükk, valand;

2) valuvorm göt II s2, s3 goot; muinasrootslane;

lõunarootslane göt III impi. vt. gjuta göteborgare göteborglane götisk adj. gooti; ~a förbundet aj. gooti liit

H

H, h -(e)t -n, def. pl. -na 1) H, h (kirjatäht); 2) muus. si ha I v/. ha(va) ha II inter j. haa!; ah! habjl osav, tragi, hakkaja; tubli habilite|ra: ~ sig osav v. võimeline

olema; ~t -en võimekus; osavus habit s3 riided, rõivad habituell harjumuslik, harjumuspärane;

tavaline häbitus inv. välimus; olemus hack I s7 täke, sälk

hack II; vara ~ i häl på ngn kellelgi

kannul olema hack |a 1. sl 1) kõblas; kirka; 2) fam. väike rahasumma; 3); han går inte av för hackor ta on osav sell; 2. vi 1) hak-kima; raiuma; kõplama; det är varken hackat eller malet ei see ega teine, ei liha ega kala; sigrimigri; ~ tänder hambaid lõgistama; ~ bort ära raiuma; ~ fram pilti, kogeldes v. kokutades ütlema; kogelema, kokutama; 2) nokkima (ka pihl.); ~ bräde s4, s6 kok. lõikelaud hackelse heksel; ~ mask jn s3 hekslimasin hack I hosta sl kuiv köha; ~ig konarlik, ebatasane; ~ kyckling peksupoiss; ~mat s9: göra ~ av ngn pilti, kellestki

hakkliha tegema; det hela är bara ~ segi nagu puder ja kapsad; ~ spett s2 rähn hade impf. vt. ha(va) haffa vi fam. kinni võtma, tabama hafs s7 vusserdus; ~a vi vusserdama; ~ ifrån sig ngt midagi ülepeakaela tegema; ~ ig hooletu; pealiskaudne; ~verk s7 vusserdis haft sup. vt. ha|va)

hage s2 1) koppel; 2) salu; hiis; 3) (laste) mängukoppel; hoppa ~ kekskasti mängima

hagel s7 1) rahe; ett ~ rahetera; 2) haavel; ~by s2 rahehoog; ~korn s7 rahetera; ~ skur s2 rahesadu; ~ svärm s2 jah. haavlilaeng

hagia vi rahet sadama; det ~de frågor

sadas küsimusi hagtorn s2 bot. viirpuu haj I s2 hai (kala)

haj II adj. kõnek.: bli ~ kohkuma, ehmuma

haja vi; ~ till kohkuma, jahmuma, jahmatama hak s7 täke, sälk

haka I sl lõug; tappa ~n imestusest suud pärani jätma; dra in ~n kombekaks v. viisakaks muutuma haka II vi haakima; ~ sig kõnek. untsu minema; ~ av lahti haakima; ~ fast külge haakima; ~ upp sig på ngt millegi külge kinni jääma; ~ upp sig på småsaker pisiasjade kallal norima hak |e s2 konks, haak; tusen ~ar! pagana pihta!, kire väse päralt!; ~kõrs [-o-] s7 haakrist hak |lapp s2 pudilapp; ~påse s2 lott;

~spets s2 lõuaots hai libe; sätta ngn på det ~a kedagi kimbatusse ajama v. piinlikku olukorda seadma hala vi haalama, vedama; ~ ut på tiden

viivitama, venitama halk|a 1. sl libedus; jäide; 2. vi libisema; ~ig libe hall s2 hall, saal hallick s2 sutenöör hallon [-o-] s7 vaarikas hallstämpel s2 proovitempel; äkthetens

~ pilti, ehtsuse pitser hallå 1. s6 mürgel; 2. inter j. halloo!;

~kvinna sl, ~man teadustaja, diktor halm s3 õled; ~ arbete s6 õlgedest punu-mine; ~gul õlgkollane; ~ stack s2 õlekuhi; ~täckt õlgedega kaetud hals I s2 mer. halss

hals II s2 1) kael; kõri; kurk; ge ~ karjuma v. röökima hakkama; falla ngn om ~en kellelegi kaela langema; jag har ont i ~en mul on kurk haige v. valus; han hade gråten i ~en tal oli nutt kurgus; jag hade hjärtat i ~en görande

rääkima, maha tegema; c) (plaane jms.) koostama; d) pilti, arveid klaarima; — åt: jag kan ingenting — åt det ma ei saa sinna midagi parata; 3): ~ sig: ~ sig av med ngn (ngt) kellestki (millestki) lahti saama; ~ sig till edvistama, eputama; 2. s6 töö, tegemine; det här är ditt ~ see on sinu töö

görande s6: ~n och låtanden tööd ja

tegemised görd | ei s2 vöö; ~ la vi vöötama gör |lig tehtav, teostatav; võimalik; i

~aste mån võimaluste piires; ~ningen: ngt är i ~ midagi on teoksil: ~o| mål s7 tegevus, töö, toimetus gös I s2 zool. koha(kala) gös II s3 mer. güüs, vöörilipp göt I s7 tehn. 1) valutükk, valand;

2) valuvorm göt II s2, s3 goot; muinasrootslane;

lõunarootslane göt III impi. vt. gjuta göteborgare göteborglane götisk adj. gooti; ~a förbundet aj. gooti liit

H

H, h -(e)t -n, def. pl. -na 1) H, h (kirjatäht); 2) muus. si ha I v/. ha(va) ha II inter j. haa!; ah! habjl osav, tragi, hakkaja; tubli habilite|ra: ~ sig osav v. võimeline

olema; ~t -en võimekus; osavus habit s3 riided, rõivad habituell harjumuslik, harjumuspärane;

tavaline häbitus inv. välimus; olemus hack I s7 täke, sälk

hack II; vara ~ i häl på ngn kellelgi

kannul olema hack |a 1. sl 1) kõblas; kirka; 2) fam. väike rahasumma; 3); han går inte av för hackor ta on osav sell; 2. vi 1) hak-kima; raiuma; kõplama; det är varken hackat eller malet ei see ega teine, ei liha ega kala; sigrimigri; ~ tänder hambaid lõgistama; ~ bort ära raiuma; ~ fram pilti, kogeldes v. kokutades ütlema; kogelema, kokutama; 2) nokkima (ka pihl.); ~ bräde s4, s6 kok. lõikelaud hackelse heksel; ~ mask jn s3 hekslimasin hack I hosta sl kuiv köha; ~ig konarlik, ebatasane; ~ kyckling peksupoiss; ~mat s9: göra ~ av ngn pilti, kellestki hakkliha tegema; det hela är bara ~ segi nagu puder ja kapsad; ~ spett s2 rähn hade impf. vt. ha(va) haffa vi fam. kinni võtma, tabama hafs s7 vusserdus; ~a vi vusserdama; ~ ifrån sig ngt midagi ülepeakaela tegema; ~ ig hooletu; pealiskaudne; ~verk s7 vusserdis haft sup. vt. ha|va)

hage s2 1) koppel; 2) salu; hiis; 3) (laste) mängukoppel; hoppa ~ kekskasti mängima

hagel s7 1) rahe; ett ~ rahetera; 2) haavel; ~by s2 rahehoog; ~korn s7 rahetera; ~ skur s2 rahesadu; ~ svärm s2 jah. haavlilaeng

hagia vi rahet sadama; det ~de frågor

sadas küsimusi hagtorn s2 bot. viirpuu haj I s2 hai (kala)

haj II adj. kõnek.: bli ~ kohkuma, ehmuma

haja vi; ~ till kohkuma, jahmuma, jahmatama hak s7 täke, sälk

haka I sl lõug; tappa ~n imestusest suud pärani jätma; dra in ~n kombekaks v. viisakaks muutuma haka II vi haakima; ~ sig kõnek. untsu minema; ~ av lahti haakima; ~ fast külge haakima; ~ upp sig på ngt millegi külge kinni jääma; ~ upp sig på småsaker pisiasjade kallal norima hak |e s2 konks, haak; tusen ~ar! pagana pihta!, kire väse päralt!; ~kõrs [-o-] s7 haakrist hak |lapp s2 pudilapp; ~påse s2 lott;

~spets s2 lõuaots hai libe; sätta ngn på det ~a kedagi kimbatusse ajama v. piinlikku olukorda seadma hala vi haalama, vedama; ~ ut på tiden

viivitama, venitama halk|a 1. sl libedus; jäide; 2. vi libisema; ~ig libe hall s2 hall, saal hallick s2 sutenöör hallon [-o-] s7 vaarikas hallstämpel s2 proovitempel; äkthetens

~ pilti, ehtsuse pitser hallå 1. s6 mürgel; 2. inter j. halloo!;

~kvinna sl, ~man teadustaja, diktor halm s3 õled; ~ arbete s6 õlgedest punu-mine; ~gul õlgkollane; ~ stack s2 õlekuhi; ~täckt õlgedega kaetud hals I s2 mer. halss

hals II s2 1) kael; kõri; kurk; ge ~ karjuma v. röökima hakkama; falla ngn om ~en kellelegi kaela langema; jag har ont i ~en mul on kurk haige v. valus; han hade gråten i ~en tal oli nutt kurgus; jag hade hjärtat i ~enhalsa

mul tahtis süda rinnust välja karata; orden fastnade i ~en sõnad jäid kurku kinni; det står mig upp i ~en mul on süda paha; mul on sellest kõrini; ~ över huvud ülepeakaela; med (av) full ~ täiest kõrist; 2) kaelus

halsa I vi mer. halssima halsa II v J kõnek. pudelist jooma hais |bänd s7 1) kaelakee; 2) kaelarihm; ~bloss [-o-]: dra ~ suitsu alla tõmbama; ~ brytande kaelamurdev; ~ bränna sl kõrvetised; ~fluss s3 kurgupõletik, angiin; ~ grop: han hade hjärtat i ~en tal oli süda saapasääres; ~ hugga pead maha raiuma; -~kota sl kaelalüli; ~starrig kangekaelne

halst|er s7 kok. röst; ~ra vi kok. röstima

halt I s3 sisaldis, sisu; ~en av silver

hõbedasisaldus halt II 1. s3 peatus; 2. interj. seis!, pea kinni!

halt III adj. lonkav, luukav, lombakas; ~a vi lonkama, luukama; ~ på bägge sidor (benen) kahevahel olema halv

pool; poolik; ~a året pool aastat; ett oeh ett ~ t år poolteist aastat; ~a sl 1) pool; 2) teine naps; ~annan, ~annat poolteist; ~back s2 sport. poolkaitse; ~ bildad poolharitud; ~blod s7 segavereline; ~ dager s2 hämarus, videvik; ~ dagsplats s3 poole kohaga töö; ~dan(n) keskpärane; ~ dunkel 1. s7 hämarus, pool-pimedus; 2. adj. hämar, poolpime; ~ dussin s7 pool tosinat halv| era poolitama, pooleks jagama halv| figur s3 fot. rinnapilt; ~ fransk: ~t band poolnahkköide; ~full 1) pooltühi; 2) nokastanud; ~ gjord poolvalmis; ~het 1) poolikus; 2) pihl. leigus; ~ hög 1) poolkõrge; 2) pool-vali; ~klot s7 poolkera; ~kväden adj. p.: förstå ~ visa poole sõna pealt aru saama; ~ ledare el. pooljuht; ~lek s2 sport, poolaeg; ~ljus 1. s7 (auto jms.) lähituli; 2. adj. poolläbi-paistev; ~mesyr s3 poolik abinõu; ~ naken poolalasti; ~not s3 muus. poolnoot; ~ part s3 pool, pool osa; ~s|ummer s9 pooluni, tukastus; ~sula sl pooltald; ~ syskon pl. poolõed ja -vennad; ~söt poolmagus halvt adv. pooleldi, pooliti, poolikult; pooleks; peaaegu; ~ sjuk poolhaige; ~ om ~ kuidagimoodi halv| tid s3 sport, poolaeg; ~trdsan-stälid poole kohaga töötav; ~ timme s2 pooltund; ~ton s3 muus. pooltoon;

~torr [-o-] poolkuiv; ~ vaken pool-ärkvel; ~viid poolmetsik; ~vuxen poisikese- v. plikaohtu; ~vägs poolel teel; ~ år s7 poolaasta halvårs |gammal poole aasta vanune;

~vis iga poole aasta tagant halv |ö s2 poolsaar; ~ öppen poolava-tud, -lahti

hamburgerkött s7 suitsutatud hobuseliha hamjt s3 hamiit; ~isk adj. hamiidi hammar | e vasar, haamer;befinna sig mellan ~n och skaftet pilti, kahe tule vahel olema; ~ skaft s7 haamrivars; ~slag s7 vasara- v. haamrilöök hamn I s2 1) vaim, viirastus; blek som en ~ kaame, surnukahvatu; 2) kuju; i vargs ~ hundi kujul hamn II s2 sadam; anlöpa ~, göra an ~, löpa in i en ~ sadamasse (sisse) sõitma (laeva kohta)-, ~a vi sattuma; ~ i galgen võllasse sattuma; ~ anläggning sadam; ~ bassäng s3 sada-mabassein; ~ förvaltning sadamavaht -sus; ~ inlopp [-o-] s7 sadamasuu(e); ~ kvarter s7 sadamaala; ~ myndigheter pl. sadamavõimud; ~plats s3 sadamakoht; ~stad sadamalinn; ~ styrelse vt. ~ förvaltning hampa I vi: det ~ de sig så att... juhtus nii, et...

hamp|a II sl kanep; ta ngn i ~n kedagi tutistama; ~frö s6 kanepiseeme; ~ rep s7 kanepiköis hamra vi vasardama, taguma hamst|er s2 zool. hamster; ~ra vi (ebaseaduslikult) kokku ostma v. endale varuma

han [hann] pron. mask. tema, ta; ~ är västlig kõnek. tuul on läänest; ~ blomma sl isasõis hand handen händer käsi; anhålla om ngns ~ kellegi kätt paluma; bära ~ på ngn kellegi vastu kätt tõstma, kedagi lööma; dö för egen ~ oma käe läbi surema; efter ~ järk-järgult, vähehaaval; efter ~ som sedamööda kuidas; för ~ käsitsi; ge vid ~en osutama; gå ngn till ~a kellelegi appi minema, kedagi abistama; gå ur ~ i ~ käest kätte minema; han hade något för händer då vi kom tal oli midagi käsil, kui me tulime; ha ~ om ngn kellegi eest hoolitsema; ha (god) ~ med barn lapsi kohelda oskama; i första ~ a) eeskätt, kõigepealt; esiteks; b) otsesest allikast; i andra ~ teiseks; i sista ~ lõpuks; låta ngt gå sig ur händerna midagi käest libiseda laskma; med varm — meelsasti; på egen ~ omal käel, iseseisvalt; på fri ~ ettevalmistamatult; sätta hän-handarbete

derna i sidan käsi puusa panema (ka pilti.); ta ~ om ngtmillegi eest hoolitsema, midagi oma hoolde võtma; ta sin ~ från ngn kedagi toetusest ilma jätma; ta ngn i ~ kellegi käest kinni vctma; kedagi kättpidi teretama; de kan ta varann i ~ nad on sarnased nagu kaks tilka vett; nad käituvad täiesti ühtemoodi; ligga nära till ~s käepärast olema; under ~ eraviisiliselt; mitteametlikult; vara för ~en käepärast olema, leiduma händ| arbete s6 käsitöö; käsitsitöö; ~ bagage [-baga:š] s7 käsipagas; ~ bojor sl pl. käerauad; ~bok käsiraamat; ~boil [-o-] s2 käsipall; väravpall; ~ brev s7 erakiri; ~ broms [-o-] s2 käsipidur; ~ duk s2 käterätik handel s9 1) kaubandus; kauplemine; 2) kauplus, äri; ~ oeh vandel kõnek. elamine ja olemine hand | eldvapen s7 käsitulirelv handels I avtal s7 kaubandusleping; ~bod s2 kauplus; ~bok äriraamat; ~ bolag s7 kaubandusselts; ~ departement s7 kaubandusministeerium; ~ fartyg s7 kaubalaev; ~förbjndelser pl. kaubandussidemed; ~ idkare kaupleja; ~ kammare kaubanduskoda; ~ man kaupmees; ~ resande s9 kauba- v. proovireisija; ~ utbyte s6 kaubavahetus; ~ vara sl kaup, kaubaartikkel; ~väg s2 kaubatee händ| fallen jahmunud; ~fast tugev; sitke; den ~a verkligheten karm tegelikkus; ~fat s7 kätepesukauss; ~ flata -n peopesa; ~ full inv.: en ~ peotäis; ~ gemäng s7 käsitsivõitlus,

käsikähmlus; ~ gjord käsitsi tehtud; ~ grepp s7 võte handgriplig käegakatsutav, ilmne; ett ~ t skämt vingerpuss; ~ en: gå ~ till väga käsitsi kallale minema; ~ heter: gå (komma) till ~ vägivalda tarvitama

händ| gången: ngns handgångne man kellegi parem käsi; ~ha(va) käsitsema; käitlema; hoolitsema; ~ havande s6 käsitsemine jne. handikapp s7, s3 1) sport, ede, händikäp;

2) pilti, takistus; ~a vi halvemusse seadma; takistama; ~ad 1) halvemuses olev; 2) invaliidistunud

händ| kammare sahver; ~ klappning käteplaksutus; ~kraft s3 kätejõud; ~ kvarn [-a:-] s2 käsiveski; ~ köp s7 käsimüük

handla vi 1) kauplema; gå ut och ~ poodi minema; 2) tegutsema, toimima;

3) käsitlema; boken ~r om kärlek see raamat räägib armastusest

handlag s7 osavus, oskus, vilumus; ha

~ med barn lapsi kohelda oskama handi lande 1) s6 toimimine, tegutsemine;

2) s9 kaupmees; ~are kaupmees handled s3 käeranne; ~a v2 õpetama; juhendama; ~are õpetaja; juhendaja; ~ning õpetamine, õpetus; juhendamine, juhendus handling 1) toiming, tegevus; tegu; en ~ens man teoinimene; gå från ord till ~ sõnadelt tegudele minema; 2) toimik, akt; ~arna i målet kohtutoimikud

handlings | frihet tegutsemisvabadus;

~ kraft s3 teovõime; ~ sätt s7 teguviis hand|lov(e) s2 käeranne; ~lån s7 väike laen; ~ lägga käsitlema; ~ läggning käsitlemine; ~iöst ülepeakaela; ~ penning -en käsiraha: ~ räckning (kaas]abi

handsbred käelaiune; ~d -en käelaius; käeulatus; se en ~ framför sig pilti. ainult oma nina ette nägema handsekreterare erasekretär handsk| affär s3 kindakauplus hand I skakning käeraputus, -pigistus handskas [hanskas] vi dep.: ~ med ngt

millegagi ümber käima handsk [beklädd [hansk-] kinnastatud;

~ e s2 kinnas händ| skrift s3 1) käekiri; 2) käsikiri;

~ skriven käsitsi kirjutatud handskskinn [hansk-] s7 kindanahk hand | slag s7 käepigistus; avtalet bekräftades med ~ lepingu kinnituseks löödi käed; ~stil s2 käekiri; ~sydd käsitsi õmmeldud; ~tag s7 1) sang; käepide; 2) haare; ~ tryckning käepigistus; pilti, altkäemaks; ~uppräck-ning käetõstmine; ~ vändning: i en ~ ühe ropsuga, silmapilkselt; ~ väska sl käekott

hane I s2 isane, isaloom, -lind hane II s2 kukk (ka püssil); spänna ~n på kukke vinna tõmbama; -— gall [-j-] s7 kukelaul; kukelauluaeg hangar s3 angaar; ~ fartyg s7 lennukite

emalaev, lennukikandja hangla vi kõnek. vt. hanka hank s2: inom stadens ~ och stör linna piirides

hanka vi: gå och ~ haiglane olema;

kiratsema hankatt s3 isane kass, kõuts hankig haiglane; kiratsev han I kön s7 meessugu; ~könad adi. p.

meessoost; — lig isane; biol. isas-hann impf. vt. hinna hann |e vt. hane I; ~lig vt. hanlig hanrej [-a:-] s2„ s3 sarvekandja, petetud abielumeeshans

hans pron. mask. gen. tema (oma); ~ vän tema sõber; ~ nåd Tema Hiilgus hansestad aj. hansalinn hanter|a vi käsitsema; ~lig käepärane,

hõlbus käsitseda hantlangare abiline, käealune hantverk s7 käsitöö; ~are käsitööline;

~s|mässig käsitöölik; käsitöönduslik har vt. hektar

harang sõnadevool; pikk ja igav kõne;

~ era pidulikku v. pikka kõnet pidama har |e s2 jänes; ~hjärtad aravereline;

~ig arglik harkla vi kohatama; rögistama; ~ sig

häält puhtaks köhima har|krank s2 zool. kihulane; — kål s3 bot.

linnukapsas; ~läpp s2 jänesemokk harm s3 tusk, meelepaha, viha; ~a vi tuska v. meelepaha tekitama; vihastama; —as vi dep. tusatsema, meelepaha tundma; vihastama; ~lig pahandav, vihastav; ~ lös süütu, ohutu; kahjutu; lihtsameelne harmon|j [-o-] s3 harmoonia, kooskõla; ~iera harmoneerima; ~isk [-o:-] harmooniline harmsen pahane, vihane, nördinud harmynt jänesemokaga harnesk s7 raudrüü, -riie; bringa ngn i ~ mot ngn kedagi kellegi vastu üles ässitama; råka i ~ mot ngn kellegagi vastuollu sattuma harpa I sl 1) muus. harf; 2) tam. tulehark harpa II sl põll. sari

harp|jst, ~ spelare harfimängija, harfist harr s2 zool. harjus, ärn harskla vi vt. harkla harsyra sl bot. jänesekapsas hart: ~ när peaaegu har |tass s2 jänesekäpp; stryka över med ~ en pilti, heaks teha v. siluda püüdma

harts s4 vaik; ~a vi vaigutama harv s2 äke; ~a vi äestama harvärja: ta till ~n plehku pistma,

jalga laskma has sl, s2 kand; kinner; dra ~oma efter sig pihl. venima nagu tigu; sätta sig på ~õrna pilti, sõrgu vastu ajama; ~a vi jalgu järele vedades kõndima hasard s3 hasart; ~ artad hasartne;

~spel s7 hasartmäng hasp s2 (akna jms.) haak; ~a vi haaki panema

haspel s2 haspel; ~ rulle s2 spinningu-rull

haspla vi haspeldama, kerima; kõnek.

vuristama, vurinal lugema v. rääkima hassel s2 sarapuu; ~mus zool. pähkli-

näpp, -hiir; ~nöt (sarapuu)pähkel hast -en rutt, kiire; i (all) ~ suure

rutuga; ~a vi ruttama, kiirustama; ~ig rutuline, kiire; äkiline; han är lite ~ ta on veidi järsk v. järelemõtlematu

hastigast: som ~ suure kiiruga; põgusalt

hastighet kiirus; ~s| åkning kiiruisutamine

hastigt kiiresti; ~ och lustigt ilma pikema jututa, otsekohe; heit ~ järsku, äkki hat s7 vihkamine; ~a vi vihkama; ~ full, ~ isk vihkav, viha v. vimma täis

hatt s2 kübar, kaabu; vara i ~en vintis olema; ~ ask s2 kübarakarp; ~ brätte s6 kübaraäär; ~kulle s2 kübarapõhi; ~makare kübarsepp; ~skrolla [-o-] sl kaabulott hav s7 meri; öppna ~et ava- v. ulgumeri; till ~s merele; merel ha(va) 1) (abiverb) olema; 2) omama, evima; han har goda nerver tal on head närvid; 3): han har det bra tema käsi käib hästi; nu har jag det! nüüd saan aru!; här har ni! palun!, sähke!; vad vill ni ~? mida te soovite?; (maksmisel) palju te küsite?; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ bort a) ära kaotama; b) kõrvaldama; ära viia laskma; ~ fram esile v. välja tooma; ~ för sig a) ette kujutama v. arvama; b) ees seisma v. ootama; ~ igen a) kinni lööma; b) tagasi saama; ~ på sig: a): hon hade kappan, hatten, handskar och skor på sig tal olid mantel seljas, kübar peas, kindad käes ja kingad jalas; b): vi har hela dagen på oss meil on terve päev aega; c): jag har 10 kronor på mig mul on 10 krooni (kaasas); ~ om sig: a): han hade en filt om sig tal oli tekk ümber; b): han har så myckel om sig tal on nii palju tegemist; ~ sönder puruks lööma; ~ uppe: a): ~ ångan uppe auru all olema (ka pilti.); b) han har fönstret uppe hela natten tal on aken öö läbi lahti; ~ över: nu har vi polisen över oss nüüd on meil politsei kaelas

havande rase; ~skap s7 rasedus haverera vi lennu- v. laeva- v. autoõnnetust läbi tegema haverj lennu- v. laeva- v. autoõnnetus, avarii; ~st lennu- v. laeva- v. autoõnnetuse läbiteinu havre s2 kaer; ~ gryn kollekt, kaeratan-gud; kaerahelbed, herkulo; ~mjöl s4 kaera jahu

havs |arm s2 meresopp; ~bad s7 mere-kuurort; ~bänd: i ~et kõige mere-

poolsematel skääridel; ~djup s7 meresügavus; ~fru s2 merineitsi; ~katt s3 zool. merihunt; ~kust s3 mererand; ~ ström s2 merehoovus; ~trut s2 merikajakas; ~õrn s2 merikotkas

heat [-i:-] s7 sport, eeljooks; eelvõistlus hebr|é s3 heebrealane; ~eisk adj. heebrea; ~eiska -n heebrea keel; det är rena ~n för mig see on minu jaoks nagu hiina keel hed s2 nõmm

heden paganlik; ~ dorn s2 paganus; ~hös inv.: från ~ mäletamata aegadest saadik heder s2 au; austus; göra ~ åt anrättningarna toidule pihta andma; försäkra ngt på ~ och samvete midagi ausõnaga kinnitama; ta ~ oeh ära täielikult maha tegema; ~ lig aus; ~ lig-het ausus; ~ sam austav heders | betygelse, ~ bevisning au- v. austusavaldus; ~ borgare aukodanik; ~ knyffel s2: en riktig ~ tõeline semu; ~man aumees; ~prick s2 vt. ~knyffel

hedervärd aus; austusväärne hedfjäll s7 tundur hedn | ing s2 pagan; ~ isk paganlik hedra vi austama; ~nde vt. hedersam hegemoni s3 hegemoonia hej inter j. hei!; tervist!; nägemiseni!; ~ på dig! nägemiseni!; man skall inte ropa ~ förrän man är över bäcken vs. ära hõiska enne õhtut heja vi tervitama; sport, ergutama;

~ klack s2 sport, ergutajad hejare I tehn. ramm, tamp hejare II vt. baddare hejarklack s2 sport. vt. hejaktack hejarop s7 ergutushüüd hejd utr.: det är ingen ~ på hans skrytande tema hooplemisel pole piire; utan ~ mõõdutundeta, mõõdukuseta; ~a vi peatama, tagasi hoidma; ~lös ohjeldamatu hejduk s2 haidukk; pilti, käsilane, tööriist

hej I dundrande kõnek. suurejooneline, hiilgav, töre; ~san vt. hej; det går som ~ läheb nagu lepse reega hektar s7, s3 hektar hektisk palavikuline hekto s7 hektogramm hei terve, kogu; täis-; üld-; en ~ del suur hulk; det är inte ~t mellan dem nende vahel pole kõik päris korras; det ~a kõik, kogu; i det stora ~a peajoontes; üldiselt; det är en karl ~a dan kõnek. see on vast tubli mees; på det ~a taget üldiselt

hela I sl kõnek. 1) täis pudel; 2) esimene naps

hela II vi tervendama, parandama

hel I ark s7 terve poogen; ~ automatisk

täielikult automatiseeritud; ~ brägda van. terve, terveks saanud; komma ~ ifrån ngt millestki terve nahaga pääsema; ~ driven adj. p. ühest tükist

helg s3 püha; ~a vi pühitsema; ändamålet ~r medlen vs. otstarve pühendab abinõu helgd [heljd] s3 pühadus helg I dag [helj-] s2 püha; puhkepäev; ~ dagskläder pl. pühapäeva- v. peo-riided; ~e|dom s2 pühamu; ~else pühitsemine; pühaks kuulutamine hel I gjuten ühes tükis valatud; täiuslik helgon [-o-] s7 pühak; ~ dyrkan utr.

pühakute kummardamine helhet terviklus, tervik; i sin ~ tervikuna, täielikult helhets I intryck s7 üldmulje; ~syn s3 üldvaade; ~ verkan utr. 1) kogumõju; 2) üldmulje helhjärtad kõigest südamest tulev, kõige

südamega andunud, siiras helig püha

helikopter [-o-] s2 (heli) kopter hel I inackordering täispansion hellen s3 aj. hellen, kreeklane; ~jstisk aj. hellenistlik; ~sk adj. aj. muinas-kreeka

heller: ej ~ ega, ka mitte; inte jag ~ ka mina mitte; du är väl inte sjuk ~ ? epa sa ometi haige ole? helljus [he:l-] s7 täistuled (autol) hellre (komp. sõnast gärna) pigem(ini); meelsamini, parema meelega; ju förr dess ~ mida varem, seda parem hel I lång [he:l-] täispikk; ~ nykterist täiskarsklane; ~ pension [-panšu:n] vt. ~ inackordering; ~sida sl terve lehekülg; ~ siden s7 täissiid; ~sides-annons [-o-] s3 tervet lehekülge täitev kuulutus helsike s6 kõnek. põrgu; / ~ heller! ei,

kirevase päralt!, ei, pagana pihta! hel|skinnad: komma ~ ifrån ngt millestki terve nahaga pääsema; ~ skägg s7 täishabe; ~ spänn: på ~ 1) vinnas kukega (relva kohta)-, 2) pilti, pinevil; pingul

helst 1. (superi, sõnast gärna) kõige parema meelega, kõige meelsamini; hur som ~ kuidas tahes; hur länge som — ükskõik kui kaua; vem som ~ kes tahes, ükskõik kes; igaüks; vad som ~ mis tahes, ükskõik mis; i vilket fall

som ~ igal juhul; när som ~ ükskõik millal; iga silmapilk;helsyskon

2. kon j.: ~ som eriti kuna, seda enam et

helsyskon pl. lihased õed-vennad helt [he:lt] täiesti; ~ och hållet täielikult, täiel määral; ~ om! ümber pöördl; gå ~ upp i ngt millessegi täiesti v. üleni süvenema hei |tal s7 täisarv; ~ tidsanställd adj. p. täie kohaga töötav; ~ täckande kogu põrandat kattev (vaiba jms. kohta) helvete s6 põrgu; dra åt ~l käi põrgul;

det var rent ~ päris põrgu oli lahti helvetisk I põrgulik helvetisk II adj. harv. helveetsia hei | ylle s6 täisvill; ~år s7 terve aasta; ~ årsprenumeration aastatellimus; ~ årsvis aastakaupa hem 1. s7 kodu; i ~met kodus; lämna ~met kodunt lahkuma; 2. adv. koju; bjuda ~ ngn kedagi külla kutsuma; hälsa ~! tervita koduseid!; ta ~ mer. rehvima; ta ~ ett spel sport. mängu võitma; gå ~ och lägg dig! kõnek. pilti, ära räägi lollusi! hem I bakad koduküpsetatud; ~ biträde s6 koduabiline; ~ bjuda külla kutsuma; ~ bränd kodupõletatud (viina kohta); ~ buren: fritt ~ kojutoomisega; ~ bygd s3 kodukant, -nurk; ~ bygdsgård s2 koduloomuuseum; ~bära koju viima v. tooma; pilti. saavutama, kätte võitma; ~ falla 1) osaks v. saagiks langema; 2) (millelegi) anduma, (millegi) ohvriks langema; ~ fridsbrott [-o-] s7 kodurahu rikkumine; ~ förlova [-o-] vi puhkusele v. koju lubama; — glft s3 kaasavara; ~ gjord omatehtud; — hjälp s3 koduabiline; ~ ifrån kodunt, kodu poolt; ~kalla vi koju kutsuma; pöl. (saadikut) ära kutsuma; ~ kommen [-o-] kojujõudnud; ~komst [-o-] s3 kojutulek; ~ lagad kodus valmistatud, omatehtud (toidu kohta)-, ~land s7 kodumaa; ~ landstoner pl. kodused hõngud

hemlig salajane, sala-; ~het saladus; ~ hetsfull saladuslik; salapärane; ~hetsmakeri salatsemine; ~hus s7 van. käimla; ~ hålla salajas hoidma, varjama; ~ stämpla vi salastama hem I lik kodutaoline, -sarnane; ~ liv s7 kodune elu; ~lån s7 kojulaenuta-mine; ~ längtan utr. koduigatsus; ~ läxa sl kodune ülesanne; ~ lös kodutu

hemma kodus; han hör ~ i Tartu ta elab Tartus, ta on Tartust; ~ i Sverige meil Rootsis; vara ~ i ngt milleski kodus olema; ~ dotter [-o-] peretütar; ~fru s2 koduperenaine;

~ hörande adj. p. pärit; ~ i Tartu Tartust pärit; ~lag s7 sport, koduväljakul mängiv võistkond, väljakuperemehed hemman s7 van. talu; ~s| ägare taluomanik

hemma I plan s7 sport, koduväljak; ~ stadd vilunud, kogenud; vara ~ i ngt milleski kodus olema; ~ varande kodune

hem I ort s3 kodukoht; ~resa sl kojusõit

hemsk kole, hirmus, jube, õudne; det var ~ t see on jube; vi hade ~ t roligt kõnek. meil oli hirmus lõbus; ~het koledus, jubedus, õudus hem I slöjd s3 kodukäsitöö; ~ ställa v2 taotlema, paluma; ~ställan utr. taotlus, esitis, palve; ~söka v3 katsuma, tabama, nuhtlema; hela landet hemsöktes med missväxt kogu maad tabas ikaldus; ~sökelse katsumus; ~tam kodustatud, taltsas; ~ trevlig kodime, hubane, mugav, õdus; ~ trevnad kodusus jne.; ~vist s7, s9 elukoht; ~ vävd kodukootud; ~ åt kodu poole

henne pron. fem. teda; temale, talle;

~ s gen. tema (oma) heraldik s3 heratdika herde s2 karjane

hermetisk hermeetiline, õhukindel heroisk [-o:-] heroiline, kangelaslik herr härra

herradöme s6 van. valitsus, võim Herran issand; ~s oväder kole ilm;

j' ~s namn jumala nimel herravälde s6 valitsus, võim herr | båd s7 meestesaun; ~ bekant mees-tuttav; ~ bjudning meeste võõruspidu v. koosviibimine; ~ dubbel utr. spo;t. meeste paarismäng; ~e s2 härra, isand; peremees; mees; issand; för — ar meestele; ~ gud! issand jumal!; ~ ekipering meeste valmisriiete kauplus; ~e| lös omanikuta, peremeheta; ~ frisör meeste juuksur; ~gård s2 mõis; ~konfektion [-kon-] vt. ~ekipering; ~ singel s2 sport, meeste üksikmäng; ~skap s7 härrased; härra ja proua; ~ sällskap s7 meeste seltskond; ~ tycke s6: hon har ~ ta meeldib

meestele hertig s2 hertsog; ~döme s6 hertsogi-

riik; ~|nna hertsoginna hes kähe, kähisev; jag är ~ mul on hääl ära; tala sig ~ häält kähedaks rääkima

het kuum, palav, tuline; hõõguv; vara ~ på gröten liiga äkiline v. äge v. kärsitu v. läbematu olema; ta det inte

så ~t ära ärritu; ~a vinei kanged veinid; ett ~ t tips kiire nõuanne heta hette hetat 1): vad hetei du? mis su nimi on?; vad hetei det på estniska? kuidas on see eesti keeles?; allt vad böcker heter kõik, mis raamatutesse puutub; 2): det heter i kommunikén kommünikees on öeldud hetlevrad äge; koleeriline hels s2 1) ässitus, kihutus; 2) klaperjaht; ~a vi ässitama, kihutama; taga ajama; ~ ig äge, keevaline; äkk-vihane; ~jakt s3 1) ajujaht; 2) tagaajamine

hett kuumalt, palavalt; det börjar osa ~ pilti, asi läheb hulluks; det gick ~ till i diskussionen vaidlus oli äge; han har det ~ om öronen pilti, tal on hirm nahas; ta on piinlikus olukorras; göra det ~ lör ngn kellegi jalgealust tuliseks tegema hetta 1. sl kuumus, palavus; 2. vi kuu-mama; det ~r om kinderna põsed kuumavad v. õhetavad; ~ upp kuu-mendama; üles soojendama heite impf. vt. heta

hick |a 1. sl luks; 2. vi luksuma; ~ning

luksumine hierarki s3 hierarhia hieroglyf s3 hieroglüüf hillebard s3 aj. hellebard himla 1. vi: ~ sig vaga nägu ette tegema, vagadust teesklema, vagat-sema; 2. adv. fam. väga, hirmus; ~ kropp [-o-] s2 taevakeha; ~ stormande [-o-] vt. himmelstormande; ~valv s7 taevavõlv himmel himmeln himlen taevas; röra upp ~ och jord pilti, maad ja taevast appi võtma, kõiki vahendeid kasutama; under bar ~ lageda taeva all himmels I blå taevassinine; ~färd s3

kirikl. taevaminek himmelsk taevalik

himmels I skriande taevani kisendav; ~ stormande [-o-] ohjeldamatu, pöörane; ~ vid ääretu, tohutu; ~ skillnad tohutu vahe hin: ~ onde, ~ håle kurat, vanakuri, vanapagan; han är ett hår av ~ ta on riukaid täis hind s2 emahirv

hinder s7 takistus, tõke; vara till ~[s) för ngn pilti, kellelgi teel ees v. kellelegi takistuseks olema; det möter inga ~ från min sida minu poolt takistusi ei ole; ta ett ~ sport, tõket ületama; ~bana sl sport, takistusriba; ~ löpning sport, tõkkejooks; ~ ritt sport. takistussõit; ~ sam takistav; tülikas, raske

hindra vi takistama; kinni pidama; segama

hindu s3 hindu; ~ isk adj. hindu hingst s2 täkk hink s2 ämber hinna I sl kile, kelme hinna II hann hunnit 1) jõudma; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ fatt järele jõudma, kätte saama; ~ fram kohale jõudma; ~ förbj mööda jõudma; ~ med sammu pidama; (rongi jms.) peale jõudma; (midagi) valmis saama; inte ~ med tåget rongist maha jääma; ~ om ette v. mööda jõudma; ~ undan eest ära saama v. jõudma; ~ upp järele jõudma; ~ ut välja jõudma; jag hinner nog inte ut boken ma ei jõua raamatut läbi lugeda hipp I: hurra! hurraa!, elagu!

hipp II: det är ~ som happ ükskõik, üks

kama kõik hippa sl kõnek. pidu(tsemine) hippodrom [-o:m] s3 hipodroom hird s3 ihukaitse; ~man ihukaitsja hirs s3 hirss

hisklig kole, jube, õudne hisna vi vt. hissna

hiss s2 lift; ~a vi heiskama, üles tõmbama; ~korg [-o-] s2 tõstekorv hissna vi: jag ~r mu pea käib ringi;

~nde höjd peadpööritav kõrgus hisstrumma sl liftišaht histori a 1) -en ajalugu; gå till historien ajalukku minema; 2) -an -er kõnek. lugu, jutustus; juhtum; en ledsam ~ kurb lugu; ~e|berättare jutuvestja; ~e| skrivning ajalookirjutamine historiett s3 lühijutt, jutustus historjk s3 ajalooline ülevaade histor|iker ajaloolane; ~isk ajalooline hit [lii:t] siia; ~ och dit siia-sinna, sinna-tänna; prata ~ och dit ühest ja teisest rääkima; ända ~ siiani,

siiamaale, -maani; ~ hörande siia kuuluv; ~intills vt. hittills; ~om siinpool hitta vi leidma; ~ vägen teed leidma, minna oskama; ~ i Stockholm Stok-holmis orienteeruma; han ~de inte hem ta ei osanud koju minna; det var som ~ t kõnek. see oli nagu maast leitud; ~ på ngt midagi välja mõtlema; millegi peale tulema hitte| barn s7 leidlaps; ~gods s7 leid, leitud asi; ~ godsmagasin s7 leiubüroo; ~ lön s3 leiutasu hit|ti|ls siiani, senini, siiamaani, seniajani; ~ vägen: på ~ teel siia, siia tulles

hiva vi hiivama, üles vinnama hjord s2 (looma]karihjort

hjort s2 hirv; ~horn s2 hirvesarv;

~ kalv s2 hirvevasikas hjortron s7 murakas

hjul s7 ratas; ~a vi hundiratast viskama; ~bent rangjalgne, kõverate jalgadega; ~bat s2 rataslaev; ~löt s3 rattapöid; ~nav s7, s2 rattarumm; ~ spår s7 rattaröövas; ~ ångare rataslaev

hjälm s2 kiiver; ~buske s2 kiivritutt hjälp -en 1) abi; lämna ngn ~ kedagi abistama; till ~ abiks; 2) kõnek. abiline; passija; gå som ~ i ett hus koduabiline olema; ~a v3 abistama, aitama; jag kunde inte ~ det ma ei saanud sinna midagi parata; ~ ngn av med kappan kellelgi mantlit seljast võtta aitama; ~ till kaasa aitama; ~ upp 1) üles v. jalule aitama; 2) parandama; ~ aktion abistamisakt-sioon; ~are abiline, abistaja, abimees; ~as v3 dep.: det kan inte ~ sinna ei saa midagi parata; ~ åt teineteist v. üksteist aitama, üheskoos tegema; ~ behövande abivajav; ~fru s2 koduabiline; ~lig vastuvõetav, rahuldav; ~lös abitu; ~ medel s7 abivahend; ~ motor s3 abimootor; ~reda sl 1) abiline; 2) juhend; ~sam abivalmis; ~ samhet abivalmidus; ~sökande t. s9 abiotsija; 2. adj. abiotsiv; ~trupp s3 abivägi; ~verb s7 lgv. abiverb; ~villig vt. hjälpsam hjälte s2 kangelane, sangar; ~ bragd s3 vt. ~dåd; ~dikt s3 kangelaspoeem.-eepos; ~dåd s7 kangelastegu; ~död s2 kangelassurm; ~mod s7 kangelaslikkus, sangarlikkus; ~ modig kangelaslik, sangarlik hjältjnna kangelanna hjärn|a sl peaaju; bry sin ~ pead murdma; ~ bark s2 aiukoor; ~ bihang s7 ajuripats; ~ blödning ajuvere-valum; ~ leber s2 (pea)ajupõletik; ~hinna sl ajukelme; ~kontor [-kon-] s7 nai j. ülemine korrus; ~slag s7 (pea)ajurabandus; ~ skada sl ajukah-justus; ~ skakning (pea)aiuvapustus; — skål s2 ajukolju; ~ spöke s6: det är bara ~ n see on vaid haiglane ettekujutus; ~trust s3 ajude trust; ~ tumör (pea)ajukasvaia; ~ tvätt s2 pilti, ajuloputus; ~ uppmjukning (pea)-ajupehmumus; ~verksamhet ajutegevus; ~vindel s2, ~ vindling anat. aiukäär

hjärta s6 süda; säga sitt ~s mening südamelt ära ütlema, otsekoheselt kõnelema; av allt (hela) mitt ~ kogu südamest; det ligger mig varmt om ~ t see on mulle väga südamelähe-

dane; han har ngt på ~ t tal on midagi südamel; trycka ngn till sitt ~ kedagi oma rinnale suruma; ~ns gärna suurima heameelega; av ~ns lust nii palju kui süda lustib v. kutsub; kära ~ ndes! oh sa jumal! hjärtans I kär armsam, kallim hjärt| attack s2 südameatakk; ~blad s7

bot. iduleht hjärte|angelägenhet südameasi; ~god heasüdamlik; ~krossare [-o-] südametemurdja; ~ lag s7 meelelaad hjärter s9 ärtu

hjärte| rot: ända in i ~en südamepõhjani; ~sak s3 südameasi; ~vän s3 südamesõber hjärt| fel s7 südamerike; ~formig [-o-] südamekujuline; ~ förlamning süda-merabandus; ~ förstoring südamelaie-nemine; ~ innerlig südamlik; ~ klaff s2 anat. südameklapp; ~ klappning südamekloppimine; ~lig südamlik; saken är mig ~ t likgiltig mul on täiesti ükskõik; ~lighet südamlikkus; ~ lös südametu; ~ löshet südametus; ~nupen adj. p. tundlik; tundeline; ~punkt s3 keskpunkt, -paik; ~sjukdom s3 südamehaigus; ~ skärande südantlõhestav; ~slag s7 1) südamelöök; 2) v/. ~ förlamning; ~ slitande vt. ~ skärande; ~säck s2 anat. südamepaun; ~trakten: i ~ südame piirkonnas; ~ åkomma sl vt. ~ sjukdom; ~ ängslig hirmunud; kartlik hjäss|a sl pealagi, kiird; pihl. (låge)

mäetipp; ~ben s7 anat. kiiruluu ho s2 küna, mold

hobby [-o-] s3 pl. ka hobbies hobi, lem-

mikharrastus hockey [hoki] utr. (maa)hoki; ~ klubba

s2 hokikepp hoj [-o-] I ahoi!; kuule! hoj [-o-] II s2 1) vana laev; 2) kõnek. jalgratas, vokk; mootorratas; säärevändistaja

hoja I vi kõnek. jalg- v. mootorrattaga sõitma

hoia II vi hõikama, huikama

hojt neutr. hõikamine, huikamine; ~a

vi v/. hoja II hokuspokus neutr. hookuspookus holk [-o-] s2 1) pesakast; 2) bot. üld-katis; 3) (metall)hülss, (ühendus)muhv; 4) halv. laevalogu holländ|are [-o-] 1) hollandlane; 2) tehn. hollender; ~sk adj. hollandi; ~ska 1) sl hollandlanna; 2) -n hollandi keel holma vi jah. piirama (karu jms.)holme

holm|e [-o-] s2 laid; ~gäng s2 aj. kahevõitlus

homerisk [-o-] homeeriline; homeroslik homo I gen [-o- -o-] homogeenne; ~nym 1. s3 homonüüm; 2. adj. homonüümne; ~ sexuell homoseksuaalne hon [hunn] pron. fem. tema, ta hon I a sl emane; emaloom, -lind; ~kön s7 naissugu; ~könad adj. p. naissoost; ~lig emane; biol. emas-honnett [-o-] van. aus; sünnis, korralik; ~emang van. kõnek. ausalt; sündsalt, korralikult honnör [-o-] tervitus; auavaldus; göra ~ för ngn sõj. kellelegi au andma; ~s| post [-o-] s3 1) auamet; 2) sõj. auvalve

honom [honnom] pron. mask. teda;

temale, talle honor|ar [-o- -o-] s7 honorar; ~atiores [-tsiores] pl. lugupeetavamad v. tähtsamad isikud; ~era vi honoreerima; ~ en växel jur. vekslit lunastama; ~ är au-; ~ konsul aukonsul honung [-o-] s2 mesi honungs |kaka {-o-] sl 1) meelÄrg; 2) mesikook; ~ klöver s9 bol. mesikas; ~len, ~ljuv mesimagus (ka pilti.); ~slungare mee vurr; ~söt mesimagus

hop I s2 1) hulk, jõuk, summ, trobikond, parv; 2) mass; skilja st'g från ~en massist eralduma; 3) hunnik, kuhi; virn, riit hop II adv. vt. ihop hopa vi kuhjama; ~ sig kuhjuma hop I bringa v2 kokku tooma v. ajama; ~ biten: med hopbitna läppar kokkusurutud huultega; ~dikta vi, ~fantisera vi pihl. kokku luuletama; ~foga vi kokku liitma v. panema; ~ fällbar kokkupandav; ~ fälld kokkupandud; ~gyttra vi paakuma; ~ klämd kokkupressitud; ~ knäppt kinninööbitud; ~ kommen [-o-] halv. kokkuklopsitud; ~ krumpen kokkutõmbunud; kortsunud; ~ krupen, ~ kurad kägarasse tõmbunud; kükakil v. küürakil olev; ~ lagd kokkupandud; ~ lappad kokkulapitud hopp [-o-] I s7 lootus; ha (hysa) ~ om ngt midagi v. millelegi lootma; låta — et fara, uppge ~et lootust kaotama v. jätma; i ~ om att... lootes, et...

hopp [-o-] II s7 hüpe; ~a vi hüppama; ~ och skutta ringi hüplema; — av

a) maha hüppama; b) ära põgenema v. kargama; ~ på a) peale hüppama;

b) juhust kasutama; ~ till võpatama;

üles hüppama; ~ över üle hüppama; pihl. vahele jätma hoppas [-o-] vi dep. lootma; ~ det bästa loodame parimat; ~ på bättre tider paremaid aegu ootama hopp| backe [-o-] s2 suusahüppemägi; ~e| tossa [-o-] sl fam. tüdrukutirts, plika

hopp| full [-o-] lootusrikas; ~ ingivande lootustandev hoppjerka [-o-] sl kõnek. jooksik; pl. ka

rändtöölised hoppla [-o-] interj. hoplaa! hop I plock [-plok] s7 (kokkukorjatud) segu

hopplös [-o-] lootusetu; ~het lootusetus

hopp| rep [-o-] s7 hüppenöör; ~san interj. hopsaal, hopsti!; ~torn s7 vettehüppetorn; ~ tävling vettehüppe-võistlus

hop I rafsa vi kokku kraapima; ~ rulla vi kokku rullima; ~ skrumpen vt. ~krumpen; ~skrynklad kortsutatud; ~

slagen kokkulöödud; kokkupandud; ~ sparad kokkuhoitud, säästetud; ~ trängd kokkusurutud: ~vikbar kokkumurtav; ~vikt kokkumurtud hor s7 hooraelu; ~a 1. sl hoor; 2. vi hoorama

horisont [-o- -o-] s3 horisont, silmapiir; det går över min ~ see käib üle mu mõistuse; från vår ~ meie seisukohalt; ~ai, ~ell horisontaalne hormon [-o- -o:-] s4 hormoon; ~ behandling hormoonravi horn s7 sarv; blåsa (stöta) i ~ sarve puhuma; stånga ~en av sig sarvi maha jooksma; sätta ~ på ngn pilti. kellelegi sarvi tegema; ta tjuren vid ~en härjal sarvist kinni haarama; det osar bränt ~ siin on midagi korrast ära; ha ett ~ i sidan till ngn kellegi peale viha kandma; ~aktig, ~ artad sarvetaoline; ~ blåsare sarvepuhuja; — boskap s2 sarvloomad; ~bägad adj. p. sarvraamiga; ~hinna sl sarvkest; ~ musik s9 puhkpillimuusika: ~simpa sl zool. merihärg horribel f-o-l kohutav, hirmus horsgök [-o-] s2 zool. tikutaja hortikultur [-o-] aiandus hos juures; hemma ~ oss meie kodus; göra ett besök ~ ngn kedagi külastama

hospital s7 vaimuhaigla, hullumaja host|a 1. sl köha; 2. vi köhima; ~ till kohatama; ~ attack s3 köhahoog; ~ ig: jag år ~ mül on köha; — ning köhimine

hot s7 ähvardus, ähvardamine; ~a vihotande

ähvardama; ~ ngn till livet kelleltki elu võtta ähvardama; ~ande ähvardav

hotell [-o-] s7 hotell, võõrastemaja; ~ betjäning hotellipersonali ~ rörelse hotelliasjandus hot |else ähvardus; sätta sin ~ i verket ähvardust täide viima; ~full ähvardav

hov I s2 kabi; sõrg hov II [-o:-] s7 õukond, hoov hovdjur s7 zool. kabiloomad; kabjalised hovera [-o-] vi: ~ sig uhkeldama, suu-rustlema

hov | mästare [-o:-] (ülem)kelner, oober;

ülemteener; ~ rätt s3 ülemkohus hovsam mõõdukas hovslagare hobuserautaja hov |täng (naela- v. näpits)tangid hu inter J. aih!, oih! buckle s6 pearätik, -rätt hud s2 nahk; få på ~en naha peale saama; ~ flänga v2 rooskama, piitsutama; ~färg s3 jume, nahavärv; ~ utslag s7 nahalööve; ~veck s7 nahavolt; ~ ömsnlng nahaajamine, kestamine hugad: ~e spekulanter ostuhuvilised hugfäst |a v3 mälestust jäädvustama; ~ else: till ~ av ngn kellegi mälestuseks

hugg s7 1) hoop, löök; vid fi) första ~ et esimesel katsel v. korral; ge ~ på sig pilti, laituseks v. etteheiteks põhjust andma; med kniven i högsta ~ nuga löögivalmis; ett ~ i luften (vädret) huupi rabamine; asjatu püüe; ~ i ~ löök löögi järel; 2) löögijälg, arm; 3) valuhoog, piste hugg |a högg huggit 1) raiuma, lõhkuma; 2) hammustama, purema; 3) haarama, kinni võtma; det är hugget som stucket ükskõik, üks kama kõik; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ för sig enese ette kuh-jama v. kühveldama; ~ i pihta hakkama; ~ in a) ründama; b) sisse raiuma; ~ tag i ngt millestki kinni haarama; ~ till a) järsku lööma, virutama; b) huupi vastama v. ütlema; c) liiga suurt hinda nõudma; ~ are 1) raiuja; 2) saabel; 3) kõnek. vahva poiss; ~järn s7 peitel, purask; ~kubb|e] s2 raiepakk; ~orm s2 rästik; ~ tand kihv hugn|a vi rõõmustama; ~ad rõõm;

rahuldus; ~ e | sam rõõmustav hug| skott [-o-] s7 tuju, kapriis, idee;

~stor suuremeelne huj inter j. viuh!; vilksti!; i ett ~ ühe

ropsuga v. jutiga huk inv.: på ~ kükakil; katten låg på ~

kass oli hüppevalmis; ~a vi: ~ sig (maha) kükitama; küüru tõmbuma huld 1. inv. kaitse, varjupaik; 2. adj. heasoovlik; soosiv, õnnistav huldra sl metshaldjas, metsapiiga hull s7 liha(vus); lägga på ~et (kaalus) juurde võtma; med ~ och hår kõige täiega, koos naha ja karvadega, tükkis saba ja sarvedega; vara vid gott ~ hea tervise juures olema huller om buller läbisegi, segamini hulling kida, kisk

hum neutr. v. utr.: jag har inte den (det minsta) ~ om saken mul ei ole sellest asjast vähimatki aimu human

humaanne, inimlik; heatahtlik, vastutulelik; ~ iora o:-J pl. [-humanitaarteadused; ~ist 1) aj. humanist; 2) humanitaarharu üliõpilane; ~ jstisk humanitaarne, humanitaar-; ~itSr humanistlik, inimsõbralik humbug s2 1) pettus, puru silmapuista-mine; 2) pettur; ~a vi petma, puru silma puistama humla sl kimalane, metsmesilane humle s9, s7 humal; ~ gård tapuaed;

~stör s2 humala- v. tapuritv hummer s2 merivähk, homaar humor [-o-] s9 huumor; ~jstisk humoristlik; ~ lös huumorita, huumorivaene humus s2 huumus

humör s7, harv. s4 tuju, meeleolu; pö gott ~ heas tujus; på dåligt ~ halvas tujus; fatta (visa) ~ pahaseks v. vihaseks saama hund s2 koer; slita ~ pilti, hobuse kombel tööd teha rügama; lara gamla ~ai sitta pilti, vana karu tantsima õpetama; inte döma ~en efter håren välimus on petlik; röda ~ med. punetised; ~aktig koerataoline; ~göra koera-amet; ~ huvud s7: bära ~ för ngt pihl. patuoinas olema; ~koja koerakuut hundra pada

hundracka sl halv. krants, peni hundra |de 1. s6 emf. sada; i~n sadade kaupa; 2. num. sajas; ~|dejdel s2 saiandik; ~faldig sajakordne; ~ kronesedel s2 sajakrooniline; ~ procentig [-o-] sajaprotsendiline hundras s3 koeratõug hundra |tal s7: ett ~ sadakond; i ~ sadade viisi v. kaupa; på ~et teisel sajandil; ~tais sajad; ~tusentafs sajad tuhanded; ~årig adj. saja-aas-tane; ~äring saja-aastane inimene hund I skall s7 koera v. koerte haukumine; ~ spann s7 koerterakend; ~vakt s3 mer. öine vaht (kl. 12—4);.hundvalp

~vaip s2 koerakutsikas; ~vader s7 koerailm; ~år pl. katsumuste aastad; ~äxing bot. kerahein; ~öra pilti. kahekorra käänatud lehenurk hunger s2 nälg; ~n är den bästa kryddan nälg on parim kokk; ~s| nöd s3 näljahäda; ~tärd näljast kurnatud hungr|a vi nälgima; ~ efter berömmelse kuulsuse järele janunema; ~lg näljane; jag är ~ mu kõht on tühi hunner s9 hunn hunnit sup. vt. hinna

hunsa vi kõnek. julmalt v. alandavalt kohtlema; ~ med ngn kedagi näägu-tama, kellegi kallal norima; ~ upp ngn kedagi läbi sõimama hur 1) kuidas?, mismoodi?; ~ så? kuidas nii?; ~ sa? kuidas?, mis sa ütlesid?; eller ~? eks?, eks ole?; du tycker inte om det, eller ~? see ei meeldi sulle, ega ju?; ~ än kuidas ka; ~ kommer det sig? millest see tuleb?; ~ vet du det? kust sa seda tead?; 2) kui; ~ mycket? kui palju?; ~ länge? kui kaua?; ~dan missugune, milline; — t vädret än blir ükskõik missugune ilm ka tuleb hurr: i ett ~ ühe ropsuga v. jutiga hurra 1. inter j. hurraa!; 2. vi hurraa hüüdma, hurraatama; ingenting att ~ för pilti, pole suuremat kiita; ~ rop s7 hurraahüüe hurril s2 kõnek. kõrvakiil hursomhelst ükskõik kuidas, kuidas tahes hurt| frisk ülearu elav v. vilgas; ~ig

väle, nobe, kärmas, vilgas huru v/, hur; ~dan vt. hurdan; ~ ledes, ~som kuidas, mil viisil; ~vida kas

hus s7 maja; hoone; koda; ~et käimla, kemmerg; sonen i ~et perepoeg; en vän i ~et majasõber; var har du hållit ~? kus sa olid v. kolasid?; gå man ur ~e kõik koos v. täies koosseisus (sõja)teele asuma; hålla öppet ~ külalislahke olema; pjäsen drog fullt ~ näidend läks täismajale; ~a sl toatüdruk husar s3 husaar

hus | behov s7: till ~ koduseks tarvituseks, oma tarbeks; kunna ngt till ~ midagi oma lõbuks teha oskama; ~ bonde peremees husch vuih!, ptüi!; ~ vad det gick! on

vast kiirus!; läks alles ruttu! husdjur s7 koduloom husera vi möllama; raevutsema; ~ illa med ngn kellelegi liiga v. viga tegema hus | fader pereisa, -mees; ~fru s2 majaproua, perenaine; ~geräd s7 maja-pidamistarbed

hushåll s7 majapidamine; ~a vi 1) maja pidama; majandama; 2) kokkuhoidlik olema; ~erska majapida-ja(nna), virtin hushålls|göromål pl. majapidamistööd;

~ skola sl majapidamiskool hus j hög majakõrgune; ~ jobbare o-j kõnek. majadega hangeldaja; ~knut s2 majanurk; ~kur s3 kodune ravi; ~lig kodune, kodu-; ~ länga sl 1) pikk maja; 2) majade rida; [-~mans-kost o-j s3 lihtne toit; ~ moder [-pereema, -naine; ~ port s2 paraaduks; ~ rannsakan utr. läbiotsimine; ~röta utr. majavamm husse s2 kõnek. (koera) peremees hus I tomt [-o-] s3 majaplats, -krunt;

~tomte o-j s2 majahaldjas hustru s5 abikaasa, naine hus I undersökning läbiotsimine; ~vill peavarjuta, koduta;

~värd s2 [-majaperemees; ~ ägare majaomanik hut 1. inter j. häbi!; 2. inv.: vet ~! häbi!; lära ngn veta ~ kellelegi viisakat käitumist õpetama; ~a vi; ~ åt ngn kedagi noomima; kellegagi kurjustama; ~ lös häbitu, häbematu hütt|e| s7 kõhklus, kõhklemine; ~la vi

1) kõhklema; 2) narrima, nokkima huttra vi (külmast) värisema v. lõdisema huv s2 käte; kuppel; kapott; ~a sl müts;

tanu; kapuuts huvud s7 pl. ka -en pea; han har ~et på skait pihl. tal on pea õiges kohas; slå (träffa) ~et på spiken naela pea pihta tabama; få ngt i sitt ~ midagi pähe võtma; följa sitt eget ~ omapead v. omamoodi talitama; efter sitt eget ~ oma mõistuse järgi; efter hans ~ tema tahtmise järgi; ställa allting på ~et kõike pea peale pöörama; stiga ngn åt ~et kellelegi pähe hakkama, kellelgi pead segi ajama; över ~ taget (üle)üldse; ülepea; üldiselt; hänga med ~ et norutama; räkna i ~ peast arvutama; han har sitt (ett) ~ för sig tal on oma arvamus; jag har ont i ~et mu pea valutab; ~ arbete s6 1) pea-töö; 2) vaimne töö; ~ beståndsdel s2 peamine koostiosa; ~ bonad s3 peakate; ~bry s7 peamurdmine; göra sig ~ pead murdma; vålla ngn ~ kellelegi peamurdmist valmistama; ~ byggnad s3 peahoone; ~del s2 peaosa; ~drag s7 peajoon; ~duk s2 pearätt, -rätik; ~form o-j s3 1) pea kuju v. vorm; 2) lgv. tegumood; ~gärd s3 peats; ~ kvarter s7 sõi. [-peakorter; ~ led s3 peatee; ~ lös 1) peatu; 2) mõtlematu; ~man 1) voli-taja; 2) peamees; liider; ~mål s7 1)huvudnäring

peaeesmärk; 2) peamine söögiaeg; ~ näring 1) peatoidus; 2) peamine tegevusala; ~ part s3 lõvi- v. põhiosa; ~person s3 peategelane; ~redaktor peatoimetaja; ~roll [-o-] s3 peaosa; ~ rätt s3 põhiroog huvudsak -en peaasi; i ~ peamiselt; ~lig peamine, põhiline; ~ligen peamiselt, põhiliselt, peaasjalikult huvud |sats s3 lgv. pealause; — skål s2 anat. pealuu, kolp, kolju; ~stad pealinn; ~ stupa pea ees; ~ styrka sl peajõud; ~svål s2 peanahk; ~ syfte s6 peaeesmärk; ~ sysselsättning peamine tegevus; ~tanke s2 peamõte; ~tema s6 peateema; ~ton s3 1) muus. põhitoon; 2) lgv. pearõhk; ~ uppgift s3 peaülesanne; ~verb s7 lgv. põhiverb; ~vikt s2 pearõhk; lägga ~ vid ngt millelegi peamist rõhku panema; ~villkor s7 põhitingimus; ~värk s2 peavalu; ~ ämne s6 peaaine; ~ ändamål s7 peaeesmärk hux flux ülepeakaela; otsekohe; jalamaid; ge sig ~ i väg ülepeakaela minema tormama hy s3 jume

hyacint s3 bot. hüatsint hubble s6 van. hütt, onn, hurtsik hybrid s3 hübriid hybris utr. ülemeelikus hyckl|a vi silmakirjatsema; ~ande silmakirjalik; ~are silmakirjatseja, silmakirjateener; ~ eri silmakirjatsemine hydda sl onn, hütt hydra sl zool. hüdra hüdraulisk lüüs., tehn hüdrauliline hiidrat s7, s4 keem. hüdraat hyena sl zool. hüään hyende s6 van. padi; lägga ~ under lasten pilti. (mingit pahet) soodustama hyfs inv. vt. ~ning; det är ingen ~ på det sel pole nägu ega tegu; ~a vi 1) kombeid peenemaks v. paremaks tegema; 2) mat. lihtsustama; ~ en ekvation võrrandit lihtsustama; ~ad adj. p. heade kommetega, viisakas, hästikasvatatud, siivus; ~ ning hea kasvatus, viisakus, siivsus hygga vi: ~ sig kõnek. paremaks v.

viisakamaks muutuma hygge s6 raiesmik; raie hygglig 1) lahke, hea; 2) kena, korralik;

till ~ t pris mõistliku hinnaga hygien s3 hügieen; ~ isk hügieeniline hyla vi kõnek. ulguma hylla I sl riiul; lägga ngt på ~ n pilti.

midagi kalevi alla panema hyll|a II vi 1) austama, tervitama; 2) truudust vanduma; 3): ~ sig till ngn

kellessegi kiinduma hyile s6 bot. katteleht hyllning 1) austus, austamine, tervitamine; 2) truudusvanne hylsa sl 1) hülss; kest, tupp, kapsel,

kihn; 2) bot. kaun hymen inv. 1) müt. Hymenaios; 2) pilti.

abielu; 3) anat. hüümen, neitsinahk hymn s3 koraal; hümn, kiidulaul hynda sl emane koer, lita, hatt hyperbel s3 mat. hüperbool hyper|bol [-o:-] s3 hüperbool, liialdus; ~ bolisk hüperboolne; — modern [-o-] ülimoodne hypno|s [-o:-] s3 hüpnoos; ~tisera

hüpnotiseerima hypotek s7 hüpoteek hypotenusa [-o-] sl mat. hüpotenuus hypote|s [-o-] s3 hüpotees; ~tisk

hüpoteetiline, oletuslik hyr |a 1. sl 1) üür; 2) mer. tööleping; palk; 2. v2 üürima; att ~l välja üürida!; ~ in sig hos ngn kellegi juurde üüriliseks minema; ~bil s2 takso

hyres| bidrag s7 üüriabiraha; ~fri: bo ~ tt üüri maksmata elama; ~ gäst s3 üüriline, üürnik; ~värd s2 üürija, üürileandja hyrkusk s2 voorimees hysa v3 1) tundma; ~ illvilja mot ngn kellegi vastu pahameelt tundma; ~ förhoppningar lootusi hellitama; 2) ulualust v. peavarju andma hyska sl aas, öös; klara ~n asja jutti ajama

hyss s7: ha ngt ~ lör sig vallatusi v.

tempe tegema hyssj [hüšš] inter j. kuss!; ~a vi kuss!

v st! hüüdma hysta vi (palli ims) õhku viskama hyster| s3, s4 hüsteeria hyster|iker hüsteerik; ~isk hüsteeriline

hytt s3 1) kabiin; 2) kajut

hytta I sl metallurgiatehas; kõrgahi

hytta II v3 vt. höta

hyv|el s2 höövel; ~la vi hööveldama;

Di/f/, lihvima hå inter j. ah!; oh!; ojah! håg s3 meel, mõte; lust, tahe; tung, kalduvus; glad i ~en rõõmsameelne; det leker honom i ~en att göra det tal mõlgub mõttes v. on himu seda teha; slå ngt ur ~en midagi peast välja viskama; ~ad adj. p.: jag är inte ~ att göra det mul ei ole tahtmist seda teha: ~komst [-o-] s3 mälestus; -~lös osavõtmatu; loid hål s7 auk; ta ~ på ngt millessegi auku tegema; ~a sl 1) koobas, urgas; 2}`hèlfot

õõs; ~fot jalakurk; ~ig auklik; ~kõrt s7 perfokaart

håf| s7 1) vahemaa, kaugus; på långt ~ kaugel; kaugelt; 2) siht, suund; från alla ~ igast suunast; de gick åt var sitt ~ igaüks läks ise suunas; 3) peatuskohti 4) haare; iå ~ på ngn kedagi oma võimusesse haarama; 5) valuhoog, piste

ihålla höll hållit 1) hoidma, pidama; tagasi hoidma, kinni pidama; ~ tätt a) vett pidama; b) suud pidama; ~ en tidning ajalehte tellima; 2) sisaldama, mahutama; 3) seisma; seisma jääma, peatuma; 4) hoiduma; suunduma; 5) püsima; viibima; 6) (rõhul, abisõnadega): ~ av a) lugu pidama, armastama, kalliks pidama; b) eemal hoidma; eemale hoiduma; kõrvale pöörduma; ~ efter järele valvama v. vaatama; ~ emot a) vastu pidama; b) vastu hakkama; ~ fast kinni hoidma; ~ fram ette sirutama; ~ för ees hoidma; ~ för öronen kõrvu kätega kinni katma; ~ i a) kinni hoidma; toetuma; b) edasi kestma; regnet håller i vihm kestab edasi; ~ ifrån: ~ ifrån sig endast eemal hoidma; ~ igen a) vastu pidama; b) kinni panema v. hoidma; ~ ihop kokku v. koos hoidma; ~ in a) peatama, kinni pidama; b) sisse tõmbama; c) mer. tüürima, suunduma; ~ inne a) sees hoidma; b) kinni pidama; c) endale hoidma, vaikima; ~ med nõustuma, poolt olema; ~ på midagi parajasti tegema v. tegemas olema; vad håller du på med? mida sa praegu teed?; han höll på att drunkna ta pidi äärepealt ära uppuma; ~ till viibima, olema; var håller du till? kõnek. kus sa kolad?; ~ undan kõrvale pöörama; ~ upp a) üleval hoidma; b) lahti hoidma; c) järele jätma, lakkama; när det håller upp kui vihm üle jääb; ~ uppe vee peal hoidma; ~ uppe modet tuju üleval hoidma; ~ ut vastu pidama, välja kannatama; ~ över ülal(pool) v. kohal hoidma; 7): ~ sig: ~ sig või med ngn kellegagi hästi läbi saama; ~ sig för skratt naeru tagasi hoidma; ~ sig med bil autot omama; ~ sig till ngt millegi juurde jääma

håll |are hoidja, hoidik; pide; konks; sang; ~as dep. hölls hållits 1) viibima, olema; 2): låta ngn ~ kedagi oma tahtmise järgi olla v. toimida laskma; — bar vastupidav, püsiv, kestev; ~ en hoitud; helt och hållet täiesti, taielikult; — fast vastupidav, tugev; ~ fast-

het vastupidavus, tugevus; ~ fasthetslära iüüs. tugevusõpetus; ~hake s2: jag har en ~ på honom pilti, ta on mul peos

håil|ning 1) kehahoid, rüht; 2) seisukoht, suhtumine; 3) enesevalitsus; 4) vastupidavus, püsivus; ~ningslös iseloomutu, kõikuv, püsimatu; ~plats s3 (bussi jms.) peatus(koht); ~punkt s3 tugipunkt; pihl. seisukoht

hål I rum s7 õõnsus; ~slag s7 perforaa-tor; ~söm s2 pilu; ~ timme s2 (koolis) vaba tund; ~väg s2 kitsastee; ~ögd aukus v. aukuvajunud silmadega

hån s7 pilge, mõnitus, irvitus; ~a vi pilkama, mõnitama, irvitama; ~flin s7 vt. hångrin; ~full pilkav jne.

hång|el s7 patsutamine; käperdamine; ~ la vi patsutama; käperdama

hån I grin s7 irve, irvitus; ~ grina vi irvitama; ~ le pilkavalt v. ironiseerivalt naeratama v. muigama; ~ skratta vi pilkavalt v. ironiseerivalt naerma, irvitama

hår s7 kollekt, juuksed; karvad; sätta upp ~et soengut tegema; just på ~et karvapealt; det var (hände) på ~et att jag ... äärepealt pidin ma ...; på ett ~ når äärepealt, karvapealt; han skaffar mig gråa ~ ta teeb mu juuksed halliks; komma i ~ på varandra karvupidi kokku minema; fålla (tappa) ~ karva ajama; hans liv hängde på ett ~ ta elu rippus juuksekarva otsas; ~a vi: ~ av sig karva ajama; ~ ner karvaseks tegema; ~ bevuxen karvane, karvakasvanud

hård 1) kõva, tugev; 2) raske, ränk; 3) vali, range; kalk; karm; sätta hårt mot hårt jõule jõuga vastama; ta det inte så hårtl ära seda nii väga südamesse võta!; ~a ägg kõvakskeedetud munad; han hade ~ måge, han var ~ i magen ta kõht oli kinni; ~agad raskesti kasvatatav; ~ arbetad raskesti töödeldav,; ~ bränd 1) raskesti põletatav; 2) kõvasti põlenud; ~ fjällad 1) raskesti puhastatav; 2) pihl. visa, vintske; järeleandmatu; en ~ brottsling paadunud kurjategija; ~ frusen kõvakskülmunud; ~för tugev, kõva; ~handskarna pl.: ta i med ~ karmi käega toimima; ~het 1) kõvadus; karedus; 2) valjus, rangus; kalkus; karmus; ~hjärtad kõva südamega, kalk; ~hudad paksu nahaga; ~hänt karmi käega; ~ kokt kõvakskeedetud; ~ na vi 1) kõvenema, kõvaks muutuma; 2) kalgistuma; ~nackad adj. p. kangekaelne; jonnakashårdragen

171

hämfa

hår I dragen pilti, otsitud, meelevaldne hård I smält 1) raskesti seeditav; 2) raskesti sulav (metalli kohta)-, ~valuta sl kindel v. stabiilne valuuta hår I fin juuspeen; — frisör juuksur; ~ frisörska naisjuuksur; ~färg s3 juuste värv(us); ~ fäste s6 juustepiir; iodna upp till ~ t kõivuni punastama; ~ ig karvane; ~ klippning juukse-lõikamine, -lõikus; ~ klyver| pilti. juuksekarvalõhestamine; ~ lock [-o-] s2 juukselokk, -kihar; ~ piska sl aj. pats, palmik (mehel); ~ resande õudne, hirmuäratav; ~rör s7 kapil-laartoru

hårs I mån: inte en ~ båttre mitte karvavõrdki parem hår I strå s6 juuksekarv hårt 1. adj. vt. hård; 2. adv. 1) kõvasti; 2) rängalt; 3) rangelt; karmilt; lara ~ Iram med ngn kellegi vastu karm olema; det satt ~ åt see oli ränk hår |test s2, ~ tofs s2 juuksetutt; ~upp-

sättning soeng håv s2 1) kahv, natt; 2) kirikukott; gå med ~en pilti, kiitust otsima; ~a vi kahvaga v. nataga püüdma; ~ in koguma; endale kahmama; ~ upp välja õngitsema håvor pl. annid, kingid häck I s2 1) hekk; 2) spaleer; bilda ~ spaleeri moodustama; 3) sport, tõke; 110 m ~ 110m tõkkejooks häck II s2 1) (vankri)redel; 2) (sööda)

sõim; 3) murd. puur, varbkast häcka vi hauduma; pesitsema häckla 1. sl linahari; 2. vi (linu) harjama,

sugema; pilti, näägutama häcklöpning tõkkejooks häda vi teotama; laimama hädan van. siit; skiljas ~ siit ilmast lahkuma; vik ~/ kao siitl; ~ efter siitpeale, edaspidi; ~ gången surma läbi v. siit ilmast lahkunud häd|are teotaja; laimaja; ~else teotus;

laim; ~ isk teotav; laimav hätt|a 1. sl vt. häftplåster; 2. vi 1) bro-šeerima; 2) külge kinnitama; 3) külge kleepuma; 4): ~ i skuld till ngn kellelegi võlgu olema; ~e s6 vihik häftig äge, käre

häft| plåster s7 kleepplaaster; ~ stift

rõhknael, knopka häger s2 zool. haigur hägg s2 toomingas

hägn s7; vara i ngns ~ kellegi kaitse all olema; i ~ av ngt millegi varjus v. katte all; ~a vi kaitsma; varjama; ~ad

s3 aed, tara hägr|a vi kangastuma, terenduma; ~ing kangastus, terendus

häkt|a 1. sl haak; 2. vi 1) kinni haa-kima; ~ upp a) (millegi) külge haa-kima; b) lahti haakima v. tegema; 2) vahistama, vangistama; ~e s6 vangla; arestimaja; sitta i ~ vangis istuma häl s2 (jala)kand; i ~arna på ngn kellegi kannul ha||are varastatud asjade varjaja; ~eri

varastatud asjadega kaubitsemine hälft s3 pool; till ~ en pooleldi, pooleks; bättre ~, äkta ~ kõnek. õrnem pool, teinepool hälgångare zool. tallulkõndija häll s2 1) kalju; 2) (kivi)plaat hälla I sl 1) tripp; 2) kammits hälla II v2 kallama, valama; ~ på juurde kallama v. valama; det häller ned vihma valab alla hälleberg s7 kaljumägi; bygga på ~et pilti, kalju peale rajama; alla våra varningar var sådda på ~ et kõik meie hoiatused olid tuulde visatud hällre vt. hellre

hällregn s7 vihmavaling, paduvihm;

~a vi paduvihma sadama hällristning kaljukiri hälsa I sl tervis

häls|a II vi tervitama, teretama; ~ god morgon tere hommikust ütlema; ~ hem! tervita(ge) koduseid!; nu kan vi ~ hem nüüd on meil lips läbi; låta ~ sõna saatma; ~ på külastama; ~ning tervitus hälsnings | anförande s6 tervituskõne; ~ord pl. tervitussõnad; ~tal s7 tervituskõne

hälsö| bringande tervistav; ~ brunn s2, ~ källa sl tervis veeallikas; ~ sam tervislik; ~skäl s7: av ~ tervislikel põhjustel; ~ vådlig tervistkahjustav; ~vård s2 tervishoid hälta sl lonkamine

hämma vi pidurdama, pärssima; tõkestama, takistama; aeglustama; — sina tårar pisaraid tagasi hoidma v. alla neelama

hämn|a vi kätte maksma v. tasuma; ~are kättemaksja, tasuja; ~as vi dep. vf. hämna hämnd s3 kättemaks, tasumine; ropa på ~ kättemaksu järele kisendama; ~en är ljuv kättemaks on magus; ~ begär s7 kättemaksuiha; ~ girig, ~ lysten kättemaksuhimuline; ~ lystnad vt. hämndbegär hämningslös ohjeldamatu, taltsutamatu hämpling zool. kanepilind hämsko s5 pidur (ka pilti.); lägga (sõtta) en ~ på ngt midagi pidurdama v. aeglustama hämta vi 1) tooma; låta ~ läkare arsti`hän

järele saatma; 2) ammutama, võtma; ~ andan hinge tõmbama; ~ mod julgust koguma; ~ sig toibuma hän: vart skall du ~? kuhu sa lähed?;

~ mot poole, suunas hända v2 juhtuma, toimuma, sündima; det kan nog ~ see võib küll nii olla; det må vara hänt olgu peale, las olla; mis seal ikka; ~ sig juhtuma; ~ vad som ~ vill juhtugu mis tahes händelse juhtum, sündmus; juhus; av en ~ juhuslikult; i' ~ av behov vajaduse korral; i alla ~r igal juhul; igatahes; i den ~ att... juhul kui...; ~ diger sündmusrikas; ~ fattig sünd-musvaene; ~ förlopp [-o-] s7 sündmuste käik; ~ lös sündmusteta; ~ utveckling sündmuste areng; ~vis juhuslikult händer pl. vt. hand

händig 1) osav; 2) käepärane, praktiline hänemot prep. suunas, poole; ~ våren

kevade poole hänfaren möödunud, kadunud, läinud hänför |a v2 1) (millegi juurde) arvama; ~ sig till ngt millegi juurde kuuluma; 2) võluma, hurmama; ~ande võluv, hurmav; ~bar (millegi juurde) arvatav; ~ else vaimustus; ~ lig vt. ~ bar häng neutr. 1) kõnek. viibimine; ringi-laskmine; 2) sport.: ha ~ på ngn kellegi kannul olema hänga v2 1) riputama; rippuma; ~ näsan över boken ninapidi raamatus olema; ~ läpp mossis olema; stå och — vedelema, logelema; ~ av sig ytterkläder üleriideid seljast võtma ja üles riputama; ~ efter ngn pilti. kellegi järel jooksma; det är på honom som det hänger see oleneb temast; — på ett hår juuksekarva otsas rippuma; 2) üles pooma; 3) (rõhul, abisõnadega): — fram välja v. nähtavale riputama; ~ i a) püsima; b) jätkama; ~ ihop: jag hänger knappt ihop ma seisan vaevu jalul; hur hänger det ihop? kuidas see kokku klapib?; de hänger ihop som ler och långhalm nad on (koos) nagu sukk ja saabas; ~ med sammu pidama; ~ upp: ~ upp sig på ngn pilti, kellegi küljes rippuma; ~ över: barn hängde honom över med frågor lapsed külvasid ta küsimustega üle häng I ande

rippuv; ~are nagi; riidepuu; ~ björk s2 bot. Ieinakask; ~bro s2 rippsild; ~e s6 bot. urb; ~färdig: se ~ ut tujutu olema; ~ig 1) lõtv; 2)

viril, põdur

hängiv |a: ~ sig anduma; end pühen-

dama; ~else andumus; ~en 1) andunud; 2) truu, ustav häng|lås s7 tabalukk; ~matta sl võrkkiik; ~ning poomine; ~part| s4 sport, katkestatud partii hängsle s6 traksid hängväxt s3 ronitaim hänryck|a v3 vaimustama; võluma, kütkestama; ~ning vaimustus; ~t vaimustatud

hän I seende s6 seisukoht; suhe; i tekniskt ~ tehnilisest seisukohast; med (i) ~ till suhtes; i så ~ selles suhtes; ~ skjuta: ~ ngt till ngn midagi kellegi otsustada v. hooleks jätma; ~ syfta vi vihjama, mõista andma; viitama hänsyn s9 tähelepanu; austus; arvessevõtt; ta ~ till ngt midagi arvesse võtma v. silmas pidama; med ~ till silmas pidades, arvestades hänsyns I full tähelepanelik; peenetundeline; ~ lös hoolimatu hän|tyda v2: ~ på ngt millelegi osutama v. vihjama v. viitama; ~ tydning vihje; viide; ~visa vi viitama, juhtima, juhatama; ~visning viide, juhatus; ~ vända v2: ~ sig till ngn kellegi poole pöörduma; ~vändelse pöördumine; sooviavaldus häpen hämmastunud, jahmunud; ~het

hämmastus, jahmatus häpna vi hämmastama; ~d s3 hämmastus, jahmatus; ~ ds | väckande hämmastav, jahmatamapanev här I s2 van. malev

här II adv. siin; så ~ nii(moodi), nõnda;

~ och var siin ja seal härad s7, s4, s6 kreis; ~s| domare kreisi-v. ringkonnakohtunik; ~s| hövding kreisifoogt härav sellest, siit härbre s6 ait

härbärg|e s6 öömaja, ulualune; ~era

öömaja v. ulualust andma härd s2 lee, kolle (ka pilti.) härd|a vi karastama (ka tehn.); ~ ut välja kannatama, taluma; ~ ig vastupidav, tugev här I efter siitpeale; ~emot seevastu härförare väejuht

här I förleden hiljuti; ~i selles; ~ ibland sealhulgas; ~ ifrån siit ~ igenom [-o-] selle läbi, seetõttu härj|a vi rüüstama, laastama; möllama;

~ningstäg rüüsteretk härjämte peale selle; sealjuures; samal ajal

härkomst [-o-] s3 päritolu

härled |a v2 tuletama; ~ sig tulenema;

pärinema; — ning lgv. tuletus

härledning sõj. väejuhatushärlig

härlig oivaline, töre; sulnis; ~het toredus, hiilgus; hela ~en kogu kupatus härma vi matkima, järele tegema, jäljendama; osatama härmed sellega, seega; ~ gick han seepeale v. nii ta läks härnad s3 aj. sõjaretk härnäst järgmisel korral; lähemal ajal;

vänta ~l oota järgmise korrani! härold [-o-] s3 aj. heerold härom [-o-] 1) sellest, selle üle; 2) siit mööda; ~ dagen hiljuti, mõne päeva eest; ~ kring siin ümberringi, siin läheduses; ~sistens hiljuti, veidi aja eest; ~ året mõne aasta eest härpå selle peale; pärast seda; ~ blev

det paus pärast seda tekkis paus härröra v2 tulenema, pärinema härs: ~ och tvärs risti-rästi, risti-põiki härska vi valitsema; ~ nde valitsev;

~re valitseja; ~rjnna valitsejanna härsken 1) läpastanud, kopitanud; 2)

kõnek. pohmeluses härsklyst|en valitsemishimuline; ~nad

valitsemishimu, -iha härskna vi läpastama, kopitama här I skri s6, s7 sõjakisa; ~s| makt s3 aj.

sõjajõud, -vägi härstam |ma vi pärinema; ~ning päritolu

här|städes siin; ~tappad siin villitud; ~till seepeale, selle peale; peale selle; selleks; ~ under siin all; sealhulgas; sel ajal; siinjuures; ~ur sellest; siit; ~utjnnan selles, selles suhtes; ~ utöver peale selle härva sl (lõnga)viht; pihl. sasipundar,

segane lugu här I varande siinne, kohalik; ~vid siinjuures; selle juures; ~vidlag seejuures; ~at siia(poole); selle üle; selle kohta; ~ över selle üle; selle peale hässja 1. sl põll. kärbis; 2. vi kärbisele panema

häst s2 hobune; ratsu; till ~ ratsa; sätta sig på sina höga ~ar pilti, uhkeks minema; man skall inte skåda given ~ i munnen vs. kingitud hobuse suhu ei vaadata; ~ave| s2 hobusekasvatus; ~djur pl. hobuslased; ~hov s2 hobusekabi; ~hovsört s3 bot. paiseleht; ~ kraft s3 hobujõud; ~ krake s2 hobusekronu, setukas; ~kur s3 pihl. liiga suurte annustega ravimine; ~ minne s6 kõnek. hea mälu; ~ ras s3 hobusetõug; ~sko s5 hobuseraud; ~ skojare [-o-] parisnik; ~ tagel s7 hobusejõhv hätsk vaenulik; vihane; tige, õel hätta sl kapuuts; karbus häv|a v2 1) tõstma; kergitama; sjön

häver laine käib kõrgelt, 2) jur. tühistama; 3) kõnek. viskama, heitma; 4) hajutama (kahtlusi jms.); 5) (rõhul, abisõnadega): ~ i sig sisse ajama; õgima; ~ upp vt. upphäva; ~ ur sig pilti, suust välja ajama; 6); ~ sig tõusma, kerkima; ~arm s2 tehn. hoob; ~as v2 dep. kerkima; ~bom s2 vt. hävstång hävd s3 1) jur. omandiõigus; 2) tava, komme; enligt gammal god ~ vana hea kombe kohaselt; gå till ~ema ajalukku minema hävd |a vi 1) väitma, kinnitama; 2) (oma õigusi jms.) kaitsma; ~ sig vastu pidama, välja kannatama; ~a|teck-ning vt. historieskrivning; ~ vunnen kombekohane, harjumuslik hävert s2 sifoon(toru) hävstång hoob, kang

häx|a sl nõid; ~ brygd s3 nõiajook; ~eri nõidumine, nõidus; ~kittel s2 pihl. nõiakatel; ~ mästare nõid, võlur hö s4 hein; ~ bärgning heinategu höft I s3 puus; ~er låst! sport, käed puusa!; ~ben s7 puusaluu; ~hållare vöö; korsett höft II: på en ~ umbes, umbkaudu hög I s2 1) hunnik, kuhi; virn, riit; ta ett exempel ur ~ en huupi näidet esitama; en hei ~ bekanta suur hulk tuttavaid; 2) haua- v. kalmuküngas, kääbas hög II adj. 1) kõrge; det år ~ tid att gå on ülim v. viimane aeg minema hakata; spela ett ~ t spel pilti, riskantset mängu mängima; 2) vali, kõva (hääle kohta) hö| gaffel s2 heinahang hög I akta vi austama, lugu pidama; ~ aktning austus, lugupidamine; ~ aktningsfullt austusega, lugupidamisega; ~ aktuell äärmiselt aktuaalne; ~barmad rinnakas; ~ buren: med — buret huvud püstipäi; —djur s7 suuruluk; pihl. suur v. tähtis nina; ~ dragen kõrk, upsakas; ~ effektiv väga mõjus v. tõhus högeligen äärmiselt

höger 1. adj. parem(poolne); på min högra sida minust paremal; min högra hand mu parem käsi (ka pihl.); 2. adv.: ~ om! parem pool!; göra ~ om paremale pöörduma; 3. s9 1) parem pool; från ~ paremalt; till ~ om ngt millestki paremal; 2) -n parempoolsed; rösta med ~n parempoolsete poolt hääletama; 3) sport.: en rak ~ parem-sirge; ~back s2 sport, paremkaitsja; ~ halvback s2 sport, parem-pool-kaitsja; ~hänt paremakäeline; ~ inner sport, paremsisemine; ~ styrdhögersväng

paremalt juhitav (auto kohta)-, ~sväng s2 parempööre, pööre paremale; ~tra-fjk s3 parempoolne liiklus; ~ ytter s2 sport, paremäär hög |tjäll s7 kõrgmäestik; ~form [-o-]: i ~ kõrgvormis; ~ frekvens s3 ei. kõrgsagedus; ~frekvent ei. kõrgsage-duslik; pihl. väga sage(dane); ~färd s3 uhkus, kõrkus; ~ färdig uhke, kõrk högfärdsblåsa sl ennast täis v. kõrk inimene

högförräderi riigireetmine hogg impf. vt. hugga hög|gradig 1) kõrgekraadiline; 2) intensiivne; ~grön ereroheline; ^halsad pikakaelaline; ~het 1) kõrgus; 2) ülevus, üllus; ~ hus s7 kõrghoone; ~ intressant äärmiselt huvitav; ~klackad kõrge kontsaga; — klassig kõrgeklassiline; ~ kvarter s7 peakorter; ~land geogr. mägis- v. kiltmaa; ~ ljudd valjuhäälne; ~ländare šoti mägis-maalane; ~länt kõrgel asuv; ~mod kõrkus, upsakus, uhkus; ~ modern

ülimoodne; ~ modig kõrk, upsakas, uhke; ~ målsbrott [-o-] s7 riigireetmine; riiklik kuritegu; ~mäld adj. p. valjuhäälne; ~ prosa sl kõrgproosa högre komp. (vt. hög II) 1) kõrgem; i allt ~ grad üha suuremal määral; 2) valjem, kõvem; tala ~ kõvemini v. valjemini rääkima hög |rest pikakasvuline; ~röd erepunane; ~röstad vt. ~ljudd; ~sinnad, ~sint suuremeelne, üllas; ~sjö s2 avameri; ookean; ~ skola sl kõrgem kool, kõrgkool; ~ slätt s3 geogr. platoo, lavamaa; ~ sommar [-o-] s2 südasuvi; ~ spänn: på ~ pihl. väga põnevil; ~ spänning el. kõrgepinge högst 1. adj. superi, (v/, hög II) kõige kõrgem; 2. adv. kõige enam, ülimalt hög I stämd pihl. ülevas meeleolus; pidulik; ~ svenska utr. rootsi kirjakeel; ~säsong [-o-] s3 kõrghooaeg; ~säte s6 aukoht; ~t 1) kõrgelt; 2) valjult, valju häälega; ~talare valjuhääldaja högtflygande kõrgelennuline högtid s3 püha, pidu; ~lig pühalik,

pidulik; ~lighållande pühitsemine högtids I blåsa sl nai j. peokleit; ~dag s2 pidupäev; ~ dräkt s3 peoriietus; ~ firande 1. s6 pidutsemine; 2. adj. pidutsev; ~ klädd adj. p. peoriietes hög | trafik s3 tihe liiklus; ~ travande kõrgelennuline, ülespuhutud; ~ tryck s7 1) tehn. kõrgrõhk; meteor, kõrgrõhkkond; 2) trük. kõrgtrükk; 3): arbeta för (urtder) ~ täie auruga töötama

högt I stående: kulturellt ~ kõrge kultuuritasemega; ~ svävande kõrgelennuline

hög I tyska -n ülemsaksa keel; ~ vatten s7 kõrgvesi; ~vilt s7 suuruluk; ~ vis hunniku- v. kuhjakaupa hög I välboren [-o:-] kõrgestisündinud; ~ växt pikakasvuline; pikk; ~ vördighet kõrgeausus; ~ättad kõrgest soost; ~ önsklig: befinna sig i ~ välmåga end ülihästi tundma höj |a v2 tõstma, kergitama; ~ sig tõusma, kerkima; ~bar tõstetav, kergitatav

höjd s3 1) kõrgendik, küngas; 2) kõrgus; laiuskraad; stå på ~en av sin bana oma karjääri tipul olema; i ~ med ngt millegagi ühel tasemel; på sin ~ kõige rohkem, äärmisel juhul; det är väl ändå ~ en! see on juba liig! höjd |hopp [-o-] s7 kõrgushüpe; ~led: j` ~ vertikaalselt; ~läge s6 muus. kõrge register; ~ mätare kõrguse-mõõtja, altimeeter; ~ skillnad s3 kõr-gusvahe

höjning 1) tõstmine; tõus; 2) kerkimine,

kõrgenemine hök s2 kanakull; ~ och duva kullimäng hökare vürtspoodnik hö|lada sl heinaküün; ~lass s7 heinakoorem

hölj |a v2 katma; peitma; sisse mähkima;

~e s6 käte; vaip höll impf. vt. hålla

hölster s7 1) püstolitasku; 2) bot. tupp höna sl kana; ägget vill lära ~n värpa

muna õpetab kana höns s7 pl. kanad; hon vill alltid vara högsta ~et (i korgen) ta tahab alati silma paista; ~ave| s2 kanakasvatus; ~er j kanala; ~ fåglar pl. kanalised; ~gård s2 kanala; ~ hjärna sl pihl. kanapea; ~ minne s6 halb mälu; ~ skötsel s9 kanakasvatus; ~ägg s7 kanamuna

höra I v2 kuuluma; det hör inte till saken see ei kuulu asja juurde; ~ ihop kokku kuuluma hör |a II v2 kuulma; jag har aldrig hört på maken ma pole kunagi midagi selletaolist kuulnud; låt ~! läse kuulda!; det låter ~ sig see tundub üpris mõistlik olevat; ~ sig för järele pärima v. kuulama; låta ~ av sig endast kuulda v. elumärki andma; ~ efter järele kuulama; hör in i morgon! astu homme läbi ja kuula järele!; ~ på kuulama; ~ upp tähelepanelikult kuulama; hör upp! tähelepanu!; det har hört upp med att regna vihmasadu on lakanud, vihm on üle läinud;hörbar

~bar kuuldav; ~håll s7: inom — kuuldekauguses; utom ~ väljaspool kuuldekaugust; ^ lur s2 (telefoni) kuuldetoru hörn s7 nurk; i ~et nurgas; nurgal, nurga peal; vika om ~ et ümber nurga minema; ~a sl 1) kõnek. vt. hörn; 2) sport, nurgalöök; ~ hus s7 nurgamaja; ~ sten s2 nurgakivi; ~tand silma-hammas

hör |sai s2 auditoorium, loengusaal; ~sam sõnakuulelik; ~samma vi sõna kuulama, sõnakuulelik olema hörsel s2 kuulmine; ~gång s2 anat. kuulmekäik; ~ minne s6 kuulmismälu; ~ sinne s6 kuulmismeel hör I sägen kuuldus; ~vidd utr. kuulde-kaugus

hö I skulle s2 heinalakk; ~ skörd s2 heinategu; heinasaak; ~s|atter s2 heinategu, -aeg

höst s2 sügis; i ~ tänavu sügisel; i ~ as möödunud sügisel; om ~en (~arna)

sügiseti; på ~en sügisel; till ~en tänavu v. tuleval sügisel; ~a vi (saaki) koristama höstack s2 heinakuhi höst|dagjämning sügisene pööripäev; ~ kanten: på ~ sügise poole; ~lig sügisene; ~säd s3 talivili; ~termjn s3 sügissemester höta v3; ~ åt ngn med näven kellelegi

rusikat näitama hö [tapp s2 heinatuust; ~tjuga sl heina-hang; ~ torgskonst [-o- -o-] s3 madalatasemeline kunst; soperdis höva|n: över ~ ülemäära, liiga, liialt; ~s v2 dep. sobima, kohane v. sünnis olema hövding pealik, juht hövisk van. viisakas; siivus; sünnis hövitsman van. väejuht hövlig viisakas; ~het viisakus; ~t viisakalt

hö|volm [-o-], ~välm s2 heinasaad

I

I, i I -(e)t -n, def. pl. -na I, i (kirjatäht)-, sätta pricken över i(t) pilti, i-le punkti panema I II van. teie

i III prep. sees, -s; sisse, -sse; ~ det att sel ajal kui, sellal kui; ~ det hela üldiselt; ~ lag förbjudet seadusega keelatud; ~ och för ngt millegi pärast; mingil otstarbel; ~ och för sig iseeneses^); ~ och med detta sellega; ~ stället för ngt millegi asemel; dö ~ cancer vähki surema; få ~ present kingituseks saama; klockan år tio ~ tolv kell saab kümne minuti pärast kaksteist; vad har du ~ lön? palju sa palka saad?; siuta ~ en spets teravikuga lõppema; sticka ~ brand põlema pistma; vi stannade ~ två veckor me jäime kaheks nädalaks; han bodde ~ Stockholm ~ tio år ta elas Stokholmis kümme aastat iakttag |a (iaktta) 1) vaatlema; 2) järgima, (kinni) pidama; ~are vaatleja; ~else vaatlus; tähelepanek; ~ else|-förmåga sl tähelepanuvõime ibis s2 zool. iibis

ibland 1. prep. seas, hulgas; sekka, hulka; mitt ~ dem otse nende keskel; 2. adv. (vahete)vahel, mõnikord icke ei, mitte; ~ desto mindre sellest hoolimata; ~ för intet mitte ilmaasjata; i ~ ringa grad üsna suurel määral; ~ ännu veel mitte; ~-angreppspakt s3 mittekallaletungileping; ~ -rökare mittesuitsetaja

id I s2 zool. säinas

id II s2 van. tööd ja tegemised, askeldused, rahmeldused idag (1 dag) täna; vad är det för dag ~ ?

mis päev täna on? idas iddes itts dep. viitsima, vaevuma, vaevaks võtma; han ids inte stiga upp ta ei viitsi üles tõusta ide s6 (karu jms.) tal vekoobas; ligga i ~

talveunes olema (ka pihl.) idé s3 idee; det är ingen ~ att göra det pole mõtet seda teha; jag har ingen ~ hur frågan skall lösas mul pole aimugi, kuidas see küsimus tuleks lahendada; han har sina ~er tal on kummalised ideed v. mõtted ideal 1. s7 ideaal, paleus; 2. adj. ideaalne; ~isera idealiseerima; ~Isk ideaalne; ~jstisk idealistlik; ~itet ideaalsus ideell ideeline, aateline idéfattig mõttevaene idegran s2 bot. jugapuu idel [i:-] inv. puhas, selge; han var ~ solsken pihl. ta säras nagu päike; vara ~ öra pihl. pingsalt kuulama; av ~ avundsjuka puhtast kadedusest idelig pidev, alaline; ~en ikka ja jälle,

alatasa, ühtelugu, üha, aina klentifi | era identifitseerima; ~ ering,

— katton identifitseerimine ident | isk identne; ~ it?t identsus identitetskort s7 isikutunnistus ideo|logi [-o- -o-] s3 ideoloogia; ~logisk [-lo:-] ideoloogiline hörbar

~bar kuuldav; ~håll s7: inom — kuuldekauguses; utom ~ väljaspool kuuldekaugust; ^ lur s2 (telefoni) kuuldetoru hörn s7 nurk; i ~et nurgas; nurgal, nurga peal; vika om ~ et ümber nurga minema; ~a sl 1) kõnek. vt. hörn; 2) sport, nurgalöök; ~ hus s7 nurgamaja; ~ sten s2 nurgakivi; ~tand silma-hammas

hör |sai s2 auditoorium, loengusaal; ~sam sõnakuulelik; ~samma vi sõna kuulama, sõnakuulelik olema hörsel s2 kuulmine; ~gång s2 anat. kuulmekäik; ~ minne s6 kuulmismälu; ~ sinne s6 kuulmismeel hör I sägen kuuldus; ~vidd utr. kuulde-kaugus

hö I skulle s2 heinalakk; ~ skörd s2 heinategu; heinasaak; ~s|atter s2 heinategu, -aeg

höst s2 sügis; i ~ tänavu sügisel; i ~ as möödunud sügisel; om ~en (~arna)

sügiseti; på ~en sügisel; till ~en tänavu v. tuleval sügisel; ~a vi (saaki) koristama höstack s2 heinakuhi höst|dagjämning sügisene pööripäev; ~ kanten: på ~ sügise poole; ~lig sügisene; ~säd s3 talivili; ~termjn s3 sügissemester höta v3; ~ åt ngn med näven kellelegi

rusikat näitama hö [tapp s2 heinatuust; ~tjuga sl heina-hang; ~ torgskonst [-o- -o-] s3 madalatasemeline kunst; soperdis höva|n: över ~ ülemäära, liiga, liialt; ~s v2 dep. sobima, kohane v. sünnis olema hövding pealik, juht hövisk van. viisakas; siivus; sünnis hövitsman van. väejuht hövlig viisakas; ~het viisakus; ~t viisakalt

hö|volm [-o-], ~välm s2 heinasaad

I

I, i I -(e)t -n, def. pl. -na I, i (kirjatäht)-, sätta pricken över i(t) pilti, i-le punkti panema I II van. teie

i III prep. sees, -s; sisse, -sse; ~ det att sel ajal kui, sellal kui; ~ det hela üldiselt; ~ lag förbjudet seadusega keelatud; ~ och för ngt millegi pärast; mingil otstarbel; ~ och för sig iseeneses^); ~ och med detta sellega; ~ stället för ngt millegi asemel; dö ~ cancer vähki surema; få ~ present kingituseks saama; klockan år tio ~ tolv kell saab kümne minuti pärast kaksteist; vad har du ~ lön? palju sa palka saad?; siuta ~ en spets teravikuga lõppema; sticka ~ brand põlema pistma; vi stannade ~ två veckor me jäime kaheks nädalaks; han bodde ~ Stockholm ~ tio år ta elas Stokholmis kümme aastat iakttag |a (iaktta) 1) vaatlema; 2) järgima, (kinni) pidama; ~are vaatleja; ~else vaatlus; tähelepanek; ~ else|-förmåga sl tähelepanuvõime ibis s2 zool. iibis

ibland 1. prep. seas, hulgas; sekka, hulka; mitt ~ dem otse nende keskel; 2. adv. (vahete)vahel, mõnikord icke ei, mitte; ~ desto mindre sellest hoolimata; ~ för intet mitte ilmaasjata; i ~ ringa grad üsna suurel määral; ~ ännu veel mitte; ~-angreppspakt s3 mittekallaletungileping; ~ -rökare mittesuitsetaja

id I s2 zool. säinas

id II s2 van. tööd ja tegemised, askeldused, rahmeldused idag (1 dag) täna; vad är det för dag ~ ?

mis päev täna on? idas iddes itts dep. viitsima, vaevuma, vaevaks võtma; han ids inte stiga upp ta ei viitsi üles tõusta ide s6 (karu jms.) tal vekoobas; ligga i ~

talveunes olema (ka pihl.) idé s3 idee; det är ingen ~ att göra det pole mõtet seda teha; jag har ingen ~ hur frågan skall lösas mul pole aimugi, kuidas see küsimus tuleks lahendada; han har sina ~er tal on kummalised ideed v. mõtted ideal 1. s7 ideaal, paleus; 2. adj. ideaalne; ~isera idealiseerima; ~Isk ideaalne; ~jstisk idealistlik; ~itet ideaalsus ideell ideeline, aateline idéfattig mõttevaene idegran s2 bot. jugapuu idel [i:-] inv. puhas, selge; han var ~ solsken pihl. ta säras nagu päike; vara ~ öra pihl. pingsalt kuulama; av ~ avundsjuka puhtast kadedusest idelig pidev, alaline; ~en ikka ja jälle,

alatasa, ühtelugu, üha, aina klentifi | era identifitseerima; ~ ering,

— katton identifitseerimine ident | isk identne; ~ it?t identsus identitetskort s7 isikutunnistus ideo|logi [-o- -o-] s3 ideoloogia; ~logisk [-lo:-] ideoloogilineidiom

idiom s7 lgv. idioom; ~ atisk [-o-] lgv.

idiomaatiline idiosynkras| s3 med. idiosünkraasia;

kõnek. vastumeelsus idiot s3 idioot; ~j s3 idiootsus; med. idiotism; ~ isk idiootlik; ~ jsm idiootsus; ~ säker lihtne ja ohutu käsitseda, lollikindel

idissla vi mäletsema; pilti, korrutama; man skall inte ~ samma sak ei maksa ühte ja sama asja korrutada; ~ nde s6

mäletsemine; pilti, korrutamine idka vi harrastama, tegelema; ~ familjeliv perekonnaelule pühenduma idog usin, virk; -~het usinus, virkus idol [-o:-] s3 iidol, ebajumal idrott [-o-] s3 sport; ~a vi sportima idrotts j förening [-o-] spordiühing; ~gren s2 spordiala; — fig sportlik; ~man spordimees, sportlane; ~plats s3 spordiväljak; ~ tävling spordivõistlus

ids [kõnek. iss] vt. idas idyll s3 idüll; ~ isk idülliline ifall 1) (juhul) kui; 2) kas ifatt: gå (köra, simma) ~ kõndides (sõites, ujudes) järele jõudma v. kätte saama; vrd. fatt i| fjol, ~fjor vt. fjol; ~fred: lämna ngn

~ kedagi rahule jätma; vrd. fred ifråga|komma [-o-] küsimusse v. kõne alla tulema; brukar sådant ~? kas selliseid asju ikka juhtub?; ~ sätta küsitavaks tegema v. pidama; kahtlema; ~ varande kõnesolev, kõnealune

ifrån 1. prep. vt. från; vara ~ sig pilti. endast väljas olema; 2. adv.: komma ~ lahti pääsema v. saama ifylla v2 1) täitma; 2) täiendama iföra v2 vt. ikläda igel s2 zool. kaan igelkott [-o-] s2 siil

igen 1) jälle, taas, uuesti; 2) tagasi; 3) alles, järel; 4) kinni; fylla ~ täitma, kinni ajama; lägga ~ en åker põldu sööti jätma; ta ~ sig en stund veidi puhkama v. hinge tõmbama; ~ frysa v4 kinni külmuma; ~ gro v3 kinni kasvama; ~ grodd kinnikasvanud; ~ känna v2 ära tundma; ~igenkännlig äratuntav; ~ låst lukustatud; ~ mulen adj. p. üleni pilves igenom [-o-] läbi; natten ~ öö läbi; han har gått ~ mycket ta on palju läbi elanud

igen I snöad täistuisanud; ~växt umbe-

v. kinnikasvanud; rohtunud ignorera [-o-] ignoreerima

igång vt. gång I 2); ~ sättning käivitamine, käimapanek; pilti, pihtahakka-mine igår [i går) eile

ihjäl surnuks; slå ~ tiden pilti, aega surnuks lööma; tiga ~ ngt pilti, midagi maha v. surnuks vaikima; ~ frusen surnuks külmunud; ~ skjuten mahalastud; ~ slagen mahalöödud ihop koos, ühes; kokku, ühte; passa ~ kokku sobima; fälla ~ kinni panema, sulgema; sätta ~ en historia midagi kokku luuletama; komma ~ pilti, riidu v. tülli minema ihåg: komma ~ meelde tuletama; meelde tulema; meeles pidama; mäletama; jag kommer inte ~ mul ei tule meelde; de kom ~ sig i sista minuten kõnek. nad võtsid viimasel hetkel mõistuse pähe; ~ komma vt. ihåg ihålig õõnes; pilti, tühi, väheütlev, pealiskaudne ihållande pidev, kestev ihärdig visa, vastupidav; agar, püüdlik ikapp võidu; hinna ~ ngn kellelegi

järele jõudma ikläda vi riietama, rõivastama; ~ sig riietuma, rõivastuma; pilti, enda peale võtma [süüd jms.) ikon o:-j s3 ikoon, pühapilt ikraftträdande jõustumine ikring vt. kring, omkring il s2 iil, puhang

ila I vi: det ~r i kroppen kogu keha on valu täis

ila II vi ruttama, tõttama; tiden ~r aeg

lendab ilasta vi (peale) laadima ilbud s7 kiirkäskjalg, kuller illa halvasti, pahasti; valesti; jag mår ~ mul on halb; ma olen haiglane; ta inte ~ uppl ära pane pahaks!; göra sig ~ endale haiget tegema; bli ~ skadad raskesti vigastada saama; ta ~ vid sig väga südamesse võtma; väga [-ärrituma; ~ till mods halvas meeleolus v. tujus; det var ~/ kui kahjul; det var inte ~! pole paha!; är det så ~ ? on's lood nii kehvad?; vara ~ ute raskes olukorras olema; ~ snål hirmus ihne; ~ mående adj. p. haiglane, haige; han känner sig ~ tal on süda paha; ~ sinnad adj. p. pahatahtlik; ~ sittande halvasti istuv (rõiva kohta)-, ~smakande adj. p. halvamaitseline, halva maitsega; ~ varslande adj. p. pahaendeline

illdåd s7 pahategu

illeg|al illegaalne; ~ itim illegitiimne iller s2 tuhkur, tõhkillfundtg

ill|fundig vt. -— listig; ~fänas vi dep. kõnek. tülitsema; ~ gärning pahategu; — listig (illistig) salakaval; — listighet (illistighet) salakavalus illiterat adj. kirjaoskamatu illmarig kelmikas, riukaid täis illojal ebalojaalne; ebaaus, kõlvatu; ~

konkurrens ebaaus konkurents ill| röd erepunane; — tjuf s7 läbilõikav

karjatus v. karje illudera illusiooni looma illuminera illumineerima, ilutulestama illusion illusioon; ta ngn ur hans ~ er kellegi illusioone purustama; ~s|fri, ~s| lös illusioonideta illusorisk illusoorne illuster iroon. väljapaistev, hiilgav illustr | at|v illustratiivne; illustreeriv;

~era illustreerima ill |vilja sl pahatahtlikkus; ~ villig pahatahtlik; ~ vrål s7 vt. ~tjut ilmarsch s3 kiirmarss ilning värin, lõdin ilsamtat s7 kiirkõne

ilsk|a sl viha, tigedus, õelus; i ~n vihahoos; ~en vihane, tige, õel; bli ~ vihaseks saama; det var ilsket kallt oli metsikult külm; ~na vi: ~ till vihaseks saama, raevu sattuma, raevuma il | telegram s7 kiirtelegramm; ~tag s7 kiirrong

imaginär [-Š-] imaginaarne, kujutletav,

näiline; mat. imaginaar-imbecjll imbetsiilne, nõrgamõistuslik, lollakas

imit |ation s3 imitatsioon; ~at|v imiteeriv; ~era imiteerima, jäljendama, matkima

imma 1. sl aur, leitsak, leitse; det är ~ på fönstret aken higistab; 2. vi auru-seks tegema; higistama (akna jms. kohta) immanent immanentne immateriell immateriaalne, mittemateriaalne

immatrikulera immatrikuleerima immig aurune, leitsakune, leitsene im| moralisk ebamoraalne; ~ moralitet

ebamoraalsus immun immuunne; ~ isera immunisee-

rima; ~ itet immuunsus i| morgon vt. morgon; ~morse vt. morse imperatorisk imperaatorlik imperialistisk imperialistlik imperium s4 impeerium impersonell impersonaalne; lgv. umbisikuline

impertinent häbematu, jultunud imponera imponeerima; ~ nde imponeeriv

im I popularitet [-o-] ebapopulaarsus;

~ populär [-o-] ebapopulaarne import [-o-] s3 import, sissevedu; ~era importima, sisse vedama; ~ restriktioner pl. sisseveokitsendused; ~vara sl importkaup; ~ ör importöör imposant imposantne, aukartustäratav impotent impotentne, suguvõimetu impressionistisk impressionistlik improdukt|v ebaproduktiivne impromtu [-o-] s6 ekspromt, impromt improvis | atör improvisaator, improviseerija; ~era improviseerima impuls s3 impulss; ~|v impulsiivne;

~ivitet impulsiivsus in sisse, -sse; han kom ~ i rummet ta tuli tuppa; slig ~/ astu(ge) sisse!; till långt ~ på natten hilise ööni inackorder|a [-o-] kostile panema; ~ing

1) kost; 2) kostiline inadekvat ebaadekvaatne, ebavõrdne inakt|v mitteaktiivne, inertne inaktuell ebaaktuaalne inalles üldse, (kõik) kokku in| andas vi dep. sisse hingama; ~ andning sissehingamine; ~ arbeta vi 1) sisse töötama; 2) [kahju) tasa teenima; (kaotatud aega) tagasi võitma inaft vt. nalt

inaugurera sisse õnnistama v. pühitsema in| ave| s2 põll. sise- v. sugulusaretus; ~ begripa arvesse võtma; kaasa v. hulka arvama; inbegripen i samtal vestlusse süvenenud; ~ beräkna vi vt. ~gr|pa; ~ berätta vi ette kandma; ~ bespara vi kokku hoidma, säästma; ~ betala vi sisse maksma inbill|a vi sisendama, uskuma panema; ~ sig ette kujutama, kujutlema; ~ning ettekujutus, kujutlus; ~nings-foster s7 pettekujutluse vili; ~nings-sjuk ebahaige; ~ningssjuka sl, ~ningssjukdom s2 ebahaigus inbilsk upsakas, ennast täis, endast palju arvav

in| binda (raamatuid) köitma; ~ biten kehastunud, parandamatu, veendunud; en ~ ungkarl veendunud vanapoiss; ~ rökare parandamatu suitsetaja inbjuda 1) kutsuma; 2) ahvatlema; ~n utr. sg. kutse; ~nde 1) kutsuv; 2) ahvatlev

inbland |a vi vt. blanda in; han blev ~ ad i denna historia ta segati sellesse loosse; ~ ning vahelesegamine, -astumine

in| blick s2 ettekujutus, teadmine; tå ~ i ngt midagi tundma õppima; — bringa sisse tooma, tulu tooma; ~ bringande tulutoov; ~ bromsning pidurdamine; t' ~ brott [-o-] 1) sissemurdmine; 2) pilti.

algus, saabumine; vid nattens ~ öö saabumisel inbrotts | försäkring [-o-] kindlustus murd-

varguse vastu; ~ tjuv s2 murdvaras in I bryta 1) sisse tungima; 2) pilti, saabuma, tulema (öö jms. kohta)] ~ bränna v2 sisse põlema; ~ buktning käär, käärukoht; ~ bunden 1) köidetud; 2) kinnine, endassesulgunud in|bura vi puuri v. pokri pistma; ~ byggare elanik; ~ byggd sisseehitatud; ~bärga vi. bärga inbördes 1. adj. inv. omavaheline; vastastikune; 2. adv. omavahel; ~krig s7 kodusõda incest s3 verepilastus incitament s7 ergutus vahend, stiimul indefinjt lgv. indefiniitne, umbmäärane indel |a vi jagama, jaotama; ~ning

jagamine, jaotamine; jaotus index s9, s7 indeks; komma på ~ pilti.

keelu alla sattuma (raamatute kohta) indian s3 indiaanlane; ~ hövding indiaani pealik; ~sk indiaani; ~ska indiaani anna; ~ sommar [-o-] s2 hilis-v. järelsuvi, vananaistesuvi; ~ stam s2 indiaani suguharu indic|era vt. indikera; ~ium [-di:-] s4

1) märk, tunnus; 2) jur. kaudne tõend; starka indicier kaalukad tõendid

indier hindu

indifferent indiferentne, ükskõikne indign|ation meelepaha, nördimus;

~erad nördinud indik|ation 1) vihje, viide; 2) med. indi-katsioon, näidustus; ~era vihjama, viitama

indirekt kaudne; ~ anföring lgv. kaudne

kõne indisk adj. india

indiskret eba- v. indiskreetne; ~ ion eba-

v. indiskreetsus indisponerad [-o-] adj. p.\ hon var ~ för att sjunga tal polnud tuju v. tahtmist laulda individ I ualitet s3 individuaalsus; ~uell

individuaalne indoeuropeisk adj. indoeuroopa indolen|s s3 tundetus, loidus; ~t tundetu, loid

indones s3, ~ ier s9 indoneeslane; ~ isk

adj. indoneesia in|dra(ga) 1) sisse tõmbama v. kiskuma;

2) konfiskeerima; 2) piirama, kitsendama; leva indraget pilti, tagasitõmbunult elama; ~ driva 1) sisse lööma v. taguma; 2) sisse kasseerima

indräktig tulutoov, tulus indränka v3 immutama industri s3 tööstus; tööstusettevõte; — alisera industrialiseerima; —ell

industriaalne, tööstuslik; ~ idkare tööstur; ~ mässig tööstuslik; ~ område [-om-] s6 tööstuspiirkond; ~ samhälle s6 töölisasula ineffektiv ebaefektiivne, -tõhus inemot paiku; umbes, ligi(kaudu); det kom ~ hundra personer tuli ligi[kaudu) sada inimest inexakt ebatäpne; ~het ebatäpsus infall s7 1) sissetung; 2) (ootamatu) idee v. mõte, mõttesähvatus; ~a 1) sisse tungima; 2) sattuma; juhtuma; min födelsedag infaller på söndag i år mu sünnipäev on tänavu pühapäeval; 3) (kedagi) katkestama, (kellegi) jutusse sekkuma; ~en sisse- v. lohkuvajunud infallsvinkel s2 lange(mis)nurk infam alatu, nurjatu; autu; häbitu; ~i

s3 alatus jne. infanterj jalavägi; ~st jalaväelane infant|| infantiilne infart s3 sissesõit; sissesõidutee infatta vi raamima; ääristama infekt|era nakatama; ~ion infektsioon, nakkus; ~ ionssjukdom nakkushaigus infernalisk infernaalne, põrgulik inferno s6 põrgu

infinna: ~ sig (kohale) ilmuma v. tulema; han infann sig på sammanträdet ta tuli koosolekule inflammIatipn põletik; ~era põletikku tekitama

inflat| ion maj. inflatsioon; ~orisk maj.

inflatsiooniline infli|c]ka vi vahele pistma v. ütlema influens s3 füüs. elektrostaatiline influ-ents

influensa sl med. gripp, influentsa influera vi mõjutama in| flyta sisse tulema, laekuma (raha kohta); ~flytande s6, ~flytelse mõju; ~flytelserik mõjukas, mõjuvõimas; ~ flytta vi sisse kolima; ~foga vi sisse sättima v. sobitama; (juurde) lisama; ~ fordra vi sisse nõudma inform I ation [-o-] informatsioon; ~ativ informatiivne, informatsiooniline; ~ator [-o-] s3 koduõpetaja, repetiitor

informell [-o-] mitteametlik informera [-o-] informeerima in I fria vi 1) välja ostma, lunastama; 2) (lubadust jms.) täitma v. pidama; ~ frusen kinnikülmunud; pilti, kinni-külmutatud in| fånga vi kinni püüdma; ~ fälla v2 sisse panema v. sobitama; ~född adj. p. kohalik; sünnipärane; (teatud maal v. kohas) sündinud; ~ föding kohalik elanik; pärismaalane inför 1. prep. ees; ette; ~ allas ögoninföra

kõigi silma all, kõigi nähes; 2. adv. murd. sissepoole; gå med tårna — varbad sissepoole käima införa v2 1) sisse vedama, importima; 2) sisse kandma; 3) sisse seadma v. viima; 4) kehtestama; \y förbud för ngt midagi (ära) keelama införliva vi ühendama, liitma; ~ nde s6

ühendamine, liitmine införsel s2 sissevedu, import inför I skaffa vi hankima, muretsema; ~ stådd: vara ~ med ngn kellegagi nõustuma inga pl. vt. ingen

ingalunda mitte sugugi, sugugi mitte; ei v. mitte kuidagi; väi ~ är det farligt? see pole ometi ohtlik? inge vt. ingiva ingefära sl bot. ingver ingen ei v. mitte keegi v. ükski; ei v. mitte miski; det var ~ dum idé! see pole paha mõte!; ~ alls mitte ükski; ~dera ei kumbki; mitte ükski ingenjör [inš-] insener ingen | stans, ~ städes ei v. mitte kusagil v. kuskil; ~ting ei v. mitte miski v. midagi; det gör ~ 1 sellest pole midagi!, ära tee väljagi!; det år ~ att tala om sellest ei tasu rääkidagi; hon ser ~ ut kõnek. ta ei ole kuigi ilus; det blev — av med resan reisist ei tulnud midagi välja; som ~ hõlpsasti, lihtsalt; ~vart ei v. mitte kuhugi inget neutr. vt. ingen in I gift adj. p. abiellumise läbi suguvõsa

v. perekonna liikmeks saanud ingiv |a sisse andma; esitama; pilti. sisendama; ~else inspiratsioon; idee, impulss

in| gjuta sisse valama; pilti, sisendama;

~ gravera sisse graveerima ingrediens s3 ingredient, koostisosa ingrepp s7 1) vahelesegamine; med. lõikus, operatsioon; 2) (õiguste) riiva-mine, rikkumine ingress s3 sissejuhatus in| gripa vahele segama v. astuma; ~ gripande 1. s6 vahelesegamine, -astumine; 2. adj. põhjalik; ~ grodd sissejuurdunud in| gå 1) (lepingut jms.) sõlmima; ~ äktenskap abiellu astuma, abielluma; ~ vad kihla vedama; 2) tulema, saabuma; 3) algama; 4) juurde v. hulka kuuluma; värme och lyse ~r i hyran küte ja valgustus on üüri sisse arvatud; 5): ~ på ett förslag ettepanekuga nõustuma; ~ gående 1. adj. 1) tulev, saabuv; algav; laekuv; 2) põhjalik, üksikasjalik; 2. s6 saabumine; ~gång s2 1) sissekäik, -pääs;

2) algus inhemsk kodumaine

inhibera ära jätma; föredraget ~des

loeng jäi ära inhuman ebainimlik

in| hysa vi majutama, korterisse paigutama; ~hyseshjon s7 majuline; ~hysing majuline, kaasüürnik; kasvandik; ~ hägna vi aiaga piirama, tarastama; ~ hämta vi 1) hankima, omandama; ~ råd nõu küsima; 2) järele jõudma, kätte saama; ~ hösta vi (vilja jms.) koristama, lõikama (ka pilti.)

ini vt. inuti, inne; ~från seest(poolt), -st initiativ [-tsia-] s7 initsiatiiv, algatus initierad [-tsie:-] (hästi) informeeritud; i ~e kretsar (hästi) informeeritud ringkondades injaga vi; ~ skräck hos ngn kellelegi hirmu peale ajama; ~ respekt hos ngn kelleski aukartust äratama inkall |a vi 1) sisse kutsuma; 2) kokku kutsuma; 3)

sõjaväeteenistusse võtma; ~else sõjaväeteenistusse võtmine inkapabel saamatu, võimetu; kõlbmatu in|kast 1) sport, sissevise; 2) vastuväide;

~kilad vahelekiilutud inkludera kaasa v. hulka arvama inklusive kaasa arvatud in I klämd vahelepigistatud, kinnipitsita-tud; ~ kokning sissekeetmine, -tegemine; ~ kokt sissekeedetud, -tehtud in| komma [-o-] sisse tulema; saabuma; ~ med ngt midagi esitama v. sisse andma; ~ kommande sissetulev, saabuv; ~ kommen sissetulnud, saabunud inkompeten|s [-o-] ebakompetentsus;

~t ebakompetentne inkomst [-o-] s3 sissetulek, tulu; ~ bringande tulutoov, tulus; ~ källa sl sissetuleku- v. tuluallikas; ~ skatt s3 tulumaks

inkonsekven|s [-o-] inkonsekventsus, ebajärjekindlus; ~t inkonsekventne, ebajärjekindel in| koppla [-o-] vi ühendama; sisse lülitama; polisen är ~d politsei on asjasse pühendatud; ~korporera [-kor-J inkorporeerima, liitma, oma koosseisu lülitama inkorrekt [-o-] 1) ebakorrektne; 2) vale, ebaõige

in| krupen: sitta ~ i (under) ngt millegi all kössitama; ~kråm s7 1) leivasisu; 2) sisikond; ~kräkta vi anastama; sisse tungima; (õigusi) rikkuma;

— kräktare anastaja; sissetungija

in|kvartera majutama, korterisse paigutama; ~kvartering 1) majutamine; 2) majutuskoht

inköp s7 (sisse)ost; ~a v3 (sisse) ostma;

~s [pris s7, s4 (sisse) ostuhind inkör |d sissesõidetud; ~a /raser pihl. pähekulunud fraasid; ~s|port s2 sissesõiduvärav in|laga sl 1) kirjalik avaldus; 2) täidis, sisemik; 3) trük. raamatuplokk; ~ lagd kok. sissetehtud, konserveeritud, marineeritud; ~ land sisemaa; ~ lasta vf peale laadima inled |a v2 1) sisse juhatama; 2) alustama; 3) (elektrit jms.) sisse panema v. seadma; ~ande sissejuhatav; ~are (koosoleku jms.) avaja; ~ ning sissejuhatus; ~ningsvis sissejuhatavalt in| lemma vi ühendama; liikmeks v. koostisosaks tegema; ~ levelse sisseelamine; ~ leverera (kaupa jms.) kohale toimetama; ~lopp [-o-] s7 1) mer. sissesõidutee; 2) sissevoolamine; ~lan s7 laen; — låta: ~ sig i ngt midagi alustama, millegagi tegelema hakkama; ~ sig med ngn kellegagi tegemist tegema; ~lägg s7 1) sõnavõtt; vahemärkus; 2) vahetükk; vaheleht; 3) voit; ~ lägga 1) sisse v. vahele panema; 2) kok. sisse tegema; 3) vahele ütlema; 4) voltima in| lämna vf sisse andma, esitama; ~ lämning 1) sisseandmine, esitamine; 2) vastuvõtukoht; ~ ländsk sisemaine; ~ länka vf vahele pistma; ~lära v2 selgeks õppima; selgeks õpetama; ~ löpa v3 saabuma; sisse v. sadamasse sõitma; ~ lösen inv., ~ lösning lunastamine, väljaost in| marsch s3 sissemarssimine; sissetung; ~ mata vf (masinasse) sisse viima v. söötma; ~mündiga vf kõnek. sööma; ~müra vf sisse v. kinni müürima; ~ mynna vf suubuma innan 1. konj. enne kui; 2. prep. enne; 3. adv. 1) seestpoolt; 2) varem; dagen ~ päev varem, eelmisel päeval innan I dome s6 sisemus, sisu; ~ fönster

s7 sisemine v. topeltaken innanför prep., adv. seespool innan I läsning raamatust lugemine; ~mäte s6 sisikond; ~till 1) seestpoolt; 2): läsa ~ raamatust lugema inne sees, -s; käes, saabunud; vara ~ i ngt midagi hästi tundma, milleski kodus olema; medan vi är ~ på politik kui me kord juba poliitikast räägime; sitta ~ kodus istuma; vangis v. kinni istuma; är din syster ~? kas su õde on kodus? inne | bana sl vt. inomhusbana; ~ boende üürilisena elav; pihl. sünnipärane, kaasasündinud; ~bruk: för (till) ~ ruumis v. toas kasutamiseks v. kand-

miseks; ~ bränd adj. p.: bli ~ sisse põlema

inne I bära sisaldama; tähendama; ~ börd s3 sisu; tähendus; mitt liv fick nu en belt ny ~ mu elu sai nüüd hoopis uue mõtte; ~ fatta vf hõlmama; sisaldama; ~ha(va) omama; vern innehar världsrekordet? kellele kuulub maailmarekord?; ~hav s7 omamine; ~havare omanik; — håll s7 sisu; ~ hålla sisaldama; hõlmama; kätkema

innehålls I förteckning sisukord; ~lös

sisutu; ~rik sisukas inneliggande 1. ruumis v. toas olemine; 2. adj. p. juurdelisatud, juures- v. kaasasolev; olemasolev inner -n pl. inrar sport, parem- v. vasak-sisemine; ~bana sl sport, sise-rada; ~dörr s2 siseuks; ~ficka sl sisetasku; ~kurva sl sisekurv innerlig südamlik, soe; ~en südamlikult, soojalt innersida sl sisekülg; handens ~ peopesa

innerst sisim; sügavaim; ~ inne sisimas, südames, südamepõhjas; ~a sisim; i sitt ~ sisimas, südamepõhjas inner |sula sl pinsol; ~tak s7 lagi inne |siuta 1) sisse panema; 2) sisaldama; 3) ümbritsema; 4) hulka v. kaasa arvama

inne I stående saada- v. allesolev (raha kohta)-, ~ lön saadaolev palk; ~ varande käesolev; ~ år käesoleval aastal; käesolev aasta; ~vånare vt. invånare innovation uuendus

in| nästla vf: ~ sig ennast sisse sokutama; ~nöta vf pähe tuupima v. taguma inofficiell [-o-] mitteametlik inom [-o-] prep., adv. sees, -s; sisse, -sse; jooksul, ajal; pärast; ~ sig endamisi; ~ kort varsti, peatselt; ~ loppet av tio dagar kümne päeva jooksul; ~ den narmaste tiden lähemal ajal; ~ bords (laeva) pardal; han har mycket ~ pihl. ta on tark v. arukas mees

inomhus [-o-] adv. toas, ruumis, maja sees; ~bana sl sport, siseväljak, -staadion

inom I skärs [-o-] skääride vahel; ~ statlig riikidevaheline in| ordna [-o-] vf paigutama; ~pass s7 vahelehüüe; märkus; vastuväide; ~ passa vf 1) vahele ütlema v. hüüdma; 2) sobitama, kohandama;

~ piskad adj. p. kaval, riukaid täis;

~ planta vf külge pookima; pihl.inplantera

181

installera

sisendama; ~p|antera ümber istutama; bot., zool. introdutseerima; ~ prägla vi mällu soovitama, meelde jätma; ~ pränta vi pähe taguma, meelde jätma; ~ pyrd läbi imbunud (ka pilti.)

inpå 1. prep. kuni, -ni; till långt ~ natten hilise ööni; våt ~ bara kroppen üdini märg; 2. adv.: tatt ~ õige lähedal; för nära ~ liiga lähedal in I rama vi raamima, raamistama; ~ramning raam, raamistik; ~ rangera vt. ~ ordna; ~ rapportera [-o-] teatama, teada andma inre 1. adj. sisemine, seesmine; 2. neutr. sisemus; i sitt ~ sisemuses, hingepõhjas; hela mitt ~ är upprört olen hingepõhjani erutatud in|reda v2 sisse seadma, sisustama; ~ redning sisseseadmine, sisustamine; sisseseade, sisustus; ~ redningsarkitekt s3 sisearhitekt inregistrera sisse registreerima inres |a sl sissesõit; — e | tillstånd s7

sissesõiduluba inrid | en ratsastatud; ~ ning ratsasta-mine

inrikes sisemaine; sise-; ~ departement

s7 siseministeerium; ~ handel s9 sisekaubandus; ~ poljtisk [-o-] sisepoliitiline

in| rikta vi juhtima, suunama; kohandama; ~ sig på ngt millelegi keskenduma v. pühenduma; ~ riktning suund, suunitlus; ~ ringa vi ümbritsema; ümber piirama; ~ rista vi graveerima, sisse lõikama; ~rop s7 oksjonil ostmine; oksjonil ostetud ese; ~ropa vi 1) oksjonil ostma; 2) teatr. lavale kutsuma; ~ rotad juurdunud; ~ ryckning sõj. 1) tegevväkke minek; 2) sissetung; ~ rymma v2 1) sisaldama; mahutama; 2) möönma, lubama in|rådan utr.: på min ~ minu nõuandel; ~ räkna vi kaasa v. sisse arvama; ~ rätta vi 1) sisse seadma; asutama; 2) korraldama, järjestama; — sig ennast sisse seadma; ~ rättning 1) asutus; 2) seadeldis; — salta vi sisse soolama; ~ samla vi (kokku) koguma v. korjama; ~ samling korjandus; ~ sats s3 1) panus; 2) sissemaks; ~ satslägenhet kooperatiivkorter; ~ satt: vara ~ i ngt millegagi kursis olema; millestki teadlik olema; ~ se ära nägema, aru saama, taipama, märkama; ~seende s6 järelevaatus; jälgimine; ~ segel s7 pitser; ~seg|a sisse purjetama v. sõitma insekt s3 putukas insida sl sisekülg, sisemine pool

insignier pl. tunnusmärgid

insikt s3 taip, arusaamine, teadmine;

~ er pl. teadmised insiktsfull asjatundlik insinu|ant insinueeriv; ~ation insinuat-

sioon; ~era insinueerima insistera vi peale käima in|sjukna vi haigeks jääma, haigestuma; ~sjungning (plaadile v. lindile) sisse-laulmine; ~ sjunken sisse- v. aukuvajunud; ~sjö s2 järv; ~sjöfisk s2 mageveekala; ~ skaffa hankima, muretsema; ~ skeppa vi 1) laevale võtma v. paigutama; 2) laevaga sisse vedama; ~ skjuta vahele pistma; vahele ütlema; ~ skrida vahele astuma; ~ skrift s3, ~skription (pea-lis)kiri; raidkiri inskriva sisse kirjutama v. registreerima;

~ sig som medlem liikmeks astuma inskränk |a v3 kitsendama, piirama; ~ sig ennast tagasi hoidma; oma väljaminekuid piirama; ~ning kitsendus, piiramine

inskränkt adj. p. piiratud mõistusega,

rumal, juhm; ~het totrus, juhmus in| skärning sisselõige; täke, sälk; ~slag s7 tekst, kude; pihl. osa; joon; suge; ~ slagen 1) sissepakitud; 2) katki- v. sisselöödud; ~ smickrande lipitsev; ~ smyga sisse hiilima; ~ smörjning õlitamine; võidmine, salvimine; ~ snärja v2 sisse mässima; pihl. segadusse ajama; —snöad kinnituisanud, lummemattunud insolvent [-o-] maksujõuetu in| somna [-o-] vi uinuma; ~ spark s2

sport, välj ai öök inspekt|era inspekteerima; ~ion inspektsioon, järelevalve, ülevaatus inspekt|or (kooli) inspektor; (üliõpilasseltsi) esimees; ~pr 1) mõisavalitseja; 2) rdt. jaamaülem; 3) (tolli)inspektor; ~ör inspektor inspela vi heliülesvõtet tegema, lindistama, plaadistama; filmima inspir|ation inspiratsioon; ~ationskälla sl inspiratsiooniallikas; ~era inspireerima

in| spruta vi sisse pritsima; süstima; ~sprutning sissepritsimine; süstimine; süst; ~ sprängd lõhatud; sisselõhu-tud; sissesegatud; (millessegi) segatud (ka pihl.); ~ spärra vi kinni v. luku taha panema; vangi panema instabil ebastabiilne installatör elektrimontöör installera 1) tehn., ei. installeerima; 2) kohale määrama; kirikl. ametisse õnnistamainsteg

insteg s7: iå (vinna) ~ levima; poolehoidu leidma v. saavutama; võimust võtma

instift|a vi asutama, sisse seadma; ~else

asutamine, rajamine inst|nkt s3 instinkt, vaist; ~ iv, ~ mässig

instinktiivne, vaistlik institut s7 instituut institution institutsioon; instituut instorma [-o-] vi sisse tormama instru|era instrueerima; ~ktion instruktsioon

instrument s7 instrument, töö- v. muusikariist, piil; ~ai instrumentaalne, [-instrumentaalini-] {+instrumentaal-ini+} strö sisse puistama v. segama; ~ strömmande sissevoolav; pilti, saabuv, sissetulev; ~ stundande lähenev inställ |a v2 1) kohandama, (parajaks v. õigeks) seadma, reguleerima; fot. teravustama; 2) ära jätma; katkestama, seisma panema; 3): ~ sig kohale ilmuma; ~bar kohandatav, seatav, reguleeritav; ~d kohandatud, seatud, reguleeritud; fot. teravustatud; fientligt ~ vaenulikult meelestatud; vara ~ på ngt pilti, millekski valmis olema; ~else 1) ilmumine; 2) ärajätmine; katkestamine, seiskamine; ~ning 1) kohandamine, seadmine, reguleerimine; fot. teravustamine; 2) hoiak, suhtumine; ~sam lipitsev, meeldida tahtev instämma v2 1) tunnistajana kohtusse kutsuma; 2) nõustuma; ~ nde s6 nõusolek

instängd 1) kinnine, suletud; 2) umbne,

sumbunud, läppunud insubordination [-bor-] insubordinat-

sioon, sõnakuulmatus insuga sisse imema insulär saare-; ~stat s3 saareriik in I supa sisse tõmbama v. hingama; pilti.

endasse imema insurgent mässaja

in| svepa v3 sisse mähkima v. mässima; ~ svängd ad), p. sissepoole kumer; ~ syltad kok. sissekeedetud; pilti,

vara ~ i ngt millessegi ebameeldivasse segatud olema; ~syn s3 1): skyddad för ~ võõraste pilkude eest varjatud v. kaitstud; 2) pilti, järelevalve, kontroll; ~ sändare (ajalehe) toimetusele saadetud repliik; ~ sätta paigutama; asetama

intag s7 1) suue, avaus; 2) sisseõmblus, voit; ~a 1) sisse v. vastu võtma; ~ middag lõunat sööma; ~ avvaktande hållning äraootavale seisukohale asuma; ~ j protokollet protokolli kandma; 2) vallutama, hõivama; 3) küt-

kestama, võluma; ~ande kütkestav, võluv intakt puutumatu

intala vi 1) (lindile v. plaadile) rääkima;

2) veenma, keelitama inte ei, mitte; ~ alls mitte sugugi; ~ mig emot minugipoolest; ~ sant? eks ole?; ~ för ~(t) mitte ilma põhjuseta inteckning hüpoteek integrerande integreeruv intelefonera telefoni teel teatama intellektuell intellektuaalne intelli | gens s3 intelligents; ~ gent intelligentne; ~gentia [-tsia] sl intelligents, haritlaskond intendent s3 1) intendant; 2) (muuseumi) direktor

intens|ifiera intensiivistama; ~itet

intensiivsus; ~iv intensiivne intention kavatsus; eesmärk inter|imistisk ajutine; ~mittent katkendlik, vahelduv interiör s3 interjöör

intern [-tä:rn, -tärn] 1. s3 interneeritu, kinnipeetav, vahialune; 2. adj. sisemine, sise-internationell rahvusvaheline internera interneerima internordisk põhjamaadevaheline interpell lation pöl. interpellatsioon, arupärimine; ~era aru pärima inter | planetarisk planeetidevaheline;

~ urban linnadevaheline interven| era interveneerima; ~tion

interventsioon intervju s3 intervjuu; ~a vi intervjueerima; ~are intervjueerija intet 1. pron. vt. ingen; 2. neutr. ei midagi; få ngt för ~ midagi muidu saama; gå om ~ luhtuma; göra om ~ nurja ajama; ~dera vt. ingendera; ~ sägande mittemidagiütlev intig tühine

intil! kuni, -ni; -le; juures; juurde; lähedal; lähedale; ~ dess kuni selle ajani; ~ liggande (intilliggande) lähedal- v. kõrvalasuv int|m intiimne, lähedane; ~ t samarbete

tihe koostöö; ~ itet s3 intiimsus intjäna vi teenima

intoleran|s [-o-] intolerantsus, sallimatus; ~t intolerantne, sallimatu intonation intonatsioon intrassla vi segama; en ~d historia

segane lugu intravenös med. intravenoosne, veenisisene intressant huvitav

intresse s6 huvi; vara av ~ huvi pakkuma, huvitav olema; ~ gemenskapintresselös

s3 huvide ühtsus; ~ lös huvitu intress I ent osaline, osavõtja; ~era huvitama; ~ sig för ngt millestki huvitatud olema, millegi vastu huvi tundma Intresseväckande huviäratav intrig|ant intrigeeriv; ~makare [-i:g-],

~ ör intrigant intrikat keeruline introducera [-o-] introdutseerima in| tryck s7 1) jäljend; 2) mulje; göra ~ muljet jätma; ta ~ av ngn kellestki mõjutatud olema; ~ trång s7 sissetung; ~ i patenträtt patendiõiguse rikkumine; ~ träda v2 1) (sisse) astuma; 2) tulema; ~träde s6 1) (sisse)astumine; 2) tulek, saabumine inträdes | ansökan utr. sisseastumisaval-dus; ~ avgift s3 sissepääsumaks; ~ prov s7 sisseastumiseksami ~ sökande s9 (ülikooli jms.) sisse astuda soovija

inträffa vi 1) juhtuma, ette tulema, toimuma; 2) kohale jõudma, saabuma inträng |a vi sisse v. läbi tungima; ~ande adj. p. põhjalik; ~ling sissetungija; ~ning sissetung; läbitungimine

intui|tion intuitsioon; ~tjv intuitiivne in| tvåla vf sisse seebitama; ~tyg s7 tõend, tunnistus; ~tyga vi tõendama, tunnistama; ~tåg s7 sissemarssimine; hålla sitt ~ sisse marssima; ~tåga vi sisse marssima; ~täkt s3 1): ~er

sissetulekud, tulu; 2): ta till ~ toeks v. õigustuseks võtma in| under all; alla; ~uti sees(pool); seest[poolt)

in|vadera sisse tungima; ~ vagga vi äiutama; uinutama (ka pilti.); ~vai s7: ~ i styrelsen juhatusse valimine invalid s3 invaliid; ~ itet invaliidsus invand [-a:-] adj. p. harjumuslik, [-(sisse]harjunud;-] {+(sisse]- harjunud;+} ~a föreställningar harjumuslikud ettekujutused invandr|a vi sisse rändama; ~are sisse-

rändaja; ~ing sisserändamine invasion invasioon

inveckla vi 1) (millessegi) kiskuma v. segama; ~ ngn i en sak kedagi mingisse asjasse segama; ~ sig i motsägelser vastuoludesse sattuma; 2) keeruliseks ajama; ~ d keeruline, segane invektiv s7 sõimusõna inventarium s4 inventar inventiös leidlik, nupukas inverka vi mõjuma; ~ på ngn (ngt) kellelegi (millelegi) mõju avaldama, kedagi (midagi) mõjutama; ~n utr. mõju; utöva ~ mõju avaldama, mõjutama; rörta ~ av ngn kellestki mõjutatud olema

invertebrat zool. selgrootu

investera investeerima

invid kõrval, ääres, juures; kõrvale,

äärde, juurde invig |a v2 1) sisse pühitsema; (pidulikult) avama; 2) (millessegi) pühendama; ~ningstal s7 avamiskõne invikning kahekorra murdmine invit s3 1) kutse; 2) vihje; ~ation [-(külla]kutse;-] {+(külla]- kutse;+} ~era (külla) kutsuma invånare elanik; per ~ elaniku kohta in| välja (kuhugi) valima; ~vända v2 vastu väitma v. vaidlema; ~vändig sisemine, seesmine; ~ vändning vastuväide; ~vänta vi (ära) ootama invärtes inv. seespidine, seesmine; för ~ bruk farm. seespidiseks tarvitamiseks in| vävd sissekootud; ~ympa vi 1) med. süstima; 2) aiand, pookima; 3) pilti. külge pookima, sisendama inåt 1. prep. poole; ~ landet sisemaa poole; 2. adv. sissepoole; dörren går ~ uks avaneb sissepoole; ~ buktad, ~böjd sissepoole painutatud v. paindunud; ~ riktad sissepoole v. sisemusse suunatud; pilti, kinnine, endassetõmbunud; ~vänd sissepoole pöördunud v. pööratud; pilti, kinnine, endassetõmbunud inälvor pl. sisikond inöva vi harjutama, selgeks õppima iordning I ställa [-o-] v2 korda seadma irak|er s9 iraaklane; ~jsk adj. iraagi iran s3 iraanlane; ~sk adj. iraani irer iirlane

iris s2 1) anat. iiris, vikerkest; 2) bot.

iiris, võhumõõk irisk adj. iiri

irländ|are iirlane; ~sk adj. iiri; ~ska

1) sl iirlanna; 2) -n iiri keel ironi [-o-] s3 iroonia ironiker [-o:-] ironiseerija, irooniline inimene

ironisera [-o-] ironiseerima ironisk [-o:-] irooniline irr|a vi ekslema irrationell irratsionaalne irrbloss [-o-] s7 virvatuli, sootuluke ir| reguljär irregulaarne, reeglipäratu, korrapäratu; ~ relevant ebaoluline; ~ religiös [-Š-] uskmatu, usuta irr|färd s3 eksisõit; ~gång s2 eksikäik; labürint

irrit |ahel irriteeriv, ärritav; kergesti ärrituv; ~ era irriteerima, ärritama, vihastama

irr ||lära sl eksiõpetus; ~lärig ketserlik;

— väg eksitee iråka vi sattuma, juhtuma; hans ~de svårigheter raskused, millesse ta on sattunudis

is s2 jää; det är ingen ko på ~en kõnek. ega tuld taga pole; bryta ~en pilti. jääd murdma; vara under ~en pilti. põhjas v. hukas olema; omadega läbi olema; ~a vi 1) (kinni) jäätuma; 2) külmutama; det ~de till i honom pilti. temast käisid külmajudinad läbi; -~ande jäine [ka pilti.)] ~as vi dep.: det isades i mina ådror veri tardus mul soontes; ~bana sl liuväli, jää- v. uisurada; ~bark s2 jäide; ~ belagd jääga kaetud, (kinni)jäätunud; ~ bildning jäätumine, jää moodustumine; ~bill s2 tuur; ~björn s2 jääkaru; ~ brytare jäälõhkuja iscensätt |a lavastama; ~ning lavastus ischias [iš-] s3 med. ishias is|flak s7 jääpank; — fri jäävaba; ~hav s7 Jäämeri; ~ hockey [-o-] utr. jäähoki; ~ig jäine; ~jakt s3 jääpurjekas; ~kail jääkülm; ~kyld [-ü:-] külmutatud; jääga (maha) jahutatud i| skänka

vi sisse valama v. kallama; ~ slagen 1) sisselöödud; 2) sissevala-tud, -kallatud islam|tisk adj. islami

islands|lav s2 bot. islandi samblik; ~siil

s2 islandi heeringas is| lossning [-o-] jäämine k; ~lupen jäätunud, jääga kaetud; ~ läggning külmutamine; jääga (maha) jahutamine isländ|are islandlane; ~sk adj. islandi; ~ska 1) sl islandlanna; 2) -n islandi keel

islänning vt. isländare isning 1) külmutamine; 2): jag kände en ~ genom kroppen mul käisid külmajudinad kehast läbi isnål s2 jäänõel, -purikas isoler|a isoleerima; ~ad isoleeritud;

~ande, ~ing isoleerima; isolatsioon isotop [-o:p] s3 keem. isotoop is| packning 1) jää kuhjumine; 2) paak-

v. rüsijää; ~ period s3 geol. jääaeg is| pigg s2 vt. istapp; ~ pressning vt. ispackning

israel s3, ~ ier s9 iisraellane; ~isk adj.

iisraeli; ~it s3 Iisraeli laps, juut is| rapport [-o-] s3 jääteade; ~ segling jääpurjetamine; ~ situation jääolud; ~ skorpa [-o-] sl jääkoorik; ~skap s7 külmutus- v. jääkapp; ~ sörja sl jääsupp

i stad a rätt utr. jur. pärimisjärglus

istadig tõrges, virtsik

istapp s2 jääpurikas

ister s7 sularasv; ~ haka sl rasvalott

istid s3 jääaeg

istånd (j stånd) vt. stånd; ~ sätta korda

seadma, korrastama; taastama is| täcke s6 jääkate; ~ täckt jääga kaetud istället vt. ställe

is| vak s2 lahvandus; ~ vatten s7 jäävesi;

jäine vesi isänder vt. sänder

isär laiali; lahku; lahus; eraldi; katki; ta ~ lahti v. osadeks võtma; ~ tagbar lahtivõetav is| ättika sl keem. jää-äädikhape isättning 1) vahelepanemine, -pistmine;

2) vahetiikk; jätk italer aj. itaalikud

italien|are s9 itaallane; ~sk adj. itaalia;

~ska 1) itaallanna; 2) -n itaalia keel iter|ation 1) iteratsioon, kordamine; 2)

jur. retsidiiv; ~era kordama itu 1) pooleks; tükkideks; gå ~ pooleks v. tükkideks minema; ta ~ osadeks lahutama; 2): ta ~ med ngt midagi käsile võtma, millegi kallale asuma, midagi alustama; ta ~ med ngn kedagi käsile võtma; ~ riven pooleks- v. puruksrebitud; ~ slagen purukslöödud ity: ~ att sellepärast et, kuna itända v2 (põlema) süütama; pihl. süütama

iv |er s2 ind, agarus, õhin, tuhin; ~ra vi innukas v. agar olema, innukalt püüdlema; ~ rare agar v. tuline pooldaja v. tegija; ~ rig innukas, agar iögon{en)fallande silmatorkav

J, j -(e)t -n, -; def. pl. -na J, j (kirjatäht) ja 1. inter j. jah, jaa; ~, det är det jah, nii see v. see'p see on; ~, gör det jah, tee seda; ~, varför inte? jaa, miks mitte?; ~, just det täpselt nii; ~ då jaa, nojah; seda küll; så ~ no nii!; ohoo!; ~ visst! muidugi!; 2. s7, s6 jaasõna, nõusolek; få ~ (kosimisel) nõusolekut saama, jaatavat vastust saama; besvara frågan med ~ küsi-

must jaatavalt otsustama; rösta ~ poolt hääletama; tacka ~ (ettepanekut jms.) vastu võtma jack I s7 lõikehaav jack II s2 ei. pistikupesa jacka sl kuub, pintsak; jakk jackett [š-] s2 visiitkuub jade [jä:d, jeid] s5 min. nefriit, ehtekivi jag 1. pron. mina, ma; `l. s7 filos, mina; ngns bättre ~ kellegi parem mina; is

jag

is s2 jää; det är ingen ko på ~en kõnek. ega tuld taga pole; bryta ~en pilti. jääd murdma; vara under ~en pilti. põhjas v. hukas olema; omadega läbi olema; ~a vi 1) (kinni) jäätuma; 2) külmutama; det ~de till i honom pilti. temast käisid külmajudinad läbi; -~ande jäine [ka pilti.)] ~as vi dep.: det isades i mina ådror veri tardus mul soontes; ~bana sl liuväli, jää- v. uisurada; ~bark s2 jäide; ~ belagd jääga kaetud, (kinni)jäätunud; ~ bildning jäätumine, jää moodustumine; ~bill s2 tuur; ~björn s2 jääkaru; ~ brytare jäälõhkuja iscensätt |a lavastama; ~ning lavastus ischias [iš-] s3 med. ishias is|flak s7 jääpank; — fri jäävaba; ~hav s7 Jäämeri; ~ hockey [-o-] utr. jäähoki; ~ig jäine; ~jakt s3 jääpurjekas; ~kail jääkülm; ~kyld [-ü:-] külmutatud; jääga (maha) jahutatud i| skänka vi sisse valama v. kallama; ~ slagen 1) sisselöödud; 2) sissevala-tud, -kallatud islam|tisk adj. islami

islands|lav s2 bot. islandi samblik; ~siil

s2 islandi heeringas is| lossning [-o-] jääminek; ~lupen jäätunud, jääga kaetud; ~ läggning külmutamine; jääga (maha) jahutamine isländ|are islandlane; ~sk adj. islandi; ~ska 1) sl islandlanna; 2) -n islandi keel

isländning vt. isländare isning 1) külmutamine; 2): jag kände en ~ genom kroppen mul käisid külmajudinad kehast läbi isnål s2 jäänõel, -purikas isoler|a isoleerima; ~ad isoleeritud;

~ande, ~ing isoleerima; isolatsioon isotop [-o:p] s3 keem. isotoop is| packning 1) jää kuhjumine; 2) paak-

v. rüsijää; ~ period s3 geol. jääaeg is| pigg s2 vt. istapp; ~ pressning vt. ispackning

israel s3, ~ ier s9 iisraellane; ~isk adj.

iisraeli; ~it s3 Iisraeli laps, juut is| rapport [-o-] s3 jääteade; ~ segling jääpurjetamine; ~ situation jääolud; ~ skorpa [-o-] sl jääkoorik; ~skap s7 külmutus- v. jääkapp; ~ sörja sl jääsupp

i stad a rätt utr. jur. pärimisjärglus

istadig tõrges, virtsik

istapp s2 jääpurikas

ister s7 sularasv; ~ haka sl rasvalott

istid s3 jääaeg

istånd (j stånd) vt. stånd; ~ sätta korda

seadma, korrastama; taastama is| täcke s6 jääkate; ~ täckt jääga kaetud istället vt. ställe

is| vak s2 lahvandus; ~ vatten s7 jäävesi;

jäine vesi isänder vt. sänder

isär laiali; lahku; lahus; eraldi; katki; ta ~ lahti v. osadeks võtma; ~ tagbar lahtivõetav is| ättika sl keem. jää-äädikhape isättning 1) vahelepanemine, -pistmine;

2) vahetiikk; jätk italer aj. itaalikud

italien|are s9 itaallane; ~sk adj. itaalia;

~ska 1) itaallanna; 2) -n itaalia keel iter|ation 1) iteratsioon, kordamine; 2)

jur. retsidiiv; ~era kordama itu 1) pooleks; tükkideks; gå ~ pooleks v. tükkideks minema; ta ~ osadeks lahutama; 2): ta ~ med ngt midagi käsile võtma, millegi kallale asuma, midagi alustama; ta ~ med ngn kedagi käsile võtma; ~ riven pooleks- v. puruksrebitud; ~ slagen purukslöödud ity: ~ att sellepärast et, kuna itända v2 (põlema) süütama; pihl. süütama

iv |er s2 ind, agarus, õhin, tuhin; ~ra vi innukas v. agar olema, innukalt püüdlema; ~ rare agar v. tuline pooldaja v. tegija; ~ rig innukas, agar iögon{en)fallande silmatorkav

J, j -(e)t -n, -; def. pl. -na J, j (kirjatäht) ja 1. inter j. jah, jaa; ~, det är det jah, nii see v. see'p see on; ~, gör det

jah, tee seda; ~, varför inte? jaa, miks mitte?; ~, just det täpselt nii; ~ då jaa, nojah; seda küll; så ~ no nii!; ohoo!; ~ visst! muidugi!; 2. s7, s6 jaasõna, nõusolek; få ~ (kosimisel) nõusolekut saama, jaatavat vastust saama; besvara frågan med ~ küsi-

must jaatavalt otsustama; rösta ~ poolt hääletama; tacka ~ (ettepanekut jms.) vastu võtma jack I s7 lõikehaav jack II s2 ei. pistikupesa jacka sl kuub, pintsak; jakk jackett [š-] s2 visiitkuub jade [jä:d, jeid] s5 min. nefriit, ehtekivi jag 1. pron. mina, ma; `l. s7 filos, mina; ngns bättre ~ kellegi parem mina;jaga

visa sitt rätta ~ oma õiget nägu näitama

jaga vi 1) jahti pidama, küttima; 2) taga ajama, jälitama; 3) kihutama; ~ ngn på dörren kedagi uksest välja ajama; ~ re mer. hävitaja]ag I betonad ennast esiletõstev, egotsentriline; ~form [-o-] s3 minavorm; ~ medvetande s6 eneseteadvus jaguar s3 zool. jaaguar jaha inter j. jaa-ah!; jajah!; ah nii! jak s2 zool. jakk

jaka vi jaatama, jaatavalt vastama; ~nde 1. s6 jaatus, jaatamine; 2. adj. jaatav; 3. adv. jaatavalt jakt I s3 mer. jaht(laev) jakt II s3 jaht, küttimine, jahipidamine; gå på ~ jahil käima; jahile minema; ~byte s6 jahisaak; ~ falk s2 jahipistrik, -kull; ~ flygplan s7 sõj. hävituslennuki ~gevär s7 jahipüss; -~plan s7 vt. ~ flygplan; — stig s2: ge sig ut på ~en jahile minema; ~stuga sl jahionn; ~värd s2 metsloomade hooldus

jalu [š-] inv. kõnek. armukade; kade; ~sj s3 1) armukadedus; kadedus; 2) žalusii, ribakardin jam s7 näugumine; ~a vi näuguma; ~ med pilti, kõigega nõus olema, takka kiitma; ~are lam. naps, lonks jämsä vi jampsima

januari utr. jaanuar, jaanuari- v. näärikuu jaord s7 jaasõna

japan s3 jaapanlane; ~esisk, ~sk adj. jaapani; ~ska 1) sl jaapanlanna; 2) -n jaapani keel jardinjär [š-] s3 lillekast, -kauss jargong [šargor|] s3 žargoon jarl [-a:-] s2 aj. jarl

ja| rop s7 heakskiiduhüüe; ~röst s3 poolthääl; ~sa inter j. ah nii!; või nii!; ~ sägare kõigega nõus olija, järele-kiitja; ~v|sst vt. ja jazz [jass] s3 muus. džäss jeep [ji:p] s2 džiip, villis jehu inv. kõnek.: komma som ett ~ metsiku kiirusega tulema jet [jett] 1. s3 min. gagaat; 2. inv. tehn. reaktiiv-; ~ driven reaktiivmootoriga; ~ motor s3 reaktiivmootor jetong [šetot]] s3 žetoon jetplan s7 reaktiivlennuk jo interj. (eitavate küsimuste järel) jah, miks mitte, küll; ~ då jaa, muidugi; ~ visst vill jag aga muidugi tahan ma jobb [-o-] s7 kõnek. 1) töö; vaev; 2) vt. ~er|; ~a vi l] töötama, tööd tegema; 2) spekuleerima; ~are l] tööline; 2] spekulant; ~ erj spekulatsioon; ~ ig töörohke; vaevarikas

jobspost [-o- -o-] s3 hiiobisõnum jockej [šokei], jockey [joki] s3 džoki jod [-o-] s3 jood joddia [-o-] vi joodeldama jodhaltig [-o-] joodisisaldav johannesj bröd s7 bot. jaanileib; ~bröd-träd s7 bot. jaanileivapuu; ~ört s3 bot. naistepuna joik [-oi-] s2 joig (laplaste algeline kiul) joker [jo-] s2 džokker jolle [-o-] s3 mer. julla joll|er [-o-] s7 lällutamine; ~ra vi lällutama

jolmig [-o-] maitsetu, lääge, måge jolt [jo-] s7 loba, jama jon s3 lüüs. ioon

jongl|era [šon-, jör)-] žongleerima; ~ör

žonglöör jonisk joonia

jord s2 maa; muld; på hela ~en kogu maailmas; det föll i god ~ pilti, see langes heasse pinnasesse; gå under ~en pihl. põranda alla minema; ~a vi 1) matma; 2) tehn. maandama; ~a|-gods s7 suurmõis; ~art s3 muld, mullastik; ~ axel s2 maakera telg; ~bruk s7 põllumajandus, põllundus; põlluharimine, maaviljelus; ~ brukare põllumees

jordbruks I redskap s7, kollekt. s9 põllutööriistad; ~ skola sl põllutöökool jord I bunden maa-; maine; ~bävning maavärin; ~e| gumma sl van. ämmaemand; ~e| liv s7 maine elu; ~en|-runtresa sl ümbermaailmareis; ~fail s7 geol. maakoore vajumine; ~fästa vi matma; ~ förbättring maaparandus; ~glob s3 gloobus; ~ gubbe s2 aedmaasikas jord I ig mullane; ~ isk maine jord j klot s7 maakera; ~koka sl mulla-pank, -kamakas; ~kula sl koobas; ~ lager s7

mullakiht, -lade; ~ ledning el. 1) maandus; 2] maandusjuhe; ~lott [-o-] s3 maatükk; krunt; ~lös maata; ~mån s3 mullastik; ~ning ei. maandus, maandamine; ~ras s7 maalihe; ~ skalv s7 maavärin, -värisemine; ~ skorpa [-o-] sl maakoor; ~ skred s7 maalihe; ~ slag s7 l] vt. jordart; 2) mer. hallitusplekid purjel; ~stöt s2 maa-alune tõuge; ~ärtskocka [-o-] sl bot. maapirn, mugulpäevalill, topi-nambur

jota 1. s6, s7 joota (kreeka täht); 2. neutr.:

inte ett ~ mitte põrmugi]õule [j oi, jaul] s9 ei. džaul jour [šu:r] s3 l] valve; ha ~ valves olema: 2): hålla ngn å ~ med ngt kedagi millegagi kursis hoidma; ~ havande valve-journal

journal [šu-] s3 1) žurnaal, päevik, päevaraamat; föra ~ päevikut pidama; 2) (kino)ringvaade; 3) ajakiri; ~ist ajakirjanik, žurnalist; ~istjk s3 ajakirjandus, žurnalistika jovial [jo-], ~isk joviaalne; ~itet

joviaalsus jovisst vt. jo

jox s7 fam. 1) koli, rämps; 2) tüli, askeldus; ~a vi jändama, jukerdama ju 1. adv. ju; 2. kon].: ~ förr desto båttre

mida varem, seda parem jubel s7 juubeldus, rõõmuhõiskamine; ~ idiot s3 fam. kõnek. igavene idioot; ~ rop s7 rõõmuhüüe jubil lar s3 juubilar; ~era juubelit tähistama

jubileum s4 juubel; ~s|fest juubelipidu jubla vi juubeldama, hõiskama; ~ nde

juubeldav, hõiskav jude s2 juut; ~förföljelse juutide tagakiusamine; ~kõrs s2 bot. juudikirss juden |dorn s2 juutlus; ~ heten juudid,

juudi rahvas judiciell õiguslik

jud I inna juuditar; ~ isk adj. juudi

judo [ju:-] s2 sport, džuudo

jugoslav s3 jugoslaavlane; ~isk adj.

jugoslaavia; ~iska sl jugoslaavlanna juice [jus] mahl

jul s2 jõulud; god ~! häid (jõulu]pühil ~a vi jõulusid pühitsema; ~ afton jõululaupäev; ~ firande s6 jõulude pühitsemine; ~ gubbe s2 jõuluvana; ~ helg s2 jõulupüha juli utr. juuli, juuli- v. heinakuu julklapp s2 jõulukink julle s2 vt. jolle

julotta [-o-] sl jumalateenistus jõulu esimese püha hommikul julp s2 v/, gylf

jul I prydnader pl. jõuluehted; ~ stämning

jõulumeeleolu; ~stök s7 ennejõulu-sed majapidamistööd; ~ tomte [-o-] s2 jõuluvana jumbo s9 sport, tagant esimene; han õr ~ i klassen ta on klassi kõige nõrgem õpilane; komma ~ viimaseks jääma; ~pris s7, s4 lohutusauhind jumpa vi kõnek. ühelt jäätükilt teisele

hüppama jumper s2 pl. ka ~s džemper jungfru s5 1) neitsi; neiu; 2) näitsik, teenijatüdruk; 3) tehn. rammimisnui; 4) kõnek. (meremeeste) viinatops; ~ Marie hand bot. kuradikäpp; ~ Marie nyckelpiga zool. lepatriinu; ~ Marie sånghalm bot. hobumadar; ~n i det gröna bot. türgi mustköömen; ~bur s2 neitsikamber; ~bär s7 bot. lillakas;

~dom s2 neitsilikkus; ~hinna sl anat. neitsinahk; ~lig neitsilik; ~liu s4 bot. vahulill; ~ slända sl zool. vesi-neitsik; ~tal s7 esimene avalik kõne jungman mer. junga juni utr. juuni, juuni- v. jaanikuu junior [ju:nior, sport. -o:r] s3 juunior junker s2 aj. junkur; gunstig ~ iroon.

noorhärra junonisk junooniline

junta sl pöl. 1) hunta; 2) selts, klubi, ring jura sl g eol. juura juridjk s3 juura, õigusteadus juridisk juriidiline

juris [ju:-]: ~ doktor õigusteaduse doktor

jurist s3 jurist, õigusteadlane; ~eri juriidiline formaalsus jury [jürri] s3 1) jur. vandekohus; 2) žürii

just 1. adv. just, parajasti: ~ det just» justament; jag vet ~ inte ma pole päris kindel; ~ nu just praegu, nüüdsama; 2. [šüsst] adj. õige, õiglane; paras, sobiv juster|a [šüs-] 1) justeerima, täpsustama, reguleerima; korda seadma; ~ protokollet protokolli kinnitama; 2) sport. vigastama; ~ings|man [šüs-] (koosoleku jms.) protokolli kontrollija justjtie I departement [ti:tsie] s7 kohtu-ministeerium; ~ kansler s3 peaprokurör; ~mõrd s7 justiitsmõrv; kohtulik eksitus jute I s2 jüütlane

jute II s2, s7 džuut; ~väv s2 džuutriie juvel s3 j »reel; ~ besatt juveelidega ehitud; ~erar| affär s3 juveelikauplus; ~erare juveliir; ~ prydd juveelidega ehitud juvenil juveniilne juver s7 udar

jycke s2 kõnek. koer; halv. tüüp, sell jädrans inv. fam. neetud, kuradi jägare kütt, jahimees; jääger jägmästare metsaülem; metsnik jäk|el s2 kõnek. kurat; jöklar! kurat võtku!; ~ las vi dep. lärmama, kisama; norima; ~ lig kuradima, pagana jäkt s7 kiir, rutt; rabelemine; tagaajamine; ~b vi kiirustama; taga ajama; ~ig kiirustav, ruttav; kiire; väsitav jäm| bredd: i ~ kõrvu(ti); ~ bördig 1) (sünnilt) ühevääme; 2) samaväärne; ~ fota adv.: hoppa ~ kaks jalga koos . hüppama

jämför |a v2 võrdlema; ~ bar võrreldav; ~else võrdlus; i ~ med ngn (ngt) kellegagi (millegagi) võrreldes; ~ elsevis võrdlemisi; ~ lig võrreldavjämgammal

jäm j gammal ühevanune; ~ god vt. jämngod

jämk|a vi nihutama; kohendama; ~ på ngt midagi kohendama v. korraldama; millegi kallal õiendama; ~ på priset hinda alandama; ~ munnen efter matsäcken suud seki järgi seadma jämlik võrdne, ühesugune; ~het võrdsus; ~ t (millegagi] vastavuses v. kooskõlas

jämmer s9 halisemine, hädaldamine, kaebamine; oigamine; ~dal s2 hädaorg; ~lig haletsemisväärne, vilets; ~rop s7 hädakisa jämn 1) tasane, sile; 2) ühtlane, pidev; ~a pengar paras raha; ~a motståndare võrdsed vastased; inte mer ån ~t mitte eriti; ~a vi tasandama, siluma; ~ med marken maatasa tegema; ~an: för ~ alati, pidevalt; ~gammal ühevanune; ~god samaväärne; ~ hög ühekõrgune; ~höjd: i ~ med ngt millegagi ühel kõrgusel v. samal tasemel; ~ löpande paralleelne; ~ mod s7 meelekindlus; ~ mulen üleni v. lauspilves; ~stor ühesuurune

jämnt [kõnek. jämt] 1) täpselt; 2) parajasti; 3) ühtlaselt; det är ~l paras rahal; dra ~ pilti, ühel nõul olem^ de kan inte dra ~ nad ei jõua kokkuleppele; jag tror honom inte mer ån ~ ma ei usalda teda eijiti; nätt och ~ üle noatera jämnårig samaealine, ühevanune; mina

~ a minuealised jämra vi: ~ sig halisema, hädaldama,

kaebama; oigama jäms: ~ med ngt millegagi ühel kõrgusel; segla ~ med kusten piki rannikut purjetama

jäm|sides 1) kõrvuti; rööbiti; 2) ühtlasi, ühtaegu; ~ ställa v2 kõrvutama, võrdlema; ~ ställd adj. p. võrdne, võrreldav

jämt ikka ja alati, ühtelugu, ühtesoodu; ~ och ständigt alatasa; ~e prep. 1) ühes, koos; ning; 2) kõnek. kõrval; han satte ~ mig i skolan ta istus koolis mu kõrval

jämvikt s3 tasakaal

jämvikts I läge s6 tasakaaluasend; tasakaal; ~ rubbning tasakaalust väljaviimine jämväl samuti, ka jänta sl plika, tüdruk järn s7 raud; ~ beslag s7 rautis; ~bruk s7 rauatehas; ~ek s2 bot. 1) astelpõõsas; 2) mahoonia; — filspån s7, s9 rauapuru; ~ förening keem. raua-ühend; ~ grepp s7 raudne haare; ~halt s3 rauasisaldus; ~haltig rauda sisaldav; ~ handel s9 rauakauplus; ~ hantering raua ja terase tootmine; ~hård raudne; ~ hälsa sl raudne tervis; ~industrj s3 rauattööstus; ~malm s3 rauamaak; ~natt hallaöö; ~rida s3 1) teatr. raudeesriie; 2) pöl. raudne eesriie; ~ smide s6 raudese, sepis; ~ sparv s2 zool. võsaraat; ~verk s7 rauatehas; ~vilja sl raudne tahe; ~väg s2 raudtee;

resa med ~ rongiga sõitma järnvägs I knut s2 raudteesõlm; ~man raudteelane; ~ skena sl raudteeröö-bas; ~ spår s7 raudteeröopad järn I ört s2 bot. raudürt; ~ ålder s2

arheol. rauaaeg järpe s2 zool. laanepüü järtecken enne, ettetähendus järv s2 zool. kaljukass jäsa v3 käärima, käima; kerkima, tõusma;

han jäste av vrede ta kees vihast jäst s3 pärm; ~ pulver s7 küpsetuspulber; ~ svamp s2 pärmiseen jätte s2 hiiglane, hiid; ~ arbete s6 hiiglatöö; ~fin hiiglatore; ~ gryta sl geol. hiiukirn; ~ kvinna sl hiidnaine; — lik hiiglaslik, hiigla-; ~stor hiiglasuur jätjnna vt. jättekvinna jäv s7 jur. taandamine, taandus; tühistamine; ~a vi taandama; tühistama; ~ig taandatav; erapoolik; vittnet befanns ~ t tunnistajat peeti erapoolikuks

jökel s2 jääliustik; ~älv s2 liustikujõgi jöns s2 tola, lollpea, juhkam, juhmard jösse s2 jänku, jänes jösses interj. kõnek. jesses!

K, k -(e]t -n. det. pl. -na K, k (kirjatäht) kabal s3 salaplaan, -sepitsus, intriig kabaré s3 kabaree

kabbaljstisk arusaamatu, segane; salapärane; mõistatuslik kabbe|leka sl, ~lök s2 bot. varsakabi kabel s2 kaabel; mer. kaabeltross;

~ längd s3 mer. kaabeltau kabin s3 av. kabiin

kabinett s7, s4 1) kabinet, töötuba; 2)

Doi. (ministrite) kabinet, valitsus kabinetts I fråga sl pöl. valitsuskriis; usaldusküsimus; ~ sekreterare välisministri abi [Rootsis) jämgammal

187

kabinettssekreterare

jäm j gammal ühevanune; ~ god vt. jämngod

jämk|a vi nihutama; kohendama; ~ på ngt midagi kohendama v. korraldama; millegi kallal õiendama; ~ på priset hinda alandama; ~ munnen efter matsäcken suud seki järgi seadma jämlik võrdne, ühesugune; ~het võrdsus; ~ t (millegagi] vastavuses v. kooskõlas

jämmer s9 halisemine, hädaldamine, kaebamine; oigamine; ~dal s2 hädaorg; ~lig haletsemisväärne, vilets; ~rop s7 hädakisa jämn 1) tasane, sile; 2) ühtlane, pidev; ~a pengar paras raha; ~a motståndare võrdsed vastased; inte mer ån ~t mitte eriti; ~a vi tasandama, siluma; ~ med marken maatasa tegema; ~an: fõr ~ alati, pidevalt; ~gammal ühevanune; ~god samaväärne; ~ hög ühekõrgune; ~höjd: i ~ med ngt millegagi ühel kõrgusel v. samal tasemel; ~ löpande paralleelne; ~ mod s7 meelekindlus; ~ mulen üleni v. lauspilves; ~stor ühesuurune

jämnt [kõnek. jämt] 1) täpselt; 2) parajasti; 3) ühtlaselt; det är ~l paras rahal; dra ~ pilti, ühel nõul olem^ de kan inte dra ~ nad ei jõua kokkuleppele; jag tror honom inte mer ån ~ ma ei usalda teda eijiti; nätt och ~ üle noatera jämnårig samaealine, ühevanune; mina

~ a minuealised jämra vi: ~ sig halisema, hädaldama,

kaebama; oigama jäms: ~ med ngt millegagi ühel kõrgusel; segla ~ med kusten piki rannikut purjetama

jäm|sides 1) kõrvuti; rööbiti; 2) ühtlasi, ühtaegu; ~ ställa v2 kõrvutama, võrdlema; ~ ställd adj. p. võrdne, võrreldav

jämt ikka ja alati, ühtelugu, ühtesoodu; ~ och ständigt alatasa; ~e prep. 1) ühes, koos; ning; 2) kõnek. kõrval; han satte ~ mig i skolan ta istus koolis mu kõrval

jämvikt s3 tasakaal

jämvikts I läge s6 tasakaaluasend; tasakaal; ~ rubbning tasakaalust väljaviimine jämväl samuti, ka jänta sl plika, tüdruk järn s7 raud; ~ beslag s7 rautis; ~bruk s7 rauatehas; ~ek s2 bot. 1) astelpõõsas; 2) mahoonia; — filspån s7, s9 rauapuru; ~ förening keem. raua-ühend; ~ grepp s7 raudne haare; ~halt s3 rauasisaldus; ~haltig rauda

sisaldav; ~ handel s9 rauakauplus; ~ hantering raua ja terase tootmine; ~hård raudne; ~ hälsa sl raudne tervis; ~industrj s3 rauattööstus; ~malm s3 rauamaak; ~natt hallaöö; ~rida s3 1) teatr. raudeesriie; 2) pöl. raudne eesriie; ~ smide s6 raudese, sepis; ~ sparv s2 zool. võsaraat; ~verk s7 rauatehas; ~vilja sl raudne tahe; ~väg s2 raudtee; resa med ~ rongiga sõitma järnvägs I knut s2 raudteesõlm; ~man raudteelane; ~ skena sl raudteeröö-bas; ~ spår s7 raudteerööpad järn I ört s2 bot. raudürt; ~ ålder s2

arheol. rauaaeg järpe s2 zool. laanepüü järtecken enne, ettetähendus järv s2 zool. kaljukass jäsa v3 käärima, käima; kerkima, tõusma;

han jäste av vrede ta kees vihast jäst s3 pärm; ~ pulver s7 küpsetuspulber; ~ svamp s2 pärmiseen jätte s2 hiiglane, hiid; ~ arbete s6 hiiglatöö; ~fin hiiglatore; ~ gryta sl geol. hiiukirn; ~ kvinna sl hiidnaine; — lik hiiglaslik, hiigla-; ~stor hiiglasuur jätjnna vt. jättekvinna jäv s7 jur. taandamine, taandus; tühistamine; ~a vi taandama; tühistama; ~ig taandatav; erapoolik; vittnet befanns ~ t tunnistajat peeti erapoolikuks

jökel s2 jääliustik; ~älv s2 liustikujõgi jöns s2 tola, lollpea, juhkam, juhmard jösse s2 jänku, jänes jösses interj. kõnek. jesses!

K, k -(e]t -n. det. pl. -na K, k (kirjatäht) kabal s3 salaplaan, -sepitsus, intriig kabaré s3 kabaree

kabbaljstisk arusaamatu, segane; salapärane; mõistatuslik kabbe|leka sl, ~lök s2 bot. varsakabi kabel s2 kaabel; mer. kaabeltross;

~ längd s3 mer. kaabeltau kabin s3 av. kabiin

kabinett s7, s4 1) kabinet, töötuba; 2)

Doi. (ministrite) kabinet, valitsus kabinetts I fråga sl pöl. valitsuskriis; usaldusküsimus; ~ sekreterare välisministri abi [Rootsis)kabla

188

kalla

kabla vi 1) telegrafeerima, telegrammi

saatma; 2) tehn. kaabliks ühendama kabyss s3 mei. kambüüs, laevaköök; 2)

kõnek. urgas kackalorum [-lo:-] s7 kära, mürgel, lärm kackel s7 vt. kacklande kackerlacka sl zool. prussakas; tarakan kackla vi kaagutama; koorutama; pilti. lobisema, vatrama, latrama; ~ nde kaagutamine; kõõrutamine kadaver s7 korjus; raibe; — disciplin s3 kepidistsipliin; ~ lydnad s3 pime sõnakuulmine kader s2, s3 sõj. kaader kadrilj s3 kadrill

kafé s4 kohvik; ~ idkare kohvikupidaja kaffe s7 kohv; ~ bjudning s2 kohviõhtu; kohviga kostitamine; ~blask -et kohvilurr; ~bröd s7 kohviküpsised; ~böna sl kohviuba; ~dags f-ks]; det är ~ on aeg kohvi juua; ~gök s2 kõnek. kohv viina v. koniakiga; ~ kalas s7 kõnek. vt. ~bjudning; ~kask s2 kõnek. vt. ~gök; ~panna sl kohvikann (kohvi keetmiseks)-, ~rast s3 kohvipaus; ~rep s7 kõnek. vt. ~ bjudning; ~tår tass kohvi kaftan s3 1) preestrikuub; 2) kaftan kagg |e s2 lähker, lass; pütt kaj s3 kai, sadamasild kaja sl zool. hakk kajak s3 kajakk _ kajennpeppar s9 türgi pipar kajman s3 zool. kaiman kajuta sl kajut

kaka sl kook; tort; küpsis; (ümmargune) leivapäts; ~ söker maka igaüks otsib omasugust; hela ~an kõik kokku v. koos, kogu kupatus; ~ på ~ pilti. liiga palju head; ata ngns ~ pilti, kellegi leiba sööma kakao s9 kakao; ~böna sl kakaouba;

~ smör s7 kakaovõi kakbit s2 koogi- v. torditükk kakel s7 ehit. kahhel(kivi); ~klädd adj. p. kahhelkividega kaetud; ~ugn s2 (kahhel)ahi kak|fat s7 koogiliud, -vaagen; ~ förrn

[-o-] s3 koogivorm kaki s9 khaki; ~ färgad khakivärviline kakofonj s3 kakofoonia kakspade s2 tordilabidas kakt! é s3, ~ us s2 kaktus kaktång küpsisetangid kai paljas, låge; raagus; ~ i huvudet

kiilaspäine kalabalik s3 mürgel, möll; lööming kalamitet s3 õnnetus, häda, viletsus kalas s7 pidu; oleng;

sööming; betala (bestå) ~et kogu putru üksi ära sööma, tagajärgede eest üksinda vas-

tutama; ~a vi pidutsema, pidu pidama; ~ mat s9 pidusöök kalcium s8 keem. kaltsium kalendar|isk kalendaarne, kalendriline;

~ ium s4 kalendaarium kalender s2 1) kalender; 2) aastaraamat; ~bitare nalj. käsiraamatutes tuhnija; ~ år s7 kalendriaasta kaiesch s3 kaless kalfaktor [-or] tentsik kalfatra vi 1) mer. tihtima, takutama, triivima; 2) pilti, sarjama, kõvasti läbi võtma v. kritiseerima, hukka mõistma kal|het lagedus, tühjus; ~ hugga mets.

låge- v. paljasraiet tegema kali [-a:-] s7 kaaliumhapend; kaali kal|b|er s2, s3 kaliiber; ~rera tehn.

kalibreerima kaljf s3 kaliif; ~ at s7 kalifaat kali| gödning, ~ gödsling 1) kaali(um)-väetis; 2) kaali(um)väetisega väetamine kalikå s3 kalingur

kalk I s2 1) karikas, peeker; tömma den bittra ~en kibedat karikat tühjendama; 2) bot. tupp kalk II s3 kalka, koopia kalk III s3 lubi; lubjakivi; ~a vi lup-

iama; ~aktig lubjataoline kalk| blad s7 bot. tuppleht kalk| brott [-o-] s7 lubjakivimurd; pae-murd; ~bruk s7 1) lubjatehas; 2) lubimört; ~ bränneri lubjapõletusahi kalk |era vi kalkeerima, läbi joonistama,

kopeerima; ~ papper s7 kalka kalk|fattig lubjavaene; ~grop sl lubja-auk; ~halt s3 lubjasisaldus; ~haltig lupja sisaldav; ~ målning fresko(maal) kalkon s3 kalkun

kalk| sten s2 lubjakivi; paas, paekivi; ~ stensbrott [-o-] s7 vt. kalkbrott; ~stryka lupjama; ~ugn s2 lubjaahi kalkyl s3 kalkulatsioon, arvestus; ~ator [-a:tor] s3 kalkulaator; ~era kalkuleerima

kall I s7 kutse, amet; kutsumus kail II külm; jahe; det ~a kriget külm sõda; du har gått och blivit ~ kõnek. sa oled külmetanud; göra ngt med ~ t blod midagi külmavereliselt tegema; förvaras ~ t säilitada külmas kohas; tåla ~ t stål kõnek. norimist v. ebaõiglust taluma; ~a pengar sularaha; han år varken ~ eller varm ta pole ei poolt ega vastu kalla I sl bot. kalla

kalla II vi hüüdma, kutsuma; nimetama; ~ på läkare arsti kutsuma; hur ~s han? mis ta nimi on?; ~ ngt till liv (i dagen) midagi ellu äratama v. esile kutsuma; så ~ d niinimetatud; ~kallas

bort ära v. tagasi kutsuma; ~ fram 1) välja kutsuma; 2) esile kutsuma, põhjustama; ~ samman kokku kutsuma

kallas vi dep. vt. kalla kall I blodig külmavereline; ~ brand med. gangreen; ~ dusch s2 külm dušš (Aa pilti.)

kallelse 1) kutse (kohtumisele jms.)] 2) kutsumus

kall| grin s7 (üleolev) irvitus; ~ grina vi (üleolevalt) irvitama; ~ hamra vi tehn. külmalt taguma; en ~d affärsman kalk v. külmavereline ärimees kalli |grafi s3 kalligraafia, ilukiri; ~ grafisk kalligraafiline kall| jord s2: på ~ väljas, lageda taeva all; ~lim (kallim) s7 külmliim; ~mur s2 ilma mördita laotud müür; ~na vi külmaks minema, jahtuma; ~ prat s7 tühine jutt, loba; ~ prata vi lobisema, laterdama, vatrama, patrama; ~röka vi 1) kustunud piipu, sigarit jms. imema; 2) (sinki jms.) külmsuitsutama; ~sinnig külm, kalk; ükskõikne; ~ skuret adj. p.: det ~ skurna kok. külmad lõigud; ~ svett s3 külm higi; ~ valsning tehn. külmvaltsimine kalmera rahustama; ~ sig rahunema kaina vi paljaks minema kalori s3 kalor; ~ behov s7 kalorivaja-

dus; ~ mängd -en kalorihulk kalsonger [-o-] pl. aluspüksid kalstammig paljatüveline, oksteta tüvega kalu|fs s3 kõnek. tutt, tukk; ~v s3 1) kõnek. vt. ~fs; 2); på nykter ~ pilti, a) kainest peast; b) tühja kõhuga; flyga i ~en på varandra teineteisel tutist v. karvust kinni kargama kalv s2 vasikas; plöja med andras ~ar pihl. end võõraste sulgedega ehtima; slakta den gödda ~en pihl. kadunud poega südamlikult vastu võtma; ~a vi poegima, vasikat tooma; ~ färdig: ~ ko tiine lehm; ~ kött s7 vasikaliha; ~stek s2 vasikapraad kam [-mm] s2 1) kamm; suga; kraas; skära alla över en ~ kõike v. kõiki ühe mõõdupuuga mõõtma; 2) (kuke, laine, mäe jms.) hari; ~men sväller pihl. hari läheb punaseks kamel s3 kaamel; ~drivare kaameliajaja kameleont [-o-] s3 zool. kameeleon kamelhår s7

kaamelikarvad kamera sl kaamera, foto- v. filmiaparaat; ~bild s3 foto, ülesvõte; ~man 1) fotograaf; 2) (filmi) operaator kamfer s9 kamper; ~o|ja [-o-] sl kampri-õli

kamgarn s7, s4 kamm(vill-)lõng kamjn s3 kamin

kamma vi kammima, sugema; kraasima;

~ noil kõnek. mitte midagi saavutama kammar |e -(e)n kamrar v. s9 1) kamber, tuba; 2) koda; första ~n ülemkoda; andra ~n alamkoda; ~herre s2 kammerhärra; ~lärd [-ä:-]: en ~ kabi-netiteadlane; ~ musjk s9 kammermuusika; ~spel s7 tuba- v. kammerteater kam I mussla sl zool. kammkarp; ~ning

1) kammimine, sugemine; kraasimine;

2) soeng

kamomill s3 kummel; ~te s4 kummeli-

tee

kamoufl|age [-ufla:š] s7 maskeering; maskeerimine; sõj. kamuflaaž; ~era maskeerima kamp I s2 (hobuse)kronu, setukas kamp II s3 võitlus, heitlus; ~en för tillvaron võitlus olemasolu eest kampa vi vt. campa kampande s2 võitlusvaim kampanj s3 kampaania kamp I era vi laagris olema, telgis elama; ~ ihop (tillsammans) telki jagama,, koos elama; ~ing vf. camping kamp |lust s2 võitlusvaim; ~säng s3

võitluslaul; ~vilja sl võitlustahe kamrat s3 seltsimees, kamraad, kaaslane; sõber; ~anda s2 seltsimehelik õhkkond; ~krets s2 sõprusring; ~lig seltsimehelik; sõbralik; ~skap s7 seltsimehelikkus; sõbralikkus kamrer s3, ~are pearaamatupidaja kan I s3 khaan kan II vt. kunna

kana 1. sl liurada; 2. vi liugu laskma,, liuglema

kanadens|are s9 1) kanadalane; 2)

sport, kanuu; ~isk adj. kanada kanal s3 kanal; ~isera vi 1) kanalisee-rima, kanalit ehitama; 2) pihl. (mõtteid jms.) kõrvale v. mujale juhtima kanalje s5 lurjus, suli, kelm; din lille ~l

sa väike võrukael! kanariefågel s2 kanaari lind kancer s9 vt. cancer kandelaber s2 kandelaaber kandera 1) suhkurdama; 2) suhkrustama kandidat 1) kandidaat; 2) (Æoofsis) ülikooli lõpetanu; 3) kõnek. üliõpilane; filosofie ~ filosoofiakandidaat; medicine ~ meditsiinikandidaat; ~ lista sl kandidaatide nimekiri; ~ ur s3 kandidatuur kandidera kandideerima kanel s3 kaneel kanfas s3 kanvaa

kanhända võib-olla, vahest, ehk; vrd.

kanske kanik s3 kirikl. kanoonikkanin

kan|n s3 küülik; ~ avel s2 küülikukasva-tus; ~ skinn s7 küülikunahk; ~steks2 küülikupraad kanjon [-o-] s3 geogr. kanjon kann|a sl 1) kann; 2) sport, karikas; 3) tehn. kolb; ~ring s2 tehn. kolvirõn-gas; ~ stöpa v3 poliitika üle asjatundmatult targutama kanon I [-o-] utr. pl. -er 1) muus. kaanon; 2) juhtnöör, juhis kanon II s3 1) kahur, suurtükk; 2) pilti, kõnek. tähtis isik; ~ båt s2 kahuripaat; ~dunders7 kahurimürin; ~torm [-o-j s3 sport, suurvorm; ~ fotograf s3 tänavafotograaf; ~håll: inom ~ kahuri laskekaugusel; ~ mat s9 pilti. kahuriliha

kanot s3 sport, kanuu; ~ |st kanuusõitja kanske [kanše] võib-olla, vahest, ehk kansler s3 kantsler

kansl| s4, s6 kantselei, büroo; ~ språk s7 kantseleikeel; ~stil s2 kantselei-stiil

kant s3 1) kant, külg, tahk; äär, serv; nurk; rant; ~ i ~ külg külje kõrval, kõrvu(ti); 2) (leiva jms.) kannikas; 3): komma på ~ med ngn kellegagi riidu minema; han år på ~ med alla ta on kõigiga riius; hålla sig på sin ~ omaette hoiduma; uhke olema; han är stött i ~en ta on solvunud; från alla ~er igalt poolt, igast küljest; ~a vi ääristama; kantima; palistama; vågen var ~ad av åskådare teed palistasid pealtvaatajad kantarell s3 bot. kukeseen kantat

muus. kantaat kantband s7 äärispael kantele s5 kannel; ~ spelare kandlemängija

kant |ig kandiline, nurgeline; pilti, tahumatu, jäme; saamatu, kohmakas; ~ig-het kandilisus jne.; ~ ning kant, ääris; ääristamine kantr|a vi 1) kummuli v. ümber minema, kaaduma (paadi jms. kohta); 2) suunda muutma, pöörduma (tuule kohta); ~ing 1) kummuli- v. ümberminek, kaadumine; 2) (tuule) pöördumine; en ~ j den allmänna opinionen avaliku arvamuse muutumine kant| sten s2 äärekivi; ~ stött 1) äralöö-dud servadega; 2) ärakantud; kulunud; ~ söm s2 äärepalistus kan I tänka kõnek. iroon. (eks) muidugi kanyl s3 med. kanüül kaos fka:os] s7 kaos kaotisk [-o:-] kaootiline kap I s7 neem, maanina kap II s7 (rööv)saak; göra ett gott ~ head saaki saama

kapa I vi kaaperdama; hõivama kapa II vi ära v. maha raiuma kapabel võimeline, suuteline kapacitet s3 1) võime; 2) mahtuvus, mahutavus; maht; 3) võimsus; 4) suurte võimetega inimene kapar | e mer. kaaper; ~ fartyg s7 kaaper-laev

kapell I s7 vari; käte

kapell II s7 1) kabel; 2) muus. kapell;

~ mästare kapellmeister kaper| kaaperdamine; hõivamine kapillär kapillaarne; ~ kraft s3 füüs. kapillaarjõud; ~kärl s7 anat. kapillaar, juussoon kapital I s7 kapital

kapital II kapitaalne, täielik; ~ t misstag suur viga

kapital I brist s3 kapitalipuudus; ~isera kapitaliseerima; ~|sm kapitalism; ~|st kapitalist; ~|stisk kapitalistlik; ~ placering kapitalimahutus; ~ stark krediidivõimeline; varakas kapitalt kapitaalselt, täiesti, põhjalikult; försöket misslyckades ~ katse ebaõnnestus täiesti kapitel s7 peatükk; ett heit annat ~

pilti, hoopis teine lugu kapitulation kapitulatsioon kapitulera kapituleeruma, alla andma kapitäl 1) s4, s3 arhit. kapiteel; 2) s3 trük.

kapiteeltäht kapp v/, ikapp

kapp|a sl 1) mantel; palitu; talaar; axla ngns ~ kellegi kohustusi üle võtma; bära ~n på båda axlarna kahekeelne olema; vända ~n el ter vinden nina tuule järgi seadma; 2) lambrekään; ~ affär s3 mantlikauplus kapp I as vi dep. võistlema, võidu tegema; ~köra v2 võidu sõitma; ~ körning võidusõit; ~ löpning võidujooks kapplöpnings I bana sl jooksurada;

~ häst s2 võidusõiduhobune kapprak sirge kui tikk, tikksirge kapprock [-o-] s2 kraega mantel; sill i ~ paberis küpsetatud heeringas; sillen känns igen fast den är klådd i ~ piltl. kavatsused on maskeeringust hoolimata läbinähtavad kapprodd s3 sõudevõistlused kapprum s7 riidehoiuruum, garderoob kapp| rustning võidurelvastumine; ~ segling purjetamisvõistlus; ~ simning ujumisvõistlus; võiduujumine kappsäck s2 kohver; reisikott; bo i ~

elama nagu mustlane kapriciös kapriisne, tujukas kaprifol s3, ~ium -ien (-ium) -ier bot.

lõhnav kuslapuu kapris s3 kapriis, tujukaprisbuske

kaprisbuske s2 bot. kappar kapsejsa vi 1) (paadi, auto jms. kohta) ümber v. kummuli minema; 2) kõnek. uppi minema (ka pilti.) kaps|el s2 kapsel, ümbris, tupp; ~la vi kapseldama; ~ in sig ennast sisse mähkima; pilti, ennast isoleerima kapson [-o:-] s3 sundpäitsed, -valjad; lägga — på ngn pilti, kedagi vaos hoidma kapsyl s3 kapsel

kapten s3 kapten; ~ska harv. kapteni

naine v. lesk kapucjn s3 kaputsiin; ~er|apa sl zool.

kaputsiinahv kapun s3 kohikukk kapuschong [-o-] s3 kapuuts kar s7 vann; tõrs

kara 1. sl ahjuroop; 2. vi roobitsema, (tuld) kohendama; ~ åt sig pilti. endale ahnitsema karaff s3, ~ in s3 karahvin karakter j isera karakteriseerima, iseloomustama; kirjeldama; ~ istik s3 karakteristika, iseloomustus; kirjeldus; ~is-tika sl mat. karakteristik; ~jstisk karakteristlik, iseloomulik; iseloomustav

karaktär s3 karakter, iseloom; biol. tunnus

karaktärs | daning iseloomukujunemine; ~drag s7, ~ egenskap s3 iseloomujoon; ~ fast kindla iseloomuga; ~ fasthet iseloomukindlus; ~fel s7 iseloo-muviga; ~ tös iseloomutu; ~ roll [-o-] s3 karakterosa, -roll; ~ skildring ise-loomukirjeldus; ~ styrka sl tahtejõud; ~ teckning iseloomustus, iseloomukir-jeldus

karamell s3 karamell; kompvek; ~fabrjk s3 kompveki vabrik; ~ påse s2 komp-vekikott

karantän s3 karantiin; ligga i ~ karantiinis olema karat s9, s7 karaat

karavan s3 karavan; ~väg s2 karavani-tee

karbad s7 vann; ta ett ~ vanni võtma

karbas s3 nahkpiits

kärbin s3 karabiin

karbol [-o:-] s3 farm. karbol

karbonpapper [-o-] s7 kopeerpaber

karda 1. sl kraas; 2. vi kraasima

kardan s3 tehn. kardaan

kardborre [-o-] s2 takjas; efterhängsen

som en ~ pilti, tüütu nagu takjas kardel s3 mer. (trossi, köie Jms.) keere, säie

kardemumma sl bot., kok. kardemon; summan av ~n nai J. kõige selle tagajärg; kokkuvõetult, kõike kokku võttes

kardinal I s3 kardinal kardinal II kardinaalne; ~fel s7 põhiline viga; ~ fråga s7 põhiküsimus; ~tal s7 mat. põhiarv kare| s3, ~are karjalane; ~sk adj. karjala

karg 1) vilets, kehv; karm (looduse

kohta); 2) kitsi, kokkuhoidlik karikatyr s3 karikatuur; ~ tecknare karikaturist karikera karikeerima kari [ka:r] s2 mees; töömees, sulane; som en hei ~ nagu täismees kunagi; han år ~ för sin hatt ta on mees, nagu mees olema peab; vara ~ till ngt millegi peale meister olema karlakari [ka:raka:r] s2 täitsamees karl|aktig [ka:r-] mehelik; mehine; ~a|tag s7 mehetöö; det var ~/ see on vast mehetegu! Karlavagnen [ka:rla-] astr. Suur Vanker karlavulen [ka:r-] adj. p. mehelik karl I göra meestetöö; ~hatare meeste-

vihkaja, -põlgaja karljohanssvamp s2 puravik karltycke s6: ha ~ meestele meeldima

(naiste kohta) karm s2 seljatugi, leen, kori; (ukse-,

akna]raam karmjnröd karmiinpunane karmstol s2 tugi- v. leentool karnjs s3 karniis, simss karö||n s3 Karl XII sõdur karosser; [-o-] tehn. karosserii, auto kere karott [-o-] I s3 põll. karott (porgandisort) karott [-o-] II s3 vaagen, liud karp s2 karp[kala); ~damm s2 karp-kalatiik

karriär s3 1) karjäär; göra ~ karjääri tegema; 2) (tuhat)neljasõit; i full ~ tuhatnelja; ~|st karjerist karsk siidi, julge, uljas karstbildning geol. karstumine, karsti-

nähtuste tekkimine kart [-a:-] s2, s9 toores mari v. puuvili karta sl kaart; komma på överblivna ~n

kõnek. vanatüdrukuks jääma kartagisk adj. aj. kartaago kartbok atlas

kartig toores, küpsemata (marja v. puuvilla kohta) kart| lägga kaardistama, kaardile kandma; kaarti koostama; ~ läsning kaardi-lugemine

kartnagel s2 deformeerunud v. valesti

kasvanud küüs kartotek s7 kartoteek; föra ~ över ngn (ngt) kellegi (millegi) kohta kartoteeki pidama; ~ kort s7 kartoteegikaart kartverk s7 1) atlas; 2) kaardistamis-bürookarva

karv|a vi vestma, voolima; (õhukesi vii-lakuid) lõikama; ~ stock pügalpuu; sirvilaud karyatjd s3 ehit. karüatiid kase s2 lõke

kasern s3 kasarm; ~ förbud s7 kasarmu-

arest; ~liv s7 kasarmuelu kas|no s6 kasiino

kask s2 1) kiiver; 2) kõnek. kohv viina v.

konjakiga kaskad s3 geogr., tehn. kaskaad kaskelot [-u:t, -ot] s3 zool. kašelott kasper s9 nukk; pajats; ~teater s2 nukuteater

kassa sl kassa; pilti, raha; är du vid ~? kas sul on raha?; per ~ sularahas; ~behållning kassaseis; ~bok kassa-raamat; ~ brist s3 kassapuudujääk; ~kontor [ko-] s7 (ettevõtte jms.) kassa; ~lucka sl kassaluuk; ~ pjäs s3 teati, kõnek. kassatükk; ~ skrin s7 rahakarp, -laegas; ~ skåp s7 rahakapp; ~valv s7 seif (pangas) kasse s2 1) võrk (kott); kandekott; 2)

sport, kõnek. (hoki)värav kassera 1) (kohtuotsust jms.) tühistama; 2) kõlbmatuks tunnistama, välja praakima

kassun s3 tehn., ehit. kessoon kassör kassiir, kassapidaja, laekur kast I s3 trük. 1) ladumiskast; 2) aiand.

(taime) lava kast II s3 kast (ühiskonnakiht) _ kast III s7 1) heide, vise; stå sitt ~ pilti. oma tegude eest vastutama; 2) nõksa-tus; tvära — i vinden järsud tuuleiilid; 3): ge sig i ~ med ngt millegi vastu võitlusse astuma; ~a vi 1) viskama, heitma; pilduma; ~ yxan i sjön pilti, püssi põõsasse viskama, lootusetult käega lööma; ~ vatten vulg. vett viskama; 2) vet. enneaegselt sünnitama v. poegima; 3) suunda muutma, pöörduma (tuule kohta)-, 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära v. maha viskama v. heitma; ~ i: ~ i sig maten toitu kugistama; ~ loss mer. otsi lahti andma; ~ om a) meelt muutma; b) uuesti viskama; c) pöörduma (tuule kohta)] ~ på: ~ på sig endale selga viskama v. ümber heitma; ~ tillbaka tagasi viskama; 5): ~ sig viskuma, end heitma; ~ sig av och an i sängen voodis vähkrema; ~ sig upp i sadeln sadulasse hüppama kastanj(e) s5 bot. kastan; kraisa ~ma ui elden åt ngn kellegi eest kastaneid tulest välja tooma kastby s2 tuule- v. tormi-iil kaste|| s7 linnus, väike kindlus

kast| fiske s6 kalapüük spinninguga; ~maskjn [-ši:n] s3 1) sõj. katapult; 2) põll. tuulamismasin; ~ning 1) viskamine, heitmine; pildumine; 2) vet. enneaegne sünnitus v. poegimine kastr|at kastraat, kohitsetu; kohimees;

~ era kastreerima, kohitsema kastruli s3 kastrul

kast| sjuka sl vt. kastning 2); ~ spjut s7 viskoda; ~spö s6 spinning; ~ vapen s7 viskerelv; ~vind s2 vt. kastby kasuar s3 zool. kaasuar kasuell kasuaalne, juhuslik kasus ulr. v. neutr. 1) lgv. kääne; 2): han var i samma svåra ~ som jag ta oli niisama raskes olukorras kui mina; ~form o-j s3 käändevorm; ~ [-ändelse käändelõpp katalog [-o:g] kataloog; hinnakiri;

~isera kataloogima katastrof [-o:f] s3 katastroof; ~ai katastroofiline

kateder s2 kateeder, kõnetool, -pult kategorj [-o-] s3 kategooria; järk kategorisk [-go:-] kategooriline; neka ~t

till ngt midagi kategooriliselt eitama katekes [-tše:s] s3 kirikl. katekismus katet s3 mat. kaatet katjon s3 füüs., keem. katioon katod s3 ei. katood

katol|icjsm katolitsism; ~|k s3 katoliiklane; ~ sk katoliiklik, katoliku katsenjammer s9 kõnek. kassikontsert katt s3 kass; det började osa ~ asi läks ohtlikuks; jag ger ~en i det ma vilistan selle peale; jag kan ge mig ~en på att... ma võin vanduda, et...; iöi ~ en! pagan võtaks!; vefè ~ en pagan seda teab; ~a sl emane kass; ~aktig kassitaoline;

~fot bot. kassikäpp; ~guld s7 kassikuld; ~hane s2 isane kass, kõuts; ~ost s2 bot. kassinaeris; ~ rakande -t tormamine, rabelemine; lärm, kisa, kära; ~ uggla sl zool. kodukakk; ~unge s2 kassipoeg kaukas|ier s9 kaukaaslane; ~isk adj. kaukaasia

kausal kausaalne; ~itet kausaalsus;

~sats s3 lgv. kausaal- v. põhjuslause kaustjk keem. kaustiline kautschuk 1) -en kautšuk; 2) s2 kustutuskumm

kav adv. kõnek. täiesti; ~ lugnt täiesti vaikselt

kavaj s3 kuub, pintsak; ~ kostym [-o-] s3 (päeva)ülikond; ~ skutt s7 kõnek. tantsuõhtu kavaljer s3 1) kavaler; lauanaaber; 2)

õukondlane; 3) tuuletallaja kavalleri ratsavägi; ~ anfall s7 ratsaväe-rünnak; ~st ratsaväelanekavat

kavat kõnek. reibas; uljas; ülbe kåve| s2 1) pulk; 2) rull; ~dun s7 bot.

hundinui kavern s3 med. kavern kaviar s9 kaaviar

kav||a vi rullima, vaalima; ~ upp üles

käärima; ~ e s2 vt. kavel kavring teat. leivasort kax|e s2 kõnek. tähtis isik, suur nina,

jõmm; ~ ig hooplev, kelkiv kedja 1. sl kett, ahel; sport, edurivi; slå ngn i kedjor kedagi ahelasse panema; 2. vi ketti panema; aheldama kedje|brev s7 ahelkiri; ~bråk s7 mat. ahelmurd; ~länk s2 ketilüli; ~ reaktion ahelreaktsioon; ~ röka v3 vahetpidamata suitsetama kejsar|döme s6 keisririik; ~e keiser; ~inna keisrinna; ~ krona sl 1) keisri -kroon; 2) bot. püvilill; ~ snitt s7 med. keisrilõige kejserlig keiserlik

kel |a vi hellitama; ~en hellitatud;

~ gris s2 lemmiklaps, pesamuna kern| s3 keemia; ~ kalieaffär s3 keemia-

kauplus; ~ kalier pl. kemikaalid kern |isk keemiline; ~ tvätt keemiline

puhastus; ~|st keemik kemtvätt s2 keemiline puhastus keps [k-] s2 (spordi)müts keram|k [tš-, k-] -en keraamika keram|iker keraamik; ~isk keraamiline kesa vi kiini jooksma kex [k-, tš-] s7, s9 küpsis; kuivik; biskviit kick I s2 kõnek. jalalöök, -hoop; få ~ en

hundipassi saama kick II: på ett litet ~ ühe ropsuga, kähku kicka [k-] I sf kõnek. tüdrukutirts kicka [k-] II vi kõnek. jalaga lööma; ~ boil jalgpalli mängima; ~ in (palli) väravasse lööma kidnappa [kidd-] vi ära röövima, väevõimuga kaasa viima kika vi kõnek. piiluma; —re s9 kiiker, pikksilm, binokkel; teleskoop; han har en ny bostad i~n kõnek. tal on uus korter silmapiiril; tal on väljavaated uut korterit saada; vad har du nu i ~n? mis plaanid sul nüüd on? kik|hosta sl läkaköha; ~na vi läkastama; ~ av skratt naerust lämbuma kii s2 kiil, talb

kila I vi lippama, plagama; jag ~r nui

ma lippan nüüd! kii |a II vi kiiluma, kiilu sisse ajama; ~ ben s7 anat. kiiiluu; ~ formig [-o-] kiilulcujuline kiile [k-] s2 poiss; sell, semu killing kitsetall

kilo [tši:-, ki:-] s7 kilo; ~gram s7 kilogramm; ~ meter s9 kilomeeter; ~ pris

s7, s4 kilohind; ~watt kilovatt; ~wattimme s2 kilovatt-tund; ~vis kilokaupa kilskrift -en kiilkiri k|mono [k-] s5 pl. ka -s kimono kina s9 hiniin; ~ bark s2 kiinakoor;

~träd kiinapuu kind s3 põsk; ~ben s7 põsenukk, sarn; ~ båge s2 lõualuu; ~k{n)ota sl vt. ~ben; ~tand anat. purihammas kindergarten utr. lasteaed kines s3 hiinlane; ~a vi kõnek. nai j. juhuslikult ööbima; ~er| 1) pedantsus; 2) kunst, hiina ornamendid; ~isk adj. hiina; ~iska 1) sl hiinlanna; 2) -n hiina keel; ~ögon pl. pilusilmad kinet|k [k-] s3 sg. kineetika kinetisk [k-] kineetiline kin|n -en v. -et hiniin kinka I vi pirisema,

virisema, irisema kinka II vi, ~ sig sassi v. puntrasse minema

kinkig 1) pirisev, virisev, irisev; 2) nõudlik, valiv, peps; 3) hell, delikaatne; 4) keeruline, raske, täbar kiosk [kio-, tsio-] s3 kiosk kippa I vi: ~ efter andan õhku ahmima; lõõtsutama kipp|a II vi 1) loksuma; skon ~r king loksub jalas; ~ ner skor kingi viltu v. ära tallama; 2) ümber kallutama, kaadutama; ~ skodd adj. p. kingad paljas jalas; ~vagn kallur kirurg s3 kirurg; ~| s3 kirurgia; ~isk

kirurgiline kis I s3 m/n. püriit kis [k-] II s2 vulg. sell, poiss kisa vi (silmi) kissitama kisel s9, s7 min. räni; ~haltig räni sisaldav

kiss [k-] I lastek. piss kiss [k-] II interj. kiiss! kissa [k-] vi pissima kisse|katt [k-] s3, ~miss s2 kiisu kist|a sl kast, kirst; ~botten [-o-] s2 kirstupõhi; lägga pengar på ~ raha kirstupõhja koguma kitslig 1) väiklane; kergesti ärrituv; 2)

õrn, delikaatne; 3) piinlik, täbar kitt s7 kitt; akta dig för ~! pihl. vaata, et

sa pigisse ei jää!; ~a vi kittima kittel s2 katel; ~dal s2 geogr. häilorg;

~formig [-o-] katlakujuline kitt!|a vi kõdi(s)tama; ~ ngns nyfikenhet kellegi uudishimu kõditama; det ~ r i fingrarna på mig mu näpud sügelevad; ~ig kõdi(s)tav; ~ing [-kõdi[s]tus;-] {+kõdi[s]- tus;+} kõdi

kiv s7 tüli, riid; jagelus, nääklus; ~as vi dep. tülitsema jne.

kjol s2 seelik, undruk; ~ regemente [-g-, -j-] s6 naistevalitsus; ~tyg s4, s7 1) kleidiriie; 2) kõnek. naisterahvas kjortel s2 vt. kjol; ~ vägen: gå ~ naiste abi kasutama (millegi saavutamiseks) klabb I s2 ront, nott

klabb II s7 1) sulalumi; 2): hela ~et kogu krempel; ~a vi külge v. kinni jääma, kleepuma; snön ~de under skidorna lumi jäi suuskade külge kinni klack I s2 vt. hejarklack klack II impf. vt. kläcka klack III s2 konts; ~a vi kontsa alla

lööma; ~ring s2 pitsatsõrmus kladd I s2 mustand

kladd II s7 kritseldus; ~a vi kritseldama; määrima; lohakalt tegema; ~ ned (ner) sig end ära määrima; ~ig 1) määrdunud; 2) kleepuv; 3) vintis klaff s2 klapp; klahv

klaffa vi klappima; sobima; ühte langema; tåget ~r med flyget rongi saabumine ja lennuki väljumine on kooskõlastatud; allting ~de kõik klappis klaff j bro s2 tehn. tõstesild; ~stol s2 klapptool

klaga vi kaebama, kurtma, hädaldama; gudi ~t paraku, kahjuks; ~nde 1. s9 jur. hageja; 2. adj. p. kaebav, kaeblik; halisev; ~n utr. 1) kaebus; 2) kurtmine, hädaldamine klago|låt s2 hädaldamine, kurtmine; ~ mur s2 nutumüür; ~ mål s7 kaebus; ~skri s6, s7 kaebehüüd; hädakisa klämmer s9 pl. ka klamrar 1) klamber; 2) nurksulg; sätta inom ~ nurksulgudesse panema klammerj sõnelus; tüli; råka i ~ med ngn kellegagi sõnelusse sattuma v. tülli minema klamp I s2 ront, puunott klamp II s7 kolksumine; mütsumine; ~ a

vi kolksuma; mütsuma klamra vi klambritega kinnitama; ~ in nurksulgudesse panema; ~ sig klammerduma klan s3 klann, sugukond klander s7 laitus; ~fri laitmatu; ~värd

laiduväärne klandra vi laitma; etteheiteid tegema;

~ nde laitev; etteheitev klang s3 helin; kilin; kõlin; köla; ~full kõlav, kaunikõlaline; ~färg s3 tämber; ~lös kõlatu; ~tid s3: klang- och jubeltid rõõmu ja hõiskamise aeg klank|a vi torisema, porisema, irisema klapp s2 patsutus; ~a vi 1) patsutama; 2) kloppima (südame kohta)-, 3) plaksutama; ~ (i) händerna käsi plaksutama; 4) koputama; ~ på dörren

uksele koputama; 5) pilti.: det är ~t och klart kõik on korras klapper s7 klõbin, plõgin, plagin, lõgin klappersten

s2 geol. veerkivi klappjakt s3 aju- v. klaperjaht klappra vi klõbisema, plõgisema, plagisema, logisema klappträ s6 kurikas, pesunui klar 1) selge; klaar; puhas; valmis; bli ~ över ngt milleski selgusele jõudma; lå ~ t för sig selgusele jõudma, veenduma; komma på det ~a med ngt milleski selgusele jõudma; han har ~a papper ta paberid on korras; ~a vi

1) selgitama; lahendama; ~ en examen eksamit sooritama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av toime tulema; sooritama; ~ upp korraldama; 3): ~ sig toime tulema; ~ sig undan pääsema; ~era 1) korraldama; 2) mer. tollimaksu maksma; klaarima; ~göra selgeks tegema; ~het selgus; bringa ~ i ngt millessegi selgust tooma; komma till ~ om (i) ngt milleski selgusele jõudma

klarinett s3 klarnet; ~ jst klarnetist klar I lägga selgitama; seletama; ~ läggande s6 selgitus; ~na vi 1) selgima;

2) selguma; ~synt [-ü:-] adj. p. terava pilguga, läbinägev; ~ vaken täiesti ärkvel; ~ögd adj. p. selgesilmaline, -pilguline

klas|e s2 kobar; ~formig [-o-] kobara-kujuline

klass s3 klass; stå i ~ med ngn kellegagi samasse klassi kuuluma; ~anda s2 klassivaim; ~ föreståndare klassijuhataja; ~ hat s7 klassivaen klassifi | cera klassifitseerima; ~ cering, ~ kation klassifitseerimine, klassifikatsioon

klass |iker klassik; ~isk klassikaline klass |kamp s3 klassivõitlus; ~ kamrat klassikaaslane; ~ lärare klassijuhataja; ~ medveten s6 klassiteadlik; ~ motsättningar pl. klassivastuolud; ~rum s7 klassiruum; ~ samhälle s6 klassiühiskond; ~ skillnad (klasskillnad) s3 klassivahe klatsch 1. inter j. plaks!; 2. s2 plaksatus; ~a vi 1) plaksuma; raksuma; 2) võõ-pama; 3): ~ med ögonen pilti, silmi tegema; ~ig silmatorkav; rabav klausul s3 klausel

klav s3 1) (salakirja) võti; 2) muus. (noodi)võti; ~ binda kütkesse v. lõa otsa panema, aheldama; ~e s2: krona eller ~? kull või kiri? klaver s7 klaver; trampa i ~ et pilti, sisse kukkuma; taktitult toimima; —tramp s2 väärsamm, sissekukkumineklema

klema vi: ~ med ngn kedagi hellitama klematis s9 bot. elulõng klemig hellitatud; õrn klen nõrk, nigel; kidur, põdur; vilets, kehv, napp; ~ till förståndet nõrga mõistusega; ~ till växten kleenuke; ~mod s7 argus, kartlikkus; ~ modig arg, kartlik klenod s3 väärisese, aare klensmed s3 lukksepp; ~ja sl lukksepa-töö

klentrogen nõdrausuline; umbusklik,

skeptiline klenät s3 kok. seakõrv kleptoman s3 kleptomaan; ~j kleptomaania klerikal klerikaalne

klet|a vi määrima; kritseldama; ~ig

must, räpane kiev impf. vt. kiiva kii s7 kliid, keed, sõklad klia vi sügelema; ~ sig end sügama v. kratsima

klibb|a vi kleepuma, külge jääma; ~ai

s2 sanglepp; ~ig kleepuv kliché s3 triik. klišee; ~ artad šablooni-

line, stereotüüpne klick I s2 kildkond, klikk klick II s2 1) tomp, kämp, känk; 2) plekk; få en ~ på sig pilti, oma reputatsiooni rikkuma

klick III 1) s2 (relva) tõrge; 2) interj. plõks!; klõps!; ~a vi mitte lahti minema (relva kohta); pilti, ebaõnnestuma

klient klient; ~ei s7, s9 klientuur klimat s7 kliima; ~ bälte s6 kliimavööde; ~ ombyte [-o-] s6 kliima vahetus; ~ område [-o-] s6 vt. ~ bälte klimax s2 kirj. 1) kliimaks; 2) kulminatsioonipunkt klimp s2 1) kamakas, kämp, känk; 2) klimp: —a: — sig klimpi minema; ~ ig klimpis klinga I sl (noa jms.) tera; korsa sina

klingor mõõku ristama kling|a II vi 1) helisema; kõlisema; kõlama; 2) kõlistama; ~ande helisev; kõlav; kõlisev; ~

eljng kõlin, klirin k|in|k s3 kliinik klinisk kliiniline klink s7 klimberdamine künka I sl link klinka II sl (hobuse) tuhar klinka III vi klimberdama klint I s2 mägi, mäetipp klint II s2 vt. blåklint klipp s7 (välja]lõige klippa I sl kalju

klipp |a II v3 lõikama; pügama, kärpima;

~ itu pooleks v. katki lõikama; ~ till juurde lõikama; som klippt och skuren nagu loodud; ~ med vingarna tiibu lehvitama; ~ med ögonen silmi pilgutama; ~ med öronen kõrvu lingutama; ~are 1) lõikaja; 2) kelm klipp| avsats s3 kaljuastang; ~ block [-o-] s7 kaljurahn; ~ brant s3 kalju-müür, -järsak; ~fast kaljukindel klippfisk s2 kuivatatud tursk klippfyr s2 plinktulega majakas klippig kaljune

klippning lõikamine; pügamine, kärpimine klippö kaljusaar klipsk nutikas; kaval kliring maj. kliiring klirra vi klirisema, kilisema; kõlisema kiist |er s7 kliister; råka i klistret pigisse sattuma; sitta i klistret pigis olema; ~ ra vi kliisterdama; liimima; kleepima; ~ igen kinni liimima v. kleepima

klitter pl. (liiva]luited kliv s7 samm; ~a kiev kiivit sammuma, astuma; ronima; ~ av (bussist jms.) maha minema, väljuma; ~ på kiirustades sammuma; sisse astuma klo s5 1) küüs, küünis; råka i ~ma på ngn kellegi küüsi sattuma; slå ~ma i ngt millessegi küüsi sisse lööma; 2) (vähi) sõrg kloak s3 kloaak; ~ brunn s2 lampkast; ~rör s7 roiskveetoru; ~ vatten s7 roiskvesi

klocka [-o-] 1. sl kell; 2. vi sport, aega võtma

klockar|e [-o-] kirikl. koster; ~katt s3: kär som ~en meeletult armunud; ~ kärlek s2 kiindumus klock| armband [-o-] s7 kellarihm; ~ fjäder s2 kellavedru; ~ formad adj. p. kellukesekujuline; ~kjol s2 kloššsee-lik; ~ klang s3 kellahelin; ~slag s7 kellalöök; på ~et täpselt, punktipealt; ~ stapel s2 kellatorn klok tark, arukas; han är inte riktigt ~ ta on pisut napakas; ~ het tarkus, arukus; ~skap s3 enese liiga targaks tegemine

klor [-o:r] s3 keem. kloor; ~am|n kloor-amiin; ~at s7, s4 kloraat; ~haltig kloori sisaldav; ~|d kloriid; ~kalk s3 kloorlubi; ~oform [-ofo-] s3 kloroform; ~ofyll [-o-] s4, s3 klorofüll; ~syra sl kloorhape; ~väte s6 kloor-vesinik; ~ vätesyra sl kloorvesinik-hape klosett s3 klosett

13"kloss

kloss [-o-] s2 klots, puutükk; pilt], kohmakas ja tahumatu inimene kloster [-o-] s7 klooster; ~ arbete s6 pilti. ülipeen käsitöö; ~ broder kloostrivend, munk; ~ cell s3 kloostri-kong; ~rujn s3 kloostrivaremed; ~ skola si kloostrikool; ~ syster s2 nunn

klot I s7 kera; harv. sport, kuul klot II s3 kalingur; ~ band s7 kalingur-köide

klot I blixt s2 keravälk; ~ form ig [-o-]

kerakujuline, kera j as klott|er [-o-] s7 kritseldus; ~ra vi

kritseldama klove s2 kruustangid klubb s2 klubi

klubba 1. s2 1) nui; 2) (koosolekujuha-taja v. oksjonipidaja) haamer, vasar; föra ~n koosolekut juhatama; gå under ~n haamri alla v. oksjonile minema; 3) sport, hokikepp; 2. vi nuiaga v. haamriga lööma; ~ ett beslut otsust vastuvõetuks kuulutama; ~ ned (ner) en talare kõnelejalt sõna ära võtma; stolen ~des för fem kronor tool müüdi (oksjonil) viie krooni eest k|ubb| kamrat klubikaaslane; ~ medlem

s2 klubiliige; ~rum s7 klubiruum klubbslag s7 nuia- v. haamrilöök kluck s7 luksumine; loksumine; ~a vi

luksuma; loksuma kludd s7 soperdis; kritseldus; ~a vi

soperdama; kritseldama klump s2 kamakas; tomp; pihl. vt. kloss; ~a vi vt. klimpa; ~e|dump, ~e|-duns s2 kõnek. mühkam; ~fot komp-jalg; ~ig kohmakas, saamatu; rohmakas

klunga sl rühm, salk, kobar klunk s2 lonks, sõõm; ~a vi kulinal jooma

kluns s2 kamakas; tomp; pihl. vt. kloss; ~ig tömpjas; vormitu; kohmakas, tahumatu

klut s2 räbal, kalts; puri; sätta till alla ~ar kõiki purjesid üles tõmbama; pilti, tegema kõik mis võimalik; ~a vi: ~ på (sig), ~ ut (sig) end üles mukkima kluven lõhkine; lõhestatud klyfta sl 1) kuristik; lõhe; 2) viil, lõik klyftig teravmeelne, nutikas, leidlik klyka sl 1) (telefoni)hark; 2) tull; 3)

pesupulk klys s7 mer. klüüs klyscha sl kulunud väljend, klišee klyva klöv kluvit lõhestama; lõhkuma; lõhki lööma v. ajama v. lõikama; jao-

tama; ~ ord pihl. tähti närima; ~ sig lõhestuma, lõhki minema klyvare mer. kliiver klyvbar lõhestatav; lõhestuv klå v4 1) sügama, kratsima; 2) peksma, kolkima; ~upp läbi kolkima; 3) tüs-sama, petma klå|da sl sügelemine; ~fingrig pihl.

sügelevate näppudega klåpare vusser(daja), käpard klä vt. kläda

kläcka I klack impers. kõnek.: det klack till i mig när jag såg honom teda nähes kohkusin ma ära kläck I a II v3 hauduma; ~ ur sig dumheter suust rumalusi välja ajama; ~ ningsapparat s3 inkubaator; ~ ningstid s3 haudeaeg kläd I a v2 1) riietama, rõivastama; som man är ~d så blir man hädd vs. riided teevad mehe; 2): ~ sig riietuma, end riidesse panema; ~ av sig lahti riietuma, end riidest lahti võtma; ~ om sig ümber riietuma; ~ på sig riietuma, riidesse panema; 3) katma; ~ julgran jõulupuud ehtima; 4) sobima; hon klär i blått sinine sobib talle; ~ e s6 kalev; ~er pl. riided, rõivad; jag skulle inte vilja vara i dina ~ pihl. ma ei tahaks sinu nahas olla; ~na gör inte mannen riie ei riku meest; ~es| borste [-o-] s2 riidehari; ~hän-gare riidepuu; ~nad -en riietus; riided, rõivad; ~sam sobiv, hästi istuv; ~skäp s7 riidekapp kläm s2 1): komma i ~ vahele v. kinni jääma; kimbatusse v. pigisse sattuma; 2) hoog; jõud; 3) lühike kokkuvõte; sisu, tuum; 4): få (ha) ~ på ngt midagi taipama, millestki aru saama; ~ ma 1. sl 1) kimbatus; 2) klamber; 2. v2 pigistama, suruma; vajutama; ~ fram välja pigistama; ~mare klamber; näpits klämt|a vi: kyrkklockan ~ar kiriku kell lööb; lüüakse kella; ~ning kellahelin; kellalöömine kläng |a v2 ronima; ~ sig fast vid ngn kellegi külge klammerduma; ~e s6 bot. köitraag; ~ros sl bot. roniroos; ~växt s3 bot. ronitaim klänning kleit; ~s|tyg s7, s4 kleidiriie klläpp s2 (kella) tila, kõra, kara klärvoajant [-jar)t v. -jant] selgeltnägija kläfferfot zool. ronijalg klättra vi ronima

klösa v3, ~s v3 dep. kriimustama, küünistama; kratsima; kraapima klöv I s2 sõrg klöv II impf. vt. klyva klövdjur s7 zool. sõrgloom; sõraline klöver I s9 risti (kaardimängus)klöver

klöver II s9 ristik(hein); ~blad s7 ris-

tikuleht; ~ vall s2 ristikupõld klövja vi veolooma seljas vedama; veo-

loomale laadima knacka vi kloppima, koputama; kopsima;

det ~r koputatakse knaggl|a vi: ~ sig vaevaliselt edasi v. kohale koigerdama; ~ig ebatasane, künklik, konarlik; det gick ~t för honom tal läks see üle kivide ja kändude

knaka vi nagisema; naksuma, ragisema; raksuma; det ~r i lederna liigesed naksuvad

knal: han har det ~ t tal on peenike peos knall s2 pauk; paugatus; ~ och fail

järsku, ootamatult knalla I vi sammuma, astuma; ~ sig i väg minema kompima; det ~r och går läheb kah kuidagimoodi knall I a II vf paukuma; paugatama; ~ blå eresinine

knalle s2 1) küngas, kink; 2) mer. kuivik;

3) rändkaupmees knalleffekt s3 sensatsioon knapert: ha det ~ kehvalt elama knapp I s2 1) nööp; 2) nupp knapp II napp, kehv; vähene, puudulik; j' ~aste laget vaevalt piisav; ha det ~ t kehvalt elama; jag har ~ t om tid mul on vähe aega; med ~ nöd vaevu; ~a tre veckor vaevalt kolm nädalat; ~a vi: ~ av (in) på ngt midagi vähendama; ~äst

vaevalt; ~het nappus; vähesus knapphål s7 nööpauk knapphändig kasin, napp; lühike, napisõnaline knappnål s2 nööpnõel knappologi [-olo-] s3 nai j. väiklus,

pedantsus knapprad nööbirida knappt vaevalt; napilt knappr|a vi näkitsema; ~ i sig järades

sööma; ~ig krõbe knark s7 fam. narkootikum; ~are narkomaan

knarr 1) s7 krigin; nägin; 2) s2, s7 kriuks; han har ~ i skorna ta kingad kriuksuvad; 3) s2 toriseja; 4) s2 (rukki)rääk; 5) s2 kõnek. võrr, sääreväristaja; ~B vi 1) kriuksuma; krigisema, krudisema; nagisema; snön ~r lumi krigiseb; trappan ~r trepp nagiseb; 2) torisema knast|er s7 praksumine; pragin; krigin; ~ra vi praksuma; pragisema; krigisema; grenarna ~de under hans fötter oksad praksusid ta jalgade all; det ~ de mellan tänderna hammaste vahel krigises

knatt|er s7 tärin; klõbin; ~ra vf täri-sema; klõbisema; kulsprutorna ~ de kuulipildujad tärisesid; skrivmaskinen ~r kirjutusmasin klõbiseb knekt s2 1) soldat (kaardimängus); 2)

palgasulane knep I s7 vemp; riugas; ~ig 1) leidlik;

kaval; 2) raske, vaevaline knep II impf. 'vt. knipa I 2. knip s7: ~ i magen kõhuvalu knipa I 1. sl: vara i ~ hädas olemap komma i en svår ~ raskesse olukorda sattuma; 2. knep knipit näpistama; kokku pigistama; om det kniper kui vaja, kui häda käes knipa II sl zool. sõtkas knipp|a 1. sl kimp; 2. vi kimpu v. kokku siduma, kokku põimima; ~e s6 1) kobar, pundar; kimp; 2) bot. ebasari-kas; ~ vis kimbukaupa knipsa vi ära näpistama knip |siug kaval; ~tång näpitstangid; pihid knirka vi vt. knarra knistra vi vt. knastra kniftra vi vt. knastra knitfelvers s3, s2 vemmalvärss kniv s2 nuga; på ~en pihl. nugade peal; ~hugg s7 noahoop; ~ hugga noaga lööma, pussitama; ~ig kõnek. kaval, leidlik; ~s|egg s2 noatera; ~ skaft s7 noapea; ~ skarp terav nagu nuga; pilti, terane knix s2 (k]niks

knockout [nokaut] s3 sport, nokaut knodd [-o-] s2 kõnek. 1) poesell; 2) kraade, lõngus; ~aktig kraadelik, lõn-guslik

knog s7 töö; vaev; ~a vi tööd teha rügama v. rühmama, vaeva nägema knoge s2 sõrmenukk knogiq vaevaline, raske, pingutav knollr|a [-o-] vi: ~ sig käharduma;

~ ig kähar, lokkis knop 1) s2 mer. (meremehe)sõlm; 2) s9

sõlm (kiirusühik) knopp [-o-] sl pung; nupp; ~as vi dep.

pungasid ajama, punga minema knorr [-o-] I s2 rõngas, keerd; slå ~ på svansen saba rõngasse tõmbama knorr [-o-] II s7 vt. knot II; ~a vi vt.

knota II; ~hane s2 zool. merikukk knot I s2 v/, knorrhane knot II s7 nurin, torin, irin knota I sl luu, kont; pahk knola II vi nurisema, torisema, irisema knotig 1) kondiline; pahklik; 2) torisev knott [-o-] s7, s9 kollekt, kihulased knubbig jässakas, matsakas knuff s2 tõuge, müks; ~a vi tõukama, müksama; ~ sig fram endale küü-knuffas

narnukkidega teed tegema; ~as vi dep. tõuklema, mükslema knuss|el s7 koonerdamine, kroonimine; ~ la vi koonerdama, kröönima, kitsi olema; ~ lig kitsi knut ,s2 1) nurk; om ~en ümber nurga; 2) sõlm; det har blivit ~ på tråden niit on sõlme läinud; 3) pilti.: där ligger ~en selles see konks seisabki; ~ ig sõlmiline, sõlmi täis; ~ it sup. vt. knyta; ~punkt s3 sõlmpunkt knyck s2 nõksatus; tõmme; ~a v3 1) nõksatama; (äkki) tõmbama; 2) näppama, varastama knyckla vi kortsutama knyppla vi niplama, pitsi kuduma knys} -et: inte ett ~ ei kippu ega kõppu; ~a vi niitsatama, kõssama, piik-satama

knyt |a knöt knutit siduma; sõlmima; punuma; ~ näven kätt rusikasse pigistama; ~ upp lahti sõlmima v. siduma; ~ sig 1) bot. pead looma; 2) magama heitma; ~e s6 kimp, komps; ~näve s2 rusikas; ~nävsstor rusika-suurune knåda vi sõtkuma

knåp s7 nokitsemine; ~a vi nokitsema;

~ig aeglane, vaevaline knä s6 põlv; sitta i ~(e)t süles istuma; ~a vi põlvitama; ~byxor pl. põlvpüksid

knäck I s2 teat. siirupikompvek knäck II s2 1) praksatus; 2) löök; 3) pragu, mõra; ~ a v3 purustama, katki lööma; det är en hård nöt att ~ see on kõva pähkel knäckebröd s7 kuivikleib knä I hund s2 sülekoer; ~led s3 põlve-

liiges; ~ liggande põlvitav knäpp 1) s2 napsatus, nips; plõks; 2) s7 heli; hääl

knäppa I v3 nööpima; ~ av lahti nööpima

knäppa II v3 1) nipsu lööma, nipsutama; ~ på näsan ninanipsu andma; 2) nak-suma; plõksuma; 3) plõksutama; fot. momentvõtet tegema; 4); ~ på gitarren kitarri tinistama; 5): ~ en hare jänest maha kõmmutama; 6); ~ nötter pähkleid näksima knäpp I känga sl nööpsaabas; ~ning

nööpimine knä [skål s2 põlvekeder; ~veck s?

põlveõnnal knöl s2 1) käsn; muhk, kühm; 2) jõhkard; ~a vi käkerdama knös s2 kõnek. raha- v. kaukamees knot impf. vt. knyta

ko s5 lehm; det är ingen ~ på isen pilti, pole kiiret; pole midagi karta; ~bent adj. p. iks- v. räsasjalgne kobbe [-o-] s2 kaljulaid kobolt [ku:bolt, ko:-] s3 keem. koobalt kock [-o-] s2 kokk; ju flera ~ar dess sämre soppa mitu kokka rikuvad supi ära; ~a sl (nais)kokk kod [-o:-] s3 kood kode|n [-o-] s4 farm. kodeiin kodes [ku:-, ko;-] s2 koodeks kodilj: hela ~en kogu kupatus koffert [-o-] s2 kohver ko| fot 1) lehmajalg; 2) sõrgkang kofta [-o-] sl kootud jakk; kampsun kofångare (auto, rongi jms.) kaitseraud koger s7 nooletupp

ko| gubbe s2 lehmakarjus; ~ handel s9

pöl. pilti, lehmakauplemine koj [-o-] s2 (laeva) koi; gå (krypa) till

~s koisse kobima, põhku pugema koja [-o-] I sl onn, hütt koja [-o-] II vi magama heitma kok s7 keetmine; ett ~ stryk pilti. keretäis; ~a vi, v3 1) keetma, 2) keema; ~ upp keema minema; ~ över üle keema kokajn [ko-, ku-] s4 farm. kokaiin kok I bok kokaraamat; ~erska (nais)-kokk; ~het keev, tuline; ~konst [-o-] s3 kokakunst; ~kärl s7 keedu-nõu; ~punkt s3 keemispunkt; ~salt s4 keedusool; ~vagn s2 väliköök; ~ vrå s5, s2 keedunurk ko! [-o:-] s7 süsi

köla [-o:-] I vi 1) söeks põletama; 2)

mer. sütt peale võtma köla II vi kõnek. vedru välja viskama kõlar |e [-o:-] söe- v. miilipõletaja;

~tro s9 pime usk kolbox s2 1) söepunker; 2) söeämber kolera s9 med. koolera; ~epidemj s3

kooleraepideemia koler| iker psühh. koleerik; ~isk koleeriline

koli gruva [-o;-] sl söekaevandus; ~ gruv(ejarbetare söekaevur; ~ hå|lig sütt sisaldav; ~hink s2, ~häm-fare söeämber kolibri [-o-] s3 zool. koolibri kolka [-o-] vi kulinal jooma kollaborera kollaboreerima, koos töötama (eriti vaenlasega) kol|Sager [-o:-] s7 1) geol. söekiht; 2)

söevaru; — last [-o:-] s3 sõelast koilegja [-e:-] s2 kolleeg, ametivend; ~ial kollegiaalne; sõbralik; ~ium s4 1) kolleegium; 2) õppenõukogu; 3) kursus

kollektiv [-o-] 1. s7, s4 kollektiiv; 2. adj. kollektiivnekolli

komma>.

kolli [-o-] s7, s6 (kauba)pakk, pall, koht kollidera [-o-] kokku põrkama; pilti.

vastuollu sattuma; tülli minema kollrja [-o-] vi: ~ bort ngn kellegi pead segi ajama; ~ig hull, peast segane v. põrunud koi| mörk [-o:-] kottpime; ~ mörker pilkane pimedus; ~na vi söestuma; pilti, kustuma kolon [-lon] s7 lgv. koolon kolon j [-0I0-] s3 koloonia; asumaa;

~ sera koloniseerima, asustama kolossal [-oss-] kolossaalne kol|stybb [-0-] s3, s4 söetolm, -puru; ~stybbsbar.a sport, söerada; ~ svart süsimust; ~ teckning söejoonistus; ~f rast s2 musträstas ko I lugn vagane nagu lammas kolumn [-0-] s3 veerg kolv [-0-] s2 1) (püssi)pära; 2) tehn. jootekolb; 3) retort; 4) bot. tõlvik; 5) riiv

kom [-0-] impi. vt. komma II koma [-0:-] s7, s9 med. kooma kombination [ko-] kombinatsioon kombinations |förmàga [ko-] sl kombi-

neerimisoskus; ~ lås s7 salalukk kombinera [ko-] kombineerima komedi s3 komöödia; spela ~ pilti, kometit mängima; ~ant komödiant; komejant, kometitegija; ~ författare komöödiakirjanik komet s3 komeet; ~lik komeeditaoline;

~ svans s2 komeedisaba komfort [komfo-] mugavus, komfort;

~abel mugav, komfortne komihåg [-0-] s7 nalj, mälu komjk -en koomika komisk koomiline, naljakas ko| mjölk s3 lehmapiim komma [-0-] I s6 koma komma [-0-] II kom kommit 1) tulema, saabuma; ~ lör sent hilinema; inte veta vad som ~ skall mitte teadma, mis tuleb; vart vill du ~? kuhu sa sihid?; ~ i dagen päevavalgele tulema; ~ från en fin familj heast perekonnast pärit olema; ~ i balans tasakaalu saavutama; ~ i fängelse vangi sattuma; ~ till ett beslut otsusele jõudma; ~ till nytta kasuks tulema; kommer dag, kommer råd vs. hommik on õhtust targem; 2) (koos partikliga att väljendab tulevikku)1: jag kommer att resa till Stockholm i morgon ma sõidan homme Stokholmi; 3) panema, sundima; ~ ngn att skratta kedagi naerma ajama; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ an: ~ an på ngt millestki olenema; kom an!

las käia!; tule!; ~ av sig (jutus v. kõnes) takerduma, järge kaotama;: ~ bort ära minema; eemalduma; kaduma; ~ bort från ämnet teemast, kõrvale kalduma; ~ efter järgnema,, järel tulema; (õppimises) maha jääma;: ~ emellan a) vahele astuma; b); vahele jääma; c) vahele tulema; ~ emot vastu tulema v. põrkama; ~ fram a) välja tulema v. astuma; läbi pääsema; b) saabuma, kohale jõudma; c) ilmuma; d) edasi jõudma; kom fram! tule siia!; ~ fram med ett förslag ettepanekut esitama; jag har kommit fram till att. . . ma olen jõudnud otsusele, et...; ~ för: det kom för mig att... mul tuli pähe v. mõttesse, et...; ~ sig för med att göra ngt end midagi tegema sundima; ~ förbj mööda minema, mööduma; ~ ifrån lahti saama, vabanema; ~ ihop sig tülli minema; ~ in a) sisse astuma v. tulema; kom in! sisse!; b): ~ in i ett ämne küsimusega tutvuma; c): ~ in 1 skolan kooli sisse saama; ~ in i tidningen ajalehes ilmuma; ~ in med en ansökan avaldust sisse andma v. esitama; ~ in på sjukhuset haiglasse minema v. sattuma; taiet kom in på politik jutt kaldus poliitikasse; ~ inpå: ~ inpå livet naha kallale kippuma; ~ lös lahti tulema v. pääsema; ~ med kaasa tulema; kaasnema; tooma; ette tooma; han kom inte med på bilden ta ei jäänud pildile; ~ ned (ner) alla tulema; han kommer alltid ner på fötterna ta saab alati hakkama; ~ omkr|ng: ~ vida omkring palju ringi rändama; när allt kommer omkring lõppude lõpuks; ~ på a) peale tulema; b) meelde tulema; c) peale sattuma; ~ till a) juurde tulema; lisanduma; kom till oss i morgon tule homme meile; frakten kommer till peale selle veokulud; b): ~ till världen ilmale tulema, sündima; c): hur kommer det till att du är här? kust see tuleb, et sa siin oled?; d): ~ till sig meelemärkusele tulema; ~ undan pääsema; ~ upp a) üles tõusma;

b): frågan kom upp küsimus tuli arutusele; c): ~ upp i nästa klass järgmisse klassi edasi saama; d): ~ sig upp (i världen) elus edasi jõudma; ~ ut a) välja tulema; boken har nyligen kommit ut see raamat ilmus hiljuti; b): ~ ut i krig sõtta sattuma;

c): jag kan inte ~ ut med hela summan på en gång ma ei saa v. mul ei ole võimalik kogu summat korraga välja maksta; d): det kommer på ett`kommande

ut see teeb üks välja; ~ vid: dec kommer inte mig vid see ei puutu minusse; ~ åstad a) teele asuma; b): — stor förvirring åstad suurt segadust tekitama; ~ åt a): han tog allt vad han kunde ~ åt ta võttis kõik, mis ta kätte sai; b): han är inte lätt att ~ åt talle ei pääse hõlpsasti ligi;

c) puudutama; d): hon gick på bio så snart hon kom åt ta läks kinno, niipea kui sai; ~ över a): ~ över ån iile jõe

minema v. pääsema; b): ~ över ngt för gott pris midagi odava ihinnaga kätte saama; c): olyckan kom över henne teda tabas õnnetus;

d]: nu har vi kommit över de värsta bekymren nüüd me oleme kõige suuremast murest üle saanud; e): jag kommer över i morgon ma astun homme teie poole sisse, ma tulen homme teile; 5): ~ sig a) olenema, sõltuma; juhtuma; det kommer sig av att... see tuleb v. on tingitud sellest, et. ..; hur kom det sig att du ...? kuidas see juhtus, et sa ...?; b) toibuma; paranema, tervenema; han kommer sig kanske võib-olla ta paraneb

kommande [-o-] 1. adj. p. tulev, tulevane; ~ släkten tulevased põlved; 2. s6 tulija kommando [-o-] s6 1) komando; käsklus; 2) teat. väeüksus; ~ brygga sl mer. komandosild; ~ord sõj. ko-mandosõna kommatera komasid panema kommend|ant [-o-j komandant; ~antur komandantuur; ~ ör 1) komandör; 2): — av vasaorden Vasa ordeni kavaler

komment|ar [-o-j s3 kommentaar; ~ator [-tör] s3 kommentaator; ~era kommenteerima; ~d upplaga kommenteeritud väljaanne kommers s3 kommerts, kaubandus; hur går ~en? kuidas äri läheb?; ~a vi kõnek. kaubitsema, kauplema; ärit-sema; ~ tell kommerts-, kaubanduslik; äriline komminjster [-o-] kirikl. abiõpetaja kommiss|ariat [-o-] s7 komissariaat; ~arie s5 komissar; volinik; ~bröd s7 sõduri- v. kroonuleib kommission [-o-] 1) komisjon; 2) ülesanne

kommissions I affär [ko-] s3 komisjoni-kauplus; ~ arvode s6 maj. komisjonitasu; ~ handel komisjonikaubandus kommissionär s3 maj. komisjonär kommit [-o-] sup. vt. komma II

kommitté [-o-] s3 komitee; ~ medlem

s2 komitee liige kommod [-o:d] s3 pesukapp kommun [-o-] s3 1) kommuun; 2) kogukond; linna- v. vallavalitsus; ~ai kommunaalne, kommunaal-kommunicera [-o-] 1) ühenduses olema; 2) kirikl. armulaual käima; armulauale minema kommunikations j medel [-o-] s7 kommunikatsioonivahend; ~saiell|t s3 side-satelliit; ~tabeli s3 sõiduplaan kommuniké [-o-] s3 kommünikee kommun|ism [-o-] kommunism; ~|st kommunist; ~ |stisk kommunistlik; ~ ist I parti s4 kommunistlik partei kompakt [ko-] kompaktne, tihke, tihe kompani [-o-] s4 1) kompanii; i ~ med ngn kellegagi koos; 2] sõj. kompanii, rood

kompar|abel [-o-] võrreldav; ~ation

võrdlemine kompar|ativ 1. võrdlev; 2. lgv. keskvõrre, komparatiiv; ~ era võrdlema kompass [-o-] s3 kompass; ~nål s2

kompassinõel kompens |ation [ko-] kompensatsioon, hüvitus; ~era kompenseerima, hüvitama

kompetens [-o-] s3 kompetents, võimkond, pädevus kompetent [ko-] kompetentne, asjatundlik, pädev

kompis [-o-] s2 l] hea sõber, semu; 2):

göra ngt i ~ midagi koos tegema komplement [-o-] s7 täiendus, lisa; ~färg s3 füüs. täiendvärvus; ~vinkel s2 mat. täiendnurk komplett [-o-] 1. adj. täielik; lõplik; 2.

adv. täiesti, ~era täiendama komplex [-o-] s7, s3 kompleks; (majade) plokk kompli j cera [-o-] komplitseerima komplikation [-o-] komplikatsioon; med.

ka tüsistus komplimang [-o-] kompliment; ge ngn en ~ för ngt kellelegi millegi eest komplimenti tegema komplott [-o- -o-] s3 komplott, vandenõu kompon[ent [-o-] komponent; ~era 1) kokku panema, valmistama; 2] komponeerima; ~isi helilooja, komponist

komposit[ion [-o-] kompositsioon; ~ör

helilooja, komponist kompost [-o- -o-] s3 kompost kompoSt [-o- -o-] s3 kompott komprimera [-o-] suruma, pressima kompromettera [ko-] kompromiteerimakompromiss

komprom|ss [-o-] s3 kompromiss; -~a vi kompromissi tegema; ~ förslag s7 kompromissettepanek; ~ lösning kompromisslahendus kon s3 koonus; stympad ~ tüvikoonus koncentrat [-o-] s7 kontsentraat konceniratipnsläger [ko-] s7 koonduslaager

koncentrera [-o-] kontsentreerima, kes-kendama, koondama; ~ sig kontsentreeruma, keskenduma, koonduma koncept [-o-] s7, s4 mustand, kavand, konspekt; tappa ~ema pilti, segadusse sattuma, segi minema; ~ bok märkmik; ~ion 1) kontseptsioon; 2) idee, mõte koncern [-särn, -sörn] s3 maj. kontsern kondis [-onn-] s7 kõnek. vt. konditori kondition [-o-] seisukord, seisund; 1 utmärkt ~ heas vormis; ~er pl. tingimused

kondjtor [-o- -o-] s3 kondiiter; ~j s4

kondiitriäri; kohvik kondoleans [-o- -o-] s3 kaastundeavaldus; ~ brev s7 kaastundekiri kondolera [-o- -o-] kaastunnet avaldama

kon|duktans [-o-] s3 ei. juhtivus; ~duktor [-o-] s3 lüüs. juht; ~dukt-ris naiskonduktor; ~duktör konduktor

konfederation [-o-] konföderatsioon konfekt [-o-] s3 kompvek; ~ask s2

kompvekikarp konfektion [-o-] valmisriided konfer|ens [-o- -rens, -rar]s] s3 konverents; nõupidamine; ~era nõu pidama

konfidentiell [-o-] konfidentsiaalne, usalduslik, salajane configuration [-o-] konfiguratsioon konfirmation [-o-] kirikl. leer konfiskera konfiskeerima konfljkt [-o-] s3 konflikt; komma i ~ med ngn kellegagi konflikti sattuma; ~ situation konfliktolukord konformitet [-o- -o-] konformsus, samakujulisus, ühtivus konfrontation [-o- -o-] jur. vastastamine konfundera [-o-] vi segadusse viima kongress [kor|g-] kongress; ~ deltagare

kongressist osavõtja konisk kooniline

kon|jugation [-o-] lgv. pööramine; pöördkond; ~jugera pöörama, kon-jugeerima; ~junktion sidesõna, konjunktsioon konkarong [ko- -ror]] s3: hela ~en

kõnek. kogu kupatus konkav [-o-] nõgus konklusion [-o-] järeldus

konkordans [kor]ko-] s3 ühtivus, ühtlus konkret [-o-] konkreetne; ~isera konk-

retiseerima, täpsustama konkurr|ens [-o-] konkurents, võistlus;

~era konkureerima, võistlema konkurs [-o-] pankrot; företaget gick i

~ ettevõte jäi pankrotti konnässör [-o-] asjatundja konsekvenjs [-o-] s3 järeldus; järjekindlus; ~t 1. adj. järjekindel; 2. adv. järjekindlalt konselj [-o-] s3 ministrite kabineti v. valitsuse koosolek; ~president peaminister

konsert [konsä:r, -särt] s3 kontsert; ~era kontserti andma; ~hus s7, ~ säl s2 kontserdisaal konserv [-o-] s3 konserv konservatorium [-o- -o:-] s4 konservatoorium

konsistens [-o-] s3 konsistents, tihedus, tugevus

konsol [konso:l, -oli] s3 ehit. konsool konsonant [-o-] s3 lgv. konsonant, kaashäälik; ~stam s2 konsonanttüvi konspiration [-o-] s3 konspiratsioon konst [-o-] s3 kunst; osavus, oskus, vilumus; kunsttükk; förstå sig på ~ kunsti tundma; han kan ~en ta tunneb asja; är det ngn ~ ? mis siin rasket on?; det var väl ingen ~! siin pole küll mingit kunsti!; han är full av ~er ta on vigureid täis; göra en ~ i ngt kõnek. millelegi käega lööma; ~a|ster s7 kunstiteos; ~art s3 kunstiliik konstapel [-o-] s2 konstaabel konstatera konstateerima, nentima, sedastama

konsternerad [-o-] hämmastunud, jahmunud

konst | fiber [-o-] s3 kunstkiud; ~ frusen kunstlikult külmutatud; ~fu|i kunstipärane; ~ gjord kunstlik, tehis-; ~ grepp s7 1) võte; 2) trikk, nipp; ~ gödning kunstväetis; ~hall s2 kunstihoone; ~ handel s9 kunstikaup-lus; ~ hantverk s7 kunstkäsitöö konstig [-o-] 1) imelik, veider; 2) keeruline

konstitu|era [-o-] asutama, rajama; ~nde församling asutav kogu; ~tion konstitutsioon; põhiseadus; ~tionell konstitutsiooniline konst I kännare [-o-] kunstitundja; ~lad ebaloomulik; kunstlik; teeseldud; ~ mässig

kunstipärane konstnär [-o-] s3 kunstnik; ~jnna naiskunstnik

konstnärs I krefs [-o-] s2: i ~ar kunstnike ringkondades; ~ liv s7 kunstniku-konstnärsnalur

elu; ~ natur kunstnikul oomus; en sann ~ tõeline kunstnik konst I rik [-o-] leidlik, osav; kunstipärane; ~rikining kunstivool; ~salong [-o-] s3 kunstisalong; ~ skatt s3 kunstiaare, väärtuslik kunstiteos; ~uil s3 kunst- v. tehisvill; ~utsläll-ning kunstinäitus; ~ åkning iluuisutamine

konstruk I tion [ko-] konstruktsioon; ehitus; ~l|v konstruktiivne konsul [-o-] s3 konsul; ~at s7 konsulaat

konsult [-o-] s3 portfellita minister; ~at|v konsultatiivne, nõuandev; ~f statsråd vt. konsuli; ~era konsulteerima

konsum [-o-] inv. tarbijate kooperatiiv; ~bul|k s3 kooperatiivkauplus; ~ent tarbija; ~era tarbima konsumtion [-o-] tarbimine; ~sjföre-

ning tarbijate ühing kont r-o-] s2, s3 märss kontakt s3 kontakt; ~era ühendusse

astuma kontant [-o-] I lähedane kontant [-o-] II: betala ~ sularahas maksma; ta ngt för ~ pilti, midagi puhta kullana võtma; ~er pl. sularaha

konterfej [-o-] s7 van. kõnek. näopilt kontinent [-o-] kontinent; mander; mannermaa; ~ ai kontinentaalne kontingent [kontinge-, -nje-] s3 1) kontingent; 2) liikmemaks kontinuerlig pidev

kontor [-o-] s7 1) kontor, kantselei; 2)

kolikamber; ~ |st kontoriametnik kontors I arbete [-o-] s6 kontoritöö; — artiklar pl. kontoritarbed; ~chef [še:f] s3 kantseleiülem; ~ göromål s7 kontoritöö; ~personal s3 kontoriper-sonal; ~ pulpet s3 kontoripult; ~tid s3 tööaeg (kontoris jms.) kontraband [-o-] inv. salakaup, konterbant

kontrabas [-o-] s2 muus. kontrabass konlramandera [-o-] tühistama, tagasi võtma

kontrakt [-o-] s7 leping, kontraht; ~era

lepingut sõlmima kontrapunkt [-o-] s3 muus. kontrapunkt kontrast [-o-] s3 kontrast, vastand; ~era kontrasteerima; ~ medel s7 med. kontrastvahend kontroll [-o- -o-] s3 kontroll; ~ant vt. ~ör; ~era kontrollima; ~ör kontrolör

konlrovers [-o-] s3 lahkarvamus, vaidlusküsimus; — iell vaieldav konträr [-o-] vastandlik

kontur [-o-] kontuur, piirjoon; ~karta sl kontuurkaart; ~lös kontuurideta; ~ teckning kontuurjoonis konung [-o:-] s2 kuningas; ~siig kuninglik

konvalescens [-o- -sens, -šens] s3 tervenemine, paranemine konvalescent I hem [-o- -sent-, -šent-] s7

sanatoorium konvalje [-o-] s5 maikelluke, piibeleht konven|ans [-o-] s3 sündsus, hea toon; ~anspari| s4 mõistusabielu; ~era sobima, kohane olema konventionell [kon-] konventsionaalne konversation [kon-] konversatsioon,

vestlus konvoj [-o- -o-] s3 konvoi konvex [-o-] kumer

kooperat|ion kooperatsioon, ühistegevus; ~ |v kooperatiivne, ühistegelik koordin|at koordinaat; ~ation koordinatsioon; ~era koordineerima kopek s9 kopikas

kop||a [-o-] koopia, ärakiri, jäljend;

~ era kopeerima kopiös ohter, rikkalik; õige suur kopp [-o-] s2 tass

koppar [-o-] s9 vask; ~ bleck s7 vaskplekk; ~ gruva sl vasekaevandus; ~ haltig vaske sisaldav; ~ orm s2 vaskuss; ~slagare 1) vasksepp; 2) pihl. kassiahastus; ~sfick s7 kunst. vaselõige; ~öre s6: jag bar inte ett ~ mul pole pennigi raha kopp|el [-o-] s7 kett; rihm; ~la vi 1) ketti v. rihma otsa panema; 2) ühendama, seostama; ~ gevären

püsse püramiidi panema; 3) kupel-dama; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av a] välja lülitama; b] puhkama, lõõgastuma; ~ ifrån rdt. lahti haakima; ~ in sisse lülitama; ~ till rdt. külge haakima; ~ ur välja lülitama kopplare [-o-] kupeldaja kopp| or [ko-] pl. med. rõuged; ~ärrig

rõugearmiline kor s7 muus. koor; ~|st koorilaulja,

koori liige kora [-o:-] vi (välja) valima koral s3 koraal korall s3 korall koran s3 koraan korda [-o-] sl mat. kõõl kordial südamlik

korean s3 korealane; ~sk adj. korea; ~ska 1) sl korealanna; 2) -n korea keel

koreograf s3 koreograaf; ~l s3 koreograafia; ~isk koreograafiline korg [-o-] s2 korv; ~ arbete s6 korvi-punumine; ~ blommig bot. korvõie-korgboll

line; ~boil [-o-] s2 van. korvpall; ~ möbel s3 korvmööbel kork [-o-] s2 kork; ~a vi korkima; ~ igen kinni korkima; ~ upp lahti korkima; ~ad adj. p. rumal, lollakas; ~baite s6 korkvöö; ~dyna sl kork-padi; ~ek s2 korgitamm; ~ skruv s2 korgitõmbaja, korgits korn [-u:-] s7 1) (vilja)tera; ett ~ av sanning tõetera; 2) oder; 3) (püssi)kirp; lå ~på ngt midagi silmama v. märkama; kõnek. millestki haisu ninna saama; ta ~ på ngt millegi pihta sihtima; ~a vi sõmerdama, granulee-rima; ~ax s7 odrapea; ~ blixt s2 põuavälk; ~blä rukkilillesinine; ~ böd s2 viljaait; ~ gryn s7, s4 odratangud; ~ ig sõmer, teraline kornisch s3 1) kardinapuu; 2) ehit. kar-niis, simss

korn|knarr [-u:-] s2 rukkirääk; ~ mjöl

s4 odrajahu korp [-o-] s2 ronk, kaaren; ~ gluggar pl. nai), silmaluugid; ~ svart ronk-must

korpral [-o-] s3 kapral korpuien|s [-o-] s3 kehakus, tüsedus, korpulentsus; ~t kehakas, tüse, korpulentne korrekt [-o-j korrektne korrespond|ens [ko- -ondens, -ondar|s] s3 korrespondents, kirjavahetus; ~ent korrespondent; ~era korrespondeerima, kirjavahetuses olema korridor [ko- -o:r] s3 koridor, vahekäik korrigera [-še:-] korrigeerima kors [-o-] 1. s7 1) rist; Röda ~et Punane Rist; sitta med händerna i ~ istuma käed ristis v. rüpes; ett ~ tör sin omgivning ristiks v. nuhtluseks oma ümbruskonnale; de lade inte två strån i ~ nad ei liigutanud sõrmegi v. lillegi; 2) muus. diees; 2. inter j. oi!; ah!; oh!; 3. adv.: ~ och tvärs risti-rästi; ~a vi risti panema, ristama; ~ över risti peale tõmbama; ~ sig risti ette lööma; ~as vi dep. ristuma; ~bänd s7 ristpael, panderoll; ~befruktning ristsugutus; ~ben s7 ristluu: ~ blommig bot. ristõieline; ~drag s7 (tuule)tõmbus; ~eld s2 risttuli; ~formig [-o-] ristikujuline; ~ fästa vi risti lööma; ~förhör s7 ristküsitlus; ~ lagd ristis, ristamisi; ~näbb s2, s7 zool. käbilind, rist-nokk; ~ord s7 ristsõna; ~spindel s2 zool. ristämblik; ~ tecken s7 ristimärk; ~tåg s7 ristisõda; —väg s2 risttee

kort I s7 kaart; blanda bort ~en lör ngn pilti, kedagi segadusse ajama

kort II [-o-] 1. adj. lühike; ~ till växten lühikest kasvu; vara för ~ i rocken kõnek. pilti, nõuetele mitte vastama; efter en ~ tid natukese aja pärast; inom ~ varsti, peatselt; ~ om huvudet äkiline, järsu vihaga; hålla ngn ~ kedagi rangelt kohtlema; vara ~ mot ngn kellegi vastu järsk v. tõrjuv olema; komma till ~a jänni jääma; ~ varor pudukaup; dra det ~ aste strået kaotama, alla jääma; 2. adv. lühidalt; ~ efter... varsti pärast...; ~ och gott lühidalt öeldes, ühesõnaga; ~a vi lühendama, lühemaks tegema, kärpima; ~ armad lühikeste kätega; ~ byxor pl. põlvpüksid; ~eligen lühidalt; ~ fattad lühike, lühidalt kokkuvõetud; ~film s3 lühifilm; ~het lühidus; i ~ lühidalt; ~ klippt lühikeseks põetud v. lõigatud kõrt| konst [-o-] s3 kaarditrikk; ~lek

s2 (mängu)kaardid kõrt| livad [-o-] adj. p. lühiealine; ~näbbad adj. p. lühikese nokaga; ~ passa vi sport, lühikesi sööte andma; ~ siktig lühiajaline; ~ slutning lühiühendus, lühis kortspel s7 kaardimäng; ~are kaardi-mängija

kort|synt [-o-] lühinägelik; ~ tänkt (läbi)mõtlematu; ~ varig üürike; ~ våg sl ei. lühilaine; ~växt lühikest kasvu; ~ärmad lühikeste varrukatega korus [-o:-]: i ~ kooris korv [-o-] s2 vorst; ~a vi: ~ sig lonti vajuma (sukkade kohta); ~ skinn s7 vorstinahk; ~ spad s7: klart som ~ pilti, päevselge; ~öre s6: jag har inte ett ~ mul pole pennigi raha koryfé s3 korüfee

kos utr.: gå sin ~ oma teed minema; springa sin ~ minema jooksma; ~a sl suund, kurss; hålla ~n kurssi hoidma (ka pilti.) kosack [-o-] s3 kasakas ko| skälla sl lehmakell, krapp kosmetik s2 kosmeetika kosmetisk kosmeetiline kosm|isk [-o-] kosmiline; ~onaut [-o-] s3 kosmonaut; ~opol|t [-opo-] s3 kosmopoliit ko|spillning lehmasõnnik kossa sl kõnek. vissi kost [-o-] s3 toit, söök kosta [-o-] I vi: det ~r på on raske; on valus

kost|a [-o-] II vi maksma; ~ på sig enda peale kulutama; ~bar väärtuslik, kallis; ~lig 1) hinnaline; suure-kostnad

pärane, oivaline, töre; 2) naljakas; ~nad s3 kulu, väljaminek; för en ringa ~ tühise hinna eest; stå lör ~ erna kulusid katma; utan ~ tasuta; ~ sam kulukas, kallis kostym s3 1) ülikond; kostüüm; 2) lava-v. maskikostüüm; ~ball s3 maskiball; ~tyg s7, s4 ülikonnariie kota sl selgroolüli

kotlett [-o-] s3 ribitükk; karbonaad

kotte [-o-] s2 käbi

kotter| [-o-] kildkond

kova -n vulg. nodi, raha

krabat suli, kelm, kaabakas; vigurivänt

krabb mer.: ~ sjö järsk lainetus

krabba sl krabi

krafs s7 praht, rämps; ~a vi 1) kaapima, kraapima; 2) kratsima kraft s3 1) jõud; võim; energia; av alla ~er kõigest jõust v. väest; 2) jur.: träda i ~ jõustuma, jõusse astuma; äga ~ kehtima; vinna laga ~ sea-dusjõudu omandama; ~ ansträngning jõupingutus; ~ besparing jõu säästmine; ~ foder s7 jõusööt; ~ förlust s3 jõukaotus; ~ig tugev, kõva, jõuline; tõhus; ~kari [ka:r] s2 tugev ja energiline mees; ~ ledning elektriliin; ~lös jõuetu, nõrk; ~ord s7, ~ uttryck s7 vägi- v. vandesõna; ~ värmeverk s7 soojuselektrijaam; ~ ödande jõudu kulutav; ~ överföring jõuülekanne krag|e s2 1) krae; 2) vt. prästkrage;

~ stövel s2 aj. lehtersäärik krake s2 1) põll. kärbis; 2) (hobuse)-

kronu, setukas; 3) halv. kaltsakas krakel s7 riid, tüli kram I s7 sg. kraam, koli; pudukaup kram II sula (lume kohta) kram III s2 embus; ~a vi 1) pigistama;

2} embama kramp s3 kramp krampa sl klamber; obadus kramp |aktig kramplik; ~ anfall s7 krambihoog; ~ stillande larm. krambivastane krams -et kõnek. pudi-padi krän s2 1) ventiil; kraan; 2) kraana;

~ bil s2 autokraana kranium s4 pealuu, kolju, kolp krans s2 1) pärg; 2) kringel; ~a vi

pärgama krän| skötare kraanajuht krapp -en 1) bot. krapp, harilik puna-

värvik; 2) krapp (värvaine) kras s7: gå i ~ katki minema; ~a vi

1) ragisema; praksuma; krigisema;

2) kõnek. puruks lööma

krasch s3 krahh, kokkuvarisemine; ~a vi kokku varisema

krass toores, jäme; omakasupüüdlikult

arvestav krasse s2 bot. kress, mungalill krasslig haiglane, põdur; kehv, vilets krater s2 kraater; — lik kraatritaoline kratsa vt. kraapima; kratsima kratta 1. sl reha; 2. vi rehitsema; kobes-tama

krav s7 nõudmine, nõue; võlanõudmine kravaller pl. tänavarahutused kravaft s3 kaelaside, lips kravbrev s7 võlanõudekiri kravla vi roomama kraxa vi kraaksuma, vaakuma krealur [kre:a-] s7 loom; kollekt, kari kreaturs I besättning [kre:a-] kari; ~ foder s7 loomasööt; ~kõtt s7 loomaliha; ~ras s3 loomatõug kredit I [kre:-] inv. ma),

kreedit kredit II s3 maj. krediit; ~era krediteerima; ~iv s7 maj., pöl. akreditiiv-kiri

kreditor s3 maj. kreeditor, võlausaldaja kreera vi looma

krem|atorium s4 krematoorium; ~era

krematsiooni teostama, tuhastama kremla bot. vt. krämla krepl s3 kreool; ~sk adj. kreooli krepera lõhkema kret|n s3 kretiin

kreti: ~ oeh pleti igasugune rahvas;

segaseltskond krets s2 ring; sõõr; i välunderrättade ~ar hästi informeeritud ringkondades; ~a vi keerlema, pöörlema, ringlema, tiirlema; ~gång s3 ringkäik; ~lopp s7 pöörlemine, tiirlemine; ringvool, ringlus kre v |ad s3 plahvatus; ~era plahvatama, lõhkema kria sl kirjand

krick|a sl, ~and -en zool. piilpart krig s7 sõda; föra ~ sõda pidama; ~a vi sõdima; ~are sõjamees, sõdalane, sõdur; ~ar |liv s7 sõjaväeelu; ~isk sõjakas

krigs I akademi s3 sõjaväeakadeemia; ~ artiklar pl. sõj a väemää rustik; ~byte s6 sõjasaak; ~domsiol s2 sõjakohus; ~fot: stå på ~ sõjajalal olema; ~ förbrytare sõjaroimar; ~ förklaring sõjakuulutus; ~ förnödenheter pl. sõjavarustus; ~ historia -en -er sõja-ajalugu; ~här s2 sõjavägi; ~ industri s3 sõjatööstus; ~ invalid s3 sõjainvaliid; ~list s3 sõjakavalus; ~ makare sõjaõhutaja; ~rätt s3 sõjakohus; ~tid s3 sõjaaeg; i (under) ~(er) sõja ajal; ~ tillstånd s7 sõjaseisukord; ~ viktig sõjalise tähtsusegakrikon

krikon [-o-] s7 bot. kreegipuu; kreek krimi|nal 1. s3 kõnek. [-(kriminaal]politsei-] {+(kriminaal]polit- sei+} jaoskond; 2. adj. kriminaalne; ~ neil kriminaalne krimskrams s7 pudi-padi; tühi-tähi kring prep., adv. ümber, ringi; ~ boende ümberkaudsed (inimesed); ~ flackande ümberhulkuv; ~ fluten veest ümbritsetud; ~ gärda vi taraga ümbritsema kringla sl kringel

kring I resande rändav; ~ ränna v2 ümber piirama; ~ sprida v2 levitama; laiali laotama; ~synt [-ü:-] laia silmaringiga kris s3 kriis; ~läge s6 kriisiolukord kristall s3 kristall; ~glas s7 kristallklaas; ~klar kristallselge; ~vas s3 kristallvaas krist|en kristlik, risti-; ~lig kristlik;

~torn s2 bot. astelpõõsas krit|a 1. sl kriit; när det kommer till ~n otsustaval hetkel; ta på ~ kõnek. raamatu v. arve peale võtma; 2. vi kriidiga katma; valgendama; ~ brott [-o-] s2 kriidimurd; ~ig kriidine

krit|k s3 kriitika, arv'ustus; ~er [kri:-] kriitik, arvustaja; ~lysten kriitika-himuline kritisera arvustama, kritiseerima kroatisk adj. kroaadi, horvaadi krock [-o-] s2 kokkupõrge; ~a vi kokku põrkama; ~et neutr. sport. kroket

krog s2 kõrts; trahter; ~nota sl kõrtsi-

arve; ~värd sl kõrtsmik krok s2 1) haak, konks; 2) käänak; kõverik; keerd; 3) sport, haak; 4) nurk; ~ ben s7: sätta ~ för ngn kellelegi jalga taha panema; ~bent adj. p. kõverjalgne; ~ig konksutaoline; kõver; gå ~ küürus käima; ~ linje s5 kõverjoon; ~näsa -n kongnina; ~väg s2 kõver tee; gå ~ar pilti. kõveraid teid kasutama krom [-o-] keem. kroom kron |a sl 1) kroon; en ~ bland städer pärl linnade hulgas; sätta ~ n på verket asjale krooni pähe panema; 2) -an kroonu; i ~ans tjänst kroonuteenistuses; 3) (puu)võra; (õie)kroon; (hamba)kroon; kroonlühter; 4) kroon (rahaühik); ~blad s7 bot. kroonleht; ~ hjort s2 hirv

kroni|ker kroonik; ~sk krooniline krono| jord s2 riigimaa; ~ skatt s3 riigi-

v. tulumaks kronprins s2 kroonprints; ~essa sl kroonprintsess

kropp s2 keha; kere, korpus; i hela ~en üle kere v. keha; till ~ oeh själ ihu ja hingega; en konstig ~ kõnek. veidrik kropps |aga kehaline karistus; ~ arbete s6 kehaline v. füüsiline töö; ~ byggnad s3 kehaehitus; ~lig kehaline; ~ storlek s2: målning i ~ elusuuruses maal; ~ tyngd s3 kehakaal; ~visitation (isiku) läbiotsimine; ~ övning kehaline harjutus kross |a vi 1) purustama; peenestama; 2) kõnek. ületama; ~ Atlanten Atlandi ookeani ületama; ~ skada

(krosskada) sl muljumishaav krubba sl sõim (-e) krucifix s7 kirikl. krutsifiks kruk|a sl 1) pott; kann; kruus; små ~dr har också öron pilti, lapsed võivad kuulda, lastel on terased kõrvad; 2) pilti, argpüks; ~makare pottsepp; ~ växt s3 potitaim krull|a vi: ~ (sig) käharduma, lokki tõmbuma; ~här'g lokkisjuukseline; ~ ig kähar, lokkis krum [-umm] kõver; konksus; küürus; lookas; ~ bukta vi 1) looklema, väänlema; 2) kepsutama, kepsu lööma; 3) sügavat v. maani kummardust tegema; 4) keerutama, vigurdama; ~elur s2 1) konks, keerd, saba (tähel); 2) isevärki inimene, veidrik; ~ma vi: ~ sig konksu tõmbuma v. jääma

krump|en 1) krõnksus, konksus; 2) jändrik; ~na vi krõnksu v. konksu tõmbuma

krumsprång s7 hüpe; kargamine; göra ~ kepsutama; hüppama ja kargama krupit sup. vt. krypa krus I s7 kruus (-i)

krus II s7 1) krooge; 2) tseremoonia; liigne viisakus; utan ~ ilma tseremooniata; ~a vi 1) lokkima; kroo-kima; 2) lipitsema; ~bär s7 bot. karusmari, tikerber, tikker; ~iduller pl. vt. krus II 2); ~ig kähar; laineline; ~tång lokitangid krut s7 püssirohi; ont ~ förgås inte så lätt umbrohi ei kao; ~ gubbe s2 kõnek. tugev ja terve vanamees; ~torr [-o-] purukuiv kruk s7 kõnek. komistuskivi kry hea tervise juures olev, terve, kõbus; ~a vi: ~ på sig toibuma; ter-venema; paranema krycka sl kark

krydd |a 1. sl vürts; 2. vi vürtsitama; ~ kvarn s2 pipraveski; ~ nejlika sl kok. nelk; ~växt s3 vürtstaimkrympa

krymp j a v3 kokku tõmbuma, vanuma (riide jms. kohta); — fri mittekokku-tõmbuv; ~ling vigane, sant; ~ning kokkutõmbumine, vanumine kryp s7 uss(ike); ~a kröp krupit roomama; ~ på alla fyra neljakäpakil roomama; ~ i kläderna riietuma; ~ ur skinnet nahast välja pugema; nu kröp sanningen fram nüüd tuli tõde päevavalgele; ~ ihop kägarasse tõmbuma; ~erj lipitsemine; ~jn s7 sopike, nurgake; ~ skytt s2 1) salakütt; 2) sõj. snaiper krysantemum s9 v. -en -er bol. krüsan-teem

kryss 1) s7 rist; 2) s2 mer. ristlemine; loovimine; ~a vi mer. ristlema; loovima; ~ are ristleja; ~ ning meresõit kråk|a sl 1) vares; elda för kråkorna pilti, ilma soojaks kütma; hoppa ~ keksima; 2) linnuke (märk v); 3) tanu; ~bo s6 varesepesa; ~fötter pl. pilti, varesejalad; ~ris s7 bot. kukemari; ~ skrämma sl hernehirmutis; ~slott s7 tondiloss; ~säng s3: det fina i ~en pilti, asja hea külg; ~vinkel s2 nai j. väikelinn, kolgas

kråma vi: ~ s:g 1) kaela kenusse tõmbama (hobuse kohta)-, 2) kekutama, eputama, edvistama krångel s7 1) tüli(n); 2) tüli, riid; 3) tembud; ~makare kiusupunn; tülinorija

krånglja vi 1) tüli tegema; 2) streikima, tõrkuma; 3) vigurdama; ~ sig fram till ngt riugastega millenigi jõudma; ~ sig ifrån ngt riugastega millestki välja pääsema; ~ig 1) tülikas, tüütu; 2) raske, keeruline; 3) tõrkuv; rikkis

krås I s7: smörja ~et kõnek. maiustama

krås II s7 krooge; ~ nål s2 rinnanõel

kräff|a sl zool., med. vähk; ~ stjärt s2 vähilakk

kräk s7 1) vt. kryp; 2) vt. kreatur; 3) kõnek. vaeseke; igavene lojus kräk I as v3 dep. oksendama; ~ medel s7 farm. oksevahend, okseti; ~ rof farm. okse- v. ipekakuanjajuur kräl|a vi 1) roomama; vingerdama; 2) kubisema, kihisema; ~djur s7 zool. roomaja, reptiil kräm s3 kreem krämla sl bol. pilvik krämpa sl häda, tõbi kränga v2 1) kallutama; 2) küljeli kalduma; lengerdama, rullarna; 3) pahupidi pöörama; ~ av sig skjortan särki maha ajama

kränka v3 1) rikkuma; 2) solvama, haavama; ~nde solvav, haavav kräs|en l) nõudlik; 2) valiv, peps;

~magad maias; peps kräva I sl pugu

kräva II v2 nõudma; ~ mycket tid palju

aega võtma krögare kõrtsmik

krök s2 käänd, käänak; kõverik; keerd, kaar, look; ~a v3 painutama; kõver-dama; ~ (på) läpparna huuli kõver-

dama; ~t adj. p. kõver; keerdus kron s7 tipp, hari; ~a v3 kroonima krönik|a sl kroonika; ~ör kroonika-

kirjutaja, kroonik kröp impf vt. krypa

kub s3 kuup; upphöja i ~ mat. kolmandasse astmesse tõstma kuban s3 kuubalane; ~sk adj. kuuba;

~ska sl kuubalanna kubb(e) s2 1) (puu)pakk; 2) kõvakübar kubjk mat. kuup kucku s2 kõnek. kägu kudde s2 padi kuf s2 kõnek. halv. veidrik kugga vi 1) (eksamil) läbi kukutama; han ~des i studenten ta kukkus keskkooli lõpueksamil läbi; 2) petma, tüssama; mig ~r ni inte så lått mind te nii kergesti ninapidi ei vea kugg|e s2 tehn. hammas; — hjul s7

hammasratas kujon s3 argpüks; ~era türannisee-

rima; ülbelt kohtlema kukeliku inter j. kikerikii, kukeleegu kui inv. töre; hea; lõbus; det var ~ att träffas oli töre, et me kokku saime; vi' hade ~ meil oli lõbus kula I sl 1) koobas; 2) pesa, urg kui |a II sl 1) kuul; kera, pall; skjuta sig en ~ för pannan endale kuuli pähe laskma; den ~n visste var den tog see (lask) läks märki; 2) muhk; 3): på ny ~ uuesti; ~bana sl kuuli lennujoon; ~ blixt s2 keravälk kuling tugev tuul kull I s2 pesakond; lend kull II vt. omkull

kull III 1. inter j. kull!; 2. s2; leka ~

kulli mängima kullager tehn. kuullaager kuilbyttera 1) uperkuuti minema; 2) kukerpalli laskma, kukerpallitama; 3) pankrotti jääma kuile s2 küngas, kink, (väike) kõrgendik

kuller| bytta sl kukerpall; ~sten s2 munakivi

kullšg künklik; ~ ko nudipäine lehm kullkasta vi ümber ajama; pilti, ümber lükkamakullprata

207

kvalmatch

kullprata vi auku pähe rääkima kulmen utr. kulminatsioon ku||ram s2 arvelaud; ~regn s7 kuulirahe; ~ (spe? s)penna sl pastapliiats; ~ spruta sl kuulipilduja; ~stötare sport, kuulitõukaja; ~stöfning sport. kuulitõuge kulf s3 kultus kultivera kultiveerima kultur 1) kultuur; 2) kultiveerimine; ~ centrum s8 kultuurikeskus; ~ utbyte -t kultuurivahetus kulör värv(us); ~t värviline kummel s7 1) kivihunnik, -vare, kangur; 2) mer. kividest meremärk kummjn s9, s7 köömen kumpan s3 halv. kambajõmm, -mees kund s3 klient, kunde; lasta ~er alalised kunded kunde impi. vt. kunna

kundkreis s2 klientuur; ostjaskond kung s2 kuningas

kunga | fam|ij s3 kuninglik perekond;

— krona sl kuningakroon kunglig kuninglik

kungs I fiskare zool. jäälind; ~ fågel s2 zool. kuldpea-pöialpoiss; ~ljus s7 bot. vägihein; ~örn s2 zool. kaljukotkas

kungöra vi teatama, teatavaks tegema; härmed kungöres att. .. käesolevaga teatame, et... kün|na -de -nat 1) oskama; ~ svenska rootsi keelt oskama; 2) võima, võimeline olema; suutma; jag kan inte med honom ma ei salli teda; ~nande s6 oskus; võime; ~nig osav, vilunud, asjatundlik; ~nighet vt. ~ nande

kunskap s3 teadmised, oskus; ~a sõj. van. maad kuulama, rekognostee-rima; ~are maakuulaja, piilur kunskaps I begär s7 teadmishimu; ~ område [-o-] s6 teadmiste valdkond kupa 1. sl 1) kuppel; 2) mesipuu; 2. vi l|| käsi torru panema; 2) muldama (kartuleid jms.) kupé s3 kupee

kupera kärpima, nudi(sta)ma, lühemaks

lõikama; ~d künklik kupol [-o-] s3 ehit. kuppel; ~formig

o-j kuplikujuline; ~tak s7 [-kuppel-katus

kupp s3 1) riigipööre, putš; 2) hulljulge tegu; stryka med på ~en rumalalt riskides surma saama kur I s2 kuur;

varjualune kur II s3 (ravi]kuur; ravimine kur III s3: göra ngn sin ~ kellegagi kurameerima

kura vi kükakil istuma; sitta hemma

och ~ kodus konutama kuranstalt s3 raviasutus kurant maj. 1) maksev, käibiv; 2) hästi minev (kauba kohta); 3) kõnek. terve, kõbus kurbits s2 kõrvits kurdisk adj. kurdi kurera ravima kurfurste s2 aj. kuurvürst kurialstil s2 kantseleistiil kurjr s3 kuller

kuriös kurioosne, veider, kentsakas,

pentsik kurort s3 kuurort

kurra I sl nai j. arestikamber, kartser,

pogri

kurra II vi l] korisema; det ~r i magen kõht koriseb; 2) nurru lööma; 3) kudrutama kurragömma sl peitusemäng kurre s2 l] orav; 2] kõnek.: en underlig

~ imelik tüüp kurs s3 l] kursus; 2] mer., maj. kurss; ~a vi kõnek. müüma; kaubitsema; ~ deltagare kursuslane, kursant; ~fail s7 maj. kursilangus; ~förändring maj. kursimuutus; ~plan s7 tunniplaan kurv|a sl kurv, pööre, käänak; ~ig käänuline, kurviline; ~ linje s5 kõverjoon

kusjn s3 nõbu (onu-, lelle- v. tädipoeg

v. -tütar) kusk s2 kutsar kuslig morn, sünge; õudne kust s3 rand; vid ~en rannas, mere ääres; ~ befolkning rannarahvas; ~ bevakning rannavalve; ~land rannik; ~stad mereäärne linn; — trakt s3 rannikuala küt|a vi l] küürus käima; 2] lippama, punuma; ~ ig, ~ ryggig küürus; küürakas

kufting tünnike, vaadike, ankur kuttra vi kudrutama kutym s3 komme, viis, tava kuva vi l] alla heitma, alistama; 2] maha suruma; 3] ohjeldama, taltsutama

kuvert [kuvä:r] s7 ümbrik, kuväär;

~bröd s7 lahtilõigatud leib kvacksalv|are nurgaarst; šarlatan; ~er| nurgaarstina tegutsemine; šarlataan-sus

kvad impi. vt. kväda

kvadda vi puruks lööma

kvadrat kvadraat, ruut; lem i — viis

ruudus; ~rot mat. ruutjuur kval I -en v. -et sport.: ~ match eelmäng, -võistluskval

kval II s7 valu, piin; kannatus; äng; vara (stå) i valet och ~et kahevahel olema; — full valus, piinarikas kvalificera kvalifitseerima kvalit|afjv kvalitatiivne; ~é s3, ~et

s3 kvaliteet kvalm s7 lämmatav v. sumbunud õhk;

~ ig lämmatav, sumbunud kvantit|ativ kvantitatiivne; ~et s3 kvantiteet

kvar järel, alles, veel; maha; bjuda ~ paluma jääda (näit. ööseks); han stannade ~ ta jäi (kohale); jag har ingenting ~ mul ei ole mitte midagi alles jäänud; hon kan inte ha långt ~ tal ei ole enam kaua elada; han var ~ när vi gick ta oli veel seal, kui me lahkusime; hur mycket pengar har du ~? kui palju raha sul veel alles on?; lämna ~ ett brev kirja maha jätma; — blifva) 1) (kohale) jääma; 2) alles v. üle jääma; ~ glömma v2 maha unustama; ~ hålla kinni pidama; alles hoidma kvarka -n vet. nõlg

kvarn s2 veski; ~damm s2 veskitamm, -pais; ~hjul s7 veskiratas; ~vinge s2 veskitiib kvar|sittare istumajäänud õpilane; ~stad s3 jur. sekvester; ~stå püsima v. alles jääma kvart 1) s2 veerand; med hatten på tre ~ nai j. müts kuklas; 2) s9 veerand tundi; 3) s2 muus. kvart; 4) s2 trük. kvartformaat, -kaust; ~ai s7 kvartal, veerandaasta

kvarter s7 1) kvartal, linnaosa; 2) sõj. korter, majutuskoht; 3) astr. (Kuu) veerand; 4) van. kortel kvartsfinal -en sport, veerandfinaal kvasi- kvaasi-, eba-; näiline; ~ elegant näiliselt hiilgav; ~ vetenskap s3 ebateadus kvass s2 kai. sumplaev kvast s2 luud; ~prkk s2 mer. tooder kvav 1) umbne, rusuv; 2): gå i ~ põhja minema, uppuma; pihl. nurjuma, luhta minema kved impf vt. kv:da

kverul|ant tülinorija; viriseja; ~era

hädaldama, virisema kvick 1) kiire, väle, nobe, kärmas; 2) terane, nupukas; 3) vaimukas; göra sig ~ på andras bekostnad teiste kulul nalja tegema; ~a: ~ på (sig) kiirustama; ~ het 1) väledus, nobedus; 2) leidlikkus, nupukus; 3) vaimukus, teravmeelsus; ~na: ~ till (vid) toibuma; taaselustuma; ~rot bot. orashein; ~ silver s7 elavhõbe; ~fänkt adj. p. terane, kiire taibuga

kvid |a kved kvidit 1) vinguma, kiunuma; niuksuma; 2) kaebama; oigama; ~ efter ngt midagi paluma v. anuma kviga sl mullikas

kvillra vi 1) piuksuma, piiksuma, siuk-suma, siutsuma; 2) sorisema, nirisema, vulisema kvinna sl naine

kvinn|folk [-o-] s7 1) kõnek. naised, naisterahvad; 2) naisterahvas; ~folksgöra [-o-] s6 naistetöö; — lig 1) naiselik; det evigt ~a tüüpiliselt naiselik; 2) nais-, naise-, naiste-kvinno| bröst s7 naiserind; ~ fängelse naistevangla; ~kön s7 naissugu; ~ linje s5 (suguvõsa) naisliin; ~ läkare naistearst; ~ rösträtt s3 naiste hääleõigus; ~ tycke: ha ~ naistele meeldima kvinnsperson s3 naine; naisisik kvintessens -en kvintessents, põhituum k vissi! a sl vistrik; ~ig vistrikuline;

vistrikke täis kvist s2 oks; komma på grön ~ haljale oksale jõudma kvista I vi laasima

kvista II vi kõnek.: ~ in till stån linna lippama

kvist|hål s7 oksaauk; ~ig 1) okslik; 2) pihl. täbar, raske, vaevaline; ~ knöl s2 oksakoht; ~ren oksatu, sile kvilt inv. 1): bli ~ ngn kellestki lahti saama; 2): vara ~ tasa olema; ~a 1) tasakaalustama; korvama; 2): det ~ r mig lika mul on ükskõik kvittens s3 kviitung

kvitt ler s7 siristamine, sädistamine;

~ra vi siristama, sädistama kväda kvad kvädit laulma; luuletama kväka v3 krooksuma kvälja v2 1) südant pahaks ajama, iiveldama panema; 2) poeet, vaevama, piinama

kväll s2 õhtu; i ~ täna õhtul; i morgon ~ homme õhtul; på ~en (~arna) õhtul (õhtuti); mot —en õhtu eel, vastu õhtut; sent på ~en hilja õhtul; ~as vi dep.: det ~ õhtu jõuab kätte; ~ ningen: i — videvikus kvä|ls| arbete s6 õhtune töö; ~bris s2 õhtutuul; ~ gymnasium s4 õhtukeskkool; ~ kvisten: på ~ õhtu eel; õhtul; ~mat s9 vt. ~värd; ~tidning õhtuleht; ~värd s3 õhtusöök, -eine kväsa v3 1) maha suruma; murdma; 2) alandama

kväva vi 1) lämmatama; 2) summutama; maha suruma; ~ elden tuld kustutama; en ~nde hetta lämmatav kuumus; ~s vi dep. lämbumakväve

\

kväve s6 lämmastik; ~ gödsel s9 läm-mastikväetis; ~ haltig lämmastikku sisaldav

kyckling kanapoeg; pilti, piimahabe kyffe s6 kõnek. onn, hurtsik, hütt kyl I s2 vasika v. lamba kints kyl II s2 v/. ~rum, ~skåp; ~a 1. sl

1) külm, pakane; 2) külmus; jahedus; 2. v2 jahutama; külmutama; ~are 1) jahuti, kondensaator; 2) radiaator (autol)-, ~hus s7 külmutushoone; ~ig vilu, jahe; ~rum s7 külmutus-ruum

kyls, ~e s6, s7 korts; pundar; ~ig kortsus, kottis, lontis kyl I skada sl külmakahjustus; ~skäp s7 külmutuskappi ~ slagen adj. p. 1) leige (joogi kohta)-, 2) jahe (õhu kohta)

kyndelsmässa sl küünlapäev kynne s6 iseloom; temperament kypare kelner

kyrk|a sl kirik; ~ klocka [-o-] sl kirikukell; ~lig kiriklik; ~målning kirikumaal kyrko|gård s2 surnuaed, kalmistu; ~ herde kirikhärra, pastor, (kiriku)-õpetäga; ~ kör s3 kirikukoor kysk karske, vooruslik kyss s2 suudlus; ~a s3 suudlema;

~äkta suudluskindel kåd|a sl vaik, pihk; ~ig vaigune kåk I s2 kõnek. nai], hagerik, ubrik,

logudik, majalogu kåk II s2 aj. kaak, häbipost kål s3 1) kapsas; 2): göra ~ på ngn pihl. kellelegi lõppu peale tegema; odla sin ~ pihl. ainult oma huvisid silmas pidama; ~dolma [-o-] sl kok. kapsarull; ~ huvud s7 kapsapea; ~rot kaalikas; ~ supare: de är iika goda ~ pihl. pada sõimab katelt, ühed mustad mõlemad kånka vi tassima

kåpa sl $ rüü, holst; 2) tehn. kapott,

mantel; (pliidi) kumm kår s3 1) -kond; 2) sõj., pöl. korpus kåre s2 1) tuuleiil; 2): det går kalla kårar efter ryggen på mig mul käivad külmavärinad üle selja kås|era vestlema; ~er| veste; följeton kåta sl lapi telkelamu v. -onn kähb|el s7 nääklemine, jagelemine;

~ ia vi nääklema, jagelema käck vapper, uljas; kärmas käft s2 1) lõug; håll ~en! vulg. pea lõuad!; 2): inte en ~ mitte ühtegi hinge; ~a vi: ~ emot vastu vaidlema v. haukuma kägel s2 sport., trük. keegel käka vi kõnek. sööma

käk |ben s7 lõualuu; ~e s2 lõug käik| backe s2 kelgumägi; ~ borgare [-o-] väikekodanlane; ~ borgerlig [-o-] väikekodanlik; ~e s2 kelk; ~ åkning kelgutamine källa sl allikas, läte

källar|e 1) kelder; 2) vt. krog; ~ glugg s2 keldri õhuauk; ~ mästare restorani- v. hotellipidaja; kõnek. kelner, oober; ~ våning keldrikorrus kält -et mangumine, nurumine; pealekäimine, -ajamine; ~a vi manguma jne.

kältring kõnek. hulgus, hulkur kämpa vi võitlema

kämpe s2 1) sõjamees, sõdalane, võitleja; 2) kangelane, sangar; 3) hiiglane, hiid

känd tuntud; tuttav; illa ~ halva kuulsusega känga sl saabas

känn: på ~ vaistlikult; jag har det på ~ att... mul on niisugune tunne,

et...

känna v2 1) tundma, teadma; ~ för ngn kellelegi kaasa tundma; ge sig till ~ end tunda andma; 2) katsuma, proovima; ~ sig för hos ngn kellegi juures pinda sondeerima; 3) (rõhu), abisõnadega): — av tundma, märkama; ~ efter järele katsuma; ~ igen ära tundma; ~ på tunda saama; ~ på sig aimama; ~ till tundma, tuttav olema; ~re asjatundja; ~s v2 dep. tunduma; hur känns det? kuidas sa end tunned?; kuidas tundub? känne |dorn s2 teadmine, teadmised; få ~ om ngt millestki teada saama; ~märke s6, ~tecken s7 tundemärk, tunnus

känning 1) tunne; han har ~ av sin reumatism ta reuma annab end tunda; 2) kontakt, kokkupuude; få ~ med fienden vaenlasega kokku puutuma; vi hade ~ med kusten mer. rand hakkas paistma; få ~ med bottnen põhja riivama känsel s9 kompimismeel; ~organ [-o-] s7 kompimiselund; ~ spröt s7 zool. katsesarv, tundel käns| |a sl tunne; tundmus; ~ig 1)

tundlik; 2) osavõtlik; õrn käns|ö| betonad tundeline; ~liv s? tundeelu; ~lös 1) tundetu, tuim; 2) ükskõikne; ~ människa sl tundeinimene; ~rus -et eksalteeritus; ~sam ülitundlik; håle, sentimentaalne; ~utbroit [-o-] s7 tundepuhang käpp s2 kepp; sätta en ~ i hjulet pilti. kaikaid kodaraisse pilduma; ~häst

s2 kepphobu; pilti, lemmikharrastus, hobi

kär 1) armunud; bli — i ngn kellessegi armuma; 2) armas; kallis; ~t barn har många namn heal lapsel mitu nime

kära I kallis, armas

kär|a II vi jur. hagema; ~ande s9 hageja

käresta sl armsam, kallim, pruut käring (vana)eit, (vana)moor; vara som — en mot strömmen vastakas v. tõrges olema; ~aktig vananaiselik; ~tand bot. nõiahammas kärkommen teretulnud, meeldiv kärl s7 1) nõu, anum; 2) anat., zool., bot. soon

kärlek s2 armastus; av ~ till ngn armastusest kellegi vastu; förklara sin — armastust avaldama; ~ till nästan ligimesearmastus kärleksört s3 bot. kidihein, kukehari kärna I sl kirn

kärn|a II sl [puuvilja) seeme, kivi; tuum [ka /üüs.); där har vi pudelns ~ pilti, selles on asja tuum; — full tuumakas; pilti, tugev; ~fysjk s3 tuumafüüsika; ~ kari s2 terve ning tugev mees; ~ kraf| verk s7 aatomi-elektrijaam; ~punkt s3 (asja) tuum; ~ vapen s7 tuumarelv; ~ved s3, ~ virke s6 lülipuit kärr s7 soo, raba

kärra sl kaarik; käru; kõnek. auto kärr| hök s2 zool. (roo-)loorkull; ~mes

s2 zool. sootihane kärv 1) kare; karm; 2) kibe, mõrkjas;

3) kuiv [stiili kohta) kärv|a vi vihku siduma; ~e s2

(vilja)vihk; (õle)kubu; (lina)peo käftar | bål s7 tuleriit (ketserite põletamiseks)-, ~ domstol s2 inkvisitsioonikohus; ~ e ketser kätter|i ketserlus; ~sk ketserlik kätting kett; ahel

kättj|a sl lihahimu, iha(rus), kiim(alus);

~e|full ihar, himur, kiimaline, tiiras käx I [keks, eeks] s7, s9 vt. kex käx II s7 vf. tarmkäx

käx III s7 tüütav kordamine; norimine;

~a vi tüütavalt kordama; norima kö [k-] I s3 järjekord; saba; ställa sig

i ~ järjekorda asuma kö [k-] II s3 piljardikepp köa [k-] vi järjekorras seisma kök s7 köök; ~sa sl (nais)kokk köks I attiralj s3 köögiriistad; ~ trädgård s2 köögiviljaaed; ~växt s3 köögivili köl s2 mer. kiil; med ~en i vädret põhi ülespoole, kummuli; på rätt — pilti, õigel teel

köld s3 1) külm, pakane; 2) külmus, jahedus; ~ biten külmavõetud; ~ böl/a -n, ~ knäpp s2 külmalaine kölvatten s7 kiiluvesi kön s7 sugu; av manligt ~ meessoost;

~lig suguline; ~lös sugutu köns I drift s3 sugutung; ~ hormon [-o- -o:n, -u:n] s4 suguhormoon; ~ sjukdom s2 suguhaigus köp s7 ost; till på ~et pealekauba; ~a v3 ostma; ~are ostja; ~skål s2 liigud

köpenickiad [k-] s3 pettus, haneks-

püüdmine köping väikelinn; alev köp|man kaupmees; — slå tingima,

kauplema; ~ stark ostujõuline kör [k-] I s3 muus. koor; i ~ kooris kör II: i ett ~ vahetpidamata, ühtesoodu

kör |a v2 1) sõitma; sõidutama; viima, vedama; ajama; (sõidukit, hobust jms.) juhtima; 2): ~ en film filmi näitama; vad kör de i dag? mis film täna jookseb?; 3): ~ med ngn kellegagi norima; 4): kör för det! las käial; kör till (i vind)! nõus I; las käia!; han körde i kemi ta kukkus keemias läbi; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ bort a) ära sõitma; b) ära vedama; c) ära ajama; minema kihutama; ~ emot vastu sõitma v. põrkama; ~ fast kinni jääma; pilti, sisse kukkuma; ~ ifatt järele jõudma; ~ ihjäl alla ajama; ~ ihop: det har kört ihop sig för mig mulle on palju tööd kogunenud; ~ in a) sisse vedama; b) sisse sõitma; ~ i väg minema ajama v. kihutama; ~ om mööda sõitma; ~ sönder puruks sõitma; ~ upp a) sõidueksamit sooritama; b) petma, sisse vedama; ~ upp ngn ur sängen kedagi voodist välja ajama; ~ ut välja ajama; ~ över üle sõitma; alla ajama körare 1) vedaja; 2) järsk tuulehoog;

3): ge en ~ müksu andma kor|bana sl sõidutee; ~kari [ka:r] s2 autojuht; hobusemees; ~ kort s7 juhiluba körsbär s7 kirss

körsel -n 1) sõitmine; 2) vedamine, vedu

körsnär s3 köösner, kasuksepp

kör I sång [k-] s3 koorilaul

kõrtel s2 nääre

körvel s2 bot. mesiputk

körväg s2 sõidutee

kött s7 liha; få ~ på benen pilti, juurde võtma; ~ affär s3 lihakauplus, kärn; ~bit s2 lihatükk; ~ed s3 kõnek. rõve vandumine v. vandesõna; ~fi-köttfiber

ber s3 lihakiud; ~ig lihav; ~kvarn s2 hakkmasin; ~lös lihatu; lahja; ~mat sQ, — rält s3 liharoog, -toit; ~ skiva sl lihaviil

köttslig 1) lihane; min ~e bror mu lihane vend; 2) tundeline; meeleline kött I spad s7 puljong; ~ varor pl. liha-kaup; ~ ätande, ~ ätare lihasööja

L

L, I -et -; del. pl. -en L, 1 (kirjatäht) laban inv. kõnek. veidrik labb I s2 kõnek. käpp labb II s2 zool. änn laber mer.: ~ vind nõrk tuul labial lg\r. 1. labiaalne; 2. s3 labiaal,

huulhäälik labil labiilne, kõikuv, ebapüsiv; ~ itet labiilsus

labor|atorium s4 laboratoorium; ~era

1) laboratoorseid töid tegema; 2) tegelema; vaeva nägema, jändama

labyrjnt s3 labürint; ~ isk keeruline lack s7, s3 1) lakk; 2) kirjalakk laeka I vJ: det ~r mot jul jõulud lähenevad

laeka II vi: svetten ~r av honom ta nõretab higist; arbeta så att svetten ~r töötama nii, et higi voolab laek|a III vi (kirja)lakiga pitseerima;

~färg s3 lakkvärv lackmus s2 lakmus

lack I skinn s7 lakknahk; ~sko s3 lakk-

king; ~ stång lakipulk lackviol s3 bot. kuldlakk lada sl küün

ladd|a vi laadima; en ~d roman põnev romaan; ~ning l) laadimine;

2) laadung; 3) laeng lade impf. vt. lägga

ladu| gård s2 laut; ~ svala sl suitsupääsuke

lafsa vi jalgu lohistades käima; kaaber-dama

lag I s7 1) lade, kiht; 2) seltskond, meeskond; gå ~et runt ringi käima; låta ngt gå ~et runt midagi ringi käia laskma; ge sig i ~ med ngn kellegagi läbi käima hakkama; ha ett ord med i ~et kaasa rääkida võima; över ~ eranditult kõik; komma ur ~ korrast ära minema; göra ngn till ~s kellegi meele v. tahtmise järgi tegema; i minsta ~ et väikese-võitu; i senaste ~et viimasel hetkel; vid det här ~et umbes sel (kella]ajal lag 11 s2 seadus; enligt ~ seaduse järgi; i ~ ens namn seaduse nimel; i ~ förbjuden seadusega keelatud; läsa ~en för ngn kellelegi epistlit lugema lag III s2 vedelik; lahus laga I vi 1) tegema; valmistama; ~ mat toitu keetma v. valmistama; ~ så att... korraldama nii, et. ..;

~ att du kommer i tid katsu tulla õigel ajal; ~ sig i ordning end valmis seadma; ~ dig härifrån! käi siit minema!; ~ sig till att gå end minekule asutama; 2) parandama; paikama

laga II seaduslik; i ~ tid ettenähtud aja jooksul; vinna ~ kraft seaduse jõudu omandama |ag| brott [-o-] s7 seaduserikkumine; ~ brytare seaduserikkuja; ~ bunden seaduslik

lagd: vara ~ för ngt millekski kalduvusi omama; millelegi aldis olema lag |enlig seaduslik, seadusjärgne lager I

s2 loorber; skörda lagrar loorbereid lõikama; vila på sina lagrar loorberitel puhkama lager II s7 1) ladu; tagavara; 2) kiht;

3) tehn. laager lager I blad s7 loorberileht; ~ krans s2

loorberipärg lageröl s7 laagriõlu

|ag| faren adj. p. seadust tundev; ~ förslag s7 seaduseelnõu lagg s2 pann; küpsetusplaat lag j gill seaduslik; kehtiv, jõus olev lagkapten s3 sport, meeskonna kapten lag I klok seadust tundev; ~ lig seaduslik; ~ ligen seaduslikult lagom [-o-] 1. adv. parajalt; skryt ~! aitab hooplemisest!; det var så ~ roligt polnud just eriti lõbus; 2. adj. inv. paras; piisav; ~ är bäst mõõdukus on voorus; det var ~ åt dig see on sulle paras lagra vi 1) geol. kihistama, kihtidena asetama; 2) tagavaraks panema; (veini jms.) laagerdama lagseger s2 sport, meeskondlik võit lag I språk s7: på ~ seaduse keeles; ~ stadgad seaduslik; ~ stiftande seadusandlik; ~söka v3 kohtulikult nõudma lagt [lakt] sup. vt. lägga lagtima korraline lagun s3 laguun

lag I utskott [-o-] s7 seaduseelnõukomis-jon; ~vigd f-i:-] seaduslikus abielus; min ~a kõnek. mu teinepool; ~vrängare seaduseväänaja; ~vun` nen seaduslikult omandatud lagård [la:-] s7 vt. ladugård lag I överträdelse seadusest üleastumine, seaduserikkumine

ber s3 lihakiud; ~ig lihav; ~kvarn s2 hakkmasin; ~lös lihatu; lahja; ~mat sQ, — rält s3 liharoog, -toit; ~ skiva sl lihaviil

köttslig 1) lihane; min ~e bror mu lihane vend; 2) tundeline; meeleline kött I spad s7 puljong; ~ varor pl. liha-kaup; ~ ätande, ~ ätare lihasööja

L

L, I -et -; del. pl. -en L, 1 (kirjatäht) laban inv. kõnek. veidrik labb I s2 kõnek. käpp labb II s2 zool. änn laber mer.: ~ vind nõrk tuul labial lg\r. 1. labiaalne; 2. s3 labiaal,

huulhäälik labil labiilne, kõikuv, ebapüsiv; ~ itet labiilsus

labor|atorium s4 laboratoorium; ~era

1) laboratoorseid töid tegema; 2) tegelema; vaeva nägema, jändama

labyrjnt s3 labürint; ~ isk keeruline lack s7, s3 1) lakk; 2) kirjalakk laeka I vJ: det ~r mot jul jõulud lähenevad

laeka II vi: svetten ~r av honom ta nõretab higist; arbeta så att svetten ~r töötama nii, et higi voolab laek|a III vi (kirja)lakiga pitseerima;

~färg s3 lakkvärv lackmus s2 lakmus

lack I skinn s7 lakknahk; ~sko s3 lakk-

king; ~ stång lakipulk lackviol s3 bot. kuldlakk lada sl küün

ladd|a vi laadima; en ~d roman põnev romaan; ~ning l) laadimine;

2) laadung; 3) laeng lade impf. vt. lägga

ladu| gård s2 laut; ~ svala sl suitsupääsuke

lafsa vi jalgu lohistades käima; kaaber-dama

lag I s7 1) lade, kiht; 2) seltskond, meeskond; gå ~et runt ringi käima; låta ngt gå ~et runt midagi ringi käia laskma; ge sig i ~ med ngn kellegagi läbi käima hakkama; ha ett ord med i ~et kaasa rääkida võima; över ~ eranditult kõik; komma ur ~ korrast ära minema; göra ngn till ~s kellegi meele v. tahtmise järgi tegema; i minsta

~ et väikese-võitu; i senaste ~et viimasel hetkel; vid det här ~et umbes sel (kella]ajal lag 11 s2 seadus; enligt ~ seaduse järgi; i ~ ens namn seaduse nimel; i ~ förbjuden seadusega keelatud; läsa ~en för ngn kellelegi epistlit lugema lag III s2 vedelik; lahus laga I vi 1) tegema; valmistama; ~ mat toitu keetma v. valmistama; ~ så att... korraldama nii, et. ..;

~ att du kommer i tid katsu tulla õigel ajal; ~ sig i ordning end valmis seadma; ~ dig härifrån! käi siit minema!; ~ sig till att gå end minekule asutama; 2) parandama; paikama

laga II seaduslik; i ~ tid ettenähtud aja jooksul; vinna ~ kraft seaduse jõudu omandama |ag| brott [-o-] s7 seaduserikkumine; ~ brytare seaduserikkuja; ~ bunden seaduslik

lagd: vara ~ för ngt millekski kalduvusi omama; millelegi aldis olema lag |enlig seaduslik, seadusjärgne lager I s2 loorber; skörda lagrar loorbereid lõikama; vila på sina lagrar loorberitel puhkama lager II s7 1) ladu; tagavara; 2) kiht;

3) tehn. laager lager I blad s7 loorberileht; ~ krans s2

loorberipärg lageröl s7 laagriõlu

|ag| faren adj. p. seadust tundev; ~ förslag s7 seaduseelnõu lagg s2 pann; küpsetusplaat lag j gill seaduslik; kehtiv, jõus olev lagkapten s3 sport, meeskonna kapten lag I klok seadust tundev; ~ lig seaduslik; ~ ligen seaduslikult lagom [-o-] 1. adv. parajalt; skryt ~! aitab hooplemisest!; det var så ~ roligt polnud just eriti lõbus; 2. adj. inv. paras; piisav; ~ är bäst mõõdukus on voorus; det var ~ åt dig see on sulle paras lagra vi 1) geol. kihistama, kihtidena asetama; 2) tagavaraks panema; (veini jms.) laagerdama lagseger s2 sport, meeskondlik võit lag I språk s7: på ~ seaduse keeles; ~ stadgad seaduslik; ~ stiftande seadusandlik; ~söka v3 kohtulikult nõudma lagt [lakt] sup. vt. lägga lagtima korraline lagun s3 laguun

lag I utskott [-o-] s7 seaduseelnõukomis-jon; ~vigd f-i:-] seaduslikus abielus; min ~a kõnek. mu teinepool; ~vrängare seaduseväänaja; ~vun` nen seaduslikult omandatud lagård [la:-] s7 vt. ladugård lag I överträdelse seadusest üleastumine, seaduserikkumine

14*lakan

212

fanolin

lakan s7 (vo©di)lina; vit som ett ~

kõnek. valge nagu lubi lakans I lärft s4, s3, ~väv s2 (voodi)lina-riie

lake I s2 zool. luts

lake II s2 soolvesi

lakej s3 lakei; toapoiss

lakon|isk lakooniline; ~|sm lakonism;

lakoonilisus lakrits s3 lagrits; ~rot iaim. lagritsa-juur

laktation med., vet. laktatsioon laktuk s3 aiand, salat lakun s3 lünk lalla vi lällutama

lam 1) halvatud; 2) pilti, jõuetu, nõrk

lama I sl zool. laama

lama II sl v. -n, -er laama [budistlik

munk Tiibetis jm.)-, -~ism lamaism lamell tehn., anat., bot. lamell; ~ artad

lamellitaoline tamm s7 tall, voon; ~a vi poegima [lamba kohta)-, ~ bringa sl kok. lambarind; ~fäll s2 lambanahk; ~kotlett [-o-] s3 kok. lambaribitükk; ~kött s7 kok. lambaliha; ~stek s2 kok. lambapraad; ~uil s3 lambavill; ~

unge s2 talleke, voonake lamp |a sl lamp; ~borste [-o-] s2 lambihari; ~ett s3 seinalühter; ~fot lambijalg; ~glas s7 lambiklaas; ~hallare lambialus; ~ kupa sl lambikuppel; ~ skärm s3 lambivari, -sirm; ~veke s2 lambitaht lam |stagen halvatud; ~slå halvama lan s3 kal. rüsa, mõrd land -et länder maa; i hela ~et kogu maal, üle kogu maa; inne i ~et sisemaal; ~ j' sikte! mer. maa silmapiiril|; gå i ~ maale minema; gå i ~ med ngt pihl. millegagi toime tulema; till ~s mööda maad; livet på ~et maaelu; ~a vi 1) randuma, silduma; 2) maanduma; ~a|mären van.: inom Sveriges ~ Rootsi riigi piirides; ~ backen: på ~ mer. kõnek. kuival maal; ~bris s2 mer. maatuul; ~ brygga sl maabumissild; ~djur s7 zool. maismaaloom; ~ förbindelse side maismaaga; ~ förvärv s7 maa omandamine; ~gang s3 mer. 1) maale- v. kaldaleminek; 2) land-gang, maabumistrepp, -sild; av. (len-nuki)trepp; 3) kõnek. (suur) võileib; ~ hockey [-hoki] s3 sport, maahoki; ~ krabba sl mer. kõnek. maarott; — ledes maad mööda; ~ lös maata; ~ märke s6 mer. maamärk landnir.g 1) maaleminek; 2) randumine, sildumine; 3) maandumine

landnings I förbud s7 maandumiskeeld; ~plats s3 maabumis- v. maandumis-koht; ~system s7 tehn. maandussüs-teem

|and| område [-o-] s6 maa-ala; ~ permission mer. maaleminekuluba; ~ remsa sl maariba lands I bygd s3 maa; ~de| sl maanurk; ~ flykt s3 maapagu; ~ flykting pagulane; ~ förrädare riigireetur; ~ förräderi riigireetmine; ~ förvisa maalt välja saatma; ~ kamp s3 sport, maavõistlus

landskap s7 1) maakond; 2) maastik landskaps I gräns s3 maakonna piir;

~ målare kunst, maastikumaalija lands I kommun [-ko-] maakogukond; väld; ~lag 1) s2 jur. aj. põhiseadus; 2) s7 sport, rahvusmeeskond; ~man kaasmaalane; vad är han för ~`i mis rahvusest ta on?; ~mäl s7 lgv. murre; ~ omfattande [-o-] ülemaaline, kogu maad haarav; ~ort s3 provints

landsorts|bo s6 provintslane; ~press s3 provintsiajakirjandus; ~stad provintsilinn; ~teater s2 provintsiteater; ~ tidning provintsiajaleht; ~ upplaga sl provintsiväljaanne lands I plåga sl rahvuslik nuhtlus;

~sõrg [-o-] s3 rahvuslik leia landstig |a maabuma, maale v. kaldale minema; dessanti tegema; ~ning maabumine, maale- v. kaldaleminek; dessandi tegemine; ~ningstrupp s3 sõj. dessant; pl. dessantväed land I stridskrafter pl. sõj. maaväed; ~strykare hulkur; ~s!älle s6 iaaa-v. suvemaja landsväg s2 maantee landsvägs I bro s2 maanteeeild; ~damm s7 maanteetolm; ~dike s6 maantee-kraav; ~ löpning sport, maanteejooks |and| sätta maale v. kaldale saatma; ~ med fallskärm õhudessanti maale saatma; ~ tunga sl geogr. maanina, neem; ~vind s2 maatuul; ~ vinning sõj. võidetud maa-ala; pilti, võit; vetenskapens ~ar teaduse saavutused; ~ vägen: fara ~ maad mööda sõitma landå s3 landoo

lang j a vi 1) sirutama, ulatama; käest kätte andma; 2): ~ sprit salaja alkoholi müüma; ~are alkoholi ja narkootikumidega hangeldaja langobard f-rjgo-] s3 aj. langobard;

~isk adj. langobardi langust [-T]g-] s3 zool. langust lank s3 lake, lurr |ano||n s3, s4 farm. lanoliinlans

lans s2 piik; bryta en ~ iör ngt piltl.

millegi pärast piike murdma lansera lansseerima, käiku laskma; tutvustama; ~ ngt på marknaden midagi turule paiskama lanselt s3 med. lantsett; — fisk s2 süs-tikkala; ~formig [-o-] lantsetikuju-line; ~ lik lantsetitaoline lant| arbetare põllutööline; ~armé s3 sõj. maavägi; ~ befolkning [-o-] maaelanikkond; ~bruk s7 põllumajandus; maaviljelus; ~ brukare põllumees

lantbruks I högskola sl kõrgem põllumajanduskool; ~maskjn [-ši:n] s3 põllu-töömasin; ~minjsfer põllumajandusminister; ~produkt [-o-] s3 põllumajandussaadusi ~ redskap põllutööriistad; ~ skola sl põllumajanduskool; ~ uts|å||ning põllumajandus-näitus lantegendom s2 mõis lantern|a sl latern; ~|n ehit. latern lånt j folk [-o-] s7 maarahvas; ~gods [-ts] vt. lantegendom; ~ handel s9 maakauplus; ~ handlare maakaup-mees; ~ hushåll s7 talumajapidamine; ~ is s2 kõnek, (maa)mats; ~ lig maa-; ~liv s7 maaelu; ~lo||a [-o-] sl kõnek. naiivne

maatüdruk; ~man maa- v. põllumees; ~ mätare maamõõtja; ~mäfer| maamõõtmine lapa vi lakkuma; ~ sol(sken) kõnek.

päikese käes peesitama lapidar|isk lapidaarne; ~stil s2 lapidaarne stül lapis s2 keem. põrgukivi, hõbenitraat;

~era põrgukiviga põletama lapp I s2 laplane

lapp II s2 paik, lapp; ~a vi paikama,

lappima; ~ ihop kokku lappima lapp| kåta sl lapi telkelamu v. koda;

~ ländsk adj. lapi lappri s6 tühine asi, pisiasi; ~summa

sl tühine rahasumma lappsjuka sl üksindusest tingitud nukrameelsus

lapp I skomakare saapaparandaja; ~ täcke s6 lappidest vooditekk; ~verk s7 kokkulapitud asi lapsk adj. lapi; ~a 1) laplanna; 2) -n lapi keel

lapskojs [-o-] s3 kok. lihatoit kartulitega

lapsus s9, s2 lapsus, vääratus larm s7 1) kära, müra; lärm; kolin; 2) alarm, häire; slå ~ hädakella lööma; ~a vi 1) käratsema, lärmama; kolistama; 2) alarmeerima, häiret tõstma; ~ beredskap -en lahinguvalmidus; ~ klocka [-o-] sl häire- v. hädakell;

~ signal s3 häiresignaal; ~ skott [-o-]

s7 hädapauk larv I s3 zool. larv, vastne larv II -et kõnek. rumalus, totrus larva vi 1) vantsima; paterdäma; 2) kõnek. rumalusi rääkima v, 'tegema larv|föJter pl., ~ hjul pl. tehn. roomikud larvig kõnek. 1) rumal, totter; 2) harv.

kulunud, kantud laryngit [-r|g-] s3 med. larüngiit, kõri-

põletik lasarett s7 haigla; laatsaret lasaretts I fartyg s7 hospidallaev; ~ läkare haiglaarst; ~vård s2 haiglaravi lasc|v [-ši:v, -si:v] himur, ihar, tiiras laser [-a:-] s2 füüs. laser lasera õhukese värvikihiga katma; gla-suurima

lass s7 koorem; iå dra det tyngsta ~et (tööst) lõviosa tegema; ~a vi laadima; ~ av maha laadima; ~ på peale laadima; ~ på ngn för mycket piltl. kedagi üle koormama last I s3 last, laadung; koorem; ligga ngn till ~ kellelegi koormaks olema; lägga ngn ngt till ~ kedagi milleski süüdistama, kellelegi midagi süüks panema v. ette heitma last II s3 pahe lasta I vi laadima, lastima lasta II vi van. süüdistama; noomima; laitma

lastbar paheline; kõlvatu; rikutud last| bil s2 veoauto; ~båt s2 kaubalaev; ~ brygga sl mer. laadimissild; ~djur s7 kandeloom; ~dryghet kandevõime, -jõud; ~fariyg s7 vt. ~båt; ~förmåga sl vt. ~dryghet; ~ gammal puruvana; ~ kaj s3 vt. ~ brygga; ~pråm s2 mer. lihter, praam; ~rum s7 mer. lastiruum; ~ ångare kaubaaurik lat laisk; ~a: ~ sig laisklema; ~bänken: ligga på ~ laisklema latent latentne, varjatud later pl. käitumine; hoiak; uppträda

utan stora ~ käituma lihtsalt laleral lateraalne

lalhund s2 kõnek. 1) laiskvorst; 2)

jooneleht, transparent lai|n -et ladina keel

latin I linje s5 humanitaarharu; ~sk adj. ladina

latitud s3 geograafiline laius; ~ grad

s3 laiuskraad lat|mansgöra s6 laisaamet; ~mask s2 vt. ~hund 1); ~ sidan: ligga på ~ laisklema laita sl latt, roov lav s2 bot. samblik

lava sl laava; ~ ström s2 laava voollave

lave s2 1) (sauna) lava; 2) aiand, istutus-

kast; 3) lubja- v. mördikast lavemang s7 klistiir lavendel s9 bot. lavendel lavett s3 sõj. lafett

lavjn s3 laviin, lumeveere; ~ artad laviinitaoline lavoar s3 pesulaud

lax I s2 zool. lõhe (kala); en glad ~

lõbus sell lax II lõtv

lax|aijv s7 (kõhu)lahtisti; ~era lahtis-tama, kõhtu lahti tegema; ~ermedel s7 vt. ~ ativ lax I fiske s6, ~ fångst s3 lõhepüük; ~ färgad lõhekarva; ~ öring zool. iherus, meriforell le log lett naeratama; muigama lebeman elumees

led I s3 1) rada, tee; suund; 2) värav led II 1) s3 anat. liiges; draf ga) aimen i ~ käeliigest paika tõmbama; 2) s7, s4 lüli; 3) rida, rivi; de djupa ~en laiad rahvahulgad; en man i (ur) ~et lihtsõdur; stå i främsta ~et esirinnas olema; 4) s3, s7 põlv(kond), sugupõlv

led III adj. 1) tüdinud; 2) kuri, õel; den

~e vanapagan, -kuri, -kurat led IV impf. vt. lida

leda I sl tülgastus; vastumeelsus; jälestus; tüdimus; få höra (ända) till ~ tüdimuseni kuulma leda II vi (liigesest) painduma leda III v2 1) viima; juhtima; talutama;

2) tuletama ledamot liige; ständig ~ alaline liige ledande juhtiv; i ~ ställning juhtival kohal

ledar |e 1) juht (ka ei.); 2) juhtkiri, toi-metuseartikkel; ~ egenskaper pl. juhiomadused; ~hund s3 juhtkoer; ~jnna (nais)juht; ~plats s3 juhtiv koht; ~skap s7 juhtimine; ~ ställning juhtiv seisund ledas v2 dep. igavust v. tüdimust tundma; ~ efter ngn (ngt) kellegi (millegi) järele igatsema led |bänd s7 rihm; gå i ngns ~ kellegi pilli järgi tantsima ~ brosk [-o-] s7 anat. liigesekõhr; ~ bruten adj. p.: jag känner mig alldeles ~ mul valutavad kõik luud-liikmed; ~djur s7 zool. lülijalgne ledfyr s2 mer. juhtmärk ledgångsreumatism med. liigesereuma-tism

ledig 1) kerge, ladus, sundimatu; en ~ gång kerge kõnnak; 2) vaba, vakantne; ~a! sõj. vabalt!; —a platser vakantsed kohad; på ~ a stunder vabal ajal;

~het 1) kergus, ladusus, sundimatus; 2) vaba aeg, puhkus; ~t kergelt, vabalt; sitta ~ vabalt istuma (riiete kohta); du hinner ~ till klockan sju sa jõuad vabalt kella seitsmeks; få ~ vaba aega saama; ta sig ~ end töölt vabaks võtma leding I õel inimene leding II mer. aj. röövretk ledkapsel s2 anat. liigesekapsel, -kihn led I ljus s7 mer. juhttuli; ~ mot|v s7

muus. juhtmotiiv; ~ning juhtimine lednings I förmåga sl füüs. juhtivus; ~ motgång s2 füüs. juhtme takistus; ~nät s7 füüs. juhtmete võrk; ~tråd s2 juhtmetraat ledsaga vi saatma

ledsam [lessam] 1) igav; tüütu; ebameeldiv; 2) kurb; det var ~t! kui kahju!; 3) pahandav, ebameeldiv ledsen [lessen] kurb; tüdinud; jag är mycket ~ för att... mul on väga kahju, et...; han är inte ~ av sig ta pole kurvameelne; var inte ~l ära kurvasta!; han är ~ på mig ta ön mu peale pahane ledsna [lessna] tüdi(ne)ma; ha ~ t på ngn kellestki tüdinud olema; ~d s3 kurbus; mure; med uppriktig ~ siira kahetsusega ledstjärna sl juhttäht; teetähis ledslyv jäikade liigestega led|slång käsipuu; ~tråd s2 pihl. juht-lõng; detektiven fann ingen ~ detektiiv ei leidnud ühtki hargnevat otsa leende 1. s6 naeratus; 2. adj. p. naeratav

|ega I sl jah. (metslooma) lamamisase |ega II sl üüriraha; rendiraha, -maks legal legaalne; ~ isera legaliseerima;

~ itet legaalsus legat I s3 paavsti saadik legat II s7 jur. legaat, annak iegat III sup. vt. ligga legation saatkond

legend s3 legend; ~ arisk legendaarne;

~ artad [-a;-] legenditaoline feger |a vi tehn. legeerima, segama,

ühte sulatama; ~ ing sulam legio [-e:-] loendamatult palju, terve leegion

legion s3 sõj. leegion: ~är s3 leegionär legit|m legitiimne, seaduspärane, seaduslik; ~ ation legitimatsioon; ~ations|kõrt s7 isikutunnistus; ~era legitimeerima, seaduspärastama, seaduslikuks tunnistama lego| avtal s7 üüri-

v. rendileping; ~ dräng s2 palgasulane; ~ knekt s2 palgasõdur legymer pl. aedvililegär

legär kergemeelne; hooletu leja v2 üürima; rentima; palkama lejdare köis- v. nöörredel lejon [o] s7 lõvi; ~gap s7 bot. lövi-lõug; ~hud s2 lõvinahk; N^jnna emalõvi; ~ klo s5 lõviküüs; visa ~n püti. suurt osavust v. tublidust üles näitama; ~parien utr. pilti, lõviosa; ~tämjare lõvitaltsutaja; ~unge s2 lõvipoeg

lek s2 1) mäng; en ~ med ord sõnamäng; 2) zool. kudemine; mäng; 3) kaardipakk; ~a v3 1) mängima; ~ med ngns känslor kellegi tunnetel mängima; Iivet ~ te lör henne elu oli tema jaoks mäng; 2) kudema; mängima lekam|en utr. ihu, keha; — lig 1) kehaline; 2) ajalik, maine lek {ande mänglev; mängiv; det gick ~ lätt läks nagu lepse reega; ~boil [-0-] s2 pilti: en ~ lör ödet saatuse mängukann; ~full mänglev; naljatav; ~ kamrat mängukaaslane lekman võhik; ~najmässig võhiklik;

~ na I predikant ilmalik jutlustaja leksak s3 mänguasi

leksaks I affär s3 mänguasjade kauplus; ~bi| s2 mänguauto; ~djur s7 mänguloom lek j skola sl lasteaed; ~ stuga sl 1) lastepäevakodu; 2) mängumajake; ~tid s3 kudemisaeg; mänguaeg lekiipn (õppe]tund; loeng; ge (ta) ~er

tunde andma (võtma) lekt|or [-o-] s3 lektor; ~yr s3 lektüür lekverk s7: det är ett ~ lör mig minu

jaoks on see naljaasi lem s2 liige, jäse; ~läsfa vi vigastama lemonad s3 limonaad len pehme, mahe, leebe; ~a vi pehmendama, mahendama, leevendama leopard s3 leopard

lepjra -n med. pidalitõbi, leepra; ~rös leproosne

ler j a sl savi; bränd ~ põletatud savi; hänga ihop som ler och långhalm nagu sukk ja saabas koos olema; ~b!andad savisegune; ~ botten [-o-] s2 savine põhi, savipõhi; ~gods [-ts] s7 saviasjad; ~golv [-o-] s7 savipõrand; ~gök s2 piilupart; —ig savine; ~jord s2 savi-muld; ~krus s7 savikruus; ~kärl s7 savinõu; ~ välling savilöga lesbisk lesbiline

leta vi otsima; ~ reda på üles otsima; ~ ut välja otsima; jag skall nog ~ mig fram küll ma sinna teed leian; ~ i sitt minne mälus tuhnima letargi s3 letargia

letargisk letargiline

lett I s3 lätlane; ~isk adj. läti; ~iska

1) sl läti keel; 2) -n lätlanna lett II sup. vt. le

leukemj [levkemi:] -(e]n med. leukee-mia

leva v2 sup. ka -at 1) elama; den som lever får se elame, näeme; hur lever världen med dig? kuidas käsi käib?; han skall få veta att han lever! piltl. küll ma talle näitan!; ~ med kõnek. kaasa elama; ~ upp a) raiskama, pillama; b) toibuma; paranema; elus-tuma; 2) mürgeldama; ~nde elav, elus; inte en ~ själ mitte ühtegi elavat hinge; ~ eld elav tuli; inte veta sig ngn ~(s) råd nõutu olema; inte få ngn ~(s) ro mitte kusagil rahu leidma; ~ vikt eluskaal levandegöra elavaks tegema; elustama leve s6 inter j. elagu!; ett fyrfaidigt ~ för ngn neljakordne elagu kellegi auks

levebröd s7 elatis, eluülalpidamine;

leivateenistus lever s2 maks

leverans s3 1) tarnimine, muretsemine; varustamine; kohale- v. kättetoimetamine; 2) sundeksemplar; ~ avtal s7 tarnimisleping; ~ villkor [-o:-] tarni-mistingimus lever lantör tarnija, varustaja, kaubasaatja; ~era tarnima, muretsema; varustama; kohale v. kätte toimetama

lever I fläck s2 sünnimärk; ~korv [-o-]

s2 maksavorst leverne s6 1) elu(käik); 2) mürgel, möll leverop s7 elaguhüüe lever I pastej s3 maksapasteet; ~

sjukdom s2 maksahaigus; ~tran s3 kalamaksaõli levnad s3 elu

levnads I bana sl elutee; ~ beskrivning

elulookirjeldus; ~ frisk elurõõmus; ~ förhållanden pl. elutingimused; ~glad vt. ~ frisk; ~ konstnär [-o-j s3 elukunstnik; ~ kostnader [-o-] pl. elatusmaksumus; ~lopp [-o-] s7 elukäik; ~ mål s7 elueesmärk; ~ ordning [-o-] elukorraldus; ~rege| s3 elureegel; ~ skildring vf. ~ beskrivning; ~standard s9 elustandard, elatustase; ~ teckning vt. ~ beskrivning; ~lrött elust tüdinud; ~ trötthet elutüdimus; ~ vanor pl. elukombed; ~vett s7 elutarkus; ~villkor [-o:-] s7 elutingimused; ~vis elutark; ~yrke s6 elukutse; ~ ålder s2 eluiga; ~år s7 eluaasta(d); —öde s6 elusaatuslevra

levra [-e:-]: ~ sig tarduma, hüübima lexikalisk lgv. leksikaalne lexikon [-o-] s7 pl. ka -n leksikon, sõnaraamat libanesisk adj. liibanoni liberal 1. adj. 1) liberaalne, vabameelne; salliv; 2) suuremeelne, heldekäeline; 2. s3 liberaal, vabameelne; ~isera vabamaks muutma; ~ jsm liberalism, vabameelsus; ~ jstisk liberaalne, vabameelne; — itet 1) liberaalsus, vabameelsus; 2) suuremeelsus, heldekäe-lisus libreti|st libretist iibrett|o [-o] s9, s7 libreto libysk adj. liibüa licens s3 litsents, luba licentiat [-nsi-] litsentsiaat lida I led lidit: tiden lider aeg läheb; det lider mot kvällen õhtu hakkab kätte jõudma lida II led lidit kannatama; taluma, välja kannatama; ~ brist puudust kannatama; ~nde 1. s6 kannatus; valu; piin; 2. adj. kannatav; bli ~ på ngt millegi läbi kahju kannatama lidelse kirg; ~fri kiretu; ~full kirglik lider s7 kuur, sara liderlig liiderlik lidit sup. vt. lida

lie [lire] s2 vikat; ~ mannen pilti.

vikatimees liera: ~ sig ühinema, liituma; ~d: vara ~ med ngn kellegagi lähedalt seotud olema lift |a vi kõnek. «hääletama», juhusliku autoga sõitma; ~are kõnek. «hääletaja», juhusliku autoga sõitja liga sl 1) kamp, jõuk; 2) sport, liiga ligament s7 anat. ligament ligga låg legat 1) lamama, lebama, lesi-ma; han ligger redan ta on juba voodis; ~ länge på morgnarna hommikuti kaua magama; ~ för döden suremas olema; ~ i öppen dag päevselge olema; ~ sjuk haige olema; ~ på ägg hauduma; ~ v/d universitetet ülikoolis käima v. õppima; 2) olema, asuma; var skall huset ~? kuhu see maja ehitatakse?; åt vilket håll ligger skolan? kus pool kool asub?; häri ligger skillnaden selles erinevus ongi; det ligger i blodet see on veres; det ligger inte för mig att klaga mul pole kombeks kaevata; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av sig a) vilumust kaotama; b) halvaks minema, riknema; ~ bi mer. triivis olema; ~ efter a) maha jääma; b) peale käima v. rõhuma; ~ i a) sees olema; b) pilti, tublisti töötama; ~ nere

seisma; söötis olema; ~ på: solen ligger på här hela dagen päike paistab siia päev läbi; ~ till: hur ligger saken till? kuidas selle asjaga on?; så ligger det till nii on lood; ~ under pilti, alla jääma; ~ över a) ööseks jääma, ööbima; b) üle olema ligg |ande lamav, lebav, lesiv; en avsides ~ plats kõrvaline koht; djupt ~ ögon aukuvajunud silmad; ~are 1) külalisraamat; 2) vaat, aam; ~dags [-ks] magamaminekuaeg; ~plats s3 magamiskoht; ~sjuk hauduma kippuv, loksuv (kana kohta); han ör ~ ta armastab kaua lamada; ~stol s2 lamamistooli ~sår s7 med. lamatis; ~vagn s2 lapsevanker lig|st huligaan

lik I s7 surnukeha, laip; hon seglade med ~ i lasten pilti, teda ootas tume tulevik; som ett levande ~ nagu surmakutsar lik II s7 mer. liik

lik III sarnane, ühesugune; ~a born leka bäst omasugused saavad hästi läbi; du är dig då ~ / seda võis sinust oodatal; ~ai. inv. adj. võrdne, ühe-v. samasugune; två pius tre är ~ med fem kaks pluss kolm on viis; ~ mot ~ mõõt mõõdu vastu; 2. adv. niisama; võrdselt; ~ stor som ... niisama suur kui...; de är ~ stora nad on ühesuurused likaberättig|ad võrd- v. üheõiguslik;

~ ande s6 võrd- v. üheõiguslikkus lika |dän ühe- v. samasugune; — fullt sellest hoolimata, sellegipoolest; ~ ledes (nii)samuti likare etalon

likartad ühe- v. samasugune, ühetaoline lika I så niisama, samuti, ka; ~väi niisama hästi; niisamuti lik|begängelse matus; ~blek surnukahvatu

lik|bent adj. p. mat. võrdhaarne; ~betydande adj. p. ühe- v. samatähenduslik

|ik|e s2 võrdne, samaväärne; han söker sin ~ temasarnast ei leidu; en fräckhet utan ~ kuulmatu häbematus; ~formig [-o-] samasugune, -kujuline likfärd s3 matuserong lik I giltig ükskõikne; hoolimatu; ~het sarnasus; i ~ med niisama kui, samuti nagu; ~hefsfecken s7 võrdsus-märk; ~ ljudande adj. p. samakõla-line, homonüümne likkista sl kirst, puusärk, sark likmätigt: sin plikt ~ oma kohustele vastavalt

likn|a vi 1) sarnanema; 2) võrdlema;liknande

-~ande sarnane; ngt`^~ midagi selletaolist; ~else allegooria, mõistukõne; tähendamissõna lik|riktare el. alaldi; ~sidig võrdkülgne liksom [-o-] 1. kon), nagu; 2. adv. nagu;

nii nagu; just nagu likstelhet med. koolnukangestus lik I ström s2 el. alalisvool; — ställa v2

võrdsustama, ühevääristama lik I ta! s7 matusekõne; ~1orn s2 konnasilm

lik|tydig ühe- v. samatähenduslik; ~ tänkande adj. p. samasuguse mõtteviisiga, samade vaadetega likvagn s2 surnuvanker likv|d s3 maks, tasu; göra upp ~en arvet tegema; 2. adj. maksevõimeline; ~a medel maksevahendid likvid |ation likvideerimine; tråda i ~ likvideerimisele minema; ~era likvideerima; lõpetama; hukkama likvärdig samaväärne likör [-k-] s3 liköör liia lilla

Ülj|a sl liilia; ~e| konvalje maikelluke; ~e| vit valge nagu liilia, liilia-valge

lilla väike, pisike; vrd. liten; barn ~l kulla laps!; ~n det. tüdrukuke, tütreke; ~sys'er s2 (noorem v. noorim) õeke

lille| bror väikevend; ~n def. poisike, poisu, pojake; ~pütt, ~pytt s3, s2 liliput

lill|finger väike sõrm; ~gammal vana-inimeselik, varavana (lapse kohta); ~tå s5 väike varvas; ~ ändan utr. {palgi jms.) ülemine v. peenem ots lim s7 liim

limit s3 limiit; ~era limiteerima lim |ma vi liimima; ~ning liimimine; gå upp i ~en pilti, liimist lahti minema

limpa sl (leiva- jms.) päts; en ~ cigarretter sigaretipakend (20 pakki) lim |panna sl liimipott; ~släng -en: löpa med ~en 1) tühja tuult tallama; 2) pugema, lipitsema; keelt kandma; ~ ämne s6 liimaine lin s4 põll. lina

lin|a sl nöör; köis; löpa ~ n ut pihl. äärmuseni minema, lõpuni millegi juurde jääma; visa sig på styva ~n pihl. oma osavust näitama, hiilata püüdma; ~bana sl köisraudtee; ~ blånor pl. linatakud lind s2 pärn, lõhmus, niinepuu linda I sl põll. murd. sööt; ligga i ~

söötis olema linda II 1. sl mähkmed; kväva ngt i sin ~ midagi juba eos lämmatama; 2. vi

mähkima, mässima; med. siduma, sidet tegema; ~ in sisse mähkima v. mässima; ~ upp lahti mähkima lindansare köietantsija linde| barn s7 imik

lindr|a vi kergendama, leevendama; ~ig leebe, mahe; ~igt kergelt, leebelt; ~ sagt pehmelt öeldes; slippa ~ undan odavalt pääsema; ~ nykter pihl. veidi auru all lineär lineaarne

lin | frö s6 linaseeme; ~garn s7, s4 linane lõng

lingon [-o-] s7 pohl, palukas; inte värd ett ruttet ~ ei ole punast krossigi väärt; ~mos s4 pohlamoos; ~ris s7 pohlavarred; ~sylt -en pohlakeedis lin | gul linakarva

lingvisijk lingvistika, keeleteadus linhårig linalakk linjal s3 joonlaud

linje s5 joon; liin; rida; sõj. rivi; ~buss s2 liinibuss; ~fart s3 liinilaevaliiklus; ~ fartyg s7 liinilaev; ~fel s7 tehn. liinirike; ~ man sport, küljekohtunik linjera 1) lineerima, joonima; 2) joonduma

linjeval s7 eriala v. kallaku valik (koolis)

linjär vt. lineär

linka vi lonkama, luukama, limpama

linne I s6 linane riie, lõuend

linne II s6 1) pesu; 2) (naiste) särk;

~ skåp s7 pesukapp linning äärispael; miider lin I odling linakasvatus linoleum s7, s9 linoleum; ~matta sl linoleumvaip; ~snilt s7 kunst, linoollõige lins s3 lääts

lin |toit [-o-] s2 1) linakoonal; 2) linakarva juuksed; 3) linalakk laps; ~tråd s2 linane lõng; ~tåga sl linakiud

lip s2: ta till ~en kõnek. töinama hakkama; ~a vi nutma, töinama; ~siil s2 piripill lira I sl aj. muus. lüüra lira II -an -e liir (rahaühik) lirka vi 1) edasi-tagasi liigutama; ~ med ngt millegi kallal nokitsema; 2) pihl. keelitama, meelitama, masseerima; ~ med ngn kedagi ära meelitama

lisa 1. sl kergendus, leevendus; lohutus;

2. vi kergendama, leevendama lisma vi lipitsema, pugema lispund s7 van. leisikas list I s3 kavalus |ist II s3 äär, ääris; liistlista

lisia I sl nimekiri, nimestik; göra upp en ~ nimekirja koostama; stå på svarta ~n mustas nimekirjas olema lisi|a II vi: ~ sig in sisse hiilima; ~ sig till ngt midagi kavalusega saavutama; ~ ig kaval lis'verk s7 1) ääris; 2) karniis lisös ööjakk

lit utr. usaldus; sätta sin ~ till ngt millelegi oma lootust panema; ~a vi usaldama; lootma litau|er s9 leedulane; ~isk adj. leedu; ~iska 1) sl leedulanna; 2) -n leedu keel

lite kõnek. vt. litet

liten litet mindre minst (vrd. ka litet) väike, pisike; iå en — last saama; stackars ~ vaene lapsuke liter s9 liiter; ~vis liitrikaupa, -viisi lif et 1. adv. vähe, natuke, pisut; han blev inte ~ förvånad ta imestas kõvasti; 2. adj. neutr. vt. liten; 3. inv. s., adj. vähe, vähene; ~ av varje üht-teist; ~ varstans peaaegu igal pool; det vill inte säga ~! see juba ütleb nii mõndagi! litteratur kirjandus; ~anmälan utr. retsensioon; ~ förteckning kasutatud kirjanduse nimekiri; ~ historia kirjanduslugu; ~ kritiker kirjandusearvustaja litteratör s3 literaator litterär kirjanduslik liturgj s3 kirikl. liturgia liv I s7 1) keha, ihu; veka ~et niuded; med ~ och själ ihu ja hingega; 2) piht; talje, vöökoht; 3) pihik; 4): få sig ngt till ~s pilti, midagi hamba alla saama liv II s7 1) elu; pilti, hing; det gäller ~ et see on eluküsimus; aldrig i ~ et eluilmas, ilmapealgi; sätta ~et till oma elu jätma; springa för ~et surmahirmus jooksma, jalgadele tuld andma; med ~ oeh lust ihu ja hingega; 2) elevus; rahutus; kära; 3): det lilla —et! väike maimuke!; ~a vi elustama; ~boj [-o-] s2 päästerõngas; ~ båt s2 päästepaat; ~ dömd surmamõistetud; —egen aj. pärisori; ~ försäkring elukindlustus; ~ garde s6 ihukaitse; ~ hanken: rädda ~ kõnek. oma elunatukest päästma; ~ lig elav, vilgas; ~ lös elutu, surnud; pilti. igav, tuim; ~moder anat. emakas; ~ nära v2 elatama, toitma; ~ sig elatuma, toituma; ~ rädd surmani hirmunud; ~ ränta sl eluaegne pajuk v. pension; ~ räddning elupäästmine livs v/, liv I 4); ~andar pl. eluvaim, -jõud; ~ bejakande elujaatav; ~be-

jakelse elujaatus; —dagar pl. elupäevad; ~ duglig eluvõimeline; — elixir s7 elueliksiir; ~ erfaren elukogenud; ~ erfarenhet elukogemus; ~fara sl surmaoht; ~ farlig elukardetav; ~filosof| [-so-] elufilosoofia; ~ form [-o-] s3 eluvorm; ~ fråga sl eluküsimus; —föring eluviis; ~ förnödenheter pl. elutarbed; ~ glädje s3 elurõõm; ~ gnista sl elusäde; ~kraft s3 elujõud; ~ kraftig elujõuline; ~ lång eluaegne; ~ medel s7 toiduained; ~rum s7 eluruum; — stil s2 elustiil; ~tecken s7 elumärk; ~tid s3 eluaeg; i (under) vår ~ meie eluajal; ~verk s7 elutöö; ~viktig eluliselt tähtis; ~ åskådning maailmavaade

ljud s7 1) hääl, heli, köla; det kommer annat ~ i skällan see on juba teine jutt; 2) lgv. häälik ljuda ljöd ljudit kõlama, kostma ljud |bänd s7 helilint; ~ beteckning lgv. hääliku märkimine; ~ bildning lgv. hääliku kujundamine;

~ dämpare (heli)summuti, summutaja; ~ effekt s3 heliefekt; ~film s3 helifilm; ~fångare tehn. helipüüdja, -püüdur; ~ isolera [-o-] helikindlaks tegema; ~ källa sl heliallikas; ~lag s2 lgv. häälikuseadus; ~ lig kõlav; vali; ~| ära sl lgv. häälikuõpetus; ~lös hääletu; ~ signal s3 helisignaal; ~ styrka sl tehn. helitugevus; ~tecken s7 lgv. hääliku märk; ~ upptagning heliülesvõte; ~ våg sl füüs heli-laine

|jug|a ljög ljugit valetama, luiskama; ~ ngn full kellelgi suud-silmi täis valetama; ~ ihop ngt midagi kokku luiskama

ljum leige; ~ma vi leigeks tegema;

~ men, ~ mig leige Ijumsk|brock [-o-] s7 med. kubemesong;

~ e s2 kube |jung s3 kanarbik

ljung|a vi lit. välkuma; ~eld s2 välk, pikne

ljunghed s2 kanarbikunõmm ljus 1. s7 1) valgus; föra ngn bakom ~et kedagi tüssama v. eksiteele viima; nu gick det upp ett ~ för mig nüüd läksid mu silmad lahti; 2) küünal; bränna sitt ~ i båda ändar pilti. küünalt mõlemast otsast põletama; söka med ~ küünlatulega otsima; sätta sitt ~ under skäppan küünalt vaka alla panema; 2. adj. valge, hele; i ~an låga lausa leekides; mitt på ~a dagen päise päeva ajal; ~glimt s2 valgushelk; pilti, lootuskiir; ~hu-Ijushyilt

219

vud s7 tarkpea; -—- hyllt valgevere-line; ~ hårig heledajuukseline; ~ krona sl kroonlühter; ~ källa sl valgusallikas; ~ känslig valgustundlik; -~na vi valgeks minema; ~s|ake s2 küünlajalg; ~ slark ere; ~slrimma sl valgusjuga; ~s!råle valguskiir; ~siyrka sl iüüs. valgustugevus; ~ stump s2 küünlajupp; ~stöpning küünlavalamine |just |er s7 ahing, västar; ~ra vi ahingu v. västraga püüdma ljusjveke s2 küünlataht; ~år s7 astr.

valgusaasta; ~ äkta valguskindel ljuta ljöd ljutit lit.: ~ döden surma saama

ljuv mahe; meeldiv; armas; sulnis; dela ~ t och lett med ngn kellegagi head ja halba jagama: ~het mahedus jne.] ~lig suurepärane, oivaline ljöd impf. vt. ljuda ljög impf vt. ljuga ljöt impf. vt. Ijuia lo s2 ilves

lob s3 anat., bot. sagar lock [-o-] I s2 lokk, kihar lock [-o-] II s7 kaas; det slog ~ för öronen på mig mu kõrvad läksid

lukku

lock [-o-] III s7: med ~ och pock suure meelitamise ja vaevaga; varken med ~ eller pock ei hea ega kurjaga locka o-j I vi lokkima lock la [-o-j II vi meelitama, ahvatlema; jah. peibutama; ~ ngn i fållan [-kedagi lõksu meelitama; ~bete s6 peibutis; sööt; ~else ahvatlus lockig [-o-] lokkis lockout [lokaut] s3 lokaut !od s7 lood

loda I vi mer. loodima; pilti, uurima loda II vi lonkima, luusima lodjur s7 vt. lo

lodrät püstloodne, vertikaalne loft o-j s7 pööning; lakk log impf. vt. le

|ogar|; m s3 logaritm; ~ isk [-logaritmiline; ~tabeli s3 logaritmitabel loge I s2 rehealune

loge [lo:š] II s5 loož; ~ment [lo:še-,

lu:še-] s7 sõj. meeskonnaruum logg [-o-] s2 mer. logi; ~bok logiraamat

loggia [-o-j sl arhit. lodža logglina [-o-] sl mer. loginöör log| [-oši:] s4, s6 peavari, ulualune; korter; kost oeh ~ korter ühes söögiga, pansion logik [-o-] s3 loogika logisk [-0:-] loogiline

lo| [-0-] loid

lojal lojaalne; ~itet lojaalsus lok s7 vt. lokomot|v loka sl rangipuu(d)

lokal [-0-] 1. s3 ruum; 2. adj. kohalik; ~ avdelning kohalik osakond; ~bedövning med. paikne tuimastus;

~färg s3 lokaalkoloriit; ~isera lo-kaliseerima; ~ isering lokalisatsioon; ~itet s3 lokaalsus; ~ kännedom

kohatundmine; ~palriol|sm s3 lokaal` v. kolkapatriotism; ~ sam[al s7 kohalik (telefoni]kõne; ~ sinne s6 kohataju; ~telefon [-0:-, -u:-] s3 kohalik telefon; ~tåg s7 linnalähedane rong

lok I biträde s6 vedurijuhiabi; ~ förare

vedurijuht lokomot|v s7 vedur

lolla sl kõnek. rumal ja naiivne naisterahvas, naiivitar lom [-mm] s2 zool. kaur loma vi: ~ i väg minema lonkima lomhörd [-mm] kehva kuulmisega lomma sl vt. loma london | bo s5 londonlane longitud [-or)-] s3 geograafiline pikkus;

~ grad pikkuskraad longör [-or|-] venitatud ja igav koht

(raamatus jms.) lopp s7 jooks; kulg; dött ~ sport, surnud ring; flodens övre ~ jõe ülemjooks; ge fritt ~ åt ngt millelegi vaba voli andma; i det långa ~ et pilti, pikapeale; inom ~et av fyra år nelja aasta jooksul; under dagens ~ päeva jooksul lopp |a sl kirp; ~belt s7 kirbuham-mustus

lort [-0-] s2 sopp, muda; ~a vi: ~

ner ära määrima, poriseks tegema loss inv. lahti; kasta ~ mer. otsi lahti andma; skruva ~ lahti kruvima; ~a vi 1) lahti tegema; 2) maha laadima, lossima; 3) vabastama; ~na vi lahti minema; ~ning mahalaadimine, lossimine; ~ningsplats s3 los-simiskoht

lots [-U-] s2 loots; ~a vi lootsima; pilti, juhtima; -— distrikt s7 lootsipiir-kond; ~ fartyg s7 lootsilaev; ~ flagga sl lootsilipp; ~ning lootsimine; ~ signal s3 lootsisignaal; ~ sta'ipn lootsi jaam lott [-0-] s3 1) loos; liisk; dra ~ loosi tõmbama; kasta ~ liisku heitma; 2) loteriipilet; 3) osa; maalapp; 4) saatus; vara nöjd med sin ~ oma saatusega rahul olema lotta I sl naiste sõjaväelise organisatsiooni liige (Rootsis ja Soomes)lotta

lott j a [-o-] II vi loosi tõmbama; liisku heitma; ~ dragning loosimine; ~ nummer s7 loosinumber; ~ sedel s2 loteriipilet loius s2 bot. lootos

lov [-o:-] I s7 1) luba; får]ag ~ att hjälpa till lubage, et ma aitan; lår jag ~? kas tohin?; vad lår det ~ att vara? mida te soovite?; 2): nu lår jag ~ att gå ma pean nüüd minema; 3) koolivaheaeg; vi har ~ från skolan i dag meil on täna vaba päev lov II 1) s2 mer. loovimine; 2): slå sina ~ar kring ngn pilti, kellegi ümber keerlema; ta ~en av ngn pilti, kellestki parem v. üle olema lov [-o:-] III s7 kiitus; sjunga ngns ~

kellelegi kiidulaulu laulma lova [-o:-] I vi lubama, tõotama, lubadust andma; •— runt och hålla tunt palju lubama, aga vähe tegema; det ~r gott see on paljutõotav; ~ guld och gröna skogar piimajõgesid ja pudrumägesid tõotama lova II vi mer. loovima lova [-o:-] III vi kiitma lovande [-o:-] paljutõotav lovart s3 mer.: vara i ~ pealtuule asuma

lovdag [-o:-] s2 vaba päev love s2 (käe)ranne lovlig lubatud

lov I ord [lo:-] s7 kiidusõna; ~orda vi kiitma; ~ prisa vi ülistama; ~ sjunga kiitust laulma; ~säng s3 kiidulaul; ~tal s7 kiidukõne; ~värd kiiduväärt, -väärne lucia(dagen) [-si:a] s2 luutsinapäev (13. dets.)

lucka sl 1) luuk; lapp på ~n kõnek. väljamüüdud [teatri jms. kohta)-, 2) klapp; 3) auk; 4) lünk; det blir luft i ~n saab mürtsu ja nalja lucker kobe, kore; mure, rabe ludd s3, s7 ude, ebe

luden karvane; vända den ludna sidan

utåt pilti, karune olema ludra vi jah. peibutama luff s2: vara på ~en ringi hulkuma;

~a vi hulkuma; ~are hulkur lufsa sl vantsima; lontima luft I s3 õhk; ge ~ åt pilti, voli andma; gripen ur ~en pilti, õhust v. laest võetud; våren ligger i ~en õhus on kevadet tunda luft II s3: en ~ gardiner aknatäis kardinaid

lufta vi õhutama; ~ på sig värskes

õhus viibima, end tuulutama luft |anta|| s7, ~ angrepp s7 õhurünnak; ~ antenn s3 välisantenn; ~ båd s7

õhuvann; ~ blåsa sl õhumull; ~drag s7 1) õhuvool; 2) (tuule]tõmbus; ~ fartyg s7 õhusõiduk; ~ flotta [-o-] sl õhulaevastik; ~ fuktighet õhuniiskus; ~färd s3 õhusõit; ~ förtunning õhu hõrenemine; ~grop s2 av. õhu-auk; -—- hål s7 õhuauk (ventileerimiseks); ~ig avar, lahe; õhuline; ~ krets s2 õhkkond; ~ kudde s2 õhkpadi; ~ kur s3 med. õhkravi; ~ lager s7 õhukiht; ~ ombyte [-o-] s6 õhuvahetus; ~post s3 lennu- v. õhupost; ~resa sl õhureis; ~rör s7 1) anat. kopsutoru, bronh; zool. trahhee; 2) tehn. õhukumm; ~ slott s7 õhuloss; ~ streck neutr. sg. ilmastik, kliima; ~strid s3 õhulahing; ~torn õhutühi; ~ t rum vaaku(u)m; ~ trafik s3 lennuliiklus; ~ tryck s7 õhurõhk; ~tät õhukindel; ~ vapen s7 lennuvägi; ~ ventil s3 õhuventiil; ~våg sl õhu-laine; ~ växling õhuvahetus, ventilatsioon

lugg I s2 karvatomp, -tutt, pulst;

stryka med ~en pärikarva silitama lugg II s2 juuksetukk, -tutt; titta under ~ altkulmu vaatama; lå ~ tutistada saama; ~a vi tutistama; ~as dep. karvupidi koos olema luggsliten (hatule) kulunud lugn [-r]n] 1. s7 vaikus, rahu; i ~ oeh rö täies rahus; 2. adj. vaikne, rahulik; ta det ~t! ole rahulik!; ära ärritu!; ~a vi vaigistama, rahustama lukrativ [ka luk-] tulus, kasulik lukt s3 lõhn; ~a vi lõhnama; ~flaska sl lõhnaõlipudel; ~fri lõhnatu; ~ förnimmelse lõhnataju; ~lös vt. ~fri; ~ nerv s3 anat. haistmisnärv; ~organ [-o-] s7 anat. haistmiselund, -organ; ~ sinne s6 haistmismeel; ~ vatten s7 lõhnaõli; ~ärt bot. s3 lillhernes lukullisk luksuslik; oivaline lull: stå ~ üksi v. ilma toeta seisma

(väikelapse kohta) lulia I vi äiutama, kussutama lulia II vi: gå och ~ tuikudes kõndima lu|lu|| (lull-lull) s7 kõnek. kassikuld lumberjacka sl tuulepluus lumin|iscens [-sens, -šens] s3 füüs. lumi-

nestsents; ~ ös hiilgav lummer s9 bot. karukold lummig l) tihe; varjuline; 2) kõnek.

nai j. vintis, jokkis lump sl 1) räbalad, kaltsud; hilbud; 2) kõnek.: göra ~en kroonut teenima; ~bod s2 vanakraamikauplus; ~en 1) väiklane; alatu; 2) närune, vilets; ~ papper s7 kaltsupaber; ~ samlare kaltsukorjaja, -kaupmeeslunch

lunch s3 lantš, lõunaoode; ~a vi lantši v. lõunaoodet sööma; ~rast s3 lõunavaheaeg lund s2, s3 (lehtpuu)salu lüng|a sl kops; ~artär s3 kopsuarter; ~ blåsa sl kopsusomp; ~ blödning kopsuverejooks; ~blöt üdini marg; ~böld s3 kopsumädanik; ~cancer s2 kopsuvähk; -—• fisk s2 zool. kops-kala; ~ inflammation kopsupõletik; dubbelsidig ~ kahepoolne kopsupõletik; ~ katarr s3 kopsukatarr; — siktig kopsuhaige; ~sot s3 (kopsu)tiisikus; ~ säck s2 kopsukelme; ~ säcksinflammation kopsukelmepõletik; ~ tuberkulos [-o:-] s3 kopsutuberkuloos; ~vät vt. ~blöt; ~ört s3 bot. kopsu-rohi

lunk s3 sörk; ~a vi sörkima luns s2, ~a sl kõnek. paks ja kohmakas inimene v. laps; ~ig 1) kohmakas; 2) lotendav (rõiva kohta) lunta sl 1) vana paks raamat; 2) van.

süütenöör lupin s3 bot. lupiin, hundiuba lupp s3 luup, suurendusklaas lur I s2 1) pasun, sarv; 2) kuuldetoru lur II s2 uinak; ta sig en ~ uinakut tegema

lur III: ligga på ~ varitsema lura I vi uinakut tegema; ~ till tukastama, suigatama lur! a II vi 1) varitsema, luurama; 2) petma, tüssama; ~endrejeri petmine, tüssamine; ~ifax s2 petis, vigurivänt; ~ passa vi 1) (põhjuseta v. petteks) passima (kaardimängus); 2) pilti, varitsema, luurama lurvig 1) sassis, sagris, tokerdunud; 2)

kõnek. vintis, jokkis lus -en iöss täi; ~a vi kõnek. 1) täisid

otsima; 2) venima nagu täi lusern s3 bot. lutsern lus |ig täitanud; ~pank purupaljas lusf s2 1) lõbu, lust; 2) tahtmine, himu, isu; ~a s5 iharus, himu; ~barhet meelelahutus; ~eld s2 ilutuli; ~färd s3 lõbusõit, -reis; ~ gas s3 naerugaas; ~gård s2 iluaed; pilti, paradiisiaed; ~hus s7 aiamajake; ~ig 1) lõbus; hastigt och ~t äkki, ootamatult; 2) naljakas, veider; ~igkurre s2 naljahammas, peiar; ~spel lustmäng, komöödia; ~ spelsförfattare komöödiakirjanik; ~ vandra vi jalutama lut I s2 leelis

lut II s3, s7: stå (ligga) på ~ viltu olema; han har ngt på ~ pilti, tal on midagi varuks luta I vi leelisesse likku

panema

luta II sl muus. lauto; spela på ~ lautot mängima |uta III vi 1) toetuma, nõjatuma; 2) kallutama; 3) kalduma; ditåt ~r det pilti, asjad kalduvad sinnapoole; 4) kaldu v. kallak(il) v. längus olema; gå ~nde ettepoole kaldus käima; ~ sig kummarduma; end kallutama; toetuma, nõjatuma; nu går jag och ~r mig en stund ma heidan natukeseks pikali

luter|an s3 kirikl. luterlane; ~sk adj. luteri

lutningsvinkel sl kaldenurk lutt|er inv. puhas, selge; ~ra vi puhastama

luv I s2 juuksetukk, -tutt; råka i ~en på varandra karvupidi kokku minema luv II s2 vt. luver luva I vi tutistama luva II sl müts luver s2 kelm luxuös luksuslik lya sl pesa, koobas, urg lyceum s4 lütseum

lycka I v3 sulgema; för (inom) lyckta

dörrar kinniste uste taga lycka II si aas, öös, silmus lyck I a III -n õnn; edu; ~ till! õnn kaasal; du ~ns ost! sa õnneseen!; göra stor ~ suurt edu saavutama; göra sin ~ õnne leidma; han har ~ med sig tal veab, tal on õnne; sin egen ~s smed oma õnne sepp; ~ad õnnestunud; ~as vi dep. õnnestuma lycklig õnnelik; i ~aste fail parimal juhul; ~göra õnnelikuks tegema; ~t õnnelikult; ~tvis õnneks lycko j bringande õnnetoov, õnnelik; ~ dag s2 õnnepäev; ~ klöver s9 neljaleheline ristikhein; ~sam vi. ~ bringande; ~ slant s2 õnneraha; ~stjärna sl õnnetäht; ~tal s7 õnnenumber

lyck|salig üliõnnelik; õnnis; ~sökare

õnnekütt lyckt adj. p. vt. lycka I lyck j träff s2 õnnelik juhus; ~ önska vi õnne soovima, õnnitlema; ~ önskan utr. pl. -önskningar õnnesoov; ~ önskningstelegram s7 õnnitlustele-gramm

lyda I v2 impf. ka löd sõna kuulma, kuuletuma; ej ~ order korraldustele mitte alluma; — under alluma; alluvuses olema; kuuluma lyda II v2 impf. ka löd 1) kõlama; 2): en räkning ~nde på 200 kronor 200-kroonine arvelydig

222

långrandig

lyd |ig sõnakuulelik, kuulekas; ~nad s3 sõnakuulmine; ~ rike s6, ~ staf s3 vasallriik

lyft |a v3 tõstma; kergitama; tõusma; ~ sig själv i kragen pilti, iseennast esile upitama; ~kran s2 tõstekraana; ~ ning tõstmine; kergitamine; tõusmine; pilti, ülev meeleolu; ~ stång tõstekang

lyhörd l) terava kuulmisega; 2) läbikos-

tev (ruumi kohta) lyk'a I sl latern

lykt|a II vi van. lõpetama; ~as dep. lõppema

lymfja sl lümf; — kärl s7 lümfisoon;

~ körfel s2 lümfinääre lymmel s2 lurjus, kaabakas, nadikael lyncha vi lintsima

iynne s6 1) meelelaad; meel; loomus, iseloom; 2) meeleolu, tuju; vara vid dåligt — halvas v. pahas tujus olema lynnes |art s3 meelelaad; ~drag s7 iseloomujoon; ~kast s7 meeleolu muutus; ~ utbrott [-o-] s7 pahameelepah-vatus lynnig tujukas lyra I sl sport, vise lyra II sl muus. lüüra lyrik s3 lüürika lyriker lüürik lyrisk lüüriline

lys |a v3 1) paistma; valgustama; 2) hiilgama, särama; ~ med lånta tjädrar pilti end võõraste sulgedega ehtima; ~ upp a) valgustama; b) särama lööma; 3): ~ lör ett brudpar kirikl. pruutpaari maha kuulutama; ~ande hiilgav, särav; ~e s6 valgus, valgustus; ~ gas s3 valgustusgaas; ~ mask s2 jaaniuss; ~ ning kirik], mahakuu-lutamine

lyssn|a vi kuulama; ~are kuulaja

lysten himukas; himur, ihar

lyster I: det är ~ mig att se mul oleks

lust näha lyster II s2, s3 sära, läige lyst|mäfe s6 küllastumine, küllastus; få sitt ~ på ngt millestki küllalt saama,

millestki küllastuma; ~ nad himu, iha iys!r|a vi tähele panema, märkama; kuulatama; ~ till kuulatama jääma; hunden ~r till namnet Karo koera nimi on Kaaro; — ing: ~! sõj. tähelepanu!

lystrings|ord s7 eelkäsklus; ~ skott

o-! s7 signaallask, -pauk lysvidd -en valgustusulatus lyte s6 (kehaline) defekt v. viga; pilti.

viga, pahe lytt I vigane lytt II vt. lyhörd

lyx s2 luksus; ~art|kel s2 luksusese; ~bil s2 luksusauto; ~hotell s7 [-luksushotell; ~ig luksuslik; ~liv s7 luksuslik elu; ~ skatt -en maks luksusesemete pealt; ~ upplaga sl luk-susväljaanne; ~ älskande luksust armastav

låda I v2: ~ vid ngt millegi külge

(kinni) kleepuma låd |a II sl 1) karp, laegas, kast; sahtel; 2): hålla ~ juttu puhuma; vatrama; ~ kamera sl fot. kastkaamera låg I -t lägre lägst madal; pilti, alatu; hysa ~a tankar om ngn kellestki halvasti mõtlema !åg II impL vt. ligga

låga 1. sl leek; 2. vi leegitsema, lõõmama

låg|frekvens s3 el. madalsagedus; ~balsad adj. p. sügava väljalõikega; ~ halt lonkav, lombakas; ~ het alatus; ~klackad adj. p. madala kontsaga; ~ komisk [-o:-] jämekoomi-line; ~land geogr. madalmaa; ~mäld adj. p. tasase v. vaikse häälega; tasane, vaikne; ~ sinnad, ~sint alatu, väiklane; ~skor pl. madala kontsaga kingad; ~lryck s7 tehn. madalrõhk; meteor, madalrõhkkond; ~iyska -n alamsaksa keel; ~valten s7, ~ vattenstånd s7 madal veeseis, mõõn; ~växt adj. p. lühikest kasvu lån s7 laen; till ~s laenuks; ~a vi

laenama; laenutama låne| belopp [-o-] s7 laenusumma;

~ villkor [-o:-] s7 laenutingimused lång -t längre längst pikk; inte på ~a vägar, inte på ~ t när kaugeltki mitte; han blev ~ i ansiktet (i synen) ta nägu venis pikaks; på ~ sikt pikapeale; pikaks ajaks; ~armad pikakäeline; ~bent pikakoivaline; ~ byxor pl. pikad püksid; ~dans s3 ringmäng; ~ distanslöpare pikamaajooksja; ~ distanslöpning pikamaajooks; ~ dragen pikaleveninud; tüütu; ~film s3 täismetraažiline film; ~ finger keskmine sõrm; ~ fingrad adj. p. pikkade sõrmede v. näppudega (ka pihl.)-, ~halm s3: hänga ihop som ler och — nagu sukk ja saabas koos olema; ~ hårig pikakarvaline; pikajuukseline lån j givare laenuandja, laenaja lång i körare kõnek. kaua kavas olev film v. näidend; ~ körning pikamaa-sõit; ~lagd adj. p. pikergune, piklik; ~lig pikk; på ~a tider ammust aega; ~|ivad adj. p. pikaealine; ~ lån s7 pikaajaline laen; ~ randig laialivalguv, ohtrasõnalinelångsam

långsam 1) aeglane; pikaldane; ~ i vändningaina pikatoimeline; 2) aeganõudev; 3) igav; vi hade ~ t meil oli igav; ~het aeglus; ~t 1) aeglaselt; pikkamööda, pikkamisi; 2) igavalt lång!samtal s7 kaugekõne; ~seglare 1) kaugesõidulaev, -purjekas; 2) pika-maasõitja; kaugelkäinu; ~sida sl külgsein; mei. parras; ~sides mei. pardad vastakuti; ~ siktig pikaajaline; ~ sint adj. p. pikameelne; ~sjal s2 kõnek. tuhandekrooniline; ~ skepp s7 1) ehit. külglööv; 2) mer. van. sõjalaev; ~ sluttande pikkamisi laskuv v. alanev; ~ släpig veniv; ~ spelande kauamängiv; ~ s'räckt adj. p. pikk; ~synt [-ü;-] adj. p. 1) ettenägelik; 2) iüsiol. kaugelenägev; ~sökt [-Ö:-] adj. p. kaugelt otsitud, karvupidi esilekistud långt längie längst 1) kaugel; gå ~ piltl. elus kaugele jõudma; nu går det för ~/ nüüd läheb asi liiale!; 2) kaua; ~ innan ammu enne; ~ om länge pikapeale, lõpuks; 3) palju, märksa, tunduvalt; ~ bättre märksa parem v. paremini; ~ ifrån kaugeltki mitte; ~ gående adj. p. kaugeleminev, -ulatuv (ka piltl.) lång|tradare kaugesõidulaev; kauge-veoauto; ~ tråkig igav, üksluine; ~våg sl ei. pikklaine; ~väga inv. kaugelt, pika maa tagant; en ~ gäst kauge külaline; ~ärmad adj. p. pikkade varrukatega lån I ord s7 laensõna; ~ tagare laenaja lår I s2 kirst, kast lår II s7 reis, kints

lås s7 lukk; inom ~ oeh born luku ja riivi taga; gå i ~ lukku minema; piltl. korda minema; ~a v3 lukustama; ~ in luku taha panema; ~ upp lukust lahti keerama, avama; ~ ute ukse taha jätma; ~bar lukustatav; ~ smed s3 lukksepp låss inv. kõnek.: på ~ naljapärast låt s2 lugu, pala, viis låfa I lät låtit 1) kõlama, kostma; maskinen låter

illa masin teeb müra; jo, det låter något det! iroon. mis sa puhud!; 2) näima; du låter inte vidaie glad sa ei näi kuigi rõõmus olevat; ingen lät mäika något keegi ei paistnud midagi märkavat låta II lät låtit lubama, laskma; ~ bli ngt (ngn) midagi (kedagi) rahule jätma; låt vara att.. . kuigi. . .; olgugi et. ..; låt se att... vaata, et.. .; ~ ngn föistå ngt kellelegi midagi mõista andma; ~ ngn vänta kellelgi v. kedagi oodata laskma; låt oss gå! läh-

me!, mingem!; låt bli att giåta! ära nuta!, jäta nutt!; låt så vara olgu peale; låt gå! las käia!; det låter göra sig see on teostatav; det låter höra sig! see juba on midagi!; ~ sig väl smaka hea maitsta laskma; — upp avama

låtsa vi, ~s vi dep. teesklema, simuleerima; skall det här låtsas vara ...? kas see peab olema ...?; han låtsas som ingenting ta ei tee väljagi; han låtsa-de(s) sova ta tegi näo, nagu magaks ta lä neutr. mer. tuulevari; tuulealune külg v. pool; i ~ tuulevarjus; där ligger du i ~ piltl. selles (asjas) jääd sa alla

läck inv. lekkiv; ~a 1 .sl lekk; 2. v3 lekkima; ~age [-a:š] s7 lekkimine läcker 1) maitsev, hõrk; 2) maitsekas, kena; ~bit s2 maiuspala; ~gom s2 maiasmokk läder s7 nahk; ~ Imitation kunst- v. tehisnahk; ~industr| s3 nahatööstus; ~lapp s2 zool. nahkhiir; ~varor pl. nahakaubad |äge s6 1) seisukord; olukord; 2) asend, asukoht; huset hai ett vackeit ~ maja asub ilusas kohas lägel s2 lähker

lägenhet 1) korter; 2): eltei låd och ~ võimalust mööda; vid föista ~ esimesel võimalusel läger s7 1) laager; leer; 2) ase; leda sig ett ~ aset tegema; ~eld s7 laagrituli; ~vall: ligga i ~ hooletusse jäetud olema lägg s2 säär

lägga lade lagt 1) panema, asetama, paigutama; ~ bain lapsi magama panema; ~ på hjäitat südamele panema; südamesse võtma; ~ vantarna på ngt piltl. millelegi kätt peale panema, midagi endale rabama; ~ undei sig piltl. alla heitma, alistama; ~ håiet soengut tegema; ~ giunden rajama; ~ ägg munema; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ an laskeasendisse asuma; püssi palgesse panema; ~ an på a) taotlema; b) meeldida püüdma; ~ bort a) ära panema; b) maha jätma; ~ bort titlarna kõnek. sina peale üle minema; ~ fram esitama; vrd. framlägga; ~ för (toitu) ette panema v. võtma; ~ ifrån sig käest ära panema; ~ ihop kokku panema; ~ in a) sisse panema; b) konserveerima; ~ in ansökan avaldust esitama; ~ ned (ner) a) maha panema; b) paigutama, mahutama (raha); c) (riideid) pikemaks laskma; d) laskma (jahilooma); e): ~ ned arbetet tööd seismaläggdags

panema, streikima hakkama; f): ~ ned sin röst (hääletamisel) erapooletuks jääma; ~ om a) muutma; b) med. siduma; — på peale panema; ~ på luren toru hargile panema; ~ till a) lisama; b) randuma, silduma; ~ undan kõrvale v. tagavaraks panema; ~ upp a) üles panema; b) serveerima; c) ussi õngekonksu otsa panema; d) tagavaraks soetama; e) (riideid) lühemaks tegema; f): ~ upp håret juukseid seadma, soengut tegema; — ut a) välja panema; b) mer. välja sõitma; c) juurde võtma, paksuks minema; d): — ut för ngn kellegi eest maksma; 3): — sig a) pikali heitma; magama minema; b) nõrgenema, vaibuma (tuule kohta)', ~ sig i vahele segama; ~ sig till med ngt endale midagi muretsema; ~ sig ut för ngn kellegi eest kostma läggdags [-ks] magamaminekuaeg läggning kalduvus; pilti, meelelaad, iseloom läglig paras, sobiv

lägra vi: ~ sig 1) laagrisse asuma; 2)

laskuma (udu jms. kohta) lägre komp. vt. låg

lägst superi, vt. låg; ~a växeln aeglane käik; till ~a möjliga pris võimalikult odava hinnaga; i ~a laget madalavõitu; pilti, nukker, kurvameelne

läka v3 ravima, arstima; parandama läkarie arst; kvinnlig ~ naisarst; ~ bes|ktning arstlik läbivaatus; ~ molfagning arsti vastuvõtt; arsti vastuvõturuum; ~ vetenskap s3 arstiteadus

|äk|as v3 dep. paranema; ~bar ravitav läke |dorn s2, ~ medel s7 ravim, arstim;

~ växt s3, ~ ört s3 ravimtaim läkt s3 roov(latt), katuselatt läktare I (staadioni jms.) tribüün; rõdu;

kooripealne, väär läktare II mer. praam lëm s2 1) luuk; 2) jah. püünis, lõks lämmel s2 zool. lemming lämn|a vi 1) lahkuma; 2) (maha) jätma; 3) ulatama; (üle) andma; ~ ifrån sig a) ära andma; b) eritama; ~ igen tagasi andma

lämp|a 1. sl: gå fram med lämpor hästi kohtlema; 2. vi kohandama, sobitama; mer. trimmima; ~ överbord mer. üle parda heitma; ~lig sobiv, paras, kohane; vid ~t tillfälle sobival juhul; parajal hetkel; ~ ligen sobivalt; parajalt län s7 lään, maakond

länd s3 puus; nimme; ristluu; lanne, laudjas

lända v2: ~ ngn till heder kellelegi au tegema; ~ ngn till varning kellelegi hoiatuseks olema; ~ till ngt millenigi viima, millegi põhjuseks olema, midagi põhjustama länga 1. sl rida, rivi; 2. v2 pikendama;

~ sig pikenema längd s3 1) pikkus; tre meter på ~en kolm meetrit pikk; i ~en lõpuks; pikapeale; 2) nimestik; ~hopp [-o-] s7 kaugushüpe; ~ löpning pikamaajooks; ~ skillnad -en pikkusevahe läng|e -re -st kaua; hur ~ till? kui kaua veel?; för ~ sedan ammu, hulk aega tagasi; på ~ kaua (aega); sitt ner så ~ võta seniks istet; så — som nii kaua kui, seni kui; så ~ jag kan minnas nii kaua, kui ma mäletan; än så ~ siiani, seni; ~e| sedan, ~ e j sen ammu, kaua aega tagasi

längre komp. vt. lång, långt, länge; inte

~ mitte enam längs piki, mööda

längst superi, vt. lång, långt, länge; i ~a

laget pikavõitu; liiga pikk; i det ~a nii kaua kui võimalik; ~ ner kõige all; põhjas; ~ till vänster kõige kaugemal vasakul; dra det ~a strået võitjaks tulema längta vi igatsema; ~n utr. igatsus;

~ nde, ~ ns | full igatsev länk s2 lüli; ~a vi aheldama; pilti, juhtima

läns I inv. tühi; paljas läns II s2 mer. pärituul länsa I vi tühjendama länsa II vi mer. pärituult purjetama v. sõitma

länsman nimismees, lensman länstol s2 tugi- v. leentool läpp s2 huul; falla ngn på ~en kellelegi mokkamööda olema; hänga ~ pilti, mossis olema; melodin är på allas ~ar see laul on kõigil suus; ~ja vi: ~ på maitsma; ~ stift s7 huulepulk

lär prees.: han ~ nog ha rest ta olevat ära sõitnud; jag ~ väl inte få se honom paistab, et ma ei näe teda; han ~ vara hemma ta olevat kodus lär|a 1. sl õpetus; 2. v2 õpetama; ~ ngn av ngt kedagi millestki ära harjutama v. võõrutama; — sig õppima; ~ aktig õpihimuline; ~ are õpetaja; ~arinna õpetajanna; ~d õpetatud, erudeeritud; ~dom õpetus; õpetatus; dra ~ av ngt millestki õppust võtma lärft s4, s3 linane riie, lõuendlärjunge

lärjunge s2 1) õpilane; 2) jünger lärka sl lõoke lärkträd s7 bot. lehis lärling õpipoiss, õpilane |äro I bok õpik, õpperaamat; ~ metod s3 õppemeetod; — Tik õpetlik; ~sai s7 auditoorium; ~ spån s7, s9: göra sina första ~ esimesi katsetusi tegema v. kogemusi omandama; ~slol s2 van. õppetool, kateeder; ~verk s7 gümnaasium; keskkool; tekniskt ~ tehnikum

läs|a v3 1) lugema; ~ ut välja lugema; ~ ut en bok raamatut lõpuni lugema; 2) õppima: ~ på en examen eksamiks õppima; jag läser franska för professor A. ma õpin professor A. juures prantsuse keelt; ~ in pilti. pähe tuupima; ~are lugeja; kirikl. lugija, palvevend: ~art s3 lugemisviis; ~ bar loetav läse| bok lugemik; ~ cirkel s2 lugemis-ring; ~krets s2 lugejaskond; ~sai s2 lugemissaal läs j hunger s2 lugemisnälg; ~ huvud s7:

han har gott ~ tal on hea pea läsida -n mer. tuulealune külg läska vi 1) (kuivatuspaberiga) kuivatama; 2) janu kustutama; karastama; ~ nde karastav, värskendav läskedryck s3 karastav jook läs I kunnighet lugemisoskus; ~lig loetav; ~lust -en lugemishimu läsordning [-o:-] vt. läsplan läspa vi pudikeelt rääkima, pudistama iäsplan s3 tunniplaan läst s3 (kingsepa)liist; skomakare, bliv vid din ~! vs. iga kingsepp jäägu oma liistude juurde läs |värd [-ä:rd] lugemisväärne; ~år s7 õppeaasta; ~ämne s6 õppeaine; ~ övning lugemisharjutus lät impf. vt. låta I, II läte s6 [ebaselge) hääl v. heli lätt 1. adj. kerge; hõlpus; õrn; han har ~ för språk tal on keelte peale hea pea; 2. adv. kergelt; hõlpsalt; õrnalt; ~ fånget, ~ förgånget mis kergelt saadud, see kergelt läinud; ~a vi i) kergendama;

kergitama; tõstma; ~ ankar mer. ankrut hiivama; ~ sitt hjärta oma südant kergendama; 2) (kaalult) kergemaks minema; 3) tõusma (udu kohta): det börjar ~ hakkab selgeks minema; ~antändlig kergesti süttiv; ~are komp. vt. läti; ~ sagt ön gjort kergem öelda kui teha; ~begrjplig kergesti arusaadav; ~ brukad kergesti haritav [maa kohta); ~faltlig kergesti mõistetav v. taibatav; ~ fotad adj. p. kergejalgne;

~ funnen kergesti leitav; ~ färdig kergemeelne; ~färdighet kergemeelsus; ~ förklarlig kergesti seletatav; ~het kergus; hõlpsus lätt| ing laiskleja; ~ja sl laiskus;

~ je|full laisk iätt|köpt kergelt saadud, odav; ~|urad kergesti petetav, kergeusklik; — läst [-ä:-] kergesti loetav; ~ matros s3 nooremmadrus; ~metall s3 tehn. kergmetall; ~nad s3 kergendus; dra en ~ens suck kergendatult ohkama; ~ stött kergesti haavuv v. solvuv; ~sövd [-Ö:-] adj. p. kerge unega; ~vikt s3 sport, kergekaal; ~vindig 11 kerge; 2) kergekäeline; ~ åtkomlig [-o-] kergesti kättesaadav; kergesti ligi- v. juurdepääsetav läx|a t. sl kodune ülesanne; õppetükk; pilti, õppetund; 2. vi: ~ upp ngn kedagi noomima; ~ förhör s7 koduste ülesannete küsimine; ~ läsning koduste ülesannete õppimine löd impf. vt. lyda I, II löda v2 tehn. jootma, tinutama lödd |er s7 vaht; ~ra vi: ~ sig vahutama, kobrutama; ~rig vahune; vahutav, kobrutav; vahus [hobuse kohta) iödig puhas, ehtne

löfte s6 lubadus, tõotus; avlägga ett ~ lubadust v. tõotust andma; bunden av ett ~ tõotusega seotud löftes I brott [-o-] s7 sõnamurdmine;

~ rik paljutõotav löga vi van. pesema, vannitama; ujutama [hobust) lögn s3 vale; ~aktig valelik; ~are, ~erska, ~hais valetaja, luiskaja; ~ historia valejutt, luiskelugu löja sl zool. viidikas löje s6 naer, muie; ~ väckande naerma ajav

löjlig naeruväärne

löjtnant s3 leitnant; ~s|hjärfa s6 bot.

murtudsüda lök s7 1) sibul; 2): lägga ~ på laxen pilti, asja hullemaks tegema, õli tulle valama; ~formig [-o-] sibulakuju-line, sibuljas; ~växt s3 bot. sibultaim lömsk õel, tige; salakaval; reetlik lön s3 tasu, palk; ~a vi tasuma; ~ ont med gott halba heaga tasuma; det ~r sig inte see ei tasu end; ~ ande tasuv löne| avtal s7 palgaleping; ~ belopp [-o-] s7 palgamäär; ~ förhandlingar pl. palgaläbirääkimised; ~ förhöjning palgatõstmine; ~ förmån s7 palgasoo-dustus; ~grad s3, ~klass s3 palgaaste; ~niva s3 palgatase; ~ skala sllönestopp

maj. palgaskaala; ~ s:c-pp [-o-] s? palga kinnikülmutamine; ~ sänkning maj. palga alandamine; ~ tillägg s7 palgalisa; ~vilikor [-o:-] s7 palgatingimused lönlös asjatu, kasutu lcnn I s2 bot. vaher

lönn II utr.: j ~ salaja; ~ bränning, ~ bränneri salaviinaajamine; ~dom: i' ~ salaja; ~ gång s2 salakäik; ~ lig salajane, sala-; -~mõrd s7 sala-mõrv; ~ mördare salamõrvar iönsam tasuv, kasulik lönl [-Ö:-] inv.: det är inte ~ att du

försöker ei tasu püüda lönlagare palgasaaia löpa v3 1) jooksma, kulgema, minema; ~ av stapeln pilti, toimuma; ~ lara hädaohtu sattuma; ~ risk riskima; låta tungan ~ keelt loksutama; 2) innal olema, indlema (koera kohta)-, 3): ~ till ända lõppema, lõpule jõudma (aja kohta)-, — in sadamasse sisse sõitma; ~ ut 1) merele minema; 2) lõppema; ~nde jooksev; ~ band konveier; pilti, jooksev lint löpar |bana sl jooksurada; ~e 1)

jooksja; 2) linik; 3) oda (males) löpe s6 laap

|ep|eid s2 kulutuli; ~ grav s2 kaevik, jooksukraav; — lina sl pukseerimis-tross; ~ maska sl sukasilm; ~sedel s2 teadaanne, ringkiri; ~tid s3 jooksu- v. innaaeg lördag s2 laupäev

lös lahtine; liikuv; vaba; ~a blommor lõikelilled; ~ och last egendom vallas` ja kinnisvara; ~a seder lodevad elukombed; r~ t prat tühi jutt, loba; ~ iand valehammas; han är ~ i magen tal on kõht lahti; nu brakar det ~/ nüüd

läheb lahti!; ~a påståenden alusetud väited; ~f folk halv. vallaline rahvas; gå ~ på ngn kellelegi kallale minema; slå sig ~ pidutsema, lõbutsema; slippa ~ lahti pääsema; nu är fan ~ nüüd on põrgu

lahti; ~ a v3 1) lahti päästma, vabastama; 2) lahustama; 3) lahendama; 4) limastama; ~ sig 1) eralduma; 2) lahustuma; 3) lahenema; ~aktig kergemeelne; lodevate elukommetega, liiderlik; ~as v3 dep. vt. ~a sig; ~bar 1) lahustuv, lahustatav; 2) lahendatav; ~ bröst s7 manisk; ~dri-vare hulkur, hulgus; ~ egendom vallasvara

lösen utr. 1) luna(maks); juurdemaks; lunaraha; 2) märgusõna, parool; hüüdlause, loosung; dagens ~ är... praegune loosung on...; ~ord s7 märgusõna, parool lös I fläta sl valepats; ~gom s2 vale-hambad, hambaprotees; ~ göra vabaks laskma; lahti päästma v. laskma; vabastama; ~hår s7 valejuuksed; ~kokt adj. p. vedel (muna kohta)-, ~lig 1) lahustuv, lahustatav; 2) lahendatav; 3) lahtine; 4) lodev (moraali kohta)-, ~mynt adj. p. s7 lobisev; jutukas; ~ning l) lahendus; 2) lahus; ~ nummer s7 üksiknumber; ~näsa sl valenina; ~ pengar pl. peenraha; ~ ryckt adj. p. 1) ärakis-tud, -rebitud; 2) seosetu (kõne v. jutu kohta) löss pl. vt. lus

lös I tagbar lahtivõetav; ~tander pl. valehambad; ~öre s6 vt. ~ egendom

löt I s2 murd. karjamaa löt II s2 (ratta)pöid

löv s7 leht; ~a vi lehtedega v. okstega kaunistama; ~as vi dep. lehte minema; ~ fällning lehtede langemine; ~ groda sl zool. lehekonn lövkoja sl bot. levkoi löv I rik leherikas; ~ ruska sl lehtpuu-oks; ~sai s2 lehtla; ~skog s2 leht-(puu)mets; ~sprickning lehteminek, lehistumine; ~ sångare zool. salu-lehelind; ~iräd s7 lehtpuu; ~verk s7 lehestik; ~ äng s2 niit, aas

M

M, m -et -; dcl. pl. -en M, m (kirjatäht) mack s2 bensiinipump; bensiinijaam macka sl kõnek. võileib mad s3 soine heinamaa, luht madam s3 van. maadam madra sl bot. varjulill madrass s3 madrats; ~era polsterda-

ma; ~var s7 madratsikate maduska sl kõnek. matsakas naine

magas|n s7 1) ladu, ait; 2) kauplus; 3)

(padruni)salv; 4) ajakiri mag| besvär s7 seedehäire, -rike; ~e s2 kõht, magu, vats; han har ont i ~ n ta kõht valutab; hon har lös (hård) ~ ta kõht on lahti (kinni); ha ~ till ngt kõnek. midagi teha söandama v. julgema; krypa på ~ n för ngn pihl. kellegi ees roomama v. lömitama lönestopp

226

måge

maj. palgaskaala; ~ s:c-pp [-o-] s? palga kinnikülmutamine; ~ sänkning maj. palga alandamine; ~ tillägg s7 palgalisa; ~vilikor [-o:-] s7 palgatingimused lönlös asjatu, kasutu lcnn I s2 bot. vaher

lönn II utr.: j ~ salaja; ~ bränning, ~ bränneri salaviinaajamine; ~dom: i' ~ salaja; ~ gång s2 salakäik; ~ lig salajane, sala-; -~mõrd s7 sala-mõrv; ~ mördare salamõrvar iönsam tasuv, kasulik lönl [-Ö:-] inv.: det är inte ~ att du

försöker ei tasu püüda lönlagare palgasaaia löpa v3 1) jooksma, kulgema, minema; ~ av stapeln pilti, toimuma; ~ lara hädaohtu sattuma; ~ risk riskima; låta tungan ~ keelt loksutama; 2) innal olema, indlema (koera kohta)-, 3): ~ till ända lõppema, lõpule jõudma (aja kohta)-, — in sadamasse sisse sõitma; ~ ut 1) merele minema; 2) lõppema; ~nde jooksev; ~ band konveier; pilti, jooksev lint löpar |bana sl jooksurada; ~e 1)

jooksja; 2) linik; 3) oda (males) löpe s6 laap

|ep|eid s2 kulutuli; ~ grav s2 kaevik, jooksukraav; — lina sl pukseerimis-tross; ~ maska sl sukasilm; ~sedel s2 teadaanne, ringkiri; ~tid s3 jooksu- v. innaaeg lördag s2 laupäev

lös lahtine; liikuv; vaba; ~a blommor lõikelilled; ~ och last egendom vallas` ja kinnisvara; ~a seder lodevad elukombed; r~ t prat tühi jutt, loba; ~ iand valehammas; han är ~ i magen tal on kõht lahti; nu brakar det ~/ nüüd läheb lahti!; ~a påståenden alusetud väited; ~f folk halv. vallaline rahvas; gå ~ på ngn kellelegi kallale minema;

slå sig ~ pidutsema, lõbutsema; slippa ~ lahti pääsema; nu är fan ~ nüüd on põrgu

lahti; ~ a v3 1) lahti päästma, vabastama; 2) lahustama; 3) lahendama; 4) limastama; ~ sig 1) eralduma; 2) lahustuma; 3) lahenema; ~aktig kergemeelne; lodevate elukommetega, liiderlik; ~as v3 dep. vt. ~a sig; ~bar 1) lahustuv, lahustatav; 2) lahendatav; ~ bröst s7 manisk; ~dri-vare hulkur, hulgus; ~ egendom vallasvara

lösen utr. 1) luna(maks); juurdemaks; lunaraha; 2) märgusõna, parool; hüüdlause, loosung; dagens ~ är... praegune loosung on...; ~ord s7 märgusõna, parool lös I fläta sl valepats; ~gom s2 vale-hambad, hambaprotees; ~ göra vabaks laskma; lahti päästma v. laskma; vabastama; ~hår s7 valejuuksed; ~kokt adj. p. vedel (muna kohta)-, ~lig 1) lahustuv, lahustatav; 2) lahendatav; 3) lahtine; 4) lodev (moraali kohta)-, ~mynt adj. p. s7 lobisev; jutukas; ~ning l) lahendus; 2) lahus; ~ nummer s7 üksiknumber; ~näsa sl valenina; ~ pengar pl. peenraha; ~ ryckt adj. p. 1) ärakis-tud, -rebitud; 2) seosetu (kõne v. jutu kohta) löss pl. vt. lus

lös I tagbar lahtivõetav; ~tander pl. valehambad; ~öre s6 vt. ~ egendom

löt I s2 murd. karjamaa löt II s2 (ratta)pöid

löv s7 leht; ~a vi lehtedega v. okstega kaunistama; ~as vi dep. lehte minema; ~ fällning lehtede langemine; ~ groda sl zool. lehekonn lövkoja sl bot. levkoi löv I rik leherikas; ~ ruska sl lehtpuu-oks; ~sai s2 lehtla; ~skog s2 leht-(puu)mets; ~sprickning lehteminek, lehistumine; ~ sångare zool. salu-lehelind; ~iräd s7 lehtpuu; ~verk s7 lehestik; ~ äng s2 niit, aas

M

M, m -et -; dcl. pl. -en M, m (kirjatäht) mack s2 bensiinipump; bensiinijaam macka sl kõnek. võileib mad s3 soine heinamaa, luht madam s3 van. maadam madra sl bot. varjulill madrass s3 madrats; ~era polsterda-

ma; ~var s7 madratsikate maduska sl kõnek. matsakas naine

magas|n s7 1) ladu, ait; 2) kauplus; 3)

(padruni)salv; 4) ajakiri mag| besvär s7 seedehäire, -rike; ~e s2 kõht, magu, vats; han har ont i ~ n ta kõht valutab; hon har lös (hård) ~ ta kõht on lahti (kinni); ha ~ till ngt kõnek. midagi teha söandama v. julgema; krypa på ~ n för ngn pihl. kellegi ees roomama v. lömitamamager

mager I s9 maag, võlur mager II kõhetu, kõhn; lahja; ~t resultat kehv v. nigel tulemus maggrop s2 kõhukoobas magj -(e)n maagia; ~ker maag; ~sk maagiline

magjster [-ji-] 1) magister (teaduslik

kraad); 2) kõnek. õpetaja magisirat [-ji-] linnavalitsus, magistraat mag | katarr s3 maokatarr; ~ knip s7

kõhuvalu; ~mun s2 maolävis magnat s3 magnaat

magnet s3 magnet; ~isk magnetiline magnifik [manji-, ma'nni-] suurepärane,

töre

mag| plågor pl. kõhuvalu; ~pumpa vi maoloputust tegema; ~ pumpning maoloputus magra vi kõhnuma, kõhnaks jääma mag|saft s3 maomahl; ~sjukdom mao-haigus; ~stark: det var väl ~t! pilti, see on krõbe!; see läheb juba liiale!; ~sur mao ülehappesuse all kannatav; pilti, sapine, tige; ~syra sl maohape; ~sår s7 maohaavand magyar [madja:r] s3 madjar, ungarlane mag | åkomma sl seedehäire mahogny [-oti-] s9, s7 mahagon(ipuu) maj utr. mai, mai- v. lehekuu majestät s7, s4 majesteet; Hans ~ konungen Tema Majesteet Kuningas; ~isk majesteetlik; suursugune majonnäs s3 majonees major s3 major

majoritet s3 majoriteet, häälteenamus;

kvalificerad ~ valdav enamus majs s3 mais; ~ flingor pl. maisihelbed mak inv.: i sakta ~ tasa ja targu maka I 1. sl

abikaasa, naine; 2. adj. inv. paarisolev, ühtekuuluv; de här strumporna är ~ need sukad on ühest paarist

maka II vi lükkama, nihutama; ~ sig end nihutama; ~ sig i väg teele asuma; ~ sig till rätta end mugavalt seadma; ~ åt sig 1) end koomale nihutama; 2) enda poole nihutama makaber jube, õudne makadam [-amm] s3 tehn. kivikillustik

(teede sillutamiseks) makalös võrratu; ainulaadne makaroner pl. makaronid make s2 1) abikaasa, mees; makar abielupaar; 2) paarik, paarimees; 3): jag har aldrig hört på ~ n ma pole kunagi midagi seesugust kuulnud; ~n till lögnare finns inte teist niisugust valetajat pole olemas maklig [-a:-] muretu; mugav; loid makrill s2 zool. makrell, skumbria

makt s3 võim; jõud; vanans ~ harjumuse jõud; ha ~en võimul olema; av all ~ kõigest jõust; ~ begär s7 võimuiha; ~ förskjutning võimuvahe-korra muutumine; ~ havande s9 võimukandja, -mees; ~ lyslen võimuahne; ~lös võimetu; ~ påliggande tähtis; vastutusrikas; ~ ägande võimulolev mai I s2 koi mal II s2 zool. säga

maia v2 jahvatama; ~ på pilti, korrutama; ~ o/n samma sak pilti ühte ja sedasama korrutama malaj sl 1) malailane; 2) sõj. nalj. rivi-tu; ~isk adj. malai; ~iska 1) sl ma-lailanna; 2) -n malai keel malakit s3 min. malahhiit malaprops ebasobivalt; ebasobival ajal

v. momendil malaria -n med. malaaria maliciös õel, pahatahtlik maljs s3 õelus, tigedus; ~en påstår att... kurjad keeled räägivad, et... malja sl rõngas; aas mall s2 tehn. lekaal; šabloon, mudel mallig ennast täis, ninakas; ~het nina-kus

malm s3 1) maak; 2) messing; 3) pilti.: han har ~ i stämman tal on metalselt kõlav hääl malmedel s7 koitõrjevahend malm| förande maaki sisaldav; ~ gruva sl maagikaevandus; ~h3*tig vt. ~ förande; ~ leining maagi otsimine malplacerad [mall-] adj. p. ebakohane, kohatu, sobimatu; ett malplacerat uttryck ebakohane väljend malström s7 veekeeris mafsäker koikindel

mait s4, s3 linnased; ~ dryck s3 linnase-jook

maltos [-o:s] s3 ma`ltoos

malva s3 bot. kassinaeris

maiäten koitanud; pilti, kurnatud, otsa-

jäänud, vilets malör õnnetus; äpardus malört s3 bot. koirohi; en droppe — i glädjebägaren pilti, tilk tõrva mee-tünnis

malörts! bägare pilti. kibe karikas;

~ droppar [-o-j pl. koirohutilgad mamma sl mamma, ema; ~s gosse ema silmatera, linnupojuke; vara på sin ~s gata end nagu kodus tundma mammalier pl. zool. imetajad man I [mann] -nen män mees; med ~ och allt kõige täiega; det skall jag bli ~ för! küll ma selle eest hoolitsen!; det talas ~ och ~ emellan rahvas räägib; tredje ~ mitteasjaosaline,

15*man

kõrvalseisja; per ~ inimese kohta; på lu ~ harid, nelja silma all; var ~ kõik; igaüks; lite till ~s igaühele natuke

man II [ma:n] s2 (hobuse, lõvi jms.) lakk

man III [mann] pron.: ~ säger räägitakse; ~ trodde förr varem arvati; ~ kan aldrig veta kõnek. ei või iial teada; ~ talar till dig sinuga räägitakse; har ~ hört på maken! oled sa midagi selletaolist kuulnud!; ser ~ på! vaata aga vaata! mana vi 1) manitsema; 2) üles kutsuma; õhutama; exemplet ~r inte till efterföljd see eeskuju ei kutsu järgima; ~ till försiktighet ettevaatusele manitsema; ~ fram esile manama; ~ på ngn kedagi üles kutsuma; ~ gott

för ngn kellegi eest kostma manager [mannidšer] sport, mänedžer manbar abiellumisealine manbyggnad s3 häärber; peahoone manchestersammet s2 velvet mandarjn s3 mandariin mandat s7 mandaat; ~är s3 mandataar mandel s2 mandel (ka med.}; ~o|ja

[-o-] sl farm. mandliõli man |dorn s2 1) mehisus; vaprus; 2) meheiga; ~domsprov s7 julguse v. mehisuse proov; ~dråpare mõrtsukas

manege [-e:š, -ä:š] s5 maneež manér I [-a:-] pl. müt. maanid manér II s7 maneer, viis, komme manet s3 meduus

man | fail s7: det blev stort ~ a) paiju mehi sai surma; b) paljud kukkusid läbi (eksamil); ~folk [-o-] s7 1) meesterahvas; 2) meespere mangan s3, s4 keem. mangaan; ~at s7,

s4 manganaat mång|e| s2 pesurull; ~la vi rullima; vaalima

mangold [-o-] s2 bot. lehtpeet, mangold man|grant kõik koos; täies koosseisus; ~ gård s2 elumaja; ~ och uthus elumaja ja kõrvalhooned; ~ haftig mehine; mehelik man| s3 maania; ~akaüsk maniakaalne manjck s3 kõnek. (väike) asi v. ese manifest 1. s7 manifest; 2. adj. ilmne,

silmanähtav manikyr s3 maniküür maning 1) manitsus; 2) üleskutse manisk maniakaalne

manke s2 turi; lägga ~n till pilti, õlga

alla panema mank|emang s7, s4 viga, puudus: ~era vi 1) hiljaks jääma, hilinema; 2) tege-

mata jätma; alt vedama; 3) puudulik olema

man| kön -et meessugu; ~lig 1) meessoost, maskuliinne; 2) mehine manna I sl, s7 manna: som ~ i öknen nagu nõel heinakuhjas; ~gryn s7, s4 mannatangud manna II vi mer.: ~ reling! kõik mehed reelingule! manna| kraft s3 mehejõud; ~minne: i ~ mäletamata aegadest saadik; ~mod s7 mehemeel, vaprus; ~man utr. eelistamine, soosimine; ~ ålder s2 meheiga mannekäng s3 mannekeen; ~ uppvisning moenäitus mansard s3 mansard, katusekorrus; ~rum s7 katusekamber; ~tak s7 mansardkatus manschett s3 mansett; darra på ~en pilti, hirmu täis olema; ~ knapp s2 mansetinööp; ~ proletariat töölisaris-tokraatia

mans I göra s7 meestetöö; ~hög mehekõrgune

manskap s7 1) meeskond; 2) sõj. rea-

koosseis manskör [-k-] s3 meeskoor man I slukerska vamp; — spillan inv. inimkaotused; ~ stark rohkearvuline, hulgaline; ~ starkt rohkearvuliselt, hulgaliselt; infinna sig ~ hulgaliselt kohale ilmuma mansålder s2 sugupõlv; inimiga mantal s7 !) van. edramaa; 2) (maksumaksjate jms.) nimekiri; ~s| pengar pl. aj. pearaha mantel s2 mantel (ka tehn.) manu |ai s3 muus. manuaal; ~ell käsitsi-; ~ t arbete käsitsitöö manufakturaffär s3 tekstiilikauplus manus s7 kõnek., manuskript s7 käsikiri manöver s3 manööver; ~bord s7 juhti-

mispult manövrera manööverdama mapp s2 mapp

mar |a sl luupainaja; han ridades av ~n teda vaevas luupainaja; ~björk s2 soo- v. vaevakask; ~dröm s2 kuri uni

mareld s2 merehelenõus

margarjn s4 margariin

marginal [-g-, -j-] s3 äär, serv (ka trük.);

~ anteckning ääremärkus, marginaal mar I gräs s7, ~halm s3 bot. luitekaer mar|n 1. s3 1) merevägi; 2) kunst, meremaal, mariin; 2. adj. mere-; ~ målning vt. mar|n 1. 2) marionett s3 marionett, nukk; ~teater

s2 nukuteater marit|m maritiimne. mereline, mere-mark

mark I s3 maa, pind; väli, põld; 'a ~

maanduma mark II s9 mark (rahaühik) mark III s3 1) mängumark; märk; 2)

mark, (kauba]märk markatta sl zool. merikass, (rohe)pärdik;

kõnek. tulehark markeffekt I farkost [-o] s3 hõljuk markera markeerima, märkima, tähistama; rõhutama marketent|are sõj. markitant; ~eri sõj.

einelaud markjs I s3 markiis, päikesevari markjs II s3 markii

marknad s3 1) laat; 2) turg; linna ~ för sina varor oma kaupadele turgu leidma; inte rosa ~en rahulolematu olema

marknads j föra v2 turustama; ~ läge s6

maj. turukonjunktuur mark |personal s3 av. lennuvälja teenindav personal; ~robot [-o- -o-] s2 sõj. «maa-maa»-tüüpi rakett; ~sikt s3 av. nähtavus markör markeerija

marockan s3 marokolane; ~sk adj. maroko; ~ ska sl marokolanna mar I ritt -en luupainaja mars utr. märts, märtsi- v. paastukuu marsch [-š] 1. s3 marss; på ~ rännakul; 2. interj. marss!; ~ i våg! vulg. kasi minema!; ~era marssima marseljäsen utr. del. marseljees marsipan s3 martsipan marsk s3 marš, padur marskalk [-Š-] s2 1) sõj. marssal; 2) peiupoiss

marskland marsi- v. padurimaa marsvin s7 zool. merisiga mar |tall s2 kääbusmänd marter [-a(:)-] pl. piin, vaev martera piinama; vaevama martialisk [-tsia:-] sõjakas martin| ung [-är|] s2 tehn. martäänahi martyr s3 märter

mar|ulk s2 zool. merikurat; ~ vatten

s7: ligga i ~ pardani vees olema marx ||sm marksism; ~|st marksist;

~ |stisk marksistlik maräng s3 kok. besee masa I vi loivama, vantsima; lonkima;

~ sig i väg minema lonkima masa II vi: ~ sig peesitama masig I aeglane, veniv masig II õdus mask I s2 uss; vagel; tõuk mask II s3 mask, näokate maska I vi pihl. kõnek. viilima, laisklema

maska II vi ussi konksu otsa panema

maska III 1. sl (võrgu jms.) silm; 2. vi (võrku jms.) kuduma; ~ upp en: strumpa sukasilma üles võtma maskera maskeerima

maskin [-ši:n] s3 masin; ~er pl. kõnek.. masinavärk; för egen ~ omal jõul; full ~ framåt! mer. täiskäik edasi!; för full ~ pihl. täie auruga maskinell [-Š-] masinlik, meh(h)aaniline maskin j fabrik [-Š-] s3 masinatehas; ~ gevär s7 kuulipilduja; ~ skrift s3 masinakiri; ~ skrivare, ~ skriverska masinakirjutaja; ~tvälta vi masinaga pesu pesema; ~ verkstad meh-(h)aanikatöökoda maskop| s3, s4 (salajane) kokkulepe maskot s3 maskott

mask| ros sl võilill; ~ stungen ussita-

nud; ~ säker mittehargnev (suka kohta) maskulin maskuliinne massa sl mass; en ~ saker suur hulk asju; massor med folk palju rahvast massage [-sa:š] s5 massaaž massak |er s3 veresaun, tapatalgud;

~rera 1) maha nottima; 2) vigastama massera masseerima massgrav s2 ühishaud mass|v i. s7 massiiv; 2. adj. massiivne;

~ itet massiivsus mass I medium s4 massikommunikat-sioonivahend, massimeedium; ~vis massiliselt mass |or masseerija; ~ös (nais)massee-

rija mast s3 mast

masfig kõnek. tugev, kopsakas mastkorg [-o-] s2 mer. mastikorv masugn s2 tehn. kõrgahi masur s9 näsuline v. salmiline puu, kiri-puit

mat s9 toit, söök; vara liten i ~en närb olema, vähe sööma; vara stor i ~ en suure söömaga olema; ~a vi toitma, söötma, süüa andma; ~are tehn. toiteseade, söötur, etteandur; ~ best|ck s7 söögiriistad match s3 matš; en enkel ~ pilti, lapsemäng; ~a vi 1) sport, matši pidama, võistlema; 2) kokku sobima (värvide jms. kohta) matdags [-ks]:

det är ~ on aeg sööma hakata

mate |mat|k s3 sg. matemaatika; ~ma-tiker matemaatik; ~matisk matemaatiline materia s3 mateeria

material s7 pl. ka -ier materjal, aine;

~|sm materialism; ~|st materialist materie s3 vt. materiamateriel

materiel sg. varustus; rullande ~ rdt.

veerev koosseis, veerem materiell materiaalne mat|friare kõnek. toidunoolija; ~frisk hea isuga; ~ förgjfjning toidumürgitus

matine s3 teatr. matinee, päevane etendus

mat I jord s2 huumusmuld; ~ lag s7 laudkond; ~ lagning toiduvalmistamine; ~ lust s2 söögiisu; ~ mor pereema; ~rast s3 söögivaheaeg; ~ rester pl. toidu jäätmed Jmatriark jalisk matriarhaalne; ~at s7

matriarhaat malrjkel s2 matrikkel matrjs s3 tehn. matriits matros s3 madrus

mats utr.: ta sin ~ ur skolan piltl. mängust välja jääma, kaasa tegemast loobuma

mat |sedel s2 toidukaart, menüü; ~sked s2 supilusikas; ~ smältning seedimine; ~säck s2 leivakott; sätta munnen efter ~en suud seki järgi seadma matt I 1) väsinud, jõuetu, rammetu, nõrk; roidunud; rauge; loid; 2) matt, tuhm, kahvatu; bli ~ tuhmuma mait II inv. adj., s3 matt [males); göra (sätta) ngn ~ kellelegi matti tegema matta I sl 1) vaip; 2) matt; hålla sig på

~ n piltl. end vaos hoidma matt|a II vi jõuetuks v. loiuks tegema, väsitama; ~as vi dep. nõrgenema; väsima

matte s2 kõnek. (koera, kassi) perenaine mattjiglhei väsimus, roidumus, rammes-tus

matfskiva sl fot. mattklaas

mat I varor pl. toidukaubad; ~ väg; ngt

i ~ midagi söögipoolist maxim s3 maksiim maximal maksimaalne maximum s8 maksimum mayafolk [-o-] -en maajad mecenat s3 metseen med I s2 (kelgu jms.) jalas med II 1. prep. koos, ühes; abil, varal; -ga; ja, ning; modern ~ sina barn ema oma lastega; ata ~ sked lusikaga sööma; ~ glädje (nöje) hea meelega, meeleldi; ner —.../ maha...!; priset ökades ~ ... hind tõusis ... võrra; vad är det ~ dig? mis sinuga on?, mis sul viga on?; ~ Hera ja teised, ja muud; ~ mera ja nii edasi; ~ eller mot min vilja kas ma seda soovin v. mitte; hur står det till — henne? kuidas ta käsi käib?; tyst ~ dig! ole vakka!; ut — dig! kasi välja!; 2. adv. samuti, ka; det tror

jag ~ ka mina arvan sedasama; han är gammal han ~ ka tema on vana; vill du följa ~? kas tuled kaasa?; får jag vara ~ och leka? kas ma võin ka mängima tulla?; jag är ~ på det ma olen sellega nõus medalj s3 medal; ~era medaliga autasustama; ~ör medalivõitja medan sel ajal kui; kuna med I arbetare kaastööline; ~ borgare [-o-] kodanik; akademisk ~ kõrgkooli õppejõud v. üliõpilane; ~ borgerlig kodaniku-; ~ broder kaaslane; ~ brottsling [-o-] kuriteo kaasosaline, kaassüüdlane rr;edde!|a vi 1) teatama, teada andma; härmed ~s att... käesolevaga teatame, et. . .; 2): ~ undervisning õpetama, õpetust andma; 3): ~ sig ühendusse astuma; läbi käima; ~ande s6, ~else teadaanne, teade; ~else| medel s7 kommunikatsioonivahend; ~ sam jutukas mede s2 vt. med I

medel s7 vahend, abinõu; pl. rahalised

vahendid, ressursid medelavstånd keskmine vahemaa v.

kaugus medelbar kaudne

medel I djup s7 keskmine sügavus; ~ hastighet keskmine kiirus; ~ livslängd s3 keskmine eluiga; ~ längd s3 keskmine pikkus medellös varatu, vaene medel I måtta sl keskpärasus; ~måttig

keskpärane; ~punkt s3 keskpunkt medels{†) prep. abil, varal, -ga medel | svensson kõnek. keskmine rootslane; ~tal s7 mat. keskmine; i ~ keskmiselt medeltid I s3 keskmine aeg medeltid II s3 keskaeg; ~a keskaegne medelålder s2 1) keskiga; över ~n üle

keskea; 2) keskmine vanus med I faren: illa ~ kulunud; rikutud; halvasti koheldud; ~född kaasasündinud; ~följande kaasas- v. juuresolev; ~föra v2 kaasa tooma; piltl. põhjustama, tekitama; ~ författare kaasautor

medgiva 1) lubama, võimaldama; tiden medger inte att jag... aeg ei luba mul...; saken medger icke något uppskov asi ei anna edasi lükata; 2) möönma, tunnistama; det måste medges att.. . peab tunnistama, et...; ~nde s6 1) luba, nõusolek; med ert ~ teie loal; 2) järeleandmine med j gång s2 edu; õnn; i med- och motgång õnnes ja õnnetuses; —görlig järeleandlik; ~ hjälp s3 jur.medhjälpare

kaasaaitamine; ~ hjälpare abiline, kaasaaitaja; ~hall s7 heakskiit; toetus; ~ hårs pärikarva media sl lgv. meedia median s3 mediaan

medicin s3 1) meditsiin, arstiteadus; studera ~ arstiteadust õppima; 2) ravim, arstim; ~al|växt s3 ravimtaim; ~are arstiteaduse üliõpilane; meedik, arst, arstiteadlane; ~e meditsiini-; ~sk meditsiiniline, arstiteaduse

medikament s7, s4 ravim, arstim medio [-o-] inv.: ~ januari, i ~ (av)

januari jaanuari keskel medit |ation meditatsioon, mõtisklus;

~era mediteerima, mõtisklema medium s4 meedium

med I kämpe s2 kaasvõitleja; ~ kännande adj. p. kaastundlik; ~ känsla sl kaastunne medl[a vi vahendama, vahemeheks olema; ~ fred rahu sobitama; ~are vahendaja, vahetalitaja, -mees medlem s2 liige

medlems I avgift s3 liikmemaks; ~ förteckning liikmete nimekiri medlemskap s7 liikmeksolemine medlid|ande s6 kaastunne; ~sam kaastundlik

medling vahendus, vahetalitus, vahelt-sobitus

med I ljud s7 kaashäälik; ~ löpare kaasajooksik; ~ ryckande kaasakiskuv, haarav; ~ räkna vi kaasa arvama; ey ~d välja arvatud; däri ~/ kaasa arvatud; ~ skyldig kaassüüdlane; ~sois päripäeva; ~sfröms pärivoolu; ~ tagen adj. p. kurnatud, nõrk; ~urs vt. ~sois; ~verka vi kaasa töötama; kaasa aitama; ~ vetande s6 teadvus, meelemärkus; vara vid fullt ~ täie teadvuse juures olema; ~ veten teadlik; ~ vetet teadlikult; ~vefslös meelemärkuseta; ~vind s2 pärituul; segla i ~ pärituult purjetama; ~ömkan utr. kaastunne mefa sl hõljuk megära [-g-] sl megäär meja vi niitma

mejeri meierei; ~produkt s3 piimasaa-

dus; ~ st meier mejram s3 bol. majoraan; kok. vorsti-rohi

mejs|el s2 meisel; —la vi meisliga

raiuma mekanik s3 meh[h]aanika mekan|iker meh[h]aanik; ~isera meh-haniseerima; ~isk meh[h]aaniline; ~|sm s3 mehhanism

melankoli s3 melanhoolia, kurva- v.

raskemeelsus melar.kol|iker melanhoolik; ~isk melanhoolne, kurva- v. raskemeelne melerad adj. p. tähniline; kirju mellan prep. vahel[e); keskel[e); ~ fyra ögon nelja silma all; ~akt teatr. s3 vaheaeg; ~ dagar(na) päevad jõulu ja uusaasta vahel; ~däck s7 mer. vahetekk; ~ folklig [-o-] rahvusvaheline; rahvastevaheline; ~ gärde [-j-] s6 diafragma; ~händ 1) kämmal; 2) eeskäsi (kaardimängus)-, i ~ piltL raskes olukorras; 3) vaheltkauplejap ~ havande s6 suhe, vahekord; göra upp ett ~ tehingut sooritama; ~ led. s3 vahelüli; ~rum s7 vaheruum; vaheaeg, intervall; med två minuters ~ kaheminutiliste vaheaegadega; ~ skola sl mittetäielik keskkool (Rootsis)-, ~slag s7 t

riik. reglett, har-vik; (kirjutusmasina) intervall; ~ statlig riikidevaheline; ~sfor keskmise suurusega; ~sula sl vahetald; ~tid s3 vaheaeg; under ~ en vahepeal; ~vikt s3 sport, keskkaal; ~våg sl ei. kesklaine; ~ora anat. keskkõrv mellerst keskel; ~a superi, keskmine; kesk-; den ~ av bröderna keskmine vend

me lod j [-o-] s3 meloodia, viis melod|isk [-o:-], ~iös [-o- -ö:s] meloodiline, kõlav, viisirikas melodram |a s3 melodraama; ~atisk

melodramaatiline melon s3 melon memoarer pl. memuaarid memcrera pähe õppima, memoreerima men I aga, kuid, ent; vaid; jag vill inte höra några ~/ ma ei taha kuulda mingeid agasid!; efter många om och ~ pärast paljusid ettekäändeid men II [-e:-] s7 kahju; vara till ~ för

ngt millelegi kahjulik olema men |a vi, v3 1) arvama, arvamusel olema; 2) kavatsema, mõtlema; vad ~ar du med det? mida sa sellega tahad ütelda?; ~ande tähendusrikas, paljutähendav

mened valevanne; ~are valevanduja menig 1. lihtne, rea-; ~ man lihtinimene; 2. substantiveeritud adj. sõj. reamees, lihtsõdur; ~het 1) üldsus, rahvas; 2) kirikl. kogudus mening 1) arvamine, arvamus; den allmänna — en avalik arvamus; 2) tähendus, mõte; 3) kavatsus; det var inte min ~ att såra dig ma ei kavatsenud sind solvata; 4) lgv. lause menings |frände s5 mõttekaaslane; ~Iös mõttetu; ~skiljaktighet iahk-meningsutbyte

arvamus; ~ utbyte s6 mõttevahetus; ~ yttring mõtteavaldus men I lig kahjulik; ~lös kahjutu mental vaimne; ~ sjukhus s7 vaimuhaigla

meny s3 menüü, toidukaart mer adj., adv. komp. (vt. mycken, mycket) rohkem, enam; ~ ooh ~ üha rohkem, ikka rohkem ja rohkem; med ~a ja nii edasi; ~a sällan üsna harva; det räckei ~ än väi sellest on rohkem kui küllalt; så mycket ~ som ... seda enam et... merendels enamasti, tavaliselt, üldiselt meridian s3 meridiaan mer I inkomst s3 lisasissetulek merjt s3 teene; kvalifikatsioon; ~erad

adj. p. teeneline; kvalifitseeritud mervärde s6 lisaväärtus; ~s| skatt s2

lisaväärtusmaks (Rootsis) mes I s2 tihane mes II s2 (seljakoti) toestik mes III s2 argpüks; ~aktig, ~ig arg mesost s2 vadakujuust mest 1. adj. superi, (vt. mycken) suurem osa, kõige rohkem; sin ~a tid tillbragte han hemma suurema osa oma ajast veetis ta kodus; han gjorde det ~a möjliga ta tegi kõik mis võimalik; han fick ~ röster ta sai kõige rohkem hääli; 2. adv. superi, (vt. mycket)

1) kõige rohkem v. enam; det år just det som jag ~ fruktar just seda ma kõige rohkem kardangi; den ~ begåvade av oss kõige andekam meist;

2) enamasti; jag är ~ hemma ma olen enamasti kodus; 3) peaaegu; ~ alltid peaaegu alati

mestadels suuremalt osalt, enamasti, tavaliselt meta vi õngitsema metafor [-o;-] s3 metafoor metafysik s3 metafüüsika metall s3 metall; ~isk metalne;

~ skrot s7 vanametall metallurg; s3 metallurgia met|are õngitseja; ~don s7 õngitse-

mistarbed; ~e s6 õngitsemine meteor [-o:-] s3 meteoor; ~jt s3 meteoriit

meter s9 meeter; ~ mått s7 meetermõõt;

~ vis meetriviisi metkrok s2 õngekonks metning vt. mete

metod s3 meetod; menetlus; ~ik s3

metoodika; ~ isk metoodiline metrjk s3 kirj. meetrika metspö s6 õngeritv

mexikan s3 mehhiklane; ~sk adj. mehhiko

mickei s2 reinuvader; Mickel räv Reinuvader Rebane; ~s| mässa sl folkl. mihklipäev middag [midda;g, kõnek. midda:] s2 1) lõuna, keskpäev; god ~l tere päevast!; i går ~ eile keskpäeval v. lõuna ajal; på ~en (~arna) lõuna

ajal; 2) lõuna(söök); äta ~ lõunat sööma, lõunastama; bjuda ngn på ~ kedagi lõunale kutsuma; sova ~ lõunauinakut tegema, leiba luusse laskma

middags | bjudning 1) pidulik lõuna; 2) lõunalekutse; ~bord s7 lõunalaud; ~ linje s5 geogr. meridiaan; ~rast s3 lõunavaheaeg; ~tid s3 lõunaaeg; vid ~[en) lõuna ajal, keskpäeval midj|a sl vöökoht, talje; ~e|mått s7

talje ümbermõõt midnatt [-i;-] kesköö; ~s| tid: vid ~

kesköö paiku midsommar [-i:-, kõnek. miss-] s2 südasuvi; suvine pööripäev; ~ afton jaaniõhtu; ~ blomster s7 bot. metskurereha; ~dag s2 jaanipäev midvinter [mi:-] s2 südatalv; talvine pööripäev

mig [mi:g, kõnek. mei] mind; jag gjorde illa ~ i foten ma tegin oma jalale haiget; en vän till ~ mu sõber; vad vill du ~? mis sa minust tahad?; kom hem till ~ tule minu poole; när det gäller ~ själv mis minusse puutub migrän s3 med. migreen mikrob [-o:b] s3 mikroob mikroskop [-o- -sko:p] s7 mikroskoop;

~ isk mikroskoopiline mil s9 miil, penikoorem; en svensk ~ rootsi miil (10 kilomeetrit)-, nautisk ~ meremiil mila sl 1) (söe)miil; 2) aatomireaktor mild 1) mahe, leebe; pehme; 2) sume; 3): du ~ei heldeke!, helde aeg!; ~het mahedus jne.,- ~ra vi mahendama jne.; ~ras vi dep. mahenema jne.; ~ väder s7 sula(ilm) milis s3 miilits milifarisera militariseerima militär 1. s3 sõjaväelane; 2. adj._, sõjaväeline; ~ tjänst s3 sõjaväeteenistus miljard [-a:-] s3 miljard miljon s3 miljon; ~tais [-a:-]: ~ år miljonid aastad; ~te miljones; ~är s3 miljonär miljö s3 miljöö, keskkond, ümbruskond; ~ förstöring keskkonna saastamine; ~värd s2 keskkonnakaitse milliard vt. miljard

mil I lopp [-o-] s7 sport, ühe miili jooks milslång miili- v, penikoormapikkunemilsten

mil I sten s2, ~ stolpe [-o-] s2 verstapost; teetähis mils I vitt: ~ omkring miilide v. penikoormate kaupa ümberringi milt adv. vt. mild; ~ uttryckt pehmelt öeldes

miltals miilide v. penikoormate viisi mim I |k s3 miimika; ~isk [mi:m-] miimiline

min [-i:-] I s3 näoilme; ge sig ~ av att vara ... tegema nägu, nagu ...; hålla god ~ vid elakt spel halva mängu juures head nägu tegema; vad gjorde han lör ~? mis näo ta tegi?; ta på sig en viktig ~ tähtsat nägu tegema min II pron. minu, mu; de ~a mu pere v. omaksed; skilja mellan mitt och ditt enda ja teiste asjade vahel vahet tegema

mina sl miin; gå på en ~ miini otsa sattuma; låta ~n springa miini plahvatama panema minaret s3 minarett minbåt s2 sõj. miinilaev minder| värdeskomplex s7, s3 alaväärsuskompleks; ~värdig alaväärne; alaväärtuslik; ~ värdighetskänsla sl alaväärsustunne; ~ årig alaealine mindre 1. adj. komp. (vt. liten) väiksem, vähem; av ~ betydelse vähese tähtsusega; på ~ än en timme vähem kui tunni ajaga; 2. adv. komp. (vt. litet) vähem; mer eller ~ enamvähem; ~ ön intet mitte kui midagi; med ~ (ån) kui mitte minera mineerima

mineral s7 pl. ka -ier mineraal; ~hal-tig mineraali sisaldav; ~ isk mineraalne; ~õgi [-o-] mineraloogia min| fara sl miinioht; — fält s7 miiniväli minimal minimaalne

minimi | belopp [-o-] s7 minimaalne summa; ~ lön s3 palgamiinimum, palga alammäär minister s2 1) minister; 2) saadik; svenske ~n i London Rootsi saadik Londonis; ~råd s7 ministrite nõukogu

ministär s3 valitsus, (ministrite) kabinet;

bilda ~ valitsust moodustama mink s2 naarits; ~päis s2 naaritsa-

nahkne kasukas minnas v2 dep. mäletama, meeles olema; om jag minns rätt kui ma õigesti mäletan; jag vill ~ att... mulle meenub, et... minne s6 1) mälu; bevara (hålla) i ~t meeles pidama; tappa — t mälu kaotama; återkalla i ~ t meenutama, meelde tuletama; lägga på ~t meelde jätma; det har fallit mig ur ~ t

see on mul meelest läinud; 2) mälestus; 3): med ngns goda ~ kellegi heakskiidul; 3) mälestusese, suveniir, meene

minnes| beta sl: en ~ noomitus; ~ förlust s3 mälukaotus; ~gåva sl mälestusese; ~ märke s6 mälestusmärk;

muistis; ~slen s2 mälestuskivi; ~tav|a sl mälestustahvel; ~vård s2 mälestussammas; ~värd mälestusväärne

minoritet s3 vähemus, minoriteet minoritets | regering vähemusvalitsus; ~ ställning: vara i ~ vähemuses olema

min| röjning demineerimine minsann tõesti, tõepoolest minska vi 1) vähendama, kahandama; alandama; 2) vt. minskas: ~ ; vikt kaalus alla võtma; ~s vi dep. vähenema jne. min I spel s7 miimika

minst 1. adj. superi, (v/, liten) kõige väiksem, kõige vähem, vähim; det bekymrar mig inte det ~a see ei tee mulle vähimatki muret; 2. adv. vähemalt; ~ hundra kronor vähemalt sada krooni min | svepare miinitraaler; ~ sökare

miiniotsija minus [-i:-] 1. s7 miinus; puudus, puudujääk; 2. adv. mat. miinus minut s3 1) minut; fem ~er över tre viis minutit kolm läbi; jag år här på ~en ma olen kohe siin, ma tulen kohe; om (på) några ~er mõne minuti pärast; 2) maj.: i ~ jae, väikesel hulgal; ~ handel s9 jaekaubandus minutiös [-tsi-] pedantne min I utläggare sõj. miinipanija (laev) minut| pris s7, s4 jaehind; ~ visare mi-nutiosuti

mirakulös imeväärne, imepärane, imeline

mischmasch s7 kõnek. segapuder, sigri-migri

miserabel haletsusväärne, vilets miss s2 ebaõnn; möödalask; ~a vi 1) märgist mööda laskma; pilti, nurjuma; 2): ~ tåget rongist maha jääma;, ~akta vi põlgama; ~ beläten rahulolematu; ~ bilda vi moonutama; ~bruk s7 kuritarvitamine; ~ bruka vi kuritarvitama; ~dåd s7 paha- v. kuritegu; ~dådare paha- v. kurjategija misse s2 kõnek. kiisu miss |fail s7 nurisünnitus; ~firma vi jur. solvama, teotama; ~foster s7 väärsünnitis, soerd, ebard; värdjas;,missförhållande

~ förhållande 1) ebaproportsionaalsus; 2) ebakoht, väärnähtus, puudus; avhjälpa ~na puudusi kõrvaldama; ~ förslå valesti aru saama; ~ förstånd s7 1) arusaamatus; 2) lahkhelid, tüli; ~ grepp s7 viga, eksitus; ~ gynna vi halvasti kohtlema; ebasoodsalt mõjuma; ~ gärning pahategu; ~ hag s7 vastumeelsus; rahulolematus; ~ handla vi julmalt v. jõhkralt kohtlema; vägivalda tarvitama; ~hugg s7: i ~ kogemata; ~ humör -et halb tuju; ~hällighet lahkheli, arusaamatus mission 1) missioon; 2) kutsumus, eluülesanne; 3) kirikl. misjon; -~era misjonitööd tegema; ~är s3 misjonär

miss| klä(da) v2 mitte sobima; ~künd utr. halastus, kaastunne; utan ~ halastamatult; ~kunda vi kirikl.: ~ sig halastama, armu heitma; ~kund-sam halastav, kaastundlik; ~känd valesti hinnatud; alahinnatud; ~ leda v2 eksiteele viima; ~ ljud s7 ebakõla misslyckjad ebaõnnestunud; ~ande s6 ebaõnnestumine; ~as vi dep. ebaõnnestuma miss|lynt adj. p. tusane, halvas tujus; ~minna vi: om jag inte missminner mig kui mu mälu mind ei peta; ~ mod s7 tusk, rusutud meeleolu missne s9, s7 bot. (soo)võhk miss| nöjd rahulolematu; ~nöje s6 rahulolematus; ~ nöjes | yttring rahulolematuse avaldus; ~ pryda v2 inetuks tegema; moonutama; ~ riktad valesuunaline; ~ iver ebakohane agarus

missroman s3 sentimentaalne romaan miss| räkna vi: ~ sig 1) valesti arvestama; 2) pettuma; ~ sköta (missköta) halvasti hoolitsema, hooletusse jätma; ~ stämning (misstämning) halb tuju v. meeleolu; ~tag s7 eksitus, viga; av ~ eksikombel; ~taga: ~ sig eksima; om jag inte misstar mig kui ma ei eksi; ~tanke s2 kahtlus(tus); ~tõika [-o-] vi valesti tõlgitsema; ~tro 1. s9 umbusaldus; 2. v4 umbusaldama; ~ troende vt. ~tro 1.; ~ trösta vi meelt heitma; ~tröstan utr. meeleheide; ~tycka v3 pahaks panema; ~tyda v2 vt. ~tõika misslänk |a v3 kahtlustama; ~liggöra kahtluse alla panema; ~sam umbusaldav, kahtlustav miss j unna vi kadestama; ~unnsam kade; ~ uppfatta vi valesti mõistma; ~ visande ebaõige, eksiteele viiv; ~ visning kõrvalekaldumine, hälbi-

mine; eksitamine; ~växt s3 ikaldus; ~växtžr s7 ikaldusaasta; ~öde s6 ebaõnn; äpardus mist s3 (paks) udu

mista vi, v3 kaotama, ilma jääma; han miste sin förmögenhet ta kaotas oma varanduse

miste valesti; gå ~ om ngt (ngn) midagi (kedagi) kaotama, millestki (kellestki) ilma jääma; ta ~ på ngt milleski eksima mistel s2 bot. puuvõõrik mist||ur s2 mer. udusireen; ~ signal

udusignaal misör s3 viletsus, vaesus mitt I pron. neutr. vt. min II mitt II 1. s3 keskkoht; i (på) ~en keskel; i ~en av mars märtsi keskpaiku; 2. adv.: ~ emellan keskel; vahel; ~ emot otse vastas; ~ fram otse ees; ~ för ögonen på ngn otse kellegi silma all; ~ i ngt (täpselt) millegi keskel; ~ ibland bergen mägede keskel; ~ igenom skogen otse läbi metsa; ~ inne i otse keset v. keskel; ~ itu keskelt pooleks; dela ~ itu poolitama; ~ på gatan keset tänavat; ~ under samtalet just keset vestlust; ~ under tornet otse torni all; skratta ngn ~ upp i ansiktet kellelegi otse näkku naerma; ~ ut i ngt otse millegi keskele; ~ ute i ngt otse millegi keskel; ~ över ngt täpselt millegi kohal; han bor ~ över gatan ta elab otse üle tänava; ~bena sl: han har ~ tal on juuksed keskelt lahku kammitud; ~ emellan vt. mitt II 2.; ~emot vt. mitt II 2.; ~ersfa superi. keskmine; ~punkt s3 keskpunkt; — åt! sõj. keskele vaat! mixa vi segama

mixtra vi kõnek.: ~ med ngt millegagi jändama mjugg: J ~ salaja; le i ~ habemesse naerma

mjuk 1) pehme, tüma; järeleandlik; 2) õrn, mahe; 3) painduv, nõtke; ~na vi pehmenema; pehmuma, pehmeks muutuma; ~valuta sl ebastabiilne valuuta mjäkig hellitatud, hellik; håle mjäll I s7, s9 kõõm mjäll II õrn

mjält|e s2 põrn; ~sjuk tusane, paha-

tujuline mjärde [-ä:-] s2 kai. mõrd mjöd s4 mõdu

mjöl s4 jahu; ~a vi jahuga üle puistama; ~dagg s2 bot. jahukaste; ~ cäryga sl tungaltera; ~ig jahunemjölk

mjölk s3 piim; söt ~ rõõsk piim; spen-varm ~ lüpsisoe piim; ~a vi lüpsma mjölke I s2 niisk

mjölke II s2 bot. ahtalehine pajulill mjölk]erska lüpsja; ~ pulver s? piimapulber; ~ vit piimvalge mjölnare mölder mjölon s7 bot. leesikas mo s2 1) peen liiv; 2) nõmm, palu mobb [-o-] s2 pööbel, lihtrahvas mobjl [-o-] liikuv, mobiilne, kerge;

~ ier pl. vt. lösegendom mobilisera mobiliseerima moeka [-o-] I s9 moka (kohvisort) moeka [-o-] II s9 glassee, laika moeka [-o-] III vi sõnnikust puhastama;

~ gräl kõnek. tüli norima mod I s7 1) julgus; ta — till sig julgust koguma; 2) tuju, meeleolu; vara vid gott ~ heas tujus olema; i hastigt ~ pikemalt mõtlemata mod II s7, s4 mood; läkare på ~ et moearst; vara på ~et moes olema; komma på ~et moodi minema modal lgv. modaalne modd [-o-] s3 pori; lörts; ~ig porine;

lörtsine moddlare o-j lapikpintsel mode I färg s3 moevärv; ~hus s7 [-moemaja; ~ lejon s7 moenarr, keigar modell [-o-] s3 1) mudel; 2) modell; sitta ~ modelliks olema; ~ flygplan s7 mudellennuk; ~ era modelleerima modenyck s3 moekapriis moder -n mödrar ema; ~ jord emake maa

moderat mõõdukas moderfartyg s7 emalaev mode I riktning moevool moder |kaka sl anat. platsenta, ema-kook; ~land emamaa, metropol; ~ lig emalik; ~ liv s7 emaihu modern moodne, tänapäevane, nüüdisaegne; ~ isera moderniseerima moder I näring peamine rahvamajandusharu

moderskap s7 emadus; ~s| penning

sünnitusabiraha moders I känsla sl ematunne; ~ kärlek

s2 emaarmastus; ~mål s7 emakeel modesak s3 moeasi modest tagasihoidlik modetidning moeleht modfä|ld arg, julgusetu, araks tehtud;

bli ~ julgust kaotama modifiera modifitseerima modig 1) julge, vapper; kindlameelne; 2): kosta sina ~a slantar head raha maksma; sina ~a 100 kilo oma tubli 100 kilo

modjst kübarategija, modist modlös vt. modfä|ld modul s3 tehn., mat. moodul mõdus neutr., utr. lgv. kõneviis, moodus

mogen küps, valminud; ~het küpsus;

~ hets I examen küpsuseksam mogna vi küpsema, valmima mohair [-hä:r] s3 angoora vill, mohäär mohammedan

vt. muhammedan moj I [-o-] kolu, rämps moj II [-o-] mer. vaikne, tüüne mojna [-o-] vi: ~ av vaibuma [ka pihl.)

mojäng s3: -er pl. kõnek. (igasugused)

riistapuud, kaadervärk mol täiesti; ~ allena ihuüksi(nda) mõla vi tuikama, kergelt valutama; det ~ r i tänderna på mig mu hambad valutavad natuke moleky.1 s3 molekul; ~ar, ~är molekulaarne

moll [-o-] I utr. muus. moll; gå i ~

minooris olema moll [-o-] II s3 tekst, mull (riidesort) mölla [-o-] sl bot. (hane)malts moln [-o:-] s7 pilv; solen går i ~ päike läheb pilve taha; ett ~ låg över hans panna pihl. ta nägu oli pilves; ~ bank s2 pilverünk; ~ betäckt pilves, pilvedega kaetud; ~fri pilvitu; ~ höljd vt. molnbetäckt; ~ ig pilves, pilvine; ~vägg s2 vt. molnbank moloken rusutud, nukker, norgus mol |liga hiirvaikselt olema; ~tyst hiir-

vaikne molvärka v3 vt. mola momang [-o-] kõnek. hetk, moment; på

~en kohe moment [-o-] s7 1) moment, hetk; 2) oluline punkt, otsustav põhjus; 3) klausel; ~an momentaanne, silmapilkne

moms [-o-] s3 vt. mervärdesskatt mongol [moT]gu:l] s3 mongol; ~isk

mongoli monke -n bot. sininukk monogami -(e)n monogaamia, ainuabi-elu

mono| log [-lo:g] s3 monoloog; ~poi [-o:-] s7 monopol; ~ton [-to:n] monotoonne monster [-o-] s7 monstrum montage [monta:š] s7 montaaž monter [-o-] s3, s2 vitriin monter |a [-o-] monteerima; ~barmon-

teeritav; ~ing monteerimine montör [-o-] montöör monument [-o-] s7 monument, mälestus- v. ausammas; resa ett ~ övermonumental

ngn kellelegi ausammast püstitama; ~ai monumentaalne moped s3 mopeed

mopp [-o-] s2 niin- v. roguskhari, švaa-ber, vaabel; ~a vi niinharjaga pühkima

moppe [-o-] inv. kõnek.: ge på ~ naha

peale v. vastu muhku andma mops [-o-] s2 mops; ~a vi: ~ sig

kõnek. ninakas olema mor I modern mödrar ema mor [-u:r, -o:r] II s3 maur moral s3 sg. moraal; ~kaka sl, ~pre-

djkan moraalijutlus mõras s7 soomaa

mor j broder, ~bror onu (ema vend) mord s7 mõrv; ~ brand kuritegelik süütamine; ~ försök s7 mõrvakatse; ~isk, ~lysten 1) surmakülvav, hävitav; 2) verejanuline morell s3 murel

mores [-o:-]: lara ngn ~ kellelegi viisakat käitumist õpetama mor I fader, ~far (emapoolne) vanaisa, emaisa; ~ föräldrar pl. ema vanemad morgon [morrgon, kõnek. morron] -en morgnar (kõnek. mornar) hommik; god —/ tere hommikust!; på ~en hommikul; på ~en den 1 mars 1. märtsi hommikul; i dag på ~ täna hommikul; i ~ homme; i ~ åtta dagar homme nädala pärast; ~dag s2 homne päev; ~ kvisten: på ~ varahommikul; ~rock s2 hommikukuub, -mantel; ~stur.d: ~ har guld i mun vs. hommikutund on kulda väärt; ~ tidig (hommikuti) varajane morkulla sl metskurvits mor I mor (emapoolne) vanaema, ema-ema

niorna [-o:-] vi: ~ sig und ära ajama morot -en morötter porgand; ~s |targad porgandivärvi mõrr|a [-o-] vi urisema; ~har s7 kõnek. (kassi jms.) vurrud, nurrukar-vad

morse [-o-]: i ~ täna hommikul; i går

~ eile hommikul morse| alfabet [-o`] s7 morsetähestik;

— tecken s7 morsemärk morsgris s2 nai j. ema silmatera, linnu-pojuke

morsk julge, uljas; ~a: — upp sig julgust koguma; ~ upp dig! võta julgus kokku!; ~ het julgus, uljus mortel [-u:-] s2 uhmer; ~stöt s2

uhmrinui morän s3 geol. moreen mos s4 pudi; puder; püree; moos; han gör ~ av dig vulg. ta teeb sinust

hakkliha; ~a vi pudiks v. pudruks tegema; peenendama mosajk s3 mosaiik

mosig I lödine; puderjas, pudrutaoline mosig II punase ja tursunud näoga;

joobnud moské [moske:] s3 mošee moskjt [-o-] s3 moskiito; ~nät s7 mos-

kiitovõrk moskovjt [-osko-] s3 aj. venelane moss |a [-o-] sl sammal; ~belupen sammaldunud; ~e s2 turbaraba; ~ig sammaldunud; samblane; ~ täcke s6 samblavaip moster s2 tädi (ema õde) mot 1. prep. 1) poole; ~ norr põhja poole; 2) vastu; ~ väggen vastu seina; ~ kvitto kviitungi vastu; ~ kvällen vastu õhtut; grönt ~ blått roheline sinise taustal; 2. adv. vt. emot

mot |a vi 1) teed sulgema; takistama; ~ Olle i grind pahet juba eos välja juurima; 2) ajama; ~ bort ära ajama; ~ in korna i ladugården lehmi lauta ajama; ~ aktion vastuaktsioon; ~ bjudande vastumeelne, vastik; ~drag s7 vastukäik; vastuabinõu motell s4 motell

mot I gift s4 vastumürk; ~gäng s2 ebaõnn; äpardus, nurjaminek; ~hårs [-o:-] vastukarva; ~hugg s7 vastulöök; ~ ig vastakas; vastu-; ebasoodne; det har varit ~ t asjad on halvasti läinud motion I [motšu:n] motsioon, (kehaline)

liikumine motion II [motšu:n] ettepanek motionera I [motšu-] liikuma, jalutama; kehalisi harjutusi tegema; ~ en häst hobust kõnnitama motion |era II [motšu-] ettepanekut esitama (parlamendis)-, ~är ettepaneku esitaja

mot|v s7 1) motiiv, põhjus, ajend; 2) kunst., muus. motiiv, teema; ~era motiveerima; ~ering motiveering, motivatsioon mot I kandidat vastaskandidaat; ~lut s7 tõus, mäekallak; ~läsa v3 (korrektuuri jms.) lugema motor [mu:tor v. -tur] s3 mootor; ~ cykel s3, s2 mootorratas; — fel s7 moo-toririke; ~huv s2 kapott, [-(mootori]kate;-] {+(mootori]- kate;+} ~isera [-o- -o-] motoriseerima; ~de trupper motoriseeritud väed; ~stopp [-o-] s7 mootoririke; ~vagn s2 mootorvagun; ~väg s2 automagistraal

mot |part s3 vastaspool; ~sats s3 vastand, kontrast; i ~ till vastandina;motsatsförhållande

~ satsförhållande sö vastupidine olukord; ~satt vastupidine; i ~ fall vastasel korral; ~sida sl vastaskülg; ~sois [su:-] vastupäeva; ~ spänstig, ~strävig kangekaelne; ~ stånd s7 1) vastupanu, vastuseis; göra ~ mot ngn kellelegi vastupanu avaldama; väpnat ~ relvastatud vastupanu; 2) ei. takistus motstånds I rörelse vastupanuliikumine motsvar|a vi vastama; ~ ngns förväntningar kellegi lootustele vastama; ~ ande vastav; i ~ grad vastavalt; samal määral; ~ighet vaste; vastavus

motsäg |a vastu rääkima v. vaidlema; ~else 1) vasturääkimine, -vaidlemine; 2) vasturääkivus, -olu motsätt |a: ~ sig vastu seisma v. panema; ~ning vastuolu; stå i ~ till ngt millegagi vastuolus olema mott [-o-] s9, s7 koi

mottag |a vastu võtma; ~ande s6 vastuvõtt, -võtmine; ~ar| apparat raadiovastuvõtja; ~are 1) saaja, vastuvõtja; 2) raadiovastuvõtja; ~lig vastuvõtlik; ~ning 1) vastuvõtt; 2) vastuvõturuum; ~ningstid s3 vastuvõtuaeg

mot I urs [-ü:-] vt. motsols; ~ verka vi

1) vastu mõjuma v. toimima; 2) vastu töötama v. tegutsema; ~vilja sl vastumeelsus; ~ villig vastumeelne; ~vind s2 vastutuul; segla i ~ vastutuult purjetama; ~värn s7 kaitse; vastupanu; sätta sig till ~ vastupanule asuma, vastupanu avaldama; ~ åtgärd s3 vastuabinõu muck neutr.: han sade inte ett ~ ta ei kõssanudki v. niitsatanudki; jag begriper inte ett ~ ma ei saa mõhkugi v. põrmugi aru; utan ett ~ sõnagi lausumata; täiesti vaikselt mucka I vi kõnek. sõjaväest vabanema mucka II v2 torisema; vastu punnima;

~ gräl tüli norima mudd s2 randmesoojendaja mudd|erverk s7 süvendaja; ~ra vi süvendama; ~ ringsarbete s6 süvendus-töö

mugg I s2 kruus, kann; för fulla ~ar

täie kiiruse v. hooga mugg II s2 vet. prei

muhammedan s3 muhameedlane; ~sk

adj. muhamedi, muhameedlik mula sl vt. mulåsna mulat|ska mulatitar; ~t s3 mulatt mule s2 koon

mulen pilves; pihl. morn, sünge; det är muiet taevas on pilves

muljera !g\'. muljeerima, peenendama,

palataliseerima mull s2 1) muld; 2) pihl. põrm mullbär s7 mooruspuumari; ~s|iräd s7

mooruspuu mulljord s2 huumusmuld muller s7 mürin, kõmin mullig täidlane, ümar mullvad s2 zool. mutt; ~s| hög s2 muti-mullahunnik; ~s| politik s3 pilti. õõnestuspoliitika mulna [-ü:-] vi pilve minema (ka pilti.)-, det ~r (på) taevas läheb pilve; hans panna ~ de ta otsaesine tõmbus kipra, ta nägu läks pilve mul- oeh klövsjuka sl vet. suu- ja sõrataud

multer pl. rabamurakas multilateral mitmepoolne multipel s3, s2 mat. kordne mulfipli|cera mat. korrutama; ~kation korrutus: ~ kationstabell s3 korrutustabel

multna vJ kõdunema, mädanema mulåsna sl zool. muul, hobueesel multum inv. kõnek. (raha)nodi mumi|e s5 muumia; ~fiera mumifit-seerima

mum|la vi ümisema; pomisema; ~me|

s7 ümin; pomin mums 1. interj. nämm-nämm!; 2. neutr.: det smakar ~ see maitseb hästi; ~a mugima, pugima mun s2 suu; håll ~/ pea suul; från ~ till ~ suust suhu; ta bladet från ~ nen suud puhtaks rääkima; dra på ~ nen muigama; alla talar i ~(nen) på varandra kõik räägivad läbisegi; ur hand i ~ peost suhu; med en ~ ühest suust; vara ful (grov) i ~nen ropu suuga olema; vara stor i ~nen suurustama, hooplema; mycket av ~nen och litet av ullen palju kära, vähe villa; ta ordet ur ~nen på ngn kellelgi sõna suust võtma; prata (tala) bredvid ~nen kõnek. välja lobisema; ~art s3 lgv. murre, murrak; ~full suutäis; ~glga sl parmu-pill; ~gipa sl suunurk; ~harmo-nika sl suupill; ~ huggas dep. naak-lema, nääklema, jagelema, sõnelema; ~ håla -n suuõõs; ~ häfta sl med. lõuakramp municip -en v. -et, ~a|| samhälle s6

alev munk I s2 munk munk II s2 berliini pannkook mun |kåv|e 23 suutropp; suukorv; sätta ~ på ngn pihl. kellegi suud sulgema munk |k|oster [-o-] s7 mungaklooster; ~ latin -et pihl. vulgaarladina keel;munklikör

— likör s3 benediktiin; ~ löfte s6 mungatöotus mun I korg [-o-] s2 suukorv; ~lag s7 suurauad; ~ läder s7 suuvärk; han har gott ~ tal on hea suuvärk muns I bit s2 suutäis, pala; sluka ngt i en ~ midagi ühe korraga alla neelama; det var bara en ~ lör honom tema jaoks oli see käkitegu mun I spel s7 suupill; ~ stycke s6 muns-

tükk; huulik, suuline; pits munta sl kõnek. suuline eksam munter lõbus, rõõmus, reibas; ~ gök s2 naljahammas; ~ het lõbusus; elevus

muntlig suu(sõna)line; ~en suu(sõna)-liselt

muntra vi lõbustama, elustama; ~ upp

virgutama, julgustama mun I vatten s7 suuvesi; ~vlg jutukas;

~väder s7 tühi loba mur s2 müür; ~a vi müürima, müüri laduma; ~ in sisse müürima; ~ igen kinni müürima; ~ai seina-; ~are müürsepp; ~bruk s7 ehit. mört; ~ gröna sl bot. luuderohi murken pehastanud, pehkinud murkla sl bot. mürkel murkna vi pehastama, pehkima murkrön s7 müürisakk murmeldjur s7 zool. ümiseja; sova som

ett ~ magama nagu kott murning müürimine, müüriladumine murra vi torisema, porisema mur I slev s2 kellu; ~

tegel s7 tellis(kivi) murvel s2 kõnek. halv. ajaleheneeger murverk -et müüristik mus -en moss hiir; med man oeh ~

kõige täiega musa s3 muusa

museal adj. muuseumi-; det har bara ~ t intresse see pakub huvi ainult muuseumile musei | intendent muuseumidirektor museiman s3 van. musulman, moslem, muhameedlane; ~sk adj. muhamedi museum s4 muuseum musicera musitseerima musik s9 muusika; sätta ~ till ngt midagi viisistama; för full ~ piltl. kõigest jõust, täie hooga; ~ begåvning muusikaanne; ~direktor 1) muusika- v. lauluõpetaja; 2) sõj. kapellmeister, orkestrijuht; ~ kår s7 orkester; ~lära sl muusikaõpetus; ~ stycke s6 muusikapala; ~verk s7 muusikateos; ~öra inv. muusikaline kuulmine muskel s3 lihas, muskel; ~ stark tugevate lihastega; ~ vävnad s3 lihaskude

muskot [-o-] s2 muskaat; ~nöt muskaatpähkel muskulös muskulaarne, lihaseline mussel|djur s7 karploom; ~skal s?

teo- v. konnakarp mussera vahutama musseron s3 bot. heinik mussla sl 1) karploom; 2) teo- v. konnakarp; 3) kõrvalest, -leht must s3 mahl; arbetet tog ~en ur mig

see töö võttis mul võhma välja mustasch [-a:š] vurrud, vuntsid, moka-habe

mustig mahlane; mahlakas mut|a 1. sl altkäemaks, pistis; ta mutor altkäemaksu võtma; 2. vi ära ostma, altkäemaksu andma, pistima; ~kolv [-o-] s2 äraostetav isik mutter I -ret harv. pomin mufter II s2 mutter; ~ bricka sl tihend muttra vi pomisema; ~ för sig själv

omaette pomisema mycken mer(a) mest adj. rohke, suur; med ~ möda suure vaevaga; det myckna regnandet rohke vihm; ~ het suur hulk mycket palju; väga; ~ nöje! lõbutse[ge) hästi!; ~ pengar palju raha; ~ vacker väga ilus; ~ vill ha mer süües kasvab isu; ~ väsen för ingenting palju kära ei millestki; ~ hellre palju meelsamini; ~ möjligt väga võimalik; så ~ bättre seda parem; så ~ väga; så ~ du vet det niipalju sa teadki mygg s9 koll. sääsed; siia ~ och svälja kameler piltl. puude taga metsa mitte nägema; ~a sl sääsk; ~nät s7 sääsevõrk

mykologi -(e)n mükoloogia, seeneteadus mylla 1. sl muld; huumus; 2. vi: ~ ner

mullaga katma; muldama myll|er s7 kihin; rüsin, möll; ~ra vi

kihama, kubisema myndig l) täisealine; bli ~ täisealiseks saama; 2) võimas, vägev, võimukas, aukartustäratav, autoriteetne; —het 1) täisealisus; 2) autoriteetsus, võimukus; ~ heter ametivõimud myndling eestkostealune, kasvandik mynn|a vi suubuma; ~ing suue; ava mynt s7 1) münt; betala ngn med samma ~ piltl. kellelegi sama mõõduga mõõtma; slå ~ av ngt millegagi raha tegema; 2) rahapaja mynta I sl bot. münt mynt |a II vi müntima, raha lööma; ~ enhet rahaühik; ~ kunskap numismaatika; ~verk s7 rahapaja myr s2 soo, raba; ~ björk s2 vaeva- v. rabakaskmyra

myr I a sl sipelgas; sätta myror i huvudet på ngn pilti, kellelegi kärbseid pähe ajama myriad s3 müriaad, musttuhat myrkott [-o-] s2 zool. soomusloom myrmark s3 soo- v. rabamaa myrra sl larm. mürr

myr j stack s2 sipelgapesa; ~syra sl

sipelghape myrten det. sg., pl. myrtnar bot. mirt,

mürt mysa v3 muhelema

mysk -en muskus; ~djur s7 muskus-

hirv; ~ madra sl varjulill myst|erium s4 müsteerium; ~eriös müstiline, salapärane; ~ ifikation müstifikatsioon; ~iker müstik; ~isk müstiline, salapärane; ~är saladus, mõistatus myt s3 müüt

myter |i mäss; göra ~ mässu tõstma;

~ jst mässaja mytisk müütiline; ~ologj [-0I0-] s3 mütoloogia; ~ologisk mütoloogiline må I v4: hur ~r du? kuidas käsi käib?; ~ så gott! ela hästi!; nu ~r han! nüüd on ta õnnelik! må II modaalverb (impf. -tte) pidama; võima; jag ~ då säga att... ma pean ütlema, et...; det ~ vara hänt olgu siis pealegi; det ~ vara härmed hur som helst olgu sellega, kuidas on; du ~ tro vi hade roligt usu, meil oli töre v. lõbus; måtte du lyckas! soovin edu!; õnn kaasa! måbär s7 bot. taigmari, måge sõstar måfå: på ~ huupi, umbropsu, hea õnne

peale måg s2 väimees måhända võib-olla, ehk, vahest mål i s7 1) keel, kõne; 2) hääl; sväva på ~et kogeldes v. kõheldes rääkima; 3) lgv. murre mål II s7 jur. (kohtu]asi mål III s7 söögiaeg; få tre ~ om dagen

kolm korda päevas süüa saama mål IV s7 1) eesmärk, siht; sätta sitt ~ högt endale kõrget eesmärki seadma; 2) sõj. märklaud; skjuta till ~s märki laskma; 3) sport, finiš; värav; gå i ~ pihl. täide minema; från start till ~ algusest lõpuni; skjuta i ~ väravasse lööma mål V s7 mõõt; gott (rågat) ~ kuhjaga

mõõt; struket ~ triiki mõõt måla 1) värvima; ~ om ngt midagi üle värvima; 2) maalima; ~nde maaliline; väljendusrikas målar |e l] maaler; 2] (maali]kunstnik; ~ färg s3 maairivärv; ~ konst [-0-] s3 maalikunst

måibrolt [-0-] s7 häälemurre, han är i

~ et tal on häälemurre mål I bur s2 sport, värav; ~ domare sport.

väravakohtunik måleri maal, pilt målerisk maaliline

målföre s6: förlora (återfå) ~ kõnevõimet kaotama (tagasi saama) mål I linje s5 sport, finišijoon; värava-

joon mållös I keeletu

mål |lös II 1) sport, väravateta; 2) pihl. sihitu; ~man vi. målvakt; ~medveten

sihiteadlik, -kindel målning l) maal; maalimine; 2) värvimine

målro: hålla ~n vid makt söögiajal

vestlust käimas hoidma målsman l) hooldaja, eestkostja; 2) esindaja

mål j snöre s6 finišilint; ~ stolpe [-0-]

s2 sport, väravapost måls| ägande s9, ~ ägare jur. hageja mål [sättning eesmärk; ~tavla sl märklaud

måltid s3 söök; söögi- v. söömaaeg;

smaklig ~/ head isu! målvakt s3 sport, väravavaht mån I utr. ulatus, määr, mõõt; i viss ~ teatud määral; i ~ av behov vajaduse järgi; i ~ av tillgång võimaluse piires mån II hoolas, hoolikas; vara — om ngt millegi eest hoolitsema; vara ~ att göra ngt midagi (suure) hoolega tegema

måna vi: ~ om ngn kellegi eest hoolitsema

månad s3 kuu; förra ~ en möödunud kuul

månads I berättelse kuuaruanne; ~ biljett s3 kuupilet; ~hyra sl kuuüür; ~lång kuupikkune; ~ rapport [-0-] s3 vt. ~ berättelse; ~ smultron [-0-]

s7 kuumaasikas; ~ vis kuude kaupa månatlig igakuine, kuu-mån|bana sl Kuu orbiit; ~berg s7

kuumägi; ~ bil s2 kuukulgur måndag s2 esmaspäev månde inv.: vad ~ bli av det barnet? mis sellest lapsest küll saab?; vern det vara ~? kes see võiks küll olla?; vad ~ det betyda? mida see peaks tähendama? mån |e s2 1) kuu (taevakeha); 2) vt. flintskalle; ~färd s3 kuureis; ~ förmörkelse kuuvarjutus mång |a paljud; lika ~ niisama paljud; en bland ~ üks paljude hulgast; vi var inte ~ meid ei olnud palju; för ~ år sedan palju aastaid tagasi; ~a|-mångahanda

handa inv. mitmesugused; kõiksugu; ~ dubbel mitmekordne; ~ dubbla vi mitmekordistama; ~en: på ~ god dag

hulk aega tagasi; ~en j stans, ~en| slädes paljudes kohtades, mitmel pool; ~fald s3 1) suur hulk; 2) mitmekesisus; ~faldig 1) mitmekordne; 2) mitmekesine; ~laidiga vi mitmekordistama; ~ frestare mitmekülgne inimene; ~ gifte s6 mitmenaisepidamine; ~ hörning hulknurk; ~hövdad mitmepealine; ~kamp -en spoit. mitmevõistlus; ~ kunnig laialdaste teadmiste v. võimetega mång| [a vi kaubitsema; ~are, ~ erska

käsikaubitseja mång| millionär multimiljonär; ~ ordig paljusõnaline; jutukas; ~sidig 1) mitmekülgne; 2) mat. hulknurkne; ~ skiftande vahelduv, vaheldusrikas, mitmekesine; ~stavig mitmesilbiline; ~slämmig mitmehäälne; ~sysslare mitme ülesande v. asjaga tegelev inimene; ~t: j' ~ och mycket mitmes asjas; paljuski; ~talig arvukas; ~tusende paljutuhandeline; ~tydig mitmetähenduslik mångård s2 Kuu tara måna|årig mitmeaastane mån [klar kuuvalge; ~ landskap s7 kuu-maastik; ~ ljus 1. s7 kuuvalgus; 2. adj. kuuvalge månn |e, ~trp kas?; kas tõesti? mån I omlopp [-o-] -et Kuu orbiit; ~ raket s3 kuurakett månsing aj. 1) Väster gotlandi rändkaupmeeste salakeel; 2) Stokhclmi varaste ja hulkurite salakeel mån I sken s7 kuupaiste; ~ skära sl kuu-sirp

mård s2 zool. nugis; ~ skinn s7 nugise-nahk

mårtensafton [-o-] mardiõhtu mås s2 kajakas

måste måste måst pidama, sunnitud olema; vi ~ till staden me peame linna minema; om det ~ så vara kui see nii peab olema mått s7 mõõt, määr; hålla (lylla) ~et nõuetele vastama; elter tidens ~ vastavalt ajanõuetele; med ~ mõõdukalt; vidtaga ~ och steg vastavaid samme astuma måtta I sl 1) mõõdukus, parajus; hålla ~ mõõtu pidama; 2): i dubbel måtto kahekordselt; i så måtto sel määral; i yttre ~ väliselt måtta II vi sihtima; ~ till (pikkust) silma järgi hindama

mått I band s7 mõõdulint; ~ tagning [måttagning] mõõduvõtmine, mõõtmine

måtte impf. (v/, må) i): det ~ väl inte ha hänt henne något loodetavasti pole temaga midagi juhtunud; du ~ ha dåligt minne sul peab küll halb mälu olema; du ~ väl förstå! sa peaksid ometi aru saama!; ~ han komma! peaks ta tulema!; 2): jag ~ väl få göra vad jag vill ma peaksin ometi võima teha, mida tahan; det ~ väi du veta sina peaksid seda ometi teadma; han ~ ha gått och lagt sig ta on kindlasti juba magama läinud; — det vara hur det vill olgu sellega, kuidas on; han ~ inte tro att... ärgu ta arvaku, et...; ~ han leva! ta elagu!

mått I enhet mõõtühik; ~ full mõõdukas; ~fullhet mõõdukus; ~lig mõõdukas, paras; ~ lighet mõõdukus, parajus; ~ Iös mõõdutu måtto vt. måtta I 2) måttstock [-o-] s2 mõõt, mõõdupuu mähä s6, s7 kõnek. lollpea, tohman, tolgus

mäkl|a vi vahendama; ~ar| arvode s6 kurtaaž, vahendustasu; ~are 1) maakler; 2) vahendaja; ~ing vahendamine, vahendus mäkta I väga, õige; ~ rik päratu rikas mäkt|a II vi suutma, jaksama, jõudma; ~ig 1) võimas, vägev; 2) mõjukas, mõjuvõimas; 3) suuteline, võimeline; vara ~ flera språk mitut keelt valdama

mäld s3 jahvatatav v. jahvatatud vili mäll -en bot. hanemalts mängd s3 1) suur hulk; i stor ~ suurel hulgal; i små ~er väikesel hulgal; 2) rahvahulk, mass; höja sig över ~en massist kõrgemale tõusma människa [-Š-] sl inimene; jag är inte ~ att komma ihåg mul ei tule kuidagi meelde; jag år inte mer än ~ ma olen ka ainult inimene människo I ansikte s6 inimese nägu; ~apa sl inimahv; ~barn s7 inimlaps; ~ fattig inimtühi; ~ fientlig inimvaenulik; ~ hamn s2: ett odjur i ~ kiskja inimese kujul; ~ kärlek s2 inimarmastus; ~ massa sl rahvahulk, mass; ~ natur inimloomus; ~ offer [-o-] s7 inimohver; ~ skara sl rahvahulk, -jõuk; ~ skygg arg, uje; ~ släktet s6 inimsugu; ~vimmel s7 rahvamurd; ~ värde s6 inimväärikus; ~ätare inimsööja; ~öde s6 inimsaatusmänsklig

mänsklig inimlik; förklar ingen om de ~a rättigheterna inimõiguste deklaratsioon; göra allt som står i ~ makt tegema kõik, mis inimese võimuses; ~het 1) inimlikkus, inimsus; 2) inimkond

märg s3 üdi; säsi; det gick genom ~ och ben see käis lihast ja luust läbi; jag frös ända in i ~en mul oli üdini külm

märgel s9 geol. mergel märk|a v3 1) märkama, tähele panema; det märktes knappt see oli vaevalt märgatav; 2)

(ära) märkima; üles märkima; ~bar märgatav; tunduv; ~e s6 1) märk; jälg, jäljend; 2) tunnusmärk); 3): lägga ~ till ngn [ngt) kellelegi (millelegi) tähelepanu pöörama märkes| dag s2 tähtpäev; ~är s7 tähelepanuväärne aasta märk | lig märkimis- v. tähelepanuväärne; ~värdig kummaline, imelik; iseäralik; hämmastav; göra sig ~ ennast tähtsaks tegema; det var ~t! kui kummaline! mär|a sl aas, öös; (ukse)kramp, obadus märr s2 mära

märs s2 mer. marss; ~ segel s7 mer. marsspuri

mäss s2 sõj., mer. söögisaal, -ruum; mess mässa 1. sl 1) kirikl. missa; 2) mess, suur

laat; 2. vi kirikl. missat lugema mässing messing

mässings I instrument s7 puhkpill; ~mu-sjk s9 puhkpillimuusika; ~orkester [-o-] s2 puhkpilliorkester mässling s2 sg. leetrid mästar|e meister; maestro; ~ på fiol viiulivirtuoos; ~ i tennis tennise-meister; meister tennises; finna sin ~ i ngn kelleski endale väärilist vastast leidma; ~prov s7 meistritöö mäster I kock [-o-] s2 meisterkokk; ~lig meisterlik; ~ skap meisterlikkus; sport, meistrivõistlused; ~ stycke s6, ~ verk s7 vt. mästarprov mästra vi kritiseerima; norima mät inv.: ta(ga) i ~ (varandust) üles

kirjutama, aresti alla panema mät |a v3 mõõtma; ~ upp mõõtu võtma; välja mõõtma; ~are mõõtja; ~bänd s7 mõõdulint; ~bar mõõdetav; ~ ning mõõtmine mätress armuke

mätt: äta sig ~ kõhtu täis sööma; jag är ~ mu kõht on täis; ~ på ngt millestki küllastunud v. tüdinud; se sig ~ på ngt oma isu millestki täis vaatama; ~a 1) vi toitma, kõhtu täitma; 2) küllastama; ~het vt. ~ nad; ~ hetskänsla küllastustunne;

~nad s3 küllastumine; ~sam tugev, toitev

mö s5 van. neitsi; neiu; gammal ~

vanatüdruk möbel s3 mööbel; mööbliese möbl|emang s7, s4 mööbel, korterisisus-

tus; ~era möbleerima, sisustama möda sl vaev, pingutus; göra sig mycken ~ palju vaeva nägema; det lönar inte ~n see ei tasu vaeva; inte lämna någon ~ ospard mitte ühtegi vaeva põlgama moderne s6: på ~t ema poolt; ~släkt s3 emapoolne sugulus; emapoolsed sugulased

mödom s2 neitsilikkus; ~s| hinna sl

anat. neitsinahk mödosam vaevaline, raske; pingutav mödravårdscentral s3 naistenõuandla mög|el s7 hallitus; ~la vi hallitama;

~ lig hallitanud möjlig võimalik; det är inte ~ t annat teisiti pole võimalik; skulle det vara ~ t för dig att komma? kas sul oleks võimalik tulla?; göra det bästa ~a tegema kõik mis võimalik; på kortaste ~a tid nii lühikese ajaga kui võimalik; ~ast: i ~e mån kui vähegi võimalik; ~en vahest ehk, võib-olla; känner ni henne ~? võibolla tunnete teda? ~göra võimalikuks tegema, võimaldama; ~ het võimalus; võimalikkus möjligtvis vt. möjligen mö|ja -an murd. muda, pori; virvarr;

rahvasumm mönja I. sl keem. mennik; 2. vi menni-

kuga värvima mönster s7 muster; mudel; ~ bruk s7 vt. ~ jordbruk; — gill eeskujulik; ~ jordbruk s7 näidismajand, -farm mönstr|a vi 1) mustriga kaunistama; 2) (hindavalt) vaatlema v. silmitsema; 3) sõjaväkke võtma; 4) mer. munsterdama; ~ av maha munsterdama; ~ing 1) hindav ülevaatamine; 2) sõjaväeteenistusse võtmine mör pehme, õrn; känna sig ~ i hela kroppen terves kehas valu tundma; hon är ~ i munnen ta on libeda keelega; ~ bulta vi vaeseomaks peksma mörda vi mõrvama, tapma; ~nde hävitav, tappev; ~ kritik hävitav kriitika; ~ tråkig surmavalt igav; ~re mõrtsukas, mõrvar; ~r| hand: falla för ~ mõrtsuka v. mõrvari käe läbi langema

mörderska naismõrtsukas, -mõrvar mörk pime; hämar; tume; pilti, sünge; — blå tumesinine; ~er s7 pimedus; när mörkret faller kui pimedaks läheb;

vid mörkrets inbrott pimeda tulekul; mörkrets gärningar tumedad teod; ~hyad tõmmunahaline; ~ lägga 1) pimendama; 2) pilti, saladuses hoidma; ~na vi pimenema; ~rum s7 iot. pimik; ~rädd pimedusekartlik; ~cgd adj. p. tumedasilmaline mört s2 zool. särg; pigg som en ~

kõnek. terve nagu purikas moss pl. vt. mus

moss |a sl müts; ta av sig ~n mütsi peast võtma; ~ skärm (mösskärm) s2 mütsisirm, -nokk

möt |a v3 kohtama, vastu tulema; jag skall ~ dig på stationen ma tulen sulle jaama vastu; ~ upp kogunema, kokku tulema; ~as v3 dep. kohtuma, kokku sattuma; ~e s6 1) kohtamine; kohtumine; stämma ~ med ngn kellegagi kohtamist määrama; gå (komma) till ~s vastu tulema; 2) koosolek; kokkutulek; miiting; ~ på högsta nivå tippkohtumine mötes I beslut s7 koosolekul vastuvõetud otsus; ~ deitagare koosolekust osavõtja; ~tid s3 kokkutuleku v. koosoleku aeg; ~tåg vastutulev rong

N

N, n -et -; dei. pl. -en N, n (kirjatäht) nabb, ~ e s2 ots, nupp; murd. maanina, neem

nabo s5, s2 naaber; ~ sämja sl vt.

grannsämja nacka vi pead maha raiuma nack|ben s7 kuklaluu; ~bena sl kuklani ulatuv juukselahk nack|del s2 kahju; viga; puudus; fördelar och ~ar plussid ja miinused; det är till ~ för framåtskridandet see on takistuseks progressile nack|e s2 kukal, kuklatagune, turi; bryta ~ n av sig endal kaela murdma; klia sig i ~n kukalt kratsima; med mössan på ~n müts kuklas; styv i ~n vt. ~styv; ~hår s7 kuklakar-vad; ~skinn s7: ta ngn i ~et kellelgi natist kinni võtma; ~ spege! s2 käsipeegel; ~styv pilti, uhke, upsakas; kangekaelne nafs s7 1) napsatus; 2): i ett ~ viuhti, ühe ropsuga; ~a vi napsama, kahmama; ~ åt sig endale kahmama nafta sl nafta; ~|jn s4, s3 naftaliin nagel I s2 küüs; bita på naglarna küüsi närima; han är en ~ i ögat på mig ta on mulle pinnuks silmas nagel II s2 nael

nagga vi 1) sälkima, sälgustama; täkestama, pügaldama; 2) läbi pistma v. torkama; augustama; 3) närima, jära-ma, näkkima; 4) tõrelema, nääguta-ma; —nde: ~ god ülihea nagla vi naelutama; ~ vid külge naelutama

naiv naiivne, kohtlane, lihtsameelne; ~itet naiivsus, kohtlus, lihtsameelsus

najad s3 najaad, veenümf naken alasti, paljas; nakna fakta alasti faktid; —fröig bot. paljasseemneline;

~het alastiolek, katmatus; ~ målen kunst, aktimaal nalkas vf dep. lähenema nalle s2 nalj. mesikäpp; lastek. (karu)-mõmm

namn s7 nimi; hur var ~et? mis su nimi on?; fingerat ~ varjunimi; ett stort ~ inom sitt fack tuntud nimi omal alal; skapa sig ett ~ endale nime tegema; till ~et nime poolest; nämna ngn vid ~ et kedagi nimepidi nimetama; ~ anrop s7 nimepidi väljakutsumine; ~ byte s6 nime muutmine; ~ chiffer s9, s3 nimetäht, initsiaal; ~e s2 nimekaim; ~ till mig minu nimekaim; ~ge, ~giva nime panema; nimetama; han namngav Hera personer ta nimetas mitut isikut; en icke namngiven person teadmata isik; ~ kunnig kuulus; ~lös nimetu; ~register s7 nimede register namns I dag s2 nimepäev namn I teckning allkiri napalmbomb s3 napalmpomm napp I s2 lutt

napp II s7 näkkamine, õngehakkamine; ~a vi näkkama, õnge hakkama; — åt sig endale haarama; —a| tag s7 kähmlus, rüselus; ta ett ~ med ngn kellegagi jõudu v. rammu katsuma

napp| flaska sl lutipudel narcjss s3 bot. nartsiss nare s2 kõle v. vinge tuul narig kare, pakatanud (naha kohta) narkoman s3 narkomaan; ~j s3 narkomaania narkos [-o:s] s3 narkoos narkotika [-o:] pl. narkootikum; ~ missbruk s7 narkootikumide kuritarvitamine mörkhyad

narkotikamissbruk

vid mörkrets inbrott pimeda tulekul; mörkrets gärningar tumedad teod; ~hyad tõmmunahaline; ~ lägga 1) pimendama; 2) pilti, saladuses hoidma; ~na vi pimenema; ~rum s7 iot. pimik; ~rädd pimedusekartlik; ~cgd adj.

p. tumedasilmaline mört s2 zool. särg; pigg som en ~

kõnek. terve nagu purikas moss pl. vt. mus

moss |a sl müts; ta av sig ~n mütsi peast võtma; ~ skärm (mösskärm) s2 mütsisirm, -nokk

möt |a v3 kohtama, vastu tulema; jag skall ~ dig på stationen ma tulen sulle jaama vastu; ~ upp kogunema, kokku tulema; ~as v3 dep. kohtuma, kokku sattuma; ~e s6 1) kohtamine; kohtumine; stämma ~ med ngn kellegagi kohtamist määrama; gå (komma) till ~s vastu tulema; 2) koosolek; kokkutulek; miiting; ~ på högsta nivå tippkohtumine mötes I beslut s7 koosolekul vastuvõetud otsus; ~ deitagare koosolekust osavõtja; ~tid s3 kokkutuleku v. koosoleku aeg; ~tåg vastutulev rong

N

N, n -et -; dei. pl. -en N, n (kirjatäht) nabb, ~ e s2 ots, nupp; murd. maanina, neem

nabo s5, s2 naaber; ~ sämja sl vt.

grannsämja nacka vi pead maha raiuma nack|ben s7 kuklaluu; ~bena sl kuklani ulatuv juukselahk nack|del s2 kahju; viga; puudus; fördelar och ~ar plussid ja miinused; det är till ~ för framåtskridandet see on takistuseks progressile nack|e s2 kukal, kuklatagune, turi; bryta ~ n av sig endal kaela murdma; klia sig i ~n kukalt kratsima; med mössan på ~n müts kuklas; styv i ~n vt. ~styv; ~hår s7 kuklakar-vad; ~skinn s7: ta ngn i ~et kellelgi natist kinni võtma; ~ spege! s2 käsipeegel; ~styv pilti, uhke, upsakas; kangekaelne nafs s7 1) napsatus; 2): i ett ~ viuhti, ühe ropsuga; ~a vi napsama, kahmama; ~ åt sig endale kahmama nafta sl nafta; ~|jn s4, s3 naftaliin nagel I s2 küüs; bita på naglarna küüsi närima; han är en ~ i ögat på mig ta on mulle pinnuks silmas nagel II s2 nael

nagga vi 1) sälkima, sälgustama; täkestama, pügaldama; 2) läbi pistma v. torkama; augustama; 3) närima, jära-ma, näkkima; 4) tõrelema, näägutа-ma; —nde: ~ god ülihea nagla vi naelutama; ~ vid külge naelutama

naiv naiivne, kohtlane, lihtsameelne; ~itet naiivsus, kohtlus, lihtsameelsus

najad s3 najaad, veenümf naken alasti, paljas; nakna fakta alasti faktid; —fröig bot. paljasseemneline;

~het alastiolek, katmatus; ~ målen kunst, aktimaal nalkas vf dep. lähenema nalle s2 nalj. mesikäpp; lastek. (karu)-mõmm

namn s7 nimi; hur var ~et? mis su nimi on?; fingerat ~ varjunimi; ett stort ~ inom sitt fack tuntud nimi omal alal; skapa sig ett ~ endale nime tegema; till ~et nime poolest; nämna ngn vid ~ et kedagi nimepidi nimetama; ~ anrop s7 nimepidi väljakutsumine; ~ byte s6 nime muutmine; ~ chiffer s9, s3 nimetäht, initsiaal; ~e s2 nimekaim; ~ till mig minu nimekaim; ~ge, ~giva nime panema; nimetama; han namngav Hera personer ta nimetas mitut isikut; en icke namngiven person teadmata isik; ~ kunnig kuulus; ~lös nimetu; ~register s7 nimede register namns I dag s2 nimepäev namn I teckning allkiri napalmbomb s3 napalmpomm napp I s2 lutt

napp II s7 näkkamine, õngehakkamine; ~a vi näkkama, õnge hakkama; — åt sig endale haarama; —a| tag s7 kähmlus, rüselus; ta ett ~ med ngn kellegagi jõudu v. rammu katsuma

napp| flaska sl lutipudel narcjss s3 bot. nartsiss nare s2 kõle v. vinge tuul narig kare, pakatanud (naha kohta) narkoman s3 narkomaan; ~j s3 narkomaania narkos [-o:s] s3 narkoos narkotika [-o:] pl. narkootikum; ~ missbruk s7 narkootikumide kuritarvitaminenarr

narr s2 tola, narr; göra ~ av ngn kedagi lolliks tegema; kedagi narrima; ~a vi 1) tüssama, petma; 2) meelitama, ahvatlema; ~ ngn att skratta kedagi naerma panema; ~aktig sõge; narr; naeruväärne, kentsakas; ~as vi dep. valetama, luiskama; — | s6: på ~ naljaks, naljaviluks; ~kåpa sl narrirüü; sätta — på ngn kellelegi narrimütsi pähe panema; ~spel s7 narritemp

narv s2 (karusnaha) kare pool, karva-pool

nasal 1. adj. nasaalne; 1. s3 lgv. nasaal,

ninahäälik nasare kõnek. kande- v. rändkaupmees nässe s2 kõnek. põssa, notsu; põrsas nasus s2 lam. nosu, nina nation [-tšu:n] 1) rahvus; Förenta ~ erna Ühinenud Rahvaste Organisatsioon; Nationernas förbund Rahvasteliit; 2) maakondlik üliõpilasorganisatsioon

national [-tšu-] rahvuslik; ~ dag s2 rahvuspüha; ~ dans s3 rahvatants; ~ dräkt s3 rahvariided; ~ ekonom majandusteadlane; ~ekonomi s3 majandusteadus; poliitiline ökonoomia; -~ försammling rahvuskogu; ~ hjälte s2 rahvuskangelane; ~ isera natsiona-liseerima; ~jsm natsionalism, rahvuslus; ~itet s3 1) rahvus; 2) kodakondsus; ~itets|princjp|en) s3 rahvusliku enesemääramise printsiip; ~ karaktär s3 rahvuslikud iseloomujooned; ~ känsla sl rahvustunne; ~ museum s4 rahvusmuuseum; ~park s3 rahvuspark; ~stat s3 rahvusriik; ~säng s3 (rahvus]hümn nationell [-tšu-] rahvuslik nativitet nativiteet, sündimus; — s | ökning sündimuse kasv nalrium s8 naatrium natron s7 keem. naatriumoksiid natt -en nätter öö; god ~l head ööd!; hela ~en öö läbi; ~en till lördagen reede öösel, ööl vastu laupäeva; i ~ täna öösel; stanna över ~en öömajale v. ööseks jääma; ~a vi vt. övernatta; ~ as impers. dep.: det ~ öö tuleb; ~ arbete s6 öötöö; ~ blind kanapime; ~ dräkt s3 ööriided; ~duksbord s7 öölaud; ~e|tid s3 ööaeg; ~ frost s3 öökülm; ~gäst s3 öömajaline; ~ härbärge s6 öömaja; ~iné s3 öökabaree; öine etendus; ~ klubb s2 ööklubi; ~ kärl s7 ööpott; ~ linne s6 (naiste) öösärk; ~ rö s9 öörahu; ~ skift s7 öine vahetus; ~ skjorta sl (meeste) öösärk; ~ stån-

den adj. p. üle öö seisnud (joogi kohta); ~sudd s7, ~svir s7, ~söl s7 kõnek. öine pummelung; ~ trafik (nattrafik) s3 öine liiklus; ~tåg (nattåg) s7 öine rong; ~vak s7 öine ülalolek; ~vakt s3 öövaht; ~värd s3 armulaud; ~vardsgäst s3 armulaua-line; ~viol s3 bot. kahelehine käokeel

natur 1) loodus; ~ en tar ut sin rätt loodus astub oma õigustesse; 2) natuur, loomus; av ~en loomult; det ligger i sakens ~ see on täiesti loomulik natura sl: betalning i ~ tasumine natuuras; ~ förmån s3, ~ lön s3 naturaaltasu

natura| [hushållning naturaalmajapida-mine; ~ier pl. naturaalid, loodus-kehad; ~ isera naturaliseerima, kodakondsusse vastu võtma natur I barn s7 looduslaps; ~ begåvning loomulik änne; ~ behov s7 loomulikud vajadused; förrätta sina ~ oma loomulikke vajadusi rahuldama; ~ dyrkan utr. loodusekummardamine; ~ell 1. s3 loomus, meelelaad; 2. adj. naturaalne; ~fenomen s7 loodusnähtus; ~folk s7 loodusrahvas; ~forskare looduseuurija; ~färg s3 looduslik värv; ~företeelse vt. ~fenomen; ~ historia -en looduslugu; ~ kraft s3 loodusjõud; ~ kunnighet, ~ kunskap loodusteadus; ~lag s2 loodusseadus naturlig loomulik; i ~ storlek elusuuruses; ~het loomulikkus; ~t| vis loomulikult, endastmõistetavalt natur ||ära sl loodusõpetus; ~ nödvändighet looduslik paratamatus; ~produkt s3 loodussaadus; ~ reservat s7 looduskaitseala; ~ rikedom s2 loo-dusrikkus; ~scenerj looduspilt; ~ skildring looduskirjeldus; ~ skydd s7 looduskaitse; ~ skyddsområde s6 vt. ~ reservat; ~ skön looduslikult kaunis; ~tillgång s2 vt. ~ rikedom; ~ trogen loomutruu; ~vetare loodusteadlane; ~ vetenskap s3 loodusteadus; ~ vidrig loomuvastane; ~vän s3 loodusesõber; ~ väsen -det -den üleloomulik olend (näit. haldjas, troll jms.); ~ älskare loodusearmastaja

nautisk mer. nautiline, mere-, meren-

duslik; ~ mil meremiil nav s7, s2 (ratta)rumm navel s2 naba; ~slräng s2 nabanöör navigation mer. navigatsioon, meresõit, laevandus

naz|jsm [-sism] natsism; ~ist s3 nats nebulösa sl astr. udukogu

necessär s3 nessessäär, tualetikarp ned adv. alla (poole); ~ för berget mäest alla; uppifrån och ~ ülalt alla; längst ~ på sidan lehekülje kõige alumises osas nedan 1. s7: månen är i ~ kuu kahaneb; 2. adv. all; ~för allpool, allapoole; ~ nämnda allpool mainitud; ~ stående alljärgnev ned | blodad adj. p. verine, verega koos v. määritud; ~ bringa alandama; ~ bruten pilti, murtud, masendatud; ~ bryta purustama; lammutama; ~ bädda vi voodisse

panema; ~ böjd mahapainutatud; ~ dragen allalastud (kardina jms. kohta) nederbörd s3 sademed nederlag I s7 lüüasaamine; lida ~ lüüa saama

nederlag II s7 (kauba)ladu

neder| ländare hollandlane; ~ ländska

1) -n hollandi keel; 2) sl hollandlanna

nederst adv. all; allra ~ kõige all; ~ till höger paremalt alumine; ~a adj. superi, kõige alumine; madalaim; ~ våningen kõige alumine korrus ned |fail s7: radioaktivt ~ radioaktiivne sadestumine; ~ fläckad määritud; ~ frysa v2 külmutama; ~färd s3 allasõit; ~för prep., adv. alla; ~ trappan trepist alla; ~ gjord materdatud, mahatehtud (kriitikas jms.)-, ~gång s3 allaminek; langus; solens ~ päikeseloojang; ~hala vi langetama, alla laskma (lippu jms.)] ~hukad kükakil; ~ hängande ripnev; ~ifrån prep., adv. alt; ~isad jäätunud; ~ kippad viltutallatud; ~ komma 1) alla tulema; 2) (lapsega) maha saama; ~ kylning külmutamine; ~köra v2 alla sõitma v. ajama; ~ kämpa vi alla v. maha suruma; ~ lagd 1) investeeritud, mahutatud;

2) lõpetatud (tegevuse kohta)] seismapandud (tehase jms. kohta)] — låta: — sig vaevuma (midagi tegema)-, heatahtlikkust osutama; ~ låtande armuline; leebe, alandlik; ~ lägga v2 (vrd. lägga ned) 1): ~ vapnen relvi maha panema; ~ protest protesti esitama; 2) katkestama; lõpetama; ~ arbetet tööd katkestama, streikima hakkama; 3): ~ pengar i ett företag raha mingisse ettevõttesse paigutama; 4) tapma, surmama; ~meja vi maha niitma; ~ montera lahti monteerima; ~mörk kottpime; ~om vt. ~ anför; ~ pressa vi alla suruma; ~ prutning tingimine, allakauplemine; ~re adj.

komp. madalam, alumine; i ~ våningen alumisel korrusel nedrig alatu, nurjatu ned I rustning desarmeerimine; ~rökt tahmunud, nõetunud; ~ rösta v 3 maha hääletama; ~ sablad maharaiutud; pilti, mahatehtud; ~ salta vi sisse soolama; ~satt 1) vähenenud; ~ arbetsförmåga vähenenud töövõime; 2) alandatud; till ~ pris alandatud hinnaga; få ~a betyg halvemaid hindeid saama; ~ skälla v2 läbi sõimama; ~ skära kärpima; ~slag s7 1) maandumine; allatulek; 2) hoop, löök; ~ slagen rusutud, nukker; ~ slående rusuv, masendav; ~ smutsad määritud, rüvetatud; ~ snöad lummetuisa-nud; ~ stigning 1) allatulek; laskumine; 2) maandumine; ~siröms alla-v. pärivoolu; ~siämd kurb, rusutud; ~ summera kokkuvõtet tegema; ~ sutten ära- v. katkiistutud; ~ svärta vi mustama; ~ sänka v3 1) alla laskma; alandama; 2) põhja laskma; ~ sälta 1) maha panema; 2) vähendama; 3) alavääristama; ~ sättande halvustav; alandav; ~ tagning mahavõtmine; tehn. lahtimonteerimine; ~till all; ~ tryckt rõhutud, mahasurutud; ~ tyngd mahapainutatud; pilti, masendatud; ~tysta vi 1) vaikima panema, vaigistama; 2) surnuks vaikima; ~vikt [-i:-] maha- v. alla-pööratud (krae jms. kohta)-, ~värdera 1) (hinda jms.) alandama; 2) alahindama

nedåt prep., adv. alla(poole); ~gång s3 1) allaminek, -tulek; 2) allakäik; ~vänd allapoole pööratud ned I ärva v2 pärima, pärandusena saama; ~ärvd päritud; ~över prep., adv. vt. nedåt neg impf. vt. niga

neg |ation negatsioon, eitus; ~atjv 1.

s7 negatiiv; 2. adj. negatiivne, eitav neger s3 neeger; ~barn s7 neegrilaps: ~ kvarter s7 neegrikvartal; ~ stam s2 neegrisuguharu negera eitama

neglig|é [-iše:] s3 negližee, hommiku-riietus; ~era hooletusse v. tähelepanuta jätma negociera läbirääkimisi pidama, kaupa

sobitama negress neegritar

nej 1. inter j. ei!; ~, visst inte! ei, kindlasti mitte!; ~, så roligt! oi, kui vahval; 2. s7 ei; svara ~ till ngn kellelegi ei v. ära ütlema nejd s3 ümbruskond; maakoht nejlika sl bot. nelknejonöga

nejon|öga zool. silm, sutt nejröst s3 vastuhääl

neka vi 1) eitama: saigama; jag ~r inte till att... ma ei salga, et..~ till en anklagelse jur. end mitte süüdi tunnistama; 2) keelduma, ära ütlema; 3): ~ sig endale keelama; ~nde 1. adj. eitav; 2, adv. eitavalt; 3. s6 keeldumine; eitamine nekrolog [-o:g] nekroloog nekros [-o:s] med. nekroos, kärbus nektar s9 nektar; aiand, mesineste neojlogj s3 keeleuuendus; ~ iogjsm

neologism, uudissõna, -keelend neon [-o:n] s7 neoon; ~ljus s7 neoon-valgus; — skylt s2 neoonreklaam, -silt nepotjsm nepotism, onupojapoliitika ner vt. ned; ~ei) all; längst ~ kõige all; priset är ~ i två kronor hinda on alandatud kahele kroonile; 2): bygget ligger ~ ehitus on pooleli jäetud; han är alldeles ~ piltl. ta on omadega täiesti läbi neri | um -en -er bot. oleander nerts s2 zool. naarits; nerts; ~päis s2

naaritsanahkne kasukas nerv s3 1) närv,, erk; 2) bot. rood; ~bana sl anat. närvisüsteem; füsiol. närvitalitlus; ~eeli s3 närvirakk; ~ centrum s8 närvisõlm, ganglion; ~ feber s2 med. soetõbi, tüüfus; ~ ig bot. roodne; ~klen vt. ~sjuk; ~ knippe s6 anat. närvipõimik; piltl. närvipundar; ~ knut s2 vt. ~ centrum; ~krig s7 närvisõda; ~ lugnande närverahustav; ~ läkare närviarst

nerv|ositet närvilisus; ~press s2 närvipinge; ~ påfrestande närvesööv; ~ refning närvierutus; ~ sammanbrott -et med, närvivapustus, -šokk; ~sjuk närvihaige; ~ sjukdom s2 närvihaigus, neuroos; ~ slitande närvesööv; ~ spänning närvipinge; ~ stillande vt. ~ lugnande; ~svag nõrkade närvidega, närviline; ~ system s7 närvisüsteem; ~tråd s2 anat. närvikiud; ~verk med. närvivalu, neuralgia; ~ös närviline nes |a sl teotus, häbi(stus); alandus; ~lig teotav; häbistav; häbiväärne; alatu, nurjatu netto 1. adv. neto; 2. s6 kasum, profiit; ~ avkastning, ~ behållning puhaskasum; ~pris s7 netohind; ~vikt s3 neto- v. puhaskaal; ~ vinst s3 puhastulu

neutral neutraalne erapooletu; lgv. kesksoost; ~itet neutraliteet, erapooletus

neutron [-tro:n] s3 lüüs. neutron;

~ bomb s3 neutronpomm neutrum s4 lgv. neutrum, kesksugu nevö s3 venna- v. õepoeg ni p/on. teie, te; kära ~ mu armsad nia 1. vi teietama; 2. sl (number) üheksa

nick s2 1) noogutus; 2. sport, pealöök; ~a vi 1) noogutama; 2) sport, (palli) peaga lööma nick|ejdocka sl nookuva peaga nukk:

piltl. orjalik järelekiitja, marionett nickel s9, s7 nikkel; inte ett ~ fam. mitte krossigi; ~ gruva sl niklikae-vandus, ~stål s7 tehn. nikkelteras nid |ing lurjus, kaabakas, kurjategija; ~ings|däd s7 alatu v. nurjatu tegu, kuritegu; ~sk ihne, kitsi; ~ skrift s3 laimukiri

niece [nie;ss] s5 venna- v. õetütar nig I a neg nigit (k)niksu tegema; ~ ning (k)niks

nihil I jsm nihilism; ~ ist nihilist nikotjn -et (-en) nikotiin; ~ förgiftning

nikotiinimürgistus; ~halt nikotiini-sisaldus; ~ missbruk s7 liigne suitsetamine

nio num. üheksa; ~faldig üheksa -kordne; ~n|dejdel üheksandik; ~ svansad: den ~e katten aj. üheksa sabaga kass (teat. piinariist); ~tiden: vid ~ kella üheksa paiku; ~tåget kella üheksane rong nipa sl järsk liivane jõekallas nippe| s2 tehn. nippel nipper pl. nipsasjakesed, ehteasjad; ~ skrin s7 ehtelaegas; ~tippa sl kõnek. nipsakas tüdruk nisch s3 niš, orv nit I s7 ind, õhin, agarus nit II s2, s3 tühi loos, mittevõitnud pilet nit III s2 tehn. neet; ~a vi neetima;

~ huvud s7 tehn. needipea nitisk agar, innukas nitrat s7, s4 keem. nitraat nittio num. üheksakümmend; ~nde üheksakümnes; ~n(de)del s2 üheksa-kümnendik; ~tal: på ~et üheksakümnendatel aastatel nitton num. üheksateist; ~de üheksateistkümnes; ~ hundratalet kahekümnes sajand; på ~ kahekümnendal sajandil

nivellera nivelleerima; loodima; tasan-dama

nivå s3 nivoo, tase; i ~n med ngt millegagi ühel tasapinnal; ~karta sl samakõrgusjoontega kaart nix inter j. kõnek. ei!

njugg kitsi, ihne, ihnus; ~het kitsidus, ihnsusnjure

njur|e s2 neer; -~formig neerukuju-line; ~ sjukdom s2 neeruhaigus; ~ sten s2 med. neerukivi njut I a njöt njutit nautima; ~bar nauditav; maitsev; -~ning nauding njutnings |fuli nauditav; ~lysien nau-dinguhimuline; ~ medel pl. nautimis-ained (vein, tubakas jms.)] ergutus-ained; ~ människa sl elunautija; — rik vt. ~full njöt impf. vt. njuta

nobba 1. sl vulg. molu, lõust; 2. vi

vulg. ära ütlema; eitama nobel [-o:-] noobel, üllas, suursugune nobelpris [nobell-] s7 Nobeli preemia;

-~ tagare Nobeli preemia laureaat nobless [-o-] nobless, üllus, suursugusus; kõnek. koorekiht, aristokraatia nock [-o-] s2 1) mer raaots; 2) ehit.

katusehari; 3) tehn. nukk nod s3 astr., lüüs., bot. sõlm nog 1) küllalt; jag har lått ~ mulle aitab; det är ~ sellest piisab; mer än ~ rohkem kui küllalt; hälften kunde ha varit ~ poolestki oleks piisanud; jag var dum ~ att... ma olin küllalt rumal, et. ..; underligt ~ imelik küll; inte ~ med att han glömmer, men ... oleks, et ta ainult unustaks, aga ...; 2) küllap, kindlasti, muidugi; du förstår mig ~ sa muidugi mõistad mind; du har ~ träffat honom sa oled teda kindlasti kohanud; ~ vet ni att... te muidugi teate, et...; det är ~ sant, men ... see on muidugi tõsi, aga ...; 3) küllaltki; bra ~ küllaltki hea nog |a 1. adv. täpselt; hoolikalt, tähelepanelikult; akta dig ~ för att... ole hästi ettevaatlik, et...; lägg ~ märke till! pane hoolega tähele!; 2. adj. täpne; hoolikas; vara ~ med ngt milleski piinlikult täpne olema; det år inte så ~ med det! see ei ole nii tähtis!; ~ grann hoolikas; täpne; -~grannhet hoolikus; täpsus; -~ räknad täpne; nikitsev; pedantne; ~samt ülimalt; det är ~ känt att... on vägagi hästi teada, et... nojs [-oi-] s7 vt. skämt, flört; ~a vi vt.

skämta, flörta noll [-o-] null; av ~ och intet värde täiesti väärtusetu; kamma ~ fam. mitte midagi saama; ~a sl null (ka pilti.); ~gradig nullkraadine; ~ korrektur s7 trük. nullkorrektuur, trükikoja korrektuur; ~punkt s3 nullpunkt; stå på ~en nullseisus olema; ~ ställning nullseis; ~tid -en: på ~ otsekohe, silmapilk nomad s3 nomaad; ~folk s7 rändrahvas

nomen [-o:-, -u:-] s7 pl. ka nomina lgv.

noomen, käändsõna nomenklatur oskussõnastik nominal| form s3 lgv. nominaalkuju;

~lön s3 maj. nominaalpalk nomin|ativ s3 lgv. nominatiiv, nimetav (kääne); ~ell nominaalne, nimeline, nimi-; ~t värde nominaal- v. nimiväärtus; ~era nomineerima, nimetama, määrama nonagressions | pakt s3 mittekallale-tungipakt

nonchal|ans [nor]šalaris] s3 hooletus, minnalaskmine, ükskõiksus; ~ant hooletu, ükskõikne; ~era hooletusse jätma, (millestki) mitte hoolima nonkombattant [nonko-] mittesõdiv nonsens [-o-] neutr. nonsenss, mõttetus, lollus

nopp|a [-o-] 1. sl nope; 2. vi noppima;

~ ig topiline (riide jms. kohta) nord [-u:-] 1. s2 põhi (ilmakaar); Norden Põhjamaad, Põhjala; 2. adv. põhja pool[e)

nordan f-u:-] 1. utr. vt. ~vind; 2. adv.

vt. norr 2.; ~vind s2 põhjatuul nord|bo [-u:-] s5 põhjamaalane; ~isk põhjamaine; de ~a länderna Põhjamaad; ~a språk skandinaavia keeled; ~ kust s3 põhjarannik; ~ lig põhjapoolne, põhja-; ~man aj. normann; ~ mannatåg pl. normannide sõjaretked; ~ost [-ust] 1. -en kirre, põhjaida; kirdetuul; 2. adv. kirde pool[e); ~ostlig kirde-, kirdepoolne; ~poi -en põhjapoolus, -naba; ~väst 1. -en loodetuul; loe, põhjalääs; 2. adv. loode pool[e); ~västlig, ~ västra loode-, loodepoolne; ~ östlig, ~ östra vt. ~ ostlig norm [-o-] s3 norm, määr; eeskuju;

gälla som ~ normiks olema normal [-o-] 1. adj. normaalne; normikohane; tavaline; under ~a förhållanden normaalsetes tingimustes; 2. s3 norm; mudel; ~isera normalisee-rima; ~ljus s7 füüs. normaalküünal; ~ mått s7 normaalmõõde; ~ skole | -kompetens s3 (tütarlaste) keskhariduse diplom; ~spärig laiarööpmeline; ~tid -en sport, normaalaeg; ~ton s3 füüs., muus. normaaltoon nor månd [nor-] normandlane; ~isk

adj. normandia norm |era [nor-] norm(eer)ima, normiks seadma; ~ givande normeeriv; mõõduandev

norna [-u:-] sl müt. norn, (skandinaavia) saatuse jumalanna norr [-o-] 1. neutr. põhi; põhjakaar; rätt i ~ päris põhjas; 2. adv. põhjanorra

pool(e); ~a adj. põhjapoolne, põhja-; ~ gående põhja poole minev (rongi jms. kohta]- — iJran põhja poolt, põhjast; ~ ländsk adj. põhja-rootsi; ~ länning põhja-rootslane; ~man norralane; ~sken -et virmalised, põhjavalgus; ~ui ~ över põhja suunas, põhja poole; põhjas, põhja pool nors [-o-] s2 zool. tint, tindikala norsk [-o-] adj. norra; ~a 1) sl norra-

lanna; 2) -n norra keel nos s2 nina; koon; kõnek. molu; få på ~en nina peale saama; ~a vi 1) nuusutama; 2) nuuskima, nuhkima; ~ reda på ngt midagi välja nuuskima; ~grimma sl suukorv; ~hör-ning ninasarvik; ~ig ninakas, nipsakas; häbematu; ~ring s2 ninarõngas

not I s2 kal. noot; dra ~ noota vedama not II s3 1) märkus, märge; 2) pöl., muus. noot; spela efter ~er noodist mängima; ge ngn stryk efter ~ er kedagi nagu kord ja kohus läbi kolkima; han år med på ~ema ta on asjadega kursis nota sl 1) arve; 2) loetelu not|abe! lugupeetud; silmapaistev; ~ abilifet lugupeetud v. silmapaistev isik

notari |e s5, ~us publicus inv. pl. nota-

rii publici [-si] notar not I blad s7 noodileht; ~era üles tähendama; noteerima; (hinda) kindlaks määrama; ~ering ülestähendamine; noteering

nötes| bok [nu:tes-] märkmik, taskuraa-mat

not I häfte s6 noodivihik, -raamat; ~ifikation notifikatsioon; ~|s s3 1) notiits, märge; ta ~ om ngt midagi teatavaks võtma; millelegi tähelepanu pöörama; 2) (ajalehe) sõnumik; ~ jsbyrå s3 teadetebüroo, -agentuur; ~|s| jägare fam. uudistekütt (ajakirjaniku kohta); ~linje s5 ncodijoon; ~orisk no-toorne, üldtuntud; ~siäil s7 noodi-pult; ~ tecken s7 noot, noodimärk notvarp s7 nooda vedu; loomus, nooda-täis

nougaf [nu-] s3 mandlikompvek novell s3 novell; ~istjk s3 novellikir-

jandus; ~ samling novellikogu november inv. november, novembri- v.

talvekuu novis s3 noviits; algaja nu 1. adv. nüüd, praegu; från och med — käesolevast hetkest; vad ~ då? mis nüüd?, mis viga?; vad var det han hette ~? mis ta nimi nüüd oligi?; ~ för tiden nüüdsel ajal; praegu; 2. s7

praegune aeg, käesolev moment; i detta ~ praegusel hetkel; i ett ~ ühe ropsuga nubb s2 (papi)nael; tihvt; ~a vi naelutama; ~ fast kinni naelutama nubbe s2 kõnek. naps, pits nucka sl kõnek. vanatüdruk; en skaplig

~ kõnek. ilus tots nuförtiden nüüdsel ajal; praegu nukiein s7, s4 keem. nukleiin nukleär adj. nukleaarne; tuuma-; ~a

vapen tuumarelvad nu[läge s6 praegune olukord; ~mer(a)

praegu, nüüd, nüüdsel ajal numerisk numeeriline, arvuline; ~ t

överlägsen arvulises ülekaalus numerus inv. lgv. arv numerär 1. s3 arv, hulk; 2. adj. vt. numerisk

numis|mat|k s3 numismaatika; ~ mati-

ker numismaatik nummer s7 number; ~ byrå s3 (telefonivõrgu) teadetebüroo; ~ följd s3 numbriline järjestus; ~lapp s2 numbrisedel; ~plät s2 numbrimärk (autol jms.); ~ skiva sl (telefoni) numbriketas numrera numereerima, nummerdama;

~de platser nummerdatud kohad nuna sl kõnek. nägu, lõust nunna sl nunn; bli ~ nunnaks hakkama

nuntie [nuntsie] s5 nuntsius (paavsti

saadik) nupit sup. vt. nypa

nusvenska -n tänapäeva rootsi keel nutid -en nüüdisaeg, tänapäev; ~ a

nüüdisaegne, tänapäevane nutidsmänniska sl tänapäeva inimene nutria [nü;-] sl zool. nutria nu I varande praegune, nüüdne, käesolev; j' — låge praeguses olukorras; ~ värde s6 praegune väärtus ny 1. adj. uus, vastne; ~tt stycke üus peatükk v. lõik; gott ~tt år! head uut aastat!; i ~ och nedan alati; vad ~ tt? mis uudist?; 2. s6, s7 noorkuu

ny| anlagd vastasutatud; äsjaehitatud;

~ anländ äsjasaabunud nyans [-ans, -ar]s] s3 nüanss, varjund;

~ era nüansseerima, varjundama ny {anskaffning sisseseade uuendamine v. moderniseerimine; ~ansiäüd s3 uus töötaja; ~ bakad värskelt küpsetatud, värske; ~biidad vastmoodus-tatud; ~ bliven vastne, uus; hon är ~ mor ta on äsja emaks saanud; ~ byggare uusasunik; ~ bygge s6 uusehitus; ~börjare algaja; ^bör-jarkurs s3 kursus algajatelenyck

nyck s2 tuju, kapriis

nyckel s2 võti; kood; siffer; ~n till framgång edu pant; ~ax s7 võtme-keel; ~ben s7 anat. rangluu; ~ blomster s7 bot. kuradikäpp; — hål s7 võtmeauk; ~ knippa sl võtmekimp; ~ord s7 (sifri) võti; võtmesõna; ~piga sl zool. lepatriinu; ~ring s2 võtmerõngas; ~ roman s3 kii j. romaan, mille tegelastel on elavad eeskujud; ~ ställning pilti, võt-mepositsioon nyck I full tujukas, kapriisne; muutlik

(ilma kohta) ny|dana vi ümber kujundama; uuesti looma; reorganiseerima; ~ edition uus väljaanne, kordustrükk; ~fascjs-tisk neofašistlik; ~fiken uudishimulik; ~fikenhet uudishimu; av ien ~ puhtast uudishimust; ~född vastsündinud; ~ förlovad vastkihlatud; ~ förvärvad äsja omandatud; ~gift vastabiellunud; de ~a noorpaar; ~ grekiska -n uuskreeka keel; ~ grundad vastasutatud nyhet uudis; uudsus

nyhets I byrå s3, ~ förmedling teadeteagentuuri ~ utsändning (laadio jms.) uudistesaade ny|kokt [-u:-] vastvalmistatud, -keedetud; värske; ~ körn|ing uustulnuk(as) nykter kaine; karske; ~ hets | organisation karskusselts; ~ hets | rörelse karskusliikumine; ~|st karsklane nyktra vi: ~ till kainenema; kaines-tuma

ny|lagd äsjatehtud; uus; ~ ligen äsja,

hiljuti; heit ~ nüüdsama nylon [-o:-] s4, s3 nailon; ~ skjorta sl nailonsärk; ~ strumpa sl nailonsukk nymf s3 nümf; ~ omani s3 nümfomaania ny| modig uuemoeline; ~mor|gjnad vastärganud; ~ målad värskelt värvitud; nymålat! ettevaatust, värske värvi; ~måne -n noorkuu nynna vJ ümisema

ny| norska -n uusnorra keel; ~o: å ~ uuesti; ~ odling 1) uudismaa; 2) viljakandvaks tegemine; ~ ordna vi ümber korraldama, reorganiseerima; ~ orientering ümberorienteerumine nyp s7 näpistus; ~a 1. sl 1) näpp; 2) näputäis; 3) kõnek. tüdrukutirts; 2. nöp nupit (ka v3), ~as nöps nupits, dep. näpistama ny I planterad vastistutatud; ümberistu-tatud

nypon [-ön] s7 kibuvitsamari; ~ blomma sl kibuvitsaõis; ~ buske s2 kibu-vitsapõõsas

ny j premiär s3 uus esietendus; (filmi jms.) taasetendamine; ~ rakad aetud habemega, äsja raseeritud; ~rik uusrikas, tõusik nys inv.: få ~ om ngt millestki haisu ninna saama; inte ett ~ mitte mõhkugi

nys |a v3, impf. kc nös aevastama; i' ett ~nde fam. ühe ropsuga; ~ig fam. vilets; naeruväärne ny| silver uushõbe; ~ skapad vastloodud, uus; ~ skapelse uudislooming; ~snö -n äsjasadanud v. värske lumi nyss nüüdsama, äsja; ~ nämnd äsjamainitud

nysta vi kerima; ~n s7 kera

ny| startad äsja v. uuesti töölehakanud

(ettevõtte jms. kohta) nyst I vinda sl haspel nysvenska -n tänapäeva rootsi keel nyter rõõmus, reibas; en ~ gamling

kõbus vanake nytt neutr. vt. ny; någonting ~ midagi uut; på ~ uuesti; ~a 1. sl kasu, tulu; göra ~ kasu tooma; förena ~ med nöje kasulikku meeldivaga ühendama; dra ~ av ngt millestki kasu saama; vara till ~ kasuks olema; 2. vi vt. gagna; det ~r inte sellest pole kasu; ~ig kasulik, tulus; ~ighet kasulikkus, tulusus; ~ja vi kasutama, rakendama nytto I betonad puhtpraktiline, utilitaarne; ~ konst s3 tarbekunst; ~ varor pl. tarbekaubad; ~växt s3 ravimtaim

ny| tvättad vastpestud, puhas; ~ tandning noorkuu; ~ utkommen vastilmunud; ~vai s7 uued valimised; ~zee-ländare uusmeremaalane; ~ är -et uusaasta

nyårs I afton vana-aastaõhtu; ~kõrt s7

uusaastakaart nå 1. interj. nol, noh!; ~ vål! hea küll!; 2. v4 jõudma; saavutama; ulatuma, küündima; ~ mogen ålder küpsesse ikka jõudma; enighet har ~tts att... jõuti kokkuleppele, et...; han ~r mig till axeln ta ulatub mulle õlani; ~ sitt syfte oma eesmärki saavutama nåd s3 1) arm, armulisus, halastus; cv Guds ~e jumala armust; i ~ens år van. Issanda aastal; ansöka om ~ armu paluma; finna ~ inför ngns ögon kellegi silmis armu leidma; i ~er van., iroon. armuliselt, lahkelt; ta ngn till ~er kedagi uuesti armu-aluseks v. -osaliseks tegema; 2): Ers ~ Teie Kõrgus; hennes ~ armuline proua; två gamla ~er kaks vanaprouat; lilla —en nai], noor daammådaskott

249

näringsrik

nåda | skott s7, ~stöt s2 surmalask v. -hoop; ge ~en kannatustele lõppu tegema; ~tid s3 armuaeg nåde 1. inv. vt. nåd 1); 2. inv.: Gud ~ dig! olgu jumal sulle armuline!; ~ ansökan inv. armuandmispalve; ~bröd: äta ~ pilt!, armuleiba sööma; ~gåva sl armuand; ~rik armulik, armuküllane; ~ skott s7, ~stöt s2 vt. nådaskott, ~ stöt nådig armuline, heasoovlik; Gud vare mig ~/ olgu jumal mulle armuline! någon [-on] pron. (vrd. något, några) keegi, üks, mõni; har du ~ syster? on sul õde?; några egna barn har de inte oma lapsi neil pole; är det ~ här? on siin keegi?; ~ av mina vänner keegi mu sõpradest; ~ annan keegi teine; ~ annanstans kusagil mujal; tala svenska med ~ brytning rootsi keelt mõningase aktsendiga rääkima; utan — som helst kunskap i matematik matemaatikast vähimatki taipamata

någon j derå emb-kumb; ~sin kunagi; ~ stans, ~städes kusagil, kuskil; ~ting midagi, miski någor||unda 1. adv. mõningal määral;

peaaegu, ligikaudu; 2. adj. mõningane något 1. pron. (vrd. någon) miski; vad är det lör ~? mis see on?; ~ sådant midagi niisugust; vill du mig ~? kas sa tahad mult midagi?; 2, adv. natuke, veidi, pisut; han är ~ till fräck! ta on pisut jultunud!; ~ sånär vt. någorlunda

några pron. pl. (vrd. någon) mõned;

om ~ dagar mõne päeva pärast nåja [no:-] interj. noh olgu! nål s2 nõel; ~a vi: ~ fast (nööpnõelaga) kinnitama; ~brev s7 nõela-pakk; ~ pengar pl. taskuraha; ~spets s2 nõelaots; ~stick s7 nõela-piste; ~ s | öga nõelasilm nåtla vi kokku õmblema (kingapealseld jms.)

nå |väi olgu pealegi!; hästi!, hüva! näbb s2, s7 nokk; var fågel sjunger efter sin ~ pilti, igal linnul oma laul; iga lind laulab, nagu nokk loodud; försvara sig med ~ar och naglar pilti, end küünte ja hammastega kaitsma; ~djur s7 zool. nokkloom; ~ gädda sl 1) zool. tuulehaug; 2) fam. nipsakas tüdruk; ~ ig nipsakas, ninakas

inäck s2 näkk; köra ~ kõnek. alasti

ujuma; ~ros st bot. vesiroos näktergal s2 ööbik

nämligen nimelt; saken är ~ den att... asi on nimelt selles et. . .

rämn|a v2 nimetama; mainima; ~ var sak vid dess rätta namn iga asja õige nimega nimetama; ingen nämnd och

ingen glömd kõik kaasa arvatud; inte kunna ~s på en och samma dag mitte mingit võrdlust välja kannatama; ~are mat. nimetaja; ~d s3 komisjon

nämnde j man kohtukaasistuja; komis-

joniliige nämn | värd nimetamisväärne nännas v2 dep. raatsima; att du bara nänns att säga så! et sul on südant seda öelda! näpen meeldiv; kena, nägus näppe inv.: med nöd och ~ suurte raskustega, läbi häda; ~ ligen vt. knappast

näps |a v2 noomima; karistama, nuhtlema; ~t s3 karistus, nuhtlus när I 1. kon j. 1) kui; 2) vt. emedan; 2. adv. kui; millal; ~ som helst ükskõik millal; iga silmapilk när II 1. adv. lähedal; från ~ och fjärran lähedalt ja kaugelt; göra ngn för ~ pilti, kellelegi liiga tegema; det gick hans ära för ~ see käis tema au pihta; så ~ som på en kõik peale ühe; inte på långt ~ kaugeltki mitte; något så ~ kuidagiviisi; 2. prep. lit. juures, juurde nära I 1. inv. adj. lähedane, ligidane; på ~ håll lähedal (t); inom en ~ framtid lähemas tulevikus; 2. adv. lähedal(e), ligidal(e); lähedalt, ligidalt: affären ligger ~ till oss kauplus asub meie lähedal; ~ inpå käepärast, käe-jala juures nära II v2 toitma, ülal pidama; ~ förhoppningar lootusi hellitama; ~ en orm vid sin barm ussi oma põues soojendama; ~nde toitev, rammus närapå peaaegu

när | belägen lähedal asuv; ~ besläktad

lähedases suguluses; ~bild s3 lähi-võte, suur plaan; ~ gången pealetükkiv; ~het lähedus; i ~en läheduses närig omakasupüüdlik, kasuahne näring 1) (elu)ülalpidamine; toit; ge ~ åt ryktet kõmule uut hoogu andma; 2) tööndus; tegevusala; driva sin ~ omal alal töötama närings I bekymmer pl. toidumured; ~ fattig vähese toiteväärtusega, kehv (mulla jms. kohta); ~frihet tegutse-misvabadus; ~fång s7 vt. yrke; ~gren s2 1) tootmisharu; 2) tegevusala; ~ idkare tööstur; ettevõtja; ~ liv -et rahvamajandus; majanduselu; ~ medel s7 elatusvahend; ~ riknäringsvärde

kõrge toiteväärtusega; ~ värde s6 toiteväärtus; ~ämne s6 toitaine när |kamp s3 lähivõitlus; kähmlus;

~ liggande lähedal olev v. asuv närm|a lähendama; ~ sig lähenema; klockan, ~r sig två kell saab varsti kaks; ~ande s6 lähenemine; lähendamine; ~are komp. (vt. nära I) 1. adj. lähem, ligem; 2. adv. lähemal, ligemal; gå ~ in på frågan küsimust lähemalt käsitlema; bli ~ bekant med ngn kellegagi lähemalt tuttavaks saama; ~ bestämt täpsemalt; õigemini; 3. prep. lähemal(e); ~ast superi. (vt. nära I) 1. adj. lähim; ~ i ordningen kohe järgmine; ~e anhöriga lähimad omaksed; mina ~e planer mu lähimad plaanid; var och en är sig själv ~ oma särk on ihule kõige lähemal; 2. adv. kõige lähemal; ~ föregående år eelmisel aastal; ~ på grund av att... ennekõike sellepärast, et.. .; 3. prep. kõige lähemalt); ~elsavis adv.: till ~ ligikaudselt; ~evärde s6 ligikaudne väärtus när | sluten juurdelisatud; ~ stående lähedane; ~synt lühinägelik; ~vara juures olema; osa võtma; ~ varande kohal- v. juuresolev; de ~ kohal- v. koosolijad; för ~ käesoleval ajal, praegu; ~varo -n kohal- v. juuresolek

näs s7 neem, maanina näs |a sl nina; dra vid ~n ninapidi vedama; lägga (vända) ~n i vädret kõnek. vedru välja viskama; räcka lång ~ åt ngn kellelegi pikka nina näitama; tala i ~n läbi nina rääkima; ha skinn på ~ n end kaitsta oskama; ~ben s7 ninaluu; —blod -et nina-verejooks; ~borre s2 ninasõõre; ~ bränna sl pilti, peapesu; ~duk s2 nina- v. taskurätik; ~hala sl anat. ninaõõs; ~ rot nina j uur nässla sl nõges

näst adv. superi, (vt. nära I) kõige lähemal; den ~ bästa paremuselt teine; den ~ sista eelviimane; ~a 1. sl ligimene; kärleken till ~n ligimesearmastus; 2. adj. järgmine; ~ gång järgmisel korral näsian peaaegu näste s6 pesa

näst|följande järgmine, järgnev näs I vis ninakas, nipsakas, ninatark nät s7 võrk; ~ ansluten el. võrku lülitatud; ~ kasse s2 võrkkott nätt 1. adj. ilus, nägus, kena; en ~ summa kenake summa; 2. adv.: ~ och jämnt hädavaevalt, -vaevu, napilt

näve s2 rusikas; slå ~ n i bordet rusikaga vastu lauda põrutama; en ~ mjöl peo- v. kamalutäis jahu näver s2

näv|kamp s3 rusikavõitlus; ~rätt s3

rusikaõigus nöd s3 häda, puudus, viletsus; ~en har inga lag häda ei anna häbeneda; lida ~ en puudust kannatama; i ~ en prövas vännen sõpru tuntakse hädas; med knapp ~ hädavaevalt, -vaevu, suurivaevu; ~bedd adj. p.: vara ~ end paluda laskma; ~ broms s2 häda-pidur

nödd: han var ~ ta oli sunnitud; ~

och tvungen tahes-tahtmata nöd |fail -et: i ~ häda korral; ~falls-åfgärd s3 hädaabinõu; ~ga vi sundima; ~hamn s2 hädasadam; ~ig vajalik; nõutav; ~ landning hädamaandumine; ~ lidande puudustkan-natav; ~ lögn s3 hädavale; ~rop s7 hädakisa; ~saka vi vt. ~ga; ~ signal s3 hädasignaal; ~ ställd puudustkannatav; ~torft s3 hädavajadus; ~ torftig hädavajalik; vaevaline; ~ tvång -et: av ~ häda sunnil; ~vändig tarvilik, vajalik; ~ vändigheis jartjkel s2 esmajärguline tarbeese; ~vändigtvis paratamatult, (ilm)tingimata; ~ värn -et enesekaitse, hädakaitse; ~år s7 ikaldus-aasta

nöj |a v2 rahulduma, rahul olema; ~ak-tig rahuldav, piisav; ~d rahuldatud, rahul; vara ~ med litet vähesega leppima

nöje s6 lõbu; meelelahutus; mõnu; ha ~ av ngt millestki mõnu tundma; göra ngt med ~ midagi meeleldi tegema; mycket ~/ lõbutse(ge) hästi! nöjes I etablissemang lõbustusasutus; lõbustuspark; ~lysten lõbuhimuline; ~resa sl lõbureis; ~ skatt s3 lõbus-tusmaks nöjsam vt. rolig nöp impf vt. nypa nös impf. vt. nysa

nöt I -en nötter pähkel; en hård ~ att

knäcka pilti, kõva pähkel pureda nöt II veis; vulg. tõbras, lojus nöta v3 ära kandma, läbi kulutama; ~

skolbänken koolipinki nühkima nötboskap -en veised nötknäppare pähklitangid nötkreatur pl. vt. nötboskap nötkärna sl pähklituum nötkött -et loomaliha nöt I skal s7 pähklikoor; ~ skrika sl zool. pasknäär; ~ väcka sl zool. puukoristaja O, o

O, o I -(e)t -n, -„• de/. pl. -na O, o (kirjatäht)i o II inter j. oh!

oakt|at 1. prep. (millestki) hoolimata; vrd. trots 2.; 2. kon j. kuigi, ehkki; ~ sam hoolimatu; ettevaatamatu oan|genäm ebameeldiv; ~griplig puutumatu; laitmatu; ~mäld etteteata-mata; ~ märkt märkamatu; ~senlig tühine, tähtsusetu; ~sländig ebaviisakas; sündsusetu, siivutu; ~svarig vastutusvõimetu, süüdimatu; ~tag-iig vastuvõtmatu; ~tastlig puutumatu; ~f rykte laitmatu reputatsioon, hea nimi; ~träffbar: han är ~ temaga ei ole võimalik kokku saada, teda pole kodus; ~vänd kasutamata; ~ vändbar kasutamiskõlbmatu

oaptitlig mitteisuäratav; rätten är '`~see roog ei ole isuäratav oart s3 ebaviisakus, kasvatamatus; ~ig

ebaviisakas, kasvatamatu oas s3 oaas

oav| bruten pidev, lakkamatu; ~ gjord otsustamata, lahtine; ~ match viiki-jäänud mäng; ~ gjort adv.: spela ~ viiki mängima; ~hängig sõltumatu; ~ hängighefs | förklaring sõltumatuks v. iseseisvaks kuulutamine; ~ kortad kärpimata, lühendamata; ~ låt lig lakkamatu; ~ sedd ettenägematu; oavsett att... sellest hoolimata, et. . .; ~siktlig ettekavatsemata; ~ slutad lõpetamata, pooleli; ~vis-lig vältimatu; ~vänd: med — uppmärksamhet pideva tähelepanuga; med ~ a blickar üksisilmi o| balanserad tasakaalutu; ~ banad sissesõitmata, -tallamata; läbipääs(e)-matu

obarmhärtig halastamatu obe| aktad tähelepanemata jäänud; lämna ~ kahe silma vahele jätma; ~bodd asustamata; ~boelig ela-miskõlbmatu obedd kutsumatu, palumatu obe|fintlig olematu; ~ fogad põhjusetu, alusetu; ~fäst kindlustamata; ebakindel; ~griplig arusaamatu; ~ gränsad piiramatu; ~hörig 1) ebakompetentne; 2) kõrvaline; ~a äga ej tillträde kõrvalistel isikutel sissekäik keelatud; ~kant tundmatu; ~kräffad tõestamata, kinnitamata; ~ kväm

ebamugav; ~levad harimatu, tahumatu, ebaviisakas; ~ lyst valgustamata; ~ mannad mehitamata; ~ medlad vaene, varanduseta; ~märkt t.

adj. p. märkamatu; 2. adv. märkamatult; ~nägen: jag är ~ aff komma mul pole tahtmist tulla; ~ roende 1. s6 sõltumatus; 2. adj. p. sõltumatu; ~ rättigad õigustamatu, põhjendamatu; ~rörd puutumatu; ükskõikne, külm; ~satt tühi, vakantne, vaba; ~ segrad võitmatu; ~skrjvlig kirjeldamatu; ~ skuren kärpimata; piiramatu; ~siutsam otsustusvõimetu; ~slöjad varjamatu; katmatu; den ~e sanningen ilustamata tõde; ~ stick|ig äraostmatu; ~sirjdd vastuvaidlematu, vaieldamatu; ~ styrkt tõestamata; ~ stånd -et maksujõuetus; kehvus; råka på ~ pankrotti jääma; ~ stämd määramata; ebamäärane; kõhklev; ~ ständig püsimatu; ~svärad 1) sundimatu; 2) segamatu; ~talbar mittetasutav; hind'amatu; pilti, koomiline; ~tingad tingimatu, vaieldamatu; ~ tonad rõhutu; ~tvjnglig vastupandamatu'; ületamatu; ohjeldamatu; ~tydlig tähtsusetu, tühine; ~täckt katmata; paljas; ~tänksam mõtlematu, kergemeelne; ~vakad valveta; / ett obevakat ögonblick nõrkuse hetkel; ~ vandrad vilumatu; ~ veklig järeleandmatu, kõigutamatu; ~ vuxen lagè, tühi; ~ väpnad relvastamata; med obeväpnat öga palja silmaga o| bildad harimatu; ~ billig ülekohtune; liialdatud

objekt s7 1) objekt; 2) lgv. objekt, sihitis; ~iv 1. s7 lot. objektiiv; 2. adj. objektiivne; ~ivitet objektiivsus o| bjuden kutsumatu, palumatu; ~blandad segamata, puhas; ~ blekt pleeki-mata; ~blid ebasoodne; lahkusetu; ett oblitt öde karm saatus; se ngt med ~a ögon millelegi viltu vaatama; ~biidkelig leppimatu; karm; lepitamatu

obligat|ion [o-] obligatsioon; ~orisk obligatoorne, kohustuslik, sunduslik o| blodig veretu; ~blyg häbematu; häbitu; ~ borstad harjamata, puhastamata; ~ botfärdig parandamatu (inimese kohta); ~botlig parandamatu; ~ brottslig kõigutamatu, vankumatu; ~ brukad vf. oförbrukad; ~brukbar kasutamiskõlbmatu; ~ bruten 1) raugematu; 2) avamata (kirja kohta); 3): ~ mark harimata maa obs! [ops] NB!, tähelepanu! obscen obstsöönne, rõve, nilbe observ|andum [o-] s8 tähelepanu juhtimine (millelegi); ~ans s3 (reeglitest)observation

kinnipidamine; ~ation observatsioon, vaatlus; ~ator, ~atör s3 observaa-tor, vaatleja; ~era vaatlema, täheldama

obskyr [obsky:r] obskuurne, tume, kahtlane

obsolet iganenud, vananenud, tarvituselt kadunud obstruktion 1) pöl. obstruktsioon, töö-

takistus; 2) med. kõhukinnisus o I bunden sidumata, vaba; köitmata (raamatu jms. kohta); i ~ lorm vabas vormis; proosas; ~bygd s3 mahajäetud v. tühi paik; raskesti läbipääsetav koht; ~ bäddad ülestegemata (voodi kohta); ~bändig ohjeldamatu, taltsutamatu; — böjlig 1) paindumatu; 2) lgv. muutumatu; ~bönhörlig järeleandmatu occidenten [oksi-] Lääs, Läänemaad ocean s3 ookean; ~ ångare ookeaniaurik

ocensurerad tsenseerimata oeh [okk, taval, o:] konj. ja, ning; ~ så vidare ja nii edasi; en ~ en halv poolteist ock vt. också, även

ocker [o-] s7 liigkasuvõtmine; ~pris

s7 pööraselt kõrge hind ockra I [-o-] vi liigkasu võtma; ~ på ngns godhet kellegi headust kuritarvitama

ockra II [o-] sl ooker; ~brun ooker-pruun

ockrare [o-] liigkasuvõtja också [o-] ka, samuti; -ki, -gi; om ~ isegi kui; det var ~ en håga! see oli alles küsimus!; men så är de ~ vackra aga peale selle on nad veel ilusad; vem han ~ må vara kes ta ka ei oleks ockup |ation [o-] okupatsioon; ~era

okupeerima odal I bonde aj. vaba talupoeg; ~jord

-en aj. allood o, daterad dateerimata, ilma kuupäevata odds [o-] s7: ~en stod tio mot ett võiduvõimalus oli kümme ühe vastu (kihlveo jms. kohta); vi har ~en emot oss meil on vähe šansse ode s6 ood

o'deciderad kõhklev; ~ definierbar

defineerimatu; ~ delad jagamata, terve; ~ uppmärksamhet keskendunud tähelepanu; ~ delbar jagamatu odiös odioosne, vihatav, vastik o| djur s7 koletis, peletis od||a [u:-] vi harima, kasvatama, viljelema; ~ en bekantskap tutvust arendama odon [u:-] s7 bot. sinikas, joovikas

odontolog [udontuio:g] odontoloog o| drickbar mittejoodav, joogiks kõlbmatu; ~dryg ebapiisav; kergesti kuluv; ~ duglig kõlbmatu; ebakompetentne; ~dugling saamatu isik; käpard; ~dygd s3 üleannetus; ~ dygdig üleannetu; ~ dygds| påse s2 fam. vigurivänt, üleannetu laps; ~dåd s? pahategu; ~dåga sl vt. ~dugling; ~ dödlig surematu; ~döpt ristimata odör [u-, o-] lehk, hais odört [u:d-] s3 bot. surmaputk oefter I givlig 1) järeleandmatu; 2) vältimatu; ~härmlig jäljendamatu; ~räftlig 1) parandamatu; 2) talumatu o|egennytta -n omakasupüüdmatus; ~egennyttig omakasupüüdmatu; ~ egentlig 1) ebaõige, väär; 2) piltlik, ülekantud \tähenduse kohta); ~ egentlighet 1) ebatäpsus; 2) taval. pl. raiskamine; ~ eldad kütmata; ~ emballerad pakkimata, pakendita oemot|stånd|ig vastupandamatu; ~säg-lig ümberlükkamatu; ~taglig vastuvõtmatu

oenhetlig ebaühtlane, heterogeenne oenig: vi är ~ai vissa frågor meie arvamused lähevad teatud küsimustes lahku; ~het mõtete lahkuminek; üksmeele puudus, tüli, riid oense inv. adj.: bli ~ vastuollu sattuma, tülli minema oer| faren kogenematu, kogemusteta, vilumatu; ~farenhet kogenematus, kogemuste puudus, vilumatus; ~hörd enneolematu, -kuulmatu; ~sättlig asendamatu o| estetisk ebaesteetiline; ~fantlig tohutu, päratu; ~ farbar mittesõidetav; läbipääs(e)matu; ~ farlig ohutu; kahjutu; ~ fattbar arusaamatu, mõistmatu; ~felbar eksimatu offensjv [o-] 1. s3 ofensiiv, pealetung; gripa till ~en pealetungile asuma; 2. adj. ofensiivne. ründav offentlig [o-] avalik; ühiskondlik; ~ plats avalik koht; ~ sektor maj. ühiskondlik sektor; ~göra avaldama, teatavaks tegema; ~ het avalikkus, üldsus

offer [o-] s7 ohver; ~altare ohvrialtar;

~ djur s7 ohvriloom offerera [o-] (kaupa) pakkuma offer j gåva [o-] sl ohvriand; ~ källa sl

ohvriallikas; ~lamm s7 ohvritall offert [o-] s3 maj. pakkumine; lämna en ~ pakkumist v. ettepanekut tegema offer |vilja [o-] sl ohvrimeel; ~vi||ig

ohvrimeelne officer [o-] -(e)n -a:e ohvitser officers |aspirant [o-] kadett; ~ grad s3officerskår

ohvitseriauaste; ~ kår s3 ohvitserkond; ~mäss s2 ohvitseride kasiino cffici j ant [o-] kelner, ettekandja; ~ell ametlik, ofitsiaalne; ~era jumalateenistust pidama officjn [o-] s3 1) apteek; 2) trükikoda officiös [o-] poolametlik, ofitsioosne offra [o-] vi ohverdama; han ~r inte en tanke på att... tal ei tule mõttessegi, et. .. offset [o-] s3 trük. ofset; ~ tryck s7

ofsettrükk offside [ofsaid] s5 sport, ofsaid o| fin taktitu, ebadelikaatne; ~ finkänslig tahumatu, jäme; ~fodrad vooderdamata; ~fog s7 ulakus; ~ formlig vormitu; ~ framkomlig [-om-] läbi-pääs(e)matu; ~ frankerad frankeeri-mata, märgistamata; ~fred -en sõda; tüli, vaen; Stora ~en Põhjasõda; ~ freda vi rahu rikkuma; tülitama; kallale tungima; — fri mittevaba, sõltuv; ~ frivillig tahtmatu; ettekavatsemata; juhuslik ofrukt|bar viljatu; kasutu; tühine;

~ sam viljatu, sigimatu ojfrånkomlig [-om-] möödapääs[e]matu, vältimatu; ~ frälse 1. inv. s. mitte-aadlik; 2. inv. adj. tiitlita; mitte-aadellik

ofta [-o-] sageli, tihti; så ~ jag ser att... alati, kui ma näen, et...; ~ st kõige sagedamini; allt som ~ ikka ja jälle

ofull|bordad [-u:-] viimistlemata, lõpetamata; ~ gången ebaküps; arenemata; varajane; ~ komlig [-om-], ~ ständig eba- v. mittetäiuslik, puudulik

o| fyndig maagisisalduseta, aher; ~färd viletsus, häda, õnnetus; bringa ~ över ngn kellelegi õnnetust kaela tooma; ~färdig 1) lombakas, vigane; 2) mitte valmis, lõpetamata; ~ färgad värvimata; ~född sündimata oför|argiig süütu, kahjutu; ~behållsam avameelne, siiras; ~ beredd ettevalmistamata; ~blommerad ilustamata, otsekohene; ~ brukad kasutamata; ~bränn|e]lig tulekindel; ~bätterlig parandamatu; ~ delaktig ebasoodne; ebameeldiv; i en ~ dager

ebasoodsas v`alguses; det vittnar ~ t om honom see tuleb talle kahjuks; ~dragsam sallimatu; ~dragsamhet sallimatus; ~dröjligen viivitamatult, otsekohe; ~ därved rikkumatu; ~ enlig kokkusobimatu

oföretagsam algatusvõimetu, loid; ~het algatusvõimetus, loidus

oförfalskad võltsimatu, ehtne, puhas;

~farad kartmatu; ~glömlig unustamatu; ~ grjplig vastuvaidlematu, vaieldamatu; etter min ~a mening minu kõigutamatu veendumuse järgi; ~ gänglig surematu; igavene; ~gät-lig vt. ~glömlig; ~hjndrad: du är ~ att göra det keegi ei takista sind seda tegemast; ~ klarlig seletamatu; av ~ anledning seletamatul põhjusel; ~ kortad [-o-] vt. oavkortad; ~ Ijknelig võrratu, võrreldamatu, ainulaadne; ~latlig andestamatu; ~ medlad vahetu, äkiline, ootamatu; ~ mjnskad vähenemata, raugemata; ~ modad ettenägematu, ootamatu; ~ maga võimetus; ~ manlig vt. ~ delaktig; ~ märkt 1. adj. p. märkamatu; 2. adv. märkamatult; vargsi; ~mögen võimetu; jõuetu; ~ neklig vaieldamatu; ~nuftig ebamõistlik; ~ nöjsam rahuldamatu; ~rätt s3 ülekohus; begå en ~ mot ngn kellelegi ülekohut tegema; ~ rättat: återvända med ~ ärende tühjalt tagasi tulema; ~ siktig ettevaatamatu; ~ skräckt kartmatu; ~ skylld teenimatu; ~ skämd häbematu; ~ sonlig leppimatu; ~staelig arusaamatu; ~ stående adj. p. mitte arusaav, mõistmatu; ställa sig ~ till ngt millessegi ükskõikselt suhtuma; ~ stånd -et mõistmatus; juhmus; ~ ständig mõistmatu; juhm; ~ ställd teesklematu, siiras; ~ störbar hävimatu, purustamatu; ~ svagad raugematu, väsimatu; ~ svarlig vastutustundetu; andestamatu; ~synt vt. ~ skämd; ~ säkrad kindlustamata; ~sökt äraproovimata; inte lämna ngt ~ kõike ära proovima, kõiki abinõusid kasutama; ~sörjd kindlustamata, kaitsetu; ~a döttrar vallalised tütred; ~tjänt teenimatu; ~ truten, ~ tröttad väsimatu; ~tullad tollimata; ~täckt varjamatu, ilmne; ~tövad viivitamatu, viibimatu; ~ utsedd ettenägemata; ~vanskad rikkumata, moonutamata; ~vansklig surematu, igavene; ~v|ilad eelarvamusteta, eksitamatu; eksimatu; ~vjtlig laitmatu; ~vallad teenimatu, mitte oma süü läbi tekkinud; ~vägen kartmatu, julge; ~ ytterlig võõrandamatu, mitte müüdav; piltl. vaieldamatu; ~ änderlig muutumatu; vankumatu, kindel o| gemen haruldane, erakordne; ~t rolig erakordselt huvitav; ~ generad [u:še-] vaba, sundimatu; jultunud ogenom| förbar teostamatu; ~fränglig

läbipääs(e)matu, -tungimatu o| gift vallaline; hennes namn som ~ogilla

tema neiupõlvenimi; ~ gilla vi mitte heaks kiitma, hukka mõistma; tagasi lükkama, ära laitma; ~ giltig kehtetu, maksvusetu; ~ giltig | förklara vi kehtetuks tunnistama, tühistama; ~gin [-ji:n] vastutulematu; ~ gjord tegemata; vara ute i ogjort väder midagi asjatult v. kohatult tegema; — glättad triikimata; ~grannlaga taktitu, in-diskreetne; ~ graverad 1) pantimata, võlgadega koormamata; 2) puutumatu; graveerimata; ~ grumlad häirimatu, segamatu; ~ grundad põhjendamatu; ~gräs s7 umbrohi; ~ gräs j bekämpning umbrohutõrje; ~ gudaktig jumalakartmatu; ~ gulden jur. maksmata, tasumata; ~ gynnsam ebasoodne, halb; ~ gärna vastumeelselt; jag skulle ~ se att du gjorde det ma ei näeks hea meelega, et sa seda teed; ~ gärning kuritegu; ~ gärningsman kurjategija; ~ görlig teostamatu, võimatu; ~ hanterlig raskesti käsitsetav, tülikas; ~ hejdad pidurdamatu, peatamatu; av ~ varia harjumuse tõttu; ~ hemul põhjendamatu, alusetu, ebaseaduslik; ~ herrans inv. adj. kõnek. kole, jube; ~hjälplig parandamatu, paratamatu; ~ t förlorad lootusetult kadunud; ~ hjälpsam vastutulematu ohm [o;m] s9 füüs. oom o [hyfsad tahumatu, jäme, ebaviisakas; lohakas, hooletu; ~ hygglig kohutav, kole; ~hyra sl kollekt, putukad, söödikud, parasiidid; ~ hågad vt. ~ benägen; ~ hållbar paikapidamatu; ebakindel; ~ hägn inv. kahju; ~ hälsa -n haigus; ~ hälsosam ebatervislik; ~ hämmad takistamatu; ohjeldamatu; ~ hängd fam. ninatark; jultunud; — höljd katmata, alasti; pilti. avameelne, otsekohene; ~ hörbar kuulmatu, mittekuuldav; ~ hörsam sõnakuulmatu; ~ hövlig ebaviisakas; ~igen|kännlig (ära)tundmatu; ~ inbunden köitmata; ~inskränkt piiramatu; — intaglig ligipääs(e)matu, võitmatu; ~ intressant ebahuvitav oj [oij] inter j. oi!; ai!; oh!; ~a vi: ~ sig över ngt millegi üle kurtma v. hali sema

o j just [u:šust] ebaõige, vale, väär; ~ spel ebaaus v. -puhas mäng; ~ jämförlig võrreldamatu, võrratu; ~jämn 1) ebaühtlane; 2) ebatasane; 3) ebavõrdne; kämpa en ~ strid ebavõrdset võitlust pidama; 4) mat. paaritu; ~jävig 1)

vaieldamatu; 2) erapooletu ök s7 ike; pilti, orjus; kasta av sig ~et pilti, endalt iket ära heitma; bringa under ~et ikestama, orjastama

o| kammad kammimata, sugemata;

~ kamratlig ebaseltsimehelik ok [ben s7 anat. sarnaluu o|klanderlig laitmatu; ~klar ebaselge, segane; sogane; tuhm; ähmane; ~klok rumal; ~ klädd riietumata, katmata, paljas; katteta; ~knäppi kinninööpimata; ~ komplicerad lihtne; ~ konstlad loomulik, teesklemata;

— krigisk rahulik, rahumeelne;

— kristlig ebakristlik; kõnek. kole, hirmus; ~t dyrt kole kallis; ~t tidigt hirmus vara; ~ kritisk ebakriitiline; ~ kroppslig kehatu, mittemateriaalne; ~krossbar purunematu; purustamatu; ~kränkbar puutumatu; ~ krönt kroonimata

oktober [oktu:-] inv. oktoober, oktoobri-

V. viinakuu okfroj [oktroi] s3 luba, litsents, õigus okular s7 füüs. okulaar okulera aiand, okuleerima, silmastama o [kultiverad kultiveerimata, harimata; ~ kunnig: jag är ~ om hans förmåga ma ei tunne tema võimeid; han är ~ i estniska ta ei oska eesti keelt; ~ kunnighet teadmatus; oskamatus; ~kurant mitteminev, vähenõutav; ~ kuviig taltsutamatu, ohjeldamatu; ~ kvald [a:-]: i ~ besittning puutumatus valduses; ~kväda vi sõimama; ~ kvädinjgjs| ord s7 sõimusõna; ~kynne s6 vallatus, üleannetus, koerus; ~ kynnig vallatu, üleannetu; ~ kysk ebavooruslik; liiderlik; ~ känd tundmatu; ~ känslig tundetu, tuim; ~ laddad laadimata olag -et korratus; bringa i ~ segamini ajama

õlag|a inv., ~lig ebaseaduslik

olaf s3 halb harjumus, paha komme

oldboy [o:ldboi] sport. veteran;

— s I tävling veteranide võistlus

o [ledad liigesteta; ~ ledare füüs. mitte-juht; ~ lid lig talumatu, väljakannatamatu oligarki [o-] s3 oligarhia olik erinev, teistsugune; likt och ~t seda ja teist; vara ~a varandra teineteisest erinema; ~ai. inv. adj. vt. olik; av ~ slag mitut sorti; 2. adv. erinevalt; ~ falla ödets lotter elu on õnnemäng; ~ artad teistsugune; ~formig 1) erikujuline; 2) ebaühtlane; ~het erinevus, vahe; i ~ med henne temast erinevalt; ~ sidšg geom. mittevõrdkülgne; ~ tänkande: en ~ teisitimõtleja olinjerad adj. p. joonteta, joonimata lineerimatacija

o!ja 1. si 1) õli; nafta; gjuta ~ på elden õli tulle valama; gjuta ~ på vågorna maha rahustama; 2) õlivärv; 3) vulg. viin; lylla på ~ napsitama; 2. vi õlitama olje| duk s2 õliriie; ~ eldning tehn. õliküte; ~fat s7 õlivaat; ~färg õlivärv; — half õlisisaldus; — källa sl nafta-allikas; ~ lampa sl õli- v. petrooleumilamp; ~ ledning naftajuhe; ~ målning õlimaal; ~raffinaderj naftadestilleerimistööstus; ~tank s2 õli- v. naftatsistern; ~ tryck s7 1) õli-trükk, oleograafia; 2) õlisurve; ~växt s3 bot. õlitaim oljud kisa, lärm; löra — lärmi tegema olle s2 villane kampsun, sviiter ollon [ollon] s7 tõru; ~borre s2 mai-v. lehepõrnikas; ~skog s2 van. tam-memets

o| logisk ebaloogiline; ~ lojal ebalojaalne; ~ lovandes [-o:-] adv. ilma loata; ~ lovlig lubamatu, keelatud olust -en vastumeelsus; rahulolematus; tüdimus; ~ ig tujutu, nukker, norgus; künna sig ~ end halvasti tundma

olvon [olvon] s7 bot. lodjapuu olyck|a sl õnnetus; till all ~ õnnetuseks; till råga på ~n kõigi hädade krooniks; hon har råkat i ~ temaga on juhtunud õnnetus; en ~ kommer sällan ensam õnnetus ei tule üksi; ~ lig õnnetu; ~ liglvis õnnetuseks; ~ salig õnnetu; hukatuslik, õnnetust-toov

olycks|barn s7 murelaps; hädavares; ~ bringande õnnetusttoov; saatuslik; ~ broder kaaskannataja; ~ bådande pahaendeline, kurjakuulutav; ~dag s2 õnnetu v. must päev; ~fail s7 õnnetusjuhtum; ~ falls | försäkring kindlustus

õnnetusjuhtumi vastu; ~ fågel s2 hädavares; ~född õnnetul päeval sündinud; ~ händelse vt. ~fail; ~korp s2 õnnetuse ennustaja; ~plats s3 õnnetuspaik, -koht; ~tillbud s7 ähvardav õnnetus; ~ tillfälle õnnetusjuhtum; õnnetu juhus; ~öde s6 õnnetu v. kuri saatus olyd|ig sõnakuulmatu; ~nad sõnakuulmatus

olympi|ad s3 olümpiaad; olümpia; ~sk adj. olümpia-; ~a spel olümpiamängud

o I låst lukustamata; ~ lägenhet ebasoodne olukord; raskus; tüli; det medför stora ~er see toob suuri ebameeldivusi; ~ läglig ebasobiv; ~ läkt paranemata, kokkukasvamata (haava kohta); parandamatu; ett ~ sår lah-

tine haav; ~ lämplig ebasobiv, sobimatu; ~ ländig läbipääs[e]matu; raskesti haritav; ~ läraktig taipamatu, kõva peaga; ~ lärd koolitamata, harimata; ~ läsbar mitteloetav; ~ löslig 1) lahendamatu; 2) keem. lahustumatu

om [om] 1. kon j. 1) kui; ~ vädret tilllåter kui ilm lubab; 2) nagu; det tycks som ~ ... tundub nagu ...; 3) (kaudses küsimuses) kas; de undrade ~ de fick komma med nad küsisid, kas nad võivad kaasa tulla; 4): Hade ni trevligt? — Om! Oli teil lõbus? — Ja kuidas veel!; 5) kuigi, ehkki; ~ ön han är sjuk, så arbetar han ändå kuigi ta on haige, töötab ta ikkagi; 6): efter många ~ och men pärast pikki arutlusi, pärast pikka kaalutlemist; 2. prep. 1) ümber; falla ngn ~ halsen kellelegi kaela langema; ~ hörnet ümber nurga; 2) pool, poole; till vänster ~ ngt millestki vasakul v. pahemal pool; 3) kohta, üle; tala ~ ngt millestki rääkima; han är rädd ~ mig ta on minu pärast mures; 4): ~ våren kevaditi; ~ dagen päeval; två gånger ~ dagen kaks korda päevas; året ~ aasta ringi; 5): jag är kall ~ fötterna mu jalad külmetavad; tvätta sig ~ händerna käsi pesema; 6): ett brev ~ två sidor kaheleheküljeline kiri; en truppstyrka ~ 600 man 600-meheline väeosa; 7): halvt ~ halvt pooleks; pooleldi; par ~ par paarikaupa; 3. adv. 1) ümber; en ask med papper ~ paberisse keeratud karp; runt ~ i landet üle kogu maa; 2) tagasi; se sig ~ tagasi v. ringi vaatama; 3) mööda; köra ~ ngn kellestki mööda sõitma; 4) uuesti, veel kord; ~ oeh ~ igen ikka ja jälle; många gånger ~ mitu korda uuesti; läsa ~ en bok raamatut uuesti läbi lugema

omak s7 tüli, vaev; ~a inv. adj. paaritu, üksik; en ~ handske üksik kinnas

omanlig ebamehelik

om[arbeta vi ümber tegema v. töötama; ~ arbetning ümbertegemine; ümber-töötus; ~bedd adj. p. kutsutud, palutud; han blev ~ att... teda paluti, et...; ~besörja v2 hoolitsema, hoolt kandma; ~ bilda vi ümber kujundama; ~bona vi 1) van. (soojalt) mähkima; 2) soojustama, vooderdama; 3) üle poonima; ~bord [-u:-] adv. pardal; gå ~ laevale minema; ~ bordläggning laevade kokkupõrge; ~bordva-rande pardal olev; de — pardalolijad; ~ bryta trük. küljendama; ~budombudsman

256

omröra

s7, ~ buds I man asjaajaja, esindaja, volinik; ~ byggnad s3, ~ byggning

ümberehitamine; ~byfa v 2 vahetama; ombytta roller vahetatud osad; ~byte s6 1) vaheldus; 2) vahetus; jag har inget ~ med mig mul pole vahetuspesu kaasas; ~bytlig vahelduv; muutlik; ~dana vi vt. — bilda; ~ debatterad, ~diskulerad vaieldav; pai ju vaieldud; ~döme s6 otsus; hinnang; arvamus; bilda sig ett ~ om ngn (ngt) endale kellegi (millegi) kohta arvamust kujundama; ha gott ~ heal arvamisel olema omdömes I förmåga -n arukus; mõistlikkus; aru, mõistus; — giSI terve mõistusega; ~lös otsustusvõimetu o| medelbar 1) otsene, vahetu; kohene; 2) otsekohene, loomulik; ~ medgörlig järeleandmatu, kangekaelne; ~ medveten ebateadlik omlett s3 kok. omlett omen [u:-] s7, pl. ka omina oomen,

enne, ettetähendus omfamn|a vi sülelema, embama; ~ing

sülelus, embus omfatt|a vi 1) hõlmama; mahutama; 2): ~ ngn med sympati kellegi vastu sümpaatiat tundma; ~ en åsikt att... olema arvamusel, et...; ~ande ulatuslik; laialdane; suur; ~ning 1) ulatus; maht; i allt större ~ üha suuremas ulatuses; 2) sõj. piiramine; ~nings| rörelse sõj. piiramis-operatsioon om| fluten veega ümbritsetud; ~ flyttning 1) ümberpaigutamine; 2) inversioon; ~ forma vi 1) ümber kujundama; 2) muundama, transformee-rima; ~formare muundur, transformaatori ~fäng -et maht; ümbermõõt; ulatus; suurus; ~ fångs| beräkna vi ulatust v.

mahtu välja arvutama; ~fångsrjk ulatuslik; avar, mahukas; ~ fördelning ümberjaotamine om|ge vt. ~giva; ~ gestalta vi ümber kujundama; ~gift teistkordselt v. uuesti abiellunud; ~giv s2 ümberjagamine (kaardimängus); ~giva ümbritsema; ~givning ümbrus; ~ gjord ümbertehtud; ~ gjorda vi: ~ sina länder vööd ümber panema; mõõka vööle panema; ~ gående adj. p. kiire, viivitamatu; per ~ järgmise postiga; ~gång s2 1) voor, ring, kord; en ~ till veel üks kord; 2) vahetus (pesu jms.)-, ~gärda vi aiaga piirama, aeda ümber tegema, tarastama; — hulda vi kaitsma; hoolitsema omhänder |hafva] v2 1) hoolitsema; hoidma; 2) valitsema; ~ta|ga) hoole

alla v. käendusele võtma; han har blivit väl omhändertagen ta on headesse kätesse sattunud om I hölja v2 ümber mässima; katma;

~ hölje s6 ümbris, käte om I igen [omijen] uuesti, veel kord omild karm, vali

omintetjgöra [om-] luhta v. nurja ajama

ominös ähvardav, pahaendeline omiss|känn(e)lig ilmne, vaieldamatu;

~tänksam usaldav omistlig vältimatu; asendamatu om|kastare tehn. iimberlüliti; ~kastning 1) äkiline pööre; muutus; 2) tehn. ümberlülitamine; ~ klädning ümberriietumine; ~ komma hukkuma; ~ kommen hukkunud; ~ koppling ümberlülitamine; ~ kostnad s3 kulu. väljaminek; ~kreis -en ümbrus; ringjoon; ümbermõõt; inom en ~ av iem meter viie meetri raadiuses omkrjng adv., prep. ümber, ringi; ~ trettio umbes kolmkümmend, kolmekümne ümber; ~ klockan sju kella seitsme paiku; ~ staden linna ümber; när allt kommer ~ lõppude lõpuks; ~ liggande adj. p. ümbritsev om| kull adv. ümber, kummuli, maha; ~ kväde s6 refrään; ~ körning möödasõit; ~ laddning (püssi jms.) ümberlaadimine; ~ lasta vi (koormat jms.) ümber v. uuesti laadima; ~ijud s7 lgv. umlaut, metafoonia; ~ lopp -et 1) tiirlemine; ringvool, ringlus; sätta pengar i ~ raha käibele laskma; sätta blodet i ~ verd liikuma panema; ett rykte kom i ~ hakkas liikuma kuuldus; ~ lopps | bana sl astr. orbiit; ~ loppstid -en tiirlemissage-dus, -aeg; ~ läggning muutmine, ümberkujundamine; üleminek; ~ till högertralik üleminek parempoolsele liiklusele; ~ möblera ümber möblee-rima, uue mööbliga sisustama; pilti. (valitsust) ümber kujundama; ~ nejd s3 vt. ~ givning omnämna v2 mainima, nimetama o |modern vanamoeline, moest läinud; ~ mogen ebaküps, valmimata, toores; ~ moralisk ebamoraalne; ~ morjg]nad unine, poolärkvel; ~ motiverad motiveerimata, põhjendamata om| placera vi ümber paigutama; ~p|antera ümber istutama; ~pröva vi uuesti läbi vaatama, revideerima; ~ ringa vi ümbritsema, piirama; ~råde sö piirkond, ala; han är expert på sitt ~ ta on oma ala asjatundja; ~ räkna vi ümber arvutama; ~ röra v2 liigutades segama; ~röst-omröstning

ning hääletamine; anställa ~ hääletusele panema; skrida till ~ hääletamisele asuma; sluten ~ salajane hääletamine oms [omss] s3, s4 vt. omsättningsskatt omsider lõpuks, viimaks; sent — viimaks ometi om j skaka vi loksutama; ~s väl! enne tarvitamist loksutada!; ~skakad loksutatud; pilti, šokeeritud, vapustatud; ~ skapa vi ümber kujundama; ~ skola vi 1) ümber õpetama v. kvalifitseerima; 2) aiand, ümber istutama, pikkima, pikeerima; ~ skriva 1) ümber kirjutama; 2) ümber sõnastama, parafraseerima; 3) mat. ümber joones-tama; ~skära ümber lõikama; ~slag s7 1) kaas; ümbris; pakend; 2) muutus; ~ J vädret ilmamuutus; 3) side, mähis

omslags|bild s3 kaanepilt; ~papper s7

ümbrispaber; pakkimispaber; ~revers s3 võlatäht om|siuta hõlmama; ümbritsema; ~slutning maj. arvete lõpetamine; ~sõrg s3 hoolitsus, hool; mure; ~sorgsfull hoolitsev, hoolas; ~spel s7 sport. lisamäng; ~ spunnen adj. p.: ~ ledningstråd el. isoleerjuhe; ~ spänna v2 hõlmama, haarama; ~ stridd vaieldav; — strålad: ~ av ära aupaistega ümbritsetud; ~ stående inv. adj.: på ~ sida teisel küljel; ~ ställbar üm-berpaigutatav; ümberkorraldatav; ~ ständighet asjaolu, seik; olukord; utan vidare ~er ilma pikema jututa; under inga ~ er mitte mingil juhul v. tingimusel; förmildrande ~er pehmendavad asjaolud; ~ ständlig üksikasjaline; põhjalik; ~störfa vi pöl. kukutama; ~ störtande: ~ verksamhet õõnestustöö; ~ svep s7 ettekääne; utan ~ avameelselt, ilma keerutamata; ~ svängning pööre; (ilma jms.) muutus; ~ svärma vi (kellegi v. millegi) ümber keerlema; ~ sänder korraga

omsätt |a 1) ümber asetama; ümber istutama; ~ sina planer i handling oma plaane ellu viima; 2) müüma, turustama; aktierna omsattes aktsiad vahetasid omanikku; 3) trük. ümber laduma; ~ning 1) ümberasetamine; ümberistutamine; 2) läbimüük; kaubakäive; 3) t rük. ümberladumine; ~ningsskatf s3 käibemaks; ~nings-tiligångar pl. käibevahendid om| tagning kordamine; ~tala vi mainima; rääkima; ~tanke s2 hool, hoolitsus; ettenägelikkus; ~ tryck s7 kordustrükk; ~ tumlad adj. p. peast se-

gane, hämmeldunud; ~ tvistad vaieldav; ~ tyckt armastatud, populaarne; Ula ~ ebapopulaarne; ~tänksam hoolitsev, tähelepanelik; ettenägelik; ~töckna pimestama, tumestama omutlig [-mii:-] äraostmatu omIvai s7 ümbervalimised; ~vand|a vi muutma, ümber kujundama; ~ vittna vi tõendama, tunnistama; ~ vårdnad hool, hoolitsemine; ~väg s2 kõrval-tee; ring; ta en ~ ringi minema; iå veta på ~ar kõrvalisi v. kaudseid teid kaudu teada saama; ~välja ümber v. tagasi valima; ~välvning murrang, revolutsioon; ~vänd ümberpööratud; vastupidine; han var som en ~ hand ta oli nagu ära vahetatud; ~vända v2 ümber pöörama; ~vänt vastupidi; ~ värdera ümber hindama; ~ värld -en ümbrus, keskkond, miljöö; ~ värva v2 ümbritsema; omvärvd av rök suitsu mattunud; ~växlande t. adj. p. vaheldusrikas; vahelduv; muutuv; 2. adv. vaheldumisi; ~ växling vaheldus; lör ~ ens skull vahelduse mõttes

o| myndig alaealine; ~ målad värvimata; ~ måttlig ebamõõdukas; vara ~ piiri mitte pidama; ~ mänsklig ebainimlik; ~ märklig märkamatu; nähtamatu; ~ märkt märkimata; märgistamata; han är ~ av åren aastad pole talle oma jälge jätnud; ~mätlig mõõtmatu, ääretu; ~mättad täitmatu, küllastamatu; ~ möblerad möbleeri-mata, sisustamata omöjlig võimatu; en ~ uppgitt teostamatu ülesanne; han är ~ att komma åt talle on võimatu ligi pääseda; ~ en vf. ~t; ~göra võimatuks tegema; ~ t adv.: jag kan ~ komma mul pole kuidagi võimalik tulla omönstrad mustrita; ilustamata onan|era onaneerima; ~j s2 onaneerimine

onatur ebalocmulikkus; loomuvastasus;

~lig ebaloomulik; loomuvastane ond [u-] 1. adj. 1) paha, halb; i ~ avsikt halbade kavatsustega; ~ cirkel nõiutud ring; väcka ~ blod paksu verd tekitama; 2) vihane, tige, kuri; vara ~ på ngn kellegi peale vihane olema; 3) haige, valutav; ~ tand valutav hammas; 2. s: det ~a 1) kurjus; den ~e vanakuri; vara av ~o kurjast olema; 2) haigus; valud; ~ göra: ~ sig pahaseks saama, vihastuma; ~ sint pahatahtlik, kuri; ~ska -n kurjus, õelus; pahe; ~ske|-full kuri, õel; paheline ondulera [on-] onduleerima

oneklig [-e:-] vaieldamatu; ~en vaieldamatult

onjutbar 1) maitsetu; 2) mittesöödav onkel [o-] s2 van. onu o j normal ebanormaalne; ~ noferad

maj. koteerimata onsdag [u-] s2 kolmapäev, kesknädal ont inv. 1) kuri; halb; Jona ~ med gott kurja heaga tasuma; ett nödvändigt ~ paratamatu pahe; det ligger ingenting ~ i det selles pole midagi halba; inget ~ som inte har ngt gott med pole halba ilma heata; slita ~ tööd rügama; det gör mig ~ om honom mul on temast kahju; 2): göra ~ haiget tegema; jag har ~ i huvudet mu pea valutab; 3): det är ~ om kaffe kohvi on vähe; jag har ~ om pengar mul on rahadega kehvad lood

onumrerad nummerdamata onus [u:-] s7 pl. ka onera koorem; koormus

o| nyanserad nüansseerimata; lihtsustatud; ~ nykter ebakaine, joobnud; ~ nyttig kasutu, asjatu onyx [u:-] s2 min. oonüks onåd s3 ebasoosing; komma i ~ ebasoosingusse sattuma; ~ig mittesoo-siv; armutu o|nämnbar ütlematu, kirjeldamatu, väljendamatu; äraräägikimata; ~ nämnd 1) nimetamata; 2) anonüümne; ~nö-dan: j ~ tarbetult, ilma vajaduseta, ilmaaegu; ~ nödig tarbetu, mittevajalik; ~ ombedd palumata, kutsumata; ~ omkullrunk|ejlig ümberlükkamatu, kõigutamatu; ~omlvistlig vaieldamatu, vastuvaidlematu; ~ ordentlig hooletu; korratu; ~ ordnad korraldamata; ~ ordning korratus, segadus; bringa i ~ segamini ajama; ~ organiserad organiseerimata; ~ arbetare organiseerimata v. ametiühingusse mittekuuluv tööline; ~ organisk anorgaaniline opak opaakne, tuunjas,

läbipaistmatu o| partisk 1) erapooletu; 2) mittepartei-line; ~ passande sobimatu, kohatu; ~ passlig haiglane opera [u:-] sl ooper; ooperiteater oper|atipn operatsioon; ~ativ 1) kirurgiline; ~t ingrepp kirurgiline vaheleastumine; 2) operatiivne; ~afris 1) naiskirurg; 2) naisoperaator; ~atör 1) kirurg; 2) operaator; ~era opereerima

operett s3 operett

opersonlig 1) lgv. umbisikuline; 2) ebaisikupärane, isikupäratu; ilmetu

opinion s3 arvamus; den allmänna ~en

avalik arvamus opinions I bildande adj. p, avalikku arvamust kujundav; ~ möle s6 massimii-ting; ~ yttring avaliku arvamuse avaldamine, manifestatsioon, demonstratsioon

o| placerad l) (laiali) paigutamata; 2) sport, halvasti platseerunud; ~ plockad noppimata; jag har en gås ~ med honom mul on temaga kana kitkuda; ~ plogad 1) kündmata; 2) lumest lahtiajamata; ~ plöjd kündmata; ~poljtisk 1) apoliitiline, mittepoliitiline; 2) ebadiplomaatlik, mõtlematu opp [opp] vt. upp

opportun [o-] sobiv, soodus; õigeaegne;

~ ist oportunist opposition [o-] 1) opositsioon, vastasrind; vastuseis; 2) astr. vastasseis o| praktisk ebapraktiline; ~ pressad triikimata; ~ prioriterad eelisõiguseta; ~pris inv.: det är inget ~ see pole sugugi kallis; ~ prövad proovimata

option [opšu:n] optsioon, riikkondsuse valimine

opublicerad publitseerimata, trükis avaldamata

opus [u:-] s7 pl. ka opera oopus o| putsad puhastamata; ~påkallad põhjendamatu; palumatu; ~ pålitlig mitteusaldusväärne; ~ påräknad ootamatu; ~pätald, ~påtalt, ka ~ påtalad kritiseerimata; karistamata; ~ påverkad 1) mõju[s]tamata; 2) üles-harimata or s7 zool. juustulest orakad raseerimata, ajamata habemega orakel s7, s4 oraakel; ~mässig salapärane, mõistatuslik orange [-rar]š] 1. s5 apelsin; 2. adj. oranž, punakaskollane; ~ri kasvuhoone oration peokõne

ord [u:-] s7 sõna; ~ tör ~ sõnasõnalt; ~e/ är fritt kõik võivad sõna võtta; ~ och inga visor äge kallaletung, teravad sõnad; begära ~et sõna paluma; vara stor i ~ en suuri sõnu tegema; lägga ett gott ~ för ngn kellegi heaks sõnakest lausuma; stå vid sitt ~ oma sõna pidama; sammansatt ~ lgv. liitsõna; klä sina tankar i ~ oma mõtteid sõnadega väljendama; föra ~et koosolekut juhatama; ta ~et ur mun på ngn kellelgi sõna suust võtma; med ett ~ ühesõnaga, lühidalt; på mitt ~l ausõna!ordagrann

orda I grann sõnasõnaline; ~lag pl. sõnad; väljendid; ~ lydelse sõnasõnaline tekst; sõnastus ord I bildning lgv. sõnatuletus; ~ blindhet med. aleksia; ~ bok sõnaraamat, sõnastik; ~ böjning lgv. (sõnade) muutmine

orden [o:-] -, ordnar 1) orden, aumärk; 2) ordu

ordens |bänd s7 ordenilint, -pael; ~ broder orduvend; ~ bärare ordeni-kandja; ~ sällskap s7 orduühing ordentlig [o:-] korralik order [o:-] 1) order; käsk, korraldus; lyda ~ käsku täitma; närmare ~ täpsemad juhised; 2) tellimus; ~ blankett s3, ~ sedel s2 tellimisblankett ord j fattig sõnakehv; ett ~t språk väikese sõnavaraga keel; — fläta sl vt. korsord; ~ flöde -f sõnatulv, -valing; ~ förande s6 1) esimees; 2) koosoleku juhataja; ~förandeskap s7 koosoleku juhatamine; ~förklaring sõnaseletus; ~ förråd -et sõnavara; ~ hå|lig sõna-pidav

ordin arie [o-] inv. adj. korraline, mää-raline; ~ation med., kirikl. ordinatsioon; ~är harilik, tavaline; igapäevane

ord |kärg napisõnaline; ~klass s3 lgv. sõnaliik; ~knapp vt. ~kärg; ~lek s2 sõnamäng; ~ lista sl sõnastik, glos-saar, vokabulaar ordn |a [o:-] vi korraldama; korrastama, järjestama; ~ sig 1) lahenema; 2) rivistuma, oma kohale asuma; ~ad korraldatud; ordnat arbete kindel töö; ~ing 1) kord; kalla till ~en korrale kutsuma; 2) järjekord, järjestus; den tredje i ~en järjekorras kolmas; en stjärna av första ~en esimese suurusjärgu täht; ~ingsam vt.

ordentlig ordnings I följd s3 järjekord, järjestus; ~makt s3 korravalve; ~man korrapidaja; ~ människa sl korraarmas-taja; ~rege| s3 juhis; ~sinne -t korrameel; ~ stadga -n määrustik; ~tal s7 järgarv; ~vakt s3 korravalvur

ordonnans [ordonajjs] s3 sõj. sidemees, käskjalg, virgats; ~ officer -(e)n -are adjutant

ord I rik rikka sõnavaraga; paljusõnaline, sõnaohter; ~ rytteri tähenärimine; ~slut s7 lgv. sõnalõpp; ~ språk s7 vanasõna; Ordspråksboken kirikl. (Saalomoni) tarkuseraamat; — stam s2 lgv. sõnatüvi; ~ strid s3 sõnasõda; ~ ström s2 sõnavool; ~stäv s7 kõnekäänd; ~svall s7 sõnatulv; ~vai -et

17*

sõnavalik; ~ vändning fraas; ~ växling sõnavahetus o| reda 1. -n segadus, korratus; ställa till ~ segadust tekitama; bringa ~ i segamini ajama; 2. vi segamini v. sassi ajama; ~ redig segane, ähmane; ~ redlig ebaõiglane; ~ regelbunden ebareeglipärane, -korrapärane; ~re-gerlig taltsutamatu, ohjeldamatu, käest ära; ~ reglerad reguleerimata; ~ren ebapuhas, räpane, must, kasimata; sogane; ~rena vi ära määrima, reostama; ~ renlighet mustus, kasimatus; ~reparerbar parandamatu orera vi kõnet pidama; pikalt ja laialt rääkima

o| reserverad otsekohene, siiras; ~re-

sonlig mõistmatu; kangekaelne organ [o-] s3 1) biol. organ, elund; 2) tööriist, -vahend; 3) häälekandja; 4) võimuorgan organis |ation [o-] organisatsioon;

~ atorisk organisatoorne organjst [o-] organist, orelimängija orgel [orjel] s2 orel; ~ läktare kirikl. koor(ipealne); ~pipa sl orelivile; ~ spelare orelimängija; ~trampare orelitallaja orgie [o-] s5 orgia; en ~ av färger värvide pillerkaar ori |ental [o-] 1. s3 idamaalane; 2. adj. orientaalne, idamaine; ~enlen neutr. Orient, Hommiku- v. Idamaad orienter|a [o-] vi orienteerima; ~ sig orienteeruma; ~ande: ~ uppgifter orienteerivad andmed; ~are sport. orienteeruja; ~ing 1) orientatsioon; 2) sport, orienteerumine; ~ings| förmåga -n orienteerumisvõime; ~ ings|-löpare vt. ~are; ~ings| tavla teeviit, -märk; ~ings| ämne s6 üldaine original [o-] 1. s7 originaal, algupärand; 2. adj. algupärane, originaal-; ~dokument s7, ~ handling originaal- v. põhidokument; ~ itet originaalsus; ~ tappning: vin i ~ kohapeal villitud vein; ~ upplaga sl esitrükk, esimene trükk originell [o-] 1) originaalne, algupärane;

2) omapärane, eriskummaline, veider o| riktig ebaõige, vale; ~ rimlig mõttetu, absurdne; begära det ~a võimatut soovima; ~ rimlighet mõttetus, absurdsus; ~ rimmad kirj. riimita orka [or-] vi suutma, jaksama; allt vad man ~r nii palju kui jõudu jätkub, kõigest jõust orkan [or-] s3 orkaan orkeslös jõuetu, nõrk; ~het jõuetus,

nõrkus orkester [o-] s2 orkesterorkidé

orkidé [orki-, ortši-] s2 bot. orhidee orm s2 uss, madu, siug; ~a vi vingerdama; ~ belt s7 ussihammustus; ~biien adj. p. ussist nõelatud; ~bo s6 ussipesa; ~ bunke s2 bol. sõnajalg; ~ gift -et ussimürk; ~ grop s2 ussi-auk; ~lik ussitaoline; ~ människa s2 kõnek. kehaväänaja, akrobaat; ~ skinn -et ussinahk; ~ slå s5 zool. vaskuss; ~ spott s3, s7 zool. käosülg; ~ ljusare maotaltsutaja; ~vråk s2 zool. hiireviu ornat s3 ornaat, missarüü orne [u:-] s2 kult ornera orneerima, kaunistama oro [u:ru:] 1) -n rahutus; mure; hysa ~ lõi ngt millegi pärast muret tundma; 2) s9 (kella) ankur, balanssiir; ~a vi rahutuks tegema; erutama; ~ sig muretsema; erutuma; ~ande rahutust tekitav; erutav; ~lig rahutu; murelik, muretsev; du behöver inte vara ~ sul pole põhjust muretseda; ~ ligheter rahutused oros I moln s7 äikesepilved; ~ stiftare

(orostiltare) rahurikkuja; ässitaja oro I väckande rahutust tekitav õrr|e [o-] s2 teder; ~höna sl tedre-kana; ~spel s7 tedremäng; ~tupp s2 tedrekukk orsak [u:r-] s3 põhjus; ingen ~/ pole tänu väärt!; utan ~ ilma põhjuseta; ~a vi põhjustama orsaks I förhällande s6 põhjuslik sõltuvus, põhjuslikkus; ~ sammanhang s7 põhjuslik seos ort [u:-] s3 1) koht, paik; asula; på ~ och ställe kohapeal; på högsta ~ kõige kõrgemas instantsis; 2) mäend. pikk kitsas strekk; ~namn s7 kohanimi; ~ namns I forskning lgv. kohanimede uurimine, toponüümika ortodox [-oks] kirikl. ortodoksne, õige-uskiik; ~j -(e)n ortodoksia, õigeusklikkus

oriografj -{e]n ortograafia, õigekirjutus orts I avdrag s? kohalik palgaalandus; ~ befolkning -en kohalikud elanikud; ~ pressen inv. kohalik ajakirjandus; ~ tillägg (till-lägg) s7 kohalik palgakõrgendus o j rubbad 1) vankumatu; 2) puutumatu; sitta i orubbat bo lesena tervet pärandust saama; ~rubblig, ~rygglig kõikumatu, vankumatu, kindel; ~råd -et: ana ~ halba aimama; ta sig det ~et iöre att... endale pähe võtma, et.. .; ~rädd kartmatu, julge; ~räk-nelig arvutu, lugematu, loendamatu orätt 1. -en ebaõiglus, ülekohus; du har — sul pole õigus; med — alusetu]t;

göra ngn ~ kellelegi ülekohut tegema; 2. adj. ebaõige, vale, väär; ülekohtune; i ~ ända valest otsast; klockan går ~ kell ei käi õigesti; — färdig ebaõiglane; ebaaus; —mä-tig ebaseaduslik; ~ rådig ülekohtune; ~visa sl ebaõiglus; ülekohus o j rörd puutumatu; hon blev ~ ta jäi

ükskõikseks; ~ rörlig liikumatu os s7 ving; toss; ~a vi: det ~r on tunda vingu; lampan ~r lamp suitseb; det ~r bränt on tunda kõrbelõhna; ~ ihjäl vingu surema o i sagd ütlemata; det vill jag låta vara osagt ma jätaksin selle ütlemata; ~ sak I kunnig asjatundmatu; ~ saklig mitteasjalik; ~ salig õnnetu, patune; en ~ ande kadunud hing; ~ saltad soolamata; ~ sammanhängande seosetu; ~ sammansatt lihtne; ~sams inv. tülis; bli ~ med ngn kellegagi tülli minema; ~sann vale, ebaõige; ~ sannfärdig valelik; tõele mitte vastav; ~ sanning vale; ~ sannolik ebatõenäoline o j sed s3 halb komme, pahe; ~ sedd nägemata; ~ sedlig halbade kommetega, paheline; ~ sedvanlig ebatavaline; ~ sinnlig mittelihalik, vaimne; ~ självisk omakasupüüdmatu; ~ självständig iseseisvusetu; sõltuv o| skadad, ~skadd vigastamata; komma oskadd hån saken puhtalt välja tulema, terve nahaga pääsema; ~ skadlig kahjutu, süütu oskadlig|göra kahjutuks tegema o| skarp tuhm; ~skattbar hindamatu; ~ skick s7 halb komme; halb käitumine; ~ skicklig 1) saamatu, kohmetu; 2) sündmatu; ~ skiftad jagamata (varanduse]ms. kohta)- ~ skiljaktig, ~skiljbar lahutamatu; ~ skolad koolitamata, harimata; ~ skriven kirjutamata; han är ett oskrivet blad tema kohta ei teata midagi o| skuld 1) -en süütus; 2) s3 süütu neitsi; en ~ från landet iroon. süütus maalt, naiivitar oskuldsfull süütu

o| skummad: ~ mjölk koorimata piim; ~ skyddad kaitsetu; ~ skyldig süütu; förklara ngn ~ jur. kedagi süütuks tunnistama; ~ skälig 1) põhjendamatu; ~ t pris liiga kõrge hind; 2) rumal, mõistmatu; ~ skära vi teotama, labastama; ~skön inetu, näotu; ~ slagbar võitmatu; ületamatu (rekordi]ms. kohta); ~slipad 1) teritamata; nüri; 2) lihvimata; pilti, tahumatu; ~ släcklig kustutamatu; ~ släckt: — kalk kustutamata lubi;osmaklig

~ smaklig maitsetu; maitsevaene, -låge

osman [o-] 1. s3 1) osman, türklane; 2) otoman, türgi diivan; 2. adj. osmani, türgi

o I smidig paindumatu; ~ sminkad min-kimata; — sanning pilti, ilustamata tõde; ~ smord määrimata, õlitamata; ~ smyckad ehtimata; ilma kaunistusteta; ~ smält 1) sulamata; 2) seedimata; ~ snuten adj. p. vulg. kasvatamatu, ninakas, häbematu; en ~ lymmel tattnina; ~snygg lohakas, must, räpane; ~sockrad suhkruta; ~spard säästmata; med ~ möda jõudu säästmata, mingit vaeva kartmata; ~ spelbar mittemängitav, esita-miskõlbmatu; ~sportslig ebasportlik oss [o-] pron. meid; — själva meid endid; ~ emellan meie (endi) vahel, omavahel

ost I s2 juust; betala lör gammal ~ pihl. vana võlga tasuma; en lyckans — õnneseen ost II 1. -en 1) ida; 2) idatuul; 2. adv.

ida pool(e) o| stadig muutlik, ebakindel; kõikuv;

püsimatu ostan inv. idatuul

ost| asiatisk adj. Kaug-Ida, Ida-Aasia

ostentat|v demonstratiivne

osthyvel s2 juustunuga

ostindisk adj. Ida-India; ~ t porslin

vana hiina portselan ost| kaka sl kok. korp; ~kant s3 juustu-koor; ~kupa sl juustukuppel, -alus ost |kust -en idarannik; — lig ida(poolne) o I straffad karistamata ostron [ustron] s3 auster; ~ bank s2

austripank o I struken triikimata ostskiva sl juustulõik ostvart ida poole, itta ostvassla sl vadak, juustuvesi o| styckad tükeldamata; — siyrig ohjeldamatu, taltsutamatu; ~slädad koristamata; ~ stämd häälestamata ost| ämne s6 kaseiin

o| stämplad tembeldamata; ~ störd segamata, häirimata; ~sund ebatervislik, tervisele kahjulik; ~a affärsmetoder ebaausad ärivõtted; ~sviklig vankumatu, kindel; usaldatav; ~ svuren vannutamata; osvuret är bäst parem mitte lubada; ~ synlig nähtamatu; ~syrad hapendamata; ~said müümata; — sårbar mitte haavatav; haavamatu; ~ säker ebakindel; kahtlane; ~ säkerhets I känsla sl ebakindlustunne; ~säkra vi: ~ vapen relva kaitsevinnast vabastama; ~ säljbar

mittemüüdav; ~ sällskaplig ebaselts-kondlik; ~ sämja -en tüli, vaen; ~ sökt lihtne, loomulik o: tack -en tänamatus; ~ tacksam tänamatu; ~tadlig laitmatu; ~takt: i ~ mitte taktis; eri jalga; komma i ~ taktist välja langema; ~tal inv. arutu hulk, musttuhat; ~talig arvutu, lugematu; ~talt rääkimata; jag har ngt ~ med honom mul on temaga kana kitkuda; ~tid: i — ebasobival ajal; i tid oeh ~ igal ajal; ~ tidig 1) häbematu; solvav; 2) ebasobiv; ~tidig-het häbematus; solvamine; ~tidsenlig ajakohatu; moest läinud otil|ibörlig sobimatu; sündmatu; ~ fredsställande mitte- v. ebarahuldav; ~ förlitlig ebausaldatav; ~ gänglig ligipääs(e)matu; ~ låten (otillåten) lubamatu; keelatud; — räcklig ebapiisav, mitteküllaldane; ~räknelig vastutusvõimetu; süüdimatu; ~ ständig sobimatu; sündmatu o j ting inv. igavene häda, nuhtlus; mõttetus

otium [u:tsium] -et puhkus; njuta sitt

~ vanaduspäevi rahus veetma o| tjänlig ebaotstarbekohane; kõlbmatu; kahjulik; ~ tjänst s3 karuteene; göra en ~ karuteenet osutama; ~ tjänstvillig vastutulematu; ~trampad tallamata; ~ trevlig ebameeldiv; ebamugav; ~frivsam mittehubane; ebameeldiv

otro [u:tru:] 1) uskmatus; 2) kahtlus; ~ gen truudusetu; de otrogna kirikl. uskmatud; — lig uskumatu; ennekuulmatu; ~ t men sant uskumatu, kuid tõsi

o j tryckbar trükikõlbmatu; ~ trygg ebakindel; ebausaldatav; ~ tränad treenimata; ~tröstlig trööstimatu, lohutamatu

olta sl 1) varahommik; 2) kirikl. hommikune jumalateenistus; i ~n varahommikul; vara uppe i~n vara üles tõusma

otte j sång s3 kirikl. hommikupalvus;

hommikune jumalateenistus ottoman s3 1) otoman, türgi diivan; 2) türklane

c tukt -en liiderlikkus; ~tuktig liiderlik; ~ tur -en ebaõnn; ~tvetydig selge; vaieldamatu; ~ tvivelaktig kaheldamatu; ~lvungen sundimatu, loomulik; ~ tydbar seletamatu; ~ tydlig ebaselge, segane; ~tyg -et rämps, praht; nõidus; nõiavärk; igavene nuhtlus; ~tyglad ohjeldamatu; ~tymplig kohmakas, kohmetu; ~tå-lig kannatamatu, läbematu; ~täckotäcking

vastik, inetu; ebameeldiv; ~iäcking vastik v. kole inimene; ~ läckt katmata, lahtine; ~lämd taltsutamata, metsik; ~ länkbar mõeldamatu; — lät hõre, harv, lekkiv; — törstig: dricka sig ~ janu kustutama o]umbärlig hädavajalik, asendamatu; ~undgänglig paratamatu; vältimatu; — undviklig möödapääs[e]matu, vältimatu, paratamatu oupp| fostrad kasvatamata; — fylld täitmata; ~ gjord õiendamata, tegemata, sooritamata; ~hörlig lakkamatu; ~ klarad selgitamata, klaarimata; ~ löslig lahustumatu; ~märksam tähelepanematu; — nåelig saavutamatu, kättesaamatu; ~ täckt avastamata

o| ursäktlig andestamatu; ~ utbildad

harimata, väljaõpetamata; ~ufforskad läbiuurimata; ~utförbar teostamatu; — utgrundlig seletamatu, käsitamatu, mõistatuslik; ~ uthärdig väljakannatamatu, talumatu; ~ utlöst välja lunastamata (pandi jms. kohta)-, ~ ulnylljad kasutamata; ~ utplånlig kustumatu; kustutamatu; ~ utrann-saklig vt. -~utgrundlig; ~ utredd selgitamata, väljauurimata; ~ utro> lig väljajuurimatu; hävitamatu outsider [autsaider] s9, pl. ka -s autsaider; kõrvaline, võõras out |sinlig lakkamatu; ~slitlig kulumatu; vastupidav; ~spädd lahjendamata; ~ sägüg väljendamatu; -~ trött-lig väsimatu; -~tömlig ammendamatu; ~väcklad arenemata oval 1. s3 ovaal; 2. adj. ovaalne ovan I [o:van] adv., prep. ülalpool, peal[pool)

ovan II [u:va:n] harjumatu; vilumatu; -~a sl 1) halb komme v. harjumus; 2) harjumatus; vilumatus ovan |del [o:-] s2 ülemine osa; tipp; -~för prep., adv. ülal- v. pealpool, kohal; ~ ifran ülalt, ülevalt ovanlig ebaharilik, ebatavaline; ~het ebaharilikkus, ebatavalisus; för ~ ens skull vahelduse mõttes, seks korraks ovan I läder [o:-] s7 pealisnahk; ~ nämnd ülalmainitud; ~på prep., adv. peal; ül(ev)al o| vansklig igavene

ovan I stående [o:-] 1) pealpool asetsev; 2): av ~ framgår att... ülaltoodust selgub, et... ovarium s4 anat., bot. ovaarium; muna-

sari; sigimik o| varsam ettevaatamatu; hoolimatu ovation ovatsioon, tormiline kiiduavaldus

oveder I häftig mitteusaldatav; ebakindel; -~ lägglig ümberlükkamatu; -~ säglig vastuvaidlematu overall [overo:l] s3, pl. ka -s tunked; spordidress; småbarns ~ siputuspük-sid

o| verklig ebareaalne; -~ verksam 1) tegevusetu; 2) mõjutu; ~ vetande 1. adj. p. teadmatu; 2. adv. teadmatult; -~vetskap -en teadmatus; ~vett -et sõim; ge ngn ~ kedagi läbi sõimama; ~ vidkommande adj. p. kõrvaline, asjasse mitte puutuv; ~vig paindumatu, jäik; kohmakas; -~ viktig tähtsusetu; -~vilja -n vastumeelsus; pahameel; hysa ~ för ngn kellegi vastu põlgust tundma; -~vi||ig: göra ngt ~ t midagi vastumeelselt tegema; — villkorlig [-o:-] tingimusteta; ovi|lkorligen [-o:-] adv. tingimata; ~vis rumal; ~viss kahtlane; ebakindel; nõutu; otsustamata; jag är ~ om vad jag skall göra ma ei tea, mis ma pean tegema; utgången är ännu ~ on veel teadmata, millega see lõpeb; ~ het teadmatus; ~ vårdad hoolitsemata, hooletusse jäetud oväder s7 halb ilm; torm, raju oväders I centrum s8 tsüklon, madalrõhkkond; ~ stämning tormiline õhkkond o| vädrad tuulutamata; ~väid -et van. õiglus; erapooletus; ~ välkommen soovimatu; ~vän s3 vaenlane; vi är ~ ner me läks`me riidu; ~vänlig ebasõbralik; ~ vänskap -en vaenulikkus; vaen; ~väntad ootamatu; ~vär-derlig hindamatu; võrratu; ~ värdig vääritu, kõlvatu; det är dig ~f see pole sinu vääriline; ~ världslig ebamaine; ~ väsen inv. müra; kisa; lärm; föra ~ lärmama; ~ väsentlig ebaoluline ox| bringa sl kok. loomarind; ~drivare

härjaajaja; ~e s2 härg oxel [uksel] s2 bot. pooppuu oxel I tand purihammas ox |kõtt -et loomaliha; kok. härjasilm ozon [uso:n, o-] s3, s4 keem. osoon o| återhållsam taltsutamatu; mõõdutundeta; ~ återkallelig lõplik, muutmatu; ~ åtkomlig ligipääs(e)matu; ~ädel 1) alatu; 2) mitte vääris- (metalli kohta); ~äkta võlts, järeletehtud; ~ barn vallaslaps; ~ ändlig lõputu; lõpmatu, ääretu; ~ ärlig ebaaus, autu; ~ ätbar, ~ ätlig mittesöödav; ~även kõnek. sobimatu; inte ~ üsna hea; inte så ~ polegi nii paha; ~öm 1) tundetu, tuim: 2) vastupidav (riide jms. kohta); ~ öppnad avamata, sule-oövad

tud; ~övad vilumatu; treenimata; ~e trupper väljaõpetamata väeosad oöver|komlig ületamatu; ~ lagd mõtlematu; kaalutlematu; ~salt tõlkimata; ~skädlig ebaülevaatlik; pilti, ääretu,

piiritu; — siigiig vf. ~komlig; ~sätt-

lig tõlkimatu; ~ träffad ületamata; ~träffbar ületamatu; ~tänkt vt. ~lagd; ~vinnjejlig võitmatu, ületamatu

P, p -et -; dei. pl. -en P, p (kirjatäht);

sätta ~ tör ngt midagi takistama pacemaker [peismeiker] s9, pl. ka -s sport, tempomeister, vedaja; pilti. eestvedaja pack I s7 pööbel; rahvarämps; (märatsev) jõuk pack II vt. pick

packa vi 1) pakkima; 2) kokku suruma v. pressima; ~ ihop kokku pakkima; ~ ihop sig kokku kuhjuma; soni ~de sillar nagu silgud pütis; ~ dig i väg! kao minema! pack |e s2 komps; pakk; ~hus s7 (kau-ba)ladu; tollihoone; pakkhoone; ~is -en 1) paakjää; 2) tehisjää; ~lår s2 pakkimiskast; ~ning 1) pakkimine; 2) kaasaskantav varustus; 3) tehn. tihendamine; polsterdamine; ~sade| s2 koormasadul; ~ åsna sl koormakandja eesel padda sl zool. kärnkonn paddel s2 1) (lühike laia labaga) mõla; 2) sport, aerutamine; ~ kanot s3 kanuu; ~ära sl vt. paddel 1) paddl| a vi aerutama; ~ ing aerutamine paff 1. inter j. pauh!, põmm!; 2. inv. adj.:

bli ~ rabatud olema page [pa:š] s5 paaž; ~hår s7 poisipea (soeng)

pagin|a sl lehekülg; ~era lehekülgi

nummerdama pagod [-go:d, -gu:d] s2 pagood paj s3 1) kok. pirukataoline vormiroog;

2) vulg. jakk, pintsak pajas s3, s2 pajats, kloun; spela ~ lolli mängima; ~ konster pl. klouni-trikid

paket s7, s3 pakk; postisaadetis; ~era (sisse) pakkima; ~ expedition paki-kontor; ~gods -et (raudteel jms.) veetav kaup, veokaup; ~ hållare pakiraam; ~ inlämning pakkide vastuvõtmine; ~ utlämning pakkide väljaandmine

pakt s3 pakt, leping; ~urn s8 1) vt. pakt; 2) abieluvaranduse lahutamise leping

paladjn s3 aj. paladiin; rändrüütel palankin s3 palankiin palata| 1. s3 lgv. palataal; 2. adj. pala-taalne; ~isera palataliseerima

palats s7 palee; ~ revolution paleepööre, -revolutsioon paiaver s3 1) nõupidamine, läbirääkimised; 2) lobisemine paleo|grafi s3 paleograafia; ~ntologj;

s3 paleontoloogia palett s3 kunst, palett; ~ kniv s2 värvi-

segamisnuga, pahtel paletà s3 palitu

palissad s3 palissaad, pihttara, -aed paljett s3 litter; ~era litritega ilustama pall s2 jalapink, järi; stå ~ vastu pidama; ~a vi 1) toestama; ~ upp blokeerima, tõkestama; 2) kõnek. suutma, jõudma pallra vi kõnek. lonkima, kompima; ~

sig av (i väg) minema kompima palm s3 palm; ~ söndag s2 kirikl.

palmipuudepüha palpera med. palpeerima, komplema palsternacka sl bot. aedmoorputk, pasti-naak

palt s2 1) verikäkk; 2) kõnek. [-(poisi]nolk-] {+(poisi]- nolk+}

paita vi 1) lonkima; 2): ~ på sig end;

paksult riidesse panema paltbröd s? verileib

paltor pl. kaltsud, räbalad (riietuse kohta)

pamp s2 1) tähtis isik v. tegelane, suur

nina; 2) van. lahingumõõk pampas pl. pampa, rohtla pampig kõnek. uhke, imposantne pampusch s3 botik; kaloss panegyrjk s3 panegüürika, ülistuskõne panel s3 ehit. paneel; ~höna sl kõnek. tantsusaalis seina äärde istuma jäänud neiu panera kok. paneerima pang inter j. põmm!; det är ~ med henne vulg. temaga on vahekord läbi pan|k s3 paanika, kabuhirm; ~unge s2

kõnek. paanikahoog, -puhang panisk paaniline

pank inv. adj. kõnek. ilma rahata, plank pankreas s3, ~körtel s2 pankieas^

kõhunääre panna I sl 1) pann; 2) pada; kastrul; 3) katel

pann|a II sl otsmik, laup, ctsaesiner rynka ~n kulmu kortsutamn; sk jutti sig en kula för ~n endale kuuli pähe oövad

tud; ~övad vilumatu; treenimata; ~e trupper väljaõpetamata väeosad oöver|komlig ületamatu; ~ lagd mõtlematu; kaalutlematu; ~salt tõlkimata; ~skädlig ebaülevaatlik; pilti, ääretu,

piiritu; — siigiig vf. ~komlig; ~sätt-

lig tõlkimatu; ~ träffad ületamata; ~träffbar ületamatu; ~tänkt vt. ~lagd; ~vinnjejlig võitmatu, ületamatu

P, p -et -; dei. pl. -en P, p (kirjatäht);

sätta ~ tör ngt midagi takistama pacemaker [peismeiker] s9, pl. ka -s sport, tempomeister, vedaja; pilti. eestvedaja pack I s7 pööbel; rahvarämps; (märatsev) jõuk pack II vt. pick

packa vi 1) pakkima; 2) kokku suruma v. pressima; ~ ihop kokku pakkima; ~ ihop sig kokku kuhjuma; soni ~de sillar nagu silgud pütis; ~ dig i väg! kao minema! pack |e s2 komps; pakk; ~hus s7 (kau-ba)ladu; tollihoone; pakkhoone; ~is -en 1) paakjää; 2) tehisjää; ~lår s2 pakkimiskast; ~ning 1) pakkimine; 2) kaasaskantav varustus; 3) tehn. tihendamine; polsterdamine; ~sade| s2 koormasadul; ~ åsna sl koormakandja eesel padda sl zool. kärnkonn paddel s2 1) (lühike laia labaga) mõla; 2) sport, aerutamine; ~ kanot s3 kanuu; ~ära sl vt. paddel 1) paddl| a vi aerutama; ~ ing aerutamine paff 1. inter j. pauh!, põmm!; 2. inv. adj.:

bli ~ rabatud olema page [pa:š] s5 paaž; ~hår s7 poisipea (soeng)

pagin|a sl lehekülg; ~era lehekülgi

nummerdama pagod [-go:d, -gu:d] s2 pagood paj s3 1) kok. pirukataoline vormiroog;

2) vulg. jakk, pintsak pajas s3, s2 pajats, kloun; spela ~ lolli mängima; ~ konster pl. klouni-trikid

paket s7, s3 pakk; postisaadetis; ~era (sisse) pakkima; ~ expedition paki-kontor; ~gods -et (raudteel jms.) veetav kaup, veokaup; ~ hållare pakiraam; ~ inlämning pakkide vastuvõtmine; ~ utlämning pakkide väljaandmine

pakt s3 pakt, leping; ~urn s8 1) vt. pakt; 2) abieluvaranduse lahutamise leping

paladjn s3 aj. paladiin; rändrüütel palankin s3 palankiin palata| 1. s3 lgv. palataal; 2. adj. pala-taalne; ~isera palataliseerima

palats s7 palee; ~ revolution paleepööre, -revolutsioon paiaver s3 1) nõupidamine, läbirääkimised; 2) lobisemine paleo|grafi s3 paleograafia; ~ntologj;

s3 paleontoloogia palett s3 kunst, palett; ~ kniv s2 värvi-

segamisnuga, pahtel paletà s3 palitu

palissad s3 palissaad, pihttara, -aed paljett s3 litter; ~era litritega ilustama pall s2 jalapink, järi; stå ~ vastu pidama; ~a vi 1) toestama; ~ upp blokeerima, tõkestama; 2) kõnek. suutma, jõudma pallra vi kõnek. lonkima, kompima; ~

sig av (i väg) minema kompima palm s3 palm; ~ söndag s2 kirikl.

palmipuudepüha palpera med. palpeerima, komplema palsternacka sl bot. aedmoorputk, pasti-naak

palt s2 1) verikäkk; 2) kõnek. [-(poisi]nolk-] {+(poisi]- nolk+}

paita vi 1) lonkima; 2): ~ på sig end;

paksult riidesse panema paltbröd s? verileib

paltor pl. kaltsud, räbalad (riietuse kohta)

pamp s2 1) tähtis isik v. tegelane, suur

nina; 2) van. lahingumõõk pampas pl. pampa, rohtla pampig kõnek. uhke, imposantne pampusch s3 botik; kaloss panegyrjk s3 panegüürika, ülistuskõne panel s3 ehit. paneel; ~höna sl kõnek. tantsusaalis seina äärde istuma

jäänud neiu panera kok. paneerima pang inter j. põmm!; det är ~ med henne vulg. temaga on vahekord läbi pan|k s3 paanika, kabuhirm; ~unge s2

kõnek. paanikahoog, -puhang panisk paaniline

pank inv. adj. kõnek. ilma rahata, plank pankreas s3, ~kõrtel s2 pankieas^

kõhunääre panna I sl 1) pann; 2) pada; kastrul; 3) katel

pann|a II sl otsmik, laup, ctsaesiner rynka ~n kulmu kortsutamn; sk jutti sig en kula för ~n endale kuuli pähepannben

kihutama; stöta ngn för ~n kedagi surmavalt haavama; han hade — att ljuga tal jätkus häbematust valetada; ~ bollen peaga palli lööma; ~ben s7 anat. otsmikuluu pannbiff s2 kok. (hakkliha)kotlet pannbinde! s2 otsmikupael pannkaka sl kok. pannkook; det blev ~ därav kõnek. sellest ei tulnud midagi välja

pann lob s3 anat. otsmikusagar; ~ lugg

s2 otsaesisele langev juuksesalk pann| rum s7 katlaruum; ~slen s2 katla-kivi

panna s3 pannoo

pansar s7 soomus; ~bil s2 soomusauto; ~ fartyg s7 soomuslaev; ~ förband s7 soomusväed; ~ hinder s7 tankitõke; ~ kryssare soomusristleja; ~ skjorta sl aj. soomussärk; ~ trupper pl. vt. ~ förband; ~vagn s2 1) tank; 2) vt. ~bil; ~värnskanon s3 tankitõrje-kahur pansra vi soomustama pant s3 pant; sätta sitt huvud i — oma pead pandiks panema; ~a vi pantima

pantalonger pl. kõnek. pantaloonid, pikad püksid pantbank s3 pandimaja panter s2 panter; ~hona sl emapanter pant|förskrjva pantima; ~ kvitto s6 pandikviitung; ~rätt s3 pantimis-õigus; ~ sedel s2 vt. ~ kvitto; ~ sätta pantima papegoja [-goja] sl papagoi papjsm paavstlus

papjemaché [-maše:] -n papjeemašee

papp s3, s7 papp, kartong

pappa sl isa, papa; ~ till förslaget

ettepaneku algataja pappask s2 pappkarp pappenheimare [-heim-] pl.: jag känner mina ~l küll ma juba oma inimesi tunnen!

papper s7 1) paber; sätta på ~et paberile v. kirja panema; 2) dokument, kirjalik tõend; han har klara ~ tema paberid v. dokumendid on korras pappers I ark s7 paberipoogen; ~ avfall -et paberijäätmed; makulatuur; ~bruk s7, ~fabrjk s3 paberivabrik; ~ handel s9 paberi- ja kirjutusmater-jalikauplus; ~ kasse s2 paberist (kande)kott; ~ klämma sl kirjaklamber; ~ kvarn s2 paberiveski; piltl. bürokraatlik masinavärk; ~ remsa sl 1) pabeririba; 2) trük. ladumislint; ~ servett s3 paberist salvrätik; ~ tuss s2 paberinutsak; ~ varor pl. paber-kaubad

paprika sl paprika, punane pipar papyrus -en v. papyren, pl. papyrer papüürus

par s7 1) paar; ett äkta ~ abielupaar; ett omaka ~ eri paarist; piltl. halvasti läbisaav abielupaar; gå ~ om ~ paarikaupa käima; 2) mõni, mõned; med ett ~ ord paari v. mõne sõnaga; ~a vi 1) biol. paaritama; 2) piltl. liitma, ühendama; avund ~d med beundran imetlusega segatud kadedus

parabel s3 1) mai. parabool; 2) mõistujutt; tähendamissõna parabolisk paraboolne parad s3 1) sõj. paraad; 2) sport, paree-ring, tõrje, kaitselöök (vehklemises jms.)

paradjs s7 paradiis; ~e/s lustgård Eedeni aed; ~ dräkt s3 piltl. aadama-ülikond; ~ äpple s6 paradiisiõun parad | nummer s7 hiilge- v. leivanumber; ~ uniform s3 paraadvorm, -ülikond

paragraf s3 paragrahv; ~ ryttare kõnek. bürokraat; formalist; ~smygare kõnek. paragrahviväänaja, advokaat; ~ tecken paragrahvimärk parallel! 1. s3 paralleel; dra en ~ paralleeli tõmbama; kõrvutama; 2. adj. paralleelne parant ülielegantne; stiilne paranöt bot. brasiilia pähkel, parapähkel paraply s4 vihmavari; spänna upp ~et vihmavarju avama; fälla ner ~et vihmavarju kokku panema; ~fodral s7 vihmavarjutupp; ~ ställ s7 vihma-varjualus

parasit s3 parasiit, nugiline; ~ steklar

[-e:-] pl. zool. käguvaablased parasoll [-o-] s7, s3 päikesevari parat valmis; vara ~ till allt kõigeks

valmis olema parbladig bot. paarissulgjas parcell s3 partsell; maalapp pardon s3 1. armuandmine, halastus; utan ~ halastamatult; 2. interj. kõnek. pardon!, vabandust! parentation mälestuskõne parentes sulud; inom ~ sagt muuseas

v. möödaminnes olgu öeldud parera pareerima

parflikig bot. paarishõlmine, -sagarane parforcejakt [-forsjakt] s3 parforssjaht parfym s3 parfüüm; lõhnaõli; ~flaska

sl lõhnaõlipudel parhästar pl. paarisrakend; de är ~

nad on lahutamatud pari [pa:-] s7 nominaalväärtus; till ~

nominaalväärtuselt paria [pa:-] -n -s paariaparig

parig paaris v. paariviisi esinev parikurs s3 nominaalkurss paritet pariteet, võrdväärsus park s3, ~ anläggning park parkas -en sportlik kapuutsiga mantel parker I a parkima; ~ing l) parkimine: 2) parkimiskoht; ~ ingsförbud s7 par-kimiskeeld; ~ ingshus s7 mitmekorruseline garaaž; ~ ingsplats s3 parkimisplats, parkla parkelt s3 1) parkett; 2) teati, parter; ~golv s7 parkettpõrand; ~plats s3 parterikoht; ~publ|k -en parteripub-lik

parksoffa sl pargipink parkum s3, s7 parh(riie) parkvakt s3 pargivaht parlament s7 parlament; ~ ariker parla-menditegelane; —era parlamentee-rima, läbirääkimisi pidama; ~ erande s6, ~ering parlamenteerimine, läbirääkimiste pidamine parlaments I byggnad s3 parlamendihoone; ~ ledamot, ~ medlem s2 parlamendiliige; ~vai s7 parlamendivalimised parlör vestlussõnastik, vestmik parnass s3: bestiga ~en kirjanduslikku

karjääri tegema parning [pa:r-] paaritamine parnings j drift s3 paarituskihk; ~tid s3

paaritusaeg; inna- v. jooksuaeg paroll [-o-] s3 1) parool, märgusõna; 2)

loosung, hüüdlause part s3 1) osa; 2) jur. pool; jag äi ~ i målet ma olen üks pooltest; 3) mei. tõuots

parterr s3 aiand., spoit. parter; ~ brottning partermaadlus partj I s4 1) partii; sälja i ~ hulgi müüma; 2): göia ett gott ~ head partiid tegema parti II s4 pöl. partei, erakond; ta ~ föi ngn kellegi poolele asuma; ~anda -n erakonnavaim; ~ansluten parteisse v. erakonda kuuluv partibiljett s3 idt. abonementpilet partibok parteipilet, erakonna liikmeraamat

particip s7 lgv. partitsiip, kesksõna partiell [-tsiell] osaline partj I funktionär parteitöötaja; ~ gångare fanaatiline parteilane parf|handel -n maj. hulgikaubandus partjledning erakonna v. partei juhtkond

part|pris s7, s4 maj. hulgi(müügi)hind partisk [pa:-, par-] erapoolik; ~het erapoolikus

parti j strid s3 erakonna- v. parteitüli; erakonna- v. parteisisene võitlus; ~ tagande s6 seisukohavõtt part|vis maj. partiikaupa partåig zool.: ~a hovdjur paariskabja-

lised, sõralised parvel s2 kõnek. jõmpsikas, poisiklutt parveny s3 tõusik

par j vis paarikaupa, -viisi; ~ åkning

sport, paarissõit pascha sl paša

paschasa, pasjasa sl kõnek. naljakas lugu

paskill s3 kirj. paskvill pasma sl pasmas pass I s7 (mäe)kuru; kitsastee pass II s7 pass, isikutunnistus pass III s7 1) jah. varitsuskoht; 2) piirkond, ala; polisen gick på sitt ~ politseinik tegi ringkäiku oma jaoskonnas

pass IV s7 pass (kaardimängus); säga

~ passima, pakkumisest loobuma pass V inter j. tsurr!; ~ lör mig! mina kaasa ei tee!; mina passin!; ~ lör det! see on mulle!, see on minu! pass VI: komma väl till ~ marjaks ära kuluma; vara till ~ sobima, passima; vid ~ klockan tio umbes kell kümme; så ~ mycket umbes nii palju; sa ~ nära niivõrd lähedal passa vi 1) passima, proovima; 2) (peale) passima; valvama; ~ barnet lapse järele vaatama, ~ tiden täpne olema; ~ på tillfället juhust kasutama; ~ upp ngn kedagi ootama; 3) sport, passima, söötu andma; 4) sobima, kõlbama, kohane olema; han ~r inte till lärare ta ei sobi õpetajaks; de ~r bra för varandra nad sobivad teineteisega hästi; det ~r inte en dam att ... daamile pole sünnis ...; 5): ~ sig sobima, kohane olema; det — r sig inte see pole sünnis; kom når det ~r dig tule siis, kui sulle sobib; pass dig! hoia end!, vaata ette!; pass dig för hunden! hoia koera eest!; 6) passima (kaardimängus) passabel vastuvõetav, talutav, enamvähem rahuldav passage [-sa:š] s5 passaaž passagerar I avgift [-še:r-] s3 sõiduraha; ~e reisija, sõitja; ~fartyg s7 reisilaev; ~plan s7 reisilennuk; — trafik s3 reisiliiklus pass |ande sobiv, kohane, sünnis; ~are

s9 sirkel passbyrå s3 passilaud passer a 1) mööduma; ~ gränsen piiri ületama; ~ en bro sillast üle sõitma; ~ revy minevikku silme eest möödapasserad

26 6

penningaffär

laskma; 2) kok. sõelast läbi hõõruma; 3) toimuma, juhtuma; ~ad adj. p. mitte enam noor, närtsinud; ett passerat stadium läbitud etapp; ~kõrt s7, ~ sedel s2 läbipääsuluba, pääsmik passgång s2 küliskäik; ~are telder,

küliskäija passiar s3 jutuajamine, vestlus pass|ion [pašu:n] passioon; kannatus;

kirg; ~ ionerad kirglik passions j blomma sl bot. kannatuslill; ~ vecka sl kirikl. vaikne v. kannatusnädal

passiv f. adj. passiivne; 2. s7, s3 lgv. passiiv; ~a pl. maj. passiva; ~urn -, -er või' s4 lgv. passiiv pass |ning 1) järelevalve; hoolitsemine; 2) sport, pass, sööt; ~opp [-opp] 1. s2, s3 teenija, passija; 2. interj. hoia alt!, vaata ette! passus s2 passus, mõttelõik, koht (raa-

matus jms.) pasta sl pasta; kreem pastej [-tei] s3 kok. 1) pasteet; 2) pirukas

pastor [-o-] s3 pastor, kirikuõpetaja; ~ai 1. s3 pastoraal; 2. adj. pasto-raalne; ~at s7 1) pastoriamet; 2) kogudus, kihelkond pastors I adjunkt s3 kirikl. abiõpetaja;

~ expedition s6 kirikukantselei pastorska [-tu:r-] pastoriproua patent s7 patent; ~brev s7 patendi-tõend; ~era patenteerima; ~ innehavare patendiomanik; — lås s7 pa-tentlukk; ~ nyckel s2 patentvõti; ~rätt s3 patendiõigus; ~ skyddad patenteeritud; ~ smörgås s2 kok. soe liha- ja munavõileib; ~verk s7 pa-tendibüroo pater s2 kirikl. paater; ~ noster [-o-] inv. 1) issameie, meieisa(palve); 2) roosikrants, palvehelmed; ~ noster | -hiss s2, ~moster I verk s7 paternoster-seade, koppelevaator patetisk pateetiline

patiens [passiaris] s3 pasjanss; lägga ~

pasjanssi laduma patient [-a(t)si-] patsient patos [pa:tos] s7 paatos patrask -et halv. rahvarämps, pööbel patriark s3 patriarh; esiisa, esivanem patricier s9 patriits

patron I s3 kõnek. 1) patroon; kaitsepühak; 2) mõisaomanik; peremees patron II s3 1) sõj., tehn. padrun; blind (lös) — paukpadrun; skarp ~ lahin-gupadrun; 2) (pastapliiatsi) südamik; ~ bälte s6 padrunivöö; ~ hylsa sl padrunikest patrull s3 patrull; stöta på ~en pihl.

rahulolematust esile kutsuma; ~era patrullima paulun s3 baldahhiin; baldahhiinvoodi paus s3 paus, vaheaeg; ~era

pausi v. vaheaega tegema; ~lecken s7 muus. pausimärk paviljong [-jo-] s3 paviljon pax [paks] vt. pass V pechblände [petš-] s6 min. uianiit pedagog [-go:g] s3 pedagoog pedal s3 pedaal pedell s3 pedell pegas s3 pegasus

pejl|a vi 1) peilima; 2) pilti, põhjalikult uurima; ~ing peilimine; ~instrument s7 peilimisseadis, peilingaator pek|a vi näitama, osutama, viitama;

~ finger nimetissõrm pekinfg]es s3 pekingi paleekoer pek|pinne s2 kaardikepp pekuniär [-j-] pekuniaarne, rahaline peiar |e sammas; piilar; piit; ~gäng s2 sammaskäik; ~ helgon s7 kirikl. sambapühak; ~ huvud s7 kirikl. ka-piitel; ~rad s3 sammastik; ~sai s2 sammassaal pellejöns s2 kõnek. veiderdaja penater pl. müt. penaadid; flytta sina ~ kõnek. elukohta vahetama, kolima

pendang [pail-] paarik pendel s2 pendel, viipur; ~ rörelse pendeldamine; ~ svängning pendli viipumine; ~ur s7 pendel- v. seinakell

pend I la vi pendeldama, viipuma; ~ling vt. ~elrörelse; ~y| s3 pendelkell; kappkell penetr |ation penetratsioon, läbitungimine; ~era penetreerima, läbi tungima; ~ ett problem probleemi põhjalikult käsitlema peng s2 münt; ~ar pl. raha; ~ som gräs raha kui raba; låta ~na rulla raha tuulde loopima; jämna ~ paras raha

penjbel tülikas; piinlik penštens s3 kahetsus penjoar s3 hommikumantel penna sl 1) (kirjutus) sulg; sulepea; pliiats; fatta ~n sulge haarama; leva av sin ~ kirjatööst elatuma; 2) zool. sulg

pennalism aasimine; (nooremale v. nõrgemate) türanniseerimine penn| drag s7 suletõmme; ~ fodral s7 pinal; ~ formerare pliiatsiteritaja; ~ fäktare nai], sulerüütel penning 1) münt; ~ar pl. raha; för en ringa ~ odava hinna eest; 2) konek. medal; ~ affär s3 rahaline operat-penningangelägenhet

267

personlighet

sioon; ~ angelägenhet rahaküsimus; ~ bekymmer s7 rahamured; — brist -en rahapuudus; ~ försändelse rahasaadetis; ~gräs s7 bot. pöld-litter-hein; ~gåva sl rahaline kingitus; ~inrältning rahaasutus; ~ knipa -n kõnek. rahaline kitsikus; ~ medel pl. rahalised vahendid; ~ placering raha v. kapitali mahutamine; ~pung s2 rahapung, kaugas, rahakott; hålla hårt om ~en väga kitsi olema; ~stark rahakas; ~summa sl rahasumma; ~ transaktion vt. ~ affär; ~ understöd s7 rahaline toetus; ~ värde -t maj. 1) rahaline väärtus; 2) raha ostujõud; ~ väsen -det rahandus; ~ört s3 bot. vt. ~gräs penn| kniv s2 sulenuga; ~ skaft s7 1) sulepea; 2) fam. naisajakirjanik; ~ skrin s7 pinal; ~siift s7 pliiatsi-süda, -süsi; ~ stump s2 pliiatsijupp; ~ teckning sulejoonistus; ~vässare vt. pennformerare pense [pai]se:] s3 bot. aedkannike, võõrasema pensel s2 pintsel

pension [paf]šuin] 1) pension; avgå med ~ pensionile minema; 2) pansion; internaatkool; ~at s7 pansionaat; ~ era pensioneerima, erustama; han äi ~ d ta on pensionil pensions | berättigad pensioniõiguslik; ~tagare pensionär; ~ ålder -n pensioniiga

pensionär [par]-] s3 1) pensionär; 2) pansionär

pensi |a vi pintseldama; ~ing pintsel-damine

penultima sl lgv. eelviimane silp pep impf. vt. pipa

peppar s9 pipar; spansk ~ türgi pipar; dra dit ~n växer! käi kuradile!; det går åt ~n kisub vägisi viltu; ~ oeh salt must-valge (riide kohta); ~kaka sl piparkook; ~korn s7 pipratera; ~ kvarn s2 pipraveski; ~ mynta sl bot. piparmünt; ~rot bot. mädarõi-gas; ~ ströare pipratoos peppr|a vi pipardama; ~ig piprane;

terav, salvav per [pär] prep.: tre kronor ~ person kolm krooni inimese kohta; ~ år aastas; ~ tåg rongiga; ~ omgående järgmise postiga; ~ kontant sularaha eest

perenn bot. 1. adj. mitmeaastane; 2. s3

mitmeaastane taim, püsik perfekt I perfektne, täiuslik perfekt II s7, ~ um pertekter lgv. perfekt, täisminevik

per|fjd sõnamurdlik, reetlik; salakaval;

~ fidifet sõnamurdlikkus jne. perforera perforeerima peri|fer perifeerne, perifeerias olev; frågan var av ~ art see küsimus on ebaoluline; ~fer| perifeeria, piiriala; ääremaa; ~ferisk vt. ~fer; ~ferj-vinkel mat. piirdenurk perigeum s8 astr. perigee period s3 periood, ajajärk; geol. ajastu; ~ icitet perioodilisus; ~ isk perioodiline; ~tal s7 füüs. frekvents, sagedus; ~ vis perioodiliselt perkussion [pärküšu:n] med. perkus-

sioon, koputlus perman|ens permanentsus, jäävus, püsivus; ~ent adj. permanentne, pidev, püsiv, alaline; ~enta vi 1) püsi-laineid tegema; 2) asfalteerima, betoneerima permission (ameti)puhkus permitt| ent puhkusel olija; ~era 1) puhkusele v. koju lubama; 2) töölt ajutiselt vabastama v. vallandama perniciös med. pahaloomuline perpetuell vahetpidamatu; igavene perplex jahmunud, hämmeldunud perrong [-ori] s3 perroon; ~ biljett s3

perroonipilet persedel s2 riietusese; pl. sõj. varustus;

~vård -en sõj. varustuse korrashoid perser [pär-] pärslane persian [pär-] s3 karakull; ~päis s2

karakullkasukas persienn [pär-] s3 ribakardin, žalusii persik |a [pär-] sl persik, virsik persilja sl bot. petersell; prata ~

kõnek. lollusi rääkima persisk [pär-] pärsia; ~a I) -n pärsia

keel; 2) sl pärslanna person [pär-] s3 isik; tegelane; enskild ~ eraisik; han kom i egen hög ~ ta ilmus isiklikult; första ~ pluralis lgv. mitmuse esimene isik; ~ age [-na:šl kummaline v. kahtlane is`k personal [pär-] s3 personal; ~ avdelning kaadriosakond; ~ier pl. an-keediandmed person I befordran inv. reisijatevedu; ~bil s2 sõiduauto; ~ell vt. ~lig; ~ifiera personifitseerima, isikustama; den ~de blygsamheten tagasihoidlikkus ise; ~ kort s7 isikutunnistus; ~kult s3 isikukultus; ~kännedom -en inimesetundmine personlig isiklik; ~ t brev erakiri; för min ~a del mina isiklikult; ~en isiklikult; inställa sig ~ isiklikult kohale ilmuma; ~het 1) isikupära; 2) isiksus; gå in på ~er isiklikuks muu>-personligheisklyvning

tuma; ~ hets | klyvning isiksuse kahestumine v. lõhestumine person I namn s7 isikunimi; — frafik -en

reisiliiklus; ~tåg s7 reisirong peruan s3 peruulane; ~sk adj. peruu peruk s3 parukas; ~ makare paruka-tegija; ~ stock s2 1) parukaalus; 2) pilti, vanamoeline inimene, «vana koi»

pervers perversne; ~ itet s3 perverssus pest s3 katk; ~ artad katkutaoline; ~böld s3 med. katkumuhk; ~härd s2 katkukolle; ~ ilens | rot bot. katkujuur; ~ smittad katkust nakatatud pet s7 vt. petgöra; ~a vi 1) torkima, urgitsema; ~ på allt oma sõrmi igale poole toppima; ~ naglarna küüsi puhastama; ~ tänderna hambaid urgitsema; ~ i maten toitu näkitsema; 2) kõnek. välja tõrjuma v. sööma; bli ~d vid valen kõnek. valimistel läbi kukkuma

pet|göra s6 aega- ja vaevanõudev no-kitsemistöö; ~ig 1) täpne, peen (töö kohta); 2) väiklaselt täpne, pedantne petimäter s2 1) pedant; 2) keigar, moenarr

pet|t s3 trük. ptii petitess s3 pisiasi

petition petitsioon; ~är s3 petitsiooni esitaja

pet|moj [-oi] s2 kõnek. (telefoni) numbriketas; ~noga kõnek. pedantne; ~ piano s6 nai j. kirjutusmasin

petrifi[c]era petrifitseeruma, kivistuma;

~ kat s7 kivistis piano 1. s6 klaver; det spelar ingen ~ pihl. see ei tähenda midagi; 2. adv. muus. piano, tasa; ta det ~ kõnek. ole rahulik; ~spel s7 klaverimäng; ~ stämmare klaverihäälestaja pick inv.: ~ och pack kõnek. koli, rämps; med ~ och pack kõige oma koliga

picka vi 1) nokkima, toksima (linnu

kohta); 2) tiksuma; tuksuma pickel|huva sl kõnek. teravatipuline kiiver

pickels -en piklid, marineeritud aedvili picknick s3, s2 piknik; ~a vi piknikut

pidama pickola sl muus. pikolo pickolo s5, pl. ka -s pikolo (kelneripoiss) piedestal [pje-, pie-] s3 pjedestaal; sätta (ställa) ngn på en ~ pilti, kedagi teistest kõrgemale seadma pietet pieteet, aukartus, sügav austus pietets |tull pieteetlik, aukartlik; ~ lös pieteeditu; aukartusetu

piff .1. interj. põmm!; 2. -en: sätta ~ på maten kõnek. toidule pikantset maitset andma; det är ~ på henne kõnek. ta on šikk daam; ~a vi: ~ upp sig kõnek. end üles mukkima; ~ ig kõnek. pikantne; šikk, elegantne piga sl kõnek. toatüdruk, teenijanna pigg 1. s2 okas; ork; 2. adj. elav, ergas, reibas; vara ~ på ngt midagi väga teha tahtma; ~ och kry hea tervise juures; ~a vi: ~ upp ngn kedagi virgutama pigg | haj s2 zool. ogahai piggna vi: ~ till toibuma pigg | svin s7 zool. okassiga; ~var s2

zool. (kivi)kammeljas pig| kammare teenijatuba; ~ syssla sl teenijatöö

pik s2 1) teravik; 2) (sõna)torge, terav vihje; det är en ~ åt mig see on kivi minu kapsaaeda; 3) mäetipp; 4) mer. piik; 5) sõj. aj. piik, oda; ~a vi teravusi ütlema, salvama pikant pikantne piké I s3 pikee (riidesort) piké II s3 pikett (teat. kaardimäng) pikera haavama, solvama piket [-e:(t)] s3 pikett piklur käekiri pii I s2 paju

pii II s2 nool; ~a vi: ~ i väg minema

tormama; ~båge s2 vibu pilfink s2 zool. põldvarblane pilgrim s3 palverändur pilgrims I falk s2 zool. rabapistrik;

~färd s3 palverännak pilk s2 vedel, lånt

pil I kastning nooleviskamine; ~koger

s7 nooletupp pilla vi kõnek. noppima, näppima, näperdama, näpitsema, nokitsema; sitta oeh ~ med ngt millegi kallal nokitsema

piller s7 piil, ravimkuulike; svälja det beska pillret pihl. mõru pilli alla neelama; ~trillare nai j. rohusegaja, apteeker pillra vi vt. pilla pilot [-lu:t] s3 piloot pilsnabb noolkiire pilsner s9 (pilseni) õlu pilt s2 kõnek. poisipõnn pimpel| fiske s6 kalapüük landiga pimpinell s3 bot. näär pimpla I vi jooma, napsitama pimpl|a II vi landiga kala püüdma;

~ing vt. pimpelfiske pim(p)s!en s2 min. pimss(kivi) pin adv. kõnek. täiesti; üpris; väga; på ~ kiv õrritamiseks, kiuste; ~pina

arg maruvihane; ~ full purujoobnud; ~ kär pööraselt armunud pina 1. sl piin, vaev; valu; göra ~n kort lühikest lõppu tegema; 2. vi 1) piinama, vaevama; 2): ~ sig pingutama, ponnistama; snön ~r sig genom springorna lumi tungib läbi pragude sisse

pinal s3 kõnek. asi; inte en ~ mitte

põrmugi v. tuhkagi pin |ande 1) valuline, piinav; 2) rahutust tekitav; 3) vinge (tuule kohta); ~ bänk s2 piinapink pincené [pär^sne:] s3 näpitsprillid pin I full purujoobnud; ~ färsk täiesti värske

pingis -en kõnek. sport. vt. pingpong pingla 1. sl kelluke; kuljus; 2. vi kõlisema, tilisema, helisema; kõnek. (telefoniga) helistama pingpong -en sport, pingpong, lauatennis; känna sig ~ kõnek. heas vormis olema

pingst s2 kirikl. suvisted, suviste- v. nelipühad; ~ afton suvistelaupäev; ~ dag -en esimene suvistepüha; ~ lilja sl bot. valge nartsiss pingvjn s3 zool. pingviin pinje [pin-, pi:n-] s5 bot. piinia pinlig vt. pinsam

pinn|a vi 1) (pulgaga jms.) kinnitama; 2) kõnek. kiirustama; ~ e s2 tikk; pulk; punn, tapp; rör på pinnarna! kõnek. liiguta end kiiremini!; falla (trilla) av pinn vulg. a) vedru välja viskama, kärvama; b) minestama; ~ hål s7 tapi- v. punniauk; stiga ett ~ högre pilti, kõrgemale pulgale tõusma

pino| läger s7 pilti, piinavoodi; ~ redskap pl. piinariistad pinsam 1) piinarikas, piinav; 2) piinlik;

ebameeldiv pion s3 bot. pujeng, pojeng pionjär s3 1) pioneer; teerajaja; 2) sõj. pioneer, sapöör; ~ läger s7

pip I s2 (kannu jms.) tila

pip II 1. s7 piiksumine, piuksumine; viik-

sumine; 2. interj. piiks! pip III s2 bot. putk

pipa 1. sl 1) piip; knacka ur ~ n piipu tühjaks koputama; 2) vile; dansa el ter ngns ~ kellegi pilli järgi tantsima; skära pipor i vassen juhust ära kasutama; stoppa ~n i säcken pilli kotti panema; 3) (relva) toru, raud; 4): det här går åt ~n see kisub vägisi viltu; dra åt ~n! mine metsa!; 2. pep pipit piiksuma, piuksuma; viiksuma; vääksuma; vilistama; vinguma

piphuvud sl, pl. ka -en piibukaha pipig I adj. kile, kriiskav; virisev pipig II adj. urbne, poorne pipit sup. vt. pipa 2.

pip ||ärka sl 1) zool. kiur; 2} vulg. libu;

~ olja sl piibupigi pippi I s2 fam., lastek. linnuke pipp|i II -n kõnek. maania; hullus; ha ~ på ngt millegi järele hull olema; def är rena ~ see on lausa hullumeelsus; ~ lig kõnek. virisev, irisev; kapriisne

pip|rensare piibuork; ~rök -en piibusuits; ~ rökare piibusuitsetaja, -mees pipsill s2 kõnek. piripill pipskaft s7 piibuvars pipskägg s7 kikkhabe piptobak -en piibutubakas pir s2, s3 muul, sadamatamm; sadama-

v. maabumissild pirat piraat, mereröövel; ~ sändare piraatsaatja, mitteametlik raadiojaam; ~ upplaga sl piraat- v. ebaseaduslik väljaanne pirk s2 lånt, vedel pirka sl kõnek. müts pirog I [-rö:g] s3 piroog pirog II |-ro:g] s3 kok. pirukas pirra vi kõditama; ~nde 1. s6 kõditamine; 2. adj. p. kõditav pirum inv. kõnek. purjus, joobnud pisk -et peks, nahatäis; ~a 1. sl 1) piits; 2) kõnek. laks; 2. vi 1) piitsutama, vara ~d till att göra ngt olema sunnitud midagi tegema; 2) kloppima; ~ upp vahustama, vahule lööma; ~räpp s7 piitsahoop; ~ smäll s2 piitsaplaks; ~snärt s2 vt. ~räpp piss s7 kõnek. piss; ~a vi kõnek. pissima; ~ oar s3 pissuaar pist s3 1) sport, vehklemisrada; 2)

tsirkuse areeni barjäär pistasch s3 bot. pistaatsia; ~mandel s2

pistaatsiamandel, -pähkel pistjll s3 bot. emakas pistol s3 1) püstol; 2) aj. pistool; ~höls-ter s7 püstolitasku; ~ skott s7 püstolilask

pistong s3 tehn. kolb, kann pitprops -en kollekt, propsid, kaevanduse tugipuud pitt s2 kõnek. till, peenis pivot j -o:t] -en, piva s3 tehn. liikumatu

telg, kinnistelg pjalt s2, pjasker s2 kõnek. kaltsakas pjosk [-o-] s7 kõnek. hellitamine; liigne pehmus v. leebus; ~a vi hellitama; liiga pehme v. leebe olema; ~er kõnek. memmepoeg; ~ig ärahellitatudpjäs

pjäs s3 1) sõj. suurtükk; 2) ese, asi; 3) malend; 4) näidend; ~ författare näitekirjanik pjäxor pl. suusasaapad; lapi saapad placenta sl anat., bot. platsenta; ema-kook

placer|a 1) asetama, paigutama; 2) kohta muretsema; 3): ~ slg a) istet võtma; asetuma; b) sport, platsee-ruma; ~ sig som tvåa teisele kohale tulema; ~ ing 1) asetamine, paigutamine'; 2) (teenistus]koht; 3) sport. platseerumine; en god — hea koht (turniiritabelis)] ~ ingskort s7 koha-kaart

pladask adv.: falla ~ i smutsen kõnek.

plärtsti v. plärtsti porri kukkuma pladdjer s7 kõnek. loba, vada, vadin;

~ra vi lobisema, latrama, vadistama plafond [-o-] s3 arhit. plafoon piage [pla:š] s5 plaaž plagg I s7 riietusese plagg II s7, ~ or van. peks(mine) plakat 1. s7 plakat; 2. adj. inv.: ~ (full) kõnek. purujoobnud, täis kui tina v. tatikas plakett s3 plakett

plan I 1. s7 tasane pind; tasand; tasapind; tase; på mycket lågt — väga madalal tasemel; en roll i andra ~ teisejärguline osa; lutande ~ kald-tasapind; 2. adj. ühtlane, tasane, lame plan II s7 lennuk plan III s3 väljak plan

IV s3 plaan; kavand plan |a vi planeerima, tasandama; ~enlig plaanikohane; ~era 1) vt. plana; 2) planeerima, plaane koostama

planet s3 1) planeet; 2): mitt i ~en

kõnek. otse vastu vahtimist planhushållning plaanimajandus plank 1) s9, s7 kollekt, plangud, paksud lauad; 2) s7 plank(aed); ~strykare nai j. maaler planka vi kõnek. plagieerima plan| lägga v2 plaani tegema; planlagt mord ettekavatsetud mõrv; ~- lös plaanitu, sihitu; ~ mässig plaanipärane; ~ ritning plaan, joonis, kavand

planslipa vi tasaseks lihvima

planta 1. sl 1) taim; 2) pilti, mudilane;

2. vi istutama plantage [-ta:š] s5 plantaaž, istandus;

~ ägare plantaator, istanduse omanik p|ant|era istutama; ~ fana på bergets topp lippu mäetippu püstitama; ~ering 1) istutamine; 2) plantatsioon, istandik; — skola sl puukool; taimelava (ka pilti.)

plask inter j. sulpsti!; ~a vi solistama; pladistama, plartsama; pritsima; ~damm s2 laste (solistamis)bassein; ~våt läbimärg plast s3 plastikaat

plast|icitet plastilisus; ~ik 1) plastika; 2) raidkunst, skulptuur; — isk plastiline

plastpåse s2 plastikaatkott plats s3 1) koht, paik; inte pa sin ~ mitte omal kohal; pilti, kohatu; lämna ~ för ngn kellelegi ruumi jätma; fridlyst ~ looduskaitseala; 2) koht, amet; få ~ hos ngn kellegi juures tööd saama; inta en framstående ~ i samhället ühiskonnas tähtsat positsiooni omama plats| annons -er kohapakkumis- v. -otsi-miskuuiutus; ~-ansökan inv. koha-otsimispalve, -avaldus; ~ biljett s3 rdt. platskaart; ~ förmedlingsbyrå s3 tööbörs; ~ ombud s7 kohalik esindaja v. agent; ~ ombyte s6 töökohavahetus; — siffra sl sport, kohanum-ber; ~ sökande s9 tööotsija platt 1. adj. 1) lame, lapik, tasane; 2) pilti, labane, maotu, rumal; 3): ganska ~ kõnek. päris purjus; 2. adv.: ~ icke kõnek. üldse mitte, mitte sugugi platta 1. sl plaat, tahvel; 2. vi tasandama; ~ ned, ~ till, ~ ut a) lõssi litsuma; lömastama; b) pilti, nina peale andma platt| fisk s2 zool. lest; kammeljas; ~form s2 1) platvorm; 2) perroon; 3) poodium; tribüün; ~ fotad adj. p. lampjalgne; ~het 1) lapikus, lame-dus; 2) pilti, labasus, maotus; ~ ity.d s3 vt. ~het 2); ~järn s7 lehtraud -teras; ~lag s7 sport, kõnek. vilets meeskond; ~ mask s2 lameuss; ~ näst [-ä:-] adj. p. lameda ninaga; ~söm -men tekst, madalpiste; ~-tyska (plattyska) -n alamsaksa keel plata s3 platoo, lava(maa) plausjbel plausiibel, vastuvõetav, usutav

pleb|ej s3 plebei; ~ iscjt s7 plebistsiit,

rahvahääletus plejad s3 plejaad

plenar| församling, ~ möle s6 plenaaristung plenum s8 pleenum pleti [-e:-] vt. kreti plexiglas -et tehn. pleksiklaas pii s9, s7 (head) kombed, (hea) käitumine

pligg s2 saapatikk; tihvt; ~a vi tikutama

plikt I s3 kohus; kohustusplikt

plikt II s3 rahatrahv; ~a vi rahatrahvi maksma; han fick ~ femtio kronor teda trahviti viiekümne krooniga; ~ med livet pilti, oma eluga maksma plikt I förgätenhet kohusetunde puudumine; ~ig kohustatud; ~känsla -n kohusetunne; ~ skyldig vt. ~ig; ~irogen kohusetruu; ~ uppfyllelse kohusetäitmine p|int s2 1) ehit. samba alusplaat, (samba)-

plint; 2) sport, kits piir|a vi (silmi) pilutama, kissitama, vidutama; ~ ögd adj. p. kissis silmadega

plissé s2 plissee; ~ era plisseerima pllster s2 bot. iminõges, ema- v. piima-nõges

piit s7 hoolas töö; ~a vi usinalt töötama, vaeva nägema plock -et kollekt. 1) nipped-näpped;

segu; valik; 2) kraasmed plock |a vi 1) korjama, noppima; ~ fram välja võtma; esile tooma; ~ ihop kokku korjama; ~ sönder katki näppima v. kitkuma; ~ ut välja noppima v. otsima; 2) kitkuma, katkuma; pilti, paljaks koorima; 3) nokitsema, usinalt töötama; ~ning korjamine, noppimine plog s2 ader, sahk; lägga handen vid ~en kätt külge panema; -~a vi kündma; ~ en väg teed lumest puhastama; ~ben s7 anat. sahkluu; ~bill s2 adrahõlm; ~fära sl künni-vagu; ~ land s7 aj. adramaa; ~ning kündmine

plomb [-o-] s3 plomm; ~era plombee-

rima; plommima plommon [-on] s7 ploom; ~kärna sl ploomikivi; ~stop s7 nai j. pott (peakatte kohta) p|ott ler -ret kõnek. 1) kritseldus; vus-serdus; 2) tühi- v. pisiasi; ~ra vi 1): ~ bort täis sodima v. kritseldama, ära määrima; 2) (aega, raha jms.) raiskama plugg I s2 pulk, punn; puunael plugg II s2 kõnek. kartul plugg III -et kõnek. 1) tuupimine; 2) kool

plugga I vi kinni lööma v. toppima plugg [a II vi kõnek. tuupima; ~häst

s2 halv. tuupur, tuupija plump I 1) toores, jäme; 2) tahumatu, kohmakas

plump II s2 1) tindiplekk; 2) viga, eksitus; ~a vi tindiplekke tegema; ~ i protokollet rumalusi tegema plums 1. s2, s7 sulpsatus, potsatus; 2. inter j. sulpsti!, potsti!; ~a vi 1) sulp-

satama, potsatama; 2) sumama, kah-lama

plundr[a vi rüüstama, riisuma, röövima, laastama; ~ julgranen kõnek. jõulupuu ehteid maha võtma; ~ings|tig s7 rööv- v. rüüsteretk p|unta sl kõnek. (lapik) taskupudel, plasku

plural, pluralis s3 lgv. mitmus, pluural pluralitet enamus; enamik pluring kõnek. raha

plurr -et: ramla i ~et vette kukkuma pius [pluss] t. s7 1) mat. pluss; 2) paremus; 3) ülejääk; 4): en grad ~ üks kraad sooja; 2. adv. pluss; två ~ två är fyra kaks pluss kaks on neli; ~ minus noil kõnek. täielik null pluskvamperfektum lgv. pluskvamperfekt, enneminevik pius |poi -en ei. plusspoolus; (magneti) põhjapoolus; ~sida sl maj. aktiva-pool

plussig kõnek. punsunud, tursunud

pluslecken s7 plussmärk

plufa vi: ~ med munnen huuli prunti

ajama pluton s3 sõj. rühm plutonium -et keem. plutoonium plym s3 1) zool. jaanalinnusulg; 2)

kübarasulg plyma s3 diivanipadi plysch s3 plüüs

plywood [plaivud] -en liimitud vineer plåga 1. sl piin, vaev; häda, nuhtlus; 2.

vi piinama, vaevama; kiusama plågo|ande s2 piinaja; kiusaja; ~ris s7

pilti, vits, nuhtlus plån s7 1) plaat; 2) märkmikuleht; 3) (tikutoosi) süütepind; ~bok rahatasku

plåst|er s7 plaaster; lägga ~ på såret pilti, lohutama; vita plåstret kõnek. tühine inimene; ~ra vi plaastrit peale panema plåt s2 1) plaat, leht; fotografisk ~ fotoplaat; ta en ~ av ngn kellestki pilti tegema; 2) plekk, kard; ~burk s2 plekktoos; ~sax s2 plekikäärid; ~slagare plekksepp, plekissepp pläd s3, s2 pleed (ruuduline reisivaip) plädera jur. kaitsekõnet pidama, kaitsjana esinema pläg|a vi vt. bruka; ~sed s3 komme, harjumus

plät|er s2 plakeeritud metallplaat;

~era plakeerima plätt s2 1) plekk, laik; 2) kok. pliin;

~lagg s2 pliinipann plöja v2 kündma; ~ med andras kalvar pilti, end võõraste sulgedega ehtima; ~ upp üles kündma; ~ sigplös

genom folkmängden rahvahulgast läbi trügima plös s2 (kinga)lapats plötslig äkiline, järsk; -~en, ~t äkki,

järsku, äkitselt pock s7 vt. Icck III; ~a vi: ~ på ngt midagi häbematult v. ähvardades nõudma; ~ sig till ngt midagi jonni v. visadusega saavutama; ~ande pealekäiv, väljakutsuv (tooni jms. kohta)

pocketbok [pok-] (raamatu odav) tasku-

väljaanne podager s2 med. podagra podium [pu:-] s4 poodium poem s7 poeem poes| s3 poeesia, luule poet s3 poeet, luuletaja; ~ |k s3 poeetika

pointer [-oi-] s2 pointer, inglise linnukoer

pojk|aktig poisilik; poisikeselik; ~ byting poisipõnn; ~e s2 poiss; ~flicka sl 1) poisitar, poisilik tüdruk; 2) poiste lemmik, poistele meeldiv tüdruk; ~liga sl poistejõuk; ~skola sl poeglastekool; ~ spoling poisinolk; ~ streck s7 poisikesetemp; ~vasker s2 vt. ~ spoling pokal s3 pokaal, karikas poker [po:-] s9 pokker (kaardimäng) pokulera kõnek. jooma, napsitama pöl s3 poolus polack s3 poolakas

polar|dag s2 polaarpäev; ~ forskare

polaaruurija; ~is -en polaarjää; ~ nait polaaröö; ~ räv s2 zool. polaarrebane; ~varg s2 zool. polaar-hunt

polcirkel -n polaarjoon polem[|k -en poleemika; ~isera polemiseerima polera poleerima, lihvima polhöjd s3 poolusekõrgus poliklin|k s3 polikliinik pol|s I s3 poliis

pol|s II s3 politseinik; kollekt, politsei; anmäla lör ~en politseile teatama; ridande ~ ratsapolitsei; ~ bevakning politsei valve; ~bil s2 politseiauto; ~ bricka sl politseinikumärk; ~distr|kt s7 politseijaoskond; ~ förvar -et: tas i ~ politsei järelevalve alla võetama; ~hund s2 politsei- v. teenistuskoer; ~ kammare politsei-valitsus; ~kär, ~makt -en politsei; ~man politseinik; ~myndigheter pl. politseivõimud; ~ mästare politseiülem

polisonger [-sor|ner] pl. põskhape

polis| razzia sl (politsei)haarang; ~ spärr s2 politseikordon; ~ station politseijaoskond; ~ syster s2 naispolitseinik; ~ uppsikt -en politsei järelevalve; stå under ~ politsei järelevalve all olema politess -en viisakus

polit|k -en poliitika; tala ~ poliitikast rääkima

pol|li |ker poliitik, poliitikamees, -tegelane; ~sk poliitiline polit|isera politiseerima; ~ruk s3 polit-

ruk, poliitjuht polityr s3 1) polituur; 2) lihv, väline läige

polka [-o-] sl polka; ~gris s2 (teat.

liiki) karamell; ~ hår -et poisipea pollare [po-] mer. pollar pollen [po-] s7 bot. õietolm pollett [po-] s3 žetoon; ~era pagasisse andma; ~ eringsj kvitlo s6 pagasikviitung

pollination [po-] bot. tolmutamine polo [pu:-] s6 sport, polo; ~ krage s2

polokrae polsk [po{:]-] adj. poola polska I [po(:)-] 1) -n poola keel; 2) sl

poolatar polska II [po-] sl polka polstjärna [-n] astr. Põhjanael poly| glott [-glott] s3 polüglott; ~gon

[-go:n] s3 polügoon polynesier [po-] s9 polüneeslane polyp s3 med., zool. polüüp polyteknisk polütehniline polär polaarne; täiesti vastandlik pomad|a sl pumat; ~era pumatiga

võidma pomerans s3 bot. pomerants pomp [po-] -en (väline) hiilgus, toredus; ~ös pompoosne, hiilgav, suurejooneline

pondus [po-] -en mõjuvõim, autoriteet ponera [pu-, po-] arvama, eeldama; låt oss ~ att så vore oletame, et on tõesti nii ponny [po-] s3 poni(hobune) ponton [pontu:n] s3 pontoon, ujuk pop [-o-] kõnek. populaarne; ~ art|st poplaulja

popcorn [po- -k-] pl. kok. maisipulgad popkonst [-o-] s3 popkunst poppel [-o-] s2 pappel popul|arisera [-o-] populariseerima; ~aritet populaarsus; ~asen pl. lihtrahvas, pööbel; ~är populaarne; ~ är I vetenskaplig

populaarteaduslik por s3 poor, urve; ~ ig poorne, urbne porla [po:-] vi vulisema; nirisema por |mask s2 vistrik, vinn pors [po-] s3 bot. porssporslin

porslin [po-] s4 portselan; ~s|servjs

s3 portselanserviis port [pu:t] s2 1) värav; välisuks; köra

på ~en hundipassi andma portabel [po-] portatiivne, [-(kaasas]kantav-] {+(kaasas]kan- tav+}

perial s3 arhit. portaal; ~ figur pihl.

esinduslik kuju v. isik portativ [po-] vt. portabel porfer [po:-] s9 porter (tume õlu) portfölj [po-] s3 portfell port| förbjuden: han är ~ hos oss tema jaoks on meie uks suletud; ~gång s2

1) kangialune; 2] trepikoda; köra fast redan i ~en juba alguses vahele jääma; ~halva sl 1) väravapool; 2) uksetiib

portier [portje:] s3 portjee, uksehoidja portik s3 portikus, sammaskoda portion [portšu:n] portsjon, annus; ~ era portsjonikaupa välja jagama v. andma

portiär [portjä:r] s3 portjäär portklapp s2 koputi

portmonnä [portmone:] s3 portmonee;

rahakott, -tasku portnyckel s2 välisukse võti porto [po-] s6 porto, postimaks; — fri portovaba, postimaksust vaba; ~ kostnader pl. postikulud; ~sats s3 postimaks

porträtt s7 portree; ~byst s3 portree-büst, rinnakuju; ~era portreteerima; ~lik väga sarnane; ~ målare, ~ör portretist, portreemaalija portugis [po-] s3 portugallane; ~isk adj. portugali; ~iska 1) -n portugali keel; 2) sl portugallanna portvakt s3 1) uksehoidja; 2) majahoidja

portvin [po:-] -et portvein; ~s|tä

kõnek. podagra, luuvalu portör [po-] bot. botanisiir porös poorne, urbne

põs|e [po:s] s5 poos; poseerimine;

~era poseerima position [po-] positsioon; uppge sin ~

oma seisukohast loobuma positiv I [po-] 1. s3 lgv. positiiv, algvõrre; 2. adj. positiivne; jaatav positiv II [po-] s7 leierkast, väntorel; ~ halare, ~ spelare leierkastimees, -mängija

possess| ion [po-] 1) valdus; 2) maavaldus; mõis; ~ ionat van. mõisnik; ~ iv possessiivne, omastav; ~ jv | -pronomen possessiivpronoomen,

omastav asesõna post I [po-] s3 1) post(kontor); lämna ett brev på ~en kirja posti panema;

2) pihl. sõnum

post II [po-] s3 maj. 1) kirjend, sissekanne; 2) väike kaubapartii post III [po-] s3 piit

post IV [po-] s3 1) koht, amet; bekläda en viktig ~ tähtsal ametikohal olema; 2] sõj. vahipost; stå på ~en postil seisma; 3) tunnimees posta I [po-] vi posti panema posta II [po-] vi vahipostil seisma post| abonnemang [po-] s7 (ajakirjanduse) tellimine postiasutuse kaudu; ~ai adj. posti-, postialane postament [po-] s7 postament post| anstalt [po-] s3 postiasutus; ~ anvisning rahakaart; ~ befordra vi posti teel saatma; ~befordrings| avgift s3 postimaks, saatekulud; ~bo* s2 postkast; ~bud s7 kirjakandja, postiljon; ~båt s2 postilaev postdatera vi postdateerima, hilisema

kuupäevaga varustama post| diligens [-šar|s] s3 postitõld;

~ distrikt s7 sidejaoskond postera [po-] sõj. 1) vahiposti välja panema; 2) vahipostil olema poste resfante

[postrestar|t] nõudmiseni

(postisaadetisel) postering [po-] sõj. 1) vahtkond; 2) eelsalk

postexistens [po-] -en hauatagune elu post| expedition [po-] postiagentuur; ~fack s7 vt. ~box; ~ förbindelse

postiühendus; ~ förskott -et lunamaks; ~ försändelse postisaadetis: ~giro s6 posti jooksev arve; ~gång s3 postikorraidus; ~ iljon s3 van. rdt. postivaguni saatja postilla [po-] sl kirikl. jutluste kogu post|kontor [po-] s7 postkontor; ~kori s7 postkaart; ~kupé s3 postivagun; ~lada sl vt. brevlåda; ~ mästare postiülem; ~ nummer s7 postiindeks, sihtnumber posto [po-]: fatta ~ a) [-(kaitse]positsioonile-] {+(kaitse]posit- sioonile+} asuma; b) peatuma post| order [po-] posti teel saadetud tellimus; ~paket s7, s3 postipakk; ~remissa sl vt. ~växel; ~röst s3 posti teel antud hääl (valimistel) postskriptum [po-] s8 postskriptum post| sparbank [po-] s3 postihoiukassa; ~ station postiagentuur; ~ stämpel s2 postitempel; ~taxa sl postitariif; ~tåg s7 postirong postum [po-] postuumne post| verket [po-] postivalitsus; ~ växel

s2 postitšekk posör poseerija

potatis s2 kartul; ~ blast -en kartuli-pealsed; ~|and s7 kartulimaa; — mjöl -et kartulijahu; ~ mos s4 kar-

tulipuder, -püree; ~ odling kartuli-kasvatus; ~ plockning kartulivõtmine; ~puré s3 kartulipüree; ~skal pl. kartulikoored; ~åker s2 kartulipõld

potens s3 1) potents, võime, jõud; 2) suguvõime; 3) mat. aste; höja i ~ astendama potent I at potentaat, võimukandja; ~ial [-n(t)s-] potentsiaal; —- iell [-n(t)s-] potentsiaalne, võimalik; ~ iera [-n(t)s-] mat. astendama potpurr| [po-] s3 1) muus. popurrii; 2)

segu, pudi-padi pott [po-] s3 pank (kaardimängus) poita [po-] sl (öö)pott pottaska [po-] -n keem. potas poäng s3 1) punkt; vinna på ~ sport. punktidega võitma; 2) puänt; -~ beräkning punktide arvestus; ~ seger s2 sport, punktivõit; ~släiining punktide seis; ~summa sl punktide summa; ~ sätta v2 1) punkte arvestama; 2) (koolis) hinnet panema; ~tera rõhutama, alla kriipsutama p-piller s7 rasestumisvastane tablett pracka vi: ~ på ngn ngt kõnek. kellelegi midagi kaela määrima pragmatisk pragmaatiline prakt -en hiilgus, toredus, luksus; ~bänd s7 ilukõide; ~exemplar s7 luksuseksemplar, kallihinnaline ese; ~full hiilgav, töre, hunnitu; ~ gemak s7 esindustuba praktik -en 1) praktika; i ~en praktikas, tegelikkuses; skaila sig ~ praktilisi kogemusi omandama; 2) praksis prakt|ikant praktikant; ~iker praktik; ~ isera praktiseerima; erialal tegutsema; praktikat omandama; ~ sig in piltl. märkamatult sisenema; ~ sig bort märkamatult lahkuma; ~isk praktiline; ~iskt praktiliselt; han är ~ lagd ta on praktilise meelega; ~ taget alla peaaegu kõik prakt |verk s7 (raamatu) luksusväljaanne;

~ älskande luksustarmastav praljn s3 pralinee

prass|el s7 krabin; kahin, sahin; ~la

vi krabistama; kahisema, sahisema prat s7 1) jutuajamine, vestlus; 2) loba; lobisemine; vad är det lör ~ / mis jutt see on!; å, ~l ah, jama!; ~a vi 1) juttu ajama, vestlema; rääkima; ~ omkull auku pähe rääkima; ~ ut sina bekymmer oma muredega lagedale tulema; 2) lobisema; ~ig jutukas; ~ kvarn s2 nalj. tatraveski; ~ lysten lobisemishimuline; ~ makare kõnek. lobamokk; ~sam jutukas; ~sjuk vt. ~lysten; ~stund s3 õdus

jutuajamine; ~ tagen: vara i ~ jutuhoos olema praxis -en 1) praksis, praktika; 2) tava,

harjumus precedensfall s7 pretsedent pree|s 1. adj. täpne; 2. adv. täpselt; ~era pretsiseerima, täpsustama; ~ ion pretsisioon, täpsustus precisions I instrument s7 tehn. täppis-

instrument; ~mätt s7 täppismõõt predestinatipn predestinatsioon, saatuse

ettemääramine pred|ka vi jutlustama predikament s7, s4 täbar olukord predik |an inv. jutlus; ~ant, ~are jutlustaja;

Predikaren Koguja raamat (osa piiblist) predikat s7 lgv. predikaat, öeldis; ~|v 1. s7 vt. — s [fyllnad; 2. adj. predikatiivne, öeldistäiteline predikats|fyllnad s3 lgv. predikatiiv,

öeldistäide pred|k|ning vt. predikan; ~stol -en

kirikl. kantsel pre I disponera predisponeerima, eelsoo-dustama; ~ disposition predisposit-sioon, eelsoodumus predominera prevaleerima, domineerima, ülekaalus olema prefekt s3 1) prefekt; 2) teadusliku instituudi juhataja; ~ur prefektuur preferens [-rar)s, -renss] s3 1) preferents, eelistus; eelisõigus; 2) preferanss (kaardimäng) pref|x s7 lgv. prefiks, eesliide pregnant sisutihe, väljendusrikas preja I vi mer. (laeva) kinni pidama preja II vi välja pressima v. meelitama prekär täbar, piinlik (olukorra jms. kohta)

preliminär 1. adj. preliminaarne, esialgne; eel-; sissejuhatav; 2. s3 pl. preliminaarid, eelläbirääkimised preludium s4 muus. preluudium, prelüüd premi|e [-e:-] s5 1) preemia, auhind, -tasu; 2) kindlustusmaks; ~era premeerima; ~ering premeerimine prem|ss s3 premiss, eeldus premium [-e:-] s4 vt. premie premiär s3 esietendus; ~ biograf s3 esi-etenduskino; ~ dansör esitantsija; ~ dansös esitantsijanna, priimabaleriin; ~minister s2 peaminister prenumer|ant (ajalehe jms.) tellija;

~era (ajalehte jms.) tellima prepar|at s7 preparaat; ~era 1) pre-pareerima, preparaate valmistama; 2) ette valmistama preposition lgv. prepositsioon, eessõna presenning present presens inv. lgv. preesens, olevikpresent

present 1. s3 kingitus; annetus; 2. adj.

käes- v. juuresolev; ~a vi vt. skänka present |ation 1) esitlemine; 2) esitamine, ettenäitamine; ~abel presentaabel, esinduslik, esitamiskõlblik; ~era 1) esitlema; får jag ~ ...? tohin ma tutvustada . . .?; 2) esitama, ette näitama presentkort s7 maj. order, talong preserv|ativ s7 preservatiiv; ~era pre-serveerima, (ette) ära hoidma; säilitama

preses inv. (akadeemia jms.) president president 1) president; 2) esimees; ~ kandidat presidendikandidaat; ~skap s7 presidendiamet; presidendi ametiaeg; ~tid s3 presidendiks olemise aeg; ~vai pl. presidendivalimised

pre|sidera presideerima, (koosolekut) juhatama; ~s|dium s4 presiidium, juhatus

preskri|bera kehtetuks v. aegunuks tunnistama; ~ption jur. aegumine press I -en press, ajakirjandus; lå god ~ ajakirjanduses hea vastuvõtu osaliseks saama press II s2 1) tehn. press; gå i ~ trükki minema; 2) pilti, surve; utöva ~ på ngn kellelegi survet avaldama pressa vi 1) pressima; 2) pilti, peale käima, survet avaldama; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ fram välja pigistama; ~ sig fram mot dörren end ukse poole suruma; ~ ihop kokku litsuma; ~ in sisse suruma; ~ ned: ~ ned priset hinda alla suruma press| byrå s3 pressibüroo; ~debatt s3

poleemika ajakirjanduses press| järn s7 triikraud; ~jäst -en press-pärm

press |klipp s7 ajaleheväljalõige; ~ konferens s3 pressikonverents pressluft -en suruõhk pressläggning trükkitoimetamine press |man ajakirjanik; ~moftagning

vastuvõtt ajakirjanikele pressning pressimine presstorv -en pressturvas press I uttalande s6 ajakirjandusele tehtud avaldus; ~ översikt s3 ajakirjanduse ülevaade prestanda pl. 1) kohustused; 2) saavutused; võimed prestation 1) saavutus; 2) tehtud töö; ~s| förmåga -n 1) töövõime, -jõudlus; 2) võimsus prestera 1) saavutama; 2) sooritama prestige [-ti:š] s5 prestiiž; ~ fråga sl

prestiižiküsimus presumti'v presumtiivne, eeldatav

preten|dent pretendent, nõudleja, taotleja; ~dera pretendeerima; ~tion [-tar|šu:n] pretensioon; ~tiös [-[-tar|-šö:s]-] {+[-tar|- šö:s]+} pretensioonikas, nõudlik preteritum s8 lgv. preteeritum, minevik preti|osa [-(t)siu:-] pl. ehted; väärisesemed; ~ös peenutsev, eputav preuss|are [pröiss-] preislane; ~eri

preisi drill; ~isk adj. preisi preventiv 1. s7 kaitsevahend; 2. adj. preventiivne, (ette) ärahoidev; ~ åtgärd ettevaatusabinõu prick s2 1) punkt; täpp; sätta ~en över i(t) pilti, i-le punkti panema; på ~en täpipealt,

punktipealt; träfia ~en pilti, märki tabama; 2) sport, kar ist us-punkt; 3) mer. tooder, märkluud; 4): en trevlig ~ vahva sell; ~a vi 1) auke sisse tegema; 2) punkteerima; 3) kõnek. lasuga tabama; märki laskma v. viskama; 4) märkust tegema; häbimärgistama; 5) tähistama (teed jms.); ~ig täpiline; ~skylt s2 täp-suslaskur, snaiper priffe -n kõnek. preferanss (kaardimäng) prim [-i:-] s3 muus. priim prima [-i:-] inv. adj. priima, esmaklassiline; ~donna [-o-] sl primadonna primitiv primitiivne, algeline primo: pro ~ esiteks, kõigepealt; ~tal

s7 mat. algarv primula sl bot. nurmenukk, priimula primus 1. inv. priimus, parim õpilane klassis; 2. inv. adj.: ~ motor põhiline liikumapanev jõud primär primaarne, esmane; ~vai pl.

eelvalimised primör uudsevili princip s3 printsiip, põhimõte princip |ai s3 printsipaal, peremees, juhataja; ~at s7 aj. printsipaat princip I beslut s7 põhimõtteline otsus; ~fast kindlate põhimõtetega; ~ fråga sl põhimõtteline küsimus; ~iell põhimõtteline, printsipiaalne; ~ lös printsiibitu, ilma põhimõteteta; ~ ryttare üliprintsipiaalne inimene, printsiipidel ratsutaja prins s2 prints; ~essa sl printsess; ~ gemål -en prints-abikaasa; ~ regent -en prints-regent prioritet prioriteet, eelisõigus pris I s3 1) priis; 2) trofee, saak; lämna till ~ saatuse hooleks jätma; ~ domstol s2 priisikohus pris II s2 kõnek. näputäis nuusktubakat pris III s7, s4 hind; stiga i ~ kallinema; lör gott ~ mõõduka hinna eest; till varje ~ iga hinna eest

18*pris

pris IV s7, s4 auhind, -tasu; sätta ett ~ på ngns huvud kellegi pea eest tasu määrama; ta ~ auhinda võitma pris V s7 kiitus, ülistus; sjunga ngns ~ kellelegi kiidulaulu laulma; ~a vi kiitma, ülistama; ~ sig lycklig õnne tänama prisbelöna vi premeerima pris I bildning hindade kujundamine;

— billig odav, odavahinnaline pris I boxare l) elukutseline poksija, profipoksija; 2) auhinna võitnud poksija; ~ domare žürii liige; auhinna-määraja

pris |fail -et hindade langus; ~ förhöjning hindade tõus prisgiva saatuse hooleks jätma pris I index s7, s9 hindade indeks; -~kurani s3 preiskurant, hinnakiri; —lapp s2 hinnasedel, -lipik; — lisia sl hinnakiri; ~ läge s6 hindade seis; i vilket ~? umbes millise hinnaga? prisma -t -er sl prisma pris| nedsättning hindade alandamine; allahindlus; ~niva s3 hindade tase; ~ notering (börsi)hindade koteeri-mine; ~ reglering hindade reguleerimine

prisse s2 kõnek. semu, sell; en lustig ~

vahva vunts pris |ski|lnad hinnavahe; ~slegring vt. ~förhöjning; -~stopp -et maj. hindade kinnikülmutamine; ~ sänkning hindade alandamine; ~ sättning hinna määramine pris| tagare auhinnavõitja, -saaja; ~ tävlan inv., ~ tävling auhinnavõistlus, konkurss

pris| utdelning auhindade kätteandmine prisvärd 1) kiiduväärne, -väärt; 2) hinnale vastav privat 1. adj. era-, eraviisiline; i det ~a eraelus; 2. adv. eraviisiliselt; undervisa ~ eratunde andma; angelägenhet eraasi; ~ anställd eraettevõtte töötaja; ~bil s2 eraauto; ~bosiad erakorter; ~dekekljv s3 eradetektiiv; ~im adv. eraviisiliselt; ~ist ekstern; ~ lektion eratund; ~iiv -et eraelu; ~man, ~person s3 eraisik; ~rätt s3 jur. eraõigus; ~ägd adj. p. eraomanduses v. erakätes olev privilegie|brev s7 1) vabastuskiri; 2) eesõigustekiri; ~iera vi privilegee-rima, eesõigustama; ~ium s4 1) privileeg, eesõigus; 2) ainuõigus probabel tõenäoline

prober|a (järele) proovima; ~sten s2

proovikivi problem s7 probleem; ~at|k proble-

maatika; ~atisk problemaatiline: ~barn s7 raskesti kasvatatav laps; ~ lösning probleemilahendus; ~ ställning probleemiasetus, -seade pro I boxning sport, profipoks procedur protseduur, menetlus; toiming procent s9 protsent; intress; fempro-cents ränta viieprotsendiline intress: stor ~ av befolkningen suur osa elanikkonnast; ~a vi protsente võtma; liigkasu võtma; ~are liigkasuvõtja; ~halt -en protsendimäär; ~ räkning protsendiarvutus; ~uell protsentuaalne process I jur. protsess; ligga i ~ med ngn kellegagi kohut käima; göra ~ en kort med ngn

kellegagi kiiresti hakkama saama process II protsess, kulg, käik processa vi protsessima, kohut käima procession protsessioon, (pidulik) rongkäik

process|makare protsessija; ~rätt s3

jur. protsessiõigus producent produtsent, tootja; ~ kooperation tootmiskooperatsioon producera produtseerima, tootma produkt s3 produkt, toode, saadus;

~ ion produktsioon, toodang produktions I förmåga -n tootmisvõime; ~gren s2 tootmisharu; ~ kapacitet tootmisvõimsus; ~ kostnad s3 tootmiskulud; ~ medel pl. tootmisv'ahendid; ~ redskap pl. tootmisriistad; ~ volym -en toodangu maht; ~ ökning toodangu kasv produkt|v produktiivne, tootlik, viljakas; ~ itet produktiivsus jne. profan 1) võhiklik, profaanne; 2) ilmalik; ~era profaneerima, (pühadust) teotama; labastama profession elukutse, professioon; titi ~en ametilt, elukutselt; ~aljsm professionaalsus; ~ell elukutseline, professionaalne profess|or [-or] s3 professor; ~orska [-u:r-] professoriproua; ~or| stol s 2 kateeder; ~ur professuur profet s3 prohvet; ingen är — i sitt fädernesland ükski prohvet pole kuulus omal maal; ~era ennustama, ette kuulutama; ~ia [-tsi:a] sl ennustus, ettekuulutus; ~isk prohvetlik; ~ issa naisprohvet proffs s9 sport, professionaal, elukutseline; bli ~ elukutseliseks hakkama; vara ~ på ngt kõnek. milleski väga osav v. kodus olema prof|i s3 1) profiil, külgvaade; 2) ristlõige; — era profileerima, profiilis joonistama; ~järn -et tehn. profiilterasprofit

prof|i s3 kasa, kasum, profiit; ~ begär -et kasumiiha; -~era kasu saama; ära kasutama; ~ hunger -n kasuhimu profyl Iaktisk profülaktiline; ~ax s3

profülaktika prognos [-o:s] s3 prognoos, ennustus;

~ karta sl meteoroloogiline kaart program s7 programm, eeskava; kavaleht; tegevuskava; platvorm; õppekava; ~ enlig kavakohane; ~ förklaring pöl. manifest; ~ ledare saatejuht (raadios /ms.); ~matisk programmiline; ~ mera mat. programmeerima; ~merare mat. programmeerija; ~ punkt s3 saatelõik; eeskavanumber; — skrift s3 manifest; ~värd s2 vt. ~ ledare

progress|ion mat. progressioon; ~|v 1)

progressiivne; 2) progresseeruv prohibit|v takistav, keelav projekt [-Š-, -j-] s7 projekt, kavand, plaan; ~ering projekteerimine, kavandamine, planeerimine projekt|i [-Š-] s3 mürsk; ~bana sl

mürsutrajektoor projektion [-šu:n] projektsioon; ~s||ära

-n kujutav geomeetria projektmakare [-Š-, -j-] projekteerija projektor [-jektor] s3 projektor, projekt-

siooniaparaat projektor [-Š-] prožektor, helgiheitja prokansler prorektor proklam|a sl jur. avalik teadaanne (pärijatele, võlausaldajatele jne.); ~ atipn proklamatsioon; üleskutse; avalik teadaanne; ~era proklameerima; üles kutsuma; avalikult teatama prokur|a -n prokuura; ~ator prokuraa-

tor; ~|st prokurist, ärijuht proletariat -et proletariaat proletär 1. s3 proletaarlane; 2. adj. proletaarne; ~ författare proletaarne kirjanik

prolog f-og] proloog

prolong |ation maj. prolongatsioon,

pikendus; ~era pikendama promemoria [-o:r-] sl pro memoria, meelespidamiseks; märgukiri promenad s3 1) promenaad; 2) jalutuskäik; ~ dräkt s3 (naiste) tänavakos-tüüm; ~däck s7 (laeva) jalutustekk; ~käpp s2 jaiutuskepp; ~plats s3 jalutuskoht; ~ sko s5 tänavaking promenera jalutama

prom|lle [-mille] promill, tuhandik prominent prominentne, väljapaistev pro I motion promotsioon, promoveeri-mine; ~ motor [-mu:tor] s3 promovee-rija; ~ movend s3 promovend; ~ mo-vera promoveerima

prompt 1. adv. kohe, viibimata; täpselt; tingimata; om du ~ vill kõnek. kui sa tingimata tahad; 2. adj. maj. täpne ja kiire

promulg|ation (seaduse jms.) ametlik väljakuulutamine; ~era (ametlikult) välja kuulutama pronomen [-nu:-, -no:-] -et, pronominet pl. -, pronomina lgv. pronoomen, asesõna

prononcerad [-non-] adj. ilmne, kindlailmeline

propaganda -n propaganda; ~ avdelning

propagandaosakond; ~ syfte s6: i ~ propaganda eesmärgil propagera propageerima propedeut|k [-ev-] s3 propedeutika, eel-õpetus

propeller s2 propeller; ~axel s2 propel-

lerivõll; ~blad s7 propellerilaba proper [-o:-] puhas, korralik proponera proponeerima, ette panema proportion proportsioon; stå i ~ till ngt millegagi proportsioonis olema; ~ell proportsionaalne, võrdeline; ~ era proportsioneerima; ~erlig 1) proportsionaalne; 2) heade proportsioonidega, sümmeetriline proportionsvis proportsionaalselt proposition 1) propositsioon, esitis, ettepanek; framställa ~ på ngt mingis küsimuses hääletamist nõudma; 2) sport, võistlustingimused propp [-o-] s2 kork; tropp; prunt; det har gått en ~ el. kork on läbi põlenud; ~a vf sisse v. täis toppima; ~ igen, ~ till kinni korkima, sulgema; ~full täiskiilutud, puupüsti täis; ~mätt: vara ~ kõnek. kõrini täissöönud olema

proprietär kõnek. mõisaomanik props [-o-] -en kollekt, vt. pitprops propsa [-o-] vf: ~ på ngt midagi kangekaelselt nõudma; — sig till ngt midagi jonniga saavutama propä s3 ettepanek

prosa sl proosa; på ~ proosas; ~dikt s3 luuletus proosas; ~ författare proosakirjanik prosa|sk [-sa:-] proosaline; ~|st, ~tör

prosaist proselyt s3 proselüüt-prosit f-u:-] inter j. proosit!, terviseks! proskribera lindpriiks kuulutama, pagendama

prospekt prospekt, plaan prospektering geoloogiline luure, maavarade otsimine prost s2 praost; ~ inna praostiproua prostituera prostitueerima; en ~d prostituutprotegé

proteg|é [-še:] s3 protežee, soosik; ~era

protežeerima, soosima protekt|ion [-kšu:n] protektsioon, eestkoste; ~orat s7 protektoraat protes s3 protees

protest s3 protest; inlägga ~ mot ngt millegi vastu protesti avaldama; utan ~ er vastuvaidlusteta protestant s3 kirikl. protestant; ~isk

protestantlik protest |era protesteerima; ~mõte s7

protestimiiting protokoll [-koll] s7 protokoll; löra ~ protokollima; ta till ~et protokolli kandma; ~ förare protokollija; -— s | utdrag s7 väljavõte protokollist proto|typ s3 prototüüp; ~zo [-so:] s3

zool. ainuraksed protuberans s3 1) astr. protuberants; 2)

med. mügar, kühm prov I s7 proov, katse; eksam; sätta på ~ proovile panema; bestå ~ et proovi läbi tegema v. välja kannatama; avlägga godkänt ~ eksamit edukalt sooritama

prov II s7, s4 1) kaubaproov; 2) näidis; ett lint ~ på ngt suurepärane näide millegi kohta prov |a vi proovima; katsetama; ~ kläder riideid selga proovima; ~ band s7 trük. signaaleksemplar; ~docka sl mannekeen proveniens s3 päritolu provensalska -n provanssaali keel prov I filma vi proovivõtteid tegema;

~ flygare katselendur proviant -en proviant, toidumoon; ~era toidumoonaga varustama; ~ förråd s7, s4 toidumoonavaru provins s3 provints; ~ial| läkare (maa)-

jaoskonnaarst; — lell provintsiaalne provision provisjon, komisjonitasu provisor |isk provisoorne, esialgne, ajutine; ~ium s4 üleminekustaadium; ajutine olukord prov I kandidat stažeeriv õpetaja; ~kõrt s7 proovi pilt; ~ körning (auto jms.) proovisõit; ~ ning proovimine; katsetamine

provo|cera provotseerima; ~kation

provokatsioon; ~katör provokaator prov I ryttare kõnek. proovireisija; ~ räkning kirjalik test matemaatikas; ~ rör s7 katseklaas; ~ skrivning kirjalik eksam; ~ tryck -et trük. proovitrükk; ~tur s3 proovisõit; ~ar s7 proovi-v. praktika-aasta prudentlig liialdatult püüdlik (käitumise

kohta); vanamoeliselt viisakas prunka vi toretsema, uhkeldama; ~ nde töre, luksuslik, hiilgav

prut s7 kauplemine, tingimine; ~a vi kauplema, tingima; ~ av på sina lordringar oma nõudmisi vähendama; ~ande s6 vt. prut; ~mån inv.; priset är tilltaget med ~ hinnale on tingi-misosa juurde arvatud; ~ ning vt. prut pryd inv. peps, peenutsev pryda v2 ehtima, kaunistama pryder| pepsikus, peenutsemine pryd I lig 1) ilus, nägus; 2) puhas, korralik; ~nad s3 ehe; iluasi; ~nads|-växt s3 dekoratiivtaim; ~ no: i sin ~ kogu oma hiilguses (ka iroon.) prygel s7 peks; nüpeldamine; ~ straff

-et ihunuhtlus; vitsahirm prygla vi peksma, nüpeldama, peksa v.

vitsa andma pryl s2 1) naaskel; 2) kõnek. asi, ese prål s7 toretsemine; uhkeldamine; suurustamine; ~a vi toretsema; uhkeldama; suurustama; ~ ig ülekuhjatud; kribu-krabuline, kirev pråm s2 praam

prång s7 1) kuja, (kitsas) läbikäik (majade vahel); põiktänav; kangialune; 2) ubrik prångla vi hangeldama, kaubitsema; ~ med hästar van. hobustega paris-tama; ~ ut laiska pengar kõnek. valeraha käiku laskma prägel s2 pitser (ka pilti); jäljend; sätta sin ~ på ngt millelegi oma pitserit vajutama

prägl|a vi 1) vermima; müntima; 2) pilti, kujundama; iseloomustama; personligt ~de arbeten isikupärased tööd; ~ ing vermimine; müntimine präktig hunnitu, töre, suurepärane pränt s7 trükk, trükikiri; sätta på ~ trükkima; ~a vi trükitähtedega v. loetavalt kirjutama; ~ i ngn ngt kõnek. kellelegi midagi pähe taguma prärie [-ä:-] s5 preeria; ~hund s2 pree-riakoer; ~varg s2 preeriahunt, koiott präst s3 preester; pastor; vaimulik; läsa för ~en leeris käima; ~betyg s7 sünnitunnistus; åka ur ~et vulg. ära surema; ~ dräkt s3 preestrikuub; vai-mulikurüü; ~erskap -et vaimulik-kond; ~gård s2 kirikumõis, kirikla; ~kappa sl talaar, (vaimuliku) ameti-rüü; ~ krage s2 1) lõkad; 2) bot. karikakar; ~man vt. präst; ~vigning (vaimuliku) ametissepühitsemine, ordinatsioon

pröjsa vi kõnek. maksma, arvet tasuma pröv|a vi proovima, (läbi) katsuma; ~ ngns tålamod kellegi kannatust proovile panema; i nöden ~s vänner sõpru tuntakse hädas; ~ in sisseastumiseksamit sooritama; 2) läbi vaa-prövad

tama; uurima; kontrollima; 3): ~ nödigt tarvilikuks pidama; ~ad äraproovitud; ~ning 1) läbivaatamine, kontroll; eksamikatse; 2) katsumine, katsumus; ~ningsnämnd s3 1) eksamikomisjon; 2) maksustamiskomisjon prövo|sten s2 katsekivi; pilti, komistuskivi; — tld s3 katseaeg; katsumuste aeg

psaim [salm] s3 kirikl. psalm, kirikulaul;

~ bok kirikl. lauluraamat psaltare [s-] kirikl. psalter, psalmikogu pseudo[nym s3 pseudonüüm, varjunimi;

~ vetenskaplig pseudoteaduslik pst inter j. pst!

psyk|e s6 psüühika; ~iater s3 psühhiaater; ~isk psüühiline; ~a störningar psüühilised häired; ~ t efterbliven vaimselt mahajäänud v. alaarenenud psyko[analys s3 psühhoanalüüs; ~ log psühholoog; ~log| [-logi:] s3 psühholoogia; ~s [-o:s] s3 psühhoos; ~tera p| -(e]n psühhoteraapia ptro inter j. ptruu!

pubertet, ~s| ålder s2 puberteet, murdeiga

publicjera vi publitseerima, trükis avaldama; ~ering publitseerimine, trükis avaldamine; ~|st publitsist; ~itet 1)

avalikkus; få bra ~ avalikkuse poolt head vastuvõttu leidma; 2) publitsistika

publik 1. s3 publik; üldsus; ta ~en med storm erakordset menu saavutama; den breda ~en lai avalikkus; 2. adj. avalik; ühiskondlik publikan s3 kirikl. tölner publikation 1) publitseerimine, trükis avaldamine; 2) publikatsioon, väljaanne, toimetis, trükis publik I bifall -et kiiduavaldused; ~favo-

r|t s3 publiku lemmik publikum inv. publik puck s2 (hoki)litter; ~a vi kõnek. jäähokit mängima puckel I s7 kõnek. vt. stryk puckel II s2 küür, kühm; ~oxe s2 zool.

seebu; ~ ryggig küürakas, küürus pudding kok. puding pudd'a vi tehn. pudeldama pudel s2 puudel; det är ~ns kärna selles

asja tuum ongi puder [pü:-] s7 puuder; pulber; slå ~ i ögonen på ngn kõnek. kellelegi puru silma ajama; ~ dosa sl puudritoos; ~ socker s7 tuhksuhkur; ~ vippa sl puudritups pudra vi puuderdama '

puerjl pueriilne, lapsik

puff s2 1) müks, tõuge; 2) plõks, klõps; 3) (suitsu) mahv; 4) puff (seljatoeta pehme iste); 5) puhv (rõival); 6) kõnek. ülespuhutud reklaam; ~ärm s2 puhv-käis

pugiljst rusikavõitleja, poksija puh inter j. puh!

puk|a sl muus. litaur, timpan; med pukor och trumpeter pasunakoori ja lilledega; ~slagare timpanimängija pulka sl pulka, lapi regi pull inter;'.: ~ ~l tibu-tibu!, tip-tip! pulla I sl 1) tibu, kanake; 2) kõnek.

tüdrukutirts, tibuke pulla II sl žetoonikarp (kaardimängus jms.)

pullover [-o-] s2, pl. ka -s pullover pulpa sl 1) anat. säsi; 2) põll. pulp, tärk-

liseraba pulpet s3 1) pult; 2) koolipink puls I s2 pulss; känna ngn på ~en kellegi pulssi katsuma; pilti, kedagi läbi katsuma v. uurima puis II s2 kai. mütt pulsa I vi sumama, kahlama pulsa II vi kai. müttama puis |era pulseerima, tuikama, tuksuma; ~ frekvens s3, ~ hastighet pulsisage-dus; ~slag s7 pulsilöök; ~ åder sl anat. tuiksoon, arter pultron s3 argpüks

pulver s7 pulber; ~ form: i ~ pulbrina, pulbri kujul; ~isera pulveriseerima, pihustama; ~ kaffe s7 lahustuv kohv puma sl zool. puuma pump s2 pump

pumpa I sl 1) kõrvits; 2) kohviplasku pumpa II vi 1) pumpama; ~ läns tühjaks pumpama; ~ upp (õhku) täis pumpama; 2) pilti, pinnima, välja pigistama

pump| brunn s2 pumpkaev; ~kolv s2

tehn. pumbakolb pumps pl. loodotškad, libikud pump I station, ~verk s7 tehn. pumba-jaam

pund s7 1) leisikas; 2) nael (rahaühik); 3) pilti: gräva ned sitt ~ oma talenti maha matma; 4) vulg. puskar pund I huvud s7 fam. lollpea, lambapea;

~sedel s2 ühenaelane paberraha pung s2 1) rahakott, -pung, kukkur; lossa på ~en pilti, rahakotti kergendama; 2) tubakakott; 3) anat. munandi-kott; 4) zool. kukkur; ~a vi: ~ ut med pengar kõnek. raha välja andma; ~djur s7 zool. kukkurloom; ~ratta sl zool. kukkurrott; ~slå pügama, raha välja petma, nahka üle kõrvade tõmbamapunisk

punisk adj. puunia; ~a krigen aj.

Puunia sõjad; ~ trohet pilti, reetmine punkt s3 punkt; täpp; ~ och slut! kõnek. ja loril lõpp!; på den ~en pihl. selles osas v. punktis; sätta — lör ngt millelegi lõppu tegema; på alla ~ er igas suhtes; tala till ~ lõpuni rääkima, kõike välja ütlema; ~ era punk-teerima; läbi torkama; ~lig täpi- v. punktipealne; ~ linje s5 punktiirjoon; ~ svetsning tehn. punktkeevitus puns s2 1) tehn. kärn punsch s3 punš

pupjll s3 anat. pupill, silmaava; 2) eest-kostealune; vaeslaps, orb; ~kassa sl vaestelaste abistamise kassa puppa sl zool. nukk

pur selge, puhas; ehtne; av ~ nyfikenhet

puhtast uudishimust puré s3 kok. püree

purger|a (kõhtu) lahtistama; ~ medel s7

(kõhu)lahtisti, purgatiiv purjsm lgv. purism purjolök s2 bot. porrulauk purken torisev, pahur; tusatsev; du är ~ sa oled vasaku jalaga voodist tõusnud purpur s9 purpur; ~ färgad purpurivär-viline; ~ ne purpurne; ~ röd purpurpunane; ~ snäcka sl zool. purpur-tigu

purra vi 1) äratama; 2) petma, ninapidi

vedama puss I s2 lomp, loik

puss II s2 kõnek. musu; ~a vi kõnek. musutama

pusse| s7 keerdülesanne; raskesti lahendatav ülesanne (ka pihl.) pussig pundunud, tursunud pust s2 1) hingeõhk; 2) tuuleõhk, -puhang; 3) lõõts; ~a vi 1) puhuma;

2) hingeldama, lõõtsutama; ähkima, puhkima; 3) hinge (tagasi) tõmbama, puhkama; ~ ut välja puhkama

puta 1. sl padi; polster; 2. vi: ~ med

läpparna huuli prunti ajama puts I 1. s7 vigur, temp, vingerpuss; 2.

adv.: ~ väck nagu tina tuhka puts II s3 1) krohv; 2) puhastusvahend;

3) puhtus; ~a vi 1) krohvima; 2) puhastama; koristama; 3) pihl. lihvima; viimistlema

puts I lustig naljakas, kentsakas, veider;

~ makare naljahammas, vembumees puts I medel s7 puhastusvahend; ~ning 1) krohvimine; 2) puhastamine; koristamine; 3) lihvimine, viimistlemine putta vi kõnek. tõukama, müksama; ~ s

tõuklema, mükslema putle|fnask) s2 kõnek. jõnglane, poisijõmpsikas

pulten I: gå i ~ kõnek. nurjuma, luhta

minema putfen II kõnek. tusane, mossis puttra vi 1) keema, podisema; 2) tori-

sema, jorisema puzzle [pussel] vt. pussel pygmé s3 pügmee, kääbus pyjamas s9 pidžaama pykniker s9 antr. püknik pynt s7 ehe, kaunistus; ~a vi 1) ehtima, kaunistama; ~ ut sig kõnek. end üles mukkima; 2) vulg. maksma pyra v2 hõõguma, aeglaselt põlema pyramid s3 püramiid; ~ a! püramidaalne,

püramiid jas pyre s6 maimuke, mudilane, lapsuke pyrola [pü:-] sl bot. uibuleht pyrojman s3 püromaan; ~ teknik püro-

tehnika pyrrusseger s2 Pyrrhose võit pys I s2 põngerjas, jõmpsikas, jõnglane pys II s7 kõnek. mahv; lår jag ta ett ~ på din cigarrett? võin ma su suitsust ühe mahvi tõmmata? pysa v3 sisisema; ~ över üle keema pyssla vi nokitsema; askeldama; ~ om ngn kellegi eest hoolitsema, kellegi ümber askeldama pyssling 1) päkapikk; kääbus; 2) poisipõnn

pyton [pü:-] 1. inv. zool. püüton; 2. adv.: smaka ~ kõnek. halvasti maitsema; det känns ~ kõnek. see tundub vastik pyts I s2 ämber, pang pyts II s2 kõnek. 1) raadio; telekas; 2)

sport.: göra en ~ väravat lööma pytssprufa sl (tuletõrje) käsiprits pytt kõnek. tühja kah!; võta näpust! pyttipanna sl kok. ühepajatoit pyltsan vt. pytt

på 1. prep. 1) peal, -1, peale, -le; ~ knä põlvili; hade hon några pengar ~ sig? oli tal raha kaasas?; han hade hatten ~ sig tal oli müts peas: ~ bilden pildil; utan ett öre ~ fickan ainsa pennitagi taskus; ~ gatan tänaval, tänavas; ~ ösel Saaremaal; ~ sitt rum omas toas; ligga ~ sjukhus haiglas ravil olema; gå ~ teater teatrisse minema-. 2)

kestel, jooksul; ~ många år paljude aastate jooksul; ~ sista tiden viimasel ajal; ~ samma gång ühtlasi; ~ kvällen õhtul; ~ våren kevadel; ~ 1700-talet 18-ndal sajandil; kan du låna mig en tia ~ en vecka? saad sa mulle nädalaks kümne-lise laenata; det gör jag ~ timme selle teen ma ühe tunniga ära; 3): hoppas ~ ngt millelegi lootma; ropa ~ hjälp appi hüüdma; lyfta ~ hatten kübarat kergitama; låsa ~ affischen müüri-påakta

lehelt lugema; 4): titeln ~ boken raamatu pealkiri; som bevis ~ ngt millegi tõestuseks; en gosse ~ lyra år neljaaastane poiss; en månadslön ~ två tusen kronor kahe tuhande kroonine kuupalk; 5) (koos adjektiiviga): vara säker — ngt milleski v. millegi peale kindel olema; vara tröit ~ Iivet elust tüdinud olema; 6): de fick en krona ~ man nad said igaüks ühe krooni; det går hundra öre ~ en krona ühes kroonis on sada ööri; en ~ lusen üks tuhande kohta, üks tuhandest; 7): röra ~ benen jalgu liigutama; ~ svenska rootsi keeles; ~ min begäran minu soovil; fel ~ tel viga vea järel; 2. adv.: ~ med kläderna! riided selga!; kör ~! sõida edasi!; lam. las käia!; spring ~ bara! jookse aga edasi!; 3. konj.: ~ det alt... selleks et... på | akta vi vt. beakta; ~ bjuda käskima,-ette kirjutama; ~ tystnad vaikust nõudma; — nya skatter uusi makse kehtestama; ~ brå -t eeldus; pärilik omadus; ha gott ~ häid eeldusi omama

på | bröd -et kõnek. lisa, lisand; få ngt som ~ midagi pealekauba saama; ~ bud s7 käsk, korraldus; eeskiri; ~ byggnad s3 pealisehitus; juurdeehitus; ~ bättring parandamine; täiustamine; ~börda vi: ~ ngn skulden süüd kellegi kraesse ajama; ~ ngn ansvaret vastutust kellegi peale veeretama; ~ börja vi alustama på|dikta vi; ~ ngn ngt kellelegi midagi omistama v. külge luuletama,- ~ drag s7 tehn. käiviti, starter; ha fullt ~ piltl. täie hooga töötama; polisen har fullt ~ politsei on täies koosseisus väljas; — drivare ajaja, sundija; ~dyvla vi vt. ~ börda på | fallande hämmastav, rabav; ~ flugen adj. p. pealetükkiv; ninakas; ~ fordra vi nõudma; om så ~s vajaduse korral; ~ frestande pingutav, väsitav; ~frestning pingutus; pinge; ~fund s7 1) väljamõeldis; 2) idee; 3) riugas, knihv; ifyllning juurdelisamine; täitmine; vill du ha ~? tahad sa veel? påfågel s2 zool. paabulind på I följande adj. p. järgnev, järgmine; — följd s3 1) tagajärg; vid ~ av straff trahvi ähvardusel; 2) jur. õiguste kaotus; ~föra v2 1) peale puistama v. vedama; 2) maj. arvele kandma pågå kestma, vältama, jätkuma; ~ för fullt täies hoos olema; ~ende käimasolev; under ~ förhandlingar nõupidamiste käigus

på |hitt s7 vt. påfund; — hiftig leidlik; ~ hälsning külaskäik, külastus; ~häng s7 1) ripats; 2) koorem; vara ett ~ för ngn kellelegi koormaks olema

påk s2 malakas, vemmal, kaigas på |kalla vi 1) kutsuma; 2) nõudma; av behovet ~d hädavajalik; ~klädd adj. p. riietatud, riides; ~ klädning riietumine; ~ kommande adj. p. ette-tulev; võimalik; vj'd ~ behov vajaduse korral; ~kostad adj. p. kallis, kulukas; ~ kostande adj. p. vaevaline, raske; ~ känning 1) pinge; koormus; 2) katsumus; ~ köra v2 otsa sõitma påla vi vaiu maasse lööma, vaiutama på |laga sl maks; maksustamine; ~ lands I vind s2 mer. meretuul;. ~ lastning lastimine, pealelaadimine pàl I bro s2, ~ brygga sl vaisild; ~ byggnad s3 vaiehitus; ~e s2 vai; en ~ i köttet piltl. pind silmas pålitlig usaldusväärne, kindel pålkran s2 tehn. ramm pålle s2 kõnek. suksu, ratsu på I lägg s7 1) võileivakate; smörgås med ost~ juustuvõileib; 2) maj. lisamaks; ~ läggs I kalv s2 1) põll. nuumvasikas; 2) piltl. pailaps påmin|na -de påmind v. v3 meenutama, meelde tuletama; ~ sig ngn kedagi meenutama; hungern började göra sig påmind nälg hakkas end tunda andma; ~nelse 1) meeldetuletus; 2) märkus på I mönstra vi mer. munsterdama; ~ nytt I föda v2 uuesti sündima; ~ nytt j födelse taassünd; ~passlig tähelepanelik; valvas; täpne; ~peka vi viitama, osutama; tähelepanu juhtima; det bör ~s att... tuleb märkida, et...; ~pälsad adj. p. soojalt riides; ~ ringning telef oneerimine, helistamine; ~ räkna vi (midagi) arvestama; (millelegi) lootma påse s2 kott; han har rent mjöl i ~n tal on head kavatsused; slå sina påsar ihop ~ leivakotte ühte panema, abielluma

på j seende s6 läbivaatamine; vaatlus; vid närmare ~ lähemal vaatlusel; till ~ näitamiseks; nähtavale påsig kotitaoline; kottis påsk s2 lihavõtted; ~ afton lihavõtte-laupäev; ~dag -en esimene lihavõttepüha; ~helg s3 lihavõttepühad, ülestõusnus- v kevadpühad på I skina: låta ~ mõista andma; paista laskma

påsk I lilja sl bot. kollane nartsiss; ~ lov

s7 liha võtte vaheaeg på i skrift s3 1) allkiri; 2) pealdis, pealis-påskrivet

kiri; ~skrivet adj. p.: få ~ noomitust v. märkust saama; ~ skruvad peale- v. kinnikr.uvitud påsk I vecka sl suur v. vaikne nädal,

nädal enne lihavõtteid på I skynda vi 1) kiirendama; ~ sina steg sammu lisama; 2) kiirustama; taga kihutama v. sundima påsk I ägg s7 lihavõttemuna pås| sjuka -n med. mumps påstig |ande: tåget stannar endast för ~ rong peatub vaid reisijate pealevõtmiseks; ~ ning pääs, minek (rongile jms.)

på I stridig järeleandmatu, kangekaelne; ~ struken adj. p. kõnek. vintis, purjus; ~ strykning ülevärvimine, pealemääri-mine; ~stå väitma; kinnitama; ~ motsatsen vastupidist väitma; det ~s att... räägitakse, et...; han ~r sig vara sjuk ta ütleb, et ta on haige; ~ stående s6 1) väide; kinnitus; löst ~ alusetu väide v. jutt; 2) jur. nõudmine; ~ stötning 1) märguanne, meeldetuletus; 2) mer. karilejooksmine påta vi tuhnima, urgitsema påta(ga): ~ sig ansvaret vastutust enda

peale võtma påtaglig ilmne, silmanähtav; ~en ilmselt, silmanähtavalt på |tala vi noomima; laitma; ~ truga vi peale sundima v. suruma; ~ tryckning surve; utöva ~ar på ngn kellelegi survet avaldama; ~ trängande adj. p. 1) tungiv; 2) pealetükkiv; ~ tvinga vi, v2 peale suruma v. sundima på I tår kõnek. veel üks tass (kohvi jms.) påtänkt ettekavatsetud, plaanitsetud påve s2 paavst; tvista om ~ns skägg tühja asja pärast tülitsema; ~döme -t paavstlus, paavstivõim; ~ krona sl paavstikroon påver kehv, nigel (tulemuse jms. kohta) påverk|a vi mõjutama, mõju avaldama; låta sig ~s av ngn end kellestki mõjutada laskma; ~d av sprit alkoholi mõju all; ~an inv. mõju; röna ~ av ngt millegi mõju all olema, millestki mõjutatud olema; ~ bar mõjutatav påvis|a vi 1) osutama, näitama; 2) tõestama; kindlaks tegema; ~bar tõestatav

på I yrka vi taotlema; paluma; ~ öka vi kõrgendama; lisama; få ~ ökt på lönen palgakõrgendust saama; ~ ökning kõrgendus; lisa; ~öst: vara ~ kõnek. purjus olema päis s2 1) (karus]nahk; få på ~en kõnek. naha peale saama; 2) kasukas; ~a vi: ~ på ngn kedagi paksult riidesse panema; ~ affär s3 köösneriäri; ~ brämad karusnahaga ääristatud; ~djur s7 karusloom; ~ fodrad adj. p. karusnahast voodriga; ~ jacka sl poolkasu-kas; ~kappa sl (naiste) kasukas; ~ krage s2 karusnahkne krae; ~ mössa sl karusnahkne müts; ~ varor, ~verk pl. karusnahakaubad pär s3 pöl. peer

pär||a [pä:-] 1. sl 1) pärl; 2) kõnek. naps; må som ~ i guld pihl. elama nagu hiir viljasalves; 2. vi 1) sädelema; pärlendama; svetten ~de på hans panna ta laup pärlendas higist; 2) vahutama, kihisema; ~ band s7 pärlikee; ~ broderad adj. p. pärl-tikandiga; ~emo|r) s9 pärlmutter; ~fiskare pärlipüüdja; ~grå vesihall; ~halsband s7 vt. ~bänd; ~höna sl zool. pärlkana; ~ mussla sl zool. pärli-karp; ~ socker s7 peensuhkur: ~stil -en trük. pärlkiri pärm s2 (raamatu)kaas; aktikaaned; från

~ till ~ kaanest kaaneni päron [-on] s7 pirn; ~formig pirni-

kujuline; ~träd s7 pirnipuu pärs s3: en svår ~ kõnek. raske katsumus

pö: ~ om ~ kõnek. vähehaaval pöbel [pö:-] -n pööbel pöl I s2 loik, lomp; på andra sidan ~ en

kõnek. teisel pool lompi, Ameerikas pöl II s2 diivanirull pölsa sl kok. vorst, mauk pörte s6 (soome) suitsutare pös |a v3 1) paisuma; kerkima (taigna kohta); 2) punduma, tursuma; ~ över ngt millegi üle uhkustama; ~ av stolthet ennast täis olema; ~ över üle keema; ~ig 1) puhvis, kohev; 2) suurustlev, uhkeldav; ~munk 1) kok. pontšik; 2) kõnek. trulla

Q

Q, q [kü:-] -[e]t -; det. pl. -(e)n Q, q (kirjatäht); det vore verkligen fina q! see oleks tõesti töre!

quatre mains [katrömär|] muus.: spela

à ~ neljal käel mängima

quicklunch [kvikklunš] -en kõnek. kerge oode

quisling [kviss-] kvisling påskrivet

kiri; ~skrivet adj. p.: få ~ noomitust v. märkust saama; ~ skruvad peale- v. kinnikr.uvitud påsk I vecka sl suur v. vaikne nädal,

nädal enne lihavõtteid på I skynda vi 1) kiirendama; ~ sina steg sammu lisama; 2) kiirustama; taga kihutama v. sundima påsk I ägg s7 lihavõttemuna pås| sjuka -n med. mumps påstig |ande: tåget stannar endast för ~ rong peatub vaid reisijate pealevõtmiseks; ~ ning pääs, minek (rongile jms.)

på I stridig järeleandmatu, kangekaelne; ~ struken adj. p. kõnek. vintis, purjus; ~ strykning ülevärvimine, pealemääri-mine; ~stå väitma; kinnitama; ~ motsatsen vastupidist väitma; det ~s att... räägitakse, et...; han ~r sig vara sjuk ta ütleb, et ta on haige; ~ stående s6 1) väide; kinnitus; löst ~ alusetu väide v. jutt; 2) jur. nõudmine; ~ stötning 1) märguanne, meeldetuletus; 2) mer. karilejooksmine påta vi tuhnima, urgitsema påta(ga): ~ sig ansvaret vastutust enda

peale võtma påtaglig ilmne, silmanähtav; ~en ilmselt, silmanähtavalt på |tala vi noomima; laitma; ~ truga vi peale sundima v. suruma; ~ tryckning surve; utöva ~ar på ngn kellelegi survet avaldama; ~ trängande adj. p. 1) tungiv; 2) pealetükkiv; ~ tvinga vi, v2 peale suruma v. sundima på I tår kõnek. veel üks tass (kohvi jms.) påtänkt ettekavatsetud, plaanitsetud påve s2 paavst; tvista om ~ns skägg tühja asja pärast tülitsema; ~döme -t paavstlus, paavstivõim; ~ krona sl paavstikroon påver kehv, nigel (tulemuse jms. kohta) påverk|a vi mõjutama, mõju avaldama; låta sig ~s av ngn end kellestki mõjutada laskma; ~d av sprit alkoholi mõju all; ~an inv. mõju; röna ~ av ngt millegi mõju all olema, millestki mõjutatud olema; ~ bar mõjutatav påvis|a vi 1) osutama, näitama; 2) tõestama; kindlaks tegema; ~bar tõestatav

på I yrka vi taotlema; paluma; ~ öka vi kõrgendama; lisama; få ~ ökt på lönen palgakõrgendust saama; ~ ökning kõrgendus; lisa; ~öst: vara ~ kõnek. purjus olema päis s2 1) (karus]nahk; få på ~en kõnek. naha peale saama; 2) kasukas; ~a vi: ~ på ngn kedagi paksult riidesse panema; ~ affär s3 köösneriäri; ~ brämad karusnahaga ääristatud; ~djur s7 karusloom; ~ fodrad adj. p. karusnahast voodriga; ~ jacka sl poolkasu-kas; ~kappa sl (naiste) kasukas; ~ krage s2 karusnahkne krae; ~ mössa sl karusnahkne müts; ~ varor, ~verk pl. karusnahakaubad pär s3 pöl. peer

pär||a [pä:-] 1. sl 1) pärl; 2) kõnek. naps; må som ~ i guld pihl. elama nagu hiir viljasalves; 2. vi 1) sädelema; pärlendama; svetten ~de på hans panna ta laup pärlendas higist; 2) vahutama, kihisema; ~ band s7 pärlikee; ~ broderad adj. p. pärl-tikandiga; ~emo|r) s9 pärlmutter; ~fiskare pärlipüüdja; ~grå vesihall; ~halsband s7 vt. ~bänd; ~höna sl zool. pärlkana; ~ mussla sl zool. pärli-karp; ~ socker s7 peensuhkur: ~stil -en trük. pärlkiri pärm s2 (raamatu)kaas; aktikaaned; från

~ till ~ kaanest kaaneni päron [-on] s7 pirn; ~formig pirni-

kujuline; ~träd s7 pirnipuu pärs s3: en svår ~ kõnek. raske katsumus

pö: ~ om ~ kõnek. vähehaaval pöbel [pö:-] -n pööbel pöl I s2 loik, lomp; på andra sidan ~ en

kõnek. teisel pool lompi, Ameerikas pöl II s2 diivanirull pölsa sl kok. vorst, mauk pörte s6 (soome) suitsutare pös |a v3 1) paisuma; kerkima (taigna kohta); 2) punduma, tursuma; ~ över ngt millegi üle uhkustama; ~ av stolthet ennast täis olema; ~ över üle keema; ~ig 1) puhvis, kohev; 2) suurustlev, uhkeldav; ~munk 1) kok. pontšik; 2) kõnek. trulla

Q

Q, q [kü:-] -[e]t -; det. pl. -(e)n Q, q (kirjatäht); det vore verkligen fina q! see oleks tõesti töre!

quatre mains [katrömär|] muus.: spela

à ~ neljal käel mängima

quicklunch [kvikklunš] -en kõnek. kerge oode

quisling [kviss-] kvisling 283

raggig

R, r -et -; det. pl. -en R, r (kirjatäht) rabalder s7 lärm, kisa-kära; möll; ställa

till ~ kisa tõstma rabarber s9 bot. rabarber rabatt I s3 rabatt, viirik, kitsas lillepee-nar

rabatt II s3 hinnaalandus; lämna ~ hinnaalandust tegema; ~ biljett s3 hinnaalandusega pilet; ~era hinda alandama; ~kõrt s7 hooajapilet, kuukaart rabbjn s3 rabi

rabbla vi vuristama; monotoonselt lugema; ~ upp en läxa õppetükki maha vuristama rabiat vihane, raevukas; fanaatiline rabies [ra:-] inv. med. marutõbi rabuljsf demagoog; ässitaja; mürtsumees;

riigikukutaja racer [re:-] s9, pl. ka -s võidusõiduauto, -mootorratas jne.; ~ bana sl võidu-sõidurada; ~bil s2 võidusõiduauto; ~bat s2 kiirpaat; ~ förare võidusõitja

racka 1. kõnek. koeranäss; kassiroju; 2. vi: ~ ner på ngn kedagi maha tegema v. materdama rackar |e 1) näru- v. nadikael; kelm, võllanägu; vembumees; leva ~ mürgeldama; ge rackarn i ngt millegi peale vilistama; 2) van. timukas; ~tyg s7 vemp, koerus(tükk); det är något ~ med motorn mootor vembu-tab; ~unge s2 kasvatamata jõmpsikas racket s2 sport, reket rad s3 1) rida; jada, rodu; lyra i ~ neljakesi reas; fyra gånger i ~ neli korda järjest; å ~ järjestikku; läsa mellan ~ema ridade vahelt lugema; ~ lör ~ rida-realt; 2) rõdu (teatris jms.); översta ~en ülemine rõdu; ~a vi reastama, ritta seadma; ~ upp a) loendama; b) ritta seadma; asetama, paigutama radar [ra:-] s9 el. radar; ~ anläggning raadiolokatsiooniseade; ~biid s3 kujutis radari ekraanil; ~par s7 sport, kõnek. hästi kokkumängiv paar; ~ skärm s2 ei. radari ekraan rad I avstånd trük. reavahe; ~bänd s7 1) kirikl. palvehelmed; 2) pilti.: ett ~ av småsjöar väikeste järvede rida rader |a radeerima (ka kunst.); välja kaapima, kustutama; ~ gummi s6 kustutuskumm; ~ ing radeerimine; ~ nål s2 kunst, radeerimisnõel radhus s2 arhit. ridaelamu radi|al radiaalne; ~an s3 mat. radiaan; ~ ator s3 tehn. radiaator

radie s5 raadius

radiera 1) kiirgama; 2) eetrisse saatma radikal 1. adj. radikaalne; 2. s3 pöl., keem., mat. radikaal; ~ |sm radikalism radio s5 raadio

radioaktjv radioaktiivne; ~ t avfall radioaktiivne sadestus; ~ strålning radioaktiivne kiirgus; ~ ivitet radioaktiivsus

radio|amatör raadioamatöör; ~antenn s3 raadioantenn; ~ apparat raadio-aparaat; ~bil s2 1) (radiofitseeritud) politseiauto; 2) elektriauto (lõbustuspargis); ~ bolag s7 raadiokompanii; ~fyr s2 raadiomajakas; ~förbjndelse raadioside; ~ föredrag s7 raadio-loeng; ~grammofon s3 radioola; ~ konsert s3 raadiokontsert radiologj s3 füüs., med. radioloogia radio I lur s2 (raadio) kõrvaklapp; ~ lyssnare raadiokuulaja; ~ mottagare raadiovastuvõtja; ~ pjäs s3 kuuldemäng; ~ station raadiojaam; ~ sändare raadiosaatja; ~ sändning raadiosaade; ~ telegram s7 raadiotele-gramm, radiogramm; ~ utsändning raadioülekanne; ~våg sl raadiolaine radium s8 keem. raadium radiär vt. radial

rad|såning põll. reaskülv; ~vis rea-

kaupa; ridamisi, reastikku raffel s7 1) van. täringumäng; 2) räbal, hilp; tükike; 3) jubedus; filmen var rena rafflet see film oli jube raffin|ad s3 rafinaad; ~aderi rafineeri-misvabrik; ~emang s7, s4 rafineeritus; ~era rafineerima; ~erad rafineeritud (ka pilti.) rafflande adj. p. põnev, närvekõditav; jube

rafräschissör (lõhnaõli) pihusti, pulveri-saator

rafs|a vi 1) haarama, kahmama, krah-mama; 2) sorima, tuhnima; ~ ifrån sig lohakalt v. kiiruga ära tegema; ~ ihop a) kiiruga kokku korjama; b) valmis vorpima, kokku soperdama; ~ åt sig endale kahmama, enda kätte kiskuma; ~ ig lohakas, räpakas, korratu

ragafa sl fam. riiakas eit, tulehark ragg s2 1) (kitse)karvad; 2) pulst ragga vi vulg. 1) (autoga) tüdrukute peale jahti pidama; 2) otsima; ~ efter en bok raamatut kõikjalt taga ajama raggar |bil s2 kõnek. motolõnguse auto;

~e kõnek. motolõngus (Rootsis) raggig pulstunud, karvane, hatune; sassis, sagris, tokerjasraggmunk

raggmunk s2 kok. kartulikotlet ragla vi taaruma, tuikuma, vaaruma raglan [ragg-] -, pl. -s raglaanmantel ragnarök inv. müt. maailmalõpp, -hukk ragu s3 kok. raguu raid vt. räd raja [raija] sl radža rajd s3 põhjapõtrade voor rajgräs -et bot. raihein rak sirge, otsene; på ~ arm pilti, paugupealt, otsekohe, ettevalmistamatult; ~ o r dl öl j d lgv. otsene sõnade järjekord; en ~ vänster sport, vasaksirge; ta tre ~a set võitma kolm setti järjest; det enda ~a ainus õige asi; ~a motsatsen otsene vastand raka I 1. sl kraapraud; 2. vi kraapima raka II vi sirgeks ajama; sirutama; õgvendama; ~ i höjden sirguma, jõudsasti kasvama raka III vi kõnek.: ~ i våg ära jooksma, jalga laskma; ~ i gång pihta hakkama; ~ ihop kokku põrkama; ~ omkull maha kukkuma rak |a IV vi habet ajama, raseerima; ~ sig endal habet ajama; ~ apparat habemeajamisaparaat, pardel; ~blad s7 žiletitera; ~don pl. habe-meajamisriistad raket s3 rakett; ~ bana sl raketi trajektoor; ~bas s3 raketibaas; ~ flygplan s7 rakettlennuk; ~ hylsa sl raketikest rakhyvel s2 1) žilett; 2) habemeajamisaparaat rakitis -en med. rahhiit rak I kniv s2 habemenuga; ~kräm s3

habemeaj amiskreem raklång: falla ~ på marken siruli maha

kukkuma rak|maskjn s3 vt. rakapparat rakna [ra:-] vi sirgenema, sirgestuma, sirgeks minema; lockarna har ~ t lokid on välja läinud rakning [ra:-] habemeajamine, raseerimine

rakryggad [rak-] sirgeseljaline; pihl.

põhimõttekindel; ausameelne raksalong [ra:k-] s3 juuksuritöökoda raksträcka [ra:k-] sl sirge tee(lõik) rakt [ra:kt] adv. 1) sirgelt, otse; gå ~ fram otse edasi minema; ljuga ~ i ansiktet otse näkku valetama; gå ~ på sak otse asja juurde asuma; 2) üldse, täiesti; det gör ~ ingenting see ei tähenda mitte midagi; till ~ ingen nytta täiesti kasutu rak I tvål [ra:k-] s2 habemeaj amisseep ralj|ant kelmikas, naljatlev; nokkiv, tönkav, tögav; ~era süütut nalja heitma; nokkima; — er| süütu nali; nööge rail s2 zool. rookana

ralla I sl rdt. käsidresiin ralla II vi kõnek. klatšima rallare kõnek. raudteetööline ram I s2 1) raam; sätta i glas och ~ raa-mima; falla utom ~en för normerna normidest kõrvale kalduma v. välja langema; inom ~en för denna händelse selle sündmuse raames; 2) tehn. raamistik; šassii ram II s2 käpp; suga på ~arna pihl.

käppa imema ram III adj. täielik; tõeline; ~a sanningen puhas tõde; på ~a allvaret surmtõsiselt; ~a bondlandet tõeline maa-kolgas

rama vi: ~ in raamima, raamistama ramaskri s6, s7 meelepahatorm, äge protest; höja ett ~ mot ngt millegi vastu kisa tõstma ram I avtal s7 põhimõtteline kokkulepe;

~ berättelse raamjutustus ramla vi 1) maha langema; kokku varisema; ümber kukkuma; illusionerna ~de pihl. illusioonid purunesid; ~ ner (omkull) maha (pikali) kukkuma; 2) kolistama; 3): ~ på vulg. kolki andma

ramma vi rammima, otsa sõitma; han ~des av ödets slag teda tabasid saatuse löögid ramme| ramlet 1) kolin, kolistamine; müra; 2) kõnek. peks; iå ~ peksa saama; ~ buljong kõnek. naha- v. keretäis

ramp s3 1) teatr. ramp; 2) juurde- v. üle-sõidutee; ~ feber -n rambipalavik; ~ljus -et rambivalgus ramponera rikkuma, vigastama ram |pris s7: för — võileivahinna eest,

poolmuidu ramsa 1. sl pikk joru, sõnavaling, -mulin;

2. vi vt. rabbla rams ||ök -en bot. karulauk ramsvart süsimust

ram I såg [ra:m-] s2 raamsaag; ~verk s7 raamistik

rand -en ränder 1) äär, serv, rant; fylld till ~en ääreni v. ääretasa täis; vid gravens ~ haua äärel; 2) (riide) triip, vööt; ~a vi 1) ääristama, rantima; 2) kõnek. kirjutama; ~ anmärkning ääremärkus; ~õis vi dep.: dagen ~ päev koidab; svåra tider ~ rasked ajad on tulemas; ~ ig triibuline, vöödiline; det har sina ~ a skäl selleks on küllalt põhjust; ~ stat s3 piiririik rang s3 1) auaste, -kraad, ametiaste; stå under i ~en madalama aukraadiga olema, madalamal pulgal seisma; 2) järk, kategooria, klass; en förstarangera

~ ens vetenskapsman esmaklassiline teadlane; av ~ silmapaistev ranger|a [rarjse:ra] 1) järjestama, reastama; korraldama; 2) rdt. manööverdama, rongi koostama; ~ad adj. p. 1) järjestatud, reastatud; 2) varakas, jõukas; ~ ban I gård s2 rdt. manöövri-jaam

ranglig 1) vilajas; 2) logisev, igerik rang I ordning auastmestik; placera i ~ auastmete järgi paigutama; ~plats s3 aukoht; ~rulla sl 1) ohvitseride ja sõjaväeametnikkude nimestik; 2) sport. paremusjärjestus; ~sjuk auahne; ~ skala sl vt. ~ ordning; ~ skillnad auastme- v. seisusevahe rank I sale, sihvakas

rank II kergesti ümberminev, kipakas {paadi kohta); en gammal ~ båt vana paadiloks

ranka I inv.: rida ~ põlvel ratsutama

(lapse kohta) ranka II vi auastmete järgi reastama v.

paigutama ranka III 1. sl 1) bot. väänel, köitraag; 2) kõnek. sale neiu; 2. vi väänlema, köitraagudega kinnituma rann impf. vt. rinna

rannsak|a vi 1) jur. juurdlust teostama, juurdlema; 2) (järele, läbi) uurima; ~ sitt minne meelde tuletada püüdma; ~ning jur. juurdlus; förberedande — eeluurimine rannsaknings| domare jur. kohtu-uurija;

~ häkte s6 eel[uurimis]vangistus ranson s3 ratsioon, toidu- v. söödaports-jon, päevamoon; ~era portsjoni-kaupa jaotama v. välja jagama ranta vi kõnek. ringi jooksma v. aelema,

ümber hulkuma ranunkel s2, s3 bot. tulikas rapa [ra:-] vi rohitsema rapid kiire rapning röhitsus rapp I s2 must hobune rapp II s7 löök, hoop rapp III 1. s7: i ~et silmapilkselt; 2. adj. väle, nobe, kärmas; ~ i munnen väleda keelega rappa I vi: ~ till ngn kellelegi äigama rappa II vi: ~ sig kiirustama rappa III vi: ~ åt (till] sig endale haarama

rappa IV vi ehit. krohvima

rappakalja -n kõnek. loba, jama

rapp I höna sl põldpüü, nurmkana;

~höns kollekt, põldpüüd rappning ehit. 1) krohvimine; 2) krohv rapport [-o-] s3 1) raport, ettekanne; 2) suhe; suhtlemine; stå i — med ngn kellegagi vahetult suhtlema; ~ era

raporteerima, ette kandma; ~kari s2 sõj. käskjalg; ~ör 1) raporteerija; 2) salakuulaja, -agent raps -en bot. raps, õlikaalikas raps|odi s3 rapsoodia; ~odisk rapsoodiline; katkendlik rar 1) haruldane; 2) armas, kena; ~ing kallike, kullake; ~itet rariteet, haruldus

ras I s3 rass; tõug

ras II s7 1) alla- v. kokku- v. sissevarise-mine; 2) rusud; 3) hullamine, möllamine; mässamine, märatsemine, rae-vutsemine rasa vi 1) alla v. kokku v. sisse varisema; 2) hullama, möllama; mässama; märatsema, raevutsema; ~ ut vaibuma; rahunema; ~nde 1. adj. p. märatsev, raevutsev; det är så man kan bli ~ võib lihtsalt hulluks minna; i ett ~ tempo pöörase kiirusega; 2. adv.: ~ bra hirmus hea; ~ hungrig pööraselt näljane ras I diskriminering

rassiline diskrimineerimine; ~ djur s7 tõuloom rasera lammutama, maha kiskuma raserj raev; märatsemine; ~ anfall s7

raevu- v. märatsushoog ras I förädling tõuaretus; ~hat -et rassi-

vaen; ~häst s2 tõuhobune rask I -et kõnek. rämps, praht; hela ~ et

kogu see krempel rask II 1) väle, nobe; südi; tragi; 2) reibas, kõbus raska vi: ~ sig, ~ på kiirustama, ruttama raskrig s7 rassisõda rasp I s2 raspel

rasp II s7 kriipimine; ~a vi kriipima;

pennan ~r sulg kriibib rasren puhtatõuline, puhastverd rass|e| s7 1) kolin, kõlin, lõgin; krigin; rabin; sahin, kahin; tärin; 2) rögin, rägin; ~la vi kolisema, kõlisema, logisema; krigisema; rabisema; sahi-sema, kahisema; tärisema rast s3 1) puhkus; utan — eller ro ilma puhkamata, vahet pidamata; 2) vaheaeg; paus

rasta I vi puhkama; peatust v. pausi tegema

rasta II vi 1) jalutuskäiku tegema; 2): ~ en häst hobust kõnnitama v. jalutama raster s7 trük. raster rastlös vahetpidamatu, lakkamatu, väsimatu; rahutu rastplats s3 puhkepaik, peatuskoht rata vi (ära) põlgama, halvaks pidama, hülgama

rate [reit, ret] s5 maj. maksumäär; osamaksratificera

ratificera ratifitseerima ration [-tsu:n] vt. ranson

ration|alisera [-tšu-] ratsionaliseerima; ~alism ratsionalism; ~alist ratsionalist; ~ell ratsionaalne ratt s2 rool, tüüri- v. rooliratas; — fylleri autojuhtimine joobnud olekus; ~ fyllerist joobnud autojuht; ~käike s2 sport, bobikelk ravaillac [ravajak] s2 kelm rav|n s3 mäekitsus, kitsas org rayon 1) [-jo:n] -et tekst. (teat. liiki)

kunstkiud; 2) [rejor|] vt. räjong razzia [ratsia, rassia] s2 haarang rea|flyg) (s7) vt. jet reagens s7, s3 keem. reaktiiv reagera reageerima rea j jaktplan s7 av. reaktiivhävitaja reaktans s3 tehn. reaktants, reaktiiv-

takistus reaktion [-kšu:n] reaktsioon reaktions j flygplan s7 vt. reaplan; ~ förmåga sl reageerimisvõime; ~ hastighet reageerimiskiirus; ~ motor s3 vt. reamotor

reaktionär [-kšu-] 1. s3 reaktsionäär, tagurlane; 2. adj. reaktsiooniline, tagurlik

real reaalne, tegelik, tõeline; ~ bildning reaalharidus; ~ genus inv. lgv. reaal-(sugu); ~inkomst s3 maj. reaaltulu realis |ation 1) maj. odav väljamüük; 2) realiseerimine; rahakstegemine, äramüümine; täideviimine, teostamine; ~era realiseerima; rahaks tegema, ära müüma; täide viima, teostama; ~ erbar realiseeritav, täideviidav, teostatav real |ism realism; — ist realist realitet s3 realiteet, reaalsus, tegelikkus;

i ~ tegelikkuses rea|| linje s5 reaalharu (koolis); ~ lön s3 reaalpalk; ~poljtisk reaalpoliitiline; ~ skola sl reaalkool; ~ värde -t reaalväärtus rea|motor s3 reaktiivmootor; ~plan s7

reaktiivlennuk reassurans ar|sj s3 edasikindlustus rebell s3 mässaja, ülestõusnu; ~isk

mässuline rebus reebus, piltmõistatus recens|ent retsensent; ~era [-retsenseerima; ~ion [-šu:n] retsensioon recentior [-sen(t)sior] s3 äsja immatrikuleeritud üliõpilane, «rebane» recept s7 retsept; endast mot ~ müük ainult retsepti järgi; ~arie s5 retsep-taar, retseptide vastuvõtja; ~ ion [-pšu:n] 1) vastuvõtmine; 2) vastuvõturuum (hotellis jms.); ~iv retseptiivne, vastuvõtlik; ~ur retseptuur

recess s3 aj. Riigipäeva otsus recelt s3 tuluõhtu sissetulek; ~ afton tuluõhtu

recidjv s7, s4 med., jur. retsidiiv; ~ jst

retsidivist reciprocitet [-o-] vastastikkus reciprpk [-o:k] 1) lgv. retsiprookne, vastastikune; 2) mat. pöörd-; ~ t

värde pöördväärtus recitat[ipn retsiteerimine, (luuletuse jms) ettekandmine; ~ jv s7 muus. retsitatiiv; ~rjs, ~ör retsiteerija, (luuletuse jms.) ettekandja red impf. vt. rida

reda I 1. sl 1) kord; det är ingen ~ med honom tal pole mingit korratunnet; bringa ~ i ngt midagi korda seadma; 2): ha ~ på ngt midagi teadma, millestki teadlik olema; få (taga) ~ på ngt midagi kindlaks tegema v. välja uurima; ta närmare ~ på saken asja lähemalt uurima; ha väi ~ på sig hästi kursis olema; 2. v2 1) korraldama, korrastama, korda seadma; 2) kok.: ~ till valmis segama; ~ av en soppa med mjöl suppi tummiseks tegema; 3): ~ sig: ~ sig i examen eksamiga toime tulema; ~ s'g med ngn kellegagi läbi saama: det reder s:g nog asi annab korraldada reda II inv. adj.: i ~ pengar sularahas redakt |ion [-kšu:n] 1) toimetus; 2) redaktsioon; 3) redigeerimine; ~ions|chef s3 peatoimetaja; toimetuse juhataja; ~ör toimetaja, redaktor

redan juba; är du hemma ~? sa oled juba kodus?; ~ då juba siis; ~ tanken på att... juba mõte sellele, et... redare mer. reeder, laevaomanik redbar aus, õiglane; ~het ausus, õiglus redd I s3 mer. reid; ligga på ~ en reidil seisma

redd II adj. p. tummine (supi kohta) rede s6 pesa

rederj 1) laevakompanii; 2) laevakontor redig 1) selge; en ~ handstil loetav käekiri; 2) selge mõistuse v. täie teadvuse juures; 3): en ~ portion tubli portsjon; en ~ förkylning kõva külmetus rediger|a [-še:-] redigeerima; ~ing

redigeerimine redingot [-ot] s3 redingoot; saterkuub redlig vt. redbar

redlös 1): ~f fartyg juhitavuse kaotanud laev; 2) purujoobnud; 3) abitu redo inv. adj.: stå ~ valmis olema; göra sig ~ end valmis seadma; ~ bogen vt. redo; —göra 1) aru andma; 2) teateid v. seletust andma;redogörelse

~görelse 1) aruanne; 2) seletus; ~visa vi aru andma, aruannet esitama; ~ visning aruanne redskap s7, kollekt. s9 tööriistad;

~ s I böd s2 tööriistade kuur reducer[a redutseerima; vähendama; taandama; ~ing 1) redutseerimine; vähendamine; taandamine; 2) (raha) ümberarvestamine; 3) aj. tagastamine; tagasivõitmine reduktion redutseerimine; reduktsioon reduplicera lgv. reduplitseerima, kordama redutt sõj. reduut

reell 1) reaalne, tõeline, tegelik; teostatav; 2) vt. rejäl refer|at s7 referaat; ~endum s8 referendum, rahvaküsitlus referens s3 referents; goda ~er head soovitused; ~ bibliotek s7 teatme-kogu

refer|ent referent; ~era refereerima; 2): ~ till ngn (ngt) kellelegi (millelegi) toetuma v. viitama refjll [rifill] s3 (pastapliiatsi) südamik refiekt|ant 1) asjasthuvitatu; 2) osta-soovija; ~era 1) lüüs. reflekteerima, peegeldama; 2) juurdlema, mõtisklema; ~ på saken asja üle järele mõtlema; ~ion [-kšu:n] vt. reflexion; ~or [-or] s3 reflektor reflex s3 refleks; ~ ion [-kšu:n] 1) füüs. refleksioon; peegeldamine; peegeldumine; 2) mõtisklus; ~ jv lgv. refleksiiv reform [-orm] s3 reform; införa ~er reforme teostama, uuendusi läbi viima; ~ation 1) reform[eer]imine, ümberkorraldamine; 2] kirikl. reformatsioon, usupuhastus; ~era [-reform[eer]ima,-] {+refor- m[eer]ima,+} ümber korraldama; ~ert [-me;rt, -me;rt] reform[eer]itud; den ~a kyrkan reform[eer]itud v. protestantlik kirik refraktion [-kšu;n] füüs. refraktsioon refräng s3 refrään; falla in i ~ lauluga ühinema, kaasa laulma hakkama; tänka på ~ en lõpetamise v. lahkumise peale mõtlema; den gamla vanliga ~en pilti, vana laul refug s3, ~e [-fü:š] s5 l] ooteplatvorm (trammipeatuses); 2] ohutussaar (ülekäigukohas) refusera keelduma, ära ütlema regal I s3 l] trük. regaal, ladumispult;

2] muus. regaal, (väike) toaorel regal II adj. kuninglik regjalera (hästi v. kuninglikult) kostitama; ~alier pl. regaalid (monarhi võimusümbolid)-, ~ai!skepp s7 sõjalaev

regalta sl sport, regatt regel I s2 riiv; skjuta för ~n riivi panema

rege| II s3 reegel, juhis; i ~ tavaliselt; ingen ~ utan undantag erand kinnitab reeglit; enligt reglerna reeglite kohaselt

regel | bunden korrapärane, regulaarne; ~ puls med. normaalne pulss; ~ bundenhet korrapärasus, regulaarsus; ~lös 1) reegliteta; korrapäratu; korratu; 2) ohjeldamatu; liiderlik; ~mäs-sig v/. ~ bunden; ~ rätt reeglipärane; korralik; õige; ~ vidrig reeglivas-tane

regemente [-g-, -j-] s6 1) sõj. rügement; 2) valitsus, valitsemine; föra ~ t valitsema, valitsejaks olema regements|chef s3 sõj. rügemendiülem;

~ kamrat rügemendikaaslane regener|ation [-j-] regeneratsioon, taasteke; ~ator [-a:tor] s3 regeneraator regent [-j-] regent, asevalitseja; ~skap

s7 regentlus; valitsemine regera I [-j-] valitsema, juhtima; han ~s av hjärtat ta laseb südamel end juhtida

regera II [-j-] kõnek. lärmama, mürgeldama

regering [-j-] valitsus; valitsemine; tillträda ~en võimule asuma; den sittande ~en võimulolev v. praegune valitsus

regerings I beslut s7 valitsuse otsus; ~chef s3 valitsuse pea; ~ fientlig valitsusvastane; ~form -en 1) valitsusvorm; 2) põhiseadus, konstitutsioon; ~kris s3 valitsuskriis; ~ ledamot valitsuse liige; ~organ s7 valitsus-organ; ~parti s4 valitsuspartei, -era-kond; ~räd s7 riigikohtu administra-tiivosakonna liige; ~är pl. valitsemisaastad

regi [-ši:] s3 režii; ~anvisning režii-

juhis, režissööri näpunäide regim [-ši:m] s3 režiim; ~ förändring

režiimimuutus region s3 regioon, ala, piirkond; ~ ai

regionaalne, piirkondlik regiss[era [-Š-] lavastama; ~ör režis-

söör, näitejuht, lavastaja register [-jis-] s7 register; ~ton s7, pl.

ka -s mer. registertonn registr[ator [-jistra:tor] s3 registraator; ~atur s7, s3 registratuur; ~ering registreerimine registrerings |kõrt [-jis-] s7 registreerimiskaart; ~ nummer s7 registreerimisnumber regla vi riivi panema reglage [-la:š] s7 tehn. reguleerimineregiementarisk

regiement|arisk reglementaarne; ~e s6 reglement, määrustik, eeskiri; ~ era reglementeerima reglements | enlig määrustekohane:

~ vidrig määrustevastane regler |a reguleerima; ~bar reguleeritav; ~ing 1) reguleerimine; 2) med. menstruatsioon, kuupuhastus reglett s3 trük. reglett, harvik regn s7 vihm; det ser ut att bli ~ paistab, et läheb vihmale; ~a vi vihma sadama; det ~r sajab vihma; det ~r småsten valab kui oavarrest; låtsas som om det ~r asjast mitte välja tegema; ~by s2 vihmavaling; ~ båge s2 vikerkaar regnbågs |forell s3 zool. vikerforell;

~ hinna sl anat. vikerkest regn| dis -et uduvihm; ~droppe s2 vihmapiisk; ~ fattig vihmavaene, põuane; ~ig vihmane; ~kappa sl vihmamantel; ~ moln s7 vihmapilv; ~rock s2 vt. ~kappa; ~sjuk liigse vihma all kannatav (paikkonna kohta); ~skur s2 vihmahoog; ~ stänk s7 vihmapiisk, -tilk; ~ vatten s7 vihmavesi; ~ väder s7 sajune v. vihmane ilm

regress regress, tagasiminek; ~ ion [-ešu:n] regressioon; ~ jv regres-siivne; ~rätt s3 jur. regress reguladetri s3 mat. kolmlause regul ator s3 regulaator; ~jär regulaarne, korrapärane rehabilitera rehabiliteerima reine claude [re:nklo:d] s5 vt. renklor reinkarnation kirikl. reinkarnatsioon rejäl 1) usaldusväärne, aus; 2) korralik, tubli; ett ~t mål mat tubli söömaaeg rek s7 kõnek. tähtsaadetis, -kiri rekapituler|a rekapituleerima, kokkuvõtlikult kordama reklam s3 reklaam; ~ affisch s3 reklaamplakat

reklamation reklamatsioon; jur. hagi, kaebus

reklam | avdelning reklaamiosakond;

~ byra s2 reklaamibüroo reklamera I reklameerima, reklamatsiooni esitama

reklamera II reklameerima, reklaamima,

reklaami tegema reklam |film s3 reklaamfilm; ~ ljus s7 reklaamtuli; neoonreklaam; ~ skylt s2 reklaamsilt; ~ syfte s6, ~ ändamål s7: i ~ reklaamiks, reklaami otstarbel rekognos|c]er|a [-korjno-] rekognostsee-rima, maad kuulama, luuret teostama; ~ terrängen pihl. maad kuulama; ~ ing rekognostseerimine, maakuula-mine, maastikuluure

rekommend | ation [-o] 1) rekomandat-sioon, soovitus; 2) tähtimine. ~ations|brev s7 soovituskiri; ~era

1) rekomandeerima, soovitama; 2) täh-tima; ~ t brev tähtkiri

rekonstru era [-o-] rekonstrueerima, ümber kujundama; ~ktion [-kšu:n] rekonstrueerimine, ümberkuj undamine rekonvalescen|s [-sens, -šens] s3 rekon-valestsents, paranemine, paranemis-järk; ~t rekonvalestsent, paraneja rekord [-ko:-] s7 rekord; slå ~ rekordit purustama v. ületama; sätta ~ rekordit püstitama; ~ artad rekordiline; ~fart -en rekordkiirus; ~ försök s7 rekordikatse; ~håiiare, ~ innehavare rekordiomanik; ~ skörd sl 1) põll. rekordiline viljasaak; 2) sport, pilti. rekorditesadu; ~tid -en rekordaeg, rekordiline aeg rekre|ation rekreatsioon, kosutus, värs-kendus; meelelahutus; ~ationsort s3 terviseparandus- v. suvituskoht; ~ations|resa sl terviseparandusreis; puhkereis; ~era värskendama, kosutama, karastama; ~ sig end karastama v. värskendama rekryt s3 sõj. noorsõdur, nekrut; ~era

rekruteerima, (sõduriks) värbama rektang|el s2 mat. ristkülik; ~ulär mat.

täisnurkne rektor [-or] s3 rektor; [kooli) direktor;

~ at s7 rektoraat rekviem [re:-] s7 muus. reekviem rekvirera 1) tellima; 2) nõudma; 3) rek-

vireerima rekvisjta pl. teatr., jur. rekvisiidid rekvisition 1) tellimine; 2) rekvisitsioon,

rekvireerimine, sund võtmine rekvisitör teatr. rekvisiitor rekyl [-k-] s3 sõj. [relva) tagasilöök, -põrge

relatera kirjeldama; jutustama relation I kirjeldus; jutustus relation II relatsioon, suhe; sätta ngt i ~ till ngt midagi millegagi seostama; skalf a sig fina ~er häid sidemeid v. suhteid looma relativ, relatjv 1. s7, s4 lgv. relatiivpronoomen; 2. adj. 1) relatiivne, suhteline;

2) lgv. relatiivne, siduv; ~|sm relativism; ~itet relatiivsus, suhtelisus; ~ itetsjteori[e]n füüs. relatiivsusteooria

releg|ation (õppeasutusest) väljaheitmine; ~era (õppeasutuses'.) välja heitma relevant tähtis, oluline relief [-ieff, -j-] s3 reljeef; ge ~ åt ngt pihl. midagi esile tõstma v. rõhutama;relietkarta

~ karta si geogr. reljeefkaart; ~ tryck -et trük. reljeef- v. kõrg- v. vermitrükk religion [-li(j)u:n] s3 religioon, usund,

usk

religions j fientliq antireligioosne, usuvastane; ~ frihet usuvabadus; kunskap -et usuõpetus; ~ krig s7 ususõda; — utövning usuharrastus; ~ vetenskap

-et usuteadus religijosltet [-i(j)u-] religioossus, usklikkus; ~ös [-išö:s] religioosne; usuline; usklik

rel|k s3 kirikl. reliikvia; ~ skrin s7

relikviaar relikt s2, s4 geol., biol. relikt, jäänuk reling mer. reeling

relä s4 tehn. relee; ~a vi retranslee-

rima; ~ station releejaam rem [remm] s2 rihm; ligga som ~mar efter marken tuhatnelja kihutama; skära breda ~ mar ur andras hud piltl. teiste kulul laiutama; lägga på en ~ vu?a kiirustama remarkabel märkimis- v. tähelepanuväärne

remfejo|urs [rar|burs] s3 maj. rambuur remdrift -en tehn. rihmülekanne remi s3 viik (malemängus); uppnå ~

viiki saavutama reminiscens [-sens, -Š-] s3 reministsents remiss s3 1) ettepaneku suunamine parlamendikomisjoni; 21 vt. ~a; ~a sl rahaülekanne; ~debatt s3 seaduseelnõu v. ee^rve arutamine fparlamendis) remitt|ent 1. s3 maj. remitent; 2. adj. ramblev, alanev [palaviku kohta)-, ~era 1) ma;, remiteerima, tagasi saatma; 2) med. haiglasse suunama remmare I mer. märkluud remmare II veinikarikas, -pokaal remont |'-o-] s3 sõj., põll. remonthobune remontant |'-o-] bot. taasõieline taim remontera I [-o-] sõj., põll. remontee-

rima, hobuste arvu täiendama remontera II [-o-] bot. teist korda õitsema remplacer|a [rarj-, ram-] asendama;

vahetama remsa sl riba

remskiva sl tehn. rihmaratas

ren I s2 l] põllupeenar; teeserv, -peenar;

kraavikallas; 2) serv, veer, äär ren II s2 zool. põhjapõder ren III adv. vt. redan ren IV adj. puhas; av ~ nyfikenhet puhtast uudishimust; göra ~ t hus pilti. kõiki välja ajama; kõike likvideerima; puh.ast tööd tegema; — slump paljas juhus; ~ vinst puhaskasu; av ~aste vatten kõige ehtsam v. puhtavereliseni; ~ a vi puhastama, selitama

ren |ave! -n põhjapõdrakasvatus; ~bete

s6 põhjapõtrade söödamaa rendera [rar|de:-] renteerima, kasu v. tulu tooma; ~nde rentaabel, tasuv, tulutoov

rendevu, rendezyous [rar]devu:] s4 randevuu, kohtumine renegat renegaat renett s3 renett(õun) renfana sl bot. soolikarohi ren |göra |re:n-] puhastama; koristama; ~ göring puhastamine; koristamine; ~görings|mede! s7 puhastusvahend; ~het puhtus; kord; ivra för språkets ~ keele puhtuse eest võitlema renhiord s2 põdrakari renhiärtad siiras, otsekohene, avameelne renhud s2 põdranahk ren| hålla puhas v. korras hoidma; ~ hårig aus, siiras; ~inq puhastus, puhastamine; ~ ings I verk s7 puhastusseade renkaly s2 põhiapõdravasikas renklor Treriklor] pl. renkloodid (ploomi-

sortide rühm) renko s3 põhiapõdrslehm renkuHur biol. puhaskultuur ren!kött -ef põhiapõdraliha; ~'av -en

bof põdrasamblik ren!levnad karske elu; ~lig puhas, puhtusearmastaia; ~ l'ahe* puhtus, puhtusearmastus; ~lärig õigeusklik; ~odla vi biol. aretama; kultiveerima; ~ odlad piltl. puhas, ehtne renommé T-o-] s4 renomee, hea v. aus nimi; känna ngn per ~ kedagi kuulu järgi tundma renons [-nor]sl I. s3 renonss (kaardimängus); vara ~ i rutor ruutus renonss v. ilma ühegi ruutuga olema; 2. inv. adj. (päris) ilma, paljas; vara fullständigt ~ på pengar rahast täiesti låge olema renover|a renoveerima, uuendama ren I rakad adj. p. piltl. puupaljas, rahast låge; ~rasig puhtatõuline; puhast tõugu

rensa vi puhastama; kasima; koristama; ~ fisk kala rappima; ~ ogräs umbrohtu kitkuma, rohima ren I skrapa vi puhtaks kraapima; ~ skrift s3 puhtand; ~skriya puhtalt ümber kirjutama renskötsel -n põhjapõdrakasvatus rensning puhastamine; vt. ka rensa rent [realt] adv. 1) puhtalt; selgelt; 2) täiesti; ~ praktiska detaljer puhtpraktilised detailid; ~ omöjlig lihtsalt v. täiesti võimatu; säga — uf otse välja ütlema; ~ av koguni, lihtsalt, lausa rentier [rarjtje:, pl. -e:er] s3 rantjee rentjur s2 põhjapõdrapull

rentré [rarj-] s3 teatrisse v. lavale tagasitulek

rentryck -et tiük. proovitrükk rent I ut vt. rent 2); ~ sagt õigust öelda ren I två v4, —tvätta vi puhtaks pesema renässans -en renessanss reol [-o:l] s3 raamaturiiul reorganisera reorganiseerima, ümber korraldama reostat el. reostaat

rep I s7 köis; nöör; dömas till ~ et poomissurma möistetama; hoppa ~ hüppenööriga hüppama; tala inte om ~ et i hängd mans hus piltl. piinlikke teemasid vältima rep II s7 teati, kõnek. proov repa I 1. sl kriimustus, täke; pragu; mõra; 2. vi 1) kriimustama; täkkima; kraapima; ~ eld på en tändsticka tikust tuld tõmbama; 2): ~ upp lahti

repa II vi: ~ giäs rohtu kitkuma, rohima; ~ lin linu kupardama v. raatsima; — löv lehti rebima, raasima repa III vi: ~ mod julgust koguma; ~ sig paranema; end koguma; (halvast olukonast) välja rabelema repar |ahel parandatav; ~ation parandus, remont; vaia undei ~ remondis olema

reparations I kostnader pl. remondikulud;

~ verkstad remonditöökoda repar latör remonditööline; meh(h)aanik; ~era parandama, remontima; våningen skall ~s korteris tuleb remonti teha

repartisera reparteerima, ühtlaselt jaotama

repatriera repatrieerima repe s6 bot. raihein repellera lüüs. eemale tõukama repertouar s3 repertuaar repet |era 1) kordama, uuesti läbi võtma; 2) teati., muus. proovi tegema, harjutama; ~er| gevär s7 automaatpüss; ~ition 1) kordamine; 2) teati., muus. proov, harjutus; ~ itions| övning sõj. kordusõppus; ~itorium s4 1) korda-miskursus; 2) (kokkuvõtlik) õpik; ~itör teati., muus. repetiitor repig kriimustusi v. täkkeid täis; mõranenud, pragunenud repljk s3 1) repliik; vaia snabb i ~en väleda keelega v. väle vastu salvama olema; 2) kunst, kunstniku enda tehtud koopia; ~era vastama; vastu väitma; ~ skifte -t, ~ växling sõnavahetus

replj I punkt s3 sõj. baas, tugipunkt, lähteala

reportage [-orta:š] s7 reportaaž reporter [-o:-] s9, pl. ka -s reporter represent|ant esindaja; ~ant| huset saadikute- v. esindajatekoda; ~ation 1) esindamine; 2) pöl. esindus; saatkond; 3) teati, etendus; ~ ationskostnader pl. esinduskulud; ~atjv representatiivne, esinduslik; ~era esindama repressalier pl. repressaalid, surveabinõud

reprimand s3 reprimand, noomitus reprjs s3 1) muus. repriis, kordamine; 2) kordusetendus; 3) spoit. repriis, korduv löök (vehklemises)-, ~tecken s7 muus. repriis, kordusmärk reprodu|cera vi reprodutseerima, taas-tekitama; paljundama; ~ktion [-kšu:n] reproduktsioon; reprodutseerimine jne. rep|slagare [re:p-] köiepunuja; ~sia-gerj köietööstus; ~ stege s2 nöörredel; ~ stump s2 köiejupp reptil s3 zool. reptiil, roomaja republjk s3 vabariik; ~an s3 vabariiklane; ~ansk vabariiklik repulsion [-lšu:n] lüüs. eemaletõukamine reput|ation reputatsioon; ~erlig hea

reputatsiooniga, lugupeetud resa I v3 püstitama; üles tõstma; ~ vapen relvi tõstma; ~ talan jui. kaebust esitama; ~ sig üles v. püsti tõusma; på klippan lesei sig ett slott kaljul seisab v. kõrgub loss; ~ sig upp mot ngn kellegi vastu üles tõusma, kellelegi vastu hakkama resa II sl jur.: löista ~n esmakordne (varguse jms. kohta)-, andra ~n stöld teistkordne vargus resa III 1. sl reis, matk, sõit; lycklig ~l õnnelikku v. head reisil; på ~n sõidus, reisil; 2. v2 1) reisima, matkama, sõitma; ~ lör en firma proovireisija olema; 2) ära sõitma; 3) (rõhul, abisõnadega): — bort ära sõitma; ~ igenom läbi sõitma, ~ in sisse sõitma; ~ ut välja sõitma resande adj. p. 1. reisiv, sõitev, matkav; på ~ fot alati reisil v. sõidus; 2. reisija, matkaja, sõitja; ~ bok: hotellets ~ hotellikülaliste registreerimise raamat; ~rum s7 (hotelli) numbrituba; ~ ström -men reisijatevool res I dag s2 reisipäev; ärasõidupäev;

~damm s7 piltl. reisitolm rese s2 kõnek. hiiglane rese I berättelse s3 reisikirjeldus; ~ bidrag s7 reisitoetus; ~byra s3 reisibüroo; ~ check s2, s3 reisitšekk reseda sl bot. reseeda res|effekter pl. pagasrese försäkring

rese,försäkring reisikindlustus; ~grammofon s3 kohvergrammofon; ~ handbok reisijuht, -käsiraamat; ~ kostnader pl. reisikulud; ~kreditjv s7 (rejsijakreditiiv; ~ ledare reisijuht, giid; ~när s3 reisija reserv s3 resen/, varu; dolda ~ er varjatud reservid; överföras till ~en sõj. reservi arvatama; ~ant protesteerija, vastuvaidleja` ~are sõj. reserv- v. tagavaraväelane; —at s7 reservaat; (loodus]kaitseala; ~ation reservatsioon, varutingimus; ta ngt med en viss ~ millessegi teatud reservatsiooniga suhtuma.- med ~ för ändringar muudatused on võimalikud; ~del s2 tehn. tagavaraosa; ~däck s7 (auto jms.) tagavarakumm, varurehv; ~era 1) reserveerima, varuma; 2): ~ sig endale õigust jätma; ~ sig mot ngt millegi vastu protesteerima; ~erad 1) reserveeritud, ettetellitud; 2) reserveeritud,

tagasihoidlik, kinnine; ~tond s3 mai. reserv- v. tagavara- v. varufond; ~ hjul s7 tagavara- v. varuratas

reservoar [-servua:r] s3 reservuaar,

mahuti; ~ penna sl täitesulepea reserv j officer sõj. reservohvitser; ~ trupper pl. sõj. reservväeosad; ~ utgång tagavaraväljapääs rese j skildring reisikirjeldus, -kiri; ~sti-pend:um s7 reisistipendium; ~ tillstånd s~ reisiluba res j leber -n reisipalavik; ~filt s2 reisi-tekk, pleed; ~ färdig reisi- v. sõidu-valmis

resgods -et pagas; ~förvaring käsipakkide hoiuruum; ~vagn s2 pagasi-vagun

resid ens s7 residents; ~era residee-rima

resignjation resignatsioon; ~erad resigneerunud

resistjans -en füüs. resistents, takistus; ~ ens s3 med. resistentsus; ~ent med. resistentne res j kamrat [re:s-j reisikaaslane, -seltsiline; ~ klädd reisirõivais; ~ koffert s2 reisikohver reskpntra [-o-j sl maj. reskontro res j kost [re:s-] -en teemoon; ~ lektyr

-en reisilektüür reslig [re:s-] pikk ja sihvakas (inimese

kohta)-, sirge ja kõrge (puu kohta) res |lust [re:s-] -en reisihimu; —lysten

reisihimuline resning [re:s-j 1) püstitamine; 2): en man av andlig ~ kõrge moraaliga inimene; 3) ülestõus, mäss; 4) jur.:

19*

ansöka ~ i målet kassatsioonikaebust esitama

resol |lit resoluutne, otsustav, kindel; ~ uiion resolutsioon; ~ utipns | förslag s7 resolutsiooniprojekti ~vera otsustama

reson inv. mõistus, aru; ta ~ aru pähe võtma; tala ~ med ngn kellelegi mõistust pähe panema; ~abel mõistlik, arukas resonans s3 resonants; ~ botten s2 reso-

nantsipõhi (viiulil jms.) reson lemang s7, s4 arutlus, mõttevahetus, vestlus; inga ~ er! ei mingit vasturääkimist!; ~ emangs | part| s4 mõistusabielu; ~era resoneerima, arutlema, vestlema; ~ bort selgeks rääkima, lahendama; ~lig [-su:n-] mõistlik, arukas resorbera [-o-] resorbeerima, imendama res |pass [re:s-] s7 kõnek.: ge ngn ~ kellelegi hundipassi andma v. sulge sappa panema respekt -en respekt, lugupidamine, aukartus; sätta sig i ~ enda vastu lugupidamist äratama; med ~ till sågandes vabandage, aga ...; ~ abel auväärne, lugupeetud; ~era respekteerima, aukartust tundma; ~full aupaklik; aukartlik; ~ ingivande aukartustäratav respektive 1. inv. adj. vastav; på sina ~ platser igaüks omal kohal; 2. adv. vastavalt

respekt| lös aukartusetu, lugupidamatu respengar [re:s-] pl. reisi- v. sõiduraha respir|ation füsiol. respiratsioon, hingamine; ~era hingama resp|t s3 (aja]pikendus respondent [-o-j väitekirja kaitsja res |rutt [re:s-] s3 (reisi) marsruut; ~ sällskap -et reisikaaslased; reisi-seltskond; turistide grupp rest s3 1) üleiääk; jäänus; rest; —en av vägen ülejäänud osa teest; för ~en muuseas, muide; 2) maj. maksmata jäänud osa; vara på ~en võlgu olema; komma på ~en võlgu iääma; ~antier [-tantsierl pl. maj. võlgu- v. saadaolevad v. maksmata summad restaurang [-örar|, -aurat]] restoran;

~vagn s2 restoranvagun restaur I ation 1) aj. restauratsioon; 2) restaureerimine, taastamine, ennistamine; 3) kõnek. restoran; söökla; ~ ator restauraator; ~atör restorani- v. söökla-pidaja; —era restaureerima, taastama, ennistama

restera ü!e jääma; võlgu olema; ~nde

adj. p. võlguolev, maksmata res|tid [re:s-] s3 sõiduaegrestituera

restitu|era 1) restitueerima; taastama, ennistama; tagasi andma v. maksma; ~ tion restitutsioon, tagasiandmine, -maksmine rest ||ängd s3 võlgnike nimekiri; — lös jäägitu

restriktion [-kšu:n] restriktsioon, kitsendus, piiramine res I trött [re:s-] reisist väsinud restupplaga sl (raamatu) tiraaži ülejääk result|ant füüs. resultant; ~at s7 resultaat, tulemus, tagajärg; ~ at| lös [-tulemus[t]eta,-] {+tule-mus[t]eta,+} tagajärjetu; ~era resultee-rima; varje försök ~de i ett misslyckande kõik katsed lõppesid tulemuseta

resum|é s3 resümee, kokkuvõte; ~era

resümeerima, kokku võtma resurser pl. ressursid, (majanduslikud) vahendid

res |van [re:s-] reisimisega harjunud; ~ väska sl reisikott, -paim; käsikohver

resar s3 vedru; ~bänd s7 kummipael;

~ madrass s3 vedrumadrats reta vi ärritama; õrritama; erutama; ~ aptiten isu äratama; ~ törsten janu tekitama; ~ upp sig ärrituma; erutuma

retard|ation kirj. retardatsioon; ~era

retardeerima, aeglustama; viivitama ret|as vi dep. 1) nokkima, tögama, nöö-kama; 2) ärrituma; ~bar ärritatav; ärrituv; ~else ärritamine, ärritus; erutus; ~full ärrituv; erutuv; pahandav

retina [re:-] -n anat. reetina, võrkkest retirera taganema

ret|tig [re:t-] ärritav; pahandav; ~ medel s7 ärritus- v. ergutusvahend; ~ning vt. ~else ret|or s3 reetor, kõnekunstiõpetaja; kõneleja, oraator; ~orik [-u-] s3 retoorika, kõnekunst; ~orisk [-u:-] retooriline, ilukõneline retort [-o-] s3 tehn. retort retro | akt jv retroaktiivne; ~ spektiv

retrospektiivne reträtt s3 taganemine; retiraad; slå till ~ taganema hakkama; ~ plats s3 pilti, soe koht (vallandamise v. pensio-nilemineku puhul) ret|sam [re:t-] ärritav, pahandav; tusane, pahur; ~ sticka sl fam. nok-kija, õrritaja retur 1) tagasisõit; första klass tur och ~ esimese klassi edasi-tagasi-pilet; 2) inv.: vara på ~ vähenema, kahanema; pilti, alla käima, laostuma; 3) tagasisaatmine; sända varor i ~ kaupu tagasi saatma; ~ biljett s3

tagasisõidupileti ~ match s3 sport. korduskohtumine, -mäng returnera tagasi saatma retusch s3 retušš; retušeerimine; ~ era

retušeerima reum|atiker [reu-, rev-] reumaatik, jooksvahaige; ~atjsm med. reuma-(tism), jooksva rev I s2 õngenöör

rev II s7 geogr. kari, rahu; leetseljak rev III s7 mer. rehv rev IV impt. vt. riva

reva I sl 1) lõhe, pragu; 2) katkine

koht; kriimustus reva II sl bot. köitraag, väänel reva III vi mer. rehvima revalvera maj. revalveerima, revalori-seerima

revansch [-var|š, -vanš] s3 revanš;

ta ~ revanšeerima revben s7 ribi, roie; ~s|spjäll sl kok.

ribipraad; ribitükk revelj s3 äratussignaal; ~ en går antakse

äratussignaali reveny s3 kasu, tulu reverens s3 reveranss revers s3 1) maj. revers, kohustus; 2)

(mündi v. medali) tagakülg reversal sl, s4 reversaal, maksutõend,

kviitung revetera ehit. krohvima revider sl trük. revisjon; ~a revideerima; ~d upplaga parandatud trükk revjr s7 mets. metskond; jahipiirkond revis|ion revisjon, revideerimine; ~ionjsm pöl. revisionism; ~ions|-berättelse revisjoniakt; ~or [-vi:sor] s3 revident revolt [-o-] s3 revolt, mäss; ~era revol-teerima; mässu tõstma; mässule kihutama

revolution revolutsioon; ~era revolut-sioneerima; ~s| krig sl revolutsiooni-sõda; ~är 1. s3 revolutsionäär; 2, adj. revolutsiooniline revolver [-o-] s2 revolver; ~ journaiistjk s3 kõmuajakirjandus; ~s| varv [-o-] s2 tehn. revolver(trei)pink revorm s2 med. sammaspool revy s3 1) ülevaade; 2) sõj. (vägede) ülevaatus; passera ~ mõõda marssima; 3) teatr. revüü revär s3 reväär, käänis rhensk [re:-] adj.: ~f vin reinveir. rhesus|apa [re:-] sl zool. reesusahv;

~faktor s3 reesusfaktor ria [ri:a] sl rehi

ribb |a sl latt; teivas; klara ~n sport. latti ületama; träffa ~/i sport, (palli) väravalatti lööma; ~ad triibuline, vöödiline; ~ stol s2 sport, varbseinricinolja

ricinolja [-o-] -n farm. riitsinus- v. kastoorõli

rid|a red ridit ratsutama, ratsa sõitma; ~ barbacka ilma sadulata ratsutama; ~ för ankaret mer. (tormi ajal) ankrus olema; ~ i galopp galoppima, nelja kihutama; ~ på ord pilti, tähti närima; tiden rider fort aeg lendab kiiresti; ~ in en bäst hobust ratsas-tama; ~ande adj. p. ratsutav; ratsa-; ~ polis ratsapolitsei; ~bana sl maneež; ratsutamisrada riddar| borg s2 rüütliloss; ~e rüütel; vanärande ~ rändrüütel; ~n av den sorgliga skepnaden kurva kuju rüütel; ~hus 1) s7 rüütelkonna hoone; 2) -et a], rüütelkond; ~ sporre s2 bot. kukekannus; ~ stånd -et aj. rüütliseisus ridder|lig rüütellik; ~skap -et aj. 1)

rüütliseisus; 2) rüütelkond riddersman inv. aumees rid I dräkt s3 ratsaülikond; ~hus s7 maneež; ~ häst s2 ratsahobune; ~ it sup. vt. rida; ~ konst s3 ratsutamis-kunst; ~ piska sl, ~spö s6 ratsapiits ridå s3 eesriie

rigg s2 1) mer. taglas; 2) kõnek. ülikond; riided; ~a vi 1) mer. taglastama; 2) kõnek.: ~ upp sig end üles mukkima rigorös range, järeleandmatu rik 1) rikas; de ~a rikkad (inimesed); 2) rikkalik; ett ~t förråd rikkalik tagavara; i ~ t mått rikkalikult rike s6 riik; skuggornas ~ varjude v.

surnute riik rike |dorn s2 rikkus; ~man rikas mees rik| haltig rikkalik; ~ lig rikkalik, külluslik; küllaldane; i ~ mängd külluses; küllaldaselt rikoschet s3 rikošett riks I antikvarie [riks-] s5 Rootsi Muinsuskaitseameti direktor; ~arkjv s7 riiklik arhiiv; ~ bank s3 riigipank; ~ bekant üldtuntud; kurikuulus; ~ bibliotekarie s5 Stokholmi Kuningliku Raamatukogu juhataja; ~dag -en pöl. Riigipäev; lagtima ~ Riigipäeva korraline istungjärk riksdags I beslut [riks-] s7 Riigipäeva otsus; ~ hus -et Riigipäevahoone; ~man Riigipäeva liige; ~ mandat Riigipäeva mandaat; ~part| s4 Riigipäeva erakond; ~vai pl. Riigipäeva valimised

riks |daler [riksda:-] s9, s2 aj. riigitaaler; ~ förening ülemaaline ühing v. liit; ~ föreståndare asevalitseja, regent; ~ förrädare riigireetur; ~ gräns s3 riigipiir; ~gäid -en riigivõlg riksha [rikša] sl rikša

riks J kansler [riks-] riigikantsler; ~ likare riiklik standard v. norm; ~ museum s4 riiklik muuseum; ~ olycka sl rahvuslik õnnetus; ~ omfattande adj. p. ülemaaline, kogu maad hõlmav; ~ regalier vt. regalier; ~råd s7 1) aj. riiginõukogu; 2) valitsuse liige, minister; ~rätt -en riigikohus; ~rösjej s7 (s6) (riigi) piiripost, -märk; ~ samtal s7 kaugekõne; ~ språk s7 kirjakeel; ~ svenska -n rootsi kirjakeel; ~telefon -en riiklik telefonivõrk; ~ vapen s7 riigivapp; ~ viktig ülemaalise tähtsusega, väga tähtis; ~ åklagare peaprokurör; ~ äpple -t riigiõun

rikta vi 1) suunama, juhtima; ~ sig till ngn kellegi poole pöörduma; filmen är ~d till barn film on mõeldud lastele; 2): ~ in sõj. sihtima, sihikule võtma; 3) sirgeks seadma; õgvendama riktig õige; tõeline, ehtne; han är inte ~ ta ei ole täie aruga; det enda ~ a ainus õige; ~het õigsus; det äger sin ~ selles on oma tõetera; ~t adv. 1) õigesti, õieti; jag förstår inte ~ ma ei saa hästi aru; 2) väga, õige, üsna; jag mår ~ bra ma tunnen end väga hästi; pjäsen var ~ bra näidend oli tõesti hea

rikt I linje s3 juhtnöör; ~märke sö 1) ülesseatud eesmärk; 2) märklaud; ~ning 1) suund, siht; i vardera ~en igaüks ise suunas; 2) sihtimine; ~punkt s3 1) siht, eesmärk; 2) sõj. märklaud

rim [rimm] s7 riim; utan ~ oeh reson ei nägu ega tegu, ei sisu ega mõtet; gå på ~ riimuma; ~flätning riimimine

rimfrost -en härmatis rimlig 1) mõõdukas; mõistlik; vastuvõetav; till — t pris mõistliku hinnaga; 2) tõenäoline; mõeldav; ~ het 1) vastuvõetavus; 2) tõenäolisus; ~tvis 1) vastuvõetavalt; sobivalt; 2) tõenäoliselt; õigustatult rimma I vi 1) riimima; riimuma; kan du ~ på ordet. . .? kas sa oskad leida riimi sõnale...?; 2) pilti, kooskõlastama

rim |ma II vi 1) härmatama; 2) riimsoola panema; ~ saltad [rimm-] riimsoolas rim|smidare pilti, riimisepp ring s2 1) rõngas; võru; 2) sõrmus; 3) vits; rehv; 4) ring, sõõr; 5) sport. (poksi)ring; 6) (gümnaasiumi) klass ringa I v2 1) helistama; kõlistama; det ringer i telefonen telefon heliseb, helistatakse; ~ av ärakella andma; ~ på dörren uksekella helistama; ~ringa

upp ngn kellelegi helistama; 2) helisema; kõlisema; det ringer för mina öron mu kõrvus kohiseb; väckarklockan ringer äratuskell tiriseb ringa II vi 1) rehviga varustama; vitsu-tama; võrutama; 2) rõngastama; rõngast ninna panema; 3) jah. sisse piirama; ~ (in) en björn karu sisse piirama; 3): ~ ur välja lõikama; lågt ~ ur en klänning kleidile sügavat dekolteed tegema ringa III väike, tühine, tähtsusetu; av ~ vikt vähese tähtsusega; min ~ person minu tähtsusetu isik; av ~ härkomst madalast soost; ~ förstånd piiratud mõistus; inte det ~ste mitte vähimatki; mitte põrmugi ringakt|a vi (ära) põlgama; halvaks pidama; ~ ande (ära)põlgav; halvaks-pidav; ~ning (ära)põlgamine; hal-vakspidamine ringare kellamees, kellalööja ring| blomma sl bot. saialill; ~brynja sl aj. sõj. soomussärk; ~dans s3 ringmäng; ~ domare sport, ringikohtunik; ~duva sl zool. kaelustuvi; ~ finger nimetu sõrm, nimeta Mats; ~formig ringi- v. rõngakujuline; ~ förlovad (ametlikult) kihlatud ringhet väiksus, tühisus, tähtsusetus ringklocka sl kell(uke), kõlisti ringla, ~ sig vi 1) rõngasse v. kerra tõmbuma (ussi kohta)-, 2) keerduma, kähar-duma (juuste kohta)] 3) looklema, väänlema (tee jms. kohta) ringlar pl.: ~ av hår juuksekiharad;

~ av rök suitsurõngad ringledning el. kellajuhe ring| lek s2 ringmäng; ~mask s2 zool. rõnguss; ~mur s2 ehit. ringmüür; ~muskel s3 anat. ringlihas; ~märka v2 (linde) rõngastama ringning 1) helin; 2) helistamine rink s2 1) (jää)hokiväljak; 2) uisurada rinna rann runnit 1) voolama, jooksma; tiden rinner fort aeg lendab kiiresti; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ bort ära voolama; ~ igenom läbi voolama; ~ ned maha v. alla voolama; ~ upp algama, lähtuma (jõe kohta)] tõusma (päikese kohta)] ~ ut suubuma; ~ ut i sanden tühja jooksma; ~ över üle voolama, tulvama; 2) nõrguma; tilkuma; 3) lekkima; 4): det rann mig i hågen mul tuli meelde; sinnet rann på mig, mitt sinne rann över ma kaotasin kannatuse; ~ nde voolav, jooksev ripa sl rabakana, -püü ripost [-o-] s3 1) sport, kiire vastutorge (vehklemises)-, 2) pihl. vastusähva-mine, väle vastus; ~era 1) kiiret

vastutorget tegema; 2) pilti vastu sähvama rips s3, s4 rips (riie) ris I s7 riis (paberi mõõtühik) ris II -et bot. riis

ris III s7 oks; hagu; vits; få smaka ~et vitsa saama; binda (bära) ~ åt egen rygg ise endale auku kaevama; utdela både ~ och ros nii hirmu kui armu jagama ris IV s7 kõnek. rahhiit ris|a vi 1) kuuseokstega üle riputama; 2): ~ ärter herneid toestama; 3) murd.: ~ skog metsa risust ja hagudest puhastama; 4) pilti vitsu andma; 5) karistama, nuhtlema; 6) laitma; ~ bastu s5 naha- v. keretäis ris [gryn [ri:s-] s7 riis, riisitangud;

~gryns[gröt -en riisipuder risig risune

risk s3 risk, riisiko, oht; på egen ~ omal riisikol v. vastutusel; löpa ~en riskima riska sl bot. riisikas risk|abel riskantne; ~era riskima; ~fri ohutu; ~fylld adj. p. riskantne, ohtlik

ris I knippa [ri:s-] sl haokubu; ~koja

sl hagudest onn v. hütt ris I korn [ri:s-] s7 riisitera; ~ odling

riisikasvatus rispil [-o-] s3 kok. pirukas rispa 1. sl 1) lõhe, pragu; 2) kriimustus; 2. vi kriimustama, kriipima; sisse lõikama; ~ upp üles harutama; lahti kiskuma; lahti lõikama; ~ sig a) end kriimustama; b) õmblusest lahti minema, (üles) hargnema rispapper [ri:s-] -et riispaber rissla vi 1) sõeluma, sarjama; 2) sahi-sema, kahisema; 3) vulisema, solisema rista I vi sisse lõikama; ~ in i sten kivisse raiuma; ~ sitt namn i hävderna oma nime ajalukku kirjutama rista II v3 1) raputama; 2) rappuma; 3) ägedalt valutama; det rister i hela kroppen på mig kogu mu keha on valu täis

rit s3 riitus, usunditavand rit|a vi joonistama; joonestama; ~ av maha joonistama; ~are joonistaja; joonestaja; ~ bestick s7 sirklikarp; ~ block s7 joonistus- v. joonestus-plokk; ~bord s7, ~ bräde s4, s6 joonistus- v. joonestuslaud; ~kontor s7 tehn. konstrueerimisbüroo; ~ning 1) joonistamine; joonestamine; 2) joonistus; joonestus; — papper -et joonistus-v. joonestuspaber rits s2, s3 kriimustus, kriips; sisselõigeritstift

ritstift [ri:t-] s7 1) reisfeeder, joonimis-

sulg; 2) nuppel, knopka, rõhknael ritt s3 ratsutamine

ritu|al s3, s7 rituaal; ~ell rituaalne riva rev rivit 1) lõhki rebima; katki kiskuma; 2) maha lõhkuma, lammutama; 2) kraapima, kratsima, küünistama; 3) riivima, peenestama; 4) tuhnima; siblima; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära rebima; ~ ihjäl lõhki v. puruks kiskuma; ~ itu pooleks kiskuma; ~ om segi paiskama; ~ undan ära tõmbama v. kiskuma; ~ upp a) lahti kiskuma; b) üles tõmbama v. kiskuma; 6): ~ sig end kratsima v. sügama rival s3 rivaal, võistleja; — isera rivali-seerima, rivaalitsema, võistlema; ~ itet võistlus, konkurents riv |ande adj. p. 1) pilti, tubli, energiline; 2): — fart pöörane kiirus; ~as revs rivits dep. kriipima; kratsima; ~e|-bröd s7 riivleib riv |H sup. vt. riva; ~järn s7 1) riiv; 2) pilti, riiakas eit, tulehark; ~nings-hus s7 lammutamisele kuuluv maja; ~ start s3 sport, lendstart ro I -n 1) rahu, vaikus; puhkus; i godan — rahulikult, vaikselt; ta det med ~! ära muretse!, ole rahulik!; slå sig till ~ a) end mugavalt sisse seadma; b) tööst v. ametist tagasi tõmbuma; c) (millegagi) rahule jääma; 2): för ~ skull ajaviiteks, naljaviluks ro II v4 sõudma, aerutama; ~ hit med...! anna... siia!; ~ upp sig paremale järjele jõudma; ~ ut med det! Iao aga välja! roa vi lõbustama; vara ~d av ngt millestki huvitatud olema; — sig med ngt millegagi oma meelt lahutama rob(e) [ro:b] s3 (s5) (pikk) kleit robot [robot] s2 robot; juhitav mürsk v.

rakett; ~vapen sõj. kaugjuhitav relv robust robustne; tugev, tüse; jäme, tahumatu

röck s2 kuub, pintsak; mantel; vara för kort i ~en nõuetele mitte vastama, ilma vajaliku kvalifikatsioonita olema rocka sl zool. rai (kala) rock|ad s3 vangerdus (malemängus);

~era vangerdama rock|hängare riidepuu; ~ skört s7 kuue-hõlm; ~ uppslag s7 kuuereväär; ~ vaktmästare riidehoidja rodd s3 aerutamine, sõudmine; ~ar|-bänk s2 sõudepink; ~are aerutaja, sõudja; paadimees; ~ bat s2 sõude-paat; ~sport -en sõudesport; ~tävling sõudevõistlus rodel [rö:-] s2 sport, bobi(kelk)

roder [ru:-] s7 rool; tüür; sitta vid rodret rooli taga istuma, rooli käes hoidma; ~blad s7 mer. roolilaba rodna [ro:-] vi 1) punetama, punama; 2) punastama; ~d s3 1) puna, punetus; 2) punastamine roff|a [-o-] vi rüüstama, riisuma, röövima; ~ åt sig endale kahmama v. ahnitsema; ~ are rüüstaja, riisuja, röövel; ~eri rüüstamine, riisumine, röövimine

ro|fylld adj. p. rahulik, vaikne; ~givande rahustav rokoko [rokoko:] -n kunst, rokokoo rolig 1) lõbus; rõõmus; ha ~ t lõbutsema; 2) kena, meeldiv; det var ~ t att träffas väga töre, et me kohtusime; så ~ t! kui kena!, kui vahva!; 3) huvitav; 4) naljakas; —het: säga ~er teravmee-litsema; ~ hetsminjster kõnek. naljahammas

roll [-o-] s3 osa, roll; falla ur ~en osast välja langema, segi minema; det spelar ingen ~ sel pole mingit tähtsust; han har spelat ut sin ~ ta on oma tähtsuse kaotanud, tema mäng on läbi; ~ innehavare teatr. osatäitja rolös rahutu

rom I [romm] -men zool. mari, kudu; lägga ~ kudema; leka ~men av sig pilti, oma sarvi maha jooksma rom II [romm] -men rumm (jook) roman s3 romaan; ~ cykel s3, s2 ro-maanitsükkel; ~ författare romaanikirjanik; ~ hjälte s2 romaanikangelane

roman |j -n mustlaskeel; ~|st lgv. romanist

romans s3 romanss romansk adj. romaani romanssångare romansilaulja romantik 1) -en romantism; 2) s3 romantika

romant|iker romantik ~isera romanti-

seerima; ~isk romantiline romar | brevet [rammar-] inv. kirikl. Pauluse raamat Rooma rahvale; ~ e roomlane; ~inna roomlanna; ~riket inv. aj. Rooma riik; ~ språket inv. ladina keel

romersk [rumm-] adj. rooma; den ~a kyrkan roomakatoliku kirik; ~a ringar sport, (võimlemis) rõngad; ~-katolsk roomakatoliku rom| korn [romm-] s7 zool. marjatera;

~ läggning kudemine rond [-o-] s3 1) ringkäik; 2) sport. raund; ~ell s3 ringliiklussaarrop

rop s7 1) hüüe, hõige; kisa; 2) pakkumine (oksjonil); 3): vara i ~et moes v, populaarne olema ropa vi 1) hüüdma, hõikama; kisendama, karjuma; ~ upp ngns namn kedagi nimepidi hõikama; som man ~t i skogen lår man svar kuidas metsa hüüad, nõnda vastu kostab; ~ på hjälp appi hüüdma; ~ på hämnd kättemaksu nõudma; ~ in aktören näitlejat välja kutsuma; 3) (oksjonil) pakkuma; ~ in ngt på auktion oksjonil midagi omandama ropare 1) hüüdja; 2) ruupor ror[gängare [ru;rjäri-] mer. roolimees; ~kult s2 mer. roolipinn, -puu; ~ s I man vt. rorgängare ros I sl bot. roos; livet är ingen dans på ~ or pihl. ega elu pole lillepidu; ~ or på fönstret külmalilled aknal ros II s3 med. roos ros III -et kiidusõnad, ülistus rosa I vi kiitma; ülistama; inte ~ marknaden rahulolematu olema rosa II [ro:-, ru:-] inv. roosa; ~färgad

adj. p. roosavärviline rosen I blad s7 roosileht; ~ buske s2 roosipõõsas; ~böna s2 bot. õisuba; ~dcft s2 roosilõhn; ~gård s2 roosi-aed; ~kindad adj. p. punapöskne; ~ knopp s2 roosinupp; ~ krans s2 roosipärg; kirikl. roosikrants; ~ odling roosikasvatus; ~olja -n farm. roosi-õli; ~ potatis -en varajane roosa (kar-tulisort); ~ rasande adj. p. maruvihane; ~trä s6 punapuit rosett s3 rosett; ~ fönster s7 arhit.

rosettaken rosig 1) roosa, punetav; 2) kirju, lilleline (riide kohta) rossl |a [-o-] vi korisema; rögisema;

kähisema; ~ ig korisev jne.; räme rost I [-o-] s3 rooste (ka bot.) rost II [-o-] s2 1) rest; 2) röst rosta I [-o-] vi roostetama rosta II [-o-] vi 1) kok. röstima; 2) tehn.

särdama rostbeständig [-o-] roostekindel rostbiff i-o-] s2 kok. rostbiif rost I bildning [-o-] roostetamine; ~brun roostekarva, -pruun; ~ fläck s2 rooste-plekk; ~fri roostevaba; ~ig roostene, roostetanud; ~ i halsen pilti, hääl on ära

röstning I [-o-] vt. rostbildning röstning II [-o-] 1) kok. röstimine; 2)

tehn. särdamine rot -en rötter juur; ~en till allt ont kõige kurja juur; slå ~ juuri ajama, juurduma; gå till ~en med det onda halba juurteni välja kiskuma; rycka

upp med rötterna juurtega välja tõmbama; få på ~en vulg. vastu pead v. kolki saama; trång i ~ en vulg. tühja koluga, rumal rota I vi tuhnima; tuustima; ~ i böcker

raamatutes tuhnima rota II vi juurduma, juuri ajama; ~

sig in (sisse) juurduma rota III vi: ~ sig ihop (samman) ühte nõusse hakkama; ühte liituma; salka kogunema rotation rotatsioon, pöörlemine rotations]axel s2 pöörlemistelg; ~press

s2 trük. rotatsioonmasin rof| blad s7 bot. juurmine leht; ~ blöta

sl paduvihm rote s2 1) sõj. rühm; 2) sport, grupp, rühm; 3) piirkond, ringkond; ~ bonde aj. van. sõdurit ülalpidav talupoeg; ~gäng s2 van. külakorras käimine rotera roteerima, pöörlema rof j fast tugevasti juurdunud; ~frukt s3 juurvili; ~fyllning (hamba) plomm: ~fäst vt. ~fast; ~ fästa v3, vi 1) juurutama; 2): ~ sig (sisse) juurduma; ~krsöl s2 bot. juuremügar; ~lös juuretu, juurteta; ~mos s4 kok. kaa-likapüree; ~ märke s6 mat. juuremärk rotor [ru:tor] s3 tehn. rootor rots [-o-] s3 vet. nõlg rot I saker [ru:t-] pl. juurvili; ~ skott s7 bot. juurevõsu; ~tecken s7 vt. rofmärke rotting [-o-] bot. rotang(palm) rof I tråd s2 'oot. juurenarmas rotunda sl ehi t. rotund rotvälska [ru:t-] -n kõnek. 1) vigane v.

arusaamatu keel; 2) salakeel roué [rue:] s3 liiderlik elumees rouqe [ru:š] s5, s4 ruuž, mink roulad [rula:d] vt.

rulad roulett [rulett] vt. rulett rov s7 1) röövsaak; gå (lura) på ~ saaki varitsema; 2) röövimine, rüüstamine; 3) pilti, ohver; bli ett ~ för lågorna tuleroaks langema; han aktar icke för ~ att ljuga ta ei häbene valetada

rova sl 1) bot. naeris; sätta en ~ pihl. istuli kukkuma; 2) nai j. (vana) taskukell

rov I djur s7 kiskja, röövloom; ~ drift -en röövmajapidamine; ~ fågel s2 röövlind; ~ girig, ~lysten röövihimuline rov |olja -n tehn. naeriõli rov j riddare röövrüütel; ~tand kihv rubank [rü:-] s2 pikkhöövel rubb: med ~ och stubb kogu kupatusega, kõige täiega rubb |a vi 1) nihutama, paigast liigutama; 2) pihl. kõigutama; ~ ngn ur jämvik-rubbad

ten kedagi tasakaalust välja viima; ~ad peast põrunud, nupust nikastanud

rubel [rü:-] s9, s3 rubla rub|n s3 rubiin

rubricera rubritseerima; pealkirjastama rubr|k s3 rubriik

rucka vi 1) nihutama; 2); ~ ett ur kella reguleerima; 3) muutma; ~ på ngns vanoi kellegi kombeid v. harjumusi muutma

ruckel I s7 prassimine, priiskamine ruckel II s? majalobudik, osmik ruckla vi prassima, priiskama; ~re

prassija, priiskaja ruckiig lagunenud, ribe, igerik ruckning (kella) reguleerimine ruda sl zool. koger rudimateri|a s3, ~e s3 tooraine rudiment s7 biol. rudiment, jäde; ~är

rudimentaarne, jädemeline rudis [rü;-] inv. adj. võhiklik, tume; totalt ~ i musik muusikas täielik võhik

ruelse -n sügav kahetsus ruff I s2 mei. ruhv

ruff II -en kõnek. energia; han hai ~ j' sig ta on väga energiline; sätta ~ j' ngn kedagi ergutama v. julgustama ruff III s9, s7 spoit. toores mäng; ~a vi

spoit. toorutsema, toorelt mängima ruffad adj. p. mei. ruhviga (varustatud) ruffig I sport, toores, toorutsev ruffig II räbaldunud; armetu; lagunenud rufs -et sasi; ~a vi sasima; ~ig sasine; ~ i håiet sassis juustega, sassisjuuk-seline

rugby [ragbi] -n spoit. ragbi

rugga vi 1) sulgima, sulil olema; 2)

karustama, karuseks tegema (liiet) ruggig 1) sulgiv, sulil olev; 2) karustatud, karune (liide kohta)- 3) räbaldunud; armetu; 4) võigas; 5) sasine ruin s3 1) varemed, rusud; 2) laostumine; kokkuvarisemine; stå inföi ~ kokku varisemas olema; han vai ett ~ av sitt iorna jag temast oli vaid kahvatu vari järele jäänud; ~ era ruineerima, laos-tama; ~erad ruineerunud, laostunud rukit sup. vt. ryka rulad s3 kok., muus. rulaad rulett s3 rulett

ruljangsen kõnek.: sköta hela ~ i huset majas kõiki asju toimetama, kogu majapidamist juhtima rulla I sl 1) sõj. isikkoosseisu nimestik; 2) nimekiri; avlöra ur milorna nimekirjast kustutama rulla II vi 1) veerema; veerlema, pöörlema; ~ vidare kõnek. edasi minema; skeppet ~i laev rullab v. õõtsub;

2) veeretama v. rullima; ~ en film filmi väntama v. tegema; 3) (lõhul, abisõnadega): ~ av alla v. maha veerema v. veeretama; ~ihop kokku rullima; 4); ~ sig veerema; rulluma; ~ sig i guld kullas püherdama; ~ sig i stoftet för ngn piltl. kellegi ees pihus ja põrmus püherdama rullager (rull-lager) s7 tehn. rull-laager rull |ande adj. p. veerev; ~ materiel rdt. veerev koosseis, veerem; ~ björn s2 tehn. rullik; ~ bord s7 serveerimis-laud; ~e s2 1) rull; 2) värten, pool; 3) valts; ~gardjn s3 rullkardin, ruloo; ~ning 1) veeremine; pöörlemine; rullumine; 2) mer. rullamine; ~ skridsko s5 sport, rulluisk; ~sten s2 veerkivi; ~stol s2 ratastool; ~ sylta sl sült-vorst; ~ trappa sl eskalaator; ~ tårta -n rullbiskviit rult|a 1. sl trulla, matsakas naine v, tüdruk; 2. vi kakerdama, taarutama; ~ i g matsakas rum I [rumm] s7 1) ruum; koht; tid(en) oeh ~(met) filos, aeg ja ruum; lufttomt ~ vaaku[u]m; i första ~met esmajoones;

komma i första ~met esimeseks tulema; lämna ~ för ruumi tegema v. jätma; maad v. voli andma; äga ~ toimuma, aset leidma; 2) mer. trümm; 3) tuba; ta ~ på hotell hotellis tuba üürima rum II [rumm] adj.: i ~ sjö ava- v. ulgumerel; återvända efter en ~ tid pärast pikka eemalolekut tagasi tulema

rum |la vi pummeldama; ~lare pummeldaja; ~ me| s7 pummeldamine, pum-melung

rümpa sl 1) vulg. tagumik; 2) saba, händ rums|arrest -en kodune arest; ~ brist -en ruumipuudus, -kitsikus; ~ kamrat toanaaber; — lig ruumiline; ~ temperatur toatemperatuur rumstera kõnek. tuhnima; hullama, müt-

tama, mässama rumsväxt s3 toataim

rumän |ier s9 rumeenlane; ~(i)sk adj. rumeenia; ~|ijska 1) sl rumeenlanna; 2) -n rumeenia keel run|a sl 1) ruunimärk; rista runor ruuni -kirja raiuma, ruunimärke lõikama; 2) folkl. runo; ~ alfabet -et ruunitähestik rund 1. s3 ring, tiir; ringkäik; 2. adj. ümmargune, ümar; vid ~a bordet ümmarguse laua ääres; en ~ summa ümmargune summa; i runt tal ümmarguselt; med ~ hand piltl. helde käega; ~a 1. sl ringkäik; 2. vi 1) ümmarguseks tegema, ümardama; 2) mer. ümbert ringi sõitma v. purjetama;rundbåge

~båge s2 ehit. ümarkaar; ~el s2 1) lilleklump; 2) keere, keerd; looge; ~fil s2 tehn. ümarviil; ~ fråga sl ringküsitlus; ~hult s7 mer. purjepee-lestik; ~hänt adj. p. heldekäeline; ~järn -et tehn. ümarraud; ~kindad adj. p. ümarate põskedega; ~lagd adj. p. priske, tüse, täidlane; ~lig rikkalik, ohter; helde; ~ målning kunst, ringmaal; ~ning 1) ümarus; kaar; 2) kuppel; ~ radio -n ringhääling; ~resa sl ringreis; ~ skrivelse ringkiri; ~såg s2 tehn. ketassaag; ~tur s3 ringreis; ~ vandring ringkäik runga vi kajama, kõlama; kõmisema run I inskrift s3 ruunikiri runka vi 1) rappuma, vappuma; 2) raputama; vangutama runnit sup. vt. rinna

run|olog| s3 ruunide uurimine; ~ristare ruuniraidur; ~ skrift s3 ruunikiri; ~ slinga sl (ussikujuline) ruuniorna-ment; ~stav s2 ruunipulk; sirvilaud; ~sten s2 ruunikivi runt adv., piep. ümber, ringi; det går ~ lör mig mu pea käib ringi; ~ omkring ümberringi; året ~ aasta ringi v. läbi

rupie [rü:-] s5 ruupia rus s7 1) purjusolek; ett lätt ~ kerge joove; sova ~et av sig peatäit välja magama; under ~ets inverkan alkoholi mõju all; 2) joobumus, joovastus rusa I vi 1) sööstma, tormama; ~ fram välja v. esile sööstma; ~ i våg minema tormama; ~ på ngn kellelegi kallale tormama; ~ på dörren ukse poole sööstma, toast välja tormama; ~ upp ur sängen voodist välja kargama

rus |a II vi purju panema, joovastama; ~ dryck s3 vägijook, alkohoolne jook; ~ ig purjus, joobnud rusk -et lörtsine v. rõske ilm ruska I vi (lume]lörtsi sadama ruska II vi raputama; ~ på huvudet pead vangutama; ~ liv i ngn kellelegi elu sisse puhuma, kedagi toibutama; ~ ngn i håret kedagi karvustama v. tutistama

ruska III 1. sl 1) haljas v. roheline oks; 2) teetähis; 2. vi: ~ ut en våg teed okstega tähistama ruskig 1) lörtsine, rõske (ilma kohta); 2) hirmuäratav, jube; 3) närune, räbaldunud (välimuse kohta); 4) haiglane;

kõrina sig — end halvasti tundma

ruskväder s7 vt. rusk

rusmedel s7 uimasti, uimastusvahend

rusning tormamine, sööstmine; tung; tunglemine; ~s| tid s3 tipptunnid (liikluses) russ s7 zool. gotlandi hobune russifi|c]era russifitseerima, venestama russin s7 rosin; ~kärna sl rosinakivi rust| a vi 1) ette valmistama, valmis v. korda seadma; 2) relvastama; varustama; 3): ~ sig a) valmistuma; b) rel-vastuma; ~ad adj. p. 1) ettevalmistatud; 2) relvastatud; varustatud; ~håll -et: stå för ~et piltl. vastutust kandma rustibus(s) s2 kõnek. võrukael, rüblik rustik 1. -en arhit. rustika; 2. adj. rusti-kaalne, ruraalne, talupoeglik; matslik, mühaklik

rust I kammare relvakamber; ~ mästare relvameister; ~ning 1) relvastus; relvastamine; varustamine; 2) valmistumine; ~nings| begränsning relvastuse piiramine; ~ nings | industri -(e)n sõjatööstus

ruta I 1. sl 1) ruut, nelinurk; 2) (akna)-ruut; 2. vi ruudustama, ruuduliseks tegema

ruta II sl bot. 1) ängelhein; 2) (aed)ruut ruter I s9 ruutu

ruter II inv.: det är ~ i henne piltl. tal on selgroogu; sätta ~ i ngn kedagi tegutsema sundima rut|formig ruudukujuline; ~ig ruuduline

rutjn -en rutiin; ~erad adj. p. vilunud, osav; ~mässig rutiinne, harjumuslik rutit sup. vt. ryta

rutsch|a [rütša] libisema, liuguma; liugu laskma; ~bana sl 1) liutee; liumägi; 2) langerenn, -tee (asjade allatoimeta-m'seks)

rutsådd -en põll. ruutpesitikülv rutt s3 tee; marsruut rutt |en 1) roiskunud; mädanenud, kõdunenud; 2) (moraalselt) laostunud; ~na vi 1) roiskuma; mädanema, kõdunema; 2) (moraalselt) laostuma, alla käima

ruva I 1. sl koorik; kärn; 2. vi: ~ sig med. kinni kasvama, kärnaga kattuma ruva II vi (välja) hauduma; ~ på hämnd kättemaksu hauduma; tystnaden ~de över huset majas valitses vaikus; ~ över sina skatter oma varandust valvama rya sl tekst, rüiu; ~matta sl rüiuvaip ryck s7 1) nõksak; tõmme; i ett ~ ühe ropsuga; 2) hoog; puhang; ett ~ av

ädelmod suuremeelsushoog; han har

sina ~ ta on üsna tujukas; snabba ~ kõnek. kiire tempo v. hoogrycka

rycka v3 1) kiskuma, rebima; äkitselt tõmbama; ~ med sig kaasa kiskuma; ~ till sig endale kiskuma; 2) kõnek. kiirust lisama, spurtima; 3) sõj. edasi liikuma v. marssima; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ an lähenema; ~ av, ~ bort ära kiskuma; ~ fram a) edasi tungima; b) välja tõmbama; •— in sõj. sisse marssima v. timgima; ~ in i ngns ställe kellegi kohale asuma; ~ till võpatama; ~ tillbaka sõj. taganema, tagasi tõmbuma; ~ undan eemale tõukama; ~ upp a) lahti kiskuma; b) üles kiskuma v. tõmbama; ~ upp sig pihl. end kokku võtma; ~ ut a) välja tõmbama; b) sõj. välja marssima, teele asuma ryck |en: stå ~ vastu pidama; ~ig 1) järsk, äkiline; 2) puhanguline, hoo-tine; 3) muutlik; ~ ning 1) kiskumine, rebimine; 2) tõmblemine; ~vis 1) järk-järgult, nõkshaaval; 2) hooti rygg s2 1) selg; bred över ~en turjakas; gå bakom ~ en på ngn pilti, midagi kellegi seljataga tegema; falla fienden i ~en vaenlasele seljatagant kallale tungima; vi hade ~ en fri meil oli taganemistee vaba; 2) selgroog; knäcka ~en selgroogu murdma; 3) seljatugi, leen, kori; 4) mäeseljak rygga vi taganema; ~ hästen hobust tagurdama; ~ ett löfte lubadusest taganema; ~ tillbaka tagasi kohkuma v. põrkama; taganema; till ~ möödas, seliataga

rygg [fena sl zool. seljauim; ~kota sl selgroolüli; ~lage s7 seliliasend; ~märg -en seljaaju; ~rad -en lüli-sammas, selgroog; sakna ~ pihl. ilma selgroota olema; ~ radsdjur pl. zool. selgroolised; ~ radslös selgrootu; ~sim s7 seliliujumine; ~ skott pl. med. lendva, ristluuvalud; ~säck s2 seljakott; ~ ås s2 katusehari; ~ ås j stuga sl ilma laeta maja ryka rök rukit v. v3 1) suitsema, tossama-, aurama; säden ryker vili tolmab; det ryker bra ut ahi tõmbab hästi; 2): där rök hans sista slantar nii läksid ta viimased krossid; ~ ihop karvupidi kokku minema; ~ på ngn kedagi tülitama; kellelegi ligi tikkuma; ~nde adj. p. suitsev; tossav; aurav; i ~ fart suure ajuga rykt s3 1) hoolitsus; hooldamine; språkets ~ och ans keelehoole, -korraldus; 2) (hobuse) sugemine; ~a vi 1) hoolitsema; 2) (hobust) sugema rykt|as vi dep. impers. kuulduma, kuulda olema; det ~ att. . . kuulukse v. rää-

gitakse, et...; ~bar kuulus; ~barhet kuulsus

rykte s6 1) kuuldus, kumu; det går ett ~ att... liigub kuuldus, et...; lösa ~n alusetu kumu; 2) kuulsus, reputatsioon; åtnjuta det bästa ~ kõige paremas kuulsuses olema; mista sitt goda ~ oma head nime kaotama ryktes I flora -n kuulujuttude laviin; ~makare, ~smed s3, ~smidare keelepeksja; ~vis kuulu järgi ryl s2 bot. talvik

rymd s3 1) maht, ruumala; 2) kosmos, maailmaruum; 3) ruum; tomma ~en vaaku(u)m; 3) avarus; tavlan har ~ maalil on avarust; ~ dräkt s3 kos-moseülikond; ~ farare kosmonaut, astronaut; ~ farkost s3 kosmoselaev; ~flygning kosmoselend; ~ forskning kosmoseuurimine; ~färd s3 kosmose-reis; ~geometrj -(e)n stereomeetria; ~

mått s7 ruumi- v. kuupmõõt; ~ raket s3 kosmoserakett; ~ skepp s7 kosmoselaev; ~ station kosmosejaam; ~ åldern inv. kosmoseajastu rymlig ruumikas, avar; mahukas; kogukas; ~ t samvete iroon. veniv südametunnistus

rym | ling jooksik, põgenik; ~ ma vi 1) sisaldama; mahutama; 2) põgenema, pagema, ära kargama; ~mare vt. ~ling; ~marfärd -en, ~ marstråt -en: vara på ~ põgenemas olema; ~ mas v2 dep. mahtuma; ~ ningsförsök s7 põgenemiskatse rynk|a 1. sl 1) korts, kiber; 2) kurd, voit, krooge; 2. vi 1) kortsutama; kipra tõmbama; ~ på näsan nina kirtsu-tama; 2) voltima, krookima; 3): ~ sig kipra v. kortsu minema; kortsuma; ~ig 1) kortsus, kipras; 2) voldiline volditud

rysa v3, impf. ka rös lõdisema, värisema, vabisema; ~ för framliden tuleviku ees hirmu tundma; ~ re õudus- v. põnevusjutt, -film jms. rysch s7 rüüs

rysk adj. vene; ~a 1) sl venelanna; 2) -n vene keel; ~språkig venekeelne; ~ talande vene keelt rääkiv ryslig [-y:-] õudne, hirmuäratav, jube; ~t gammal kõnek. kole v. õudselt vana; ~ het õudus, jubedus rysning [-y:-] judin, värin ryss I s2 venelane ryss II s2 söevagun; söekast ryss ja [ryšaj sl kai. rüsa. ryss I läder ~ lädret juhtnahk ryta röt rutit 1) möirgama; 2) karjuma, röökima; ~ till (åt) ngn kellegi pealerytande

karjuma, kellegagi kärkima; ~ nde

1) möirgav; 2) kärkiv, paukuv

rytm s3 rütm; ~ik -en rütmika; — isk rütmiline

rytt[are ratsanik; ~arjnna ratsutajanna; — ar I tävling ratsavõistlus; ~eri sõj. ratsavägi; ~ mästare sõj. rittmeister rå I s5 mer. raa

rå II s5, s4 piirimärk, -kivi; inom eget ~

och rör oma maa peal rå III s6, s5 müt. haldjas rå IV adj. 1) toores; 2) töötlemata; 3) rõske; karm (kliima kohta); 4) pilti. toores, jäme, jõhker; tahumatu rå V v4 1) suutma, jõudma, jaksama; 2): ~ sig själv omaenda peremees olema; 3): jag ~r inte för det ma ei saa sinna midagi parata; du ~r själv att... see on su oma asi, et. ..; ~ med suutma, jaksama; ~ om valitsema; omama; ~ på toime tulema, hakkama saama råbarkad adj. p. pilti, tahumatu, ebaviisakas; toores, jäme råbock s2 1) zool. metssokk; 2) pilti. jõhkard

råd s7 1) nõu(anne); bistå ngn med ~ och dåd kedagi nõu ja jõuga abistama;

2) (ka inv.) väljapääs; abinõu; jag vet mig ingen ~ ma ei tea, mida teha; ta ~ nõu(annet) kuulda võtma; det blir väl ngn ~ küllap mõne väljapääsu v. nõu ikka leiab; ingen levandes ~ ei mingit väljapääsu; 3) nõukogu; raad; 4) (ka inv.) vahendid, ressursid; jag har inte ~ ... mul pole võimalust. .., mu majanduslik olukord ei luba ...; han har god ~ till det tal on selleks raha v. jõudu küllalt; hjälpa efter ~ och lägenhet võimalust mööda abistama

råda v2 1) nõu andma; soovitama; 2): ~ bot lör (på) ngt millegi vastu abi[nõu) leidma; 3) valitsema; olema; det råder inget tvivel pole mingit kahtlust; tystnad råder överfallt kõikjal valitseb vaikus; ~nde adj. p. valitsev; olemasolev; under nu ~ förhållanden praeguses olukorras rådbråka vi 1) aj. rattale tõmbama, ratas-tama; känna sig allde'es ~d omadega täiesti läbi olema, end nagu läbipekstuna tundma; 2) (mingit keelt) purssima, tonkama; på ~d engelska vigases inglise keeles råd I fråga vi nõu küsima; konsulteerima; ~ givande nõuandev; ~ församling nõuandev organ; ~ givare nõuandja; ~ göra v2 nõu pidama; ~ hus s7 raekoda; ~husrätt -en aj. raekohus; ~ig leidlik; arukas; kindlameelne

rådjur s7 zool. metskits råd |lig soovi(ta)tav; mõistlik; otstarbekohane; ~ lös nõutu, abitu; ~ man nõunik; nõukogu liige; ~ pläga vi nõu pidama; ~ plägning nõupidamine; ~ rum -met mõtlemisaeg råds I församling nõukogu koosolek v. istung; ~ herre s2 aj. raehärra; linnanõunik

råd I slag s7 vt. rådplägning; — slå nõu

pidama; ~snar leidlik råds I republik s3 nõukogude vabariik;

~rysk vt. sovjetrysk råd|stu(ga) -n kõnek. raekoda; ~vill

kõhklev; nõutu råg s2 rukis

råga 1. -n: med ~ kuhjaga; till ~ på eländet kannatuste krooniks; till ~ på allt kõigele lisaks; 2. vi kuhjama; kuhjaga mõõtma; ääreni täitma; nu är måttet ~t! pilti, nüüd on mõõt täis!; i ~ t mått rikkalikult, külluses råg|ax s7 rukkipea; ~ blomma sl bof.

rukkilill; ~bröd s7 rukkileib råge -n vt. råga 1.

råg I fält s7 rukkipõld, -väli; ~mjöl -et rukkijahu; ~sikt -en rukkipüül; ~ skörd -en rukkilõikus rågummi -t toorkummi råg I åker s2 vt. rågfält rågång s2 piir, raja råhet toorus, jõhkrus råk I s2 jääpragu

råk II -et (-en) kala sisikond, rapped råka I si zool. künnivares råka II vi 1) tabama; ~ i målet märki tabama; sihile v. eesmärgile jõudma; 2) (juhuslikult) kohtama; sattuma; juhtuma; ~ i olycka õnnetusse sattuma: ~ i slagsmål kaklema v. käsitsi kokku minema; ~ komma juhuslikult tulema; ~ vara hemma juhtumisi kodus olema; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ fast vahele jääma, sisse kukkuma; ~ ihop kohtuma; ~ på eest leidma; peale sattuma; ~ ut: ~ ut för en olycka õnnetuse ohvriks langema; ~ illa ut halvasti v. räbalasti minema; 4): ~ sig juhtuma; toimuma; så kan det ~ sig ka nii võib juhtuda råkall rõske, niiske (ilma kohta); ~ vind

vinge tuul råkas vi dep. kohtuma; när ~ vi härnäst? millal me jälle näeme? råkost -en toortoit, toores juur- ja puuvili rårna vi ammuma

rå I material -et kollekt, toormaterjal;

~ mjölk -en temespiim råmärke s6 raja- v. piirimärk rån I s7 vahvelrån

rån II s7 röövimine, riisumine; ~a vi röövima, riisuma; -~ are röövel, riisuja; ~ mord s7 röövmõrv, -mõrtsukatöö

rånock s2 mer. raaots råolja -n tehn. toorõli råsegel s7 mer. raapuri rå|siden -et, ~silke -t toorsiid råskiilnad -en (krundi jms.) piir rått |a sl rott; hiir; ~bo s6 roti- v. hiire-pesa; — fälla sl roti- v. hiirelõks; ~gift s4 rotimürk; — hai s7 roti- v. hiireauk; — lerf s2 roti- v. hiiresitt; ~ unge s2 roti- v. hiirepoeg; ~ äten roti v. hiire näritud råvara sl tooraine

råvaru| förädling tooraine töötlemine;

~ tillgång s2 toorainevaru räck s7 1) sport, (võimlemis)kang; 2) vt. räcke

räcka 1. sl rida, rodu; rivi; 2. v3 1) ulatama; kätte andma; ~ en hjälpande hand abistavat kätt ulatama; ~ lång näsa åt ngn kellelegi pikka nina näitama; 2) ulatuma, küündima; ~ upp till ngt millenigi ulatuma v. küündima; 3) jätkuma, piisama; räcker det med detta? kas sellest piisab? ~ till piisama; få det att ~ till pilti, otsa otsaga kokku saama; 4) kestma, vältama räcke s6 1) käsipuu; 2) kaitsevõre, rinnatis; balustraad räck I håll inv. ulatuspiirkond; tegevusraadius; inom ~ käeulatuses; kättesaadaval; ~vidd 1) laskeulatus; 2) pihl. tähtsus räd s3 sõj. reid, ootamatu rünnak v. sissetung

rädas räddes rädits dep. kartma, hirmu tundma

rädd kartlik; arg; vara ~ av sig argliku iseloomuga olema; vara ~ om sitt skinn oma naha pärast värisema; vara ~ om ngn kellegi pärast mures olema; vara ~ för sitt liv oma elu pärast kartma

rädda vi päästma; ~ sig end päästma; pääsema; rädde sig den som kan! päästku end, kes saab!; ~re 1) päästja; 2) sport, püüdja (pesapallimängus) räddhåga -n kartus, hirm; ~d adj. p.

kartlik; hirmunud räddning päästmine; pääsemine rädnings | ankare pilti. päästeankur; ~båt s2 päästepaat; ~lös päästmatu, lootusetu; ~ manskap s7 päästemees-kond; ~p|anka sl pilti, viimne lootus; ~ stege s2 tuletõrjeredel

rädisa [re-, re:-] sl redis rädsla sl kartas, hirm

räffla 1. sl tehn. rihvel; (laskeriista) vint-lõige; 2. vi tehn. rihveldama; keerme (s) tama räfsa 1. sl reha; 2. vi rehitsema, riisuma räfst s3 1) karistus; nuhtlus; anställa ~ efter ngt miliegi eest karistama; 2) uurimine, juurdlus; anställa ~ med ngn kedagi juurdluse alla võtma; hålla räfst- och rättarting med ngn kellegagi arveid õiendama räjpng [rejor]] s3 rajoon, ringkond, piirkond; det ligger utanför hans ~ pilti. see pole tema ala, selles pole ta kompetentne räka sl zool. krevett räkel s2 fam. volask räkenskap s3 aruanne; fordra ~ av ngn kelleltki aru pärima; kedagi vastutusele võtma räkenskapsår s2 eelarve- v. finantsaasta räkna vi 1) kokku lugema v. arvama; arvutama, rehkendama; ~ fel valesti andutama; hans dagar är ~de tema päevad on loetud; 2) pidama; lugema; hindama; ~ sig ngt som en ära midagi endale suureks auks lugema;. ~ ngn för sin vän kedagi oma sõbraks pidama; 3) arvestama; ~ på ngn kellelegi lootma; kellegagi arvestama; ~ med ngt midagi arvesse võtma, millegagi arvestama; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av maha arvama; ~ effer üle arvutama, kontrollima; ~ ihop kokku arvama v. arvutama; ~ upp üles lugema, loetlema; ~ uf välja arvestama

räkne|bok 1) arvutusvihik; 2) aritmee-tikaõpik; ~ exempel s7 aritmeetika-ülesanne; — fel s7 arvutusviga; ~ maskin s3 arvutusmasin; ~ operation arvutustehe; ~ord s7 lgv. arvsõna; ~ sticka sl mat. arvutuslükati; ~ sätt: de fyra ~ en neli aritmeetilist tehet räkning 1) arvutamine; kokkulugemine; loendamine; 2) arve, konto; löpande ~ jooksev arve; avsluta en ~ maj. arvet lõpetama, bilanssi tegema; ta med i ~en arvesse võtma, kaasa arvama; ta på ~ võlgu v. arve peale võtma; för egen ~ oma jaoks v. tarbeks; 3): det var ett streck i ~en för honom see tõmbas tema arvestustele kriipsu peale; göra upp ~en utan värden pilti, olukorda mitte arvestades tegutsema

räls s9 raudteerööbas, relss rämna 1. sl pragu, lõhe, mõra; 2. vi pragunema, lõhenema, mõranema; kärisema (riide kohta)ränker

ränker pl. intriigid, salasepitsused; smida ~ intrigeerima; ~ smidare intrigaan, intrigant, intriigide sepitseja ränna I sl 1) renn; 2) mer. sõiduvesi, laevatee

ränna II v2 kõnek. 1) jooksma; ~ i väg minema jooksma v. tormama; ~ på grund mer. karile jooksma; ~ i vädret kiiresti kasvama (laste kohta); 2): ~ kniven i ngn kellelegi nuga rindu torkama; ~ huvudet i väggen pilti, peaga vastu seina jooksma; ~ nde sagimine, jooksmine rännil s2 oja, nire

ränn I snara sl silmus; ~sten s2 rentsel;

~ stens I unge s2 kõnek. tänavapoiss ränsel s2 ranits ränta I sl rupskid

ränt |a II 1. sl intress; protsent; ge ~ tulu andma; leva på sina räntor protsentidest elama; upplupen ~ kogunenud protsendid; betala ngn med ~ pilti, kellelegi kuhjaga tasuma; ~ på ~ liitprotsendid; 2. vi sisse v. tulu tooma; ~ sig end tasuma; ~abel rentaabel, tasuv; — abilitet rentaablus, tasuvus

ränte| beräkning protsentide arvutamine; ~ bärande tulutoov; protsente kandev; ~fot protsendimäär; — ffri protsendi-vaba; ~ räkning vt. ~ beräkning; ~sats s3 vt. ~fot; ~termjn s3 protsentide maksmise tähtaeg rät sirge; ~ linje sirgjoon; ~ vinkel täisnurk; ~ och slät lihtne; ~a 1.-ji esikülg; parem pool; 2. vi õgvendama, sirgeks tegema; ~ på benen püsti tõusma; jalgu sirutama; ~ upp sig end püsti ajama; ~linjig sirgjooneline; ~sida -n vt. räta 1. rätt I s3 roog, toit; en middag med (på) tre ~er kolmest roast koosnev lõuna rätt II 1. s3 1) õigus; ~en till arbete õigus tööle; han har ~ till det tal on selleks õigus; göra — lör sig a) mehe eest väljas olema; b) oma võlgu õiendama; göra — för maten toidule pihta andma; med ~a õigusega; 2) kohus; inställa sig lör — en kohtu ette ilmuma; iniör ~a kohtu ees; inför sittande ~en käesoleva kohtu ees; 3) seadus; õigus; skipa — õigust v. kohut mõistma; få — õigust saama; jur. õigeks mõistetama; 2. adj. 1) õige; det enda ~a ainus õige; det är ~ åt dig! see on sulle paras!; i ~a ögonblicket parajal v. õigel ajal; se ngt i sin ~a dager midagi õiges valguses nägema; ha hjärtat på ~a stället hea südamega olema; såsom ~ och billigt var õiglaselt, õigust mööda; 2) seaduslik; ~

arvinge seaduslik pärija; 3. adv. 1) õigesti; ~ så! õige!, täpselt!; g/ssa '~õigesti arvama; ~ are sagt õieti öelda,

õigupoolest; när man tänker ~ på saken kui asja üle lähemalt järele mõelda; alldeles ~ täiesti õige; 2) küllaltki, üsna; ~ mycket õige palju; •~`oeh slätt (väga) lihtsalt; 3) otse; ~ fram otse edasi; ~ upp otse üles; 4): — som det var äkki, äkitselt rätta I inv.: dra ngn inför — kedagi kohtu ette tooma; ställa till ~ korda seadma, korraldama; komma till ~ med ngn kellegagi hakkama saama; komma till ~ (õiget) teed leidma; finna sig till ~ kohanema; hjälpa ngn till ~ kedagi abistama v. hädast välja aitama; och det med ~ ja seda õigusega

rätta II vi 1) õiendama; 2) parandama; kohendama; 3) kohandama; ~ sig kohanema, kohanduma rättare I eestööline; kubjas rättare II parandaja; kritiseerija, arvustaja

rättegång s2 kohtuprotsess; ligga i ~

mot ngn kellegagi kohut käima rättegångs I kostnader pl. kohtukulud;

~ sak s3 kohtuasi rätt|eligen õigupoolest; ~else 1) õiendus; parandus; 2) märkus, noomitus; ~e|snöre s6 juhtnöör, juhis; ~fram otsekohene, siiras, avameelne rättfärdig õiglane; sova den ~es sömn õiglase und magama; ~a vi vabandama; õigustama; ~ sig end õigustama; ~ göra vt. ~a; ~het õiglus; õigsus

rätt| haverj oma õiguse tagaajamine;

~ ighet (ees) õigus rättika sl bot. rõigas

rättmätig seaduslik; seaduspärane; põhjendatud

rättning 1) sõj. joondumine; ~ höger! paremale joondu!; 2) parandamine, õiendamine rättrogen (rätt-trogen) õigeusklik, ortodoksne

rätt| rådig aus, ausameelne; õiglane rätts I anspråk seaduslik nõudmine; ~ begrepp s7 juriidiline mõiste; ~fail s7 kohtuasi; ~förhållande s6 1) õigussuhe; 2) kohtukorraldus; ~haverj vt. rätthaveri; ~grund s3 seaduslik alus rätt| sinnad, ~ skaffens vt. rättrådig rättskemj [-tšemi:] -(e)n kohtukeemia rätt| skipning [-ši:-] õigusemõistmine,

jurisdiktsioon rättskrivning õigekirjutus; ha ~ etteütlust kirjutamarättskränkning

rätts j kränkning seaduserikkumine;

~ känsla -n õiglustunne; — lig seaduslik; juriidiline; på ~ väg kohtu teel; ~ läkare kohtuarst; ~lös õigusetu; ~ medicin -en kohtumeditsiin: ~ medvetande -t õiglustunne; ~ praxis -en kohtupraktika; ~sai s2 kohtusaal; ~ samhälle s6 seaduslikkusele ja õiglusele rajatud ühiskond; ~skipning vt. rättskipning; ~stat s3 riik, kus valitseb kord ja seadus; ~ stridig seadusvastane; ~säkerhet seadus ja kord rätt;stavning õigekirjutus rätts j tjänare kohtuteener; ~tvist s3 kohtuprotsess; ~ vetenskap -et õigusteadus

rättvis õiglane; ~a õiglus; överlämna ngn i ~ns händer kedagi kohtu kätte andma; låta ~n ha sin gång õigusemõistmisele vabu käsi jätma; göra full ~ åt maten toidule pihta andma; -~ ande adj. p.: en — klocka täpne kell; en ~ bäring mer. õige peiling; ~ ligen õigupoolest rättänkande (rätt-tänkande) adj. p.` vt. rättrådig

räv s2 1) rebane; 2) pilti, kavalpea; ha en ~ bakom örat pihl. kavalust täis olema; ~ akti g pilti, kaval, velbas; ~ gryt s7 rebaseauk, -koobas, -pesa; — hanne s2 isarebane; ~hona sl emarebane; ~lya sl vt. ~gryt; ~sax s2 rebaserauad; ~ skinn s7 rebasenahk; ~spel s7 1) hundid ja lambad (laste mång); 2) sahkerdamine; politisk ~ poliitilised mahhinatsioonid rö s6, s7 bot. pilliroog; som ett ~ för

vinden pilti, nagu kõrkjas tuules röd punane; en — könek. tuhandekroo-niline; ~ a hund med. punetised; i dag i morgon död vs. täna kuld, homme muld; inte ett rött öre könek. mitte punast krossigi; den ~a hanen pilti, punane kukk; se rött marru minema

rödakorsbil s2 Punase Risti auto, kiirabiauto

röd|aktig punakas; ~bena sl zool. punajalg-tilder; ~beta sl bot. punane peet; —blommig 1) punaste õitega; 2)

punapõskne; ~bok s2 bot. puna-pöök; ~ brokig: — svensk boskap põll. rootsi puna-valgekirju kari; ~brusig punasenäoline; punapõskne; ~ fläckig punaselaiguline, -plekiline; ~gardjst aj. punakaartlane; ~gul punakaskollane; ~ hake s2 zoo/. puna-rind; ~ hårig punase juukseline, punapäine

röding zool. alpihõrnas

röd |kindad adj. p. punapõskne; ~ klöver -n bot. punane ristik; ~kål s3 aiand. punakapsas; ~luva: Rödluvan Punamütsike; ~ lätt punase v. punetava näoga; ~lök s2 harilik v. söögisibul; ~ mosig erepunane; ~näst adj. p. punase ninaga; ~ penna sl punane pliiats; ~prickig punasetäpiline; ~ skinn s7 punanahk [indiaanlane); ~sot -en med. düsenteeria, verine kõhutõbi; ~ spotta, ~ spätta sl zool. merilest; ~ stjärt s2 zool. lepalind; ~vin s4 punane vein; ~ vinge|trast) s2 zool. vainurästas; ~ögd adj. p. punaste v. nutetud silmadega röja I v2 1) teatavaks tegema, avaldama; ~ en hemlighet saladust välja lobisema; 2) ilmutama, üles näitama; ~ intresse för ngn kellegi vastu huvi üles näitama; ~ sig end paljastama; ~ sig för ngn kellelegi oma südant puistama

röja II v2 könek. lõbutsema; mürgeldama röj |a III v2 raadama; ~ mark maad põlluks tegema; ~ skog metsa hal`vendama; ~ väg för ngn pihl. kellelegi teed tasandama; ~ av, ~ bort ära koristama; ~ undan eest ära koristama, kõrvaldama; ~ning 1) raada-mine; 2) koristamine rök I impf. vt. ryka

rök II s2 suits; aur; gå upp i ~ pilti. hajuma nagu suits; vett vedama minema; ingen ~ utan eld vs. kus suitsu, seal tuld; vi har inte sett —en av honom me pole ta varjugi näinud; en ~ könek. mahv rök| a v3 1) suitsetama; 2) suitsutama; ~are 1) suitsetaja; 2) sport, pomm-löök; ~ else viiruk; ~ erj suitoufamis-kamber; ~fri suitsuta; — ^fång s7 (pliidi) kumm; (suitsu)roov; ~förgiftning suitsumürgitus; ~gäng s2 (suitsu)lõõr; ~ ig suitsune, suitsu täis; suitsev; suitsunud; ~kupé s3 suitsetajate kupee; ~lukt suitsuhais; ~moln pl. suitsupilved; ~ning 1) suitsetamine; 2) suitsutamine; ~paus s2 könek. suitsutund; ~ pelare suitsusammas; ~rida s3 sof. suitsukate; ~rock s2 (meeste) kodune kuub; ~rum s7 suitsetamistuba; ~ svamp s2 bot. murumuna; ~verk -et könek. tubakasaadus rölleka s6 bot. verihein rön s7 kogemus; katsetus; tähelepanek; ~ a v3 kogema, tunda saama; — framgång edu saavutama; ~ motstånd vastupanu leidma; ~ otack tänama-tuse osaliseks saama; ~ popularitet populaarne olemarönn

rönn s2 bot. pihlakas; — bär s7 pihlakamari

röntga vi röntgeniga läbi valgustama röntgen inv. röntgen; — behandling

med. röntgenravi; — bild s2 röntgenipilt; — stråle s2 röntgenikiir; —undersökning röntgenläbivalgustus rör I s7 I) toru; 2) el. raadiolamp; 3) bot. roog

rör II s7 kivihunnik, kangur rör I a 1. -n kõnek. segu, segapuder, sigri-migri; en enda — üks suur virvarr; 2. v2 1) liigutama; inte — ett finger pihl. mitte lillegi liigutama; — på sig end liigutama; liikuma; rör på benen! kiiremini|, liiguta oma jalgu!; 2) segi liigutama, segama; kloppima; 3) puudutama; riivama; se men inte — / kätega mitte puutuda!; — till tårar pisarateni liigutama; vad rör det dig? mis see sinusse puutub?; 3) (rõhul, abisõnadega): — i sisse v. hulka segama;

— ihop kokku segama, segustama;

— om läbi segama; — om i brasan lõket v. tuld kohendama; — upp üles keerutama; — ut lahjendama; 4):

— sig end liigutama; liikuma; inte — sig ur Häcken paigalt mitte liikuma; samtalet rör sig om konst jutt keerleb kunsti ümber; ha mycket pengar att

— sig med suurte rahadega opereerima; vad rör det sig om? millest on jutt?; —ande i. adj. p. liigutav; 2. prep. suhtes, kohta; — dig sinu kohta;

— den saken är meningarna delade selles asjas lähevad arvamused lahku;

— d adj. p. 1) liigutatud; 2) kok. klopitud

rördrom [-om] s2 zool. hüüp rörelse 1) liigutus; liikumine; 2) pilti. meeleliigutus; 3) tegevus, tegelemine; äriajamine; 4): upproriska ~r rahutused, mässuline liikumine; —frihet liikumisvabadus; — gren s2 kaubandus-v. äriharu; — idkare ärimees; — kapital s7 maj. käibekapitali —riktning liikumissuund rörformig torukujuline rörig segane; ähmane; segipaisatud rörledning tehn. torujuhe; kollekt, torustik

rörlig 1) liikuv; — t kapitQl käibekapital; 2) elav, reibas; toimekas, agar; vörå på — lo t alati liikvel v. tegevuses olema rör|läggare tehn. torulukksepp; — [-lägger}-] {+läg- ger}+} torutamine; — mokare veevärgi-tööline; — post -en torupost; —socker s7 roosuhkur rös I impf. vt. rysa

rös II s7 vt. — e; — a vi piirikive panema; — e s6 kivihunnik, -kangur röst s3 hääl; jag saknar — mul pole häält; med låg — tasase häälega, vaikselt; avge sin — hääletama; nedlägga sin — erapooletuks jääma; —a vi hääletama; — ja (nej) poolt (vastu) hääletama; — öppet (slutet) lahtiselt (kinniselt) hääletama; — ner (valimistel) läbi kukutama, maha hääletama; — band pl. häälepaelad; —berättigad adj. p. hääleõiguslik röstetal -et häältearv (valimistel) röst I flertal -et häälteenamus; —läge -t häälekõrgus; — längd s3 valijate nimekiri; — ning hääletamine; —resurser pl. häälematerjal; -räkning häältelugemine; — rätt -en hääleõigus;

— rättsreform s3 valimisi eform;

— sedel s2 hääletus- v. valimissedel;

— springa -n anat. häälepilu; —värvning pöl. häälte värbamine; — övervikt -en vt. — flertal

röt impi vt. ryta

röta 1. -n roiskumine; mädanemine, lagunemine; 2. v3, vi 1) mädandama; 2) roiskuma, mädanema, lagunema; 3) (lina, kanepit) leotama röt [månad -en suve kõige kuumem aeg (23. juulist — 23. augustini)-, —ning 1) roiskumine; mädanemine, lagunemine; 2) (lina, kanepi) leotamine rött neutr. vt. röd

rötägg s7 mädamuna; pihl. kärnane lammas

röva vi röövima, riisuma rövar |bänd s7 röövlijõuk; — e röövel; leva — pihl. mürgeldama; —historia kõnek. uskumatu lugu, väljamõeldis;

— näste s6 röövlipesa; —pris -et kõnek. väga odav hind; — snack -et vt.

— historia; —tid s2 sport, erakordselt hea tulemus v. aeg; -tåg s7 röövretk

röverj röövimine, riisumine

S, s -et -, del. pl. -en S, s (kirjatäht) sabbat s3 kirikl. sabat, hingamispäev;

— s] brott s7 hingamispäeva rikkumine sabel s2 saabel, (kõver) mõõk; sport. espadron; —balja sl saablitupp;

— fäktning espadroniga vehklemine;

— hugg s7 saablihoop; — liljc sl bot. kuremõõk; —skrammel s7 mõõgatärin

sabla lvi: — ner 1) mõõgaga raiuma v. tapma; 2) hävitavalt kritiseerima rönn

rönn s2 bot. pihlakas; — bär s7 pihlakamari

röntga vi röntgeniga läbi valgustama röntgen inv. röntgen; — behandling

med. röntgenravi; — bild s2 röntgenipilt; — stråle s2 röntgenikiir; —undersökning röntgenläbivalgustus rör I s7 I) toru; 2) el. raadiolamp; 3) bot. roog

rör II s7 kivihunnik, kangur rör I a 1. -n kõnek. segu, segapuder, sigri-migri; en enda — üks suur virvarr; 2. v2 1) liigutama; inte — ett finger pihl. mitte lillegi liigutama; — på sig end liigutama; liikuma; rör på benen!

kiiremini|, liiguta oma jalgu!; 2) segi liigutama, segama; kloppima; 3) puudutama; riivama; se men inte — / kätega mitte puutuda!; — till tårar pisarateni liigutama; vad rör det dig? mis see sinusse puutub?; 3) (rõhul, abisõnadega): — i sisse v. hulka segama;

— ihop kokku segama, segustama;

— om läbi segama; — om i brasan lõket v. tuld kohendama; — upp üles keerutama; — ut lahjendama; 4):

— sig end liigutama; liikuma; inte — sig ur Häcken paigalt mitte liikuma; samtalet rör sig om konst jutt keerleb kunsti ümber; ha mycket pengar att

— sig med suurte rahadega opereerima; vad rör det sig om? millest on jutt?; —ande i. adj. p. liigutav; 2. prep. suhtes, kohta; — dig sinu kohta;

— den saken är meningarna delade selles asjas lähevad arvamused lahku;

— d adj. p. 1) liigutatud; 2) kok. klopitud

rördrom [-om] s2 zool. hüüp rörelse 1) liigutus; liikumine; 2) pilti. meeleliigutus; 3) tegevus, tegelemine; äriajamine; 4): upproriska ~r rahutused, mässuline liikumine; —frihet liikumisvabadus; — gren s2 kaubandus-v. äriharu; — idkare ärimees; — kapital s7 maj. käibekapitali —riktning liikumissuund rörformig torukujuline rörig segane; ähmane; segipaisatud rörledning tehn. torujuhe; kollekt, torustik

rörlig 1) liikuv; — t kapitQl käibekapital; 2) elav, reibas; toimekas, agar; vörå på — lo t alati liikvel v. tegevuses olema rör|läggare tehn. torulukksepp; — [-lägger}-] {+läg- ger}+} torutamine; — mokare veevärgi-tööline; — post -en torupost; —socker s7 roosuhkur rös I impf. vt. rysa

rös II s7 vt. — e; — a vi piirikive panema; — e s6 kivihunnik, -kangur röst s3 hääl; jag saknar — mul pole häält; med låg — tasase häälega, vaikselt; avge sin — hääletama; nedlägga sin — erapooletuks jääma; —a vi hääletama; — ja (nej) poolt (vastu) hääletama; — öppet (slutet) lahtiselt (kinniselt) hääletama; — ner (valimistel) läbi kukutama, maha hääletama; — band pl. häälepaelad; —berättigad adj. p. hääleõiguslik röstetal -et häältearv (valimistel) röst I flertal -et häälteenamus; —läge -t häälekõrgus; — längd s3 valijate nimekiri; — ning hääletamine; —resurser pl. häälematerjal; -räkning häältelugemine; — rätt -en hääleõigus;

— rättsreform s3 valimisi eform;

— sedel s2 hääletus- v. valimissedel;

— springa -n anat. häälepilu; —värvning pöl. häälte värbamine; — övervikt -en vt. — flertal

röt impi vt. ryta

röta 1. -n roiskumine; mädanemine, lagunemine; 2. v3, vi 1) mädandama; 2) roiskuma, mädanema, lagunema; 3) (lina, kanepit) leotama röt [månad -en suve kõige kuumem aeg (23. juulist — 23. augustini)-, —ning 1) roiskumine; mädanemine, lagunemine; 2) (lina, kanepi) leotamine rött neutr. vt. röd

rötägg s7 mädamuna; pihl. kärnane lammas

röva vi röövima, riisuma rövar |bänd s7 röövlijõuk; — e röövel; leva — pihl. mürgeldama; —historia kõnek. uskumatu lugu, väljamõeldis;

— näste s6 röövlipesa; —pris -et kõnek. väga odav hind; — snack -et vt.

— historia; —tid s2 sport, erakordselt hea tulemus v. aeg; -tåg s7 röövretk

röverj röövimine, riisumine

S, s -et -, del. pl. -en S, s (kirjatäht) sabbat s3 kirikl. sabat, hingamispäev;

— s] brott s7 hingamispäeva rikkumine sabel s2 saabel, (kõver) mõõk; sport. espadron; —balja sl saablitupp;

— fäktning espadroniga vehklemine;

— hugg s7 saablihoop; — liljc sl bot. kuremõõk; —skrammel s7 mõõgatärin

sabla lvi: — ner 1) mõõgaga raiuma v. tapma; 2) hävitavalt kritiseerimasabla

sabla II inv. kõnek. kuramuse, pagana;

— svårt pagana raske sabotage [-a:š] s7 sabotaaž; diversioon;

~grupp s3 diversioonigrupp sabot|era saboteerima; ~ ör saboteerija sacka vi: ~ efter maha jääma sackarjn s4 sah(h)ariin sade impl. vt. säga

sade| s2 1) sadul; stiga 1 ~n sadulasse istuma; 2) kok. seljatükk; ~ gjord s2 sadulavöö; ~ makare sadulsepp; ~ tak s7 ehit. viilkatus sadla vi saduldama; ~ av sadulat maha võtma; ~ om pilti, a) oma vaateid muutma; b) elukutset v. huviala vahetama

saft s3 1) mahl; siirup; 2) pilti, mahlakus; ett språk med ~ och kralt jõuline ja mahlakas keel; ~a vi 1) (millestki) mahla valmistama; 2): ~ sig mahlaks muutuma; pilti, vesiseks v. märjaks muutuma; det ~de sig i munnen suu hakkas vett jooksma; ~ig mahlakas; pilti, vürtsikas; ~lös 1) mahlatu, kuiv; 2) pilti, närbunud; ~press s2 mahlapress saga sl saaga; muinasjutt, muistend; nu är ~n all (ute) lugu on lõppenud; hans ~ är all tema laul on lauldud sagd öeldud; det är för mycket sagt see on üle pakutud; bra sagt hästi öeldud; sagt och gjort öeldud, tehtud sägen inv.: den bär syn för ~ see on

ilmne, see räägib iseenda eest sagesman teataja, informeerija; lgv.

keele juht sågo -n v. -t saago

sågo| bok muinasjuturaamat; ~land muinasjutumaa; ~lik muinasjutuline; en ~ tur muinasjutuline vedamine; ~vär'd s3 muinasjutumaailm sågo| gryn -et saagotangud; ~soppa

[-o-] sl saagosupp sak s3 1) asi, ese; det var ~ er det see on juba midagi; 2) üritus, ettevõtmine; asjaolu; asi, kohtuasi; ~en i fråga kõnealune küsimus; —en är den att... asi on selles, etför den goda ~ens skull asja huvides; göra ~ av ngt asja kohtusse andma; hålla sig till ~en asja juurde jääma; kunna sin ~ oma tööd tundma; söka ~ med ngn kellegagi tüli norima; ~ samma see on ükskõik, see teeb sama välja; ha rätt i ~ põhimõtteliselt õigel seisukohal olema saker inv. jur. süüdi; ~ förklara vi süüdi mõistma

sak I fel s7 faktiline eksimus; ~ fälla v2 jur. süüdi mõistma; ~ förare jur. advokaat; kaitsja; ~ förhållande -t

tegelik olukord, asjade seis; ~ kunnig

1. asjatundlik; 2. asjatundja; ~ kunnighet, ~ kunskap s3, ~ kännedom

utr. asjatundlikkus; ~lig asjalik; asjakohane; objektiivne; ~lighet asjalikkus jne.; ~lös jur. süütu sakn|a vi 1) (millestki) puudust tundma, ilma olema; han ~r mod tal puudub julgus; ~ all grund täiesti alusetu olema; ~ ord mitte sõnu leidma; 2) (kellegi järele) puudust v. igatsust tundma; han ~de henne mycket ta tundis tema järele suurt puudust; ~ad 1. adj. p. puuduv, kadunud; sörjd och ~ taganutetud; 2. s3 puudumine; puudus; i ~ av ngt millegi puudumisel; känna ~ efter ngn kellestki puudust v. kellegi järele igatsust tundma; ~as dep. vi puuduma, puudu olema; det ~ 500 kronor i kassan kassas puudub 500 krooni sak |register s7 aineregister; ~skäl s7

asjalik põhjus sakta 1. adv. aeglaselt; vaikselt, tasa; mahedalt; ~ men säkert tasa ja targu; ~ i backarna! tasa!, rahulikumalt!;

2. adj. aeglane; vaikne, tasane; mahe; vid ~ eld väikesel tulel; `i. vi aeglustama; summutama; ~ farten kiirust vähendama; klockan ~r sig kell jääb taha

saktmod -et mahedus, leebus; ~ ig mahe, leebe

sak I ägare jur. 1) hageja; 2) pool (kohtuprotsessis)

säl s2 1) saal; söögituba; 2) palat (haiglas)

sala vi kõnek.: ~ till ngt millekski ühinema

said |era maj. saldeerima; ~o s6 saldo salig adj. 1) õnnis; 2) kadunud; min ~ far mu kadunud isa; ~göra õndsaks tegema; ~het õndsus; det blir trångt om ~en kõnek. siin on kitsavõitu sa!jn s3 soolatehas

saljv s3 sülg; ~ avsöndring süljenõristus saliad s3 salat

salomonisk [-u:n-] saalomonlik, tark salpng [-lor|] s3 1) salong; 2) saal; 3)

pealtvaatajad, publik salongs I gevär s7 väikesekaliibriline vintpüss; ~ lejon s7 salongilõvi; ~ mässig kombekas, viisakas; ~vagn s2 salongvagun salpeter s2 salpeeter; ~ gödning salpee-terväetis; ~syra sl lämmastik- v. sal-peeterhape sals I bord s7 söögilaud; ~ möbel s3

saali- v. söögitoamööbel salt 1. s4 sool; attiskt ~ vaimukus; med en nypa ~ pilti, mitte täht-tähelt; 2.

adj. soolane; ~a vi soolama; en ~d räkning pilti, soolane arve; ~ gurka soola- v. hapukurk; — halt s3 soolasisaldus; ~kar s7 soolatoos; ~korn s7 soolatera; ~lake s2 sool vesi; ~lösning soolalahus; ~ning soola-mine; ~sjö s2 1) soolajärv; 2) meri; ~stod s3 soolasammas; ~syra sl soolhape; ~ vatten s7 soolane vesi; soolvesi; ~ vattensfisk s2 merekala salu inv.: till ~ müüa; ~bjuda müü-tama, müüa pakkuma; ~hall s2 turuhoone; ~ stånd s7 müügilaud salut s3 saluut

salu I torg [-o-] s7 turg; ~ värde s6 turuväärtus salva I sl kogupauk salva II sl salv, võie

salvelse s3 salvimine, võidmine; ~full

kõnek. libe, meelitav sam [samm] impf. vt. simma samarbef|a vi koostööd tegema, koos

töötama; ~e s6 koostöö samarbetsl avtal s7 koostööleping; ~ nämnd s3 koostöökomitee; ~ villig koostöötahteline samband s7 seos; stå i ~ med ngt millegagi seoses olema same s5 saam, laplane samexistens -en kooseksisteerimine samfund s7 ühing; ühendus; ühiskond samfäll|d adj. p. 1) ühine, üksmeelne; 2) jur. ühine, ühis- (vara kohta)-, ~ig adi. ühine, jagamatu samfärdsel s9 kommunikatsioon, ühendus: liiklus samfärdsmedel s7 kommunikatsioonivahend; liiklus- v. transpordivahend samförstånd -et vastastikune arusaamine, üksmeel; komma till (ett) ~ kokkuleppele jõudma; ~s[politjk -en kokkuleppepoliitika samhälle s6 1) ühiskond; 2) asula; 3) biol. koloonia; ~lig sotsiaalne, ühiskondlik: kodaniku-samhälls |anda -n kodanikutunne; ~ekonom| s3 rahvamajandus; ~ farlig ühiskonnaohtlik; ~ fientlig ühiskonna vaenulik; ~form T-0-] s3 ühiskonnakord; ~ förhållanden pl. ühiskondlikud olud; ~klass s3 ühiskonnaklass; ~lära sl ühiskonnaõpetus; sotsioloogia; ~ordning T-o:-], ~ skick s7 ühiskonnakord; ~ ställning ühiskondlik positsioon; ~ vetenskap s6 ühiskonnateadus samhörig ühtekuuluv, vastastikku seotud; lähedane; ~het ühtekuuluvus; hetskänsla -n ühtekuuluvustunne samisk adj. saami, lapi

sam I klang s3 kooskõla, harmoonia;

~kväm s7 koosviibimine, kokkutulek samla vi koguma, korjama; ~ på hög suurel hulgal korjama; kokku ajama; ~ på sig enda peale võtma; ~ sina tankar mõtteid koguma; ~de skrifter kogutud teosed; ~ sig kogunema samlag s7 suguakt, -ühe samlar [e kollektsionäär, koguja; ~vurm

-en kogumismaania sam||as dep. vi kogunema; kokku tulema; ~ till sina fäder surema; ~ing 1) kogunemine; koosolek; kalla till ~ kokku kutsuma; 2) rahvahulk; seltskond; en utvald ~ valitud seltskond; 3) kollektsioon, kogu samlings|lins s3 koondav lääts; ~lõkal s3 koosolekusaal, -ruum; ~ minister s3 koalitsioonivalitsus; ~plats s3 kogunemiskoht; ~verk s7 koguteos, kogumik

samliv -et kooselu; det äktenskapliga

~ et abieluline kooselu samma pron. sama; med det ~ kohe, jalamaid; på ~ gång a) samal ajal; b) ühtlasi; ~ år samal aastal; i ~ klass samas klassis; vi är alla i ~ båt me oleme kõik ühesuguses olukorras; ~ledes, ~|unda samamoodi, samal viisil

samman (ühes)koos; ~ binda kokku köitma; ~ biten: med sammanbitna tänder pilti, hambad ristis; ~ blanda vi ühte v. kokku segama: ~ brott s7 kokkuvarisemine; ~ drabbning sof. kokkupõrge; ~drag s7 kokkuvõte; ülevaade; ~ draga 1) kokku võtma; 2) koondama, (kokku) koguma; kontsentreerima; 3) kokku tõmbama; ~ falla kokku langema; ~ fatta vi kokku võtma, kokkuvõtet tegema; ~ fattning kokkuvõte; ~ flyta kokku voolama; ühte sulama; ~ fläta vi kokku põimima; ~foga vi kokku panema, liitma, ühendama; ~föra v2 ühte v. kokku juhtima; ~ gadda vi: ~ sig 1) salka kogunema; 2) vandenõuks ühinema; —hang s7 seos, ühendus; brist på ~ seosetus, ebaselgus; rycka ur ~ et kontekstist välja kiskuma; fatta ~et seost taipama; tala utan ~ seosetult kõnelema; ~ hållning ühtehoidmine; ~ hänga v2 seoses olema; ~ hängande ühtekuuluv; seostatud (kõne kohta); pidev; ~ jämka vi ühtlustama, kooskõlastama; ~ jämkning pilti, lepitamine; ~kalla vi kokku kutsuma; ~komst [-o-] s3 kokkutulek; koosolek; — koppla [-o-] vi ühendama; kokku haakima; ~lagd adj. p. kokku; densammanräkna

~a ytan kogupindala; ~räkna vi kokku arvama v. liitma; ~ satt adj. p. liit-; kokkuseatud; koostatud; keeruline; ~ slagning s2 ühendamine, liitmine; ~ siuta ühendama, liitma; — slå 1) kokku lööma; 2) ühendama, liitma; ~ smälta v2 1) kokku v. ühte sulatama; pilti, ühendama, liitma; 2) kokku sulama, kahanema; — ställa v2 kokku seadma; ~ stöta v2, v3 kokku põrkama; ~svärjning vandenõu; ~ sätta kokku seadma, koostama; ~ träda v2 kokku tulema, kogunema; ~träde s6 koosolek; kokkutulek; sitta i ~ koosolekul olema; ~ träffa vi 1) kohtuma, kokku sattuma; 2) kokku langema; ~ träffande s6 1) kohtumine; 2) kokkusattumus; ~ trängd kokkusurutud; ~ vuxen kokkukasvanud

samme vt. samma

sammelsurium s4 sigrimigri, segapuder,

virvarr sammet s2 samet

samnordisk adj.: ~t språk vanaskandi-

naavia ühiskeel samord|na [-o:-] vi kooskõlastama, koordineerima; ~nande konjunktion lgv. rinnastav sidesõna; ~ning kooskõlastamine, koordineerimine sam I rad inv. nõupidamine; i ~ med ngn kellegagi kooskõlastatult v. kokkulepitult; ~rada nõu pidama; ~röre s6: i ~ med ngn koostöös kellegagi sams inv. kõnek. ühes nõus, ühel meelel; vara ~ med ngn kellegagi heas vahekorras olema; ~as dep. vi hästi läbi saama

sam I skola sl ühiskool; ~spel s7 koostöö; kooskõla; ~ språk s7 vestlus, jutlemine; ge sig i — vestlusse astuma; ~språka vi vestlema, juttu ajama; ~stämmig kooskõlas olev; üksmeelne; ~säng s3 ühislaul; ~ sändning (raadio) ühissaade samt 1. konj. ja, ning; 2. adv.: jämt och ~ alatasa; ~ och synnerligen (eranditult) kõik samtal s7 kõnelus, vestlus, jutuajamine, keskustelu; läbirääkimised; telefonikõne; ~a vi vestlema, juttu ajama, keskustlema samtals I form [-o-] s3: i ~ vestluse kujul; ~ räknare kõnearvesti; ~ämne s6 kõneaine

samtid -en sg. kaasaeg; ~a inv. adj. kaasaegne, samaaegne; ~ig sama- v.

üheaegne; — igt samal v. ühel ajal;

ühtlasi samtliga pl. kõik

samtrafik -en sg. kooskõlastatud liiklus

samtyck |a v3 nõustuma, heaks kiitma, nõusolekut andma; ~ till ngt millegagi nõustuma; den som tiger han samtycker vaikimine on nõusolek; ~e s6 nõusolek; med hans ~ tema loal sam I undervisning (tüdrukute ja poiste) ühisõpetus; ~varo s9 koosolemine; tack för angenäm ~ / tänan meeldiva seltskonna eest!; ~ verka vi koos töötama, koostööd tegema; ~ verkan utr. koostöö

samvete s6 südametunnistus; ~ t slår mig südametunnistus piinab mind; ta ngt på sitt ~ midagi ötaa vastutuse peale võtma samvets|agg s7 südametunnistuse piin; ~ betänkligheter kõhklused; ~ fråga sl südametunnistuse v. auküsimus; ~ grann hoolas; kohusetruu; ~kval pl. vt. ~agg; ~lös südametunnistuseta; alatu; ~ sak s3 südametunnistuse asi; ~ äktenskap s7 vabaabielu; ~ öm 1) ülearu kohusetundlik; 2): en ~ värnpliktsvägrare (maailmavaatelistel kaalutlustel) sõjaväeteenistusest keelduja

sanatori I evård [-o-] s2 sanatoorne ravi;

~ um s4 sanatoorium sand s3 liiv; byggd på lösan ~ pilti, liivale rajatud, ebakindel; rinna ut i ~en tühja jooksma; ~bank s2 leet-seljak

sandelträd s7 sandlipuu sand I grop s2 liivaauk; liivakarjääri ~gång s2 liivatatud teerada; ~korn s7 liivatera; ~låda sl liivakast; ~ papper s7 liivapaber; ~rev s2 vt. sandbank; ~sten s2 liivakivi; ~tag s7 liivakarjäär salter |a saneerima; sõj. degaseerima; pilti, tervendama, parandama; ~ing saneerimine; degaseerimine; pihl. tervendamine, parandamine sanitets|bevjs s7 (laeva) karantiinitunnis-

tus; ~ förhallanden sanitaarolud sanitär sanitaarne, tervishoiuline sänk 1. adj. madal, soine; 2. inv.: gå i ~ mer. põhja minema; skjuta i ~ mer. põhja laskma; ~ mark s3 lodu(maa) sanktion sanktsioon; ~era sanktsionee-rima

sann õige tõeline; ehtne; inte sant? eks ole?; en ~ historia tõestisündinud lugu; en ~ parisare ehtne pariislane; det är så sant som det är sagt täiesti õige; ~a vi tõendama, kinnitama; ~ mina ord! pidage mu sõnad meeles!; ~drömm s2: jag har olta ~mar mu unenäod lähevad sageli täide; ~erli-gen adv. tõepoolest; õigupoolest; tõesti; muidugi; det var — inte för

20"sannfärdig

tidigt muidugi polnud see liiga vara; ~ färdig tõetruu, tõele vastav; ~ing s2 tõde; den osminkade ~en alasti tõde; ~ en att säga tõtt-öelda sannings |enlig tõepärane, tõele vastav; ~ försäkran uti. jur. vanne tõtt rääkida; ~korn s7 tõetera sannolik tõenäoline; ~het -en tõenäo(li)-sus; med all ~ kõige järgi otsustades; täiesti tõenäoliselt; ~hetskaikyl s3 tõenäosusteooria sann | saga sl tõestisündinud lugu;

— skyldig tõeline sans -en 1) teadvus, meelemärkus; vara vid full — täie teadvuse v. mõistuse juures olema; 2) rahu, enesevalitsus; ~a vi: ~ sig toibuma, rahunema; ~ dig! võta aru pähe!; ~ad adj. p. kaine, mõistlik, arukas; ~lös teadvuseta, meelemärkuseta sant tõesti, tõepoolest; tala ~ tõtt rääkima sappör sõj. sapöör sardell s3 zool. anšoovis sardin s3 sardiin; -~are sardiinlane

(Sardiinia saare elanik) sarg s2, s3 ääris; liist; raam sarga vi kriimustama, veristama; pihl.

piinama sarv I s2 zoo/. roosärg sarv II s2 põhjapõdrapull satan utr. saatan; ett ~s oväsen põrgu-lärm; må ~ ta henne! võtku teda kurat! satanisk saatanlik

sate s2 kõnek. kurat; stackars ~ vaene mehike

satell|t s3 satelliit; ~stat s3 satelliitriik satin [-eri] s3, s4 vt. satäng sat|r s3 satiir; ~ iker satiirik; ~ isk satiiriline

sats I s3 1) filos, tees, dogma; 2) mat. teoreem; 3) lgv. lause; 4) muus. osa; lause; fraas

sats II s3 1) doos, annus, portsjon; 2)

trük. ladu; 3) kogum, komplekt sats III s3 hoojooks, -võtt; ta ~ till ett

hopp hüppeks hoogu võtma satsa I vi 1) (mängus v. kihlveos) panust tegema; ~ på fel häst (ka pihl.) vale hobuse peale mängima; 2) (millegi kasuks) otsustama; valet stod mellan A och B men man beslöt att ~ på B oli valida A ja B vahel, kuid otsustati B kasuks; 3) investeerima, (kapitali) mahutama; 4) (millelegi) rõhku panema satsa II vi (hüppeks) hoogu võtma sats| accent s3 lauserõhk; ~ bindning rindlause; ~ fogning põimlause; ~ lära -ti

lauseõpetus satsning s2 panus (mängus)-, investeering

satt I lüheldane, jässakas satt II impf. vt. sitta salt III sup. vt. sätta satte impf. vt. sätta

sat|tyg [sa:t-] s7 kuraditemp; ~unge s2

paharett; ulakas jõmpsikas satyr s3 saatür satäng s3, s4 satiin

säv s3 (puu) mahl; ~a vi: hans mun ~r

sig tal jookseb suu vett sax s2 1) käärid; 2) rauad; lõks; sitta i ~en lõksus olema (ka pilti); ~a vi

1) kõnek. (kääridega) välja lõikama;

2) risti panema saxofon [-o:n] s3 saksofon

scarf [ska:(r)fj s2, pl. ka scarves säll seen [se:n] s3 1) lavapilt; etteaste; 2) lava; sätta i ~ lavastama; gå in vid ~en näitlejaks hakkama; 3) olu- v. vaatepilt; 4) stseen, (äge) sõnavahetus; ställa till en ~ stseeni tegema; ~ arbetare lavatööline; ~ario s6 stsenaarium; ~ isk lavaline, lava-; ~ konst [-o-] -en lavakunst; ~vana sl lava-kogemused sch interj. kuss!, tst!, tss! schaber [sa:-] pl. kõnek. raha schablon s3 šabloon; näidis; ~mässig

šablooniline schack 1. 1) s7 male: 2) s2, s7 šahh, tuli; hålla ngn i ~ pilti, kedagi vaos hoidma; 2. interj. šahh!, tuli!; ~ oeh matt šahh ja matt; 3. adj. kurnanud; ~a vi tuld andma (males); ~bräde s4, s6 malelaud; ~drag s7 malekäik; ~matt matistatud; jag känner m>'g ~ pihl. ma olen surmani väsinud v. omadega läbi; ~pjäs s3 malend, malenupp schackra vi sahkerdama, hangeldama schack I ruta sl ma^ruut; ~spel s7 malemäng; ~ spelare maletaja, malemängija schaqa s3 mööbüplüüs schaka! s3 vt. sjakai schakt I s7 šaht

schakt II s3 kaevamis- v. mullatööd; ~ a

vi kaevamis- v. mullatöid tegema schal s2 vt. sjal

schamponer|a šampoonima, šampooniga

pesema; ~ inqs I medel s7 šampoon schappa vi vt. sjappa scharlakan [ša:r-] s7 sarlakid schas vt. sjas

schattera varjutama, varjundama schavott [-vot] s3 1) tapalava; 2) häbi-

post, kaak; ~era häbipostis seisma schema [še-] s6 1) skeem, plaan; 2) tunniplaan; göra upp ett ~ tunniplaani koostama; ~tisera skematisee-rima, üldjoontes kujutama; ~tisk

[-ma:-] skemaatilineschersmin

schersmin s3 bot. lõhnav aedjasmiin schimpans s3 šimpans schism. s3 skisma, kirikulõhe schizofren) [skitso-] med. skisofreenia schlager [sia:-] s9, s2 lööklaul, šlaager schEaraffenland s7 laiskade maa, muinasjutuline õnnemaa schweiz I are [Šveits-] šveitslane; ~erost s2 šveitsi juust; — Isk adj. šveitsi; ~iska sl šveitslanna schäfer [še:-] s2, ~ hund s2 saksa lambakoer

scout [skaut] s3 skaut; ~förbund s7

skautide liit se såg sett 1) nägema; märkama, silmama; ~ dagens ljus ilmavalgust nägema, sündima; ~ en skymt av ngn kedagi vilksamisi nägema; man ~r på henne att. .. tema näost on näha, et....; väi ~dd meeleldi nähtud, teretulnud; låt ~ att det blir gjort vaata, et see saaks tehtud; 2) vaatama; ~ gäster hos sig külalisi vastu võtma; ~ så! vaat nii!; låt mig ~ oot-oot, las ma mõtlen; ~ inte på besväret vaevast mitte hoolima; ~ på slantarna rahaga kokkuhoidlik olema; ~ vad det snöar! vaata, kui kõvasti (lund) sajab!; värd att ~(s) vaatamisväärne; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ an: ~ lidén an kannatlikult oma aega ootama; ~ bort kõrvale vaatama; ~ efter järele vaatama; valvama; ~ fram: ~ fram mot ngt midagi huviga ootama; ~ igenom läbi vaatama v. uurima-. ~ ner alla vaatama; ~ på pealt vaatama; ~r man på! vaata aga vaata!; ~ till a) järele vaatama, valvama; ~ till att du ... vaata, et sa...; b) nägema, kohtama; jag har inte ~ tt till dem ma pole neid näinud; ~ upp: ~ upp! vaata ette!; ~ upp med ngn kellelgi silma peal hoidma; ~ upp till ngn kedagi imetlema; ~ ut a) välja vaatama; b) välja nägema, näima,

paistma; det ~ r ut att bli snö paistab, et hakkab lund sadama; så du ~r ut! missugune sa välja näed!; 4): ~ sig: ~ sig för ettevaatlik olema; ~ sig om tagasi vaatama; ringi vaatama; ~ sig om efter ngt midagi otsima; ~ sig omkring ringi vaatama seans [-ar]s] s3 seanss sebu [se:-] s3 zool. seebu sed s3 komme; pl. kombed, käitumine; — er och bruk kombed ja harjumused; efter gammal ~ vana kombe kohaselt; ta ~en dit man kommer kohalikele kommetele vastavalt käituma

sedan, lüh. sen [sen] 1. adv. 1) siis, seejärel, seepeale; hiljem; 2): det är länge ~ see oli ammu; för ett år ~ üks aasta tagasi, ühe aasta eest; 3) kõnek.: än sen då? ja mis siis?; och så billig sen! ja nii odav veel!; 2. prep. alates, saadik; ~ dess sellest ajast peale; ~ många år juba palju aastaid; 3. konj. pärast seda kui, sest saadik; — han gjort det gick han (kui ta oli) seda teinud, ta lahkus sede| betyg s7 käitumishinne (koolis)] sänkt ~ alandatud käitumishinne; ~ fördärv, ~ förfall s7 (üldine) mo-raalilangus sedel s2 rahapaber, pangatäht; i sedlar paberrahas; ~förfalskare valerahategija; ~ omlopp s7 raharinglus sedelära sl kombeõpetus; ~nde õpetlik;

— berättelse õpetlik jutt sedermera adv. pärastpoole, hiljem sedesam kombekas, tagasihoidlik sedeslös amoraalne, kõlvatu; ~hef

amoraalsus, kõlvatus sedig rahulik, taltsas (hobuse kohta) sediment s7, s4 sete, sade(stis); ~är set-

teline, sedimentaarne sedlig kõlbeline, moraalne; vooruslik; föra ett ~ t liv vooruslikku elu elama; ~ a grundsatser kõlbelised alused; ~ het s3 kõlblus, moraalsus; vooruslikkus; ~hetspoljs s3 kõlblus-politsei

sed |vana sl komme, tava; harjumus; ~ vanlig harilik, tavaline, harjumuspärane; ~vänja sl vt. ~vana seende 1. adj. nägev; 2. s7 nägija; 3. s7

nägemine sefyr s3 läänetuul

seg 1) sitke; vintske; 2) visa; 3) veniv, püdel; ~a vi aeglaselt v. visalt edasi liikuma; ~ sig uppför backen ülesmäge rühkima sege! s7 puri; för fulla ~ täies purjes; ~båt s2 purjepaat; ~duk s2 purje-riie; ~ fartyg s7 purjelaev; ~ flygning purilennundus; ~ flygplan s7 purilen-nuk; ~jakt s3 purjejaht; ~led s3 mer. faarvaater, laevatee; ~ sällskap s7 jahtklubi seger s2 võit; vinna en lätt ~ kerget võitu saavutama; ~byte s6 sõjasaak; ~herre s2 võitja; ~hüva sl anat. veekest (lootel); ~ rik võidukas; ~rop s7 võiduhüüd; ~tåg s7 võidukäik; ~viss võidukindel; ~vilja sl võidu-tahe

seghet s3 1) sitkus; vintskus; 2) visadus;

3) venivus, püdelus seg||a vi purjetama, seilama, (laevaga, sõitma; ~ i kvav põhja minema; ~seglare

matros madrusena sõitma; — på grund madalikule sõitma; fartyget — r i morgon laev sõidab homme välja: — are 1) purjekas, purjelaev; 2) meremees;

— atipn s3 laevasõit, navigatsioon;

— ats s3 purjetamine; —ing s3 1) purjetamine; 2) purjesport

seglivad visa hingega, visa; en — fördom

visalt püsiv eelarvamus segna I [-nTj-] vi kokku vajuma v. varisema; — på knä põlvili vajuma segna II vi vintskeks muutuma segra vi võitma; — över ngn kellegi üle võitu saavutama; — nde võidukas;

— re võitja

segsliten 1) raske, keeruline; 2) visa, sitke; 3) pikaleveninud; en — fråga raskesti lahendatav küsimus; ett segslitet sammanträde pikaleveninud koosolek

seism|isk seismiline; — ograf s3 seismograaf; — olog s3 seismoloog sej vt. gråsej sejd vt. trolldom sejdel s2 (õlle)kann sejour [sešu:r] s3 peatus, viibimine sekant s3 mat. seekans sekatör s3 aiakäärid

sekel s7, s4 sajand, aastasada; —gammal,

— lång sajandi(te)vanune, -pikkune, põline; —skifte s6 sajandivahetus

sekjn s3 aj. tsekiin; kõnek. raha; jag har

ont om — er ma olen rahahädas sekpnd [-o-] s3 1) mer. (sõjalaeva) kapteni abi; 2) sport, sekundant; 3) (tantsu]partner sekret I s7 lüsiol. sekreet, nõre sekret II adj. salajane sekret lariat s7 sekretariaat; — erare sekretär

sekretess s3 salajasus, saladuskate; omge ngt med — midagi saladuses hoidma;

— plikt s3 vaikimiskohustus [arstil jne.)

sekret I ion s3 füsiol. sekretsioon, nõristus; — orisk sekretoorne, nõristus-sekretär si sekretär (laud) sekt s3 sekt, usulahk; — erjst s3 sektant sekt I ion s3 1) sektsioon, osakond; 2) tehn. (läbi)lõige; 3) med. lahkamine;

— or [-or] s3 sektor sekund s3 sekund

sekunda inv. teisejärguline; av — kvalitet madala kvaliteediga sekundera sekundeerima; toetama sekundvisare sekundiosuti sekundär sekundaarne se||a vi (hobust) rakkesse panema; — av rakkest lahti võtma; —bruten: hästen är — hobusel on nahk katki hõõrdunud; —dön s7 rakmed; —e s2

rakmed; ligga i — n pilti, rafcmes olema; —krok s2 sedelgas selekt|ion selektsioon; —jv selektiivne selen s4, s3 keem. seleen sellerj s4, s3 kok. seller selot s3 usufanaatik seltersvatten s7 selters semantik -en semantika semester s2 puhkus; ha — puhkusel olema; — firare puhkusel olija; —hem s7 puhkekodu; — lag s2 puhkuseseadus; — månad s2 puhkusekuu, — vikarie s5 puhkusel oleva tööta[d asendaja

semestra vi puhkusel olema; — vid

havet puhkust mere ääres veetma semi| final s3 sport, poolfinaal; — kolon

[-ku:-] s7 semikoolon seminar[ist s3 seminarist; — ium [-a:-]

seminar seminatipn kunstlik seemendus sen I [sen] vt. sedan sen II [se:n] adj. 1) hiline; vid en — timme hilisel tunnil; våren är — i år tänavu on hiline kevad; 2) aeglane, pikaldane; han är aldrig — att hjälpa ta on alati abivalmis; den som är rask med munnen är — med handen vs. suuga teeb suure linna, käega ei kärbsepesagi; — till vrede pika-meelne, kannatlik sena sl kõõlus, soon senap s3 sinep

senare 1. adj. komp. (vt. sen II, 1) hilisem; den — viimane, teine (kahest); — delen av juli juuli teine pool; under

— åren viimastel aastatel; 2. adv. komp. (vt. sedan) hiljem; för eller — varem või hiljem

senast adv. superi, (vt. sedan) 1) viimati; jag såg honom — i går ma nägin teda viimati eile; tack för — tänan meeldiva koosviibimise eest; 2) hiljemalt;

— om en vecka hiljemalt nädala pärast

senaste adj. superi, (vt. sen II) viimane; hiljutine; komma i — laget viimasel hetkel tulema; på — tid(en) viimasel ajal

senat senat; — or [-or] s3 senaator sen j drag s7 kramp

sen [färdig aeglane, pikaldane; —gångare s9 zool. laisik, laiskloom, -elajas;

— höst s2 hilissügis

senig sooniline; vintske (liha kohta)-,

sitke, vastupidav (inimese kohta) sen|| seniilne, raugalik; — itet seniilsus, raukus

senior 1) [-or] adj. vanem; 2) [~o r] s3

sport, seenior sen I komling [-o-] hilinejasensation

sidantal

sensation 1) aisting; 2) sensatsioon; ~ell sensatsiooniline; ~ s | lysten sensatsioonihimuline sensjb|e! sensiibel, tundlik; ~ilitet s3

sensiiblus, tundlikkus sensmoral [sari-, sens-] s3 (millestki

järelduv) moraal, õpetus sensommar s2 hilissuvi sensorisk psühh. sensoorne sensträckning s2 kõõlusevenitus sensual | jsm iilos. sensualism; ~ itet sensuaalsus

sensuell sensuaalne, meeleline; meelas sent [se:-] adv. hilja; komma tör ~ hilinema, liiga hilja tulema; ~ på kvällen hilja õhtul; till ~ på natten hilisööni sentens s3 sentents, mõttetera sentera [sar]-, sen-] vi hindama, heaks kiitma

sentimental sentimentaalne; ~ itet sentimentaalsus separat 1. adj. separaatne, eraldi olev; 2. adv. eraldi; ~fred s3 separaatrahu; ~ rstisk separatistlik; ~ utställning s2 personaalnäitus separera eraldama, separeerima september september, septembri- v.

mihklikuu seralj s3 serail

serb fse-] s3 serblane; — isk adj. serbia; ~iska 1) -n serbia keel; 2) sl serb-lanna serenad s3 serenaad sergeant [-ršant] s3 seersant serie [se:-] s5 seeria, sari; ~magasin s7 koomiks; ~ tillverkning s2 seeriatoot-mine serum s8 seerum

serv|a [sör-] sport, servima, pallima;

~ e s2 serv, palling server |a [sä-] serveerima; ~ing s3 1)

serveerimine; 2) söökla servett [sä-] s3 servjett, salvrätt, suu-rätik; ta ngn emot med varma ~er kedagi soojalt vastu võtma service [sö:(r)vis] s9 teenindus; teenindamine; hooldus; ~ station s3 auto-hooldejaam; ~yrke s6 teenindusega seotud elukutse serv|i [sä-] serviilne, orjalik; pugejalik servis [sä-] s3 serviis; ~ avgift s3 tee-

nindustasu; jootraha servit|rjs [sä-] s3 ettekandja; ~ör s3 kelner

ses sågs setts dep. kohtuma, teineteist nägema; vi ~ igen! me kohtume veel! sesam inv. neutr.: — öppna dig! seesam, avane!; hans namn var ett ~ ta nimel oli võluvõim session sessioon, istungjärk

seså inter j. (vaat) nii! sett sup. vt. se

sevärd vaatamisväärne; ~ Het vaatamisväärsus sex num. kuus

sexa I sl kerge pidulik õhtusöök sexa II sl 1) (number) kuus; 2) ped.

kuues klass sex I dubbel kuuekordne; ~ hundratalet

seitsmes sajand; ~hörnig kuusnurkne; ~ kant s3 kuusnurk; ~ siffrig kuuekohaline (arvu kohta)-, ~tio [kõnek. -ti] num. kuuskümmend; ~ton [-o-] kuusteist(kümmend); ~tonde kuueteistkümnes; ~ton-hundratalet seitsmeteistkümnes sajand sexual I brott [-o-] s7 seksuaalkuritegu;

~ drift s3 sugutung sexuell seksuaalne

sfinx [sviT]ks] s3 sfinks; ~ artad sfinksi-taoline

sfär [svä:r] s3 sfäär, kerapind; ~isk

sfääriline, kerakujuline, kerajas shopp|a [soppa] vi sisseoste tegema;

~ings| väska sl kandekott shorts [šo-] pl. põlvpüksid shunt s2 ei. šunt si I inter j. vaata!, (en)näe! si II adv.: ~ och så nii ja naa; keskmiselt, keskpäraselt; det har varit lite ~ och så med hälsan på sista tiden tervis on viimasel ajal viletsavõitu olnud; än ~ än så kord nii, kord naa sia vi ennustama, ette kuulutama; ~re

s9 ennustaja, prohvet sibjrisk adj. siberi sibylla sl sibüll

sicilian s3, ~are s9 sitsiillane; ~sk adj. sitsiilia

sicken kõnek.: ~ gammal räv! milline

kaval rebane! sicksack siksak

sid 1) pikk ja lotendav; 2) madal, soine sid |a sl 1) külg; pool; ~ vid ~ külg külje kõrval; på båda sidor mõlemal pool; stiga åt ~n kõrvale astuma; vid ~ n av ngt millegi kõrval; millegagi võrreldes; ställa sig på ngns ~ kellegi poolele asuma; med händerna i ~n käed puusas; på denna ~n av älven siinpool jõge; på norra ~n om älven jõe põhjakaldal; halta på båda sidor mõlemast jalast lonkama; från min ~ minu poolt; det har sina sidor sellel on oma miinused; <5 ena ~n, å andra ~n ühelt poolt, teiselt poolt; vi å vår ~ meie omalt poolt; 2) lehekülg; en bok på 300 sidor kolmesaja-leheküljeline raamat; ~ upp och ~ ner lehekülg lehekülje järel; ~anta| s7 lehekülgede arvsiden

siden s7 siid; ~bänd s7 siidpaei; ~ glänsande siiditaoline, siidina läikiv; ~svans s2 zool. siidisaba; ~tyg s7 siidriie

sid I fläsk s7 kok. searibi; ~led: i ~

külg ees, küljetsi, külgsuunas sido I blick s2 kõrvalpilk, pilk silmanurgast; utan ~ på ngt pilti, millelegi tähelepanu pööramata; ~byggnad s3 juurdeehitis, tiibhoone; ~gata sl kõrvaitänav; ~ gren s2 kõrvalharu; ~ linje s5 kõrvalliin; ett barn på ~n väljaspool abielu sündinud laps; ~ spår s7 kõrval- v. tagavaratee; ~vördnad utr. lugupidamatus sid I siffra sl lehekülje number; ~vagn s2 (mootorratta) külgkorv; ~vind s2 külgtuul; ~vördnad utr. vt. sidovördnad

sierska sl naisprohvet, -ennustaja siffer j granskare arvete kontrollija; ~mässig arvuline; ~system s7 mat. arvusüsteem; ~tips s7 (teatavat liiki) spordiloto

siffra sl 1) number; romerska siffror

rooma numbrid; 2) arv; summa sig [si:g, kõnek. sei] refl. pron. end, ennast; seniärdig av ~ loomult pikaldane; av ~ själv iseenesest; för ~ själv a) omaette; endamisi; b) iseendale; i och för ~ iseenesest; ha ögonen med ~ pilti, tähelepanelik olema; han har aldrig pengar på ~ tal pole kunagi raha kaasas; hon visste inte till ~ av glädje ta ei osanud suurest rõõmust midagi teha sigjil s7 pitsat; ~ lack s7 (sigillack) pit-

satilakk sigr.a [sirina] vi vt. välsigna signal [sir|n-] s3 signaal; ~ement s7 (isiku) kirjeldus; tunnusmärgid; ~era signaliseerima; -—- ist sõj. signalist signatur [sii]n-] s3 1) allkiri; 2) signatuur; 3) pseudonüüm, varjunimi; ~ melodj s3 signatuurmeloodia signatärmakt s3 pöl. lepingule allakirjutanud riik

signera [sir|n-, sinj-] alla kirjutama; signeerima; tavlan är ~d pildil on kunstniku allkiri signetring [sii]n-] s2 pitsat- v. pitseri-

sõrmus sik s2 zool. siig sikt I s2 sõel

sikt II s3 1) nähtavus; god ~ hea nähtavus; 2) maj. (veksli) esitamine; 3) tähtaeg; kestus; ett arbete på lång ~ pikaajaline töö; arbeta på lång ~ pikema ettearvestusega töötama sikta I vi sõeluma

sikta II vi 1) silmama, nägema; 2f"sih-tima; ~ på ngt millegi pihta sihtima; ~ till (på) ngt kuhugi sihtima sikte s6 1) sihik; ta ~ på ngt millegi pihta sihtima (ka pihl.)] 2) vaateväli; nägemisulatus; siht, eesmärk; få ngt i ~ midagi silmama; i ~ nähtaval; vi har storm i ~ meil on tormi oodata; med ~ på ngt midagi siimas pidades; förlora ngt ur ~ midagi silmist kaotama sii s2 kurn; filter; ~a vi 1) kurnama; filtreerima; ~ mygg och svälja kameler pilti, puude taga metsa mitte nägema; 2) immitsema, nõrguma; ~ duk s2 tehn. filterriie silhuett s3 siluett

silik|at s7, s4 silikaat; ~os [-os] -en

silikoos silke s6 siid

silkes| fjäril s2 zool. siidiliblikas; ~ len siidpehme, siidine; ~mask s2 siidiuss; ~ papper s7 siidpaber; ~ snöre s6 siidnöör; ge ngn ~ t kedagi (viisakalt) ära ajama v. töölt vallandama; ~ strumpa sl siidsukk; ~fråd s2 siidniit;

~vante s2: använda silkesvantar pilti. siid(i)kinnastega paitama sili s2 heeringas; inlagd ~ marineeritud heeringas; som packade ~ar nagu silgud tünnis; ~ fiske -t heeringapüük; ~sallat s3 kok. rosolje; ~stim s7 heeringaparv; ~ tunna sl heeringa-tünn

silning kurnamine; filtreerimine

silo s5 pl. ka -s 1) silohoidla; 2) e'tevaa-

tor; ~ foder silo siluett s3 vt. silhuett silur s3 geol. silur; ~isk adj. siluri silver s7 hõbe; han tog ~ i brottning sport, ta sai maadluses hõbemedali; ~ bröllop s7 hõbepulmad; ~ bägare hõbekarikas; ~fat s7 hõbevaagen; ~ gruva sl hõbedakaevandus; ~hal-tig hõbedat sisaldav; ~poppel s2 hõbepappel; ~räv s2 hõberebane; ~sak s3 hõbeese; ~stämpei s2 hõbedaproov; ~vit hõbedane; hõbevalge

sim I bassäng s3 ujumisbassein; ~ blåsa sl zool. ujupõis; ~ byxor pl. ujumispüksid; ~fot zool. ujujalg; sport, uju-mislest; ~fågel s2 veelind; ~hall s2 siseujuia; ~hopp s7 vettehüpe; ~hud s2 zool. ujulest, -nahk simili [si:-] inv. imitatsioon; ~ diamant

võltsteemant sim I kunnig [simm-] ujuda oskav;

~ lärare ujumisõpetaja, -treener simm [a vi sam summit ujuma; ~are, ~erska sl ujuja; ~ig 1) veniv, paks;simning

31

3

sista

~ soppa paks supp; 2) udune, hägune, hämune, segane; ~ blick udune pilk simning ujumine simpa sl zool. merihärg simpel 1) lihtne, tavaline; ~ soldat lihtsõdur; 2) labane; alatu; ~t adv. 1) lihtsalt; 2) labaselt; alatult simplifiera lihtsustama sim!skola sl ujumiskool; ~sätt s7 uju-misviis; ~tag s7 ujumisliigutus, tõmme; ~ tävling ujumisvõistlus simul|ant simulant; ~era simuleerima, teesklema

simultan adj. simultaanne, samaaegne; ~ schack s7 sport, malesimultaan; ~ tolk s2 sünkroontõlk sin I [sin] pron. oma; bli ~ egen (herre) ise oma peremeheks hakkama; de ~a tema pere v. omaksed; på ~ tid omal aial; på ~a ställen paiguti, kohati; hålla på sitt oma huvide eest väljas olema; gå var och en till sitt laiali minema, oma toimetuste juurde minema; vad i all ~ dar! taevas hoidku!, jumala pärast! sin II [-i:-] inv.: stå (vara) i ~ kinni olema (lehma kohta)-, ~a vi 1) kinni jääma; 2) ära kuivama; brunnen har ~t kaev on kuivaks jäänud sinekur sinekuur singel I s9 jäme kruus, kiviklibu singel II s2 sport, üksikmäng singla vi 1) keereldes langema, hõljuma; 2} viskama; ~ slant om ngt millegi peale kulli ja kirja viskama singul|ar [sir]gu-] s3, ~äris inv. Igv. ainsus, singular; ~ jär omapärane, ainulaadne sinka lvi: ~ ngn kellegi aega raiskama,

kedagi kinni pidama sinka II 1. sl 1) neet; 2) ehit. tapp; 2. vi

1) neetima; 2) tappima sinkadus s3 1) kõrvakiil; 2) kõnek. (õnnelik) juhus; det var bara en ~ att... see oli lihtsalt juhus, et... sinnad adj. p. meelestatud, häälestatud;

vanligt ~ sõbralikult meelestatud sinne s6 1) füsiol. meel; de fem ~na viis meelt; ha sina ~n i behåll täie mõistuse juures olema; från sina ~n arust ära; vid sina ~ns fulla bruk täie mõistuse juures; 2) loomus; meel, meelelaad; kalduvus; vaim; ett vaket ~ ärgas vaim; efter mitt ~ minu meele järgi; ~ för humor huumorimeel; ha ~ för språk keeltes andekas olema; ha ont i ~ t kurja kavatsema; i sitt stilla ~ endamisi; sorgsen till ~s kurb, mures; det gick

honom djupt till ~s see läks tal südamesse; falla (rinna) i ~t pähe v. meelde turgatama; ~ t rann på honom tal kargas süda täis; — bild s3 sümbol; ~bildlig sümboolne; ~lag s7 meelelaad, loomus sinnes I frid s3 meelerahu; ~ frånvaro -n hajameelsus; ~förnimmelse aisting; ~ förvirring meeltesegadus; ~ jämvikt s3 hingeline tasakaal; ~ närvaro -n külmaverelisus, meelerahu; ~ organ s7 meeleelund; ~ rubbad adj. p. vt. ~ sjuk; ~ rörelse meeleliigutusi ~ sjuk vaimuhaige; ~ sjukdom vaimuhaigus; ~slö nõrgamõistuslik; ~ stämning meeleolu; ~svag nõdrameelne; ~ tillstånd s7 hingeline seisukord; meeleolu; ~villa sl hallutsinatsioon, meelepete sinnevärlden välis- v. meeltega tajutav maailm

sinn I lig 1) meeleline, aistinguline; 2) meelas, ihar; ~rik teravmeelne, leidlik; ~ räkhet teravmeelsus, leidlikkus sinom I [sinnom]: i ~ tid omal ajal,

parajal ajal sinom II [sinnom]: tusen ~ tusen

tuhandeid, musttuhat sinsemellan omavahel sinus [sl:-] utr. 1) mat. siinus; 2) anat.

siinus, urge; ~kurva sl mat. sinusoid sipp hepik; upsakas sippa sl bot. 1) ülane; 2) karukell sippra vi immitsema, nirisema; tilkuma: ~ ut pilti, ilmsiks tulema, läbi imbuma sira vi ehtima, kaunistama sirap s3 siirup

sirat ilustus, kaunistus; ~ lig tseremoo-nitsev, eputav; üliviisakas, suursuguselt väärikas siren s3 sireen

sirlig [si:r-] kena, nägus; peen, klanitud siska sl zool. siisike

sist 1. adv. viimasel korral; viimati; viimasena; lõpuks; allra ~ kõige viimasena; kõige lõpuks; först och ~ algusest lõpuni; först som ~ otsekohe; millal tahes; komma ~ av alla kõige viimasena tulema; näst ~ eelviimane; ~ men inte minst viimane, kuid mitte tähtsusetu; till ~ viimaks, lõpuks; tack för ~ tänan meeldiva koosviibimise eest; 2. kon j.: ~ jag såg honom kui ma teda viimati nägin sist |a viim(a)ne; den ~ april aprilli viimane päev, 30. aprill; för ~ gången viimast korda; haris ~ vilja tema viimne tahe; lägga ~ handen vid ngt millelegi viimast lihvi andma; utandas sin ~ viimast hingetõmmet tegema;sistan

~ paret ut viimane paar välja (mång)] in i det ~ viimseni; surmani; till ~ man viimse meheni; på ~ tiden viimasel ajal; ~an inv.: leka ~ kulli mängima; ~ lidén eelmine, möödunud (nädala ja kuu kohta); ~ nämnda viimati mainitud; ~one [-o-]: på ~ viimasel ajal sisu [si:-] s9 visadus, püsivus sits s2 1) istmik; 2) iste; (tooli) põhi; 3)

asend, rüht (ratsanikul) sitt vt. sin I

sitta satt suttit 1) istuma; ~ iör en målare kunstnikule modelliks olema; ~ och prata lobisema; ~ stilla vaikselt istuma; ~ trångt a) ruumikitsikuses olema; b) tihedalt koos istuma; c) majanduslikes raskustes olema; sitt (ner)l istuge, palun!; var så god och sittl palun võtke istet!; iå ~ a) istekohta saama; b) istuma jääma (mitte tantsule palutud olema); ~ till häst hobuse seljas istuma; ~ till bords lauas istuma; 2) asuma, olema; ~ vid makten võimul olema; vi sitter inte i sjön pilti, meil pole häda midagi; nu sitter vi där vackert! nüüd oleme pigis!; ~ fängslad vangis istuma; tavlan sitter för högt pilt ripub liiga kõrgel; 3): ~ på kontor kontoris töötama; ~ i regeringen valitsuse liige olema; ~ (som) ordförande esimees v. juhataja olema; 4) sobima, istuma (riide kohta); klänningen sitter bra kleit istub hästi; 5) kinni olema, (paigal) püsima; nyckeln sitter i låset võti on lukus kinni; plåstret ville inte '`plaaster ei tahtnud püsida; 6) (rõhul, abisõnadega): ~ av hobuse seljast maha tulema; ~ bort (aega) raiskama; ~ efter pärast tunde jääma; ~ emellan pilti, vahele v. kannatajaks pooleks jääma; ~ fast kinni v. sisse jääma; ~ i: ovanan sitter i pilti halb harjumus püsib; ~ inne a) toas istuma; b) kõnek. kinni istuma; c): han sitter inne med stora kunskaper tal ön suured teadmised; ~ kvar istuma jääma; ~ ner istet võtma, maha istuma; ~ på: låt hatten ~ på! jätke kübar pähe!; locket vill inte ~ på kaas ei taha peal püsida; ~ till: han satt så till att... ta istus nii, et...; ~ illa till pilti, täbaras olukorras olema; ~ upp a) hobuse selga istuma; b) sirgelt istuma; ~ uppe üleval istuma; ~ åt ümber keha liibuma (riietuseseme kohta); det sitter hårt åt olukord on raske; — över a) vahele jätma; b) ületunde tegema

sittande 1) istuv; 2) ametisolev, võimulolev (valitsuse kohta) sitt |båd s7 iste vann; ~ben s7 istmiku-luu; ~ brunn s2 piloodiiste; süstaiste; ~ning poseerimisseanss; ~opp [-opp] s2 kõrvakiil; ~plats s3 istekoht; ~riktig mugav (istme kohta); ~ strejk s3 istumisstreik; ~vagn s2 1) (istmega) lapsevanker; 2) rdt. magamiskohtadeta vagun situation situatsioon, olukord, seisukord, seisund; vara ~en vuxen olukorra kõrgusel olema situerad adj. p.: väi ~ jõukas; illa ~

majanduslikult raskes olukorras sjabbig [šabb-] kõnek. kulunud, närune sjakal s3 šaakal sjal s2 säll; ~ett s3 pearätt sjapp I a vi kõnek. plehku panema; ~ en

inv.: ta till ~ vt. sjappa sjas kõnek. kõss!; kõtt!; ~a vi: ~ bort ära ajama

sjaskig 1) lohakas, räpane; närune; 2)

kõnek. alatu sjav|a vi jalgu lohistama; ~ig lohakas, räpane

sjok s7 tükk, kamakas; han tog ett ordentligt ~ av kakan ta võttis suure tüki kooki sju num. seitse; få ~ för tu mitmekordselt tasutud saama; ta ~ för tu liiga palju endale võtma; de ~ haven kõik maailma mered; ~a sl (number) seitse; ~armad seitsmeharuline sjubb s2 zool. pesukaru sjuda sjöd sjudit 1) keema; kihisema; pulbitsema; ~ av vrede vihast keema; ~ nde liv pulbitsev elu; 2) (seepi jms.) keetma

sju I dubbel seitsmekordne; ~ dundrande kõnek. vahva, töre; ~falt seitsmekordselt; ~ jäkla kõnek. kuradi, põrgu (kirumissõnadena) sjuk 1) haige; den ~e haige; bli ~ haigeks jääma, haigestuma; ligga ~ haigevoodis lamama; ~ av (i) mäss-1 ingen leetrites; 2) pilti.: saken är ~ asi on kahtlane; ett ~ t samvete halb südametunnistus; be för sin ~a mor oma huve kaitsma näiliselt teiste huvide eest väljas olles; vara ~ efter (på) ngt millegi järele lausa haige olema; ~a sl vt. ~dom; engelska ~n rahhiit; det är hela ~n selles kogu häda ongi; ~ anmäla vi: ~ ngn kellegi haigestumisest teatama; ~ anmälan inv. haigestumisteade; ~ avdelning ambulatoorium (vangla jms. juures); ~avdrag s7 palgast mahaarvamine haiguse tõttu; ~ besök s7 1) haige külastamine; 2) arsti visiit;sjukbädd

~ bädd s2 haigevoodi; ~ dom s2 haigus, tõbi sjukdoms|fall s7 haigusjuht; ~ orsak s3

haiguse põhjus sjuk j ersättning haigustoetus; ~ försäkring haiguskindlustus; ~ gymnast med. ravivõimlemise spetsialist; ~ gymnastik ravivõimlemine; ~hem s7 1) erahaigla; 2) sanatoorium; ~hus s7 haigla, haigemaja; ~ husvård s2 haiglaravi; ~ intyg s7 arstitõend; ~journal s2 haiguslugu; ~kassa sl maj. haigekassa; ~ ledig haigus-puhkusel; ~ ledighet haiguspuhkus; ~8»g haiglane; põdur; ~ling haige, patsient; ~ lista sl haigete nimekiri; ~ r»a vi haigestuma; ~ penning haigustoetus; ~pension invaliidsuspension; ~ permission haiguspuhkus; ~ rum s7 haigetuba; ~ säl s2 palat; ~ skriva haigete nimekirja kandma; ~ sig oma haigusest töö juurde teatama; ~ skriven haige; haigete nimekirjas; ~ sköterska meditsiiniõde, halastajaõde; ~ stuga sl maahaigla; ~ syster s2 vt. ~ sköterska; ~vård -en ravi; ~ vårdare sanitar (mees) sjukvårds I biträde s6 meditsiiniõe abi, põetaja; ~ kunnig meditsiinilist haridust omav

sjumilastövlar pl. seitsmepenikoorma-saapad

sjunde num. seitsmes; ~ de| s2 seitsmen-dik

sjunga sjöng sjungit laulma; ~ in på grammofon plaadile laulma; ~ på sista versen pilti, lõpule lähenema; ~ till pianoackompanjemang klaveri saatel laulma; ~ ut pilti, avameelselt väl ja ütlema sjunk |a sjönk sjunkit 1) langema, alanema; febern sjunker palavik langeb; 2) põhja minema v. vajuma; bålen började ~ laev hakkas vajuma; 3) laskuma; loojuma; solen sjunker päike loojub; hans mod sjönk tal kadus julgus; ~ i ngns aktning kellegi silmis oma väärtust kaotama; ~ i glömska unustuse hõlma vajuma; ~ ihop pilti. kokku varisema v. vajuma; ~ till ngns fötter kellegi jalge ette langema; vattnet har sjunkit undan vesi on taganenud; han är djupt sjunken ta on täiesti alla käinud; ~bomb s3 sõj. süvavee-pomm

sjujovare [-o-] 1) zool. unilane; 2) unimüts; ~ stjärnorna pl. astr. Plejaadid, Sõel

sjutfto r-tiu, kõnek. -ti] seitsekümmend; ~nde [-tio-] seitsmekümnes; ~åring seitsmekümneaastane inimene

sjutton [-ton] seitseteist(kümmend); aj som ~l issand!, jumala pärast|; dyrt som ~ kõnek. pagana kallis; för ~ / pagana pihta!; nej för ~l jumala pärast, ei!; ge ~ i att... mitte hoolima, et...; ~de seitsmeteistkümnes; ~ hundratalet kaheksateistkümnes sajand

sjå s7 kõnek. vaev; vaevarikas töö;

~are sadamatööline sjåp s7 loll(ike), tobu(ke); ~a vi: ~ sig alpima, eputama; edvistama; ~ig alp, peps; kohtlane;

saamatu själ s2 1) hing, vaim; det skar mig in i ~en see läks mulle südamesse;/ ~ och hjärta südamepõhjas; med liv och ~ kogu hingest; ~arnas sympati hingesugulus; vara ~en i ngt millegi hingeks olema; 2) inimene, hing; här finns inte en enda ~ kõnek. siin pole ühtki hinge själa |glad kõnek. südamest rõõmus; ~ herde s2 vt. ~sörjare; ~nöd s3 hingehäda; ~ ringning hingekell; ~ sörjare hingekarjane; ~ tåget: ligga i ~ suremas olema självfull hingestatud; vaimurikas; ~het

hingestatus; vaimurikkus själlös hingetu, tuim; elutu själs I egenskap s3 hinge- v. vaimuomadus; ~fin õilis, üllas; ~ frånvarande hajameelne; ~ frände s5 hingesugulane; ~förmögenhet vaimne võime: ~ gåvor pl. vaimuanded; ~kval s7 hingepiin; — lig adj. hingeline; vaimne; ~liv s7 hingeelu; ~sjuk lj vaimuhaige; 2) raskemeelne; ~sirid s3 hingeline võitlus; ~ styrka sl meelekindlus

själv pron. ise; av sig ~[t) iseenesest; bli sig ~ igen end koguma; jälle endiseks muutuma; för sig ~ a) endale; b) omaette, eraldi; tala för sig ~ endamisi rääkima; pilti, iseenese eest rääkima; ~ är bästa dring vs. ise on hea poiss; i sig ~ iseenesest, tegelikult; vara sig ~ nog iseseisev olema, teisi mitte vajama; hon heter A. i sig ~ ta neiupõlvenimi on A.; i ~a verket tegelikult; på sig ~ känner man andra teisi tuntakse enda kaudu; hon är blygsamheten ~ ta on tagasihoidlikkus ise; ~a[ste) kungen kunde inte ha det bättre kõnek. isegi kuninga elu ei ole parem själv I aktning enesest lugupidamine; ~ antändning isesüttimine; —bedrägeri enesepettus; ~ behärskning enesemääramisõigus; ~ betjäning ise-självbetjäningsbutik

teenindamine; ~ betjäningsbutik s3

iseteenindus- v. selvekauplus; ~ betraktelse enesevaatlus, introspektsioon; ~ bevareäsedrift -en enesealal-hoiu- v. enesesäilitamistung; ~bio-graf| s3 autobiograafia; ~ deklaration maj. tuludeklaratsioon; ~discipljn -en enesedistsipliin; ~ dö loomulikku surma surema

själv j fallen (ise]enesest- v. endastmõistetav; ~ förakt -et enesepõlgus; ~ förebråelse enesesüüdistus; ~för-hävelse eneseülistus; ~förr.ekelse enesesalgamine; ~ försvar -et enesekaitse; ~ försörjande ise ennast ülal-pidav; töötav; ~törtoende eneseusaldus; oförvållad enese tekitatud, enese süü läbi tekkinud; ~ gjord omatehtud; ~ god enesega rahulolev;

— hjälp -en omaabi; ~ hushåll s7: ha ~ ise oma majapidamise eest hoolt kandma; ~ hushållning naturaalmajandus; ~ härskare isevalitseja; ~hävdelse enese maksmapanemine; ~ iron| -n eneseiroonia; ~ isk isekas, egoistlik; omakasupüüdlik; ~ klar endastmõistetav; ~ kostnad s3, ~ kostnadspris s7, s3 maj. omahind;

— krif|k -en enesekriitika; ~ kritisk enesekriitiline; — kännedom -men enesetunnetus; ~ känsla sl enesetunne; ~kär iioon. endast sissevõetud, endasse armunud

själv I ljud s7 lgv. täishäälik; ~ lysande isehelendav; ~ lärd iseõppinud; ~mant [-a:-] omal soovil, vabatahtlikult; ~ medlidande s6 enesehaletsus_~' medvetande s6 iseteadvus; ~ mord s7 enesetapmine; begå ~ ennast tapma; ~ mål s7 sport, omavärav; ~ piågeri enesepiinamine; ~ portrait s7 autoportree; ~ reglerande tehn. isereguleeriv; ~ rådig isemeelne; ~ servering iseteenindus- v. selve-söökla; ~ skriven: han anses som ~ till platsen peetakse loomulikuks, et tema selle koha saab; ~sta't s3 tehn. automaatkäivitus; ~ studium s4 iseõppimine; ~ styrelse omavalitsus; ~ ständig iseseisev; ~ ständighet iseseisvus; ~ siändighetsförklarir.g iseseisvuse väljakuulutamine; ~ suggestion autosugestioon

självsvåld -et isekus, isemeelsus; ohjeldamatus; ~ ig isekas, isemeelne; ohjeldamatu

själv I säker enesekindel; ~ tagen adj. p. ebaseaduslikult omastatud; ~ tillit -en eneseusaldus; —tillräcklig enesega rahulolev; —tryck -et lüüs. raskusjõud; — tvätt s2 iseteeninduspesumaja;

~ uppoffrande ennastohverdav;

~ uppoffring eneseohverdus; ~ upptagen adj. p. ainult enesega tegelev, egotsentriline; ~vald: självvalt ämne

vabatahtlikult valitud aine; ~ verkande automaatne, isetöötav; ~ ägande: ~ bonde pärisperemees, maad omav talupoeg; ~ ändamål s7 eesmärk iseeneses; ~övervinnelse enesest võitusaamine sjätte num. kuues; ~de| kuuendik sjö s2 1) järv; gå i ~n end ara uputama, jõkke minema; ~n går upp järve jää laguneb; ~n ligger järv on jääga kaetud; 2) meri; gå till ~ss sadamast lahkuma, merele minema; meremeheks hakkama; till ~ss merel; på öppna ~n avamerel; till lands och ~ss maal ja merel; ute till ~ss avamerel; kasta pengarna i ~n raha tuulde loopima; kasta yxan i ~n pihl. püssi põõsasse viskama; 3) lainetus; hög ~ tugev lainetus; tåla ~n merd kannatama; ~ befäl s7 laeva juhtkond; ~ björn s2 zool. merikaru, kotik; pilti, merekaru; ~bod s2 paadikuur; ~borre [-o-] s2 zool. merisiilik; ~buss 1) vt. ~björn; 2) kiirpaat (reisijateveoks) sjöd impf. vt. sjuda

sjö I drabbning merelahing; ~ duglig merekõlblik; ~ farande: en ~ meresõitja; ~farare meresõitja; ~fart -en laevandus; laevaliiklus, navigatsioon; ~flygplan s7 vesilennuk; ~folk -et meremehed; ~ fågel s2 merelind; ~ försvar s7 sõj. merejõud; ~gräs -et mererohi; ~häst s2 zool. merihobu; ~ jungfru s5 folkl. merineitsi; ~krig s7 meresõda; ~ lag -en jur. mereõigus; ~ ledes adv. meritsi, merd kaudu; ~ lägenhet -en: med första ~ esimese laevaga; ~ makt s3 1) mereriik; 2) sõjalaevastik; ~ malm -en geol. järve-maak; ~ man meremees; madrus sjömans I blus s3 madrusepluus; ~hem

s7 meremeestekodu sjömanskap -et meresõiduoskus sjömans I kostym s3 madruseülikond; ~mössa s'l madrusemüts; ~visa sl meremeeste laul sjö I mil -en meremiil; ~ märke s6 mere-märk

sjöng impi. vt. sjunga sjönk impf. vt. sjunka

sjö I nöd -en merehäda; ~ odjur s7 merekoletis; — officer -en -are mereväeohvitser; ~ olycka sl mereõnnetus; ~ reglering järvede veetaseme reguleerimine; — räddning merepäästetee-

nistus; ~rätt -en jur. mereõigus; ~ rövare mereröövel; —röverj mere-sjösidan

rööv; ~ sidan: från ~ mere poolt; merepoolsest küljest; ~ sjuk mere-haige; ~ sjuka -n merehaigus; ~ skadad adj. p. mereveest kahjustatud (kauba kohta); ~skum s7 merevaht; ~slag s7 merelahing; ~stad sadamalinn; ~stat s3 mereriik; ~ stjärna sl zool. meritäht; ~ strid s3 merelahing; ~ stridskrafter pl. merevägi; ~ stövel s2 meremehesaabas; ~ stycke s6 meremaal; ~ säker merekindel (laeva kohia)\ ~sätta (laeva) vette laskma; ~term s3 mereoskussõna; ~tunga sl zool. merikeel; ~van merega harjunud, mereelus kogenud; ~ vatien s7 1) järvevesi; 2) merevesi; ~väg s2 meretee; ~ värdig vt. sjöduglig; ~ värnskår -en sõjalaevastiku abistamise ühing (Rootsis) ska kõnek. vt. skall

skabb s3 sügelised; ~ djur s7 sügelislest;

~ ig sügelev, kärnane skabrös nilbe, kahemõtteline, rõve skada 1. sl kahju; vigastus, kahjustus, viga; anställa ~ kahju tekitama; avhjälpa en ~ kahjustust kõrvaldama; av ~n blir man vis vigadest õpitakse; komma till ~ kahju kannatama; vilken ~! kui kahju!; ta ~ kahjustuma, viga saama; ta ~n igen kaotatut tasa tegema; det är någon ~ på maskinen masinal on midagi viga; 2. vi vigastama, kahju tekitama, kahjustama; rikkuma; det skulle inte ~ om... ei teeks paha, kui.. .; ~ sig i handen oma kätt vigastama skade|djur s7 kahjur(loom); ~ersättning kahjutasu, hüvitus; ~giad kahjurõõmus; ~glädje -n kahjurõõm; ~görelse kahjustamine, kahju(stus) skadeslös: hålla ngn ~ kellegi kahju

tasuma, kedagi hüvitama skade|stånd s7 kahjutasu; begära ~ kahjutasu nõudma; ~ ståndsanspråk s7 kahjutasunõue; ~ ståndsskyldig kahjustuses süüdiolev, kahjutasu võlgnev; ~ verkan utr. kahjustav toime

skad|lig kahjulik; ~ skjuta (jahilooma)

vigastama, haavama skaff|a vi 1) hankima, soetama, muretsema; ~ ngt åt ngn kellelegi midagi muretsema; ~ barn till världen lapsi ilmale tooma; ~ ngn bekymmer kellelegi muret v. tüli valmistama; ~ sig fiender enesele vaenlasi soetama; 2) tegemist tegema; jag har inte alls med den saken att ~ mul pole selle asjaga mingit pistmist; 3): ~ ur

världen ära hävitama; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ bort kõrvaldama; ~ fram han-

kima, kohale tooma; ~ undan kõrvale toimetama, eest ära koristama skaff J eri sahver; ~ning mer. toitlustamine; toit

ska[fjföttes adv.: ligga ~ lamama nii, et ühe jalad ja teise pea on kõrvuti, pead-j alad segamini lamama skaft s7 1) käepide; vars, pea (tööriistal jms.)-, sätta ~ på en yxa kirvele vart taha panema; 2) säär (sukat, saapal)-, 3) bot. vars; 4) pilti.: ha huvudet på ~ nupukas olema; sitta med ögonen på ~ jõllitama; med öronen på ~ kõrvad kikkis; 5) kõnek.: per ~ nina peale, inimese kohta skaka vi 1) raputama; vapustama, põrutama; kloppima; ~ hand med ngn kedagi kättpidi teretama; ~ på huvudet pead raputama; ~ sängkläderna voodiriideid kloppima; han ~ r på handen ta käsi väriseb; en ~nde upplevelse vapustav elamus; ~ ngt ur ärmen pilti, midagi varrukast puistama; 2) rappuma; vappuma; põruma; värisema; võbisema; ~ av köld külmast lõdisema; ~ av (sig) maha raputama; ~ om segama, segi raputama v. loksutama; ~ upp kudden patja üles v. kohevile kloppima; ~nde vapustav, põrutav skakel s2 ais; hoppa över skaklarna üle

aisa lööma skakis inv. kõnek.: känna sig ~ pabistama, hirmul olema skakning raputamine; rappumine; värin, võbin

skal s7 1) koor, koorik; kest; koda; dra sig inom sitt ~ oma kesta tõmbuma; pilti, endasse tõmbuma; 2) kõnek.: inte ett ~ mitte kübetki skaia I vi koorima

skala II sl 1) skaala; 2) mastaap; mõõtkava; i ~ 1:50 mastaabis 1:50; i stor ~ suures ulatuses, suurejooneliselt; 3) muus. heliredel skalbagge s2 mardikas, põrnikas, sitikas skald s3 skald; laulik, luuletaja; ~a vi luuletama; ~e| gåva -n luuleanne; ~e| konst -en luulekunst; ~e| stycke s6 luuletus, luuleteos; ~jnna poetess, luuletajanna skaldjur s7 koorikloom skalk I (leiva, juustu) kooruke, koorik skalk II s2 kelm; ha en ~ i ögat kelmikalt vaatama; ~aktig kelmikas; ~as dep. vi nalja tegema, naljatlema skalkonstruktipn s3 tehn. koorik skall I pres. vt. skola I skall II s7 1) haukumine; 2) sõim; 3) heli; köla; 4) van. klaperjaht; —a vi 1)skalle

kõlama; kajama; 2) sport, palli peaga lööma

skalle s2 1) kolju, kolp, pealuu; 2) kõnek. pea, nupp; det kan jag aldrig tå i ~n see ei mahu mulle kuidagi pähe; det är ~ på honom tal on nuppu; ge ngn en dansk — kedagi peaga lööma skallerorm s2 zool. latsutaja madu, lõgismadu

skallgång s2 ajujaht, klaperjaht; gå ~

efter ngn pilti, kedagi taga otsima skallig kiilaspäine; ~het kiilaspäisus skallra 1. sl kõristi; 2. vi klõbisema, plõgisema; plagisema; klirisema; kolisema

skallskada sl koljuvigastus skalm s2 1) ais; 2) haru, sang skalp s3 skalp; ~era skalpeerima skalv s7 maavärisemine; poeet, värin skam [skamm] s2 1) häbi; teotus; ~ till sägandes häbi öelda; bita huvudet av ~ men pihl. igasugust häbitunnet kaotama; fy ~! häbi, häbi!; vuih, häbi!; för ~s skull viisakuse pärast; nu går ~ men på torra land! see ületab juba igasugused piirid!; vet du inte ~? kas sul häbi ei ole!; ~ den som ... häbi sellele, kes..komma på ~ nurjuma, luhta minema; 2) vanakuri, -pagan; ha ~ till läromästare saatana õpipoisiks olema skam I fila vi 1) rikkuma; ~ t rykte rikutud reputatsioon; 2) (ära) hõõruma; ~flat häbelik; häbi täis; ~ fläck s2 häbiplekk; ~ känsla -n häbitunne; ~ lig häbistav, häbiväärne; ~ ligen, —- ligt häbiväärselt; alatult; ~lös häbitu, häbematu; ~ löshet häbitus, häbematus; ~påle -n häbipost; ~sen: vara ~ över ngt midagi häbenema; ~ senhet häbelikkus; ~vrå -n: ställa barnet i ~n last nurka panema

skandal s3 skandaal; ställa till ~ skandaali tegema; ~ artad [-a:r-] vt. skandalös; ~ hungrig skandaalihimuline; ~ös skandaalne skandinav s3 skandinaavlane; ~isk adj.

skandinaavia skank s2, sl reis, koib; rör på ~ar na!

kõnek. liiguta oma koibi! skans s2 sõj. kants, reduut; siste man på ~e/i pilti, viimne mees võitlusväljal skap|a vi 1) looma; tekitama; han är som ~d för den uppgiften ta on selleks tööks nagu loodud; ~ om ümber tegema; 2): ~ sig kõnek. eputama, alpima, vigurdama; ~ande 1. adj. p. 1) loov; 2): inte ett ~ grand mitte kübetki; 2. s6 loomine; ~are

looja; ~ar|förmåga -n loomevõime; ~ar| glädje -n loomisrõõm; ~else loomine; looming; — lig talutav; üsna hea; ~f pris vastuvõetav v. mõistlik hind; ~ lynne s6 loomus, natuur; ~nad s3 kuju, välimus skar impf. vt. skära II skara sl salk; rahvahulk; kari; en brokig ~ kirev jõuk skare s2 lumekoorik; ~n bär lumi kannab

skarp 1. adj. 1) terav, vahe; lõikav; äge; ~ blåst vinge tuul; en ~ intelligens terane mõistus; ~ patron sõj. lahin-gupadrun; ~ attack äge rünnak; 2) kõnek. töre; 2. s2: hugga i på ~en tõsiselt töö kallale asuma; säga till på ~ en teravalt ütlema skarp I blick -en terav pilk; läbinägelikkus; taibukus; ~ ladda vi sõj. lahingupadrunitega laadima; ~ rättare timukas; ~siil s2 kilu; ~sinne -t teravmeelsus; ~sinnig terava mõistusega, teravmeelne; ~ skjutning sõj. lahingupadrunitega laskmine; ~ skytt s2 täpsuslaskur; ~slipa vi teritama, ihuma; ~synt [-ü:-], ~ögd terava nägemisega skarsnö -n (jää)koorikuga kattunud lumi skarv I s2 zool. kormoran skarv II s2 1) jätk, liide; õmblus; jätku-v. liitekoht; 2) pikendus; ~a vi 1) ühendama, liitma; pikendama; ~ vid en kjol seelikut pikemaks tegema; 2) luiskama, juurde panema; nej nu ~r du allt! no nüüd sa küll luiskad!; ~muff tehn. jätkumuhv; ~ sladd el. pikend usjuhe skat |a harakas; ~bo s6 harakapesa skatt s3 1) aare, varandus; 2) maks; direkt ~ otsene maks; lägga ~ på ngt midagi maksustama; ~a vi 1) maksu maksma; han ~r för 18 000 ta maksab makse 18 000 krooni pealt; 2) maksustama; matti võtma; ~ en bikupa på honung tarust mett võtma; ~ ett fågelbo linnupesa rüüstama; 3) hindama; ~ högt kõrgelt hindama; jag kan ~ mig lycklig ma võin end õnnelikuks pidada; 4): ~ åt pilti. (millelegi) järeleandmisi tegema; (millegi) ohvriks langema; ~ åt förgängelsen kõige liha teed minema; ~ åt publiksmaken publiku maitsele järeleandmisi tegema skatte I avdrag s7 maksusoodustus; ~ belopp s7 maksusumma; ~beta-lare maksumaksja; ~ börda sl maksukoorem; ~ flykt s3 maksudest kõrvalehoidumine; ~fri maksuvaba; ~ fuskare maksudest kõrvalehoiduja;skattehöjning

tegelike tulude varjaja; ~ höjning maksukõrgendus; — inkomst [-o-] s3 maj. maksutulud; ~lag s2 maksuseadus; ~ lagstiftning maksuseadusand-lus; — pliktig maksukohus tuslik; maksualune; ~ politjk -en maksupoliitika; ~sats -en maksumäär; ~skolk -et vt. ~ flykt; ~ skruv: dia åt ~en pilti, makse suurendama; ~ sänkning maksukergendus; ~termjn s3 maksetähtaeg; ~ verk -et maksuamet skatt | grävare aarete- v. varanduseotsija; ~ gömma sl aardepeidik; ~ kammare 1) varakamber; 2) riigikassa; ~mas s2 maksukoguja; maksuinspektor; ~ mästare varahoidja; laekur; ~sedel s2 maksuteade; ~ skriva maksustama; ~ skyldig maksukohus-tuslik

skava v2 hõõruma; kaapima; kraapima; skon skaver på hälen king hõõrub kannast; ~ hål på ngt millelegi auku sisse kulutama v. hõõruma skavank [-rjk] s3, s4 1) viga, puudus; 2) häda, tõbi

skav I sår s7 (verele) hõõrdunud koht, marrastus

ske v4 juhtuma, sündima, toimuma; skall ~! just nii!; saab tehtud!; gud ~ lov! jumal tänatud!; då var olyckan redan ~ dd siis oli õnnetus juba juhtunud sked s2 lusikas; ta ~ en i vacker hand v. vackra handen järele andma, leppima, alistuma

skeda vi keem. eraldama, lahutama skede s6 ajavahemik; ajajärk; staadium sked I full lusikatäis; ~ skaft s7 lusika-vars

sked I vatten ~ vattnet keem. lämmastikhape

skedvis lusikatäiekaupa skeende s6 sündmuste käik v. kulg skela vi kõõrdi vaatama, kõõritama; ~ på vänster öga vasaku silmaga kõõrdi vaatama skelett [ske-] skelett, luukere; pihl.

kondikava skelögd kõõrsilmne skelört s3 bot. vereurmarohi sken I s7 1) valgus; sära, kuma; paiste; 2) näilikkus, (petlik) välimus; ~e/ bedrar välimus on petlik; han har ~et emot sig välised asjaolud on tema vastu; under ~ av

vänskap sõpruse sildi all; ~ och verklighet näilikkus ja tegelikkus sken II: talla i ~ lõhkuma v. pillutama v. perutama hakkama (hobuse kohta) sken III impf. vt. skina skena I vi lõhkuma, pillutama, perutama; en —nde häst lõhkuv hobune

skena II sl 1) rdt. rööbas; 2) med. lahas sken I anfall s7 sõj. petterünnak; ~bar

näilik, näiv skenben s7 sääreluu sken I bild s3 viirastus, pettepilt; ~död 1. s2 varjusurm; 2. adj. varjusurmas; ~ helig vagatsev, valevaga; ~ manöver s3 pettemanööver skenskarv rdt. rööbaste liitekoht skepnad s3 kuju, kogu skepp s7 1) laev, alus; bränna sina ~ enese järel sildu ära põletama; 2) ehit. (kiriku) lööv; 3) trük. laudik; ~a vi laevaga vedama; ~are kipper; ~ ar I krans s2 meremehehabe; rõngas-habe; ~ar| historia s3 meremehejutt skepps I brott s7 laevahukk; lida ~ laevahukku läbi tegema; ~ bruten merehädaline; ~ byggare laevaehitaja; ~ byggnad -en laevaehitus; ~båt s2 päästepaat; ~ dagbok mer. logiraamat, laevapäevik; ~ docka sl mer. dokk; ~ gosse s2 junga, laeva-poiss; ~ last s3 laevalaadung; ~ mask s2 zool. laevaoherdi; ~ redare reeder, laevaomanik; ~ skorpa sl laevakui-vik; ~ sättning arheol. laevkalme; ~ varv s7 laevatehas skep|sis [sk-J -en skepsis; ~ticjsm skeptitsism; ~tiker skeptik sket impf. vt. skita sketch [sk-] s3 sketš

skev 1) kõver; viltune, vildak(as), kiivas; 2) pilti, väär, ebaõige; en ~ dorr kiivas uks; ett ~ t begrepp om ngt väär arusaamine millestki; ~a vi 1) kiivas v. viltu olema; hjulet ~r ratas laperdab; ~ med ögonen kõõrdi vaatama; 2) viltu v. kaldu asetama; ~ en åra aeru lapiti vette panema; ~bent kõverjalgne; ~t adv. viltu, kaldu skick s7 1) seisukord; i gott ~ heas seisukorras; i oförändrat ~ muutumatus seisukorras; försätta ur stridbart ~ võitlus võimetuks tegema; 2) korrasolek; få ngt i ~ igen midagi jälle korda seadma; 3) komme, tava; 4) maneerid, käitumine; ha gott ~ hästi käituma

skicka vi 1) saatma, läkitama, lähetama; ~ polis på ngn kellelegi politseid kaela saatma; vill du ~ mig brödet? palun, kas sa ulataksid mulle leiba?; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av teele v. ära saatma; ~ bort ära v. minema saatma; ~ efter: ~ efter ngn kellegi järele saatma; ~ upp üles saatma; ~ ut välja saatma; 3): ~ sig a) käituma; b) kohanduma, kohanema; c) sobima; ~d sobiv, kohaneskickelse

skickelse 1) saatus; försynens ~ jumala tahtmine; 2) kogu, kuju; ~ diger saatuslik

skick I lig osav; vilunud, pädev; ~lighet

osavus jne. skida I sl 1) bot. kaun; 2) tupp skid j a II sl suusk; åka skidor suusatama; ~ backe s2 suusamägi; ~ bindning suusaside; ~ dräkt s3 suusaülikond; ~före s6 suusatee; ~ löpare suusataja; ~pjäxa sl suusasaabas; ~spår s7 suusajäljed; suusarada; ~stav s2 suusakepp; ~ terräng s3 suusamaas-tik; ~ tävling suusavõistlus; ~ åkare suusataja; ~ åkning suusatamine skiffer s2 kilt(kivi); ~olja sl kiviõli;

~tak s7 kilt(kivi)katus skift s7 vahetus; arbeta i ~ vahetustega töötama; ~a vi 1) jagama, jaotama;

2) vahetama; muutma; ~ hugg vastastikku hoope jagama; — ord med ngn kellegagi sõnavahetuses olema; 3) muutuma; vahelduma; (värvi kohta) küüti ema, veiklema, sillerdama; ~ande vahelduv; vaheldusrikas; ~arbete s6 vahetustega töö; ~e s6 1) (maa v. varanduse) jagamine; 2) põllutükk, väli; 3) muutus, vaheldus; i alla livets ~ n kõigis elu keerdkäiku-des; 4) ajajärk; et viktigt ~ i mitt liv lit. tähtis ajajärk mu elus; ~es| bruk s7 põll. mitmeväljasüsteem; ~es| rik vaheldusrikas; ~es| vis vaheldumisi; ~ning 1) muutus, muudatus; 2) varjund, nüanss; ~ nyckel s2 patentvõti

skikt s7 kiht, lade

skild 1) eraldatud; eri(nev); gå ~a vägar pilti, erinevaid teid minema; 2) lahutatud; hon är ~ ta on (mehest) lahutatud

skildr|a vi kirjeldama; ~ing kirjeldus skilj I a v2 1) eraldama; lahutama; ~ agnarna från vetet teri sõkaldest eraldama (ka pilti.)-, ~ ngn från ett ämbete kedagi ametist lahti laskma; ~ de stridande åt tülitsejaid lahutama; 2):

~ mellan (på) ngt midagi eristama, millegi vahel vahet tegema; ~ på gott och ont hea ja halva vahel vahet tegema, head ja kurja tundma;

3): ~ sig erinema; lahku minema; end lahutada laskma; här skiljer sig vägarna siin lähevad teed lahku; ~ sig från mängden rahvahulgas silma paistma; ~ sig väl från en uppgift ülesandega edukalt toime tulema; ~aktig erinev, lahkuminev; ~aktig-het erinevus, lahkuminek; ~ i åsikter lahkuminek vaadetes; ~as dep. vi

lahku minema; ~ som vänner sõpradena lahku minema; hustrun vill ~ naine tahab (abielu) lahutada; ~bar eraldatav, lahutatav skilje |dorn s2 jur. vahekohtu otsus; ~ domare vahekohtunik; ~ domsto! s2 vahekohus; ~mur s2 vahemüür; ~mynt s7 vahetus- v. peenraha; ~ nämnd s3 arbitraažikomisjon; ~ tecken s7 kirjavahemärk; ~väg s2 teelahe; vid ~ en teelahkmel; ~vägg s2 vahesein skillnad s3 erinevus, vahe; göra ~ mellan (på) ngt millegi vahel vahet tegema; till ~ från ngt millestki erinevalt

skillra v2 sillerdama, küütlema, veiklema

skilsmässa 1) abielulahutus; ta ut ~ abielulahutust algatama; 2) lahutus, lahkuminek; lahusolek skilsmässo| ansökan utr. (abielu)lahutus-avaldus; ~barn s7 lahutatud vanemate laps; ~ orsak s3 (abielu)lahutuse põhjus skütvakt s3 tunnimees skimmel s2 kimmel

skim|mer s7 kuma; helk, sära; sprida ett lö jets ~ över ngt midagi naeruvääristama; ~ra vi kumama; helkima, särama

skina sken skinit särama, hiilgama; solen skiner päike paistab; ~ igenom ngt millestki läbi paistma; ~ upp särama lööma; det skiner upp (ilm) läheb selgeks skingra vi laiali ajama, hajutama; ~ tankarna mõtteid kõrvale juhtima; ~ ngns tvivel kellegi kahtlusi hajutama; ~s dep. vi laiali minema, hajuma

skinka sl 1) sink; bräckt ~ praetud

sink; 2) tuhar skinn s7 1) nahk; karusnahk; kölden bet i ~ et külm kippus kallale; bara ~ och ben ainult luu ja nahk; vara rädd om sitt ~ oma naha pärast kartma; våt inpå bara ~et üdini märg; arga katter får rivet ~ vs. terav kirves leiab kivi; ha ~ på näsan pihl. oma tahtmisest mitte loobuma, järeleandmatu olema; hålla sig i ~et pilti, end vaos hoidma; Gyllene ~ et müt. kuldvillak; 2) (õhuke) koor, kile, nahk; ~a vi 1) pilti, koorima, nöörima; 2): ~ sig kooriku v. nahaga kattuma; ~bänd s7 nahkköide; ~fodrad nahk-voodriga; ~ jacka sl nahkkuub; ~kiädd nahaga kaetud; ~ knutte s2 nahkjope; ~ krage s2 karusnahkne krae; —rygg s2 (raamatu) nahkselg;skinntorr

~torr kuivetu, kõhn; ~ varor pl. nahakaubad; karusnahad skioptikon [skiop-, ši-] diaskoop; — blid

s3 valguspilt skipa vi: ~ lag och rätt kohut mõistma;

~ rättvisa õigust mõistma skir 1. s7 gaas(riie); 2. adj. 1) õrn, õhuline; 2) puhas, selge; ~a vi (rasva, võid) sulatama skiss [sk-] s3 skits, eskiis, visand; ~ artad visandlik; ~bok skitside vihik; ~era skitseerima, visandama skit s2 vulg. sitt; ~a sket skitit vulg. sittuma; det skiter jag i vulg. ma sülitan selle peale; ~ ig sitane skivja 1. sl 1) plaat; tahvel; ketas; 2) viil(ukas), käär: 3) kõnek. pidu, oleng; 4): klara ~n pilti, toime tulema, hakkama saama; 2. vi viiludeks lõikama; ~ling bot. lehikseen; ~ spelare plaadimängija; ~ stång sport, tõste-kang

skjort|a sl (meeste) särk; ~ bröst s7 särgi rinnaesine; manisk; ~ärm s2 särgikäis, -varrukas; i ~arna särgiväel; kavla upp ~arna käiseid üles käärima

skjul s7 kuur, katusealune; lit. kaitse, varjupaik; söka ~ undan regn vihma eest varju minema skjuta sköt skjutit 1) laskma, tulistama; ~ skarpt lahingupadrunitega laskma; ~ på ngn kellegi pihta tulistama; ~ sig end maha laskma; 2) liigutama, nihutama, lükkama, tõukama; ~ på ngt midagi edasi lükkama; 3) sport.: ~ bollen i mål palli väravasse lööma; 4): ~ knopp punga minema; ~ skott võsuma, võsusid ajama; ~ som svampar ur jorden pilti, kasvama nagu seened pärast vihma; ~ i höjden a) kiiresti kasvama; b) kiiresti tõusma (hindade kohta); 5) (rõhul, abisõnadega): ~ fram a) esile nihutama; b) välja v. esile ulatuma; ~ för ette lükkama; ~ ifrån eemale lükkama; ~

igen kinni lükkama; ~ ihjäl maha laskma; ~ ner a) alla lükkama; b) alla laskma v. tulistama; c) maha laskma; ~ på tagant lükkama v. tõukama; ~ till a) kinni lükkama; b) juurde maksma; ~ upp a) üles lükkama; b) lahti lükkama; c) välja v. üle ulatuma; d) edasi lükkama; ~ ut a) välja laskma; b): ~ ut bålen paati vette lükkama; c) välja v. esile ulatuma skjut j bana sl laskerada, -tiir; —bar lükatav; ~dörr s2 lükanduks; ~fält s? lasketväli; ~järn s7 püss; —järns-journalistik kõmuajakirjandus; ~läge s6 iaskeasend

skjuts [šüts] s2 1) küüt, sõit; vedu; få ~ kaasa sõitma, priiküüti saama; ge ngn ~ kedagi peale võtma; 2) kõnek. tõuge, müks; få ~ hundipassi saama; ~a vi 1) küütima, vedama; sõidutama; 2) tõukama, müksama; — håll s7 1) postijaam; 2) jaamavahe; ~häst s2 posthobune skjut I skicklighet laskmisosavus; ~ vapen s7 laskeriist, tulirelv; ~ övning laske-har jutus

sko 1. s5 king; saabas; ta på sig ~ma kingi jalga panema; 2. v4 1) rautama; 2): ~ sig på ngns bekostnad kellegi kulul rikastuma; ~ affär s3 jalatsi-kauplus; ~ borste [-o-] s2 saapahari skock [-o-] s2 kari; salk; parv; ~a vi: ~ sig karja v. salka v. parve kogunema skodd ppf. vt. sko 2. skodon pl. jalatsid, jalanõud skog s2 mets; ~ på rot kasvav mets; fälla ~ metsa langetama; gå åt ~en nurja v. untsu v. lörri minema; i ~ oeh mark vabas looduses; dra åt ~ en! mine metsa!, käi põrgu!; inte se ~en för bara trän puude taga metsa mitte nägema; ~ bevuxen metsaga kaetud, metsastunud; ~ fattig metsavaene; ~ ig metsane; ~ rik metsarikas skogs I arbetare metsatööline; ~ areal s3 metsaala; ~ avverkning metsaraie; ~ brand metsatulekahju; ~bruk s7 metsandus; ~bryn s7 metsaserv; ~bygd s3 metsanurk; ~ bälte s6 metsariba; ~ dunge s2 metsatukk, -salu; ~ forskning [-fo-] metsateadus; ~ fågel s2 metsalind; kõnek. metsis; ~hantering vt. ~bruk; ~huggare metsaraiuja; ~ högskola sl kõrgem metsanduskool; ~industrj s3 metsatööstus; ~mark metsamaa; ~mus metshiir; ~ plantering metsaistutus, metsastamine; ~ rå s6 folkl. metshaldjas, metsavaim; ~stig s2 metsarada; ~ stjärna sl bot. laanelill; ~ trakt s3 metsaala; ~viol s3 võsakannike; ~vård -en metsahooldus; ~väg s2 metsatee; ~äng s2 metsaniit skogvaktare metsavaht sko I horn s7 kingalusikas; ~ industri -n

jalatsitööstus skoj [-o-] s7 kõnek. 1) nali, vemp, vallatus; vara full av ~ vallatust täis olema; göra ngt för ~s skull midagi naljapärast tegema; på ~ naljapärast, -viluks; göra ~ av ngn kellegi arvel nalja tegema; driva ~ med ngn kellegagi nalja tegema; 2) pettus, kelmus, tüssamine; ~a vi 1) naljatama, nalja

tegema; — med ngn kellegi kulul nalja tegema; 2) petma, tüssama;

— are 1) naljahammas, vembumees; 2) petis, kelm; — ar| firma sl varifirma; pettusega tegelev firma; —frisk kelmikas, vallatu; — ig 1) naljakas; 2) lõbus, lustakas

skokräm s3 kingakreem, saapamääre

skola I skulle skolat, pies. skall, kõnek. ska 1) abiverb tuleviku ja tingiva kõneviisi moodustamiseks: han ska resa nästa vecka ta sõidab tuleval nädalal; jag skulle hjälpa dig om jag kunde ma aitaksin sind, kui saaksin; 2) modaalverb, mis väljendab a) kavatsust, lubadust: jag ska sluta röka ma jätan suitsetamise maha; jag ska med bussen ma lähen bussiga; jag ska iväg nu ma hakkan nüüd minema; b) käsku, kohustust; ähvardust: gör vad du skall tee, mis su kohus on; när skall jag vara tillbaka? millal ma tagasi pean olema?; c) võimalikkust, oletust: dec ska vara en bra liim see on arvatavasti hea film; han ska vara sjuk ta olevat haige; d) viisakat küsimust, ettepanekut: ska det vara mera te? ehk soovite veel teed?; e) retoorilist küsimust: vad ska det tjäna till? mis sellest kasu on?; var ska det sluta? millega see küll lõpeb?; f) kõneleja suhtumist: att du jämt ska vara så envis! et sa alati nii kangekaelne oled!; du skulle bara våga! eks katsu ainult!

skot I a II 1. si 1) kool; gå i ~n koolis käima; sluta ~n kooli lõpetama; när

— n slutar kui tunnid on läbi; ha god

— head haridust omama; 2) koolkond; 2. vi koolitama; — ad haritud, koolitatud; en — röst koolitatud hääl; — arbete s6 koolitöö; — avgift s3 kooliraha;

— avslutning kooli lõpuaktus; —barn s7 koolilaps; — bespjsning õpilaste toitlustamine; —betyg s7 koolitunnistus; — bildning kooliharidus; —bänk s2 koolipink; sitta på ~en pihl. koolis käima; —exempel hea v. elav näide; —fartyg s7 õppelaev; —ferier pl. koolivaheaeg; —flicka sl koolitüdruk; — flygning av. õppelend;

— flygplan s7 õppelennuk; —frukost s2 koolieine; —fröken s2 koolipreili;

— gång s2 kooliskäimine; — hus s7 koolimaja

skolk [-o-] s7 popitegemine; tööl uus;

— a vi poppi tegema; põhjuseta puuduma; — hån sin plikt oma kohustest kõrvale hoiduma

skol| kamrat s3 koolikaaslane, kaasõpilane, koolivend; — kunskaper pl. koolitarkus; — kök s7 1) majapidamine

(õppeaine)-, 2) koohkoök; — kökslära-rjnna majapidamisõpetaja skolla [-o-] sl (õhuke) plaat skol I ljus s7 priimus, väga hea õpilane;

— lov [-o: v] s7 vt. skol I ferier; —lärare kooliõpetaja; — lärarjnna õpetajanna; — mogen kooliküps; — mognadsprov s7 kooliküpsuskatse; —måltid s3 koolieine; fria — er tasuta eined koolis; —ning koolitamine; kasvatamine; — plikt s3 koolikohustus;

— pojke s2 koolipoiss; — ridning sport. koolisõit; —säl s2 klassiruum; —sjuk kõnek. poppitegev; —sköterska kooli meditsiiniõde; —tid s3 1) kooliaeg, -põlv; 2) koolipäev; —tvång s7 koolikohustus; — underbyggnad s3 kooliharidus; — undervisning kooliõpetus;

— ungdom s2 koolinoored; —vägran koolikohustuse mittetäitmine; —väska sl koolikott; —ålder -n kooliiga;

— år kooliaasta; —ämne s6 õppeaine skomak|are kingsepp; —eri kingsepatöökoda

skona vi säästma, hoidma, halastama;

— ngns liv kellelegi armu andma; — sin hälsa oma tervist hoidma; — sig end säästma

skon |are s9, — er† [-nert] s3 mer. kuunar

skoning 1) palistus; ääns; 2) kaitserõngas

(kepiotsal jms.) skon|ingslös halastamatu; —sam leebe,

salliv, heatahtlik skonummer s7 kinganumber skopa sl 1) kopsik; 2) kühvel; hauskar;

kopp; en — ovett sõimuvaling sko|putsare saapapuhastaja; —reparation jalatsiparandus; —rem s2 kinga-rihm

skorpa [-o-] sl 1) koorik; korp; kärn; 2) kuivik

skorpion [-orpiu:n] s3 skorpion skorr|a [-o-] 1) r-i põristama; 2) ragi-sema, porisema, kõrva riivama;

— ande ragisev, põrisev; —ning ragin, põrin

skorsten [-o-] s2 korsten

skorstens|fejare korstnapühkija; —pipa

sl korstnalõõr skorv I [-o-] s2 kõnek. vana küna, laeva-logu

skorv II [-o-] -en kärn; — ig kärnane sko I skav s7: hon fick — king hõõrus tal jala katki; —smörja sl vt. skokräm; — snöre s6 kingapael; —sula sl kingatald; —svärta sl vt. skokräm skoter s2 motoroller

skotsk [-o-] adj. šoti; — a 1) -n šoti keel; 2) sl šotlannaskott

skott [-o-] s7 1) lask, pauk; lossa (avfyra) ett ~ tulistama; 2) sport, pealelöök; ~et gick i mål pealelöök läks väravasse; 3) bot. võsu, võrse; träden har börjat skjuta ~ puud on hakanud võrseid ajama; 4) mer. vahesein, šott skotta [-o-] vi kühveldama; ~ snö lund rookima; ~ igen kinni ajama; — ner i jorden maasse kaevama skottavla (skott-tavla) sl märklaud skottdag s2 lisapäev [29. veebruar) skotte [-o-] s2 1) šotlane; 2) šoti terjer skott I fri 1) vt. skottsäker 2); 2): gå ~ pihl. vigastamatult v. terve nahaga pääsema; ~ glugg s2 laskeava; komma i ~en pilti, rünnaku alla sattuma; ~hål s7 kuuliauk; ~håll s7 laske-kaugus; inom ~ laskeulatuses; -~karra sl (ühe rattaga) käru; — linje s3 lennujoon; ~ lossning tulistamine, laskmine; ~ pengar pl. tasu kahjuliku metslooma tapmise eest; ~rädd (püssi)pauku kartev; ~salva sl kogupauk; ~ skadad haavatud; vigastatud; ~ spole s2 süstik; ~sår s7 laskehaav; ~ säker 1) täpne, tabav; 2) kuulikindel; 3) (püssi)pauku mitte kartev; ~vidd -en laskeulatus; ~ växling tulevahetus; ~år s7 liigaasta, lisa-päe va-aasta skov|el r-o-] s2 i) kühvel; 2) tehn. laba; ~ el I hjul s7 vesiratas; ~ la vi kühveldama

skrabbig kõnek. vana ja haiglane; põdur; kidur

skraj kõnek.: vara ~ för ngt midagi kartma

skrak s7, ~e s2 zool. koskel skral 1) vilets, väeti; nõrk; 2) mer. vinden õr ~ tuul on nõrk; ~tig vt. skral 1)

skram|la 1 .sl käristi, lõgisti; kurin; 2. vi 1) kolistama, klõbistama; täristama; kõlistama; 2) kõnek. raha kokku panema; ~me| s7 kolin, klõbin; tärin; kõlin

skranglig 1) pikk ja kiitsakas; 2) nigel, logisev

skrank s7 barjäär, või; ~a sl tõke, piir; ~or pihl. piirid; hålla sig inom ~na end taltsutama v. vaos hoidma; sociala — sotsiaalsed barjäärid skrap s7 1) kaabe, kraabe; 2) kriimustus; 3) vt. ~ning; ~a 1. sl 1) kaabits; 2) kriimustus; 3) laitus, noomitus, peapesu; få en ~ peapesu saama; 2. vi kaapima; kraapima, kriipima, kriimus-tama; ~ ihop pengar pihl. raha kokku kraapima; ~ning [-a:-] kaapimine jne. skratt s7 naer; brista i ~ naerma puhkema v. pahvatama; vara full i (av) ~

naerust pakitsema; ett gott ~ förlänger livet naer on tervis; hålla sig för ~ naeru tagasi hoidma; ~a vi naerma; ~ åt ngt millegi üle naerma; det år väl ingenting att ~ åt siin pole midagi naerda; ~ ngn upp i ansiktet kellelegi näkku naerma; ~r bäst som ~ r sist kes viimasena naerab, naerab kõige paremini; ~ bort ngt midagi kergelt võtma; ~ till naerma turtsa-tama; ~ ut end tühjaks naerma; ~ ut ngn kedagi välja naerma; ~are naerja; få ~arna på sin s`da oma vastast naerualuseks tegema; ~grop s2 naerulohk; ~mås s2 naerukaiakas: ~ paroxysm naeruhoog; ~ retande naljakas; naeruväärne; ~salva sl naerupahvak; ~ spegel s2 kõverpee-gel

skred I impf. vt. skrida skred II s7 lihe skrek impf. vt. skrika skrev I impf. vt. skriva skrev II s7 reitevahe skreva I sl 1) kaljulõhe, -pragu; 2) mäekuru, lõhestik skreva II vi: ~ med benen jalgu hargi-

tama v. harki aiama skri s6, s7 karjumine, kisa; ~a vi karjuma. kisama, kisendama; ~ande karjuv, kisendav; ~ orättvisa karjuv ülekohus

skribent autor, kirjutaja; kirjamees skrid |a skred skridit 1) astuma, sammuma; 2) edasi liikuma, edenema; tiden skrider aeg läheb edasi; 3) libisema, liuglema; 4): ~till verket töö kallale asuma skridsko [skrissku] s5 uisk; åka ~r uisutama; ~bana sl liuväli; ~ prinsessa naisiluuisutaia; ~ åkare uisu-taia; ~ åkning uisutamine skrift I s3 1) kiri; den heliga ~ en pühakiri; 2) teos; valda ~er valitud teosed

skrift II s3 piht; pihtimine; ~a vi pihile võtma; ~ sig pihtima: patte üles tunnistama; ~er| mål s7 piht, pattude ülestunnistamine skrift| expert grafoloog; ~liq kirjalik; ~ framställning kirjalik esitus; ~ liqen, — ligt kirjalikult, kirja teel; ~lärd pühakirjatundia; ~prov s7 käekiriaproov; ~språk s7 kirjakeel; ~ställare kirjanik; ~ växling pöl. nootide vahetamine skrik s7 karje, karjumine, kisa; sista —et viimane moekarje; ~a 1. sl zool. pasknäär; mager som en ~ peenike nagu piitsavars; 2. skrek skrikit karjuma, kisendama; snön skriker lumi

21*skrikhals

rudiseb v. krigiseb; dörren skriker uks kriuksub; ~ på hjälp appi hüüdma v. karjuma; ~ åt ngn kellelegi hüüdma v. karjuma; ~ i himlens hö]d taeva poole kisendama; ~ sig hes häält ära karjuma; ~ till karjatama; ~hais s2 kisakõri; ~ ig 1) lärmakas; 2) karjuv, kile, kriiskav skrin s7 laegas; karp; kast skrinda sl 1) redelvanker; 2) vankriredel skrinlägga kalevi alla panema skrinna vi uisutama

skritt s3: köra i ~ sammu sõitma; ~a vi

sammu sõitma skriva skrev skrivit 1) kirjutama; han skriver på en roman ta kirjutab romaani; han lät ~ gården på sin son ta laskis talu oma poja nimele kirjutada; det är skrivet... kirjutatud on...; det lår ~s på hans sjukdom see tuleb kanda ta haiguse arvele; han är skriven i Stockholm ta ön Stokholmi sisse kirjutatud; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av a) maha v. ära kirjutama; b) maha kandma, arvelt maha võtma; c) jur.: ~ av en process kohtuprotsessi lõpetama; ~ ihop a) kokku kirjutama; b) valmis vorpima; ~ in a) sisse kirjutama; b) sissekannet tegema; ~ in sig a) end sisse kirjutama; b) liikmeks astuma; ~ ner (ned) kirja panema, üles kirjutama; ~ om ümber kirjutama; ~ på a) alla kirjutama; oma nime kirja panema; b) edasi kirjutama, kirjutamist jätkama; ~ under alla kirjutama; ~ upp üles kirjutama v. märkima; ~ ut välja kirjutama; ~ ut hela namnet nime täielikult välja kirjutama skriv I arbete s6 kirjatöö; ~are kirjutaja; ~ biträde s6 kontoriametnik; sekretär; ~ block s7 kirjaplokk; ~bok (kooli]vihik; ~ bord kirjutuslaud; ~byra s3 masinakirjabüroo; ~don pl. kirjutustarbed; ~else kiri; dokument; ~er| kirjutamine; kritseldamine; ~fel s7 kirjaviga; ~ göromål s7 kirjatöö; ~klåda sl grafomaania; ~ konst [-o-] s3 kirjutamiskunst; ~kramp s3 med. kirjutuskramp; ~ kunnighet kirjutamisoskus; ~mas-kjn s3 kirjutusmasin; skriva på ~ kirjutusmasinaga kirjutama; ~ maskinsflicka sl masinakirjutaja; ~ning lj kirjutamine; 2) kirjalik töö; 3) ped. kirjalik eksam; rätta ~ar kirjalikke töid parandama; ~ papper s7 kirjutuspaber; ~ pulpet s3 kirjutuspult; ~stil en 1) kirjalik töö; 2) tõlkeharjutus; 3) trük. kursiivkiri; — ställ s7 kirjutus-lauagarnituur; ~ tecken s7 kirjamärk

skrock [-o-] s7 ebausk skrocka [-o-] vi 1) kaagutama; 2) loksuma; 3) naerda kokutama skrockfull [-o-] ebausklik skrodera kiitlema, kelkima, hooplema skrof|ler [-o-] pl. med. skrofuloos, näär-

metiisikus; ~ulös skrofuloosne skrot s7 1) koli, rämps; 2) vanametall, -raud; av samma ~ och korn pilti. samast puust v. mastist skrota I vi mer.: vinden ~r (sig) tuul

pöördub vähehaaval skrot |a II vi vanarauaks muutma; gå och ~ kõnek. ringi lonkima; ~ handlare vanaraua- v. vanakraamikaupmees; ~ upplag s7 vanarauaIadu skrov [-o:v] s7 1) kere; 2] (looma v linnu) skelett; 3) kõnek. kõht, vats; få lite mat i ~ et natuke kõhutäidet saama

skrovlig [-o-] 1) kare, ebatasane; 2] kähe, kähisev; han lät lite ~ ta hääl oli pisut kähe skrov I mål [-o:v-] s7 tugev kõhutäis;

~ mätt kõrini täis skrubb s2 ubrik, kamorka, kolikamber skrubba sl lestakala

skrud s2 rõivas, rüü; ~ a vi riietama, ehtima

skrump|en kortsus, krimpsus; kokkukuivanud; ~na vi kortsu v. krimpsu tõmbuma; kokku kuivama skrup|elfri südametunnistuseta, hoolimatu; ~ler pl. südametunnistuse piinad; ~ulös piinlikult täpne, skrupuloosne skrutit sup. vt. skryta skruv s2 kruvi; dra åt en ~ kruvi pingutama; lossa på en ~ kruvi järele laskma; det gick på ~ a: asi läks õige vaevaliselt; det tog ~ pihl. sellest oli abi; ~a vi 1) kruvima; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av lahti v. ära kruvima; ~ fast kinni kruvima; ~ ner a] alla kruvima; b] vähemaks v. vaiksemaks keerama; ~ till kinni kruvima; ~ upp üles kruvima; ~boil [-o-] sport, vintpall; ~bult s2 polt; ~ gänga sl tehn. kruvikeere; ~ linje s3 kruvijoon; ~ mejsel s2 kruvikeeraja; ~ mutter s2 mutter; ~ nyckel s2 mutrivõti; ~ stycke s6, ~städ s7 tehn. kruustangid; ~tving s2 tehn. kruviriisk, pitskruvi skrymma s2 palju ruumi võtma; ~ nde

palju ruumi nõudev, kogukas skrymsl|a sl, ~e s6 nurk, sopp skrymt s7 vt. ~erj; ~a vi silmakirjatsema, teesklema; ~are silmakirjatee-ner; —erj silmakirjatsemine, teesklemineskrynkelfri

skuir

skrynk|elfri kortsumatu; ~la 1. sl korts, voit; 2. vi kortsutama, kägardama; ~ ihop kägrutama, kakerdama; ~ sig kortsuma, käkruma; ~ lig kortsunud, kortsuline, kurruline (naha kohta)

skryt s7 kelkimine, hooplemine, suurustamine; ~a skröt skrutit kelkima, hooplema, suurustama; ~sam suureline, hooplev, kelkiv skrå I s6 1) aj. tsunft; 2) pilti, kildkond;

~anda -n tsunftivaim skrå II s6 närimistubakas skrål s7 kisa, lõugamine; ~a vi kisama,

lõugama; ~ ig kisav, lõugav skråma 1. sl kriimustus; 2. v. kriimus-tama

skrå I ordning tsunftikord

skråpuk s2 1) hernehirmutis; 2) kole

mask; lõust skrå I tvång s7 aj. tsunftisundus skräck s3 hirm; sätta ~ i ngn kedagi hirmutama, kellelegi hirmu peale ajama; ~bild s3 hirmunägemus; ~ figur s3 hirmutis; ~ injagande hirmuäratav; ~ regemente s3 hirmuvalitsus; ~ slagen hirmust rabatud; ~välde -t hirmuvalitsus ~ödla sl dinosaurus skräda v2 1) sõeluma; inte ~ orden

sõnu mitte valima; 2) tahuma skräddar|e rätsep; ~ gesäll s3 rätsepa-sell; ~ räkning rätsepaarve; ~sydd rätsepa õmmeldud skrädderi 1) rätsepaamet; 2) rätsepatöö-koda

skräll s2 prantsatus; raksatus; prahvatus; kolin; mürts; pilti, katastroof, krahh; ~a v2 prantsatama jne.\ ~ande rak-suv; mürtsuv; ~ högtalare plärisev valjuhääldaja skrälle s6 1) loks, logu; ett ~ till bil vana autoloks; 2) vana ja põdur inimene

skrällig vt. skrällande skräm | ma v2 hirmutama, ehmatama, kohutama; låta ~ sig kohkuma; ~ ngn från vettet kedagi pööraselt ehmatama; ~sel s9 ehmatus, kohkumine; ~ skott s7 hoiatuslask; pilti. tühi ähvardus skrän s7 kisa, kära; ~a vi kisama, käratsema; ~fock [-o-] s2 kisakõri; ~ ig lärmakas skränka v3 tehn. räsama, saehambaid murdma

skräp s7 rämps, praht, risu, pahn; prata ~ pihl. lollusi rääkima, jama v. möga suust välja ajama; det år ~ med fisket hår siin on kalapüügiga kehvad lood; — till kari vilets me-

hike; ~a vi korratult vedelema; ~ ner risustama, prahti maha ajama; ~hög s2 prahihunnik; ~ig prahine; räpane; ~ kammare kolikamber skräppa sl bot. oblikas skrävjel s7 kelkimine, hooplemine; ~la vi kelkima, hooplema; ~lare kelkija, hoopleja, kiidukukk skröplig 1) nõrk, vilets, väeti; 2) lagunenud, igerik, ribe skröt impt. vt. skryta

skubba vi 1) hõõruma, nühkima; 2)

kõnek. ära jooksma, jalga laskma skudda vi raputama; ~ stoftet av sina fötter tolmu oma jalgadelt maha raputama (ka pihl.) skuffa vi tõukama, lükkama; han blev ~d kõnek. ta lasti töölt lahti; ~s dep, vt tõuklema skugg|a I. sl vari; skuggor och dagrar valgus ja varjud; ställa i ~n pilti. varju jätma; han var en ~ av sitt forna jag temast oli ainult vari järele jäänud; skuggornas land varjude riik, manala; 2. vi 1) varjama; varjutama; 2) varjustaina; 3) jälitama, kannul käima; ~bild s3 1) varipilt, siluett; 2) viirastus, varikuju; ~ig varjuline, varjurikas; — Iile varjutaoline; '^liv s7 varielu; ~ning 1) varjutamine; 2) jälitamine; ~sida sl varjukülg, ~spel s7 1) varjude mäng; 2) varjuteater

skuld s3 1) võlg; vara i ~ hos (till) ngn kellelegi võlgu olema; komma i ~ võlgadesse sattuma; sitta i ~ över öronen kõrvuni võlgades olema; 2) süü; vems är ~en?, vem bär ~en? kes on süüdi?; kasta ~en på en annan süüd teise kaela veeretama; vara ~ till en olycka õnnetuses süüdi olema; ~ belastad 1) võlgadega koormatud; 2) süüga koormatud; —börda sl 1) võlakoorem; 2) süükoorem; ~e|brev s7 vt. skuldsedel skulderblad s7 abaluu skuld| fri 1) võlgadeta; 2) süütu; ~ förbindelse võlakohustus; ~ känsla sl süütunne; ~ medveten oma süüst teadlik, süüdlaslik skuldra sl õlg; bred över skuldrorna laiaõlgne

skuld I satt võlgadega koormatud, võlgades; ~sedel s2 võlakiri; ~sätta võlgadega koormama; ~ sig end

võlgadesse mässima skull: för vädrets ~ ilma pärast v. tõttu; för din ~ sinu pärast; för en gångs ~ selleks korraks, sedakorda; för skojs ~ naljapärast, -viluks, nai-skulle

jaks; för säkerhets ~ kindluse mõttes skulle I impf. vt. skola I

skulle II s2 lakk, pööning skulor pl. solgivesi, solk skulpt|era skulpteerima; — ris nais-skulptor; ~ur skulptuur; raidkunst; raidkuju; ~ör skulptor, kujur, kujuraiuja

skum I hämar; udune, hägune, segane;

kõnek. kahtlane, kahtlustäratav skum II s7 vaht, kober; ~ gummi s6 vahtkummi; -~ma vi 1) vahutama, kobrutama; kihisema; ~ av vrede vihast keema v. vahutama; 2) vahtu riisuma; ~ (grädden av) mjölken piima koorima; ~ en tidning pilti. ajalehte põgusalt läbi vaatama; ~ mig vahune, kobrune; ~ mjölk s3 lõss, kooritud piim skump|a vi 1) kohmakalt v. hüplevalt jooksma; 2) rappudes v. loksudes sõitma; ~ig konarlik, auklik (tee kohta) skumplast s3 vahtplast skumrask s7 1) videvik, hämarik; 2) pilti, kahtlased v. segased asjaolud; — affär s3 kahtlane äri; ~ figur s3 kahtlane isik skum I släckare vahtkustuti skumögd 1) nõrga nägemisega; 2) pilti.

tuhmipilguline; sõge skunk s2 zool. skunks, vinukloom skur s2 vihmahoog, -valing; en ~ av

ovett sõimurahe skur |a vi pesema, küürima; puhastama; ~ borste s2 küürimishari; ~golv s7 värvimata laudpõrand; ~ gumma sl koristaja; ~ hink s2 põrandapesuämber skurit sup. vt. skära I skurk s2 petis, kelm; lurjus, kaabakas, suli; ~aktig petturlik, kaabaklik, alatu; ~ streck s7 pettus, kelmus skuta sl kutter, väike (purje)laev skutt s7 1) (pikk) hüpe; 2) kõnek. tantsupidu, simman, pitspall; gå på ~ peole minema; ~a vi hüppama; hüplema, karglema skvadron s3 sõj. eskadron skvala vi (ojana) voolama skvaller s7 klatš, keelepeks, tühjad jutud; pealekaebamine; ~ bytta sl kõnek. lobasuu, keelepeksja, tühjajututegija; pealekaebaja; ~ historia -en -er klatši-jutt; ~krönika sl skandaalikroonika; ~ tacka sl kõnek. vt. ~ bytta skvallra vi klatšima, tühja juttu tegema; peale kaebama, keelt kandma; — för mamma emale ära rääkima; ~ på en kamrat kaaslase v. sõbra peale kaebama; ~ om ngt pilti, midagi reetma

v. välja näitama; ~ ur skolan välja lobisema

skvalmusjk s9 kerge muusika jooksvalt lindilt

skvalp s7 loksumine; vulksumine; ~a vi loksuma; vulksuma; ~ över maha v. üle ääre loksuma skval I regn s7 paduvihm; ~ regna sadama

nagu oavarrest skvatt I inv.: inte ett ~ mitte (kui) midagi

skvatt II adv.: ~ galen püstihull skvattram [-amm] s3 bot. sookail skvimpa vi loksuma, pritsima; ~ över

maha loksuma skvätt s3 piisk, tilk; gråta en ~ silmi vesistama; ~a v3 1) pritsima; 2) vihma tibama, udutama, uduvihma sadama; 3) võpatama sky I s2 1) pilv; 2) taevas; som fallen från ~arna nagu taevast maha sadanud; höja ngn till ~arna kedagi taevani ülistama; skrika i högan ~ pöörast lärmi tegema sky II v4 kartma, pelgama; eemale hoiduma; ~ arbete tööd põlgama skydd s7 kaitse, vari; varjupaik; i' ~ av mörkret pimeduse katte all; söka ~ kaitset v. varju otsima; ~a vi kaitsma, varjama; ~ ngn för ngt kedagi millegi eest kaitsma skydds I anordning kaitseseadis; ~ dräkt s3 kaitseriietus; ~ helgon [-o-] s7 kaitsepühak; ~hem s7 alaealiste koloonia; ~ling kaitsealune, soosik; ~lös kaitsetu; ~märke s6 kauba- v. vabrikumärk; ~ omslag s7 kaitse-ümbris; ~ rum s7 varjend; ~ ympning kaitsesüstimine; ~ åtgärd s3 kaitse-abinõu

sky I drag s7 vesipüks; ~fail s7 paduvihm

skyff|el s2 kühvel; ~la vi kühveldama skygg kartlik, arg; häbelik, uje; ~a vi kartma, pelgama; ~lapp s2 silma-klapp; gå med ~ar pilti, kitsarinnaline v. piiratud silmaringiga olema skyhög taevakõrgune skyl s2 põll. hakk(jalg); rõuk; naber; aun skyla vi katma, varjama; ~ över kinni

katma, peitma skyldig 1) võlgu; vara ~ võlgnema, võlgu olema; vad är jag ~ ? kui palju ma võlgnen?; 2) süüdi; förklara ngn ~ kedagi süüdlaseks tunnistama; göra sig ~ till ett brott kuritegu toime panema; 3) kohustatud; ~het kohustus

skylla v2 süüdistama; ~ ngn för ngt kedagi milleski süüdistama; — ngt på ngn midagi kellegi süüks ajama; duskytt

får — dig själv sa oled ise süüdi; ~ ifiån sig süüd endalt ära veeretama skylt s2 silt; -~a vi välja panema, eksponeerima; ~ med ngt midagi eksponeerima v. välja panema; pilti, millegagi uhkeldama; ~ docka sl mannekeen (nukk); ~ fönster s7 vaateaken; ~ låda sl vitriin; ~ ning väljapanemine, eksponeerimine; väljapanek, eksponaat; ~ ställ s7 väljapanekute riiul v. alus skyltvakt s3 vahipost skymf s3 solvang, haavamine; teotus; ~a vi solvama, haavama; teotama; ~ lig häbistav, häbiväärne, teotav; ~ord s7 sõimusõna; könek. sõim skymla vi virvendama; ähmaselt paistma; det ~ r för ögonen silmade ees virvendab

skym |ma v2 1) (valgust) varjama; du skymmer mig sa seisad mul valguse ees; 2) hämarduma, pimenema; det skymmer hämardub; ~ ning videvik, hämarik

skymt s2 vilksatus; se (fånga) en ~ av ngn kedagi vilksamisi nägema; en ~ av hopp lootusekiir; inte en — av intresse ei mingit huvi; ~a vi 1) vilksamisi v. põgusalt nägema; 2) ähmaselt nägema v. nähtav olema; ~ förbi mööda vilksatama skymundan [-nnan]: hålla sig i ~ varju jääda püüdma, tagaplaanile hoiduma skynd|a vi kiirustama, ruttama, tõttama; ~ långsamt! tasa ja targu, tasa sõuad, kaugemale jõuad; ~ på kiirustama; ~ sig kiirustama; ~sam kiire, rutuline; ~ samhet kiirus, rutulisus skåda vi vaatama; nägema; vad ~r mitt skynke s6 käte, rätt; vara för ngn ett rött

~ kedagi ärritama skyskrapa sl pilvelõhkuja skytt s2 1) laskur; 2) kütt skytte s6 1) laskmine; 2) küttimine;

~ grav s2 kaevik skyttel s2 süstik

skåda vi vaatama, nägema; vad ~r mitt öga! mis ma näen!; — dagens ljus ilmavalgust nägema skåde|bana sl lava; areen; ~lysten uudishimulik, kõike näha sooviv; ~plats s3 pilti, tegevuspaik; ~spel s7 1) näidend, näitemäng; 2) vaatepilt; ~ spelare näitleja; ~spelarkonst -en näitekunst; ~ speler| näitekunst; halv. teatraalsus; ~spelerska näitlejanna; ~ spelsförfattare näitekirjanik skål s2 1) kauss; 2) toost; dricka ngns ~ kellegi terviseks klaasi tõstma; utbringa en ~ för ngn ettepanekut tegema kellegi terviseks juua; ~!

proosit!, terviseks!; mellan ~ oeh vägg sõprade vahel, napsiklaasi juures; ~a vi 1): ~ för ngn kellegi terviseks jooma; ~ med varandra klaase kokku lööma, üksteise terviseks jooma; 2) õõnestama, kõmmeldama, uuristama

skåll|a vi kõrvetama, põletama (kuuma

vee v. auruga); ~het tulikuum skålpund s7 nael (425 grammi) skåltal s7 toost, lauakõne skåp s7 kapp; det är hon som bestämmer var ~ et skall stå selles majas on püksid naise jalas skåra sl 1) sälk, täke; 2) lõikehaav skäck s2 kirju hobune; ~ig kirju, lapi-

line, pügal skägg s7 habe; tala i ~et habemesse pomisema; tala ur ~ et selgelt v. valjusti rääkima; tvista om påvens ~ pihl. juuksekarva lõhestama; — lg: en ~ man habemega v. habetunud mees; ~ lös habemeta; ~ strå s6 habeme-karv; ~ stubb -en habemetüügas; ~ växt -en habemekasv skäl s7 põhjus, alus; ajend; kaalutlus; ~en för och emot poolt- ja vastuargumendid; av naturliga -~ loomulikel põhjustel; vägande ~ kaaluvad põhjused; med fullt ~ täiesti õigustatult v. põhjendatult; göra ~ för sitt namn oma nime vääriline olema; göra ~ för sig mehe eest väljas olema; ta ~ aru pähe võtma; det vore kanske ~ i att du försökte võib-olla oleks sul mõtet proovida; ~ ig põhjendatud, õigustatud; mõistlik, sobiv; ~ igen üsna, küllaltki; täiesti skäll s7 vi. ovett

skälla I v2 1) haukuma; 2) sõimama; ~ ngn för tjuv kedagi vargaks sõimama; ~ ner ngn för ngt kedagi millegi eest läbi sõimama; ~ på ngn kedagi sõimama; — ut ngn kedagi läbi sõimama skälla II sl kelluke, kuljus; nu blev

det annat ljud i ~n nüüd oli hoopis teine laul

skällsord s7 sõimusõna; pl. sõim skälm s2 1) kelm, petis; 2) vembumees; vigurivänt; med en ~ i ögat kelmika pilguga; ~aktig kelmikas, vallatu; ~sk kelmikas; ~ stycke s6 kelmus-(tükk); vemp skälv |a v2 värisema, võbisema, lõdisema;

~ning värin, võbin skämd adj. p. riknenud, roiskunud; läppunud

skämm|a v2 rikkuma; moonutama; ~ bort (ära) hellitama v. rikkuma; ~ ut häbistama, teotama; ~as dep. v2 1): ~ för (över) ngt midagi häbenema;skämt

fy skäms! häbene ometi!; ~ ögonen ur sig silmi peast (välja) häbenema; 2) riknema, mädanema skämt s7 nali; vemp; på ~ naljatamisi, naljapärast, -viluks; ~ åsido! ilma naljata!, aitab naljast!; ~a vi nalja-tama, nalja viskama; ~ med ngn kellegagi nalja tegema; ~are naljahammas, vembumees; ~ historia s3 naljalugu, anekdoot; ~ lynne -t huumorimeel; ~sam 1) naljatlev, nalja-tooniline; 2) naljakas, humoristlik; ~ serie s5 naljapiltide seeria (ajalehes); ~ tecknare karikaturist; ~ tidning huumori ajakiri, naljaleht skänd|a vi häbistama, teotama; rüve-tama; — lig häbiväärne; jõle, nurjatu, alatu

skänk I s2 1) puhvetkapp; 2) puhveti-

ruum; 3) baarilett skänk II s3 kink, kingitus; till ~s kingituseks; ~a v3 1) kinkima; ~ bort ära kinkima v. andma; 2): ~ glaset fullt klaasi täis valama v. täitma; ~ i sisse valama skänkel s2 1) säär; reis; 2) tehn. haru skäppa sl vakk; ge ngn ~n full kellelegi kõva peapesu tegema skär I puhas, selge; en ren och ~ lcgn

ilmne vale skär II roosa, helepunane skär III s7 1) skäär; 2) pilti, takistus, raskus

skär IV s7 1) (lõike)tera; 2) täke, sisselõige; 3) uisukaar, -samm skära I sl sirp

skäl a II skar skurit 1) lõikama; ~ varandra lõikuma, ristuma; ~ i trä nikerdama, vestma, voolima; ~ länderna hambaid kiristama; ~ guld med täljknivar hästi teenima, raha kokku ajama; ~ pipor i vassen tühise töö eest suurt palka saama; det skär i öronen see lõikab kõrvu; ~ råg rukist lõikama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära v. läbi lõikama; ~ tör lahti lõikama [praadi /ms.); ~ in sisse lõikama; ~ till juurde lõikama; ~ upp lahti lõikama; ~ uf välja lõikama; 3): ~ sig a) endale sisse lõikama; b) kok. kokku minema, kalgenduma; det skar sig mellan dem nad läksid tülli; ~ nde lõikav, kriiskav, kile; terav skärgård -en skäärid

skärm s2 vari, sirm; ~a vi varjama, katma; — av ära varjama; ~bild s3 fluorogramm; ~ mössa sl nokaga müts skärmytsl|a [šä:r-] vi sõj. kokku põrkama, tulevahetusse sattuma; ~ing kokkupõrge, tulevahetus; pilti, sõnavahetus

skärning lõikamine; ~s| linje s5 lõike-

joon; ~s| punkt s3 lõikumispunkt skärp s7 vöö, särp

skärpa 1. sl 1) teravus; 2) karmus, käre-dus; det är en ~ i luften ilm läheb külmaks; 2. v3 teritama; teravdama; ~ bevakningen valvet tugevdama; ~ sina sinnen oma meeli teritama; ~ tonen teravamat tooni kasutama skärpedjup s7 fot. sügavusteravus skärpning teritamine; teravdamine skärseld [šä:r-] s3 puhastustuli; tuleproov

skärskåda vi uurima, läbi vaatama; ~ nde s6 uurimine, läbivaatus; ta i ~ läbi vaatama, uurima skärslipare teritaja skär I sår s7 lõikehaav skärtorsdag s2 kirikl suur neljapäev skärv s2 veering, kross; ge ut sin sista ~

oma viimast krossi välja andma skärva sl kild, tükk sköka sl libu, prostituut sköld s2 kilp; vapp; pihl. kaitse; ~ e I märke s6 vapikujutis; ~ körtel s2 kilpnääre; ~ mö s5 müt. valküür; ~ padda 'sl kilpkonn; ~padd|sjskal s7 kilpkonna kilp; ~ padd[s]soppa sl kilpkonnasupp skölj I a v2 loputama; uht(u)ma; ~s överbord üle parda uhtuma; ~ av ära v. puhtaks loputama; ~ bort ära uhtma; ~ sig i munnen suud loputama; ~ ning loputamine; uht(u)mine; ~ vatten s7 loputusvesi skön I neutr. heaksarvamine, suva; handla efter eget ~ oma heaksarvamise järgi talitama

skön II ilus. kaunis; det var just en ~ historia! küll on lugu!; det var ~t! töre!; ~het 1) ilu, kaunidus; 2) iludus, kaunitar

skönhets I behandling iluravi; ~ expert s3 kosmeetik; ~ medel s7 kosmeetika-vahend; ~salong s3 kosmeetika -salong; ~ sinne s6 ilumeel; ~vård -en iluravi, kosmeetika; ~ värde s6 esteetiline väärtus skönj |a v2 märkama; nägema, seletama; ännu kan ingen ljusning i läget ~s olukorra paranemist ei ole veel märgata; ~bar nähtav; märgatav, tuntav skön I litteratur ilukirjandus; ~ litterär ilukirjanduslik; ~ måla ilustama; ~ skrift -en ilukiri skönsmässig [šö:n-l suvaline, valikuvaba skör habras, rabe, õrn skörbjugg -en med. skorbuut skörd s2 1) (vilja)lõikus, -koristus; 2) saak; en rik ~ av erfarenheter rikkalik kogemustepagas; ~a vi (vilja)skördefest

lõikama v. koristama; som man såi får man ~ vs. kuidas külvad, nõnda lõikad

skörde|fest s3 lõikuspidu, -püha; ~ma-sk|n s3 viljakoristusmasLi; ~tid s3 lõikusaeg; ~ tröska sl pöl., kombain skörhet haprus, rabedus skörlevnad -en porduelu skört s7 hõlm; ~a vi: ~ upp 1) seelikut v. kleiti üles siduma v. käänama; 2) pilti, pügama, nahka üle kõrvade tõmbama sköt I impl. vt. skjuta sköt II s2 kal. triiv- v. ajuvõrk, räime-võrk

sköt |a v3 1) hooldama, hoolitsema; põetama, ravima; talitama; ~ sin hälsa oma tervise eest hoolitsema; ~ om ngn kellegi eest hoolt kandma; kedagi ravima; 2) toimetama, õiendama; ~ löpande ärenden jooksvaid asju ajama; ~ en maskin masinat käsitsema; ~ hushållet majapidamise eest hoolitsema; han kan inte ~ pengar ta ei oska rahaga ümber käia; ~ sitt arbete oma tööd tegema; sköt du ditt! hoolitse oma asjade eest!, tegele oma asjadega!; 3): ~ sig a) käituma; b) enese eest hoolitsema; ~are talitaja; hooldaja, põetaja sköte s6 1) süli, rüpp; 2) üsk; ~barn s7

sülelaps; pilti, pailaps, lemmik sköt|erska I) lapsehoidja; 2) põetaja, sanitar; ~sam korralik, püüdlik, kohusetruu; ~sel s9 hoolitsus, hooldamine; kräva ~ hoolt nõudma; ~ sel j anvisning käsitsemisjühend skövl|a vi rüüstama, laastama, hävitama; ~ ngns lycka kellegi õnne purustama; ~ äng rüüstamine, laastamine slabb I a vi solistama, sulistama; ~göra s6 must töö; ~ ig märg, räpane, lögane sladd I s2 1) köieots; 2) ei. nöörjuhe; 3) lõpp, saba, pära; på ~ en viimaste hulgas, lõpus; komma med på ~en teiste hulgas v. kogemata kaasa tulema; det är en ~ kaffe kvar i pannan kannus on veel natuke kohvi-pära

sladd II s2 külglibisemine (autol jms.);

~a vi külgsuunas libisema sladdbarn s7 viimane laps (teistest palju noorem)

sladd ler s7 lobisemine; loba; keelepeks; ~er|taska sl keelepeksja; lahvard, latatara; ~ ra vi lobisema, vatrama; keelt peksma sladdrlg lodev, lõtv; närbunud slafsa vi lürpima, lurinal sööma; ~ i sig larpima, ahnelt sööma

slag I s7 liik, sort, laad; alla ~s igasugused; av olika ~ mitmesugused; erinevad; ett (något) ~ s mingisugune, mingi; i sitt ~ oma liigis, omasuguste hulgas; vad för ~ s ost vill du ha? missugust juustu sa soovid?; vad för ~ ? kõnek. kuidas?, mis? slag II s7 1) hoop, löök; ett ~ för örat kõrvakiil; ett ~ i luften pihl. tühja tuule tagaajamine; göra ~ i saken asja otsustama v. lahendama; ~ i ~ ühtejärge, üksteise järel; vara i ~ sport, heas vormis olema; slå ett ~ för ngn kedagi toetama, kellegi eest välja astuma; i (med) ett ~ paugupealt, korraga; 2) tukse, löök; på ~et sex täpselt kell kuus; 3) rabandus; få ~ rabandust saama; 4) lahing; 5) hetk, moment; jag går ut ett ~ ma lähen korraks v. viivuks välja; 6) ring, pööre, tiir; 7) reväär, käänis slag I anfall s7 rabandus; ~ björn s2 suur tugev karu; ~ born s2 tõkkepuu; ~bord s7 klapplaud; ~dänga sl lööklaul, šlaager; ~en ppf. löödud; rabatud, põrutatud; ~fält s7 lahinguväli; ~ färdig löögi- v. võitlusvalmis slagg s3, s4 šlakk, räbu slag I hållfasthet tehn. löögitugevus; ~hök s2 kanakull; ~instrument s7 löökpill; ~ kraft s3 löögijõud; ~ kraftig jõuline, tõhus; ~ linje -n sõj. lahinguliin; ~ nummer s7 lööknum-ber; ~ord s7 löök- v. moesõna; ~regn s7 vihmavaling; ~ruta sl geol. piida, nõiavits; ~sida sl mer. külgkalle, kreen; fartyget har ~ laev on kreenis; ~ skepp s7 lahingulaev

slags I kämpe [slaks-] s2 löömamees; ~mål s7 kaklus, lööming; ställa till ~ kaklema hakkama slag I svärd s7 lahingu- v. kahekäemõõk; ~verk s7 1) (kella) löögimehhanism;

2) muus. löökpillid

slak 1) lõtv, lodev; 2) jõuetu, nõrk; ~ i knäna põlvedest nõrk; ~ na vi lõtvuma, lõdvenema slakt s3, s7 tapmine; ~a vi tapma; ~ ar I buf jk s3 lihakauplus, kärn; ~ are lihunik; ~ boskap s2 pl. tapaloomad; ~eri tapamaja siam [slamm] s4 muda, kõnts; ~ma vi 1) uhtmise teel puhastama; 2) lupjama;

3): — igen mudaga täituma slammer s7 kolin, mürin; tärin; klõbin slammig mudane, kõntsane

slamp|a sl lohakas ja räpane naine; ~ig lohakas, korratu, räpakasslamra

slamra vi 1) kolistama; täristama; klõbistama; 2) kõnek. valju häälega rääkima; plärama; latrama slams s7 lohakus, räpakus; — a 1. sl 1) vt. slampa; 2) räbal, kalts; 2. vi 1) lohakas olema; lohakalt töötama, vus-serdama; 2) lobisema, latrama; — ig vt. slampig slang I s2 1) voolik; 2) sise- v. õhukumm slang II s3 lgv. släng, argoo slang III inv.: ge (slå) sig i ~ med ngn kellegagi seltsima, kellegi kampa astuma

släng| båge s2 ragulka; —gurka sl lava-kurk; — lös: en bil med — a däck sise-kummideta v. tihtrehvidega auto slank I impf. vt. slinka II

slank II sale, sihvakas; — ig lohakas;

lotendav; lõtv, lodev; närbunud slant I impf. vt. slinta slant II s2 münt; raha; för hela ~en pilti, põhjalikult; en vacker — ilus kopikas, suur hulk raha; låta ~arna rulla raha raiskama; vara slagen till

— abitus seisukorras olema; vända på ~en kopikat näpu vahel veeretama, koonerdama

slant III s2 lånt, vedel slapp I impf. vt. slippa slapp II 1) lõtv, lodev, loid; 2) roidunud; nõrk; —het 1) lõtvus, lodevus, loidus; 2) roidumus; nõrkus; —na vi lõdve-nema, lõtvuma; nõrkema slarv s7 lohakus, hooletus, korratus; göra ngt på — midagi lohakalt tegema; komma (råka) på ~en kõnek. alla käima, väärale teele sattuma; — a t. sl lohakas naine; 2. vi lohakas olema;

— med ngt millegagi hooletult ümber käima; — bort ära raiskama v. kaotama; — ifrån sig ngt midagi lohakalt v. kiiruga ära tegema; — er s2 lohakas mees; —fel s7 hooletus-viga; —göra s6 hooletu töö; — ig lohakas, hooletu, korratu; —sylta sl 1) kok. hakkliharoog; 2) pilti.: programmet var rena ~n see oli mingi kokkuklopsitud programm

slask s7 1) solgerdamine; pritsimine; 2) lörtsine ilm, sulailm; 3) lumelörts, sula-lumi; 4) vt. —vatten; 5) vt. —tratt; ~a vi 1) solgerdama; pritsima; 2): det ~r ilm on lörtsine; —hink s2 solgiämber; — tratt s2 valamu, kraanikauss; — vatten — vattnet nõudepesu-v. solgivesi slav I s3 slaavlane

slav II s2 ori; vara ~ under ngn (ngt) kellegi (millegi) ori olema; — a vi orjama; tööd rügama; —binda orjas-

tama; — eri orjus; —göra -t orja- v. vaevarikas töö; — jnna orjatar, naisori slavisk I adj. slaavi; de ~a folken slaavi

rahvad slavisk II orjalik

slav I kontrakt s3 orjastav leping; — marknad s3 orjaturg; —ägare orjapidaja slejf s3 1) lehv, pael; 2) kingarihm slem s7 lima; med. röga; —avsöndring limaeritus; —hinna sl limaskest;

— mig limane; kleepuv

slentrian s3 vana harjumus; rutiin;

— mässig rutiinne slet impf. vt. slita

slev s2 kulp; få en släng av ~ en oma osa kätte saama; — a vi: ~ i sig (sisse) helpima, larpima slick s2 tilk, lõpp, pära; ~a vi lakkuma;

— i sig ära lakkuma; — sig om munnen keelt limpsama; — at hår siledad v. lakutud juuksed; —e|pott [-o-] s2 nai j. nimetissõrm

slid s3 tehn. lükand slida sl tupp

slidder|sladder ~sladdret tühi jutt, lori, loba

slidkniv s2 (tupega) puss

slik van. niisugune, säärane, sihuke

slinga sl 1) silmus, aas; 2) keerd, looge;

3) juuksekihar, -salk slinger|bult s2 1) puiklemine, kõrvale-põiklemine; ettekääne; 2) puikleja, kõrvalepõikleja; —växt s3 vään- v. ronitaim

sling|ra vi 1) väänama, põimima; 2) mer. rullarna, lengerdama; 3): — sig looklema, väänlema, vingerdama; põimuma; — sig från ngt pihl. millestki välja rabelema v. kõrvale puiklema;

— rig väänlev, looklev, käänuline; kperdus

slinka I sl lirva, lita

slinka II slank slunkit 1) hiilima, lipsama;

— in sisse hiilima v. lipsama; — undan kõrvale v. ära hiilima v. lipsama; — över ngt med tystnad millestki vaikides mööda minema; 2) lõdvalt rippuma, ripnema

slint inv.: s!å — äparduma, nurjuma;

— a slant siuntit libisema, libastuma;

— ig libe

slip s2 mer. elling

slip |a vi 1) teritama, ihuma, liipima, käiama; 2) lihvima, häilima, polee-rima; — ad adj. p. pihl. lihvitud, rafineeritud; — are teritaja; lihvija, polee-rija; —duk -en tehn. abrasiivriie sliper s2 rdt. liiper slipmassa -n puidumass slippa slapp sluppit 1) pääsema, lahti saama; — allt besvär vaevast pää-slippa ifrån

sema; han slapp göra det ta ei tarvitsenud seda teha; 2) {rõhul, abisõnadega): ~ ifrån lahti saama; ~ in sisse pääsema; ~ lös lahti pääsema; ~ undan: ~ undan med livet i behåll eluga pääsema; ~ upp: ~ upp i sömmen õmblusest lahti kärisema; ~ ur välja lipsama; det slapp ur honom see lipsas tal kogemata suust; ~ ut välja pääsema slipprig 1) libe; 2) kahemõtteline, nilbe slips s2 lips, kaelaside slip I skiva sl tehn. smirgelkäi; ~sten s2 käi

siir|a vi libisema, liuguma; ~ig libe;

~ ning libisemine, liugumine sliskig 1) imal, lääge; 2) pihl. libe, lipitsev

siit s7 kurnav töö, rügamine; ~a slet slitit 1) kulutama, ära kandma; ett tyg som tål att ~ på (kulumise suhtes) vastupidav riie; ~ hål på byxorna pükstesse auku kulutama; ett ~nde arbete kurnav töö; •— på sina krafter oma jõudu kulutama; 2) vaeva nägema, rühmama; —1 och släpa tööd teha rügama v. rühmama; ~ ont ränka vaeva nägema; 3) kiskuma, rebima; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av maha kiskuma; ~ bort 1) ära rebima; 2) ära kulutama; ~ upp 1) lahti rebima; 2) ära kulutama; ~ ut kulutama, ära kandma; ~ ut sig end ära kurnama slitage [-a:š] s7 kulumine slit jas slets slitits dep. 1) kuluma; 2) rebenema, lõhki minema; ~en adj. p. kulunud, ärakantud; ~ning 1) kulutamine, ärakandmine; 2) pl. pilti, hõõrumised, lahkhelid slits s2 1) lõhe, pilu; 2) lõhik slitsam kurnav, vaevarikas; ha det ~ t palju vaeva nägema v. palju töötama siit| stark vastupidav, kulumiskindel; ~ styrka -n

vastupidavus, kulumis-kindlus; ~varg s2: han år en ~ ta lõhub palju riideid slog impf. vt. slå

slogan [-o-] slogan pl. -s utr. loosung, hüüdlause

slök I a vi lõdvalt rippuma v. rippuda laskma; ~hatt s2 pehme laia äärega kaabu; ~örad lontis kõrvadega, lont-kõrvaline; pihl. norus, rusutud slopa vi 1) tühistama, ära kaotama; 2)

kõrvale heitma, loobuma slott [-o-] s7 loss

slotts I fru s2 lossiproua; — herre s2 lossi-härra; ~kapell s3 lossikabel

slovak s3 slovakk; ~isk adj. slovaki; ~iska 1) -n slovaki keel; 2) sl slova-kitar

sloven s3 sloveen; ~sk adj. sloveeni sludd|er s7 1) puterdus; 2) jama, möga; ~ra vi puterdama, putrama, pudis-tama; •— rig segane, ebaselge siug kaval, nupukas, leidlik; ~ huvud s7 kavalpea

sluka vi, impf. ka slök ahnelt neelama, kugistama; õgima; ~ ngn med ögonen pihl. kedagi silmadega õgima slum s3 agul; ~ kvarter s7 vaestelinnaosa, agulikvartal slummer s9 kerge uni; tukastus slump s2 1) juhus; av en ~ juhuslikult, juhuse läbi; låta det gå på en ~ juhuse peale lootma; ~en gynnade oss saatus soosis meid; 2) (kauba) ülejääk; ~a vi 1) odavalt müüma; 2): ~ sig juhtuma, ette tulema; vi åt som det ~de sig sõime, mida kätte saime; det ~de sig så att... juhtus nii, et...; ~mässig juhuslik; ~urval s7 juhuslik valik; ~ vis huupi slumra vi suikuma, tukkuma; ~ in magama uinuma; ~ till suigatama, tukastama

slunga 1. sl ling; 2. vi lingutama; viskama, virutama; ~ ngt i ansiktet på ngn pilti, kellelegi midagi näkku paiskama

slunkit sup. vt. slinka II sluntit sup. vt. slinta

slup s2 mer. 1) luup; pargas; 2) pääste-paat

sluppit sup. vt. slippa slurk s2 kõnek. lonks, paar tilka slusk s2 1) kaltsakas, räbalapundar; 2) pätt, kaabakas; ~ ig räbalais, närudes sluss s2 lüüs; ~a vi lüüsima; läbi lüüsi minema v. laskma; ~port s2 lüüsi-värav

slut 1. s7 lõpp; i ~et av maj mai lõpul; filmen blev bättre på (mot) ~et filmi lõpp oli parem; dagen lider mot sitt ~ päev läheneb lõpule; höra ngn till ~ kedagi lõpuni kuulama; få ~ på ngt millegagi lõpule jõudma; göra ~ med ngn kellegagi suhteid katkestama; göra ~ på ngt midagi lõpuni ära tarvitama; millelegi lõppu tegema; ta ~ lõppema, otsa saama; till ~ lõpuks, viimaks; ända till ~et kõnek. lõpuni, viimseni; 2. inv. pred. adj. läbi, lõppenud, otsas; det måste bli ~ på ofoget ulakusele peab lõpp tulema; året är — aasta on lõppenud; kaffet är ~ kohv on otsas; han var alldeles ~ kõnek. ta oli omadega täiesti läbisluta

sluta 1. slöt slutit 1) sulgema; ~ leden oma ridu koondama; ~ ngn i sin famn kedagi embusse haarama; ~ ögonen för ngt pilti, millelegi läbi sõrmede vaatama; ~ sig i sitt skal oma kesta sulguma; ~ sig till ngn kellegagi liituma; ~ sig tillsammans ühinema; 2): ~ fred rahu sõlmima; ~ avtal lepingut sõlmima; 3) järeldama; därav kan man ~ att... sellest võib järeldada, et...; 2. vi, impf. ka slöt 1) lõpetama, lõpule viima; ~ tåget viimane olema; ~ röka suitsetamist maha jätma; han har ~ t hos oss ta on meie juurest (töölt) lahkunud; 2) lõppema; ~ illa halvasti lõppema slut |akt s3 viimane vaatus; ~are fot. katik; ~ avräkning lõpparve; ~ behandla vi lõpuni läbi arutama; ~en adj. p. suletud, kinnine; ett slutet sällskap kinnine seltskond; ~ omröstning salajane hääletamine; ett slutet lynne kinnine iseloom; ~ examen lõpueksam; ~föra v2 lõpule viima; ~ giltig lõplik, otsustav; ~kläm s2 lõppkokkuvõte; puänt; ~ ledning järeldus; ~ lig lõplik; ~ ligen lõpuks, viimaks; ~ likvjd -en lõpparve; ~ mål s7 lõppeesmärk; ~ omdöme s6 lõplik otsus, lõppotsus; ~ punkt s3 lõpp-punkt; ~sats s3 (lõpp)järeldus; dra ~er järeldusi tegema; ~skede s6 lõppjärk; ~spurt -en lõpuspurt; ~ station s3 lõppjaam; ~steg s7 (raketi) viimane aste; ~såld läbimüüdud

slutt| a vi (nõlvana) laskuma, langema, kaldu olema; ~ande kaldu olev; liusk, längus; komma på det ~ planet pilti, alla käima, allamäge minema; ~ning nõlv(ak), kallak slut I uppgörelse lõplik kokkulepe;

~vinjett s3 lõppvinjett slyna sl ninakas v. nipsakas plika slyngel s2 poisinolk, vemmal, võrukael; ~aktig häbematu, halva käitumisega; ~ åldern, ~ åren murdeiga slå I s2 põõn, riiv; põikpuu; (redeli)pulk slå II slog slagit 1) lööma; peksma; ~ ngn fördärvad kedagi vaeseomaks peksma; ~ ngn i ansiktet kedagi näkku lööma; samvetet slog mig minus ärkas südametunnistus; ~ i bitar puruks v. tükkideks lööma; ~ en bro över ån jõele silda ehitama; en vara som ~r hästiminev kaup; ~ för en flicka tütarlapsega kurameerima; ~ världen med häpnad maailma hämmastama v. rabama; ~ på stort laialt elama, laia joont taga ajama; 2) valama, kallama; 3) pak-

kima, mähkima; ~ ett papper om boken raamatut paberisse mähkima; 4) niitma; 5) trillerdama, siristama; 6) (rõhul, abisõnadega): ~ an: ~ an en sträng pillikeelt puudutama; ~ an på ngn kellelegi meeldima; ~ av a) küljest ära lööma; b) välja lülitama; c): ~ av på priset hinda alandama; d): ölet har slagit av sig õlu on liisunud v. kolkunud; ~ bort; ~ bort en tanke mingist mõttest loobuma; ~ bort med ett skämt naljaks pöörama; naljaga vastama; ~ fast a) kinni lööma v. naelutama; b) pilti, kindlaks tegema, konstateerima, nentima; ~ i a) sisse lööma; b) sisse valama; ~ i ngn ngt pihl. kellelegi midagi pähe tuupima v. taguma; ~ igen a) vastu andma v. lööma; b) kinni lööma; sulgema; ~ igenom a) läbi tungima v. imbuma; b) läbi lööma, edu saavutama; ~ ihjäl maha lööma; ~ ihop a) kokku lööma; ~ ihop händerna käsi kokku lööma; b) kokku naelutama; c) kokku panema; d) ühendama; ~ in a) sisse lööma v. taguma; pilti, pähe tuupima;

b) sisse lööma, purustama; ~ in öppna dörrar pilti, avatud uksest sisse murdma; c) sisse pakkima; ~ in ngt i papper midagi paberisse pakkima; d) täide minema; e): ~ in på en annan väg teisele teele asuma; ~ ner a) maha lööma v. paiskama; ~ ner allt motstånd igasugust vastupanu maha suruma; b) langetama, alla laskma; ~ ner kragen kraed alla keerama; c) maasse lööma (posti jms.)-, d): blixten slog ~ välk lõi sisse; ~ om a) ümber mässima; b) muutuma (ilma kohta)-,

c) pilti, meelt muutma; elukutset vahetama; ~ omkull ümber v. kummuli paiskama; ~ på a) edasi lööma; b) juurde valama; ~ runt uperpalli lendama, kummuli paiskuma; kõnek. pihl. pummeldama; ~ sönder puruks lööma; ~ '|'š11 a) lööma; tõukama; b) sisse lülitama; c) nõustuma, soostuma; d): rågen ~r till i år rukis annab tänavu hea saagi; ~ tillbaka tagasi lööma; ~ upp a) lahti lööma, avama; ~ upp sidan 5 raamatut viiendalt leheküljelt avama; ~ upp ett ord i ordboken sõnaraamatust sõna järele vaatama; b) üles panema v. lööma; ~ upp en affisch müürilehte üles panema; ~ upp ett täit telki üles lööma; lågorna ~r upp leegid löövad üles; c): hon har slagit upp med honom ta on temaga suhted katkestanud; ~ upp en förlovning kihlust tühistama; ~ ut a) välja lööma; b)slå över

välja sirutama, laiali laotama; c) välja valama; d) puhkema, lahti lööma; e) õnnestuma, välja kukkuma; f) : ~ ut kostnaderna på deltagarna kulusid osavõtjate vahel jagama; ~ över a) peale laotama; b) liialdama, üle pakkuma; c): rösten slog över hääl murdus; 7): ~ sig end ära lööma v. `vigastama; ~ sig fram (elus) läbi lööma; ~ sig ihop (samman) med ngn kellegagi ühinema v. liituma; ~ sig ned 1) istuma, istet võtma: 2) elama asuma; ~ sig på ngt millegagi tegelema hakkama slående 1) tabav; 2) rabav, üllatav,

silmatorkav slån s3, s4 bot. laukapuu slåss slogs slagits dep. kaklema, võitlema; ~ om ngt millegi pärast võitlema

slåtter s2 heinategu, -niitmine; ~ gille s6 heinateo lõpetuse pidu; ~ maskin s3 (heina) niidumasin; — tid -en heinaaeg släcka I v3 mer. lõdvendama, järele laskma

släck I a II v3 kustutama; ~ ning kustutamine; ~ ningsmanskap s7 tuletõrjemeeskond; ~ as dep. kustuma släd|e s2 saan; regi; kelk; ~färd s3 saanisõit; ~före -t reetee; ~parti s4 (pikem) saanisõit slägg|a sl sepahaamer: vasar; sport. vasar; ~ kastare vasaraheitja; ~ kastning vasaraheide s'äkf 1. s3 suguvõsa, -selts; sugulased; det ligger i ~en see on suguvõsa viga; tjocka ~en kõnek. lähedased sugulased; 2. inv. pred. adj. suguluses; de är ~ med varandra nad on omavahel sugulased; vara ~ till ~en abielu kaudu suguluses olema; vi är ~ på långt håll me oleme kaugelt sugulased; ~drag s7 suguvõsale omane joon; — e s6 1) põlvkond, sugupõlv; från ~ till ~ põlvest põlve; 2) biol. perekond; 3) Igv. sugu; -—• fejd s3 suguvõsadevaheline vaen; ~ forskare genealoog; ~ing sugulane; en ~ till mig mu sugulane; ~ klenod s3 perekonna-aare; •— led s7 sugupõlv; ~ möte s7 suguvõsa kokkutulek; ~namn s7

perekonnanimi; ~skap -en sugulus; ~ skapsförhål-lande s6 sugulusvahekord; —tycke -t sarnasus suguvõsaliikmete vahel slända I sl värten slända II sl zool. kiil släng s2 1) järsk liigutus, nõksatus; vise; hoop, löök; 2) suletõmme; konks, keerd; 3) kerge (haigus)hoog; ~a v2 1) viskama, virutama, heitma; ~ av

sig rocken kuube seljast viskama; ~ käft vulg. nägelema, jagelema; — i dörrarna uksi paugutama; ~ på sig kläderna riideid selga viskama; 2) kõlkuma, kõikuma, ripnema; ~ med armarna kätega vehkima; ~ d kõnek. vilunud, osav; han år ~ i räkning ta oskab väga hästi arvutada; hon år ~ i käften kõnek. ta pole suu peale kukkunud; ~gunga sl pöörd-kiik; ~kappa sl keep; ~ig 1) lohakas; lodev; ~ handstil lohakas käekiri; 2) hüplev; ~kyss s2 õhusuudlus; kasta en ~ till ngn kellelegi õhusuudlust saatma; ~käike s2 jääkarussell

slänt s3, ~a sl nõlv, kallak slänträ vi lonkima, loivama släp s7 1) vedik, slepp; 2) järelhaage, haagis; pukseeritav paat; ta på ~ sleppi v. puksiiri võtma; 3) ränk töö; slit oeh ~ kurnav ja raske töö, orjus; ~a 1. vi 1) vedama, lohistama, tirima; ~ fötterna efter sig jalgu järel vedama; ~ på ngt midagi lohistama; ~ sig fram end kohale vedama; vaevaliselt edasi liikuma; ~ på orden aeglaselt v. venitades rääkima; 2) lohisema; 3) rasket tööd tegema, orjama; 2. sl lohisti; ~ig: ~ gång lohisev kõnnak; ~ röst venitav hääl släppa v3 1) lahti laskma; vabastama; 2) maha pillama, kukkuda laskma; ~ tanken på ngt mingist mõttest loobuma; 3) lahti tulema, maha langema; håret släpper juuksed langevad välja; 4) järele andma; febern släpper palavik annab järele; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ efter järele andma, lõdvendama; ~ fram ette laskma; ~ ifrån sig loobuma, ära andma; ~ in sisse laskma; ~ lös vabaks laskma, valla päästma; ~ ner alla laskma; ~ ner en kjol kleiti õmblusest välja laskma v. pikemaks tegema; ~ på sisse lülitama; lahti keerama; ~ till: ~ till pengar raha välja andma; ~ till Iivet oma elu andma v. eluga maksma; ~ ut välja laskma släpp| hänt 1) saamatu, käpardlik; hon är ~ tal kukub kõik käest; 2) pihl. liiga järeleandlik, leebe; hon är ~ mot barnen ta on laste vastu (liiga) järeleandlik; ~hänthet liigne järeleandlikkus, leebus släp I tåg s7: ha i ~ pukseerima; följa i ~ pilti, sabas sörkima; ~vagn s2 1) järelkäru; 2) järel vagun slät 1) sile, tasane; lame; 2) lihtne, tavaline; kesine; keskpärane; göra en ~ figur kahvatut muljet jätma; ~a visläthugga

siluma, tasandama; ~ till siluma; ~ ut vecket kortsu siluma; ~ övei pilti, (viga) tagantjärele parandama, heaks teha v. siluda püüdma; ~ hugga tahuma; ~ hårig siledajuukseline; siledakarvaline; ~ kamma vi siledaks kammima; ~ struken adj. p. pilti. kesine, kahvatu slätt I adv. 1): rätt oeh ~ (väga) lihtsalt; 2) halvasti, viletsalt; stå sig ~ viletsat muljet jätma; 3): ~ omöjligt täiesti võimatu slätt II s3 tasandik; ~bygd -en, ~land

-et lauskmaa slö 1) nüri, tönts, tömp; 2) pilti, tuim; loid; ~a vi 1) laisklema, logelema; gå och ~ logelema; ~ till loiduma, loiuks v. uniseks muutuma; 2) lit. nüristama, nüriks tegema slödder s7 rahvarämps, pööbel slö |fock [-o-] s2 1) logard; 2) juhmard, tohman, puupea; ~het loidus, tuimus slöja sl loor; pilti, käte, eesriie slöjd s3 käsitöö; tööõpetus (õppeaine); ~a vi puutööd tegema; ~alster s7 käsitöötoode; ~ lärare käsitööõpetaja; ~sai s2 käsitööruum; ~ skola sl tööstuskool slök impf. vt. sluka

slör s3 mer. pärituul; ~a vi pärituult purjetama

slös |a vi raiskama, pillama; pillavalt ümber käima; ~ pengar på ngn kellegi peale raha kulutama; ~ bort ära raiskama v. kulutama; ~aktig pillav; ~ande pillav; rikkalik, külluslik; ~are pillaja, raiskaja; ~erj pillamine, raiskamine; — med tiden ajaraiskamine slöt impf. vt. siuta

smack inv. kõnek.: inte ett ~ mitte põrmugi v. mõhkugi smacka vi keelt laksutama; suud matsu-tama; ~ åt hästen hobust muisutama smak s3 maitse, maik; falla ngn i ~en kellegi meele järgi olema; få ~ för ngt millegi vastu huvi tundma hakkama, millestki maiku suhu saama; det är i min ~ see vastab mu maitsele; i min ~ är kaffet för starkt minu meelest on kohv liiga kange; han har utsökt ~ tal on väga peen maitse; hon saknar ~ tal pole maitset; sätta ~ på ngt midagi maitsestama; ta ~ av ngt millestki (kõrval)maitset saama smaka vi 1) maitsma, proovima; ~ på ngt midagi järele proovima; få ~ riset vitsa saama; han har aldrig ~ t starkt ta pole kunagi alkoholi suhu võtnud; det skall du ~ på sa peaksid seda proovima; 2): — gott hea maitsma;

vattnet ~r dy sei veel on muda maitse; nu skall det ~ med en smörgås nüüd kuluks üks võileib ära; de lät sig

maten väl ~ nad lasksid toidul hea maitsta; det kostar mer ån det ~ r pihl. see pole oma hinda väärt smak I bit s2 1) maiuspala; 2) proovipala; — full maitsekas; — lig maitsev, isuäratav; ~ lös maitsetu; maotu, labane; ~ prov s7 maitseproov; ~ råd s7 nõuandja maitseküsimustes; ~sak s3 maitseasi; ~ sinne s6 füsiol. maitsmismeel; ~ sätta maitsestama; ~ ämne s6 maitseaine smal 1) kitsas; peenike; õhuke; 2) sale, sihvakas; ~ om midjan saleda pihaga; 3) pilti.: en ~ sak tühine asi; ~ axlad kitsaste õlgadega; ~ben s7 jalakurk; ~ bent sihvakate v. peenikeste jalgadega; ~ fingrad peenikeste sõrmedega small impf. vt. smälla smal |na [-a:l-] 1) kitsenema, ahenema; 2) saledamaks v. sihvakamaks muutuma; kõhnuma; ~spårig 1) kitsarööpmeline; 2) pilti, kitsarinnaline, ühekülgne

smart [-a:-] osav, leidlik, kaval smaska vi matsutama, aimelt sööma smatt|er s7 ragin; krabin; plärin; tärin;

pladin; ~ra vi ragisema jne. smed s3 sepp; skomakarns hustru och ~ ens märr har de sämsta skorna vs. ei rätsepal ole riiet ega kingsepal kingi; ~ ja sl sepikoda smek s7 hellitlus, paitus; õrnused; ~a vi hellitlema; paitama, silitama; ~ande paitav, õrn; mahe; ~as dep. v3 õrnutsema; ~ månad s3 mesinädalad; ~namn s7 hellitus- v. meelitus-nimi; ~ning [-e:-] paitamine, silitamine; õrnutsemine; ~sam meelitav, lipitsev smet I impf. vt. smita I, II smet II s3 1) määre; sodi; 2) kok. taigen, tainas; ~a vi määrima; ~ av sig värvi andma; määrima; ~ fast külge kleepima; ~ ner sig end ära määrima; ~ på peale määrima v. võõpama; ~ig must, määrdunud smick|er s7 meelitus, meelitamine; ~ra vi meelitama; ~ sig med ngt midagi enda arvele kandma, millegi üle uhke olema; — rande meelitav; ~ rare meelitaja

smid |a v2 sepistama, sepatööd tegema, (rauda) taguma; man måste ~ medan järnet är varmt vs. tao rauda, kuni raud on kuum; ~ planer pilti, plaane sepitsema; ~ bar sepistatav smidd sepistatud, taotudsmide

smide s6 1) sepistamine; 2) sepis, sepatöö; ~s| verkstad sepikoda smidig painduv, nõtke; ~ t läder pehme

nahk; ~het painduvus, nõtkus smil s7 naeratus; muie; ~a vi naeratama; muigama; ~bänd -et: dra på ~et åt ngt millegi peale muigama; ~ grop s2 naerulohk smink s4 mink, näovärv; grimm; ~a vi minkima, värvima; grimeerima, jumes-tama; ~loge f-lo:š] s5 teatr. grimee-rimisruum; ~ör grimeerija, jumestaja smisk s7: få ~ av mor emalt laksu

saama; ~a vi laksu andma smita I smet smitit ära jooksma, jalga

laskma; kõrvale hiilima smita II smet smitit hästi istuma, nagu valatud olema; klänningen smiter åt kroppen kleit liibub tihedalt ümber keha

smrfta 1. sl nakkus; 2. vi nakatama; bli ~d av ngn kelleltki nakkust saama; exemplet ~r eeskuju on nakkav; ~ ner ngn med tyfus kedagi tüüfusesse nakatama; ~ nde nakkav; nakatav smitt I bärare nakkusekandja; — fri nak-kusvaba; ~ förande nakkust kandev; ~ koppor pl. rõuged; ~ risk -en naka-tumisoht; ~sam nakkav; nakatav; ~siukdom nakkushaigus; ~ spridare nakkuselevitaja smocka T-o-j 1. sl rusikahoop; 2. vi: ~

till nan kellelegi rusikahoopi andma smockfull täiskiilutud, puupüsti täis smoking [smo:-] smoking smolk o-l s7 mustuse- v. tolmukübe; det har kommit ~ i mjölken pilti, nad on tülli läinud smor|d õlitatud, määritud; det går som ~t läheb nagu lepse reega; ~de imüf., ~t sup. vt. smörja 2. smugqellgods s7 salakaup, konterbant;

~ trafik -en salakaubavedu smuggl|a vi 1) salakaupa vedama; 2) sa'akaubana vedama; salaja edasi [-toimetama; ~are salakaubavedaja; sala-viinamüüja; ~ing salakaubavedu smuqit sup. vt. smyga smul inv.: inte en (ett) ~ mitte raasugi v. ivakestki v. kübetki; ~a 1. sl raasuke, ivake; pilti, natuke, pisut; små ~ or är också bröd ei maksa ka piskut ära põlata; hon är en ~ fåfäng ta on pisut edev; 2. vi murendama, puden-dama; ~ sig murenema, pudenema; ~ ig mure, pude; teraline, sõmer smultron [-on] s7 (mets)maasikas;

— ställe s6 maasikavälu, -maa smuss|el smusslet pettus, tüssamine; ~ la vi salaasju ajama; tüssama, petma; ~ in ngt midagi salaja sisse tooma;

~ till ngn ngt kellelegi midagi salaja üle andma; ~ undan salaja kõrvale toimetama, kõrvale sokutama smuts -en

mustus; sopp, pori; ~a vi määrima, räpaseks tegema, reostama; ~ ner ära määrima, mustaks tegema; ~brun räpakaspruun; ~ fläck s2 mustuseplekk; ~gris s2 könek. mur-jan, räpane laps; ~ig must, räpane; jag år ~ om händerna mu käed on mustad; ~kasta vi pilti, poriga loopima, mustama; ~ kläder pl. must pesu; ~ litteratur -en sopakirjandus; ~ tvätt s2 vt. ~ kläder; ~ vatten must vesi, roiskvesi smutta vi intr. rüüpama, väikeste lonksudega jooma; ~ på groggen grokki rüüpama

smyck|a vi ehtima, kaunistama, ilustama; ~e s6 ehe, ehteasi, kaunistus; ~e| skrin s7 ehtelaegas, -karp smyg 1) s2 laskeava; 2) inv.: i ~ salaja, vargsi; ~a smög smugit 1) libistama, libiseda laskma, vargsi panema; han smög ett brev i handen på henne ta pistis talle kirja pihku; 2) hiilima; komma ~nde hiilides tulema; ~ sig bort minema hiilima; ~ sig fram välja hiilima; ~ sig in sisse hiilima; ett fel har smugit sig in viga on sisse lipsanud; ~ sig på ngn kellelegi juurde hiilima; ~ande hiiliv; salakaval, varjatud; ~ handel -n spekulatsioon, aU-käe kauplemine; -—- hål s7 peidupaik, -urgas; ~ läsa v3 sala ja lugema; ~ väg s2 salatee; pilti, (lubamatu) kõrvaltee små adi. pl. väikesed; ~ och stora väikesed ja suured; lapsed ia täiskasvanud: de ~ lapsed; ~aktiq väiklane; ~ aktighet väiklus, kitsarinnaHsus; ~barn pl. väikesed lapsed; ~barns-aktig lapsik; ~bil s2 väikeauto; ~ bitar väikesed tükid; ~borqare [-o-] väikekodanlane; —borgerlig väikekodanlik; ~bruk s7 vä`ketalu; ~ brukare väiketalunik: ~bröd s7 kollekt, küpsised; ~fel pl. pisi-vead; ~ flickor pl. väikesed tüdrukud; ~ frusen adj. v: han var ~ tal oli veidi külm; ~ fräck ülbevõitu; ~ företagare väikeettevõtja; ~gata sl kõr-valtänav; ~ gnola vi ta°a ümisema; ~ grisar pl. põrsad- ~ gräla vi jagelema, nääklema; ~ klasser pl. algklassid; ~koka vi tasa keema; ~krafs pl. tühi-tähi; praht, rämps; ~kryp pl. putukad; ~ krämpor pl. väikesed hädad v. haigused; ~le naeratama; ~ mot ngn kellelegi naeratama; — leende s6 naeratus; ~mynt pl. vt. småpengarsmåningom

småningom [-om]: så ~ vähehaaval,

järk-järgult, aegamööda små I noga väiklane, pedantne; ~ näpen, ~nätt armas, kena; ~ pengar peenraha; ~ plock [-o-] -et tühi-tähi; ~ pojkar pl. pisikesed poisid; ~ prata vi tühjast-tähjast vestlema; ~regna vi vihma tibutama v. tibama v. udu-tama, uduvihma sadama; ~ rolig veidi naljakas; ~sak s3 pisiasi, tühine asi; hänga upp sig på ~ei pisiasjade pärast muretsema; ~sint väiklane, kitsarinnaline; ~skog s2 võsamets; ~ skola sl algkooli nooremad klassid; ~ skratta vi tasakesi naerma; pihku naerma; ~ skrift s3 brošüür; ~ slantar pl. peenraha; ~siug kavalavõitu; ~snäl väiklaselt kitsi; ~ springa sörkima; ~stad väikelinn; ~sJadsaktig väikelinlik; ~ summor pl. väikesed summad; ~ sur halvas tujus; ~ syskon pl. nooremad õed ja vennad; ~timmarna pl.: (fram) på ~ pärast kesköód, vastu hommikut; ~ tokig pisut põrunud; napakas; ~ trevlig õdus, mugav; kena, meeldiv smått 1. adj. vt. små; ~ och gott kõigest natuke; han har det ~ tal on kitsas käes, ta on majanduslikus kitsikuses; jag har ~ om tid mul on vähe aega; hacka löken ~ sibulat peeneks hak-kima; 2. adv. natuke, pisut; i ~ pisiasjades; i stort som ~ nii suurtes kui väikestes asjades; 3.: vänta ~ last ootama; ~ ing mudilane små | varmt soojad suupisted; ~vägar pl. kõrvalteed; ~växt väikesekasvuline, väikest kasvu smäcker sale, sihvakas smäd|a vi sõimama; solvama, teotama; ~else solvang, teotus; — Ilg solvav, teotav

smäktande igatsev; ~ blickar igatsevad

pilgud smälek s2 häbi, teotus smäll 1) s7 plaks, laks; iå ~ kolki saama;

2) s2 pauk; prahvatus; slå igen dörren med en ~ ust paukudes kinni lööma;

3) s2 löök, hoop; ~a v2 1) lööma, peksma; ~ på fingrarna sõrmede pihta andma; 2) (impf. ka small) paugutama; paukuma; ~ i dörrarna uksi paugutama; i' morgon smäller det\ homme läheb lahti!; ~ i sig kõnek. 1) pähe tuupima; 2) (toitu) sisse ajama; ~ igen kinni lööma; ~ upp 1) üles klõpsima; 2) läbi kolkima

smäll I fet kõnek. kohutavalt paks; ~kail väga külm, lõikavalt külm; ~ karamell s3 paukkompvek; ~kys s2 laksuv suudlus

smält |a 1. sl 1) tehn. salatis; 2) pihl. suur hulk; 2. v3 1) sulatama; 2) seedima; 3) sulama; ~ ihop a) ühte

sulatama; b) pilti, kokku sulama v. kuivama, kahanema; ~ samman a) ühte sulatama; b) ühte sulama; ~ande sulav, mahe; ~ degel s2 tehn. sula-tustiigel; ~ ning 1) sulatamine; 2) seedimine; 3) sulamine; ~ost -en sulatatud juust; ~punkt s3 füüs. sula-mispunkt; ~ säkring el. sulavkaitse; ~ugn s2 sulatusahi; ~ vatten lume-v. sulamisvesi smärgel s9 tehn. smirgel; ~duk s2

smirgelriie smärgla [-j-] v7 tehn. smirgliga lihvima smärre komp. (vt. små) väiksemad, vähemad

smärt sale, sihvakas

smärt |a 1. sl valu; pihl. kurvastus; känna ~ valu tundma; 2. vi valutama; valu tegema; pilti kurvastama; ~fri valutu smärting purjeriie

smärt |sam 1) valus, valurikas; 2) kurb,

raske; ~ stillande valuvaigistav smög impf. vt. smyga smör s7 või; breda ~ på võid peale määrima; boken gick åt som ~ i solskenet raamatul oli väga hea minek; inte för allt ~ i Småland pihl. mitte mingi hinna eest; han ser ut som han sålt ~et och tappat pengarna ta näeb välja, nagu oleks ta varanduse maha mänginud; komma (sig) upp i ~et pihl. haljale oksale jõudma; ~ blomma sl bot. kibetulikas; ~deg -en leht-tainas; ~dosa sl võitoos, ~gås s2 võileib; kasta ~ lutsu viskama; ~ gåsbord -et (külm) rootsi laud; ~ gåsnisse kelneripoiss, -õpilane smörj s7 nahatäis, peks; ~a 1. sl 1) määre; 2) praht, rämps; prata ~ lollusi rääkima; 2. smorde smort 1) määrima; õlitama; 2) võidma, salvima; 3) pihl. määrima, altkäemaksu andma; ~ ihop kokku luiskama; ~ in sisse hõõruma; ~ ned ära määrima, mustaks tegema; ~are määrija, õlitaja; ~else 1) õli; salv; 2) võidmine; 3) pihl. kõnek. määrimine, altkäemaks; ~feft —et tehn. määre; ~ ig määrdunud, räpane; ~ medel s7 tehn. määrdeaine; ~olja sl tehn. määrdeõli; ~spruta sl tehn. määrdeprits smör I klick s2 võitükike; ~kärna sl või-kirn, -masin; ~ papper -pappret võipaber; ~sopp [-o-] s2 bot. võiseen; ~ syra -n keem. võihape snabb kiire, kärmas, väle; —fotad väledajalgne; —förband s7 kleep-snabbgående

plaaster; —gående kiir- (rongi jms. kohta); —het kiirus; — kaffe -f lahustuv kohv; —kurs s3 kiirkursus;

— köpsbutjk s3 selve- v. iseteenindus-kauplus; — läsning kiirlugemine;

— seglande kiirekäiguline (laeva kohta); —skjutande: — vapen kiir-laskerelv; — skrift -en kiirkiri; —tänkt kiire taibuga; — tänkthet taibukus

snabel s2 (elevandi) lont snack s7 loba, tühi jutt; — a vi lobisema, vestlema

snagg|a vi (juukseid) lühikeseks lõikama, pügama; — ning lühikeseks lõigatud juuksed, lühike soeng snappa vi napsama, haarama; ahmima;

— el ter luft õhku ahmima; — bort ära napsama; — upp ngt juhuslikult millegi peale sattuma; — upp några ord juhuslikult mõnd sõna kuulma

snaps s2 naps, pits

snar kiire; varstine; inom en — framtid lähemas tulevikus; — till vrede äkilise vihaga snara 1. sl silmus, püünispael; lõks; lägga ut snaror püüniseid välja panema; fastna i — n silmusesse jääma, lõksu langema; 2. vi silmusega püüdma snar |are 1) pigem; han är — kort än lång ta on pigem lühike kui pikk; 2) kiiremini, varem; —äst: — möjligt võimalikult pea; han reser med det

— e ta sõidab ära niipea kui võimalik; jag skulle — tro att... ma arvan, et pigemini...

snar [fager hästi kena, ilus; hon är inte precis — ta ei ole just piltilus;

— fyndig leidlik

snark|a vi norskama; —ning norskamine

snar I lik (üsna) sarnane; —likhet ilmne sarnasus; —stucken kergesti solvuv;

— t [-a:-] varsti, peatselt; så — jag kommer niipea kui ma tulen; — sagt alla peaaegu kõik; så — som möjligt niipea kui võimalik; —tänkt taibukas, taiplik

snask s7 1) maiustused; 2) rõvedus, nilbus; ~a vi 1) maiustusi sööma; — i sig mugima, matsutades sööma; 2): — ner ära määrima; räpaseks tegema;

— ig must, määrdunud; räpane snatta vi näppama, varastama

snatter s7 1) prääksumine; kaagutamine; 2) pihl. vadin, latramine, vatra-mine

snafterj pisivargus, näppamine snattra vi 1) prääksuma; kaagutama; 2)

pilti, vadistama, latrama, vatrama snava vi komistama; — över ett rep nööri otsa komistama

sned 1. adj. längus, kiivas, viltune, kõver; kasta — a blickar på ngn kellegi peale viltu vaatama; tavlan hänger snett pilt on seinal viltu; 2. inv.: sitta på — viltu olema; han har kommit på — i livet tal on elus viltu vedanud; lägga huvudet på — pead küljele kallutama;

— bena -n külje peale kammitud lahk snedd|a vi 1): — över gatan põiki üle

tänava minema; 2) viltu v. kaldu lõikama; — en inv.: på — viltu, põiki, põigiti; ställa ett bord på — lauda põigiti asetama; klippa till ett tyg på — riidetükki diagonaalselt lõikama sned I gången viltutallatud (jalatsi kohta);

— het viltuolek, kõverus; —mynt adj. p. kõversuine; — skuren viltu v. kaldu lõigatud; —språng s7 1) kõrvalehüpe; 2) pihl. eksisamm; —tak s7 ehit. kaldkatus; — vinklig mat. kaldnurkne;

— vriden 1) viltuväänatud; 2) pihl. moonutatud; — ögd adj. p. kõõrsilmne

snegla vi piiluma, vargsi vaatama;

— på ngt millelegi vargsi pilku heitma; — varken åt högei eller vänster pihl. enesekindel olema, teiste arvamisega mitte arvestama

snett viltu, kaldu; gå — över gatan põiki üle tänava minema; gå — på skorna kingi viltu tallama; se — på ngn kellegi peale viltu v. kõõrdi vaatama

snibb s2 nurk; ots, tipp; siil; — ig siilu-

line, sopiline snickar| bänk s2 höövelpink, kruupink;

— e tisler; —verkstad tisleritöökoda snickerj 1) tisleritöö; 2) vt. snickarverkstad; 3) tisleritööde; —arbete s6 tisleritöö

snickra vi tisleri- v. puutööd tegema;

— ett bord lauda tegema snicksnack -et tühi loba

snid|a vi nikerdama; vestma, voolima; -are nikerdaja; — erj 1) nikerdamine; 2) nikerdis snigel s2 tigu; —fart -en, —gång -en:

med — teosammul snigla vi teosammul liikuma; — sig

fram kohale roomama snika vi: — efter ngt midagi himustama v. ihaldama; — sig till ngt midagi endale ahnitsema v. kavalusega saama sniken ahne; — het ahnus snill|e s6 1) geenius; 2) geniaalsus;

— e|blixt s2 geniaalne idee; —rik geniaalne

snip|a sl väike teravate otstega paat;

— ig teravaotsaline

snirk|el s2 kaunistav konks v. keerits (kirjas); —lad 1) konksude v. keerit-

sätega kaunistatud; 2) pilti, maneerlik, peenutsev

snits s2 elegants, sikk; sätta — på ngt

millelegi elegantsi andma snitsel s2 1) kok. šnitsel; 2} sport, pabeririba (raja tähistamiseks) snitsig elegantne, sikk snitt s7 1) (sisse)lõige; 2) (raamatu) lõikeservi 3) (rõiva) lõige; ~ blomma sl lõikelill; ~yta sl lõikepind sno v4 1) keerama, keerutama; punuma, põimima; mähkima, mässima; siduma; sitta oeh ~ tummarna pöidlaid keerutama, tegevuseta istuma; 2) kõnek. tõttama, jooksma; saalima; ~ om hörnet nurga taha lipsama; ~ runt på klacken kanna peal ümber pöörduma; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ ihop kokku keerutama; — ihop en nödlögn hädavalet välja mõtlema; ~ om ümber siduma v. mässima; han ~dde om paketet med snöret ta sidus pakile nööri ümber; ~ på kõnek. kiirustama; ~ åt: ~ åt sig endale napsama, krah-mama; 4): ~ sig a) keerlema; põimuma; b) keerdu v. sassi minema; c) ruttama

snobb [-o-] s2 snoob, keigar; ~a vi uhkeldama, kelkima; ~eri snobism, keigarlikkus; ~ig snooblik, keigarlik snodd s3 nöör, pael snok s2 zool. nastik

snoka vi nuuskima, nuhkima, tuhnima; gå omkring och ~ ringi nuuskima; ~ efter ngn kedagi jälitama; ~ i allting kõigesse oma nina toppima; ~ igenom läbi tuhnima; ~ reda på ngt midagi välja nuuskima snopen pettunud; det var snopet att han inte var hemma väga kahju, et ta kodus polnud

snoppa [-o-] vi otsa ära lõikama v. näpistama (sigaril, tähil); ~ krusbär karusmarju puhastama; ~ av ngn kellegi vastu järsk olema, kellelegi nina pihta andma snor s7 vulg. tatt; ~ gärs s2 kõnek. tattnina; ~ ig tatine snorkig kõnek. kõrk, üleolev snor I unge s2, ~vaip s2 kõnek. tattnina snubbla vi komistama; ~nde nära käeulatuses, väga lähedal snubbor pl. noomitus; ge ngn ~ kedagi noomima

snudd s2 kerge puudutus; det är ~ på det otroliga see on peaaegu uskumatu; vi fick (hade) ~ på seger võit oli käega katsuda; ~a vi: ~ vid ngt midagi riivama v. kergelt puudutama;

han ~de vid en ömtålig fråga pilti. ta puudutas delikaatset küsimust snugga sl lühike piip, piibunosu, tobi snurr s7 pöörlemine; få ~ en kõnek. peast segaseks minema; ~a 1. sl vurr; 2. vi 1) pöörlema, keerlema; 2) keerutama; det ~r i huvudet pea käib ringi; ~ ig kõnek. segane, põrunud; ~ t prat rumal jutt snus s4 nuusktubakas; ~a vi 1) tubakat nuuskama; 2) nuuskima, nuhkima, tuhnima; 3) nuusutama; 4) raskelt hingama (unes); ~ande nuusktubaka tarvitamine; ~en vulg.: vara på ~ purjus olema; ~ förnuft -et ninatarkus; ~ förnuftig ninatark, varatark snusk s7 1) mustus, räpasus, roe; 2) rõvedus, nilbus, roppus, siivutus; ~a vi: ~ ner ära määrima, räpastama; ~ig 1) must, räpane, roojane; 2) rõve, nilbe, ropp, siivutu; ~ historia kahemõtteline lugu; ~ pelle s2 räpane inimene, «põrsas» snus|malen peeneks v. pulbriks jahvatatud; ~torr purukuiv snut s2 kõnek. 1) koon, molu; lõuad; 2)

kõnek. võmm, politseinik snutit sup. vt. snyta

snuv|a -n nohu; ~ig: jag är ~ mul on nohu

snyft |a vi nuuksuma; ~ till nuuksa-tama; ~ning nuuksumine; nuukse, nuuksatus

snygg puhas, korralik; kõnek. ilus; det var en ~ historia! iroon. kena lugu küll!; ~a vi: ~ upp puhastama, korrastama; ~ till sig end üles mukkima; ~het puhtus, korralikkus; ~t puhtalt, korralikult; ~ klädd korralikult riides

snylt|a vi teiste kulul elama, nugima, parasiteerima; ~gäst s3 lapuline, kontvõõras; parasiit; ~växt s3 parasiit- v. nugitaim snyt |a snöt snutit 1) nina pühkima; ~ sig (nina) nuuskama; 2) kõnek petma, ninapidi vedama; 3) näppama, varastama; ~ing hoop nina pihta; ~ning nuuskamine snål 1) kitsi, ihne, ihnus; vara ~ om maten toiduga kitsi olema; ~ på beröm kiitusega kitsi; 2) vinge, lõikav; ~ blåst vinge tuul; ~a vi ihnutsema, kitsi olema; ~ in på ngt midagi säästma hakkama; ~het kitsidus, ihnsus; ~jåp[er) s2 ihnuskoi, ~ skjuts inv.: åka (på) ~ tasuta kaasa

sõitma; åka ~ på ngt pilti, midagi omakasupüüdlikult ära kasutama; ~varg s2 ihnuskoi

snår s7 tihnik, padrik, rägastik; võsastik,snårig 339

võserik, võsik; ~ig võsastunud, põõsastega kaetud; ~ skog s2 võsamets snäck|a sl 1) tigu; 2) tehn. tigu(kruvi); ~formig teokujuline, spiraalne; ~skal s7 teokarp snäll hea, lahke, armcis, kena; sõnakuulelik; det var ~t av dig see oli sinust väga kena; det var inte ~ t av henne see polnud temast ilus; var ~ och stång dörren! ole hea, pane uks kinni!; ~a du kullake; barnen var mycket ~a lapsed olid väga head ja sõnakuulelikud; vara ~ mot ngn kellegi vastu hea v. lahke olema; ~ het headus, lahkus snäll |press s2 trük. kiirpress; ~tåg s7

kiirrong snäppa sl zool. tilder snärj s7 1) padrik, tihnik; 2) kai. nooda-vedu; loomus, noodatäis; 3) kibe töö; ~a v2 silmusega püüdma; ~ in ngn kedagi sisse mässima; ~ ngn med försåtliga frågor pilti, kedagi kavalate küsimustega lõksu meelitama; ~ ande ad). p. pilti, salakaval; ~ig 1) sassis, segi; 2) tülikas, vaevarikas snärt s2 1) piitsapiug; 2) piitsahoop, -plaks; 3) torge, pilge; ~a vi piitsaga lööma, piitsahoopi andma; pihl. torkama, salvama; ~ig: ~t svar terav vastus snäs |a 1. v3 teravalt v. jämedalt ütlema, nähvama; 2. sl noomitus, peapesu; ~ig nipsakas, nähvakas, järsk snäv 1) kitsas; pingulolev, tihedalt liibuv

(rõiva kohta); 2) ebasõbralik, jahe snö s3 lumi; nyfallen ~ värske lumi; låt oss inte tala om den ~ som föll i fjol vana asja ei maksa meelde tuletada; det som göms i ~ kommer upp i tö vs. kevadel tuleb kõik lume alt välja; ~a vi: det ~r sajab lund; vägen har ~ t igen tee on kinni tuisanud; — blandad: snöblandat regn lobjakas, lumelörts; —blindhet lume-pimestus; ~boil s2 lumepall; ~bolls-krig s7 lumesõda; ~ by s2 lumetuisk snöd räpane, alatu, närune snö I driva sl lumehang; ~ droppe [-o-] s2 bot. lumikelluke; ~fail -et lumesadu; ~ flinga sl lumehelves; ~glopp [-o-] -et lobjakas, lumelörts; ~ gubbe s2 lumememm; ~ hinder s7 lumetõke; ~ kedja sl lumekett; ~ klädd lumega kaetud snöp |a v3 kohitsema, kastreerima; ruunama; ~ing kohitsetu, kastraat; ruun snöplig vilets, håle, häbistav; ta ett ~t

slut häbiväärselt lõppema snö I plog s2 lumesahk snöra v2 (kinni) nöörima v. siduma;

sockerbruk

~ fast külge v. kinni nöörima; ~ till kinni siduma; ~ upp lahti siduma; ~ åt kokku nöörima v. tõmbama; ~ sig end kinni nöörima (korsetiga jms.); ~e s6 nöör; pael snöripa sl zool. rabakana, -püü snörliv s7 korsett

snörpa v3 lohakalt õmblema; kokku tõmbama v. kiskuma; ~ ihop ett hål auku kiiruga kinni nõeluma; ~ på munnen suud mossitama, huuli prunti ajama

snör I rak, ~ rät nöörsirge; ~ skor pl.

nöörsaapad; ~ stump s2 nöörijupp snörvla vi läbi nina rääkima; nohisema snö I skata sl zool. hallrästas; ~ skoter s2 mootorsaan; ~ skovel [-o-] s2 vt. ~ skyffel; ~ skred s7 lumeveere, -laviin; ~ skyffel s2 lumelabidas; ~ slask -et lobjakas, lumelörts; ~ smältning lumesulamine; ~ storm [-o-] s2 lumetorm; ~ sörja -n sula-lumi, lumelörts snöt impf. vt. snyta

snö I tjocka [-o-] -n paks lumesadu; ~täcke -ilumikate, lumevaip; ~täckt lumega kaetud; ~yra -n lumetuisk, -torm so -n pl. suggor emis soaré s3 suaree

sober [-o:-] mõõdukas, tagasihoidlik social sotsiaalne, ühiskondlik; ~ arbetare sotsiaalhoolekande ametnik; ~ demokrat sotsiaaldemokraat; ~ demokratisk sotsiaaldemokraatlik; ~ departement -et sotsiaalministeerium; ~ försäkring sotsiaalkindlustus;

~grupp s3 ühiskonnakiht; ~isera ühiskonnastama, sotsialiseerima;

~ |sm sotsialism; ~ lagstiftning sot-siaalseadusandlus; ~ vetenskap -en ühiskonnateadus; ~vård -en sotsiaalhooldus

societet s3 1) ühing, selts; 2) kõrgem seltskond

societets I dam s3 seltskonnadaam;

~ hus s7 klubi; kuursaal sociolog s3 sotsioloog; ~j -(e]n sotsioloogia; ~isk sotsioloogiline socionom sotsiaalinstituudi lõpetanu socka [-o-] sl sokk, kapukas sockel [-o-] s2 sokkel; alus socken socknen socknar kihelkond; väld; gå på socknen van. külakorda käima; vaestemajas elama; ~bo utr. pl. -r kihelkonna v. valla elanik; — stämma -n (kihelkonna) maapäev socker [-o-] s7 suhkur; ha ~ kõnek. suhkruhaigust põdema; ~ bagare van. kondiiter; ~beta sl suhkrupeet; ~brt s2 suhkrutükk; —bruk s7

suhkruvabrik; ~ dricka s7 limonaad; ~kaka sl munakeeks; ~lag s7 suhkrusiirup; ~lönn s2 bot. suhkru-vaher; ~ piller s7 suhkurdatud ravim-pill; ~ plantage [-a:š] s5 suhkruroo-istandus; ~rör s7 suhkru(pilli)roog; ~sjuk suhkruhaige; ~ sjuka -n suhkruhaigus; — skål s2 suhkrutoos; ~söt pihl. mesimagus; ~topp s2 suhkrupea; ~tång suhkrutangid; ~ ärt s3 suhkruhernes sockra [-o-] vi suhkurdama; ~ sig

suhkrustuma soda s9 sooda; ~lut -en soodaleelis;

~ vatten -vattnet soodavesi sodom| -(e)n sodoomia, loomapilastus soff|a sl [-o-] sohva; diivan; ~ liggare laiskleja, logeleja; ~lock [-o-] s7: ligga på ~et logelema, laisklema soignerad [suanje:-] (hästi) hoolitsetud, elegantne

soja [-o-] -n bot. soja; ~böna sl sojauba

sol s2 päike; slicka ~ kõnek. päevitama, päikest võtma; ~a vi päikese kätte panema; ~ sig päevitama, päikese käes peesitama; ~bad s7 päi-kesevann; ~ bada vi päikesevanne võtma; ~bana -n päikese orbiit; ~ belyst päikesest valgustatud; ~ blekt (päikese käes) pleekinud; ~ blind päikesest pimestatud; ~ bränd päevitunud; ~ bränna -n päevitus

sold [-o-] s3 1) aj. sõduri palk; 2) teenistus; vara i ngns ~ kellegi teenistuses o`ema

soldat s3 sõdur, soldat; ~esk s3 distsiplineerimata sõdurijõuk; ~ liv s7 sõduri-elu; ~rock [-o-] s2 sõdurikuub so||dis -et põuavine; ~dräkt s3 päevi-tusülikond; ~ dyrkan utr. päikesekummardamine solenn pidulik; ~itet s3 pidulikkus sol I fattig päikesevaene; ~ fjäder s2 lehvik; ~ fläck s2 1) päikeseplekk; 2) päikesepaisteline koht; ~ förmörkelse päikesevarjutus; —gass -et päikeselõõsk; ~ glasögon pl. päikeseprillid; ~ glimt s2 päikesekiir; ~ glitter -et päikesehelk; ~ gård -en astr. päikese-sapp

soljd 1) tihke, kompaktne; 2) kindel, usaldusväärne; 3) soliidne; ~arisera: ~ sig med ngn kedagi toetama, kellegagi solidaarne olema; ~arisk solidaarne; ~aritet -en solidaarsus; —itet -en 1) soliidsus; 2) usaldusväärsus: 3) maj. maksevõimelisus; ~itetsupplys-ning andmed maksevõime kohta

solig päikesepaisteline

solitär 1. s3 1) suur üksikult raamistatud kalliskivi; 2) eraldi istutatud ilupuu v. -põõsas; 3) üksik loom; 2. adj. üksikult elav, üksik solk [-o-] s7 mustus; ~a vi määrima;

~ ner ära määrima sol I katt s3 päikese peegelduslaik solkig [-o-] määrdunud sol I klar 1) selge ja päikesepaisteline; 2) pihl. ilmne, päevselge; endastmõistetav; det år ~t see on päevselge; ~ljus 1. -et päikesevalgus; 2. adj. päikesepaisteline, rõõmus; ~ månad s3 astr. päikesekuu; ~ nedgång s2 päikeseloojak; i ~en päikeseloojakul, päikese loojamineku ajal solo [-o:-] 1. s6 soolo; 2. inv. adj., adv. üksi; han gick dit alldeles ~ ta läks sinna täiesti üksi solochvåra (ka sol-och-våra) vi abiellu-mislubaduste abil raha välja petma; ~ re mees, kes naistelt abiellumis-lubaduste abil raha välja petab solo I dansös soolotantsija; priimabaleriin; ~ åkning sport, üksiksõit sol|olja [-olja] sl päevitusõli; ~ros sl päevalill; ~ rök s2 põuavine; ~ segel s7 purjeriidest varikatus; ~sida -n päikesepool; ~sken -et päikesepaiste; ~ skensdag s2 päikesepaisteline päev; ~ skenshistoria s3 optimistlik looke; ~ skenshumör -et hea tuju; ~ skiva sl päikeseketas; ~ skott: vara i ~et päikeselõõsas olema; ~ skärm s2 päikesevari; ~ sting s7 päikesepiste; ~ strimma sl päikesekiirte riba; ~ stråle s2 päikesekiir; ~ strålning päikesekiirgus; ~ styng s7 vt. solsting; ~system s7 päikesesüsteem; ~torka vi päikese käes kuivatama v. kuivama;

~täit s7 telk kaitseks päikese eest; ~uppgånq s2 päikesetõus; i ~en päikesetõusu aial; ~ur s7 päikesekell; ~varq s2: grina som en ~ naerma nii, et suu kõrvuni solven|s f-o-] s3 maksevõime; ~t

maksevõimeline solvera T-o-] vi mat. lahendama sol!vända S1 bot. kuldkann; ~år s7

pä`keseaasta soläkta päikesekindel solär solaarne

som [somm] 1. pron. kes, mis; den ~ lever får se kes elab, see näeb; vern ~ ån kommer ükskõik, kes ka tuleb; tack för allt ~ varit tänan kõige eest, mis on olnud; han frågade vern ~ kom ta küsis, kes tuli; det var i juli ~ olyckan hände see õnnetus juhtus juulikuus; 2. kori j. 1) nagu, kui; såväl... ~ niihästi... kui ka; görsomlig

~ au vill tee nagu tahad; hon är lika lång ~]ag ta on niisama pikk kui mina, ta on minuga ühepikkune; 2): ~ läkare arstina; redan ~ pojke juba (väikese) poisina; 3): ~ om justkui, just nagu; 4): just ~ ... just siis, kui...; ~ han är sjuk kuna ta on haige; 3. adv.: när solen står ~ högst kui päike on kõige kõrgemal; när nöden är ~ störst är hjälpen ~ närmast vs. kus häda kõige kõige suurem, seal abi kõige lähem; 4. inter j.: ~ du ser ut! kuidas sa välja näed! somlig [-o-] mõni; mõned, osa; i ~a i all mõningatel juhtudel; på ~a ställen kohati; ~ t är inte sant osa pole tõsi

sommar [-o-] s2 suvi; i ~ sel v. järgmisel suvel; om (på) ~en suvel; på (om) somrarna suviti; på ~en 1966 1966. aasta suvel; ~dag s2 suvepäev; ~ gäst s3 suvitaja; ~ kappa sl suvemantel; ~ko|oni s3 suvelaager; ~ kväll s2 suveõhtu; ~ lov [-o:-] s7 suvevaheaeg; ~nöje s6 1) suverõõm; 2) suvila; ~ solstånd -et suvine pööripäev; ~ stuga sl, ~ ställe s6 suvemaja, suvila; — tid s3 suveaeg; ~ värme -n suvine soojus somna [-o-] vi uinuma, magama jääma; ~ från arbetet töö juures tukkuma jääma; ~ j'n magama uinuma; ~ om uuesti uinuma; — till tukastama somnambul [-o-] 1. s3 kuutõbine, somnambuul, lunaatik; 2. adj. kuutõbine, lunaatiline somra vi, ~s dep.: det ~de(s) tidigt i år

tänavu tuli suvi varakult somras: i ~ möödunud suvel somt [-o-] van. pron. osa, natuke son [-o:-] -en söner poeg; ~ till en

arbetare töölise poeg sona vi limastama, heaks tegema sönd [-o-] s3 sönd; ~era sondeerima; ~ terrängen maad kuulama; pilti. pinda sondeerima, olukorda uurima son I dotter pojatütar; ~ hustru minia, pojanaine

sonika kõnek.: heit ~ lihtsalt, ilma

pikema jututa son |lig [-o:-] pojalik; ~ kårlek poja-

armastus; ~ son pojapoeg sop|a vi pühkima; ~ rent för egen dörr pihl. oma ukseesist pühkima; vinden har ~ t igen spåren tuul on jäljed kustutanud; ~ igen spåren efter

sig pilti, enda järelt jälgi kõrvaldama;

~ backe s2 prügimägi; ~ borste [-o-] s2 põrandahari; ~ hink s2 prügiämber; ~hämtare prügivedaja; ~hög s2 prügihunnik; ~ kvast s2 luud; ~lårs2

vt. soptunna; ~nedkast s7 prügišaht; ~ning pühkimine; ~or pl. prügi, pühkmed

sopp|a [-o-] sl supp, leem; koka ~ på en spik pilti, sääsest elevanti tegema; ~skäl s2 supikauss; ~ tallrik s2 supitaldrik; ~terrjn s3 supitirin sopran s3 sopran

sop I skyffel s2 prügikühvel; ~tipp s2 prügimägi, prahi mahapaneku koht; ~ tunna sl prügitünn, -kast sordjn s3 sordiin; lägga ~ på ngt pilti.

midagi summutama sorg [sorj] s3 1) mure, kurvastus; den dagen den ~en igal päeval oma mured; efter sju ~er och åtta bedrövelser läbi häda, suure vaevaga; 2) lein; vi har fått ~ meie majas on lein; bära ~ leinariideid kandma; beklaga ~ en kaastunnet avaldama; ~ band s7 leinalint; ~ dräkt s3 leinarüü, -riided sorge|barn s7 valu- v. murelaps; ~bud s7 leinateade; ~spel s7 kurbmäng, tragöödia; ~tåg s7 matuse- v. leinarong

sõrg| fri muretu; ~fällig hoolas, hoolikas; ~fälJighet hoolikus, hool; ~kant s3 leinaraam, -ääris; ~ klädd adj. p. leinarüüs; ~ lig kurb, kurvastav; håle; ~ t men sant kurb, kuid tõsi; ~ t nog kahjuks; ~ lustig halenaljakas; ~lös muretu; ~löshet muretus; ~mantel -n zool. leinaliblikas; ~ marsch s3 leinamarss; ~ modig kurvameelne, kurb; ~sen kurb, nukker; ~senhet kurbus, nukrus sork [-o-] s2 zool. põldhiir; vesirott, mügri

sori [-o:-] s7 vulin, sulin; sumin; ~a vi

vulisema jne. sort [-o-] s3 sort, liik; laad; olika ~ers männ`skor mitmesugused inim^ed; av bästa ~ parimat sorti, esmaklassiline; — era 1) sorteerima, liigitama; 2): ~ under ngn kellelegi alluma; ~erad kaupadega varustatud; varuhuset är väl sorterat i skor kaubamajas on suures valikus kingi; ~ering 1) sorteerimine; 2) sortiment, va`ik sort} [-o-] -(e)n -er väljumine, lahkumine; göra en snöplig ~ häbistatult lahkuma sortiment [-o-] s7, s4 sortiment sosse [-o-] s2 kõnek. sots, sotsiaaldemokraat

sot I s7 1) tahm, nõgi; 2) põll. nõgihaigus sot II s3 van. haigus, tõbi sota I vi: ~ för ngt millegi tagajärgede eest vastutama sot |a II vi 1) tahmast puhastama; ~ skorstenen korstnat pühkima; 2) teh-sötare

maga v. nõega määrima; tahmama, suitsema; ~ are, ~ ar | murre s2 kõnek. korstnapühkija sotdöd -en: dö ~en loomulikku surma surema

sot I eld -en tahmapõlemine (korstnas); ~lg 1) tahmane, nõgine; 2) nõgi-haiguse poolt kahjustatud; ~ning korstnapühkimine; tahma v. nõe eemaldamine sotsäng surivoodi

souschef [su:še:f] juhataja asetäitja souvenjr [suve-] s3 vt. suvenir sov |a [-o:-] sov sovit magama; lägga sig att ~ magama heitma; mitt ben sover pilti, mu jalg on surnud; jag ska ~ på saken pilti, ma jätan otsustamise homseks; ~ ut (end) välja magama; ~ över sisse magama; ~ande magav; ~dags: det är ~ on aeg magama heita; ~ dräkt s3 magamisriided sovel [-o:-] -et leivakõrvane; äta bröd

utan ~ kuiva leiba sööma sovjet [-o-] s3 nõukogu; högsta ~

Ülemnõukogu Sovietarmén del. Nõukogude armee sovjet |i'sk adj. nõukogude; ~makt -en nõukogude võim; ~republjk s3 nõukogude vabariik; ~rysk adj. kõnek. nõukogude v. vene (nõukogude); ~ ryss s2 kõnek. Nõukogude v. Vene kodanik; ~ vänlig Nõukogude-sõbralik sov {plats [-o:-] s3 magamiskoht; ~päse

s2 magamiskott sovra [-o:-] vi sõeluma; puhastama, sorteerima

sov I rum s7 magamistuba; ~stad elamurajoon; ~säck s2 vt. sovpåse; ~vagn

s2 magamisvagun späck|et s7 pahtel; ~la vi pahteldama spad s7 del. sg. kõnek. spat keeduleem;

ramla i spat kõnek. vette kukkuma spade s2 labidas

spader s9 pada, pott, poti (kaardimängus); dra en ~ kõnek. üht partiid kaarte mängima spadtag s7 labidatäis; inte ta ett ~ kõnek. mitte lillegi liigutama; hjälp mig ett ~l aita mind natuke! spak I s2 hoob, kang, vinnak spak II taltsas, tasane, vagur spaljé s3 1) spaleer; 2) aiand, pergola spalt s3 (trüki)veerg; komma i ~ema ajalehes ilmuma; ~a vi 1) veergudeks murdma; 2) lõhestama, lõhki ajama; ~fyllnad -en teisejärguline materjal, leheküljetäide (ajalehes); ~vis veergude kaupa; det skrevs ~ om olyckan õnnetusele pühendati ajakirjanduses terveid veerge

span|a vi jälgima, uurima; luurama; otsima; ~ efter ett försvunnet fartyg kadunud laeva otsima; ~ upp välja uurima, üles leidma; ~ande uuriv, luurav; ~are 1) luuraja, piilur; 2) av. vaatleja; ~ing otsimine, otsing; luure; få ~ på ngt kõnek. millegi jälile saama

spanings I flygplan s7 luurelennuk; ~ patrull s3 luuresalk; ~ tjänst s3 luureteenistus

spanjor s3 hispaanlane; ~ska hispaanlanna

spankulera lonkima, ringi hulkuma spann I s7 ehit. sildeava spann II s7, s2, -en spänner pang, émber spann III s9 van. vakk (mõõt) spann IV s7 rakend; gå i ~ med ngn pilti, kellegagi üht koormat vedama, kellegagi koos töötama spann V impf. vt. spinna

spannmål s3 teravili

spannmåls I förråd s7 (tera)viljavarud; ~magasin s7 (tera)viljahoidla, -ait; magasiait; ~ skörd s2 viljasaak spansk adj. hispaania; kõnek. uhke, kõrk; ~a 1) sl hispaanlanna; 2) -n hispaania keel; ~ gröna -n vaserooste spant s7 mer. laevakaar spar |a vi kokku hoidma, säästma, ~ till en bil autoraha koguma; ~ på ngt millegagi kokkuhoidlik olema; den som spar han har vs. kes kopikat ei korja, see rublat ei näe; snål spar och fan tar vs. ühelt poolt hoiad kokku, teiselt poolt läheb ära; han ~de inte på beröm ta polnud kiitusega kitsi; det är inget att ~ på see pole kokkuhoidmist väärt; ~ sig end hoidma v. säästma; du kunde ~ t dig besväret see vaev oleks võinud sul nägemata jääda; ~ande s6 kokkuhoidlikkus, säästlikkus; ~ are hoiustaja; ~banks3hoiu-kassa: ~ banksbok hoiuraamat; ~ bössa sl, ~gris s2 hoiukarp spark s2 1) jalahoop; du får ~en sa saad hundipassi v. sule sappa; 2) vt. spark-stötting; ~a vi jalaga lööma v. tõukama, põtkama; han ~de bollen i mål ta lõi palli väravasse; ~ bakut tagant üles lööma v. raiuma; ~ av sig skorna kingi jalast maha raputama; ~ in dörren ust jalaga sisse lööma; ~ till ootamatult jalahoopi andma; ~ ut ngn kedagi välja ajama v. lööma; ~as dep. vi tagant üles lööma v. raiuma; teineteist jalaga lööma spar |kassa sl vastastikuse abistamise

kassasparkboll

spark I boll [-o-] s2 jalgpall; ~ cykel s2

tõukeratas; ~ stötting tõukekelk sparlakan s7 voodieesriie; ~s| läxa si

kodune noomitus v. peapesu spar I låga -n väikeseks keeratud leek

(gaasipliidil)-, ~ medel pl. säästud sparra vi treeningupartneriks olema

(poksis) sparre s2 1) pruss; 2) sarikas sparris s2 1) aspar, parsahein; 2) spargel sparsam 1) kokkuhoidlik, säästlik; vara ~ med (på) beröm kiitusega kitsi olema; 2) napp, harv; ~het 1) kokkuhoidlikkus, säästlikkus; 2) nappus; ~ hetsskäl: av ~ kokkuhoiu otstarbel; ~t kokkuhoidlikult; iörekomma ~ t harva esinema; ~ t befolkad hõredalt asustatud spartan s3 spartalane; ~sk adj. spartalik sparv s2 varblane; ~hök s2 raudkull;

~ uggla sl värbkakk spasm s3 spasm; ~ odisk kramplik spat I s3 min. pagu spat II def. sg. vt. spad spatel s2 pahtel (labidas) spatiös [-tsiö:s] ruumikas, avar spatser|a jalutama; ~käpp s2 jalutus-kepp

spätt s3 vet. pätk; jag tror jag får ~

könek. ma arvan, et lähen hulluks spe neutr. pilge, mõnitus; driva ~ med

ngn kedagi pilkama speaker |'spiiker] s9 teadustaja; diktor specer| | affär s3 toiduainetekauplus; ~ er

pl. 1) maitseained; 2) toidukaubad special I arbetare spetsialist, väljaõppinud tööline; ~ begåvning erialane andekus; ~fail s7 erijuhtum; ~isera: ~ sig på ngt millelegi spetsialiseeruma; ~ist spetsialist, eriteadlane; ~ itet 1) spetsialiteet, eriala; 2) eripära; ~ kunskaper pl. erialased teadmised; ~ uppdrag s7 eriülesanne; ~ utbildning erialane väljaõpe; ~ utrustning erisisseseade, -varustus speciell spetsiaalne, eriline, eri-speci|ficera spetsifitseerima; ~fik spetsiifiline; ~ vikt füüs. erikaal; ~fika-tion spetsifikatsioon, üksikasjaline kirjeldus

specimen neutr. pl. specfmina eksemplar,

isend

spedi|era ekspedeerima, edasi toimetama, ära v. laiali saatma; ~tion kauba saatmine v. edasitoimetamine, ära- v. laialisaatmine; ~tör ekspediitor spe| full pilkav, pilklik; ~ fågel s2 irvhammas, pilkaja spegel s2 peegel; se sig i ~n end peeglist vaatama; ~bild s3 peegelpilt; ~ blank peegelsile; ~ fäktning pette-

manööver, teesklus; ~sai s2 peegli-saal; ~ skrift s3 peegli abil loetav kiri spegl|a vi peegeldama; ~ sig peegelduma; end peeglist vaatama; ~ing peegeldus spe| glosa sl pilge, pilkav märkus speja vi piiluma, luurama; ~ efter ngt midagi otsima; ~nde piiluv, luurav; ~re piilur, luuraja; maakuulaja spektakel s7 könek. 1) skandaal; kisa, kära, lärm; ställa till ett ~ skandaali tegema; 2): göra ~ av ngn kedagi naerualuseks tegema; hon ser ut som ett riktigt ~ ta näeb välja nagu hernehirmutis spektrum s8 spekter

spekul|ant 1) spekulant; 2) asjast huvitatu, ostasoovija; ~ation spekulatsioon (ka filos.)-, ~era 1) spekuleerima; 2) mõtlema, mõtisklema; ~ på (att köpa) en bil autot osta kavatsema spel I s7 tehn. vints; vinn, peli spel II s7 mäng; ~ om pengar mäng raha peale; ta hem ~et pilti, mängu võitma; vinna på ~ mängus võitma; sätta på ~ mängu v. kaalule panema; det är en kvinna med i ~et sellesse asjasse on mõni naine segatud; rör på ~et! könek. liiguta end kiiremini!; tillfälligheternas ~ juhuse asi spela vi 1) mängima; gå och ~ piano för ngn kellegi juures klaverimängu õppima; ~ hasard hasartmänge mängima; han ~de sjuk ta teeskles, et ta on haige; ~ av ngn pengar kelleltki mängus raha võitma; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ bort maha mängima mängus kaotama; ~ in sisse mängima: ~ in en sonat sonaadist heliülesvõtet tegema; det är många faktorer som ~ r in siin on terve hulk tegureid, mis kaasa mõjuvad; — om uuesti mängima; ~ upp: a) ette mängima; han ~de upp stycket för musikläraren ta mängis pala muusikaõpetajale ette; b) mängima hakkama; orkestern ~de upp en vals orkester hakkas valssi mängima; ~ ut: a) (kaarti) välja käima; b) mängu lõpetama; c): ~ ut ngn mot ngn kedagi kellegi vastu üles kihutama; han har ~t ut sin roll ta on oma osa täitnud; ~ över a) harjutama, üle mängima; b) liialdama, üle pakkuma

spel |ande mängiv; de ~ mängijad; ~are 1) mängija; 2) hasartmängija, mängur; ~ bank s3 kasiino; ~ bord s7 mängulaud; ~ djävulen def. mängukirg; ~dosa sl mängutoos spelevjnk, ~er s2 könek. võrukael, vembumeesspelfilm

spel j film s3 mängufilm; ~ hall s2 mängu-saal; ~halas! mängupõrgu; ~kõrt s7 mängukaart; ~ lektion s3 muusikatund; — lista sl mängukava; ~man pillimees, moosekant; ~ mark s3 (mängu)žetoon; ~ passion -en mängukirg; ~rege| s3 mängureegel; ~rum mel: ge hitt ~ åt sin fantasi pilti. oma fantaasiale vaba voli andma; ~ säsong s3 [-o-] teatrihooaeg; ~tid s3 mänguaeg; ~ vinst s3 kaardimängus võidetud raha; ~ar s7 teatriaasta spe I namn s7 pilkenimi spen[a]barn s7 imik, rinnalaps spenat -en spinat

spender|a kulutama; maksma, välja tegema; ~byxorna: ha ~ på sig helde olema; ~sam helde(käeline) spene s2 nisa spenslig sale; habras, õrn spenvarm: ~ mjölk lüpsisoe piim sperma [-är-] s7, s9 biol. sperma, seeme,

seemnevedelik spet|a 1. sl puukild, pind; 2. vi 1) pingule tõmbama; harali ajama; 2) ronima; ~ig 1) harali, haravil, harakil; 2) kõhn, peenike spets I s2 1) tipp, teravik, ots; bjuda ngn ~en kellelegi vastu hakkama; driva saken till sin ~ pilti, asja teravaks ajama; gå i ~en eesotsas käima; han står i ~en för upproret ta on ülestõusu juht; 2) teravus, pikantsus; sätta ~ på punschen med några droppar konjak punši mõne tilga konjakiga maitsestama spets II s2 pits spets III s2 spits(koer) spetsa vi 1) teritama, teravaks tegema; ~ öronen pilti, kõrvu kikki ajama; kõrvu teritama; — munnen huuli prunti ajama; 2) läbi torkama v. pistma spets I borgare väikekodanlane; ~ bov s2 kelm, petis; ~ byxor pl. kalifeed; ~båge s2 ehit. teravkaar; ~fundig kaval, leidlik; targutav, sofistlik; ~glas s7 napsiklaas; ~ hacka sl kirka; ~ig terav, terava otsaga; en ~ tunga pilti, terav keel; ~ ighet teravus; ~näst adj. p. terava ninaga; ~vinklig teravnurkne spett s7 1) kang; 2) praevarras spefälsk adj. pidalitõbine; ~a -n pidalitõbi

spex s7 paroodiline naljamäng (üliõpilastel)- jant; ~a vi 1) parodeerima; 2) narrima; ~humör s7 naljatuju; ~ig jantlik, koomiline, naljakas spicke|n soolatud ja suitsutatud v. kuivatatud; ~siil s2 suitsuheeringas

spigg s2 zool. ogalik spik I s2 nael; slå huvudet på ~ en püti. naela pea pihta tabama; den ~ en drar pilti, sellest on kasu, see läks märki; slå i en ~ naela sisse lõõma; ~a vi naelutama, naelu sisse lööma; möiei var ~ t till den 10 oktober kõnek. koosoleku ajaks oli määratud 10 oktoober; ~ fast kinni v. külge naelutama; ~ igen kinni naelutama; ~ upp üles naelutama, naeltega üles lööma; ~ huvud s7 naelapea spik II adv.: ~ nykter täiesti kaine; ~

säker surmkindel spik|nykler vt. spik II; ~rak tikksirge, sirge nagu tikk; ~sko s5 sport nael-king; ~ säker vt. spik II spiikum s2 kauss

spill s7 kollekt, kaod (hoidmisel, transportimisel jne.); ~a v2 1) maha loksutama v. läigitama; 2) pilti, raiskama, pillama; spilld möda mahavisatud vaev

spiller I adv.: ~ galen püstihull; ~ ny uhiuus

spiller II s2 kollekt, katuselaastud, -pilpad; ~tak laast- v. pilbaskatus spillkråka sl zool. musträhn spill|ning 1) praht, rämps; 2) sõnnik, ~o inv.: ge till ~ saatuse hooleks jätma; gå till ~ kaotsi v. raisku minema; ~oija sl heitõli spillra sl kild, tükk; pilbas; falla i spillror kildudeks purunema; slå i spillror puruks v. kildudeks lööma, purustama spill |tid -en kaotsiläinud v. asjatult raisatud aeg; ~ vatten -vattnet 1) maha-loksunud vesi; 2) roiskvesi; ~Inga heitaur

spillånga [spi:-] sl kuivatatud tursk

spindel I s2 tehn. spindel

spindel II s2 zool. ämblik; ~näf s7,

~väv s2 ämblikuvõrk spinkig kõhn, kõhetu spinn I inv. av. pööris; råka i ~ pöörisesse sattuma spinn II s7 kai. spinning spinna I spann spunnit 1) ketrama, keerutama, punuma; ~ ränker pilti. intriige sepitsema; 2) nurru lööma (kassi kohta) spinna II spinninguga püüdma spinnaker s2 mer. spinnaker spinnare 1) ketraja; 2) kai. lånt spinn |eri ketrusvabrik; ~erska ketraja; ~ fiske -t kalapüük spinninguga; ~hus s7 van. naistevangla; ~ maskin s3 ketrusmasin; ~rock [-o-] s2 vokk; ~rulle s2 spinninguketas; ~sida -n naispool; naisliin; ~ spö s6 spinnmgu-

ritvspior

spion s3 spioon, salakuulaja; ~age [~a:š] spionaaž, salakuulamine; ~era spioneerima; ~erj vt. ~age spira I vi võrsuma, tärkama; ~ nde kärlek tärkav armastus spira II sl 1) teravik; tipp; 2) skepter,

valitsuskepp; föra ~ ji valitsema spira! s3 spiraal; ~ fjäder s2 spiraalvedru; ~formig [-o-] spiraalne; spiraalikujuline; ~ rörelse spiraalne liikumine; ~ trappa sl keerdtrepp spirit|jsm spiritism; ~|st spiritist; ~is-

tisk spiritistlik spiritu|alism spiritualism; ~alitet s3 vaimukus, esprii; ~ ell vaimukas, sädelev

spirituösa -n alkohoolsed joogid spiritus utr. piiritus spirlånga sl vt. spillänga spis I trük. määris

spis II s2 kolle; pliit; öppen ~ kamin;

stå vid ~ en süüa tegema spis III s3 van. söök, toit; ~a vi 1) van. sööma; 2) kõnek. ahnelt kuulama; ~ jazz õhinal džässi kuulama; ~bröd s7 kuivikleib

spis lei s2 vt. spis II; ~krans s2 kamina-simss; ~ krok s2 ahjuroop; ~ vrå s5, s2 ahjutagune; koldenurk spjut s7 oda; ~formig [-o-] odakujuline; ~ kastare sport, odaviskaja; ~ kastning sport, odavise; ~ spets s2 odaots spjuver s2 kelm, võrukael; ~aktig kelmikas

spjäla 1. sl 1) liist; varb; latt; laast; 2) med. lahas; 2. vi med. lahasse panema,]ahastama

spjälk|a vi lõhestama, lõhki ajama;

~ning lõhestamine, lõhkiajamine spjäll s7 ahjuklapp, pelt, siiber spjäl|ning med. lahastamine; ~staket s7

varbaed; ~verk -et võrestik spjärn -et: ta ~ med fötterna jalgadega toetuma; han tog ~ mot våggen ta toetus vastu seina; ~a vi: ~ emot käte ja jalgadega vastu panema, sõrgu vastu ajama splint s3 1) mets. maltspuit; 2) kõnek.

kollekt, pilpad, pinnud spHt s7 lahkheli, tüli; (ut)så ~ lahkhelisid külvama splitter I adv.: ~ galen püstihull; ~ ny uhiuus

splitter II s7 kollekt, killud; pilpad;

~fri: ~ 11 glas purunematu klaas splitt|ra 1. sl kild; pilbas; 2. vi 1) kildudeks v. pilbasteks purustama, pilbas-tama; 2) pihl. killustama, lõhestama; ~ sig 1) purunema, katki minema; 2) end killustama; ~ring lahkheli; killustumine, lõhenemine

spola I vi uht(u)ma; loputama; veega üle valama; ~ av maha pesema; loputama; ~ bort minema v. ära uhtma spol|a II vi poolile kerima, poolima; ~e s2 1) pool; värten; 2) süstik; kääv; 3) rull; 4) (sule) tüvik spolier|a hävitama, purustama; laas-tama^

spoling kõnek. kollanokk, piimahabe, nolk

spolmask s2 zool. solge spolning I loputamine; uht(u)mine spolning II poolimine spondé [-o-] s3 kirj. spondeus spont [-o-] s2 ehit. punn, sulund; ~a vi punnima; ~de bräder punnitud lauad

spontan [-o-] spontaanne; ~itet -en

spontaansus spor s3 bot. spoor, eos sporadisk sporaadiline sporde [-u:-] impf. vt. spörja sporr|a [-o-] vi kannustama; pihl. ergutama, õhutama; ~e s2 kannus; pihl. ergutus, ohutus; vinna sina sporrar edu saavutama, kuulsaks saama; ~ sträck: i ~ tuhatnelja sport I [-o-] -en sport; ~a vi sportima; ~ affär s3 sporditarvetekauplus; ~artjklar pl. sporditarbed; ~bil s2 sportauto; ~ dräkt spordikostüüm; ~ dykare allveesportlane; akvalangist; ~ fiskare õngesportlane; ~ flygplan s7 era- v. spordilennuk; ~ig sportlik sport II [-u:-] sup. vt. spörja sportler [-o-] pl. lisateenistus (oma tööalal)

sport I lov [-lo:v] s7 koolivaheaeg tali-spordi harrastamiseks; ~sida sl spordilehekülg sports I lig spordi-; sportlik; ~man sportlane; ~ mannaanda -n sportlaslikkus; spordivaim; ~mässig sportlik; sport-laslik

sportstuga si 1) suvemajake; 2) matka-onn

spotsk [.-o-] kõrk; irooniline spott [-o-] s3, s7 1) sülg; 2) pilge, pilkamine; ~a vi sülgama, sülitama; — i nävarna och ta nya tag pihku sülgama ja uuesti töö kallale asuma; han ~ r inte i glaset talle meeldib napsitada: ~kopp [-o-] s2 süljekauss; ~kõrtel s2 süljenääre; ~styver -n: ge bort för en — võileivahinna eest ära andma spov s2 zool. koovitaja sprack impf. vt. spricka 2. sprak|a vi praksuma, pragisema; sädemeid pilduma; ~ande praksuv jne.;sprakfåle

— làle s2 1) noor tuline hobune; 2) pilti, tuisupea sprallig fam. lõbus; ülemeelik sprang impf. vt. springa II spratt I s7 vemp, vigur spratt II impf. vt. spritta spratt [el s7 rabelemine, siplemine, peks-lemine; ~ el | gubbe s2 hüpiknukk; — la vi rabelema, siplema, pekslema spray [sprei] s3 pihusti, pulverisaator spred impf. vt. sprida spret|a vi harali ajama v. olema; ~ig

harali, harakil spri s6 mer. priit

sprick [a 1. sl pragu, pilu, mõra, lõhe; pilti, lahkheli; 2. sprack spruckit pragunema, mõranema, lõhenema, lõhkema; rebenema; — i examen kõnek. eksamil läbi kukkuma; knoppar spricker ut pungad puhkevad; — fri pragudeta, mõradeta; — färdig: han var ~ av nyfikenhet ta oli uudishimust lõhkemas; ~ig praguline, mõrane, lõhenenud sprid [a v2 impf. ka spred levitama; laiali kandma; laiali laotama v. puistama; ~ ut semestrar puhkusi hajutama; ~ sig levima; laiali laotuma v. kanduma; ~ are levitaja; laialikandja spridd adj. p. 1) levinud; 2) üksik, harva esinev: ~a fail üksikjuhtumid; på ~a ställen kohati spridning levitamine; levik; vinna stor

~ laialt levima spring s7 jooksmine; det är ett ~ dagen i ända inimesed tulevad ja lähevad päev otsa springa I sl pragu, pilu, lõhe springa II sprang sprungit 1) jooksma; hüppama, kargama; — för ngn kellegi eest ära jooksma; ~ hos läkare tihti arsti juures käima; ~ i affärer mööda kauplusi ringi jooksma; priserna sprang i höjden hinnad tõusid kiiresti; — på dörren ukse poole jooksma; 2) lõhkema; purunema; — i dagen päevavalgele tulema; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av maha hüppama; iinan sprang av köis rebenes; ~ fram a) juurde v. kohale jooksma; b)

välja v. esile ulatuma; ~ ilran ära jooksma; ~ om mööda jooksma, joostes mööduma; ~ omkull pikali jooksma; ~ upp a) üles jooksma; b) üles v. püsti kargama; dörren sprang upp uks kargas lahti spring [ande jooksev; den ~ punkten otsustav küsimus; ~are 1) harv. jooksja; 2) ratsu (ka males); ~ brunn

s2 purskkaev; ~flod s3 äkiline mere-tõus, uputus; ~ pojke s2 jooksupoiss sprint s2 tehn. splint, kiil sprit s3 piiritus; alkohol; alkohoolsed joogid

sprita vi: ~ ärter herneid poetama sprit I drycker pl. alkohoolsed joogid; fabrjk s3 piiritusvabrik; ~ förbud -et alkoholikeeld; ~ haltig alkoholi sisaldav; ~ kök s7 priimus; ~ langare salaviinamüüja; ~ missbruk -et alkoholi kuritarvitamine; ~ påverkad adj. p. purjus, joobnud; ~ rättigheter pl. alkoholimüügi luba sprits s2 prits; ~a vi pritsima sprit I skatt s3 maks alkohoolsete jookide pealt; ~ smugglare salapiirituse-vedaja spritt v/, splitter I

spritt [a spratt spruttit värisema; rabelema; ~ till võpatama; ~ande: en ~ melodi lõbus meloodia; ~ g lad rõõmust rõkkav sprit [ärter pl. värsked herned spruck|en pragunenud, lõhenenud; ~ röst kärisev hääl; ~it sup. vt. spricka 2.

sprudla vi välja purskuma v. voolama; ~ nde sädelev; ülekeev; ~ fantasi elav fantaasia sprund s7 1) lõhik; 2) punniauk sprungit sup. vt. springa II sprut|a 1. sl prits; süstal; pihusti; få en ~ süsti saama; 2. vi pritsima; pihustama; purskama; süstima; hennes ögon ~de gnistor ta silmad pildusid sädemeid; ~lackera, ~maia vi pulverisaatoriga värvima; ~ pistol s3 püstolpihusti spruttit sup. vt. spritta språk s7 1) keel; kõne; ha lätt tör ~ keeltes andekas olema; ut med ~et! räägi aga välja!, päästa keelepaelad valla!; 2) kõnelus, vestlus; komma i ~ med ngn kellegagi kõnelusse sattuma; vilket ~ du för? kuidas sa räägid?; föra et fritt — otsekoheselt kõnelema; ~a vi vestlema; lobisema; ~as dep. vi: — vid vestlema; det får vi ~ vid om senare sellest räägime Jiil j em språk [begåvad keeltes andekas; ~bruk -et keeletarvitus, keelepruuk; ~famjlj s3 keelkond; ~fel s7 keeleviga; ~ forskare [-o-] keeleteadlane; ~ gräns s3 keelepiir; ~ kunnig keeleoskajal ~ kunskap -en keeleoskus; ~ känsla -n keeletunne; — lig keeleline, keelealane; — låda: slå upp — n juttu alustama, rääkima hakkama; ~ lärare keeleõpetaja; ~ manspråkriktighet

keelemees; — riktighet õigekeelsus; ~rör s7 pilti, häälekandja, -toru; ~ sam jutukas, kõnekas; ~ sinne -1 keeleanne; keeletunne; ~ studier pl. keeleõpingud; keeleuurimine; ~ undervisning keeleõpetus; ~ vetenskap -en keeleteadus; ~värd -en keele-hooldus; ~öra: han har ett gott ~ tal on hea keelevaist språng s7 hüpe; ta ett ~ hüppama; i iullt ~ täie ajuga; han är på ~ dagen i ända ta jookseb päev otsa ringi; ~bräda sl, ~ bräde s4, s6 hoov'. hüppelaud; ~ marsch: ~! s3 joostes marss!; i ~ jooksusammul; ~segel sö hüppelina; ~vis hüppeliselt, ebaühtlaselt

spräcka v3 purustama, puruks lööma; ~ en tentand kõnek. eksamineeritavat läbi kukutama; ~ nollan sport. skoori avama spräcklig kirju; täpiline, laiguline spräng |a v2 1) purustama, lõhkuma; õhku laskma, õhkima; ~ en häst hobust poolsurnuks v. ära ajama; det spränger i örat kõrvus kumiseb; 2) tuhatnelja kihutama, galoppi sõitma; ~as dep. v2 lõhkema, purunema; ~ bomb [-o-] s3 lõhkepomm; ~deg s2 sõj. lõhkeželatiin; ~kii s2 kiil, talb; ~ kraft s3 lõhkejõud; ~ laddning lõhkelaeng; ~ lärd väga suurte teadmistega; ~läsa v3 tuupima; ~ning õhkimine; plahvatus; ~skott s7 plahvatus; ~ säker plahvatuskin-del; kõnek. kaljukindel; ~värka v3: det sprängvårker i huvudet kõnek. pea lausa lõhub valust; ~ämne s6 lõhkeaine

sprätt s2 keigar, moenarr

sprätta I vi, v3 lahti harutama; lahti

lõikama; puruks v. lahti käristama sprätt|a II v3 1) uhkeldama, kehklema; 2} siblima; 3) puistama, laiali pritsima; 4) hüppama; ~båge s2: som en ~ pingul nagu vibu; ~ig keigarlik, dändilik spröd õrn, habras spröjs s2 pruss

spröt s7 1) varras; (vihmavarju) traat; 2)

zool. katsesarv spunnit sup. vt. spinna spurta vi sport, spurtima spy v4 1) sülgama; purskama; 2) oksendama

spydig salvav, irooniline; ~het õelus,

teravus, sarkasm spyfluga sl porikärbes; pilti, irooniline inimene

spå v4 ennustama, ette kuulutama; ~ i hendén kätt vaatama, käe järgi ennus-

tama; ~ i kort kaarte panema; människan ~r och Gud rår inimene mõtleb, jumal juhib; ~dom s2 ennustus ettekuulutus; ~kvinna sl, ~käring ettekuulutaja, ennustaja; kaardimoor: ~man ennustaja spån s7, s9 laast, pilbas; sindel; durp.

som ett ~ rumal nagu vasikas spånad s3 kedrus; ketramine spånadsväxt s3 kiudtaim spånfiberplatta sl puitlaastplaat spång s2 pl. ka spänger purre spåntak s7 pilbas- v. sindelkatus spår s7 1) jälg; komma på ~en jälile saama; vara inne på rätt ~ õigete[jälgedel olema; 2) raudtee- v. trammi-rööpad; vagnen hoppade av (ur) ~ei vagun jooksis rööbastest välja; 3) kübe, tera; inte ett ~ mitte põrmugi v. kübetki; ~a vi 1) jälgima, jälg-ajama; ~ upp kätte saama, leidma; 2) märkama, tajuma; 3) suusarada sisse ajama; 4): ~ ur rööbastest välja jooksma; hon har ~ t ur pilti, ta on väärale teele sattunud; diskussionen ~de ur diskussioon kaldus teemas' kõrvale

spår I hund s2 jälituskoer; — löst jäljetult; ~ sinne s6 haistmine; ~snö -n värske lumi; ~vagn s2 tramm; trammivagun; ~vidd -en rööbaste laius; ~ väg s2 trammitee; ~ växel s2 rdt. pööre

späck -et pekk; ~a vi kok. pekkima, pikkima; täidist sisse panema; en ~d plånbok pilti, pungil rahatasku; ett ~t program rikkalik programm; ~ huggare zool. mõõkvaal späd nõrk, õrn, habras; noor; ~ grönska õrn rohelus; från ~ aste barndom varasest lapsepõlvest peale; ~ till växten kasvult väike; ett spätt barn väeti laps; ~ röst nõrk hääl späda v2 lahjendama, vedeldama; ~ på vatten, —upp (ut) med vatten veega lahjendama späd I barn s7 rinnalaps; imik; ~gris s2 piimapõrsas; ~het õrnus, nõrkus; ~ kalv s2 piimavasikas späk |a v3 liha suretama; ~ning liha-suretus

spänd pingulolev, pingutatud, pingule tõmmatud; pinev, põnev; jag är ~ på hur det skall sluta ma olen põnevil kuidas see lõpeb; iaktta ngn spänt kedagi pinevalt jälgima; läget är mycket spänt olukord on väga pinev spänn utr.: sätta ngt i — midagi pressi v. surve alla panema; hålla åhörarnas intresse på ~ kuulajaid pinevil hoidmaspänna

spänna v2 1) pingutama, pingule tõmbama; ~ hanen püssikukke vinna tõmbama; ~ bågen för högt pihl. liiga kaugele v. kõrgele sihtima; 2) (hobust) ette rakendama; 3) rihmaga kinnitama; pannaldama; ~ ett bälte om livet rihma vööle panema; 4) pigistama, rõhuma, kitsas olema; rocken spänner över ryggen mantel on seljast kitsas; 5) (rõhul, abisõnadega): — av lõdvendama, järele laskma; pannalt lahti tegema; ~ av sig skridskorna uiske alt ära võtma; ~ fast (rihmaga) kinnitama; ~ för (ifrån) ette (lahti) rakendama; ~ på: ~ på (sig) skidorna suuski alla panema; ~ upp lahti tegema; ~ ut laiali laotama; pingule tõmbama, välja venitama; — åt pingutama, pingumale tõmbama; 6): — sig (end) pingutama spännIande põnev; ~e s6 pannal; haak; ~ing 1) pinge; elektrisk ~ elektri-pinge; 2) pinevus; ärevus; hålla ngn i ~ kedagi pinevil hoidma; ~ ings | -förande el. pingestatud; ~ kraft -en pinge; elastsusjõud; ~ram s2 pingu-tusraam; ~ skruv s2 pingutuskruvi; ~ vidd -en tehn. 1) sildeava pikkus; 2) pilti, haare, ulatus spänsband -et miider, seeliku värvel spänst s3 1) painduvus, elastsus; nõtkus; 2) pihl. vitaalsus; ~ig painduv jne.`, gå med ~a steg vetruval v. nõtkel sammul käima; ~ ighet nõtkus spänt adv. pingsalt, pingeliselt, pingutatult; pinevalt, põnevalt spänta vi lõhestama, lõhkuma (puid) spärr I: rida ~ (mot) visalt vastu

panema v. ründama spärr II s2 trük. sõrendus spärr III s2 tõke, barjäär; takistus; tehn.

blokeering spärra I vi 1) laiali v. harali ajama; ~ upp ögonen silmi pärani ajama; 2) trük. sõrendama spärr |a II vi sulgema, tõkestama; tehn. blokeerima; — vägen för ngn kellelgi teed tõkestama; ~ ett bankkonto pangaarvet sulgema; — av sulgema, tõkestama; ~ in ngn i fängelse kedagi vangi panema; ~ ballong s3 sõj. tõkkeaerostaat; — eld -en tõkke-tuli; ~hake s2 haak; põrklink; ~ning tõkestamine, sulgemine; tehn. blokeerimine; ~vakt s3 piletikontroll spö s6 1) oks; vits, raag; ritv; regnet står som ~n i backen vihma valab nagu oavarrest; få ~ vitsu saama; 2): slita ~ ihunuhtlust saama; ~a vi ihunuhtlust andma, peksma

spök|a vi kummitama; gå uppe och ~ om nätterna öösiti ringi kõndima; ~ ut sig end maitsetult ehtima; ~ aktig kummituslik, viirastuslik; ~e s6 kummitus, vaim, viirastus; tont; kõnek. hernehirmutis; ~erj kummitamine; ~ historia s3 tondijutt; ~lik tontlik, viirastuslik; õudne; ~rädd tonte v. vaime pelgav; ~ skepp s7 viirastuslaev; ~ skrivare variautor (autor, kes kirjutab riigitegelastele kõnesid jms.); ~slott [-o-] s7 tondiloss; ~timme -n vaimude tund

spöregn s7 paduvihm; ~a vi paduvihma sadama spörja sporde sport 1) küsima, pärima; 2)

teada saama spörsmål s7 küsimus, probleem spöstraff -et ihunuhtlus stab s3 sõj. staap

stabjl stabiilne, kindel; ~isator [-or] s3 tehn. stabilisaator; ~isera stabili-seerima; ~itet stabiilsus stabschef s3 sõj. staabiülem stack I impf. vt. sticka 2. ja stinga stack II s2 hunnik, kuhi, saad; ~a vi

põll. kuhja v. saadu panema stackar |e vaeseke; argpüks; en fattig ~ vaene vennike; ~s inv. adj. õnnetu, vilets, vaene; ~ du! vaeseke! stad I uti. varjupaik, ulualune stad II -en (kõnek. stån) städer linn; land och ~ maa ja linn; gå ut på stån linna (jalutama) minema; resa till ~en linna sõitma; Stockholms ~ Stok-holmi linn; övei hela ~ en kogu linnas

stadd: vaia ~ i lara ohus olema; vara ~ på vandring rändamas olema; vara ~ i upplösning lagunema v. lagunemas olema stadde impf. vt. städja stadfäst |a v3 kinnitama; sanktsionee-rima; ratifitseerima; ~else kinnitamine; ratifitseerimine; sanktsioneeri-mine

stadg|a 1. sl 1) püsivus, kindlus, tugevus; 2) põhikiri, statuut; eeskiri; määrus; 2. vi 1) ette kirjutama, kindlaks määrama, ette nägema; 2) kindlustama, tugevdama; kinnitama; försöka ~ sin ställning oma positsiooni kindlustada püüdma; ~ sig kindlamaks v. püsivamaks muutuma; ~ad adj. p. kindel, püsiv; ~ ålder küps iga; ~e| enlig põhikirjapärane; ~e|änd-ring põhikirja muutmine stadig 1) püsiv, kindel; alaline; 2) vastupidav, tugev; tihe, paks; ~ hand kindel käsi; ett ~t mål tugev söömaaeg;stadigvarande

~ t arbete alaline töö; ~ röst kindel hääl; ~t kindlalt, püsivalt; stå ~ kindlalt seisma; ~ varande alaline, pidev stadion [-on] staadion stadium s4 staadium; på skolans högre

— kooli vanemas astmes stads|arkitekt s3 linnaarhitekt; ~barn s7 linnalaps; ~ bebyggelse linnaehitus; ~ befolkning linnaelanikkond; ~ bo -n -r linnaelanik, linlane; ~ bud s7 käskjalg; pakikandja; ~del s2 linnaosa; ~ fiskal s3 linnaprokurör; ~ fullmäktig -en -e linnavolinik; ~e linnavolikogu; ~ förvaltning linnavalitsus; ~ gräns s3 linnapiir; ~hus s7 raekoda; ~liv -et linnaelu; ~mur s2 linnamüür; ~plan s3 linnaplaan; ~ planering linna planeerimine; ~port s2 linnavärav; ~vapen s7 linna vapp

stafett s3 1) kuller, käskjalg; 2) sport. teatevõistlus; ~ löpning teatejooks; ~ pinne s2 teatepulk staffage [-fa:š] s4 kunst, stafaaž staff|| s4 kunst, molbert stag s7 mer. taak, staag; ~ segel s7 taaksel

stagn|ation [-ngn-] stagnatsioon, seisak;

~era stagneeruma, seiskuma staka I vi: ~ sig takerduma, kogelema; hon läste utan att ~ sig ta luges takerdumata stäk| a II vi 1): ~ en båt paati ridvaga tõukama; 2) vaiadega märkima (teed jms.)- ~ ut en jordlott maatükki vaiadega märkima; ~e s2 1) vai, post, teivas; 2) küünlajalg staket s7 plank; latt- v. varbtara stal impi. vt. stjäla stalagmjf geol. stalagmiit stalaktjt geol. stalaktiit stall I s7 muus. roop (keelpillil) stall II s7 1) tall; 2) depoo; ~a vi talli panema; ~ backe s2 talliõu; ~ broder kaaslane, sõber, semu; ~ dräng s2 tallimees; ~ lykta sl tormilatern; ~ pojke [-o-] s2 tallipoiss stam [stamm] s2 1) tüvi; 2) (pileti jms.) konts; 3) suguvõsa; hõim; suguharu; tõug; en man av gamla ~men vana (hea) kasvatusega mees; ~ anställd kaadrisõ j aväelane, üleaj ateeni ja; ~bana sl rdt. pealiin; ~bok põll. tõuraamat; ~bord s7 alalise külastaja laud (restoranis jms.); ~fader esiisa, suguvõsa rajaja; ~ frände s5 hõimlane; ~ gäst s3 alaline külaline (restoranis jms.); ~künd s3 alaline klient stamma I vi vt. härstamma stamma II vi kogelema, kokutama

stam [manskap -et sõj. kaadrisõ j aväela-

sed; ~ moder esiema stamning kogelemine, kokutamine stam I ord [stamm-] s7 lgv. tüvisõna;

~ ort s3 sünni- v. kodukoht stamp 1) s7 vt. stampning; 2) s2 tehn.

augulööja; stants; pitsat stampa I vi 1) tampima, trampima, jalaga vastu maad lööma; ~ i golvet jalgadega vastu põrandat trampima; stå och ~ på samma fläck pilti, ühel kohal tammuma; ~ takten jalaga takti lööma; ~ av sig snön jalgu lumest puhtaks trampima; 2) tehn. stantsima; augustama; 3) tehn. vanu-tama

stamp |a II vi kõnek.: ~ (på) kavajen kuube panti viima; ~en inv. kõnek. pandimaja stamp| kvarn s2 vanutusveski; ~ning 1) tampimine, trampimine; 2) tehn. augustamine; stantsimine; 3) tehn. vanuta-mine

stam I tavla sl genealoogiline tabel; tõuraamat; ~ tillhåll s7 lemmikpaik; ~träd s7 sugupuu standar s7 standart, lipp standard s9 standard; ~ avvikelse mat. standardhälve; ~ brev s7 ametliku vormi järgi kirjutatud kiri; ~hus s7 standardmaja; ~ höjning elatustaseme tõus; ~ isera standardiseerima; ~mätt s7 standardsuurus; ~ utförande standardkujundus; ~ verk s7 kirjanduse raudvarasse kuuluv teos standert s2 mer. vimpel stank I s3 hais, lehk stank II impf. vt. stinka stann|a vi 1) peatuma, seisma jääma; 2) hüübima, tarretuma; 3) jääma, viibima; det här får ~ oss emellan jäägu see meie vahele; ~ till middagen lõunale jääma; ~ hos ngn kellegi juures peatuma; ~ kvar kohale jääma; 4) peatama, seiskama, seisma panema; ~ fågel s2 paigalind stanniol [-o:l] s3 stanniol stans I s3 kirj. stants stans II s2 tehn. stants; ~a vi stantsima

~operatrjs stantsija stapel s2 1) virn, riit, pinu; 2) mer. staa pel, elling; när skall båten gå av ~ni millal laev vette lastakse?; mötet gåj av ~ni morgon pilti, koosolek toimut homme; 3) tähepost; ~avlöpning vettelaskmine; ~stad aj. oma tolli ametiga linn; ~vara sl väljaveo- v eksportkaup stapla vi virna v. riita laduma stappla vi taaruma, tuikuma; komistama ~ sig fram edasi taaruma; läsa utai350

steg

att ~ pihl. komistusteta lugema; ~nde taaruv, vaaruv; ebakindel stare s2 kuldnokk

stark tugev, kõva, kange; ~ i anden kindlameelne; en sex man — kommité kuueliikmeline komitee; ~ t kafie kange kohv; ~ ost teravamaitseline juust; ~a drycker (varor) vägijoogid; nyttja ~ t alkoholi tarvitama; ~a skäl mõjuvad põhjused; ~ sprit s3 kanged alkohoolsed joogid; ~ ström -men el. kõrgepingevool; ~vin s4 dessertvein; ~öl -et kange õlu starr I s3 bot. tarn

starr II s2 med. kae; grön ~ med. glaukoom; ~ bliga vi kõnek. vahtima, jõllitama; ~ blind pilti, täiesti pime start s3 start; algus; käikulaskmine; av. õhkutõusmine; ~a vi startima; teele asuma; algama; käivitama; käiku laskma; õhku tõusma; ~bana sl av. stardirada; ~er s9 sport, starter; ~ förbud s7 av. õhkutõusmiskeeld; ~grop s2 sport, stardiauk; ~kapital -et algkapital; ~klar stardivalmis; ~ linje -n stardijoon; ~ motor s3 käivitusmootor; ~ nyckel s2 süütevõti; ~ skott s7 stardipauk; ~ vev s2 tehn. käivitusvänt stass s3 toredus, hiilgus stat I s3 riik

stat II s3 teenistujate nimistu v. koosseis; ametnikkond; föra stor ~ pilti, laialt elama; dra in på ~en kulutusi piirama; över ~ ülekoosseisuline stat III s3 eelarve stat IV s3 bilanss, äriseis stat V s3 van. moon, naturaaltasu statare moonakas, moonamees statera statistiks olema statik -en füüs. staatika station [-š:un] 1) (raudtee]jaam, vaksal; 2) peatuskoht; ~era paigutama, asetama

stations I hus s7 jaamahoone; ~inspektor

[-or] s3 jaamaülem; ~ samhälle s6 jaamalähedane asula stationär statsionaarne; püsiv, alaline statisk staatiline statist statist statist|k -en statistika statisti I ker statistik; ~ sk statistiline stat|v s7 statiiv

statlig riiklik, riigi-; ~ a verk riigiasutused; i ~ regi riigi poolt v. riigi juhtimisel läbiviidav stats I angelägenhet riigiasi; ~ anslag s7

riiklik toetus; ~ anställd riigiteenistuses olev; en — riigiteeni(stu)ja; ~bana sl riigiraudtee; ~besök s7

riiklik v. ametlik visiit; ~ bidrag s7 riiklik toetus; ~chef s3 riigipea; ~ egendom -en riiklik omand; ~ fientlig

riigivaenulik; ~finasierad riigi poolt finantseeritav; ~form [-o-] s3 riigivorm; ~ förbrytare riiklik kurjategija; ~ författning konstitutsioon, põhiseadus; ~ gräns s3 riigipiir; ~ hemlighet riiklik saladus; ~ inkomster pl. riigitulud; ~kassa -n riigikassa; ~klok riigiasjades kogenud; ~ kontrollerad riigi poolt kontrollitav; ~ kunskap -en ühiskonnateadus; ~ kupp s3 riigipööre; ~ kyrka -n riigikirik; ~lan s7 riigilaen; ~lära -n riigiõpetus; ~lös kodakondsuseta; ~ makt -en riigivõim; ~ man riigimees; ~minister s2 peaminister; ~ obligation, ~ papper pl. riigilaenu obligatsioon; ~räd s7 1) valitsus, riiginõukogu; 2) valitsuse istung; 3) minister; konsultativt ~ portfellita minister; ~rådjnna ministri abikaasa; ~rätt -en riigiõigus; ~sekreterare ministri asetäitja (Rootsis)] ~ skick -et riigikord; ~skuld s3 riigivõlg; ~ tjänsteman riigiteeni(stu)ja, riigiametnik; ~ understöd s7 riiklik toetus; ~ utgifter pl. riigi kulud; ~ verks-propositjon riigieelarve projekt; ~ vetenskap -en riigiõpetus; ~välv-ning riigipööre, revolutsioon; ~ överhuvud s7 riigipea statt sup. vt. städja

statuera: ~ ett exempel kedagi teistele

hoiatuseks karistama stat|us inv. utr. staatus; rättslig ~

õiguslik staatus; ~ uter pl. põhikiri staty s3 (raid)kuju; ~ett s3 statuett stav s2 kepp, sau; teivas (ka sport.)] bryta ~ en över ngn kedagi (teravalt) hukka mõistma stav |a vi 1) veerima; 2) kirjutama; hur ~s ordetl kuidas seda sõna kirjutatakse?; ~ och lägga ihop pilti, järeldusi tegema; mõtet tabama; ~else silp; ~fel s7 (õige)kirjaviga stav |hopp [-o-] s7 sport, teivashüpe; ~ hoppare teivashüppaja; ~ kyrka sl püstpalkkirik stavning 1) veerimine; 2) kirjutamine;

õigekirjutus stavrim s7 kirj. alliteratsioon stearjn s4, s3 steariin; ~ ljus s7 steariin-

küünal steg I impf. vt. stiga steg II s7 1) samm; hålla jämna ~ med ngn kellegagi sammu pidama; ~ för ~ samm-sammult; ställa (styra) sina ~ till skolan samme kooli poole seadma; ta ett avgörande ~ otsusta-stega

vat sammu astuma; ta ~et fullt ut pilti, lõpuni minema, asja lõpule viima; vid var]e ~ igal sammul; vidtaga sina mått och ~ abinõusid tarvitusele võtma; 2) (trepi)aste; ~a vi 1) pikkade sammudega käima; 2) sammudega mõõtma stege s2 redel

steg |ei s7 aj. ratas (piinariist); ~la vi

ratastama steglitsa sl zool. ohakalind steglängd s3 samm, sammu pikkus stegpinne s2 redelipulk stegra I vi 1): ~ sig end tagajalgadele püsti ajama (hobuse kohta); 2) pilti. tõrkuma, sörgi vastu ajama stegr|a II vi suurendama; ~ skatter makse tõstma; ~ produktionen toodangut suurendama stegräknare tehn. sammulugeja stegvagn s2 redelvanker stegvis 1. adv. samm-sammult; järk'järgult; 2. adj. järkjärguline stek I s7 mer. sõlm

stek II s2 praetükk, praad; ~a v3 1) praadima, küpsetama, röstima; 2) pilti.: solen steker päike kõrvetab; ~ sig i solen end päikese käes praadima; ~ande kõrvetav, kuum; ~as dep. v3 küpsema (tulel) stekel s2 zool. kiletiivaline stek I fat s7 praevaagen; ~fett -et prae-rasv; ~het tulikuum; ~näi s2 prae-varras; ~ os -et kõrbehais; ~ panna sl praepann; ~ spett s7 praevarras; ~sås s3 praekaste; ~f praetud, küpsetatud, röstitud; ~ ugn s2 praeahi stel kange, paindumatu, jäik; kangestunud; pihl. jahe, ametlik; hon är ~ i benen tal on jalad kanged; en ~ middag peen v. ametlik lõuna; ~bent adj. p. jalgadest kange, kangete jalgadega; pilti, kuiv, ametlik; ~ frusen adj. p. 1) külmast kange; 2) külmunud, kõvaks külmunud; ~ het paindumatus, jäikus, pingutatud olek; ~kramp -en kangestuskramp; ~na vi kangestuma, jäigastuma; tarduma; tarretuma sten s2 kivi; hugga i ~ pihl. mööda laskma, jämedat viga tegema; kasta ~ på ngn kedagi kividega pilduma; ~a vi kividega surnuks pilduma; ~art s3 kiviliik; ~blind täiesti pime; ~bock [-o-] zool. kaljukits; ~ brott [-o-] s7 kivimurd; ~ brytare kivi-murdja; ~ bräcka sl bot. kivirik; ~ bumling kivirahn, suur kivi stenc|l s3 1) vahapaber (rotaatori jaoks); 2) rotaatoril paljundatud trükis; ~era rotaatoril paljundama

sten I dammlunga -n med. silikoos; ~död kõnek. surnud mis surnud; ~döv kõnek. täiesti kurt; ~flisa sl kivikild; ~ fot s2 ehit. kivivundament; ~frukt s3 bot. luuvili; ~get s3 mägi-kits; ~gods s7 kivi- v. savinõud; ~ huggare

kiviraiuja; ~ huggerj kiviraiumine; ~ hård kivikõva; ~ häll s2 kiviplaat; ~ig 1) kivine; 2) pihl. vaevarikas; ~kast s7 kivivise; ~koi [-o:-] s7 kivisüsi; ~ kolsgruva sl kivi-söekaevandus; ~kolstjära -n kivisöe-tõrv; ~kross [-o-] s2 kivipurusti; ~kruka sl kivi- v. savikruus; ~kula sl kivikuul; ~kummel s2 kivikangur; ~ lägga kividega sillutama; ~ läggning kivisillutis; ~mur s2 kivimüür stenograf s3 stenografist; ~era steno-grafeerima; ~j -fejn stenograafia, kiirkiri

stenogram [-gramm] s7 stenogramm; skriva ut ett ~ stenogrammi tavalisse kirja ümber kirjutama sten |parti s4 kiviktaimla; ~p|atta sl kiviplaat; ~rik 1) kivirohke; 2) pilti. päratu rikas; ~röse s6 kivikangur; ~ skott [-o-] s7 autoratta poolt lendu paisatud kivi; ~ skvätta sl zool. kivitäks; ~slipare kivilihvija; ~sopp [-o-] s2 bot. kivipuravik; ~stil lapidaarne stiil; ~ sätta vt. stenlägga; ~ sättare sillutustööline; ~ sättning arheol. kiviring; ~söta sl bot. kivi-imar

stentorsröst s3: tala med ~ müriseva

häälega v. kõuehäälel rääkima sten I tryck s7 kivitrükk; ~uil -en tehn. mineraalvill; ~yxa sl kivikirves; ~ åldern kiviaeg; ~ öken s2 kivikõrb steppa vi steppima

stereo utr. stereofooniline heli; ~foni [-fo-] -(e)n stereofoonia; ~ fotografi s3 stereofotograafia; ~ metri s3 stereomeetria; ~skop [-o:p] s7 stereoskoop; ~typ 1. adj. stereotüüpne; 2. s3 stereotüüp; ~ typj s3 stereotüüpia sterjl steriilne; sigimatu, viljatu; ~ isera

steriliseerima; ~ itet steriilsus sterling [stä:r-]: pund ~ naelsterling stetoskop [-sko:p] s7 med. stetoskoop stia sl sealaut, sigala stick 1. s7 1) torge, piste; hammustus, nõelamine; 2) pilti.: lämna ngn i ~et kedagi hätta jätma; 3) kunst, gravüür; 4) tihi (kaardimängus); 2. adv.: ~ i stäv vastu tuult; risti vastu sticka 1. sl 1) pilbas, pind, puukild; pulk; jag fick en ~ i fingret mul läks pind sõrme; mager som en ~ peenike nagu piitsavars; gå som en lus på en tjärad ~ kõnek. liikuma nagu tigu; 2) (suka)-sticka av

varras; 2. stack stuckit 1) torkama, pistma; salvama, nõelama; ~ i brand põlema pistma; ~ en gris siga tapma; det sticker i bröstet rinnus pistab; ~ eld på ngt millelegi tuld otsa panema; ~ hål på ngt millessegi auku torkama; ~ en käpp i hjulet pihl. kaikaid kodaraisse pilduma; 2) graveerima; 3) (varrastega) kuduma; 4) tikkima; tep-pima; 5): ~ till sjöss merele minema, meremeheks hakkama; ~ i väg kõnek. jalga laskma; 6) (rõhul, abisõnadega): ~ av; ~ av mot ngt millegi taustal esile tulema v. silma torkama ~ emellan vahele pistma; katkestama; ~ fram välja ulatuma v. paistma; ~ ned (torkeriistaga) tapma; ~ till torkama, pistma; ~ upp a) välja pistma; b) välja ulatuma v. paistma; ~ ut a) välja pistma v. torkama; b) välja v. esile ulatuma; — över: ~ över till grannens kõnek. naabri juurde minema; 7): ~ sig: jag stack mig i fingret ma torkasin endale sõrme; ~ sig undan peitu pugema stick|ad kootud; ~ande torkav, terav; ~as stacks stuckits dep. hammustama, nõelama; ~ bäcken s7 siiber (madal ööpott haige jaoks) stickel s2 graveerimisnõel; uurits stickelhår s7 dial. karusmari, tikerber, tikker

stickelhår s7 zool. okaskarv stickert s2 kortik

stick I garn s7 kudumislõng; ~ig okkaline; terav; ~ kontakt s3 ei. pistik stickling mets. pistik stick I maskin s3 kudumismasin; ~ning 1) (varrastega) kudumine; kudumistöö; 2) tikkimine, teppimine; 3) torge, piste; torkav valu; ~ord s7 1) terav sõna, torge; 2) märksõna; 3) teatr. repliik; ~ provsundersökning pisteline uurimus; ~spår s7 rdt. umbtee, tupik; ~ vapen s7 torkerelv stift I s7 1) tihvt; rõhknael, knopka; 2) joonistussüsi; 3) grammofoninõel; 4) bot. emakakael stift II s7 piiskopkond stift |a vi asutama, rajama; ~ familj perekonda looma; ~ bekantskap tutvust sobitama; ~ en förening ühingut asutama; ~ en ny lag uut seadust kehtestama; ~ande s6 asutamine, rajamine; ~ are s6 asutaja, rajaja stiftelse 1) sihtasutus; 2) asutamine, rajamine; ~ urkund s3 asutamiskiri stifts I stad piiskopilinn stig s2 (tee) rada

stiga steg stigit 1) astuma; — i land (laevalt) maale minema; ~ miste

valesammu tegema; ~ ombord laevale minema; 2) tõusma; suurenema, kasvama; ~ i rang ametiredelil edasi

jõudma; ~ till hästen hobuse selga istuma; spriten steg honom åt huvudet viin hakkas talle pähe; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av maha minema, väljuma (rongist jms.)-, ~ fram juurde v. ette astuma; ~ in sisse astuma, sisenema; stig in! sisse!; ~ ner alla tulema, laskuma; ~ på sisse astuma; ~ på tåget rongile v. vagunisse minema; ~ upp üles tõusma; voodist tõusma; en misstanke steg upp inom henne temas tärkas kahtlus; ~ upp från bordet lauast tõusma; ~ ur, ~ ut välja astuma, väljuma; ~ över üle astuma v. minema stig I ande tõusev; suurenev, kasvav; vara i ~ tõusma; suurenema, kasvama; ~ bygel s2 jalus stig I hastighet av. tõusukiirus; ~höjd s3

av. tõusukõrgus, lennulagi stig I man van. teeröövel stigmatisera häbimärgistama stig |ning 1) tõus(mine); 2) kallak, nõlv;

~vinkel s2 av. tõusunurk stil s2 1) käekiri; 2) stiil, viis; hålla ~en heast toonist kinni pidama; i ~ med ngt millegagi kooskõlas; ngt i den ~ en midagi selletaolist; i stor ~ suurejooneliselt; 3) kirjand, kirjalik töö (koolis)-, 4) trük. kiri, šrift; 5): efter nya (gamla) ~en uue (vana) kalendri järgi; ~art s3 vool, koolkond; ~ blomma sl stiilipärl; ~ brott [-o-] s7 stiilivääratus; ~drag s7 stiilijoon; ~ enlig stiilipärane; ~full stiilikas, maitsekas; ~ gjuterj trük. tähevalu-koda; ~grad s3 trük. kirjakraad; ~»g elegantne; šikk; peen, töre; ~isera 1) stiliseerima; 2) formuleerima, sõnastama; ~|st stilist; ~istik -en stilistika; ~ känsla -n stiilitunne still vt. stilla 2.

stilla 1. adj. vaikne, tasane; liikumatu; föra ett ~ liv vaikset elu elama; en ~ bris õrn tuuleõhk; 2. adv. tasa, vaikselt; ligga ~ liikumatult lamama; tiga ~ vaikima; stå ~! seisa paigal!; det står alldeles — för mig ma ei suuda seda kuidagi meelde tuletada; 3 .vi vaigistama, rahustama, leevendama; ~ sin hunger nälga kustutama; ~ sin nyfikenhet uudishimu rahuldama stilla I sittande 1. adj. p.: ~ arbete istu-mistöö; 2. s6 istuv eluviis; ~ stående 1. adj. p. liikumatu, (paigal) seisev; 2. s6 paigalseis, seismine, tegevusetus; — tigande vaikiv; ~ finna sig i ngt millegagi vaikides nõustumastillbild

stillbild s3 fot. kaader stilleben (still-leben) s7 kunst, natüürmort, vaikelu stille|stånd s7 1) sõj. vaherahu; 2) seisak, peatumine; ~ ståndsavtal s7 vaherahu-kokkulepe still I film s3 diafilm; ~het vaikus, rahu; i all ~ vaikselt, salamahti; ~na vi vaibuma, rahunema; aeglustuma; ~sam vaikne, rahulik; ~ vatten s7 seisev vesi stil [lös stiilitu, maitsetu; ~löshet stiilitus, maitsetus; ~prov s7 1) käekirja-proov; 2) trük. kirjaproov; ~ ren stiilipuhas; ~ sort trük. kirjaliik stiltje -n tuulevaikus stilvidrig stiilivastane stim s7 1) (kala)parv; 2) lärm, kisa, kära; ~ ma vi 1) parves liikuma, parvlema;

2) lärmama, kisama, käratsema stimul|ans [-ar]s, -ans] s3 ergutus, vir-

gutus; ~antia [-antsia], ~antier pl. stimuleerivad vahendid; -~era stimuleerima, ergutama, virgutama; ~us uti. stiimul sting s7 1) hammustus, nõelamine, salva-mine; 2) pihl. piste, torge; 3) sport. hoog, särts; det är inget ~ i spelet mängus pole hoogu; ~a stack stungit torkama, hammustama, nõelama, salvama; ~siig tundlik, kergesti solvuv stink |a stank sup. puudub haisema; lehkama; ~ av ngt millegi järele haisema; ~ näva sl bot. haisev kurereha stinn pingul, punnis; täispuhutud stins s2 rdt. jaamaülem stint adv.: se ~ på ngn kellelegi üksisilmi v. ainiti otsa vaatama stipendiat stipendiaat stipendium s4 stipendium stipulatipn tingimus (kokkuleppes) stirra vi üksisilmi v. ainiti vahtima stirrig kõnek. närviline, pabistav stjäla stal stulit varastama; han stal sig bort från sällskapet ta lahkus salaja seltskonnast; ~ sig på ngn bakifrån kellelegi selja tagant juurde hiilima; ~ sig till att göra ngt midagi salaja tegema

stjälk s2 bot. vars; ~ stygn pl. tekst. varspiste

stjälp |a v3 1) kummuli v. ümber lükkama; kallutama; ~ i sig ett glas öl õlleklaasi kummutama; ~ av et lass koormat maha kallutama; ~ ut tühjaks kallutama; 2) pihl. nurja ajama;

3) kaaduma, kummuli minema; ~ ning ümber- v. kummulilükkamine v. -minemine

stjärn |a sl täht; ~ baneret def. tähelipp (USA lipp); ~beströdd adj. p.\ ~

himmel tähine taevas; ~bild s3 astr. tähtkuju; ~fail s7 1) tähelend; tähesadu; 2) pilti, ordenisadu; ~formig [-o-] tähekujuline; ~fysjk -en astrofüüsika; ~ himmel -n tähistaevas; ~karta sl tähekaart; ~kikare teles-koop; ~ klar täheselge, tähine; ~ skott s7 vt. ~fail 1); ~smäll s2: ge ngn en ~ kõnek. kellelgi tuld silmist välja lööma; ~system -et astr. tähesüsteem: ~tydare tähetark, astroloog; ~år s7 täheaasta

stjärt s2 saba; taga- v. taguosa; kõnek. tagumik; ~fena sl zool. sabauim; ~ fjäder s2 zool. sabasulg; ~ lanterna sl tagatuli; ~mes s2 zool. sabatihane sto s6 mära

stock [-o-] s2 1) palk; pakk, nott, ront; sova som en ~ magama nagu ront; över ~ och sten üle kivide ja kändude; 2) aj. (iala)pakk; 3) (püssi)pära; 4) suur hulk, kari stocka [-o-] I vi: ~ en hatt kübarat vormima

stocka [-o-] II vi: ~ sig I) peatuma, seiskuma; orden ~de s`g i halsen sõnad jäid kurku kinni; 2) kogunema, kuhiuma

stock I blind täiesti pime; ~döv täiesti kurt; ~eld -en palkidest tehtud lõke; ~fisk s2 rahnkala, kuivatatud tursk stockholmare stokholmlane stockholmsk adj. Stokholmi; ~a 1) -n Stokholmi murrak; 2) sl stokholmlanna stock I hus s7 palkmaja; ~ konservativ

purutagurlik stockning [-o-] seiskumine, seisak;

ummistus; pihl. ummik stock I ros sl aiand, tokkroos; ~ved -en

palgid stod I impf. vt. stå stod II s3 raidkuju

stoff [-o-] s7 1) materjal, aine; 2) kangas, riie; ~era palistama; ~ ut en klänning kleiti garneerima v. kaunistama stofjl s3 veidrik

stoft [-o-] s7 tolm, põrm; ligga i ~ et för ngn kellegi ees põrmus maas olema; ~grand s7 vt. ~korn; ~hydda -n

maine põrm; ~korn s7 tolmukübe, -tera

stoi|cism [-o-] stoitsism; ~ker stoik;

~ sk stoiline stoj [-o-] s7 lärm, kära; ~a vi lärmama,

käratsema; ~ig lärmakas, käratsev stol s2 tool; sticka under ~ med ngt pihl. midagi varjama; ~gång s2 1) väljaskäimine, sooletühjendus; 2) väljaheide; 3) pärak stoll [-o-] s2 mäend. stoll

stoll |e [-o-] s2 tola, narr; ~ig adj. loll,

hull(umeelne) stolpe [-o-] s2 1) post, tulp; 2) lühikonspekt, lühikesed märkmed stolpskor pl. ronimisrauad stoljs]|ben s7 toolijalg; ~karm s2 tooli käetugi; ~rygg s2 tooli seljatugi; ~ sits s2 toolipõhi stolsteg s7 med. odraiva stolt [-o-] uhke; kõrk; vara ~ över ngt millegi üle uhke olema; ~het uhkus; kõrkus; sätta sin ~ i ngt millegi üle uhke olema; ~ sera uhkeldama; vi har ingenting att ~ med (över) meil pole millegagi (millegi üle) uhkeldada; gå och ~ uhkeldades ringi kõndima stomme s2 kere; raamistik; talastik;

kondikava stop s7 kruus, toop

stopp [-o-] I 1. s7 ummistus; peatus; seisak; sätta ~ för ngt millelegi lõppu tegema; säg ~! ütle, kui piisab!; 2. inter j. stopp! stopp [-o-] II s2 1) nõelutud koht; 2)

piibutäis tubakat stoppa [-o-] I vi 1) peatama, seisma panema, seiskama; lõpetama; 2) peatuma, seisma jääma; lõppema; 3) kõnek. jätkuma, piisama; de! ~r inte med 100 kronor sajast kroonist ei piisa; 4) kõnek. vastu pidama stoppa [-o-] II vi 1) nõeluma; 2) täis toppima, täitma; polsterdama; 3) pistma, (sisse) panema; ~ om ett barn last (teki) sisse mähkima; ~ på sig sina pengar oma raha taskusse pistma; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ om uuesti polsterdama v. täis toppima; ~ till kinni toppima, ~ undan kõrvale panema, ära peitma; ~ upp täis toppima; ~ upp

en fågel linnu topist valmistama stoppförbud [-o-] -et peatumiskeeld stoppgarn [-o-] -et nõelumis- v. nõele-lõng

stoppljus [-o-] s7 stopptuli stopp |ning [-o-] 1) nõelumine; 2) täistop-pimine, täitmine; polsterdamine; ~ nål s2 nõelumisnõel stopp| signal s3 signaal peatumiseks;

~ skylt s2 keelumärk stoppsvamp [-o-] s2 sukaseen stoppur [-o-] s7 stopper stor större störst suur; vara ~ i maten suure söömaga olema; till ~ del suurelt osalt; den ~a allmänheten lai üldsus; ~ sak i det sellel pole mingit tähtsust, see ei muuda midagi; vara ~ j munnen suure suuga olema; ~ i orden och liten på jorden suuga teeb suure linna, käega ei kärbsepesagi; du

~e tid! helde aeg!; hon är redan ~a damen ta on juba päris daam; de ~a suured, täiskasvanud; ~ artad suurejooneline, -pärane storasyster s2 suur v. vanem õde stor |beläten väga rahulolev; ~ bonde suurtalunik; ~ boskap -en kariloomad; ~bruk s7 suurmaapidamine; ~ drift -en suurtootmine; ~dåd s7 kangelas- v. vägitegu; ~e| bror inv. suur v. vanem vend; ~en inv. mer. suurpuri, grootpuri; ~ finans -en suurkapital; ~ främmande s9 kõrge külaline; ~ furste s2 suurvürst; ~ företag s7 suurettevõte; ~ företagare suurettevõtja; ~gods s7 suurmõis; ~ gråta suure häälega nutma; ~ gubbe s2 tähtis isik, suur nina; ~ hertig s2 suurhertsogi ~het suurus; aritmetiska ~ er aritmeetilised suurused; en okänd ~ tundmatu suurus; ~hetstid -en hiilgeaeg; ~ hetsvansinne -t suurushullustusi ~hundra(de) aj. sada kakskümmend; ~industrj -(e)n suurtööstus stork [-o-] s2 toonekurg storkapital -et suurkapital storkna [-o-] vi lämbuma stor|kornig jämedateraline; ~ lek s3 suurus; i naturlig ~ loomulikus suuruses; ~ leksordning suurusjärk; z ~ suuruse järjekorras; ~ ligen suuresti, suurel määral, väga; ~lom s2 zool. järvekaur

storm [-o-] s2 1) torm, maru; lugn i ~en! rahu!, ol(g)e rahulik!; rida ut ~en pilti, raskusi võitma; 2) sõj. tcrmi-jooks; ta staden med ~ linna tormijooksuga vallutama; löpa till ~s mot ngt millelegi tormi jooksma; ~a 1): det ~de hela natten torm möllas öö läbi; 2) pilti, tormama, möllama, märatsema; 3) sõj. tormi jooksma, ründama

stor I makt s3 suurriik; ~ maktspolitik -en

jõupoliitika; ~man suurmees, suurus, kuulsus; suurnik stormande adj. p. tormiline, maruline stormast s3 mer. suurmast, grootmast storm |by s2 tormi- v. maruhoog; ~ driven tormist aetud; ~flod s3 tormist tekitatud üleujutus; ~ fågel s2 tormilind; ~ förtjust äärmiselt vaimustatud; ~gräla vi vihaselt tülitsema; ~hatt s2 bot. käoking; ~ ig 1) tormine; 2) äge, tormiline, rahutu; ~ läsa v3 vt. stormplugga; ~ning tormijooks stor I modig ülbe; upsakas, kõrk storm|plugga vi meeletult tuupima, kõvasti õppima; ~rik päratu rikas; ~ segel s7 tormipuri; ~steg pl.:stormstyrka

med ~ hiiglasammul, väga kiiresti; ~ styrka -n tuule tugevus; ~ svala sl zool. tormipääsuke; ~trupp s3 sõj. ründerühm; ~ varning tormihoiatus; ~vind s2 marutuul; tormihoog; ~virvel s2 tormikeeris stor j mästare suurmeister; ~ mönstrad suuremustriline; ~ ordig suuresõnaline, kelkiv, hooplev; ~pamp s2 kõnek. tähtis tegelane, suur nina; ~ poiitjk -en rahvusvaheline poliitika; ~ rengöring suurpuhastus; ~ rutig suureruuduline; ~ rökare suur v. kõva suitsetaja; ~ segel s7 mer. suurpuri, grootpuri; ~sint adj. p. suuremeelne; ~sinthet suuremeelsus; ~ skarv s2 zool. kormoran; ~ skifte s6 maj. väiketalude liitmine suurmaapidamis-teks; ~skog s2 suur mets, laas; ~ skojare [-o-] suurpettur; ~skrake s2 zool. jääkoskel; ~ skratta vi laginal v. valjusti naerma; ~ skrika röökima, täiest kõrist kisama; ~skrävlare kiidukukk, suur hoopleja; ~ slagen suurepärane, -jooneline; ~ slägga sl suurvasar; ta till ~n pilti, tõsiselt asja kallale asuma; ~spov s2 zool. koovitaja; ~stad suurlinn; ~stads-aktig suurlinlik; ~ stadsbo s3 suurlin-lane; ~stilad adj. p suurejooneline; ~ting s7 stuurting (Norra parlament) straff s7 1) karistus, nuhtlus; trahv; avtjäna sitt ~ karistust (ära) kandma; till ~ för ngt karistuseks millegi eest; 2) sport, karistuslööki ~a vi karistama, nuhtlema; trahvima; det ~s med fängelse selle eest on ette nähtud vanglakaristus; ~ arbete sõ sunnitöö; ~ bar karistatav; ~ dorn s2 karistus straffri (straff-fri) karistamatu, süüdimatu; ~ förklara vi karistusest vabastama; ~het karistamatus, süüdimatus

straff |ko|on| s3 kurjategijate koloonia; ~ lag s2 kriminaalkoodeks; nuhtlus-seadus; ~område -t sport, karistus-ala;

~pred|kan inv. põrgutulega ähvardav jutlus: pihl. karm manitsus, peapesu; ~påföljd s3 jur. karistus; vid ~ karistuse ähvardusel; ~register s7 karistatute nimestik; ~rätt -en iur. kriminaalõigus: ~ spark -en sport. karistuslöök; ~tid s3 karistusaeg straffånge (straff-fånge) s2 karistusalune, vang

straffängelse (straff-fängelse) s4 vangla;

kinnipidamiskoht stram pingulolev, pingutatud; pihl. jäik, ametlik; ~B vi 1) pingutama, pingule tõmbama, pinguldama; ~ åt en lina köit pingule tõmbama; 2) pingule tõm-

23*

buma; pingul olema; ~ upp sig end sirgu ajama stramalj s3 tekst, kanvaa stram j het [-a:-] pingulolek, pingutatud olek; pihl. jäikus, ametlikkus; ~t pingutatult; hälsa ~ jahedalt tervitama strand -en stränder rand, kallas; ~a vi randa kinni v. karile v. madalikule jooksma; pihl. nurjuma, äparduma; ~aster s2 bot. randaster; ~brink s2 järsk kallas; ~ brädd s2 rannajoon, -viir; ~fynd s7 randa uhutud vara; ~hugg s7 rannikualade rüüstamine; —ning randa kinnijooksmine, karile v. madalikule jooksmine; pihl. nurjumine, äpardumine; ~ pipare zool. rüüt; ~ promenad s3 rannaprome-naad; ~ remsa sl rannariba; ~rev s7 geogr. rannakari; ~ rätt s3 jur. rannaõigus; ~satt adj. p. pihl.: vara ~ hädas v. kimbatuses olema; ~ skata sl zool. meriski; ~ sätta hätta jätma; ~tomt [-o-] s3 rannaäärne krunt; ~ ägare rannariba omanik strapats s3 pingutus, vintsutus, raskus;

~rik pingutav, raske strateg s3 strateeg; ~| s3 strateegia;

~isk strateegiline stratosfär -en stratosfäär strax 1. adv. (otse)kohe, jalamaid, sedamaid; han kommer ~ ta tuleb kohe; 2) just, otse; ~ utanför staden otse linna serval; 2. koni. niipea kui; ~ iag kom fram ... niipea kui ma kohale jõudsin ... streber s2 trügija, karjerist; ~aktig

pdasitrügiv, karjeristlik streck s7 1) joon, kriips; jaotus (skaalal); dra ett ~ över det förgångna pilti. möödunule v. minevikule kriipsu peale tõmbama; ett ~ i räkningen pihl. ootamatu takistus; hålla ~ paika pidama; 2) piirnorm; piirsuurus; begära ~ vid debatten diskussioonil kõneleiate arvu piiramist nõudma; 3) (pesu)nöör; 4) vemp, temp streck |a vi joonima, lineerima; ~d linje katkendjoon; ~ för kriipsuga ära märkima; ~ under alla kriipsutama; ~ upp tvätt pesu nöörile riputama; ~ över maha tõmbama v. kriipsutama; ~ning joonimine, lineerimine; ~ teckning kunst, sulejoonistus stred imof. vt. strida

strejk s3 streik; gå i ~ streiki alustama; viid ~ ebaseaduslik streik; ~a vi streikima; ~ande streikiv; de ~ streikijad; ~ brytare streigimurdja; ~hot s7 streigiähvardus; ~kassa sl streigikassa; ~rätt s3 streigivabadus;strejkvakt

356

strut

~vakt s3 streigipikett; ~ varse! s7 streigihoiatus strepto|kock [-kokk] s3 med. strepto-

kokk; ~mycjn -et streptomütsiin stress s3 psühh. stress; ~ad ülepingutatud, stressiseisundis; ~ande pingutav streta vi pingutama, ponnistama; püüdma; rügama, rahmeldama; ~ emot vastu panema, tõrkuma; ~ upp-lör backen mäest üles rühkima strid I 1) kiire- v. käredavooluline; stritt regn paduvihm; 2) lopsakas, tihe; 3) kare; turris (juuste kohta) strid II s3 1) võitlus, taplus, lahing; en ~ på liv och död võitlus elu ja surma peale; livets ~ eluvõitlus; gå till ~s för ngt millegi eest võitlusse astuma; göra klar (t) till ~ võitluseks valmis seadma; ge sig utan ~ võitluseta alla andma; 2) vastuolu; i ~ mot sitt löfte vastupidi oma lubadusele; stå i ~ mot ngt millegagi vastuolus olema; 3) vaidlus, tüli; en ~ om ord mõttetu vaidlus; det står ~ om honom ta on vaidluse objekt strid |a stred stridit v. v2 1) võitlema; ~ om ngt millegi pärast võitlema; ~ för livet elu eest võitlema; 2) vastu käima, vastuolus olema; det strider mot sunt förnuft see on terve mõistusega vastuolus; ~ande 1) võitlev, sõdiv; de ~ võitlejad; 2) vastukäiv, vastuolus olev; ~bar l] võitlusvõime-line; 2) sõjakas, võitlushimuline; ~ ig 1) sõjakas; 2) vastuoluline, vastukäiv; ~a intressen vastukäivad huvid; 3) vaieldav; göra ngn rangen ~ kellegagi võrdne olema; kellelegi konkurentsi pakkuma; ~ighet l] vastuolu, vastukäivus; 2) tüli, lahkheli strids |anda -n võitlusvaim; ~ beredskap -en võitlusvalmidus; ~ domare vahekohtunik; sport, kohtunik; ~ duglig võitlusvõimeline; ~ flygplan s7 lahingulennuk; ~ fråga sl tüliküsi-mus; —gas s3 sõjagaas; ~ handling sõjategevus; ~ handske s2 vaenu-kinnas;

~häst s2 sõja- v. lahingu-ratsu; ~ humör -et võitlusmeeleolu; ~ iver -n võitlusind; ~ krafter pl. sõjajõud; ~ kämpe s2 sõjamees, võitleja; ~ laddning sõj. lahingumürsk; ~ ledning ülemjuhatus; ~ linje -n rindejoon; — lust -en võitlushimu; ~ lycka -n sõjaõnn; ~ lysten võitlushimuline, sõjakas; ~ lystnad -en võitlushimu, sõjakus; ~ medel s7 võitlus-vahend, relv; ~ robot [-o-o-] s2 kaugjuhitav rakett; ~rop s7 sõjahüüd; ~tupp s2 võitluskukk; pihl. riiukukk; ~vagn s2 l] aj. sõjavanker; 2] tank;

3] soomusauto; ~ vapen s7 lahingu-relv; ~ vimmel -vimlet lahingumöll; ~ yxa sl sõjakirves, tapper; ~ äpple s6 tüliõun; ~ övning sõj. lahingu-õppus

strig|el liipimisrihm; ~la vi (rihmal)

liipima, ihuma strikt range, täpne, vali; ~ klädd tagasihoidlikult ja rangelt riietatud stril s2 (kastekannu jms.) sõel; ~a vi 1) piserdama, kastma; 2] peente jugadena voolama, nirisema; ~ kanna kastekann

strimla 1. sl riba, viil(ukas); 2. vi ribadeks v. viiludeks lõikama strimm|a sl vööt, joon, triip; pilti, kiir;

~ig triibuline, vöödiline stringen|s -en range järjekindlus: ~t

rangelt järjekindel strip|a sl (juukse)saik; tutt; ~ig sassis,

salkus strit s2 zool. tsikaad strong [-o-] kõnek. töre, tubli, kindel stropp [-o-] s2 l] rihm; tripp; 2] mer. tropp; 3] enda tähtsakstegija; snoob; — ig upsakas; kehkjas strosa vi. kõnek. ringi lonkima, hulkuma

struk|en adj. p.: en ~ kopp triiki täis

tass; ~ it sup. vt. stryka struktur struktuur; ~ell strukturaalne;

struktuuriline struma utr. med. struuma strump|a sl sukk; kort ~ sokk;

~ byxor pl. sukkpüksid strumpeband s7 sukapael strump|fot sukapöid; ~ hållare sukahoidja; ~läst; i ~en sukis; ~sticka sl sukavarras; ~ stoppning [-o-] sukanõelumine strunt s3, s4 pahn, rämps; prata ~ jama ajama, lollusi rääkima; ~/ loba!, lollus!; ~ i del! tühja kah!, ära pane tähele!; ~a vi: ~ i ngt millegi peale käega lööma v. vilistama; ~ förnäm rumaluhke; ~ prat -et tühi loba, jama; ~sak s3 pisiasi, tühine asi; ~summa sl tühine summa strup|e s2 kurk, kõri, neel; han iick en brödsmula i galen ~ tal läks leivaraa-suke hingekurku; läska sin ~ kõri loputama; jag har kniven på ~n mul pole teist väljapääsu; ~ grepp s7: la[ga) ~ på ngn kellelgi kõrist kinni võtma; ~ huvud s7 kõrisõlm; ~ljud s7 kõrihäälik; ~lock [-o-] s7 anat. kõripealis; ~ röst s3 kurguhääl; ~ tag s7 vt. ~ grepp strut s2 torbik, tuutu; nyfiken i en ~ kõnek. seda ma sulle kül! ei näita v. ei ütle!struts

struts s2 jaanalind; —fjäder s2 jaana-linnusulg; — politik -en jaanalinnupoliitika

strutta vi uhkeldavalt kõndima; tippama,

tippima, tippamisi käima stryk s7 peks, nahatäis; få — peksa v. lüüa saama; ett kok — tubli nahatäis; tigga — kõnek. keretäit norima; ful som — väga inetu stryka strök strukit 1) silitama, paitama; 2) triikima, pressima; 3) peale määrima; üle võõpama; 4) teritama, ihuma; — en Iie vikatit luiskama; 5) hõõruma, nühkima; — eld på en tändsticka tikust tuld tõmbama; 6) maha tõmbama, läbi kriipsutama; — ngt j' en text tekstist midagi maha tõmbama; — ett streck över det förgångna minevikule kriipsu peale tõmbama; 7): — askan av en cigarr sigari otsast tuhka raputama; — håret ur pannan juukseid laubalt kõrvale lükkama; — svetten ur ansiktet näolt higi pühkima; 8) mer.: ~ flagg lippu alla laskma (alistumise märgiks)-, ~ segel purjepinda vähendama; 9) luusima, uitama; üle lendama; 10) taganema, tagurpidi liikuma; låta hästen ~ hobust tagurdama; — med årorna hoobama, tagurpidi sõudma; — på foten för ngn pilti, kellelegi alla v. järele andma; 11) (rõhul, abisõnadega): — bort ära pühkima; — för:

— för ett avsnitt i texten tekstis lõiku ära märkima; — förb| mööda lendama, mööduma; — in (sisse) määrima;

— med kaduma minema; otsa saama; surema, hukkuma; — omkrjng ringi hulkuma; — på peale määrima; —

under alla kriipsutama; pilti, rõhutama; — ut maha v. ära hõõruma; maha tõmbama; 12): — sig om munnen suud pühkima; — sig över håret käega juukseid siluma

strykande: — aptit hundiisu, täitmatu isu; varan har — åtgång sel kaubal on väga hea minek stryk I bräda sl triik(imis)laud; —fri triikimist mittevajav, kortsumatu; — inrättning triikimistöökoda; —järn s7,

— maskjn s3 triikraud, -masin sfryknjn -et strühniin

strykning 1) silitamine, paitamine; 2) triikimine, pressimine; 3) ülevõõpamine; 4) mahatõmbamine, läbikriipsutamine; 5) hoobamine, tagurpidi sõudmine; 6) geol. viirdumine stryk [pojke s2 pilti, peksupoiss; —rädd:

vara — peksu kartma stryktips -et spordiloto stryk j torr triikimiseks piisavalt kuiv

(pesu kohta); —täck ülbe, häbematu stryp |a v3, impf. ka ströp 1) kägistama; lämmatama; 2) tehn. ahendama, kitsendama; — ning 1) kägistamine; lämmatamine; 2) tehn. ahendamine, kitsendamine; — sjuka -n med. krupp;

— ventjl s3 tehn. drosselklapp, redukt-siooniventiil

strå s6 1) (õle)kõrs; 2) juuksekarv; ett — vassare kõnek. märksa parem; dra det kortaste ~et kaotama, alla jääma; dra sitt — till stacken oma osa v. panust andma; inte lägga två ~n i kors mitte kõrtki kõverdama; —hatt s2 õlgkübar stråk s7 elava liiklusega tee v. tänav stråk I drag s7 poognatõmme; — e s2 muus. poogen; — instrument s7 poogen- v. vibupill; —orkester [-o-] s2 keelpilliorkester stråkväg s2 magistraaltee, elava liiklusega tee; den stora ~en pilti, tallatud rada

strål|a vi kiirgama, hiilgama, särama;

— ande kiirgav, särav; pilti, hiilgav, suurepärane; —behandling med. kii-ritusravi; —ben anat. kodarluu;

— brytning fiiüs. kiirte murdumine;

— dos s3 kiiritusannus; ~e s2 1) kiir; 2) (vedeliku) juga; —form [-o-]: i — kiirte kujul, kiirtena; — formig [-o-] kiiretaoline, kiirjas; — kainjn s3 elektrikamin; —kastare 1) helgiheitja, prožektor; 2) (auto) esilatern; — kastarljus -et prožektorivalgus, helgiheitja valgus; —knippe s6 kiirte-kimp; —ning kiirgamine, hülgamine, säramine; kiirgus

strålnings lenergj [-ši:] s3 fiiüs. kiirgus-energia; —källa sl kiirgusallikas;

— mätare füüs. kiirgusemõõtja; —risk -en radiatsioonioht; — skydd s7 kaitse radioaktiivse kiirguse vastu; — värme -t füüs. kiirgussoojus

strål|sjuka -n kiiritustõbi; —skada sl kiirguskahjustus; —svamp s2 bot. kii-rikseen

stråt s2 tee, rada; vara på orätt — valel

teel olema; —rövare teeröövel sträck 1) inv.: i (ett) — ühtejärge, järjest; han läste sju timmar i — ta luges seitse tundi järjest; 2) s7 zool. rändlindude lend; — a 1. sl vahemaa, kaugus; teelõik; distants; 2. v3 1) a) sirutama; — på benen jalgu sirutama;

— på sig end sirutama v. sirgu ajama; b) pingule tõmbama, pingutama, venitama; c) nikastama, nihestama; 2):

— kölen till ett fartyg laeva kiilu maha panema; 3): — vapen relvi maha panema, alistuma; 4): — ngn till marsträcka fram

ken kedagi pikali v. jalust maha lööma; 5) üles seadma, paigaldama; — en bro över en flod jõele silda ehitama; — segel purjesid heiskama; 6) (rõhul, abisõnadega): — fram ulatama, ette sirutama; ~ upp üles sirutama v. tõstma; ~ upp ngn kedagi noomima; ~ upp sig end ehtima, uhkelt riietuma; ~ ut a) välja sirutama; b) ulatama; c) pikendama; venitama; d) kiiresti jooksma; låta hästen ~ ut ratsmeid lõdvale laskma; 7): ~ sig a) end sirutama, sirutuma; b) ulatuma, laiuma; han sträckte sig så långt som ... ta alandas end selleni, et... sträck I bänk s2

piinapink; hålla ngn på ~en pilti, kedagi kaua oodata laskma; ~|äsa v3 vahetpidamata lugema; ~ning 1) sirutamine, ulatamine; 2) pikendamine; 3) suund; 4) med. nikas-tus, nihestus sträng I 1) range, vali, karm; käre; 2) raske, vaevarikas; ett ~ t arbete ränk töö

sträng II s2 (pilli]keel; ha Hera ~ar på sin lyra pihl. mitmekülgne olema; s!å på en annan ~ kõneainet muutma; ~a vi (pillile) keeli peale panema; ~ sin lyra till ngns ära kellegi auks värsse kirjutama sträng | eligen adv. rangelt, kõvasti;

~het rangus, karmus stränginstrument s7 muus. keelpill strängt adv. rangelt, karmilt; arbeta ~ kõvasti töötama; ~ förbjudet rangelt v. kõvasti keelatud; ~ konfidentiell rangelt konfidentsiaalne; ~ upptagen tööga väga hõivatud v. koormatud; ~ taget õigust öelda sträv 1) kare, krobeline; räme; 2) kibe, mõru; 3) terav, järsk, ebasõbralik; ~ t svar järsk vastus sträva I sl ehit. (kald)tugi, tits sträva II vi püüdma, püüdlema, pürgima; vaeva nägema; ~ efter ngt midagi taotlema; ~ med ngt millegagi vaeva nägema; ~ mot sitt mål eesmärgi poole püüdlema v. pürgima; ~ till ngt millegi poole püüdlema; ~ uppåt ülespoole pürgima; ~ sig fram edasi rühkima; kuidagi läbi ajada püüdma; ~n utr. püüd(lus), püüe, pürgimus, taotlus; vaev; pingutus; han misslyckades i sin ~ ta vaev oli asjatu, ta püüdlused nurjusid strävbåge s2 ehit. tugikaar sträv |het 1) karedus; 2) järskus, eba-sõbralikkus; ~ hårig kareda juukseline; kareda karvaga fträvpelare ehit. tugisammas

strävsam 1) töökas, püüdlik; 2) vaevarikas, raske; ~ het töökus, püüdlikkus strö 1. s7 allapanu; 2. v4 puistama; ~ pengar omkring sig raha kahel käel välja andma; ~ rosor för ngn kellelegi mett moka peale määrima; ~ are augulise kaanega toos (soola jms. peale-raputamiseks); ~dd üksik, juhuslik; laialipillatud, hajus; ~fail s7 üksikjuhtum

strög s7 kõnek. peatänav; promenaad strök impf. vt. stryka

strö |künd s3 juhuslik külastaja v. ostja ström s2 1) vool, voolus, hoovus; 2) jõgi; med ~ men pärivoolu; mot ~ men vastuvoolu; ~ mar av blod pihl. vereojad; i en jämn ~ pideva vooluna; tårarna flöt i ~mar pisarad voolasid ojana; 3) ei. vool; bryta ~ men voolu välja lülitama; slå till ~ men voolu sisse lülitama ström I avbrott [-o-] s7 voolukatkestus; ~ brytare lüliti; ~drag s7 voolus, voolukoht; ~fåra sl voolujoom; ~ förande: vara ~ pingestatud v. voolu all olema; ~ förbrukning elektri-v. voolutarvitus; ~ försörjning elektrienergiaga varustamine; ~ kantring pihl. (äkiline) kursimuutus, järsk pööre; ~ karlen def. folkl. näkk; ~ krets s2 ei. vooluring; ~linjefor-mad [-o-] voolujooneline; ~lös ei. pingestamata strömma vi voolama, hoovama; purskama; ~ in sisse voolama; ~ till juurde voolama; ~ ut välja voolama; ~ över üle voolama; üle ujutama strömming zool. räim, silk ström I mätare (strömm-mätare) voolu-mõõtur; ~ning vool; suund; nya ~ar i svensk litteratur uued voolud rootsi kirjanduses; ~ riktning voolusuund; ~ stare s2 zool. vesipapp; ~ styrka -n ei. voolutugevus; ~t adj.: ~ vatten kiire vooluga vesi; ~virvel s2 veekeeris ströp impf. vt. strypa strö I skrift s3 pamflett; ~ socker peen-suhkur

ströv|avl uitama, hulkuma; ~ omkring ringi hulkuma; ~tåg s7 1) rännak; 2) pihl. ekskurss stubb I vt. rubb

stubb II s2 tüügas, tüü; ~a vi lühikeseks lõikama, pügama, kärpima; ~ brytare (stubbrytare) põll. kännu-juurimismasin; ~e s2 känd; ~ig 1) lühikeseks lõigatud, pügatud, kärbitud; 2) lühi(kese)kasvuline, jässakas; ~näsa sl tömp- v. nösunina; ~ svansstubbåker

s2 töbi v. tölp saba, saba j upp; ~ åker s2 kõrrepõld stub|n s3, ~tråd süütenöör stuck s3 ehit. stukk, kipskrohv; ~atur

krohv; ~ atör krohvija stuck I en solvunud, pahane; ~it sup. vt. sticka 2.

student üliõpilane, tudeng; ta ~en küpsuseksamit sooritama; ~ betyg s7 küpsustunnistus; ~ examen küpsuseksam; ~ förening üliõpilasühing; ~hem s7 üliõpilaste ühiselamu; ~ikos [-o:s] tudenglik, buršilik, buršikoosne; ~ kamrat s3 ülikoolikaaslane; ~kår üliõpilaskond; ~ mössa sl üliõpilasmüts; ~ska naisüliõpilane; ~ skrivning kirjalik küpsuseksam v. lõputöö studer|a vi õppima, (s)tudeerima; ~ till läkare arstiks õppima; ~ vid universitetet

ülikoolis õppima; en ~d kari õpetatud mees; ~ en karta kaarti uurima; •— in en ny roll teatr. uut rolli õppima; ~ande 1. s9 1) üliõpilane; õpilane, õppur; 2) õppimine; 2. adj. p. õppiv; den ~ ungdomen õppiv noorsugu; ~ kammare õppimisruum studie s5 1) etüüd; 2) eskiis, skits; 3) uurimus; ~ besök s7 õppekäik; ~ cirkel s2 õppering; ~ handbok üliõpilas-teätmik; ~ ledare õpperingi juhataja; õpihgute juhendaja; ~lån s7 õppelaen; ~ material s7 õppematerjal; ~objekt [-o-] s7 uurimisobjekt; ~plan s3 õppeplaan; ~resa sl õppereis; ~ rådgivning üliõpilaste juhendamine; ~skuld s3 õppelaenuna tehtud võlg; ~ syfte s6: i ~ õppeotstarbel; ~år pl. õpiaastad studi|o s5 pl. ka -s stuudio; ~osus utr. kõnek. studioosus, tudeng; ~um s4 1) stuudium, õpingud; 2) uurimus; vetenskapliga studier teaduslikud uurimused studs [-ts] s2 (tagasi)põrge; tagasilöök; ~a vi 1) (tagasi) põrkama; 2) põrgatama; 3) kohkuma, tagasi põrkama; ~ till võpatama; ~ upp üles põrkama

studsare [-ts-] jah. kuulipüss studsning [-ts-] tagasipõrkamine stug|a sl väike maja, tare, hütt; ~sittare

kodusistuja, kodune inimene stuka I sl põll. 1) kartuli- v. juurvilia-

kuhi; 2) (vilja)rõuk, aun stuk| a II vi 1) ära lööma, vigastama; 2) lömmi v. lõssi lööma; laiaks litsuma; 3) tehn. neetima; 4) pilti, alandama stulen adj. p. varastatud stulta vi paterdama, tatsama stum [stumm] 1) tumm, keeletu; bli — av häpnad hämmastusest keeletuks

jääma; 2) lgv. hääldumatu; 3) jäik, kõva; ~film s3 tummfilm; ~het tum-mus

stump s2 ots, jupp; koni; gnola en ~ kõnek. viisijuppi ümisema; ~a sl kõnek. tüdrukutirts stund s3 hetk, silmapilk, viiv; en god ~ tükk aega; i samma ~ samal hetkel; när ~en är kommen kui tund on tulnud; i sista ~ en viimasel silmapilgul; hans ~ er är räknade tema päevad on loetud; på lediga ~er vabal ajal stund |a vi lähenema, kätte jõudma; ~ ande saabuv, tulev, eelseisev; ~ ligen pidevalt; iga hetk; dagligen och ~ iga päev ja iga tund; ~om [-o-] vahetevahel, mõnikord; ~tais aeg-ajalt stungit sup. vt. stinga stup s7 järsak; ~a vi 1) (pikali) kukkuma; ~ i säng voodisse vajuma; ~ av trötthet väsimusest kokku varisema; 2) langema, surma saama; 3): berget ~r brant i sjön mägi laskub järsult järve; 4) kallutama, kaldu asetama; ~full täis kui tint; ~rör s7 vihmaveetoru; ~ stock [-o-] s2 pakk (tapalaval) sturig morn, sünge, tusane stursk ülbe, häbematu, kõrk, ninakas;

uhke, tähtis stuss s2 tagumik, taguots stut s2 härjavärss stuv s2 tekst, riiderest stuva I vi kok. stoovima, hautama stuv |a II vi 1) mer. laadima, lastima; ~ om uuesti v. ümber laadima; 2) pakkima; ~ ner sisse pakkima; ~ undan kõrvale panema; ~are, ~erj|arbetare lastija, laadija stuvning I hautis

stuvning II mer. laadimine, lastimine stybb s3, s4 sport, söerada styck inv.: 25 kronor per ~ 25 krooni tükk

stycka vi tükeldama stycke s6 1) tükk; ett par ~n paar tükki; ett ~ jord maatükk; de är skurna av samma ~ pilti, nad on ühte masti; han är ett — av äventyrare pilti, tal on seiklejaverd; riva papperet i ~n paberit tükkideks rebima; 2) [-(teatri]tükk,-] {+(teatri]- tükk,+} näidend; pala; ett ~ av Ibsen Ibseni näidend; 3) lõik; börja ett nytt ~ uuest reast alustama; 4): kunna sina ~n pilti, omal alal asjatundja olema; i detta ~ har han rätt selles suhtes on tal õigus; när det kom till ~ t kui asi läks tõsiseks, otsustaval hetkel; 5) tee(lõik), vahemaa; det är bara ett litet ~ dit sinna on ainult natuke maad; 6)styckebruk

van. suurtükk; 7) kõnek. lirva; ~bruk s7 suurtükivalukoda, suurtükitehas; ~gods s7 tükk-kaup; ~pris s7, s4 tükihind; ~ vis tükikaupa, tükkhaaval styck I mästare liharaiuja; -~ning tükeldamine styckvis vt. styckevis stygg 1) halb, paha; tige, õel; kuri; 2) murd. inetu; vastik; ~else jõledus, koledus, õudus; ~ het tigedus, õelus; kurjus; ~ing halb v. õel inimene stygn s7 (nõela)piste stylta sl kõmp, kark; gå på styltor kõm-

pidega käima stymp|a vi sandistama, vigaseks tegema; köndistama; rikkuma, moonutama; ~ are käpard, vusser styng I s7 vt. stygn styng II s7 vt. sting styng III s7 zool. kiin styr inv.: hålla — på ngn, hålla ngn i ~

kedagi ohjeldama v. vaos hoidma styr j a v2 1) juhtima, tüürima, roolima; ~ fartyget i hamn laeva sadamasse tüürima; ~ sina steg mot hemmet samme kodu poole seadma; 2) valitsema; ~ i landet maad valitsema; ~ och

ställa i huset majas peremees olema, majapidamist juhtima; ~ sin tunga oma keelt talitsema; 3) lgv. nõudma; 4) [rõhul, abisõnadega): ~ om: det skall jag ~ om ma hoolitsen selle eest, ma korraldan selle ära; ~ till korraldama, seadma; ~ till sig end ära määrima; ~ ut a) ehtima, kaunistama; b) varustama; 5): ~ sig end talitsema; ~ande valitsev; de ~ valitsejad, võimukandjad; ~bar juhitav; ~ bord inv. mer. tüürpoord; ~ e s6 1) rool, tüür; 2) võim, valitsus; sitta vid ~ t võimul v. tüüril olema styrelse 1) juhatus, valitsus; sitta i ~n juhatuse liige olema; 2) juhtimine, valitsemine; ~ berättelse juhatuse aruanne; ~ ledamot juhatuse liige; ~ ordförande s9 juhatuse esimees; ~ sammanträde s6 juhatuse koosolek; ~sält s7 valitsemisviis styresman valitseja, juhataja, eestseisja styr|förmaga -n juhtimisvõime; juhitavus; ~ inrättning juhtimisseadeldis styrk |a 1. sl 1) jõud, ramm; tugevus, võimsus; vastupidavus; brännvinets ~ viina kangus; matematik har aldrig varit min ~ matemaatika pole kunagi mu tugev külg olnud; 2) salk, hulk, rühm; väpnade styrkor relvastatud jõud; en ~ på 100 man sajameheline rühm; 2. v3 1) tugevdama, kindlustama; ~ sig med mat keha kinnitama; 2) tõendama, kinnitama

styrke | demonstration jõudemonstratsioon; ~ förhållande s6 jõudude vahekord; ~grad -en kanguskraad; — tår s2 kosutav v. ergutav jook styr |man tüürimees; ~ning juhtimine, tüürimine, roolimine; ~sel s9 1) van. valitsemine; 2) kindlus, stabiilsus; ~ skena sl tehn. juhtrööbas; ~spak s2 tehn. juhtimishoob, -kang; ~ stång [jalgratta) juhtraud; ~ åra sl juht- v. päraaer

styv 1) kange, paindumatu, jäik; visa sig på ~a linan pilti, oma osavust näitama; ~ i nacken tõrges, jonnakas; vara ~ i korken pilti, end tähtsaks tegema; ett ~ t arbete raske töö; 2) kõva, tugev; ~ bris tugev tuul; 3); det tog en ~ timme selleks kulus tubli tund aega; 4) kõnek. osav, tubli; en ~ förare osav (auto)juht; han är ~ på att räkna ta oskab väga hästi arvutada

styv I barn s7 võõraslaps; ~brojdejr

poolvend; ~ dotter võõrastütar styver s9, s2 van. kross, veering; vända på, se på, hålla på ~n (styvrarna) pilti, iga kopikat näppude vahel veeretama

styv I fa|de]r võõrasisa

styvhet kangus, paindumatus, jäikus

styv|mo(de)r võõrasema, ~ moderlig

võõrasemalik styvmors I blomma sl, ~viol s3 bot. aed-

kannike, võõrasema styv |na vi kangestuma, jäigastuma, kangeks v. jäigaks muutuma; paindumatuks muutuma; ~nackad, ~sint kangekaelne, põikpäine, isemeelne; ~sinthet kangekaelsus jne. styv I son võõraspoeg; ~ syskon pl. poolvennad ja -õed; ~ syster s2 poolõde styvt adv. 1): hålla ~ på ngt midagi väga tähtsaks pidama; 2): det var ~ gjort! hästi tehtud! stå stod stått 1) seisma; ~ stilla liikumatult v. paigal seisma; kom som du går och ~r tule nii, nagu sa oled; ~ på egna ben pilti, ise toime tulema; ~ ostadigt ebakindlalt seisma, kõikuma; 2) olema, asuma; låta ngt ~ midagi paigale jätma; han ~r ensam i livet ta on üksik, tal pole mitte kedagi; det kommer att ~ dig dyrt see läheb sulle kalliks maksma; nu ~ r vi där vackert! kõnek. nüüd oleme plindris!; hur ~r det? sport, kui palju seis on?; vad ~r det i tidningen i dag? mida tänases lehes kirjutatakse?; det — i Svensson på dörrplåten uksesildile on kirjutatud «Svensson»; 3) seisma, peatuma; hur länge ~r tåget här? kuistå av

kaua rong siin peatub?; maskinerna ~r stilla masinad seisavad; 4) toimuma, aset leidma; när skall bröllopet ~? millal on pulmad?; slaget stod år 1814 lahing toimus 1814. aastal; 5): ~ sitt kast tagajärgede eest vastutama; ~ risken riskima; 6): det år ingenting att ~ efter see pole midagi erilist; ~ efter ngns liv kellegi surma ihaldama; ~ för ngt millegi eest vastutama v. hoolitsema; midagi esindama; ~ för betalningen maksma; ~ lör följderna tagajärgede eest vastutama; ~ i affär kaupluses töötama; ~ i tur järjekorras järgmine olema; han har mycket att ~ i tal on palju tegemist; uppgift ~ r mot uppgift teated on omavahel vastuolus; skåpet ~r vackert mot de andra möblerna kapp sobib hästi muu mööbliga; valet får ~ på framtiden valik tuleb edasi lükata; ~ på näsan ninali

kukkuma; ~ på sin rätt oma õigusi kaitsma; ~ under förmyndare eestkoste all olema; det ~r mig upp i halsen mul on sellest kõrini; ~ vid sitt ord oma sõna juurde jääma; 7) (rõhul, abisõnadega): ~ av: ~ av sig lahtuma, ära hingama, liisuma, kõlkuma; ~ bakom taga olema; ~ bi a) jätkuma; vastu pidama; b) aitama, abistama; ~ efter a) järgnema; b) maha jääma; ~ emot vastu seisma; ~ fast kindel olema; ~ framme nähtaval olema; ~ för ees seisma; det ~ r för mig att... mulle tundub, et...; ~ i kõnek. kõvasti tööd tegema, tööd rühkima; ~ kvar seisma jääma; paigale jääma; ~på kestma; vad ~r på? mis on lahti?; ~ på sig enda eest seisma, vastu panema; ~ till: hur ~r det till? kuidas käsi käib?; det här ~ r in'.e rätt till see asi pole korras; det ~r inte till att göra det kõnek. seda ei kõlba teha; ~ tillbaka: han får alltid ~ tillbaka för sin bror pilti, ta jääb alati oma venna varju; ~ upp vt. uppstå; ~ ut a) välja v. esile ulatuma; b) välja kannatama, taluma; ~ över kõrgemal seisma, üle olema [ametiredelil)-, jag ~ r över till nästa spel ma ootan järgmise mängu ära; 8): — sig seisma, säilima, püsima; mjölken ~r sig till i morgon piim seisab homseni; han ~ r sig bra i konkurrensen ta paneb konkurentsile hästi vastu stående 1. adj. p. seisev; püsiv, alaline; bli ~ seisma v. paigale jääma; peatuma; ~ armé regulaararmee; ett ~ uttryck kindlakskujunenud väljend;

på ~ fot pihl. ettevalmistamatult; paugupealt; 2. s6 seismine ståhej -et lärm, kära; sagimine, askeldus stål s7 teras; ~ blank teraseläikeline; ~ borste [-o-] s2 terashari; ~ fjäder s2 terasvedru; ~grå terashall; ~ hjälm s2 teraskiiver; ~hård teras-kõva; ~klädd terasega kaetud; ~lina sl terastross; ~ penna sl terassulg: — plåt s2 terasplekk, lehtteras; ~rör s7 terastoru; ~ sätta pihl. karastama; ~ sig end karastama; ~tråd s2 terastraat; ~ trådsnät s7 terasvõrk; ~uil -en teraslaastud (tootmisjäätmed)-, ~verk s7 terasevalamistehas stånd s7 1) seisukord, olukord; få ngt till ~ millegagi toime tulema v. hakkama saama; komma till ~ toimuma, teostuma; sätta ngt i ~ midagi korda seadma; sätta ngn i ~ att göra ngt kellelegi midagi teha võimaldama; vara i (ur) ~ att göra ngt võimeline (võimetu) olema midagi tegema; 2): hålla ~ mot fienden vaenlasele vastupanu avaldama; fatta ~ a) seisukohale asuma; b) positsiooni sisse võtma; 3) kiosk; 4) taim; 5) jur. perekonnaseis; inträda i det äkta ~ et abiellu astuma; 6) (pl. ständer) aj. seisus; ~a vi vt. stå; ~aktig püsiv, kindel; visa

ståndar |e 1) post, tulp; 2) bot. tolmukas;

~mjöl s4 bot. õietolm stånd I punkt s3 1) seisukoht, vaatepunkt; fatta ~ seisukohta võtma; 2) tase; ~rätt s3 sõjakohus stånds |mässig seisusekohane; ~ person s3 kõrgemast seisusest inimene; ~ riksdag s3 aj. seisustekogu (parlament) stång -en stänger 1) latt, teivas, varras, ritv, kepp; flaggan var på halv ~ lipp oli pooles mastis; hålla ngn ~en pihl. kellelegi vastu panema; 2) mer. teng; ~a vi puskima, sarvedega tõukama; pihl. trügima, tõuklema; ~as dep. vi pusklema; ~järn -et lattraud; ~korv [-o-] s2 tanguvorst; ~ piska sl aj. pats, palmik (mehel) stånka I sl kann, kruus stånka II vi ähkima, puhkima; ägama, oigama

ståplats s3 seisukoht, -plats; ~ läktare

seisukohtadega tribüün ståt s3 toredus, hiilgus; ~a vi uhkeldama, toretsema ståthållare asehaldur; harv. kuberner ståtlig suurepärane, töre; esinduslik;

rühikas stått sup. vt. stå

stäcka v3 1) tiibu kärpima; 2) kärpima, lühemaks lõikama, piirama; krigetstäd

stäckte alla hans planer sõda ajas kõik ta plaanid nurja städ s7 alasi

städ |a `vi koristama, kraamima, korrastama; ~ undan ära koristama; — upp korda seadma, koristama; ~ åt ngn kellegi juures koristajaks olema; ~ad adj. p. 1) puhas, korras; 2) korralik, kombekas, viisakas; ~erska koristaja städja stadde statt van. palkama städ |ning koristamine, kraamimine;

~ röck [-o-] s2 töökittel städse [-6:-] (ikka ja) alati städsla [-e:-] vi vt. städja ställ s7 1) alus, jaland; 2) komplekt, garnituur

ställa v2 1) asetama, panema, seadma; ~ ngt i klar dager midagi päevavalgele tooma; ~ en fråga küsimust esitama; — ngn för sig kedagi enda olukorda seadma; ~ beslutet på framtiden otsuse tegemist edasi lükkama; ~ klockan rätt kella õigeks seadma; ~ problemet under debatt probleemi arutusele panema v. andma; ~ i ordning korda seadma; ~ ngn i skuggan pilti. kedagi varju jätma; ~ inför rätta kohtu alla andma; ~ ngn mot väggen pihl. kedagi nurka suruma; ~ ngn till ansvar för ngt kedagi millegi eest vastutusele võtma; 2) suunama; ~ sina steg till torget (oma) samme turu poole seadma; 3) korraldama, toimetama; hon hade mycket att ~ tal oli palju tegemist v. toimetusi; 4) (rõhul, abisõnadega): — bort ära panema v. koristama; ~ fram: ~ fram mat toitu lauale panema; ~ fram klockan kella ette lükkama; ~ ifrån (sig) (käest) ära panema; ~ in a) sisse panema; b) reguleerima; ~ in radion på en station raadiot mingile jaamale keerama; ~ om a) ümber korraldama v. seadma; ~ om sin klocka kella ette v. taha keerama; ~ om sig efter de nya förhållandena uute oludega kohanema; b) hoolitsema, muretsema; ~ om litet mat natuke toitu muretsema; — samman koostama, kokku seadma; ~ till a) korraldama; ~ till (med) kalas pidu korraldama; b) tekitama, põhjustama; ~ till en seen stseeni tegema; ~ tillbaka tagasi panema; ~ tillbaka klockan två minuter kella kaks minutit tagasi lükkama; ~ undan ära v. kõrvale panema; ~ upp a) üles panema v. seadma; — upp fordringar nõudmisi esitama; b) (üles) rivistama; ~ ut välja panema; 5): ~ sig: ~ sig vid dörren ukse juurde asetuma; ~ sig i spetsen för ett uppror ülestõusu ette-

otsa asuma; ~ sig in hos ngn kellegi ees lipitsema, kellelegi pugema; ~ sig sjuk haiget teesklema; ~ sig avvaktande äraootavale seisukohale asuma; ~ sig skeptisk till ngt millessegi skeptiliselt suhtuma ställbar liikuv, reguleeritav, muudetav ställd 1): han har det bra ställt ta on heal järjel; 2) kõnek. jahmunud, rabatud, keeletu

ställ |e s6 1) koht, paik; på ~t paigal, kohal; kohapeal; på ~t marsch! paigal marssi; på ~t vila! vabalt|; på ngt ~ kusagil, kuskil; på sina ~n paiguti, siin-seal; på vissa ~n kohati, mõnes kohas; 2): i ditt ~ sinu asemel; i ~ t för ngt millegi asemel; vara i fars ~ isa eest olema; 3) otsekohe, jalamaid; ~ företrädande adj. p: ~ direktor asedirektor; ~ företrädare asetäitja, asemik, asendaja ställning 1) asend; 2) positsioon; seisukoht; fatta ~ till ngt millegi kohta seisukohta võtma; i ledande ~ juhtival kohal; 3) seisund, olukord; 4) tellingud; raamistik; 5) sport, seis; ~en vid matchens slut seis võistluse lõpul ställnings I krig s7 positsioonisõda; ~ steg inv.: göra ~ valvel seisma; ~ tagande s6 seisukohavõtt stäm |bänd pl. häälepaelad; ~d meelestatud, häälestatud; välvilligt ~ heatahtlikult meelestatud; ~ gaffel s2 muus. helihark stämjärn s7 peitel

stämma I 1. sl 1) hääl; sjunga i stämmor mitmel häälel laulma; 2) hääleõigus; 2. v2 1) muus. häälestama; ~ upp en sång laulu alustama; 2) pihl. häälestama, meelestama; 3) sobima, vastavuses olema; ~ med förutsägelserna ennustustega kooskõlas olema; räkningen stämmer inte kõnek. arve ei klapi; det stämmer! õigel, klapib!; — överens ühtima, kooskõlas olema stämma II v2 peatama, pidurdama, tõkestama; — blodet verejooksu sulgema; det är bättre att ~ i bäcken än i ån vs. vääna vitsa, palk ei anna enam väänata

stämma III 1. sl koosolek, istung; 2. v2 1) jur.: ~ ngn inför rätta kedagi kohtusse kaebama; 2): •— möte kohtumist määrama

stämning I 1) muus. häälestus, häälestamine; 2) pihl. meeleolu, tuju; õhkkond; upprörd ~ erutus, ärevus stämning II jur. kohtukutse; delge ngn en ~ kellelegi kohtukutset kätte toimetamastämningsansökan

stämningsansökan jur. kaebuse v. hagi esitamine

stämnings I bild s3 meeleolupilt; — full meeleolukas; liigutav; pühalik; ~ människa sl tundeinimene stämpel s2 1) tempel, pitsat, stamp; 2) tempel, pitser; jäljend, jälg; ~ avgift s3 tempelmaks; ~dyna sl templipadi; ~färg s3 templivärv; ~ skatt s3 vt. ~ avgift

stämpla I vi 1) tembeldama; 2) märgistama, markeerima stämpla II vi vandenõu sepitsema; intrigeerima

stämpling I 1) tembeldamine; 2) märgistamine, markeerimine stämpling II vandenõu; ~ar salasepitsused, intriigid ständer pl. vt. stånd 6) ständig alaline, pidev, püsiv, kestev; en

— otur alaline ebaõnn stänga v2 1) sulgema, kinni panema; lör stängda dörrar kinniste uste taga; aflåten stänger kl. 7 kauplus suletakse kell 7; 2) varjama, takistama; ~ av vt. avstänga; ~ för katma, varjama; ~ in sig i rummet end tuppa lukustama; ~ till fönstret akent sulgema; ~ ngn ute kedagi ukse taha jätma stängdags adv. vt. stängningsdags stängel s2 bot. vars

stäng |ning sulgemine, kinnipanemine; ~ningsdags adv.: det är ~ on aeg sulgeda v. kinni panna; ~ ningstid s3 sulgemisaeg (kauplusel jms.); ~sel s7 tara, aed; pilti tõke, barjäär; ~sel-tråd s2 taratraat stänk s7 1) pritsmed, piisad; 2) pilti.: han har några grå — vid tinningarna tal on meelekohtadel pisut halli; ett ~ av sanning terake tõtt; ~a v3 pritsima, piserdama, ripsima; regnet började ~ hakkas vihma tibama; ~ ner täis pritsima; ~bord s7 mer. (paadi) äärèlaud

stäpp s3 stepp; ~höna s7 zool. kõrbe-püü

stärbhus s7 pärandvara, surnust maha

jäänud vara; ~ delägare pärija stärk |a v3 1) tugevdama, kindlustama, kinnitama; kosutama, karastama; ~ ngns tro kellegi usku kinnitama; ~ ~ sig med mat keha kinnitama; 2) tär-geldama; ~ande tugevdav; kosutav; ~ medel kosutusvahend; ~else tärklis; ~ krage s2 tärgeldatud krae; ~ning tärgeldamine; ~ skjorta sl

triiksärk

stätta sl trepitaoline ülekäik aiast v.

tarast stäv s2 mer. tääv

stäva I sl lüpsik

stäva II vi mer.: ~ hemåt kodu poole tüürima; ~ in i hamnen sadamasse sõitma

stävja [-e:-] piiri panema, pidurdama, ohjeldama; ~ sin nyfikenhet oma uudishimu taltsutama stöd s7 1) tugi, tõend; 2) pilti, abi, toetus; ekonomiskt ~ majanduslik abi; ge ~ åt ngt midagi toetama; med ~ av ngt millegi abiga; ta ~ mot ngt millelegi toetuma; ~a v2 vt. stödja; ~aktion toetusaktsioon stöddig toekas, tugev; jässakas stöd |ja stödde stött toetama, nõjatama, naaldama; toestama; ~ huvudet i handen pead käele toetama; ~ sig toetuma, nõjatuma, naalduma; ~ sig på kryckor karkudele toetuma; ~je| vävnad s3 anat., bot. tugikude; ~lån s7 toetuslaen; ~mur s2 tugimüür; ~punkt s3 tugipunkt; toetuspunkt; ~ trupper pl. sõj. abiväed stök s7 kõnek. koristamine, kraamimine; ~a vi koristama, kraamima; gå och ~ toimetama, askeldama; ~ till segi ajama; ~ undan lõpetama, valmis saama; ~ ig korratu, koristamata stöld s3 vargus; ~ försäkring kindlustus varguse vastu; ~gods pl. varastatud kraam; ~ kupp s3 vargusretk; ~ säker varguskindel stön s7 oie; oigamine, ägamine; ~a vi

oigama, ägama; ~ ande s6 vt. stön stöp s7 1) lumelörts; jääsupp; 2): gå i ~et pihl. luhta minema, nurjuma; ~a v3 tehn. valama; stöpt i samma form pilti, nagu ühe vitsaga löödud; ~ning tehn. valu; ~regn s7 paduvihm; ~slev s2 tehn. sulatuspann; vara i ~en pihl. ümberkujundamisel olema

stör I s2 zool. tuur(akala) stör II s2 vai, teivas störa I vi toestama

stör |a II v2 segama, häirima; tülitama; förlåt att jag stör palun vabandust, et ma tülitan; hon är just inte vacker så det stör kõnek. ta pole just silmatorkavalt ilus; ~ande segav, häiriv; ~ ning segamine, häirimine; tülitamine; atmosfäriska ~ar atmosfääri-häired; ~nings| sändare tehn. segaja (raadiojaam) större komp. (vt. stor) suurem; närmast ~ storlek järgmine suurus; till ~ delen suuremalt osalt

störst superi, (vt. stor) kõige suurem, suurim

stört adv.: det är — omöjligt see on täiesti võimatustörta

stört I a vi 1) alla tõukama v. paiskama; pilti, kukutama; ~ ngn i olycka pihl. kedagi õnnetusse tõukama; ~ från tronen troonilt kukutama; 2) kukkuma, langema; varisema; ~ omkull maha kukkuma; uperpalli lendama; ~

samman kokku varisema; 3) tormama, sööstma; ~ bort minema tormama; 4): ~ sig sööstma, tormama; paiskuma, viskuma; ~ sig över ngn kellelegi kallale tormama; ~bombare pikeeriv pommi(tus)lennuk; ~ dykning sõj. pikeerimine; ~flod s3 kiire vool; valing; ~ hjälm s2 (mootorratturi) kaitsekiiver; ~ lopp [-o-] s7 sport. kiirlaskumine; — ning av. (lennuki) allakukkumine; ~regn s7 paduvihm; ~ sjö s2 murd- v. sööstlaine; en ~ av ovett sõimuvaling; ~skur s2 vihmavaling

stöt s2 1) tõuge, löök, müks, hoop; torge; ta emot första ~ en esimest hoopi vastu võtma; 2) uhmer; tambits; 3) kõnek.: två i ~en kaks korraga; ~a v3 1) lükkama, tõukama; ~ kniven i hjärtat på ngn kellelegi nuga südamesse torkama; ~ foten mot en sten jalga vastu kivi lööma; 2) puruks taguma v. tampima; 3) solvama, haavama; ~ ögat silma riivama; 4) põrutama, raputama; 5) tagasilööki andma, (tagasi) põrkama; 6): — i trumpet trompetit puhuma; 7): deras ägor stöter till varandra nende maad puutuvad kokku; håret stötte i rött juuksed olid punakad; 8) (rõhul, abisõnadega): — bort ära v. eemale tõukama: ~ emot vastu v. otsa põrkama; ~ ifrån eemale tõukama; ~ ihop a) kokku põrkama; b) kokku saama, kohtuma; ~ omkull ümber v. pikali paiskama; ~ på a): ~ på (grund) mer. madalikule jooksma; b): ~ på ngt millelegi sattuma, midagi juhuslikult leidma; c): •— på ngn om ngt kellelegi midagi meelde tuletama; ~ samman a) kokku põrkama: b) kokku puutuma; c) kokku sattuma, ühte langema; ~ till a) tõukama, müksama; b) ühinema, liituma; ~ ut välja tõukama; ~ ut båten paati kaldast lahti tõukama; ~ ut ngn kedagi välja heitma v. ajama; 9): — sig: ~ sig på knäet põlve ära lööma; ~ sig med ngn kellegagi tülli minema stöt |ande ebasünnis, solvav; ~ dämpare tehn. amortisaator; puhver; ~e| sten s2 pihl. komistuskivi; ~fångare kaitseraud; ~ig 1) ebatasane, auklik (fee kohta): 2) rappuv, logisev; ~ säker löögikindel

stött I sup. vt. stödja

stött II adj. p. 1) vigastatud; 2) solvunud, haavunud; vara ~ på ngn kellegi peale solvunud olema; vara ~ över ngt millegi pärast haavunud olema; bli ~ solvuma stött I a 1. sl tugi, tugipost, -puu, tits; 2. vi 1) toestama; 2) toetama; ~e| pelare tugisammas; samhällets ~ pilti. ühiskonna alustugi stöt |trupp s3 löögirühm; ~ vapen s7 torkerelv; ~vis katkendlikult; hoo-kaupa, hooti; ~ våg -en lööklaine stöv|a vi jah. jälgi ajama, otsima; ~are hagijas

stövel s2 säärsaabas; ~ knekt s2 saapa-sulane; ~ krage, ~ skaft s7 saapasäär stövla vi raskel sammul kõndima, kompima, vantsima subaltern, ~ officer -(e)n -are nooremohvitser

subjekt s7 subjekt; lgv. alus; ~ jv subjektiivne; ~ ivitet subjektiivsus subkutan anat. subkutaanne, nahaalune subijm subliimne, ülev sub I marjn submariinne, merealune; ~ ordination subordinatsioon; ~ ordinationsbrott s7 distsipliinirikkumine; ~ ordinera 1) subordineerima; 2) sub-ordineeruma subsid I ier pl. subsiidium, rahaline toetus;

~era subsideerima, rahaliselt toetama sub| skribent ettetellija; ~skribera vi ette tellima; ~ på en bok raamatut ette tellima; ~skription ettetellimine; ~ stans s3 substants, ollus; ~stantiell substantsiaalne, oluline, põhiline; ~staniiv s7 substantiiv, nimisõna; ~ stituera substitueerima, asendama, asemele panema; ~ strat s7 substraat; ~t|l subtiilne; peen, õrn; teravmeelne; ~trahend s3 mat. lahutatav; ~trahera lahutama; ~traktionstecken s7 lahutus` v. miinusmärk; ~tropisk [-o:-] subtroopiline; ~venfion ma;, subvent-sioon, toetus succé [-kse:] s3 edu, menu; göra ~ edu saavutama; bli — menukas olema; ~ roman s3 bestseller, menukas romaan

success|ion suktsessioon; troonijärglus; jur. õigusjärglus; ~ jv suktsessiivne, järk-järgult toimuv suck s2 ohe; en ~ av lättnad kergendus-ohe; utandas sin sista ~ viimast hingetõmmet tegema; ~a vi ohkama õhkama; ~ efter ngt millegi järele õhkama, midagi ihaldama suckat kok. sukaad

sudanes sudaanlane; ~isk adj. sudaani; ~ iska sl sudaanlannasudd

365

surr

sudd 1) s7 kritseldus, soperdus, sodi; 2) s2 (puhastus- v. kuivatus)lapp; topp, nutsak; ~a vi 1) määrima; sodima, kritseldama; 2) (ära) pühkima, kuivatama; ~ bort ära kustutama; ~ ner (ära) määrima; ~ över vt. ~ bort; 3) pummeldama; ~ gummi s6 kustutus-kumm; ~ig 1) määrdunud; 2) segane, ebaselge suff|x s7 lgv. sufiks, järelliide

sufflé s3 kok. suflee, kohr sufflera teatr. sufleerima, ette ütlema suff lett s3 kokkupandav katus (autol) sufflör teatr. suflöör, etteütleja; ~ lucka

sl suflöörikast suffrageft s3 [-ag-] sufražett, naisõiguslane

sug s7 1) imemine; tõmme; 2) kõnek.: tappa ~en pooleli jätma, loobuma; ~a sög sugit 1) imema; det suger i magen kõht lööb marjast; sjön suger mereõhk teeb söögiisu; ~ i sig imama, endasse imema; ~ in sisse imema; ~ uf välja imema; pilti, välja kurnama; ~ sig fast vid ngt end millegi külge kinni imema; 2) tolmuimejaga puhastama; ~ande 1) imev; jag har en ~ kånsia i magen mul on kõhus õõnes tunne; 2) pihl. kurnav; ~ anordning 'memisseadeldis; ~en kõnek.: jag känner mig ~ mul on kõht tühi; vara ~ på ngt midagi himustama, millegi järele igatsema; ~fot iminapaga jalg sugga sl emis

sugge | rera sugereerima, sisendama; ~stion [-gešu:n] sugestioon; ~stiv sugestiivne sug|hävert s2 sifoon; ~ kraft -en imemis-iõud; ~mun s2 zool. imisuised; ~ning imemine; ~rör s7 1) (kokteili)kõrs; 2) tehn. imitoru; 3) zool. iminokk; ~ ventil s3 imiventiil; ~ vårta sl zool. iminapp sujett [süšett] s3 näitleja(nna) sukta vi kõnek.: ~ efter ngt midagi

asjatult igatsema sula 1. sl tald; 2. vi tallutama sulf|at s7 keem. sulfaat; ~id s3 sulfiid;

~ it s7, sS sulfit sul|läder s7 tallanahk; ~ning talluta-

mine sultan s3 sultan

summa sl summa; pihl. kokkuvõte; en vacker ~ kenake summa; ~ summarum kõik kokku, kokkuvõetult; ~ risk [-ma:risk] 1) summaarne, kokkuvõtlik, lühendatud; 2) ilma kohtuotsuseta summer s2 ei. sumisti summer |a summeerima; ~ing summeerimine; pihl. kokkuvõte

sump s2 1) (kohvi)paks; 2) soo; 3) (kala)-sump, pandur; ~a vi kõnek.: ~ chansen juhust käest laskma; ~bSver s2 zool. nutria; ~ feber -n malaaria; ~gas -en soogaas, metaan; ~höna sl zool. vesivutt; ~ig soine; ~mark s3 soomaa sund I s7 väin, merekitsus sund II adj. terve; tervislik; mõistlik; ett sunt omdöme kaine hinnang; ~het tervis; tervislikkus; mõistlikkus; ~ hets I intyg s7 terviseleht sunnan 1) adv. lit.: solen sken ~ päike paistis lõunast; 2) utr., ~vind s3 lõunatuul

sup s2 naps, pits; ~a söp supit jooma, napsitama, purjutama; ~ ngn full kedagi täis jootma; ~ in pihl. sisse hingama v. imema; ~ upp ära jooma; ~ upp sina pengar oma raha maha jooma; ~ande purjutav, napsitav; ~ broder napsivend sup|é s3 supee, pidulik õhtusöök; ~era

õhtust sööma superb suurepärane

super| fosfat [-o-] s7, s3 superfosfaat;

~ lativ s3 lgv. superlatiiv, ülivõrre sup I gille s6 joomapidu, jooming; ~ig adv.: han har ett ~ t utseende ta on ära joodud näoga; han är ~ ta joob supjnum s4 lgv. supiinum supit sup. vt. supa

supp|eIant [-ai], -ant] asetäitja; ~menf s7 suplement, täiend, lisa; ~ mentband s7 täienduskõide; ~mentär täiendav, lisa-

supplera täiendama, lisama

suppl|k s3 palvekiri, petitsioon; ~ant

taotleja, palvekirja esitaja supponera eeldama, oletama suput s3, s2 joomar, joodik supremafi s3 ülemvõim, kõrgem võim sur 1) hapu; ~ reaktion keem. happeline reaktsioon; hon ser ~ ut ta on üsna hapu v. mossis näoga; göra livet ~ t för ngn kellegi elu hapuks v kibedaks tegema; det kommer ~t efter sellel võivad ebameeldivad tagajärjed olla; bita i det ~ a äpplet pilti, kibedat pilli alla neelama; 2) märg, niiske; — ved toores puu; ~a ögon vesised silmad; ~a vi kõnek. mossitama; ~deg -en haputainas surfing sport. purjelaual sõitmine;

~ bräda sl sport, purjelaud sur |het hapusus; happelisus; ~kart -en pooltoores hapu puuvili; — kål s3 hapukapsas; ~ mjölk -en hapupiim; ~mulen morn, tusane; ~na vi hapuks minema, hapnema surr I -et kõnek. surrogaatsurr

surr II -et sumin, surin surra I vi sumisema, surisema surra II vi mer. kinni v. külge siduma surreal|jsm sürrealism; — |stisk sürrealistlik surrogat s7 surrogaat sur I stek s2 kok. praad marineeritud loomalihast; ~ strömming (kinnises purgis) käärima lastud silgud; ~söt magushapu; ~t: smaka ~ hapu maitsma; ~ förvärvade pengar raskelt teenitud raha surven inv.: hela ~ könek. kõik, kogu kupatus

surögd adj. p. vesiste silmadega sus s7 1) kohin, mühin; kahin, sahin; det gick ett — genom sälen kahin käis üle saali; 2): leva i ~ och dus priiskavalt v. laia elu elama; ~a vi 1) kohisema, mühisema; kahisema, sahisema; 2) kihutama, tormama; bilen ~ade förbi auto vuhises mööda susen inv. kõnek.: göra ~ tulemusi

andma, tulemusrikas olema suspekt kahtlane, kahtlustäratav suspen|dera suspendeerima, ajutiselt ametist vabastama; ~sion keem. suspensioon, heljum; ~sjv suspensiivne, edasilükkav suspensoar s3 med. suspensoorium sussa vi lastek. tuduma sutare zool. linask sutenör sutenöör

suterräng keldrikorrus; ~ våning keldrikorter suttit sup. vt. sitta sutur med. sutuur, (haava)õmblus suvenjr s3 suveniir, meene suverän 1. s3 suverään, isevalitseja; 2. adj. 1) suveräänne, sõltumatu; 2) ületamatu, suurepärane; en ~ pianist väljapaistev pianist; ~itet 1) suveräänsus, sõltumatus; 2) üleolek svabb s2 mer. küürimishari svacka sl nõgu, lohk svada sl jutukus, kõnekus; sõna valing;

ha en ~ kõneosav olema svag nõrk, nõder; lahja; ~ till hälsan nõrga tervisega; ~ cigarrett lahja sigarett; det ~a könet õrnem sugu; i ett ~ t ögonblick nõrkuse hetkel; vara ~ för ngn kellegi vastu nõrkust tundma; ~dricka kali; ~het nõrkus, nõtrus; ~ hetstecken s7 nõrkuse märk v. tunnus; ~ hetstillstånd s7 jõuetus, üldine nõrkusseisund; ~sint nõrgamõistuslik; ~ ström s2 ei. nõrkvool; ~ synt adj. p. nõrga nägemisega sva j neutr. 1) mer.: ligga på ~ ankrus olema; 2): med mössan på — müts ühe

kõrva peal viltu; '~~~a vi 1) ankrus

olema; 2) kõikuma; ~ig 1) kõikuv, taaruv, kiikuv; 2) šikk. elegantne sval jahe

sval |a sl pääsuke; en ~ gör ingen sommar vs. üks pääsuke ei too veel kevadet; ~ bo s6 pääsukesepesa svalt [-a:-] I sup. vt. svälja svalg s7 1) anat. kurk, neel; 2) kuristik svalgång s2 sammaskäik, galerii svalka 1. -n jahedus; 2. jahutama; en

~nde dryck karastav jook svall s7 tugev lainetus; lainemurd; ~a vi lainetama, voogama; blodet ~r pilti, veri keeb; ~ning lainetus, voogamine; hans blod råkade i ~ ta veri lõi keema; ~ våg sl 1) suur laine; 2) laeva tekitatud laine sva|n|a vi jahtuma, jahenema; ~ing

jahtumine, jahenemine svalt [a:-] I sup. vt. svälja svalt [-a-] II impf. vt. sväHa svalört s3 bot. kanakoole svam|la lobama, jampsima, lollusi rääkima v. kirjutama; ~lig sisutu, mõttetu; ~ mel s7 loba, jamps, sõnamulin svamp s2 1) bot. seen; 2) (pesu)käsn, vamm; han dricker som ~ ta joob kõvasti; ~aktig käsnataoline, käsnjas; ~ bildning seene- v. käsnataoline kasvaja; ~ förgiftning seenemürgitus; ~ig vt. ~aktig; ~kännare seene-tundja; seeneteadlane; ~lära si seene-teadus, mükoloogia; ~ odling seenekasvatus; ~ plockning [-o-] seenekor-jamine

svan s2, sl luik; ~damm s2 luigetiik; ~dun -et luige udusuled; ~e|sång s3 luigelaul

svang inv. kõnek.: vara i ~ moes v. käibel olema; komma i ~ moodi minema, tarvitusele tulema svank s2, s7 nõgu; ~a vi nõgusselgne olema; ~rygg s2 med. nõgusselg; ~ryggig nõgusselgne svann impf. vt. svinna svans s2 1) saba, händ; 2) kõnek. istmik, tagumik; 3) pilti, kaaskond, saatjaskond; ~a vi: ~ för ngn kellegi ees saba liputama; ~kota sl sabalüli; ~ lös sabata; ~ motor päramootor; ~ spets s2 sabaots svan I unge s2 luigepoeg svar s7 vastus; bli ~et skyldig vastust võlgu jääma; ge ~ på tal vastust mitte võlgu jääma; om ~ anhålles ootame vastust (märkus kutsekaardil)-, lill ~ vastuseks; stå till ~s för ngt millegi eest vastust andma svar |a vi vastama, rätt ~tl õigel; ~ för ngt millegi eest vastutama; ~ i tele-

!on telefonikõnele vastama; — införsvarande

rätta kohtu ees vastust andma; — mot ngt millegagi vastavuses olema v. sobima; hon ~de nej ta vastas eitavalt; — ande s9 jur. kostja; —ande-part s3, — andesida(n) jur. kostjapool, kaitse; — o | mål s7 jur. kaebealuse kõne; ingå i — süüdistusele vastama svars I lös sõnatu, keeletu; —not s3 pöl. vastusnoot; — skrift s3 kirjalik vastus, vastuskiri

svart 1. adj. must; — a lår pihl. must lammas; — a natten kottpime öö; köpa

— pilti, mustalt turult ostma; 2.: de

— a mustad (neegrid); — på vitt must valgel; se allting i — kõike mustas valguses nägema; måla allting i — kõike mustades värvides kujutama

svarta I börsaffar s3 must äri svart I betsa vi mustaks peitsima; —blå mustjassinine; —broder aj. dominiik-lane; —fläckig mustalaiguline; —fot kõnek. streigimurdja; —hårig mustajuukseline; — ing lam. neeger; —jord -en mustmullamaa; —klädd mustas riietuses; —konst [-o-] -en 1) mustkunst; 2) kunst, metsotinto; —krut -et must püssirohi; — lista -n must nimekiri; — mes s2 musttihane; — muskig tõmmu; —måla vi 1) mustaks värvima; 2) pilti, mustades värvides kujutama; — na vi mustaks minema, mustuma; — peppar -n must pipar;

— prickig mustatäpiline; —röck [-o-] s2 fam. mustakuuemees (vaimulik);

— rost [-o-] -en põll. kõrrerooste;

— sjuk armukade, kiivas; —sjuka -n armukadedus, kiivus; —skjorta sl mustsärk (lasist); —soppa [-o-] sl kok. haneveresupp; —vit mustvalge;

— ögd adj. p. mustasilmaline

svarv s2 treipink; ~a vi treima; — ihop kõnek. välja mõtlema; — ad treitud; ~e fraser pilti, viimistletud fraasid; — are treial; — erj treialitöökoda;

— stol s2 vt. svarv

svassa vi uhkeldavalt kõndima; — nde

uhkeldav, täispuhutud svastika sl svastika, haakrist svavel s7 väävel; —båd s7 väävlivann;

— blomma sl keem. väävliõis; — hal-tig väävlit sisaldav; —kis -en min. püriit; — lukt s3 väävlilõhn; — predikant põrgutulega ähvardav jutlustaja;

— sticka sl väävlitikk; —syra -n väävelhape; — syrlighet väävlishape;

— väte -t väävelvesinik svavla [-a:] vi vääveldama svear pl. aj. svealased

svecfsm s3 lgv. rootsipärasus; rootsi laensõna

sved impf. vt. svida

sveda I sl kõrvetav valu; — och värk

vaev ja valu sved I a II v2 kõrvetama; frosten svedde potatisblasten külm näpistas kartuli-pealseid; —ja 1. si alemaa; 2. vi alet põletama; — je|bruk -et alepõllundus;

— je I land -et alemaa svek I impf. vt. svika

svek II s7 pettus, reetlikkus, äraandlik-kus; salakavalus; —full petlik, reetlik, äraandlik; salakaval; —lös siiras, ausameelne sven s3 1) nooruk; 2) aj. paaž; kannupoiss; — dom seksuaalne süütus (noorukil); — sexa -n poissmeheõhtu (enne abiellumist) svensk 1. adj. rootsi; 2. s2 rootslane; — a 1) -n rootsi keel; 2) sl rootslanna;

— amerikan(are) rootsi päritoluga ameeriklane; —född adj. p. rootsi päritoluga; —het rootslus; — språkig 1) rootsi keelt rääkiv; 2) rootsikeelne

svep s7: i ett (enda) — ühe jutiga, ühe hooga; i stora — üldjoontes; — a v3 1) (sisse) mähkima v. mässima; — om ümber mähkima; — om sig endale ümber mähkima; 2) mer. miine traa-lima; 3) kõnek. kiiresti sööma v. jooma; — i sig ett glas konjak kiiruga klaasi konjakit alla viskama; 4) kõvasti puhuma (tuule kohta); tormama, tuiskama; — e s6 bot. käte;

— ning 1) miinide traalimine; 2) surnukeha mähkimine surilinasse, 3) surilina; — skäl s7 ettekääne, kõrvalepuige

svets s2 1) keevitus; 2) keevis- v. keevi-tusõmblus; — a vi keevitama; —are keevitaja; —låga sl keevitusleek;

— ning keevitamine

svett s3 higi; — as dep. vi higistama; hon — om händerna ta käed higistavad; — över hela kroppen üleni higine v. higist märg olema; —båd s7 1) higistuskümblus; 2) tugev higistamine; — drivande: — medel med. higistusvahend; —droppe s2 higi-tilk; —drypande higist nõretav;

— ig higine; —kõrtel s2 higinääre;

— ning higistamine; komma i ~ higistama hakkama; —pärla sl higi-pärl, higipiisk

svicka sl punn, prunt svida sved svidit kõrvetama; kipitama; valutama, teravat valu tekitama; tvålen svider i ögonen silmad kipitavad seebist; det svider i halsen på mig mu kurk kipitab; få — för sitt slarv oma lohakuse eest karistust kandma; — nde kõrvetav; kipitav; valutav svik |a svek svikit petma; maha jätma, hülgama; — sitt löfte oma lubadustsviklig

murdma; ~ sin plikt oma kohust mitte täitma; modet svek mig mu julgus kadus; minnet sviker mig stundom mälu petab mind vahel; rösten svek hääl murdus; ~lig petlik, petturlik

svikt s2 1) painduvus, elastsus; 2) hoo-v. hüppelaud; ~a vi 1) vetruma, nõt-kuma; 2) painduma; järele andma; kiikuma, kõikuma; jag har börjat ~ i mitt beslut ma olen hakanud oma otsuses kahtlema; ~ande 1) vetruv, nõt-kuv; 2) vankuv; ~ hopp [-o-] s7 sport. hoolauahüpe svim I färdig minestamas, minestuse äärel; ~ ma vi minestama, meelemärkust kaotama; ~ av ära minestama; ~ning minestus; ~ningsanfall s7 minestushoog svin s7 siga; ~a vi: ~ mr (till) kõnek. ära määrima, reostama; ~ aktig alatu; räpane; han hade en ~ tur tal vedas sea kombel; ett ~ t högt pris pööraselt kõrge hind; ~aktighet sigadus; alatus; ~avel -n seakasvatus; ~ borst [-o-] -en seaharjas svindel s9 1) peapööritus; hon fick ~ tal hakkas pea ringi käima; 2) pettus, kelmus, tüssamine svindl|a vi 1): det ~r för ögonen mu silmade ees käib kõik ringi v. läks kõik kirjuks; tanken ~r mõtted keerlevad peas; 2) petma, tüssama; ~ande peadpööritav; ~ are petis, pettur, kelm; ~erj vt. svindel 2) svineri sigadus; räpasus, mustus sving s2 sport, kaarlöök (poksi's); ~a vi viibutama, lehvitama; lennutama; keerlema; lehvima; ~ sig upp üles kargama, end üles vinnarna v. hoobama; pilti, elus edu saavutama; ~ sig över eti staket üle aia kargama v. end lennutama; ~ sig upp i sadeln sadulasse hüppama

svin I gård s2 sigala; ~hugg inv.: ~ går igen pilti, kuidas töö, nõnda palk; ~hus s7 sealaut; ~kail väga külm; ~kõtt -et sealiha; ~läder ~lädret seanahk; ~ mat -en seasöök; solk svinn s7 kadu; ~ a svann svunnit

kaduma, mööduma svin |päis s2 vulg. siga, lurjus; ~ skötare seatalitaja; ~ skötsel -n vt. svinavel; ~stia sl sealaut svira vi priiskama, pummeldama svirvel s2 van. vt. spinnare 2) sviskon [-on] s7 kuivatatud ploom svit s3 1) kaaskond, saatjaskond; 2) tubade rida, anfilaad; 3) tagajärg; med. tüsistus svivel s2 tehn. pöörel

svor impf. vt. svära; ~dom vandumine; vandesõna svull[en paistetanud, tursunud; ~na vi paistetama, tursuma; ~ igen kinni paistetama; ~ upp üles paistetama; ~ nad s3 paistetus svulst s3 1) paise; kasvaja; 2) pilti, ülespuhutusi ~ ig pilti, ülespuhutud; ~ ig-het vt. svulst 2) svult|en nälginud; ~it sup. vt. svälta svunn|en (ammu)möödunud; ~it sup. vt. svinna

svur|en vandega kinnitatud; en ~ fiende leppimatu vaenlane; ~it sup. v/, svära

svåger s2 õemees; mehevend; naisevend;

kälimees svål s2 1) kamar; 2) peanahk svångrem s2 püksirihm; dra åt ~ men

pilti, püksirihma pingutama svår raske; vara ~ mot ngn kellegi vastu karm olema; ha ~t för ngt midagi raskeks pidama; ha det ~t raskustes olema; ~ t sårad raskelt haavatud; ~ frestelse ränk kiusatus; ~ t fel tõsine puudus; ränk viga; ~ kyla käre külm; vara ~ på ngt kõnek. midagi armastama; millegi peale maias olema; du år för ~ ! kõnek. sa oled ju lausa hull! svår I anträffbar: han är ~ temaga on raske kokku saada; ~ artad raskekujuline; ~ bedömd: han är mycket ~ tema üle on raske otsustada; ~ begriplig raskesti mõistetav v. arusaadav; ~ definierbar raskesti määratletav,- ~fattlig vf. ~ begriplig, ~ framkomlig: ~ våg raskesti läbipääsetav tee; ~ förklarlig raskesti seletatav; ~ gripbar raskesti tabatav; ~ hanterlig 1) raskesti käsitsetav; 2) raske iseloomuga (inimese kohta); ~ ighet raskus; göra ~ er raskusi tegema; utan ~ raskusteta; ~ighets-grad -en raskusaste; ~ ligen raskustega, raskesti; vaevalt, vaevu; — läst raskesti loetav; ~ löst keeruline, raskesti lahendatav; ~mod -et raskemeelsus; ~ modig raskemeelne; ~såld: boken är ~ sellel raamatul ei ole minekut; ~ tillgänglig raskesti ligipääsetav; ~uppnåelig raskesti saavutatav; ~ åtkomlig vt. ~tillgänglig; ~överskådlig: problemet är ~t sellest probleemist on raske ülevaadet saada

svägerska mehe- v. naiseõde; vennanaine svälja v2 v. svalde svalt neelama; ~ tårarna pisaraid alla neelama; ~ ner alla neelama; ~ orden sõnu neelamasvälla

svälla v2 paisuma; tursuma; paistetama; knopparna sväller pungad paisuvad; hjärtat sväller av stolthet pil tl. süda paisub uhkusest; ~ igen kinni paistetama; ~ upp üles paistetama v. tursuma; ~ ut paisuma; tursuma; ~ nde paisuv

svält s3 nälg; dö av ~ nälga surema; ~a 1) svalt svultit nälgima; 2) v2, impf. ka svalt näljutama; ~ sig end näljutama; ~ ihjäl surnuks näljutama; ~ uf näljaga kurnama; ~ född näljutatud; ~gräns -en: leva på ~en nälja piiril elama; ~ konsfnär [-o-] s3 näljakunstnik; ~kost [-o-] -en näljapajuk; ~ lön s3 näljapalk svämma vi: floden ~de över jõgi tõusis

üle kallaste sväng s2 1) pööre, käänak; vägen gjorde en tvär ~ tee tegi järsu käänaku; hästen stannade i ~ en hobune peatus kurvil; 2) ring, tiir, tuur; vi tog en ~ i stån me tegime linnas väikese tuuri; ta sig en ~ kõnek. veidi tantsu keerutama; vara med i ~ en pilti, seltskondlikust elust aktiivselt osa võtma; ~a v2 1) vehkima, vehklema; lehvitama; ~ med armarna kätega vehkima; han svängde hatten ta lehvitas kübarat; 2) pöörama; ~ bilen åt höger autot paremale pöörama; 3) pendeldama; keerlema, pöörlema; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära v. kõrvale pöörduma; ~ ihop kõnek. vt. ~ till; ~ in: bilen svängde in på en biväg auto pöördus kõrvalteele; ~ om a) keerlema, pöörlema; pöörduma; ~ om på klacken kanna peal ümber pöörduma; b) oma seisukohta v. vaateid muutma; ~ till kõnek. kiiruga valmistama v. kokku klõpsima; ~ till en nödlögn hädavalet välja mõtlema; ~ upp: bussen svängde upp på backen buss keeras nõlvast üles; 5): ~ sig a) keerlema, pöörlema; b) kõrvale puiklema, keerutama; c): ~ sig med ngt millegagi uhkeldama v. eputama sväng I bar pöörlev; pööratav; ~bro s2 pöördsild; ~d adj. p. kõver, kaarjas; ~dörr s2 pöörduks; ~hjul s7 hoo-ratas; balanssiir, ankur (kellal)] ~ning õõtsumine, kõikumine; vibratsioon; võnge; pööre, pöörlemine; ~ningsj radie -n võnkeraadius; ~nings| rörelse f Hiis. võnkliikumine; ~nings |tal s7 võnkearv; ~om inv. tants; ta (sig) en ~ kõnek. natuke tantsima; ~ rum neutr. liikumisruum svära svor svurit 1) vanduma, kiruma; 2) vandega kinnitama, tõotama; ~ dyrt och heligt pühalikult tõotama; ~

falskt valet vanduma; ~ på ngt midagi vandega kinnitama; ~ sig fri från ngt millestki lahti ütlema; 3): ~ mot ngt millegagi mitte sobima v. vastuolus olema

svärd s7 mõõk; ~ fisk s2 zool. mõõkkala;

~formig [-o-] mõõkjas, mõõgataoline svärdotter [-o-] minia svärds]egg s2 mõõgatera; ~fäste s6 mõõgapide; ~

hugg s7 mõõgahoop; ~ lilja sl bot. võhumõõk, iiris; ~ linjen, ~ sidan: på ~ meesliinis svär|fa|de]r äi, mehe- v. naiseisa; ~ föräldrar pl. mehe- v. naisevanemad svärja vt. svära

svärm s2 1) hulk, salk, parv, kari; 2) aiand, sülem, mesilaspere; ~a vi 1) parves lendama; kihama; salka v. karja kogunema; 2) aiand, peret heitma; 3) unistama, unelema; ~ för ngn (ngt) kedagi (midagi) ihalema; ~are unistaja; fantast; ~erj 1) unistamine; fanatism, eksaltatsioon, vaimustus; 2) sõge armumine; ~isk unistav, romantiline; fantaasiaküllane; ~ning aiand, pereheitmine svär | mofdejr ämm, mehe- v. naiseema;

~son väimees svärta 1. sl 1) must värv; must kinga-kreem; 2) zool. vaeras; 2. vi 1) mustaks värvima; ~ skorna kingi määrima; 2) pilti, mustama, laimama; ~ av sig (musta) värvi andma (määrima) sväv|a vi 1) hõljuma, heljuma, (õhus) rippuma, lauglema; 2): ~ i fara ohus olema; ~ i oro ärevil olema; ~ mellan hopp och fruktan lootuse ja hirmu vahel kõikuma; ~ på målet kogelema, kõnes komistama; ~ ande hõljuv, heljuv, lauglev; pilti, ebaselge, ebakindel; ~are, ~farkost s3 tehn. hõljuk

sy v4 õmblema; ~ för hand käsitsi õmblema; ~ på maskin masinaga õmblema; ~ på en klänning kleiti õmblema; var låter du ~l kus sa endale Õmmelda lased?; ~ fast kinni v. külge õmblema; ~ ihop kokku õmblema; ~ in 1) sisse õmblema; 2) väiksemaks tegema, (õmblustest) sisse võtma; ~ om ümber tegema; ~ till külge kinni õmblema; ~ upp lühemaks tegema; ~ arbete s6 õmblustöö; ~ ateljé s3 õmblusateljee sybarjf s3 sübariit

sy|behör s7 õmblustarbed; ~behörs-affär s3 õmblustarvete kauplus; ~bäge s2 õmblusraam syd 1. utr. lõuna(kaar); 2. adv. mer.: styra ~ lõuna poole sõitma; 3. adj. inv. mer.: vinden var ~ tuul oli lõunast

syd I frukt s3 lõunamaine puuvili; ~gående lõuna poole minev; ~kust s3 lõunarannik; ~lig 1) lõunapoolne; 2): ~ vind lõunatuul; ~ bredd lõuna-laius; ~ ländsk lõunamaine; ~ län-ning lõunamaalane; ~ost 1. utr. kagu, lõunaida; 2. -en kagutuul; 3. adv. kagusse, kagu suunas; 4. adj. kagu-; ~ostlig kagupoolne, kagu-; ~poi -en lõunapoolus; ~ staterna USA lõunaosariigid; ~ svensk adj. lõuna-rootsi; ~väst 1. utr. 1) edel, lõunaläās; edelatuul; 2) süüdvester; 2. adv. edela suunas; ~ västlig adj.: ~ vind edelatuul; ~ östlig vt. ~ ostlig syfili|s -en med. süüfilis; ~tisk [-li:-]

süfiliitiline syft|a vi sihtima; ~ på ngt millelegi vihjama; vad ~ r du pål kuhu v. millele sa sihid?; ~ till ngt millelegi sihtima, midagi taotlema; ~ tillbaka på ngt millelegi tagasi viitama; ~e sö siht, eesmärk, otstarve; fylla sitt ~ oma otstarvet täitma; vinna sitt ~ oma eesmärki saavutama; vad år ~ t med det? mis selle otstarve on? i ~ att... selleks, et...; i detta ~ sel otstarbel; med ~ på ngt midagi silmas pidades; ~emål s7 vt. syfte; ~ linje s5 sihtjoon; ~ning sihtimine syförening õmblusring sykomor [-mo:r] bot. sükomoor sy|korg [-o-] s2 õmbluskorv; ~ kunnig õmmelda oskav; hon är inte ~ ta ei oska õmmelda syl s2 naaskel; hon fick inte en ~ i vädret pilti, ta ei saanud sõnagi sekka öelda

sylfjd s3 folkl. sülfiid syll s2 rdt. liiper syllogjsm s3 süllogism sylt s3, s4 keedis, moos; ~a 1. sl 1) kok. sült; 2) kõnek. odav kõrts; 2. vi moosi keetma, keedist valmistama; ~ in hallon vaarikaid sisse keetma; ~ in sig i ngt kõnek. end millessegi mässima; ~burk s2 moosipurk; ~lök -en marineeritud sibul; ~ning moosikeetmine sylvass naaskelterav sy|lön -en tasu õmblemise eest; ~ maskin s3 õmblusmasin symbios [-o:s] s3 biol. sümbioos symbol [-o:l] s3 sümbol; ~jk -en sümboolika; ~ isera sümboliseerima; ~ isk sümboolne; ~ |sm sümbolism symfonj s3 sümfoonia; ~orkester s2 sümfooniaorkester; ~sk [-fo:-] sümfooniline

symmetri -(e)n sümmeetria; ~sk [-me:t-] sümmeetriline

sympat|etisk: ~t bläck nähtamatu tint; ~ j s3 sümpaatia, poolehoid; hysa ~ för ngn kellegi vastu poolehoidu tundma; ~isera poolehoidu v. sümpaatiat tundma; ~ med varandra teineteise vastu poolehoidu tundma; ~isk [-pa:-] sümpaatne; ~a nervsystemet sümpaatiline närvisüsteem; ~j|strejk s3 solidaarsusstreik; ~isör poolehoidja, toetaja symptom [-o:-] s7 sümptoom; ~ på ngt millegi sümptoomid; ~atisk sümptomaatiline

syn s3 1) nägemine, nägemisvõime; förvända ~en på ngn pilti, kellelegi puru silma ajama; ha god (dålig) ~ hästi (halvasti) nägema; 2): få ~ på ngn (ngt) kedagi (midagi) silmama v. nägema; 3) vaade, arvamus, suhtumine; hon har en ljus ~ på livet tal on optimistlik ellusuhtumine; 4) vaade, vaatepilt; hemsk ~ kohutav vaatepilt; 5) nägemus, viirastus, visioon; ha ~er nägemusi nägema: se i ~e viirastusi v. tonte nägema; 6) kõnek. nägu; bli röd i ~ en näost punaseks minema, punastama; hon blev lång i ~en tal venis nägu pikaks; han sade mig det rakt i ~ en ta ütles seda mulle otse näkku; 7) näilikkus; välimus; bära ~ för sägen öeldut oma näoilmega kinnitama; för ~s skull vormi pärast; 8) järele- v. ülevaatus; ~a vi järele v. üle vaatama, uurima; ~ ngt i sömmarna pilti, midagi põhjalikult uurima synagoga sl sünagoog syn I as dep. v3 1) paistma, nähtav olema; det syns på honom att... tema näost on näha, et ...; det syns inte see ei paista välja; som synes nagu näha, nähtavasti; vilja ~ silma paista tahtma; vilja — vara förmer än andra tahtma teistest parem näida; han har inte synts till i dag täna pole teda näha olnud; 2) näima, paistma; det kan ~ så see võib nii näida; det syntes mig som om... mulle näis, nagu ...; ~bar nähtav; ilmne; —bar-liqen ilmselt, nähtavasti; ~ centrum s8 anat. nägemiskeskus synd s3 1) patt; begå en ~ pattu tegema; hata ngn som ~en kedagi väga vihkama; 2): det är ~ att. .. kahju, et...; det vore ~ att säga kõnek. oleks ülekohus öelda; jag tycker ~ om henne mul on temast kahju; det är ~ på så rara ärter kõnek. kahju, et see nii halvasti läks; ~a vi patustama, pattu tegema synda I bekännelse pattude ülestunnistamine; ~bock [-o-] s2 pilti, patuoinas;syndafall

371

sytråd

aj. peksupoiss; ~fail s7 pattulangemine; ~flod -en veeuputus; ~ förlåtelse pattude andeksandmine; ge ngn ~ kellelegi patte andeks andma; ~pengar ebaausalt teenitud raha; ~ re patustaja, patune; ~ reg|s-ter s7 paturegister; ~ straff s7 karistus pattude eest synderska patune naine syndetikon [-on] -et tehn. sündeetikon synd [fri patust puhas; — full, ~ig patune; ~igt adv. kõnek. tohutult, väga

syndikal|jsm pöl. sündikalism; — ist

sündikalist; ~|stisk sündikalistlik syndikat s7 sündikaat syneförrättning ülevaatus, inspektsioon synes: till ~ näiliselt, pealtnäha; komma till ~ nähtavale tulema v. ilmuma syn I fel s7 nägemishäire; ~ fält -et nägemisväli; ~ förmåga -n nägemisvõime; — håll -et nägemisulatus; inom ~ nägemisulatuses; utom ~ väljaspool nägemisulatust; ~ intryck s7 nägemis-mulje

synkop [-o:p] s3 muus. sünkoop synkop|e s3 Igv., med. sünkoop; sise-kadu; sügav minestus, varjusurm; ~era sünkopeerima synkrets -en nägemisväli; pihl. silmaring synkron [-o:n] sünkroonne; ~isera sünkroniseerima; ~ur s7 sünkroon-kell

syn I lig nähtav, märgatav; bli — nähtavale tulema v. ilmuma; ~lighet nähtavus; ~ minne -t nägemismälu synner|het inv.: i ~ eriti, iseäranis; i all ~ som ... seda enam, et...; ~ lig eriline, tavatu; ~ ligen eriti, ebatavaliselt; samt och ~ eranditult kõik, viimne kui üks syn I nerv s3 nägemisnärv synod [-o:d, -u:d] sinod synonym 1. adj. sünonüümne; 2. s7, s3

sünonüüm synop I s [-ops] s3, ~ sis sünopsis, kokkuvõtlik ülevaade; sisukokkuvõte; ~tisk sünoptiline syn]punkt s3 vaatepunkt, seisukoht; från min ~ (sett) minu seisukohalt; från alla ~er igast aspektist; ~rand -en silma- v. vaatepiir; ~ sinne -t nägemismeel; ~ skadad nägemishäire all kannatav; ~ skärpa -n nägemisteravus; ~sätt s7 lähenemis-v. vaateviis syn I taktisk süntaktiline; —tax s3 süntaks, lauseõpetus syn |tes s3 süntees; ~tetisera sünteesima; ~ tetisk sünteetiline

syn I vidd -en nägemiskaugus; ~villa sl silmapete; ~vinkel s2 1) vaate- v. nägemisnurk; 2) pihl. vaatevinkel synål s2 õmblusnõel; ~s| brev s7 õmb-

lusnõelte pakk syra 1. sl 1) keem. hape; 2) hapusus; 3) niiskus, rõskus; 2. vi hapendama; ~ angrepp -et keem. korrosioon; ~fast happekindel; ~ överskott [-o-] -et keem., med. ülihappesus syre -t keem. hapnik; ~ brist s3 hapniku-puudus; ~ fattig hapnikuvaene; ~ förening hapnikuühend; ~ haltig hapnikku sisaldav syren s3 sirel; ~ buske s2 sirelipõõsas syrgas -en keem. hapnik; ~ apparat s3 hapnikuaparaat; ~ behållare hapniku-balloon

syri|er s9 süürialane; ~sk adj. süüria syrlig happeline; pihl. hapukas, hapuvõitu; ~het happelisus; hapusus syrsa sl kilk

syrsätta keem. oksüdeerima syrtut s3 saterkuub

sy|saker pl. vt. sybehör; ~silke -/ õmb-

lussiid

syskon [-on] -et pl. õed-vennad; ~barn pl. nõoksed, õeste-vennaste lapsed; ~ bädd s2 lastevoodi; ~ likhet õdede-vendade sarnasus; ~ skara sl lastekari (ühe pere lapsed) syskrin s7 käsitöökast syssel|saft adj. p.: vara ~ med ngt millegagi ametis olema; ~ sätta hõivama, tööd v. tegevust andma, tööle võtma; ~ sig med ngt millegagi tegelema; ~ sättning tegevus, töö; iull ~ maj. täielik tööhõive; utan ~ tegevuseta; tööta; ~ sättningsterapi tööravi syssla 1. sl 1) tegevus, toimetus; sköta sina sysslor oma töid ja toimetusi tegema; 2) töö, amet; 2. vi: ~ med ngt millegagi tegelema, midagi harrastama

syssling kolmanda põlve sugulane; ~ar

nõoste lapsed sysslo|lös tegevuseta, jõude; tööta; gå ~ tegevuseta olema; ~löshet tegevusetus, jõudeolek; töötaolek; ~man 1) majandusülem (haiglas); 2) volinik system s7 1) süsteem; 2) kõnek. viinapood; 3) vt. ~ bolag; ~ atjk -en süstemaatika; ~atiker süstemaatik; ~ati-sera süstematiseerima; ~atisk süstemaatiline; ~ bolag s7 (riiklikult kontrollitav) alkohoolseid jooke turustav kompanii

syster s2 õde, sõsar; —barn s7 õelaps; ~ fartyg s7 sõsarlaev, sama tüüpi laev; ~ företag s7 sõsarettevõte; ~ lig õelik sy| tråd -en õmblusniit

24'så

så I s2 tõrs, toober så II v4 külvama

så III 1. adv. 1) nii, nõnda, niimoodi, -viisi, sedasi; kui; kuidas; jag är ~ glad ma olen nii rõõmus; ~ skall man inte göra nii ei tohi teha; han var listigare än ~ ta oli kavalam kui võis arvata; han skakade ~ stor han var ta värises kogu kehast; ~ snällt av dig! kui kena sinust!; 2): ~ här skall det vara nii peab see olema; ~ där en tio kronor nii umbes 10 krooni; — där, nu kan vi gå nõndaks, nüüd võime minna; 3) siis, pärast; först du ~ han enne sina, siis tema; 2. pron. niisugune, selline; ~ stor nii suur; 3. konj. nii et; hon frös ~ (att) hon skakade tal oli nii külm, et ta värises; 4. inter j.: ~l kas tõesti?; se ~, tappa inte modet! nonoh, ole mehine! sådan (kõnek. sån) pron. niisugune, seesugune, selline, säärane; en ~ som du selline nagu sina; ~ där (här) selline; något — t midagi niisugust; arbetet som ~ t töö kui niisugune; ~ t är livet selline on elu sådd s3 külv, seeme såd I ig kliine, kesine, sõklane; ~ or pl.

kliid, keed, sõklad så I där vt. så III 1. 2); ~ framt vt. såvida såg I impf. vt se

såg II s2 saag; -~a vi saagima; ~ av ära v. maha saagima; kõnek. vahekorda lõpetama; ~ sönder puruks v. katki saagima; ~ upp ved (kütte)-puid saagima; ~ b!ad s7 saeleht; ~bock [-o-] s2 saepukk; ~fisk s2 zool saagkala; ~ning saagimine; ~spån pl. saepuru; ~verk s7 saeveski; ~verksindustrj -(e)n metsatööstus såhär vt så III 1. 2)

såld müüdud; går du dit är du ~ kõnek. kui sa sinna lähed, siis oled kadunud; ~e impf. vt. sälja således 1) nõnda, niiviisi, sedaviisi; 2)

niisiis, järelikult såll s7 sõel, kurn; ösa vatten i ett ~ sõelaga vett kandma; ~a vi sõeluma sålt sup. vt. sälja

sålunda 1) niimoodi, sel kombel, nõnda; 2) seega

sång s3 laul, laulmine; lugu; ~ en poeet. luule; ~are 1) laulja; 2) zool. põõsalind; ~bar lauldav; ~bok lauluraamat; ~erska lauljanna, lauljatar; ~ fågel s2 laululind; ~förening lauluselts; ~ gudinna laulujumalanna; ~kör s3

laulukoor; ~ lektion laulu-tund; ~ lärare lauluõpetaja; ~mö s5

muusa; -—röst s3 lauluhääl; ~ spel

s7 laulumäng; ~svan s2 zool. laululuik; ~ trast s2 laulurästas; ~ övning lauluhar jutus sånings|man külvaja; ~maskjn s3 külvi-masin

såp|a 1. sl vedelseep; 2. vi seebitama; ~ bubbla sl seebimull; ~lödder seebivaht; ~ vatten seebivesi sår s7 haav; ~a vi haavama; pihl. solvama; ~ad haavatud; pihl. solvatud, haavatud; han blir lätt ~ ta solvub hõlpsasti; ~ fåfänga solvatud edevus; ~ande haavav, solvav; ~bar (kergesti) haavatav; pihl. kergesti solvuv; ~ feber -n haavapalavik; ~ förband s7 med. haavaside; ~ ig veritsev, haa-vanditega kaetud; ~salva sl haava-salv; ~ skorpa [-o-] -n haava koorik sås s3 kok. kaste, soust; ~a vi kõnek. kohmitsema, venima; ~kopp [-o-] s2 1) vt. såsskål; 2) kõnek. venivillem såsom [-om] 1) nagu, nii nagu; de gjorde det ~ förra gången nad tegid seda nii, nagu eelmisel korral; 2): ~ människa inimesena; avgå ~ ordförande esimehe ametist lahkuma; 3) nagu (näiteks); fiskar ~ sill och strömming kalad, nagu (näiteks) heeringas ja räim sås I skål s2 kastmekann såt adj.: ~a vänner südamesõbrad, lahutamatud sõbrad så I tillvida adv.: ~ kan hon ha rätt selles suhtes võib tal õigus olla; ~vida siis kui, juhul kui; ~vitt: ~ jag vet niipalju kui ma tean; ~väi konj.: ~ unga som gamla niihästi noored kui ka vanad

säck s2 kott; kläda sig i ~ och aska pilti. endale tuhka pea peale raputama; det har varit i ~ innan det kom i påse pilti, see pole sinu oma mõte; svart som i en ~ kottpime; ~a vi kottis olema, kotina rippuma; ~ ihop pilti. kokku vajuma; ~ig kottis, kottivaju-nud; ~ löpning kotisjooks; ~plpa sl torupill; ~väv -en kotiriie säd s3 1) teravili; viljaseeme; 2) biol.

sperma, seemnevedelik, seeme säde s6 külv, külvamine sädes|ax s7 viljapea; ~eeli s3 biol. seemnerakk; ~korn s7 viljatera; ~ kärve s2 viljavihk; ~ potatis -en seemnekartul; ~slag s7 teraviljasort; ~ärla sl zool. linavästrik; ~ vätska sl seemnevedelik säd I gås zool. rabahani säg|a [seja] sade sagt 1) ütlema, rääkima; ~ ja «jaa» ütlema, jaatavalt vastama; ~ nej «ei» ütlema, eitavalt vastama; ~ ngt till (åt) ngn kellelegi

midagi ütlema; säger du det? kassägen

tõesti?; det vill ~ see tähendab; så att ~ nii-öelda; om jag så får — kui ma nii tohin öelda; ~ vad man vill men ... ütle, mis tahad, aga ...; vad vill detta ~? mis see peab tähendama?; säg det! kes seda teab!; vad säger du! mis sa ometi räägid!; sagt och gjort öeldud, tehtud; vad var det jag sa! noh, mis ma ütlesin!; han sågs vara rik räägitakse, et ta ön rikas; ta olevat rikas; jag har hört ~s ma olen kuulnud räägitavat; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ efter (kellegi järel) kordama v. ütlema; ~ empt vastu rääkima v. vaidlema; ~ ifrån oma arvamust välja ütlema; ~ om kordama, uuesti ütlema; ~ till a) paluma, käskima; b) teatama, ütlema; säg till när det räcker ütle, kui piisab; ~ upp üles ütlema; ~ upp sig oma töökohta üles ütlema; ~ åt teatama; käskima; 3): det säger sig själv(t) see on enesestmõistetav; ~andes: skam till ~ häbi öelda; så till ~ nii-öelda sägen sägnen sägner muistend, legend;

~omspunnen legendaarne säker 1) kindel, usaldusväärne; 2): vara ~ på (om) ngt milleski kindel olema; jag är ~ på min sak ma olen kindel, et mul on õigus; han är ~ på handen tal on kindel käsi; ta det säkra före det osäkra parem karta kui kahetseda; i rån ~ källa usaldusväärsest allikast;

2) ohutu, kaitstud; gå — tör ngt millegi vastu kaitstud olema; ~het 1) kindlus, kindel teadmine; med all ~ kindlasti; veta med all ~ kindlalt teadma; tör ~s skull kindluse mõttes, igaks juhuks; 2) julgeolek; ohutus; den allmänna ~en avalik julgeolek; sätta sig i — ohutusse kohta minema;

3) garantii, tagatis; lämna lån mot ~ tagatise vastu laenu andma; ställa ~ tagatist andma

säkerhets I anordning kaitseseadis; ~ bestämmelser ohutuseeskirjad; ~ bälte s6 kinnitusrihm, turvavöö; ~ kedja sl uksekett; ~ lås s7 snepperlukk; ~ nål s2 vedrunõel Säkerhetsrådet dei. Julgeolekunõukogu säkerhets I tjänst -en julgeolekuteenistus; ~ tändsticka sl fosforivaba tuletikk; ~ åtgärd s3 julgeolekuabinõu säker | ligen kindlasti,

kahtlemata; ~ ställa v3 kindlustama, garanteerima; ~t adv. kindlasti; kindlalt; det vet jag alldeles ~ ma tean seda täiesti kindlalt

säkr|a vi 1) kindlustama; julgestama; 2) [relva) kaitsevinnastama; ~ing ei. 1) kaitse(kork); en ~ har gått kaitse on

läbi põlenud; 2) sõj. kaitseriiv säl s2 hüljes; ~bisam s3 zool. kotik;

~ fångst -en hülgepüük sälg s2 bot. raag- v. raeremmelgas sälj |a sålde sålt müüma, turustama; ~ sig för pengar end müüma, altkäemaksu võtma; ~ slut, ~ ut läbi müüma; ~are müüja; ~bar müüdav; varan är ~ sellel kaubal on minekut; ~ förmåga -n müügioskus; ~kurs s3 müügihind; ~ ledare turustusosakonna juhataja

säll õnnelik, õnnis; de ~a jaktmarkerna

õnnelikumad jahimaad sälla vi: ~ sig till ngn kellegagi ühinema v. seltsima sällan harva; högst ~ haruharva sälle s2 sell, poiss sällhet õndsus

sällsam imelik, kummaline; omapärane; haruldane

sällskap s7 1) seltskond; göra ngn ~ kellelegi seltsiks v. kaaslaseks olema; får vi ~ ? kas meil on ühine tee?; tör ~s skull et seltsiks olla; hålla ngn ~ kellelegi seltsiks olema; 2) ühing, selts; ~a vi: ~ med ngn kellegi seltsis viibima; kellegagi läbi käima; ~ lig seltskondlik; seltsiv, seltskonda armastav

sällskaps I dam s3 seltsidaam; ~lek s2 seltskondlik mäng; ~resa sl huvireis, ekskursioon; ~ människa sl seltskonnainimene; ~rum s7 salong; võõrastetuba; ~sjuk seltskonda igatsev; ~spel s7 seltskondlik mäng; ~ talang s3 oskus seltskonda lõbustada; ~vana sl seltskonnas käitumise oskus

säli|spord [~u:-], ~ synt haruldane, ebatavaline; ~synthet haruldus, rariteet säl I skinn s7 hülgenahk; ~ skytt s2 hülge-kütt; ~skyfte s6 hülgeküttimine; ~ späck -et hülgerasv sälta sl soolasus; skildringen är utan ~ pilti, see kirjeldus on tuim ja üksluine sälunge s2 hülgepoeg sämja -n üksmeel, kooskõla; ~s dep. v2: ~ med ngn kellegagi hästi läbi saama; ~ om ngt millegi kohta kokku leppima

sämre 1. adj. komp (vt. dålig) halvem; bli ~ halvenema; 2. adv. komp. (vt. illa) halvemini sämskskinn -et seemisnahk sämst 1. adj. superi, (vt. dålig) kõige halvem; 2. adv. superi, (vt. illa) kõige halvemini

sänd |a v2 saatma, lähetama, läkitama; ~ bud efter läkare arsti järele saatma;sända ra ma tör

programmet ~ s på kortvåg saade toimub lühilainel; ~ av ära saatma; ~ efter järele saatma; ~ in en artikel (ajalehele) kaastööd saatma; ~ar|-amatör raadioamatöör; ~ar| anläggning raadiosaatja; ~are 1) saatja; 2) saatejaam; ~e| bud s7 1) pöl. saadik; 2) käskjalg sänder: en i ~ üks korraga, ükshaaval; litet i ~ iga kord pisut; litet om ~ vähehaaval sändning 1) saatmine; saadetis; 2) (raadio- v. televisiooni)saade; ~s| tid s3 saateaeg

säng s2 1) voodi, säng; stiga ur ~en voodist üles tõusma-, ta ngn på ~en kõnek. kedagi voodist (magamast) leidma; gå till ~s voodisse minema, magama heitma; ligga till ~s voodis olema; haige olema; 2) peenar; ~dags: det år ~ on aeg magama heita; ~fösare kõnek. klaas veini v. viina enne magamaminekut; ~ gående s6 magamaminek; ~ himmel s2 baldahhiin (voodi kohal); ~ kammare magamistuba; ~ kläder pl. voodiriided; ~ liggande: vara ~ (haiguse tõttu) voodis maas olema; ~ linne -t voodipesu; ~matta sl voodiesine vaip; ~plats s3 voodikoht; ~täcke s6 voodivaip, tekk; ~ varmare soojendus-kott, -pudel; ~vätare allakusija, -tegija; ~överkast s7 päevatekk sänk j a 1. sl org; nõgu; 2. v3 1) langetama, alla laskma; ~ ett fartyg laeva põhja laskma; ~ huvudet pead langetama; 2) alandama; vähendama; sänkt betyg alandatud hinne; 3): ~ sig laskuma, vajuma; solen sänker sig päike loojub; ~bar allalastav; ~e s6 1) õngetina; 2) tehn. pressvorm; ~håv s2 kahv; ~lod s7 tinalood; ~ning 1) langetamine, allalaskmine; 2) alandamine; vähendamine; 3) süvend, nõgu; ~ ningsreaktion med. settereaktsioon sär lit. eriline, omapärane; veider sär|a vi lahutama, eraldi asetama; ~ på benen jalgu harki ajama; ~ bräder laudu (õhuvahedega) virna laduma; ~deles 1. adv. eriti, iseäranis, väga; 2. kõnek. adj. eriline, eriti hea, suurepärane; ~drag s7 omapära, erijoon; ~egen omapärane, eriline, erakordne; ~fail s7 erijuhtum; ~klass: som idrottsman står

han i ~ sportlasena on ta klass omaette; ~ ling omapärane inimene, veidrik; erak; ~marke s6, ~prSgel s2 eritunnus,

-joon; ~ präglad 1) omapärane; 2) tea-

tav; vid ~e t ill fållen teatavatel juhtudel; ~ skild erinev, eriline, eri; ~ skilja v2 lahutama, eraldama, eristama; ~ skilt 1) eriti; spetsiaalselt; 2) eraldi; ~ skola sl erikool vaimse alaarenguga laste jaoks; ~ skriva lahku kirjutama; ~ ställning eriseisund, eriline (teistest erinev) positsioon v. seisukoht; ~ tryck -et trük. separaat

säsong [-o-] s3 hooaeg, sesoon; ~ arbetare hooajatööline; ~ betonad hooajaline; ~ biljett s3 hooajapilet

säte s6 1) iste|koht); 2) asukoht; peakorter; ha ~ och stämma hääleõigust omama; 3) istmik

säter s2 seeter, mägikarjamaa (Rootsis ja Norras)

sätt I s7 1) viis, moodus; komme; på intet ~ mitte mingil viisil; på allt ~ igati, igaviisi; igal moel; på annat ~ teistmoodi, teisiti; på så ~ sel viisil, selliselt, niimoodi; på det ~et nüviisi, niimoodi, sel kombel; på ett ~ omal viisil, teataval määral; på ~ och vis teatavas mõttes; 2) käitumine; han har ett gott ~ tal on head maneerid

sätt II s7 komplekt

sätta satte satt 1) panema, paigutama, asetama, seadma; ~ ngn i fängelse kedagi vangi panema; ~ sitt barn i skola oma last kooli panema; ~ barn till världen lapsi ilmale tooma; ~ en fläck på ngt millelegi plekki (peaie) tegema; ~ sitt hopp till ngn oma lootusi kellelegi panema; ~ ngn högt kedagi kõrgelt hindama; ~ värde på ngt midagi hindama, midagi tähtsaks pidama; 2) istutama; ~ potatis kartuleid maha panema; 3) trük. laduma; 4): komma ~nde tormates tulema; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ av a): ~ av pengar raha kõrvale panema; b): ~ av passagerare sõitjaid (autost jms.) välja laskma; c) minema tormama; ~ bort: ~ bort tid på ngt millegi peale aega kulutama; ~ efter järele tormama; ~ fast a) kinnitama; b) kõnek. üles andma, teatama; ~ för ette panema; ~ i a) sisse panema, ~ i ngn ngt kellelegi midagi sisendama; ~ i sig mat kõnek. endale toitu sisse ajama; b) hakkama; ~ ihop a) kokku panema v. seadma; koostama; b) välja mõtlema; ~ in sisse panema; ~ ngn in i ngt kedagi millessegi pühendama; ~ ner a) alla v. maha panema; b) vähendama, alandama; c) halvustama; ~ om a) ümber paigutama; b) ümber istutama; ~ på a) peale panema; ~

på sig kläder riideid selga panema;sättare

b) sisse lülitama; — på Häkten ventilaatorit sisse lülitama; — samman a) kokku seadma; b) ig v. liitma; — till

a) (juurde) lisama; b) ametisse määrama; c): — till livet elu ohvriks tooma; — undan kõrvale v. ära panema; — upp a) üles panema v. seadma;

b) asutama, avama; c) koostama, kokku seadma; d): — upp ngn mot ngn kedagi kellegi vastu üles ässitama; e): — upp en pjäs näidendit lavastama; — ut välja panema v. asetama;

— ut en bat paati vette laskma;

— över a) üle viima [paadiga jms.)-, b) üle hüppama; 6): — sig a) istet võtma, istuma; sätt dig! istu!; b) asetuma, asuma; — sig emot vastu olema, vastuseisu avaldama; — sig last külge hakkama, kinni jääma; — sig fore ette võtma, endale pähe võtma; — sig in i ngt millessegi süvenema; — sig över ngt millessegi üleolevalt suhtuma, millestki mitte hoolima; huset har satt sig maja on vajunud; c) sadestuma, settima

sätt|are trük. laduja; — er| ladumisruum;

— ning 1) ladumine; ladu; 2) istutamine; 3) muus. seade; —potatis -en seemnekartul

säv s3 kõrkjas

sävlig aeglane, pikaldane; —het aeglus,

pikatoimelisus sävsängare zool. kõrkja-roolind söcken: i helg och — nii pühapäeviti kui argipäeviti; —dag s2 argipäev, tööpäev

söder 1. -n lõuna(kaar); 2. adv.: åt — lõuna poole; — ifran lõunast, lõuna poolt; — ut lõunasse, lõuna suunas södra lõuna-, lõunapoolne sög impf. vt. suga

söka v3 1) otsima; den, som söker, han finner kes otsib, see leiab; — efter ord sõnu otsima; — i fickorna taskutes sorima v. tuhnima; — skydd kaitset v. varju otsima; — läkare arsti juurde minema; 2) katsuma, püüdma; — övertala ngn kedagi veenda püüdma; 3) taotlema; — ett stipendium stipendiumi taotlema; 4) jur. kohtu kaudu nõudma, hagema; 5) väsitama, ram-mestama; 6) (rõhul, abisõnadega):

— fram üles v. välja otsima; — igenom läbi otsima; — upp üles otsima; külastama; — ut välja otsima v. valima; 7): — sig: myggen söker sig till ljuset sääsed lendavad valguse poole; — sig till storstäderna suurlinnadesse elama asuma

sök I ande 1. 1) s6 otsimine; 2) s9 kohataotleja, kandidaat; anmäla sig som —

kandideerima; 2. adj. otsiv; -are 1) fot. pildiotsija, näidik; 2) helgiheitja;

— t otsitud, kunstlik, tehtud

söl s7 aeglus, pikatoimelisus; viivitamine

söla I sl venitama, viivitama; kohmitsema; — bort tiden aega raiskama söla II vi määrima; — ner sig om händerna oma käsi ära määrima sölig I aeglane, pikatoimeline sölig II räpane, porine söl ja sl pannal

söl |korv s2, —måns s2 kõnek. venivillem, -vorst söm I s7, s9 hobuseraua- v. kabjana ei söm II s2 õmblus; gå upp i — marna õmblustest rebenema; syna ngt i

— marna midagi hoolikalt uurima;

— lös õmblusteta; —ma vi õmblema;

— merska õmbleja, naisrätsep

sömn s3 uni; falla i — magama uinuma; gråta sig till — s nuttes uinuma; vagga barnet till — s last magama kiigutama sömnad s3 1) õmblemine; 2) õmblustöö sömn I drucken adj. p. unesegane;

— givande uinutav; —gångare med. kuutõbine; —Ig unine; — ighet uni-sus; — lös unetu; — löshet unetus; unepuudus; — medel s7 larm. unerohi, uinuti; —sjuka -n med. unitõbi; —tablett s3 unetablett; —tuta si unimüts müts

sömsmån inv. õmblusvaru söndag s2 pühapäev söndags I barn s7 pühapäevalaps; saatuse pailaps; —bilaga si pühapäevalisa (ajalehel); —bilist pühapäeva-auto-jüht; —fin: göra sig — pühapäevarii-deid selga panema; -frid -en püha-päevarahu; —skola si pühapäevakool sönder 1. pred. adj. katki; 2. adv. katki, puruks; gå — katki minema, purunema; slå — katki v. puruks lööma; slå ngn — och samman kedagi vaeseomaks peksma; — bruten katkimurtud, purustatud; —dela vi osadeks lahutama, tükkideks jagama; keem. lagun-dama; —falla lagunema, purunema; jagunema; —kokt purukskeenud;

— riva katki rebima v. käristama;

— skjuten purukslastud; — skuren tükkideks lõigatud; —slagen purukslöödud; — slitande käristav; pilti, südantlõhestav; — smula vi pudendama, poetama; — tagbar (osadeks) lahtivõetav;

— trasad adj. p. räbalais, räbaldunud söndr|a vi 1) eraldama, tükeldama,

jagama; 2) lõhes tama, killustama:

— sig jagunema; — ig katkine, puru-söndring

nenud; räbaldunud; ~ ing lõhenemine; lahkheli, lahkarvamus söp impf. vt. supa sörja I sl lörts, lobjakas; pori, löga sörja II v2 1) kurvastama, muretsema; det skall du inte ~ över! ära selle pärast kurvasta!; 2) leinama; 3): ~ för ngn (ngt) kellegi (millegi) eest hoolitsema

sörjig porine; lörtsine sörpla vi lürpima, luristades sööma söt 1) magus; ~ mjölk rõõsk piim; täis-piim; ~t vatten måge vesi; 2) kena, armas; 3): ~ i munnen libekeelne, lipitsev; ~a vi magustama, magusaks tegema; ~aktig magusavõitu; imal-

magus; ~ e] brödsdagar pl. head ajad, head päevad; ~ ma ö-J -n magusus; ~ mjölk -en rõõsk piim; täispiim; ~ning magustamine; [-suh-kurdamine; ~nos s2 kõnek. kullake, kallike; ~ potatis -en bataat; ~ saker pl. maiustused; ~ sliskig imal, liiga magus; ~sur magushapu; ~t adv. magusalt; smaka ~ magus maitsema; ~ vatten magevesi; ~vattensfisk s2 mageveekala söv |a v2 1) uinutama, suigutama; 2) med. tuimastama; ~ande uinutav; uimastav; ~ning med. tuimastus; ~nings-medel s7 med. tuimastusvahend, tui-masti

T, t -(e)t -n, def. pl. -na T, t (kirjatäht) ta tog tagit 1) võtma, haarama; ~ bussen bussiga sõitma; vern ~r du mig för? kelleks sa mind pead?; det tog lång tid see võttis palju aega; kniven ~r inte nuga ei võta; nu ~r vi oeh går ett tag jalutame nüüd natuke; vintern har tagit på honom talv on talle halvasti mõjunud; 2) vallutama; 3) kinni võtma v. püüdma; kätte saama, järele jõudma; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära v. maha võtma; ~ av (sig) kappan mantlit seljast võtma; ~ av från vägen teelt kõrvale keerama; ~ bort ära võtma; kõrvaldama; ~ efter jäljendama; ~ emot a) vastu võtma; b) pareerima, tagasi tõrjuma; c) takistama, teel ees olema; d) vastumeelt olema; ~ emot sig med händerna kukkudes käsi ette panema; ~ fram välja võtma; ~ för sig endale ette tõstma; ~ i käsi külge panema, töö kallale asuma; ~ i av alla krafter täiest jõust pingutama; ~ ifrån ära võtma; ~ igen a) tagasi võtma; b) tasa v. heaks tegema; ~ igen sig puhkama, kosuma; ~ in a) sisse viima v. tooma; b) sisse võtma; c): han tog in på hotell ta asus hotelli elama; ~ med kaasa võtma; ~ ner alla v. maha võtma; kõnek. pilti, maha tegema; ~ om uuesti tegema, kordama; ~på sig a): ~ på sig kappan mantlit selga panema; b) enda peale võtma (vastutust, tööd)-, c); ~ på sig en viktig min tähtsat nägu tegema; ~ till a) juurde võtma; b) tugevnema, kõvenema; c) hakkama; barnet tog till att gråta laps hakkas nutma; ~ tillbaka tagasi võtma; ~ undan a) ära võtma; b) kõrvale panema; ~ upp a)

üles võtma v. tõstma; b) peale võtma; c): ~ upp en konservburk konservikarpi avama; d): ~ upp en sång lau'u alustama; e): ~ illa upp pahaks panema; ~ ur a) välja võtma; b) rappima; puhastama; ~ ut a) välja võtma; b) välja viima; c) analüüsima; lahendama; d): ~ ut en melodi på pianot viisi klaveril üles võtma; e): ~ ut stegen samme pikendama; ~ vid a) alustama; algama; b) jätkama; jätkuma; c); ~ illa vid sig ärrituma, südamesse võtma; ~ åt a): vad tar det åt dig? kõnek. mis sinuga lahti on?; b): ~ åt sig enda arvele kirjutama; c): ~ åt sig smuts mustust külge võtma; 5): ~ sig a) paranema, paremaks muutuma; b) edenema; c); ~ sig för pannan peast kinni haarama; ~ sig an ngt (ngn) kedagi (midagi) oma hoole alla võtma; ~ sig fram edasi jõudma; toime tulema, hakkama saama; ~ sig för(e) ngt midagi ette võtma; ~ sig för att göra ngt midagi tegema hakkama; ~ sig samman end kokku võtma; ~ sig till ette võtma; vad skall jag nu ~ mig till mis ma nüüd peale hakkan?; ~ sig ut välja pääsema v. tungima; välja nägema; ~ sig bra ut hea v. kena välja nägema

tabbe s2 kõnek. ränk viga v. eksimus

tabell s3 tabel; ~form -en: i ~ tabeli kujul, tabelina; ~ huvud s7 tabeli-pea

tablett s3 tablett

fabla s3 1) tabloo; tabel; 2) teatr. pilt, stseen

tabu 1. s6 tabu; 2. pred. adj. tabu. keelatud söndring

nenud; räbaldunud; ~ ing lõhenemine; lahkheli, lahkarvamus söp impf. vt. supa sörja I sl lörts, lobjakas; pori, löga sörja II v2 1) kurvastama, muretsema; det skall du inte ~ över! ära selle pärast kurvasta!; 2) leinama; 3): ~ för ngn (ngt) kellegi (millegi) eest hoolitsema

sörjig porine; lörtsine sörpla vi lürpima, luristades sööma söt 1) magus; ~ mjölk rõõsk piim; täis-piim; ~t vatten måge vesi; 2) kena, armas; 3): ~ i munnen libekeelne, lipitsev; ~a vi magustama, magusaks tegema; ~aktig magusavõitu; imal-

magus; ~ e] brödsdagar pl. head ajad, head päevad; ~ ma ö-J -n magusus; ~ mjölk -en rõõsk piim; täispiim; ~ning magustamine; [-suh-kurdamine; ~nos s2 kõnek. kullake, kallike; ~ potatis -en bataat; ~ saker pl. maiustused; ~ sliskig imal, liiga magus; ~sur magushapu; ~t adv. magusalt; smaka ~ magus maitsema; ~ vatten magevesi; ~vattensfisk s2 mageveekala söv |a v2 1) uinutama, suigutama; 2) med. tuimastama; ~ande uinutav; uimastav; ~ning med. tuimastus; ~nings-medel s7 med. tuimastusvahend, tui-masti

T, t -(e)t -n, def. pl. -na T, t (kirjatäht) ta tog tagit 1) võtma, haarama; ~ bussen bussiga sõitma; vern ~r du mig för? kelleks sa mind pead?; det tog lång tid see võttis palju aega; kniven ~r inte nuga ei võta; nu ~r vi oeh går ett tag jalutame nüüd natuke; vintern har tagit på honom talv on talle halvasti mõjunud; 2) vallutama; 3) kinni võtma v. püüdma; kätte saama, järele jõudma; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ av ära v. maha võtma; ~ av (sig) kappan mantlit seljast võtma; ~ av från vägen teelt kõrvale keerama; ~ bort ära võtma; kõrvaldama; ~ efter jäljendama; ~ emot a) vastu võtma; b) pareerima, tagasi tõrjuma; c) takistama, teel ees olema; d) vastumeelt olema; ~ emot sig med händerna kukkudes käsi ette panema; ~ fram välja võtma; ~ för sig endale ette tõstma; ~ i käsi külge panema, töö kallale asuma; ~ i av alla krafter täiest jõust pingutama; ~ ifrån ära võtma; ~ igen a) tagasi võtma; b) tasa v. heaks tegema; ~ igen sig puhkama, kosuma; ~ in a) sisse viima v. tooma; b) sisse võtma; c): han tog in på hotell ta asus hotelli elama; ~ med kaasa võtma; ~ ner alla v. maha võtma; kõnek. pilti, maha tegema; ~ om uuesti tegema, kordama; ~på sig a): ~ på sig kappan mantlit selga panema; b) enda peale võtma (vastutust, tööd)-, c); ~ på sig en viktig min tähtsat nägu tegema; ~ till a) juurde võtma; b) tugevnema, kõvenema; c) hakkama; barnet tog till att gråta laps hakkas nutma; ~ tillbaka tagasi võtma; ~ undan a) ära võtma; b) kõrvale panema; ~ upp a)

üles võtma v. tõstma; b) peale võtma; c): ~ upp en konservburk konservikarpi avama; d): ~ upp en sång lau'u alustama; e): ~ illa upp pahaks panema; ~ ur a) välja võtma; b) rappima; puhastama; ~ ut a) välja võtma; b) välja viima; c) analüüsima; lahendama; d): ~ ut en melodi på pianot viisi klaveril üles võtma; e): ~ ut stegen samme pikendama; ~ vid a) alustama; algama; b) jätkama; jätkuma; c); ~ illa vid sig ärrituma, südamesse võtma; ~ åt a): vad tar det åt dig? kõnek. mis sinuga lahti on?; b): ~ åt sig enda arvele kirjutama; c): ~ åt sig smuts mustust külge võtma; 5): ~ sig a) paranema, paremaks muutuma; b) edenema; c); ~ sig för pannan peast kinni haarama; ~ sig an ngt (ngn) kedagi (midagi) oma hoole alla võtma; ~ sig fram edasi jõudma; toime tulema, hakkama saama; ~ sig för(e) ngt midagi ette võtma; ~ sig för att göra ngt midagi tegema hakkama; ~ sig samman end kokku võtma; ~ sig till ette võtma; vad skall jag nu ~ mig till mis ma nüüd peale hakkan?; ~ sig ut välja pääsema v. tungima; välja nägema; ~ sig bra ut hea v. kena välja nägema

tabbe s2 kõnek. ränk viga v. eksimus

tabell s3 tabel; ~form -en: i ~ tabeli kujul, tabelina; ~ huvud s7 tabeli-pea

tablett s3 tablett

fabla s3 1) tabloo; tabel; 2) teatr. pilt, stseen

tabu 1. s6 tabu; 2. pred. adj. tabu. keelatudtaburett

taburett s3 1) taburet; 2) pilti, ministri-koht

tack s7, s9 1) tänu; ~l tänan!, aitäh!, aitüma!; nej ~l tänan, ei!; ja ~! tänan, jah! (vastuseks pakkumisele);

— så mycket! tänan väga!, suur tänu!, palju tänu!; — ska(ll) du ha! ole sa tänatud!, aitäh sulle!; — lör i går (för senast)! palju tänu meeldiva koosviibimise eest!; — och lov! tänu taevale!; 2): — vare den gynnsamma vinden soodsa tuule tõttu; — och avskeds-föreställning lahkumisetendus

tacka I vi tänama; — ja (tänuga) vastu võtma; ~ nej ära ütlema, keelduma;

— för det! muidugi!, iseenesest mõista!; jo, jag ~r! või nii!, nonoh!; det är ingeting att — för pole tänu väärt; ha ngn att — för ngt kellelegi millegi eest tänu võlgnema

tacka II sl utt, emane lammas

tacka III sl metallikänk, -kang; guld i

tackor kullakangid tackbrev s7 tänukiri tackel s7 mer. tali, liitplokk tackjärn -et toormalm tackkort s7 tänukaart tackl|a vi 1) mer. taglastama; 2) sport. kehamängu rakendama; 3) kõnek. käsile võtma; — av a) mer. taglast maha võtma; b) pihl. kõhnaks v. otsa jääma; — ing 1) mer. taglas; 2) sport. kehamäng

tack I nämlig tänuväärne; — offer s7 tänu-ohver; —sam 1) tänulik; vara — mot ngn för ngt kellelegi millegi eest tänulik olema; 2) tänuväärne; —samhet tänulikkus; — samhetsskuld -en: stå i —' till ngn kellelegi tänu võlgnema;

— samt tänulikult; — sägelse tänuavaldus; — tal s7 tänukõne

tad|el s7 laitus, noomitus; — el | lös laitmatu; — la vi laitma, noomima tafatt I s3 kullimäng tafatt II kohmakas, oskamatu, saamatu taffel s2 1) peolaud; hålla öppen ~ külalislahke olema, pidevalt külalisi vastu võtma; 2) muus. tahvelklaver;

— musjk -en lauamuusika; —täckare lauakatja

tafs s2: få på ~en peksa v. lüüa saama; peapesu saama; ge ngn på ~ en kellelegi peksa andma v. peapesu tegema;

— a vi kõnek. sõrmitsema, katsuma;

— på ngt midagi käperdama taft s3, s4 taft

tag s7 1) haare; iatta — i ngt millestki kinni haarama; få ~ i (på) ngn (ngt) kedagi (midagi) kätte saama v. tabama; släppa ~et a) lahti laskma; b) pihl. järele andma: ta friska — uuesti proo-

vima; 2) sport, tõmme; 3): ta ett ~ med sopborsten harjaga korra üle tõmbama; komma i ~en kõnek. hoogu sattuma; vara i ~en täies hoos olema; ha ~en inne kõnek. asja tundma, asjaga kursis olema; 4): hon stannade ett — ta peatus viivuks; två i ~et kaks korraga; i första ~et kohe, esimese hooga taga vt. ta; — s vt. tas tagel s7 (hobuse)jõhv; —madrass s3

jõhvmadrats; —tyg s7 jõhvriie tagen adj. p. haaratud, liigutatud; jag blev — av hans berättelse ta jutustus köitis mind tagg s2 okas, oga; haru; pulk, pii; — ad sakiline, hambuline; — ig okkaline;

— svamp s2 bot. narmik (seen); —tråd -en okastraat; —trådhinder s7 sõj. okastraattõke; — trådsstängsel s7 (okas) traataed

tagit sup. vt. ta tagning fot. võte

tak s7 1) katus; 2) lagi; här är det högt i — see tuba on kõrge; vara utan — över huvudet ilma peavarjuta olema; ingen lara på ~et kõnek. pole mingit ohtu; glädjen stod högt i — lõbu oli laialt

taka I adj. jur.: i ~ händer erapooletu

hooldaja kontrolli all taka II vi katusega katma tak I belysning laevalgustus; —bjälke s2

ehit. laetala; —dropp [-o-] -et räästa-vesi; — fönster s7 katuseaken; —krona sl kroonlühter; —lag s7 ehit. katuse-kere; —lampa sl laelamp; —list s3 katusekarniis; —lucka sl katuseluuk;

— lök bot. mägisibul; —målning laemaal; — panna sl katusekivi; —papp -et katusepapp; —ränna sl katuse- v. räästarenn; —skägg s7 (katuse)räästas

takt s3 1) takt; rütm; gå i — taktis v. taktsammu käima; i — en med ngt millegagi (ühes) taktis; komma ur ~en taktist välja langema; slå ~en takti lööma; stampa ~en jalaga takti lööma; 2) tempo, kiirus; öka —en tempot tõstma; det blev andra — er pilti, asi hakkas edenema tak I tegel s7 ehit. katusetellis takt I fast taktikindel; —full taktiline,

peenetundeline fäkt|k -en taktika

takt I iker taktik; — isk taktikaline takt j känsla -ti 1) muus. rütmitunne; 2) taktitunne; — lös taktitu; — löshet taktitus; — mässig rütmiline; —pinne s2 taktikepp; — streck muus. taktijoon tak I täckare katusekatja; —ås s2 katuseharital

tal I s7 mat. arv; hela ~ täisarvud;

i iunt ~ ümmarguselt, ligikaudu tal II s7 kõne; jutt; ~ets gåva kõne-anne; hålla ~ kõnet pidama; i — och skrift kõnes ja kirjas; i dagligt ~ igapäevases kõnepruugis; falla ngn i ~et ennast kellegi jutusse (vahele) segama; föra ngt på ~ midagi kõne alla võtma, millestki juttu tegema; det kan inte bli ~ om sellest ei saa juttugi olla; komma på ~ kõne alla tulema; på ~ om mat... kuna jutt on söögist ...; det är ~ om att... räägitakse, et... tal |a vi 1) rääkima, kõnelema; ~ estniska eesti keelt rääkima; ~ på svenska rootsi keeles rääkima; ~ äi silver, tiga är guld rääkimine on hõbe, vaikimine kuld; ~ för ngn kellegi poolt v. kasuks rääkima; ~ för sig själv omaette v. endamisi rääkima; det ~r för sig själv see räägib ise enda eest; — i en sak mingi asja kohta oma arvamust avaldama; ~ om ngt millestki rääkima; ~ illa om ngn kellestki halba rääkima; för alt inte ~ om pengarna rahast rääkimata; låta ~ om sig (oma käitumisega jms.) juttudeks põhjust andma; ~ om ngt för ngn kellelegi midagi jutustama; det år ingenting att ~ om sellest ei tasu rääkida, see pole kõneväärt; ~ sig varm för ngt midagi õhinal toetama; ~ till ngn kellegagi rääkima, kedagi kõnetama; ~ vid ngn a) kellegagi rääkima; b) kellegagi kokku leppima; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ emot vastu rääkima; ~ om rääkima, jutustama; — ut a) kuuldavalt rääkima; b) oma arvamust välja ütlema tal|an inv.: föra ngns ~ kellegi kaitseks kõnelema, kellegi eest välja astuma; jur. kellegi kaitsja olema; han har ingen ~ pilti, tal pole midagi kaasa rääkida; ~ande 1) rääkiv, kõnelev; 2) tähendus- v. väljendusrikas, ilmekas talang 1) talent, änne; 2) andekas inimene; — full andekas; ~lös andetu talar|e kõneleja; ~ konst [-o-] -en

kõnekunst; ~ stol s2 kõnetool tal|as dep. vi: jag har hört ~ om honom ma olen kuulnud temast räägitavat; — vid vestlema, juttu ajama; ~es |man eestkõneleja; esindaja; ~ e I sätt s7 väljend, kõnekäänd; ~ fel s7 kõnedefekt; ~film s3 helifilm; ~för kõnekas, jutukas; ~ förmåga -n kõnevõime talg s3 rasv, rasu; ~dank -en rasvaküü-nal; pilti.: nu gick det upp en ~ för mig nüüd hakkas mul koitma, nüüd

taipasin; ~ig rasvane; ~kõrtel s2 rasunääre; ~ljus s7 rasvaküünal; ~ oxe s2 rasvatihane talhytt s3 telefoniputka talisman s3 talisman

talj|a sl, ~block s7 mer. tali, liitpiokk talk -en talk; ~a talki peale puistama tal I konst -en [-o-] kõnekunst; ~kör s3

kõnekoor tall s2 mänd; ~ barr s7 männiokas tal I lektion kõnetehnika tund tallkott|e [-o-] s2 männikäbi; ~ (s)körtel

s2 anat. käbikeha, -nääre tallrik s2 taldrik; djup ~ supitaldrik; flat ~ praetaldrik; ~s|slickare kõnek. kontvõõras tall I ris s7 männioksad, -hagu; ~ skog s2 männimets, männik; ~ spinnare zool. männikedrik; ~tita sl zool. põhjatihane

tal J lös arvutu, loendamatu

tal |man (parlamendi) juhataja

talong [-o-] s3 talong, konts

tal | organ [-o-] kõneorgan; ~ pedagog

s3 logopeed talrik arvukas, arvurikas, -rohke; ~t arvukalt

fa||ro|| [-o-] s3 teatr. sõnaline osa; ~ rubbning kõnehäire; ~ rör s7 kõne-toru, ruupor; ~s: komma till ~ med ngn a) kellegagi jutule saama; b) kellegagi kokku leppima; ~ språk -et kõnekeel talsystem mat. arvusüsteem talteknjk -en kõnetehnika talfeori s3 mat. arvuteooria ta||trast s2 laulurästas; ~tratt s2 telefonitoru; mikrofon; ~ trängd rääkimis-himuline, jutukas; ~ övning kõneharjutus

tam taltsas, kodustatud; tasane, vagur;

~ boskap -en koduloomad tambur 1) esik, eeskoda, tuulekoda, voorus; 2) (ümmargune) tikkimisraam tambur|n s3 muus. tamburiin tambur| major s3 van. rügemendi trummilööja; kõnek. nalj. riidehoidja tarn| djur s7 koduloom; ~ fågel s2 kodulind

tamp s2 (köie jms.) ots, jupp; pilt.1. på

sista ~en päris lõpus tampon|era [-o-] tamponeerima, tam-poonima; ~g s3 tampoon, haavatopp tand -en tänder hammas; barnet får tander lapsel tulevad hambad; ~ för ~ hammas hamba vastu; hålla ~ föi tunga pilti, keelt hammaste taga hoidma; få sig en tåi på ~ kõnek. kõri loputama, pitsi viina ära jooma; lä blodad ~ pilti, hammast verele saama; ~a vi hammastama; ~ad adi. p.tandagnisslan

hambuline, sakiline; ~a|gnisslan inv. hammaste kiristamine; — ben -et anat. hambaluu; ~ borste [-o-] s2 hambahari

tandem s7 tandem; ~ sadel s2 kaheini-mesesadul

tand |k|in|k s3 hambakliinik; ~kräm s3 hambapasta; '~kõtt -et ige; ~läkare hambaarst; ~lös hambutu; ~ning hammastus; ~pasta -n vt. ~kräm; ~ petare hambaork; ~ reglering hambaravi, hammaste hooldamine; ~ röta -n hambasööbija; ~ sprickning hammaste tulek, hammastumine; ~ utdragning hamba väljatõmbamine; ~ vai s2 zool. hammasvaal; ~vall s2 anat hambaalveool, -somp; ~värd -en hambaravi; ~ värk -en hambavalu; ~ ömsning hambamurre tangent 1) [-nj-] klahv; 2) [-rig-] mat. tangens; ~bord s7 klahvistik; ~ial [-gents-] /üüs. tangentsiaalne tangera [-rig-, -nj-] 1) puutuma, piirnema, riivama; 2) tangensiks olema tango [-u-] s5 tango tanig 1) kõhn, kõhetu; 2) vintske, sitke tank s2 1) tank (vedelikumahuti); 2) pl. ka -s sõj. tank; ~a vi tankima; ~bil s2 tsisternauto tanke s2 mõte; arvamus; kavatsus; ha tankarna med sig tähelepanelik olema; ha en låg ~ om ngn kellestki halval arvamusel olema; med ~ på ngt midagi arvesse võttes; ha ~ på att göra ngt midagi teha kavatsema; jag har aldrig haft en ~ ditåt niisugust mõtet pole mul kunagi olnud; göra ngt i ~ att... midagi selle mõttega tegema, et...; få ngn på andra tankar kedagi teistele mõtetele viima; komma på andra tankar oma arvamust v. kavatsust muutma tanke I ansträngning vaimne pingutus; ~ arbete s6 mõttetöö; ~ diger mõttetihe; ~ frihet mõttevabadus; ~ förmåga -n mõtlemisvõime; ~gäng s2 mõttekäik; ~ läsare mõtetelugeja; ~möda -n vt. ~ ansträngning; ~ skärpa -n mõtteteravus; ~ställare: olyckan gav oss en ~ see õnnetus pani meid mõtlema; ~ utbyte s6 mõttevahetus; ~ verksamhet mõttetegevus; ~ väckande mõtlemapanev; ~ värld s2 mõttemaailm; ~ överföring mõtete ülekandmine tankfartyg s7 tanklaev tank| full mõtlik; ~lös mõtlematu; tuulepäine; ~löshet mõtlematus; tuule-päisus tankning tankimine

tank| spridd hajameelne; ~spriddhet

hajameelsus; ~ streck s7 mõttekriips; ~ställare vf. tankeställare tankvagn s2 tsisternvagun tant s3 tädi; halv. tanta; kõnek. ämm

(kõnetlussõnana) tantaluskval pl. müt. Tantalose piinad tantiem s3 maj. tantjeem tapet s3 tapeet; sõtta upp ~er tapeeti panema; vara på ~en pilti, kõne all olema; ~rulle s2 tapeedirull; ~sera tapeetima, tapetseerima tapipca [-

o:ka] -n tapiokk tap|r s3 zool. tapiir

tapisser| 1) kootud tapeet; 2) kanvaa-tikand

tapp s2 1) prunt, punn, naga; kork; kraan; 2) ehit. tapp; 3) (heina)tuust; (villa)topp; (pilve)sagar tappa I vi 1) maha pillama; ~ i golvet põrandale pillama; 2) kaotama; ~ balansen tasakaalu kaotama; ~ huvudet pilti, pead kaotama; ~ bort sig a) ära eksima; b) kohmetuma, segadusse sattuma tappa II vi välja laskma v. kallama, tühjendama; ~ ngn på blod kelleltki verd võtma; ~ vin på buteljer veini pudelitesse villima; ~ cv välja v. kuivaks v. tühjaks laskma; ~ i sisse laskma (kraan'st); ~ ur välja valama v. laskma

tapper vapper, vahva; ~het vaprus, vahvus

tapp| hål s7 1) prundi- v. punniauk; 2) ehit. tapipesa; ~ krän s2 kraan (vaadil jms.); ~ning väljalaskmine; villimine tappt: ge ~ järele andma, vastupanust

v. ettevõttest loobuma tapto s6 sõj. ehasignaal tara sl maj. taara

taran |tel s2 zool. tarantel; ~tella -n

tarantella tarera maj. tareerima tariff s3 tariif; hinnakiri tarm s2 sool(ikas); ~brock f-o-] s7, ~bråck s7 soolesong; ~kanal s3 seedekanal; ~käx anat. mesentee-rium, peensoolekinnis; —ludd s3 anat. soolehatt; ~vred s7 soolekeerd tars s3 zool. jookse

tarv s7: förrätta sitt ~ oma loomulikke vajadusi rahuldama; ~a vi lit. vajama; nõudma; ~as dep. vi vaja v. tarvis olema; — lig 1) lihtne, vähenõudlik, kehv; 2) labane, maitsetu; 3) alatu; ~ligt: bara sig ~ åt alatult käituma

tas togs tagits dep. kõnek. tülitsema, riidlema; hon är inte god att ~ med temaga on raske läbi saadataskspelare

taskspelar|e must- v. taskukunstnik;

~ konst [-o-] s3 must- v. taskukunst tass s2 käpp; bort med ~arna! käed eemale!; räcka vacker — käppa andma; skaka ~ med ngn kõnek. kedagi kättpidi teretama; ~a vi hiilides v. vaikselt käima tass|e| s7 vt. tissel; ~la vt. tissla tatar s3 tatarlane; ~isk adj. tatari;

~iska 1) -n tatari keel; 2) tatarlanna tattar|e mustlane

tatuer|a tätoveerima; ~ing tätoveering tavel I galler| maali- v. pildigalerii; ~ ram s2 pildiraam; ~ samling pildikogu; ~ utställning maalinäitus tavla sl 1) kunst, maal; pilt; 2) plaat; tahvel; sx`arta ~n klassitahvel; 3) kõnek.: vilken ~/ milline eksitus! tax s2 taks(ikoer)

taxa sl taks, norm, määr; hind; ~ meter

s2 taksomeeter; ~ meterbil vt. taxi taxer|a 1) takseerima, hindama; 2) maksustatavat summat kindlaks määrama taxerings I belopp [-o-] s7 maksustatav summa; ~man taksaator; ~nämnd s2 maksukomisjon; ~ värde s6 maj. hindeväärtus taxi s9 takso; ~ chaufför s3 taksojuht;

~ station taksoseisukoht, -peatus tbc [tebese:] -n tuberkuloos; ~sjuk

tuberkuloosihaige te I s4 tee; en ~ kõnek. tass teed te II v4: ~ sig välja nägema; näima, paistma

teak [ti:k] s2 teka- v. tiikpuit; ~träd s7

bot. teka- v. tiikpuu teater s2 teater; gå på ~n teatrisse minema; teatris käima; gå in vid ~n näitlejaks hakkama; vara vid ~n näitleja olema; spela ~ näitlema; pihl. teesklema; ~ affisch s2 teatri-kuulutus; ~ biljett s3 teatripilet, -pääse; ~folk -et teatrirahvas; teatri-töötajad; ~ föreställning teatrietendus; ~ historia -n teatri ajalugu; ~ kikare teatribinokkel; ~publjk -en teatripublik; ~ sällskap teatritrupp teatralisk teatraalne

te| bjudning teeõhtu; ~blad s7 teeleht; ~blask -et fam. lahja tee; ~burk s2

tecken s7 1) märk, tähis; märguanne; göra ~ åt ngn kellelegi märku andma; till ~ på ngt millegi märgiks; 2) tähtkuju; täht; 3) tunnus, tundemärk; ~ till rädsla hirmu tundemärk; ~ förklaring märkide seletus; ~ språk s7 märkide keel; ~tydare ennustaja teck|na vf 1) märku andma; — åt ngn kellelegi märku andma; 2) alla kirjutama, allkirjaga kinnitama; 3) joonis-

tama; joonestama; ~ av maha joonistama; 4): ~ sig ngt till minnes endale midagi üles märkima v. meelde jätma; ~ upp üles märkima v. kirjutama; 5): ~ sig a] oma nime kirjutama, alla kirjutama; b] joonistuma; ~nare 1) joonistaja; joonestaja; 2) allakirjutaja; ~ning 1) joonistus; joonis; 2) allakirjutamine tecknings I lektion joonistustund; ~ lärare joonistusõpetaja; ~undervisning joonistusõpetus tedags inv.; vid ~ tee[joomise) aja! teddybjörn s2 mängukaru tefat s7 alustass; flygande ~ lendav taldrik

teg I s2 põllusiil; väike põld, põllulapp teg II impf. vt. tiga; ~at sup. vt. tiga tegel s7 tellis(kivi); eldfast ~ šamott-tellis; ~bruk s7 tellisetehas; ~ bränning tellisepõletamine; ~panna sl katusekivi; ~röd tellispunane; ~rör s7 savitoru; ~sten s2 telliskivi; ~ stensroman s3 paks romaan; ~tak s7 kivikatus te|hus s7 teemaja; ~huv s2 teekannu-

soojendaja tein -et farm. teiin tejsm filos, teism tejp s3 kleeppaber

te|kaka sl teekook; ~kanna sl teekann teknik s3 tehnika

tekn|iker tehnik; ~isk tehniline; ~ högskola tehnikaülikool; ~okrat tehnokraat; ~olog polütehnikumi üliõpilane; ~olog| [-logi:] tehnoloogia; ~ ologisk tehnoloogiline te |kopp s2 teetass; ~kök s7 teemasin telefon [-fo:n] s3 telefon; det ringer i ~ en telefon heliseb; tala i ~ telefoniga rääkima; per ~ telefoni teel; ~ abonnent telefoniabonent; ~ apparat s3 telefoniaparaat; ~ automat taksofon, telefoniautomaat; ~ avgift s3 telefonimaks; ~ avlyssning telefonikõnede pealtkuulamine; ~ centra! s3 telefonikeskjaam; ~era telefoneerima; ~förbindelse telefoniühendus; ~hytt s3 telefoniputka; ~|st telefonist; ~ katalog telefoniraamat; ~kiosk [-osk] s3 vt. ~hytt; ~ledes adv. telefoni teel; ~ ledning telefoniliin; ~ lur s2 telefonitoru; ~ nummer s7 telefoninumber; ~påringning tele-fonikutsung; ~ räkning telefoniarve; ~ samtal s7 telefonikõne; ~ station telefonijaam; ~ stolpe [-o-] s2 telefonipost; ~tråd s2 telef onitraat; — växel s2 telefonikommutaator telegraf s3 telegraaf; ~era telegrafee-telegrafi

rima; —j -(e)n telegraafia; — isk telegraafiline; — iskt adv. telegraafi teel;

— |st telegrafist; — station telegraafi-jaam; —verk s7 vt. televerk

telegram s7 telegramm; —avgift s3 tele-grammimaks; —blankett s3 tele-grammiblankett; — byrä s3 telegraafiagentuur; — rem|ssa sl telegraafiline rahakaart; —stil -en telegrammistiil televerket telefoni-, telegraafi- ja raadio-

sidevalitsus (Rootsis) television televisioon televisions | apparat televisiooniaparaat;

— kamera sl televisioonikaamera;

— ruta sl televiisoriekraani —sändare televisioonisaatja; — sändning televisioonisaade

telex s2 teleks

tellur s3, s4 keem. telluur

teln s2 kai. selis

telning 1) võsu, võrse; 2) pilti, järeltulija tema s6 1) teema; 2) ped. kirjand; tõlke-harjutus; 3) lgv.: verbets — verbi põhivormid; — tisk [-ma:-] temaatiline tempel s7 tempel; —herreorden -en aj.

Templiordu; —tjänare templiteener tempera s9 tempera(värv) temperament s7 temperament temperaments | full temperamentne; — sak

s3 temperamendi küsimus temperatur temperatuur; —fail s7 temperatuuri langus temperera 1) tempereerima; mahendama; 2) paraja temperatuurini soojendama v. jahutama; — d adj. p.`. — e zonen geogr. parasvööde tempo s6 1) tempo, kiirus; 2) osa;

— arbetare konveieritööline; — arbete s6 seeriatootmine; — beteckning muus. tempomärk; —ra| temporaalne; — rär ajutine

tempus neutr. lgv. aeg, tempus ten s2 1) (metall)varras; 2) värten tendens s3 1) tendents; 2) kalduvus; suunitlus; — fri suunitluseta; tendentsitu;

— roman [-o-] s3 tendentsromaan tendentiös [-(t)siö:s] tendentsioosne,

tendentslik, sihilik tender s2 tehn. tender tendera kalduma, tendeerima; han — r mot överdrifter ta kaldub liialdustesse tenn -et tina; —folie -n tinapaber;

— gjuter| tinavalukoda

tennis -en tennis; —bana sl tenniseväl-jak; —boil [-o-] s2 tennisepall; —räcket s2 tennisereket; —skor pl. tenniskingad; — tävling tennisevõistlus tenn | kanna sl tinakann; — lödning tinu-

tamine; —soldat [-o-] s3 tinasõdur tenor s3 tenor; — sangare tenorilaulja

tenta 1. sl kõnek. eksam; klarade du

— n? kas said eksamil läbi?; 2. vi vt. tentera

tentakel [-akk-] s3 zool. tentaakel, kombits; katsesarv tent|amen utr. tentamen tentamina ten-taamen, (eel)eksam, arvestus;

— amensläsa v3 eksamiks v. arvestuseks õppima; — amensskräck -en hirm eksamite ees; —and s3 eksaminand, eksamineeritav; — ator [-or] eksami-naator, eksamineerija; —era 1) eksamineerima; 2) eksameid õiendama

te [odling teekasvatus teodol|t s3 tehn. teodoliit teolog teoloog, usuteadlane; — | s3 teoloogia, usuteadus; — isk teoloogiline teo| rem s7 teoreem; — retiker teoreetik;

— retisera teoretiseerima; ~r! s3 teooria

teosof [-so:f] s3 teosoof; — i [-sofi:] -(e)n teosoofia

terap|eut [-evt] s3 terapeut; — eutisk [-evtisk] teraapiline, terapeutiline; — | -(e)n teraapia term [tärm] s3 termin, oskussõna termer [tär-] pl. aj. termid term|n [tär-] s3 1) poolaasta, semester; 2) tähtpäev, -aeg; betalning i — er osade kaupa maksmine terminal [tär-] 1. s3 terminaal, ots- v.

lõpp-punkt; 2. adj. terminaalne terminologi s3 terminoloogia, oskussõnavara

term|ns I affär s3 tähtajaline tehing;

— avgift s3 semestri õppemaks; — be-tyg s7 poolaastatunnistus; —vis 1) semestrikaupa; 2) osakaupa

termisk termiline

ferm|t s3 zool. termiit

termo I dynamik -en termodünaamika;

— element s7 el. tennoelement;

— meter s2 termomeeter, kraadiklaas;

— nukleär termotuuma-

termos s2 termos; —flaska si termospudel

terpentin [tär-] -en v. -et tärpentin terrakotta [-o-] s9 terrakota terrarium s4 terraarium terrass s3 terrass; — formig terrassikuju-

line, terrassiline terrier terjer terr|n s3 (supi)tirin

lerritori |algräns s3 territoriaalvete piir;

— alvatten s7 territoriaalveed; —ell territoriaalne

territorium s9 territoorium

terror -n terror; — isera terroriseerima;

— |st terrorist; — verksamnet terrorism; — vapen pl. terrorivahendid, -relvadterräng

terräng s3 maastik; maakoht, paik; löpa — sport, krossi jooksma; förlora fvinna) — pinda kaotama (võitma); kuperad ~ raskesti läbitav maastik; ~ förhållanden pl. maastikutingimu-sed; ~gående adj. p.: ~ fordon maastikuauto; — löpning murdmaa- v. maastikujooks; — ritt -en sport, maas-tikusõit

ters [tärs] s3 1) muus. terts; 2) kõnek.

kolmas naps tertiär [-ä:r] geol. tertsiaarne; ~ tiden

tertsiaar terzin [tärtsi:n] s3 kii j. tertsiin tes s3 tees

te |servis s3 teeserviis; ~sked s2 teelusikas; teelusikatäis test I s2 tuust, salk, tutt test II s7 test; ~a vi testi tegema testamentarisk jur. testamentaarne testament|e s6 testament; ~era testee-rima. testamendiga pärandama; ~slexekutor ori jur. [-testamendi-täitja

testator T-orl jur. testaator testikel T-tikkel] s2 anat. munand testpilot T-u:t] s3 av. katselendur te (vagn s3 ratastega teelaud; ~ vatten s7 teevesi

text s3 tekst; sõtta ~ till musik tekstile muusikat looma; gå vidare i ~en pihl. jätkama; lägaa ut ~en a) pikalt-laialt seletama: b) [lugu) ilustama; ~a vi 1) trükitähtedega kiriutama; 2) selgelt hääldama; ~ analys s3 tpkstiana-lüüs; ~are kalligraaf; ~författare teksti autor; libretist; stsenarist; ~ förklaring tekstikommentaar textil adi. tekstiil(i)-; ~fabrik s3 tekstiilivabrik; ~ier pl. tekstiiltooted; ~ industri -(e)n tekstiilitööstus; ~ konstnärinna tekstiilikunstnik; ~ varor pl. vt. ~ ier text!kritik -en tekstikriitika: ~kritisk tekstikriitiline; —ning trükitähtedega kiriutamine; ~ ställe s6 tekstilõik, katkend tex+ur tekstuur, toim thymus utr. anat. harkelund, tüümus tia sl 1) kümneline (raha kohta); växla en ~ kümnelist peeneks vahetama; 2) (number) kümme; vänta på ~n ootama number kümmet (trammi, bussi); han kom ~ i tävlingen ta jäi võistlustel kümnendaks tiar s3, ~a sl aj. tiaara tibast s7 bot. näsiniin tibetan s3 tiibetlane; ~sk adj. tiibeti ticka I sl bot. torik tick|a II vi tiksuma; ~tack tikk-takk

tid s3 aeg; beställa ~ hos ngn kellegagi aja kohta kokku leppima; bestämma (en) ~ (täht]aega määrama; hela ~en kogu aeg; aih har sin ~ igal asjal oma aeg; medan ~ är kuni on (veel) aega; ta god ~ på sig rahulikult tegutsema, mitte kiirustama; det år god ~ med det selle asjaga pole kiiret; den ~ en den sorgen ei maksa enneaegu muretseda; se ~en an oma v. parajat aega ootama; alla ~er på dygnet igal kellaajal; det var alla ~ers! see oli suurepärane!; långa ~er pikka aega; efter en ~ mõne aia pärast; ~ efter annan aeg-ajalt; för en ~ mõneks ajaks; nu för ~en nüüdsel v. praegusel aial; fore s`'n ~ omast ajast ees; i ~ õigel ajal; i ~ oeh otid alati, igal aial; i god ~ aegsasti, varakult; / rõtt(an) ~ õigel v. parajal ajal; i' sinom ~ omal ajal; sobival ajal; / vår ~ meie aial; med ~en aja jooksul; springa på ~ aja peale jooksma; kommer ~, kommer råd vs. aeg annab arutust; på min ~ minu ajal; på senare ~ viimasel ajal; det år på ~en att böria on aeg alustada; på kort ~ lühikeseks aiaks; under en ~ mõne aja kestel; under ~en vahepeal; gå ur ~en surema; v/d den ~en sel aial; v`'d den här ~en på daqen sellel kellaajal; vid sjutiden kella seitsme paiku; över ~en üle (ettenähtud) aja tida adv. van. vara; sent oeh ~ vara ja hilja

tidelag s7 van. loomapilastus fide| räkning ajaarvamine; gregorianska ~en gregooriuse kalender; ~värv s7 ajastu,

ajaiärk tidgivning ajasignaal (raadios) tidig vara(ia)ne; ~are 1. adj. varaf`'al-sem; 2. adv. varem; ~ast 1. adj. kõige vara[ja]sem; 2. adv. kõige varem; ~t adv. vara; — på morgonen hommikul vara; ~ på våren varakevadel tid I lön s3 maj. aiatasu; ~lös ajaliselt piiramatu; ~ lösa sl bot. sügislill; ~mätare ajamõõtja; ~ning ajaleht; ~ar van. teated tidningslanka sl ajalehe kõmuteade; ~ artikel s2 ajaleheartikkel; ~ bilaga sl lisaleht; ~försäljare ajalehemüüja; ~kiosk s3 ajalehekiosk; ~man lehemees, ajakirjanik; ~ papper s7 aja-lehepaber; ~press -en press, ajakirjandus; ~ redaktion ajalehe toimetus; ~ (ur)klipp s7 ajaleheväljalõige; ~ utgivare ajalehe väljaandjatidpunkt

tid I punkt s3 ajamoment, hetk; vid denna ~ sel ajal; ~rymd -en ajavahemik; ~ s: ~ nog küllalt vara tids I anda -n ajavaim; ~ begrepp s7 ajamõiste; ~ begränsad ajaliselt piiratud; ~ besparande aegasäästev; ~ besparing aja kokkuhoid, ajasääst; ~ bestämma aega kindlaks määrama; ~ brist s3 ajapuudus; ~bunden adj. p. (oma) ajastule vastav; ~ enlig ajakohane; ~ frist s3 tähtaja pikendus; ~ fråga -n aja küsimus; -— följd -en: i — ajalises järjestuses; ~fördrjv s7 ajaviide; till ~ ajaviiteks; ~ förlust s3 ajakaotus; ~ gräns s3 ajamäär; — inställd tehn. ajaliselt reguleeritud tid I skrift s3 ajakiri

tids |läge 56: nuvarande ~ praegune olukord; ~ signal s3 ajasignaal; ~ skede s6 ajajärk; ~ skildring ajastu kirjeldus; — skillnad s3 ajavahe; ~spillan utr. ajaraiskamine; ~ studier pl. kronometraaž; ~ trogen oma aega tõetruult kujutav; ~ typisk ajastule tüüpiline; ~ vinst s3 ajavõit; ~ ålder s2 ajastu; ~ ödande aegavii-tev

tid |tabeli s3 sõiduplaan; ~ tagare spoit. ajamärkija; ~tais adv. aeg-ajalt, vahetevahel; ~ vatten -vattnet looded, tõus ja mõõn; ~vis vt. ~tais tiga teg tegat v. tigit vaikima; ~ med ngt millestki vaikima; ~ ihjäl ngt midagi surnuks vaikima; han fick så han teg kõnek. see pani tal suu kinni; den som tiger han samtycker vs. vaikimine on nõusolek tiger s2 tiiger; ~ hane s2 isatiiger; ~ hjärta: tröst lör ett ~ vilets lohutus; ~hona sl ematiiger; ~unge s2 tiigripoeg

tigg |a v2 kerjama, santima; manguma, nuruma, klanima; ~ om ngt midagi nuruma; gå och ~ kerjates ringi käima; ~ och be paluma ja manguma; ~ sig i ram kerjamisest v. almustest elama; ~ sig till ngt av ngn kelleltki midagi välja manguma; ~ stryk kõnek. häbematult v. väljakutsuvalt käituma; ~are kerjus, sant; ~ ar| munk s2 kerjusmunk; ~ar|påse s2 kerjakott; ~ar| stav s2 kerjakepp; bringa ngn till ~en kedagi laostama, kedagi kerjuseks tegema, ~erj kerjamine; ~erska kerjusnaine tigit sup. vt. tiga

tigr |erad adj. p. tiigrikarva, vöödiline

nagu tiiger; ~ jnna ematiiger tik s2 lita, hatt, emane koer

tilja sl põrandalaud; beträda ~n näitlejaks hakkama, lavale minema; gå över ~ n etenduma till 1. prep. 1) juurde; -le; -sse; poole; resa ~ ngn kellegi juurde sõitma; skicka brev ~ ngn kellelegi kirja saatma; ~ Amerika Ameerikasse; iran nori ~ södei põhjast lõunasse; vända sig ~ ngn kellegi poole pöörduma; 2) kuni, -ni; -ks; vänta ~ i morgon oodake homseni; ~ (om) måndag (kuni) esmaspäevani; ända ~ i dag tänaseni; 20 ~ 30 personer kakskümmend kuni kolmkümmend inimest; ~ klockan sex a) kella kuueni; b) kella kuueks; ~ och med fredag reedeni (kaasaarvatult); natten ~ lördagen öö vastu laupäeva; resa hem ~ jul jõuluks koju sõitma; ~ en annan gång teiseks korraks; 3): kärleken ~ nästan ligimesearmastus; biljett ~ nioföreställningen pilet kella üheksasele etendusele; sjunga ~ gitarr kitarri saatel laulma; 4) (omastavaliselt): taket ~ huset maja katus; en vän ~ mig minu sõber; 5) (otstarve): pengar ~ ngt raha millekski; ~ minne mälestuseks; 6): översätta ~ svenska rootsi keelde tõlkima; omvandla ~ ngt millekski muutma v. muundama; 7): ~ 2 kronor kilot hinnaga 2 krooni kilo; 8) (suhe): ~ def yttie välimuse poolest; ~ antal arvult, arvu poolest; sen ~ åren elatanud, aastates; ett ruckel ~ hus majalobudik; ett nöt ~ kari tohman, tolvan; 9): ~ att börja med alguses, alustuseks; 2. adv. 1) veel; en gång ~ veel üks kord; ett glas ~ veel üks klaas; 2): ett paraply med fodral ~ vutlariga vihmavari; 3): ~ och med isegi; ~ och från aeg-ajalt; åt staden ~ linna poole; 3. kon j.: hon väntade ~ det böljade ljusna ta ootas, kuni hakkas valgeks minema ti|lag|a vi (till-laga) tegema, valmistama

(toitu jms.) tillbaka tagasi; fiam oeh ~ edasi-tagasi; sedan fem år ~ viimase viie aasta jooksul; långt ~ i tiden

ammu, palju aega tagasi; ~ blick s2 tagasivaade; ~ böjd tagasipainutatud; ~ dragen tagasitõmmatud; pilti, tagasihoidlik; tagasitõmbunud; ~ draget: leva ~ tagasitõmbunult elama; ~ gående tagasiminev; tagurpidiminev; — gång -en tagasiminek; tagurpidiminek; ~ komst [-0-] -en tagasitulek; ~ lutad tagasikallutatud; tahapoole nõjatuv; — satt adj. p. alandatud, solvatud, alavääristatud; ~ syftande tagasiviitav;tillbakavisa

~visa vi tagasi lükkama v. tõrjuma; ~ ett påstående väidet ümber lükkama

till I bedja kummardama; jumaldama; austama; ~ bedjan uti. kummardamine; jumaldamine; austamine; ~be-djare kummardaja; jumaldaja; austaja; ~behör sl juurdekuuluvad esemed, manused, päraldised; ~blivelse tekkimine, sündimine, kujunemine; ~ bringa vi veetma; ~ bringare kann; ~ bucklad mõlkis; muhklik; ~bud s7 1) ähvardus, oht; ett ~ till eldsvåda tuleoht; 2) pakkumine; ~ byggnad s3 juurdeehitis; ~börlig kohane, sünnis, sobiv; ~dela vi andma, määrama;

— ngn stipendiet kellelegi stipendiumi määrama; ~ ngn ett slag kellelegi hoopi andma

till|dra(ga): ~ sig 1) toimuma, sündima, aset leidma; pjäsen tilldrar sig på en ångare näidendi tegevus toimub auriku pardal; 2): ~ sig uppmärksamhet endale tähelepanu tõmbama; ~ dragande külgetõmbav, kütkestav; ~dragelse sündmus, juhtum; en lycklig ~ lapse sündimine; ~döma v2:

— ngn ngt kellelegi midagi määrama v. mõistma; ~ erkänna v2: ~ ngn ngt kellelegi midagi määrama; ~ en viss vikt teatavat tähtsust andma; — falla osaks langema; ~fart s3 juurdepääs; ~fartsväg s2 juurdepääsutee; ~ flykt s3 pelgupaik, varjupaik; ta sin ~ till ngn kellegi juures varjupaika otsima; ta sin ~ till ngt millestki abi otsima; ~ flyktsort s3 pelgupaik; ~ flöde s6 juurdevool; ~foga vi 1) (juurde) lisama; 2) tekitama; ~ ngn skada kellelegi kahju tekitama; ~ fienden stora förluster vaenlasele suuri kaotusi tekitama

tillfreds inv. rahul; vara ~ med livet eluga rahul olema; ge sig ~ rahule jääma

tillfredsställ |a v2 rahuldama; ~ sin hunger nälga kustutama; ~ande rahuldav; ~d rahuldatud; ~else rahuldus

till I friskna vi paranema, tervenema; ~ frisknande s6 paranemine, tervenemine; ~ frusen kinnikülmunud, jääga kaetud; ~ frysa v3 kinni külmuma; ~ fråga vi küsitlema; küsima; ~fyllest v/, fyllest; ~fängataga vangi võtma

tillfäll |e s6 1) hetk, silmapilk; 2) juhus, võimalus, sobiv moment; för ~ t käesoleval hetkel; praegu; v/d detta — sel hetkel, sel ajal; begagna ~ t juhust kasutama; bereda ngn ~ kellelegi võimalust andma; så snart ~ ges nii-

pea kui avaneb võimalus; jag var inte i ~ att komma mul polnud võimalik tulla; vid ~ võimaluse korral; sobival juhul; vid första (bästa) ~ esimesel võimalusel; vi hade inte ~ till det meil polnud selleks võimalust; ~ ig

1) juhuslik; 2) ajutine; ~ighet juhus; juhuslikkus; juhuslik kokkusattumus; av en ~ juhuslikult, juhuse läbi; ~ ighetsdikt s3 juhuluuletus; ~ighetsköp s7 juhuslik ost; ~igt adv. ajutiselt; ~igtvis adv. juhuslikult, juhtumisi

tillföra v2 juurde tooma v. vedama, varustama; ~ ngn ngt kedagi millegagi varustama

tillförlitlig usaldusväärne; ~a källor usaldusväärsed allikad; ~ het usaldusväärsus

till|förordna [-o:rdna] vi ajutiselt ametisse määrama; ~d professor professori kohusetäitja; ~försel s9 juurde-vedu, varustamine; ~förselväg s2 juurdeveotee; ~försjkt -en usaldus; kindlus; ~försäkra vi kindlustama, tagama; ~ sig ngt endale midagi kindlustama; ~ ge, ~ giva andestama, andeks andma; ~ gift s3 andestus, andeksandmine; ~ given adj. p. kiindunud, andunud, truu; ~givenhet kiindumus, andumus, truudus; ~ gjord tehtud, ebaloomulik, teeseldud

tillgodo vt. godo; ~göra: ~ sig ngt midagi ära kasutama; ~ havande s6 saadav summa; ~se silmas pidama, arvestama; ~ ngns behov kellegi vajadusi rahuldama

till I grepp s7 1) vargus; riisumine; omastamine, kõrvaldamine; 2): genom ett djärvt ~ lyckades han avvärja olyckan julge tegutsemisega läks tal korda õnnetust ära hoida; ~ gripa 1) varastama; riisuma; omastama,

kõrvaldama; 2) pilti, appi v. tarvitusele võtma; ~ en annan utväg teist väljapääsu valima; ~gå 1) toimuma, sündima; 2): vara (finnas) att ~ leiduma, käepärast olema; ~ gång s2 1) juurdepääs; kasutamisvõimalusi ett rum med — till kök tuba köögi kasutamisega;

2) varu, tagavara; ~ på bränsle kütusevaru; ~ och efterfrågan nõudmine ja pakkumine; 3) pl. tulud; rahalised vahendid; leva över sina ~ar üle jõu elama; 4) pilti: hon är en stor ~ för firman ta on firmale tõeline aare; materiella och andliga ~ar materiaalsed ja vaimsed väärtused; ~ gänglig ligipääsetav, kättesaadav; parken är ~ för besökare park on külastajatele avatudtillhanda

tillhanda: gå ngn — kedagi aitama; komma — kätte saama; —hålla lit. müüma; — ngn ngt kellelegi midagi müüma, kedagi millegagi varustama till j handla vi: — sig ngt endale midagi ostma; — hands käepärast; — hjälp inv. (kaas)abi; —hopa adv. koos; kokku; — hygge s6 löögiriist, relv;

— håll s7 peatus- v. viibimiskoht;

— hålla: — ngn att göra ngt kedagi midagi teha laskma v. käskima

tillhör |a v2 1) kuuluma; — ett parti mingisse erakonda v. parteisse kuuluma; 2) [millegagi) seotud olema, [millessegi) puutuma- 3) van., kõnek. kohuseks olema; det tillhör inte mig att kritisera pole minu asi kritiseerida; 4): iå veta vad ens frid tillhör õpetust saama; —ande, —ig (juurde)kuuluv; en mig — bok mulle kuuluv raamat;

— ighet 1) kuulumine; 2) vara, omand; personliga —er pl. isiklikud asjad

tilljka lit. samuti, ka; peale selle; — med

ngt millegagi koos till|ntet|gjord hävitatud, purustatud; — av sorg murest murtud; —göra hävitama, purustama; — görelse hävitamine, purustamine tillit (till-lit) -en usaldus; usk; — till ngt usk millessegi; sätta sin — till ngn kedagi usaldama, kellegi peale lootma;

— s| full usaldav

till |kalla vi (kohale) kutsuma; järele v. kutsuma minema; — läkare arsti kutsuma; — klippa v3 juurde lõikama;

— klippning juurdelõikus; — knyckla vi kortsutama, kägrutama; —knäppt

1) kinninööbitud; 2) pilti, kinnine, endassesulgunud_- —komma 1) lisanduma; 2): det tillkommer honom att avgöra temal tuleb otsustada; det tillkommer inte mig att avgöra mitte mina pole otsustaja; 3): tillkomme ditt rike! sinu riik tulgu!; —kommande tulevane; hans — tema tulevane naine;

— komst f-o-] s3 tekkimine, sugene-mine; —koppla [-o-] vi 1) külge kinnitama; rdt. juurde haakima; 2) tehn. (käiku) sisse lülitama; —krånglad sassis, segiaetud; keeruline;

— kämpa vi: — sig ngt midagi endale kätte võitlema

tillkänna |ge, —giva teatama, teada

andma; — givande s6 teadaanne till|mäle s6 sõimu- v. vandesõna;

— mäta v3 1) välja v. kätte mõõtma;

2) omistama; — ngt stor vikt millelegi suurt tähtsust andma; —mötes: gå ngn — kellelegi vastu minema;

— mötesgå pihl. vastu tulema; — mö-

tesgående 1. adj. p. vastutulelik; 2. s6 vastutulelikkus, vastutulek till I namn s7 perekonna- v. liignimi;

— närmelsevis ligikaudu; icke — så stor kaugeltki mitte nii suur

tillopp (till-lopp) s7 1) sisse- v. juurdevool; 2): det blev ett stort — till mötet koosolekule kogunes palju rahvast tillopps |kanal (till-lopps-) s3 juurde-voolukanal; —rör s7 juurdevoolutoru tillplalfa vi lamedaks v. kokku litsuma

v. pressima; känna sig — d pihl. end rusutuna v. lööduna tundma tillra vi veerema, jooksma, voolama

(pisarate kohta) till I reda v2 valmistama, valmis tegema;

— redelse 1) valmistamine; 2) pl. ettevalmistused; — reds adv.: stå — för (till) ngt millekski valmis olema;

— rinna juurde voolama; — rinning juurdevool; —rop s7 hüüe, hõige;

— ropa vi hüüdma, hõikama; ~ryg-galägga: — sträckan distantsi läbima v. katma

tillråd |a vi nõu andma, soovitama; — an utr. nõuanne, soovitus; på läkarens — arsti nõuandel; —lig soovi (ta) ta v tillräcklig küllaldane, piisav; — t küllaldaselt, piisavalt; han har — med pengar tal on raha küllalt tillräkn|a vi: — ngn ngt midagi kellegi arvele panema; — s'g enda arvele kirjutama; — sig själv hela äran kogu au endale võtma; — elig vastutusvõimeline, süüdiv tillrätta: finna sig — end koduselt tundma; komma — med ngt millegagi toime tulema; tala ngn — kellelegi aru pähe panema; — lagd kordaseatud;

— lägga korda seadma, korrastama;

— visa vi noomima, märkust tegema, korrale kutsuma; —visning noomitus, märkus, korralekutsumine

tills prep., konj. kuni, seni kui, niikaua kui; vänta — i morgon! oodake homseni!; — på lördag kuni laupäevani;

— vidare esialgu

till I sagd: han är — talle on öeldud, talle on teatatud; — saluhålla müütama, müüa pakkuma; — sammans 1) (ühes)-koos; — med sin bror koos oma vennaga; vi kan göra det — me võime seda (ühes)koos teha; 2) (ühte)kokku; det blir 50 kronor — see teeb kokku 50 krooni; —sats s3 lisa, lisand; — se iärele vaatama, valvama; — att ngt blir gjort hoolitsema selle eest, et midagi saaks tehtud; — skansa vi: — sig makten võimu haarama; — s 'g pengar ebaseaduslikult raha omastama; — skjuta 1) sulgema, kinni lük-

kama; 2) juurde maksma, (rahaliselt) toetama; ~ skott [-o-] s7 juurdemaks, (rahaline) toetus; ~ skriva 1) lit. kirjutama, kirja saatma; 2) juurde kirjutama; 3) omistama; — ngn förtjänsten av ngt midagi kellegi teeneks pidama; ~ sig enda arvele kirjutama; ~skynkla vi kägrutama, kortsutama

tillskynda vi lit. põhjustama, tekitama; ~ ngn en förlust kellelegi kahju tekitama; ~n inv.: på hans ~ tema algatusel

tillskära juurde lõikama; ~re juurdelõi-kaja

till [siuta kinni panema, sulgema; ~ slutning 1) sulgemine; 2) (elav) osavõtt, külastamine; ~ spetsa vi 1) teritama, teravaks tegema; 2) pilti, teravaks ajama; läget har ~ ts olukord on teravaks läinud; ~spjllo [-u] vt. spillo; ~spjllogiva (ära) raiskama, raisku minna laskma, maha viskama; ~ stampa vi kinni tampima; ~ stoppa [-o-] vi kinni toppima, sulgema; ~ strömning juurde- v. kokkuvool; ~stymmelse märk, jälg; inte en ~ till fruktan mitte hirmu varjugi; ~ styrka v3 soovitama; toetama; ~ styrkan utr. soovitus; toetus; ~stå üles tunnistama, omaks võtma

tillstånd I s7 luba, nõusolek; få ~ till ngt millekski luba saama

tillstånd II s7 seisukord, olukord; olek; i dåligt ~ halvas seisukorras; i berusat — joobnud olekus; i naturligt ~ looduslikus olukorras

till|ståndsbevjs s7 lubakiri; ~städes: vara ~ kohal olema; ~ städesvarande kohalviibiv; — ställa v2: ~ ngn ngt kellelegi midagi saatma v. kätte toimetama; — ställning 1) pidu, peoõhtu; 2): det var just en skön ~/ iroon. töre lugu küll!; ~ stöta vi juhtuma, ette tulema; ~syn s3 järelevalve; ha ~ över ngn kellegi järele vaatama; ~syningsman järelevaataja; ~säga käskima, korraldust tegema; ~sä-gelse 1) käsk, korraldus; få ~ om ngt millegi kohta korraldust saama; 2) manitsus; ~ sätta 1) ametisse määrama v. nimetama; ~ en ny styrelse uut juhatust

valima v. ametisse määrama; ~ en tjänst ametikohta täitma; 2) lisama

tilltag s7 1) katse, üritus; 2) tegu, temp, vemp; ~a kasvama, suurenema; ~ande 1. adj. p. kasvav, suurenev; 2. s6 kasvamine, suurenemine; vara i ~ kasvama; ~en adj. p.: knappt ~

napp, vähene; väi ~ küllalt suur; ~sen [-taks-] hakkaja, ettevõtlik; julge

tilltal s7 kõnetlus, kõnetamine; ~a vi 1) kõnetlema, kõnetama; 2) meeldima, veetlema; ~ ande meeldiv, veetlev

tilltals |förrn s3 Igv. üttekääne, vokatiiv; ~namn s7 kõnetlusnimi (mitme eesnime korral]; ~ord s7 kõnetlussõna, tiitel

till I trasslad segiaetud, sassis, segane; ~tro 1. -n usaldus; usk; min ~ till honom minu usk temasse; sätta ~ till ngn kedagi usaldama; sätta ~ till ngt midagi uskuma; 2. v4: ~ ngn ngt kedagi millekski võimeliseks pidama, kellestki midagi uskuma; ~ träda v2: ~ ett ämbete ametisse astuma; ~ en egendom omanikuõigustesse astuma; ~ sin tjänst oma ametikohuseid täitma asuma; ~träde s6 1) (õigustesse, ametisse) astumine; 2) sissepääs; juurdepääs; bereda ~ för ngn kellelegi juurdepääsu võimaldama; ~ förbjudet sissekäik keelatud; ha ~ till ngt millelegi juurdepääsu omama; ~trädesdag s2 ametisse v. omanikuõigustesse astumise päev; ~tugg s7 kõnek. suupiste; ~ tvinga vi: ~ sig ngt midagi jõuga saavutama; ~tyga vi: illa ~ ngn kedagi läbi peksma; ~ tänkt kavatsetud, plaanitsetud; ~ valsämne s6 vabalt valitav v. fakultatiivne õppeaine

tillvarataga 1) säilitama, alal hoidma; 2) hoolitsema, kaitsma; 3) ära kasutama

tillvaro s9 olemasolu; kampen för ~n võitlus olemasolu eest, olelusvõitlus

tillverk |a vi tootma, valmistama, tegema; ~are tootja; ~ning 1) tootmine; 2) toodang; ~ ningskostnad s3 maj. tootmiskulud; ~ningspris s4, s7 maj. toot-mishind; ~ ningsprocess maj. tootmisprotsess

till |vinna: ~ sig ngt midagi saavutama v. kätte võitma; ~ vita vi lit.: ~ ngn ngt kedagi milleski süüdistama; ~vitelse süüdistus; ~väga: gå ~ tegutsema, toimima; ~ vägagångssätt s7 tegutsemisviis, talitusviis; —välla v2: ~ sig ngt midagi vägivaldselt omastama; ~växa v3 (juurde) kasvama; suurenema; ~växt -en juurdekasv; suurenemine; iive; vara stadd i ~ kasvama; den här granen får stå på ~ ännu ett par år see kuusk peab veel paar aastat kasvama; ~växttakt -en kasvamiskiirus; ~yxa vi 1) (kirvega) välja tahuma; 2) laias laastus löömatillåta

tillät j a (till-léta) lubama; ~else luba; med ei ~ teie loal; ~en lubatud; ~ lig lubatav tillägg (till-lägg) s7 lisa(nd), täiend(us); rättelser och ~ parandused ja täiendused; ~a (juurde) lisama, lisandama tilläggs I avgift (till-läggs-) -en lisatasu; ~ band s7 täienduskõide; ~ pension s3 pensionilisa; ~plats s3 randumis-koht; ~porto s6 (posti) lisamaks till [ägna vi 1) pühendama; 2): ~ sig a) omandama, omastama; b) pihl. (ära) kasutama; ~ägnan inv. pühendus; ~ ämna vi kavatsema, plaanitsema; ~ ämnad kavatsetud, plaanitsetud tillämp|a (till-lämpa) vi kasutama, rakendama; kohaldama; ~ad vetenskap rakendusteadus; — lig kasutatav, rakendatav; kohaldatav; ~ på ngt millelegi kohaldatav; ~ning rakendamine; kohaldamine; äga ~ på ngt millelegi kohaldatav olema tillända: gå ~ lõpule jõudma; vara ~ lõppenud v. läbi v. möödas olema; ~ lupen lõppenud, läbi, möödas iili 1 öka vi suurendama; juurde lisama; ~ ökning suurendamine; suurenemine, juurdekasv; vänta ~ i familjen perekonna juurdekasvu ootama; ~ önska vi: ~ ngn ngt kellelegi midagi soovima; ~ önskan inv. soov(imine); med ~ om en lycklig resa õnnelikku reisi soovides

tima vi van. juhtuma, toimuma, sündima tim |anta| s7 tundide arv; ~ arbete -/

tunnitöö timbal s3 muus. timpan tim I förtjänst s3 tunniteenistus; ~glas s7

liivakell timjd arglik, uje timjan s9 bot. tüümian tim|lig van. ajalik, maine; lämna det ~a surema, siit ilmast lahkuma; ~ lärare tunniandja; —lön -en tunnitasu timma -n -r murd., poeet. vt. timme timme s2 1) tund; en ~s väg ühe tunni tee; efter en ~ tunni aja pärast; i två timmar kaks tundi, kahe tunni jooksul; om en ~ tunni aja pärast; han får 10 kronor per ~ ta teenib 10 krooni tunnis; jag går ut på en ~ ma lähen tunniks ajaks välja; i elfte

~n kaheteistkümnendal tunnil, viimasel minutil; hans ~ har slagit tema tund on tulnud timmer s7 palgid; ehituspuit: ~ avverkning palkide lõikamine; metsavaru-mine; ~ flottare [-o-] palgiparvetaja; ~ flotte [-o-] s2 palgiparv; ~ flottning palgiparvetus; ~ huggare puuraiuja; ~ hus s7 palkmaja; ~ lass s7 palgikoorem; ~ man puusepp; ~ ränna sl

parvetuskanal; ~ stock [-o-] s2 puutüvi, palk; dra ~ar kõnek. valjusti norskama timotej -en põll. timut tim I penning tunnitasu; ~plan s3 tunniplaan

timra vi (palkidest) ehitama; puusepa-

tööd tegema; ett ~ t hus palkmaja tim I slag -et kellalöök; på ~et täpselt,

minutipealt tims|lång tunnipikkune, tund aega kestev; tundidepikkune, tunde kestev tim |tal: i ~ tundide viisi, mitu tundi järjest; ~tais vt. ~tal; ~vis tunni-viisi, tunniti; ~ visare tunniosuti tina I sl tõrs, toober; pütt tina II vi: ~ upp (üles) sulama; (üles) sulatama

tindra vi särama; sädelema; sirama, vilkuma

ting I s7 asi, ese; alla goda ~ är tre kolm on kohtu seadus; jordiska ~ maised asjad

ting II s7 1) kohtu istungjärk (provintsis);

2) aj. ting, maapäev tinga vi (ette) tellima, kinni panema; palkama

tingest [tit]-] s2 asi, ese tings I dag s2 kohtupäev; ~hus s7 kohtuhoone; ~ meriterad adj. p. kohtupraktikat omav; ~sai s2 kohtusaal; ~ tjänstgöring kohtupraktika tinktur tinktuur

tinne s2 ehit. väike (ilu)torn; (müüri)sakk; pihl. tipp tinning oimu- v. meelekoht tio [ti:u, kõnek. ti:e] num. kümme; ~ dubbel kümnekordne; ~ dubbla vi kümnekordistama; ~ falt kümnekordselt

tio|hörning mat. kümmenurk; ~kamp -en sport, kümnevõistlus; ~krone-sedel s2 kümnekroonine paberraha tion |de [-o-] 1. kümnes; 2. s9, s7 aj. kümnis; ~|dejdel s2 kümnendik; ~fde)-dels inv.: en ~ sekund kümnendik sekundit; tre ~ millimeter kolm kümnendikku millimeetrit tio |tal s7 kümmekond; ett ~ böcker kümmekond raamatut; ~ tiden: vid ~ kella kümne paiku; ~ tusental kümned tuhanded; ~ tusentals: i ~ år kümneid tuhandeid aastaid; ~årig adj. kümneaastane; —åring kümneaastane laps; ~ årsdag kümnes aastapäev; ~ öring kümneööriline tipp I s2 ots, tipp

tipp II s2 1) prahi mahapanekukoht, prügimägi; 2) kallutusmehhanism (autol)

tippa I vi 1) maha v. tühjaks kallutama;

2) ümber v. kummuli minema tippa II vi ennustama; ennustusvõistlusest osa võtma, spordilotol mängima

tippning I maha- v. tühjakskallutamine;

prahi mahapanek tippning II sport, ennustusvõistlusest

osavõtmine, spordilotol mängimine tippvagn s2 1) kallur(auto); 2) rdt. kaad-vagonett

tips s7 1) nõuanne, näpunäide; iå ~ om ngt millegi kohta näpunäiteid saama; 2) sport, spordiloto; ~kupong [-o-] s3 spordilotopilet; ~ vinst s3 spordi-lotovõit tiptop [-top] inv. tipp-topp tirad s3 tiraad tisdag [ti:s-] s2 teisipäev tiss ei s7: ~ och tassel (kõrva) sosistamine, susistamine, susimine; ~la vi: ~ oeh tassla (kõrva) sosistama, susis-tama, susima tiste! I s2 bot. karuohakas tistel II s2, ~ stång tiisel titan 1) s3 mät. titaan; 2) -en v. -et keem.

titaan; ~ isk titaanlik titel [titt-j s2 1) pealkiri; ~n på boken raamatu pealkiri; 2) tiitel; lägga bort titlarna sina peale üle minema; ~ blad s7 tiitelleht; ~ match s3 tiitlimatš; ~roll [-o-] s3 teatr. nimiosa; ~sjuka -n tiitlimaania

titrera keem. tiitrima titt I adv.: ~ och tätt (ofta) sageli, tihtipeale

titt II s2 1) vaade; pilk; ta sig en ~ på ngt millelegi pilku heitma; 2) (lühike) külaskäik; tack för ~ en! tänan külaskäigu eest!; ~a vi 1) vaatama; pilku heitma; piiluma; ~ sig i spegeln end peeglist vaatama; ~ på tv televiisorit vaatama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ efter järele vaatama; ~ fram välja vaatama v. piiluma; välja paistma, esile ulatuma; ~ igenom läbi vaatama; ~ in sisse vaatama; kõnek. sisse astuma; ~ in hos (till) ngn kellegi poole sisse astuma; ~ ner maha vaatama, pilku langetama; ~ ner på ngn kellegi peale ülalt alla vaatama; ~ på pealt vaatama; ~ upp üles vaatama, pilku tõstma; ~ ut välja vaatama; ~ ut ngn kedagi vahtima; ~ ut på landet lühikeseks ajaks maale sõitma; ~ över a) üle vaatama, kontrollima; b): ~ över till grannarna ett tag kõnek. korraks naabrite poole sisse astuma titt |are (televisiooni)vaataja; —glugg s2, ~ hål s7 vaateava, -pilu; ~ skåp s7

vaatekast; ~ut -en: leka ~ peitust mängima

titul|atur tiitlid, aunimetused; ~era

tituleerima; ~ är titulaarne tivoli s6 tivoli, lõbustuspark Ija interj. noh!, tjah!

tjafs -et kõnek. lollus, jamps; ~a vi lollusi rääkima, jampsima tjalla vi fam. (peale) kaebama, keelt kandma; ~ re (peale)kaebaja, keeie-kandja

tjat -et norimine, irin; ~a vi norima, irisema; ~ig 1) noriv, irisev; 2) tüütu, igav

tjatt|er s7 kõnek. loba, vada; ~ra vi

lobisema, vatrama tjeck s3 tšehh; ~isk adj. tšehhi; ~iska

1) -n tšehhi keel; 2) sl tšehhitar tjej s3 kõnek. tüdruk tjo t-u:-]: ~ oeh tjim lärm, möll tjock [-o-] paks; jäme; tüse; det kommer ~ t med folk i kväll kõnek. täna õhtul tuleb palju rahvast; ~i hår paksud juuksed; ~a sl paks udu; ~flytande veniv, paks; ~hudao adj. p. paksu-nahaline; ~ is s2 kõnek. paksuke; ~ lek s2 paksus, jämedus; ~ magad adj. p. suure kõhu v. vatsaga; ~na vi paksenema, tüsenema; tihenema; ~ till paksuks v. tihedaks muutuma; ~skalig paksukooreline (puuvilja jms. kohta)-, ~skalle s2 puupea, lollpea; ~ skallig paksu kolbaga; nürimeelne; tönts; ~tarm s2 anat. jäme-sool; ~ ända s5, ~ ände s2 jämedam ots

tjog [-o-] s7 kakskümmend tükki; ett ~

kräftor kakskümmend vähki tjud|er s7 köis, ohelik; ~ ra vi köide v.

oheliku otsa panema tjuga sl (heina)hang tjugo [-gu, kõnek. -ge] num. kakskümmend; ~en, ~ett kakskümmend üks; ~ femöring kahekümneviieööriline; ~ första kahekümne esimene tjugon|de [-onde] kahekümnes; —(dej-

del kahekümnendik tjugotal -et: ett ~ umbes kakskümmend; på ~et (sajandi) kahekümnendatel aastatel tjugu v/, tjugo

tjur s2 pull; ~a vi kõnek. mossitama; pahutsema; ~ fäktare härjavõitleja; ~fäktning härjavõitlus; ~ig 1) morn, pahur; 2) tõrges; ~kalv s2 härg- v. pullvasikas; ~skaKe s2 põikpea; ~ skallig kangekaelne, põikpäine tjus|a vi võluma, veetlema; ~ till ngn kõnek. kedagi ära võlvima; —ar' lock [-o-] s2 võluv juuksekihar; ~ igtjuskraft

võluv, veetlev; ~ kraft -en võlujõud; ~ning võlu, veetlus tjut s7 1) ulgumine; 2} karjumine, röökimine; 3) huige; huilgamine: ~a tjöt tjutit 1) ulguma; 2) karjuma, röökima; 3) huikama; huilgama tjuv s2 varas; ~aktig vargalik, varga-taoline; ~erj vargus, varastamine; ~ fiskare röövkalastaja; ~gods s7 varastatud asjad; ~ godsgömma sl varastatud asjade peidupaik; ~gods-gömmare varastatud asjade varjaja; ~ gubbe s2 vana võrukael; ~knep s7 pilti, riugas; ~lärm s7 signalisatsioon sissemurdmise vastu; ~ liga sl vargajõuk; ~ lyssna vi salaja pealt kuulama; ~ läsa v3 salaja lugema; ~nad s3 varastamine, vargus; ~nyp s7 kõnek.: ge ngn ett ~ kellelegi salaja hoopi andma; ~ pojke s2 vargapoiss; ~ pojksaktig vargapoisilik; ~pojksstreck s7 kelmustükk, vemp; ~ skytt s2 salakütt; ~skytte -t salaküttimine; ~ språk s7 varaste keel v. argoo; ~ stanna vi [mootori kohta) seisma jääma; ~ start -en sport, vale-

start; ~ streck s7 alatu tegu; ~titfa vi salaja piiluma; ~ tjockt [-o-] kõnek.: jag mår ~ mu enesetunne on räbal; ~åka s3 salaja (kaasa) sõitma, jänest sõitma; ~ åkare piletita reisija, jänes

tjäder s2 zool. metsis, mõtus; ~ lek -en metsiste mäng; ~tupp s2 metsisekukk tjäle s2 kelts

tjäll s7 van. hurtsik, vilets peavari fjäl I lossning külmunud maa sulamine; ~ skada sl külmakahj ustus (maa sees); ~skott [-o-] s7 külmalõhe (maapinnas)

tjäna vi teenima; ~ av sitt straff karistust kandma; ~ sig upp till kapten kaptenini välja teenima; ~ ut strafftiden karistusaega ära kandma; rocken har ~ t ut see kuub on oma aja ära elanud; jag har ~ t bra på affären ma teenisin selle tehingu pealt hästi; ~ ihop summan summat kokku saama; ~ till (som) förevändning ettekäändeks olema; vad skall det ~ till? milleks seda tarvis on?, mis sellest kasu on?; det ~r ingenting till sel pole mingit mõtet, sellest pole mingit kasu; ~ olika ändamål mitmeks otstarbeks sobima tjän |ande: ~ andar kaitsevaimud; ~ are teener; ~ / fam. tervist!, servus!, tere!; head aega!; ~arinna naistee-nija; teenijatüdruk; ~is kõnek. 1. inter j. tere!, servus!; head aega!; 2. pred. adj.: han är ~ med direktören

fam. ta on direktoriga oma mees; ~ lig sobiv, kohane; ~ till människolöda inimese toiduks kõlblik tjänst s3 1) teenistus, amet; i ~ teenistuses, ametis; resa i ~en ametiasjus reisima; vara i ngns ~ kellegi teenistuses olema; på ~ ens vägnar teenistuskohustuste tõttu; lämna sin ~ teenistusest lahkuma; söka ~ kohta v, tööd otsima; ta ~ hos ngn kellegi teenistusse astuma; utom ~en väljaspool ametiaega; 2) teene; be ngn om en ~ kelleltki teenet paluma; göra ngn en ~ kellelegi teenet osutama; göra ngn den sista ~en kellelegi viimast austust avaldama, kellegi muldasängitamise juures viibima; till er ~! teie teenistuses!; varmed kan jag s.å till ~ ? kuidas saan ma (teile) kasulik olla?, kuidas saan ma (teid) aidata?; 3): göra ~ kasutusel v. tarvitusel olema; ~aktig teenistus- v. abivalmis; ~ duglig 1) teenistuskõlblik; 2) tarvi-tamiskõlblik tjänste |ande s2 nai j. (truu) teener; ~ angelägenhet ametiasi; ~avfa! s7 tööleping; ~ betyg s7 teenistuskiri; ~ bil s2 ametiauto; ~ bostad ametikorter; ~ brev s7 ametlik kiri; ~bruk s7 ametlik v. teenistusotstarbeline kasutamine; ~ed -en ametivanne; ~fel s7 teenistusalane eksimus; ~flicka sl teenijatüdruk; ~folk [-o-] -et teenijaskond, -pere; ~ förmåner pl. ametisoodustused; ~ förrättande

ametikohustuste täitmine; ~grad s2 teenistus- v. ametiaste; ~ läkare ettevõtte v. asutuse arst; ~man ametnik; teenistuja; ~ mannabana sl ametniku-karjäär; ~ mannakår -en ametnikkond; ~ meddelande s6 ametialane teadaanne; ~resa sl ametisõit; ~rum s7 ametiruum; ~ ställning sõj. auaste; ~tid s3 1) teenistusaeg; 2) (asutuse) tööaeg; ~ utövning teenistuskohustuste täitmine; ~ ålder -n teenistus-vanus; ~år pl. tööstaaž; ~ ärende s6 ametiasi, teenistusülesanne tjänst I göra 1) töötama, tööl olema; ~ på sjukhus haiglas töötama; han tjänstgör mellan 8 och 16 ta on tööl kella 8-st kuni kella 16-ni; 2) kasutusel olema; huset tjänstgör nu som lager seda maja kasutatakse nüüd laona: ~ görande valves olev, valve-; teenistuskohustusi täitev; ~ göring teenistuskohustuste täitmine; töö, teenistus; ~ görings-betyg s7 töötõend; ~ göringsregle-mente s6 teenistusjuhend; ~görings` tid s3 1) (asutuse) tööaeg; 2) teenistusaeg (ühes ja samas asutuses)tjänstledig

tjänst I ledig: vara ~ tööst vaba olema; ~ för sjukdom haiguslehel, -puhku-sel; ~ ledighet palgata puhkus; ~villig teenistus- v. abivalmis tjär|a 1. sl tõrv; tökat; 2. vi tõrvama; ~ blomster [-o-] s7 bot. tõrvalill; ~bloss [-o-] s7 tõrvik, tõrvalont; ~ig tõrvane; ~kokare tõrvaajaja toalett s3 tualett; ~ artiklar pl. tualeti-tarbed; ~ bord s7 tualettlaud; ~ papper s7 tualettpaber; ~rum s7 tualettruum; klosett; ~ saker pl. vt. ~ artiklar; ~tvål (toalettvål) s2 tualettseep tobak s3 tubakas

tobaks I affär s3 tubakakauplus; ~ blandning tubakasegu; ~buss s2 näputäis närimistubakat; ~ handlare tubakakaupmees; ~ märke s6 tubakasort; ~ rök -en tubakasuits; ~ rökning suitsetamine; ~ varor pl. tubakatooted toeka vi kõnek.: ~ på sig end nihutama toddy [-o-] s2, pl. ka toddar todi toffel [-o-] sl tuhvel; stå under ~n tuhvlialune olema; ~ hjälte s2 tuhvlialune, -kangelane; ~ regemente -t nai j. naise valitsus perekonnas tofs [-o-] s2 tups, tutt; ~ lärka sl zool. tuttlõoke; ~mes s2 zool. tutt-tihane; ~vipa sl zool. kiivitaja toft [-o-] s3 sõudepink tog

impf. vt. ta

tok 1. s2 lollpea, tola, narr; 2. inv. lollus, narrus; vad är det här för ~? mis lollus see on?; gå på ~ viltu minema, äparduma; det är alldeles på ~ see on täiesti valesti; ~a sl rumal naine v. tüdruk

tokajer -n tokai (veinisort) toker -n tokar vt. tok tok I erj narrus, lollus; ~ er rumalad tembud; ~ig 1) hull, loll; hon är ~ i glass ta on jäätise järele lausa hull; 2) narr, rumal; 3) naljakas, veider; 4) vale, väär; klockan går ~ t kell käib valesti; ~ rolig pentsik, kentsakas, veider; ~ stolle s2 1) tobuke, tohman; 2) veidrik

foler|abel talutav; ~ans [-ar|s, -ans] s3 tolerantsus, sallivus, leplikkus; ~ant tolerantne, salliv, leplik; ~era sallima, taluma tolft [-o-] s3 tosin, kaksteist tükki; ~e kaheteistkümnes; ~e|del kaheteist-kümnendik tolk [-o-] I s2 kaliiber (mõõduriist) tolk [-o-] II s2 tõlk; pilti, hääletoru tolka [-o-] I vi hobuse v. põhjapõdra

järel slepis suusatama tõik|a [-o-] II vi 1) tõlkima (suuliselt); — på svenska rootsi keelde tõlkima; 2) tõlgendama, tõlgitsema; seletama;

3) dešifreerima; ~ are tõlgendaja jne.-, ~ning 1) tõlkimine, 2) tõlgendamine jne.-, 3) tõlge; ~ningsfraga tõlgenda-mis- v. tõlgitsemisküsimus tolv [-o-] num. kaksteist(kümmend); ~a sl (number) kaksteist; komma ~ kaheteistkümnendaks tulema; ta ~n sõitma bussiga (trammiga) nr. 12; ~ fingertarm -en anai. kaksteistsõrmik-sool; ~ hundratalet: på ~ kolmeteistkümnendal sajandil; ~tiden: vid ~ kella kaheteistkümne paiku tom 1) tühi; ~ på tankar mõttelage; det är ~t i kassan kassa on tühi; jag känner mig ~ i magen mul on kõht tühi; tomma tunnor skramlar mest vs. tühjad vaadid teevad palju tüminat; 2) tühine, sisutu; ~f prat tühi lori; ~ma fraser tühjad fraasid tomat s3 tomat; ~ ketchup ketšup; ~ puré s3 tomatipüree; ~ soppa [-o-] tomatisupp tombola [tom-] sl 1) tombola (teat. [-õnnemäng)]-] {+õnne- mäng)]+} 2) tehn. betoonisegur torn| butelj s3 tühi pudel; ~glas s7 kõnek. klaastaara; ~gäng -en tehn. tühikäik,-jooks; ~het tühjus; ~hänt adj. p. tühjade kätega; ~rum -rummet 1) tühi ruum, tühik; lünk; 2) tühjus; 3) füüs. vaakum tomt [-o-] s3 (ehitus)krunt; spekulera i

~er kruntidega spekuleerima tomte [-o-] s2 (hea) majavaim, -haldjas; päkapikumees; ~bolycka -n perekonnaõnn, kodune õnn; fira ~ soolaleivapidu pidama; ~ gubbe s2 vt. tomte; ~luva sl (punane) päkapiku-müts; ~nisse s2 väike haldjas, päkapikumees, päkapikk tomt I hyra -n maarent; ~ jobbare maaga

hangeldaja ton I [tonn] s7 tonn

ton II [tu:n] s3 toon; heli, hääl, köla; ånge ~en häält andma; pilti, tooni andma; hålla ~ viisi pidama; stämma ner ~ en vaiksemal toonil rääkima hakkama, tooni alandama; ta sig ~ väljakutsuvalt käituma; takt oeh ~ takt ja hea toon; det hör till god ~ hea toon nõuab seda, see kuulub hea tooni juurde ton |a vi 1) helisema, kõlama; 2) toonima, tooni andma; ~ bort hääbuma, kustuma; ~ fram paistma hakkama; ~ ner summutama, ~ ut hääbuma, kustuma; ~ai muus. tonaalne; ~alltet tonaalsus; ~ande helisev, kõlav; ~ ljud Igv. heliline häälik; ~ art s3 muus. heliliik, -laad; berömma ngn i alla ~ er pilti, kedagi igal viisil kiitma; —dikf s3 muus. helind, helitöö; ~ diktaretonfall

helilooja; ~fail s7 hääletoon, intonatsioon tonfisk s2 tuunikala

ton I givande tooniandev; ~gång s2 helistik; ~höjd -en helikõrgus; ~ ing toonimine; ~ konst [-o-] -en helikunst; ~ läge -t helikõrgus; hääle-kõrgus, ~ lös helitu, kõlatu; ~ målning kunst, toonmaal tonnage [tona:š] s4 tonnaaž ton I omfång [-o-] -et muus. diapasoon tonsjll [-o-] s3 anat. tonsill, mandel ton I skala sl heliredel; ~steg s7 muus.

intervall; ~ styrka -n helitugevus tonsur [ton-] tonsuur ton I sätta viisistama; komponeerima; ~ sättning viisistamine; komponeerimine; ~ vikt -en rõhk, aktsent; lägga ~ på ngt midagi rõhutama tonår |en [ton-] pl. teismeiga (eluaastad 13—19).. ~ ing teismeline, 13—19-aastane nooruk topas s3 min. topaas topo|graf| -(e]n topograafia; ~grafisk

topograafiline topp I [-o-] inteij. nõus!; jääb nii! topp II [-o-] 1. s2 1) tipp; latv; hari; ots, teravik; från ~ till tå

pealaest jalatallani; vara på ~en av sin förmåga oma võimete tipul olema; det är ~ en! kõnek. see on suurepärane!; 2) mer. topp; 2. adv.: han blev ~ tunnor rasande kõnek. ta sattus raevu topp |a vi 1) tippu v. latva maha lõikama v. raiuma; 2) tipus v. esikohal olema; ~ belastning tippkoormus; ~ förrn [-o-] -en: vara i ~ tippvormis olema; ~formig koonusekujuline; ~ hastighet maksimaalne kiirus; ~ig kooniline; ~klass -en tippklass; ~konferens [-o-] s3 tippnõupidamine; ~kurs -en maj. maksimaalne kurss; ~ lanterna sl mer. topituli; ~ murkla sl bot. kuhikmürkel; ~ mössa sl toru-müts; ~ prestation (topprestation) tippsaavutus; ~ punkt (toppunkt) haripunkt; tipp; ~rida türannisee-rima, toorelt ja üleolevalt kohtlema; hirmutama; ~ segel s7 mer. topsel; ~ siffra sl rekordarv; ~ socker [-o-] -sockret peasuhkur törd I as kõnek. vt. töras; ~ats sup. vt. töras; ~e impt. (vt. tör) 1) (oletus-lauses): han torde veta det ta peaks seda teadma; man torde påstå att... võiks öelda, et.,.; 2) (viisakuslauses): ni torde ursäkta, men jag kan inte komma te vabandage, aga ma ei saa tulla; ~es impf. vt. töras tordmule [-u:-] s2 zool. alk tordyvel [-u:-] s2 zool. sitasitikas

tordön [-u:-] s7 kõuemürin; ~s| röst s3, ~s| stämma si pihl. kõuehääl, müri-sev hääl

torftig [-o-] 1) kehv, vaene, lihtne; ~a förhållanden kehvad v. kitsad olud; 2) napp, kasin; ~a kunskaper nigelad teadmised

torg [torj] s7 1) väljak, plats; Röda ~et Punane väljak; 2) turg; gå på ~et turule minema; föra till ~s vt. torgföra; ~dag s2 turupäev; ~föra v2 turule viima, turustama; ~ gumma sl turunaine; ~ handel -n turukaubandus; ~ kasse s2 turukott; ~ skräck-en med. agorafoobia, lagendikukartus; ~ stånd s7 turuputka; müügilaud torium [tu:-] s8 keem. toorium tork [-o-] 1) s2 kuivati, kuivatusseade; 2) inv.: hänga på ~ kuivamas olema; hänga upp (ut) tvätten till ~ pesu kuivama panema; ~a i. sl põud; 2. vi 1) kuivatama; kuivaks v. puhtaks pühkima; ~ sig om händerna käsi kuivatama; ~ sig om munnen suud (puhtaks) pühkima; ~ fötterna på dörrmattan uksematil jalgu puhastama; 2) kuivama; närbuma; färgen har ~t värv on kuivanud; sitt inte och ~! joo, kui pakutakse!; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ bort a) ära pühkima v. kuivatama; b) ära kuivama; ~ fast kinni v. külge kuivama; ~ ihop kokku kuivama, kahanema; ~ in a) ära v. kokku v. külge kuivama; b) kõnek. nurjuma; ~ upp a) ära pühkima v. kuivatama; b) ära kuivama; ~ ut a) ära kuivatama; b) ära kuivama; närbuma tork I huv s2 föön, juuksekuivatusaparaat; ~ ning kuivatamine; kuivakspühki-mine; ~skåp s7 kuivatuskapp; ~ streck s7 pesunöör; ~ ställning kuivatusraam; kuivatusalus, -rest torn I [-u:-] s2 bol. oga, astel torn II [-u:-] s7 1) torn; 2) vanker (males); ~a vi: ~ upp kuhjama; ~ upp sig kuhjuma tornado -n -s, pl. ka -er tornaado torner|a aj. turniiril võitlema; ~ing,

~ spel s7 aj. turniir tornfalk s2 zool. tuuletallaja tornjster s2 1) ranits; 2) (hobuse) peakott torn| spira sl torniteravik, -tipp; ~svala sl zool. torni- v. piirpääsuke; ~ uggla sl zool. loorkakk; ~ ur s7 tornikell torp [-o-] s7 aj. kandi- v. popsikoht; vabadikukoht; ordning på ~ et kõnek. hea v. kõva kord; ~are kantnik, kandimees, vabadik, pops, torpar torped [-o-] s3 torpeedo; ~båt s2 tor-peedopaat; ~era torpedeerimatorr

torr [-o-] kuiv; põuane; kuivanud; jag känner mig — i halsen mu kurk on kuiv; han är inte — bakom öronen pihl. tal on kõrvatagused a`lles märjad; på ~a land kuival maal; ha sitt på det ~a omadega mäel olema; — lisk kuivatatud kala; en — bok kuiv ja asjalik raamat torr I batteri el. kuivpatarei; —destillation keem. kuivdestillatsioon; —docka [-o-] sl mer. kuivdokk; — het kuivus;

— hosta -n kuiv köha; —klosett s3 kuivklosett; — lägga 1) (maad) kuiven-dama; 2) pilti, alkoholimüüki ära keelama; — läggning kuivendamine;

— mjölk -en piimapulber; —nål -en kunst, kuivnõel; —rolig (torrolig) kuiva huumoriga, tõsise näoga naljatlev; — schamponering kuivšampoon;

— sim ujumisharjutused kuival maal;

— skaffning külmad suupisted, võileivad; — skodd adj. p. kuivade jalgadega; — spricka sl geol. kuivalõhe;

— substans s3 kuivaine; — ögd adj. p. kuivade silmadega, pisarateta

torsdag s2 neljapäev torsion [tör-] lüüs. torsioon, vääne torsk I [to-] s2 med. soor, suuvalge torsk II [to-] s2 zool. tursk; —fiske -t tursapüük; — lever -n tursamaks;

— leverolja -n kalamaksaõli torso [to-] -n torser kunst, torso tortera piinama

torfs [-u:-] sup. vt. löras

tortyr s3 piinamine, tortuur; —bänk s2

piinapink; —redskap s7 piinariist torv [to-] s3 turvas; ta upp — turvast lõikama; ~a sl 1) (muru)mätas; 2) vilti, maalapp; odla sin — oma maa-lappi harima; —brikett s3 turbabri-kett; —mosse [-o-] -n turbaraba;

— mull -en turbamuld; — strö -et põll. a'usturvas; — tak mätaskatus; —täcka v3 mätastega katma

tosig vt. tokig

tota vi: — ihop kõnek. kokku soperdama

v. vusserdama total totaalne, üldine, täielik; —bild s3 üldpilt; —förbud -et keeluseadus, kuiv seadus, täielik alkoholikeeld; —förlust -en kogukahjuni; —haverera täielikult purunema v. hävima totalisalor [-or] s3 totalisaator total litet totaalsus; — itär totalitaarne totalvärde s6 koguväärtus tofem [to:-] utr. tootem tott [-o-] s2 salk, tutt tov|a 1. sl kimp, pundar; salk, tutt, tuust, kahl; 2. vi sassi ajama, sasima;

— ihop sig sassi minema, tokerduma;

— ig sassis, tokerjas

toxi j cilet [to-] toksilisus; — kolog| [-logi:] s3 toksikoloogia; — sk toksiline

trad s3, ~e [tre:d] s5 laevatee, -liin tradig kõnek. igav, veniv tradition traditsioon; pärimus; —ell traditsiooniline, traditsionaalne; —s| bunden traditsioonidega seotud, traditsioonidest sõltuv traf|k -en 1) liiklus; genomgående — transiitliiklus; visa hänsyn i — en kaas-liiklejate vastu viisakust üles näitama; 2) halv. töö, tegevus; kaubitsemine;

— en med narkotika narkootikumidega kaubitsemine; — abel sõidu- v. liiklus-kõlblik; — anhopning liikiusummik;

— ant liikleja, sõitja, reisija; — belastning liiklusega koormatus; — bii s2 marsruuttakso, liiniautO; —buller s7 liiklus- v. tänavamüra; — delare teeviit (tee hargnemiskohas)

trafiker|a: en livligt ~d våg elava liiklusega tee; — en linje liinil kurseerima; — bar vt. trafikabel trafjk|flyg tsiviilõhulaevastik; —flygare tsiviillendur; —flygplan s7 reisilennuk; — fyr s2 valgusfoor, märguval-gusti; — förordning liikluseeskirjad;

— förseelse liiki usmääruste rikkumine; — försäkring liikluskindlustus;

— hinder s7 liiklustakistusi —knut s2 liiklussõlm; —konstapel s2 liikluspolitseinik; — ied s3 liiklustee;

— märke s6 liiklumärk; —olycka sl liiklusõnnetus; — poljs s3 liikluspolitsei; — skylt s2 liiklusmärk; — stock-ning [-o-] liiklusummik; —stopp [-o-] s7 liiklusseisak; —säkerhet liik-lusohutus; —vett -et kõnek. liikluseeskirjade tundmine; — väsen -det liik-lusasjandus

tragedj [-šedi:] s3 tragöödia, kurbmäng;

— enn s3 traagilisi osi mängiv näitlejanna

traggla vi kõnek. 1) üht ja sama korrutama; 2) vaeva nägema, rassima tragjk [-gi:k] -en traagika tragi|ker [-gi-] traagik; —komisk tragikoomiline; — sk traagiline tragöd [-gö:d] s3 traagik, tragöödiate

autor (antiikajal) trakasser| a tüütama, kiusama, vaevama,

piinama; — j tüütamine jne. trakt s3 1) paikkond, maakoht; ümbruskond; någonstans i ~en av Mora kusagil

Mora kandis; här i ~en siinmail, meie pool; 2) mets. lank trakta vi: — eiter ngt midagi taotlema, millegi poole püüdlema; — etter ngns liv kellegi elu võtta püüdma traktamente s6 päeva- v. söögirahafraktan

fraktan utr. vt. diktan traktat 1) jur. traktaat, leping; ingå en ~ lepingut sõlmima; 2) traktaat, (teaduslik) uurimus trakter |a 1) kostitama; ~ ngn med vin kedagi veiniga kostitama; 2) mängima (muusikariistal]; ~ad adj. p.: känna s:g ~ av ngt millestki rõõmu tundma v. meelitatud olema; — ing kostitamine

traktor [-or] s3 traktor traktor trahteri- v. restoranipidaja trall s2 viis, meloodia; allt går i den gamla vanliga ~ en kõik läheb vana viisi edasi

tralla I vi trallitama; laulda ümisema tralla II sl rdt. dresiin tramp s2 trampimine, müdin; — a 1. si pedaal; tallalaud; 2. vi 1) trampima; tallama, sõtkuma; — ngn på tårna kellegi varvastel tallama; — ngt i smutsen pilti, midagi porisse tallama; — i klaveret pilti, taktitult käituma, kohatut teemat puudutama; 2) astuma, käima; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ ihjäl surnuks tallama; ~ ner maha tallama; ~ ner skorna kingi viltu tallama; ~ sönder puruks tallama; sönder sina skor kingi katki tallama; ~ till kinni tampima; ~ ur (sidurit jms.) välja lülitama; ~ ut: ~ ut ett par skor kingi ära tallama; ~ ut barnskorna lapsekingadest välja kasvama; — bil s2 pedaalidega lasteauto; ~ cykel s2 jalgratas tramp I fart -en mer. juhuvedu; gå i ~ juhuvedudega tegelema; ~ fartyg s7 mer. tramplaev trampkvarn s2 sõtkeveski; pilti vaevarikas töö

trampoljn s3 sport, trampliin, hoo- v. hüppelaud; ~hopp [-o-] -et hoolaua-hüpe

trams -et kõnek. jamps, lollus; ~a vi

jampsima, lollusi rääkima tran -en traan

tran|a sl zool. sookurg; ~bär s7 jõhvikas, kuremari tranchera [-at]š-] (praadi) lahti lõikama trandans s3 sookurgede pulmatants; känna sig som en sparv i ~en pihl. end valge varesena tundma tranig traanine frank|i [-ar|k-] rahulik tran|koker| traanitehas; ~ lampa sl

traanilamp trans -en psühh. transs trans| aktion transaktsioon. (äriline) leping, tehing; ~alpjn(sk) transal-piinne; ~ atlantisk transatlantiline; ~ cendent filos. transtsendentne;

~cendental filos, transtsendentaalne; ~ formation transformatsioon, ümberkujundamine, muundamine; ~forma-tor [-tör] s3 transformaator; ~ formera transformeerima, ümber kujundama, muundama; ~ fusion med. transfu-sioon, vereülekanne frans|stor [-or] s3 transistor; ~ radio s5

transistorraadio trans|t s3 transiit; ~era transiidina vedama; ~ering transiit- v. läbivedu transit|iv lgv. transitiivne, sihiline; ~o s9 vt. transit; ~o| handel -n transiitkaubandus transkri|bera transkribeerima; ~ption

transkriptsioon translator [-or] s3 (ametlik) tõlk trans |mar|n meretagune; ~ mission transmissioon, ülekanne; ~ mittera üle kandma, saatma (raadios)-, ~mutation muundumine; ~ oceansk ookeanitagune; ~parang transparent; ~pa-rent [-ent, -ar|t] transparentne, läbipaistev; ~piration higistamine; bot. transpiratsioon; ~pirationsmedel s? deodorant; ~p|antera med. siirdistutama; ~ ponera muus. transponeerima transport [-o-] s3 1) transport, vedu; 2) üleviimine, ümberpaigutamine (töökohal)-, söka ~ üleviimist taotlema; 3) ülekanne; ~abel transporditav; ~ apparat konveier; ~ arbetare transporditööline; ~bänd s7 kon-veierilint; ~ behållare konteiner; ~era 1) transport(eer)ima, vedama; 2) üle viima, ümber paigutama (töökohal)-, 3) üle kandma; ~fartyg s7 transpordilaev; ~ företag s7 trans-pordiettevõte; ~ försäkring trans-pordikindlustus; ~ kostnad s3 trans-pordikulu; ~ medel s7 transpordivahend; ~ väsen -det transpordias j andus; ~ör tehn. transportöör transposition muus. transpositsioon transumera väljavõtet tegema transumt s7 väljavõte transvers|al 1. sl transversaal, põikjoon; 2. adj. transversaalne, põigitine; ~ell vt. ~ai 2. trapets 1) s4 mat. trapets; 2) s3 sport. trapets

trapp |a sl trepp; en ~ upp teisel korrusel; två trappor upp kolmandal korrusel; det går i ~n trepil käiakse; nedför (uppför) ~n trepist alla (üles); ~ avsats s3 trepimade; —hus s7 trepikoda; ~ljus s7 trepivalgustus; ~ räcke s6

trepikäsipuu; ~steg s7 trepiaste; ~ stege s2 treppredel; ~ uppgång s2 trepp; trepikodatrasa

tras|a 1. sl räbal, kalts, närts, lapp; falla i trasor räbalduma, närudeks kuluma; utan en ~ på kroppen ihualasti; våt som en ~ kõnek. märg nagu kalts; jag känner mig som en ~ kõnek. ma olen väsinud nagu vana setukas; 2. vi: ~ sönder puruks rebima v. kiskuma; ~ sig katki minema, räbalduma; ~ docka sl kaltsunukk; ~ grann ülesmukitud, kirevalt ja maitsetult riietatud; ~hank s2 kaltsukubu; ~ig 1) räbaldunud, rebenenud, narmendav; 2) katkine, rikkis; stolen är ~ tool on katki; radion är ~ raadio on rikkis; hon har ~a nerver ta närvid on korrast ära

traska vi kõnek. vantsima; ~ i väg teele asuma; ~ omkring ringi hulkuma

tras|matta sl kaltsuvaip trassal maj. trassaat (käskveksli maksja) trassel s7 1) segadus; sasipundar; 2) pihl. tüli, sekeldus; ställa till ~ för ngn kellelegi tüli v. raskusi tegema; 2) kalts, narts; tekstiili jäätmed trassent maj. trassant (käskveksli andja) trassi |a vi 1) segadust tekitama; sassi ajama; ~ ihop sassi ajama; ~ in sisse mässima; ~ in sig end sisse mässima; ~ till sassi v. segi ajama; ~ sig sassi v. segi minema; ~ sig fram kõnek. kõigi raskuste kiuste edasi rühkima; ~ sig ifrån pihl. välja rabelema; 2) pihl. sekeldama; vusserdama; ~ ig sassis, segiläinud; segane trast s2 zool. rästas tratt s2 lehter

tratta I sl maj. tratt, käskveksel tratt |a II vi 1) lehtri abil täitma v. sisse valama; 2) pihl.: ~ ngn full med lögner kellelgi suud ja silmi täis valetama; ~ ngt i öronen på ngn kellelegi midagi pähe tuupima; ~ i sig endale sisse ajama (sööki, jooki)-, ~formig lehtrikujuline traum|a s7 trauma; ~atisk traumaatiline trav s4, s3 traav; köra (rida) i ~ traavi sõitma; sätta av i ~ minema traa-vima; hjälpa ngn på ~en pihl. kedagi otsa peale aitama trava I vi riita v. virna laduma trav |a II vi traavima; ljuga som en häst ~r kõnek. valetama, nii et suu suitseb; ~are vt. travhäst; ~bana sl traa vi rada trave s2 virn, riit, pinu travers s3 1) tehn. teller; 2) põikpuu; 3) traavers

travest |era kirj. travestiat kirjutama,

parodeerima; ~ | s3 travestia

trav I häst s2 traavel; ~ tävling traavi-võistlus

tre num. kolm; ~ oeh ~ kolmekaupa; ett par ~ stycken kaks-kolm tükki; ~ kvart kolmveerand tundi; ~a sl (number) kolm; ~dela vi kolmeks jagama; ~ dimensioneli kolmemõõtmeline

tredje kolmas; ~dag: ~ jul kolmas jõulupüha; ~del s2 kolmandik; ~ klassbiljelt s3 kolmanda klassi pilet tredsk [kõnek. -esk] tõrges, sõnakuulmatu; ~a sl 1) tõrksus, sõnakuulmatus; 2) jur. kohtusse mitteilmumine; ~as dep. vi 1) tõrkuma, vastu hakkama; 2) jur. kohtusse mitte ilmuma; ~o|dom s2 tagaselja langetatud kohtuotsus tredubb|el kolmekordne; ~la vi kolme-

kordistama tre I enig kirikl. kolmainus; ~ enighet kolmainsus; ~faldig kolmekordne; ~falt kolmekordselt; ~fasström -men el. kolmefaasiline vool; ~fot kolmjalg; ~hjulig kolmerattaline; ~hjuling kolme rattaga sõiduk; ~ hundratalet inv. neljas sajand; ~ hörnig kolmnurkne; ~ hörning, ~kant s3 kolmnurk; ~kantig kolmnurkne; kolmekandiline; ~ klang s3 muus. kolmkõla; ~ klöver -n 1) bot. kolmeleheline ristik; 2) pihl. trio, kolmik; ~kvarts: ~ timme kolmveerand tundi; ~kvartslang kolmveerand-pikk; ~ kvartsstrumpa sl põlvsukk, põlvik; ~ ledare el. kolmesooneline juhe

tremakts | avtal s7 kolmepoolne kokkulepe; ~ förbund s7 kolmikliit; ~ fördrag s7 kolmepoolne leping tre I mannavälde -t kolmevalitsus; ~ masta re kolmemastiline purjekas; ~ moJorig kolmemootoriline tremulera muus. tremoleerima tremänning kolmat põlve sugulane trenchcoat [trenškot] s2, pl. ka -s impregneeritud mantel trenne van. kolm

trepan|ation med. trepanatsioon; ~era

trepaneerima tre I procentig kolmeprotsendiline;

~radig kolmerealine; ~ rumslägenhet kolmetoaline korter; ~sidig kolmeküljeline, -poolne; —siffrig kolmekohaline (arvu kohta); ~sitsig kolmeistmeline; ~ skiftesbruk s7 põll. kolmeväljasüsteem; ~ snibb s2 kolmnurkne rätt; ~ spann s7 kolmehobuse-rakend, troika; ~spräkig kolmkeelne;

— sfavig kolmesilbiline; — steg s7,

~ stegshopp s7 sport, kolmikhüpe;trestegsrakef

~ stegsraket s3 kolmeastmeline rakett; ~ stjärnig kolmetärniline; ~stämmig muus. kolmehäälne; ~ taget vt. ~tiden; ~tal s7 kolmik, triaad; ~tiden: vid ~ kella kolme paiku

trettio [-i(u)] num. kolmkümmend; klockan fem och ~ kell pool kuus; ~ nde [-onde] kolmekümnes; ~n[de]del kolmekümnendik; ~tal: ett ~ personer umbes kolmkümmend inimest; på ~et kolmekümnendatel aastatel; ~arig kolmekümneaastane tretton [-o-] num. kolmteist(kümmend); ~de kolmeteistkümnes; ~(de)dag-{en|, ~JdeJdag jul kirikl. kolmekuningapäev; ~ hundratalet neljateistkümnes sajand; på ~ neljateistkümnendal sajandil; ~arig kolmeteist-kümneaastane tre I tumsspik s2 kolmetolline nael;

~ uddig kolmeharuline, -tipuline treva vi kobama, kobamisi v. käsikaudu otsima; ~ efter strömbrytaren i mörkret pimeduses lüliti järele kobama; ~ efter ord pilti, sõnu otsima; ~ sig i ram käsikaudu edasi liikuma; ~nde adj. p. kobav, ebakindel, arglik; ~ försök arglik katse; ~re zool. tundel, katsesarv; skicka ut en ~ pilti, pinda sondeerima trev|lig mõnus, hubane, õdus; meeldiv, kena, armas; ~ resa! head reisi!; en ~ flicka töre tüdruk; vi hade mycket ~ t meil oli väga lõbus; det var en ~ historia! iroon. töre lugu küll; ~nad s3 hubasus, mõnu tre I våningshus s7 kolmekorruseline maja; ~värd(ig) keem. kolme-valentne; ~ årig kolmeaastane; ~ åring kolmeaastane laps triangel s2 mat. kolmnurk; muus. triangel; ~ drama s4 abielukolmnurk; ~formig kolmnurgakujuline; ~ mätning geogr. triangulatsioon triangul (ering trianguleerimine; ~är

kolmnurkne trias geol. triias tribun I s3 tribüün

tribun II s3 tribüün; ~ai s7 tribunal tribut s3 tribuut, maks, andam trick I s9, s2 tihi (kaardimängus) trick II s7, pl. ka -s trikk, nõks, riugas trigono | metr j -(e]n trigonomeetria;

~ metrisk trigonomeetriline trikin s3 zool. trihhiin, keeritsuss trikolor [-o:r] s3 trikoloor trikki s3 trikoo; ~ affär s3 trikootoodete kauplus; ~fabrjk s3 trikotaživabrik; ~ underkläder pl. trikoopesu; ~ varor trikookaubad

triljon s3 vt. trillion

trilla 1. sl (kaheistmeline) vedruvanker; 2. vi 1) rullima, veeretama; 2) kukkuma; veerema; barnet ~de oeh slog sig laps kukkus ja lõi ennast ära; ~ av pinn vulg. a) vedru välja viskama, kärvama; b) minestama; ~ omkull ümber kukkuma trillingar pl. kolmikud trillion s3 triljon

trilsk jonnakas, isemeelne, kangekaelne; ~a -n jonn, isemeelsus, kangekaelsus; ~as dep. vi jonni ajama, kangekaelne olema trim [-imm] s9, s7 1) korrasolek; hea seisukord; hålla i ~ korras hoidma; 2) sport, hea vorm; vara i (god) ~ sport. heas vormis olema; ~ ma vi 1) mer. trimmima; 2): ~ hunden koera pügama; 3): ~ motorn mootorit reguleerima

trind ümar, ümmargune; täidlane, tüse;

~ snö -n teraline lumi trio [tri:u] s5, pl. ka -s trio triod [-o:d] s3 ei. triood tripp I s2, s3 (lühem) reis; göra (ta sig) en ~ till landet väikest sõitu maale tegema

tripp II: ~ trapp trull 1) trips-traps-

trull; 2) pilti, nagu oreliviled tripp|a vi tippima, tippama; ~nde:

~ steg tippivad sammud trippel I allians -en kolmikliit; ~ vaccinering [-vaks-] vaktsineerimine difteeria, läkaköha ja teetanuse vastu triptyk s3 kunst, triptühhon trissa 1. sl (väike) ratas, ketas; ett bord på trissor ratastega laud; dra

på trissor! kõnek. mine metsa!, mine seenele!; 2. vi: ~ upp priserna hindu üles kruvima trist 1) igav; 2) kurb, nukker; ~ess 1)

igavus; 2) kurbus, nukrus triton [-to:n] s3 zool. triiton, vesilik triumf s3 triumf; ~ ator [-tör] s3 trium-faator; ~era triumfeerima, võidutsema; ~erande triumfeeriv, võidutsev; ~tåg s7 võidukäik triumvjr s3 aj. triumvir; ~at s7 triumviraat

trivas dep. v2 1) end hästi tundma, õduma; hur trivs du häri kuidas sulle siin meeldib?; ~ med ngn kellegagi hästi läbi saama; ~ med tillvaron eluga rahul olema; 2) hästi edenema v. kasvama trivial triviaalne, labane; ~itet s3 triviaalsus, labasus trivsam mõnus, meeldiv, hubane, õdus trivsel -n heaolu; mõnu(sus), hubasus, õdusustro

tro 1. s9 1) usk; usaldus; ~ på ngt usk millessegi; ~ till (på) ngn usaldus kellegi vastu; i den ~n att... selles usus, et. ..; göia ngt i god ~ midagi heas usus tegema; vara fast i~n oma usus kindel olema; sätta ~ till ngt midagi uskuma v. usaldama; 2) truudus, ustavus; svära ngn ~ och lydnad kellelegi truudust vanduma; lova på ~ och heder ausõna andma, ausõnaga tõotama; skänka (lova) ngn sin ~ kellelegi oma usaldust kinkima; kellelegi truudust vanduma; 2. v4 1) uskuma; usaldama; ~ på Gud jumalasse uskuma; ~ mig! usu mind!; han ~r alla människor om gott ta usub kõigist inimestest head; ~ blint på ngn kedagi pimesi usaldama; 2) arvama; oletama; ja, jag ~r det jah, seda ma arvan; jag skulle ~ det seda võiks arvata küll; det var del jag ~dde seda ma arvasin; det ~ r du bara sa ainult arvad nii; ~ ngt om ngn kellestki midagi uskuma; — ngn vara rik kedagi rikkaks pidama; han ~ r sig kunna allt ta arvab, et suudab kõike; hon ~ r sig höra röster ta arvab hääli kuulvat tro |ende usklik; en ~ usklik (inimene); de ~ usklikud; ~fast truu, ustav; vara ~ mot ngn kellelegi truu olema; ~ fasthet truudus, ustavus trofé s3 trofee, sõjasaak trogen 1) truu, ustav; vara ~ mot ngn kellelegi truu olema; vara ~ sitt kail oma kutsumusele truuks jääma; 2) usaldusväärne, tõetruu; en ~ beskriv-n'ng tõetruu kirjeldus trohe} truudus, ustavus trohets j brott s7 truudusemurdmine; ~ ed s3 truudus(e)vanne; ~ plikt -en kohustus truu olla trohjärtad puhtsüdamlik, siiras, avameelne, aval, otsekohene trojka [-o-] sl troika troké s3 kirj. trohheus trolig usutav, tõenäoline, arvatav; det är knappast ~t see on vaevalt usutav; hålla för ~ t tõenäoliseks pidama; löga — t vähe usutav; ~en, ~tvis tõenäoliselt, arvatavasti troll [-o-] s7 troll; nõid; talar man om ~en så siår de i farstun vs. räägid hundist, hunt ongi aia taga; hon är ett riktigt ~ ta on igavene nõid; ditt lilla ~! sa väike vigurivänt!; ~a vi nõiduma, võluma, loitsima; kaetama: ~ bort nõiaväel kaduma panema; •— fram välja v. esile manama; ~ bunden nõiutud, võlutud; —dorn s2 nõidus, nõidumine; ~dryck s2 nõiajook;

~erj nõidumine; nõiakunst; ~eri-konstnär vt. ~ konstnär; ~ formel s3

nõidussõnad, loits; ~kari s2 nõid, võlur; ~ konst [-o-] s3 nõiakunst; göra ~ er nõiduma; ~ konstnär mustkunstnik; ~ kraft -en nõiaväigi; ~ krets s2 pihl. nõiaring; ~ kunnig: vara ~ nõiduda oskama; ~ kvinna sl, ~ packa sl nõid, nõiamoor; ~slag: som genom ett ~ nagu nõiaväel v. -vitsaga; ~ slända sl zool. kiil; ~ spö s6, ~ stav s2 folkl. nõiavits, -kepp; ~trumma sl folkl. nõiatrumm; ~tyg s7 nõidus trolov|ad [-lo:v-] kihlatud; ~ning kihlus trolsk [-o-] nõiduslik, lummav; salapärane

trolös truudusetu; ~ het truudusetus tromb I [-o-] s3 meteor, tromb tromb II [-o-] s3 med. tromb trombon [trombo:n] s3 muus. tromboon trombps [trombo:s] s3 med. tromboos •ron s3 troon; avsäga sig ~en troonist loobuma; bestiga ~en troonile astuma; störta ngn från ~ en kedagi troonilt tõukama; ~a vi troonima; ~arvinge s2 troonipärija; ~ avsägelse troonist loobumine; ~ bestigning troonileastumine; ~följare troonipärija; ~himmel s2 baldahhiin; ~tal s7 troonikõne trop [-o:-] s3 kirj. troop trop j ik [-o-] s3 geogr. troopika; ~ema troopikavööde; ~ hjälm s2 troopika-kiiver

trop jsk [-o:-] troopiline, troopika-troposfär [-opu-] -en troposfäär tropp [-o-] 1) salk, rühm; 2) sõj. jagu; ~a v? 1) sõj.: ~ fanan (pidulikult) lippu heiskama; 2): ~ av ükshaaval lahkuma; ~chef s3 sõj. jaoülem tros i artikel s2 usudogma; ~ bekännelse usutunnistus; ~ frihet usuvabadus; ~ frände s2 usuvend,-õde; ~för-nekare ususalgaja; ~ gemenskap s3 usuühing; ~iver -n usuline agarus tro j skyldig usaldav, siiras, avameelne trosiära sl usuõpetus;

usudogma trosor pl. (naiste) aluspüksid tross I [-o-] s2 mer. tross tross II [-o-] s2 sõj. voor tros!sak s3 usuasi; ~samfund s7 usuühing; ~ sats s3 usudogma trossboiten [-o- -o-] ehit. vahelagi trosviss kindel oma usus; ~het usuline

kõikumatus, kindel usk trotjänar|e, ~inna (vana) ustav teener v. teenija

trots [-o-] 1. s7 trots; jonn, kius; ~ mot ngn trots kellegi vastu; i ~ av alla ansträngningar kõigi pingutustetrotsa

kiuste; göra ngt på ~ midagi jonni v. kiusu pärast tegema; all möda till — kogu vaevale vaatamata; ngn till — kellegi kiuste; 2. prep. (millestki) hoolimata, (millelegi) vaatamata, (millegi) kiuste; ~ ovädret vaatamata halvale ilmale; ~a vi 1) trotsima; mitte alistuma; väljakutsuvalt käituma; det ~r all beskrivning seda pole võimalik kirjeldada; 2): ~ på sin rätt oma õigust nõudma; ~ig trotslik, kangekaelne, tõrges; kiuslik; väljakutsuv; ^ ålder -n raske iga, murdeiga trottoar s3 kõnnitee, trotuaar; ~ kant s3 kõnniteeserv; ~ servering vabaõhukohvik (kõnnitee ääres) trctyl -en keem. trotüül trovärdig usutav, usaldusväärne; från ~ t

håll usaldusväärsest allikast trubadur trubaduur

trubb|a vi nüriks tegema, nürima; pilti. nüristama; ~ig 1) nüri, tömp, tönts; en ~ kniv nüri nuga; en ~ vinkel nürinurk; 2) pilti, jäme, järsk; ~näsa sl nösunina; ~vinklig nürinurkne truck s2 mootorkäru

truga vi sundima; keelitama; ~ sina gäster külalisi sööma ja jooma sundima; ~ i sig poolvägisi sööma, end sööma sundima; ~ i (på) ngn ngt kellelegi midagi peale suruma truism truism, aabitsatõde trulig mossis, pahur

frum| broms [-o-] s2 tehn. trummelpidur;

~efd sõj. turmtuli trumf s9, s2 trump; hjärter är ~ ärtu trump; han sitter med alla ~(en) på hand(en) tal on kõik trumbid käes; ~a vi trumpi käima; ~ i ngn ngt kõnek. kellelegi midagi pähe tuupima; ~ igenom sin vilja oma tahet läbi suruma; ~ över ngn kedagi üle trumpama; ~ färg s3 trumbimast; ~ kort s7 trumpkaart; ~ äss -et trumpäss trum[hinna -n anat. trummikile, -nahk; ~ma 1. sl muus. trumm; slå på ~ trummi lööma; slå på (stora) ~n pilti. suurt reklaami v. propagandat tegema; 2) tehn. trummel; 2. vi trummi lööma; trummeldama; ~ ihop kokku kutsuma; ~ på piano klaveril ldimber-dama

trumpen pahur, mossis, morn trumpet s3 trompet; blåsa (i) ~ trompetit mängima; ~a vi trompetit puhuma; ~are trompetist, trompeti-mängija; ~ stöt s2 trompetihääl trum| pinne s2 trummipulk; ~slagare trummilööja, trummar; ~virvel s2 trummipõrin

trupp s3 1) väeosa; pl. väed; 2) salk, rühm, trupp; ~ förband s7 väeüksus; ~ revy s3 vägede ülevaatus; ~ rörelse vägede ümberpaigutamine; ~slag s7 väeliik; ~ styrka sl väekoondis; ~transpprt -en vägede transport trust s3 maj. trust trut I s2 kajakas

trut II s2 kõnek. suu; vulg. lõuad; håll ~en! pea suu!; stor i ~en suure suuga, kelkiv; ~a vi: ~ med munnen huuli prunti ajama trutit sup vt. tryta

tryck s7 1) rõhk; surve; pihl. pinge; rõhumine, raskus; ahistus; utöva ~ på ngn kellelegi survet avaldama; 2) trükk; trükkimine; komma ut i ~ trükist ilmuma; ge ut i ~ trükis avaldama; ~a v3 1) rõhuma, suruma; pressima, pigistama; vajutama; ~ på knappen nupule vajutama; skorna trycker kingad pigistavad; ~ ngns hand kellelgi kätt suruma; tryckta tider rasked ajad; ~ sig mot väggen end seina vastu suruma; ~ sig intill ngn end kellegi vastu suruma; 2) rõhutama; jag vill särskilt ~ på detta faktum ma tahan eriti seda fakti rõhutada; 3) peidus olema, end varjama (jahilooma kohta); 4) trükkima; 5) (rõhul, abisõnadega): ~ av a) jäljendit võtma; b) ära trükkima; c) päästikule vajutama; ~ igen kinni vajutama v. lükkama; ~ in sisse vajutama v. pressima; ~ ner a) alla suruma v. vajutama; b) rõhuma; alla v. maha suruma; ~ ner ngn i skorna pihl. kellelegi ta õiget kohta kätte näitama; ~ om ümber v. uuesti trükkima; ~ på peale vajutama v. suruma; tryck på bara! pressi aga peale!, pressi aga edasi!; ~ sönder puruks v. katki pigistama v. vajutama; lömastama; ~ till a) kinni vajutama v. pigistama; kinni lükkama; b)

juurde trükkima; ~ ut välja pigistama

tryck |a|ster s7 trükitööde, trükis; ~ande adj. p. raske, rõhuv; ahistav, rusuv; sumbunud; lämmatav; ~are trükkal; ~ark s7 trükipoogen; ~ belastning survejõud; ~bokstav trükitäht; ~er| trükikoda; trükitsehh; ~fel s7 trükiviga; ~ frihet trükivabadus tryckfrihets I brott [-o-] s7 trükivabaduse rikkumine; ~förordning [-o-] trüki -seadus

tryck I färdig trükivalmis; ~färg s3 trüki-värv; — godkännande s6 trükiluba; ~ kammare tehn. survekamber; ~ knapp s2 1) ei. lülitus- v. surunupp; 2) trükk- v. rõhknööp; ~ kokaretryckkontakt

kiirkeetja; ~kontakt [-o-] s3 nupp-v. surulüliti; ~ luft -en tehn. suruõhk; ~ luftsborr [-o-] s2 suruõhupuuri ~ luftsdriven pneumaatiline; ~ ning 1} surumine, surve; pigistamine, pigistus; 2) trükkimine; lämna till ~ trükki andma; vaia undei ~ trükis olema; ~ ningskostnader pl. trükikulud; ~penna sl automaatpliiats; ~press s2 trükipress; ~ pump s2 tehn. suru-pump; ~punkt s3 füsiol. rõhupunkt; ~sak s3 trükitöö, trükis; ~sida sl trükilehekülg; ~ stark Igv. rõhuline; ~svärta -n trükimust; ~t 1) trükitud;

2) rõhutud, rusutud; ~a tidei rasked ajad; ~ våg s2 plahvatuslaine; ~års7 ilmumis- v. trükiaasta

tryffel s2 bot. trühvel trygg ohutu, kindel, turvaline, rahulik; ~a vi kindlustama; ~ sin fiamtid oma tulevikku kindlustama; ~ het ohutus, turvalisus, rahulikkus; ~ hets-känsla -n kindluse- v. julgeolekutunne trym| s3 trümoo tryne s6 koon; kärss tryta tiöt tiutit lõppema, otsa saama; puuduma, puudu olema; föiiåden böljade ~ tagavarad hakkasid lõppema; mig tiytei ingenting ma ei tunne millestki puudust; tålamodet tiöt (föl) mig mu kannatus katkes träck|eltråd s2 traagelniit; ~la vi traageldama; ~ ling traageldus tråd s2 1) niit; lõng; han hade inte en enda ~ på kioppen pilti, ta oli ihualasti; tappa ~ en pilti, jutulõnga kaotama; hålla i ~aina pihl. juhtima, valitsema; hans liv hängde på ~ en ta elu rippus juuksekarva otsas; 2) kiud;

3) traat; få ngn på ~ en kõnek. kellegagi telefoniühendust saama

tråda v2 van.: ~ dansen tantsu lööma tråd |buss s2 troll(ibuss); ~dragerj traaditehas; ~fin niitpeen; ~gard|n pitskardin; ~ig 1) kiuline; kiudne; kiudjas; 2) sooniline, vintske; ~lös traadita; ~ telegiafi traadita telegraaf; ~rulle s2 niidirull; ~sliten kulunud, vile (liide kohta); ~smal niitpeen; ~spik s2 traatnael; ~ända sl niidiots tråg s7 küna, mold

tråk|a vi 1) igavust tundma, igavlema; 2) tüütama; •— ihjäl ngn kedagi surmani ära tüütama; ~ ut ngn kedagi ära tüütama; ~ ngn kellegi kulul nalja tegema; ~ig igav, tüütu, väsitav; tülikas, ebameeldiv; kurb; en ~ historiia kurb v. ebameeldiv lugu; så ~ tl kui kahju; det vai ~t att... väga kahju, et. ..; ~ ighet 1) igavus;

2) ebameeldivus, tüli, pahandus; ~ igt adv.: ~ nog kahju küll; jag hai ~ t mul on igav; ~ måns s2 tüütu inimene trål s2 traal; ~a vi traalima; ~are traaler; ~ fiske -t traalpüük trånja vi igatsema, ihalema; ~ boi t av längtan igatsusest närbuma; ~ad s3 igatsus

trång tiängie tiängst kitsas, ahas, ahtake; det äi ~ t i bussen bussis on vähe ruumi; det äi ~ t om saligheten kõnek. siin on ruumi vähe v. kitsavõitu; ha det ~ t pihl. (majanduslikus) kitsikuses olema; ha ~ t om pengai rahapuuduses olema; sitta ~ t a) tihedalt koos istuma; b) pingul ümber olema (iiie-tuseseme kohta); c) pihl. raskes olukorras olema; han hai ~a vyei ta on kitsa silmaringiga; vi boi ~t me elame kitsalt koos; ~bodd: vaia ~ kitsalt koos elama; ~boddhet kitsad korteriolud; ~ bröstad kitsarinnaline; ~ mål s7 1) kitsikus, kimbatus, 2) rahapuudus; ~ sinne -t kitsarinnalisus, piiratus; ~synt adj. p. kitsa silmaringiga

trånsjuk igatsev, igatsuse käes piinlev trä I s6 puu, puit; ta i ~l ptüi-ptüi!; av ~ puust; ~aktig puidutaoline, puit-jas; ~ben s7 puujalg; ~bit s2 puu-tükk; ~blåsare muus. 1) puupilli-mängija; 2) puupill; ~ blåsinstrument s7 puupill; ~ bjälke s2 palk; ~bock [-o-] s2 saepukk; pihl. puupea; ~ byggnad s3 puuehitis trä II v4 vt. träda III träck s3 väljaheide, roe träd s7 puu; sådana som han växei inte på ~ kõnek. temataolised ei kasva puu otsas

träda I sl kesa(põld); ligga i ~ kesas olema

träda II v2 kesa kündma träda III v2 astuma; ~ i dagen päevavalgele tulema; ~ emellan vahele astuma; ~ emot vastu astuma; ~ fiam juurde astuma; — till a) ametisse astuma; b) appi minema; ~ tillbaka tagasi astuma; ~ tillbaka föi ngn kellegi ees tagasi astuma, kellelegi oma kohta loovutama; ~ ut välja astuma; väljuma träda IV v2 pistma; ~ en nål (nålen) på tiåden niiti nõela taha ajama v. panema; ~ skjoitan övei huvudet särki üle pea selga tõmbama; — en nål genom ett tyg nõela riidest läbi pistma; ~ (upp) på en tiåd niidile ajama v. lükkima trädbevuxen adj. p. metsaga kaetud, metsastunudträde

träde s6 kesa; ligga i ~ kesas olema;

pilti, kasutamata seisma träd I fattig metsa- v. puuvaene; — fällning puude langetamine, puuraiumine; ~ gräns s3 geogr. puukasvu-piir; ~gård [tre:go:rd] s2 aed; botanisk ~ botaanikaaed trädgårds I anläggning 1) aia rajamine; 2) aed; ~ arbetare aiatööline; ~ arbete s6 aiatöö; ~ arkitekt s3 aiandusarhi-tekt; ~fest s3 aiapidu; ~ förening aiandusselts; ~gunga sl võrkkiik; ~ gång s2 aiatee; ~ land s7 aiamaa; ~ mästare aednik, kärner; ~ produkt s3 aiasaadus; ~ redskap s7, s9 aiatöö-riist; ~ skötsel -n aiandus, aiatöö; ~släng s2 aiakastmisvoolik; ~sångare zool. aed-põõsalind; ~ täppa sl aiamaalapp; ~ utställning aiandusnäi-tus

träd I krona sl puukroon, -võra; ~ krypare zool. porr; ~ lös låge, puudeta; ~ plantering puude istutamine; ~slag s7 puuliik; ~stam s2 puutüvi; ~topp s2 puulatv träexport [-o-] -en puidueksport träff s2 1) tabamus; få in en ~ tabama, pihta laskma; 2) trehvamine, kohtamine; kokkutulek; ~a vi 1) tabama; hon ~des av solsting ta sai päikesepiste; typen är väl ~d see tüüp on hästi tabatud; ~ den rätta tonen pilti. õiget tooni tabama; 2) trehvama, kohtama; ~ ngn på gatan kedagi tänaval kohtama; ~s herr Blom? kas härra Blom on kodus?; 3): ~ förberedelser ettevalmistusi tegema; ~ ett avtal lepingut sõlmima; ~ ett vai valikut tegema; ~ ihop kokku saama; ~ på peale sattuma; ~ samman juhuslikult kohtuma; ~ad adj. p.: känna sig ~ end puudutatuna tundma; ~ande tabav; en ~ beskrivning tabav kirjeldus; ~as dep. vi kohtuma; vi ~ i morgon me kohtume homme; ~ säker täpne, tabav; en — skytt täpne laskur; ~ säkerhet täpsus, tabavus trä I fiber -n puidukiud; ~ fiberplatta sl puitkiudplaat; ~ flisa sl laast, pilbas; ~ förädling puidu töötlemine trägen usin; virk; visa, püsiv; ~ vinner püsivus viib sihile; trägna böner tungivad palved trä|haltig puitu sisaldav; ~hus s7 puumaja; ~ häst puuhobune; ~ ig puitjas; puine; pihl. igav; jäik; paadunud; rumal; ~ industri -(e)n puidutööstus; ~koi [-o:-] -et puusüsi; ~koisfram-ställning söepõletamine; ~ konstruktion [-ko-] puitkonstruktsioon; ~kärl s7 puunõu

träl s2 (päris)ori; ~a vi orjama, orjatööd tegema frälast s3 puukooreni, -last träl I bunden adj. p.: vara ~ orjuses olema; ~dom -en orjus; orjalikkus; ~domsok s7 orjaike; ~göra -t orja-töö, ränk töö trä |mask s2 puukoi; ~ massa -n puidu-

mass; ~mjöl -et tehn. puidujahu träna vi treenima, harjutama; ~ (i) höjdhopp kõrgushüpet harjutama; ~ en boxare poksijat treenima; ~d vilunud; hästi treenitud; ~ e treener träng s3 sõj. voor; tagalateenistus träng |a v2 1) pigistama, kitsas olema; skon tränger king pigistab; 2) pressima, suruma; ~ ngn mot våggen kedagi vastu seina suruma; ~ ngn åt sidan kedagi kõrvale suruma; 3) tungima; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ bort kõrvale suruma; ~ fram edasi tungima; ~ igenom läbi tungima; ~ ihop kokku suruma; ~ in a) sisse pressima v. suruma; b) sisse tungima; ~ på peale suruma; ~ samman kokku suruma; lühendama; ~ undan kõrvale suruma; eemale tõrjuma; ~ uta) välja tõrjuma; b) välja tungima; 5): ~ sig trügima, pugema, tungima; ~ sig före i kön järjekorras ettepoole trügima; ~ sig fram läbi trügima; esile tungima; ~ sig på ngn kedagi tülitama, end kellelegi peale sundima; ~ande adj. p. tungiv, pakiline, kiire; ~ behov tungiv vajadus; ~as dep. v2 tunglema, tõuklema träng |re 1. adj. komp. (vt. trång) kitsam; piiratum; i ~ mening kitsamas mõttes; 2. adv. kitsamalt; tihedamalt; ~sel -n tunglemine, rüsin; det råder ~ på lärarbanan pihl. õpetajaid on külluses; ~st 1. adj. superi, (vt. trång) kõige kitsam; 2. adv. kõige kitsamalt trängta vi lit. igatsema; ~n utr. igatsus träning treening; treenimine; han ligger

i hård ~ ta treenib hoolega tränings I overall [-overo:l] s3, pl. ka -s

treeninguülikond träns s2 1) tress; 2) trenss (pulgakujuline suuraud)

trä I pinne s2 puupulk; ~ plugg s2 puu-

punn, -kork; ~ ribba sl latt, liist träsk s7 1) soo; 2) järv trä I skalle s2 kõnek. puupea träsk I artad soine trä I sked s2 puulusikas träskmark -en soine maa trä I sko si puuking; ~ skruv s2 1) puidu-kruvi; 2) puitkruvi; — skål s2 puu-kauss; —slag s7 puu- v. puiduliik; ~slev s2 puukulp; ~ sliperi puidu-träslöjd

raassitööstus; •— slöjd -en (kodune) puutöö; ~snidare puulõikaja, -nikerdaja; ~ snideri puulõike- v. puuniker-duskunst; ~ snitt s2 puulõige; ~ sprit -en puupiiritus; ~ sticka sl puukild, pilbas; ~ svarv s2 (puidu)treipink trät |a 1. sl tüli, riid; nägelus, sõnelus; 2. v3 tülitsema, riidlema; nägelema, sõnelema; ~ girig riiakas trä|tjära -n puutõrv; ~toffel o-j s2 puuking; ~uil -en puitvill; ~varor pl. puidutooted; ~ varuhandel -n metsakaubandus; ~ virke -t ehituspuit trög aeglane, loid, pikaldane; pikaline; vara ~ i magen kõhukinnisuse all kannatama; låset är ~ t lukk käib [-raskelt; en ~ elev laisk õpilane; ~ flytande adj. p. 1) paks, veniv; 2) aeglaselt voolav; ~het 1) aeglus jne.\ 2) lüüs. inerts; ~ måns s2 venimus, venivillem; ~t adv. aeglaselt, loiult, pikaldaselt; maskinen gå: ~t masin käib aeglaselt; det gåi ~t att aibeta töö edeneb visalt; ~ tänkt adj. p. aeglase mõtlemisega, pikaldase taibuga troja sl kampsun

tröska vi reht v. vilja peksma; ~ igenom pilti, läbi töötama; läbi vaatama tröskel s2 lävi, künnis trösk |ning rehe- v. viljapeks; ~verk s7

rehe- v. viljapeksumasin tröst s3 1) lohutus, trööst; en klen ~ vilets lohutus; finna sin ~ i ngt millestki lohutust leidma; 2) van.: var ~! ol(g)e rahulik!; ~a vi lohutama, trööstima; ~ sig över ngt millegi vastu lohutust leidma, millestki üle saama; ~e| rik lohutav; ~ lös 1) lohutamatu; 2) lootusetu, trööstitu; ~napp s2 (kuiv) lutt; ~ pris s7, s4 lohutusauhind tröt impf. vt. tryta

trött 1) väsinud; han arbetade sig ~ ta väsitas end tööga ära; bli ~ ära väsima; jag är ~ i benen mu jalad on väsinud; 2) tüdinud; ~ av ngt millestki tüdinud; ~ på livet elust tüdinud; ~ på att vänta ootamisest tüdinud; ~a vi 1) väsitama; 2) tüütama; ~ande väsitav; ~as dep. vi väsima; ~ het väsimus; ~ köra v2 ära ajama (hobust); pilti, ära vaevama; ~na vi 1) väsima; 2) tüdinema; ~sam väsitav, kurnav

tsar [(t)sa:r] s3 tsaar; ~döme s6 1) tsaaririik; 2) tsaarivõim; ~inna tsaarinna

tu kaks; ett, ~, tre! a) üks, kaks, korraga!; b) äkki; de unga ~ noorpaar; på ~ man hand nelja silma all; det

är inte ~ tal om det selles pole kahtlust

tub s3 1) tuub; 2) toru; 3) pikksilm tuba sl muus. tuuba tubba vi ahvatlema, meelitama; ~ ngn till ngt kedagi millekski v. midagi tegema ahvatlema; ~ vittnen tunnistajaid ära ostma tuberkel s3 med., anat. tuberkul, köbruke fuberkuljnprov s7 med. tuberkuliinproov tuberkulos [-o:s] -en tuberkuloos; ~sjuk

tuberkuloosihaige tuberkulos tuberkuloosne tu|dela vi kaheks (osaks) jagama, poo-litama; ~ delning kaheks (osaks) jagamine, poolitamine tuff I s3 geol. tuff

tuff II kõnek.: en ~ kiile kõva v. sitke poiss

tufsa vi: ~ till a) segi A', sassi ajama;

b) läbi peksma tugg|a 1. sl suutäis; 2. vi närima; få något att ~ på kõnek. midagi hamba alla saama, natuke süüa saama; ~ om pilti, üht ja sama korrutama; ~buss s2 põsetäis närimistubakat, tubaka-puss; ~ gummi s6 (tuggummi) närimiskummi; ~ning närimine; ~tobak s3 närimistubakas tuja sl bot. elupuu

tukt -en kord, distsipliin; ~a vi 1) karistama; 2) (kive) raiuma, tahuma; 3) (puid, põõsaid) pügama, kärpima; ~an utr. karistus; ~hus s7 van. parandusmaja tull s2 1) toll, tollimaks; belägga en vara med ~ kaubale tolli määrama; 2) matt, jahvatustasu; 3) tolliamet, -maja; tollipunkt; passera genom ~ en tollist läbi minema; 4) linnavärav; ~a vi 1) tolli määrama; 2) telli maksma; 3) matti võtma; 4) kõnek. näppama; han har ~ t av chokladen ta on natuke

šokolaadi näpanud; ~ behandla vi tollima; ~ belägga tolli alla panema; ~ bestämmelser pl. tollimäärustik; ~ deklaration tollideklaratsioon; ~fri tollivaba; ~hus s7 tollihoone; ~mur -en maj. tollimüür, -barjäär; ~ pliktig maj. tollialune; ~sats s3 tollimäär; ~ station tollipunkt; ~ sänkning tolli-alandus; ~taxa sl tollitariif; ~ tjänsteman tolliametnik; ~union s3 maj. tolliliit; ~ uppsyningsman tollivalvur; ~verk|et) tollivalitsus; ~visitation tollikontroll; ~ väsen -det tolliasjan-dus

tulpan s3 bot. tulp tuita vi tatsama, paterdama tum [tumm] s9 toll (pikkusmõõt); jag viker inte en ~ ma ei tagane tolligitumla

tumla vi 1) kukkuma, uperkuuti lendama; — omfkring) ringi jooksma ja hullama; tankarna ~de om(kring) i hennes huvud mõtted keerlesid tal peas; — omkull ülepeakaela kukkuma; 2): — sig hullama, möllama, mässama; hästen ~de sig i gräset hobune püherdas rohus tum lare I zool. pringel, seakala tumlare II peeker

tumm|a vi 1) sõrmitsema, näppima; näperdama, näpitsema; katsuma; 2): det ~ r vi på! (selle peale) lööme käed kokku!; 3) muutma; järeleandmisi tegema; — på sina principer oma põhimõtteid muutma; 4) mõõtma (tollides); ~e s2 pöial; bita sig i ~n kõnek. eksima; ha — med ngn kellegagi heas vahekorras olema; hålla ~n på ögat på ngn kedagi hoolega silmas pidama; rulla (sno) tummarna pöidlaid keerutama, tegevusetult istuma; hålla tummarna lör ngn kellelegi pöialt hoidma; —e|liten inv. pöialpoiss tummelplats s3 lahinguväli, võitluspaik tumme |tott [-ott] s2 nai), pöial; —nagel

s2 pöidlaküüs tumsbred tollilaiune

tum I skruv s2 af. pöidlakruvi; sätta ~ar på ngn pilti, kedagi midagi tegema sundima; —stock [-o-] s2 tollipulk tumult s7 lärm, kära; segadus, möll, rahutus

tumvante s2 labakinnas tumör med. tuumor, kasvaja tundra sl tundra

tung tyngre tyngst raske; rõhuv, koormav; — industri rasketööstus; jag känner mig — i huvudet mu pea on raske

tunga I sl van. raskus, koorem tunga II sl 1) anat. keel; vara ~ n på vågen pilti, kaalukeeleks olema; hålla ~n rätt i mun keelt vaos hoidma; låta ~n löpa keelel käia laskma; räcka ut ~n åt ngn kellelegi keelt näitama; 2) zool. merikeel tung| arbetad adj. p. ebamugav v. raske käsitsemiseks; ebamugav, kohmakas (tööriista, masina]ms. kohta)-, —fotad adj. p. raske kõnnakuga tunghäfta sl: hon lider inte av ~ kõnek.

ta pole suu peale kukkunud tungomål s7 keel, (keele)murre tung| rodd adj. p. 1) raske käiguga (sõudepaadi kohta)-, 2) raske, kohmakas

tung| rot -en anat. keelejuur, -pära;

— rygg -en keeleselg tung| sinne -t raskemeelsus; — sint raskemeelne; — spat -en min. raskepagu

tung| spene -n anat. kurgunibu; —spets

s2 keeleots tungsövd adj. p. raske unega tungus s3 tunguus, evenk tungvikt -en sport, raskekaal; —are

raskekaallane tunika sl tuunika

tunjs|ier s9 tuneeslane; — isk adj. tuneesia

tunn 1) õhuke; peenike; kõhn; 2) hõre; det är tunt om dem neid on harva; 3) vedel, vesine, lahja tunn|a I sl tünn; tünder; hoppa i galen ~ pilti, sisse kukkuma; —band s7 tünnivits; — bindare tündersepp;

— binden tünnivabrik

tunna II vi harvendama; — av a) kahanema, vähenema; b) harvendama tunnbröd -et õhuke hapendamata leib tunnel s2 tunnel; —bana sl allmaaraudtee, metroo; — banestation allmaaraudtee- v. metroojaam tunn I flytande

vedel; — hudad adj. p. õhukese nahaga; pilti, õrn, tundlik;

— klädd adj. p. kergelt riides v. riietatud

tunnland van. neutr. tündrimaa tunn|skalig õhukese koore v. kestaga;

— sliten (õhukeseks) kulunud; —sådd hõredalt külvatud; pilti, haruldane, harva esinev; —tarm -en anat. peensool

tunt 1) õhukeselt; 2) hõredalt, harvalt tupp s2 kukk; få en ~ pilti, tiiskanti

murduma (hääle kohta) tuppa vi kõnek. nai j.: — av a) minestama; b) tukastama, tukkuma jääma; c) harv. surema tupp |fjät s7 kukesamm; inte ett ~ mitte põrmugi; —fäktning kukevõitlus; — kam s2 kukehari; —kyckling noor kukk; —lur -en kõnek.: ta sig en — lühikest uinakut tegema tur I s3 õnn, edu, vedamine; han har — tal on õnne, tal veab; ha ~ med sig õnne tooma; — i oturen õnnelik õnnetus; vi hade ~en att hinna med bussen meil õnnestus bussile jõuda; det var ~ att... õnn, et. .. tur II s3 1) (väike) reis, sõit, matk; tiir, ring, jalutuskäik; — och retur sinna ja tagasi; ta sig en — tiiru v. ringi tegema; väikest jalutuskäiku tegema; 2) tuur (tantsus); 3) (järje)kord; i — och ordning kordamööda, kordamisi, järgemööda; nu är din — nüüd on sinu (järje)kord; stå (narmast) i ~ järgmine olema; ~a vi, ~as dep. vi: ~ om att göra ngt midagi kordamööda tegema turban s3 turbanfurbin

turbjn s3 turbiin; ~ driven turbiini jõul töötav; ~ motor [-tor] s3 turbomootor turbulens s3 füüs. turbulentsus turjsm turism

turjst turist; ~ attraktion vaatamisväärsus; ~buss s2 turismibuss; ~byra turismibüroo; ~ hotell s7 turismi-hotell; ~ land turismimaa; ~säng s3 välivoodi; ~ väsen -det turism, turismiasj andus turk s2 türklane; ~isk adj. türgi;

~iska 1) -n türgi keel; 2) sl türklanna turkos [-o:s, -u:s] s3 min. türkiis; ~bla

türkiissinine turlista sl sõiduplaan turmaljn s3 min. turmaliin turn|é s3 turnee, ringreis; ~era 1) ringreisil olema, ringreisi tegema; 2) (ümber) keerama; 3) pilti, osavalt vastama

turnyr s3 1) turnüür; 2) väljend tur- och returbiljett s3 edasi-tagasi-pilet tursam õnnelik, edukas turturduva vi zool. turteltuvi turvis adv. kordamööda fusan utr.: för ~/ kurat võtku!; en ~ till kari pagana vahva poiss; ge ~ i ngt millegi peale käega lööma tusch I s2 1) muus. tušš; 2) kunst, pintslitõmme

tusch II s3, s4 tušš; ~ teckning kunst.

sule- v. tušijoonistus tusen num. tuhat; ~ sinom ~ tuhandeid ja tuhandeid; inte en på ~ mitte ühtegi tuhande hulgast; ~ tack! tuhat tänu!; ~bladstårta sl lehttainakook; ~de 1. s6 tuhat; 2. adj. tuhandes; ~|de]del s2 tuhandik; ~faldig tuhandekordne; ~foting zool. sajajalgne; ~hövdad adj. p. tuhandepealine; ~ konstnär meister iga asja peale; ~kronesedel s2, ~lapp s2 tuhande-krooniline, tuhandekroonine paberraha; ~sköna sl bot. kirikakar; ~tal s7 1): ett ~ sidor umbes tuhat lehekülge; 2): på ~et üheteistkümnendal sajandil; ~tais tuhandete viisi, tuhandeid; ~årig tuhandeaastane tuss s2 nutsak, tups, topp tussa vi ässitama, hassetama, võtatama; — hunden på ngn koera kellegi kallale ässitama; ~ ihop üksteise kallale ässitama

tut 1. s7 tuututamine; 2. inter j. tuut! tuta l sl sõrmetupp

tut| a II vi tuututama; ~ ngt i öronen på ngn pilti, kellelegi midagi kõrva pasundama v. puhuma; ~ning tuututamine tutta I sl tüdrukutirts

tutta II vi: ~ på kõnek. süütama,

põlema panema tutten inv.: hela ~ kõnek. kõik, kogu kupatus

tuv|a sl mätas; rohututt; liten ~ välter ofta stort lass vs. väike kivi ajab suure koorma ümber; ~ ig mättaline, mätlik tvang impf. vt. tvinga tvedräkt s3 lahkheli, tüli, riid tweed [tvi:d] -en t viid (riidesort) tve | eggad adj. p.

kaheteraline; ~ gifte s6 bigaamia, kaksikabielu; ~ hågsen kõhklev

tveka vi kõhklema, kõhelema, ebalema,

kahevahel olema tvekamp -en kahevõitlus tveka |n utr. kõhklus, kahevahelolek; med ~ kõheldes; utan ~ ilma kõhkluseta; ~ nde kõhklev, ebalev tvekluven adj. p. kaheharuline, kaheks lõhestatud

tvek|lös kõhklematu; ~löst adv. kõhklemata; ~sam kõhklev, ebakindel; ~ samhet kõhklevus, ebakindlus, kahevahelolek tvekönad adj. p. biol. biseksuaalne, kahe-

v. mõlemasuguline tvenne num. van. kaks tve | stjärt s2 zool. kõrvahark; ~ talan utr. vasturääkivus; beslå ngn med ~ kellegi jutus vasturääkivusi avastama; ~tungad adj. p. kahekeelne; ~tydig kahemõtteline; kahtlane, kahtlustäratav

tvilling lar pl. kaksikud; ~bror kaksikvend; ~par s7 kaksikutepaar; ~syskon pl. kaksikud (vend ja õde)] ~ syster s2 kaksikõde tvina vi, ~ av, ~ bort närbuma, (ära)

närtsima; kidu(ne)ma tving s2 tehn. klamber, riisk; ~a tvang tvungit v. vi 1) sundima; ~ fram en bekännelse ülestunnistust välja pressima; ~ i ngn ngt kedagi midagi sööma v. jooma sundima; ~ igenom sitt förslag oma ettepanekut läbi suruma; ~ på ngn ngt kellelegi midagi peale sundima v. kaela määrima; ~ till sig ngt midagi vägivaldselt omastama; 2) lit. maha suruma, talitsema; ~ sin vrede oma viha talitsema; 3): ~ sig ennast sundima; ~ sig till att göra ngt end midagi tegema sundima; ~ sig fram edasi trügima; ~ sig på ngn end kellelegi peale suruma, kellegi suhtes pealetükkiv olema

tvingande sundiv, tungiv; en ~ nödvändighet tungiv vajadus tvinna vi (kokku) põimima v. keerutama; ~ ihop trådar niite kokku keerutamatvinsjuka

tvin|sjuka sl, ~sot -en tiisikus tvist s3 tüli, riid; lahkheli; vaidlus; ligga i ~ med ngn kellegagi tülis olema; slita ~ en vaidlust lõpetama, tüliküsimust lahendama; ~a vi tülitsema, vaidlema

tviste| fråga sl tüli- v. vaidlusküsimus; ~frö -[e]t tüliõun; ~ mål s7 jur. protsess; ~ ämne s6 vaidlusobjekt tvivel s7 kahtlus; det råder intet ~ om det selles pole mingit kahtlust; utan ~ kahtlemata; ställa ngt utom allt ~ midagi väljapoole kahtlust seadma; ~ aktig kahtlane, kahtlustäratav; küsitav; ~ s I mål s7 kahtlus; draga ngt i ~ midagi kahtluse alla seadma; sväva i ~ om ngt milleski kahtlema, millegi kohta kahevahel olema tvivla vi kahtlema; ~nde kahtlev; ställa sig ~ till ngt millessegi kahtlevalt suhtuma; ~re kahtleja TV-tittare tele visiooni vaata j a TV-värd(jnna) saatejuht [televisioonis) tvung|en adj. p. 1) sunnitud; vara så illa ~ paratamatuse ees seisma; 2) tehtud, teeseldud, sunnitud; 3) paratamatu, vajalik; det är en ~ sak see on paratamatu; ~ it sup. vt. tvinga två I v4 pesema; jag ~r mina händer pilti, ma pesen oma käed (sellest) puhtaks

två II num. kaks; ~ oeh ~ kahekaupa; det skall vi bli ~ om selles asjas on mul eriarvamus; båda ~ mõlemad; ~a sl (number) kaks; ~n teine klass [koolis)

två|bent adj. p. kahejalgne; ~bladig 1) kaheleheline; 2) kahe teraga [noa kohta); ~cyl|ndrig tehn. kahesilindriline; ~dela vi kaheks jagama, pooli-tama; ~d kaheks jagatud, kahest osast koosnev; ~faldig kahekordne; • ~ familjshus s7 kaheperekonnaelamu; ~ färgad adj. p. kahevärviline; ~hju-lig kahe rattaga; ~hjuling kahe rattaga sõiduk; ~ hundratalet kolmas sajand; ~ kammarsystem -et pöl. kahe-kojasüsteem; ~ krona sl kahekrooni-line

tvål s2 seep; ~a vi seebitama; ~ till ngn kõnek. kellelegi peapesu tegema; ~ ask s2 seebikarp; ~ bit s2 seebitükk tvåledare el. kahesooneline juhe tvål I fager läägelt ilus, klanitud; ~ig seebine; ~kopp s2 seebialus; ~löd-der, -löddret seebivaht; ~ vatten -vattnet seebivesi tvåmanssäng s2 kaheinimesevoodi två I mastare kahemastiline laev; ~ moto-

rig kahemootoriline tvång -et sundus, sund; vägivald, surve

tvångs I arbete -t sunnitöö; ~ föreställning sundkujutlus; ~ förflyttning

sunniviisiline ümberasustamine;

~ försäljning maj. sundmüük; ~läge -/: vara i ~ väljapääsmatus olukorras olema, paratamatuse ees seisma; ~mata vi vägisi toitma; ~medel s7 sunnivahend; ~tanke s2 sundmõte; ~ troja sl hullusärk; ~ uppfostringsanstalt s3 raskesti kasvatatavate laste kool; ~ uttagning sõj. sundvärbamine; ~ åtgärd s3 sunniabinõu två I partjregering kahe erakonna valitsus; ~pipig kaheraudne [püssi kohta)-, ~radig kaherealine; ~ rumslägenhet kahetoaline korter; ~siffrig kahekohaline [arvu kohta)-, ~sitsig kaheistmeline; ~språkig kakskeelne, bilingviline; ~stavig kahesilbiline; ~ stegsraket s3 kaheastmeline rakett; ~stämmig kahehäälne; ~taktsmotor s3 kahetaktiline mootor; ~tiden: vid ~ kella kahe paiku; ~ våningshus s7 kahekorruseline maja; ~ våningssäng s2 kahekordne voodi v. nari; ~vär-d(ig) keem. kahevalentne; ~årig kaheaastane; ~ åring kaheaastane laps; ~ öring kaheööriline tvär 1. s.: på ~en põiki, põigiti, risti; sätta sig på ~en pilti, sõrgu vastu ajama; 2. adj. 1) järsk; äkiline; en ~ vändning järsk pööre; ~ övergång järsk üleminek; 2) tõrges; pahur, tusane; ~a vi kõnek. põiki ületama; ~ en gata põiki üle tänava minema; ~balk s2 põiktala; ~ brant järsk, püstloodne; ~ bromsa [-o-] vi järsult pidurdama; ~gata sl põiktänav; ~ gående põigitine; ~händ -en kämbla laius; ~ huggen adj. p. põiki lõigatud; ~ linje s3 põikjoon; ~ läge -t põikiasend; ~mätt: han blev ~ ta kõht sai äkki täis; ~ randig põik-triibuline; ~ riktning põiksuund tvärs adv. põiki, põigiti, risti; härs och ~, kors och ~ risti ja põiki; ~ igenom otse v. põiki läbi; ~ över gatan otse üle tänava tvär I slå s2 põikpuu; ~ snitt s7 ristlõige; ~ stanna vi järsku v. äkitselt peatuma; ~ streck s7 põikjoon; ~ säker täiesti kindel; (liiga) enesekindel tvärt adv. järsult; äkki; otsekohe; bryta ngt ~ av midagi pooleks murdma; svara ~ nej järsult keelduma; ~emot risti vastu; ~om vastupidi tvär I tystna vi äkitselt vait jääma; ~ vigg s2 iriseja, toriseja; ~vägg s2 põiksein tvätt s2 1) pesu; hänga ~en pesu kuivama riputama; skicka bort ~ en pesu pesumajasse saatma; 2) pesupesemine;tvätta

hon har ~ i dag tal ön tana pesupäev; kemisk ~ keemiline puhastus; lämna kläder till ~(en) riideid pesusse andma; klänningen är på ~ kleit on pesus; det går bort i ~en see läheb pesus välja (ka pihl.) tvätt |a vi pesema; ~ åt ngn kellelegi pesu pesema; ~ bort ära pesema; ~ upp ett par strumpor paari sukki puhtaks pesema; ~ sig end pesema; — sig i ansiktet nägu pesema; ~ sig om händerna käsi pesema; ~ anvisningar pesemisjühend; ~ balja sl pesupali; ~bar pestav; pesukin-del; ~ björn s2 zool. pesukaru; ~ bräde sß pesulaud; ~eri pesumaja; ~erska pesunaine; ~fat s7 pesu-kauss; ~ gryta sl pesukatel; ~ inrättning pesumaja; ~ kläder pl. must pesu; ~ korg [-o-] s2 pesukorv; -~lapp s2 pesulapD; ~mask|n s3 pesumasin; ~ medel s7 pesemis-vahend; ~ ning pesemine; ~ pulver s7 pesupulber; ~ rum s7 pesemisruum; ~ siden -et pesusiid; ~ stuga sl pesuköök; ~ ställ s7 pesukausi alus; ~ svamp s2 pesukäsn; ~vatten -vattnet pesuvesi; ~äkta pesukindel; pihl. pesuehtne ty I 1. koni. sest, sest et, kuna; 2. pron. van.: i ~ lall sel juhul; i ~ att sellepärast et; med ~ åtföljande... koos sellega kaasneva .. .; koos sinna juurde kuuluva .. . ty II v4: ~ till ngn kellegi juurest abi v. kaitset otsima; ~ sig till ngn kellegi poole hoidma, kellegagi ühte hoidma

tycka v3 1) arvama, mõtlema; vi tycker lika me oleme ühel arvamisel; jag tycker att.. ma arvan, el. . .; som du tycker nagu arvad; hon tyckte sig se båien ta arvas paati nägevat; han tycker sig vara klok ta peab end targaks; ~ illa vara pahaks panema; 2): ~ om lugu pidama, armastama; jag tycker (bra) om honom ta meeldib mulle; jag tycker illa om honom ta ei meeldi mulle, ma ei salli teda; han tycker om att höra fin musik talle meeldib head muusikat kuulata; ~s dep. v3 näima, paistma; det kan ~ så see võib nii näida; vad tycks? mis te sellest arvate?; det tycks vara så see näib v. näikse nii olevat tyck |e s6 1) arvamine, arvamus; i (efter) mitt ~ minu arvates; efter eget ~ oma heaksarvamise v. äranägemise järgi; 2) meeldumus; maitse; poolehoid, sümpaatia; en bok efter mitt ~ mulle meelepärane raamat; vara efter ngns

~ kellegi meele järele v. kellelegi meeltmööda olema; falla i ~ t meeldima; fatta ~ för ngn kellegi vastu

poolehoidu tundma hakkama; om ~ och smak skall man inte tvista maitse üle ei vaielda; 3) sarnasus; han har ~ av sin far ta on oma isa sarnane; ~ mycken 1) tundlik, kergesti haavuv; 2) nõudlik, noriv tyd la v2 1) tõlgendama; tõlgitsema; lahendama; dešifreerima; seletama; ~ en dröm unenägu seletama; ~ en gåta mõistatust lahendama; hur skall man ~ detta? kuidas seda mõista?; 2): ~ på ngt millelegi viitama v. osutama; inget tyder på att... millestki ei ole näha, et...; ~bar seletatav; arusaadav; ~lig selge; ilmne; ~a bevis silmanähtavad tõendid; ~ bild selge v. terav pilt; ~ handstil loetav käekiri; ~ ligen nähtavasti, ilmselt; ~ligt adv. selgelt; ilmselt; ~ligtvis vt. ~ligen; ~ning tõlgendus, tõlgitsus; dešifreerimine; seletus tyfoidfeber -n mßd. kõhutüüfus tyfon [-o:n] s3 taifuun tyfus -en med. tüüfus, soetõbi tyg I s7, s4 riie, kangas tyg II 1.: allt vad ~en håller kõigest jõust v. väest; 2. s7 sõj. van. varustus tygavl: ~ till ngn kedagi halvasti kohtlema, kellelegi liiga tegema tyg I bit s2 riidetükk; ~ bredd s3 riide-laius

tyge! s2 ohi, ratse; ge hästen lösa tyglar ohje v. ratsmeid lõdvale laskma; ge sin fantasi fria tyglar oma fantaasiale vaba voli andma; hålla tyglarna i s n hand ohje oma peos hoidma (ka pilli); ~lös ohjadeta; pihl. ohjeldamatu, taltsutamatu; ~ löshet ohjeldamatus, taltsutamatus tyg j förråd s7 sõj. van. varustusladu;

~hus s7 sõj. van. arsenal tygla vi ohjama, ajama; pilti, ohjeldama, taltsutama, vaos hoidma; ~ sig end ohjeldama tyg I packe s2 riidepall; ~ sko s5 tekstiil-

king; ~ stycke s6 riidetükk tykobrahedag s2 õnnetu v. must päev tyll s3, s4 tüll

tyna vi, ~ av, ~ bort kidu(ne)ma, kuh-tuma, kurtuma, päev-päevalt otsa jääma; känguma, kängu jääma; föra ett ~nde liv virelema, kiratsema tynga v2 1) vajutama; koormama; lasuma; 2) vaevama, rõhuma; vad är det som tynger ditt sinne? mis su südant rõhub?; ~ nde raske, koormav; rõhuvtyngd

tyngd 1. s3 raskus, koorem; pilti, en ~ har fallit hån mitt biöst kivi langes mu südamelt; ge ~ di ett aigument argumendile kaalu andma; 2. adj. p.: ~ av soig murest murtud; ~ kraft -en raskusjõud; ~ lagen lüüs. gravitatsiooniseadus; ~lyftare spoit. tõstja, tõstesportlane; ~ lyftning tõstmine, tõstesport; ~ lös kaalutu; ~ punkt -en raskuspunkt, -kese tyng|re 1. adj. komp. (vt. tung) raskem; 2, adv. raskemalt; -~st 1. adj. supeil. (vt. tung) kõige raskem, raskeim; 2. adv. kõige raskemalt typ s3 1) tiük. kirjaliik, trükitüüp; 2) alg- v. eeskuju; han år ~ en föi lärare ta sobib hästi õpetajaks, ta on tüüpiline õpetaja; 3) tüüp, liik; vilken ~l halv. milline tüüp!; ~exempel s7 tüüpiline näide; ~ isk tüüpiline typo|graf s3 tüpograaf, trükkal; ~graf| s3 trükikunst, tüpograafia; polügraafia; ~ grafisk tüpograafiline; polü-graafiline

tyrann s3 türann, hirmuvalitseja; ~i s4 türannia, hirmuvalitsus; ~ isera türanniseerima; ~ isk türanlik tyrol|are [-o:-] tiroollane; ~sk adj. tirooli

tysk 1. adj. saksa; 2. s2 sakslane; ~ai) -n saksa keel; 2) sl sakslanna; ~ vanlig saksasõbralik tyst vaikne, vaikiv; hääletu, müratu; hålla sig ~ med ngt millestki vaikima; håll ~! vaikust!; göra ngt i det ~a midagi vaikselt ja märkamatult tegema; ~ trafik müratu liiklus; det ska vi tala ~ om kõnek. sellest on parem vaikida; var ~! ole tasa!, ole vakka!; ~a vi vaikima sundima, vaigistama; rahustama; ~ munnen på ngn kedagi vaikima sundima; kõnek. kellegi suud kinni panema; man skall låta maten ~ munnen söögi ajal ei räägita; ~ ngn för evigt pihl. kedagi tapma; ~ ner vaigistama; vaikima sundima; ~ ner en skandal skandaali summutama tyst I gående adj. p. müratu, vaikse käiguga (mootori kohta)', ~het vaikus; vaikimine; i största ~ suurima saladuskatte all; ~ hetslöfte sõ vaikimis-iubadus; ~ låten vaikiv, sõnaaher; kinnine; ~ låtenhet sõnaahtrus; kinnisus; ~na vi vaikseks jääma, vait jääma, vaikima; ~nad -en vaikus; vaikimine; bringa ngn till ~ kedagi vaikima sundima; förbigå ngt med ~ millestki vaikides mööda minema; åhöra ngn under ~ kedagi vaikides ära kuulama; ålägga ngn ~ kelleltki

vaikimist nõudma; ~ nadsplikt -en vaikimiskohustus tyvärr kahjuks, paraku; ~ inte kahjuks mitte

tå s5 varvas; gå på ~ kikivarvul käima; stå på ~ för ngn kellegi ees lipitsema, kellegi pilli järgi tantsima; trampa ngn på ~ma kellegi varvastel tallama; pihl. kedagi solvama, kellegi varbale astuma

tåg I s7 1) rong; byta ~ teisele rongile ümber istuma; fara (resa) med ~, åka ~ rongiga sõitma; på ~et rongis; ska du ta ~et? lähed sa rongiga?; ~et till Malmö Malmö rong, rong Malmö poole; 2) rongkäik; protsessioon; 3) sõjakäik, -retk. tåg II s7 mer. tõu, tross tåga I sl 1) kiud, niit; 2) pilti, visadus,

vastupidavus tåga II vi marssima, vooris liikuma; ~ fram edasi marssima; armén ~de in i staden armee marssis linna sisse tåg I biljett s3 rongipilet; ~ färja sl praam rongide üleveoks; ~förare rongijuht; ~ förb|ndelse raudteeühendus; ~ klarerare dispetšer; ~ konduktor raud-teekonduktor, ~ ledes adv. rongiga, raudteel; ~ olycka sl rongiõnnetus; ~ ombyte rdt. ümberistumine; ~ ordning [-o-] 1) marsikord; 2) pihl. bürokraatlik asjaajamine; ~resa sl rongisõit; ~tid s3 rongi väljumise v. saabumise aeg; ~ tidtabell s3 rongide sõiduplaan; ~traf|k -en rongiliiklus; ~ urspår|n]ing rongi rööbastelt välja-jooksmine; ~värd|nna vagunisaatja tågvirke -t mei. taglas tå |hätta sl kinga- v. saapanina; ~järn

s7 plekk kinga v. saapa ninas tåla v2 1) taluma, välja kannatama; sallima, kannatama; ~ hunger nälga kannatama; jag kan inte ~ honom ma ei kannata v. salli teda; ~ en jämförelse võrdlust välja kannatama; hon tål inte skämt ta ei saa naljast aru; han har fått så mycket han tål kõnek. ta on oma jao kätte saanud; ~ vid ngt midagi taluma v. sallima; det tål att tänka selle üle tasub mõtelda; 2): ~ sig kannatama, kannatlik olema; tål dig lite! kannata natuke! tålamod -et kannatus, kannatlikkus; ha ~ med ngn (ngt) kellegagi (millegagi) kannatlik olema tålamods I prov -et kannatuse proovile-panek; ~ prövande kannatust proovile panev tål I ig kannatlik; vastupidav, tugev; ~ighet kannatlikkus; vastupidavus; ~ modig kannatlik, pikameelnetåls

tåls: ge sig till ~ kannatlik olema, kannatlikult ootama tång I s3 bot. adru

tång II -en tängei tangid, pihid; näpits, pintsett; honom vill jag inte ta i med ~ pilti temaga ei taha ma üldse tegemist teha tår s2 1) pisar; brista i ~ar nutma puhkema; äta sitt bröd med ~ ar oma pale-higi sees leiba sööma; 2) kõnek. tilk, piisk; en ~ kaile tass kohvi; ta sig en ~ på tand pitsi viina võtma; ~ad adj. p. pisaraist märg, pisarais; ~as dep. vi: hennes ögon tårades ta silmad olid pisaraid täis, tal olid pisarad silmas; ~e|dal s2 van. hädaorg; ~ dränkt adj. p. pisaraist märg, pisaratest nõretav; ~e|f|od -en pisaratevool; ~gas -en pisargaas; ~kanal s3 anat. pisarakanalike; ~kõrtel s2 pisaranääre; ~pii s2 bot. leinapaju tårt|a [to;-] sl tort; kook; ~ på ~ asjatu kordamine, tautoloogia; ~bit s2 tordi- v. koogilõik; ~ spade s2 tordi- v. koogilabidas tårögd adj. p. pisarsilmne tåspets s2 varbaots; ~ dans -en tants varvastel tåt s2 nööriots, -jupp täck kena, armas, meeldiv, veetlev; det

~a könet õrnem sugu täcka v3 katma; ~ ett hus med tegel majale telliskivikatust tegema; ~ ett behov vajadust katma, vajadusele vastama; ~ lör en öppning avausele katet ette panema; ~ om ett hus majale uut katust panema; ~ till ett hål auku kinni katma; ~nde s6 1) katmine; 2) käte; till ~ av kostnaderna kulude katteks täckas dep. v3 van. suvatsema, heaks arvama

täck I blad s7 bot. katteleht; ~dika vi põll. dreenima, drenaaži paigaldama; ~ dike s6 dreenikraav; ~ dikning dre-naaž; —e s6 1) käte; 2) vaip, tekk; spela under ~(t) med ngn pihl. kellegagi kokku mängima v. salanõu sepitsema; ~else s4 käte; dra ett ~ över ngt midagi varjama; ~ t föll från mina ögon pihl. kae langes mu silmadelt; ~färg -en kattevärv; ~mantel -n pihl. ettekääne; käte; under vänskapens ~ sõpruse maski all; ~ namn s7 varjunimi; ~ning 1) katmine; ~ av tak katusekatmine; 2) käte; checken saknar ~ tšekil pole katet; till ~ av ngt millegi katteks; ~ vinge s2 zool. kattetiib; ~vitt tehn. litopoon tälja I v2 lõikama, voolima, vestma

täija II v2 van. (üles v. ära) lugema,

loendama; ~ re mat. lugeja täljkniv s2 voolimisnuga täit s7 telk; slå upp ~ telki üles panema; ~a vi 1) telki üles panema; 2) telgis elama; ~duk s2 telgiriie; ~ läger s7 telklaager; ~ pinne s2 telgivai; ~ stol s2 klapptool, kokkupandav tool; ~ säng s2 välivoodi tämj |a v2 taltsutama, kodustama; pihl. taltsutama, ohjeldama; ~bar taltsutatav, kodustatav tämligen üsna, kaunis; ~ länge üsna kaua; så där ~ pole viga, keskmiselt tänd |a v2 1) süütama, läitma; ~ j' spisen pliidi alla tuld tegema; ~ ljuset valgust süütama; ~ eld på huset maja põlema panema; månen tänds i dag täna luuakse kuu; stå som tända ljus sirgelt ja vaikselt seisma; hoppet tändes åter pilti, lootus

tärkas uuesti; 2) süttima, põlema hakkama; det vill inte ~ j spisen tuli ei taha pliidi all põlema hakata; motorn tander inte mootoril ei tööta süüde; ~ande pihl. sütitav; ~are 1) süütaja; 2) välgumihkel; ~hatt s3 süütekapsel; ~ning 1) süütamine; 2) tehn. süüde; justera ~ en süüdet reguleerima; ~ nyckel s2 süütevõti; ~sats s3 süütesegu; ~ sticka sl tuletikk; ~ sticksask s2 tikutoos; ~sticksfabrjk s3 tuletikuvabrik; ~ stift s7 tehn. süüteküünal tänj |a v2 venitama; ~ ut välja venitama; ~ sig venima; ~bar veniv; elastne

tänka s3 1) mõtlema; arvama; kavatsema; ~ på ngt millelegi mõtlema; ~ iör sig själv endamisi mõtlema; ~ högt valjusti mõtlema; tänk först och tala sedan enne mõtle, siis ütle; tänk bara! mõtle ometi!; jag kom att ~ på en sak üks asi turgatas mul meelde; det vore ngt att ~ på sellele tasuks mõtelda; det är inte att ~ på sellest ei maksa mõeldagi; vad tänker du om det? mis sa sellest arvad?; ~ illa (väl) om ngn kellegi kohta halval (heal) arvamusel olema; vad tänker du ta dig till? mis sa kavatsed ette võtta?; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ efter järele mõtlema; ~ igenom läbi mõtlema; ~ om ümber mõtlema; ~ ut välja mõtlema; ~ över järele mõtlema, kaalutlema; 3): ~ sig ette kujutama, kujutlema; det är svårt att ~ sig att... on raske ette kujutada, et.. .; du måste ~ dig för sa pead hästi järele mõtlema v. ettevaatlik olema; jag har svårt att ~ mig in i det mul on raske end selles olukorras ette kujutada;tänkande

vart har du tänkt dig? kuhu sa kavatsed minna? tänk I ande 1. s6 mõtlemine; 2. adj. p. mõtlev; mõtlik; ~are mõtleja; ~bar mõeldav; võimalik; ~e|språk s7 sentents, mõttetera; ~ e | sätt s7 mõtteviis; ~värd arvestatav; mälestusväärne

täppa I sl maalapp; väike aiamaa; vara

herre på ~n majas peremees olema täpp |a II v3 kinni toppima, sulgema; ~ munnen på ngn pilti, kellegi suud kinni panema; ~ vägen lör ngn kellegi teed tõkestama; ~t kinnitopitud, suletud; jag är ~ i näsan mu nina on kinni

tär a v2 1) van. sööma; närima; rosten tär på järnet rooste sööb rauda; 2) pilti, (ära) kurnama; sjukdomen har tärt på honom haigus on ta ära kurnanud; ~ande kurnav; näriv, piinav; ~as dep. v2 närbuma, kiduma; ~d kurnatud, piinatud, vaevatud; närbunud

tärna I sl 1) van. pruutneitsi; 2) poeet.

neitsi tärna II sl zool. tiir

tärning 1) täring, vürfel; ~ en är kastad pihl. liisk on langenud; 2) mat. kuup; ~s| spel s7 täringumäng tät I s3 eesots; eesosa; gå i ~ en eesotsas olema

tät II 1) tihe, paks; taket är ~ t katus on terve (ei läse läbi); 2) sage(dane); ~a besök sagedased külaskäigud; 3) kõnek. rikas, jõukas; ~a vi tihendama; (kinni) toppima; tihtima tätatät s3 kõnelus nelja silma all tät I bebyggd tihedalt täisehitatud; ~ befolkad tihedalt asustatud; ~na vi tihenema; ~ning tihendamine; tehn. tihend; ~ ort [-u:rt] s3 tihedalt asustatud ala; suurem asula; ~t adv. 1) tihedalt; hålla ~ veekindel olema, vett pidama; kõnek. vaikima, saladust pidama; locket sluter ~ kaas sulgub tihedalt; han år ~ klippt ta juuksed on lühikeseks lõigatud; en — åtsittande klänning tihedalt liibuv kleit; ~ eiter kohe kannul; ~ intill päris juures, vahetus läheduses; 2) sageli, tihti tätting zool. värvuline tätt I skriven tihedalt kirjutatud; ~ slutande tihedalt liibuv tätört s3 bot. võipätakas tävl|a vi võistlema; ~ om makten võimu pärast võitlema; ~ an utr. pl. tävlingar võistlus; delta utom ~ väljaspool võistlust osa võtma; ~ande 1. s6 võistlemine; 2. adj. p. võistlev; en ~ võistleja; ~ing võistlus

tävlings I bana sl võistlusrada; ~bil s2 võidusõiduauto; ~ domare sport, kohtunik; ~ förare autovõidusõitja; ~ regler pl. võistlusmäärused tö -(e)t sula(ilm); ~ a vi: det ~r i dag täna on sula; ~ bort ära sulama v. sulatama; ~ upp üles sulama v. sulatama

töcken s7 udu; vine; höljd i ~ udusse mattunud; ~ gestalt s3 ebamäärane kuju töcknig udune

töff pahvak; ~a vi pahvima, puhkima töj |a v2 venitama; ~ sig venima; ~ ut välja v. suuremaks venitama; ~bar

veniv, venitatav tölp s2 mühakas, mats, mõlkus; ~aktig,

~ig mühaklik, matslik töm [tömm] s2 ohi

töm |ma v2 1) tühjendama, tühjaks tegema; ~ sitt glas i botten klaasi põhjani tühjendama; ~ lidandets kalk pihl. kannatuste karikat põhjani jooma; 2) villima; ~ vin på flaskor veini pudelitesse villima; ~ning tühjendamine; ~ningstid s3 (postkasti) tühjendamisaeg tör (võimalikkust v. oletust väljendav modaalverb): han ~ vara här når som helst ta peaks iga silmapilk tulema töras tordes torts kõnek. inf. tordas; sup. tordats dep. 1) julgema; gör det om du törs tee seda, kui julged; 2) tohtima; om jag törs fråga kul ma tohin küsida törhända vt. kanhända törn s2 1) hoop, tõuge; pihl. vapustus; livets hårda ~ar pilti, eluraskused; ta ~ hoopi nõrgendama; 2) mer. vahikord; ha ~ vahis olema; ~a vi põrkama; ~ emot ngn kellegagi kokku põrkama; ~ in mer. magama minema (pärast vahikorda); ~ ut vahikorda minema

törn I beströdd adj. p. pihl. okkaline; ~ bevuxen okkaline, okastega kaetud; ~ buske s6 okaspõõsas terne s6 1) okaspõõsas; kibuvits; 2) okas, oga; ingen ros utan ~n pole ühtki roosi ilma okasteta; ~ krona sl okaskroon; ~stig s2 pihl. okkaline tee

törn |ig okkaline, okastega kaetud; ~ros sl kibuvitsaõis; ~rosbuske s2 kibu-vitsapõõsas; ~ skata sl zool. punaselg-õgija; ~ snår s7 okaspõõsastik; ~tagg s2 okas, oga törst -en 1) janu; döav — janusse surema; 2) pihl. iha; ~a vi janunema, janune olema; ~ efter hõmnd kättemaksu ihkama; ~ ih jõi janusse sure-törstig

ma; ~ ig janune; /ag är ~ mul on janu

tös s3 tüdruk, tütarlaps tova vi 1) viivitama; ~ med svaref vastusega viivitama; 2) impers.

kestma; det ~r icke länge (see) ei kesta kaua; — n utr. viivitus tö| väder -vädret sula (ilm); det är ~ ilm on sula

U, u -(e)t -n, v del. pl. -na U, u (kirjatähi) ubåt s2 allveelaev

ubåts I bas s3 allveelaevade baas; ~ flotta sl allveelaevastik; ~krig s7 allvee-sõda

udd s2 1) teravik, ots, tipp; 2) hammas, pii; 3) pihl. okas, astel; hans inlägg i debatten saknade ~ tema sõnavõtul puudus teravus; spjärna mot ~en kirikl. astla vastu üles lööma udda I inv. adj. 1) üksik, paaritu; två ~ handskar kaks üksikut v. eri paarist kinnast; ~ tal paaritu arv; 2) erinev, eri tüüpi, eri materjalist; 3) pilti.: låta ~ vara jämnt läbi sõrmede vaatama

udda II vi sakiliseks v. hambuliseks

tegema udde s2 maanina, neem uddig sakiline, hambuline uddljud s7 Igv. algushäälik uddlös nüri (ka pihl.)] en ~ kritik hambutu kriitika uggla i. sl öökull; ana ugglor i mossen pilti, halba aimama; det är ugglor i mossen selle taga peitub midagi; siin pole kõik korras; 2. vi: sitta oeh ~ süngelt istuma, mornitsema, tusatsema uggle|bo s6 öökullipesa; — låt s2, ~skri

s6, s7 öökullihuige ugn [ur|n] s2 ahi

ugns I bakad ahjus küpsetatud v. röstitud; ~ lucka sl ahjuuks; ~ raka sl ahju-roop; ~spade s2 leivalabidas; ~ (s)teka v3 ahjus küpsetama u-hjälp -en abi arengumaadele ukas s3 aj. ukaas, seadlus ukra|n|are s9 ukrainlane; ~sk adj. ukraina; ~ska 1) -n ukraina keel; 2) sl ukrainlanna u-land arengumaa; vrd. utvecklingsland ulk s2 zool. merikurat, õngitseja uil s3 1) vill; de är av samma ~ pihl. nad on nagu ühe vitsaga löödud; 2) bol. villpea; ~ garn s7, s4 villane lõng; ~ig villane; ~klippning villapüga-mine, lambaniitmine; ~sa* lamba-rauad; ~ strumpa sl villane sukk; gå på i ullstrumporna pihl. rahulikult v. häirimatult jätkama; ~tistel s2 bot. kroonohakas

uima vt õhkuma, hõõguma

ulspegel s2 vigurivänt, naljahammas

ultimatum s8 ultimaatum; ställa (ge) ~

ultimaatumit esitama ultimo maj. 1. sö viimane kuupäev; 2. adv. viimasel kuupäeval; kuu lõpus; ~ reglering kaub. tasaarvestus, tasen-dus (kuu lõpus) ultra 1. -(n) -s ultra, äärmuslane; 1. adj. äärmine; 3. adv. äärmiselt; ~ kortvåg sl ultralühilaine; ~ljud s7 ultraheli; ~rapjd äärmiselt aeglane; i ~ takt aegluubis; ~röd vt. infraröd; ~violett ultravioletne ulv s2 van. hunt; en ~ j' fårakläder pihl. hunt lambanahas; tjuta med ~ ar na pihl. huntidega koos uluma ulva|gap s7 hundilõuad; han kom i ~et pihl. ta sattus otse vaenlasele sülle;

— låt s2, ~tjut s7 hundi ulgumine; pihl. hädakisa

umbär |a ilma olema, ilma läbi saama; vi' kan inte ~ hans hjälp tema abita ei tule me toime; han kan ~s saadakse hakkama ilma temata; ~ ande s6 häda, puudus; lida ~n puudust kannatama; ~lig tarbetu, asjatu, ülearune um|gås dep. 1) suhtlema, läbi käima; säg mig med vem du ~ och jag skall säga dig vem du är vs. ütle mulle, kes on su sõbrad, siis ütlen, kes sa ise oled; 2) kohtlema, ümber käima, käsitsema; ~ försiktigt med skjutvapen! ettevaatust tulirelva käsitsemisel!; 3) tegemist tegema, tegelema; han ~ med stora planer ta haub suuri plaane umgäl|der pl. 1) kulud; 2) (riigi)maksud; ~ la v2 1) maksma, tasuma; 2) karistust kandma; han fick ~ sitt slarv med Iivet ta pidi oma hooletuse eest eluga maksma

umgänge s6 läbikäimine, suhtlemine; avbryta ~ t läbikäimist katkestama; dåligt ~ halb seltskond; stort ~ suur tutvusringkond; sexuellt ~ seksuaalvahekord

umgänges! krets s2 tutvus[ring]kond; ~liv s7 seltskondlik elu; ~språk s7 ühiskeel; käibekeel; ~sätt käitumisviis

umgängsam seltsiv

undan 1. adv. kõrvale, (eest) ära; ~ för

— vähehaaval; üksteise järel: ha`la sig ~ end kõrvale hoidma; det går ~ törstig

ma; ~ ig janune; /ag är ~ mul on janu

tös s3 tüdruk, tütarlaps tova vi 1) viivitama; ~ med svaref vastusega viivitama; 2) impers.

kestma; det ~r icke länge (see) ei kesta kaua; — n utr. viivitus tö| väder -vädret sula (ilm); det är ~ ilm on sula

U, u -(e)t -n, v del. pl. -na U, u (kirjatähi) ubåt s2 allveelaev

ubåts I bas s3 allveelaevade baas; ~ flotta sl allveelaevastik; ~krig s7 allvee-sõda

udd s2 1) teravik, ots, tipp; 2) hammas, pii; 3) pihl. okas, astel; hans inlägg i debatten saknade ~ tema sõnavõtul puudus teravus; spjärna mot ~en kirikl. astla vastu üles lööma udda I inv. adj. 1) üksik, paaritu; två ~ handskar kaks üksikut v. eri paarist kinnast; ~ tal paaritu arv; 2) erinev, eri tüüpi, eri materjalist; 3) pilti.: låta ~ vara jämnt läbi sõrmede vaatama

udda II vi sakiliseks v. hambuliseks

tegema udde s2 maanina, neem uddig sakiline, hambuline uddljud s7 Igv. algushäälik uddlös nüri (ka pihl.)] en ~ kritik hambutu kriitika uggla i. sl öökull; ana ugglor i mossen pilti, halba aimama; det är ugglor i mossen selle taga peitub midagi; siin pole kõik korras; 2. vi: sitta oeh ~ süngelt istuma, mornitsema, tusatsema uggle|bo s6 öökullipesa; — låt s2, ~skri

s6, s7 öökullihuige ugn [ur|n] s2 ahi

ugns I bakad ahjus küpsetatud v. röstitud; ~ lucka sl ahjuuks; ~ raka sl ahju-roop; ~spade s2 leivalabidas; ~ (s)teka v3 ahjus küpsetama u-hjälp -en abi arengumaadele ukas s3 aj. ukaas, seadlus ukra|n|are s9 ukrainlane; ~sk adj. ukraina; ~ska 1) -n ukraina keel; 2) sl ukrainlanna u-land arengumaa; vrd. utvecklingsland ulk s2 zool. merikurat, õngitseja uil s3 1) vill; de är av samma ~ pihl. nad on nagu ühe vitsaga löödud; 2) bol. villpea; ~ garn

s7, s4 villane lõng; ~ig villane; ~klippning villapüga-mine, lambaniitmine; ~sa* lamba-rauad; ~ strumpa sl villane sukk; gå på i ullstrumporna pihl. rahulikult v. häirimatult jätkama; ~tistel s2 bot. kroonohakas

uima vt õhkuma, hõõguma

ulspegel s2 vigurivänt, naljahammas

ultimatum s8 ultimaatum; ställa (ge) ~

ultimaatumit esitama ultimo maj. 1. sö viimane kuupäev; 2. adv. viimasel kuupäeval; kuu lõpus; ~ reglering kaub. tasaarvestus, tasen-dus (kuu lõpus) ultra 1. -(n) -s ultra, äärmuslane; 1. adj. äärmine; 3. adv. äärmiselt; ~ kortvåg sl ultralühilaine; ~ljud s7 ultraheli; ~rapjd äärmiselt aeglane; i ~ takt aegluubis; ~röd vt. infraröd; ~violett ultravioletne ulv s2 van. hunt; en ~ j' fårakläder pihl. hunt lambanahas; tjuta med ~ ar na pihl. huntidega koos uluma ulva|gap s7 hundilõuad; han kom i ~et pihl. ta sattus otse vaenlasele sülle;

— låt s2, ~tjut s7 hundi ulgumine; pihl. hädakisa

umbär |a ilma olema, ilma läbi saama; vi' kan inte ~ hans hjälp tema abita ei tule me toime; han kan ~s saadakse hakkama ilma temata; ~ ande s6 häda, puudus; lida ~n puudust kannatama; ~lig tarbetu, asjatu, ülearune um|gås dep. 1) suhtlema, läbi käima; säg mig med vem du ~ och jag skall säga dig vem du är vs. ütle mulle, kes on su sõbrad, siis ütlen, kes sa ise oled; 2) kohtlema, ümber käima, käsitsema; ~ försiktigt med skjutvapen! ettevaatust tulirelva käsitsemisel!; 3) tegemist tegema, tegelema; han ~ med stora planer ta haub suuri plaane umgäl|der pl. 1) kulud; 2) (riigi)maksud; ~ la v2 1) maksma, tasuma; 2) karistust kandma; han fick ~ sitt slarv med Iivet ta pidi oma hooletuse eest eluga maksma

umgänge s6 läbikäimine, suhtlemine; avbryta ~ t läbikäimist katkestama; dåligt ~ halb seltskond; stort ~ suur tutvusringkond; sexuellt ~ seksuaalvahekord

umgänges! krets s2 tutvus[ring]kond; ~liv s7 seltskondlik elu; ~språk s7 ühiskeel; käibekeel; ~sätt käitumisviis

umgängsam seltsiv

undan 1. adv. kõrvale, (eest) ära; ~ för

— vähehaaval; üksteise järel: ha`la sig ~ end kõrvale hoidma; det går ~undanbe(dja)

med arbetet töö edeneb hästi; 2. prep. -st, käest, eest; han drog — allt ansvar ta hoidus igasugusest vastutusest; tjuven kom — polisen varas pääses politseiniku käest; fly — sina liender oma vaenlaste eest põgenema

undan |be(dja): — sig ngt millestki loobuma; — sig återval tagasivalimisest keelduma; —bedjas dep.: rökning undanbedes! palutakse mitte suitsetada!; — dra(ga) 1) (kelleltki midagi) ära võtma; (kedagi millestki) ilma jätma; 2): — sig kõrvale hoiduma; — sig sina plikter oma kohustustest kõrvale hoiduma; —dölja peitma, varjama; saladuses hoidma; —flykt s3 ettekääne, puige; komma med — er ettekäändeid otsima; end välja rääkida püüdma; —forsla vi kõrvale toimetama, kõrvaldama, eemaldama;

— gjord tehtud, lõpetatud, valmis; disken är — nõud on (laualt) koristatud ja pestud; — gömd peidetud, varjatud; huset låg på en — plats maja asus kõrvalises kohas; löra en — tillvaro tagasihoidlikku v. silmapaistmatut elu elama; —hålla 1) mitte kätte andma, kinni pidama; — sanningen tõde varjama; 2): — sig end kõrvale hoidma; — rycka v3 ära rebima v. kiskuma; pilti, röövima; — ngn sitt stöd kedagi oma toetusest ilma jätma;

— röja v2 kõrvaldama, eemaldama, ära koristama; — svårigheterna raskusi kõrvaldama; —skaffa vi ära koristama; kõrvale toimetama;

— skymd varjatud, kaetud; en — vrå vaikne nurgake; —snilla vi raiskama, ära kulutama; -stuvad kõrvale v. varjule pandud: —stökad adj. p. korras, valmis, lõpetatud; nu är det värsta undanstökat nüüd on kõige halvem

seljataga; —tag s7 1) erand; med — ay välja arvatud; u`.an — eranditult; 2): leva på — pilti, tagasitõmbunult elama; —taga erandit tegema, välja arvama

undantags I bestämmelse s4 erikokkulepe, -korraldus; —fail s7 erandjuhtum;

— tillstånd s7 pöl. erakorraline seisukord; sõjaseisukord; —vis erandlikult

undantränga v2 välja v. kõrvale tõrjuma, kõrvaldama

unde? I s7 ime; — över alla —.' imede imei; tecken och — kirikl. imeteod; som genom ett — nagu ime läbi

under II 1. adv. allpool, allapoole; bullret störde dem som bodde — lärm segas neid, kes elasid (korrus) allpool; det måste ligga något annat — pilti, seal

taga peab midagi muud olema; 2. prep. 1) all, alla; sätta sitt namn — (oma nime) alla kirjutama; 2) ajal, jooksul, kestel, vältel; — natten öösel, öö jooksul; — drottning Kristina kuninganna Kristiina valitsemise ajal; — tiden sel ajal, vahepeal; 3): — förevändning ettekäändel; — dessa förhållanden neil asjaoludel; 4. konj.: — det (att) han talade ... sel ajal, kui ta rääkis ... under I arm s2 küünarvars; —balans s3

maj. puudujääk underbar 1) imepärane, imestusväärne; Aladins — a lampa Aladdini ime-lamp; 2) oivaline, snurepärane, töre;

— t vacker imeilus underbarn s7 imelaps

under I befolkad hõredalt asustatud;

— befäl s7 allohvitserid; —ben s7 anat. säär; —betyg s7 ped. halb hinne, puudulik; — bjudning vähempakkumine; — blåsa v3 pilti, õhutama, süütama, lõkkele puhuma; —byggnad s3 vundament, alus, baas; —byxor pl. aluspüksid; —domstol s2 alama v. esimese astme kohus; — dånig alandlik, kuulekas, truualamlik; —exponera fot. alasäritama

under [fund: komma — med ngt milleski selgusele jõudma, midagi ära tundma v. avastama; — fundig (sala)kaval under [given alandlik, alistuv; vara — sitt öde oma saatusele alistuma;

— gräva v2 õõnestama, uuristama;

— gå läbi tegema, kogema; — förändringar muudatusi läbi tegema, muutuma; båten — r reparation laev on remondis; han — r examen teda eksa-mineeritakse; —gång s2 hukkumine, häving; laostumine, langus; dömd till

— hukkumisele mõistetud

under [görande imettegev; —görare imetegija

under | haltig alaväärtuslik, halvakvaliteediline; — hand eraviisiliselt, mitteametlikult; altkäe; —handla vi läbi rääkima, läbirääkimisi pidama;

— handlare vahendaja underhands I besked s7 eraviisiline v.

mitteametlik teade; —försäljning -en leti alt v. altkäe müümine under | havande s9 alluv, sõltlane; pl. mõisatöölised; —huggare fam. halv. alluv; — huset def. sg. pöl. alamkoda;

— håll s7 1) ülalpidamine, elatis, toetus; 2) korrashoid; —hålla 1) ülal pidama, elatama, toetama; 2) korras hoidma; 3) aega viitma, lõbustama, meelt lahutama; 4) vestlema; —hållning 1) korrashoid; 2) ajaviide, meelelahutus; 3) vestlusunderhållningslitteratur

underhållnings | litteratur ajaviitekirjandus; ~ musjk s9 kerge v. ajaviitemuusika

underhålls I kostnader pl. ülalpidamiskulud

underifrån adv. alt (poolt) underjord I en manala, all(maa)ilm; ~isk maa-alune; allmaa-; de ~a müt. maaalused

(haldjad)-, ~a atomprov maaalused tuumakatsetused under]kasta vi alistama, allutama; — ngn ett förhör kedagi üle kuulama; det är tvivel ~t see on kaheldav; ~ sig alistuma; ~ kaste|se alistumine; ~kjol s2 aluskuub, -seelik; ~klass s3 alam klass; ~ kläder pl. alusriided; ~ klänning aluskuub, -kleit; ~ kropp s2 allkeha; ~ kunnig ameti, teadlik, informeeritud; vara ~ om ngt millestki teadlik olema; göra sig ~ om ngi millegagi tutvuma; ~ kuva vi alistama, alla heitma; ~ käke s2 ala- v. alumine lõualuu; ~ känna v2 1) mitterahuldavaks tunnistama, mitte heaks kiitma; 2) ped. läbi kukutama; bli underkänd i examen eksamil läbi kukkuma; ~ lag s7 vundament, alus; põhi underlig imelik, kummaline, veider; ett ~ t sammanträffande kummaline kokkusattumus; hon verkar en smula ~ ta jätab natuke veidra mulje; det är något ~ t med honom temaga on midagi lahti under | liv s7 allkeha; ~ lydande s9 alluv; — låta tegemata v. hooletusse jätma; ~ läge s6: vara i ~ ebasoodsas olukorras olema; ~lägg s7 alus(kate); ~ lägga: ~ ett ord en annan betydelse sõnale teist tähendust andma; ~ sig alla heitma, alistama; ~ läg-sen nõrgem, halvem, viletsam, madalam; ~ läpp s2 ala- v. alumine huul; ~ lätta vi kergendama; ~ löjtnant s3 nooremleitnant under I medvetande s6 alateadvus; ~ medveten alateadlik; ~ mening tagamõte; ~ minera 1) mineerima; 2) pilti, õõnestama, uuristama; ~målig alamõõduline; ~ t mått napp mõõt; pilti, alaväärtuslik under I närd alatoidetud; ~ officer allohvitser; ~ ordna vi alistama, allutama; ~ sig alistuma, alluma; ~ ordnad alistatud, alluv; av ~ betydelse teisejärgulise tähtsusega; ~ sats lgv. alistuv lause; ~ ordnande alistav; ~ pant s3 pant, tagatis; ~ pris s7, s4: till ~ alla omahinna under |rede s6 tehn. alusraam; šassii; ~ rätt s3 alam- v. esimese astme kohus; ~ rätta vi teatama, informee-

rima; göra sig ~d om ngt millegi kohta järele kuulama v. teateid koguma; hålla ngn ~d om ngt kellelegi midagi teatama; väi ~d hästi informeeritud; ~ rättelse teade; sõnum; inhämta ~t hos ngn om. ngt kellegi käest millegi kohta teateid koguma v. hankima; ~ rättelsetjänst s3 1) informatsiooniagentuur; 2) sõj. luureteenistus under I sida sl alumine külg; ~ skatta vi alahindama; ~ skott s7 puudujääk, defitsiit; ~ skrida madalam v. lühem olema; ~ ett pris madalama hinnaga müüma; ~ skrift s3 allkiri; förse med sin ~ alla kirjutama; ~ skriva alla kirjutama; pilti, nõustuma, heaks kiitma underskön imeilus

underslev s7 jur. omastamine, raiskamine; begå ~ omastama, raiskama underst adv. superi, (v/, under) kõige

all; ~a adj. superi, kõige alumine under I stiga (millestki) madalam olema; inte ~nde 5 m mitte alla viie meetri; beloppet understiger 50 kronor summa on alla 50 krooni; ~streckare ajak. joonealune; ~ stryka alla kriipsutama; ~ stundom mõnikord, vahetevahel; — stå: ~ sig julgema, söandama; vad ~r ni er? mida te endale lubate?; ~ ställa v2 esitama (läbivaatamiseks, otsustamiseks jms.); ~stöd s7 toetus; ansöka om ~ toetust paluma; ~ stödja toetama; ~ stöds | tagare toetusesaaja; ~såte s2 (riigi)alam, kodanik; ~sätsig tugev, jässakas; ~söka v3 1) uurima, juurdlema; 2) läbi vaatama; ~ sökning 1) uurimine, juurdlus, uurimus; 2) läbivaatus; ~ sökningsdomare kohtu-uurija under I teckna vi alla kirjutama; ~d allakirjutanu; ~tecknande s6 allakirjutamine; ~titel s2 alapealkiri; ~ton s3 alatoon; ~ tryck s7 füüs. alarõhk; ~ trycka v3 1) maha v. alla suruma; 2) tagasi hoidma (viha, pisaraid jms.)-, ~ utvecklad nõrgalt arenenud, alaarenenud

undervattens I båt s2 allveelaev; ~kabel s2 allveekaabel; ~ klippa sl veealune kari; ~mina sl veealune miin underverk s7 imetegu, ime; världens sju ~ seitse maailmaimet; uträtta ~ imesid tegema under I viktig alakaaluline; ~visa vi õpetama; ~ visning õpetus; högre ~ kõrgem haridus; privat ~ eraõpetus undervisnings [anstalt s3 õppeasutus; ~ departement s7 haridusministeerium; ~ metod s3 õppemeetod; ~ rådundervisningsvana

s7 koolinõunik; ~vana sl õpetamis-vilumus; ~väsen s6 haridussüsteem, koolikorraldus under j värdera alahindama; ~ värld s2

müt. manala, all(maa)ilm; — årig alaealine

undjfalla 1) (kogemata) suust lipsama; 2) meelest minema; det har undfallit mig see on mul meelest läinud; ~ fallande adj. p. järeleandlik; ~ fallenhet järeleandlikkus; — fly v 4 vältima, kõrvale v. eemale hoiduma; ~ flykt

s3 ettekääne; ~fa vastu võtma, saama; ~ fägna vi kostitama, võõrustama; ~ fägnad kostitamine, võõrusta-mine; ~ gå vältima, kõrvale hoiduma, pääsema; ingen ~r sitt öde keegi ei pääse oma saatuse eest; inget ~r hans uppmärksamhet tal ei jää miski märkamata; det kan inte ~ att göra intryck see peab paratamatult muljet avaldama; ~ komma (minema) pääsema; ~ med livet eluga pääsema; ~ sina förföljare jälitajate käest pääsema

undra vi 1) uudishimulik olema, teada tahtma; jag ~r om... ma tahaksin teada, kas ...; ei tea, kas ...; hon såg ~ nde på honom ta vaatas talle uudishimulikult otsa; 2) kahtlema; (omaette) arutlema, mõtlema; jag ~r om det kan vara sant ma kahtlen, kas see on tõsi; det ~r jag ma kahtlen selles; 3) imestama, imeks panema; det är inte att ~ på (över) att... pole midagi imestada, et...; ~ på det! kõnek. mis seal imestada!; ~n inv. 1) uudishimu; 2) kahtlus; 3) imestus undre adj. komp. (vt. under) alumine;

~ världen all (maa) ilm und seende s6 1) leebus, kannatlikkus; 2) tähelepanu, lugupidamine; av ~ for sin fars önskningar oma isa soovi arvestades; ~ skylla v2: ~ sig end vabandama; ~ slippa vt. undgå, undkomma; ~ sätta appi tulema, aitama; sõj. (piirajaist) vabastama; ~ sättning: komma ngn till ~ kellelegi appi tulema; ~ sättningsexpedi-tion päästeekspeditsioon undul|atjon võnkumine, vibratsioon;

~era võnkuma, vibreerima und j vara sup. -varit (teised vormid puuduvad) ilma olema; vi kan ej ~ hans hjälp me ei saa ilma tema abita läbi; kan du ~ lite pengar? kõnek. saad sa mulle natuke raha laenata?; ~vika vältima, kõrvale hoiduma; han gav ett ~ nde svar ta andis põikleva vastuse

ung -t yngre yngst noor; de ~a noored; vid —a år noores eas, noorelt; ha ett ~t sinne hingelt noor olema; ~djur põll. noorkari; ~dom s2 1) noorus; i ~en nooruses, noores eas; 2) noorsugu; 3) nooruk; ~domlig nooruslik ungdoms | avdelning noorteosakond; ~ bjudning noorte pidu; ~ brottslighet alaealiste kuritegevus; ~bok noorsooraamat; ~ förbund sl noorsoo-v. noorteühing; ~käriek s2 noorusarmastus; ~ litteratur noorsookirjandus; ~ rörelse noorsooliikumine; ~vän s3 noorpõlvesõber; ~år pl. noorusaastad unge s2 1) zool. poeg; få ungar poegima; 2) kõnek. laps; våra barn och andras ungar nai j. meie lapsed ja teiste jõmpsikad; din otäcka ~! paha laps!, üleannetu jõmpsikas! ungefär [unj-] umbes, ligikaudu; ~lig umb- v. ligikaudne; ~ ligen umbes, ligikaudu, ümmarguselt ungersk [ur]-] adj. ungari; ~a 1) -n

ungari keel; 2) sl ungarlanna ungersven s3 van. noormees ung|flicksaktig tütarlapselik; ~ herre s2 noorhärra; ~häst s2 sälg; ~kari s2 poissmees; gammal ~ vanapoiss; ~käristid s3 poissmehepõlv; ~karlsvåning poissmehekorter; ~mö s5 neiu, neitsi; gammal ~ vanatüdruk ungrare [ur]-] ungarlane ung |tupp s2 noor kukk; pilti kollanokk, piimahabe

uniform 1. s3 univorm, vorm, munder, vormiriietus; 2. adj. ühtne; ~era 1) unifitseerima, ühtlustama; 2) vormi-riietusse v. mundrisse panema uniforms |kappa sl sinel; ~ klädd vormiriietuses, vormis, mundris; ~ mössa sl vormimüts; ~rock s2 vormikuub un|k unikaalne, ainulaadne unilateral ühepoolne union s3 unioon, liit

unison: ~ sång muus. ühehäälne laul; ühislaul

universal universaalne, üldine; ~ arvinge s2 ainupärija; ~ medel s7 universaalvahend universell universaalne universitet s7 ülikool; ligga vid ~ ülikoolis õppima universitets | bildad ülikooliharidusega; ~lärare ülikooli õppejõud; ~rektor (ülikooli) rektor; ~ studerande üliõpilane; ~ studier pl. ülikooliõpingud; ~ utbildning ülikooliharidus universum s8 universum, kogu maailm, kõiksus

unken adj. läppunud, kopitanudunna

unna vi soovima; lubama, mitte keelama; det är honom väl unt selle on ta täiesti ära teeninud; ~ sig ngt endale midagi lubama; han ~r sig ingen vila ta ei anna endale aega puhata uns s7 unts; inte ett ~ pilti, mitte kübetki

upp üles(poole); -le; lahti; ära; ~ oeh ner üles-alla, edasi-tagasi; gata ~ och gata ner edasi-tagasi mööda tänavat; — med huvudet! pea püsti!; ~ med händerna! käed üles!; stå ~ oeh ner pea peal seisma; vända ~ oeh ner på ngt

midagi pea peale pöörama; knyta ~ sõlme lahti tegema; låsa ~ lukku lahti keerama; äta ~ ära sööma uppacka (upp-packa) vi lahti pakkima upp| amma vi üles kasvatama; ~ arbeta vi üles harima; üles v. sisse töötama uppass|are (upp-passare) kelner; stjuuard; teener; ~erska ettekandja; stjuardess; teenijanna upp| bjuda 1) kutsuma, paluma; 2) pilti.: med ~nde av alla krafter kogu jõuda kokku võttes; ~ blanda vi (hulka) segama; ~ blomstra vi õitsele puhkema; ~ blomstring õitseng; ~ blossa vi lõõmama v. leegitsema lööma; pilti, lõkkele lööma; ~bläsbar täis-puhutav; ~ blåst täispuhutud; pilti. ülespuhutud; ~ blött: marken var alldeles ~ maapind oli läbimärg v. läbi ligunenud; ~ bragt ärritatud, vihane; ~ bringa 1) mer. kaaperdama; 2) leidma, hankima, muretsema; 3) tõstma, suurendama; ~ brott s7 teeleminek, äraminek, -sõit; göra ~ lahkuma, teele asuma; —brotts | stämning lahkumismeeleolu; ~ brusa vi ägestuma; ~ brusning vihapuhang; ~ bränd põlenud; ~ buren lugupeetud, austatud uppbygg |a v2 üles ehitama, püstitama; pilti, meelt ülendama v. kosutama; ~ else meeleülendus, -kosutus; — lig meeltülendav, -kosutav; — nad s3 ülesehitus

upp I båd s7: ett stort ~ av civila suur hulk eraisikuid; ~båda vi kokku kutsuma, mobiliseerima; ~bära 1) saama; ~ lön palka saama; 2) koguma; ~ skatt makse koguma; 3) kannatama, taluma; ~ klander etteheidete osaliseks saama; 4) kandma, ülal hoidma; ~börd s3 maksude kogumine v. (sisse)kasseerimine; förråtta ~ makse sisse kasseerima uppbörds |distrjkt s7 maksupiirkond; — man maksukoguja; ~termjn s3

maksetähtaeg; —verk s7 maksuamet

upp|daga vi avastama, päevavalgele

tooma; ~dela vi jagama, jaotama; ~ dikta vi välja mõtlema; kõnek. luuletama; ~dra vt. uppdraga uppdrag s7 ülesanne, korraldus, käsund; enligt ~ ülesandel, käsul; få i ~ ülesandeks saama; ge ngn ngt i ~ kellelegi midagi ülesandeks tegema; på ~ av ngn kellegi ülesandel; ~a 1) üles tõmbama v. lööma; 2) pilti, kasvatama; 3): ~ en jämförelse pilti, võrdlema; ~ gränserna för ngt midagi piirama; ~ ngt åt ngn kellelegi midagi ülesandeks tegema; klockan är uppdragen kell on üles keeratud uppdrags I givare ülesande andja; tööandja

upp| driva üles v. kõrgemale ajama; högt uppdrivna förväntningar suured lootused; högt uppdrivna priser kõr-gelekruvitud hinnad; ~dyka pinnale kerkima, nähtavale tulema; ~ dämma v2 tammistama, tammiga tõkestama uppe 1) ül(ev)al; han är tidigt ~ ta on varakult jalul; ~ i landet sisemaal; solen är högt ~ på himlen päike on kõrgel taevas; solen är ännu ej ~ päike ei ole veel tõusnud; 2) ülemisel korrusel; 3) lahti; låt dörren stå ~! jäta uks lahti! uppegga vi õhutama, ässitama uppehåll s7 1) peatus; vaheaeg; tåget gör 5 minuters ~ rong peatub 5 minutit; han arbetade hela dagen utan ~ ta töötas ilma vaheajata päev läbi; 2) viibimine, peatumine; ~ai) kinni pidama; viivitama; 2) elatama, ülal pidama; ~ sig a) viibima, elama; peatuma; ~ sig vid småsaker pisiasju arutama; b) end elatama, elatuma uppehålls I ort s3 asukoht, viibimiskoht; peatuskoht; ~ väder s7 kuiv v. sademeteta ilm uppehälle s6 ülalpidamine, elatis; förtjäna sitt ~ endale leiba v. ülalpidamist teenima; fritt ~ prii ülalpidamine

uppenbar ilmne, selge; när förseelsen blir ~ kui süütegu välja tuleb, ~a vi ilmutama, avaldama; ~ sig ilmuma; ~else ilmutus; ~ else I boken kirikl. Johannese ilmutamise raamat; ~ ligen ilmselt upp| fart s3 ülessõit; juurdesõit; ~ fatta vi aru saama, mõistma, käsitama; jag ~de inte frågan ma ei saanud küsimusest aru; ~ fattning arusaamine, käsitus; han har snabb ~ ta on kiire taibuga; enligt min ~ minu arvates; ~ finna leiutama; ~finnare

leidur; —tinning leiutis; nöden är

~arnas moder vs. häda teeb leidli-uppfinningsrik

41

3

uppkalla

kuks; ~finningsrik leidlik; ~ flytta vi

(üle) viima; ~ i högre klass ped. järgmisse klassi üle viima; ~s i högre lönegrad kõrgema kategooria palka saama

hakkama uppfordra I vi käskima, sundima uppfordra II vi üles tõstma v. vinnarna uppfordrings I verk s7 tehn. elevaator uppfostr|a vi (üles) kasvatama; Ula ~d halvasti kasvatatud; ~an inv. kasvatus; ~are kasvataja; ~ing (laste) kasvatamine uppfostrings| anstalt s3 kasvatusasutus; ~ bidrag s7, ~ hjälp s3 kasvatusraha, alimendid; ~ syfte: i ~ kasvatuslikul otstarbel

upp| friska vi värskendama, kosutama; ~ fräta v3 soovitama, korrodeerima; ~ fylla v2 täitma; han fick sin önskan uppfylld tema soov täitus; ~fyllelse täideminek, täitumine; gå i ~ täide minema, täituma; ~ fånga vi kinni püüdma, tabama; ~fcda v2 (üles) kasvatama; söötma, toitma; ~födare loomakasvataja uppför 1. adv. ülespoole; vägen bär ~ tee viib ülesmäge; 2. prep. üles; gå ~ trappan trepist üles minema uppföra v2 1) ehitama, püstitama; 2) üles seadma, esitama; ~ ngn som kandidat kedagi kandidaadiks üles seadma; 3) esitama, ette kandma, etendama; 4): ~ sig käituma, end ülal pidama; ~ nde s6 1) ehitamine, püstitamine; huset är under ~ maja on ehitamisel; 2) esitamine, ettekandmine, etendamine; 3) käitumine; 4) ülesseadmine, esitamine uppförs I backe s2 tõus, järsak; det går trögt i ~n vastumäge on raske minna; ~väg s2 tee ülesmäge; pilti. tõusutee uppge vi. uppgiva

upp| gift s3 1) teade, informatsioon; statistiska ~er statistilised andmed;

2) ülesanne; matematisk — matemaatikaülesanne; han fick till ~ talle tehti ülesandeks; ~giva 1) üles andma, teatama; han uppgav sig vara arbetslös ta ütles end tööta olevat; 2) jätma, loobuma; ~ ett plan kavatsusest loobuma; han uppgav allt hopp ta kaotas igasuguse lootuse; 3): ~ ett skri karjatama; ~ andan hinge heitma; ~ given: ~ av trötthet puruväsinud, rammestunud; ~ av sorg murest murtud; ~ gjord kokkulepitud; könek. mahatehtud; ~gä 1) sammudega mõõtma; 2) tõusma, kerkima;

3) ulatuma; 4) (/öösse) süvenema; 5) kokku sulama, ühinema; ~ gående 1.

s6: ~ i arbete töösse süvenemine; hans stjärna är i ~ tema täht tõuseb; 2. adj. p. tõusev; ett antal ~ till... arv, mis ulatub ...-ni; ~gång s2 1) uks; trepikäik; 2) tõus(mine); solens ~ och nedgång päikese tõus ja loojang; ~ i priserna hindade tõus; ~görelse [-j-] 1) kokkulepe, leping; träffa en ~ lepingut sõlmima; kokkuleppele jõudma; 2) maj. arveldus, tehing; pilti. arveteõiendamine upp| handla vi üles v. kokku ostma; ~ hetsa vi üles ässitama v. kihutama; pilti, kuumaks kütma; ~nde tal kihu-tus- v. ässituskõne; bli ~d ärrituma; ~hetsning erutus, ärritus; råka i ~ ärevusse sattuma; ~ hetta vi kuumutama, tuliseks ajama; ~ för mycket üle kütma v. kuumutama; ~hinna kätte saama, järele jõudma; ~ hitta vi (üles) leidma; ~h'ttare leidja; ~ hjälpa v3 1) üles aitama; ~ ngn på hästen kedagi hobuse selga aitama; 2) järele aitama; ~ hosta vi välja köhima; ~hostning röga; ~hov s7 1) algatus; algus; põhjus, aje; mina dagars ~ nalj. mu vanemad; vara ~ till ngt millegi põhjuseks olema; 2) päritolu; ~hovsman algataja, initsiaator; autor; ~ hovsrätt s3 autoriõigus; — hållning sissevala-mine, -kallamine; vara på ~en lõpukorral v. otsa saamas olema; ~ hänga v2 (üles) riputama; ~häva v2 1) tühistama, kehtetuks tunnistama; 2) lõpetama; 3) tõstma; ~ sin röst häält tõstma, rääkima hakkama; 3): ~ sig till ngn kellekski hakkama, kellenagi esinema; ~höja v2 1) tõstma, kõrgendama; ~ ngn i adligt stånd kedagi aadliseisusesse tõstma; 2) pihl. ülendama; 3) mat. astendama; ~ i kvadrat ruutu tõstma; ~höjd 1) kõrgendatud; ~a bokstäver reljeefsed tähed; 2) üllas, õilis; ~a tankar õilsad mõtted; med upphöjt lugn üleoleva rahuga; ~ höjelse tõstmine, kõrgendamine, ülendamine; ~ höjning 1) geogr. kõrgendik; 2) mat. astendamine; ~ höra v2 järele jätma, lõppema, lakkama; ~ med ngt midagi lõpetama v. katkestama; ~ med en vana harjumusest loobuma

uppifrån 1. adv. ül(ev)alt, ülaltpoolt; ~ och ner ülalt alla; pihl. kõrgemalt poolt; 2. prep. -lt; -st; alla; ~ berget mäe otsast uppiggande (upp-piggande) ergutav, virgutav, värskendav upp |jagad ülepingutatud, erutatud; pihl. üleskõetud; ~kalla vi 1) (üles)uppkastning

kutsuma; 2) nimetama, nime panema; han är ~d efter sin farfar talle pandi nimi vanaisa järgi; 3) esile kutsuma; ~kastning 1) oksendamine; få ~ar oksendama; 2) okse; ~ klarna vi sel-gi(ne)ma; ~kok s7 [-(üles]soojendamine-]{+(üles]soojenda- mine+} (ka pilti.); ge ett ~ keema ajama; ~koka vi, v3 1) ära keetma; 2) keema hakkama; 3) pihl. üles soojendama; ~ körn|ing tõusik; ~ komma tekkima, sündima, kujunema; de uppkomna skadorna

tekkinud kahju; ~ komst s3 tekkimine, teke, sünd, kujunemine; ~ komsthistpria tekkelugu; ~ krupen adj. p. kägaras; sitta ~ kükitama; — käftig ninakas, ninatark, häbematu; ~ köp s7 sisseost, kokku- v. ülesostmine; göra — sisseoste tegema; ~köpa v3 kokku v. üles ostma; ~ köpare ülesostja upp I laddning laadimine, koormamine; ~lag s7 tagavara; ladu; ~laga sl väljaanne, trükk; förkortad ~ lühendatud väljaanne; ~ ns storlek trükiarv, tiraaž; ~lagd: jag år inte ~ för skämt mul pole naljatuju; ~ lagring säilitamine, hoidmine; ~land s7 tagamaa; ~ lappa vi parandama; ~lefa vi üles otsima, välja nuhkima; ~ leva v2 1) läbi elama, kogema; han har upplevat mycket ta on palju läbi elanud; 2) (millenigi) elama; han kan ~ år 2000 ta võib elada aastani 2000; ~ levelse elamus; sündmus; detta blev en stor ~ för mig see oli mulle suur elamus; ~linjera 1) joonima, linee-rima; 2) pilti, visandama; ~liva vi uuendama; elustama, virgutama, kosutama; ~ minnet mälu värskendama; ~ livande elustav, virgutav, kosutav; ~ livningsförsök pl. elustamiskatsed; ~lopp s7 1) käratsev rahvahulk; 2) sport, lõpusirge; lõpuspurt; ~ luckra vi kobestama, kohendama; ~lupen

1): ~ ränta maj. kogunenud protsendid; 2): en ~ maska mahajooksnud silm (sukal jms.); ~lyfta v3 üles tõstma; ülendama; med upplyft huvud püstipäi; ~ lyftande meeltülendav; ~lysa v3 l] valgustama; 2) teateid andma, informeerima; ~ om vägen teed juhatama; ~ lysning 1) valgustus;

2] teade, informatsioon; ~ lysningen aj. valgustusaiastu

upplysnings]byrå s3 teadete- v. informat-sioonibüroo; ~ tiden, ~ tidevarvet aj. valgustusajastu; ~vis seletuseks, informatsiooni mõttes upp|lyst valgustatud (ka pilti.); ~lana vi laenama, laenuks võtma; — låning

laen; ~lasa v3 lukust lahti keerama;

~lata 1) van. lahti tegema, avama; ~ för trafik liikluseks avama; 2) käsutusse andma, välja üürima; ~ lägga vt. lägga upp; ~ läsning ettelugemine, deklameerimine, etlemine; ~ läxning noomitus, peapesu upplös |a v3 1) lahti tegema, valla päästma; ~t hår lahtised juuksed; 2) keem. lahustama; 3) (alg]osadeks lahutama; 4) laiali ajama v. saatma; lõpetama, likvideerima; ~ ett möte koosolekut lõpetama; ~ ett äktenskap abielu lahutama; ~ en förening ühingut likvideerima; 5): vara ~t i tårar pisarates ujuma, ohtralt pisaraid valama; ~ande lagunev; pilti, laostuv; ~bar, ~lig 1) lahustuv; 2) lahustatav; ~ning lahustamine jne.; lahendus; ~ nings|tillstånd: vara i ~ 1) lagunemas olema; 2) pilti, nõrkemas olema upp |mana vi üles kutsuma, manitsema, õhutama; besökare ~s att vara försiktiga külastajaid palutakse ettevaatlikud olla; ~ maning: på min ~ minu palvel; ~ maska vi (suka]silma üles võtma; ~ mjuka vi pehmeks tegema, pehmitama, pehmendama uppmuntra vi ergutama, julgustama; ~ n inv. ergutus, julgustus; ~ nde ergutav, julgustav uppmärksam tähelepanelik; göra ngn ~ på ngt kellegi tähelepanu millelegi juhtima; ~het l] tähelepanu; rikta ngns ~ på ngt kellegi tähelepanu millelegi juhtima; visa ngn ~ kellelegi tähelepanu osutama; 2] tähelepanelikkus; ~ma vi tähele panema, märkama, nägema, hoomama; en mycket ~ d bok suurt tähelepanu äratanud raamat; ~t tähelepanelikult upp| mäta v3 ära v. välja mõõtma; ~ nosig fam. ninakas, häbematu; ~nå v4 saavutama, kätte saama; ~ sitt mål eesmärki saavutama; ~ en hög ålder kõrgesse ikka jõudma; ~ näsa sl püst- v. nõsunina; ~ näst adj. p. püst- v. nösuninaline uppochnedvänd (upp och nedvänd) ümberpööratud, tagurpidi v. pea peale pööratud; pilti, pahupidi, segamini upp| odla vi üles harima, viljelema, kultiveerima; ~ offra vi ohverdama; ~ offrande ennastohverdav, -salgav; ~offring eneseohverdus; det har kostat henne stora ~ar see on temalt suuri ohvreid nõudnud upp I reklamera üles kiitma, (kärarikkalt)

reklaamima; rensa vi puhastama;

rohima; ~repa vi kordama; ~deupprepning

gånger korduvalt, ikka ja jälle; ~ repning kordamine uppresa I v3 üles sõitma; (lõunast põhja

poole) sõitma; pealinna sõitma uppres |a II v3 1) püstitama; 2) üles tõstma v. aitama; — ngn ur nöd kedagi hädast välja aitama; 3) pilti. üles ässitama; ~ sig 1) püsti tõusma; 2) üles tõusma, vastu hakkama; ~ning ülestõus, vastuhakk upp| retad ärritatud, vihale aetud; ~ riktig avameelne, otsekohene, siiras, aval; han uttryckte sin ~a

beundran ta avaldas siirast imestust; ~ riktigt avameelselt jne.- ~ sagt tõtt-öelda; ~ ringa v2 helistama, telefoneerima; ~rinna välja voolama; tekkima, sündima; floden upprinner i bergen jõgi saab alguse mägedest; hos honom upprann en tanke tal tekkis mõte; ~ rinn-else pilti.: ~ till ett projekt projekti idee; från världens ~ maailma algusest peale; ~ riven närviline, erutatud; ~ av sorg murest murtud; ~rop s7

1) üleskutse; 2) (nimeline) loendus; 3) [oksjonil) müügilepakkumine

uppror s7 mäss, ülestõus; rahutus; känslornas ~ tunnete mäss; havet är i ~ meri mässab; egga till ~ mässule õhutama; ~ isk mässuline, mässav upprors |anda s2 mässuvaim; ~fana sl: höja ~n mässulippu tõstma, mässama hakkama; ~ försök s7 mässukatse; ~makare mässaja, mässuõhutaja

upp| rusta v2 1) relvastuma; relvastama;

2) korda seadma; ~ rustning relvastumine; relvastamine; ~ rutten mädanenud; pehkinud; ~ ryckning pihl. ülesraputamine, ergutamine; ge ngn en ~ kedagi üles raputama v. ergutama; ~rymd adj. p. heatujuline, rõõmsameelne; ~ räckt adj. p.: ta emot med ~ a händer avasüli v. kahel käel vastu võtma; ~ räkna vi (üles) lugema, loetlema, loendama

upprätt 1) püstine, püstiolev; sirge; 2) püsti; sirgelt; ~a vi 1) asutama, looma; 2) koostama; ~ ett testamente testamenti tegema; 3) rehabiliteerima; ~ ngns rykte kellelegi tema head nime tagasi andma; ~else rehabiliteerimine; hüvitus; ge ngn ~ för ngt kellelegi millegi eest hüvitust andma; ~halla hoidma; (kinni) pidama; säilitama; ~hallare: ordningens ~ korravalvur; ~ stående püstiseisev; püstloodne, vertikaalne upp| röja v2 raadama; (kividest, kändudest jms.) puhastama; ~röra v2 läbi segama; pihl. ärevile ajama;

~ rörande erutav, vapustav, põrutav; ~ rörd erutatud, ärritatud; ~ rörd-het erutus, ärritus

upp| sagd ülesöeldud [korteri v. töökoha kohta)-, han blev ~ talle öeldi üles; ~samla vi kokku korjama, koguma; ~ samlingsplats s3 kogunemiskohti ~sats s3 1) kirjutis, kirjatöö, artikkel; (kooli)kirjand; 2) komplekt, garnituur; en ~ bordssilver komplekt lauahõbedat; ~satt 1) kõr-geleseatud, kõrgelasetsev; en högt ~ person kõrgelseisev isik; 2) trük. laotud; ~ seende s6 tähelepanu; kõmu, sensatsioon; väcka ~ tähelepanu äratama; ~ seende | väckande hämmastav, jahmatamapanev; sensatsiooniline; ~ segling: vara under ~ pihl. tulemas olema, ees seisma, tekkimas olema; ~sikt s3 (järele)valve, kontroll; ha ~ över ngt midagi valvama; stå under ~ valve all olema; ~sjö s2 tõusu- v. kõrgvesi; pihl. küllus; ~ skatta vi 1) hindama; det kan inte ~s nog högt seda on võimatu ülehinnata; 2) lugu pidama; ~ skattning 1) hindamine; 2) lugupidamine; ~ skattningsvis ligikaudu, (nii) arvata; ~ skjuta edasi lükkama; ~skov s7 edasilükkamine, viivitus, pikendus; bevilja ~ med betalningen maksutähtaega pikendama; utan ~ viivitamatult; ~skruvad: ~e priser kõr-gelekruvitud hinnad; ~ skrämd ehmunud, hirmunud; ~ skuren lahtilõigatud; kallt uppskuret kok. külmad lihalõigud; ~ skärrad [-Š-] ärritatud, erutatud; ~ skörta [-Š-] vi 1) üles käärima; 2) liiga kõrget hinda nõudma; pihl. nöörima; pügama

uppslag s7 1) tõuge, aje, impulss; han är rik på ~ tal on palju ideid; ge ~ till ngt millekski põhjust andma, midagi ajendama; 2) käänis, reväär; 3) vas-takleheküljed (ajalehes v. raamatus)] ~en 1) avatud; som en ~ bok pihl. nagu avatud raamat; 2) tagasikeera-tud; med ~ rockkrage mahakeeratud kraega; 3): ~ förlovning tühistatud kihlus

uppslags I bok teatmeteos, teatmik; ~ord s7 märksõna; ~rik leidlik, teravmeelne; ~verk s7 teatmeteos; ~ända s5 pihl. (saladuse) võti, juht-lõng

upp |slamma vi mudaga ummistama; ~ slitande pihl. pingutav, kurnav; ~ slitsa vi lõhki lõikama; ~ sluka vi (impf. ka -slök) alla neelama; allt ~nde kõikeneelav; ~sluppen 1) (lahti)rebenenud; 2) pihl. ülemeelik,uppsluppenhet

vallatu; — sluppenhet ülemeelikus, vallatus; —slutning 1) sõj. hargnemine; 2) osavõtt; —snappa vi kinni püüdma v. napsama, lennult haarama;

— ett ord sõnast kinni haarama;

— snyggad puhastatud, korrastatud, väljaehitud; —spelt pihl. vallatu, ülemeelik; — spetad: sitta — i ett träd kõnek. kõrgel puu otsas istuma;

— sprucken lõhkenud, lõhenenud;

— spåra vi üles otsima v. nuuskima;

— spärrad pärani avatud; — stapla vi üles laduma, kuhja v. virna seadma; -stigande; i — led tõusvas joones;

— stigen: han är redan — ta on juba (voodist) üles tõusnud; —stigning 1) (üles)tõusmine; 2) av. õhkutõus(mine);

— stoppa vi täis toppima; —stoppad täistopitud; — e djur looma-topised; — stoppning täistoppimine; topiste tegemine; —sträckning pihl. noomitus, peapesu; — sträckt pidulikult riietatud, pidurõivais; — studsig tõrges, kangekaelne; — styltad peenutsev, eputav, ülespuhutud, afekteeritud; — stå 1) tekkima, esile kerkima; 2) (üles) tõusma; — från de döda surnuist üles tõusma; —stående 1) tekkiv, esilekerkiv; 2) püstiseisev; — krage püstkrae; — ståndelse 1) ülestõusmine; 2) pihl. ärevus, segadus;

— stånden (surnuist) ülestõusnud;

— ställa v2 1) üles seadma v. panema;

— lordringar nõudmisi esitama; 2) sõj. (üles) rivistama; —ställning 1) ülesseadmine, -panemine; 2) sõj. (üles)-rivistamine; — / rivistu!; —stötning med. rohitsemine; röhitis; —suga imama, neelama; — sugnings| förmåga sl imamisvõime; —sving s7 õitseng, hoogne tõus; —svullen, —svälld paistetanud, tursunud; —syn s3 1) [-(näo]ilme;-] {+(näo]- ilme;+} leende — naeratav nägu; 2) (järele) valve; — syningsman järelevaataja, inspektor; valvur; — såt s7 kavatsus; med ont — halbade kavatsustega; utan — ettekavatsematult; avstå från sitt — oma kavatsusest loobuma; — såtlig ettekavatsetud; — / mord jur. ettekavatsetud mõrv; — säga v2 üles ütlema (kohta, korterit, lepingut); — sägelse, — sägning ülesütlemine; — sända v2 (üles) saatma;

— böner till Gud palveid jumala poole saatma; — sätta 1) (üles) seadma v. panema; — ett protokoll protokolli koostama; — en maskin masinat paigaldama v. monteerima; — ngn på förslag kedagi kandidaadiks esitama;

— ngn på en lista kedagi nimestikku panema; 2) pihl. üles ässitama; —sätt-

ning 1) ülespanek; 2) komplekt; koosseis; full — av ngt millegi täielik kogu; 3) tehn. paigaldamine, montaaž; 4) teatr. lavastus; —söka v3 1) üles otsima; 2) külastama upp|ta(ga) 1) üles tõstma v. võtma; vastu võtma; — ngn som delägare kedagi osanikuks võtma; — som ett skämt naljana võtma; — till behandling arutusele võtma; målet skall ~s på nytt jur. (kohtu)asi tuleb uuesti arutusele; 2) hõivama, enda alla võtma; vad — r dina tankar? kus su mõtted on?; barnen — r hela hennes tid lapsed võtavad kogu ta aja; —tagen 1) (ära)võetud, kinni; den hår platsen är — see koht on kinni; 2) hõivatud, tööga kinni; chefen är — just nu šeff on praegu kinni; 3): ordet finns ej upptaget i ordboken seda sõna ei ole sõnaraamatus; —tagning 1) ülesvõtmine; 2) lindistamine; filmimine; pildistamine; — takt s3 muus. eeltakt; pihl. algus; —taxera 1) hindama; 2) maksustussummat kindlaks määrama v. tõstma; —teckna vi üles märkima v. tähendama, kirja panema; —teckning ülesmärkimine, -tähendamine, kirjapanemine; ülestähendus; —till adv. ül(ev)al; ül(ev)alt; —trampad: — stig sissetallatud rada; —träda v2 1) ette v. üles astuma, ilmuma; esinema; — som vittne tunnistajana esinema, tunnistust andma; ~ i en roll mingis osas esinema; 2) käituma; 3): — pärlor på ett snöre helmeid nöörile lükkima;

— strängt mot ngn kellegi vastu karm olema, kedagi karmilt kohtlema;

— trädande 1. s6 1) esinemine; ilmumine; 2) käitumine; 2. adj.: de — esinejad; — träde s6 kokkupõrge, skandaal; stseen (ka teatr.); ställa till ett

— stseeni tegema; — tuktelse kõva noomitus, peapesu; ta ngn i — kedagi kõvasti noomima, kellelegi peapesu tegema; —tåg s7 temp, vemp, koe-rustükk; ha dumma — för sig rumalaid tempe tegema; — tågsmakare tembutaja, vigurivänt

upptäck |a v3 1) avastama; 2) nägema; leidma; —are avastaja; — t s3 avastus; avastamine upptäckts I färd s3 avastusretk; — resande

s9 maadeavastaja upp| tända v2 süütama; pihl. süütama; vara upptänd av iver õhinat täis olema; —tänkbar, — tänklig mõeldav, võimalik, kujuteldav; på alla — a sätt igal mõeldaval viisil upp| vakta vi 1) teenima; teenindama; 2) lugupidamist v. austust avaldama;upp vaktar e

3) visiiti tegema; ~ ngn med en räkning kellelegi arvet saatma; ~vakt-are austaja; ~vaktning 1) teenistus õukonnas; 2) saatjas- v. kaaskond; 3) viisakusvisiit; 4) lugupidamisavaldusi ~vigla üles ässitama v. kihutama; ~viglare ässitaja, mässuõhutaja; ~vilad väljapuhanud; ~visa vi ette näitama, esitama; osutama; ~ brister puudusi esile tooma; ~ visande s6 ettenäitamine, esitamine; mot (vid) ~ ettenäitamisel, esitamisel; ~ visning näitamine; demonstreerimine; ~ vuxen täiskasvanud; suur, vana (puu kohta)-, ~ väcka v3 äratama; ~väga v2 (ära) kaaluma; pihl. üles kaaluma; ~ värmd: ~ mat soojendatud toit; ~ växande kasvav; det ~ nde släktet sirguv põlvkond; poeet, tõusev sugu; ~växt s3 kasv(amine); lapsepõlv; ~ växt| tid s3, ~växt |arp/, lapsepõlv, kasvuaastad uppåt 1. adv. üles(poole); 2. prep. üles; poole; ~ floden jõge mööda üles; flytta längre ~ landet kaugemale põhja poole asuma; 3. inv. adj. kõnek. rõõmus, heatujuline; ~böjd ülespoole painutatud; ~gående 1. s6 tõus(mine); fartyget var på ~ i floden laev sõitis jõge mööda üles; priserna är i ~ hinnad tõusevad; 2. adj. tõusev, tõusu-; ~ riktad ülespoole suunatud; ~ strävande edasipüüdev, püüdlik; ~ planer pilti, auahned plaanid; ~vänd ülespoole pööratud upp| äten (ära)söödud; pälsen är ~ av mai kasukas on koidest söödud; ~öva vi välja õpetama; harjutama, treenima; ~över prep. üle; rodna ~ öronen kõrvuni punastama ur I inv.: i ~ och skur tuules ja tormis ur ii s7 kell, uur

ur III 1. prep. -st, seest; ta nyckel ~ fickan võtit taskust võtma; vara ~ form vormist väljas olema; gå ~ tiden pihl. surema; ~ denna synvinkel sellelt seisukohalt; 2. adv. välja; ära; färgen gick ~ tvätten värv läks pesus välja; knappen har gått ~ nööp on (eest) ära tulnud ur I affä' s3 kellakauplus uraktlåt |a tegemata v. hooletusse jätma; ~ enhet tegemata- v. hooletussejätmine

uralstring biol. isetärkamine, abiogenees uran s3, s4 uraan; ~haltig uraani sisaldav; ~ malm s3 uraanimaak ur| arta vi manduma, degenereeruma; ~artning mandumine, degenereerumine; ~arva inv. adj.: göra sig ~ jur. pärandist loobuma

urban adj. 1) viisakas, vastutulelik; 2) (suur)linlik; ~ isering urbaniseerumine, linnastumine ur I befolkning ürgrahvastik; algelanikud; ~berg s7 ürgmäestik; ~bild s3 algkuju, prototüüp ur I blekt pleekinud, luitunud; ~ böta inv. adj. 1) rahatrahviga mitttelepitatav; ~ brott kriminaalkuritegu; 2) pilti. parandamatu, lootusetu ur [eeli s3 algrakk; ~djur s7 algloom uremi s3 med. ureemia, kusiveresus ur| fader esiisa

ur| fånig pururumal, ogar, totter; ~gammal igivana; ~ germansk adj. muinas-germaani

ur| gröpa v3 õõnestama; ~ hö|kning 1) (välja)õõnestamine, kõmmeldamine, uuristamine; 2) õõs, süvend, uuris ur|n s3 uriin, kusi; ~ blåsa sl anat. kusepõis; ~ drivande kuseleajav, diu-reetiline; ~era urineerima, kusema; ~ förgiftning vt. uremi; ~ ledare anat. kusejuha ur|tnfne|vånare ürg- v. algelanik urin loar s3 pissuaar; ~rör s7 anat.

kusiti; ~syra sl kusihape ur| klipp s7 (ajalehe)väljalõige; ~kok s7 kok. mahl; puljong; ~kokt üle-keedetud, maitsetuks keedetud; pihl. jõuetu urkomisk ülikoomiline urkoppling väljalülitamine ur| kraft s3 ürgjõud; hiiglajõud; ~ kristendom s2 algkristlus ur| kund s3 ürik; ~ källa algallikas, läte ur| ladda vi tühjaks laadima, tühjendama; ~ lakad leotatud; pihl. väsinud, kurnatud; ~lasta vi maha laadima, lossima

urmakjare kellassepp; ~er| 1) kellassepatöö; 2) kellassepatöökoda ur| minnes inv. adj. igivana, ammune; från ~ tider iidsest ajast peale, mäletamata aegadest saadik; ~ hävd igivana tava; ~ moder esiema; — modig vanamoeline, moest läinud; ~ människa ürginimene urna sl urn

urnordisk adj. muinasskandinaavia urnyckel s2 kellavõti uroxe s2 ürgveis, tarvas urplock s7 valimik urpremiär s3 esietendus urring|a vi välja lõikama; ~d klänning dekolteeritud kleit; ~ ning väljalõige, dekoltee ursinn|e s6

raev, püörane viha, viha-hullus; ~ ig raevunud, pöörane, maruvihane

ur I skilja v2 eristama, vahet tegema; aru saama; (silmaga) seletama; ~ skiljbar tajutav, eristatav; — skillning arusaamine; otsustusvõime; brist på ~ otsustusvõimetus urskog s2 ürgmets urskulda vi vabandama ursprung s7 algus, algupära; põlvnemine, päritolu; bruket har sitt ~ i gammal iolktro see komme pärineb vanadest rahvauskumustest; han är av enkelt ~ ta on lihtsat päritolu; ~lig algne, algupärane; loomulik; lihtne

ursprungs | beteckning päritolutähis; kaubamärk; ~ land s7 (kauba) pärit olumaa

urspåra vi rööbastest välja jooksma;

pilti, kõnek. põhja minema, alla käima urstand| satt võimetu; ~ sätta võimetuks tegema

ursäkt s3 vabandus; ettekääne; anföra som ~ ettekäändeks tooma; be om — vabandust paluma; framföra sina ~er vabandama, vabandusi esitama; -~a vi vabandama, andeks andma; ~! vabandust!; -~ sig vabandust paluma, end välja vabandama; ~lig vabandatav urtag s7 õnarus, uure urtavla sl (kella) numbrilaud ur]tida inv. adj. ürgaegne, eelajalooline; ~ tiden ürgaeg, eelajalooline aeg; -~ tillstånd s7 algseisukord; ~tima inv. adj. erakorraline; -~ tråkig kohutavalt igav; -~typ s3 algkuju, prototüüp; -~ uppförande s6 esietendus; •~usel ülihalb urval s7 valik; valimik; väljavõte, valim (statistikas); naturligt ~ looduslik valik; rikt ~ rikkalik valik; svensk lyrik i ~ valimik rootsi luulet; -~s|metod s3 väljavõtumeetod (statistikas:); -~ vattnad adj. p. pilti, vesine, måge, lääge urverk s7 kellavärk; som ett ~ pihl.

nagu kellavärk urvuxen väikeseks jäänud (riietuse

kohta) uråldrig igivana

usans s3 (kaubanduslik) tava; enlig i ~

(kaubandusliku) tava kohaselt usel vilets, armetu; põlastusväärne; halb usling 1) kelm, lurjus; 2) van. vilets v.

armetu inimene ut adv. välja, ära; ~ med er! (kasige) väljal; gå ~ och in hos ngn kellegi juures sagedasti käima, kellegi juures nagu omas kodus olema; han vet varken — eller in ta ei tea, mis teha; ta ej oska midagi peale hakata; ta on

täiesti nõutu; det kommer på ett ~ see teeb üks välja; see on ükskõik; jag måste ~ med mycket pengar ma pidin palju raha välja andma; han ville inte ~ med vad han vet ta ei tahtnud öelda, mida ta teab; blåsa ~ ett ljus küünalt ära puhuma utagerad: saken är ~ asi on lõpetatud;

küsimus on lahendatud utan 1. adv. väljast(poolt); känna ngn ~ och innan kedagi põhjalikult tundma; 2. prep. ilma, -ta; bli ~ ilma jääma; ~ att säga ett ord sõnagi lausumata; det är inte ~ att han gjort en stor insats ei saa eitada v. salata, et ta ön palju ära teinud; 3. konj. vaid; icke blott... ~ även . . . mitte ainult. .., vaid ka . .. utandas vi dep. välja hingama; ~ sin

sista suck hinge heitma utanför väljapoole; väljaspool; vi bor ~ stån me elame linnast väljas; vi träffas — teatern kohtume teatri ees; hon står alldeles ~ den här saken tema ei tea sellest asjast midagi; tema ei ole sellesse pühendatud utan|läsning peastlugemine; ~läxa sl

päheõppimisülesanne ut]annonsera kuulutuse kaudu (müüa) pakkuma; ~ anordna vi maksukor-raldust andma; -~ anordning maksukorraldus

utan| på väljaspool, väljapoole; peal, peale; gå ~ kõnek. üle olema, ületama; ~ skrift s3 pealkiri; aadress (ümbrikul)-, det syns på ~en att han är lärare välimusest on näha, et ta on õpetaja; -~till 1) väliselt, välispidiselt; 2) pähe, peast; han kunde många dikter — ta teadis peast palju luuletusi; ~verk s7 sõj. väliskindlustus; pihl. tühiasi ut| arbeta vi välja töötama, valmistama, töötlema; viimistlema; ~ s/g end tööga kurnama; ~ arbetande s6:

under -~ ettevalmistamisel; -~armavJ vaesestama, vaeseks tegema; ~ jorden maad välja kurnama; ~ arrendera rendile andma, välja rentima utav vt. av

ut| basunera välja pasundama., valju häälega kuulutama; -~be|dja): ~ sig paluma, anuma; jag utbad mig att få följa med ma palusin luba kaasa minna; -~ bekomma kätte saama; ~ betala vi välja maksma utbild|a vi 1) ette valmistama, koolitama, välja õpetama; ~ s 'g till läka-re arstiks õppima; han är ~d jurist ta on väljaõppinud jurist; 2) arendama; 3) lgv. laiendama; ~ning ettevalmis-utbildningskurs

tus, haridus; den högre ~en kõrgem haridus; språklig ~ lingvistiline haridus; ~nings|kurs s3 täienduskursus; ~nings|tid s3 ettevalmistus- v. õppeaeg

irt| bjuda välja pakkuma; müütama, müüa pakkuma; — blick s2 (välja)-vaade; pihi. ülevaade; ~ blommad närtsinud, äraõitsenud; ~ blottad: ~ på allt kõigest ilma, täiesti paljas; ~bläsnings| ventil s3 väljalaskeventiil, -klapp (aurumasinal); ~bordare pära-mootoriga paat; ~ breda v2 levitama; ~ sig levima; ~ bredd levinud; ~ åsikt laialt levinud arvamus; med ~a armar avasüli, kahel käel; ~ bredning levimine, levik; vinna stor ~ laialt levima; ~ bringa: ~ en skål för ngn kellegi terviseks klaasi tõstma; ~ ett leve för ngn kellelegi elagu hüüdma; -~ brista (välja) panvatama; hüüatama; ~ brodera tikkima, välja õmblema; ~ brott s7 purskamine, purse; puhkemine, algus; puhang; ~ av vrede vihapurse; vid krigets ~ sõja puhkedes; komma till ~ puhkema; ~ brunnen ära- v. tühjakspõlenud; — vulkan kustunud vulkaan; ~ bryta 1) välja v. lahti murdma; 2) välja kiskuma, eraldama; 3) algama, puhkema; 4): ~ mot ngn pilti, kellegi peale käratama; ~ brytning 1) väljamurdmine; 2) sõj. läbimurre; 3): ~ från fängelse vanglast põgenemine; ~bud s7 maj. pakkumine; ~ buktad (väljapoole) kumer, kõhukas; ~buktning kumerus, kühm; ~ byggd väljaehitatud; utbyggt fönster arhit. uuk- v. ärkliaken; ~ byggnad s3 väljaehitis; juurdeehitis; ~byta v3 (ära v. ümber) vahetama; ~ erfarenheter kogemusi vahetama; ~ bytbar vahetatav, asendatav; ~byte s6 1) vahetus, vahetamine; få ngt i ~ mot ngt midagi millegi vastu saama; ömsesidigt ~ av artigheter vastastikune viisakuste vahetamine; 2) kasu, tulu; bekantskapen gav rikt ~ tutvus tasus end ära; ~bär|njing

1) väljakandmine: 2) laialikandmine, kättetoimetamine; ~böling kõnek., ~börding võõras, muulane

ut|debitera 1): ~ skatt makse määrama;

2) võrdselt ära jagama; ~ delning 1) (välja)jagamine; 2) maj. dividend; aktierna ger 5 procent i ~ aktsiad annavad 5 protsenti dividende; ~ dikning põll. kraavitamine, kuivendamine; ~ drag s7 väljavõte; ~dragbar välja- v. lahtitõmmatav; ~ dragen välja- v. lahtitõmmatud; pihl. pikk, pikaleveniv, kauakestev

utdrags I bord s7 lahtitõmmatav laud; ~ soffa sl lahtitõmmatav diivan; — säng s2 lahtitõmmatav voodi ut| driva välja ajama; ~ onda andar kurje vaime välja ajama; ~ dunsta vi 1) aurutama; 2) auruma; ~dunst-ning aurumine; ~död väljasurnud; ~ döende 1. s6 väljasuremine; 2. adj. väljasurev; ~ döma v2 1) (kohtu kaudu) välja mõistma; ~ ett straff trahvi määrama; 2) kõlbmatuks tunnistama v. kuulutama; utdömda bostäder elamiskõlbmatuks tunnistatud majad; 3) sport, (võistlusest) eemaldama ute 1) väljas; ~ i det fria vabas õhus; fåren går ~ hela året lambad on aasta ringi väljas; äta ~ väljas sööma; han har varit ~ i tre år ta ön kolm aastat välismaal viibinud; 2) läbi, otsas; allt hopp är ~ igasugune lootus on otsas; tiden är ~ aeg on läbi; det är ~ med honom ta on omadega läbi; haris tid är ~ tema päevad on loetud; 3): de har varit ~ för en olycka neil juhtus õnnetus; jag har aldrig varit ~ för ngt sådant midagi niisugust ei ole minuga kunagi juhtunud; vara Ula ~ täbaras olukorras olema; vara ~ efter ngt pihl. millelegi hammast ihuma ute|blifva) ära jääma, tulemata jääma; ~ inför råtta kohtu ette ilmumata jääma; ingen uteblev keegi ei puudunud, kõik olid kohal; ~ bliven ärajäänud, ilmumata jäänud; i fall av ~ betalning maksmata jätmise korral utefter piki, mööda; de gick ~ stranden

nad läksid piki randa ute I gångsförbud s7 väljaminekukeeld; sõj. komandanditund; ~ lek s2 vaba-õhumäng, välismäng; ~ liggare 1) kodutu hulgus, paadialune; 2) salakuulaja; ^liv s7 1): idka ~ tihti restoranides (jms. kohtades) käima; 2) vabas õhus viibimine; ~ lämna vi välja v. vahele jätma; ~ lämnande s6 välja- v.

vahelejätmine; ~ löpande: ~ hund lahtise`lt ringijooksev koer; ~ växlar vabalt ringlevad vekslid utensilier pl. (töö)riistad ute I servering vabaõhurestoran, -kohvik; ~siuta 1) välja jätma; välistama; det är absolut uteslutet see on täiesti välistatud; see ei tule kõne allagi; 2) kõrvaldama; välja heitma; ~ slutande 1. adj. välistav; ~ rätt ainuõigus; 2. adv. ainult, üksnes; ~ föreningsmedlemmar har inbjudits kutsutud on ainult ühingu liikmed; 3. s6 väljajätmine; välistamine; med ~ av ofientligheten kinniste uste taga;utestående

~ stående väljasolev; pihl. völguolev, saadaolev, maksmata; ~ fordringar maksmata arved; ~ stänga v2 1) välja jätma, mitte sisse laskma; 2) kõrvaldama, eemaldama ut j examinerad adj. p. lõpueksami sooritanud; ~ sjuksköterska väljaõppinud meditsiiniõde; han är ~ från Uppsala ta on lõpetanud Upsala ülikooli; ~ experimentera ära v. läbi proovima; katsete varal kindlaks tegema ut|fall s7 1) sõj. väljatung; (vehklemises) väljaaste; pilti, kallaletung, rünnak; 2) tulemus; 3) väljalangemine; ~ av en vokal lgv. vokaali kadu; 4) (radioaktiivsed) sademed; — falla välja langema; ~ till belåtenhet rahuldust andma; skörden har utfallit bra saak on hea; utslaget utföll gynnsamt för oss otsus oli meile soodus; lotten utföll med högsta vinsten loosile langes peavõit; ~fart s3 väljasõit; väljasõidu-tee; ~ från staden Unnast väljaviiv maantee; ~ fattig puruvaene; —flugen välja- v. äralennanud; barnen är utflugna lapsed on kodunt lahkunud; ~ flykt s3 väljasõit, huvireis, lõbusõit; ~ i det gröna rohelissesõit; ~ flyta suubuma; ~ flytta vi 1) ümber paigutama; 2) ümber asuma; välja rändama; ~ flyttning 1) väljakolimine; 2) väljarändamine; ~ flöde s6 väljavool; ~fodra vi söötma; ~forma vi kujundama, vormima, lõplikku kuju andma; välja töötama; sõnastama, formuleerima; ~ forska vi välja uurima; avastama; läbi uurima; ~ fråga vi (rist)-küsitlema; ~frågning küsitlemine; (rist)küsitlus; ~fyllnad s3 1) täitmine; 2) täidis, täide; ~fäüa v2 keem. sades-tama; — fällbar sadestuv; — fällning 1) väljalangemine; 2) sadestumine; ~färd s3 ekskursioon väljasõit, huvireis; ~färda vi: ~ en fullmakt volitust andma; ~ ett pass passi välja andma; stormvarning har ~ ts anti tormihoiatus; ~ en kommuniké kom-münikeed avaldama; ~fästa v3 pakkuma, lubama, välja kuulutama; ~ sig att göra ngt kohustuma midagi tegema; ~fästelse lubadus, kohustus; ~för alla(poole); gå ~ laskuma, alla minema; ~ trappan trepist alla; fara ~ strömmen päri voolu sõitma; det går ~ med honom pilli, tema asjad lähevad allamäge utför |a v2 1) välja viima; ~ valuta valuutat välja viima; 2) täide saatma, teostama, läbi viima; ~ en plan plaani ellu viima; ~ en befallning käsku täitma; ett väl utfört arbete

hästi tehtud töö; ~ande s6 1) väljaviimine; 2) täidesaatmine, teostamine, läbiviimine; 3) esitus(viis); ~bar teostatav; ~lig üksikasjalik, põhjalik

utförsbacke s2 mäekaliak, -nõlv(ak) utförsel s9 väljavedu, eksport; ~ förbud s7 väljaveokeeld; ~ tillstånd s7 väljaveoluba

utförs I gåvor pl. kõneosavus; han har goda ~ ta on väga kõneosav; ~ åkning sport, mäesuusatamine; kiirlaskumine

utför I sälja (viimseni) ära v. välja müüma; ~säljning väljamüük; ~säljningspris

s7, s4 jaehind; realiseerimishind ut|ge vt. utgiva; — gift s3 väljaminek, kulu(tus); inkomster oeh ~er sissetulekud ja väljaminekud; få inkomster och ~er att gå ihop tulusid ja kulusid kooskõlla viima; pihl. otsi kokku saama utgifts |konto s6 kuluarve; ~sida sl maj. deebet; ~sfat s3 kulude eelarve

ut| giva: ~ sig för att vara ngn end kellekski nimetama, kellenagi esinema; ~ givare 1) väljaandja; 2) kirjastaja; ~givning 1) väljaandmine; 2) kirjastamine; boken är under ~ raamat on ilmumas; ~givningsår s7 ilmumisaasta; ~ gjuta välja valama; ~ sin vrede över ngn oma viha kellegi peale välja valama; ~ tårar pisaraid valama; ~ sitt hjärta för ngn kellelegi südant puistama; ~gjutelse (välja)valamine; pihl. südamepuistamine; ~ gjutning med. (nahaalune) verevalum; ~ grena vi: ~ sig hargnema; ~ grävning väljakaevamine; ~gå 1) välja minema, väljuma; 2) lähtuma; jag ~ hån förutsättningen att... ma lähtun eeldusest, et...; 3) ära jääma, välja langema; ~ ur tävlingen võistlusest välja langema; 4): arvode —r med 50 kronor tasu on 50 krooni; 6) mööduma, lõppema; ~gång s2 1) väljaminek, väljumine; 2) väljapääs; 3) lõpp; vid ~en av 1970 1970. aasta lõpul; en sjukdom med dödlig ~

surmaga lõppev haigus; 4): få (göra) ~ partiid võitma (kaardimängus): ~ gången 1) väljaläinud; 2) lõppenud, möödunud; 3) läbimüüdud; boken är ~ raamat on läbi müüdud

utgångs I hastighet algkiirus; ~läge s5 algseis; ~ material s7 alg- v. lähtematerjali ~punkt s3 lähtepunkt ut| gård s2 abitalu; karjamõis; ~gava sl väljaanne; ~göra 1) välja tegema,uthamn

moodustama; hyran utgör 200 kronor i månaden üür on 200 krooni kuus; 2): ~ utskylder makse maksma; ~ hamn s2 välissadam; ~ huggning 1) väljaraiumine; 2) (metsa) maharaiumine; ~ hungrad äranälginud; ~hus s7 kõrvalhoone; ~ hyrning väljaüürimine; till ~ välja üürida; ~ hyrningsbyrå s3 korteribüroo; ~ hå[lig vastupidav, visa, sitke; ~ hållighetslöpare sport, pikamaajooksja, staier; ~härda vi taluma, välja kannatama; ~ härd-lig talutav, väljakannatatav utifrån 1. prep. -st, -lt; ~ gatan tänavalt; ~ skogen metsast; 2. adv. väljast[poolt); välismaalt utiljsm, utilitar|sm lilos. utilitarism ut|jämna vi 1) tasandama, ühtlustama, võrdsustama; ~ motsättningar vastuolusid tasandama; 2) õiendama; ~ ett konto arvet õiendama; ~kant s3 ääremaa, piiriala; i stadens ~ linna serval; ~kast s7 1) kavand, visand, skits; 2) sport. väljavise; ~kasta vi 1): ~ beskyllningar süüdistama; 2) visandama; ~ kastare 1) fam. väljaviskaja; 2) sõj. tõmmik; ~kik s2 1) vaat-luspost; 2) vaatleja, vaht; 3) vaatlus; hålla ~ efter ngt midagi silmas pidama, millelgi silma peal hoidma; ~kiks|torn s7 vaatlustorn; ~klarera mer. välja klaarima; ~ klassa vi sport. ülekaalukalt võitma; ~ klädd ümber-rõivastatud, maskeeritud; ~ till spaniorska hispaanlannaks kostümeeritud; ~ komma ilmuma; en nyligen utkommen bok hiljuti ilmunud raamat; ~ kommendera lähetama, komandee-rima; ~komst s3 (elu)ülalpidamine, äraelamine, peatoidus; ~komstmöjlig-het äraelamisvõimalus; ~kora vi välja valima: den ~de väljavalitu; ~ kräva s2 (välja) nõudma; ~ hämnd på ngn för ngt kellelegi millegi eest kätte maksma; ~ skadestånd kahjutasu nõudma; ~kyld adj. p. külmaks läinud, külm; rummet är utkylt tuba on külmaks läinud; ~ kämpa vi lõpuni v. välja võitlema; ~körare (kaupade) väljavedaja; ~körd 1) väljaaetud; 2) pilti, äraaetud, äravaevatud, väsinud; ~ körning (kaupade) välja- v. laialivedu utlandet välismaa

utlands I est s3 väliseestlane; ~ nyheter pl. välisuudised; ~ svensk s2 välis-rootslane

uf| ledsen surm- v. puruväsinud, tülpinud; jag är ~ på det hela kõnek. mul on kõigest sellest kõrini; ~ levad elatanud; jõuetuks jäänud; ~ ljud s7 lgv.

lõpphäälik; ~ lopp s7 väljavool; flodens ~ jõesuu(e); ge fritt ~ åt sina känslor oma tunnetele vaba voli andma; ~lova vi lubama; det ~de landet tõotatud maa; ~lysa v3 1) välja; kuulutama; ~ strejk streiki välja kuulutama; 2) kirikl. maha kuulutama;; ~låna vi (välja) laenama, laenuks andma, laenutama; ~ låningsränta sl laenuprotsent; — låta: ~ sig ütlema,, väljenduma, oma arvamust avaldama; ~ låtande s6 arvamus, otsus; avge ett ~ arvamust avaldama; ~ lägg s7 väljamaks, väljaminek, kulutus; kontanta ~ rahalised kulutused; ~ lägga tõlgitsema, tõlgendama, seletama; ~ läggning 1) väljapanemine; ~ av kablar kaablipanek; 2) tõlgitsus, tõlgendus, seletus; ~ lämna vi välja v. kätte v. üle andma; biljetterna ~s i kassan piletid saab kassast kätte; ~ ländsk adj. välismaine; ~ländska 1) sl välismaalanna; 2) -n nai j. võõramaa keel; ~länning välismaalane; ~ lärd väljaõppinud; ~ läsa v2 välja lugema; ~löpa v2 1) suubuma; 2) (laeva kohta) välja sõitma; 3) lõppema; kontraktet utlöper den 10 maj leping lõpeb 10. mail; ~ löpare 1) bot. võsu(nd); 2) geogr. eelmäestik; ~lösa v3 1) välja ostma v. lunastama; 2) esile kutsuma, tekitama, vallandama ufman|a vi välja kutsuma, provotseerima; ~ ngn på duell kedagi duellile kutsuma; ~ande väljakutsuv, provotseeriv; ~are väljakutsuja; ~ning väljakutse ut| mark s3 tagamaa; ~matta vi ära väsitama, välja kurnama; ~matt-ningskrig s7 kurnamissõda; ~ med prep. 1) mööda, piki; ~ stranden piki randa; 2) van. kõrval, juures; ~ varandra teineteise kõrval; ~minu-tering (alkohoolsete jookide) jaemüük; ~ mynna vi 1) suubuma; 2) pilti, (millegagi) lõppema; ~måla vi 1) värvima; 2) pihl. kujutama, välja joonistama; ~ märg|ad kurnatud, kõhnunud

utmärk|a v3 välja v. esile tõstma; iseloomustama; ~ sig välja v. silma paistma; ~ande iseloomulik, iseloomustav; ~ else esiletõstmine; aumärk; ~elsetecken s7 aumärk; ~t 1. adj. väljapaistev; suurepärane, oivaline, töre, väga

hea; 2. adv. suurepäraselt, oivaliselt; må ~ end suurepäraselt tundma utmät|a v3 jur. vara aresti alla panema; ~ning 1) välja- v. äramõõtmine; 2) jur.: göra ~ hos ngn kellegi varautmätningsauktion

aresti alla panema; ~ nings j auktion sundoksjon; ~ nings| man kohtutäitur, -pristav

ut| mönstra vi välja praakima, kõrvale heitma; ~ nyttja vi ära kasutama; ~ ngt till egen iördel midagi oma huvides ära kasutama; väi ~d tid hästi veedetud aeg; ~ nämna v2 (ametisse) nimetama, määrama; ~ nötning ärakandmine, -kulutamine; ~nött ärakantud, kulunud; ~a kvickheter kulunud teravmeelsused

utom prep. 1) välja arvatud, peale; alla ~ jag kõik peale minu; ~ att det är iör dyrt är det också... rääkimata sellest, et see on liiga kallis, on see ka . ..; — när . . . välja arvatud siis, kui...; 2) väljas(pool); ~ iara väljaspool hädaohtu; inom och ~ landet kodu- ja välismaal; 3): bli ~ sig enesest välja minema, tasakaalu kaotama

utom|bordsmotor s3 päramootor; ~hus adv. väljas, õues, vabas õhus; ~ husantenn s3 väiisantenn; ~hus-sport s3 vabaõhusport; ~ lands adv. välismaale; välismaal; ~ ordentlig erakordne, erakorraline, eriline; av ~ betydelse eriti tähtis; ~t sändebud erakorraline saadik; ~ skärs adv. väljaspool skääre, avamerel; ~ stående: en ~ kõrvaline isik; ~äktenskaplig: ~a barn väljaspool abielu sündinud lapsed

utopj s3 utoopia

utopisk utoopiline

ut j organ s7 väljundseade (arvutil)-, ~peka vi osutama, näitama; ~ pinad ärapiinatud, äravaevatud; tülpinud; ~p|antera (välja) istutama; ~ plundra vi rüüstama, iaastama, paljaks riisuma; ~ plåna vi ära kustutama; hävitama; ~ minnet av ngt midagi unustada püüdma; ~ portionera portsjoneid välja jagama, annuste viisi jagama; ~post s3 sõj. eelpost; ~ postera valveposte välja panema; — pressa vi välja pressima v. pigistama; ~ pressnings försök s7 välja-pressimiskatse; ~ pricka vi tähistama, (ära) märkima; ~d farled mer. poidega märgistatud laevatee; ~ prova vi katsetama, proovima, passima; ~prångla vi: — falska pengar valeraha käiku laskma; ~ präglad selgepiiriline, kindlailmeline, silmatorkav; ilmekas; ~pumpad 1) väljapumbatud; 2) kõnek. pilti ärakurnatud, surmani väsinud; ~rangera välja praakima; ~ rannsaka vi 1) välja uurima; 2) jur. juurdlust lõpetama

utred a v2 korda seadma, korraldama; ~ ett dödsbo pärandvara hooldama; ~ning 1) lahendamine, selgitamine, uurimine; frågan är under ~ küsimust kaalutakse; statistiska ~ar statistilised uurimused; 2) sõj. (sõduri) isiklik varustus; ~ nings| kommission uurimiskomis j on ut| rensa vi välja kitkuma; pihl. välja puhastama; ~resa 1. sl välismaareis; 2. v3 välja sõitma, välismaale sõitma; ~rese| tillstånd s7 väljasõiduluba; ~ riggad mer. taglastatud, taglasega varustatud utrikes 1. inv. adj. välismaine, välis-; på ~ ort välismaal; 2. adv. välismaal(e); resa ~ välismaale sõitma; ~ departement väliministeerium; ~ handel s9 väliskaubandus; ~ minjster välisminister; ~ nämnd s3 välisasjade komisjon; ~ politik s3 välispoliitika; ~politisk: det ~a läget välispoliitiline olukord; ~ representation välis-esindus; ~ råd s7 välisministeeriumi osakonnaj uhataj a utrikisk välismaine; tala ~a kõnek.

rtalj. võõramaa keelt rääkima utrop s7 1) hüüatus, hüüe; ge till ett ~ av förvåning üllatusest karjatama; 2) väljahõikamine (oksjonil); ~a vi 1) hüüdma, hüüatama; 2) välja hõikama (oksjonil); 3) kuulutama; ~ ngn till kung kedagi kuningaks kuulutama; ~are 1) aj. heerold; 2) oksjonipidaja; ~ s I ord s7 lgv. hüüdsõna; ~ s | tecken s7 hüüumärk ut| rota vi välja juurima, (täielikult) hävitama; ~rotning väljajuurimine, hävitamine; ~ rotnings | medel pl. hävitusvahendid; ~ rusande: komma ~ välja tormama; ~ rusta vi varustama; rikt ~d rikkalikult varustatud; klent ~d å huvudets vägnar halva peaga; ~ rustning 1) varustamine; 2) varustus; tehn. sisseseade; ~ ryckning 1) väljatõmbamine; 2) (kiire) väljasõit; väljamarssimine, teeleminek; 3) demobiliseerumine; ~ rymma v2 1) tühjaks tegema, vabastama; ~ rättssalen kohtusaali tühjaks tegema; 2) sõj. maha jätma, loovutama; fienden utrymde fästningen vaenlane jättis kindluse maha; ~rymme s6 1) ruum; ge ~ för ngt millelegi ruumi tegema; kräva mycket ~ palju ruumi nõudma; 2) panipaik; huset har många ~n majas on palju kõrvalruume; ~rymmesbrist ruumipuudus; ~rymmesskäl: av ~ ruumipuudusel; ~ rymning 1) ära- v. väljakolimine; 2) sõj.

tamine; ~ räkning 1) arvutamine, arvutus; 2) arvestus; det gick eftei ~ kõik läks arvestuse kohaselt; det är ingen ~ med det sel pole mõtet; ~ rätta vi tegema, teostama, täitma; ~ ett ärende mingit asja ajama v. õiendama; ~ ett arbete mingit tööd tegema v. teostama; iå ngt ~t millegagi valmis saama; ~röna v3 välja uurima; kindlaks tegema utsaga sl, utsago s5 ütlus; tunnistus; enligt hans ~ tema jutu v. sõnade järgi

utsatt 1) kindlaksmääratud; på ~ tid määratud ajal; 2): vara ~ för fara hädaohus olema; vara ~ för kritik kriitika märklauaks olema; vara ~ för förkylningar külmetusele vastuvõtlik olema ut|se 1) valima; ~ ngn till ordförande kedagi juhatajaks valima; 2) määrama, nimetama utseende I s6 1) väljavalimine; 2) määramine, nimetamine utseende II s6 väljanägemine, välimus; nägu, ilme; jag känner honom till ~ t ma tunnen teda nägupidi; av ~t att döma välimuse järgi otsustades; ~ t bedrar välimus on petlik ut| sida sl väliskülg; ~ sikt s3 1) [-(välja]vaade;-] {+(välja]- vaade;+} härifrån har man en vacker ~ siit avaneb ilus vaade; ett rum med ~ mot gatan tuba, mille aknad on tänava poole; 2) pilti, väljavaade, perspektiiv; lootus, võimalus; det finns goda ~ er on häid väljavaateid; ~ siktslös lootusetu; ~ siktstorn s7 vaatetorn; ~ sira vi kaunistama, ehtima, ilustama; ~sirning kaunistus, ilustus; ~ sjasad [-Š-] äraaetud, puruväsinud; ~ skeppa vi merd mööda välja vedama; ~ skjutande välja- v. etteulatuv; ~ skjutning 1) väljalükkamine, äratõukamine; 2) trük. küljendamine utskott I s7 praak

utskott II s7 1) komitee, komisjon; 2)

väljaulatuv osa, eend; 3) võsu utskotts I betänkande komisjoni aruanne;

~ ledamot komisjoni liige ufskottsvaror pl. defektsed kaubad, praak ut| skratta vi välja naerma, naeruvääristama; — skrift s3 ümberkirjutus, puh-tand; ~ skrivning 1) väljakirjutamine; ~ från sjukhus haiglast väljakirjutamine; 2) söj. värbamine; sõjaväkke kutsumine; ~ skuren väljalõigatud; ~ skyld s3 (riigi)maks; ~skällning kõnek. läbisõimamine; ~ skämd häbistatud; ~skänkning (alkohoolsete) jookide müük kohaltarvitamiseks;

~skänkningslokai s3 trahter, baar;. ~ skärning š-1 väljalõikaminer nikerdamine utslag s7 1) otsus; fälla ~ otsust [-langetama; hans ord fällde ~et tema sõna otsustas asja; 2) med. lööve: 3) pihl. tagajärg; avaldus; ett ~ av dåligt humör halva tuju väljendus; 4) sport. väljalöök, -vise; ~en; blomman är ~ lill on õitsele puhkenud; träden är utslagna puudel on pungad puhkenud; utslaget hår lahtised juuksed; den utslagna rutan katkilöödud aknaruut; ~ ur tävlingen sport, võistlusest väljalangenud; -~ning sport, võistlu'sest väljalangemine utslags I givande otsustav; ~röst s3 otsustav hääl; ~ tävlan inv. sport. eelvõistlused ut| sliten kulunud, ärakantud; pihl. kurnatud; ~ slockna vi 1) kustuma; 2) pihl. välja surema; ~ slunga vi (välja) viskama; ~ hotelser ähvardusi ütlema; ~ släpad ärakantudr kõnek. surmani väsinud; ~ släpp sT väljapääs; rummet har eget ~ toal ore eraldi sissekäik; ~ smycka vi kaunistama, ilustama, ehtima; ~socknes 1. inv. adj. teise kihelkonna, teisest kihelkonnast; 2. adv. teises kihelkonnas; ~ spark s2 sport, väljalöök;. ~ spekulerad adj. p. kaval, riuklik, rafineeritud; ~spel s7 väljakäik: [kaardimängus); ~ spelad: utspelat kort väljakäidud kaart; ~ spelas dep. vi toimuma, aset leidma; filmen ~ i Rom filmi tegevus toimub Roomas~ spinna: det utspann sig ett livligt samtal algas elav vestlus; ~ spisa vi toitma, toitlustama; ~ sprida laiali laotama; levitama; ~ ett rykte kuulujutte levitama; ~ språng s7 väljaulatuv osa, eend; uuk, ärkel; ~ spänd laialilaotatud; pinguletõmmatud;

~ spökad iroon. ülesmukitud, veidralt rõivastatud; ~ staka vi 1) ära märkima, tähistama; 2) pihl. üldjoontes koostama; ~ stoffera vi välja ehtima; ilustama; ~ stråla vi (välja) kiirgama; ~ sträcka v3 pihl. pikendama; ~ sig ulatuma, laienema; ~ sträckning ulatus; i stor ~ suures ulatuses; i viss ~ teatud piirides-; använda ngt i stor ~ midagi suures ulatuses v. laialdaselt kasutama; ~sSuderad adj. p. peen, rafineeritud; kaval, osav; ~ styrd 1) varustatud; 2) ehitud; så utstyrd du är! kuidas sa välja näed|, kui ülesmukitud sa oled!; —styrsel s2 1) varustus; 2) kaasavara, veimevakk; 3) pakend; 4) (raamatu) kujundusrutstå

utveckling

— stå kannatama, läbi elama; ära kandma (karistust); —stående esiletungi v, väljaulatuv; — öron peast eemalseisvad kõrvad; — kindknotar esiletungivad põsesarnad

utställ|a v2 (vekslit) välja andma;

— are 1) väljapanija, eksponent; 2) (veksli) väljaandja; —ning 1) näitus, ekspositsioon; 2) (veksli) väljaandmine; — nings| föremål s7 eksponaat;

— nings| lokal s3 näituseruumid

ut| stöta v3 1) välja ajama v. heitma v. tõukama; han utstöttes ur föreningen ta heideti ühingust välja; 2) välja paiskama v. purskama; pilti, kuuldavale tooma; — ett skrik karjatama;

— sugare kurnaja, vereimeja: —sugning 1) väljaimemine; 2) pilti, kurnamine, ekspluateerimine; — svulten (ära)nälginud; —svängd kaarekujuline, lookas, (väljapoole) kaardus;

— svävande adj. p. liiderlik; —så v4 külvama; pilti, tekitama; — såld väljamüüdud; utsålt hus kõik piletid välja müüdud, täismaja; —säde s6 seeme

utsädes I frö s6 viljaseeme; —potatis s2 seemnekartul; — spannmål s3 seemnevili

ut|säljning väljamüük; —sända v2 1) välja saatma; vår utsände medarbetare meie erikorrespondent; 2) (raadiosaateid) edasi andma, üle kandma;

— sändare (raadio)saatja, saatejaam;

— sändning 1) väljasaatmine; 2) [-(raadio]saade;-] {+(raa- dio]saade;+} — sändningstid s3 saateaeg; — sätta 1) (kindlaks) määrama;

— dagen för mötet koosoleku päeva kindlaks määrama; 2): — ngn för obehag kellelegi ebameeldivusi valmistama; — sig för fara end hädaohtu seadma; det vill jag inte — mig för sellega ei taha ma riskida; -sökning jur. sundkorras sissenõudmine;

— sökt (välja)valitud; eriti hea, oivaline, suurepärane; —söndra vi 1) välja heitma; eraldama; 2) füsiol. eritama; — söndringsorgan s7 anat. eri-tuselund, -organ; —sövd väljamaga-nud, -puhanud

ut| tag s7 1) väljavõtmine; 2) sisselõige, täke, sälk, pügal; —tagning väljavõtmine; — tagnings I tävling sport, valik-võistlused; —tal s7 hääldamine;

— tala vi 1) hääldama; 2) avaldama, ütlema, lausuma; — sig oma arvamust avaldama; — sig berömmande om ngt midagi kiitma; —talande s6 väide, arvamus, avaldus; göra ett — avaldust tegema

uttals I beteckning lgv. hääldamisjuhis;

— lära sl ortoeepia; —ordbok hääldussõnaraamat

uttaxering maksustamine; maks

utter s2 zool. saarmas, udras; —skinn s7

saarmanahk uf| tjatad: ett uttjatat ämne kulunud v. äraleierdatud teema; vara — tüdinud olema; —tjänad: en — soldat väljateeninud soldat; -torkad ärakuivanud, -kuivatatud uttryck s7 1) väljend(us); ålderdomligt

— vananenud väljend, arhaism; ge

— åt sin häpnad oma hämmastust väljendama; ta sig — i ngt end milleski väljendama; välja sina — oma sõnu valima; 2) (näo)ilme; se på ngt med ett

— av medlidande midagi kaastundliku näoga vaatama; — a v3 väljendama, avaldama, ütlema; — en önskan soovi avaldama; — sig väljenduma; om]ag så får — mig kui ma nii tohin öelda; —lig 1) selge; 2) kindel

uttrycks] full väljendusrikas, ilmekas; tähendusrikas; — lös ilmetu, mittemidagiütlev; — medel pl.

väljendusvahendid; — sätt s7 väljendusviis uf| tråkad väsinud, tüdinud; —träda v2 välja astuma, lahkuma; — träde s6 väljaastumine, lahkumine; — tröttad väsinud, tülpinud; —tyda v2 tõlgitsema, tõlgendama; seletama; dešifree-rima; —tåg s7 lahkumine; Israels barns — ur Egypten piibl. Iisraeli laste põgenemine Egiptusest; —tåga vi välja marssima; lahkuma; välja voorima; —tänja v2 (välja) venitama;

— tömma v2 tühjendama, tühjaks ammutama; ammendama; hans kralter är uttömda tema jõud on otsas;

— tömmande ammendav, põhjalik;

— tömning tühjendamine utur seest, -st

ut| vakad magamatusest kurnatud, roidunud; — väld valitud; väga hea, oivaline, suurepärane; ett utvalt sällskap valitud seltskond; —valsning tehn. valtsimine utvandr|a vi välja rändama; —are

väljarändaja; —ing väljarändamine utveckl|a vi 1) arendama; det är ~nde att resa reisimine avardab silmaringi;

— en stor hastighet suurt kiirust arendama; 2) esitama, selgitama; — sina synpunkter oma seisukohti v. vaateid selgitama; 3): — sig arenema; muutuma, (millekski) saama; knoppen

— r sig till blomma pungast saab õis;

— ing arenemine, areng; vara stadd i — arenema, arenemas olemautvecklingsbar

utvecklings | bar arenemisvdimeline; ~ land arengumaa; ~ linje s5 arengusuund; ~lära sl evolutsiooiiõpetus; ~ möjlighet arenemisvõimalus;

~ störd arenemises mahajäänud

utverka vi muretsema, hankima; saavutama

utvidg|a vi laiendama, avardama, suurendama; ~ sig laienema jne.; lüüs. paisuma; ~ning laiendamine jne.\ lüüs. paisumine; ~ nings |förmåga sl paisuvus; (metallide) venivus; ~ nings I koefficient lüüs. paisumis-tegur

af|vikning kõrvalekaldumine; ~ från ämnet teemast kõrvalekaldumine; ~vilad väljapuhanud; ~vinna tootma, saama; ~ socker ur betor suhkrupeedist suhkrut tootma v. saama; ~visa vi 1) välja saatma, pagendamine; sport, väljakult v. mängust eemaldama; 2) näitama, juhatama; det får framtiden ~ küll tulevik näitab; ~ visning väljasaatmine, pagendamine; sport, väljakult v. mängust eemaldamine; ~ vissla vi välja vilistama; ~väg s2 väljapääs, pääsetee; jag ser ingen annan ~ ma ei näe teist väljapääsu; ~välja välja valima; ~vändig välispidine; väline; ~ värdshus s7 suverestoran; ~värtes 1. inv. adj. välispidine; till ~ bruk välispidiseks tarvitamiseks; 2. adv. väliselt, välispidiselt; ~ växla

vi vahetama; tehn. üle kandma; ~ växling vahetamine; tehn. ülekanne; ~ växlings I anordning ülekandemehhanismi ~växt 1. s3 kasvaja; 2. adj. p. väljakasvanud utåt 1. adv. väljapoole; gå ~ med fötterna jalad väljapoole käima; ~ oeh inåt sisse- ja väljapoole; 2. prep.: han gick ~ skogen ta läks metsa poole; fönstret vetter ~ gatan aken on tänava poole; ~böjd väljapoole kaardus v. lookas; ~ riktad väljapoole suunatud

ut| ägor pl. kõrvalmaad, kaugemal asuvad valdused; ~öka v3 laiendama, avardama; ~d upplaga täiendatud trükk; ~ösa v3 pihl. välja valama; ~ sin vrede över ngn oma viha kellegi peale välja valama; ~öva vi tegelema, harrastama, praktiseerima; teostama; ~ inflytande på ngn kellelegi mõju avaldama; ~ hämnd kätte maksma; ~ våld mot ngn kellegi vastu vägivalda tarvitama; ~ kritik kritiseerima; ~ övande 1. s6 täitmine, teostamine; 2. adj. p. tegutsev, praktiseeriv; ~ konstnär loov kunstnik; ~över prep. üle, peale; gå ~ ületama; han har ingenting ~ pensionen tal pole mingeid sissetulekuid peale pensioni uv s2 zool. kassikakk uvertyr s3 uvertüür, avamäng

V

V, v -(e)t -n, -; def. pl. -na V, v (kirjatäht) vaccjn [-ks-] s3, s4 vaktsiin; ~ation vaktsineerimine; kaitsepookimine, -

süstimine; ~era vaktsineerima vacker ilus, kaunis, kena; ~ som en dag pilt- v. imeilus; en ~ dag pihl. ühel ilusal päeval; räck vackra handen! (lastele) anna parem käsi!; det är ~f så! kõnek. pole viga!; käib küll!; ~t ilus(as)ti, kenasti; toredasti; huset ligger — maja asub ilusas kohas; det var ~ gjort av dig see oli sinust kena; jo ~/ iroon. võta näpust!; nu står vi här ~ nüüd oleme jännis v. plindris; det låter du ~ bli! see jäta parem tegemata!; du stannar ~ hemma sa jääd ilusti koju; sitt ~/ istu!, sitsi! vackla vi kõikuma, vankuma, vaaruma; pihl. kõhklema, kahevahel olema; han har ~nde hälsa ta on nõrga tervisega vad I s3, sl sääremari vad II s2 noot; fiska med ~ noodaga kalu püüdma

vad III s7 jur. edasikaebus, apellatsioon;

anmäla ~ edasi kaebama, apelleerima vad IV s7 kihlvedu; slå (hålla) ~ kihla vedama; det kan jag slå ~ om selle peale võin ma kihla vedada vad V koole

vad VI 1. pron. mis; vet du ~? kõnek. tead mis?; nej, ~ säger du! kõnek. mis sa räägid!; ~ nytt? mis uudist?; ~ för en bok läser du? mis raamatut sa loed?; ~ är det för slags bok? mis raamat see on?; ~ gråter du för? mispärast sa nutad?; jag vet inte ~ jag skall göra ma ei tea, mida teha; ~ är det? mis on?; mis viga?; ~ mig beträffar ... mis minusse puutub ...; ~ som är viktigt år att... tähtis on, et. . .; — som än händer mis ka ei juhtu; inte ~ jag vet kõnek. niipalju kui mina tean; 2. adv.: ~ det är vackert hår! kui kena siin on!; ~ du är snäll! kui lahke sa oled! utvecklingsbar

utvecklings | bar arenemisvdimeline; ~ land arengumaa; ~ linje s5 arengusuund; ~lära sl evolutsiooiiõpetus; ~ möjlighet arenemisvõimalus;

~ störd arenemises mahajäänud

utverka vi muretsema, hankima; saavutama

utvidg|a vi laiendama, avardama, suurendama; ~ sig laienema jne.; lüüs. paisuma; ~ning laiendamine jne.\ lüüs. paisumine; ~ nings |förmåga sl paisuvus; (metallide) venivus; ~ nings I koefficient lüüs. paisumis-tegur

af|vikning kõrvalekaldumine; ~ från ämnet teemast kõrvalekaldumine; ~vilad väljapuhanud; ~vinna tootma, saama; ~ socker ur betor suhkrupeedist suhkrut tootma v. saama; ~visa vi 1) välja saatma, pagendamine; sport, väljakult v. mängust eemaldama; 2) näitama, juhatama; det får framtiden ~ küll tulevik näitab; ~ visning väljasaatmine, pagendamine; sport, väljakult v. mängust eemaldamine; ~ vissla vi välja vilistama; ~väg s2 väljapääs, pääsetee; jag ser ingen annan ~ ma ei näe teist väljapääsu; ~välja välja valima; ~vändig välispidine; väline; ~ värdshus s7 suverestoran; ~värtes 1. inv. adj. välispidine; till ~ bruk välispidiseks tarvitamiseks; 2. adv. väliselt, välispidiselt; ~ växla

vi vahetama; tehn. üle kandma; ~ växling vahetamine; tehn. ülekanne; ~ växlings I anordning ülekandemehhanismi ~växt 1. s3 kasvaja; 2. adj. p. väljakasvanud utåt 1. adv. väljapoole; gå ~ med fötterna jalad väljapoole käima; ~ oeh inåt sisse- ja väljapoole; 2. prep.: han gick ~ skogen ta läks metsa poole; fönstret vetter ~ gatan aken on tänava poole; ~böjd väljapoole kaardus v. lookas; ~ riktad väljapoole suunatud

ut| ägor pl. kõrvalmaad, kaugemal asuvad valdused; ~öka v3 laiendama, avardama; ~d upplaga täiendatud trükk; ~ösa v3 pihl. välja valama; ~ sin vrede över ngn oma viha kellegi peale välja valama; ~öva vi tegelema, harrastama, praktiseerima; teostama; ~ inflytande på ngn kellelegi mõju avaldama; ~ hämnd kätte maksma; ~ våld mot ngn kellegi vastu vägivalda tarvitama; ~ kritik kritiseerima; ~ övande 1. s6 täitmine, teostamine; 2. adj. p. tegutsev, praktiseeriv; ~ konstnär loov kunstnik; ~över prep. üle, peale; gå ~ ületama; han har ingenting ~ pensionen tal pole mingeid sissetulekuid peale pensioni uv s2 zool. kassikakk uvertyr s3 uvertüür, avamäng

V

V, v -(e)t -n, -; def. pl. -na V, v (kirjatäht) vaccjn [-ks-] s3, s4 vaktsiin; ~ation vaktsineerimine; kaitsepookimine, -

süstimine; ~era vaktsineerima vacker ilus, kaunis, kena; ~ som en dag pilt- v. imeilus; en ~ dag pihl. ühel ilusal päeval; räck vackra handen! (lastele) anna parem käsi!; det är ~f så! kõnek. pole viga!; käib küll!; ~t ilus(as)ti, kenasti; toredasti; huset ligger — maja asub ilusas kohas; det var ~ gjort av dig see oli sinust kena; jo ~/ iroon. võta näpust!; nu står vi här ~ nüüd oleme jännis v. plindris; det låter du ~ bli! see jäta parem tegemata!; du stannar ~ hemma sa jääd ilusti koju; sitt ~/ istu!, sitsi! vackla vi kõikuma, vankuma, vaaruma; pihl. kõhklema, kahevahel olema; han har ~nde hälsa ta on nõrga tervisega vad I s3, sl sääremari vad II s2 noot; fiska med ~ noodaga kalu püüdma

vad III s7 jur. edasikaebus, apellatsioon;

anmäla ~ edasi kaebama, apelleerima vad IV s7 kihlvedu; slå (hålla) ~ kihla vedama; det kan jag slå ~ om selle peale võin ma kihla vedada vad V koole

vad VI 1. pron. mis; vet du ~? kõnek. tead mis?; nej, ~ säger du! kõnek. mis sa räägid!; ~ nytt? mis uudist?; ~ för en bok läser du? mis raamatut sa loed?; ~ är det för slags bok? mis raamat see on?; ~ gråter du för? mispärast sa nutad?; jag vet inte ~ jag skall göra ma ei tea, mida teha; ~ är det? mis on?; mis viga?; ~ mig beträffar ... mis minusse puutub ...; ~ som är viktigt år att... tähtis on, et. . .; — som än händer mis ka ei juhtu; inte ~ jag vet kõnek. niipalju kui mina tean; 2. adv.: ~ det är vackert hår! kui kena siin on!; ~ du är snäll! kui lahke sa oled!vada

vada vi veest läbi sumama v. kahlama; han ~r i pengar pilti, ta püherdab rahas

vadan vt. varifrån, varför

vardar|e, ~ fågel s2 zool. karklinnuline

vadben s7 sääreluu

vadd s2 vatt; -~era vateerima; ~ täcke

s6 vatitekk våde I inlaga si jur. edasikaebus, apellatsioon

vadhelst mis tahes, ükskõik mis; gör ~

du vill tee, mis sa iganes tahad vadhåll |are kihlavedaja; ~ning kihla-

vedamine; kihlvedu vadmal s3, s4 jäme villane (kodukootud) riie

vadställe s6 koolmekoht vafalls kõnek. kuidas?; mis?; mis sa ütlesid?

vag ebamäärane, ebaselge, ähmane, tume vagabond [-o-] vagabund, hulkur; ~ era

hulkuma, ringi rändama vagel I s2 med. odraiva vagel II s2 õrs, penn vagg|a 1. sl häll, kätki; 2. vi 1) kiikuma, hällima, õõtsuma; 2) kiigutama, hälli-tama, õõtsutama; ~ i sömn magama kiigutama; ~nde gång õõtsuv kõnnak; ~visa sl hällilaul vagn s2 1) vanker; tõld; 2) auto; 3) vagun; direkt (genomgående) ~ otse-ühendusvagun; ~ makare tõldsepp vagns I axel s2 vankritelg, -ass; ~fett s4 vankrimääre; ~hjul s7 vankriratas; ~ lider s7 vankri- v. tõllakuur vaja [vaia] vi lehvima, lendlema; õõtsuma, kiikuma; ~ som ett rö för vinden pilti, õõtsuma nagu kõrkjas tuules

vajer [vaier] s2 vaier, terastross vak s2 jääauk vaka I sl laulurästas vaka II 1. sl ärkvelolek; valvamine; 2. vi ärkvel olema; valvama; ~ över ngn kedagi valvama; vak upp! ärka üles!

vakan |s s3 vakants, vaba ametikoht;

~t vakantne, vaba vakare mer. poi

vak |en 1) ärkvel, üleval; i vaket tillstånd ärkvel olles; 2) ärgas, virge, erk, elav; ~na vi ärkama; ~ till besinning meelemärkusele tulema; ~ iili medvetande om ngt millestki teadlikuks saama; ~ natt unetu öö; ~ sam valvas,

tähelepanelik vakt s3 1) valve, vaht; ha ~en sõj. vahis olema; slå ~ om friheten pilti, vabadust kaitsma; vara på sin ~ valvel v*. ettevaatlik olema; 2) valvur, vaht; sõj. tunnimees; ~a vi valvama; hoidma,

kaitsma; ~ barn lapsi hoidma; ~ får lambaid karjatama; ~are valvur vaktel s2 zool. vutt

vakt I havande valvesolev; ~ officer korrapidajaohvitser; ~ läkare valvearst; ~ hund s2 valvekoer; ~ hållning valve, valvamine, va`vesolek; ~kur s2 vahimajake, -putka; ~ manskap s7 valvemeeskond, vahtkond; ~ mästare 1) teener, valvur; 2) kojamees, majahoidja; 3) uksehoidja, portjee, šveitser; 4) oober, kelner; ~ ombyte s6 vahtkonnavahetus; ~ parad s3 vahiparaad; ~ tjänst s3 valve- v. vahiteenistus; ~torn s7 vahitorn

vakuum s8 vaaku(u)m; ~ förpackad adj.

p. hermeetilises pakendis val I s2 zool. vaal, valaskala val II s2 80 tükki; en ~ siil 80 heeringat

vai III s7 valik; valimine; efter eget ~ omal valikul; fritt ~ vaba valik; jag hade inget annat ~ mul polnud teist valikut; vara i ~ et och kvalet mitte teadma, mida teha; allmänna ~ üldised valimised; förrätta ~ valimisi läbi viima; tillsatt genom ~ valitud valack s3 ruun; ~a vi ruunama vai j agitation valimisagitatsioon, valimiseelne kihutustöö; ~bar valitav; ~ berättigad adj. p. valimisõiguslik; en ~ valija; de ~e valijaskond valborgsmässo I afton esimese mai öö,

valpurgiöö; ~eld s2 maituli väld adj. p. (vt. välja) valitud; ~a skrifter valitud teosed vaidag s2 valimispäev valde impf. vt. välja val I deltagande s6 valimistest osavõtt;

~distrjkt s7 valimisringkond valen (külmast) kangestunud, kohmas valens s3 keem. valents Valeriana sl palderjan wales|are [velsare] ueilslane, Walesi elanik; ~isk [velsisk] adj. ueilsi; ~ iska 1) -n ueilsi keel; 2) ueilslanna valfisk s2 vaal, valaskala; ~ben s7 vaalaluu

val|| fiske s6 kõnek. häälte kogumine, häältejaht; ~fläsk s7 kõnek. valimiseelsed lubadused; ~ frihet 1) valikuvabadus; 2) valimiste vabadus; ~fusk s7 kõnek. pettus valimistel valfång |are vaalapüüdja; vaalapüügi-

laev; ~ st vaalapüük valförrättare valimiste korraldaja valhänt 1) (külmast) kangestunud v. kohmas kätega; 2) pilti, kohmakas, saamatuva I id Het

validitet valiidsus, maksvus, jõusoiek, kehtivus

valk s2 1) mõhn (nahal); 2) juuksemõigas valka vi vanutama

val| kampanj s3 valimiskampaania, -võitlus

valkig mõhnaline; sarvestunud

valkokerj vaalatöötlemisiaev

valkyria sl müt. valküür

vall i s2 vall; kõrgend

vall II s2 karjamaa; rohumaa

vall III inv. s.: gå i ~ karjas käima;

driva (köra) i ~ karjamaale ajama valla I vi 1) karjamaale ajama; 2) karjatama; 3) ringi talutama valla II vi: ~ sig rohtu kasvama valla III 1. sl suusamääre; 2. vi suuski

määrima val I lag s2 valimisseadus vallar|e karjane, karjus; ~ lejlät vt. vallvisa

vall |fart s3 palverännak; ~ farts i ort s3

palverännakukoht vallflicka sl karjatüdruk vallfärd s3 palverännak; ~a vi palverännakut tegema; ~are palverändaja vallgrav s2 vallikraav vall| horn s7 karjapasun; ~ hund s2 karjakoer

vallmo s5 moon, magun; ~frö s6 mooni-seeme

val |lõkal s3 valimisjaoskond; valimis-ruum

vallon s3 valloon; ~ sk adj. vallooni vall|pojke s2 karjapoiss, karjus; ~visa

sl karjaselaul vallväxter pl. niidu- v. karjamaataimed val ||ängd s3 valijate nimekiri; ~man valijamees; valija; ~ nederlag s7 kaotus valimistel; ~ nämnd s3 valimiskomisjon valnöt kreeka pähkel vaip s2 kutsikas; pilti, kollanokk, piimahabe; ~a vi poegima (koera kohta); ~aktig kutsikalik; poisikeselik valplats s3 lahingu- v. võitlusväli; bliva

på ~en pilti. lahingus langema valpsjuka sl koerakatk valrav s3 vaalavõidis, spermatseet valresultat valimistulemus valross s2 zool. merihobu, morsk vals I s2 valts, rull vals II s3 muus. valss valsa I vi tehn. valtsima; ~ t jörn

valtsraud; ~ t stål valtsteras valsa II vi valssi tantsima val I sedel s2 valimissedel; ~ seger valimisvõit; ~ skolkare valimistest eemalejääja vals I kvarn s2 valtsveski

val j språk s7 juhtlause, moto, deviis valstakt: i ~ valsitaktis vals I verk s7 1) valtsmasin; 2) valtsimis-tsehh

valthorn s7 muus. metsasarv val I urna sl valimiskast valuta si 1) valuuta, vääring; utländsk ~ välisvaluuta; 2): få full ~ för sina pengar oma raha eest täies väärtuses vastu saama; ge ~ för ngt millegi eest võrdses väärtuses vastu andma; ~ bestämmelser pl. valuuta-eeskirjad; brott mot ~na valuutaees-kirjade rikkumine; ~ handel s9 (välis]valuutaga kauplemine; ~ marknad s3 valuutaturg; ~reserv s3 valuutareserv; ~ tilldelning valuuta assigneerimine valv s7 võiv; ~båge s2 võlvkaar;

~ gång s2 võlvkäik valvel s3 anat. (südame)klapp; ~fel s7

klapirike valör väärtus

vamp s2, s3 vamp; ~ yr s3 vampiir van harjunud, vilunud, kogenud; han är gammal och ~ ta on vana ja elukogenud; han är ~ vid hårt arbete ta on raske tööga harjunud; med — hand vilunud käega; ~a sl komme, tava; harjumus; ~ns makt harjumuse jõud; dyrbara vanor kulukad harjumused; av gammal ~ vanast harjumusest; bli en ~ harjumuseks muutuma vanadjn s4, s3 keem. vanaadium vanart s3 pahe, halb harjumus; ~ig halvasti kasvatatud, paheline, kõlbeliselt rikutud vanbördig madalast soost; väljaspool

abielu sündinud vande impf. vt. vänja vandel s9 eluviis; käitumine; föra en

hederlig ~ ausat elu elama vandr|a vi rändama, matkama; kõndima; ~ omkring ringi rändama; ~ ut välja rändama; ~ande rändav, matkav; kõndiv; den ~ juden kirikl., pihl. igavene juut; ~are rändur, matkaja; ~ar |folk s7 rändrahvas, nomaadid; ~ ing jalutuskäik; rändamine, matkamine; ränne; ~ genom livet elutee

vandrings | bibliotek s7 rändraamatu-kogu; ~ lust -en rännulust; ~ pokal s3 rändkarikas; ~ utställning ränd-näitus

vane| djur [-jü:r] s7 pihl. harjumuste ori; ~ drinkare paadunud joodik; — förbrytare paadunud kurjategija; retsidivist; ~mässig harjumuslik, harjumuspärane, rutiinne; ~sak s3 harjumuse asivanfrejd

van|frejd s3 halb kuulsus; van. jur. kodanikuõiguste kaotus; ~för adj. vigane; en ~ vigane, sant; ~ föreställning pette- v, väärkujutlus; ~ heder s2 häbi, teotus; autus; ~hedra vi häbistama, teotama, au rüvetama; ~ helga vi pühadust teotama; ~hävd s3: komma i ~ asjatult raisku minema; ligga i — söötis olema; hooletusse jäetud olema; ~hävda vi lohakile jätma; laguneda laskma

vanjlj s3 vanill; ~ glass s3 vanillijäätis;

~sås s3 vanillikaste vanilljnsocker s7 vanillsuhkur vank inv. puudus, viga; utan ~ veatu, täiuslik; utan ~ och lyte ilma puuduseta ja veata vanka vi hulkuma, uitama, vantsima vankelmodig kõhklev, otsustusvõimetu vanlig

harilik, tavaline, harjumuspärane; det är det ~a see on harilik asi; på ~ tid harilikul ajal; som ~t nagu tavaliselt; vi ~a dödliga meie lihtsurelikud; ~a människor tavalised inimesed; i ~a fail tavaliselt; i ordets ~a bemärkelse sõna harilikus tähenduses; på ~t sätt tavalisel viisil; ~ en harilikult, tavaliselt; ~ het harilikkus, tavalisus; efter ~en nagu tavaliselt; mot ~en tavavastaselt vanligtvis vt. vanligen van| lottad halvas olukorras; ~makt -en 1) jõuetus, võimetus; 2) minestus; falla i ~ meelemärkust kaotama, minestama, minestusse langema; ~ mäktig 1) jõuetu, võimetu; 2) meelemärkuseta, minestanud vann impf. vt. vinna

vanna 1. sl põll. 1) tuulamismasin; 2)

van. pohemold; 2. vi tuulama van| pryda v2 inetuks tegema, välimust rikkuma; ~ ryktad adj. p. halva kuulsusega; kurikuulus; ~ rykte -t halb kuulsus; ~ sinne -t hullu- v. nõdra-meelsus, vaimusegadus; driva ngn till ~ kedagi hulluks ajama; det vore rena ~ see oleks lausa hullumeelsus; ~sinnig hullumeelne, hull; bli ~ hulluks minema; det år så man kan bli ~ kõnek. mine või hulluks; ~ sinnigt hullusti, hullupööra, pööraselt; ~ roligt hirmus töre; ~ förälskad meeletult armunud; ~ skapt soerdlik, koletislik; inetu vansklig 1) kahtlane, riskantne; 2) raske, täbar, keeruline; ~a tider rasked ajad; 3) ebakindel, muutlik, heitlik; — lycka üürike õnn; ~ hälsa nõrk tervis

van j sköta v3 hooletusse jätma, halvasti hoolitsema; trädgården är vanskött aed on hooletusse jäetud; ~ skötsel n hooletusse jätmine, halb hoolitsemine; ~ släktad mandunud, degenereerunud; ~släktas dep. vi manduma, degenereeruma; ~ styre s6 halb valitsemine; ~ ställa v2 moonutama

vant I s7, s4 mer. vant

vant II sup. vt. vänja

vante s2 kinnas; lägga vantarna på ngt pilti, millelegi käppa peale panema, midagi endale haarama; slå vantarna i bordet pilti, pankrotti jääma

van |tõika vi valesti tõlgitsema, moonutama; ~ trivas dep. v2 1) end ebamugavalt v. mitte koduselt tundma; jag vantrivs med mitt arbete mulle ei meeldi mu töö; 2) kiduma, kiratsema; ~ trivsel 1) ebamugavus; 2) kidumine, kiratsemine; ~tro -n umbusk; ~vett •et hullumeelsus, hullus; det vore rena ~et see oleks lausa hullumeelsus; ~vettig hullumeelne, hull; ~värd -en vt. vanskötsel; ~varda vi vt. vansköta; ~vördig aukartusetu, lugupidamatu; ~ vördnad aukartusetus, lugupidamatus; ~ära 1. sl teotus, häbi, aurüvetus; dra ~ över ngn kedagi häbistama, kellegi au rüvetama; 2. vi teotama, häbi tegema, rüvetama

vapen s7 1) relv, sõjariist; gripa till ~ relvi haarama; med ~ i hand relv käes; sträcka ~ pilti, alla andma; nedlägga vapnen relvi maha panema; 2) vapp

vapen | broder relvavend, võitluskaaslane; ~ brödraskap relvavendlus; ~ dragare aj. relvakandja, kannupoiss; pihl. kaaslane; pooldaja, poolehoidja; ~fabrjk s3 relvatehas; ~för võitlusvõimeline; sõj aväeteenistuseks kõlblik; ~föring relvade käsitsemine; ~ förråd s7 relvaladu, -tagavara; ~gny s7 relvatärin, lahingukära; ~ gömma sl salajane relvaladu, relvade peidupaik; ~ handlare relvakaupmees; ~hus s7 kiriku eeskoda, sandikoda; ~ licens s3 relvaluba; ~lös relvitu; ~makt -en relvastatud jõud; med ~ relva jõul; ~rock s2 mundrikuub; ~ samling relvakogu; ~skrammel s7 relvatärin, sõjakära; ~5köld s2 1) vapp; 2) vapikilp; 3) kilp; ~slag s7 väeliik; ~smed s3 relvasepp; ~ smedja sl relvatöökoda; ~ stillestånd -et relva- v. vaherahu; ~ tjänst -en (sõja]väeteenistus; ~vila -n vt. ~stillestånd; ~vägran utr. sõjaväeteenistusest keeldluminevar

var I s7 ümbris; (padja)püür var II s7 mäda, rähm; han har ~ i ögonen tal on silmad rähmas var III s3 kammeljas, lest var IV impf. vt. vara V var V inv. adj. vt. varse var VI pron. iga, igaüks; ~ och en igaüks; ~ dag iga päev; ~ fjärde iga neljas; de gick — och en till sig igaüks läks oma koju; ~s och ens ensak igaühe oma asi; ~ för sig igaüks omaette; vi satt på ~ sin stol me istusime igaüks omal toolil var VII adv. kus; här och ~ siin ja seal; ~ någonstans? kus kohas?; ~ i all världen? kus kohas (ometi)?; sätt dig ~ du vill istu, kuhu tahad vara I sl kaup; korta varor pudu- v. galanteriikaubad; tala för en ~ pilti. millegi poolt v. kasuks rääkima vara II inv.: ta ~ på ngn

kellegi eest hoolt kandma v. hoolitsema; ta ~ på tiden aega hästi kasutama; ta väi ~ på digl hoia end!, vaata ette!; ta sig till ~ ettevaatlik olema vara III vi: ~ sig med. mädanema,

mäda jooksma; rähma jooksma vara IV vi kestma, vältama; püsima, säilima, vastu pidama; deras vänskap ~de livet ut nende sõprus kestis kogu eluaeg vara V var varit (preesens: är) 1) (põhiverbina) olema, eksisteerima; aset leidma; att ~ eller icke ~ olla või mitte olla; ~ från Sverige Rootsist pärit v. rootsi päritoluga olema; ~ vid posten postkontoris töötama; vad anser du ~ bäst? mida sa kõige paremaks v. targemaks pead?; såsom ~nde den äldste olles kõige vanem; vi år fyra me oleme neljakesi; jag är för lång, är]ag inte? ma olen liiga pikk, eks ole?; om så år... kui nii on lood ...; vad år att göra? mida (tuleb) teha?; vad är den här knappen till? milleks see nööp on?; hon är och handlar ta on sisseoste tegemas; tre och tre är sex kolm pluss kolm on kuus v. võrdub kuuega; det är att frukta att... peab kartma, et..det år ingenting för mig ma ei vaja seda; det är och förblir en gåta see jääbki mõistatuseks; det är som det är olgu sellega, kuidas on; hur är det att göra det? kuidas seda peab tegema?; vad är det nu då? mis siis nüüd lahti on?; jag var där en kvart ma olin seal veerand tundi; jag var och hälsade på dem ma käisin neil külas; de var och mötte honom nad olid tal vastas; om jag var (vore) rik kui ma oleksin rikas; det

var snällt av dig att komma see oli sinust kena, et sa tulid; låt honom ~! jäta ta rahule!; det vore roligt oleks töre; deras sätt att ~ nende kombed; nende elulaad; hur därmed än må ~ kuidas sellega ka ei oleks; vi kan ~ sju i båten me mahume paati seitsmekesi; vad får det lov att ~? mida tohib teile pakkuda?, mida teile?; för att ~ utlänning är han ... välismaalase kohta on ta...; det får ~ för mig minule piisab, mina enam ei suuda; det får ~ till en annan gång jäägu see teiseks korraks; hur vore det om vi skulle gå och bada? mis oleks, kui läheksime suplema?, kui läheksime õige suplema?; under veckan som varit möödunud nädalal; 2) (abiverbina): jag är född 1940 ma olen sündinud 1940. aastal; jag är dit-bjuden i morgon ma olen homseks sinna kutsutud; han är utgången ta ön välja läinud; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ av katki olema; han är av med pengarna ta on oma rahast ilma; ~ borta kadunud v. kaotsi läinud olema; ~ efter a) jälgima, jälitama; b) maha v. taha jääma; ~ efter sin tid oma ajast maha jäänud olema; — efter med betalningen maksamata jäänud v. võlgu olema; ~ emot vastu olema; ~ för a) poolt olema; b): fönsterluckorna var för aknaluugid olid kinni; •— fore a) ees v. ette jõudnud olema; b) jur. kohtus arutu-tusel olema; målet har varit före asi on arutusel v. ees olnud; ~ ifrån eemal olema; hon kan inte ~ ifrån barnet ta ei saa last üksi jätta; ~ ifrån sig endast väljas olema; ~ kvar a) kohal olema, veel mitte lahkunud olema; han är ännu kvar här ta ön veel siin; b): det var bara två dagar ~ ainult kaks päeva oli veel jäänud; — med a) osa võtma; kohal viibima; kaasas olema; får jag ~ med? võin ma kaasa tulla?; hon är med på allt ta võtab kõigest osa; är du med? kas saad aru?, jõuad sa jälgida?; ~ med sin tid ajaga kaasas käima; b): hur år det med henne? kuidas temaga on?, kuidas ta tervis on?; vad är det med henne? mis temaga (lahti) on?; c): ~ med om läbi elama v. tegema; osa võtma; (millelegi) tunnistajaks olema; ~ om; ~ om sig ainult endale mõtlema, oma kasu silmas pidama; ~ på: låta hatten ~ på kübarat pähe jätma; — till eksisteerima, olemas olema; ~ till (utom) sig kõnek. erutatud v. ärritatud olema; ~ ur: knappenvaraktig

430

är ui nööp on eest ara; nyckeln äi ui võtit ei ole lukuaugus; ~ åt: vad äi del åt dig? mis sul (viga) on?, mis sinuga on?; ~ över a) möödas v. otsas olema; b) üle v. järele jäänud olema; c): snait äi fienden över oss! vaenlane läheneb! varaktig kestev, püsiv; pidev, alaline; ~ het kestvus, püsivus; av koit ~ lühiajaline varande 1. s6 olemine, eksistents; 2.

adj. olev, eksisteeriv varandra teineteise, üksteise; teineteist, üksteist; biedvid ~ teineteise kõrval, kõrvuti; efter ~ üksteise järel; två dagai el ter ~ kaks päeva järjest; byta frimärken med ~ marke vahetama; var snäll mot ~/ saage omavahel hästi läbi! varann vt. varandra

varannan iga teine; ~ dag ülepäeviti;

~ vecka üle nädala varav kust, millest; ~ följer att... millest järgneb, et... var | bildning mädastumine, mädateke,

mädanemine; ~böld s3 mädapaise varda vart ppf. vörden van. vt. bliva;

varde ljus! kirik!, saagu valgus! vardag s2 argi- v. äri- v. tööpäev; om (på) ~arna, till ~s argipäeviti, tööpäevadel;

~ lig igapäevane, tavaline, harilik

vardags | bestyr pl. igapäevased toimetused v. askeldused; ~bruk: till ~ igapäevaseks kasutamiseks; igapäevaseks kandmiseks [riiete kohta); ~ klädd adj. p. argipäevariietuses, tööriietuses; ~ kväll s2 argipäeva-õhtu; ~ lag: i ~ argipäeviti, argielus; harilikult; tavaliselt; ~liv s7 argielu; ~mat s9 harilik toit, argipäevatoit; ~ människa sl tavaline inimene, argipäevainimene; ~rum s7 elutuba; ~språk s7 kõnekeel; ~ uttryck s7 kõnekeelne väljend vardera kumbki; på ~ sidan kummalgi pool; i vartdera fallet mõlemal juhul; igal juhul

vare konjunktiiv (v/. vara V); det ~ mig fjärran att döma honom jäägu minust kaugele mõte tema üle kohut mõista; ära ~ Gud! au olgu jumalale!; ~ sig: ~ sig .. . eller inte ei,.. ega; — sig du vill eller ej ükskõik, kas tahad või ei; han kom inte ~ sig i gåi eller i dag ta ei tulnud ei eile ega täna varefter mille järel v. järele; hon kom först, — de övriga följde tema tuli esimesena, siis järgnesid teised varelse 1) olend, olevus; 2) van. olemine varemot 1. adv. mille v kelle vastu;

millega v. kellega võrreldes; 2. kon j. kuna seevastu varenda iga, igaüks; ~ en viimane kui üks

varest van. kus

vareviga kõnek.: ~ dag iga jumala päev vårfågel s2 zooJ. hallõgija, suur paju-

harakas, tihasekull varflytning mädavool varför 1) miks, mispärast; — det? miks nii?; ~ inte? miks mitte?; orsaken — jag kom põhjus, miks ma tulin; 2) mille pärast, mille eest; han fick ett råd ~ han var mycket tacksam talle anti head nõu, mille eest ta oli väga tänulik

varg [-j] s2 hunt, susi; hungrig som en ~ näljane nagu hunt; äta som en ~ aplalt sööma; ~ i veum van. lindprii kurjategija; pühakoja rüvetaja; det är ~ på bilen kõnek. autol on midagi viga, mootoris on miski korrast ära varga| tider pl. halvad v. rasked ajad; ~vinter väga külm talv; ~vader s? koerailm

varg |f|ock s2 hundikari; ~grop s2 hundiauk; ~ hane s2 isahunt; ~ hona, ~inna sl emahunt; ~lik hundilik; ~sax s2 hundirauad; ~ skinnspäls s2 hundinahkne kasukas; ~tjut s7 hundi ul(g)umine; ~ unge s2 hundikutsikas varhelst ükskõik kus, kus tahes, kus iganes, kus ka varhärd s2 med. mädakolle var| milles, millesse; mille sees, mille sisse; hon har ännu inte insett ~ faran ligger ta ei ole veel taibanud, milles hädaoht peitub variabel 1. s3 mat. muutuja, muutuv suurus; 2. adj. muutlik vari I ans s3 kõrvalekalle, erinevus; hälve, dispersioon (statistikas); ~ant s3 variant, teisend; ~ation 1) vaheldus; 2) variatsioon; teisendus; 3) kõrvalekaldumine; ~ atipns I bredd s3 variat- siooniulatus varibland mille hulgas, mille hulka variera 1) vahelduma; 2) varieerima, teisendama, muutma varieté s3 varietee varietet s3 biol. varieteet, teisend varifrån kust kohast, kust; ~ kommer han? kust ta tuleb?; kust ta pärit on? varig mädane, rähmane varigenom mille läbi, mille tõttu; mille kaudu; mille abil v. varal; hålet ~ snöret löper auk, millest nöör läbi läheb varit sup. vt. vara V

varje iga; litet av ~ natuke igast asjast; i ~ iall igal juhul; till ~ pr/s igavarjehanda

hinna eest; — handa 1. inv. adj. igasugused, kõiksugu; 2. inv. s. (ajalehe Tubiiigina) seda ja teist, mitmesugust; han är kunnig i — ta on mees iga asja peale

varjämte mille kõrval, mille peale, millele lisaks

varken: —... eller ei... ega; — i dag

eller i går ei täna ega eile varlig ettevaatlik, õrn, hoolikas varm soe; ~a källor kuumaveeallikad; lem grader ~ t viis kraadi sooja; gå

— tehn. kuumaks minema; jag blev ~ om hjärtat pilti, mul läks süda soojaks; bli — i kläderna pilti, kogemusi omandama, viluma; ge ngt med ~ hand pihl. midagi helde käega andma; mitt ~aste deltagande! südamlik kaastunne!; —båd s7 kuum vann;

— blodig kuumavereline; — a djur zool. soojaverelised loomad

var | med adv. millega, kuidas; — kan jag stå till tjänst? millega saan teile kasulik olla?; — mede!s(tj adv. millega, mille abil v. varal varm [front s3 meteor, soefront; —gång -en tehn. ülekuumenemine; — hjärtad soojasüdameline; —hus s7 (köetav) kasvuhoone; — rätt s3 soe roog; — vattenberedare kuumaveepaak, boiler;

— vattenkran s2 soojaveekraan varna vi hoiatama; — ngn för en fara

kedagi hädaohu eest hoiatama varn|agel utr. van.: honom till straff och andra till — temale karistuseks ja teistele hoiatuseks; —ing hoiatus;

— ings | märke s6 hoiatusmärk varnolen s3 keem. lakibensiin

varom 1. adv. 1) millest; — mera nedan millest pikemalt allpool; 2) mille ümber; 2. konj.: ~ icke (juhul) kui mitte

varp I s2 (kanga) lõim; sätta upp en ~

kangast käärima varp II s7 vt. notvarp varp III -et mäend. räbu varpa I vi (kangast) käärima varpa II vi mer. varpima varpa III sl sport. teat. viskemäng varp I ankare mer. varpankur varpå 1) millel, miile peal; millele, mille peale; — beror misstaget? millest see viga on tingitud?; 2) misjärel, mille järel

vars I pron. gen (vt. vilken) kelle, mille;

för ~ skull kelle v. mille pärast vars II interj. kõnek.: ja (jo) — jah,

seda küll; nej ~ ei, seda mitte varsam ettevaatlik, õrn, hoolikas; —het ettevaatlikkus; — t ettevaatlikult jne.,-

behandlas — / ettevaatlikult ümber käia!

varse inv. adj.: bli — vt. varsebli|va)

varseblifva) märkama, silmama varsel s7 1) eelaimus; 2) hoiatus; utan —

ilma ette hoiatamata v. teatamata varsko v4 1) (ette) teatama; polisen är ~dd politseile on teatatud; 2) van. hoiatama

varsla vi 1) ennustama; — om ngt midagi ette kuulutama; det — r illa see tähendab halba; 2) ette hoiatama v. teatama;

— om strejk streigihoiatust andma varsna vt. varseblifva]

varstans kõnek.: lite — peaaegu kõikjal

v. igal pool; küll siin, küll seal varf I impf. vt. varda vart II adv. kuhu; — som helst ükskõik kuhu, kuhu tahes; jag vet inte ~ jag skall ta vägen ma ei tea, kuhu minna;

— vill du komma? pilti, kuhu sa sihid? varf III inv.: inte komma — mitte edasi

pääsema, mitte paigast saama; man kommer inte någon — med honom temaga ei saa kuidagi hakkama vartannat vt. varannan; om — läbisegi; allting låg kastat om — kõik oli loobitud läbisegi vartefter vähehaaval, tasapisi varthän kuhu; — skall detta leda? milleni see viib? vartill 1) milleks; — nyttar det? milleks see kõlbab?, milleks seda kasutatakse?; 2) milles; det brott — han gjort sig skyldig kuritegu, milles ta ön süüdi

vartat kuhupoole; nu ser jag — det lutar pilti, nüüd on mul selge, kuhupoole asi kaldub varu| bil s2 kaubaauto, furgoonauto;

— bud s7 kaupluse jooksupoiss; kaupade laialikandja; —försändelse kaubasaadetis; —handel s9 kaubandus; — hiss s2 kaubatõstuk; —hus s7 kaubamaja; —kännedom -en kaubatundmine; — lager s7 kaubaladu; inneliggande — laos seisvad kaubad, kaubavarud

var|ulv s2 libahunt

varujmagasjn s7 kaubaladu, kaubaait;

— märke s6 kaubamärk; —mässa sl mess; laat

varunder 1) mille all, mille alla; 2) mille

ajal v. vältel v. kestel varuprov s7 kaubaproov, -näidis varur millest, kust

varu| rabatt s3 hinnaalandus; —slag s7

kaubasort varutöver mille peale, millest üle varu| utbyte s6 kaubavahetus; —växel s2 kaubavekselvarv

varv I s2 laevatehas, verf varv II s7 1) pööre, tiir, ring; gå tre ~ kring huset kolm korda ümber maja käima; 2) tehn. pööre; 3) kiht, kord, lade

varva vi 1) kihistama, kihtidena asetama; 2) sport, ringi võrra edestama varvid mille juures, kusjuures; en bilkollision ~ lyra människor skadades autoõnnetus, milles sai vigastada neli inimest

varv |ig kihiline, kihistunud; ~ räknare

pöördeloendur, tahhomeeter varvs I arbetare laevatehase tööline, laevaehitaja; ~ehet s2 laevatehase direktor v. juhataja; ~industrj s3 laevaehitus(tööstus) varvtal s7 tehn. pöörete arv varöver mille üle, mille kohta vas s3 vaas

vasall s3 vasall, läänimees; ~staf s3 vasallriik

vasa I loppet inv. Vasa suusavõistlused; ~orden inv. Vasa orden (Rootsi aumärk); ~ riddare Vasa ordeni kavaler; ~sti! -en arhit. Vasa stiil (Rootsi renessanss) vask s2 kraanikauss, valamu vaska vi 1) (kulda jms.) pesema; 2)

kõnek. pesema vask |malm s3 uhutud v. pestud maak;

~ning (kulla jms.) pesemine vass I s2 bot. pilliroog; i ~en roostikus vass II terav, vahe; lõikav; en ~ tunga

pilti, terav keel vassbuk s2 zool. kilu vassi |a 1. sl (piima)vadak, juustuvesi; 2. vi vadakuliseks muutuma; ~e|ak-tig vadakuline, vadakutaoline vassnäst adj. p. teravaninaline, terava ninaga

vasstrå s6 (vass-strå) pillirookõrs vassögd adj. p. läbitungiva pilguga vatten s7 1) vesi; hårt ~ kare vesi; båten tar in ~ paat lekib; på (i) svenska ~ Rootsi [-(territoriaal]vetes;-] {+(territoriaal]- vetes;+} 2) pilti.: där lår han ~ på sin kvarn see on vesi tema veskile; det är som att hälla ~ på en gås see on nagu hane selga vesi; fiska i grumligt ~ sogases vees kalu püüdma; ta sig ~ över huvudet pilti, endale liiga palju ülesandeid võtma, end üle võimete koormama; kunna ngt som ett rinnande ~ midagi suurepäraselt teadma; i de lugnaste vattnen går de största fiskarna vs. vaga vesi, sügav põhi; 3) med.: ~ i lungsäcken vesi kopsus; 4): kasta — vett laskma, urineerima vatten I avlopp vee äravool; drenaaž; kanalisatsioon; ~ båd s7 vann: ~ be-

hållare veemahuti, -reservuaar; ~blandad veega segatud v. lahjendatud; ~ brist -en veepuudus; ~bryn: i ~et veepinnal; veepiiril; ~cykel s2 vesijalgratas; ~delare veelahe; ~djup -et veesügavus; ~djur s7 veeloom; ~drag s2 voolav veekogu; ~droppe s2 veetilk; ~fail s7 kosk, juga; ~fast veekindel; ~fattig vee-vaene; ~ fri veevaba; ~ fågel s2 veelind; ~färg s3 vesivärv; förråd s7, s4 veevaru(d); ~glas s7 1) vee- v. joogiklaas; en storm i ett ~ pilti, torm veeklaasis; 2) keem. vesiklaas; ~halt s3 veesisaldus; ~ kanna sl vee- v. kastekann; ~ kastare hüdrant; ~ klosett s3 veeklosett; ~ konst s3 purskkaev; ~ koppor v/, vaftkoppor; ~ kraftverk s7 veejõujaam, hüdro(elektri)jaam: ~kran s2 veekraan; ~ krasse s2 bot. ürt-allikkerss; ~ kvarn s2 vesiveski; ~kyld: ~ motor vesijahutusega mootor; ~ ledning 1) veevärk, 2) veejuhe; ~ ledningsrör s7 veetoru; ~ linje s5 veeliin; ~ lås s7 tehn. vesi-lukk; ~ löslig vees lahustuv; ~ melon s3 arbuus, vesimelon; ~märke s6 vesimärk; ~ mätare tehn. veemõõtja; ~pass s7 vaaderpass, vesilood; ~ pelare veesammas; ~ pistol s3 vesi-püstol; ~post s3 hüdrant; ~pöl s2 veelomp, -loik; ~ reglering veeregu-latsioon; ~ reningsverk s7 veepuhastusjaam; ~ reservoar s3 veemahuti, -reservuaar; ~sjuk soine, vesine; ~ skida sl veesuusk; ~ skott s7 bot. vesivõsu; ~släng s2 veevoolik; ~ sport -en veesport; ~ spridare vee-pihusti, -prits; ~ stånd s7 veeseis; ~torn s7 veetorn; ~tunna sl vee-tünn; ~ tät veekindel; ~ uppsugande vett imav, hügroskoopne; ~verk s7 veevärk; ~väg s2 veetee; ~växt s3 veetaim; ~yta sl veepind;

~åder sl veesoon; ~ånga sl veeaur; ~ödla sl zool. vesilik, triiton

vatt I gröt s2 veega keedetud puder, kört; ~ koppor pl. med. tuulerõuged; ~lägga vette panema; leotama; ~na vi 1) kastma, niisutama; ~ ur leotama; 2) jootma, juua andma; ~nas dep.: det ~ i munnen suu jookseb vett; ~nig vesine; ~ning 1) kastmine, niisutamine; 2) jootmine; ~ra vi laineliseks tegema; tekst, muaree-rima

vattu| mannen astr. Veevalaja; ~ siktig vesitõbine; ~ skräck -en med. marutõbi, -taud; veekartus, hüdrofoobia;

— sot -en vesitõbi

vatt| välling veega keedetud jahusuppvax

vax s4 vaha; ~a vi vahatama; ~docka si vahanukk; ~ duk s2 vahariie; ~ figur vahakuju; ~gul vahakollane; ~ kabinett s7, s4 vahakujude kogu v. muuseum, panoptikum; ~kaka sl vahakärg; ~ ljus s7 vahaküünal ve 1. inv. häda, õnnetus; i väl och ~ õnnes ja õnnetuses; svära ~ oeh förbannelse över ngn kellelegi häda ja õnnetust kaela manama; 2. inter j.: ~ digl häda sulle!; o ~/ oh hädal; ~ och fasa! häda ja viletsus! veck s7 voit; kurd, korts, kiber; lägga pannan i djupa ~ sügavalt otsaesist kortsutama; sömmerskan lade ett ~ på kjolen õmbleja tegi seelikule ühe voldi

vecka I sl nädal; förra ~n eelmisel nädalal; en gång i ~n kord nädalas; (i dag) om en ~ (täna) nädala pärast; på fredag i nästa ~ tuleval reedel vecka II vi voltima, kurrutama; kortsutama

veckig voldiline, volditud; kurruline;

kortsuline, kipras veckla vi mähkima, mässima; ~ in sisse mähkima v. mässima; ~ upp lahti mähkima v. mässima vecko|avlönad: ~ arbetare nädalapal-galine tööline; ~ avlöning nädalapalk; ~blad s7 nädalaleht; ~dag s2 nädalapäev; ~ helg s3 nädalalõpp; ~lön vt. ~ avlöning; ~ pengar pl. nädalane taskuraha; ~ skifte s6 nädalavahetus; ~slut -et nädalalõpp; ~ tidning nädalaleht ved s3 (kütte)puud; ~ artad puidutao-

line, puitjas; ~bod s2 puukuur vederbör: den det ~ see, kellesse see puutub; asjaomane isik; ~ande 1. s9 vastav v. asjaomane isik; höga ~ kõrged ülemused; 2. adj. p. vastav, asjaomane; ~ myndighet vastav instants; ~lig kohane, sünnis, sobiv; vastav; med ~ t tillstånd vastava loaga; på ~ t avstånd aupaklikus kauguses; ta ~ hänsyn till ngt millelegi vajalikku tähelepanu osutama veder|döpare anabaptist; ~ faras dep. juhtuma, osaks langema; den glädjen vederfors honom aldrig seda rõõmu ei saanud ta kunagi tunda; ~ gälla v2 kätte maksma, tasuma; ~gällning kättemaks, tasumine; ~ens stund kättemaksutund; ~ häftig usaldatav, kindel; jur. maksujõuline, -võimeline; — kvicka v3 värskendama, kosutama, karastama; ~ kvickelse värskendus, kosutus, karastus; ~ lag s7 tasu, vastutasu, -teene; — lägga ümber lükkama; ett påstående som inte kan

~s ümberlükkamatu väide; ~mäle s6 märk, tunnistus, tõendus; ~möda sl vaev, raskus; ~namn s7 hüüdnimi; lisanimi; ~sakare vastane; ~stygg-lig kole, vastik, jälk, jäle, ilge, võigas; ~ tagen tavaline, tavakohane; traditsiooniline; enligt vedertaget bruk tavakohaselt; ~vilja -n vastumeelsus, vastikus; ~ värdig vastik, eemaletõukav, jõle vedettbåt s2 sõj. valvelaev ved (handlare puukaupmees; ~ huggning puuraiumine; ~ kubb|e) s2 puu-pakk; raiepakk; ~lär s2 puukast; ~pinne s2 puupulk, -tikk; ~skjul s7 puukuur; ~trave s2 puuriit; ~trä s6 puuhalg

vegeta|bilier pl. taimsed toiduained; ~ bjlisk: ~ föda taimetoit; ~ rian s3 vegetaarlane, taimetoitlane veget|atjv vegetatiivne; ~a nervsystemet vegetatiivne närvisüsteem; ~era vegeteerima vek I painduv, nõtke; järeleandlik, pehme, nõrk; ett ~t hjärta pehme süda; ~a Iivet nimme vek II impf. vt. vika vek |e s2 taht; ~|ejgarn s7, s4 tahtlõng ve| klagan inv. kaebamine, hädaldamine,

halisemine vek|lig pehme, nõrk; lõtv; föra ett ~t liv kerget elu elama; ~ ling hellik, toss(ike); ~na vi pehmeks minema; pehmenema, pehmuma vektor s3 mat. vektor vela vi kõnek.: gå och ~ ringi ekslema, sihitult kõndima; ~ hit och dit siia-sinna ekslema velat sup. vt. vilja

vellpapp, wellpapp s3 s7 laineline papp velociped s3 jalgratas weltervikt -en sport, (teine) kergekesk-kaal; lätt ~ esimene kergekeskkaal veläng s3 velään; veläänpaber vern kes; ~ där? kes seal on?; ~s år felet? kelle süü see on?; ~ får jag lov att hälsa ifrån? kellega on mul au?; ~ som helst igaüks, kes tahes vemod s7 nukrus, kurbus; — ig nukker, kurb

ven I s3 anat. veen ven II bot. kastehein ven III impf. vt. vina vend s3, ~er s9 aj. vend; ~ isk adj. vendi

vener |ahel austusväärne; ~ation sügav

austus v. lugupidamine venerisk veneeriline; ~ sjukdom suguhaigus

venetian s3, ~are s9 veneetslane; ~sk adj. veneetsia; ~ska veneetslanna

ventjl s3 1) ventiil, klapp; 2) ventilaator; õhuauk; 3) mer. illuminaator; ~ation ventilatsioon, õhuvahetus; ~era 1) ventileerima, tuulutama, õhutama; 2) (põhjalikult läbi) arutama ventrjkel [-ikkel] s2 anat. 1) magu; 2)

ventriikul, vatsake venös med. venoosne veranda sl veranda verb s7 lgv. verb, tegusõna verifi|era verifitseerima, tõestama; õigeks tunnistama; ~katron 1) verifikatsioon, tõestus; 2) tõendav dokument, kviitung veritabel tõeline, ehtne verk s7 1) töö, teos; toode; samlade ~ kogutud teosed; i själva ~et õigupoolest, tegelikult; sätta i ~ et täide saatma, teostama, toime panema; 2) ametiasutus; 3) vabrik, tehas, käitis; 4) mehhanism; kõnek. värk verka vi 1) töötama, tööd tegema; tegutsema; 2) mõjuma, mõju avaldama; medicinen ~de inte rohi ei mõjunud; det ~t lugnande see mõjub rahustavalt; 3) tunduma, näima; han ~ t sympatisk ta jätab sümpaatse mulje; hon ~i äldre än hon äi ta näib vanemana, kui ta on verkan inv. mõju; oisak oeh ~ põhjus ja tagajärg; förtaga ~ av ngt millegi mõju kaotama, midagi neutralisee-rima; göra ~ mõjuma, mõju avaldama

verkande 1) mõjuv; 2) töötav, tegutsev verklig tõeline, õige; tegelik; det ~a förhållandet tegelik olukord; i ~a Iivet tegelikus elus; ~ en tõesti, tõepoolest; ~? kas tõesti?; jag vet ~ inte ma tõesti ei tea; ~ het tõelisus, tegelikkus; tõsielu, reaalsus; bli ~ täide minema, teoks saama; i ~en tegelikus elus; tegelikult verklighets I flykt -en põgenemine tegelikkusest; ~ främmande eluvõõras; ~ skildring elutruu kirjeldus; realistlik jutustus; ~ trogen loomutruu, realistlik

verk I mästare töö(de) juhata ja, ülevaataja,

meister verkning vt. verkan

verknings |fuil mõjuv, tõhus, efektiivne; ~grad s3 mõjuvuse v. efektiivsuse aste; ha hög ~ kõrge efektiivsusega olema; ~ krets s2 mõjupiirkond; tegevuspiirkond; ~ lös mõjutu; ~ område s6 mõjupiirkond; ~ radie s5 tegevusraadius; ~sätt mõjutusviis verksam 1) mõjuv, mõjus, tõhus; 2) tegev, toimekas, aktiivne, teovõimas; ta ~ del i ngt millestki aktiivselt osa

võtma; ~ het töö, tegevus; inställa ~en tegevust lõpetama; träda i ~ tegevusse astuma verksamhets | berättelse tegevusaruanne; — fält s7 tegevusväli, -ala, -piirkond; ~ lust -en teorõõm, tegutsemistahe; ~ område sö vt. ~fält; ~år s7 tegevusaasta verk j skydd -et töökaitse verks | läkare käitise v. asutuse arst verkstad -en verkstäder töökoda verkstads | arbetare tööstustööline;

metallitööline; ~chef s3 vabriku v. tehase direktor, töökoja juhataja; ~industrj -(e)n masina(ehitus)tööstus; ~ klubb s2 ametiühingu allorganisatsiooni ~skoia sl tööstuskool verkställ |a v2 täide saatma, teostama, toime panema, läbi viima, täitma; ~ande täidesaatev; ~ myndighet täidesaatev võim; ~ direktör asja-ajaja-direktor; ~ utskott täitevkomitee

verk]tum s9 (rootsi) toll (mõõtühik)-,

~tyg s7, s4 tööriist verktygs I låda sl tööriistakast; ~skåp s7

tööriistakapp vermiceller pl. (niit)nuudlid vernissage [-sa:š] s5 kunstinäituse avamine

veronal s4, s3 farm. veronaal vers s3, s2 1) värss; 2) salm, stroof; sjunga på sista ~en pilti, hinge vaa-kuma, ühe jalaga hauas olema; gråta en ~ pilti, kõnek. paari pisarat valama, natuke silmi vesistama versa| s3 trük. versaal, suurtäht vers j byggnad s3 värsiehitus; ~ drama

s4 värssdraama verserad adj. p. viisakas, kombeline,

hea käitumisega, hästikasvatatud vers I form s3 värsivorm; ~fot -en värsijalg; ~ifiera värsistama version 1) versioon, tõlgitsus; 2) kirjalik

tõlkehar jutus vers|konst -en luulekunst; ~krönika sl värsskroonika; ~lära sl värsiõpetus; ~ makare värsisepp; ~ mått värsimõõt; ~rad s3 värsirida vertebrat s3 zool. selgroogne (loom) verv [-ä-] s3 hoog, ind, tulisus vesir s3 vesiir vespa sl murd. herilane vesper s2 õhtupalvus, õhtune jumalateenistus vessla sl zool. nirk vesta| s3 vestaneitsi vestibul s3 esik, eeskoda, vestibüül veta visste vetat 1) teadma; det är inte

gott att ~ raske otsustada; kes seda

teab; du vet väl att... sa kindlastivetande

tead, et...; du vet inte vad du vill sa ei tea isegi, mis sa tahad; vad vet jag? kust mina seda tean?; vet skäms! häbil, häbene ometi!; vet du vad? tead mis?; få ~ teada saama, kuulma; jag fick ~ det av honom själv ma kuulsin seda temalt endalt; hur fick du ~ det? kust sa seda kuulsid?; man kan aldrig ~ ei või iial teada; så mycket du vet det! halv. küll sina aga tead palju!; 2) oskama; ~ att uppföra sig käituda oskama; 3) [rõhul, abisõnadega): ~ av teadma; tundma; han viil inte ~ av det ta ei taha sellest kuuldagi; innan jag visste ordet av enne kui ma jõudsin sõnagi lausuda; ~ med sig teadlik olema; jag vet med mig att jag har rätt ma olen veendunud, et mul on õigus; ~ om: ingen vet om att du år hår keegi ei tea, et sa siin oled; ~ till sig: inte — till sig arust ära olema, meeletu olema; ~ ut: han visste varken ut eller in ta ei osanud midagi peale hakata; 4): — sig: han visste sig ha fiender ta teadis endal vaenlasi olevat; hon visste sig ingen levande(s) råd ta tarkus oli otsas, ta ei osanud enam midagi peale hakata

vetande f. s6 teadmine; mot bättre ~ südametunnistuse v. veendumuse vastu; 2. adj. p.: mindre ~ nõrgamõistuslik, nürimeelne vete s6 nisu; ~ax s7 nisupea; ~bröd s7 nisuleib, sai; ~ bulle s2 kukkel; ~korn s7 nisutera; ~mjöl -et nisujahu, saiajahu vetenskap s3 teadus; det är en hel ~ see on omaette kunst; ~ lig teaduslik; ~ lighet teaduslikkus; •— ligt teaduslikult; bevisa ~ teaduslikult tõestama

vetenskaps I akademi s3 teaduste akadeemia; ~gren s2 teadusharu; -~man teadlane, õpetlane, teadusmees veteran s3 veteran

veterinär 1. s3 loomaarst; 2. adj. veterinaarne, veterinaar-; ~besjktning veterinaarjärelevalve veterlig van.: göra ~ t teatavaks tegema, teatama; ~en teadupärast, teatavasti; niipalju kui teada; mig ~ niipalju kui mina tean; minu teada vetgirig teadmisjanuline, õpihimuline;

~het teadmisjanu, õpihimu veto s6 veto, keeld; inlägga sitt ~ mot ngt millelegi vetot panema; ~ rätt -en vetoõigus

vetskap s3 teadmine, teadmus; få ~ om ngt midagi teada saama; utan min ~ ilma minu teadmata

vett s7 mõistus, aru; med ~ oeh vilja tahtlikult, meelega; täiesti teadlikult; vara från ~et arust ära olema vett |a -e -at: rummet vetter åt (mot)

gården tuba on hoovi poole vette s2 1) (kunstlik) peibutuslind; 2) meremärk

vett| ig arukas, mõistlik, nutikas; viisakas, kombeline; ~lös meeletu, arutu, rumal, ogar; ~ skrämd adj. p. hirmust meeletu; ~villing nõdrameelne, hull (inimene) vev s2 vänt; han fick dra ~en pihl. ta pidi kõige raskemat koormat kandma; ta pidi kogu pudru üksi ära sööma; ta jäi kõigest ilma; ~a 1= sl kõnek.: i samma ~ samal hetkel; 2. vi

väntama; ~ (på) positivet leierkasti väntama; ~axel s2 väntvõll; ~ stake s2 tehn. keps whisky vt. visky

vi I meie, me; ~ själva meie ise;

~ bröder mina ja minu vennad vi II van. miks, mispärast via prep. kaudu, üle; han flög till Paris ~ Köpenhamn ta lendas Pariisi Kopenhaageni kaudu viadukt s3 viadukt vial s3 bot. seahernes vibr|ation vibratsioon; ~ator s3 vibraator; ~era vibreerima, võnkuma vice inv. adj. ase-, abi-, viitse-; ~ versa vastupidi, ümberpöördult; ~ amiral s3 viitseadmiral; ~konsul [-o-] s3 ase-konsul; ~ president asepresident; ~värd s2 majaperemehe volinik, majavalitseja vichyvatten neutr. soodavesi, selters vicka vi vankuma, kõikuma, kiikuma; ~ på foten jalgu kõigutama; sitta oeh ~ på stolen tooliga kiikuma vicker s2 bot. vikk, kukehernes vid I 1. prep. 1) juures, juurde; ääres, äärde; küljes, külge; kõrval, kõrvale; lähedal, lähedale; sitta ~ ett bord laua ääres istuma; bilen stannade ~ grinden auto peatus värava juures; klimatet ~ kusten rannikukliima; tåget stannar inte ~ den stationen rong ei peatu selles jaamas; steka ~ saka eld aeglasel tulel küpsetama; leda ngn ~ handen kedagi kättpidi juhtima; ~ min sida minu kõrval; skuldra ~ skuldra õlg õla kõrval; staden ligger ~ havet linn asub mere ääres; tjänstgöra — flottan mereväes teenima; slaget ~ Waterloo Waterloo lahing; 2) ajal, paiku; — deri här tiden i morgon homme samal ajal; ~ jultiden jõulu ajal; ~ midnatt kesköö paiku; ~ nymåne noorkuu ajal; ~

fy i tio års ålder neljakümneaastaselt; ~ min ankomst till Stockholm minu saabumisel Stokholmi; ~ sextiden kella kuue paiku; 3): ~ sjukdom haiguse puhul; ~ behov vajaduse korral; ~ lara hädaohu puhul; jag svär ~ allt vad heligt år ma vannun kõige nimel, mis mulle püha; en man namn N. N.-nimeline mees; hålla ~ makt ülal hoidma, säilitama; stå ~ vad man sagt öeldu juurde kindlaks jääma; van ~ ngt millegagi harjunud; vara ~ liv elus olema; 2. adv.: ~ pass 15 personer umbes 15 inimest vid II lai, avar, ruumikas; i ~a kretsar laiades ringkondades; det öppnar ~a perspektiv see avab avaraid perspektiive v. väljavaateid; i ~a världen laias maailmas; på ~a havet ava- v. ulgumerel

vida adv. 1) kaugel, kaugelt; ~ berömd laialdaselt tuntud; 2) märksa, kaugelt, palju; ~ större märksa suurem vidare 1. adj. komp. (vt. vid II) 1) laiem, avaram; bli ~ laienema; 2) edasine; ~ upplysningar lähemad teated; tills — esialgu; utan ~ ilma pikema jututa, lihtsalt, otseteed; 2. adv. 1) edasi; peale selle, lisaks; ~l edasil; hitintill och inte ~ siiani ja mitte kaugemale; och så ~ ja nii edasi; se ~ sidan 5 vaata ka lehekülg 5; 2) enam; den behövs inte ~ seda pole enam vaja; jag har inget ~ att till-lägga mul ei ole enam midagi lisada; vi talar inte ~ om det! ärme sellest enam räägimel; låt det inte hända ~l ära seda enam teel; 3) kõnek. eriti, kuigi; inte ~ mitte eriti; det är inget ~ att bo hår siin ei ole kuigi meeldiv elada; jag är inte ~ glad mul ei ole kuigi hea meel vidare I befordra vi edasi toimetama v. saatma v. andma; ~ befordran inv.: för ~ edasiandmiseks; ~ utbildning edasiõppimine; ~ utveckling edasine areng

vidbränd (põhja)kõrbenud; gröten smakar vidbränt pudrul on kõrbenud maitse; det luktar vidbränt on tunda kõrbelõhna vidbrättad adj. p. laiaääreline vidd s3 1) ulatus; i hela sin ~ kogu ulatuses; ~en av hans kunskaper pilti, tema teadmiste ulatus; 2) ümbermõõt; 3) avar lagendik vide s6 paju; ~korg s2 pajuvitstest korv; ~snår s7 pajuvõsastik

vidfilm s3 laiekraanifilm

vid|foga vi lisama, juurde panema; (külge) liitma; ~ fästa v3 külge kinnitama

vidga vi laiendama, avardama, suurendama; ~ sina vyer oma silmaringi laiendama; ~ sig laienema, avarduma, suurenema vid I gå üles tunnistama, pihtima; gående s6 ülestunnistus, pihtimus; — hålla: ~ sitt påstående oma väite juurde (kindlaks) jääma; den anklagade vidhöll att han var oskyldig kaebealune ei tunnistanud end süüdi; ~ häfta vi külge kinnitama v. kleepima; ~ hänga v2 külge riputama v. kinnitama; küljes rippuma vidimera vi (ärakirja jms.) õigeks tunnistama vid ja sl pajuvits

vid I komma puutuma; den saken vidkommer inte mig see ei puutu minusse; det vidkommer inte mig att besluta pole minu asi otsustada; ~kommande: för mitt ~ mis minusse puutub; ~ kännas v2 dep. 1) tunnistama, möönma; tunnustama; 2): ~ förluster kahju kannatama; ~ kostnaderna kulusid kandma vidlyftig 1) laialdane, laiaulatuslik; 2) pikk ja üksikasjalik; 3) kahtlane, küsitav; ~a affärer kahtlased äriasjad; 4) kerglane, lodev; ett ~ t fruntimmer kergete elukommetega naisterahvas vidlåda v2 külge kleepuma; küljes olema, juurde kuuluma; många brister vidlåder honom tal on palju vigu vidmakt I hålla säilitama, alal hoidma; ~ hållande s6 säilitamine, alalhoidmine

vidrig vastik, vastumeelne; ebasoodus; ~a omständigheter ebasoodsad asjaolud; i ~ t fall vastasel juhul; lukta ~ t haisema, vastikult lõhnama vidräkning arveteõiendus; hålla ~ vanu arveid õiendama; en skarp ~ med ngn (ngt) terav kallaletung kellelegi (millelegi) vidskep | else ebausk; ~ lig ebausklik vidsträckt adj. p. lai, avar; göra ~a resor pikki reise tegema; i ~ bemärkelse lai(em)as mõttes vidstående kõrval- v. juuresolev; på ~

sida kõrvaloleval leheküljel vidsynt adj. p. kaugele- v. ettenägelik;

avarapilguline, laia silmaringiga vid |taga 1) tegema, ette võtma; ~ åtgärder samme astuma, abinõusid tarvitusele võtma; 2) algama; efter middagen vidtog dansen pärast lõunasööki algas tants; —tala vi kokku leppima;vidunder

jag har ~ t honom, om saken ma leppisin temaga selles asjas kokku vidunder koletis, peletis, monstrum; — lig 1) koletisiik, koletu; 2) pöörane, uskumatu, ennekuulmatu vid|vinkelobjektjv s7 fot. lainurkobjek-

tiiv; ~ öppen pärani lahti wien|are viinlane; ~er| bröd s7 viini sai; ~er |korv viini vorst, viiner; ~sk adj. viini vift s3: vara ute på ~ kõnek. pummeldamas olema vifta 1. sl kärbsepiits; 2. vi lehvitama, liputama; ~ bort flugor kärbseid peletama; ~ på svansen saba liputama; jag har inte mycket tid att ~ på mul ei ole palju aega raisata vig nõtke, painduv; osav; vara ~ i munnen kärme keelega v. sõnaosav olema

viga v2 1) pühitsema, õnnistama; pühendama; ~ sitt liv åt ngt oma elu millelegi pühendama; vigd jord pühitsetud muld; 2) laulatama; låta sig ~ vid ngn end kellegagi laulatada laskma; ~s v2 dep.: ~ vid ngn kellegagi abielluma vigg I s2 zool. roopart vigg II s2 kiil, talb

vigg III s2 fam. väike laen; slå en ~ hos ngn fam. kelleltki natuke raha laenama; ~a vi fam. (raha) laenama vighet nõtkus, painduvus; osavus vigil|ans s3 fam, (raha) laenamine;

~era vt. vigga vigsel s2 laulatus; borgerlig ~ kodanlik v. mittekiriklik laulatus; ~ akt s3 lau-latustalitus; ~ attest s3 abielu- v. lau-latustunnistus; ~formular sl laulatus-vormel, -sõnad; ~ ring s2 laulatus-sõrmus

vig I vatten -vattnet kirikl. pühitsetud vesi

vigör tugevus, kõbusus; vid full ~ täies

jõus, täie tervise juures vik s2 laht, abajas; jag har en vän i ~ en

kõnek. mul on hea (südame) sõber vika vek vikit v. vikt 1) (kokku) murdma, painutama; får ej ~s mitte painutada; 2) taganema, järele andma; ~ för övermakten ülevõimu ees taganema; inte ~ en tum mitte tolligi taganema; han vek inte från hennes sida ta ei lahkunud tema kõrvalt; ~ om hörnet ümber nurga pöörduma; ~ åt sidan (teelt) kõrvale põikama v. pöörduma, teed andma; vik hädan! kao siit!; ge ~ järele andma, taganema; 3) kõnek. reserveerima, kinni panema; platsen år vikt för honom see koht on temale kinni pandud; 4)

(rõhul, abisõnadega): ~ av kõrvale kalduma v. põikama; ~ ihop kokku panema; ~ in a) sissepoole painutama; b) sisse keerama; ~ in på et gata mingisse tänavasse pöörduma; ~ ner alla keerama; ~ tillbaka a) tagasi keerama; b) taganema; ~ undan a) kõrvale pöörduma; b) taganema; ~ upp üles keerama; ~ upp ärmarna käiseid üles käärima; ~ ut laiali laotama; 5): ~ sig a) kõverasse tõmbuma; knäna vek sig på mig mul läksid põlved nõrgaks; b): gå och ~ sig kõnek. magama heitma; ~nde: aldrig ~ kõigutamatu, vankumatu vikare zool. viiger

vikariat s7 asetäitmine, asendamine (tööl v. ametis)

vikar Iie s5 asetäitja, asendaja, kohusetäitja; ~iera: ~ för ngn kedagi asendama, kellegi kohusetäitja olema vik |bar kokkupandav, -käiv; ~dörr s2

lükanduks viking s2 viiking

vikinga|färd s3 viikingiretk; ~ skepp s7 viikingilaev; ~ tiden viikingiajastu; ~tåg s7 viikingiretk vikit sup. vt. vika vikon s7 soomurakas (mari) vikt I s3 1) kaal, raskus; sälja efter ~ kaalu järgi müüma; specifik ~ füiis. erikaal; förlora i ~ kaalus maha võtma; hålla ~en õiges v. vajalikus kaalus olema; 2) kaaluviht, -pomm; 3) tähtsus; fästa ~ vid ngt millelegi rõhku panema, midagi tähtsaks pidama; lägga ~ vid ngt midagi rõhutama, millelegi tähtsust andma; av största ~ suurima tähtsusega vikt II sup. ja ppf. vt. vika vikt I enhet kaaluühik; ~ förlust s3 kaalukaotus; ~ig 1) tähtis; det ~aste problemet kõige tähtsam küsimus; 2) uhke, upsakas, kõrk; göra sig ~ end tähtsaks tegema, suurustlema; ~ ig | -pefter s2 ennast täis v. end tähtsaks tegev inimene; ~ klass s3 sport, kaalukategooria; ~lös kaalutu; ~löshet kaalutus, kaaluta olek vikfualier pl. toiduained vila 1. sl puhkus; en stunds ~ hetk puhkust; gå till ~ magama v. puhkama heitma; den sista (eviga) ~n viimne puhkus, igavene rahu; 2. vi puhkama; pihl. lasuma; arbetet ~r töö seisab; ~ i frid! puhka rahus!; ansvaret ~r på honom vastutus lasub

temal; — på hanen pilti, äraootavale seisukohale jääma; det ~r en förbannelse över henne temal lasub needus; ~ ut välja puhkama; ~ sig puhkamaviki

vild metsik, taltsutamata; pilti, pöörane, raevune; — a djur metsloomad; — llykt ülepeakaela v. paaniline põgenemine; bli — endast välja minema, pööraseks muutuma; —a lantasier pilti, pöörased väljamõeldised

viid |and metspart; —apel s2 metsõuna-puu; — basare tuisupea; —djur s7 metsloom; pilti, metsaline; — e s2 1) metslane, metsmees; 2) pöl. parteitu; pilti, metsik; —fågel s2 metslind;

— gås metshani; —havre -n bot. tuulekaer; så sin — pilti, endal sarvi maha jooksma; —het metsikus;

— hjärna sl kõnek. pilti, tuisupea;

— honung s2 metsmesi; — inna mets-lanna; —katt s3 metskass; —mark -en metsik maa, kõrb, kõnnu- v. puustusmaa; — sint adj. p. metsik, taltsutamatu, ohjeldamatu; — svin s7 metssiga; — vin -ef metsviinapuu; — vuxen metsistunud

vilja 1. sl tahe, tahtmine; med bästa — i världen parima tahtmise juures; av egen iri — oma vabal tahtel; sista — viimane tahe; driva sin — igenom oma tahet läbi suruma; med eller mot sin — tahes-tahtmata; med — tahtlikult, meelega; 2. ville velat 1) tahtma;

— ngn väl kellelegi head soovima;

— är ett och kunna ett annat soovimine pole veel suutmine; du kan om du vill kui tahad, siis suudad; jag både vill och inte vill ma kõhklen v. olen kahevahel; som du vill nagu soovid; det vill jag verkligen hoppas tahaksin tõesti loota; slumpen vill att... juhuse tahtel...; vad vill du ha? mis sa tahad?, mida sa soovid?; vad vill du mig? mis sa minust tahad?; jag vill gärna gå dit ma läheksin sinna hea meelega; jag skulle — ma tahaksin; jag vill inte gärna göra det ma ei tahaks seda teha; härmed vill jag inte ha sagt... sellega ma ei tahtnud öelda . . ., selle all ma ei mõelnud . . .; du vill väl inte säga att.. .? sa ei taha ometi öelda, et. ..?; 2) (rõhul, abisõnadega): — fram: inte — fram med ngt midagi mitte avaldada soovima;

— till: det vill till mycket pengar see nõuab palju raha; det vill till att arbeta ordentligt see nõuab tõsist tööd; — vid: jag vill inte — vid honom ma ei taha temaga mingit tegemist teha; — åt: — åt ngn (ngt) kellelegi (millelegi) kallale tükkima, kellegi (millegi) peale hammast ihuma; han vill åt hennes pengar ta ihub tema raha peale hammast; 3): — sig õnnestuma, korda minema; om det vill sig

väl kui kõik hästi läheb; det vill s:g inte för mig miski ei õnnestu mul vilje inv.: göra ngn till — s kellegi tahtmise järgi tegema; —akt s3 tahteavaldus; — ansträngning tahtepingu-tus; —fast tahtekindel; —kraft -en tahtejõud; —

lös tahtetu, tahtejõuetu;

— stark tahtejõuline, -kindel; otsustusvõimeline; — styrka -n tahtejõud;

— svag tahtejõuetu, -nõrk; —yttring tahteavaldus

vilken pron. kes, mis; missugune, milline; de vilkas namn... need, kelle nimed .. .; den stad i — jag bor linn, kus ma elan; gör vilket du vill tee, nagu tahad; — bok skall jag köpa? missuguse raamatu ma ostan?; åt vilket håll skall vi gå? kuhupoole me läheme?; — härlig dag! milline töre päev!; vilka vackra blommor! kui ilusad lilled!; — som helst ükskõik kes, kes tahes; igaüks, iga; —derå pron. kumb

vill adj. poeet.: lara — eksiteel olema villa I sl villa, üksikelamu; suvila villa II 1. sl pettekujutlus, näivus, meelepete; optisk — optiline pete; 2. vi:

— bort eksitama, segadusse ajama v. viima; — bort sig ära eksima, teelt hälbima, eksiteele sattuma

villa {bebyggelse: området avsett för — üksikelamute ehitamiseks ettenähtud rajoon; —kvarter s7 aedlinn, villade kvartal

villande: på — hav ulgumerel; i — skog

sügavas metsas villastad aedlinn ville impf. vt. vilja villebråd s7 jahiloom, uluk villervalla sl virvarr, segadus villfara täitma, rahuldama; — ngns bön

kellegi palvet rahuldama villfarelse eksimus, eksiarvamus; svöva i den — n att... väärarvamusel olema, et...; ta ngn ur hans — r kedagi eksitusest päästma, kellegi silmi avama villig (millekski) valmis; (millegagi) nõus, päri; han är — att komma ta on valmis tulema; hon är glad och — i arbetet talle meeldib v. ta annastab tööd teha; — het hea tahe, valmisolek;

— t hea meelega, meeleldi, meelsasti villkor [-o:r] s7 1) tingimus; på inga —

mitte mingil tingimusel; på överenskomna — kokkulepitud tingimustel; ställa som — tingimuseks seadma; med — att... tingimusel, et.. .; 2) pl. olud; leva under (i) små — kitsastes oludes elama; — lig tinglik; — dorn jur. tingimisi karistus; — ligt tingi-villkorslös

439

vindtygsjacka

misi; -~sI lös tingimusteta; ~ kapitulation tingimusteta kapituleerumine villo j lära sl eksi- v. vale- v. väärõpetus; ~ spår s7: komma på ~ eksiteele sattuma; föra ngn på ~ kedagi eksiteele viima; ~väg s2 eksitee villrådig kõhklev, kahtlev, nõutu villsam eksitav, segadusse ajav; ~ma

vägar eksiteed vilo I dag s2 puhkepäev; ~ hem s7 puhkekodu; ~ läge s6 puhkeasend; ~ läger s7 puhkease; ~rum s7 1) puhkeruum; 2) puhkepaik, haud; ~ stund s3 puhke-hetk vilsam rahustav

vilse adv.: gå ~ ära eksima, eksiteele sattuma; föra ngn ~ kedagi eksiteele viima v. eksitama; ~ !eda v2 eksitama, eksiteele viima vii| soffa sl kušett, lamamisdiivan; ~stol

s2 lamamistool; tugitool vilt 1. s7 uluk; ulukiliha; 2. adv. metsikult; växa ~ metsikult kasvama; en ~ främmande människa võhivõõras inimene; ~ handel s9 uluki- ja linnulihakauplus; ~ reservat metsloomade kaitseala, looduskaitseala vimla vi kubisema, kihama; det ~r av folk på stranden rand kubiseb inimestest; det ~ r av fisk i sjön järv kihab kaladest vimmel s7 tunglemine, rüsin, kubisemine, kihamine; ~ kantig uimane, segane; det gjorde mig ~ see pani mul pea ringi käima vimpel s2 vimpel vimsig kõnek. segane, rumal vin I s4 1) vein; där ~et går in går vettet ut vs. viin viib mõistuse peast; 2) viinapuu; skörda ~ et viinamarjasaaki koguma

vin II s7 vilin, vihisemine, vihin, vuhisemine, vingumine; stormens ~ tormi ulgumine

vina ven vinit vihisema, vuhisema, vinguma; vinden viner tuul vihiseb; i' ~nde fart vuhinal, suure ajuga vin I beredning veini valmistamine;

~berg s7 viinamägi; ~ bergssnäcka sl zool. viinamäetigu; ~bär s7 sõstar; svarta — mustad sõstrad; röda — punased sõstrad; ~ bärs | buske s2 sõstrapõõsas; ~ bärs | saft s3 sõstra-mahl

vind I s2 tuul; nordlig ~ põhjatuul; växlande — ar muutliku suunaga tuul; vad blåser det för — i dag? kustpoolt täna tuul on?; pilti, mis tuuled sind siia tõid?; med ~ens hastighet tuule-kiirul; borta med ~ en tuulest viidud; få — i seglen pilti, edu saavutama; gå

upp i ~ vastutuult hoidma; driva ~ för våg tuulte mängukanniks olema. låta allt gå ~ för våg kõike hooletusse jätma, kõigel käest minna laskma; skingras för alla ~ar kõigi nelja ilmakaare poole laiali minema vind II s2 pööning; lakk vind III s2 vinn; vints vind IV viltune, vildakas, kiivas vinda I 1. si haspel, kerilaud; 2. vi 1) (üles) vinnama; (ankrut) hiivama; 2) kerima; 3) haspeldama vinda II sl bot. kassitapp vinda III vi kõõritama, kõõrdi v. viltu

vaatama vindbrygga sl tõstesild vind|böjtel s2 kergats, tuulepea, -tallaja; ~ driven triiviv, tuulest aetud; en ~ kvarn tuuleveski vindel s2 keerd, keere, looge; ~ trappa

sl keerdtrepp vind j fläkt s2 tuulevinu, -õhk; ~ flöjel s2 tuulelipp; ~fång s7 1) tuulekoda; 2) tuulepind (purjel)- — falle -t tuule-murd; ~ hastighet tuule kiirus vindi |cera 1) endale v. tagasi nõudma; 2): ~ en åsikt mingit seisukohta kaitsma, mingi seisukoha eest võitlema; ~kation jur. vindikatsioon, omandi ennistamist taotlev hagi vind|il s2 tuuleiil; ~ kantring tuule pöördumine; ~kast s7, ~kåre s2 tuulepuhang, -hoog, -iil vindling 1) keerlemine, looklemine; 2) keerd, keere, looge; ~ i hjärnan anat. ajukäär vind I motor s3 tuulemootor; ~ mätare tuidemõõtja, anemomeeter; ~pust s2 tuulepuhang; ~ riktning tuule suund; ~ros -en meteor, tuuleroos; ~ruta sl (auto) tuuleklaas; ~ rute |torkare (auto) klaasipuhasti vindruv|a sl viinamari; ~s| klase s2

viinamar j akobar vinds I fönster s7 pööninguaken; ~ glugg s2 katuseaken, (väike) pööninguaken vindsidan tuulepoolne külg vinds I kammare katuse- v. pööningukam-ber, ärklituba; ~kontor s7 panipaik (pööningul); ~kupasi vt. ~kammare vind skydd -et tuulekaitse vind spel s7 vinn; vints vind stilla 1. sl tuulevaikus; 2. inv. adj.

tuulevaikne vinds|trappa sl pööningutrepp vind | styrka -n tuule tugevus; ~sföt s2

tuulehoog, -puhang vinds | våning pööningu- v. mansardkor-rus

vind | tyg s7, s4 impregneeritud riie, vee-v. tuulekindel riie; ~ tygsjacka slvindtät

tuulejakk, -pluus; — tät tuulekindel; ~ vridning tuule pöördumine vind|ögd adj. p. köörsilmne vinerbröd vt. wienerbröd vinflaska si veinipudel ving s2 sport, tiib (jalgpallis); ~ad adj. p. tiivuline, tiibadega; tiivustatud; ~ ben sl tiivaluu; taga ngn i ~ et pilti. kellelgi natist kinni haarama; ~ bredd s3 tiibade siruulatus; ~ bruten adj. p. murtud tiivaga v. tiibadega, lennuvõimetu (ka pilti.)-, ~e s2 tiib; få luft under vingarna tuult tiibadesse saama; pröva vingarna pilti, tiibu proovima, oma võimeid proovile panema; ta ngn under sina vingars skugga kedagi oma tiiva v. kaitse alla võtma; ~frukt s3 bot. tiibvili; ~fång sl vt. ~ bredd; pihl. tegevuspiirkond, -raadius; ~ klippa s3 tiibu kärpima v. lõikama vingla vi tuikuma, vaaruma, tuigerdama; kõikuma, vankuma; ~ re petis, tüssaja vin I glas sl veiniklaas vinglig tuikuv, vaaruv; kõikuv, vankuv vin j glögg s2 hõõgvein ving| lös tiibadeta, tiivutu; ~mutter s2 tehn. tiibmutter; ~par sl tiivapaar; ~ penna sl tiivasulg; hoosulg; ~ skjuten läbilastud tiivaga, lennuvõimetu; ~spets s2 tiivaots; avstånd mellan ~arna tiibade siruulatus; ~sus -et tiibade sahin vin I gud -en veinijumal; ~ gård s2 viina-marjaistandus, viinamägi; ~ handel s9 veinikauplus; ~ handlare veinikaupmees vinit sup. vt. vina vinjett s3 vinjett vinjäst s3 veinipärm

vink s2 1) viibe; 2) viide; vihje; näpunäide; märguanne; lyda ngns minsta ~ kellelegi otsekohe kuuletuma, kellegi esimesele märguandele alluma; en tydlig ~ ilmne vihje; ge en tydlig — selgelt mõista andma; en lin ~ peen vihje vinka vi viipama; käega lehvitama; ~ avvärjande tõrjuvat liigutust tegema; ~ åt ngn kellelegi viipama; vi har inte mycket tid att ~ på kõnek. meil pole aega raisata vinkel s2 1) mat. nurk; vinkel; spetsig ~ teravnurk; trubbig ~ nürinurk; i råt ~ täisnurga all; 2) nurk, nurgake; i alla vinklar och vrår igas nurgas ja sopis; ~ ben sl nurga haar; ~

hake s2 nurklaud; trük. rivik; ~järn -et nurk-raud; — linjal s3 T-joonlaud; — matt sl mat. nurgamõõt; ~rät täisnurkne;

gå ~t mot varandra täisnurka moodustama; ~ spets s2 nurga tipp vin I krus sl veinikann, -kruus; ~ kylare veinijahuti; ~ källare veinikelder; ~ kännare veinitundja; ~ lista sl veinikaart; ~löv s7 viinapuuleht vinn inv.: lägga sig ~ om ngt vt. vinnlägga

vinn|a vann vunnit võitma; saavutama; ~ på lotteri loteriil võitma; ~ på poäng punktidega võitma, punkti võitu saavutama; ~ erkännande tunnustust saavutama; ~ ngn för sin sak kedagi enda poole võitma; ~ sitt syfte eesmärki saavutama; du vinner ingenting på det sa ei võida sellega midagi, sul ei ole sellest mingit kasu; hans förslag vann gehör tema ettepanekut võeti kuulda; ~ande veetlev, hurmav; ~are võitja; ~ing kasu, profiit; snöd ~ räpane kasum

vinnings | lysten omakasupüüdlik, kasu-ahne; ~ lystnad -en omakasupüüdlikkus, kasuahnus vinn I lägga: ~ sig om ngt midagi hoolega v. innukalt teha püüdma; end millelegi pühendama vin I odlare viinamarjakasvataja; ~ odling viinamarjakasvatus; ~press s2 viinamarjapress; ~ ranka sl viinapuu-väät; ~röd veinpunane vinsch s2, s3 vints

vin I skörd s2 1) viinamarjasaak; 2) viinamarja koristamine; ~sort s3 veinisort vinst s3 võit; kasu(m), profiit, tulu; ~ och förlust võit ja kaotus; kasum ja kahjum; på ~ och förlust pihl. hea õnne peale, umbropsu, huupi; del i ~ osakasum; högsta ~en peavõit; ren ~ puhaskasu; ge ~ kasumit andma; gå med ~ tulu tooma, hästi edenema; ~andel s2 osakasum; ~ begär sl kasuahnus vin I sten -en viinakivi vinst I givande adj. p. tulus, kasutoov;

~ lott s3 võiduloos; ~ medel pl. tulud vinstock s2 viinapuu vinstsida: på ~n kreeditis, kreediti poolel

vin I stuga si veinibaar; ~syra -n keem. viinhape; ~säck s2 (nahast) veini-lähker

vinter s2 talv; i ~ sel talvel; mitt i ~ n kesk- v. südatalvel; i vintras möödunud talvel; om (på) ~n talvel; om (på) vintrarna talviti vinter j badare talisupleja; ~bona vi talvekindlaks tegema; ~ bostad talve-korter; ~ dvala -n talveuni; ligga i ~ talveund magama; ~ förråd s7, s4vintergatan

talvetagavara, -varu; ~ gatan astr. Linnutee; ~grön igihaljas; ~ gröna sl bot. väike igihali; ~gäck [-j-] s2 bot. (kollaseõieline) niisujuur; ~ härdig talvekindel: ~ idrott -en talisport; ~kappa sl (naiste) talvemantel; ~ klädd adj. p. talveriietes; ~ kvarter sõj. talvekorter; ~kyla -n talvekülm; ~lig talvine; ~ olympiad s3 taliolümpiamängud; ~rock s2 (meeste) talvepalitu; ~ solstånd -ef astr. talve-punkt (Päikese asend talvisel pööripäeval); talvine pööripäev; ~sport s3 talisport; ~sömn -en vf. ~dvala, ~ trädgård s2 talveaed; ~väg s2 talitee; visa ngn ~en pilti, kedagi minema saatma vinthund s2 hurt vintunna sl veinivaat vinyl s3 keem. vinüül vin j år s7: gott ~ hea viinamarja-aasta v. -saak; ~äger s2, ~ ättika sl veini-äädikas viol s3 kannike viola sl vioola, altviiul violblå kannikesesinine violett violetne

violjn s3 viiul; förste ~ esimene viiul violoncell [-o- -o-] s3 tšello violdoft -en kannikeselõhn vipa sl zool. kiivitaja vipp I s2 kõnek.: det var på ~ en att han föll ta pidi peaaegu kukkuma; köla ~en fam. vedru välja viskama, surema

vipp II s2 tehn. liitplokk, tali vippa I sl 1) tups; 2) bof. pööris vippa II vf 1) (üles-alla) vibama, võnkuma; vibutama; 2) taliga tõstma vipp |formig püörisekujuline; ~ havre -n bot. pööriskaer; ~ig tuulepäine, kergemeelne; ~ stjärt s2 zool. linavästrik

vips interj. viuhti!, vilksti!; ~ var han

borta viuhti oli ta läinud vira vi mässima, mähkima; ~ in sisse mähkima; ~ upp lahti mähkima virak -en viiruk; doft av ~ viirukilõhn virjl mehelik, mehine virka vf heegeldama virke s6 (tarbe)puu, puit; metsamaterjal; färskt ~ toores puu; hyvlat ~ hööveldatud lauad; han är av hårdare ~ än sin bror pilti, ta on kõvemast puust kui ta vend virkes I avfall s7 puidutöötlemisjäätmed; ~ handlare metsakaupmees; ~ upplag s7 metsamaterjaliladu virk I garn

s7, s4 heegellõng, -niit; ~ mönster s7 heegelmuster; ~ nål s2 heegelnõel

virr|ig segane, hämmeldunud; seosetu, arusaamatu; ~ ighet segadus, hämmeldus; vassing; ~varr s7 virvarr, segadus

virsing -en bot. kähar peakapsas, savoia kapsas

virtuos 1. s3 virtuoos; 2. adj. virtuooslik virulen|s s3 virulentsus, nakatamisvõi-melisus; ~t virulentne, nakatamisvõi-meline

virus s7 viirus; ~ sjukdom s2 viirushai-gus

virvel s2 1) keeris, pööris; viru, (veekeeris; neelukoht; dansens virvlar tantsu-keeris; 2) trummipõrin; slå en ~ trummi põristama; ~ rörelse keerlemine, pöörlemine; ~ storm s2 keeristorm; ~vind s2 tuulepööris, -keeris, keeristuul, tuulispask virvla vf keerlema, pöörlema; ~ upp

damm tolmu üles keerutama vis I s7 viis, mood, komme; på det ~et niiviisi, sel viisil; på intet ~ mitte mingil kombel, mitte kuidagi; på sitt ~ är hon snäll omal kombel on ta kena

vis II adj. tark; en ~ man tark (mees); de ~es sten tarkade kivi; av skadan blir man ~ vs. küll häda õpetab; häda ajab härja kaevu visa I sl laul; Höga ~n Saalomoni Ülemlaul; vad han sade var ord och inga visor ta ütles puhast v. ilustamata tõtt; hon år en ~ i hela staden ta ön terve linna kõneaineks; alltid samma ~ ikka seesama vana lugu; slutet på ~ n blev att... lugu lõppes sellega, et...

visa II vi 1) näitama, osutama; esitama, ette näitama; ilmutama, üles näitama; utställningen ~s kl. 12 näitus on avatud kella 12-st; ~ ngn en artighet kellegi vastu viisakust üles näitama; ~ ngn på dörren kellelegi ust näitama, kedagi välja viskama; ~ tänderna pilti, hambaid näitama; gå före och ~ vågen teed näitama, teejuhiks olema; klockan ~r på 8 kell on 8; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ bort minema saatma, eemaldama; ~ fram esitama, ette näitama; ~ omkring: han ~de mig omkring i staden ta näitas mulle linna; ~ tillbaka tagasi lükkama, kõrvale heitma; ~ upp (ette) näitama; ~ ut välja v. minema saatma; pihl. ust näitama; 3): ~ sig a) end näitama; ilmuma; ~ sig från sin bästa sida end parimast küljest näitama; ~ sig vänlig mot ngn kellessegi sõbralikult suhtuma; b) osu-visare

tuma; selguma, ilmnema, nähtuma; det kommer snart att ~ sig see selgub peagi

vissr|e osuti, seier; ~tavla sl numbrilaud

visav| 1. s3 visavii, vastasistuja, -olija; 2. adv., prep. 1) visavii, vastas, vastamisi; 2) vastu, suhtes vis j bok lauluraamat

vischan inv. kõnek. maa, kolgas, provints

vis I diktare luuletaja, laululooja, laulik visdom s2 tarkus

visdoms|ord s7 tarkusesõna; ~tand tarkusehammas vise s2 mesilasema visent zool. (euroopa) piison visera viseerima, viisaga varustama vishet tarkus

vishets I lära sl tarkuseõpetus; filosoofia;

~ rege| s3 õpetussõna vision visioon, ilmutus, nägemus; ~ är t. s3 selgeltnägija, ettekuulutaja; 2. adj. visionaarne, ilmutuslik, nägemuslik vis|r I vt. vesir

vis|r II s7 1) visiir (kiivril)-, med öppet ~ pilti, avalikult, otsekoheselt; 2) visiir, sihik vis|t s3 visiit, külaskäik, külastus; fransysk — kõnek. lühike visiit; -~ation

1) visitatsioon; läbivaatus, -otsimine;

2) kirikukatsumine; ~dräkt s3 visiit-rõivastus, pealelõunariietus; -~ era visiteerima, läbi vaatama v. otsima; -~

kort s7 visiitkaart

viska I 1. sl väike tolmuhari v. luud; nühis; 2. vi pühkima, puhastama; ~ med svansen saba liputama visk|a II vi sosistama; ~ning sosistamine, sosin viskos [-ko:s] s3 viskoos visky s3 viski; ~ grogg s2 viski soodaveega visligen adv. targu vismut s3 keem. vismut visning näitamine, demonstreerimine visp s2 vispel; ~a vi vispeldama, vahule kloppima, vahustama; ~ grädde s2 vahukoor viss 1) kindel; det år sant och ~ t see on täiesti tõsi; 2) teatav, teatud; antud, määratud; en ~ herr N. keegi härra N.; en ~ person teatud isik; på ~a håll mõnel pool; till ~ grad teatud määrani; i ~a fail teatavatel juhtudel visse|| konsert s3 vilekontsert; ~pipa sl vile(pill)

vissen 1) närtsinud, närbunud, kuivanud; 2) kõnek. kehv, vilets

visserligen kindlasü, muidugi, kahtlemata; teadagi, mõistagi; det år ~ sant, men ... see on küll tõsi, aga ... visshet kindlus; kindel tõsiasi; med ~ kindlasti; skaffa sig ~ om ngt endale millegi kohta kindlat selgust hankima vissla 1. sl vile; 2. vi vilistama; ~ på hund koera vilistama; ~ ut ngn kedagi välja vilistama vissna vi närtsima, närbuma, kuivama visso inv.: till yttermera ~ peale selle,

lisakinnituseks visst 1) kindlasti, muidugi; ~ skall du göra det muidugi pead sa seda tegema; det tror jag ~ det muidugi usun ma seda; heit ~ päris kindlasti; inte ~ muidugi mitte; ja ~ / muidugi!, loomulikult!; 2) arvatavasti, vist; han har ~ rest ta on vist ära sõitnud; du tror ~ . .. sa vist arvad . . .; vi har ~ träffats förr me oleme vist kunagi varem kohtunud visste impf. vt. veta

vis I stump s2 laulujupp; ~sangare

laulja, laulukeste esitaja vist s2 vist (kaardimäng) vist[as vi dep. viibima, olema, elama; hur länge har ni vistats här? kui kaua te olete siin viibinud?; ~else viibimine jne.; ~else i ort s3 viibimis- v. elu- v. asukoht visthus s7, ~ böd s2 ait visuell visuaalne, nähtav, nägemis-visum s8 viisa

vit valge; de ~c valged (inimesed); ~a frun Valge Daam; ~a varor pesukaubad; sjön går ~ meri on valges vahus; göra svart till ~ t pilti. musta valgeks tegema, tõtt väänama; ~ öppnar spelet valge alustab (males) vita sl (muna)valge vital vitaalne, eluline, elujõuline vitamjn s4 vitamiin; ~ behov s7 vita-miinitarve; ~ brist s3 vitamiinipuu-dus, -vaegus; ~ halt s3 vitamiinisisal-dus; — rik vitamiinirikas vit]beta sl bot. suhkrupeet; söödapeet;

~bok s2 bot. valgepöök vite s6 rahatrahv; vid ~ förbjudet

karistuse ähvardusel keelatud vit I fläckig valgelaiguline; ~ glödga vi valgeks kuumutama v. hõõgutama; ~gra valkjashall; ~ hårig valge-juukseline, -päine; ~ klädd adj. p. valgetes riietes; ~ klöver s9 bot. valge ristik; ~ kål s3 valge peakapsas; ~ kålshuvud s7 kapsapea vitling zool. merlang f/ea/, tursaliik)vitlök

v'rt j lök s2 küüslauk; ~ mena vi valgeks lupjama v. värvima; ~ metall s3 valge-metall; ~ mossa -n bot. turbasammal; ~ mössa sl pilti, üliõpilane, tudeng; ~ na vi valgeks minema, luituma; ~ peppar s9 valge pipar; ~ prickig valgetäpiline; ~ randig valgetriibuline; ~rappa vi valgeks krohvima v'rtriol s3 keem. vitriol vit j rysk adj. valgevene; ~ ryska -n valgevene keel; ~ryss s2 valgevenelane

vits s2 nali, teravmeelsus; sõnamäng; du förstår inte ~ en med det sa ei mõista asja tuuma: ~ a vi naljatama; teravmeelitsema- ~ are naljahammas, hambamees vitsippa sl bot. ülane vitsord s7 hinne; tunnistus; soovitus; få goda ~ häid hindeid saama; ~a vi tunnistama, tõendama, kinnitama; ~ ngns duglighet kedagi soovitama, kellelegi head iseloomustust andma v'rtt adv. 1) laialt, kaugelt; orda ~ oeh brett om ngt millestki pikalt ja laialt rääkima; ~ utbredd laialt levinud; vara ~ skilä från ngt millestki suuresti erinema; 2): så ~ jag vet niipalju kui mina tean; så ~ möjligt niipalju kui võimalik; lör så ~ han kommer juhul, kui ta tuleb vitt I bekant üldtuntud, kuulus; ~ berest paljureisinud; ~ berömd väga kuulus, laialt tuntud vitten inv.: det år inte värd en (ett) ~

see pole krossigi väärt vitter kirjanduslik, literaarne, literatuurne; en ~ man kirjamees; ~het (ilu)kirjandus;

~hets|akademj s3 kirj anchisakadeemia vittgående kaugeleulatuv, laiaulatuslik vittja vi tühjendama; ~ ngns fickor kellegi taskuid tühjendama v'rttn I a vi tunnistama, tunnistust andma; ~ e s6 tunnistaja; i ~ ns närvaro tunnistaja juuresolekul; inkalla ngn som ~ kedagi tunnistajaks kutsuma; vara ~ till ngt millelegi tunnistajaks olema

vittnes I berättelse tunnistaja ütlus; ~börd s7 tunnistus; bära ~ om ngt midagi tunnistama; bära falskt ~ valetunnistust andma; ~ ed s3 tunnistaja vanne; ~ ersättning tunnistaja tasu; —förhör s7 tunnistajate ülekuulamine; anställa ~ tunnistajat üle kuulama; ~giil (tunnistajana) usaldatav; ~ mål s7 tunnistus; avlägga ~ tunnistust andma

vitt {omfattande laiaulatuslik, mitmekülgne

vittra vi geol. murenema, porsuma, lagunema

vittring I geol. murenemine, porsumine,

lagunemine vittring II jah. (looma) lõhn; få upp ~

jälge üles võtma vitt I svävande kõrgelennuline vit [tvätt s2 valge pesu; ~varuaffär s3 pesukauplus; ~öga -t silmavalge; se döden i ~ t surmale silma vaatama viv s7 poeet, naine, abikaasa vive| s2 zool. kärsaklane, kärsakas vivre [vi:ver] s7 korter ja söök; fritt ~

prii ülalpidamine vivor elumees, elunautija voall s3 tekst, vuaal, loorriie vodka sl valge viin voffla [-o] sl vt. våffla vokabel s3 vokaabel, sõna vokabulär s3 sõnastik vokal 1. s3 vokaal, täishäälik; 2. adj. vokaalne; ~musjk s9 vokaalmuusika; ~ möte s6 lgv. hiaatus vokativ [-o-] s3 lgv. vokatiiv volang s3 volang

volfram [-o-] s3, s4 keem. volfram voljär s2 suur linnupuur, linnumaja volm [-o-] s2 (heina)saad; ~a vi saadu panema

volontär s3 1) vabatahtlik; 2) (palgata)

praktikant; 3) söj. üleajateenija voit I s3 1) õhusalto, kukerpall; slå en ~ kukerpalli laskma; 2) voit (ratsutamisel)

voit II s9 ei. voit; ~ meter s9 voltmee-ter

voluminös kogukas, ruumikas, mahukas volym s3 1) ruumala, maht; 2) köide; i två ~er kahes köites; ~procent mahuprotsent vom [-o-] s2 zool. kiidekas; pihl. magu, vats

vomera oksendama vörden [-u-] ppf. vt. varda vore impf. konjunktiiv vt. vara V voterja hääletama; ~ing hääletamine hääletus; begära ~ hääletamist nõudma

votum s8 1) hääl; avge ~ hääletama; 2)

arvamusavaldus; sõnavõtt vowe s2 lastek. kutsu, koer vov-vov inter j. auh-auh vrak s7 1) vrakk; 2) pihl. allakäinud inimene; ~a vi välja praakima; välja v. ära viskama; ~gods -et 1) laeva-riismed; 2) praak(kaubad); ~plund-rare vrakiriiüstaja, vandiraiuja; ~ pris s7 väga madal hind; lör ~ võileiva-vrakspillror

hinna eest; ~ spillror pl. vrakiriis-med

vred I s7 käepide, sang, nupp vred II vihane, raevunud, vihast pöörane

vred III impt. vt. vrida vrede s9 viha, raev; koka av ~ vihast keema; låta sin — gå ut över ngn oma viha kellegi peale välja valama; snar till ~ kergesti vihastuv vredes I mod: i ~ vihahoos, pimedas vihas; ~ utbrott s7 vihahoog, raevu-purse

vred |gad adj. p. vt. vred II; ~gas vi

dep. vihastuma vrenskas vi dep. taltsutamatu olema;

perutama (hobuse kohta) vresig pahur, tusane; turtsakas, töre, riiakas

vrick|a vi 1) edasi-tagasi väänama; 2) mer. prikkama, vugama; 3) nikastama, nihestama, välja väänama; — sig foten jalga välja väänama; ~ad 1) nikas-tatud, nihestatud; 2) kõnek. peast põrunud, nupust nikastanud, totter; ~borr s2, s7 viker- v. tigupuur; oherdi; ~åra sl prikkamisaer vrida vred vridit 1) pöörama, keerama; väänama; keerutama; väntama; ~ nacken av en tupp kukel kaela kahekorra käänama; ~ oeh vända kää-nama ja väänama; ~ tvätt pesu väänama; ~ ur led liikmest välja väänama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ av a) otsast v. küljest v. pealt ära keerama; b) katki keerama; c) kinni keerama; ~ fram: ~ fram klockan kella ette keerama; ~ loss lahti kiskuma v. väänama; ~ om (ringi) keerama; ~ på: ~ på gasen (radion) gaasi (raadiot) lahti keerama; ~ till: ~ till kranen kraani kinni keerama; ~ tillbaka: ~ tillbaka klockan kella taha keerama; ~ upp: ~ upp klockan kella üles keerama; 3): ~ sig pöörduma, keerduma, pöörlema; ~ sig av smärta valust vingerdama; ~ sig av skratt end kõveraks naerma vrid I bar pööratav, pöörd-; ~eri adj. p. 1) väändunud, kooldunud; 2) kõnek. peast põrunud; ~maskjn s3 (pesu)-väänamismasin; ~seen s3 pöördlava vrist s3 anat. pöiapära vrå s5, s2 nurk; / en undangömd ~ av världen kõrvalises kolkas; en lugn ~ vaikne nurgake vråk I s2 zool. hiireviu vråk II s2 jääpragu, -lõhe vrål s7 möirgamine, ulgumine, röökimine; ~a vi möirgama, ulguma,

röökima; ~apa sl zool. möiraahv; ~åk s7 suur luksusauto vrång 1) pahupidine; võlts, väär; 2) ebaõiglane; ~ dorn ebaõiglane kohtuotsus; 3) kuri, õel, tige; ~bild s3 moonutatud pilt, karikatuur; ~ strupe: han har fått ngt i~n tal on midagi kurku läinud v. hingekõrri sattunud vräk |a v3 1) viskama, virutama, loopima, pilduma; 2) jur. (korterist) välja tõstma; 3): sjön vräker meri lainetab; regnet vräker ner vihma kallab alla; 4) (rõhul, abisõnadega): ~ bort ära viskama; ~ bort en vara pihl. kaupa võileivahinna eest ära müüma; ~ i sig: ~ i sig maten toitu alla kugistama; ~ omkull ümber paiskama; ~ ur sig: ~ ur sig skällsord sõimama; ~ ut: ~ ut pengar raha tuulde loopima; 5): ~ sig kõnek. lösutama, pikutama; sirakil lamama, väljasirutatult istuma; ~ sig i lyx luksusesse uppuma; ~are (metsa)praaker; ~ig pillav; töre, uhke; ~ning jur. (korterist) väljatõstmine vränga v2 ümber v. pahupidi keerama, teistpidi pöörama v. väänama; moonutama; ~ lagen seadust väänama vröv|el s7 kõnek. jama, rumal loba; ~la vi kõnek. jamama jaburdama, rumalusi rääkima vulen adj. p.: dei är illa vulet kõnek.

(asja)lood on kehvad vulgär vulgaarne, labane, jäme; ~ latin

et vulgaarladina keel vulkan s3 vulkaan, tulemägi vulkanisera vulkaniseerima vulkan I kägla sl vulkaanikuhik; ~ mynning vulkaanikraater; ~ utbrott s7 vulkaanipurse; ~ö s2 vulkaaniline saar

vulst s3 arhit. mõigas vunn|en adj. p. (vt. vinna): därmed är föga vunnet sellest on vähe kasu; ~ it sup. vt. vinna vurm s2 kirg, maania; det är hans ~ att samla frimärken tema kireks on margikogumine; ~a vi: ~ för ngt midagi kirglikult harrastama vurpa 1. sl: bilen gjorde en ~ auto paiskus ümber-, 2. vi ümber minema, uperkuuti lendama vuxen adj. p. 1) täiskasvanud, täisealine; barn och vuxna lapsed ja täiskasvanud; 2): vara ~ sin uppgift oma ülesande kõrgusel olema vy s3 (välja)vaade; trånga ~er pihl. kitsas silmaring; ~kõrt s7 piltpostkaartvyss

vyss inter), kussu-kussu!; äiu-äiu!; — a,

— ja [-ša] vi kussutama, äiutama våd s3 1) (seeliku) laid; 2) (tapeedi) paan våda sl 1) (häda]oht; 2) jur. õnnetusjuhtum; döda ngn av — kedagi ettekavatsematult v. kogemata tapma; —dråp s7 ettekavatsemata tapmine; —skott s7 juhuslik lask

våd|eld s2 tuleõnnetus vådevill s3 vodevill

vådlig (häda]ohtlik; kõnek. kole, hirmus våffeljärn s7 vahvliraud våffla sl vahvel

våg I s2 kaalud; Vågen astr. Kaalud våg II sl laine, voog; gå i —or voogama, lainetama; diskussionens —or gick höga pilti, vaidlus oli tormiline våga I vi laineliseks tegema; — håret

juukseid onduleerima våga II vi 1) julgema, söandama, tihkama; riskima; friskt — t är hälften vunnet vs. julge pealehakkamine on pool võitu; jag —' r påstå att... ma julgen väita, et...; jag — r hundra mot ett att... sada ühe vastu, et...; 2):

— sig julgema, söandama; riskima;

— sig ut i kylan külma kätte minna söandama; — sig ut på djupet sügavasse vette minna julgema; — d adj. p. ohtlik; riskantne; julge; ett vågat löretag riskantne ettevõte

våg I berg s7 lainehari; —brytare laine-

murdja, muul; — dal s2 laineorg våg I hals s2 uljaspea; — halsig adj. hulljulge, tormakas våg|ig laineline, lainjas; —kam s2 lainehari; — linje s5 laineline joon; - längd -en füüs. lainepikkus vågrät rõhtne, horisontaalne; —t röht-salt, horisontaalselt; — 5 (ristsõnades) 5 paremale vågrörelse laineline liikumine, võnkumine

vågsam ohtlik, riskantne; (hull)julge vågskvalp -et lainete loksumine våg I skål s2 kaalukauss, vaekauss; lägga ngt i — en midagi vaekausile asetama, midagi vaagima; väga tungt i ~en pilti, kaalukas olema, palju kaaluma våg |spe| s7, —stycke s6 julgustükk,

julge v. riskantne ettevõte våg I svall -et murdlainetus; —topp s2 lainehari

våld s7 1) võim(us), vägi, jõud; råka i ngns — kellegi kätte v. meelevalda sattuma; ge sig 1 ngns — end kellegi meelevalla alla andma; di a tör lan i ~l käi kuradile|; 2) vägivald, sundus; begå (bruka) — mot ngn kellegi kallal vägivalda tarvitama; göra — på ngt millegi kallal vägivalda tarvitama;

göra — på sig end sundima v. taltsutama; med — vägivaldselt, väevõimuga, jõuga; —föra v2 vägivallat-sema; — sig på ngn kellegi kallal vägivalda tarvitama; kedagi vägistama; — ngns rättigheter kellegi õigusi rikkuma; — sig på lagarna seadustest üle astuma; —gästa vi: — hos ngn kellegi juurde vägisi korterisse asuma v. kontvõõraks tulema;

— sam 1) vägivaldne; — död vägivaldne surm; 2) tugev, jõuline; äge, käre; göra — t motstånd ägedat vastupanu avaldama; —samt 1) vägivaldselt; 2) tugevalt, jõuliselt; ägedalt, käredalt; — roligt kõnek. hirmus töre

vålds I dåd s7 vägivallategu; —härskare vägivallavalitseja, despoot; — politik -en vägivalla- v. jõupoliitika; — ver-kare vägivallatarvitaja, vägivallatseja;

— åtgärder pl. vägivallavahendid våld |taga vägistama; —takt s3 vägistamine; —täkts| försök s7 vägistamiskatse; — täkts|man vägistaja

vålla vi tekitama, põhjustama, esile kutsuma; — ngn smärta kellelegi valu tegema; vara ~nde till annans död jur. teise inimese surma põhjustama vålm s2 vt. volm vålnad s3 viirastus, kummitus våm [vomm] s2 vt. vom vån inv. van. lootus, väljavaade, võimalus; det är ingen — att han överlever pole mingit lootust, et ta ellu jääb

vånda sl piin, ahastus; — s vi dep. piinlema, ahastust tundma; — inför ngt millegi ees hirmul olema; — över ngt millegi pärast ahastuses olema våning 1) korter; — på tre rum kolmetoaline korter; 2) korrus; ett tre ~ar högt hus kolmekorruseline maja; på första ~en esimesel korrusel; — s|-byte s6 korterivahetus våp s7 rumal, lollpea, tola; pilti, hani;

— ig adj. rumal, loll, alp

vår I s2 kevad; i — sel v. tänavu kevadel; i ~as möödunud kevadel; om (på) ~en kevadel; om (på) ~arna kevaditi vår II pron. meie (oma); de ~a omad (inimesed), meie omad; allas ~ vän meie kõikide sõber, meie ühine sõber; vi skall göra — t bästa teeme kõik, mis suudame

vår |as vi dep.: det — kevad saabub, kevad on tulemas; —blomma sl kevadlill; —brodd -en bot. maarjahein; -bruk -et kevadised põllutööd;

— brytning kevade lähenemine v. algusvård

vård I s2 mälestus- v. hauasammas,

monument vård II s2 hoolitsus, hooldus, hool; järelevalve; poetamine; ta ~ om ngn kedagi hooldama, kellegi eest hoolitsema; få god — heades kätes v. hea hoole all olema; ~ a vi hoolitsema, hooldama; põetama, talitama, ravitsema; hoidma, valvama; han ~s på sjukhus ta on haiglas ravil; ~ sig om ngn kellegi eest hoolitsema, kedagi enda hoole alla võtma; ~ad hoolitsetud, hästi hoitud; ~ stil viimistletud stiil; vårdat språk korrektne keel; ett vårdat yttre hoolitsetud välimus vårdag s2 kevadpäev, kevadine päev;

~jämning kevadine pööripäev vård I anstalt s3 raviasutus, ravila; ~are, ~arjnna põetaja, talitaja; hoidja, hooldaja; ~fail: vara ett ~ poetamist vajama; ~ hem s7 varjupaik; sanatoorium; ~ kas[e] s2 märgu- v. signaaltuli v. -lõke; ~nad s3 hool, hoolitsus; ha ~ om ngn jur. kellegi eestkostjaks olema; ~ om barn jur. laste kasvatamise õigus; ~ nads | havare eestkostja, hooldaja vårdslös 1) hooletu; hoolimatu; 2) lohakas, hoolitsematu, korratu; ~a vi hooletusse jätma; ~ het hooletus, lohakus; hoolimatus vårdtecken s7 van. märk, täht vårflod -en kevadine suurvesi v. üleujutus

vårfrudagen kirikl. paastumaarjapäev vår I kanten: på ~ kõnek. kevade algul v. hakul; ~ känsla -n kevadetunne v. -aimus; ~ lig kevadine, kevad-; ~ lik kevadine, kevadesarnane; ~ lök s2 bol. kuldtäht; ~mod s7, s4 kevad-mood; ~musseron s3 bot. kevad-võlu-heinik; ~ sidan: på ~ kevade tulekul v. hakul; ~sådd -en kevadkülv; ~säd s3 suvivili vårt |a sl 1) käsn; soolatüügas; 2) näsa, nibu; —bitare zool. käsnasalvaja vàrtermjn s3 kevadsemester varf I lik käsnjas, käsnataoline; ~ svin s7

zool. tüügassiga våt märg, lige; jag blev ~ om lotterna mu jalad said märjaks; ha`la ihop i ~ t och torrt kõnek. koos paksust ja vedelast läbi minema; ~ docka sl mer. ujuvdokk; ~ stark niiskus- v. veekindel; ~ varor pl. joogid; ~ värmande: ~ omslag niiske mähis v. kompress

väbel s2 sõj. (velt]veebel; mer. pootsman väck adv. kõnek.: ~ med dig! kao!, läse jalga!; puts ~ läinud, kadunud, otsas; boken år ~ raamat on kadunud

väcka I sl zool. puukoristaja väck |a II v3 1) äratama; ~ ngn till besinning kedagi meelemärkusele tooma; 2) esile kutsuma, põhjustama; ~ uppmärksamhet tähelepanu äratama; ~ en fråga küsimust üles tõstma; ~ oro rahutust tekitama; ~ar|-klocka sl äratuskell väckelse (usuline) ärkamine; ~mõte s6

kirikl. äratuskoosolek väck |ning äratamine, äratus; tår jag be om ~ kl. 6 palun äratada mind kell 6; ~t 1) äratatud; 2) kirikl. ärganud vädd -en bot. tähtpea väder s7 1) ilm; det är fult (vackert) ~ ilm on halb (ilus); det ser ut att bli vackert ~ näib tulevat ilus ilm; vad är det för ~ i dag? missugune ilm on täna?; i alla ~ igasuguse ilmaga; pilti, igas olukorras; 2) õhk, õhuvool, tuul; prata i vädret sõnu tuulde loopima, mõttetult lobisema; sätta näsan i vädret kõnek. nina püsti ajama; vända näsan i vädret kõnek. vedru välja viskama, kõrvu pea alla panema; gå till ~s õhku tõusma; 3): släppa ~ peeretama väder {beständig ilmastikukindel; ~ biten tuulest ja päikesest pargitud; ~korn s7 haistmisvõime; gott ~ hea nina; få ~ på ngt millestki haisu ninna saama; ~ kvarn s2 tuuleveski; ~ lek -en ilm(astik) väderleks I förhållanden pl. ilmastikutingimused, -olud; ~ förändring ilmamuutus; ~ karta sl meteor, ilmakaart; ~ ombyte s6 ilmamuutus; ~ prognos s3 ilmaennustus; ~ rapport s3 ilmateade; ~ station ilma- v. meteoroloogiajaam; ~ utsikter pl.: det är goda ~ on oodata head ilma vader| spåman ilmaennustaja; ~ spänning adj. p. kõhupuhitus; ~ streck s7 ilmakaar; de fyra ~ en neli ilmakaart vädja vi (palvega) pöörduma, apelleerima; ~ till ngn om hjälp kelleltki abi paluma; ~ till högre rätt jur. edasi kaebama, apellatsioonkaebust esitama; ~n inv. palve, (palvega) pöördumine, apelleerimine vädjebana, vädjobana -n van. võidu-jooksurada; den politiska ~n pilti. poliitiline areen; livets ~ elutee vädra vi 1) tuulutama, õhutama; rummet behöver ~s tuba va^'ab tuulutamist; 2) nuusutama, nuuskima; haistma; ~ lara pilti, hädaohtu haistma vädur s2 1) jäär, oinas; 2): Väduren astr.

Jäär; 3) tehn. vesioinas väft s3 tekst, kudeväg

väg s2 tee; ~en mellan Stockholm och Uppsala Stokholmi ja Upsala vaheline tee; ~ en hån Lund till Malmö tee Lundist Malmösse; alla ~ar bär till Rom vs. kõik teed viivad Rooma; gå raka ~en hem otseteed koju minema; gå sin ~ oma teed minema; gå din ~l mine oma teed!, mine minema!; ge dig i ~l hakka astuma!; bana ~ lör ngn pilti,

kellelegi teed sillutama; ta ~ en över Paris Pariisi kaudu sõitma-, vart skall du ta ~en? kuhu sa lähed?; ta en annan ~ teist teed minema; vart har boken tagit ~en? kuhu raamat on jäänud?; ur ~en! teelt eest!; komma i ~en lör ngn pilti, kellelegi teele ette v. jalgu jääma; lägga hinder i ~en för ngn kellelegi takistusi teele veeretama; på laglig ~ seaduslikul teel; det har gått ~en kõnek. õnnestus, läks õnneks; på ~en hem teel koju, koduteel; han bor en timmes ~ från oss ta elab meist tunni tee kaugusel; inte på långa ~ar kaugeltki mitte; alla ~ar står öppna för honom talle on kõik teed lahti; ngt i den ~ en midagi seesugust; jag var just på ~ att säga ma pidin just ütlema, ma tahtsin just ütelda; på skriftlig ~ kirjalikult, kirja teel; inte komma någon ~ mitte hakkama saama, mitte midagi saavutama; gå till ~ a asja kallale asuma, asja käsile võtma; det vore inte ur ~en om (att)... ei oleks halb, kui... väga I vi teed tegema v. ehitama väga II v2 kaaluma; vaagima; kaalutlema; ~ jämnt tasakaalus olema; det står och väger pilti, asi on kahevahel; ~ skälen iör och emot poolt- ja vastuargumente kaaluma; sitta oeh ~ på stolen toolil kiikuma; hans ord väger lungt tema sõnal on suur kaal; ~ upp 1) ära kaaluma; 2) üles kaaluma; ~nde adj. p. kaalukas väg I arbetare teetööline; ~bana sl sõidutee; slirig ~ libe tee; ~ bank s2 teetamm vägbar kaalutav

väg I beläggning teekate; ~bom s2 (tee)-valdas, tõkkepuu; ~ bygge s6 teedeehitus; ~ farande 1. s9 teeline, teekäija; 2. adj. p. sõitev, reisiv, matkav; ~ förbindelse maanteeühendus; det finns ~ till N. N-i pääseb maanteed mööda; ~ förvaltning 1) teede korrashoid; 2) maanteede valitsus vägg s2 sein; bo ~ i ~ med ngn kellegagi kõrvuti (tubades) elama; köra huvudet i ~ en pilti, peaga vastu seina jooksma; ställa ngn mot ~en pilti.

kedagi vastu seina v. nurka suruma; det är uppåt ~arna kõnek. pilti, see on absurdne; kläda ~arna pilti, nurgas istuma, müürilille mängima vägg I almanack(a) sl seinakalender; ~ block s7 ehit. seinaplokk; ~ bonad s3 seinavaip; ~fasf adj. seina külge kinnitatud; ~ skåp seinakapp; ~ klocka sl seinakell; ~ lav s2 bot. seinakorp; ~lus lutikas; ~ målning seinamaal; ~ pelare arhit. seinapiilar väg |hyvel s2 teehöövel; ~kant s3 tee-serv; teepeenar; ~karta sl teede-kaart; ~knut s2 teede sõlmpunkt; risttee; ~ korsning teerist; ~krök s2 kurv, käänak; ~lag s7 teeolud; hall ~ libe tee; ~ leda v2 1) teed näitama v. juhatama; 2) juhendama; några ~nde ord mõned näpunäited; ~ ledare 1) teejuht; 2) juhendaja; ~ ledning juhend; ~märke s6 liiklusmärk; teetähis; ~ mätare tehn. kilomeetri-lugeja

vägnar r|n-j pl.: å (på) ngns ~ kellegi ülesandel v. nimel; å tjänstens [-(ämbetets) ~ ametiasjus; rikt utrustad å huvudets ~ väga tark v. andekas vägning kaalumine

väg I nät -ef teedevõrk; ~plog s2 tee-sahk

vägra vi keelduma; tõrkuma; keelama; han kunde inte ~ dottern ngt ta ei suutnud tütrele midagi keelata; fötterna ~de att göra tjänst jalad tõrkusid sõna kuulmast; ~ n inv. keeldumine; tõrkumine väg I skatt s3 teemaks; ~ skrapa sl teehöövel; ~ skylt 2 teeviit; liiklusmärk; ~skäl s7 teelahe; ~ spärr s2 tõkkepuu; ~ sträcka sl teelõik; ~ styrelse teedevalitsus; ~torn s2 bot. türnpuu; ~ undergång s2 silla- v. viaduktialune tee; ~ underhåll s7 teede korrashoid; ~vett-eMiikluskultuur; ~vill: bli ~ teelt ära eksima; ~ visare teejuht; reisijuht (raamat)-, teemärk, -tähis; ~ vält s2 teerull; ~ övergång s2 üle-käigu- v. ülesõidukoht väj |a [veia] s2 teed andma, teelt kõrvale pöörduma; inte ~ för ngt pilti, mitte millegi eest tagasi kohkuma v. põrkama; ~ningsplikt -en teeandmis-kohustus

väktare van. vaht, vahimees; ordningens

~ seadusesilm väl 1. inv. hüve, heaolu, heakäekäik; vårt ~ och ve beror på honom meie heaolu sõltub temast; lill ditt eget ~ sinu enda huvides; 2. adv. 1) hästi, ilusti; allt ~ kõik on korras; så ~! kui töre!; befinna sig ~ end hästivälartad

tundma; det går aldrig ~ / see ei lõpe hästil; hålla sig ~ med ngn kellegagi hästi läbi saama; stå ~ hos ngn kellegi juures heas kirjas olema; låta sig ~ smaka hea maitsta laskma; mena ~ med ngn kellelegi head soovima; jag vet mycket — att... ma tean väga hästi, et..det var för ~ att du kom küll on hea, et sa tulid; det är gott och ~ men ... hea küll, aga ... 2) liiga, väga; ~ mycket liiga palju; ~ litet liiga vähe; 3) tublisti, rikkalikult; han är gott och ~ 60 år ta on üle 60 aasta vana; jag har hunnit med hälften och ~ det mul on tublisti pool tehtud; ~ så stor som niisama

suur kui; 4) küll, ju, ometi; du kommer ~? sa ju tuled?; du är ~ inte sjuk? ega sa ometi haige ei ole?; det kan ~ hända see on täiesti võimalik; det var ~ det jag trodde seda ma arvasingi; det är •— inte möjligt! ei või olla!, see pole ometi võimalik!; vem hade ~ trott att... kes oleks võinud küll arvata, et. •.; vad är ~ lycka? mis on õigupoolest õnn?; 3. kon j.: så ~ ... som niihästi... kui ka; 4. interj.: ja ~l muidugi!; nå ~l noh, hea küll!; ~an interj. hea küll!, olgu!

väi| artad hästikasvatatud, kombeline; ~ avlönad adj. p. hea- v. kõrgepalgaline; — befjnnande s6 heaolu; ~ behag s7 mõnutunne, rahuldus; ~ behållen adj. p. hästi hoitud, heas seisukorras, terve, vigastamata; ~ behövlig hädavajalik; ~ bekant üldtuntud, kuulus; ~ beställd adj. p. 1) hästi korrastatud, heas korras; 2) jõukas; ~ betänkt adj. p. hästi läbimõeldud, kaalutletud, ettenägelik; mindre ~ kaalutlemata, läbimõtlemata; ~ boren adj. p. kõrgest soost, kõrgestisündinud; ~ borenhet: Ers ~ Teie Kõrgeausus; ~ bärgad adj. p. jõukas, heal järjel olev

välde s6 1) riik; 2) võim, valitsus; förlora ~t över sig själv enesevalitsust kaotama

väldig tohutu suur; võimas, vägev; ~t adv. kõnek. hirmus, väga; vi har ~ bråttom meil on kole kiire; jag är ~ glad mul on hirmus hea meel

väl I doftande adj. p. healõhnaline; ~ekiperad hästi riietatud; ~ fägnad s3 kost; söök ja jook; ~färd s3 hea-käekäik, heaolu; ~ färds | samhälle s6 heaoluühiskond; ~född hästi toidetud; tüse, lihav; ~ förrättad adj. p.: efter välförrättat värv pärast töö edukat lõpetamist; —försedd hästi varustatud; ~ förtjänt ausalt v. täiesti ära-

teenitud; det var ~l see oli (sulle) päris paras!; ~gjord hästi tehtud; en ~ förfalskning hästi õnnestunud võltsing; ~ grundad hästi põhjendatud; ~gång -en heakäekäik; heaolu; lycka oeh ~l õnne ja edu!; ~gångs|-skål s2 toost, tervisejoomine; dricka en ~ för ngn kellegi terviseks jooma; ~ gångs | önskningar pl. õnnesoovid, õnnitlused; ~ gärning heategu; ~ gödd nuumatud välgör |ande heategev, head tegev; ~ sömn kosutav uni; för ~ ändamål heategevaks otstarbeks; ~are heategija; ~ enhet heategevus; ~ enhets {inrättning heategev asutus; ~erska heategijanna välja valde valt valima; jag har inte så mycket att ~ på mul ei ole suurt valida midagi; ~ bort ett ämne ped. üht ainet mitte õppima; ~ in ngn i styrelse kedagi juhatusse valima; ~ om ümber v. tagasi valima väljar|e valija; ~kär s3 valijaskond;

~ majoritet -en valijate enamik väl I klädd hästi riietatud; ~ kommen teretulnud; ~l tere tulemast!; hälsa ngn ~ kellelegi tere tulemast ütlema; ~ komna vi tere tulemast ütlema, tervitama

välkomst I bägare tervitusjook; ~ hälsning tervitus, tere tulemast ütlemine välkänd hästi tuntud, kuulus; en mindre

~ författare vähetuntud kirjanik välla v2 1) välja hoovama v. voolama,

esile purskama; 2) tehn. keevitama väi |lagad hästi tehtud v. valmistatud (toidu kohta); ~ levnad s3 hea v. mugav elu, hea põli välling piimasupp; pihl. kört; löga, lörts;

~ klocka sl söögikell; lokulaud väl I ljud s7 ilus v. kaunis köla; ~ lottad adj. p. jõukas; hästi varustatud; ~ lovlig 1) kiiduväärt; auväärt, lugupeetud; ~ t försök kiiduväärne katse; 2) õige, aus; ~ lukt s3 hea lõhn, aroom, parfüüm; ~ luktande adj. p. healõhnaline, aromaatne; ~lust -en lihahimu, iharus, himurus, meeleline nauding; ~ lustig iher, himur, liiderlik, kiimaline; ~ lusting liiderdaja, kiimaline v. himur inimene; ~ läsning ilulugemine, etlemine; ~ makt -en jõukus, heaolu; ~ menande adj. p. heatahtlik, heasoovlik; ~ mening hea soov v. tahe; heatahtlikkus, heasoovlikkus; i bästa ~ parimate kavatsustega; ~ment hästi mõeldud; ~ meriterad adj. p. teenekas; kiiduväärne; ~ mående adj. p. 1) hea tervise juures; 2) jõukas; ~måga sl 1) hea tervis;välordnad

i högönsklig ~ parima tervise juures; 2) heaolu, jõukus; ~ ordnad hästi korraldatud; ~ orienterad hästi informeeritud; ~renommerad adj. p. hea kuulsusega, austatud, lugupeetud; ~ riktad hästi sihitud, täpne; ~sedd: en ~ gäst meeldiv v. oodatud külaline

väls|gna vi õnnistama; -~d adj p. 1) õnnistatud; i välsignat tillstånd pilti. rase; 2) kõnek. neetud; kan är välsignat långtråkig ta on kole igav inimene

välsignelse õnnistus; õnn, edu, kordaminek; ~ bringande õnne- v. õnnis-tusttoov; — rik õnnistusrikas väl I sinnad adj. p. heatahtlik; ~ sittande hästi istuv v. sobiv [riietuse kohta)-, ~ situerad adj. p. heas olukorras, jõukas

välsk adj. prantsuse v. itaalia; võõras, võõramaine; ~a seder võõrad kombed; — t band nahkselgköide; ~ a bönor põldoad väl|skapad hästi kujundatud; kaunikujuline, ilusa kehaehitusega; ett välskapt gossebarn kena poiss; ~ skrivning ilukiri; ~ skött hästi hoitud v. hoolitsetud; ~ smakande maitsev; ~ sorterad 1) hoolikalt valitud; 2) hästi varustatud; ~ stånd -et jõukus, heaolu; ~ sydd hästi õmmeldud vält s2 tehn. rull välta I sl palgivirn väita II vi rullima

välta III v3 ümber v. kummuli lükkama, kummutama; ümber v. kummuli minema, kaaduma; bordet välte laud läks ümber valtal |are hea kõnemees, oraator, kuldsuu; ~ig kõneosav; pilti, paljuütlev; ~ ighef kõneosavus, -änne vältra vi 1) veeretama; ~ Iram esile sööstma v. tormama; ~ över sitt arbete till andra oma tööd teiste kaela veeretama; ~ skulden på ngn süüd kellegi kaela veeretama; 2): ~ sig veerema, rulluma; vähkrema; püherdama; ~ sig i smutsen poris püherdama

väl I tränad hästi treenitud; ~ underrättad hästi informeeritud; ~ uppfostrad hästikasvatatud; ~ utrustad hästi varustatud; ~ulvecklad hästi arenenud

välva v2 1) võlvima: ~ stora planer pilti, suuri plaane tegema; 2): ~ sig võlvuma, kummuma väi |vilja -n heatahtlikkus; ~vi||ig heatahtlik; ~ vårdad hästi hoitud v. hoo-

iitsetud; ~ växt adj. p. ilusakasvuline; ~ önskan inv. õnnesoov vämj|as dep. v2 v. vämdes vämts jälkust v. südamepööritust tundma; ~elig jälk, ilge; ~eise jälestus; iiveldus vän I [venn] s3 sõber; min lilla ~ kallike, kullake; en ~ till mig üks mu sõber; ~ av ordning korraarmastaja; släkt och ~ner sugulased ja sõbrad; bli god ~ med ngn kellegagi heaks sõbraks saama; jag är mycket god ~ med honom me oleme temaga väga head sõbrad; jag år inte någon ~ av det see ei meeldi mulle, ma ei armasta seda

vän II [vem] adj. van. ilus, kaunis; en ~

mö nägus neiu vänd|a v2 1) pöörama, keerama, kää-nama; var god vänd! pööra lehte!, vaata järgmiselt leheküljelt!; ~ på huvudet pead pöörama; — sorgen i (till) glädje kurbust rõõmuks muutma; ~ på halva vägen poolelt teelt tagasi pöörduma; 2): ~ sig pöörduma; pöörlema, keerlema; ~ sig bort från ngn kellestki ära pöörduma; vrida och ~ sig i sängen voodis vähkrema; hans lycka vände sig õnn jättis ta maha; jorden vänder sig kring sin axel Maa pöörleb oma telje ümber; ~ bar pöörduv; pööratav vändel -n bot. palderjan vänd |kõrs s7 pöördrist, ristvaldas; ~ krets s2 geogr. pöörijoon; Kräftans (Stenbockens) ~ Vähi (Kaljukitse) pöörijoon; ~ning pööre, pööramine, pöördumine; — till det bättre pööre paremusele; ge samtalet en annan ~ vestlusele teist suunda andma; han är trög i ~ en ta on pikatoimeline v. kohmakas; snabb i ~en kärmas, nobe; ~punkt s3 pöördepunkt; ~skiva vi tehn. pöördeplaat vän I fast: han är ~ ta on truu v. ustav sõber; ~gåva sl sõbrakink; ~ |nna sõbratar, sõbranna vänja vande vant 1): — ngn vid ngt kedagi millegagi ära harjutama; ~ ngn av med en ovana kedagi halvast kombest võõrutama; 2): ~ sig harjuma; — sig av med att röka suitsetamist maha jätma vän I krets s2 sõpruskond, sõprade ring; ~ lig sõbralik, lahke, vastutulelik; så ~ t av er! kui lahke teist!; ~ lighet sõbralikkus, lahkus, vastutulelikkus; ~pris s7: sälja för ~ odavalt müüma, sõbramehe poolest odavalt ära andma vänskap s3 sõprus; hysa ~ för ngn kellegi vastu sõprust tundma; för gammal ~ s skull vana sõpruse pärast; ~ ligvänskapligt

sõbralik; leva på ~ iot med ngn kellegagi heal jalal v. sõbralikus vahekorras olema; ~ ligt sõbralikult; vara ~ sinnad mo! ngn kellegi vastu sõbralikult meelestatud olema vänskaps |bänd s7 sõprussidemed; knyta

— med ngn kellegagi sõprust sõlmima; ~ bevis s7 sõpruseavaldus, -tõend; ~ match [-tš] s3 spoit. sõprus-võistlus; ~ pakt s3 sõprusleping

vänsias vi dep. kõnek. õrnutsema; lipitsema

vänster 1. s9 1) poi. pahem poolsed; 2) sport.: rak ~ vasaksirge (poksis); 2. adj. vasak, pahem; vasak- v. pahempoolne; på ~ hand vasakut kätt;

— omi vasak pool!; ett äktenskap till ~ morganaatiline abielu; ~ back s2 sport, vasakkaitsja; ~ flygel s2 pöl. vasak tiib; ~ gänga sl tehn. vasak-keere; ~ halvbäck s2 spori. vasak-poolkaitsja; ~ hänt adj. p. vasakukäe-line: ~ inner -n -inrar sport, vasak-sisemine; ~ press s3 pahempoolne ajakirjandus; ~ trafjk -en vasakpoolne liiklus; ~ ytter s2 sport, vasakäär

vänsäll: han är ~ tal on palju sõpru vänta vi ootama; ~ på svar vastust ootama; det var att ~ seda oli oodata, seda võiski arvata; ~ uf ngn kedagi ära ootama; han låter ~ på sig ta laseb end oodata, ta hilineb; ~ Ütet! oota!, oodake (pisut)!; ~ bara! oota sa! (ähvardusena); ~ barn last ootama; det hade jag inte ~ t mig av dig seda ma ei oleks sinust oodanud v. uskunud; ~ n inv. ootus, ootamine; i ~ på ngt midagi oodates, millegi ootel

vänte j tid s3 ooteaeg vän I tjänst s3 sõbrateene vänt| rum s7, ~ sal s2 ooteruum väpna vi relvastama; ~de styrkor relvastatud jõud, relvajõud; ~ re aj. relvakandia, kannupoiss; sõjasulane väppling bol. ristik härjapea vard I s2 peremees

värd II adj. 1) väärt, vääriline, vääriv; varan är inte ~ sitt pris see kaup on liiga kallis; han hade varit ~ ett bättre öde ta oleks väärinud paremat saatust; det är inte mödan värt ei tasu vaeva; boken är ~ att läsa(s) seda raamatut tasub lugeda; det är tara värt att ... on karta, et. ..; 2) lugupeetud, auväärt; min ~ e vcn lugupeetud sõber

värde s6 väärtus; maksumus, hind; nominellt ~ nominaalväärtus; av ringa ~ vähese väärtusega; prov utan ~ maj. kaubaproov; ha slort ~ suore väärtu-

sega olema; sjunka (stiga) i ~ hinnas langema (tõusma); sätta ~ på ngn kellestki lugu pidama, kedagi kõrgelt hindama; det är av noll och intet ~ see pole midagi väärt; ~ beständig püsiva v. kindla väärtusega; ~brev s7 väärtkiri; ~ full väärtuslik, hinnaline, kallis; ~ föremål s7 väärisese, hinnaline ese; ~ försändelse väärtsaa-detis; ~ lös väärtusetu; ~ minskning väärtuse vähenemine v. vähendamine; — mätare väärtuse mõõt v. mõõdupuu; ~ papper s7 väärtpaber värder|a 1) hindama, väärtustama; 2) lugu pidama, austama; ~ ing hindamine, hinnang; ~ings|man hindaja, taksaator; ~ingsjpris s7 maj. hindeväärtus

värde I sak s3 väärtasi; ~ stegring väärtuse kasv; ~ sätta vt. värdera värdfolk -et pererahvas värd| s7 maj. hindeväärtus värdig auväärne, väärikas; vääriline; på ett ~t sätt väärikalt; ~as vi dep. suvatsema, heaks arvama; hon värdi-gades inte lyssna till honom ta ei suvatsenud teda kuulatagi; ~het 1) au, väärikus; det är under min ~ see pole minu vääriline; hålla på sin ~ oma väärikusest lugu pidama; 2) ametiaste värdinna perenaine

värd|nne|plats s3 perenaisekoht (lauas);

pl. perenaisekoh ustused värdshus s7 kõrts, trahter, võõrastemaja; ~värd s2 kõrtsmik, trahteri- v. võõrastemajapidaja värdskap -et: utöva (sköta) ~et peo-peremeheks olema, külalisi vastu võtma

värdväxt s3 bol. peremeestaim väring aj. varjaag värja I sl mõõk

värja II v2 kaitsma; jag kunde inte ~ mig lör skratt ma ei suutnud naeru tagasi hoida; man kan ej ~ sig för tanken att... ei saa lahti mõttest, et...

värj I fäktning mõõgavõitlus, vehklemine; ~ fäste s6 mõõgapide; ~stöt s2 mõõgatorge värk s2 valu; pl. sünnitusvalud, tuhud; reumatisk ~ reumavalu; ~ a v3 valutama; det värker i armen käsi valutab; ~ ut valust lahti saama; det onda har värkt ut pilti, kõik halb on möödas; ~ stillande valuvaigistav värld [värd] s2 maailm; det är väl inte hela ~en asi pole nii hull; see ei ole nii tähtis; hur lever — en med dig? kõnek. kuidas käsi käib?; slå sig framvärldsalltet

i ~ en elus läbi lööma; inte för aili i ~en mitte mingi hinna eest; förr i ~ en vanasti, muiste; se s:g omkring i ~en maailmas ringi rändama; komma till ~en ilmale tulema, ilmavalgust nägema; gå ur ~ en siit ilmast lahkuma; bringa ngt ur ~en midagi lõpetama v. ära õiendama; en man av ~ seltskonna- v. suurilmainimene världs |ainet universum, kosmos; ~ bekant kogu maailmas v. laialt tuntud; ~ berömd maailmakuulus; ~bild s3 filos, maailmapilt; ~dam s3 suurilmadaam; ~del s2 maailmajagu; ~fred -en ülemaailmne rahu; ~ frånvänd eraklik, maailmast ära-pöördunud; ~ främmande eluvõõms* ~ förakt -et maaiimapõlgus; ~ förakta re maailmapõlgur; — förbättrare maailmaparandaja; ~ handel -n maailmakaubandus; ~ hav s7 maa-iimameri, ookean; ~ herravälde -t maailmavalitsus; ~ historisk maailmaajalooline; ~ hushållning maailma-majandus; ~ händelse ülemaailmse tähtsusega sündmus; ~ karta sl maailmakaart; ~klok elutark, kogenud; ~ kongress ülemaailmne kongress; ~krig s7 maailmasõda; första (andra) ~ et Esimene (Teine) maailmasõda världslig ilmalik, maine; ~a ting ilmalikud asjad; ~a nöjen maised naudingud

världs I litteratur -en maailmakirjandus; ~ läge -t rahvusvaheline olukord; ~ makt s3 maailmariik; ~ man seltskonna* v. suurilmainimene; ~ marknaden de/, sg. maailmaturg; ~ medborgare maailmakodanik; ~ mästare sport, maailmameister; ~ mästarskap s7 sport, maailmameistritiitel; ~ omfattande ülemaailmne, kogu maailma hõlmav-, ~ omfattning: i ~ (kogu) maailma ulatuses; ~ omsegling ümber maailma purjetamine; ~ opinion s3 maailma avalik arvamus; ~ ordning maailmakord; ~ politisk maailmapoliitiline; en ~ händelse ülemaailmse tähtsusega poliitiline sündmus; ~ press -en maailma ajakirjandus; ~rekord s7 maailmarekord; ~rykte s6 abstr. maailmakuulsus; ~ rymden def. sg. maailmaruum; ~ språk s7 maailmakeel; rahvusvaheline keel; ~stad maailmalinn; ~ utställning maailmanäitus; — van elukogenud; suurilma eluga harjunud; ~ åskådning filos, maailmavaade värma v2 soojendama; ~ upp üles soojendama

värme s9, tehn. s7 soojus; hålla ~n sooja pidama; 20 graders ~ 20 kraadi sooja; ~ alstrande soojusttekitav; ~ anläggning kütteseade: ~ behandling tehn. 1) termiline töötlemine; 2) med. sooju-tusravi, termoteraapia; ~ beständig soojuskindel; ~ bölja sl meteor, soojalaine; ~dyna sl soojenduspadi; ~element küttekeha, radiaator; ~enhet lüüs. soojusühik; ~ flaska sl soo-jenduspudel; ~ förlust s3 tehn. soojus-kadu; ~kä|ia sl soojusallikas; ~ledare füüs. soojusjuht; ~ledning 1) keskküte; 2) füüs. soojusjuhtivus; ~lära -n füüs. soojusõpetus; ~ mätare füüs. kalorimeeter; ~panna sl keskküttekatelj ~slaj s7 med. kuumarabandus; ~slråining füüs soojuskiirgus; ~ utvidgning füüs. soojuspaisumine: ~ värde s6 tehn. soo-jusväärtus värmlänning Värmlandi elanik värn s7 kaitse, turv; ~a vi kaitsma; ~ !ös kaitsetu; ~ plikt -en sõjaväekohustus; ~ pliktig 1. sõjaväekohus-tuslik; 2. ajateenija värnplikts [tjänstgöring sõjaväeteenistus; ~ vägran inv. sõjaväeteenistusest keeldumine; ~ ålder -n sõj.: uppnå ~ kutseeaiiseks saama värnskatt s3 riigikaitsemaks värp |a v3 munema; ägget vill lära hönan ~ vs. muna õpetab kana; ~höna sl põll. munakana, muneja kana värre 1. adj. komp. (vt. ond) halvem, pahem; bli ~ ooh ~ üha halvenema; det var ~ (det) see on veel halvem; 2. adv. komp. (vt. illa) halvemini, pahemini; vi hade roligt ~ kõnek. meil oli hirmus lõbus; hon var fin ~ ta oli väga kena; dess ~ kahjuks; dess ~ har jag inte kunnat finna boken kahjuks ma ei leidnud seda raamatut värst 1. adj. superi, (vt. ond) kõige halvem v. pahem, halvim, pahim; frukta det ~a kõige halvemat kartma; i ~a fall halvimal juhul; det ~a återstår kõige halvem on alles ees; det var det ~a jag har hört midagi hullemat pole ma kuulnud; 2. adv. superi, (vf. illa) kõige halvemini v. pahemini; jag år inte så ~ glad mul ei ole kuigi hea meel; när jag var som ~ sjuk kui mu tervis kõige halvem oli värv s7 töö, tegevus, amet; ülesanne, kohustus; fullgöra sitt ~ oma kohustusi täitma; sköta sitt dagliga — oma igapäevast tööd tegema värv |a vi värbama; ~ röster hääli koguma; låta ~ sig end värvata laskma; ~ rekruter nekruteid võtma;

~ning värbamine; ta ~ sõjaväkke astuma, end värvata laskma väsa v3 sisisema, susisema; sisistama, susistama

väsen I -det -den v. väsen 1) olevus, olend; ett övernaturligt ~ ü'leloomulik olend; inte ett levande ~ mitte elavat hingegi; 2) loomus, iseloom; hon är saktmodig till sitt ~ ta ön loomult vaikne väsen II -det pl. väsen kära, müra, lärm; mycket ~ lör ingenting palju kära ei millestki; inte göre ~ av sig tagasihoidlik olema väsende van. vt. väsen I väsens I besläktad adj. p. vaimusuguiuses olev; ~ skild adj. p. olemuselt erinev, täiesti teistsugune väsentlig oluline, peamine; tunduv; en högst ~ skillnad äärmiselt o`luline v. peamine erinevus; i ~ grad olulisel määral; ~en oluliselt, peamiselt; tunduvalt; ^t adv.: produktionen har ökat ~ toodang on tunduvalt suurenenud

väska sl paun, kott; kohver; käsitasku,

käekott; mapp väsljud s7 lgv. sisihääiik väsnas vJ dep. lärmama, kära v. müra

tegema väsning sisin, susin

vässa vi teritama, ihuma; ~ pennan

sulge teritama väst I s2 vest; få en knapp i ~ en kõnek.

vinti jääma väst II inv. (vt. väster); vinden kommer

från ~ tuul on läänest västan 1. inv. vt. ~vind; 2. adv ~ ifrån lääne poolt, läänest, läänekaarest; ~ vind s2 läänetuul väster 1. s9 lääs, läänekaar; i rån ~ läänest; mot ~ lääne poole, lääne suunas; ü`. ~ läände, lääne poole; Vilda västern Metsik Lääs; 2. adv.: ~ om ngt millestki lääne pool västerbottning Västerbotteni elanik väster I landet def. sg. Lääne-Euroopa; Õhtumaad; ~ ländsk õhtumaine; ~ länning õhtumaalane västficka sl vestitasku väst|goter pl. aj. läänegoodid; ~ gotisk

adj. aj. läänegooti västgöte s2 Västergötlandi elanik väsi j kust s3 läänerannik; ~ lig läänepoolne, lääne-; den ~a världen läänemaailm; vinden är ~ tuul puhub läänest; ~ makterna def. pl. lääneriigid västmanlänning Västmanlandi elanik västra adj. läänepoolne, lääne-; i ~ Sverige Lääne-Rootsis

väsi| romersk adj. aj. iäänerooma; ~vart lääne poole; ~ världen def. sg. läänemaailm

väta 1. sl niiskus, rõskus; 2. v3 märjaks tegema, niisutama; ~ ner sig ennast märjaks tegema; ~ i sängen alla tegema, voodit märjaks tegema väte s6 keem. vesinik; ~atom s3 vesinikuaatom; bomb s3 vesinikupommi ~ bombs j krig s7 termotuum.a-sõda; ~superox|d -en keem. vesinikülihapend; ~ vapenprov s7 vesiniku-relva katsetus vät|gas s3 vt. väte

vätska 1. sl vedelik; via sunda vätskor hea tervise juures, heas vormis; 2. vi: ~ sig märjaks saama, märguma vätske I balans s3 niiskusbilanss; ~form: i ~ vedelas olekus; ~ pelare vede-likusammas vätteros sl bot. harilik käopäkk väv s2 kude; kangas, riie; sätta upp en ~ kangast üles panema; ~a v2 kuduma; ~are kangur; ~ar|fågel s2 zool. kangurlind; ~bom s2 kangapoom; ~er j kudumisvabrik; ~erska nais-kangur; ~nad s3 1) tehn., biol. kude; 2) kangas; en ~ av lögner pilti. valede võrk; ~ ning kudumine; ~sked s2 kangasuga: ~stol s2 kan-gaspuud, -teljed växa v3 1) kasvama; ~ sig stark tugevnema; låta skägget ~ habet kasvatama; ~ ngn över huvudet pilti, kellelgi üle pea kasvama; 2) (rõhul, abisõnadega): ~ bort aja jooksul kaduma v. ära võõrduma; ~ fram välja kasvama; pilti, arenema, kujunema; ~ ifatt: ~ ifatt ngn kellelegi kasvus järele jõudma; ~ ifrån: ~ ifrån ngt millestki välja kasvama; pilti, millestki üle saama; ~ igen kinni v. kokku kasvama; ~ ihop kokku kasvama; ~ in sisse kasvama; pilti, kodunema, kohanema; — om: ~ om ngn kellestki suuremaks kasvama, kellelgi üle pea kasvama; ~ till: juurde v. suuremaks kasvama; ~ till sig ilusamaks muutuma; ~ upp üles v. suureks kasvama; ~ ur välja kasvama växel I s2 maj. veksel; låta en ~ förfalla vekslit protesti laskma; acceptera en ~ vekslit aktsepteerima; inlösa en ~ vekslit välja lunastama; dra växlar på framtiden pilti, veksleid oraste peale tegema; omsätta en ~ vekslit pikendama växel II s2 1) peen- v. vahetusraha; jag har inte ngn ~ på mig mul poleväxelacceptant

peenraha; 2) rdt. pöörang; 3) tehn. käigukast; käik; 4) (telefoni)kommutaator

växel j acceptant maj. veksli aktseptant;

— blankett s3 maj. veksliplank

växel j bord s7 tehn. (telefoni)kommu-taator; —bruk s7 põll. mitmevälja-süsteem

växel I diskontering maj. veksli diskon-teerimine; —förfalskning vekslivõltsi-mine

växelkarl s2 rdt. pöörme- v. rööpaseadja växel |kontor s7 maj. valuutavahetuspunkti — kurs s3 maj. valuutavahetus-kurss

växel I lag s2 maj. veksliseadus

växel I lokomotiv s7 manöövrivedur;

— låda sl tehn. käigukast; —pengar pl. peen- v. vahetusraha

växel I protest s3 maj. veksli protestimine; — rytterj -(ejt kõnek. alaline vekslitega õiendamine växel I spak s2 tehn. käigukang; — station (telefoni)alajaam; —ström -strömmen el. vahelduvvool; — sång s3 vaheldus-laul; kirikl. vastulaul växel I tagare maj. vekslisaaja; —utställare maj. veksliandja växel I varm zool. kõigusoojane; — verkan inv. vastastikune mõju v. toime;

— vis vaheldumisi, kordamööda kordamisi

växl|a vi 1) vahetama; kan du — 5 kronor åt mig? saad sa 5 krooni peeneks vahetada?; — brev kirju vahetama, kirjavahetuses olema; — lärg värvi muutma; 2) rdt. teisele teele juhtima; 3) tehn. käiku vahetama; 4) vahelduma, muutuma; priserna växlar hinnad muutuvad; — ande vahelduv; med —

framgång vahelduva eduga; — vind muutliku suunaga tuul; — ling 1) vahetamine, vahetus; 2) rdt. teisele teele juhtimine; 3) tehn. käiguvahetus; 4) vaheldumine, muutumine; vaheldus;:

— lings I rik vaheldusrikas

växt s3 1) kasv; stanna i ~en kasvus seisma jääma; liten (stor) till ~en väikest (suurt) kasvu; av ståtlig — ilusa kehaehitusega; 2) taim; 3) med. kasvaja; — art s3 taimeliik; — biologi [-lo-] -(e)n taimebioloogia; —cell s3 taimerakk; — famjlj s3 taimeperekond;

— fiber s3 taimekiud; —förädling taimearetus; — geografj -(e|n taime-geograafia; —gift s4 taimemürk;-

— hus s7 kasvuhoone; —kraft s3 kasvujõud; — lighet taimekasv, taimestik; — lära -n botaanika; —namn s7 taimenimetus; —olja sl taimeõli;

— riket del. sg. taimeriik; —saft s3 taimemahl; — samling taimekogu, herbaarium; — silke s6 kunstsiid; —smör s7 taimerasv; —värk pl. kasvuvalud;

— värld -en taimeriik; —ätande zool. taimtoiduline

vörd| a vi austama, lugu pidama; — ig auväärne, lugupeetud; van. kõrgeauline; — nad s3 austus, lugupidamine; aukartus; min ~ till er Iru! minu lugupidamine teie abikaasale!; betyga ngn sin — kellelegi oma lugupidamist avaldama; hysa — för ngn kellegi vastu aukartust tundma vördnads | betygetse lugupidamisavaldusi ~ bjudande aukartustäratav;

— full aupaklik, aukartlik; —vard auväärne

vördsam aupaklik, austav, lugupidav vört s3 (õlie)virre

X, x -et -; def. pl. -en X, x (kirjatäht) x-a [eksa] vi (masinakirjas) x-tähega

kustutama X-axel [eks-] s2 mat. x-telg, abstsiss-telg

xenon s4 keem. ksenoon x-formig x-kujuline

x-strålar pl. röntgenikiired x-värde s6 mat. tundmatu suurus xylofon s3 muus. ksülofon xylograf s3 ksülograaf, puulõike-kunstnik; —j s3 ksülograafia, puu-lõikekunst; puulõige, puugravüür xylol s3 keem. ksülool

Y

Y, y -(e)t -n, -, def. pl. -na Y, y (kirjatäht) yacht [j ott] s3 jaht(laev); —klubb s2 jahtklubi

yalelås [jeil- v. je:l-] s7 snepperlukk yankee [jet]ki] s5, pl. yankier v. yankees jänki

Y-axel s2 mat. y-telg, ordinaattelg yla vi ulguma, vinguma ylle s6 vill; av — villane; —filt s2 villane tekk; —fodrad adj. p. villase voodriga; — garn s7, s4 villane lõng; — muslin s3, s4 villane musliin; — n växelacceptant

peenraha; 2) rdt. pöörang; 3) tehn. käigukast; käik; 4) (telefoni)kommutaator

växel j acceptant maj. veksli aktseptant;

— blankett s3 maj. veksliplank

växel j bord s7 tehn. (telefoni)kommu-taator; —bruk s7 põll. mitmevälja-süsteem

växel I diskontering maj. veksli diskon-teerimine; —förfalskning vekslivõltsi-mine

växelkarl s2 rdt. pöörme- v. rööpaseadja växel |kontor s7 maj. valuutavahetuspunkti — kurs s3 maj. valuutavahetus-kurss

växel I lag s2 maj. veksliseadus

växel I lokomotiv s7 manöövrivedur;

— låda sl tehn. käigukast; —pengar pl. peen- v. vahetusraha

växel I protest s3 maj. veksli protestimine; — rytterj -(ejt kõnek. alaline vekslitega õiendamine växel I spak s2 tehn. käigukang; — station (telefoni)alajaam; —ström -strömmen el. vahelduvvool; — sång s3 vaheldus-laul; kirikl. vastulaul växel I tagare maj. vekslisaaja; —utställare maj. veksliandja växel I varm zool. kõigusoojane; — verkan inv. vastastikune mõju v. toime;

— vis vaheldumisi, kordamööda kordamisi

växl|a vi 1) vahetama; kan du — 5 kronor åt mig? saad sa 5 krooni peeneks vahetada?; — brev kirju vahetama, kirjavahetuses olema; — lärg värvi muutma; 2) rdt. teisele teele juhtima; 3) tehn. käiku vahetama; 4) vahelduma, muutuma; priserna växlar hinnad muutuvad; — ande vahelduv; med —

framgång vahelduva eduga; — vind muutliku suunaga tuul; — ling 1) vahetamine, vahetus; 2) rdt. teisele teele juhtimine; 3) tehn. käiguvahetus; 4) vaheldumine, muutumine; vaheldus;:

— lings I rik vaheldusrikas

växt s3 1) kasv; stanna i ~en kasvus seisma jääma; liten (stor) till ~en väikest (suurt) kasvu; av ståtlig — ilusa kehaehitusega; 2) taim; 3) med. kasvaja; — art s3 taimeliik; — biologi [-lo-] -(e)n taimebioloogia; —cell s3 taimerakk; — famjlj s3 taimeperekond;

— fiber s3 taimekiud; —förädling taimearetus; — geografj -(e|n taime-geograafia; —gift s4 taimemürk;-

— hus s7 kasvuhoone; —kraft s3 kasvujõud; — lighet taimekasv, taimestik; — lära -n botaanika; —namn s7 taimenimetus; —olja sl taimeõli;

— riket del. sg. taimeriik; —saft s3 taimemahl; — samling taimekogu, herbaarium; — silke s6 kunstsiid; —smör s7 taimerasv; —värk pl. kasvuvalud;

— värld -en taimeriik; —ätande zool. taimtoiduline

vörd| a vi austama, lugu pidama; — ig auväärne, lugupeetud; van. kõrgeauline; — nad s3 austus, lugupidamine; aukartus; min ~ till er Iru! minu lugupidamine teie abikaasale!; betyga ngn sin — kellelegi oma lugupidamist avaldama; hysa — för ngn kellegi vastu aukartust tundma vördnads | betygetse lugupidamisavaldusi ~ bjudande aukartustäratav;

— full aupaklik, aukartlik; —vard auväärne

vördsam aupaklik, austav, lugupidav vört s3 (õlie)virre

X, x -et -; def. pl. -en X, x (kirjatäht) x-a [eksa] vi (masinakirjas) x-tähega

kustutama X-axel [eks-] s2 mat. x-telg, abstsiss-telg

xenon s4 keem. ksenoon x-formig x-kujuline

x-strålar pl. röntgenikiired x-värde s6 mat. tundmatu suurus xylofon s3 muus. ksülofon xylograf s3 ksülograaf, puulõike-kunstnik; —j s3 ksülograafia, puu-lõikekunst; puulõige, puugravüür xylol s3 keem. ksülool

Y

Y, y -(e)t -n, -, def. pl. -na Y, y (kirjatäht) yacht [j ott] s3 jaht(laev); —klubb s2 jahtklubi

yalelås [jeil- v. je:l-] s7 snepperlukk yankee [jet]ki] s5, pl. yankier v. yankees jänki

Y-axel s2 mat. y-telg, ordinaattelg yla vi ulguma, vinguma ylle s6 vill; av — villane; —filt s2 villane tekk; — fodrad adj. p. villase voodriga; — garn s7, s4 villane lõng; — muslin s3, s4 villane musliin; — n växelacceptant

peenraha; 2) rdt. póörang; 3) tehn. käigukast; käik; 4) (telefoni)kommutaator

växel j acceptant maj. veksli aktseptant;

— blankett s3 maj. veksliplank

växel j bord s7 tehn. (telefoni)kommu-taator; —bruk s7 põll. mitmevälja-süsteem

växel I diskontering maj. veksli diskon-teerimine; —förfalskning vekslivõltsi-mine

växelkarl s2 rdt. pöörme- v. rööpaseadja växel |kontor s7 maj. valuutavahetuspunkti — kurs s3 maj. valuutavahetus-kurss

växel I lag s2 maj. veksliseadus

växel I lokomotiv s7 manöövrivedur;

— låda sl tehn. käigukast; —pengar pl. peen- v. vahetusraha

växel I protest s3 maj. veksli protestimine; — rytterj -(ejt kõnek. alaline vekslitega õiendamine växel I spak s2 tehn. käigukang; — station (telefoni)alajaam; —ström -strömmen el. vahelduvvool; — sång s3 vaheldus-laul; kirikl. vastulaul växel I tagare maj. vekslisaaja; —utställare maj. veksliandja växel I varm zool. kõigusoojane; — verkan inv. vastastikune mõju v. toime;

— vis vaheldumisi, kordamööda kordamisi

växl|a vi 1) vahetama; kan du — 5 kronor åt mig? saad sa 5 krooni peeneks vahetada?; — brev kirju vahetama, kirjavahetuses olema; — lärg värvi muutma; 2) rdt. teisele teele juhtima; 3) tehn. käiku vahetama; 4) vahelduma, muutuma; priserna växlar hinnad muutuvad; — ande vahelduv; med —

framgång vahelduva eduga; — vind muutliku suunaga tuul; — ling 1) vahetamine, vahetus; 2) rdt. teisele teele juhtimine; 3) tehn. käiguvahetus; 4) vaheldumine, muutumine; vaheldus;:

— lings I rik vaheldusrikas

växt s3 1) kasv; stanna i ~en kasvus seisma jääma; liten (stor) till ~en väikest (suurt) kasvu; av ståtlig — ilusa kehaehitusega; 2) taim; 3) med. kasvaja; — art s3 taimeliik; — biologi [-lo-] -(e)n taimebioloogia; —cell s3 taimerakk; — famjlj s3 taimeperekond;

— fiber s3 taimekiud; —förädling taimearetus; — geografj -(e|n taime-geograafia; —gift s4 taimemürk;-

— hus s7 kasvuhoone; —kraft s3 kasvujõud; — lighet taimekasv, taimestik; — lära -n botaanika; —namn s7 taimenimetus; —olja sl taimeõli;

— riket del. sg. taimeriik; —saft s3 taimemahl; — samling taimekogu, herbaarium; — silke s6 kunstsiid; —smör s7 taimerasv; —värk pl. kasvuvalud;

— värld -en taimeriik; —ätande zool. taimtoiduline

vörd| a vi austama, lugu pidama; — ig auväärne, lugupeetud; van. kõrgeauline; — nad s3 austus, lugupidamine; aukartus; min ~ till er Iru! minu lugupidamine teie abikaasale!; betyga ngn sin — kellelegi oma lugupidamist avaldama; hysa — för ngn kellegi vastu aukartust tundma vördnads | betygetse lugupidamisavaldusi ~ bjudande aukartustäratav;

— full aupaklik, aukartlik; —vard auväärne

vördsam aupaklik, austav, lugupidav vört s3 (õlie)virre

X, x -et -; def. pl. -en X, x (kirjatäht) x-a [eksa] vi (masinakirjas) x-tähega

kustutama X-axel [eks-] s2 mat. x-telg, abstsiss-telg

xenon s4 keem. ksenoon x-formig x-kujuline

x-strålar pl. röntgenikiired x-värde s6 mat. tundmatu suurus xylofon s3 muus. ksülofon xylograf s3 ksülograaf, puulõike-kunstnik; —j s3 ksülograafia, puu-lõikekunst; puulõige, puugravüür xylol s3 keem. ksülool

Y

Y, y -(e)t -n, -, def. pl. -na Y, y (kirjatäht) yacht [j ott] s3 jaht(laev); —klubb s2 jahtklubi

yalelås [jeil- v. je:l-] s7 snepperlukk yankee [jet]ki] s5, pl. yankier v. yankees jänki

Y-axel s2 mat. y-telg, ordinaattelg yla vi ulguma, vinguma ylle s6 vill; av — villane; —filt s2 villane tekk; — fodrad adj. p. villase voodriga; — garn s7, s4 villane lõng; — muslin s3, s4 villane musliin; — nylletröja

villane; ~ tröja sl villane kampsun, sviiter; villane alussärk; ~tyg s7, s4 villane riie v. kangas; ~väverj kalevivabrik ymnig külluslik, rikkalik, ohter, rohke; — regn tugev vihm; ~ hets j horn s7 küllus[e]sarv ymp s2 aiand, pookoks; ~a vi 1) med. vaktsineerima; kaitsepookimist tegema; ~ mot koppor rõugeid panema; 2) aiand, pookima; ~ kniv s2 aiand. pooknuga; ~vax s4 aiand, pookvaha yngel s7 maimud, kaiapojad; konnapoeg, kulles; ~damm s2 kai. maimutiik; ~plats s3 kai. kudemiskoht yngla vi poegima; kudema; ~ av sig

pilti, sünnitama yngling noormees, nooruk ynglinga| ålder s2 noorukiiga; ~år pl.

noorusaastad, noorukiaastad yngre adj. komp. (vf. ung) noorem; han är 3 år ~ än jag ta on minust 3 aastat noorem; av ~ datum hilisema kuupäevaga; Dumas den ~ Dumas noorem v. juunior; de ~ nooremad; noorrahvas

yngst adj. superi, (vt. ung) kõige noorem, noorim; kõige hilisem; den ~ e j' tjänsten kõige noorem ametnik ynka vi vt. ömka

ynkedom s2 viletsus, armetus; det var rena ~en see oli päris vilets lugu; du din ~/ kõnek. oh sind hädavarest! ynk|lig håle, armetu, vilets, kehv; ~rygg s2 pelgur, argpüks; memmepoeg; haletsusväärne inimene ynnest s2 soosing, heatahtlikkus; visa ngn en ~ kedagi soosima; ~ bevis s7 heatahtlikkuse avaldus yoghurt -en jogurt

yppa vi 1) avaldama, ilmutama; ~ en hemlighet saladust avaldama; 2): ~ sig avanema, ilmnema, ilmsiks tulema ypper|lig suurepärane, oivaline, ülihea, hunnitu; ~st adj. superi, kõige parem, parim, kõige suurepäraseni v. oivalisem

yppig 1) lopsakas, lokkav; ~ grönska lopsakas rohelus; ~ barm lopsakad rinnad; 2) luksuslik; ~ t levnadssätt luksuslik eluviis yr 1) uimane, segane, peapööritust tundev; jag är ~ i huvudet mu pea käib ringi; ~ av glädje rõõmust joobunud v. hull; ~ i mössan segane, hämmeldunud, tasakaalust väljas; som ~a höns nagu peata kanad;

2) metsik, taltsutamatu; ~a pojkar pöörased poisid

yra 1. sl 1) sonimine; 2) joobumus, joovastus; 3) tuisk; 2. vi 1) sonima; 2)

tuiskama; snön yr lumi tuiskab; det yr tuiskab; vägen har yrt igen tee on kinni tuisanud; dammet yrde i luiten toim keerles öhus; ~ nde 1) soniv, jampsiv; 2) tuiskav; i ~ fart peadpööritava kiirusega yrhätta sl tuisupea, vallatu tütarlaps yrka vi: ~ på ngt midagi nõudma; ~ ansvar på ngn kellelegi karistust nõudma; ~ på omröstning hääletamist nõudma; ~nde s6 1) nõue, nõudmine; 2) ettepanek; ~ t ogillas ettepanek lükatakse tagasi yrke s6 amet, (elu]kutse; till ~ t ameti poolest; tria ~n vabad elukutsed; han har till ~ att undervisa tema amet on õpetamine yrkes (arbetare oskustööline; ~ arbete s6 kutse- v. oskustöö; ~ boxare elukutseline v. profipoksija; ~ broder ametivend; ~ gren s2 kutseharu; ~ hemlighet ametisaladus; ~ inspektion töö(kaitse) inspektsioon; ~ kunnig osav, vilunud, asjatundlik; kutseharidusega; ~ kvinna sl töötav v. ametis olev naine; ~man ametimees; ~mässig kutseline, kutse-; ~ orientering, ~ rådgivning kutsenõuanne; ~ sjukdom s2 kutsehaigus; ~ skada sl töövigastus; ~ skadeförsäkring kindlustus töövigastuste vastu; ~ skicklighet kutseoskus; ~ skola sl kutsekool; ~ undervisning kutseõpetus; ~utbildning kutseharidus; ~vai s7 kutsevalik; ~van vilunud, osav; ~ verksamhet kutsealane tegevus; ~ vägledning vt. ~ orientering yrsel s2 (pea]pööritus, uimasus; jag greps av ~ mul hakkas pea ringi käima; ligga i ~ jampsima, sonima; ~ anfall s7 pööritushoog yrjsnö s3 tuisklumi; ~ vaken unesegane,

unine; ~ väder s7 lumetuisk ystja vi juustu valmistama; ~ sig kalgenduma, koaguleeruma; ~e s6 1) juustupiim; 2) juustuvalmistus yster vallatu, ülemeelik, ohjeldamatu;

en ~ häst tuline hobune ystning juustuvalmistamine yta sl l] (pealis-, välis]pind; en skrovlig ~ krobeline pind; sluttande ~ kaldpind; 2] pindala; cirkelns ~ ringi pindala; 3) välimus; döma endast efter ~n ainult välimuse järgi otsustama

ytj aktiv keem. pindaktiivne; ~ behandling tehn. pinnatöötlus; ~ beklädnad s3 ehit. välisvooder; ~ beläggning pinnakate; ~ beräkning pindala arvutamine; ~ bildning geogr. pinnavorm; ~ enhet pindala- v. pinnaühik;ytinnehåll

~ innehåll s7 pindala; ~ lager s7 pinnakiht; ~ lig 1) pindmine, pinnapealne, pinna-; 2) pealiskaudne; ~ läge s6 mer. pealveeasend (allveelaeval); ~mått s7 pinnamõõt; ~ spänning lüüs. pindpinevus ytter s2 sport.: höger ~ paremäär; vänster ~ vasakäär; ~ bana si sport. välisrada ytterbium -et keem. üterbium ytterdörr s2 välisuks; ~ kant s3 välisäär, välimine serv; ~ kläder pl. üleriided ytterlig äärmine, ülim, erakordne; med ~ ansträngning suurima jõupingutusega; ~are 1. adj. komp. edasine, lisa-; ~ upplysningar täiendavad teated; 2. adv. veel; ~ några dagar veel mõned päevad; ~ en äärmiselt, ülimal määral; ~ het äärmus; från en ~ till en annan ühest äärmusest teise; gå till ~ er äärmustesse minema; ~ ema berör varandra äärmused puutuvad kokku; till ~ oartig äärmiselt ebaviisakas

ytterlighets j man äärmuslane, ekstremist; ~parti s4 pöl. äärmuslaste v. ekstre-mistlik partei; ~ åtgärd s3 äärmine abinõu

ytter | mera inv. adj., adv. veel rohkem; peale selle; ~ plagg s7 pealisrõivas; ~ring s2 väliskumm; ~rock s2 mantel, ülekuub; ~sida sl välisküIg ytterst adv. superi, äärmiselt; han är ~ till höger ta on paremalt (kõige) äärmine; ~a adj. superi. 1) äärmine; ~ vänstern pöl. äärmised pahempoolsed; jag skall göra mitt ~ teen, mis vähegi suudan; driva ngn till det ~ kedagi äärmusteni viima; i ~ nöd viimases hädas; saken är av ~ vikt asi on äärmiselt tähtis; 2) viimane, viimne; ~ dagen kirikl. viimnepäev; ~ domen kirikl. viimsepäevakohus; ligga på sitt ~ viimseid hingetõmbeid tegema; göra ett ~ försök viimast katset tegema ytter I tak s7 katus; ~ trappa sl välistrepp; ~ vägg s2 välissein; ~ världen

det. sg. välismaailm; ~ öra anat. välis-kõrv

yttra vi 1) lausuma, avaldama, väljendama; ~ sin mening oma arvamust avaldama; 2): ~ sig avalduma, ilmnema;

väljenduma, oma arvamust avaldama, sõna võtma; sjukdomen ~ de sig i frossa haigus avaldus külmavärinates; alla ~ de sig i diskussionen kõik võtsid läbirääkimistel sõnai yttrande s6 avaldus, väljendus; avge sitt ~ oma arvamust avaldama; inhämta ngns ~ kellegi arvamust küsima; ~ frihet sõnavabadus; ~ rätt -en sõnaõigus

yttre 1. neutr. sg.: ett vackert ~ ilus välimus; till det ~ väliselt, välimuselt; 2. adj. komp. välimine, väline, välispidine, välis-; ~ rymden kosmos; ~ sidan väliskülg; ~ fiender välisvaenlased

yttring avaldus, väljendus; en ~ av glädje rõõmuavaldus; sjukdomens ~ar haigusnähud yt| vatten -vattnet pinnavesi; ~ verkan inv. el. pinnaefekt; ~vidd s3 pindala

yvas v2 dep. uhke olema; uhkeldama, hooplema; han yvdes över sina kunskaper ta uhkustas oma teadmistega yverboren 1) müt. hüperboreiline, kauge põhjamaine; de yverbornas ö van. Skandinaavia; 2) pilti, marurahvuslik, šovinistlik yvig tihe, paks, lopsaka kasvuga, kohev; ~ t hår paksud juuksed; ~ stil lopsakas stiil

yxa 1. sl kirves; kasta ~n i sjön pilti. kõigele käega lööma, ettevõttest loobuma; 2. vi: ~ till tahuma, välja raiuma; pihl. kokku klõpsima yx|blad s7 kirvetera; ~ hammare kirve-kand; ~hugg s7 kirvehoop; ~ skaft s7 kirvevars; goddag ~l pilti, üks räägib aiast, teine aia august; hela samtalet var ett goddag ~ kogu vestlus oli üks suur üksteisest möödarääkimine; ~ öga kirvesilm

Z, z -t -n, -; def. pl. -na Z, z (kirjatäht) zenit [se:-] inv. astr. seniit, lagipunkt; pihl. haripunkt; ~ avstånd s7 astr. seniitkaugus zeppelinare [se-] tsepeliin zigenar|e [sije:-] mustlane; ~ flicka sl mustlastüdruk; — läger s7 mustlas-laager; ~ musik s9 mustlasmuusika; ~ språk s7 mustlaskeel zigen|erska [sije:-] sl mustlanna; ~ sk

adj. mustlas-; ~ska -n mustlaskeel zink [s-] s3 tsink; ~haltig tsinki sisaldav; ~ legering tsingisulam; ~plät s2 tsinkplekk; ~ salva sl tsinksalv; ~ spat s3 min. tsinkpagu; ~ vitt s9 tsinkvalge zinnia [s-] sl bot. tsinnia, pruudisõlg zirkonium [sirko:-] s8 keem. tsirkoonium zodiakal| ljus [so- v. su-] -et astr-sodiaagivalgus ytinnehåll

~ innehåll s7 pindala; ~ lager s7 pinnakiht; ~ lig 1) pindmine, pinnapealne, pinna-; 2) pealiskaudne; ~ läge s6 mer. pealveeasend (allveelaeval); ~mått s7 pinnamõõt; ~ spänning lüüs. pindpinevus ytter s2 sport.: höger ~ paremäär; vänster ~ vasakäär; ~ bana si sport. välisrada ytterbium -et keem. üterbium ytterdörr s2 välisuks; ~ kant s3 välisäär, välimine serv; ~ kläder pl. üleriided ytterlig äärmine, ülim, erakordne; med ~ ansträngning suurima jõupingutusega; ~are 1. adj. komp. edasine, lisa-; ~ upplysningar täiendavad teated; 2. adv. veel; ~ några dagar veel mõned päevad; ~ en äärmiselt, ülimal määral; ~ het äärmus; från en ~ till en annan ühest äärmusest teise; gå till ~ er äärmustesse minema; ~ ema berör varandra äärmused puutuvad kokku; till ~ oartig äärmiselt ebaviisakas

ytterlighets j man äärmuslane, ekstremist; ~parti s4 pöl. äärmuslaste v. ekstre-mistlik partei; ~ åtgärd s3 äärmine abinõu

ytter | mera inv. adj., adv. veel rohkem; peale selle; ~ plagg s7 pealisrõivas; ~ring s2 väliskumm; ~rock s2 mantel, ülekuub; ~sida sl väliskülg ytterst adv. superi, äärmiselt; han är ~ till höger ta on paremalt (kõige) äärmine; ~a adj. superi. 1) äärmine; ~ vänstern pöl. äärmised pahempoolsed; jag skall göra mitt ~ teen, mis vähegi suudan; driva ngn till det ~ kedagi äärmusteni viima; i ~ nöd viimases hädas; saken är av ~ vikt asi on äärmiselt tähtis; 2) viimane, viimne; ~ dagen kirikl. viimnepäev; ~ domen kirikl. viimsepäevakohus; ligga på sitt ~ viimseid hingetõmbeid tegema; göra ett ~ försök viimast katset tegema ytter I tak s7 katus; ~ trappa sl välistrepp; ~ vägg s2 välissein; ~ världen

det. sg. välismaailm; ~ öra anat. välis-kõrv

yttra vi 1) lausuma, avaldama, väljendama; ~ sin mening oma arvamust avaldama; 2): ~ sig avalduma, ilmnema; väljenduma, oma arvamust avaldama, sõna võtma; sjukdomen ~ de sig i frossa haigus avaldus külmavärinates; alla ~ de sig i diskussionen kõik võtsid läbirääkimistel sõnai yttrande s6 avaldus, väljendus; avge sitt ~ oma

arvamust avaldama; inhämta ngns ~ kellegi arvamust küsima; ~ frihet sõnavabadus; ~ rätt -en sõnaõigus

yttre 1. neutr. sg.: ett vackert ~ ilus välimus; till det ~ väliselt, välimuselt; 2. adj. komp. välimine, väline, välispidine, välis-; ~ rymden kosmos; ~ sidan väliskülg; ~ fiender välisvaenlased

yttring avaldus, väljendus; en ~ av glädje rõõmuavaldus; sjukdomens ~ar haigusnähud yt| vatten -vattnet pinnavesi; ~ verkan inv. el. pinnaefekt; ~vidd s3 pindala

yvas v2 dep. uhke olema; uhkeldama, hooplema; han yvdes över sina kunskaper ta uhkustas oma teadmistega yverboren 1) müt. hüperboreiline, kauge põhjamaine; de yverbornas ö van. Skandinaavia; 2) pilti, marurahvuslik, šovinistlik yvig tihe, paks, lopsaka kasvuga, kohev; ~ t hår paksud juuksed; ~ stil lopsakas stiil

yxa 1. sl kirves; kasta ~n i sjön pilti. kõigele käega lööma, ettevõttest loobuma; 2. vi: ~ till tahuma, välja raiuma; pihl. kokku klõpsima yx|blad s7 kirvetera; ~ hammare kirve-kand; ~hugg s7 kirvehoop; ~ skaft s7 kirvevars; goddag ~l pilti, üks räägib aiast, teine aia august; hela samtalet var ett goddag ~ kogu vestlus oli üks suur üksteisest möödarääkimine; ~ öga kirvesilm

Z, z -t -n, -; def. pl. -na Z, z (kirjatäht) zenit [se:-] inv. astr. seniit, lagipunkt; pihl. haripunkt; ~ avstånd s7 astr. seniitkaugus zeppelinare [se-] tsepeliin zigenar|e [sije:-] mustlane; ~ flicka sl mustlastüdruk; — läger s7 mustlas-laager; ~ musik s9 mustlasmuusika; ~ språk s7 mustlaskeel zigen|erska [sije:-] sl mustlanna; ~ sk

adj. mustlas-; ~ska -n mustlaskeel zink [s-] s3 tsink; ~haltig tsinki sisaldav; ~ legering tsingisulam; ~plät s2 tsinkplekk; ~ salva sl tsinksalv; ~ spat s3 min. tsinkpagu; ~ vitt s9 tsinkvalge zinnia [s-] sl bot. tsinnia, pruudisõlg zirkonium [sirko:-] s8 keem. tsirkoonium zodiakal| ljus [so- v. su-] -et astr-sodiaagivalguszodiaken

zodiaken [so- v. su-] dei. sg. sodiaak zon [su:n] s3 tsoon, vööde, vöönd, piirkond; ~ gräns s3 tsooni- v. vööndi-piir; ~ indelning tsoonideks v. vöönditeks jaotumine; ~ tariff s3 tsooni- v. vöönditariif zoo| fysiologi [so:-] -(e)n zool. looma-füsioloogia; ~log [-lo:g] zooloog;

~logi [-logi:] -(e)n zooloogia; ~ logisk [-lo;gisk] zooloogiline; ~ trädgård zoopark, loomaaed; ~torn| -(e)n zool. zootoomia, looma-`anatoomia zulu [sü:lü] s3 suulu; ~ kaffer s3 suulu-kahver; ~ språket def. sg. suulu keel zygot [sügo;t] s3 biol. sügoot

Å, å I -(e)t -n, -; def. oi. -na A, å (kirjatäht)

å II s2 jõgi, oja; gå över ~n efter vatten vs. kaevu vett kandma, mõttetut tööd tegema

å III prep.: ~ utsatt dag määratud päeval; ~ hans vägnar tema nimel v. asemel; ~ ena sidan... ~ andra sidan ühelt poolt . .. teiselt poolt; jag ~ min sida anser att. . . mina omalt poolt arvan, et... å IV inter j. ah!, oh!; ~ nej! oh ei!;

~ prat! tühi lori! åberopa vi viitama, osutama, toetuma; esitama, ette tooma; ~ ngt som stöd för ngt midagi millegi toetuseks v. tõenduseks esile tooma; ~ sig på ngt millelegi viitama v. toetuma, midagi ettekäändeks tooma; ~nde Ert brev ... toetudes Teie kirjale ... åbo s5, s2 põlisrentnik; ~rätt s3 põlis-

rendiõigus åbrodd s2 bot. sidrunpuju åbäk|a vi: ~ sig alpima, naeruväärselt käituma, end narriks tegema; ~e s6 peletis, hirmutis; suur vormitu ese; ett ~ till kari mehekolask; ~(!)ig vormitu; suur ja kohmakas, kolakas ådaga| lägga näitama, ilmutama, osutama; tõendama, tõestama; ~ s/n okunnighet oma asjatundmatust ilmutama; ~ sin oskyld oma süütust tõestama

åder sl (vere)soon; poetisk ~ luule-soon; ~ brock, ~ bråck s7 med. veresoonte laienemine; ~förkalkning med. tuiksoonel ubjastus, arterioskleros; —låta med. aadrit laskma; ~låtning med. aadrilaskmine ådra 1. sl vt. åder; 2. vi soonitama, sooniliseks tegema åldra(qa) 1) põhjustama, tekitama; detta ådrog mig stort obehag see põhjustas mulle suuri ebameeldivusi; 2): ~ sig endale põhjustama v. tekitama; saama; endale tõmbama; ~ sig förkylning end ära külmetama, külm9-iuma; ~ sig ngns uppmärksamhet (kellegi tähelepanu endale tõmbama

ådrig sooniline

ådöma [o:dömma] v2: ~ ngn böter kellelegi rahatrahvi määrama; ~ ngn fängelse kedagi vangi mõistma åh inter j. vt. å IV

å|hej inter j. hei!; ~hoj: skepp ~/ laev

ahoi!; ~ha inter j. ah!, ohoo! åhör |a v2 (pealt) kuulama; ~are

(pealt)kuulaja; pl. kuulajaskond åhörar|dag s2 ped. lahtiste uste päev

(koolis); ~ läktare kuulajaterõdu å|ja inter j. oh jaa!; ikka küll!; eks ikka

kahl; ~jo inter j. siiski!, ikkagi! åk s7 kõnek. 1) vt. åkdon; 2) sport, sõit åka v3 1) sõitma; ~ tåg (med tåg) rongiga sõitma; ~ bil (i en bil) autoga sõitma; ~ framlänges näoga sõidusuunas istuma; ~ hiss liftiga sõitma; ~ käike kelgutama, kelguga sõitma; 2) libisema; vasen åkte i golvet vaas kukkus põrandale; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ bort ära sõitma; ~ fast kõnek. a) kinni jääma; b) sisse kukkuma, politsei kätte sattuma; ~ förbi mööda sõitma; ~ in a) sisse sõitma; b) kõnek. vangi sattuma, kinni minema; ~ ned a) alla sõitma; b) maha libisema; ~ om mööda sõitma; ~ omkull ümber minema; ~ omkull på cykel jalgrattalt maha kukkuma; ~ på a) otsa sõitma; b) edasi sõitma; jätkama; c) vulg. läbi sõimama; ~ ut välja sõitma, väljasõitu tegema; tig, annars åker du ut! kõnek. pea suu, muidu viskan su välja! åkalla vi: ~ Gud i sin nöd jumalat

hädas appi hüüdma åkarjbrasa -n: ta sig (slå) en ~ sooja saamiseks kätega vehklema; ~e (veo)voorimees; —häst s2 voorimehe-hobune; ~kamp s2 kõnek. voori-mehesetukas, -kronu; ~taxa sl veoraha

åkdon s7 sõiduk, sõiduriist åker s2 põld, nurm; ~bruk -et põlluharimine. maaviljelus; põllundus; ~ brukare põlluharija; ~bär s7 bot. soomurakas; ~ höna s1 zool. põldpüü, nurmkana zodiaken

zodiaken [so- v. su-] dei. sg. sodiaak zon [su:n] s3 tsoon, vööde, vöönd, piirkond; ~ gräns s3 tsooni- v. vööndi-piir; ~ indelning tsoonideks v. vööndíteks jaotumine; ~ tariff s3 tsooni- v. vööndítariif zoo| fysiologi [so:-] -(e)n zool. looma-füsioloogia; ~log [-lo:g] zooloog;

~logi [-logi:] -(e)n zooloogia; ~ logisk [-lo;gisk] zooloogiline; ~ trädgård zoopark, loomaaed; ~torn| -(e)n zool. zootoomia, looma-`anatoomia zulu [sü:lü] s3 suulu; ~ kaffer s3 suulu-kahver; ~ språket def. sg. suulu keel zygot [sügo;t] s3 biol. sügoot

Å, å I -(e)t -n, -; def. oi. -na A, å (kirjatäht)

å II s2 jõgi, oja; gå över ~n efter vatten vs. kaevu vett kandma, mõttetut tööd tegema

å III prep.: ~ utsatt dag määratud päeval; ~ hans vägnar tema nimel v. asemel; ~ ena sidan... ~ andra sidan ühelt poolt . .. teiselt poolt; jag ~ min sida anser att. . . mina omalt poolt arvan, et... å IV inter j. ah!, oh!; ~ nej! oh ei!;

~ prat! tühi lori! åberopa vi viitama, osutama, toetuma; esitama, ette tooma; ~ ngt som stöd för ngt midagi millegi toetuseks v. tõenduseks esile tooma; ~ sig på ngt millelegi viitama v. toetuma, midagi ettekäändeks tooma; ~nde Ert brev ... toetudes Teie kirjale ... åbo s5, s2 põlisrentnik; ~rätt s3 põlis-

rendiõigus åbrodd s2 bot. sidrunpuju åbäk|a vi: ~ sig alpima, naeruväärselt käituma, end narriks tegema; ~e s6 peletis, hirmutis; suur vormitu ese; ett ~ till kari mehekolask; ~(!)ig vormitu; suur ja kohmakas, kolakas ådaga| lägga näitama, ilmutama, osutama; tõendama, tõestama; ~ s/n okunnighet oma asjatundmatust ilmutama; ~ sin oskyld oma süütust tõestama

åder sl (vere)soon; poetisk ~ luule-soon; ~ brock, ~ bråck s7 med. veresoonte laienemine; ~förkalkning med. tuiksoonel ubjastus, arterioskleros; —låta med. aadrit laskma; ~låtning med. aadrilaskmine ådra 1. sl vt. åder; 2. vi soonitama, sooniliseks tegema åldra(qa) 1) põhjustama, tekitama; detta ådrog mig stort obehag see põhjustas mulle suuri ebameeldivusi; 2): ~ sig endale põhjustama v. tekitama; saama; endale tõmbama; ~ sig förkylning

end ära külmetama, külm9-iuma; ~ sig ngns uppmärksamhet (kellegi tähelepanu endale tõmbama

ådrig sooniline

ådöma [o:dömma] v2: ~ ngn böter kellelegi rahatrahvi määrama; ~ ngn fängelse kedagi vangi mõistma åh inter j. vt. å IV

å|hej inter j. hei!; ~hoj: skepp ~/ laev

ahoi!; ~ha inter j. ah!, ohoo! åhör |a v2 (pealt) kuulama; ~are

(pealt)kuulaja; pl. kuulajaskond åhörar|dag s2 ped. lahtiste uste päev

(koolis); ~ läktare kuulajaterõdu å|ja inter j. oh jaa!; ikka küll!; eks ikka

kahl; ~jo inter j. siiski!, ikkagi! åk s7 kõnek. 1) vt. åkdon; 2) sport, sõit åka v3 1) sõitma; ~ tåg (med tåg) rongiga sõitma; ~ bil (i en bil) autoga sõitma; ~ framlänges näoga sõidusuunas istuma; ~ hiss liftiga sõitma; ~ käike kelgutama, kelguga sõitma; 2) libisema; vasen åkte i golvet vaas kukkus põrandale; 3) (rõhul, abisõnadega): ~ bort ära sõitma; ~ fast kõnek. a) kinni jääma; b) sisse kukkuma, politsei kätte sattuma; ~ förbi mööda sõitma; ~ in a) sisse sõitma; b) kõnek. vangi sattuma, kinni minema; ~ ned a) alla sõitma; b) maha libisema; ~ om mööda sõitma; ~ omkull ümber minema; ~ omkull på cykel jalgrattalt maha kukkuma; ~ på a) otsa sõitma; b) edasi sõitma; jätkama; c) vulg. läbi sõimama; ~ ut välja sõitma, väljasõitu tegema; tig, annars åker du ut! kõnek. pea suu, muidu viskan su välja! åkalla vi: ~ Gud i sin nöd jumalat

hädas appi hüüdma åkarjbrasa -n: ta sig (slå) en ~ sooja saamiseks kätega vehklema; ~e (veo)voorimees; —häst s2 voorimehe-hobune; ~kamp s2 kõnek. voori-mehesetukas, -kronu; ~taxa sl veoraha

åkdon s7 sõiduk, sõiduriist åker s2 põld, nurm; ~bruk -et põlluharimine. maaviljelus; põllundus; ~ brukare põlluharija; ~bär s7 bot. soomurakas; ~ höna s1 zool. põldpüü, nurmkanaåkeri

åker} s4 veoäri, -firma åker I jord -en põllumaa; põllumuld; -~lapp s2 põllutükk, -lapp; —ren s2 põllupeenar; -senap s3 bot. põld-sinep; — sork s2 zool. põldhiir;

— spöke s6 hernehirmutis; — stubb s2 kõrrepõld, kõrrestik; — tistel s2 bot. põldohakas; — vicker s2 bot. vikk, kurehernes; — vinda sl bot. harilik kassitapp; — ärt s3 põldhernes

åklaga vi süüdistama, kohtusse kaebama; — re süüdistaja; kaebaja; allmän — prokurör åklagar I myndighet jur. prokuratuur;

— vittne s6 jur. süüdistuse tunnistaja åkomma sl häda, haigus

åk I tur s3 väljasõit, lõbusõit ål I s2 angerjas

ål II s2 idu; rensa bort — ar idutama ål III s2 naaskel

åla I vi roomama; — på magen kõhuli roomama

åla II vi idutama, idudest puhastama ålandsrot bot. aedvaak ålder s2 vanus, iga; böjd av — vanadusest küürus; dö av — vanadussurma surema; personer av alla åldrar igas vanuses inimesed; liten för sin — väike oma vanuse kohta; ha ~ n inne för ngt millegi jaoks küllalt vana olema; hon är i min — ta on minuga ühevanune; i sin bästa — parimais aastais; vid 35 års — 35-aastaselt; vid hög — kõrges vanaduses; från sin spädaste — varasest lapsepõlvest peale, maast-madalast; uppnå en hög

— kõrge vanaduseni elama; —dom s2 vanadus; på ~en vanaduses;

— dcmlig s2 vanaaegne, arhailine; vananenud, vanamoeline; — t uttryck arhailine väljend; — domligt adv.:

— klädd vanamoeliselt riides ålderdoms | hem s7 vanadekodu; — svaghet vanadusnõrkus

ålderman oldermann ålders I betyg s7 sünnitunnistus; —grupp s3 vanuserühm; —gräns s3 vanuse-piir; —klass s3 vanuseklass; —pension vanaduspension; — president vanim liige (parlamendis, ühingus jms.); — sjukdomar pl.: läran om

— na med. geriaatria

ålderstigen adj. p. vana, aastates; börja

bli — vanaks jääma ålders I tillägg s7 vanusetasu åld|fru s2 majapidajanna; virtin; —rad

vananenud; •—- i törtid. enneaegu

vananenud; —rande 1. s6 vananemine; 2. adj. p. vananev; —ras vi dep. vananema, vanemaks saama;

— rig vana, aastates; -ring rauk,

vanake; —rings j vård vanadushoole-kanne

å I ligga kohustuseks olema; det ålåg mig att sköta kassan minu kohustuseks oli kassapidamine; —liggande s6 kohustus, ülesanne; sköta sina — n oma kohustusi täitma ål I kista sl angerjatõke; —kupa si angerjamõrd; — kussa si zool. emakala; — rev s2 põhjaõng (angerjapüü-giks); -skinn s7 angerjanahk å I lägga kohustama, käskima; läkaren ålade honom att hålla diet arst käskis tal dieeti pidada; — ngn en uppgift kellelegi midagi ülesandeks tegema;

— läggande s6 kohustus

ålän|dsk adj. ahvenamaa; —ning

ahvenamaalane åm s2 van. aam (vedelikumõõt) åma vi: — sig kõnek. vigurdama, teesklema

åminnelse mälestamine, mälestus; till — av ngn (ngt) kellegi (millegi) mälestuseks

ånej inter j. oh ei!

äng |a 1. sl aur; leil; hålla ~n uppe auru all hoidma; pilti, heas tujus: olema; släppa ut — auru välja laskma; 2. vi a) aurama; b) aurutama; c) aurujõul sõitma; kõnek. tossutama; tåget ~de in rong sõitis sisse`,

— are aurik, aurulaev; — båd s7 auru-vann; — båt s2 aurik, (auru)laev

ångbåts | bolag s7 laevakompanii;

— brygga sl sadamasild, kai; —förbindelse laevaühendus; — kommissioner s3 laevaagent; —resa sl laevasõit

ång|central s3 ei. aurujõujaam; —driven aurujõul töötav ånger s9 kahetsus; känna ~ över ngt millegi üle kahetsust tundma, midagi taga kahetsema; —full kahetsev; —köpt adj. p.: vara ~ över ngt midagi kahetsema ångest s2 hirm, kartus; i dödlig ~ surmahirmus; -full hirmunud, hirmu täis; —känsla sl hirmutunne; —skrik s7 hirmukarjatus ång|fartyg s7 aurik, aurulaev; —koka vi, v3 aurutama, auruga keetma;

— kraftverk s7 ei. aurujõujaam;

— kvarn s2 auruveski; — lok(omotivj s7 auruvedur; — maskin s3 aurumasin;

— panna sl aurukatel

ångra vi, — sig kahetsema; det skall du

irUe behöva — seda sa ei pruugi

kahetseda; — sina synder oma patte kahetsema ång | slup s2 mer. auruluup, -kaater;

— spruta sl auruprits; -stråle s2ångström

aurujuga; ~ ström füüs. ongström; ~ tryck -et iüüs., tehn. aururõhk; ~turbjn s3 auruturbiin; ~vält s2 tehn. aururull ånyo uuesti, jälle, taas; veel kord är s7 aasta; ~ 1970 1970. aastal; 1970 ~s modell 1970. aasta mudel; i '~tänavu, sel aastal; förra ~et möödunud aastal, mullu; efter (om) ett ~ aasta pärast; varje ~ igal aastal; hela ~et aasta läbi v. ringi; för många ~ sedan paljude aastate eest; ~ för ~ aasta-aastalt; ~ ut oeh ~ in aastast aastasse; per ~ aastas, aasta kohta; ett och ett halvt ~ poolteist aastat; når fyller du ~? millal on su sünnipäev?; till ~en kommen aastates, elatanud; under de senaste ~en viimastel aastatel; på ~ och dag väga ammu ära sl aer, mõla

åratal inv.: i (på) ~ aastate viisi, palju aastaid; jag har inte sett honom på ~ ma pole teda hulk aastaid näinud årblad s7 aerulaba

årder s7, s9 põll. muldamisader, mutt[ader)

år I gång s2 aastakäik; ~ hundrade s6

sajand, aastasada år I klyka sl tull, aeruhark ärlig adj. iga-aastane; ~ inkomst aastatulu; ~en adv. igal aastal; det inträffar ~ seda juhtub igal aastal års adv.: så här ~ sel aastajal; ~ abonnemang s7 aastatellimus; ~ avgift s3 aastamaks; ~barn pl.: vi år ~ me oleme sündinud ühel (ja samal) aastal; —berättelse aastaaruanne; ~bok aastaraamat; ~dag s2 aastapäev; ~gammal s2 aastane, aastavanune; ett ~ t barn (ühe)aas-tane laps; ~hyra sl aastaüür; ~ inkomst s3 aastasissetulek, -tulu; ~ klass s3 aastakäik; ~ 1960 sõj. 1960. aasta kutsealused; ~ kontrakt s7 aasta-leping; ~kõrt s7 aastapilet, -kaart; ~kull s2 1) ühel ja samal aastal sündinud loomad; 2) pilti, lend; efterkrigstidens stora ~ar lasterohked sõjajärgsed aastad; kõrge sündimus sõjajärgsetel aastatel; ~kurs s3 aastakur-sus; ~ lång aastapikkune, aastase kestusega; ~ lön s3 aastapalk; ~ möte s6 aastakoosolek; ~ omsättning maj. aastakäive; ~ redogörelse, ~ redovisning aastaaruanne; ~ring s2 bot. aastarõngas, lõim, süü; ~ ränta sl maj. aastaprotsendid; ~ skifte s6 aastavahetus; ~tid s3 aastaaeg; ~ vinst s3 maj. aastakasum; ~växt s3 aastasaak àrta sl zool. rägapart årtag s7 aerulöök, -tõmme

år j tal s7 aastaarv; ~et 1970 1970. aasta;

~ tionde s6 aastakümme årtull s2 tull, aeruhark årtusende s6 aastatuhat; i ~n tuhandeid aastaid

ås s2 1) mäeseljak, voor, oos, vallseljak;

2) katusehari; 3) põll. adraais åsamka vi vt. ådraga å|se (pealt) vaatama, nägema åsido kõrvale; lämna ngt ~ midagi kõrvale jätma, millestki mitte hoolima; skämt ~ nali naljaks, jätame nalja; ~ sätta kõrvale jätma, mitte hoolima; han känner sig åsidosatt ta tunneb, et temast ei hoolita; ~ sättande s6 kõrvalejätmine, mittehoolimine; med ~ av alla hänsyn kõiki kaalutlusi kõrvale jättes åsikt s3 arvamus, vaade; ~ema är delade arvamused lähevad lahku; enligt min ~ minu arvates; egna ~ er isiklik arvamus; han är av den ~en att. .. ta on arvamusel, et.. .; vad är din ~ i saken? mis sina sellest asjast arvad?

åsikts I brytning arvamuste lahkuminek; ~ frihet mõttevabadus; ~ förtryck s7 teisitimõtlemise mahasurumine;

~ utbyte s6 mõttevahetus åska 1. sl äike, kõu, müristamine; ~n går müristab; ~n slog ner i huset pikne lõi majja sisse; det är ~ i luften õhus on tunda äikest (ka pilti.); åskor av bifall pilti, tormilised kiiduavaldused; 2. vi: det ~r müristab åskjby s2 äikesevihm; ~ knall s2 kõuekärgatusi ~ ledare piksevarras; ~moln s7 äikesepilv; ~ nedslag s7 pikselöök; ~regn s7 vt. — by; ~ skräll s2 pikseraksatus; ~skur s2 vt. ~by; ~vigg s2 piksenool; ~ väder s7 äikesetorm, kõueilm åskåda vi (pealt) vaatama, vaatlema åskådar |e (pealt) vaataja, vaatleja; bli ~ till ngt millegi tunnistajaks olema; ~ läktare (pealt)vaatajate rõdu; ~ platser pl. (pealt)vaatajate kohad åskådlig ülevaatlik, näitlik; en ~ exempel kujukas näide; ~göra näitlikustama, näidete varal selgeks tegema; ~ het ülevaatlikkus åskådning 1) (pealtvaatamine; 2) käsitus, arusaam(ine); arvamus; vilken är hans politiska ~ ? missugused on tema poliitilised vaated?; ~s| materiel -en ped. näitlikud õppevahendid; ~s|-undervisning näitlik õpetamine åsna sl eesel

åsne I aktig eesellik, eeslisarnane;

— brygga si ped. nai j. eeslisild; —dri-

vare eesliajaja; ~föl s7 eeslivarss;åsnehingst

~ hingst s2 eeslitäkk; ~ skri s6, s? eeslikisa åsninna emaeesel

åstad: bege sig ~ ära minema, teele asuma

åstadkomma 1) tegema, teostama; ~ ett gott arbete head tööd tegema; — underverk imesid tegema; 2) tekitama, põhjustama, esile kutsuma; ~ förvirring segadust tekitama åstunda vi igatsema, ihkama, soovima;

~n inv. soov, tahtmine åsyfta vi kavatsema, taotlema; silmas pidama; (millelegi) sihtima; ha ~d verkan soovitud tulemust saavutama; vad ~ r du? millele sa sihid? åsyn s3 vaade; vaatepilt; nägemine; i allas ~ kõikide nähes; i min ~ minu nähes, minu silma all; försvinna ur ~ silmist kaduma; vid första ~en esimesel pilgul; ~a inv. adj.: ~ vittne pealtnägija åsätta: ~ en prislapp på ngt millelegi hinnalipikut kinnitama; ~ ett pris på en vara kaubale hinda määrama; det åsatta priset märgitud hind åt I impf. vt. äta

åt II 1. prep. poole, -le; ~ vånster vasakule; ~ norr põhja poole; ~ alla håll igasse külge, igas suunas; gå ~ sidan kõrvale astuma; arbeta ~ ngn kellelegi v. kellegi heaks töötama; säga ngt ~ ngn kellelegi midagi ütlema; jag har ngt ~ magen mu kõhul on midagi viga; han tog sig ~ hjärtat ta pani käe südamele; fönstret vetter ~ gatan aken on tänava poole; det är rätt ~ digl see on sulle parasl; nicka ~ ngn kellelegi noogutama; vad går det ~ dig? mis sul viga on?; fyra ~ gången neljakaupa, neli (tükki) korraga; 2. adv.: hur bär du dig ~? kuidas sa käitud?, kuidas sa end ülal pead?; rocken sitter ~ kuub on kitsavõitu; han satt hårt ~ pilti. tal oli raske; ~ fanders! vulg. kuradile!, põrgusse! åtaga: ~ sig enda peale võtma, oma hoolde võtma; ~ sig ansvaret för ngt vastutust millegi eest enda peale võtma; ~nde s6 kohustus åtal s7 jur. süüdistus, kaebus; allmänt ~ prokuröri süüdistus; enskilt ~ era-süüdistus; väcka ~ mot ngn för ngt kedagi milleski süüdistama, kellegi vastu milleski kohtuasja algatama; ~a vi süüdistama; vastutusele võtma; han blev ~d för rattfylleri teda süüdistati joobnud olekus autojuhtimises; den ~de süüdistatu, kaebealune; frikänna en ~d kaebealust õigeks

mõistma; ~are süüdistaja; ~bar adj. süüdistatav åtals I eftergift s3: bevilja ~ süüdistust tagasi võtma, süüdistusest loobuma; han beviljades ~ temale esitatud süüdistus võeti tagasi åtanke s2: ha i ~ mäletama, meeles pidama; komma i ~ mõttesse v. meelde tulema åtbörd s3 viibe, žest; göra ~er žestiku-

leerima åtel s2 raibe

åter 1) uuesti, jälle, taas; veel kord; nej och ~ nej! ei ja veel kord ei!; affären öppnas ~ kauplus avatakse jälle; ~ oeh ~ ikka ja jälle; 2) tagasi; fram och ~ edasi-tagasi; vända ~ tagasi pöörduma; 3) seevastu, aga; somliga vill inte, andra ~ kan inte mõned ei taha, teised jälle ei saa åter j anställa vi uuesti tööle võtma, tööle ennistama; ~ bekomma tagasi saama; ~ berätta vi edasi v. ümber jutustama; ~ berättelse ümberjutustus; ~ besätta 1) (ametikohta) uuesti täitma; 2) sõj. uuesti okupeerima; ~ betala vi tagasi maksma; ~ betalnings | -skyldighet tagasimaksmiskoh ustus; ~ blick s2 tagasivaade; kasta en ~ på det förflutna pilku minevikule heitma; ~ bud s7 äraütlemine; eitav vastus; tühistamine; ge ~ ära ütlema; vi har fått några ~ mitu inimest on teatanud, et nad ei saa tulla; ~ bäring maj. 1) tagasimaksmine; 2) hinnaalandus; ~ börda vi tagasi andma, tagastama; tagasi saatma; han ~des till hemlandet ta saadeti kodumaale tagasi; ~erövra vi tagasi võitma, taasvallutama åter |fail s7 jur., med. retsidiiv; ~ falla uuesti puhkema, retsidiveeruma (haiguse kohta); ~ till brottslighet kuritegevust uuesti alustama; ~ fallsförbrytare jur. retsidivist; ~ finna (üles) leidma; citatet återfinns på s. 50 (see) tsitaat on lk-1 50; ~ fordra vi tagasi nõudma; ~få tagasi saama; ~ medvetandet meelemärkusele tulemi; ~färd s3 tagasisõit; ~föra v2 tagasi viima v. juhtima; ~ förena vi taas-ühendama; ~ förening taasühendamine; taasühinemine; ~ försäkra vi maj. kindlustust pikendama; ~ försäkring maj. edasikindlustus; ~ försälja edasi müüma; ~ förvärva vi taas omandama, tagasi ostma v. saama åter |ge, —giva 1) tagasi andma; dessa ord återgav mig lugnet need sõnad andsid mulle rahu tagasi; 2) edasi andma, kujutama, reprodutseerima;återgivande

— ett samtal kõnelust edasi andma; porträttet ~r henne som ung portree kujutab teda noorena; ~ på estniska eesti keelde tõlkima; ~ givande s6, ~givning edasiandmine, reprodutseerimine, kujutamine; en isländsk roman i svensk ~ islandi romaan rootsikeelses tõlkes; -—- gà 1) tagasi minema v. pöörduma; ~ till arbetet uuesti tööle asuma; — till ämnet teema juurde tagasi tulema; 2) tühistuma, annulleeruma; låta ett köp ~ kaupa tühistama; ~gång s3 1) tagasiminek, -pöördumine; 2) tühistamine, annulleerimine; 3) tehn. tagasikäik; 4) pilti. tagurpidiminek, allakäik; ~ gälda vi tagasi maksma, tasuma; ~ ont med gott halba heaga tasuma

åter I hålla tagasi hoidma; hon kunde inte

— tårarna ta ei suutnud pisaraid tagasi hoida; ~ sig från ngt millestki hoiduma; ~ håilsam tagasihoidlik, mõõdukas; han är ~ i fråga om mat och dryck söögi ja joogiga ta ei liialda; ~ hämta vi tagasi tooma; pilti. tagasi saama; ~ sig paranema; han ~de sig efter sjukdomen pärast haigust sai ta tervise tagasi; ~igen 1) uuesti, jälle, veel kord; 2) aga, seevastu; ~ införa v2 uuesti sisse seadma; ~ en gammal sed vana kommet taaselustama; ~ insätta; ~ ngn i ett ämbete kedagi (endisele) töökohale tagasi võtma v. ennistama; ~ inträda v2 uuesti sisse astuma; ~ i tjänst uuesti teenistusse astuma

åter |kalla vi 1) tagasi kutsuma; ~ ngt i minnet pihl. midagi meelde tuletama; ~ ngn till verkligheten pilti, kedagi tegelikkusesse v, maa peale tagasi tooma; 2) tühistama, tagasi võtma; ~ kallelse 1) tagasikutsumine; 2) tühistamine, tagasivõtmine; ~ kasta vi tagasi heitma, peegeldama; ljudet ~des av bergväggen hääl kajas kaljuseinalt vastu; ~k|ang s3 vastukaja, -köla; ~k|inga vi vastu kajama v. kõlama; ~knyta; ~ gamla förbindelser vanu sidemeid uuendama; ~ till vad man tidigare sagt varemöeldut kordama; ~ komma tagasi tulema, naasma; korduma; ett sådant tillfälle återkommer aldrig niisugust juhust ei tule enam iialgi; jag ber att få ~ i frågan ma tahaksin selle küsimuse juurde tagasi tulla; ~ kommande korduv, perioodiline; ofta ~ såge, tihti esinev; ~komst s3 tagasitulek; ~ koppling tehn. tagasiside; ~ kräva v2 tagasi nõudma; ~ köp s7 tagasiost;

~köpa v3 tagasi ostma; ~kops| rätt s3 (ostetud kauba) tagastamisõigus

åter;lämna vi tagasi andma; ~lösa v3 välja ostma; lunastama, päästma, vabastama; ~remjss s3 tagasisaatmine; ~ remittera vi tagasi saatma; ~resa 1. sl tagasisõit; 2, v3 tagasi sõitma

återjse jälle nägema; ~seende -t jällenägemine; på ~l (jälle)nägemiseni!; ~ ts glädje jällenägemisrõõm; ~ skall s7 vastukaja; ~sken s7 vastupeegeldus, -helk, kuma; ~ skänka v3 tagasi andma v. kinkima; ~ ngn livet kedagi ellu äratama; ~ spegla vi (vastu) peegeldama; ~ spegling (vastu)peegeldus; ~stod s3 ülejääk, rest; maj. saldo; ~ studsa vi tagasi põrkama; rikošeteerima; ~ stå üle jääma; järel olema; intet annat ~r midagi muud ei jää üle; det värsta ~ r ännu kõige halvem on alles ees; ~ stående ülejääv, ülejäänud; de ~ pengarna ülejäänud raha

återställ j a v2 1) taastama, ennistama, endisesse korda seadma; han återställde ordningen ta seadis korra jälle jalule; känner du dig helt återställd? oled sa jälle täiesti terve?; 2) tagasi andma; ~ ett lån laenu tagasi maksma; ~ande s6 1) taastamine, ennistamine; 2) tagasiandmine; ~are kõnek. peaparandus; ~ nings| arbete s6 taastamistöö; ~ nings| tecken s7 muus. keelumärk, bekarr

åter i sända v2 tagasi saatma; ~ta|ga) 1) tagasi võtma; ~ en befallning korraldust tühistama; 2) uuesti alustama; ~tåg s7 sõj. taganemine, taandumine; anträda ~et taandumist alustama; befinna sig (vara stadd) på ~ taganema

återupp I bygga v2 uuesti üles ehitama; ~|iva vi taaselustama, ellu äratama; ~livnings| försök s7 elluäratamis-katse; ~repa vi uuesti kordama; ~ratta vi taastama; jalule seadma, rehabiliteerima; ~ rättelse taastamine; rehabiliteerimine; ge ~ åt ngn kedagi rehabiliteerima; ~stå uuesti üles tõusma; återuppstånden från de döda kirikl. surnuist üles tõusnud; ~ stånd-else ülestõusmine; ~taga uuesti üles võtma; uuesti alustama, jätkama; ~ arbetet (katkestatud) tööd jätkama; ~ ngt till behandling midagi uuesti läbi vaatama; ~ täcka v3 taasavastama; ~ väcka v3 uuesti üles v. ellu äratama; — ngn från de döda kedagi surnuist üles äratamaåtertändning

åter I utsändning kordussaade (raadios, televisioonis); ~ val s7 tagasivalimine; han undanber sig — ta palub end

mitte tagasi valida; ~ verkan inv. tagasimõju; ~vinna tagasi võitma v. saama; ~visit s3 vastuvisiit, -külaskäik; ~väg s2 tagasitee; ~välja v2 tagasi valima; ~ vända v2 tagasi pöörduma; ~vändo; det Unns ingen ~ tagasiteed ei ole; ulan ~ tagasipöördumatult; van. vahetpidamata; ~ vänds | gata s1, ~ vänds | gränd s3 umbtänav; ~växt s3 järelkasv; sörja tör ~ järelpõlve eest hoolt kandma åt j följa v2 1) saatma; 2) kaasas v. juurde lisatud olema; kaasnema; ~ följande juuresolev; kaasnev; med allt ty ~ koos kõigega, mis sellest tuleneb; ~ gå vaja v. tarvis olema, ära kuluma; ~gång -en: varan har stor ~ sel kaubal on hea minek; ~ gången adj. p.: illa ~ halvasti koheldud; se, så ~ min hatt har blivit! vaata, kui kulunud mu kübar on!; ~gärd s3 abinõu, samm; vidta ~er mot ngt millegi vastu abinõusid tarvitusele v. meetmeid võtma v. samme astuma; klagomålen föranledde icke någon (till ingen) ~ kaebused läksid tühja; ~ gärda v3 abinõusid tarvitusele v. meetmeid võtma; ~ görande s6 kaasabi; det skedde utan hans ~ temal ei olnud sellega pistmist; ~hutning vali noomitus; pihl. tubli peapesu; ~ hävor pl. kombed, maneerid; žestid; utan ~ ilma tembutamata; uppträda med stora ~ laia joonega esinema; ~komlig kättesaadav, saavutatav, juurdepääse-tav; lätt ~ kergesti kättesaadav; ~komst s3 omandamine, hankimine; ~ komsthandling jur. valdustõend; ~ lyda v2 kuuletuma, sõna kuulma; jag vill bli åtlydd ma tahan, et mu sõna kuuldaks; ~ lydnad -en sõnakuulmine, kuulekus; —löje -t: göra sig till ett ~ end naerualuseks tegema åtminstone vähemalt; du kan väl ~

svara sa võiksid vähemalt vastatagi åt J njuta: ~ god hälsa hea tervise juures olema; ~ vissa förmåner teatud eesõigusi omama; ~ njutande s6: komma i ~ av stor aktning suure austuse osaliseks saama

åtra vi tagasi võtma; ~ sig ümber mõtlema, meelt muutma åtrå 1. s9 himu, iha; det har jag aldrig hait någon ~ efter (till) seda pole ma kunagi ihanud, selle järele pole mul kunagi himu olnud; 2. v4 himustama, ihaldama; ~värd ihaldusväärne at| sida sl esikülg; ~ sittande ümber-olev, liibuv, kitsas; ~ skild lahutatud, eraldi; ~ skilja v2 lahutama, eraldama; ~skillig adj.-, paljud, mitmed; mitmesugused; ~a av oss blev sjösjuka mitmed meie hulgast jäid mere-haigeks; på ~a ställen mitmes kohas; detta beredde mig ~ t obehag see valmistas mulle palju ebameeldivusi; ~skilligt adv. kõnek. palju, märksa tunduvalt; ~ mer än 100 personer kaugelt üle 100 inimese; ~ skillnad s3 erinevus, vahe; göra ~ vahet tegema; utan ~ vahet tegemata; ~skils adv. eraldi, lahus; ~stramning kokkutõmbamine, pingutamine åtta 1. num. kaheksa; i dag ~ dagar täna nädala pärast; i dag ~ dagar sedan täna nädala eest; 2. sl (number) kaheksa; åka åttor sport, kaheksaid sõitma; ~ dubbel adj. kaheksakordne; ~ hundratalet def. sg. üheksas sajand; ~hörnig kaheksa-nurkne; ~hörning kaheksanurk; ~ timmars | dag s2 kaheksatunniline tööpäev; ~årig kaheksa`aastane åttio kaheksakümmend; ~ nde kaheksakümnes; ~ n(de|del s2 kaheksaküm-nendik; ~tal: ett ~ personer umbes kaheksakümmend inimest åttkantig kaheksatahuline åtton|de kaheksas; var ~ dag kord nädalas; ~(de)del s2 kaheksandik; fem ~ ar viis kaheksandikku; ~ dels-not s3 muus. kaheksandiknoot åfvarna v2 hoiatama

åverkan inv. kahju(stus); göra ~ på ngt midagi kahjustama; dörren har utsatts för ~ uksel on midagi viga åvila vi: arbetet ~r henne see töö on tema teha; ansvaret ~ r ledaren vastutus lasub juhil åvägarbringa vi teostama; toime tulema, valmis v. hakkama saama; ~ en ny båtlinje uut laevaliini avama; ~ försoning lepitust sobitama

X, ä -(e)t, -n, -; dei. pl. -na Ä, ä (kirjatäht)

äck|el s7 1) iiveldus, tülgastus, vastikus, jälestus; 2) kõnek. vastik inimene;

~la vi iiveldama ajama, tülgastama, vastikust v. jälestust äratama; det ~r mig see ajab mul südame pahaks; ~las dep. vi: jag ~ vid blotta tan- återtändning

åter I utsändning kordussaade (raadios, televisioonis); ~ val s7 tagasivalimine; han undanber sig — ta palub end mitte tagasi valida; ~ verkan inv. tagasimõju; ~vinna tagasi võitma v. saama; ~visit s3 vastuvisiit, -külaskäik; ~väg s2 tagasitee; ~välja v2 tagasi valima; ~ vända v2 tagasi pöörduma; ~vändo; det Unns ingen ~ tagasiteed ei ole; ulan ~ tagasipöördumatult; van. vahetpidamata; ~ vänds | gata s1, ~ vänds | gränd s3 umbtänav; ~växt s3 järelkasv; sörja tör ~ järelpõlve eest hoolt kandma åt j följa v2 1) saatma; 2) kaasas v. juurde lisatud olema;

kaasnema; ~ följande juuresolev; kaasnev; med allt ty ~ koos kõigega, mis sellest tuleneb; ~ gå vaja v. tarvis olema, ära kuluma; ~gång -en: varan har stor ~ sel kaubal on hea minek; ~ gången adj. p.: illa ~ halvasti koheldud; se, så ~ min hatt har blivit! vaata, kui kulunud mu kübar on!; ~gärd s3 abinõu, samm; vidta ~er mot ngt millegi vastu abinõusid tarvitusele v. meetmeid võtma v. samme astuma; klagomålen föranledde icke någon (till ingen) ~ kaebused läksid tühja; ~ gärda v3 abinõusid tarvitusele v. meetmeid võtma; ~ görande s6 kaasabi; det skedde utan hans ~ temal ei olnud sellega pistmist; ~hutning vali noomitus; pihl. tubli peapesu; ~ hävor pl. kombed, maneerid; žestid; utan ~ ilma tembutamata; uppträda med stora ~ laia joonega esinema; ~komlig kättesaadav, saavutatav, juurdepääse-tav; lätt ~ kergesti kättesaadav; ~komst s3 omandamine, hankimine; ~ komsthandling jur. valdustõend; ~ lyda v2 kuuletuma, sõna kuulma; jag vill bli åtlydd ma tahan, et mu sõna kuuldaks; ~ lydnad -en sõnakuulmine, kuulekus; —löje -t: göra sig till ett ~ end naerualuseks tegema åtminstone vähemalt; du kan väl ~

svara sa võiksid vähemalt vastatagi åt J njuta: ~ god hälsa hea tervise juures olema; ~ vissa förmåner teatud eesõigusi omama; ~ njutande s6: komma i ~ av stor aktning suure austuse osaliseks saama

åtra vi tagasi võtma; ~ sig ümber mõtlema, meelt muutma åtrå 1. s9 himu, iha; det har jag aldrig hait någon ~ efter (till) seda pole ma kunagi ihanud, selle järele pole mul kunagi himu olnud; 2. v4 himustama, ihaldama; ~värd ihaldusväärne at| sida sl esikülg; ~ sittande ümber-olev, liibuv, kitsas; ~ skild lahutatud, eraldi; ~ skilja v2 lahutama, eraldama; ~skillig adj.-, paljud, mitmed; mitmesugused; ~a av oss blev sjösjuka mitmed meie hulgast jäid mere-haigeks; på ~a ställen mitmes kohas; detta beredde mig ~ t obehag see valmistas mulle palju ebameeldivusi; ~skilligt adv. kõnek. palju, märksa tunduvalt; ~ mer än 100 personer kaugelt üle 100 inimese; ~ skillnad s3 erinevus, vahe; göra ~ vahet tegema; utan ~ vahet tegemata; ~skils adv. eraldi, lahus; ~stramning kokkutõmbamine, pingutamine åtta 1. num. kaheksa; i dag ~ dagar täna nädala pärast; i dag ~ dagar sedan täna nädala eest; 2. sl (number) kaheksa; åka åttor sport, kaheksaid sõitma; ~ dubbel adj. kaheksakordne; ~ hundratalet def. sg. üheksas sajand; ~hörnig kaheksa-nurkne; ~hörning kaheksanurk; ~ timmars | dag s2 kaheksatunniline tööpäev; ~årig kaheksa`aastane åttio kaheksakümmend; ~ nde kaheksakümnes; ~ n(de|del s2 kaheksaküm-nendik; ~tal: ett ~ personer umbes kaheksakümmend inimest åttkantig kaheksatahuline åtton|de kaheksas; var ~ dag kord nädalas; ~(de)del s2 kaheksandik; fem ~ ar viis kaheksandikku; ~ dels-not s3 muus. kaheksandiknoot åfvarna v2 hoiatama

åverkan inv. kahju(stus); göra ~ på ngt midagi kahjustama; dörren har utsatts för ~ uksel on midagi viga åvila vi: arbetet ~r henne see töö on tema teha; ansvaret ~ r ledaren vastutus lasub juhil åvägarbringa vi teostama; toime tulema, valmis v. hakkama saama; ~ en ny båtlinje uut laevaliini avama; ~ försoning lepitust sobitama

X, ä -(e)t, -n, -; dei. pl. -na Ä, ä (kirjatäht)

äck|el s7 1) iiveldus, tülgastus, vastikus, jälestus; 2) kõnek. vastik inimene;

~la vi iiveldama ajama, tülgastama, vastikust v. jälestust äratama; det ~r mig see ajab mul südame pahaks; ~las dep. vi: jag ~ vid blotta tan-äcklig

ken att. . . mind ajab iiveldama paljas mõtegi, et. ..; — lig iiveldamaajav, tülgas, vastik, jäle, jälk

ädel õilis, üllas, suursugune; kallis, hinnaline; av — börd kõrgest v. õilsast soost; ädla stenar vääris- v. kalliskivid; — / vilt suuruluk; — boren ad;', p. kõrgest soost, kõrgestisündinud;

— gas vääris- v. inertgaas; — metall s3 väärismetall; — mod s7 õilsa- v. suuremeelsus; — modig õilsa- v. suuremeelne; — sten s2 vääris- v. kalliskivi

ädling aadlik, aadlimees

äga 1. sl omand, valdus; i hans ägo tema valduses, tema käes; hc i sin ägo omama, enda valduses hoidma; i privat

ägo eravalduses; gårdens ägor omfattar 100 har mõisa valdused v. maad hõlmavad 100 ha; 2. v2 omama, evima; allt vad jag äger och har kõik, mis mulle kuulub; kogu mu maine vara; han äger en stor förmögenhet tal on suur varandus; — giltighet kehtima, maksev olema; saken äger sin riktighet asjal on tõepõhi all; — rum toimuma, aset leidma; mitt ~nde hus minu (oma) maja; —nde |rätt -en omandusõigus; — re omanik; övergå till ny — uue omaniku kätte minema

ägg s7 muna; som Columbi — pilti. (lihtne) nagu Kolumbuse muna; där har vi ~ et pilti, siia on koer maetud, selles peitub põhjus; lägga — munema; —bildning biol. ovogenees;

— cell s3 munarakk; — formig munakujuline, munajas; —gula (äggula) sl munakollane, -rebu; —kläckning haudumine; — kläcknmgs|maskjn s3 haudeaparaat, inkubaator; —kopp s2 munatops; —ledare anat. munajuha;

— lossning biol. ovulatsioon; — läggning munemine; — pulver s7 munapulber; — rund ümmargune nagu muna, ovaalne; — röra -n kok. munaroog;

— sjuk: som en — höna pilti, nagu munas kana; — skal s7 munakoor;

— sked s2 munalusikas; — stanning kok. munakreem; — stock s2 anat. munasari; — stocks| inflammation med. munasarjapõletik; — teddy s2 kok. munatodi, -grokk; —vita si 1) munavalge; 2) valk; 3) med. valkkusesus, albuminuuria; — vite| ämne s6 valk-aine

ägna vi 1) pühendama; — intresse åt ngt millegi vastu huvi tundma; — sin tid åt ngn kellelegi aega pühendama;

— ngt sin uppmärksamhet millelegi tähelepanu pöörama; 2) impers. sobima, kohane olema; såsom det ~r

och anslår nagu on sobiv ja kohane; 3): — sig a) pühenduma; — sig åt konst kunstile pühenduma, kunstiga tegelema v. kunstnikuks hakkama; b) sobima, kohane olema; som det — r sig nagu on sobilik; — d adj. p. kohane, sobiv; det år inte — att inge förtroende see ei ärata usaldust; — att inge hopp lootustandev ägo vt. äga 1.; —delar pl. valdus, omand; jordiska — maine vara; — r vt. äga 1. äh inter j. kõnek. ah!, äh! äkta 1. inv. s.: taga ngn till — kellegagi abielluma; 2. inv. adj. 1) õige, päris, tõeline; 2) ehtne, puhas, ehe; — pärlor ehtsad pärlid; — guld puhas kuld; 3):

— barn seaduslik(ud) laps(ed);

— make abielumees; — maka abielunaine; — par abielupaar; 3. vi abielluma

äktenskap s7 abielu; barn utom ~et väljaspool abielu sündinud laps, vallaslaps; elter fem års — pärast viieaastast abielu; ingå — abielluma; ingå nytt — uuesti abielluma; —lig abieluline, abielu-äktenskaps I anbud s7 abieluettepanek;

— annons s3 kosjakuulutus (ajalehes)-,

— betyg s7 abielutunnistus; —brott s7 abielurikkumine; — brytare, — bry-terska sl abielurikkuja; — byrå s3 abi-elubüroo; kõnek. kosjakontor; —förord s7 abieluvaranduse lahutamise leping; — hinder s7 abieliumistakistus;

— löfte s6 abiellumislubadus; —mäklare kosjasobitaja; —rådgivning abi-elunõuandla; — skillnad s3 abielulahutus; — tycke s6: de har — nad sobivad hästi (abieluinimeste kohta)-, —ålder s2 abiellumisiga

äkthet 1) õigsus; bevisa ~en av ngt midagi õigeks tunnistama; 2) ehtsus, ehedus

äldre adj. komp. (vt. gammal) vanem;

— järnåldern aj. vanem rauaaeg;

— människor vanemad inimesed; av ~ datum varasemast ajast; Dumas den — Dumas vanem v. seenior

äldst adj. superi, (vt. gammal) kõige vanem, vanim; vem är ~ av oss? kes on meist kõige vanem? älg [-lj] s2 põder; —gräs s7 bot. angervaks; — jakt s3 põdrajaht; —kalv s2 põdravasikas; — ko s5 põdralehm;

— stek s2 põdrapraad; —tjur s2 põdrapull; — ört s3 vt. —gräs

älska vi armastama; — d adj. p. armas, armastatud; min ~e mu armas, mu armsam; — nde armastav; ett ~ par armunud paar; de — armastajad;älskare

~re armastaja; armuke; förste ~ teatr. esimehe armastaja; han är en — av god litteratur ta armastab head kirjandust; ~rjnna sl armuke (naine) älskar | roll s3 teatr. armastajaosa älsk|lig armas, meeldiv, armastüsväärn3; en ~ historia iroon. töre lugu; ~ ling armsam, kallim; lemmik älsklings |barn s7 lemmik- v. pailaps; ~elev s3 lemmikõpilane; ~rätt s3 lemmikroog älskog s3 poeet, armastus; ~s|krank

adj. armuhaige älskvärd armastusväärne, armas, meeldiv, kena; vill ni vara så ~ att... kas te oleksite nii lahke ja ... älta vi 1) sõtkuma; ~ smör võid tegema; 2) pilti, ikka ja uuesti korrutama; ~ läxan õppetükki pähe tuupima

ältgräs s7 bot. sootulikas älv s2 jõgi

älv |a sl milt. haldjas, muruneid; ~ {ajdrottning haldjate kuninganna, murueit; ~|ajkung s2 haldjate kuningas; ~dans s3 haldjate tants; — lik haldjalik älvmynning jõesuu, -suue ämabel vt. älskvärd

ämbar s7 ämber, pang; ett ~ fullt ämbritäis

ämbete s6 amet, teenistus(koht); bekläda (inneha) ett ~ mingit ametit pidama; ö~/s vägnar ameti poolest ämbets I ansvar -et ametialane vastutus; ~ brott s7 ametialane kuritegu; ~ byggnad s3 ametihoone; ~ dräkt s3 ametiriietus, vormirõivas; ~ed s3 ametivanne; avlägga ~en ametivannet andma; ~ examen riigieksam; filosofisk ~ filosoofiamagistri-eksam; ~ förrättning ametikohustuste täitmine; ~man ametnik, ametimees ämbetsmanna|bana sl ametnikukutse; slå in på ~n ametnikuks hakkama; ~kår s3 ametnikkond; ~välde s6 bürokraatia ämbets| plikt s3 ametikohustus; ~rum s7 ametiruum; kantselei; ~tid s3 ametiaeg; ~verk s7 amet(kond); ameti- v. valitsusasutus ämna vi kavatsema, mõtlema, tahtma; jag ~de mig just hem ma mõtlesin just koju minna; vart ~r du dig? kuhu sa kavatsed minna? ämne s6 aine; materjal; teema; han har ~ i sig till en stor konstnär tal ön eeldusi suureks kunstnikuks saada; fasta ~n tahked ained; flytande ~n vedelikud; enkla ~ n (keemilised) elemendid; sammansatta ~n (keemilisel)

ühendid; organiskt ~ orgaaniline aine; frivilligt ~ ped. vabatahtlik õppeaine; obligatoriskt ~ ped. kohustuslik õppeaine; ~ t för romanen romaani aine v. teema; litteraturen i ~t aine kohta käiv v. ainealane kirjandus; byta ~ teemat vahetama; hålla sig till ~t asja v. teema juurde jääma; komma till ~t asja juurde tulema; giva ~ till skratt naeruks põhjust andma ämnes |grupp s3 ainerühm; ~ konferens s3 ped. aineõpetajate konverents; ~ lärare aineõpetaja; ~ område s6 aineala, -vald(kond); ~ omsättning biol. ainevahetus; fel på ~en ainevahetushäire; ~ vai s7 ainevalik än 1. adv. 1) veel; ~ mera veel rohkem; 2): hur gärna jag ~ ville kui väga ma ka tahaksin; om ~ aldrig så liten kui tahes väike; vad som ~ må hända mis ka ei juhtuks; vem han ~ må vara kes ta ka ei oleks; ~ si ~ så kord nii, kord naa; ~ den ene och ~ den andre kord üks, kord teine; nå ~ sen då? kõnek. noh, aga mis siis (sellest)?; 2. kon j. 1) kui; han är äldre ~ jag ta on minust vanem v. vanem kui mina; inte mera ~ en gång mitte rohkem kui üks kord, mitte üle ühe korra; 2): ingen annan ~ han ei keegi muu kui tema; han är allt annat ~ dum ta pole kaugeltki rumal ända I 1. s5 1) lõpp, ots; världens ~ maailma lõpp; allting har en ~ kõigel on (kord) lõpp; det var ingen ~ på hennes klagan tema kaebustele ei tulnud lõppu; ta en ~ med förskräckelse halvasti lõppema; börja i galen ~ valest otsast alustama; stå på ~ püsti seisma (juuste jms. kohta); gå till ~ lõppema, lõpule lähenema; falla över ~ maha kukkuma; 2) kõnek. taguots, tagumik; sätta s`g på ~ n istuli kukkuma; 3) mer. ots, köis, köiejupp; 4); dagen i ~ kogu päeva, päev läbi; tiden är till ~ aeg on läbi; 2. vi 1) lõppema; 2) lõpetama; ~ sitt liv oma elu lõpetama ända II adv. kuni, -ni, saadik; ~ dit sinnamaani; ~ från denna tid sellest ajast peale; ~ in i minsta detalj pisima üksikasjani; ~ till slutet kuni lõpuni; ~ till våra dagar (kuni) meie päevini

ända|lykt s3 1) van. lõpp; en sorglig ~ kurb lõpp; 2) kõnek. tagumik; ~ mål s7 eesmärk, siht; otstarve; kavatsus; ~ et helgar medlen vs. otstarve pühitseb abinõu; för detta ~ sel otstarbel; det fyller sitt ~ see täidab omaändamålsenlig

otstarbe; jag hai det till ~ att. .. mul on kavatsus ...; utan ~ sihitult, ilma eesmärgita ändamåls |enlig otstarbekas, otstarbekohane; ~ lös otstarbetu, kasutu ändas dep. vi lõppema; hans liv ändades år 1900 ta suri 1900. aastal; ordet ~ på vokal sõna lõpeb vokaaliga

ände s2 vt. ända I 1. ändelse lgv. lõpp; ~lös lõputa änd|hållplats s3 lõpp-peatus; ~lig lõppev; kaduv, ajalik; ~ lös lõputu, otsatu, ääretu, päratu ändock ameti. t. edv. ometi, ikkagi;

siiski; 2. konj. harv. kuigi ändpunkt s3 lõpp-punkt ändr|a vi muutma; ~ sin menmg om ngt oma arvamust millegi kohta muutma; han ~de inte en min ta ei pilgutanud silmagi; det ~r ingenting i saken see ei muuda asja; det står inte att ~ seda on võimatu muuta; ~ om ümber muutma; ~ om ngt till ngt midagi millekski muutma; ~ sig a) muutuma; b) meelt muutma, ümber otsustama; ~ing muutus, muudatus; — av kläder rõivaste ümbertegemine; en ~ till det bättre pööre paremusele; en obetydlig ~ tähtsusetu muudatus; ~ ings I förslag s7 muutmisettepanek änd| station lõppjaam; ~tarm s2 anct. pärasool

ändå, ändå adv. 1) siiski, ikkagi, ometi; om han ~ kunde komma! kui ta ometi saaks tulla|; 2) veel; ~ större veel suurem äng s2 aas, niit, heinamaa ängd s3 poeet, maakoht, paik, ümbruskond

ängel s2 ingel; han kom som en räddande ~ ta tuli nagu päästeingel; det gick en ~ genom rummet pihl. nagu ingel oleks läbi toa lennanud (vestluses järsku tekkinud pausi kohta) ängla | lik ingellik, inglisarnane; hon har ett ~ t tålamod tal on inglikannatus; ~tålamod s7 inglikannatus; ~vinge s2 inglitiib ängs I blomma sl aasalill; ~boll(e) s2 bot. kullerkupp; ~ gröe s3 bol. aasnurmikas; ~kavle s2 bot. aas`rebasesaba; ~ krasse s2 bol. aas-jürilill ängsl|a vi murelikuks v. rahutuks tegema, hirmutama; ~an inv. kartus, hirm; mure, rahutus, ärevus; ~as vi dep. mures v. rahutu olema, hirmu tundma, kartma; ~ ig 1) murelik, ärevil, hirmunud; — av sig kartlik; var inte ~! ära muretse!; jag är ~ iör att ngt kan ha hänt ma kardan, et

midagi on juhtunud; 2) piinlikult täpne; med ~ noggrannhet piinliku täpsusega

ängs I mark s3 heinamaa; ~ nejlika sl bol. nurmnelk; ~ ruta sl bot. kollane ängelhein; ~ syra sl bot. hapuoblikas; ~uil s3 bot. tupp-villpea änka sl lesk(naine); hon är ~ el ter

professor N ta on professor N-i lesk anke| drottning lesk-kuninganna; ~fru s2 leskproua; ~ man lesk[mees`»; ~nad s3 nai j. auväärne vanem lesk[naine); ~- cch pupillkassa sl leskede ja orbude toetuskassa; ~ stånd s7 lesepõlv; ~ stöt s2 hoop vastu küünarnukid; ~säte s6 lesekoht, -talu änkling lesk(mees)

änne s6 van. laup, otsaesine, otsmik ännu, ännu adv. veel; är du ~ kvar här? oled sa ikka veel siin?; inte ~ veel mitte; det har ~ aldrig hänt seda pole veel kunagi juhtunud; ~ när han var 80 år veel 80-aastasena; ~ så sent som i går veel v. alles eile; ~ en gång veel (üks) kord; ~ bättre veel paremini

änterhake s2 mer. haake- v. abordeeri-miskonks

äntligen 1) lõpuks, viimaks; 2) kõnek. tingimata

äntra vi 1) mer. abordeerima; 2) sport.

ronima; ~ uppför en lina köit ronima äppel|blom s2 kollekt, õunapuuõied; ~blomma sl õunapuuõis; ~kakas! õunakook; ~kart s2, s9 õunapabul, toores v. valmimata õun; ~ klyfta sl õunaviil, -lõik; ~kärna sl õunasüda; ~mos s4 õunamoos; õunamarmelaad; ~must s3 õunamahl; värske õuna-vein; ~paj s3 õunapirukas; ~skal s7 õunakoor; ~skrott s2 õunasüda; ~träd s7 õunapuu; ~ vecklare zool. õunamähkur; ~vin s7 õunavein; ~ar s7: ett gott ~ hea õuna-aasta äpple s6 õun; ~ t faller inte långt från trädet vs. käbi ei kuku kännust kaugele

är prees. vt. vars V ära 1. sl au; det är en stor ~ för oss see on meile suureks auks; hålla ngt i ~ midagi au sees hoidma; göra (visa) ngn den ~n att.. . kellelegi seda au tegema, et.. .; med vem har jag den ~n att tala? kellega on mul au rääkida?; det gick hans ~ för när see käis tema au pihta; (jag) har den ~n (att gratulera)! õnnitlen!, palju õnne!; en ~ ns man aumees; en ~ns knöl kõnek. lurjus; bortom all ~ och redlighet nalj. maailma otsas;

dagen till ~ selle päeva auks v. puhul till ngns ~ kellegi auks v. kiituseks; 2. vi austama, lugu pidama; ~s den som ~s bör austage, keda peab austama; ~d austatud, lugupeetud; Ert ~ e brev av den 7 dennes. .. van. Teie lugupeetud kiri 7-ndast selle kuu päevast... ärbar auväärne; aus; kombekas; en ~ flicka korralik tütarlaps; ~ het au-väärsus; ausus; kombekus äre|betygelse, ~bevjsning au- v. austusavaldus; ~ girig auahne; ~ girighet auahnus; ~ kränka v3: ~ ngn kellegi au haavama; ~ kränkning auhaavamine, solvang; ~iysfen auahne; ~ lystnad s3 auahnus; ~ lös autu; ~ minne s6 mälestuskõne, järelehüüd ärende s6 ülesanne; asjatoimetus, -õiendus, asi; uträtta (gå, springa) ~n asju ajama; gå ngns ~n kellegi asju ajama; göra sig ett ~ in i rummet tuppa asja tegema, tuppaminekuks ettekäänet leidma; han har ett ~ i (til!) Stockholm tal on asja Stokholmi; med oförrättat ~ asja õiendamata; pihl. tühjade kätega; löpande ~n jooksvad küsimused; minister för utrikes ~na välisminister; handlägga ett ~ mingi asjaga v. küsimusega tegelema

ärenpris s3 bot. harilik mailane äre|port s2 auvärav; ~rörig auhaavav, solvav; ~värv s7 sport, auring; ~vör-dig auväärne ärftlig pärilik, päritav, päritud; pärandatav, pärandatud; en ~ sinnessjukdom pärilik vaimuhaigus; ~het pärilikkus, päritavus, pärivus; ~ hets |lara -n pärilikkusõpetus, geneetika; ~ t pärilikult

®r9 rjl s3 håle, vaserooste, paatina; ~a vi vaseroostega katma; ~ sig vaseroostega kattuma; ~grön [-vaserooste- v. paatinaroheline; ~ig vaseroostega kaetud ärke | biskop s2 peapiiskop; ~ biskopjnna peapiiskopi abikaasa; ~ biskops | dome s6 peapiiskopkond; ~ bov s2 suur kaabakas v. lurjus; ~dum pururumal; ~ fiende s5 verivaenlane; ~ hertig s2 ertshertsog; ~ hertigdöme s6 erts-hertsogkond; ~nöt s7 igavene tobu; ~ reaktionär adj. ultrareaktsiooni-line; en ~ äärmine reaktsionäär; ~ skälm s2 suur suli v. kelm; ~stift s7 peapiiskopkond; ~ säte s6 peapiiskopi asukoht; ~änge| s2 peaingel ärla sl zool. linavästrik ärlig aus; ~ t spel aus v. aumeeste mäng; om jag skall vara helt ~ kui päris

otsekohene olla; ~en ausalt; det har du ~ förtjänat selle oled sa ausalt ära teeninud; ~ förtjäna sitt uppehälle ausa tööga endale ülalpidamist teenima; ~ het ausus; ~ varar längst vs. ausus käib üle kõige; ~tvf. ~en; ~ talat õigupoolest, tõtt-öelda ärm s2 käis, varrukas; ~ bräda sl, ~ bräde s4, s6 käisetriikimislaud;

— hål s7 käise- v. varrukaauk; ~ hållare varrukahoidja; ~lös käisteta* varrukateta

ärna vi ameti. vt. ämna äro |full, ~rik kuulsusrikas, kuulus ärr s7 arm, kriimustus; ~as dep. vi armistuma, armi jätma; ~ bildning armistumine; ~ig armiline ärt s3, ~a sl hernes; ~er och fläsk hernesupp sealihaga; ~ balja sl. skida sl hernekaun; ~soppa sl hernesupp; ~växfer pl. bot. liblikõielised

ärv |a v2 pärima, päranduseks saama; ~ ngt efter ngn kelleltki midagi pärima; ~ ngn kellegi pärija olema; ~d adj. p. päritud, pärilik, kaasasündinud; ~da|balk s2 jur. pärandusseadus äsch inter j. ah!,- päh!; ~, det gör ingenting! ah, sellest pole midagi!; oh, tühi asi!; ~, det var väl ingenting! ah, ei midagi!, pole kõneväärt! äska vi ameti, nõudma, paluma; ~ tystnad vaikust paluma; ~nde s6 nõue, palve; nõudmine, palumine äsping 1) zool. (emane) rästik; 2) aj.

(väike) sõjalaev äss s7 äss, tuus ässja [-Š-] sl (sepa)ääs äta åt ätit sööma; ~ frukost eine(s)tama, hommikust sööma; ~ middag lõunastama, lõunat sööma; ~ på ngt midagi sööma; ~ ngn ar huset pihl. kedagi majast välja sööma;

— sig mätt kõhtu täis sööma; ~ sig sjuk pihl. ennast lõhki sööma; ~ sig in i ngt end millessegi sisse sööma (ka pihl.)] ~ upp ära sööma; jag har ätit upp ma olen söönud v. söömise lõpetanud; det skall du få ~ upp! seda sa veel kahetsed!; ~ upp sig ennast paksuks sööma; ~ ut ngn pihl. kedagi välja sööma

ätbar söödav; i hela huset fanns ingenting ~ t terves majas ei leidunud midagi söödavat ätit sup. vt. ata

ätlig söödav; — svamp söögiseen, söödav seen

ätt s3 (aadli)suguvõsa; ~ar| tavla sl sugupuu, genealoogiline tabel

ätte I fader esiisa; ~hög s2 sugukonna-kalm, -kääbas; ~ lägg s2 järglane, järeltulija, võsu; ~ stupa sl aj. surmakalju (muinasajal raukade enesetapu-koht)

ättik|a sl äädikas; lägga in i ~ kok. marineerima; ~ sprit s3 keem. äädika-piiritus, -essents; ~sur hapu nagu äädikas; ~syra sl keem. äädikhape ättling järglane, järeltulija även adv. ka; -gi, -ki; icke blott... utan ~ mitte ainult... vaid ka; ~ om kuigi, kui ka, isegi kui; ~ om jag kunde så vill jag inte resa isegi kui ma saaksin, ei taha ma sõita; ~ ledes samuti; ühtlasi ka; ~som konj. ja ka, kui ka, samuti nagu; fadern ~ en av bröderna är sjukliga nii isa kui ka üks vendadest on haiglased; ~sa van.

samuti, ka: -gi, -ki; ~ jag har varit i Rom minagi v. ka mina olen käinud Roomas

äventyr s7 seiklus; risk, julgustükk; ohtlik ettevõte, avantüür; råka ut lör ett ~ seiklusse sattuma; vid ~ av böter jur. rahatrahvi ähvardusel; till ~s võib-olla, vahest, ehk; ~a vi julgema, riskeerima, kaalule panema, hädaohtu saatma; ~ li`/et elu kaalule panema; ~are seikleja; ~erska seik-lejanna; — lig seikluslik; hädaohtlik, riskantne

äventyrs j lust s2 seiklushimu; ~lysten seiklushimuline; ~ roman s3 seiklusromaan

ävla|n inv. taotlus, püüdlus; ~ efter makt võitlus võimu pärast; ~s dep. vi taotlema, püüdlema

ö, ö -(e)t -n, -; dei. pl. -na ö, ö (kirjatäht)

ö s2 saar; den gröna ~n Iirimaa;

~bo s5 saarlane, saareelanik öda v2 kulutama, raiskama; ~ bort ära kulutama v. raiskama; ~ ut hävitama, laastama

öde I s6 saatus, elukäik; ~ ts skickelse saatuse tahtmine; ett sorgligt ~ kurb saatus; efter många ~n och äventyr pärast paljusid seiklusi; finna sig i sitt ~ saatusega leppima, saatusele alistuma

öde II inv. adj. tühi, låge; asustamata; mahajäetud; söötis; låta jord ligga ~ põldu sööti jätma; ~bygd s3 asustamata v. inimtühi ala; ~ gård s2 mahajäetud talu; ~ kyrka sl mahajäetud kirik; ~ lägga hävitama, laastama; tühjaks tegema, maha jätma; sööti jätma; elden ödelade hela huset tuli hävitas kogu maja; ~ läggelse, ~ läggning hävitamine, laastamine; häving; tühjakstegemine, mahajätmine ödem s7 med. ödeem, turse ödemark s3 tühi v. harimata maa, kõnnumaa, kõnd, puustusmaa ödes I bestämd saatuse poolt ettemääratud; ~ diger saatuslik, hukatuslik, õnnetusttoov; ~gudjnna saatusejuma-lanna; ~ mättad saatuslik, hukatuslik; ~ timma s5 saatuslik tund ödla sl zool. sisalik

ödmjuk alandlik; ~a vi 1) harv. alandama; detta gjorde han lör att ~ mig seda tegi ta selleks, et mind alandada; 2): ~ sig end alandama, alanduma; — het alandlikkus; i all ~ alandlikult

ödsla vi raiskama, pillama, pillavalt ümber käima; ~ bort ära raiskama v. pillama

ödslig adj. (inim]tühi, asustamata; mahajäetud, üksildane; sünge; huset ligger ~ maja on tühi v. maha jäetud öfolk s7 saarlased, saare-elanikud, saarerahvas

öga ögat ögon silm; ~ för ~ silm silma vastu; stå ~ mot ~ med ngn kellegagi silm silma vastu seisma; falla i ögonen silma puutuma v. torkama; han fick upp ögonen tör det selle suhtes läksid tal silmad lahti; ha ögonen med sig silmi lahti hoidma, tähelepanelik olema; hon har ett gott ~ till honom ta vaatab tema peale hea pilguga; hålla ett ~ på ngn (ngt) kellelgi (millelgi) silma peal hoidma; inför allas ögon kõigi silma all, kõikide nähes; finna nåd inför ngns ögon kellegi silmis armu leidma; kasta ett ~ på ngn kellelegi silma heitma; mellan fyra ögon nelja silma all; mitt för ögonen på ngn otse kellegi silma all; det var nära ~ t kõnek. pääsesin üle noatera; jag ser illa på ena ~ t mu üks silm näeb halvasti; slå ner ögonen silmi maha lööma; så långt ~t når nii kaugele kui silm ulatub

ögla sl silmus, aas

ögna [õr]na] vi 1) pilku heitma; ~ i en bok raamatusse pilku heitma; 2) silmitsema, vaatlema; så långt man kan ~ nii kaugele kui silm ulatub ögonblick s7 silmapilk, hetk, viiv; ett ~! üks hetk!; ett ~s verk ühe silmapilgu töö; har du tid ett ~? on sul üks ättefader

ätte I fader esiisa; ~hög s2 sugukonna-kalm, -kääbas; ~ lägg s2 järglane, järeltulija, võsu; ~ stupa sl aj. surmakalju (muinasajal raukade enesetapu-koht)

ättik|a sl äädikas; lägga in i ~ kok. marineerima; ~ sprit s3 keem. äädika-piiritus, -essents; ~sur hapu nagu äädikas; ~syra sl keem. äädikhape ättling järglane, järeltulija även adv. ka; -gi, -ki; icke blott... utan ~ mitte ainult... vaid ka; ~ om kuigi, kui ka, isegi kui; ~ om jag kunde så vill jag inte resa isegi kui ma saaksin, ei taha ma sõita; ~ ledes samuti; ühtlasi ka; ~som konj. ja ka, kui ka, samuti nagu; fadern ~ en av bröderna är sjukliga nii isa kui ka üks vendadest on haiglased; ~sa van.

samuti, ka: -gi, -ki; ~ jag har varit i Rom minagi v. ka mina olen käinud Roomas

äventyr s7 seiklus; risk, julgustükk; ohtlik ettevõte, avantüür; råka ut lör ett ~ seiklusse sattuma; vid ~ av böter jur. rahatrahvi ähvardusel; till ~s võib-olla, vahest, ehk; ~a vi julgema, riskeerima, kaalule panema, hädaohtu saatma; ~ li`/et elu kaalule panema; ~are seikleja; ~erska seik-lejanna; — lig seikluslik; hädaohtlik, riskantne

äventyrs j lust s2 seiklushimu; ~lysten seiklushimuline; ~ roman s3 seiklusromaan

ävla|n inv. taotlus, püüdlus; ~ efter makt võitlus võimu pärast; ~s dep. vi taotlema, püüdlema

ö, ö -(e)t -n, -; dei. pl. -na ö, ö (kirjatäht)

ö s2 saar; den gröna ~n Iirimaa;

~bo s5 saarlane, saareelanik öda v2 kulutama, raiskama; ~ bort ära kulutama v. raiskama; ~ ut hävitama, laastama

öde I s6 saatus, elukäik; ~ ts skickelse saatuse tahtmine; ett sorgligt ~ kurb saatus; efter många ~n och äventyr pärast paljusid seiklusi; finna sig i sitt ~ saatusega leppima, saatusele alistuma

öde II inv. adj. tühi, låge; asustamata; mahajäetud; söötis; låta jord ligga ~ põldu sööti jätma; ~bygd s3 asustamata v. inimtühi ala; ~ gård s2 mahajäetud talu; ~ kyrka sl mahajäetud kirik; ~ lägga hävitama, laastama; tühjaks tegema, maha jätma; sööti jätma; elden ödelade hela huset tuli hävitas kogu maja; ~ läggelse, ~ läggning hävitamine, laastamine; häving; tühjakstegemine, mahajätmine ödem s7 med. ödeem, turse ödemark s3 tühi v. harimata maa, kõnnumaa, kõnd, puustusmaa ödes I bestämd saatuse poolt ettemääratud; ~ diger saatuslik, hukatuslik, õnnetusttoov; ~gudjnna saatusejuma-lanna; ~ mättad saatuslik, hukatuslik; ~ timma s5 saatuslik tund ödla sl zool. sisalik

ödmjuk alandlik; ~a vi 1) harv. alandama; detta gjorde han lör att ~ mig seda tegi ta selleks, et mind alandada; 2): ~ sig end alandama, alanduma; — het alandlikkus; i all ~ alandlikult

ödsla vi raiskama, pillama, pillavalt ümber käima; ~ bort ära raiskama v. pillama

ödslig adj. (inim]tühi, asustamata; mahajäetud, üksildane; sünge; huset ligger ~ maja on tühi v. maha jäetud öfolk s7 saarlased, saare-elanikud, saarerahvas

öga ögat ögon silm; ~ för ~ silm silma vastu; stå ~ mot ~ med ngn kellegagi silm silma vastu seisma; falla i ögonen silma puutuma v. torkama; han fick upp ögonen tör det selle suhtes läksid tal silmad lahti; ha ögonen med sig silmi lahti hoidma, tähelepanelik olema; hon har ett gott ~ till honom ta vaatab tema peale hea pilguga; hålla ett ~ på ngn (ngt) kellelgi (millelgi) silma peal hoidma; inför allas ögon kõigi silma all, kõikide nähes; finna nåd inför ngns ögon kellegi silmis armu leidma; kasta ett ~ på ngn kellelegi silma heitma; mellan fyra ögon nelja

silma all; mitt för ögonen på ngn otse kellegi silma all; det var nära ~ t kõnek. pääsesin üle noatera; jag ser illa på ena ~ t mu üks silm näeb halvasti; slå ner ögonen silmi maha lööma; så långt ~t når nii kaugele kui silm ulatub ögla sl silmus, aas

ögna [õr]na] vi 1) pilku heitma; ~ i en bok raamatusse pilku heitma; 2) silmitsema, vaatlema; så långt man kan ~ nii kaugele kui silm ulatub ögonblick s7 silmapilk, hetk, viiv; ett ~! üks hetk!; ett ~s verk ühe silmapilgu töö; har du tid ett ~? on sul üksögonblicklig

hetk aega?; tör ~et hetkeks, viivuks, üheks silmapilguks; i nästa ~ järgmisel hetkel; på ett ~ silmapilkselt, kohe; ~ lig silmapilkne, hetkeline; ~ ligen, ~ ligt silmapilkselt, otsekohe; ~ s |bild s3 tot. momentvõte ögon I bryn s7 (silma)kulm; höja ~en kulmu kergitama; rynka ~en kulmu kortsutama; ~ droppar pl. med. silma-tilgad; ~frans s2 (silma)ripse; — fröjd s3, ~ fägnad s3 silmarõõm; ~ färg s3 silmavärv; ~glob s3 silmamuna; ~håla sl silmakoobas; ~hår pl. (silma)ripsmed; ~kast s7: v/d första ~ et esimesel pilgul; ~ lock s7 (silma)laug; ~ läkare silmaarst; ~mått s7 silmamõõt; efter ~ silma järgi; ~märke s6: ta (ha) till ~ silmas pidama; ~ sikte s6: förlora ur ~ silmist kaotama; ~skenlig silmanähtav, ilmne; ~sten s2 silmatera (ka pilti.); ~ tjänare silmakirjateener, silmakirjatseja; ~ tröst s3 bot. silmarohi; ~ vittne s6 pealtnägija; ~vrä s5, s2: en tår i ~n pisar silmanurgas ö| grupp s3 saarterühm, saarestik ök s7 veoloom

öka vi 1} suurendama, rohkendama, lisama, tõstma; ~ farten (hastigheten) tempot tõstma, kiirust suurendama; ~ priset hinda tõstma; ~ till det dubbla kahekordistama; ~ ngt på bredden (längden) midagi laiendama (pikendama); ~ ut pikendama, laiendama, avardama, suurendama; 2) suurenema, rohkenema, lisanduma, tõusma; ~ i vikt kaalus juurde võtma; vattnet ~r vesi tõuseb; stormen ~ de torm tugevnes; 3): dagarna ~r sig päevad lähevad pikemaks; jumpern har ~ t sig i tvätten kõnek. džemper on pesus välja veninud; ~d suurenenud; tõusnud; ~e utgifter suurenenud väljaminekud; ge ~ glans åt ngt millelegi suuremat sära andma öken s2 kõrb; öknens skepp pihl. kõrbe-laev, kaamel; ~ artad kõrbesarnane, -taoline; ~folk s7 kõrberahvas; ~ vandring kõrberännak; ~vind s2 kõrbetuul ö| klimat s7 saarekiiima ök| namn s7 hüüd- v. sõimunimi ökning suurenemine, kasvamine; juurdekasv

ökänd halva kuulsusega, kurikuulus, kahtlane

öl s7 õlu; ~ baek s2 õllekast; ~ bryggeri õlletehas, -vabrik, õllepruulimis-koda; ~ butelj s3, ~ flaska sl õlle-pudel; ~glas s7 õlleklaas; ~kafé s4

õllebaar; ~ sejdel s2 õllekann, -kruus; ~ sinne: ha gott ~ alkoholi mõjul heas tujus olema; ~ stuga sl van. õlle-pood; ~utkörare õllevedaja öm hell, õrn; tundlik; valus; en ~ punkt pilti, hell koht; ta ngn på det ~ma kõnek. kellegi hella kohta puudutama-, ett ~ t samvete hell südametunnistus; ~ kärlek õrn armastus; hysa ~ma känslor för ngn kellegi vastu õrnu tundeid hellitama; ~fotad: hon är ~ ta jalad on hellad v. valusad; ~het hellus, õrnus; ~ hets | betygelse helluse- v. õrnuseavaldus; ~hjärtad adj. p. hella- v. õrnasüdameline ömk|a vi 1) kahetsema, kahju tundma, haletsema; jag ~r dem av hela mitt hjärta mul on neist kõigest südamest kahju; 2): ~ sig över ngt millegi üle v. pärast kurtma v. kaebama; jag ~ r mig över honom mul on temast kahju; ~an inv. kaastunne, kahjutunne; ~ ans |värd kahetsus- v. haletsusväärne; ~lig haletsusväärne, håle, vilets, armetu; en ~ syn kurb pilt; ett ~ t tillstånd vilets olukord ömma vi 1) tundlik v. hell v. valus olema; foten ~r jalg valutab; tänderna ~ r hambad on hellad; 2) kaasa tundma; ~nde adj. p. 1) hell, valus; ett ~ finger valutav sõrm; 2) kahetsusväärne; ~ omständigheter kahetsusväärsed asjaolud ömsa vi vahetama,- ~ kläder riideid vahetama, ümber riietuma; ~ skinn kesta ajama ömse inv. adj. mõlemad, kumbki; på ~ håll (sidor) mõlemal v. kummalgi pool; ~sidig vastastikune, mõlemapoolne; ~vis vaheldumisi, kordamööda ömsint adj. p. õrnasüdameline, hellaloomuline

ömsom adv. vaheldumisi, kordamööda; ~ glad, ~ ledsen kord rõõmus, kord kurb; ~ si, — så kord nii, korda naa ömtålig õrn, hell; tundlik, vastuvõtlik: õrnatundeline; delikaatne; ~ för köld külmakartlik; ~ fråga delikaatne küsimus

önska vi soovima; vad ~s? mida te soovite?, mida teile? (müüia küsimus kaupluses): om så ~s nagu soovite; hans

uppförande lämnar mycket övrigt att ~ tema käitumine jätab palju soovida; ~s köpa (hyra) soovitakse osta (üürida); ~ ngn dit pepparn växer kõnek. kedagi seenele saatma; jag ~r mig bort härifrån ma tahaksin siit kaugel olla; han ~de sig tillbaka till sin ungdom ta soovis jälle noor olla; ~n inv. soov; enligt ~ soovi koha-

30'önskedröm

selt; min högsta ~ mu suurim soov önske|dröm s2 soovunelm; ~ lista sl soovisedel; ~mål s7 soov; ett länge närt ~ ammune soov; ~ program s7 soovikontsert; ~tänkande s6 soov-unelemine, ebareaalne unistamine; ~ väder s7 suurepärane v. imeilus ilm önskjning vt. önskan; ~värd soovitav;

icke ~ mitte- v. ebasoovitav öppen 1) lahtine, avatud; avalik; dörren är ~ uks on lahti; ~ båt tekita paat; ~ eld lahtine tuli; ~ spis (lahtine) kolle; öppet brev avalik kiri; frågan får stå ~ küsimus jääb lahtiseks; platsen står ~ för hans räkning see koht on temale reserveeritud; hålla ögon och öron öppna silmi ja kõrvu lahti hoidma; för ~ ridå pilti, avalikult, varjamatult; i ~ sjö avamerel; i öppet vatten vabas vees; på öppna fältet lagedal väljal; affären hålls ~ från klockan 12 kauplus on avatud kella 12-st; det ligger i ~ dag see on päevselge; med öppna armar avasüli, kahel käel; 2) avameelne; låt oss tala öppet! räägime avameelselt!; ~het avameelsus, otsekohesus; ~ hjärtig avameelne, otsekohene öppet adv. 1) lahti, avali; 2) avalikult; avameelselt; ~ och ärligt otsekoheselt ja ausalt; förklara ~ avalikult kuulutama v. deklareerima; ~ hållande s6 lahtiolek, lahtiolekuaeg öpp|na vi 1) avama, lahti tegema; affären ~r kl. 9 kauplus avatakse kl. 9; — kredit maj. krediiti avama; ~ vägen för ngt pihl. millelegi teed sillutama; ~ ngns ögon för ngt pilti. kellegi silmi millegi suhtes avama; ~ s här! avada siit! (j`uhatus pakendil); dörren ~s utåt uks avaneb väljapoole; ~ eld söj. tuld avama; 2): ~ sig avanema, lahti minema; ~ning 1) ava, avaus; auk; 2) avanemine; avamine; avang (males); 3) väljaheide; ~nings| anförande s6, ~nings |tal s7 avakõne

öra örat öron 1) anat. kõrv; in genom ena ~ t och ut genom det andra ühest kõrvast sisse, teisest välja; dra öronen åt sig pilti, ettevaatlikuks muutuma; han har ~ för musik ta on musikaalne; höra dåligt (vara döv) på ena ~f ühe kõrvaga halvasti kuulma, ühest kõrvast kurt olema; mycket skail man höra innan öronen faller av! pilti, mida kõike küll kuulma ei pea!; jag är idel ~ pihl. ma olen üksainus suur kõrv; han ville inte höra på det ~ t pihl. sellest ei tahtnud ta kuuldagi; klia sig

,bakom ~ t kõrvatagust sügama v. krat-

sima; det har kommit till mina öron att... ma olen kuulnud, et...; ett slag för ~f kõrvakiil; pilti, ebameeldiv üllatus; det susar (ringer) i öronen kõrvus kohiseb v. huugab; tala för aöva öron kurtidele kõrvadele rääkima; upp över öronen förälskad (skuldsatt) kõrvuni armunud (kaelani võlgades); ha en räv bakom ~/ salakaval v. mitte-usaldatav olema; du får det hett om öronen kõnek. sul läheb elu kibedaks; 2) kõrv, sang, vang, käepide ore s6 öör; jag har inte ett ~ mul pole pennigi; inte värd ett rött ~ mitte punast krossigi väärt; det intresserar mig inte för fem ~ kõnek. see ei huvita mind küünevõrdki; räkna ut priset på ~ t täpset hinda välja arvutama; betala till sista ~f viimse pennini kinni maksma ör j fil s2 kõrvakiil; ~filav/; ~ upp ngn kellelegi kõrvakiilu v. vastu kõrvu andma; ~ hänge s6 kõrvarõngas ö I rike s6 saareriik öring zool. forell; iherus örlig inv., örlog inv. van. sõda; merelahing

örlogs I fartyg s7 sõjalaev,- ~ flotta sl

sõjalaevastik; ~hamn s2 sõjasadam; ~man 1) sõjalaev; 2) mereväelane; ~ varv s7 sõjalaevatehas örn s2 kotkas; ~ blick s2 kotkapilk (ka pilti.)J ~bo s6 kotkapesa; ~bräken s2 bot. kilpjalg örngott s7 padjapüür örn I näsa sl pihl. kulli- v. kotkanina, kongnina; ~ näste s6 kotkapesa; ~unge s2 kotkapoeg öron I bedövande kõrvulukustav; ~ inflammation kõrvapõletik; ~ lapp s2 kõrvalapp; ~ läkare kõrvaarst; ~ lös kõrvutu; en ~ kopp kõrvata tass; ~ mussla sl kõrvalest, -leht; ~ propp s2 vaigukork (kõrvas)-, ~sjukdom s7 kõrvahaigus; ~ skydd s7 kõrvalapp; ~ susning kõrvade kohisemine; ~ trumpet s3 anat. kuulmetõri ör| snibb s2 kõrvanibu; ~ språng s7

kõrvavalu ört s3 rohi; ~a| gård s2 van. rohtaed örvax s4 kõrva vaik

ösa v3 1) ammutama, tõstma; ~ en bat paadist vett välja kühveldama; 2) valama, kallama; ~ presenter över ngn kedagi kingitustega üle külvama; ~ på ngn arbete kedagi tööga üle koormama; ~ ur sig otidigheter över ngn kedagi sõimuga üle valama; ~ ut pengar raha loopima v. raiskama; det öser ner kallab vihma alla, valab nagu oavarrest469

överdrift

ös j kar sl kopp, kopsik; mer. hauskar; ~regn sl (tugev) vihmavaling, paduvihm; ~ regna vi sadama nagu oavarrest

öst inv. ida; ~an 1. adv. idast, ida poolt; 2. inv. vt. ~ använd; ~anfijfrän idast, ida poolt; ~anvind s2 idatuul öster 1. inv. v. s9 ida; östern Ida, Orient; solen går upp i ~ päike tõuseb idast; ljuset kommer från ~ valgus tuleb idast; 2. adv. idas, ida pool; ~bottning österbotteni v. Pohjanmaa elanik; — ifrån idast, ida poolt öster I landet def. sg. Ida- v. Hommikumaa, Orient; ~ ländsk ida- v. hommikumaine, orientaalne; ~ länning ida- v. hommikumaalane öster [rikare austerlane; — rikisk adj.

austria; ~rikiska austerlanna öst j europeisk adj. idaeuroopa; ~ fronten def. sg. idarinne; ~ goter pl. aj. idagoodid; ~ göte s2 östergötlandi elanik; ~kust s3 idarannik; ~lig adj. ida-, idapoolne; ~ra adj. ida-; ~ delen av staden linna idaosa; ~ romersk adj. aj. idarooma; östromerska riket Ida-Rooma riik, Bütsants; ~tysk adj. idasaksa; ~över ida poole öva vi 1) harjutama, treenima; ~ barn i räkning lapsele arvutamist õpetama; 2): ~ kritik mot ngn kedagi kritiseerima; ~ rättvisa kohut mõistma; ~ våld vägivalda tarvitama; ~ upp minnet mälu värskendama; 3): ~ sig harjutama, õppima; ~ s/g i att tala franska prantsuse keele rääkimist harjutama; ~ sig i pianospelning klaverimängu harjutama; ~ sig i tålamod kannatlikkust õppima; ~d treenitud; kogenud; osav över 1. prep. üle; ül(ev)al; kohal, kohale; peal, peale; bron ~ iloden sild üle jõe; gå ~ gatan üle tänava minema; 500 meter ~ havet 500 m üle merepinna; ~ hela vintern kogu talv läbi; ~ hela kroppen üle kogu keha; tak ~ huvudet katus pea kohal; höjd ~ alla misstankar igasugusest kahtlustusest kõrgemal; plötsligt var stormen ~ oss äkki olime keset tormi; klockan är fem ~ sex kell on viis minutit kuus läbi; det är inte så ~ sig kõnek. mis see siis ikka ära ei ole; — hälften üle poole; makt ~ ngn võim kellegi üle; en karta ~ Europa Euroopa kaart; föreläsa ~ ngt millegi üle loengut pidama; vara glad ~ ngt millegi üle rõõmustama; 2. adv. üle; mööda, möödas, läbi; järel, järele; jag har 50 kronor och ~ på det mul on üle 50 krooni raha; det som blir ~

ülejääk; det blev pengar ~ raha jäi üle; ingenting blev ~ till oss meile ei jäänud midagi; faran är ~ hädaoht on möödas; nu är sommaren ~ nüüd on suvi läbi; smärtan har gått ~ valu läks üle v. andis järele över |a|lt kõikjal, igal pool; kõikjalt, igalt poolt; üleni; han är smutsig ~ ta on üleni must v. määrdunud; ~ alltifrån kõikjalt, igalt poolt; ~ anstränga v2 üle pingutama ~ ansträngning ülepingutus; ~ant-varda vi van. üle v. kätte andma; ~ ngn i rättvisans händer pilti, kedagi seaduse kätte andma; ~ arbeta vi ümber töötama, parandama; ~arm s2 anat. õlavars; ~ arms j ben sl änat. õlavarreluu över| balans -en: ta ~en tasakaalu kaotama, ümber kukkuma v. minema; ~ befolkad ülerahvastatud, -asustatud; ~ befäl sl ülemjuhatus; ~ befälhavare ülemjuhataja; ~ belasta vi üle koormama; ~ belastning ülekoormatus, ülekoormus; ~ betala vi liiga palju v. ülemäära maksma; ~ betona vi ülemäära v. liialt rõhutama, liiga suurt rõhku panema; ~ betyg sl ped. hea v. rahuldavast parem hinne; ~ be-v|sa vi 1) süüdi mõistma, süüd tõendama; 2) veenma; ~ngn om motsatsen kedagi vastupidises veenma; ~ bibliotekarie s5 raamatukogujuhataja; ~bjuda üle v. rohkem pakkuma; de överbjöd varandra i artighet nad püüdsid teineteist viisakuses ületada v. üle trumbata; ~ blick s2 ülevaade; få en ~ av ngt millestki ülevaadet saama; ~ blicka vi üle vaatama; följder som inte kan ~s ettenägematud tagajärjed; ~ bliven üle- v. järelejäänud; komma på överblivna kartan pilti, kuivale jääma, vallaliseks jääma; ~bord üle parda; falla (spolas) ~ üle parda kukkuma; man —/ mees üle parda!; ~bringa vi viima; tooma; üle andma; ~ brygga vi silda ehitama, sillaga ühendama; ~ motsättningar pilti. vastuolusid lepitama; ~bud sl ülepakkumine (oksjonil)- —byggnad s3 pealisehitus; ~bädd s2 ülemine voodi v. nari

över |del s2 ülaosa, ülemine v. pealmine osa; ~ dimensionera üledimensionee-rima; ~direktor peadirektor; ~dosera üle doseerima; ~drag sl käte, pealis; ~ dragning katmine, ületõmbamine; käte; —dragskläder p], tööüli-

kond; kombinesoon, türp; ~ drift s3 liialdamine, liialdus; gå till ~ liiale minema, liialdama; man kan utan ~överdriva

säga att... (ilma) liialdamata võib öelda, et...; —driva liialdama, liiale minema; —driven liialdatud, liiale-minev, ebamõõdukas; ülemäärane; överdrivet nit liigne agarus; hon är så

— ta läheb liiale; —drivet adv. liialdatult, ebamõõdukalt; ülemääraselt, liiga; — noga ülitäpne, piinlikult täpne; —dåd s7 1) toredus, luksus; toretsemine, pillamine; 2) hulljulgus, taltsutamatus, tormakus; — dådig 1) toretsev, luksuslik, pillav; 2) suurepärane, esmajärguline; 3) hulljulge, taltsutamatu, tormakas; — dängare kõnek. meister, kange mees, vahva poiss; en — i tennis kõva käsi tennises; i skolan var han alltid en — koolis oli ta alati hea õpilane

överens: vara — med ngn om ngt kellegagi millegi suhtes ühes nõus v. ühel meelel olema; komma — om ngt milleski kokku leppima v. kokkulepet saavutama; vi kom — om att trallas me leppisime kokku, et kohtume; komma bra — med ngn kellegagi hästi läbi saama; —komma kokku leppima; den överenskomna tiden kokkulepitud ajal; som överenskommet nagu kokku lepitud; — kommelse kokkulepe, leping; enligt — vastavalt kokkuleppele; träfla en — kokkuleppele jõudma, kokku leppima; en tyst — vaikiv kokkulepe; —stämma v2 vastavuses v. kooskõlas olema; sobima, ühtima, kokku kuuluma; — stämmelse vastavus, kooskõla; bristande — lahkuminek, erinevus, mittevastavus; stå (vara) i — med ngt millegagi kooskõlas v. vastavuses olema

över j exponering fot. ülevalgustus, -säri-tus; — fail s7 1) äkkrünnak, (ootamatu) kallaletung; 2) vesirattale langev vesi;

— falla 1) (ootamatult) kallale tungima; 2) pilti: jag överfölls även ångestkänsla mind valdas hirmutunne, mul hakkas hirm; vi överfölls av en storm me jäime tormi kätte;

— fart s3 ülesõit; —flyga üle lendama; hans ansikte överllögs av ett leende üle ta näo libises naeratus; — flygla vi sõj. 1) (vastast) tiivalt ümber haarama; 2) pilti, ületama, edestama, ette jõudma; —flygning ülelend; —flytta vi üle viima v. kandma, ümber paigutama; i — d betydelse ülekantud tähenduses; — flöd s7 küllus, ohtrus, ülirohkus; ha ngt i —, ha — på ngt midagi külluses omama; finnas i — külluses olema v. leiduma; —floda vi:

— av (på) ngt midagi külluses olema;

— flödig ülearune, -liigne; känna sig

— end liigsena tundma; — flödsj-artikel s2 luksusartikkel, -ese;

— flöds| samhälle s6 külluseühiskond;

— full tungil täis, tulvil; — a tåg puupüsti täis v. täiskiilutud rongid; — fu-rjr s3 sõj. vanemseersant; —färd s3 ülesõit; —föra v2 3) üle kandma, siirma; — blod vereülekannet tegema;

— smitta nakkust edasi kandma; i överlörd bemärkelse ülekantud tähenduses; 2) tõlkima, ümber panema;

— förfjnad adj. p. ülipeen, rafineeritud, ülipeenendunud; — förfriskad purjus;

— föring 1) ülekandmine, siirmine, üleviimine; 2) ülekanne; —förtjust ülivaimustatud

över|ge, —giva maha jätma, hülgama, saatuse hooleks jätma; — en plc.n kavatsusest loobuma; —given mahajäetud, hüljatud; —glänsa v3 tumestama, varjutama, varju jätma;

— grepp s7 õiguste rikkumine, ülekohus; seadusvastane tegu

över I gå 1) ületama, üle olema; — ngns förväntningar kellegi lootusi ületama; det — r mitt förstånd see käib üle mu mõistuse; 2) juhtuma, tabama; en svår olycka har — 11 oss meid on tabanud raske õnnetus; 3) üle minema, siirduma; färger som — r i varandra üksteisesse üleminevad v. sulavad värvid; sommaren övergick i höst suvest

sa` sügis; — till annat parti teise erakonda v. parteisse üle minema; — till dagordningen päevakorra juurde asuma; — till annan verksamhet teise tegevuse juurde asuma; —gående mööduv, lühiajaline, üürike, põgus;

— gång s2 1) üleminek, siirdumine; — från kapitalismen till socialismen üleminek kapitalismilt sotsialismile; 2) ülekäik; — förbjuden! ülekäik keelatud|; 3) ümberistumine; ta — ümber istuma; 4): allting har en — kõigel on kord lõpp

övergångs {bestämmelse ajutine v. esialgne määrus v. juhend; -biljett s3 ümberistumispilet; —form s3 üleminekuv- v. vahevorm; —stadium s4 üleminekustaadium; — ställe s6 üle-käigukoht, ülekäik; —tid s3 üleminekuajajärk; — tillstånd s7 üle-minekuolukord: — ålder s2 murde- v. üleminekuiga

över I göda v2 üle nuumama; —gödsla 1) liiga palju v. üle väetama; 2) pealt väetama; — halning 1) (laeva) küljeli-kaldumine; lengerdamine, rullamine; göra en — küljeli kalduma; 2) (laeva) parandamine, remont; 3): ge ngn en

— kõnek. kellelegi peapesu tegema,överhand

kedagi läbi võtma; ~ hand inv. ülekaal, -olek; få ~ ülekaalu saavutama, võitjaks tulema, peale jääma; ta ~ võimust võtma: levima, vohama; nyfikenhet tog ~ över rädslan uudishimu sai hirmust võitu; ~ het juhatus, juhtkond; ülemus, vöim(ud); ~hets|-person s3 ülemus, kõrgem ametiisik, võimukandja; ~ hetta vi üle kuu-mendama; üle kütma; ~ hettning üle-kuumendamine, -kuumendus; ülekütmine; ~hopa vi üle kuhjama v. koormama; üle külvama: ~d med arbete tööga üle koormatud; ~ med frågor küsimustega üle külvama; ~d med skulder võlgadega koormatud; kõnek. kaelani võlgades; ~ hoppa vi pihl. vahele v. välja jätma, (vaikides) mööda minema; ~ hud s2 marrasknahk, epidermis; ~hus s7 pöl. ülemkoda överhuvud s7, s6 juht. pea; familjens ~

perekonnapea överhuvudtaget vt. huvud över I hängande 1) lähedalseisev, vältimatu; ähvardav; en ~ fara ähvardav hädaoht; 2) tungiv, pakiline, edasilükkamatu; ett ~ arbete pakiline töö; ~ höghet ülemvõim, kõrgem võim; ~ hölja v2 pihl.: ~ ngn med lovord kedagi kiitustega üle külvama; ~ hövan vt. hövan över |ila vi: ~ sig Inait ruttama v. kiirustama, ülepeakaela tegutsema; ~ ilad tormakas, mõtlematu, läbematu, ennatlik; gör ingenting överilat! ära tee midagi ülepeakaelal; ~ ilning tormakus, mõtlematus, läbematus, ennatlikkus; handla i ~ ülepeakaela tegutsema; ~ ingenjör peainsener; ~ inseende s6 järelevalve; stå under ngns ~ kellegi järelevalve cdl olema; ~isad jääga kaetud, jäätunud; ~jordisk 1) maapealne; plantans ~a delar taime maapealsed osad; 2) ebamaine; taevalik, jumalik; ~ jägmästare metsaülem

över I kant s3 ülaäär, ülemine serv; ta till i ~ liiga kõrgelt arvestama; liialdama; ~kast s7 pealis, käte; ~klaga vi edasi kaebama, apelleerima; beslutet kan ej ~s otsus ei kuulu edasikaebamisele; ~klass s3 ülemklass; ~klädd (riidega) kaetud v. üle tõmmatud; ~ kläder pl. üleriided; ~komlig ületatav, ülesaadav; jõukohane; kättesaadav; ~ kommando s6 ülemjuhatus; ~ konstapel s2 ülemkonstaabel; ~ korsa vi 1) risti üle minema v. läbi lõikama; 2) läbi kriipsutama, maha tõmbama; ~ kropp s2 ülakeha; ~kucku s2 kõnek. «suur nina», tuus,

tegelinski; ~ kultiverad adj. p. ülipeen, ülirafineeritud; ~kurs s3: köpa ngt till ~ maj. midagi kõrgema hinnaga ostma; ~käke s2 anat. ülalõug; ~ käks I ben s7 ülalõual uu; ~ känslig ülitundlik; ~köra v2 otsa v. peale sõitma, alla ajama; han blev överkörd av en bil ta jäi auto alla, auto sõitis talle otsa över I lagd adj. p. kaalutletud, järelemõel-dud; ettekavatsetud, tahtlik; överlagt mord ettekavatsetud tapmine; ~ lakan s7 tekilina, pealmine lina; ~lasta vi üle koormama v. kuhjama, liiga täis laadima; ~ minnet mälu üle koormama; ~ sig end purju jooma v. täis võtma; ~ lastad 1) ülekoormatud, -kuhjatud; 2) purjus, joobnud, täis överleva I sl jäänus; igand; pl. riismed överleva II v2 1) üle elama; kauem elama; ellu jääma; ~ sig själv iganema, oma aega ära elama; det kommer han aldrig att ~ sellest ei saa ta iialgi üle; de ~nde från skeppsbrottet laevahukust ellujäänud v. laevahuku üleelanud inimesed; 2) välja kannatama, taluma över I liggare kõnek. igavene üliõpilane; ~ lista vi üle kavaldama, kavalusega üle trumpama, ninapidi vedama; ~ ljuds I hastighet ülehelikiirus;

~ ljuds I plan s7 ülehelikiirusega lennuk; ~ lopps: till ~ liiga palju; rohkem kui vaja; har ni ett paraply till ~? ega teil ei ole ülearust vihmavarju?; ~ lopps lenergj s3 ülemäärane energia, energia ülejääk; ~lopps-gärning üleliigne tegu; ~lupen adj. p. 1); ~ med arbete tööga üle koormatud; 2) täis- v. kinnikasvanud; ~ av (med) mossa sammaldunud; ~ lycklig üliõnnelik; ~ låta: ~ ngt åt ngn a) kellelegi midagi loovutama v. üle andma; biljetten får ej ~s piletit ei tohi edasi anda; b) midagi kellegi hoolde v. hooleks jätma; det överlåter jag till (åt) dig själv att avgöra selle jätan ma su enda otsustada,- ~latelse loovutamine, üleandmine; ~ låtel-sehandling üleandmisakt; ~ läge s6 pihl. paremus, üleolek, -kaal; ~ lägga arutama, arutlema, kaalutlema, (järele v. läbi) kaaluma, järele mõtlema; ~ med ngn om ngt kellegagi millegi üle nõu pidama; ~ läggning arutlemine, arutlus, kaalutlus, järelemõtlemine; nõupidamine; handla utan ~ mõtlematult toimima; —lägsen i) üleolev; ülekaalukas; parem; vara ngn ~ i ngt kellestki milleski v. millegi poolest üle olema; ~ seger ülekaalu-överlägsenhet

kas võit; 2) suurepärane; 3) kõrk, ülbe;

— lägsenhet üleolek; ülekaal; lagset üleolevalt; ülekaalukalt; — läkare peaarst

överlämna vi 1) üle v. kätte v. edasi andma; (kellegi) hoolde v. valdusse jätma; loovutama; — ett meddelande teadet edasi andma; — blommoi till ngn kellelegi lilli kinkima; — ngt i ngns vård midagi kellegi hooleks jätma; den saken ~r jag åt dig selle asja jätan sinu hooleks; ~ d åt sig själv iseenda hooleks jäetud; 2): — sig alistuma, alla andma; — sig åt lienden vaenlasele alistuma; — sig åt sorgen murele anduma

över j läpp s2 ülahuul; —lärare üiem-v. vanemõpetaja; — löpare ülejooksik, desertöör; pöl. renegaat

över j maga inv. adj. 1) van. alaealine; ett ~ barn alaealine (laps); 2) ülemeelik; (ülemeelikult) enesekindel; üleolev; — makt -en ülevõim, ülekaal; han har icke sin — temast ei saa keegi üle, talle ei leidu võrdset; han fann (fick) sin — i henne ta leidis temas endale väärilise vastase; vara ngns — kellestki üle olema; — manna vi võimust v. jagu saama, võitma; — mod -et ülemeelikus; jultumus, häbematus; järelemõtlematus; hulljulgus; — modig ülemeelik; jultunud; hulljulge;

— mogen üliküps, ülevalminud;

— morgon: i — üle- v. tunahomme;

— mått s7 pihl. liialdus, liigrohkus; ha ngt i (till) — midagi ülearu omama; bruka sprit till — liiga palju viina jooma; —måttan ülemäära, ülearu, liialt, liiga; äärmiselt, üliväga; en — rolig liim äärmiselt huvitav film;

— mäktig ülivõimas; üle jõu käiv; ülekaalukas; sorgen blev mig — mure võttis mu üle võimust; smärtan blev honom — valu muutus talle väljakannatamatuks; — människa sl üliinimene; — mänsklig üliinimlik

övermätt ülek'üllastunud; — a vi ülekül-lastama; —nad üleküllastus; pihl. tüdimus; — ning keem. üleküllastus

över |nafta vi ööbima, ööd olema v. veetma; — nattning ööbimine; — naturlig üleloomulik; — nervös ülinärviline;

— nog adv. rohkem kui küllalt, ülikülluses

över I ord pl. hooplemine, suurustamine, kiitlemine, kelkimine; inga — / ära hoople!; —ordna vi: — ngn över ngn annan kedagi kellestki teisest kõrgemale seadma; —ordnad adj. p. kõrgem, ülem, kõrgemale seatud; —

myndighet kõrgem võim; — sats lgv. pealause; vara i — ställning vastutaval v. juhtival (ameti)kohal olema; han år min — e ta on mu ülemus; mina närmaste — e mu otsesed ülemused över |plats s3 ülemine magamisase; ülemine koi {kajutis)- —pris s7, s4 ülemäärane hind; betala — lör ngt millegi eest liiga kõrget hinda maksma; — produktion üleproduktsioon, liigtootmine överrask |a vi üllatama; — ngn med att stjäla kedagi varguselt tabama; — ngn med en present kedagi kingitusega üllatama; — d över ngt millestki üllatunud; jag blev ~d av regnet ma jäin vihma kätte; — ande üllatav, hämmastav, rabav; — ning üllatus; glad — meeldiv üllatus; det kom som en —

lör mig see oli mulle üllatuseks över|rede s6 (auto, vankri jms) kere; -reklamerad ülereklaamitud; —resa sl ülesõit; — retad ülesärritatud; üli-ärritatud; —röck s2 palitu, ülekuub;

— rumpla vi ootamatult ründama v. tabama; frågan kom helt ~nde see küsimus tuli täiesti ootamatult;

— räcka v3 kätte v. üle andma;

— rösta vi 1) summutama, üle kostma, valjemini kõlama; larmet ~de dem müra summutas nende hääled; 2) häältearvuga ületama, maha hääletama; hans förslag blev ~ t tema ettepanek hääletati maha

övers adv. üle, järel, üle jäänud; har ni tid till — ? on teil vaba aega?; har du en tia till ~? ega sa ei saa (mulle) ühte kümnelist laenata?; jag har inte mycket (ngt) till — för det mul ei ole selle vastu suuremat huvi, ma ei hooli sellest suuremat över|se: — med ngns brister kellegi puudustele läbi sõrmede vaatama; du måste — med honom püüa temaga kannatlik olla; — ett fel viga tähele panemata v. kahe silma vahele jätma;

— seende 1. s6 kannatlikkus, leebus, heatahtlikkus, järeleandlikkus; visa ngn —, ha ~ med ngn kellegi vastu heatahtlik olema; kellegagi kannatlik v. järeleandlik olema; 2. adj. kannatlik, leebe, heatahtlik, järeleandlik;

— sida sl pealmine külg v. pool;

— siggjven meeleheitel, endast väljas;

— sikt s3 ülevaade; kokkuvõte; giva (lämna) en kort — över (av) ngt millestki lühikest ülevaadet andma;

— siktlig ülevaatlik; —siktskarta sl ülevaatlik kaart; —sinnlig ülemeeleline; üleloomulik; — sittare ülbitseja;

türann; spela — mot sina kamrateröversitteri

oma sõpru türaniiiseerima, oma sõprade vastu ülbe olema; — sitterl ülbit-semine, ennast täis olek, suurelisus, upsakus; —ska`Ha vi ülehindama; ~ skeppa vi laevaga üle vedama; ~ skjutande lj ülejääv, ülemäärane; lisa-, lisatav; ~ belopp ülejääv summa; ~ dag lisapäev; ~ skatt lisamaks; 2) esile- v. väljaulatuv; ~ klipp väljaulatuv kalju; ~ skott s7 ülejääk; kasum; ~ skottslager s7 tagavara, varu; ~ skrida ületama, üle minema v. astuma; ~ gränsen piiri ületama, üle piiri minema; ~ sin befogenhet pilti. oma võimupiiridest üle astuma; ~ sina tillgångar üle oma sissetulekute elama; — skrift s'3 pealkiri; ~ skugga vi varjutama, varjama; varju jätma; ~ skyla v2 varjama, kinni katma; ~skådlig ülevaatlik; inom en — framtid lähemas tulevikus; inom ~ tid lähemal ajal; åskådlighet ülevaatlikkus; ~ sköljning üleloputamine, üleuhtmine, ülevalamine; ~ sköterska vanemõde (haiglas); ~slag s7 1) eelarve, kalkulatsioon; 2) sport, tirel, kukerpall; 3) ei. läbilöök; ~ slags-beräkning umbkaudne eelarve; ~snöad lumetunud, lumega kaetud, lumme tuisanud v. mattunud; ~ spel teatr. ülemängimine; ~ spelning läbimängimine, harjutamine (klaveril jms.); ~ spänd 1) ülepingutatud; ülierutatud; 2) eluvõõras; veider; ~ spänning el. liig- v. ülepinge

överst 1. adj. superi, kõige ülemine v. pealmine, tipmine; kõrgeim; den ~a lådan kõige ülemine sahtel; 2. adv. kõige peal, tipus; eesotsas, esikohal; ~ på sidan lehekülje ülaosas; stå ~ på listan nimekirjas esimesel kohal olema

överste s2 sõj. kolonel, ooberst, polkovnik; ~ löjtnant s3 sõj. kolonelleitnant, ooberstieitnant, alampolkovnik; ~ präst s3 ülempreester

över j stiga ületama; ett pris ej ~nde tio kronor hind, mis ei ületa kümmet krooni; det överstiger mina krafter see käib üle mu jõu

överstjnna koloneli abikaasa, koloneli-proua

över I strykning 1) mahatõmbamine, läbi-kriipsutamine; 2) ülevärvimine, -võõpamine; ~ strö v4 üle puistama v. riputama v. külvama; ~ stycke ülaosa, ülemine osa; ~ styr adv.: gå ~ pankrotti jääma (ettevõtte jms. kohta); luhta minema (plaani kohta); vagnen gick ~ vanker läks ümber; ~ styrelse juhatus, eestseisus; direktsioon; peavalit-

sus; ~ stånden läbi- v. üleelatud; (välja)kannatatud; ülesaadud; nu är det värsta överståndet nüüd on kõige halvemast üle saadud; ett överståndet stadium läbitud staadium; överståndna faror üleelatud hädaohud; ~ ståthållare Stokholmi asehaldur; ~ stämma sl muus. ülemine hääl; ~ stämpla vi üle trükkima; ~ t frimärke ületrükiga postmark; ~ stökad valmis, lõpetatud, tehtud; ~ svallande ülevoolav, tulvav, pulbitsev; ~ glädje ülevoolav rõõm; ~ svämma vi üle ujutama; üle ääre v. üle kallaste tõusma; stora områden är ~de suured alad on üle ujutatud; ~ marknaden pilti, turgu üle ujutama; ~svämning üleujutus; ~syn -en üle- v. järelevaatus; ge bilen en ~ autot üle vaatama; ~synt adv. p. kaugelenägelik; ~ synthet füsiol. kau-gelenägevus; — sålla vi üle v. täis külvama, üle puistama, katma; ~d med blommor lilledega kaetud: ~ sända v2 edasi saatma, kätte v. kohale toimetama; ~ säng s2 ülemine voodi v. magamisase översätt |a tõlkima, ümber panema; ~ från svenska rootsi keelest tõlkima; ~ till estniska eesti keelde tõlkima, eestindama; ~are tõlkija; ~ning tõlge; tõlkimine; ~ningsfel s7 tõlkeviga; ~ningsrätt s3 tõlkimisõigus över I tag -et ülekaal, üleolek; få ~et över ngn kellegi üle ülekaalu saavutama; ~JtaJga üle võtma, enda peale võtma; ~ ledningen av ngt millegi juhtimist enda kätte võtma; ~tala vi veenma, keelitama; kõnek. auku pähe rääkima; ~ ngn till ngt kedagi midagi tegema keelitama; ~talig liigne, ülemäärane; ~talning veenmine, keelitamine; efter många ~ar pärast pikka keelitamist v. veenmist; ingen ~ hjälpte mingi veenmine ei aidanud; ~talningsförmaga sl veenmisoskus, keelitamisanne; ~talningsförsök s7 veenmiskatse; ~teckna vi; lånet är ~ t laenu tellijaid on rohkem kui arvestatud; ~tid -en ületunnid; arbeta på ~ ületunnitööd tegema; ~tids}arbete s6 ületunnitöö; ~tids|-ersättning ületunnitöötasu; ~ton muus. ülemheli, -toon; ~ tramp s2 sport, üleastumine; göra ~ üle astuma; —tro s9 ebausk; pime usk; ~ trumfa vi üle trumpama; ~ tryck s7 1) füüs. ülerõhk; 2) trük. üle- v. peale-trükk; ~ träda v2 üle astuma, rikkuma; ~ en lag seadusest üle astuma; ~trädelse üleastumine; ~ träffa vi ületama, üle olema; detta ~de minaövertydlig

djärvaste förväntningar see ületas mu julgeimadki lootused; ~ ngn i ngt kellestki millegi poolest üle olema, kedagi milleski ületama; ~ sig själv iseennast ületama; — tydlig üliselge, täiesti ilmne; ~tyga vi veenma; du kan vara ~d om att... sa võid olla kindel, et...; ~ sig om ngt milleski veenduma; ~tygande veenev; en ~ förklaring veenev seletus; ~tygelse veendumus; i den fasta ~n att... kindlas veendumuses, et...; handla mot sin ~ oma veendumuse vastu talitama v. tegutsema; komma till ~ att... veendumusele jõudma, et...; ~täcka v3 (kinni) katma; ~tänd: byggnaden var heit ~ maja oli üleni leekides; ~ tänkt: ett väi ~ svar hästi läbimõeldud vastus

över I uppseende, ~ uppsikt s3 ülem järelevalve

över |vaka vi järele vaatama v. valvama; ~vakning järelevaatamine, -valve; stå under ~ järelevalve all olema; ~vara (prees, puudub) juures olema; osa võtma; festen övervars av konungen kuningas võttis pidustusest osa; ~vikt s3 1) üle- v. liigkaal; ülekaaluline pagas; betala ~ ülekaalulise pagasi eest maksma; 2) pilti, ülekaal, paremus; få ~en ülekaalu v. paremust saavutama; — viktig ülekaaluline, liiga raske; ~vinna võitu v. jagu saama, võitma; üle saama, ületama; ~ en fiende vaenlasest võitu saama; ~ sina betänkligheter kõhklustest üle saama; — sig själv endast võitu saama; ~vintra vi talvitama, talve veetma; talvituma, ületalve elama; ~ vunnen adj. p.: det år ett övervunnet stadium see on juba läbitud staadium; ~vuxen kinnikasvanud; ~ med ogräs umbrohtu kasvanud, umbrohtunud; ~vald -et vägivald; begå ~ mot ngn kellegi vastu vägivalda tarvitama; ~ våning ülemine korrus, ülakorrus

överväga I v2 kaalutlema, järele mõtlema; jag skall ~ saken ma mõtlen selle asja üle järele; i väl övervägda ordalag hästikaalutud sõnastuses; ett väl över\rägt beslut hästi läbimõeldud otsus

överväga II v2 rohkem v. üle kaaluma, kaalult ületama; pilti, ülekaalus olema,

domineerima; ülekaalu saavutama-, fördelarna överväger ölägenheterna head küljed v. eeiised kaaluvad halvad küljed üles övervägande I s6 kaalutlus, järelemõtlemine; ta ngt i (under) ~ midagi kaalumisele võtma; efter moget ~ pärast põhjalikku kaalumist v. kaalutlemist; vid närmare ~ lähemal kaalumisel v. järelemõtlemisel övervägande II t. adj. p. ülekaalukas, domineeriv; kaaluv, otsustav, peamine; den ~ delen suurem osa, enamus;

till ~ del peamiselt; 2. adv. ülekaalukalt, enamasti, suuremalt osalt, peamiselt

över I väldiga v J võitma, võitu v. jagu saama; võimust võtma; alistama, vallutama; ~d cv trötthet üliväsinud, väsimuse võimuses; ~ väldigande võimas; vallutav, haarav; en ~ majoritet rõhuv enamus; göra ett ~ intryck võimsat muljet jätma; ~värdera ülehindama; ~ årig vanusepiiri ületanud; liiga vana; ~ösa v3: ~ ngn med ngt kedagi millegagi üle valama v. kallama; pilti, kedagi millegagi üle külvama

övlig tavaline, harilik, harjunud; på ~t sätt tavalisel v. harjunud viisil, nagu harilikult ikka övning harjutamine: harjutus; sõj. õppus; ~ ger färdighet harjutamine teeb meistriks; jag saknar ~ i att teckna mul puudub joonistamises vilumus, mul pole joonistamispraktikat; gymnastika ~ai võimlemisharjutused övnings I bil s2 õppeauto; ~ exempel s7 ped. harjutus, ülesanne; ~ flygning õppelend; ~fätt s7 sõj. õppeväljak; ~ häfte s6 harjutustevihik; ~ körning õppesõit; ~ lärare praktiliste ainete õpetaja; ~ uppgift s3 harjutus (ülesanne); ~ämne s6 ped. praktiline õppeaine (käsitöö, joonistamine jms.) övre adj. komp. ülemine, pealmine övrig järele- v. ülejäänud; ülejääv; muu; de ~a ülejäänud, teised; det lämnar mycket ~ t att önska see jätab palju soovida; i det ~ a Sverige var vädret gott mujal Rootsis oli ilm ilus; för ~ t muuseas, muide; peale selle, lisaks, pealegi; för ~ t är allt väl muidu on kõik hästi ö I värld -en saarestik arhipelaag 475

GEOGRAAFILISI NIMESID

Abessinien Abessnma Adriatiska havet Aadria meri Afghanistan Afganistan Afrika Aafrika Albanien Albaania Aleuterna Aleuudid Alger [-še:r] Alžiir Algeriet [-Š-] Alžeena Alperna Alpid A Haj Altai

Amasonfloden so;n-; Amazonas

Amerika Ameerika

Amerikas förenta stater Ameerika

ühendriigid Amur Amuur Andalusien Andaluusia Anderna Andid Ant|llerna Antillid Appenn|nerna Apenniinid Appenn|nska halvön Apenniini [-poolsaar

Arabien Araabia Aralsjön Araali men Ardennerna Ardennid Argent|na Argentiina Arkangelsk Arhangelsk Arktis Arktika Armenien Armeenia Armeniska Socialistiska Sovjetrepubliken Armeenia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Ashabad [-Š-] Ašhabad Asien Aasia

Asovska sjön Aasovi meri Assyrien Assüüria Aten Ateena

Atlanten, Atlantiska oceanen [ose]

Atlant, Atlandi ookean Australien Austraalia Azerbajdzjan Aserbaidžaan Azerbajdzjanska Socialistiska Sovjetrepubliken Aserbaidžaani Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Azorerna [-o:-] Assoorid

Babylonien Babüloonu Sahrain Bahrein Sajern Baieri Bajkalsjön Baikali järv »aku Bakuu

Balkan Balkan

Balkanhalvön Balkani poolsaar Baltikum Baltikum Barents hav Barentsi meri Belgien Belgia Bengalen Bengal, Bengaalia Bengaliska viken Bengali laht Bergsby Tuksi Beringshav Beringi meri Ber||n Berliin Birkas Pürksi Björneborg [-o] Pori Bodensjö [-o-] Bodeni järv Bol|via [-o-] Boliivia Borgå [-o-] Porvoo Borås [buro:s] Borås Bosnien [-o-] Bosnia Bosporen [-o- -o-] Bosporus Botswana Botsvaana Bottenhavet [-o-] Botnia v. Põhjala'ne lõunaosa

Bottenviken Botnia v. Põhjalahe põhjaosa

Bottniska viken [-o-] Botnia laht, Põhjalaht

Brahestad Raahe Brasjlien Brasiilia Britannien Britannia Bryssel Brüssel

Bulgarien Bulgaaria Burma [-ö:r-] Birma Bysans [bü:-] Bütsants Bält Belt

Böhmen Böömimaa

Calcutta Kalkuta Centralafrika Kesk-Aafrika Centralamerika Kesk-Ameerika Centralasien Kesk-Aasia Ceylon [-o-] Tseilon Chile Tšiili

Colombia [-o- -o-] Kolumbia Cypern Küpros

Dagö Hiiumaa

Dalarna Dalarna (Kesk-Rootsi maakond)

Dalsland Dalsland (Lääne-Rootsi maakond)

Dalälven Dalälven (Kesk-Rootsi jõgi)

Danmark Taani476

Dardanellerna Dardanellid Donau [-o-] Doonau Dyrslätt Aulepa Döda havet Surnumeri

Ecuador [-o-] Ekuador Egeiska havet Egeuse meri Egentliga Finland Päris-Soome (piirkond Turu ümbruses) Egypten Egiptus Ekenäs Tammisaari Eldslandet Tulemaa Elfenbenskusten Elevandiluurannik Enare träsk Inari järv Engelska kanalen Inglise kanal, La

Manche England Inglismaa Eskilstuna [-sk-] Eskilstuna Estland Eesti

Estniska Socialistiska Sovjetrepubliken

Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Etiopien Etioopia Europa [-ru:-] Euroopa

Fenjcien Foiniikia Fidjiöarna Fidži saared Filippinerna Filipiinid Finland Soome

Finnmarken Finnmark (Norra maakond) Finska viken Soome laht Flandern Flandria Florens [-o:-] Firenze Fjärran östern Kaug-Ida Frankrike Prantsusmaa Frans Josefs land Franz Josephi maa Fredrikshamn Hamina Främre Asien Ees-Aasia Främre Orienten [-o-] Lähis- ja Kesk-Ida

Färöarna Fääri saared

Gabon Gaboon Gamlakarleby Kokkola Gallien Gallia Genève [šöne:v] Genf Georgien [-o-] Gruusia Georgiska Socialistiska Sovjetrepubliken Gruusia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Ghana Gaana Gibraltar [š-] Gibraltar Godahoppsudden [-ho-] Hea Lootuse neem

Golfströmmen [-o-] Golfi hoovus Golgata [-o-] Kolgata Gotland [-o-] Gotland, Ojamaa Grekland Kreeka Grönland Gröönimaa Guatemala Guatemaala Guinea [gine:a] Ginea Guldkusten Kullarannik Gårdarike af. Venemaa

Gästrikland [j-] Gastrikland (Rootsi

maakond) Gävie [j-] Gävle j'Rootsi linn) Götaland [j-] Götamaa (Rootsi lõunaosa)

Göta älv [j-] Göta jõgi Göteborg [jö:tebori] Göteborg

Halland Halland (Rootsi maakond) Ha|ti Haiiti Hangö Hanko Hebr|derna Hebriidid Helsingborg [-orj] Helsingborg Helsingfors [-o-] Helsingi Helvetien [-tsien] Helveetsia Himalaya Himaalaja Hjälmaren [j-] Hjälmaren (Rootsi förv) Holmgård [-o-] aj. Novgorod Hälsingland Hälsingland (Kirde-Rootsi maakond)

Härjedalen Härjedalen (Loode-Rootsi maakond)

Indalsälven Indalsälven (Rootsi Jõgi) Indien India

Indiska havet India ookean

Indokina Indo-Hiina

Indonesien Indoneesia

Ingermanland aj. Ingerimaa

Irak Iraak

Iran Iraan

Irland [i:-] Iirimaa

Island [i:-] Island

Israel [i:-] Iisrael

Italien Itaalia

v

Jakobsstad Pietarsasri Japan Jaapan

Japanska havet Jaapani meri Java Jaava Jemen Jeemen Jordanien Jordaania

Jugoslavien Jugoslaavia Julland Jõulusaar Jylland Jylland, Jüütimaa Jämtland Jämtland 'Põhja-Rootsi maakond)

Jönköping [-tsöpir)] Jönköping

Kaldéen Kaldea

Kalifornien [-o:-] Kahfornia Kalix älv Kalixi jõgi (Rootsis) Kambodja [-odja] Kambodža Kamtjatka Kamtsatka Kanarieöarna Kanaari saared Kapštad Kaplinn

Kap Verdeöarna [vä:-] Kap Verde v.

Rohelise neeme saared Karelen Karjala

Karelska näset Karjala maakitsus Karibiska sjön Kariibi meri477

Karpaterna Karpaadid Kaspiska havet Kaspia meri Kaukasien Kaukaasia Kazachstan Kasahstan Kazachiska Socialistiska Sovjetrepubliken Kasahhi Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Kemi [kemi] Kemi Kenya [k-] Keenia Kielkanalen [ki:l-] Kieli kanal Kiev [k-] Kiiev Kina Hiina Kinö Kihnu Kirgjsien [k-] Kirgiisia Kirgisiska Socialistiska Sovjetrepubliken Kirgiisi Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Kiruna [k-] Kiruna

Kisjinev [k-] Kišinjov

Klippiga bergen Kaljumäestik

Köla halvön [ko:la] Koola poolsaar

Kordillererna [kordillererna] Kordil-

jeerid Korea [kore:a] Korea Korkis [-o-] Kurkse Kors [-o-] Risti Krim Krimm

Kristianstad [krišan-] Kristianstad

Kuba Kuuba

Kurjlerna Kuriilid

Kurland Kuramaa

Kuwait Kuveit

Köpenhamn Kopenhaagen

Lahtis Lahti Lappland Lapimaa Latjnamerika Ladina-Ameerika Lettland Läti

Lettiska Socialistiska Sovjetrepubliken

Läti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Libanon [-o-] Liibanon Liberia Libeeria Libyen Liibüa Lidköping [-tš-] Lidköping Linköping [-tš-] Linköping Litauen Leedu

Litauiska Socialistiska Sovjetrepubliken

Leedu Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Lofoten Lof oodid

Lule träsk, Lulevatten Lule järv (Rootsis) Lule älv Lule jõgi Luxemburg Luksemburg

Macedonien [-se-, -ke-] Makedoonia Madr|d Madriid Malackahalvön Malaka poolsaar Mallorca [majorka] Mallorca Mandsjurjet aj. Mandžuuria Marocko [-roku] Maroko Mauretanien Mauretaania

Medelhavet Vahemeri Mellanamerika Kesk-Ameerika Mellaneuropa Kesk-Euroopa Mellansverige Kesk-Rootsi Mellersta östern Lähis-Ida Mesopotamien Mesopotaamia Mexico Mexico (Unn) Mexico Mehhiko Mexikanska bukten Mehhiko laht Mindre Asien Väike-Aasia Moldavien Moldaavia Moldaviska Socialistiska Sovjetrepubliken Moldaavia Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Mongol|et [mongoli:et] Mongoolia Moon [mo:n] Muhu[maa) Moskva Moskva Mähren Määrimaa, Moraavia Mälaren Mälari järv (Rootsis)

Nargö Naissaar Neapel Na(a)poli

Nederländerna Madalmaad, Holland Nepal Nepaal Nigeria Nigeeria Nilen [ni:-] Niilus Nizza [-SS-] Nizza Nordafrika Põhja-Aafrika Nordamerika Põhja-Ameerika Nordeuropa Põhja-Euroopa Nordkalotten [-lo-] Skandinaavia arktilised piirkonnad Nordsjön Põhjameri Norge [norje] Norra Normandie [normandie] Normandia Nordostpassagen [-a:šen] Kirdeväil Norra Ishavet [-o-] Põhja-Jäämeri Norrköping [norrtšö-] Norrköping Norrland [-o-] Norrland (Põhja-Rootsi) Norrmalm [-o-] Norrmalm (Stokholmi

linnaosa) Nubien Nuubia Nuckö Noarootsi Nya Guinea [gine:a] Uus-Ginea Nya Zeeland Uus-Meremaa Nyköping [-tš-] Nyköping Nyland Uusimaa (Soome lään) Nyslott [-o-] Savonlinna

Oceanien [ose-] Okeaania Odinsholm [-holm] Osmussaar Ormsö Vormsi Oslo [uslu] Oslo

Palesf|na Palestiina Panamakanalen Panama kanal Paraguay Paraguai Par|s Pariis Pasklopp [-o-] Paslepa Peipussjön Peipsi järv Persien Pärsia478

Persiska viken Pärsia laht Peru Peruu Polen [-o:] Poola Polynesien [-o-] Polüneesia Pommern [-o-] Pommeri Prag Praha

Preussen [-öi-] aj. Preisimaa

Pyrenéerna Püreneed

Pyreneiska halvön Pürenee poolsaar

Reykjavik Reikjavik Rhein Rein

Rhodesia [ro-] Rodeesia Riga Riia

Rjgabukten Riia laht Rikull Riguldi Rivieran Riviera Rom [rum] Rooma Rumänien Rumeenia Runo Ruhnu Ryssland Venemaa Rågö Pakri

Reda havet Punane meri

Saar Saarimaa

Sahara [sa:-] Sahara

Saima, Saimen Saima järv

Sajanska bergen Sajaanid

Sardjnien Sardiinia

Schweiz Šveits

Sibjrien Siber

Sicjlien Sitsiilia

Singapore [-po: r] Singapur

Skagerak Skagerrak

Skandinavien Skandinaavia

Skandinaviska halvön Skandinaavia

poolsaar Skottland [-o-] Sotimaa Skåne Skåne (Lõuna-Rootsi maakond) Småland Småland (Lõuna-Rootsi maakond)

Sollefteå [-o-] Sollefteå (Rootsi linn) Somalia [-o-] Somaalia Sovjetryssland [sov-] Nõukogude Venemaa

Sovjetunionen [sov-] Nõukogude Liit

Spanien Hispaania

Spetsbergen Teravmäed

Stilla havet Vaikne ookean

St. Michel [sankt mikkel] Mikkeli

(Soome linn) Stockholm [-o- -o-] Stokholm Storbritannien Suurbritannia Storsjön Storsjön (Rootsi järv) Sudan Sudaan Suezkanalen Suessi kanal Sundsvall Sundsvall (Rootsi linn) Sutlop [-o-] Sutiepa Svarta havet Must meri Sveaborg [-borj] Suomenlinna (Helsingi linnaosa) Svealand Svealand (Kesk-Rootsi)

Sverige [svärje] Rootsi Sydafrika Lõuna-Aafrika Sydamerika Lõuna-Ameerika Sydostasien Kagu-Aasia Syrien Süüria

Södermalm Södermalm (Stokholmi linnaosa)

Södermanland Södermanland (Rootsi

maakond) Söderhavet Lõunameri Söderhavsöarna Lõunamere saared Södra Ishavet Lõuna-Jäämeri

Tadzjikistan Tadžikistan

Tadzjjkiska Socialistiska Sovjetrepubliken

Tadžiki Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Taiwan Taivan Tammerfors [-o-] Tampere Tanzania Tansaania Tavastehus Hämeenlinna Tavastland Häme Tchad Tšaad

Telemarken Telemark (Norra maakond) Temsen Thames Thailand Tai Tibet Tiibet

Tjeckoslovakien Tšehhoslovakkia Torneå [-o-] Tornio Tunisien Tuneesia Turk|et Türgi Turkmenistan Turkmeenia Turkmeniska Socialistiska Sovjetrepubliken Turkmeeni Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Tyrolen [-o:-] Tirool Tyska Demokratiska Republiken Saksa

Demokraatlik Vabariik Tyska Förbundsrepubliken Saksa Föderatiivne Vabariik Tyskland Saksamaa

Ukraina Ukraina

Ukrainska Socialistiska Sovjetrepubliken

Ukraina Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Uleåborg [-orj] Oulu Ungern Ungari

Uppland Uppland (Kesk-Rootsi maakond) Uppsala Upsala

Uralbergen Uraali v. Uurali mäed Uruguay Uruguai Uzbekistan Usbekistan Uzbekiska Socialistiska Sovjetrepubliken

Usbeki Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Vargö Aegna Warszawa Varssavi Vasa Vaasa479

WeSchsel [vajksel] Visla Venedig Veneetsia Venezuela Venetsueela Viborg [-orj] Viiburi Wien Viin

Vilmanstrand Lappeenranta

Vippal Vihterpalu

Vita havet Valge meri

Vitryska Socialistiska Sovjetrepubliken

Valgevene Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Vitryssland Valgevene Vormsö vt. Ormsö Vänern Vänern (Rootsi järv) Värmland Värmland (Lääne-Rootsi maakond)

Västafrika Lääne-Aafrika Västasien Lääne-Aasia Västerbotten [-o-] Västerbotten (Põhja-Rootsi maakond)

Västergötland Västergötland (Edela-Rootsi maakond)

Västeuropa Lääne-Euroopa Västindien Lääne-India Västmanland Västmanland (Kesk-Rootsi

maakond) Vättern Vättern (Rootsi järv) Växjö [-kåö] Växjö (Rootsi Unn)

Åbo Turu Åland Ahvenamaa Ålands hav Ahvenameri Ångermanland Ångermanland (Põhja-Rootsi maakond)

ösel Saaremaa

Ostafrika Ida-Aafrika

Ostasien Ida-Aasia

OstberHn Ida-Berliin

Österbotten [-o-] Pohjanmaa (piirkond

'Vaasa ümbruses) Österrike Austria Östersjön Läänemeri, Balti meri Östeuropa Ida-Euroopa 480

ROOTSI LÜHENDEID A ampère el. amper A areal pindala A artilleri re g emente suurtükiväerügement A atom aatom à 5 à 6 5 või (kuni) 6 a adjektiv Igv. adjektiiv, omadussõna AB Aftonbladet Rootsi ajaleht AB Aktiebolag aktsiaselts AB Albert Bonniers förlag Albert Bonnieri kirjastus ABC, ABC-bok aabits ABF Arbetarnas bildningsförbund Tööliste Haridusliit (Rootsis) abstr. abstrakt abstraktne ack. ackusativ lgv. akusatiiv, sihitav AD Arbetsdomstolen töötülide kohus a. d. a dato sellest kuupäevast ADB automatisk databehandling automatiseeritud informatsioonitöötlus adj. 1) adjektiv; 2) adjungerad 3) adjunkt; 4) adjutant 1) Igv. adjektiiv, omadussõna; 2) koopteeritud: 3) adjunkt; 4) adjutant a dm. 1) administrativ; 2) administration 1) administratiivne,-2) administratsioon adr. adress aadress ady. adverb Igv. adverb, määrsõna adv. advokat advokaat Agr. D. agronomie doktor agronoomiadoktor Agr. L. agronomie licentiat agronoomialitsent3iaat AIF Allmänna idrottsförening Rootsi spordiselts AIK Allmänna Idrottsklubb Rootsi spordiselts akad. akademi; akademisk akadeemia; akadeemiline al. alias alias alg. algebra; algebraisk algebra; algebraline allm. allmän, -~t, ~na üldine amb. ambassadör pöl. suursaadik amp ampere [-ä:r] ei. amper AMS Arbetsmarknadsstyrelser: Tööbörsside `V'alitsus anat. anatomi; anatomisk anatoomia; anatoomiline anf. anför j d, ~t, ~da viidatud ang. 1) angående; 2) angeläget i) (millegi v. kellegi) kohta: 2) tähtis ank. ankommande; ankomsr. saabuv; saabumine anm. anmärkning märkus anon. anonym anonüümne anti k v. antikvarisk antikvaarne anv. 1) anvisning; 2) användning 1) juhis; 2) kasutamine A och O alfa och omega pilti, algus ja lõpp431

app. appendix apendiks, lisa apr. april aprill arkft. arkitektur arhitektuur art. artikel artikkel ASEA Allmänna svenska elektriska aktiebolaget Ühendatud Elektritööstuse Aktsiaselts (Rootsis) asp. aspirant kandidaat, kohataotleja Ass. assistent assistent ASSI, Assi AB statens skogsindustrier Rootsi Riiklik Metsatööstuse Aktsiaselts Assist. assistent assistent Äst. Arméstaben Armeestaap a. st. anförda stället viidatud koht astr., astron. astronomisk astronoomiline at. atmosfär tehn. atmosfäär AU arbetsutskott töökomisjon aug. augusti august aukt.

auktoriserad autoriseeritud avd. avdelning osakond; osa avg. 1) avgående; avgång; 2) avgift 1) väljuv; väljastatav; väljumine, lahkumine; 2) maks, tasu avh. avhandling väitekiri; käsitlus, arutelu, arutlus avs. avsl. 1) avsändare; 2) avseende avslutning 1) saatja; 2) arvesse võttes lõpp b. band köide bat. bataljon pataljon BB 1) Barnbördshus; 2) Bäste Bror 1) sünnitusmaja; 2) (kirjas) Armas sõber! B.D. Barnens Dag Lastekaitsepäev bearb. bearbetad töödeldud, ümbertöötatud bet 1) befallning; 2) befälhavare 1) käsk; 2) ülem bes!. besläktad suguluses olev bet. 1) betydelse; 2) betalning 1) tähendus; 2) tasumine betr. beträffande (millegi v. kellegi) kohta käiv bh. bysthållare, behå rinnahoidja bibi. bibliotek; bibliotekarie raamatukogu; raamatukoguhoidja bil. bilaga lisa bildl. bildligt piltlikult bilj. biljett(er) pilet(id) biogr. biografi; biografisk biograafia; biograafiline bitr. biträde; biträdande abi; abi-, ase- bl. blad leht bl. a. bland annat, bland andra muu hulgas, teiste seas BLM Bonniers litterära magasin Rootsi kir jandusajakiri bokh. 1) bokhandel; 2) bokhålleri 1) raamatukauplus; 2) raamatupidamine bot. botanik; botanisk botaanika; botaaniline br. bredd laius bro. brutto bruto b. v. bottenvåning alumine korrus cb centralbibliotek keskraamatukogu cirk. cirkulär tsirkulaar; tsirkulaarne civ.-ek. civilekonom spetsialist majanduse alal, majandusteadlane

civ.-irtg. civilingenjör kõrgema eriharidusega insener CM chefen för marinen merevägede ülemjuhataja cm centimeter sentimeeter co. kompani kompanii ep centerpartiet; centerpartist keskerakond; keskerakonna liige CTH Chalmers tekniska högskola Chalmeri Kõrgem Tehnikakool (Göteborgis) cyl. cyljndrig silindriline, silindrikuju-line d. 1) dag; 2) del; 3) den; 4) död; 5) debet 1) päev; 2) osa; 3) see; 4) surnud; 5) deebet da deka deka- da. dansk taani dagl. daglig; dagligen igapäevane; iga päev dat. 1) dativ; 2) datum; 3) daterad 1) lgv. daativ; 2) daatum; 3) dateeritud D. B. F. De blindas förening Pimedate Ühing d. d. denna dag sel päeval; selle päeva dec. december detsember dedik. dedikation pühendus def. 1) defekt; 2) definition; 3) defenctur 1) defekt; 2) definitsioon; 3) surnud dekl. deklination deklinatsioon delt. deltagare osavõtja delv. delvis osaliselt dep., depart. departement ministeerium dg decigram detsigramm dial. 1) dialekt; 2) dialektik 1) dialekt; 2) dialektika dipl. i diplomatien diplomaatia-alane dir. 1) direktör; 2) direktrjs; 3) dirigent 1) direktor; 2) direktriss; 3) dirigent disp. 1) disponent; 2) disputation 1) disponent; 2) disputat-sioon diss. dissertation dissertatsioon distr. distrikt distrikt div. 1) diverse; 2) division 1) mitmesugused; 2) sõj. diviis; sport, liiga dl. deciliter detsiliiter dis. dollars dollar(id, -it) dm. decimeter detsimeeter d. m. denna månad sel v. käesoleval kuul DN Dagens Nyheter Rootsi ajaleht D. O. distriktsombudsman piirkonn avolinik d. o. detta ord; dessa ord see sõna; need sõnad do, d:o dito samasugune; samuti doc. docent dotsent Dr. D:r doktor doktor D. s., ds. densamme, densamma (see) sama ds dennes selle v. käesoleva kuu duss. dussin tosin d. v. dåvarande tookordne dvs, d. v. s. det vill säga see tähendab DX distansmottagning raadioamatörism d. y. den yngre noorem dyl. dylik selletaoline d. å. detta år sel v. käesoleval aastal dåv. dåvarande tookordne483

d. ä. 1) den äldre; 2) det är 1) vanem; 2) see on, see tähendab därst. därstädes sealsamas E(1,2, 3,...J Europaväg (1, 2, 3,...) üleeuroopalise tähtsusega maantee (1, 2, 3, ...) e. efter; eller; extra pärast; või; ekstra e. a. efter anmodan nõudmise korral ed. edition väljaanne e. d. efter datum andmete kohaselt e. d., el. dyl. eller dylikt või midagi selletaolist EDB elektronisk databehandling elektrooniline informat-sioonitöötlus EEC European Economic Com-munity Euroopa Majandusühen-dus, Euroopa Ühisturg EFTA European Free Trade Association Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon Eftr., eftr. efterträdare järeltulija, järglane EG Europeiska Gemenskapen Euroopa Majandusühendus eg., egentl. egentligen tegelikult, õigupoolest ekon. ekonomi majandus e. Kr. efter Kristus pärast Kristuse sündimist, meie ajaarvamise järgi ekv. 1) ekvation; 2) ekvator 1) võrrand; 2) ekvaator el., elektr. elektrisk, elektro- elektriline, elektro- el. eller või; ehk el- elektricitets- elektri- el. dyl. eller dylikt või selletaoliselt elektr. elektrisk elektriline EM europamästerskap Euroopa meistrivõistlused em, e.m. eftermiddag (en) pärast lõunat eng. engelsk(a) inglise (keel) enl. enligt vastavalt, järgi entl. entledigad; entledigande vallandatud; vallandamine Epa, EPA Enhetsprisaktiebolaget odavate kaupluste võrk (Rootsis) ers. ersätta; ersättare; ersättning asendama; asendaja; asendamine etabl. etablerad asutatud, rajatud etc. etcetera ja nii edasi etn., etnogr. i etnografien etnograafia-alane etnol. i etnologien etnoloogia-alane etymol. etymologisk, i

etymologier] etümoloogiline, etümoloo-gia-alane EU ekonomiskt utskott maj anduskomis j on europ. europeisk euroopa eV elektronvolt elektronvolt ev. eventuell (t) võimalik(ult); võib-olla ex. 1) examinerad; 2) exempel; 3) exemplar 1) eksamineeritud; 2) näide; 3) eksemplar Exc. excellens ekstsellents excl., exkl. exklusjv(t); exklusive eksklusiivne, eksklusiivselt; välja arvatud exp. 1) expedierat; 2) expedition; 3) export 1) ekspedeeritud; 2) kantselei, büroo, kontor; 3) eksport expo exposition ekspositsioon, näitus F fredag reedel; reedeti °F Fahrenheit Fahrenheit] järgi464

f. 1) femininum; 2) futurum; 3) född; 4) förre; 5) följande 1) lgv. feminiin; 2) lgv. fu-tuurum; 3) sündinud; 4) endine; 5) järgmine; järgnev FA Frälsningsarmén Päästearmee fa, f:a firma firma fam. familj perekond farm. i farmakologien farmakoloogia-alane FCO Fackliga centralorganisationen ametiühingute keskorganisatsioon f. d. före detta endine febr. februari veebruar fem. femininum lgv. feminiin, naissugu ff 1) finfin; 2) förfallen 1) kõrgekvaliteediline; 2) protestitud [veksli kohta) l f. g. för första gången esimest korda, esmakordselt fhsk. folkhögskola rahvaülikool FIB, Fib Folket i bild Rootsi ajakiri fig. 1) figur; 2) figurlig(t) 1) figuur; 2) piltlik(ult) ff|., filos. filosofi; filosofisk filosoofia; filosoofiline fin., finl. finsk, finländsk soome f. Kr., f. Kr. f. före Kristus, före Kristi födelse enne Kristuse sündimist, enne meie ajaarvamist f. m. 1) förmiddag (en); 2) förra månaden 1) enne lõunat; 2) eelmisel kuul Fm k, fmk finska mark soome mark(a) FN Förenta nationerna Ühinenud Rahvaste Organisatsioon f.n. för närvarande praegu, käesoleval ajal fom, f. o. m. från och med alates forts. fortsättning; fortsättes järg; järgneb fp folkpartiet Rahvapartei (parempoolne erakond Rootsis) framl. framlidne surnud fred. fredag reede fr. h. från höger paremalt friv. frivillig vabatahtlik frk. fröken preili fr. o. m. från och med alates fT. v. från vänster vasakult frànv. frånvarande puuduv Fst Försvarsstaben Armee Peastaap fsv. fornsvenska muinasrootsi f. t. för tillfället praegusel hetkel FU Folkuniversitet rahvaülikool fullb. 1) fullbordad; 2) fullblod 1) lõpetatud, lõpuleviidud; 2) puhtavereline; tõu- fullsf. fullständig täielik fut. futurum lgv. futuuxum, tulevik f. v. förra veckan möödunud nädalal f. v. b., fvb för vidare befordran edasiandmiseks, edasi anda fys. i fysiken; fysiskt füüsika-alane; füüsikaline fysiol. i fysiologien füsioloogia-alane f. i. förra året möödunud aastal f. ö. för övrigt muide, muuseas följ. följande järgnev, järgmine förb. förbund liit, ühing, selts föreg. föregående eelmine fören. förening liit, ühing, selts förf. författare kirjanik, autor485

förh. förhållande suhe förk. förkortning; förkortad lühend; lühendatud fört förlag kirjastus förordn. förordning eeskiri; määrus förs. 1) församling; 2) försäkring 1) kogudus; 2) kindlustus försv. försvenskad rootsipärastatud, rootsista-tud fört. förteckning nimekiri, nimistu förutv. förutvarande endine 9 1) gram; 2) gravitation 1) gramm; 2) gravitatsioon 9- gift abielus G.A.I.S., GAtS Göteborgs Allmänna Idrottssällskap Göteborgi Ühendatud Spordiselts gd generaldirektör peadirektor gen. 1) general; 2) genitiv; 3) genus 1) kindral; 2) lgv. genitiiv, omastav; 3) lgv. geenus, sugu geod. i geodesien; geodetisk geodeesia-alane; geodeetiline geogr. i geografien; geografisk geograafia-alane; geograafiline geol. i geologien; geologisk geoloogia-alane; geoloogiline geom. i geometrien; geometrisk geomeetria-alane; geomeetriline germ. germansk germaani ggr gånger korda gm genom läbi, kaudu g. m. gift med (...) abielus (.. .)-ga got. gotisk gooti Gotl. Gotland; Gotlands län Gotland; Gotlandi lään GP Göteborgs-Posten Rootsi ajaleht Gps Generalpoststyrelsen Peapostivalitsus gr. 1) grad; 2) grundad 1) kraad; 2) asutatud gram. i grammatiken; gramma- grammatika-alane; gram- tisk matiline GT Gamla Testamentet Vana Testament GTI Göteborgs tekniska institut Göteborgi Tehnikainstituut guv. guvernör; guvemement kuberner; kubermang gymn. i gymnastiken; gymnastisk võimlemisalane; võimle-mis- Götefa. Göteborg Göteborg h häfte; häftad trük. vihik; brošeeritud h 1) höger; 2) högerpartiet 1) parempoolne; 2) parempoolne erakond h. helig, heliga, helige püha, pühalik li- hekto- hekto- ha hektar hektar handi. handling akt; dokument HD Högsta domstolen Ülemkohus hebr. hebreisk(a) heebrea hel. helig, heliga, helige püha, pühalik hg hektogram hektogramm H. H. Hans (Hennes) Höghet Tema Kõrgus HHG Handelshögskolan i Göteborg Göteborgi Kõrgem Kaubanduskool hist. i historien; historisk ajaloo~alane ajalooline HK hockey klubb hokiklubi H. K. Handelskammaren Kaubanduskoda486

hk hästkraft hobujõud H.K.H. Hans (Hennes) Kungliga Höghet Tema Kuninglik Kõrgus HL hedersledamot auliige hl. hektoliter hektoliiter HM, H. M-, H. M:t Hans (Hennes) Majestät Tema Majesteet h. o. h. helt och hållet täiesti holl. holländsk(a) hollandi hr; hrr herr; herrar härra; härrad hs. handskrift käsikiri ht hösttermin

sügissemester hum. humanistisk humanitaar- huvudsakl. huvudsakligen peamiselt harv. härvarande siinne, kohalik IAB Internationella Arbets-byrån Rahvusvaheline Tööbüroo i allm. i allmänhet üldiselt IB Informationsbyrån Informatsioonibüroo (Rootsi vastuluureorgani-satsioon) IB Idrottsbladet Rootsi spordileht Ibl. ibland mõnikord, vahel le., ieur. indoeuropeisk[a) indoeuroopa IF idrottsförening spordiselts IK 1) idrottsklubb; 2) industri-kommissionen; 3) intelligenskvot 1) spordiklubi; 2) tööstus-komisjon; 3) intelli-gentsikvoot ill. illustrerad; illustration illustreeritud; illustratsioon imit. imiterad; imitation imiteeritud; imitatsioon imp. 1) imperativ; 2) import 1) lgv. imperatiiv, käskiv kõneviis; 2) import inb. inbunden köidetud ind. 1) indikativ; 2) indirekt; 3) indisk (a) 1) lgv. indikatiiv, kindel kõneviis; 2) kaudne; 3) india indiv. individuell individuaalne Inf infanteri jalavägi inf. infinitiv lgv. infinitiiv, tegevusnimi info information informatsioon ing. ingenjör insener ink. 1) inkassering; 2) inkomst 1) kasseerimine; 2) sissetulek inkl. inklusive kaasa arvatud ini. inledning sissejuhatus inoff. inofficiell mitteametlik inskr. 1) inskriven; 2) inskränkt 1) sissekirjutatud; sissekantud; 2) piiratud in st. institut instituut instr. 1) instruktion; 2) instruktör; 3) instrument 1) instruktsioon; 2) instruktor; 3) instrument int. intendent juhataja int., interj. interj ektion lgv. interjektsioon, hüüdsõna intern., internat. internationell rahvusvaheline inv. invånare elanik io, i. o. icke-ordinarie kohusetäitja; erakorraline]ÖK Internationella olympiska kommittén Rahvusvaheline Olümpiakomitee iran. iransk (a) iraani (keel)487

irl. irländsk (a) iiri (keel) IS idrottssällskap spordiselts i sht i synnerhet eriti isl. isländsk (a) islandi (keel) i st. i. i stället för asemel it.. Hal. italiensk(a) itaalia (keel) Hr. intransitiv lgv. intransitiivne IYA Ingen j örsvetenskapsaka-demjen Inseneriteaduste Akadeemia jan. januari jaanuar jap. japansk (a) jaapani (keel) J. D. j ust jtiedepartementet kohtuministeerium JD, J. D. juris doktor õigusteaduse doktor J. K. justjtiekanslern peaprokurör JM 1) juniormästare; 2) j uniormästerskap 1) juunioride meister; 2) juunioride meistrivõistlu-sed to [-Justitieombudsmannen-] {+Justitieombudsman- nen+} kõrgem kohtuametnik [Rootsis) j:or junior [ju:-, sport. -o:r] juunior jourh. jourhavande [šu:r-] valve- jr. junior [ju:-, sport. -o:r] junior jul. juli juuli jun. juni juuni jun. junior [ju:-, sport. -o:r] juunior jur. juridjk; i juridiken juura; juura-alane jvg. järnväg raudtee järnv. i järnvägsväsendet raudtee-alane K., k. kejserlig; kunglig keiserlik; kuninglik k kandidat kandidaat K 1) kapitel; 2) kilo 1) peatükk; 2) kilo KAF Kvinnliga akademikers förening kõrgema haridusega naiste ühing kal kalori kalor kand. kandidat kandidaat kap. kapitel peatükk Karol. Inst. Karolinska institutet meditsiini-instituut Stok-holmis kart. karta, kartor kaart, kaardid kat. katalog kataloog KB Kungliga Biblioteket Kuninglik Raamatukogu (Stokholmis) kbcm kubikcentimeter kuupsentimeeter kbm kubikmeter kuupmeeter KDS Kristen Demokratisk Samling Kristlik-Demokraatlik Liit kern. i kemien; kemisk keemia-alane; keemiline KF, K. F. Kooperativa Förbundet Kooperatiivide Liit KFML Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna Kommunistlik Marksistide-Leninlaste Liit KFUM Kristliga föreningen av unga män Noorte Meeste Kristlik Ühing kg kilogram kilogramm Kg!., kgl. kunglig kuninglik K. H. Kimgli g Höghet Kuninglik Kõrgus kin. kinesisk (a) hiina kir. kirurgie; i kirurgien; kirur-gisk kirurgia; kirurgia-alane; kirurgiline kk kvinnokön naissugu kl. 1) klockan; 2) klass 1) kell; 2) klass488

km 1) kamrar; 2) kilometer 1) pearaamatupidaja; kassapidaja, laekur; 2) kilomeeter K. Maj*, K. Mrt, k. m:t Kunglig Majestät Kuninglik Majesteet km/tim kilometer per timme kilomeetrit tunnis k. o. knockout sport, nokaut koll. 1) kollektiv; 2) kollationerat 1) kollektiivne; 2) kontrollitud komb. 1) kombination; 2) kombinerad 1) kombinatsioon; 2) kombineeritud komm. 1) kommission; 2) kommis-sionär; 3) komminister 1) komisjon; ülesanne; 2) komisjonär; 3) kirikl. abiõpetaja komp. komparativ lgv. komparatiiv kompl. komplett täielik; lõpetatud konc. 1) koncentrerad; 2) koncept 1) kontsentreeritud; 2) konspekt kon}. konjugation; konjunktion; konjunktiv lgv. konjugatsioon; konjunktsioon; konjunktiiv kontr. kontrakt leping koop. kooperativ kooperaüivne, ühistegelik kop. kopia koopia korr. 1) korrektur; 2) korrespondens 1) korrektuur; 2) korrespondents k orre sp. korrespondent; korresponderande korrespondent; korrespon-deeriv kr. krona kroon (rahaühik) KRO Konstnärernas Riksorganisation Rootsi kunstnike liit kr o nol kronologi; kronologisk kronoloogia; kronoloogiline kung. kungörelse teadaanne kungl. kunglig kuninglik Kungl. Majrt Kunglig Majestät Kuninglik Majesteet kv. 1) kvadrat; 2) kvarter 1) kvadraat; ruut; 2) kvartal KVA (Kungliga) Vetenskapsakademien (Kuninglik) Teaduste Akadeemia kval. 1) kvalificering; 2) kvalité 1) kvalifitseerumine; 2) kvaliteet kvkm

kvadratkilometer ruutkilomeeter kvm kvadratmeter ruutmeeter KVO kommendör av Vasaorden Vasa ordeni kavaler L 1) ledamot; 2) lördag 1) liige; 2) laupäev 1 1) liter: 2) län; 3) längd 1) liiter; 2) lään; 3) pikkus L eller kon j. või; ehk LA Lantbruksakademien Põllumajandusakadeemia L:a, l:a Lilla, lilla Väike, väike (kohanimedes) lab. laboratorium laboratoorium lanfbr. i lantbruket põllumajandusalane lap. lapsk lapi lat. latin; latinsk; latitud ladina keel; ladina; geogr. laius led. ledamot liige leg. legitimerad legitiimne, seaduspärasta-tud, seaduslikuks tunnistatud lett. lettisk (a) läti, läti keel lex. lexikon leksikon, sõnaraamat lgd. längd; longitud pikkus (ka geogr.)489

Igr. lönegrad palgaaste lic. licentiat litsentsiaat lit. litauisk(a) leedu, leedu keel litt. litteratur; litterärt kirjandus; kirjanduslik LKAB Luossavaara-Kirunavaara AB aktsiaselts Rootsis LME Telefon ab L M Ericsson aktsiaselts Rootsis LO Landsorganisationen (Rootsi) Ametiühingute Keskliit log. 1) logaritm; 2) i logiken 1) logaritm; 2) loogika-alane long. longitud geogr. pikkus LP-skiva longplaying skiva kauamängiv heliplaat IS, Is likström alalisvool lörd. lördag; lördagar laupäeval; laupäeviti M måndag esmaspäeval; esmaspäeviti M. 1) magister; 2) mästare 1) magister; 2) meister m 1) meter; 2) middag; 3) månad 1) meeter; 2) lõuna(aeg); 3) (kalendri) kuu m maskulinum lgv. maskuliin, meessugu m. med koos, -ga mani. manlig mees- m. ant av med anledning av millegi puhul v. tõttu manus manuskript käsikiri m. a. o., mao med andra ord teiste sõnadega mask. maskulinum lgv. maskuliin, meessugu mat. matematik; matematisk matemaatika; matemaatiline m. avs. p£ med avseende på arvesse võttes max. maximum; maximal maksimum; maksimaalne mc motorcykel mootorratas MD, M. D. medicine doktor meditsiinidoktor med. medicin; medicine meditsiin; meditsiiniline medd. meddelande teadaanne medl. medlem liige mek. mekanik; mekanisk mehhaanika; mehhaaniline m/I motorfartyg mootorlaev m. fl., m fi med flera ja teised m. h. t. med hänsyn till arvesse võttes mil., milH. militärt; i militärväsendet sõjaliselt; sõjanduslik milj. miljoner miljonid milo militärområde sõj aväeringkond min. 1) minut (er); 2) minimum; minimal 1) minut(id); 2) miinimum; minimaalne m. m., m m med mera ja nii edasi, ja teised mod. modern moodne mom. moment moment moms. meromsättningsskatt käibemaks motsv. motsvarande vastav; vastavalt ms. manuskript käsikiri m/s meter per sekund meetrit sekundis mss manuskript käsikirjad mtl mantal 1) van. adramaa; 2) (maksumaksjate jms.) nimekiri mus. musikalisk; i musiken muusikaline; muusika-alane mån. månad (kalendri)kuu månd. måndag (ar) esmaspäeval; esmaspäeviti m. ö. h. meter över havet meetrit üle merepinna möjl. möjlig; möjligen võimalik; võimaluse korral; võib-olla490

N, n norr; nord-, nordlig geogr. põhi; põhja-, põhjapoolne H. Norra Põhja- n neutrum lgv. neutrum, kesksugu n. netto neto naut. nautisk mere- nb nederbörd sademed n. b. nedre botten alumine korrus n. br. nordlig bredd geogr. põhjalaius ngn någon keegi ngt något miski n. kr. norska kronor norra kroon(i) n. 1. nordlig latitud geogr. põhjalaius n. m. nautisk mil meremiil no. norsk(a) norra n:o nummer number NoK Natur och Kultur Rootsi kirjastus nom. 1) nominativ; 2) nominell 1) lgv nominatiiv; 2) nominaalne nord. nordisk(a) põhja- norrl. norrländsk Norrlandi not. 1) notarie; 2) noterat 1) notar; 2) noteeritud N. P. Notarius Publicus notar nr, n:r nummer number n:ris nummer numbrid HT Nya Testamentet Uus Testament n:†o netto neto nuv. nuvarande praegune nytr. nytryck kordustrükk näml. nämligen nimelt O original originaal o. 1) och; 2) omkring; 3) ost, ostlig 1) ja; 2) umbes; 3) ida- o. a. och annat (andra, annan) ja muud obj. objekt lgv. objekt, sihitis obs, obs. obs!, Obs. observera! pane tähele! o. d., o. dyl. och dylikt ja muud selletaolised o. f. och följande ja järgnevad; ja järgnevalt o ff. officiell ametlik og ogift vallaline O. K. Olympiska kommittén Olümpiakomitee omarb. omarbetad; omarbetning ümbertöötatud, töödeldud; töötlus omb. ombud asjaajaja, volinik omg. omgående otsekohe omkr. omkring umbes oms. omsättningsskatt käibemaks o. m. s. och mera sådant ja muud selletaolist omsl. omslag ümbris, pakend omtr. omtryckning; omtryckt ümbertrükkimine; ümber-trükitud onsd. onsdag; omdagar kolmapäeval; kolmapäeviti opp. opponent oponent or. original originaal ord. ordinarie korraline, määraline ordb. ordbok sõnaraamat ordf. 1) ordförande; 2) ordföljd 1) esimees, juhataja; 2) sõnajärjestus ordn. ordning 1) eeskiri; 2) järjekord491

or ds pr. ordspråk vanasõna oregi. oregelbunden ebareeglipärane org. organisation; organiserad organisatsioon; organiseeritud OS Olympiska spelen olümpiamängud o. s. a. om svar anhålles ootame vastust (kirjas) o. s. v., osv och så vidare ja nii edasi P persontåg reisirong P1, P2 program 1, program 2 I programm, II programm (raadios)

P- 1) poäng; 2) predikat 1) sport, punkt; 2) lgv. predikaat, öeldis pa 1) postadress; 2) postanvisning 1) postiaadress; 2) rahakaart par. paragraf paragrahv pass. passiv lgv. passiiv p. b. 1) på befallning; 2) på begäran 1) käsul; 2) nõudmisel p. c. procent protsent pens. pension; pensionerad pension; pensionil olev pers. person; personlig(t) isik; isiklik (uit) PS postgiro posti jooksev arve p. g. a. på grund av põhjusel, tõttu P* postkontor postkontor pl. plats koht pl., plur. pluralis igv. pluural, mitmus PM promemoria meelespidamiseks; märkmik; noot; memorandum po polsk (a) poola, poola keel pol». i politiken; politisk poliitiline, pöliitika-alane port. portugjsisk(a) portugali, portugali keel portr. porträtt portree postv. inom postväsendet postialane, posti- prakt. praktiserande praktiseeriv, tegev pred. predikat; predikativ lgv. predikaat, öeldis; predikatiiv, öeldistäide pret. prefix lgv. prefiks, eesliide pren. prenumeration 1) regemente; 2) register (ajalehe jms.) tellimine prep. preposition lgv. prepositsioon, eessõna pres. presens lgv. preesens, olevik priv. 1) privat; 2) privilegium 1) privaat-, era-; 2) privileeg, eesõigus proc. procent protsent proffs professionell sport, elukutseline prom. promotion promotsioon, doktorikraadi andmine pron. pronomen lgv. pronoomen, asesõna prot. 1) protestant; 2) protokoll 1) protestant; 2) protokoll prov. provjns provints psyk. i psykologien; psykologisk psühholoogiline, psühho-loogia-alane publ. publikation publikatsioon r radie raadius r. rad rida RA Riksarkivet Riigi Arhiiv Rea realisation odav väljamüük rec. recensent; recension; recept retsensent; retsensioon; retsept red. redaktion; redaktör; redigerad toimetus; toimetaja; redigeeritud492

ref. referent referent reft. reflexjv lgv. refleksiivne, enesekohane reg. 1) regemente; 2) register 1) rügement; 2) register reg t. reglemente reglement rek. 1) rekommenderad försändelse; 2) rekommenderas 1) tähtsaadetis; 2) soovitatav rel. relativt suhteliselt relig. religion; religiös religioon; religioosne rep. 1) reparation; 2) repetition; 3) republik 1) parandus, remont; 2) kordus; 3) vabariik repr. representant esindaja res. 1) reserv; 2) resolution; 3) resultat 1) reserv; 2) resolutsioon; 3) resultaat RESO Folkrörelsernas rese- och semesterorganisation reisi-]a turismibüroo Rootsis resp. 1) respektive; 2) respon-dent 1) vastavalt; vastav; 2) väitekirja kaitsja rest. restaurerad restaureeritud rev. revision revisjon RFSU Riksförbundet för sexuell upplysning Üleriiklik Seksuaaliotor-matsiooni Ühing RK Röda korset Punane Rist rom. 1) romansk(a); 2) ro-mersk(a) 1) romaani; 2) rooma Rt rikstelefon linnadevaheline telefonside rubr. rubrik; rubricerad rubriik, pealkiri; pealkirjastatud rum. rumänsk(a) rumeenia nr- rysk(a) vene RA Riksåklagaren peaprokurör S 1) Söder; 2) söndag; söndagar 1) geogr. lõuna; 2) pühapäeval; pühapäeviti S. Södra Lõuna- s 1) sekund; 2) socialdemokrat; 3) socialdemokratisk 1) sekund; 2) sotsiaaldemokraat; 3) sotsiaaldemokraatlik s. 1) singularis; 2) substantiv; 3) subjekt; 4) söder, södra, sydlig 1) lgv. singular, ainsus; 2) lgv. substantiiv, nimisõna; 3) lgv. subjekt, alus; 4) geogr. lõuna- sa, s:a 1) summa; 2) södra l] summa; 2) lõuna- SAAB Svenska aeroplan ab Rootsi Lennukitööstuse Aktsiaselts SACO Sveriges akademikers centralorganisation Rootsi Kõrgemate Koolide Lõpetanute Keskliit SAF Svenska arbetsgivareföreningen Rootsi Tööandjate Liit SAH Sveriges allmänna handelsförening Rootsi Üleriiklik Kauban-dusühing samt. samfund ühing, liit saml. samling kogu, kollektsioon samtl. samtliga kõik sanskr. sanskrit sanksrit SAP Sveriges socialdemokratiska arbetarparti Rootsi Sotsiaaldemokraatlik Töölispartei SAS Scandinavian Airlines System Skandinaavia Lennukompanii s. a. s. så att säga nii-öelda493

se självbetjäning iseteenindamine s. bi. sydlig bredd geogr. lõunalaius schweiz. schweizisk šveitsi s. d. samma dag samal päeval s. cL o. se detta ord (viide) vaata seda sõna SECO Sveriges elevers centralorganisation Rootsi õpilaste Keskorganisatsioon sek. sekund sekund sekr, sekreterare sekretär sekt. sektion sektsioon sem. 1) semester; 2) semitisk(a) 1) semester; 2) semiidi sen. senior [-e:-, sport. -io:r] seenior sep. separat 1) t riik. separaat; 2) separaatne; eraldi sept. september september ser. serie seeria serb. serbisk (a) serbia SF 1) stadsfullmäktige; 2) Svensk filmindustri; 3) Svenska försäkringsföreningen 1) linnavolikogu; 2) Rootsi Filmitööstus; 3) Rootsi Kindlustusselts SFF 1) Svenska fottbollförbun-det; 2) Sveriges författarförening 1) Rootsi Jalgpalliföderat-sioon; 2) Rootsi Kirjanike Liit SFS Sveriges förenade studentkårer Rootsi Üliõpilasliit SI 1) Svenska Institutet; 2) Sveriges industriförbund 1) Rootsi Instituut; 2) Rootsi Tööstusliit sid. sida; sidor lehekülg; leheküljed SIFO Svenska institutet för opinionsundersöknin- Rootsi Avaliku Arvamuse Uurimise Instituut sistl. gen sistlidn|e, —a (vecka) eelmine (nädal) Si Statens Järnvägar Riigiraudteed (Rootsis) SJF Svenska journalistförbundet Rootsi Ajakirjanike Liit s. L, sk så kallad niinimetatud skand. skandinavisk

skandinaavia skbd skinnband nahkköide SKF AB Svenska kullagerfabriken Rootsi Kuullaagritööstuse Aktsiaselts s. lat. sydlig latityd geogr. lõunalaius stav. slavisk(a) slaavi stoft slutlig; slutligen lõplik; lõpuks SM Sverigemästerskap Rootsi meistrivõistlused s. m. samma månad samal kuul smp. smältpunkt sulamispunkt sms. sammansättning koosseis; koostis- koostamine sn, s:r. socken kihelkond; väld s. o. h, sön- och helgdagar pühapäeviti ja pühade ajal sp. 1) spalt; 2) spansk (a) 1) veerg; 2) hispaania spec. 1) specifik; 2) speciell 1) spetsiifiline; 2) spetsiaalne spec. v. specifik vikt erikaal SR Sveriges Radio AB Aktsiaselts Rootsi Raadio SRK 1) Svenska röda korset; 2) Sveriges radioklubb 1) Rootsi Punane Rist; 2) Rootsi Raadioklubi SS, SS. såsom nii nagu, nagu näiteks St. 1) snälltåg; 2) Stora 1) kiirrong; 2) Suur- st., st styck, stycken (hulga kohta) tükki494

stc studiecirkel öppering STF Svenska teaterförbundet Rootsi Teatriühing Sth, Sthlm Stockholm Stokholm STIM Svenska tonsättares internationella musikbyrå Rootsi Heliloojate Autorikaitse Rahvusvaheline Büroo stn. station jaam stort, storlek suurus stud. 1) studerande; 2) student 1) õpilane, üliõpilane; 2) üliõpilane sv. 1) svar; 2) svensk(a) 1) vastus; 2) rootsi SvD Svenska Dagbladet Rootsi ajaleht s. à. samma år samal aastal särsfc. särskilt eriti särtr. särtryck separaat sönd. söndag; söndagar pühapäeval; pühapäeviti T 1) temperatur; 2) tisdag; tisdagar 1) temperatuur; 2) teisipäeval; teisipäeviti t 1) ton; 2) timme; timmar 1) tonn: 2) tund; tunnid TCO Tjänstemännens centralorganisation Ametnikkude Keskorganisatsioon tel., telef. telefon telefon tele telefon och telegrafi telefon ja telegraaf telegr. 1) telegraf; 2) telegram 1) telegraaf; 2) telegramm teol. teologi; teologisk teoloogia; teoloogiline t. ex. till exempel näiteks tf. tillfällig (t) juhuslik(ult) t. f. tillförordnad ajutine kohusetäitja tfn. telefon telefon t. h. till höger paremal, paremale, paremat kätt Ti tisdag; tisdagar teisipäeval; teisipäeviti Tid. Tidens bokförlag laamatukirjastus Rootsis tidn. tidning ajaleht tidskr. tidskrift ajakiri tillf. tillfällig (t); tillförordnad juhuslik(ult); ajutine kohusetäitja tills. tillsammans koos, kokku tim. timme; timmar tund; tunnid tj. tjänst teenistus, töö tjg. 1) tjänstgörande; 2) tjänstgöring 1) valve-; 2) teenistuses v. tööl olemine tjm. tjänsteman ametnik, teenistuja tid tunnland tündrimaa TMR Teater- och musikrådet Teatri- ja Muusikanõukogu To torsdag (ar) neljapäeval; neljapäeviti t. o. m., tom till och med kaasa arvatud torsd. torsdag (ar) neljapäeval; neljapäeviti toto totalisator totalisaator tpa telegrampostan visning telegraafiline rahakaart tr. 1) trappa; trappor; 2) tryckt 1) korrus; 2) trükitud tr., träns. transitiv lgv. transitiivne trol. troligen arvatavasti TT Tidningarnas telegrambyrå Rootsi Telegraafiagentuur TT-lopp Tourist-Trophy race sport, ringrajavõistlus TU Svenska tidningsutgiva-reföreningen Rootsi Ajalehekirjastajate Liit TV television televisioon ♦y. tysk (a) saksa495

täml. tämligen üsna, kaunis tavl. tävling võistlus, konkurss U-båt undervattensbåt allveelaev UD Utrikesdepartementet välisministeerium u. h. under havsytan allpool merepinda UKV ultrakortvåg ultralühilaine und. 1) undantag; 2) under 1) erand; 2) all; kestel, jooksul ung. ungefär umbes univ. 1) univers^ll(t); 2) universitet 1) universaalne; 2) ülikool uoff underofficer allohvitser u. p. a. utan personlig ansvarighet isikliku vastutuseta uppl. upplaga väljaanne; tiraaž urspr. ursprunglig; ursprungligen esialgne; esialgselt utg. 1) utgiven; 2) utgivare; 3) utgift 1) välja antud; 2) väljaandja; 3) väljaminek, kulu(tus) uttr. uttryck väljend utv. utvidgad laiendatud u. à. utan (tryck)år ilma aastaarvuta V väster; västra; västlig lääs, Lääne-; lääne-, läänepoolne v. 1) vecka; 2) verb; 3) vice; 4) vikt; 5) volym; 6) väg; 7) vänd!; 8) vänster; 9) väster; västra, västlig 1) nädal; 2) verb; 3) viitse-; 4) kaal; 5) maht; köide; 6) tee; 7) vaata pöördel!; 8) vasak, vasakpoolne; 9) lääs, Lääne-; läänepoolne v:a västra Lääne-, lääne- vanl. vanligen tavaliselt var. 1) variabel; 2) variant; 3) variation 1) muutuv; 2) variant; 3) variatsioon vard. 1) vardag(ar); 2) vardaglig 1) tööpäev(ad); 2) igapäevane, tavaline VD verkställande direktör asjaajaja direktor verfcst. verkställande täidesaatev v. g. var god olge hea v. g. v. var god vänd! vaata pöördel! VJ Vecko-Journalen Rootsi ajakiri VM världsmästerskap maailmameistrivõistlused VpK Vänsterpartiet Kommunisterna Pahempoolne Partei Kommunistid vpl värnplikt sõjaväekohustus vt vårtermin kevadsemester vur v. u. verkställande utskott täidesaatev komitee vån. våning korrus väsentl. väsentlig; väsentligen oluline; oluliselt x-strålar röntgenstrålar röntgenikiired y- yngre noorem z zon tsoon loo. Zoological Garden loomaaed zool. i zoologien, zoologisk; zoologi zooloogiline; zooloogia Å6 1) årsberättelse; 2) årsbok 1) aastaaruanne; 2) aastaraamat496

àJd. ålderdomlig vananenud årg. årgång aastakäik årh. århundrade sajand årl. årlig iga-aastane årsskr. årsskrift aastaraamat åtüi. åtminstone vähemalt ä. äldre vanem ändr. ändring muudatus äv. även ka ö öster ida- ö östlig

ida-, idapoolne ÖB överbefälhavaren sõj. ülemjuhataja ö. h. över havet üle merepinna ö. L östlig längd geogr. idapikkus övers. 1) översatt; 2) översättning; 3) översikt 1) tõlgitud; 2) tõlge; 3) ülevaade övn. övning sõj. õppus övr. övrig ülejäänud

LÜHIKE ROOTSI KEELE GRAMMATIKA FONEETIKA

TÄHED JA HÄÄLIKUD

§ 1. Tähestiku koostis.

Rootsi tähestik koosneb 29 tähest:

A a [a:]

B b [be:]

C c [se:]

D d [de:]

E e [e:]

F f [eff]

G g [ge:]

H h [ho:]

I i [i:]

J j [ji:l

K k [ko:] L 1 [ell] M m [emm] N n [enn] O o [u:] P P [pe:] Q q [kü:] R r [ärr] S s [ess] T t [te:]

U u [ü:]

V v [ve:] W w [dabbelt-ve:] X x [eks]

Y y [y:] Z z [se: ta] A å [o:] A ä [ä:] ö ö [ö:]

a o u å on tagavokaalid, e i y å ö eesvokaalid; b d g j 1 m n r v on helilised, f h k p s t helitud konsonandid; q ja w esinevad ainult üksikutes isiku- ja kohanimedes, z esineb laensõnades.

Märkus. Siin ja järgnevalt on rootsi sõnade transkriptsioon toodud nurksulgudes. Vokaalide pikendus on märgitud kooloniga vokaali järel, konsonantide pikendus aga kahekordse kirjutamisega.

§ 2. Lühikesed]a pikad häälikud.

Rootsi keeles võivad häälikud olla lühikesed või pikad. Pikk konsonant kirjutatakse tavaliselt kahekordselt, vokaali pikkust aga otseselt kirjas ei märgita — seda saab kindlaks määrata järgneva konsonandi pikkuse järgi:
496

àJd. ålderdomlig vananenud årg. årgång aastakäik årh. århundrade sajand årl. årlig iga-aastane årsskr. årsskrift aastaraamat åtüi. åtminstone vähemalt ä. äldre vanem ändr. ändring muudatus äv. även ka ö öster ida- ö östlig

ida-, idapoolne ÖB överbefälhavaren sõj. ülemjuhataja ö. h. över havet üle merepinna ö. L östlig längd geogr. idapikkus övers. 1) översatt; 2) översättning; 3) översikt 1) tõlgitud; 2) tõlge; 3) ülevaade övn. övning sõj. õppus övr. övrig ülejäänud

LÜHIKE ROOTSI KEELE GRAMMATIKA FONEETIKA

TÄHED JA HÄÄLIKUD

§ 1. Tähestiku koostis.

Rootsi tähestik koosneb 29 tähest:

A a [a:]

B b [be:]

C c [se:]

D d [de:]

E e [e:]

F f [eff]

G g [ge:]

H h [ho:]

I i [i:]

J j [ji:l

K k [ko:] L 1 [ell] M m [emm] N n [enn] O o [u:] P P [pe:] Q q [kü:] R r [ärr] S s [ess] T t [te:]

U u [ü:]

V v [ve:] W w [dabbelt-ve:] X x [eks]

Y y [y:] Z z [se: ta] A å [o:] A ä [ä:] ö ö [ö:]

a o u å on tagavokaalid, e i y å ö eesvokaalid; b d g j 1 m n r v on helilised, f h k p s t helitud konsonandid; q ja w esinevad ainult üksikutes isiku- ja kohanimedes, z esineb laensõnades.

Märkus. Siin ja järgnevalt on rootsi sõnade transkriptsioon toodud nurksulgudes. Vokaalide pikendus on märgitud kooloniga vokaali järel, konsonantide pikendus aga kahekordse kirjutamisega.

§ 2. Lühikesed]a pikad häälikud.

Rootsi keeles võivad häälikud olla lühikesed või pikad. Pikk konsonant kirjutatakse tavaliselt kahekordselt, vokaali pikkust aga otseselt kirjas ei märgita — seda saab kindlaks määrata järgneva konsonandi pikkuse järgi:497

kui konsonant on lühike, siis eelnev vokaal on pikk:

tal [ta:l] 'kõne'; väg [ve:g] 'tee';

kui konsonant on pikk, siis eelnev vokaal on lühike:

tall [tall] 'mänd'; vägg [vegg] 'sein';

konsonantühendile eelnev vokaal on samuti lühike:

talk [talk] 'talk'; väst [vest] 'vest'.

Sellest reeglist on mõned erandid, millest tähtsamad on järgmised:

1) Vokaal on pikk mõningate konsonantühendite ees: bord [bu:rd] 'laud', moln [mo:ln] 'pilv'. Vokaal jääb tavaliselt pikaks ka sõna grammatilisel muutmisel: åker [o:ker] 'põld' — åkrar [o:krar] 'põllud', fin [fi:n] 'kena' — fint [fi:nt] 'kenasti'. Aga: tro [tru:] 'uskuma' — trodde [trudde] 'uskus', hög [hö:g] 'kõrge' — högt [hökt] 'kõrgelt'.

2) Vokaal on lühike sõnalõpulise m ja n ees, mida hääldatakse pikalt: vern [vemm] 'kes', han [hann] 'tema' (meessugu), hon [hunn] 'tema' (naissugu), hem [hemm] 'kodu; koju', men [menn] 'aga'. Aga: men [me:n] 'kahju'.

Vokaal on lühike ka eesliites an-: anställa [annstella] 'tööle võtma', ja liitsõnade algosises kun-: kungöra [kunnjö:ra] 'teatavaks tegema'.

3) Vokaal on lühike mõnes üksikus sõnas: döma [dömma] 'otsustama', (han) hade [hadde] '(tal) oli' jt.

4) Vokaal on lühike j ees: kaj [kai] 'kai', koja [koia] 'hütt'.

HÄÄLDAMINE

§ 3. Vokaalid.

a [a:] pikk a, tagapoolsema artikulatsiooniga kui eesti keeles; rootsi häälik on ka kergelt labialiseerunud (hääldamisel on huuled ümardunud), mis lähendab teda <5-le: tal [ta:l] 'kõne; arv', haf [ha:t] 'vihkamine';

[a] lühike a nagu eesti keeles: tall [tall] 'mänd', hatt [hatt] 'kübar';

e [e:] pikk e nagu eesti sõnas leek-, se [se:] 'nägema', leka [le:ka] 'mängima';

[e] lühike e nagu eesti sõnas kell: eld [eld] 'tuli', vecka [vekka] 'nädal'; rõhuta silpides sageli redutseeritud, umbes nagu eesti sõnades (eriti saarte murdes) mitte, mulle: gosse [gosse] 'poiss', fågel [fo:gel] 'lind';

[e] e ja õ vahepealne lühike häälik; esineb [e] asemel paljude rootslaste häälduses, eriti p järel: penna [penna] 'sulg';

[ä] lühike ä nagu eesti keeles; esineb hääliku r ees: herr [härr] 'härra', berg [bärj] 'mägi'.

I [i:] pikk i, eespoolse artikulatsiooniga; kõrvale tundub, nagu järgneks rootsi i-le /-häälik; fri [fri:] 'vaba', hit [hi:t] 'siia', visa [vi:ssa] 'näitama';

[i] lühike i: vind [vind] 'tuul', hitta [hitta] 'leidma'.

o [u:] pikk u, kitsamini labialiseeritud kui eesti keeles (hääldamisel on huuled rohkem ümardunud); see on o tavaline hääldamine lühikese konsonandi ees ja sõna lõpus: blod [blu:d] 'veri', stor [stu:r] 'suur', ko [ku:] 'lehm';

[u] lühike u: ond [und] 'kuri, halb'; esineb peamiselt mitmuse lõpus -or: flickor [flikkur] 'tüdrukud', ja sufiksis -dom: ungdom [uridum] 'noorus';

[o:] pikk o, kitsamini labialiseeritud kui eesti keeles (hääldamisel on huuled rohkem ümardunud); esineb paljudes sõnades, eriti n ja v, kuid ka teiste konsonantide ja mõnede konsonantühendite ees, samuti paljudes võõrsõnades; son [so:n] 'poeg', honung [hoinur]] 'mesi', lov [lo:v] 'luba', sova

[so:va] 'magama'; kol [ko:l] 'süsi', tjog [co:g] '20 tükki', viltkor [villko:r] 'tingimus'; ordning [o:rdnit]] 'kord', rodna [ro:dna] 'punastama', dold [do:ld] 'peidetud'; katalog [-lo:g] 'kataloog', telefon [-fo:n] 'telefon' (võib hääldada ka [-fu:n]);

[o] lühike o nagu eesti sõnas kolm; see on o tavaline hääldamine pika konsonandi ja konsonantühendi, samuti j ees: komma [komma] 'tulema', kosta [kosta] 'maksma', bort [bort] 'ära', kort [kort] 'lühike' (aga: kort [kurt] 'kaart'); koja [koia] 'hütt', skoja [skoia] 'petma'; mõnedes sõnades m ees: om [omm] 'kui', kom [komm] 'tuli', som [somm] 'kui; mis'; ja sõnas honom [honom] 'teda' (meessugu).

u [ü:] pikk ü, mis aga erineb eesti üü-st; hääldatakse ettelükatud ümardatud, kuid kokkusurutud huultega, mistõttu hääliku lõpul võib tekkida frikatiivne v (w]: du [dü:] 'sina', hus [hü:s] 'maja';

[u] spetsiifiline rootsi häälik, nn. avatud lühike ü; hääldatakse labialiseeritult, kuid ilma huuli ette lükkamata; eesti ii ja õ vahepealne lühike häälik: rund [rund] 'ümmargune', kunna [kunna] 'võima', upp [upp] 'üles', skulle [skulle] 'peaks'.

y [y:] pikk vokaal, teravam (enam i-taoline) kui eesti iiü; hääliku iõpul võib tekkida trikatiivne /: ny [ny:] 'uus', fyra [fy:ra] 'neli';

[y] lühike häälik, teravam kui eesti ü: syster [syster] 'õde', nytta [nytta] 'kasu',

å [o:] pikk o nagu eesti sõnas loom: gå [go:] 'minema', måla [mo:la] 'maalima';

[o] lühike o nagu eesti sõnas kolm: lång [lor|] 'pikk', åtta [otta] 'kaheksa',

ä [ä:] r ees nagu eesti ää: här [hä:r] 'siin', lära [lä:ra] 'õppima';

[ä] i + konsonandi ees nagu eesti ä: värk [värk] 'valu', märka [märka] 'märkama';

[e:] pikk e ja ä vahepealne häälik: nät [ne:t] 'võrk', läsa [le:ssa] 'lugema'; lahtine lühike e: häst [hest] 'hobune', äpple [epple] 'õun', ö [ö:] tavaliselt pikk labialiseeritud ja kinnine ö: snö [snö:] 'lumi', öga [ö:ga] 'silm'; r ees lahtisem kui eesti öö: föra [fö:ra] 'juhtima';

[ö] tavaliselt labialiseeritud lühike ö: höst [höst] 'sügis'; r -j- konsonandi ees avar ö: mörk [mörk] 'tume', dörr [dörr] 'uks'.

Märkus. Tänapäeva roctsi keeles puuduvad diftongid, nad võivad esineda ainult võõrsõnades, nagu Europa [eüru:pa] 'Euroopa', neutral [neütra:l] 'neutraalne', audiens [audiens] 'audients', augusti [aügusti] 'august'.

§ 4. Konsonandid ja konsonantühendid.

b [b] heliline b: be [be:] 'paluma', brev [bre:v] 'kiri', tub [tü:b] 'tuub';

[p] helitu konsonandi ees: stabs [sta:ps] (genitiiv) 'staabi', c [s] eesvokaalide (e, j', y, ä, ö] ees: centrum [sentrum] 'tsentrum'; cykel [sykkel] 'jalgratas';

[k] konsonantide ja tagavokaalide (a, o, u, å) ees: clown [klaun] 'kloun', cup [kupp] 'karikas', Carl [ka:rl]; cc [ks] accent [aksent] 'aktsent', succé [sukse:] 'menu'; ck [k`k] tack [takk] 'tänan', flicka [flikka] 'tüdruk';

ch [š] võõrsõnades: charm [šarm] 'sarm', chauffeur [šofö:r] 'autojuht', chef [še:f] 'šeff'.

Märkus. Sõna oeh 'ja, ning' hääldatakse [okk] või [o], d [d] heliline d: där [dä:r] 'seal', rida [ri:da] 'ratsutama';

dj [j] sõna algul: djup [jü:p] 'sügav', djärv [järv] 'julge';

[dj] sõna keskel: stödja [stö:dja] 'toetama';499

ds [ts] lühikese vokaali järel genitiivi-vormis: godsägare [gutse:gare] 'mõisnik' (on võimalik hääldada ka [gudds-]); [ss] genitiivi-vormis sõnast stad 'linn', kui see esineb liitsõnades, näit. stadsbud [stassbü:d] 'pakikandja', ja järgmistes sõnades: ledsen [lessen] 'kurb', brådska [brosska] 'rutt', skridsko [skrissku] 'uisk', f [f] fara [fa:ra] 'sõitma', fem [femm] 'viis'.

Märkus. Vanas kirjaviisis (enne 1906. a. ortograafiareformi) tähistati v-häälikut sõna lõpul /-iga ja sõna keskel /-i või /v-ga: bref (praegu brev) 'ki-ri', hafva (praegu hava) 'omama', tafla (praegu tavla) 'pilt, maal',

g [g] helilline g:

1) konsonantide ja tagavokaalide (a, o, u, å) ees: glida 'libisema', gata 'tänav', gå 'minema';

2) e ees rõhuta silpides: fågel [fo:gel] 'lind', mager [ma:ger] 'kõhn';

3) silbi lõpus (välja arvatud 7-i ja r-i järel): svag [sva:g] 'nõrk', segra [se:gra] 'võitma';

[j] nagu eesti j sõnas jaam eesvokaalide (e, i, y, ä, ö) ees: get [je:t] 'kits', göra [jö:ra] 'tegema'; spirantne j (vokaali järel), mida tähistatakse [i], sõnades säga [seia] 'ütlema', (han) säger [seier] '(ta) ütleb', säg! [sei] 'ütle!', mig [mei] 'mind', dig [dei] 'sind', sig [sei] 'ennast'; spirantne j sõnalõpulistes täheühendites lg ja ig: älg [elj] 'põder', helg [helj] 'püha', berg [bärj] 'mägi', sorg [sorj] 'lein' (erand: kirurg [cirurg] 'kirurg'); [š] helitu sibilant (vt. s|), esineb e ja i ees mõnedes võõrsõnades: geni [seni:] 'geenius', ingenjör [inšenjö:r] 'insener', garage [gara:š] 'garaaž'; gj [j] sõna algul: gjuta [jü:ta] 'valama', (han) gjorde [ju:rde] '(ta) tegi'; gs [ks] slagsmål [slaksmo:l] 'kaklus'; gt [kt] högt [hökt] 'kõrgelt', sagt [sakt] 'öeldud'.

h [h] esineb ainult sõna algul vokaali ees ja sufiksis -het; hääldub nagu eesti h sõnas raha`, hand 'käsi', här 'siin', frihet 'vabadus'.

Märkus. Vanas kirjaviisis tähistati v-häälikut sõna algul vahel täheühendiga hv: hvad (praegu vad) 'mis', hvilken (praegu vilken) 'milline'.

hj [j] sõna algul: hjul [jü:l] 'ratas', hjälpa [jelpa] 'aitama', Hjalmar [jalmar] (eesnimi).

j [j] nagu eesti j sõna algul: ja 'jah', ju| [jü:l] 'jõulud'; spirantne J (vokaali järel), mida tähistatakse [i], umbes nagu eesti sõnas majja: kaja [kaia] 'hakk', höja [höia] 'tõstma', haj [hai] 'hai(kala)', nej [nei] 'ei'; [š] helitu sibilant nagu eesti sõnas šokolaad, esineb võõrsõnades: journal [šurna:l] 'žurnaal', just [šyst] 'õige, õiglane' (vrd. just [jsst] 'just, parajasti').

k [k] helitu, aspireeritud k (s. t. talle järgneb lühike h-häälik), mida hääldatakse eriti tugevalt sõna algul:

1) tagavokaalide (a, o, u, å) ees: komma [komma] 'tulema', kust [kust] 'rand';

2) e ja j ees rõhuta silpides: vacker [vakker] 'ilus', tråkig [tro:ki] 'igav';

3) konsonantide ees ja järel: kniv [kni:v] 'nuga', mörkret [mörkret] 'pimedus';

4) sõna lõpus: bok [bu:k] 'raamat';

5) eesvokaalide ees mõnedes võõrsõnades: monarki [monarki:] 'monarhia', kö [kö:] 'järjekord, saba', kör [kö:r] 'koor';

[c] eesvokaalide e, i, y, ö, ö ees; helitu afrikaat, umbes nagu vene h või saksa -tch- sõnas Entchen-, moodsas hääldamises kaob sageli /-häälik afrikaadi algul ja jääb järele vaid saksa fch-häälikut meenutav helitu spirant; näit. kedja [ce:dja] 'kett', känna [cenna] 'tundma', Kina [ci:na] 'Hiina', köra [cö:ra] 'sõitma'; k j [c] kjol [õu:l] 'seelik';

I [l] nagu eesti 1: land 'maa', tala [ta:la] 'rääkima'; lj [j] sõna algul: ljud [jü:d] 'heli', ljus [jü:ss] 'valgus'.

Märkus. 7-i ei hääldata sõnades värld [vä:rd] 'maailm' ja kari [ka:r] 'mees' (vrd. Karl [ka:rl]).

33*500

m [m] nagu eesti m: mål [mo:l] 'eesmärk', moder [mu:der] 'ema'; n [n] nagu eesti n: natt 'öö', namn 'nimi';

ng [r|] nasaalhäälik (ilma g-lõputa): lång [lori] 'pikk', finger [fiiber] 'sõrm',

längre [leiere] 'pikem; kauem'; nk [r]k] nagu eesti sõnas tank: tänka [tet]ka] 'mõtlema', bank [barjk] 'pank'; gn [t]n] kui g ja n kuuluvad samasse silpi: vagn [var]n] 'vagun', lugn [lut|n] 'rahulik, vaikne'; ka eesnimedes Agnes [alanes], Ragnar [rai]nar], Signe [sirjne] (vrd. lagning [la:gnir|] 'valmistamine', egna [e:gna] 'omad', kus g ja n on eri silpides);

p [p] helitu, aspireeritud p, mida hääldatakse eriti tugevalt sõna algul: park

'park', papper 'paber'; q [k] esineb ainult nimedes, ühendites qu või qv, mida hääldatakse kv: Quarn-sfröm, Lundqvist;

r [r] keeletipu r nagu eesti sõnas rahu: bryta [bry:ta] 'murdma', lära [lä:ra] 'õppima', arm [arm] 'käsivars'; võib hääldada ka helilise tagapoolse frika-tiivse r-ina, eriti sõna algul: röd [rö:d] 'punane', rida [ri:da] 'ratsutama'; rd, rl, m, häälduvad tavaliselt nagu supradentaalsed (ehk retroflekssed) d, 1, n, s, t, rs, rt s. t. nende hääldamisel r kaob ja järgnevad konsonandid moodustatakse hääliku r artikuleerimiskohas (taha suundunud keeleotsaga); võib hääldada ka [rd], [rl] jne., kusjuures r on tagapoolne frikatiiv: hård [ho:(r)d] 'kõva', barn [ba:(r)n] 'laps', kort [ko(r)t] 'lühike' või [ku(r)t] 'kaart'; s [s(s)] alati helitu ja intensiivselt hääldatud s, peaaegu nagu eesti ss; transkriptsioonis märgime vokaalide vahel kahekordse s-iga, näit.: resa [re:ssa] 'reisima', läsa [le:ssa] 'lugema', teistel juhtudel ühekordse s-iga: säl [sa:l] 'saal';

sc [s(s)] esineb võõrsõnades: seen [se:n] 'stseen', discipel [dissi:pel] 'õpilane';

[š] crescendo [krešendo] 'crescendo'; sch [š] helitu sibilant (vrd. sj) võõrsõnades, nagu schack [sakk] 'male', krasch [krašš] 'krahh';

sh [š] helitu sibilant (vrd. s]) inglise laensõnades: sheriff [šeriff] 'šerif, shorts

[šo:rts] 'lühikesed püksid'; sj [š] helitu sibilant, tagapoolsem kui eesti š sõnas šokolaad: sju [šü:] 'seitse',

själ [še:l] 'hing', sjö [sö:] 'järv, meri'; sk [sk] konsonantide ja tagavokaalide (a, o, u, ä) ees: skriva [skri:va]

'kirjutama', skola [sku:la] 'kool'; samuti tüve lõpus: fisken [fisken] 'kala' (fisk -f- lõpp-artikkel -en);

[š] helitu sibilant (vrd. sj) eesvokaalide (e, i, y, ä, ö) ees: ske [še:] 'juhtuma', skina [ši:na] 'paistma', skön [šö:n] 'ilus'; samuti sõnades marskalk [maršalk] 'marssal', människa [menniša] 'inimene' (aga: mänsklig [menskli(g)] 'inimlik');

skj [š] skjuta [šü:ta] '(püssist) laskma', skjorta [šurta] 'särk'; stj [š] stjärna [šä:rna] '(taeva)täht', stjäla [še:la] 'varastama'.

Märkus. Võõrsufiksid -sion ja -ssion häälduvad [-šu:n]: divisipn [divišu:n] 'diviis', profession [profešu:n] 'elukutse'.

t [t] helitu aspireeritud dentaal, mida hääldatakse eriti tugevasti sõna algul: tak [ta:k] 'katus', tack [takk] 'tänan', torn [tu:rn] 'torn'.

Märkus. Võõrsufiks-tion hääldub tavaliselt [-šu:n]: lektion [lekšu:n] 'õppetund', generation [jenerašu:n] 'generatsioon'; üksikutes sõnades võib sufiks -tion häälduda ka [-cu:n] (vrd. -t]): nation [na(t)šu:n] 'natsioon'; häälikuühendid -tie ja -tia- häälduvad võõrsõnades [-tsie] ja [-tsia-]: aktie [aktsie] 'aktsia', initiatjv [initsiatiiv] 'initsiatiiv'; häälikuühend -tior hääldub [-(t)sior]: recentior [resen(t)sior] 'värske tudeng';

tj [c] helitu afrikaat (vrd. k eesvokaalide ees); tjugo [cü:gu] kakskümmend',

tjänst [censt] 'teenistus', tjock [cokk] 'paks'; v [v] nagu eesti v: vara [va:ra] 'olema', liv [li:v] 'elu';

[f] helitu konsonandi ees: till havs [til hafs] 'merel'; w [v] ainult nimedes: Wien [vi:n] 'Viin'; Wikström [vikström], Beskow [beskov]; x [ks] exempel [eksempel] 'näide', läxa [leksa] 'kodune ülesanne'.501

Markus. Sufiks -xion hääldub [-kšu:n]: reflexion [reflekšu:n] 'mõtisklus'. Linnanimi Växjö hääldub [vekšö:].

z [s] (vrd. s) zoologj [so:logi:] 'zooloogia', zon [so:n] 'tsoon'. Erand: Schweiz

[Šveits] 'Šveits'; zz [ts] razzia [ratsia] 'haarang'.

§ 5. Kõnekeele iseärasused häälduses:

1) mõningate lõppkonsonantide (eriti g, d, t) kadu:

jag [ja:], [ja] 'mina' vad [va:j, [va] 'mis' med [me:], [me] '-ga, koos' det [de:], [de] 'see' mycket [mykke] 'palju'

litet [li:te] 'vähe' (aga: [li:tet] 'väike' — kesksugu)

dag [da:] 'päev', artikliga dagen [da:n], mitmus dagar [da:r] 'päevad'

god [gu:] 'hea', mitmus goda [gu:a] 'head'

oeh [o:], [o], [okk] 'ja, ning'

är [e:], [e:], [e], ka [ä:r] 'on'

var [va:], [va] 'oli'

skall [ska:], [ska] 'saab, peab'

rolig [rudi] 'lõbus; huvitav', kesksugu roligt [ru:lit], mitmus roliga [ru:lia] 'lõbusad; huvitavad'

2) rõhutute silpide kadu sõna lõpul ja keskel:

taga [ta:] 'võtma' hava [ha:] 'omama' kläda [kle:] 'riietama' bliva [bli:] 'saama, muutuma' sade [sa:] 'ütles' lade [la:] 'asetas, pani' kastade [kasta] 'viskas' staden [sta:n] 'linn' sedan [senn] 'siis' sèdan [sõnn] 'selline' något [not] 'midagi' någonsin [nonsin] 'kunagi' ladugård [la:gord] 'laut'

3) assimilatsioonijuhud:

ledsen [lessen] 'kurb' stund [stunn] 'hetk' morgon [morron] 'hommik'

4) muud näited:

de [di], [domm] 'nemad' dem [domm] 'neid' mig [mei] 'mind' dig [dei] 'sind' sig [sei] 'ennast'502

RÕHK

Rootsi keeles on dünaamiline rõhk, s. o. tavaline pingerõhk, ja muusikaline rõhk (intonatsioon), mis on helikõrguse muutumine sõnas ja lauses. Mõlemad rõhud funktsioneerivad liitunult.

§ 6. Dünaamiline Tõhk.

Dünaamiline pearõhk on harilikult sõna esimesel silbil, näit. boken [bu:ken] 'raamat', falla 'kukkuma'.

Pearõhk ei ole esimesel silbil järgmistel juhtudel:

a) paljudes võõrsõnades: professor 'professor', grammatik 'grammatika', paragraf 'paragrahv';

b) sõnades, mis lõpevad sufiksitega -era, -erj, -jnna: marschera [marše:ra] 'marssima', tryckerj 'trükikoda', lärarinna 'naisõpetaja';

c) sõnades, mis algavad prefiksitega be-, för-, ént-: betala [beta:la] 'maksma', förklara [förkla:ra] 'seletama', entlediga [entle:diga] 'vallandama', välja arvatud neljasilbilised sõnad, kus pearõhk nihkub rütmi mõjul prefiksitele be- ja för-: bearbeta [be:arbe:ta] 'töötlema', förolämpa [fö:rulempa] 'solvama'; pearõhk on prefiksil för- ka sel juhul, kui prefiksi tähendus on 'ees-, eel-, esi-', näit.: förnamn [fö:rnamn] 'eesnimi';

d) kolme- ja enamasilbilistes adjektiivides sufiksitega -ig ja -lig: barmhärtig 'halastav', egentlig [ejentli(g)] 'tegelik';

e) üksikutes kahesilbilistes sõnades: omkring 'ümber(ringi)', igen [ijenn] 'jälle', ibland 'vahel, mõnikord', tyvärr 'kahjuks';

f) liitarvsõnades: tjugofem [cü:gufemm] 'kakskümmend viis';

g) mõnedes kohanimedes: Göteborg [jöteborj], Västerås [vestero:sJ, Borås [Buro:ss],

Märkus. Mõnedes sõnades on pearõhk kõikuv, näit.: tillräcklig — tillräcklig [tillrekli] 'küllaldane', ursäkta — ursäkta [ü:rsekta] 'vabandage'.

Peale dünaamilise pearõhu võib rootsi keeles esineda ka dünaamiline kaasrõhk, peamiselt liitsõnades. Näiteks sõnas: kappsäck 'kohver' on pearõhk esimesel silbil ja kaasrõhk teisel silbil. Kaasrõhk on pearõhust ainult veidi nõrgem.

§ 7. Muusikaline rõhk.

Rootsi keelele on eriti iseloomulik sõna muusikaline rõhk, s. o. helikõrguse muutumine sõnas ja lauses. Selle järgi, kas sõnas on üks või kaks helitõusu tippu, eristatakse kaht liiki muusikalist rõhku:

1) ühetipuline lihtrõhk (aktsent 1 ehk «akuut»);

2) kahetipuline liitrõhk (aktsent 2 ehk «graavis»).

Lihtrõhk on heli ühekordne tõus ja langus, umbes nagu eesti keele kolmanda välte sõnades: (lähen) linna, (kaks) kaalu. Ühesilbilistes sõnades on rootsi keeles alati lihtrõhk. Mitmesilbilistes sõnades on rootsi lihtrõhule iseloomulik heli tõus ja kõrge toon pearõhuga silbis, millele järgneb heli võrdlemisi järsk langus sõna järgnevates silpides.

Lihtrõhku tähistatakse transkriptsioonis akuudimärgiga (') sõna pearõhulise silbi vokaalil, näit.: handen [hånden] 'käsi', talet [tå:let] 'kõne', händerna [henderna] 'käed'.

Märkus. Lihtrõhk võib küsilauses esineda ka heli ühekordse tõusuna.

Liitrõhk esineb kahe- või enamasilbilistes sõnades. Liitrõhk jagab sõna tinglikult kaheks tooniliseks üksuseks, millele mõlemale on iseloomulik intonatsiooni-skeem: tõus-tipp-langus. Helitõusu tipud asuvad tavaliselt

vokaalidel või helilistel konsonantidel. Kahe tipu vaheline langus ja tõus ongi peamine liitrõhu tunnus. Rootsi keele liitrõhu omandamine nõuab erilist harjutamist. Kõnelemise ja mõistmise seisukohalt pole aga liitrõhu tundmine tingimata vajalik,

Liitrõhku tähistatakse transkriptsioonis graavisemärgiga (``) sõna pearõhulise silbi vokaalil: tala [tà:la] 'rääkima', flicka [flikka] 'tüdruk', flickorna [flikkurnaj 'tüdrukud'. Vahel märgitakse akuudimärgiga ka liitrõhu teise tipu asukoht: tala [tà:lå], flickorna [flikkurnå].503

Muusikalise liht- ja liitrõhu kasutamiseks on kindlad reeglid. Nii on lihtrõhk (akuut) iseloomulik ühesilbilistele sõnadele ja nendest tuletatud määratud vormidele (hand [händ] ja handen [handen]), samuti sõnadele, millel pearõhk ei asu esimesel silbil (betala [betå:la] 'maksma'), ja verbi preesensivormidele lõpuga -er (kommer [kommer] 'tuleb'). Liitrõhk (graavis) on iseloomulik suuremale osale mitmesilbilistest sõnadest, millel pearõhk asub esimesel silbil (tala [tä:la] 'rääkima', hemma [hèmma] 'kodus', starkare [starkare] 'tugevam').

(Täpsemaid reegleid rootsi keele sõnarõhkude kasutamise kohta vt. Tuldava, J. Rootsi keele grammatika. Tartu, 1969, §§ 16—28.)

§ 8. Grammatiline sugu.

Rootsi keeles on nimisõnadel kaks grammatilist sugu: utrum (üldsugu) ja neutrum (kesksugu).

Utrum ühendab endas maskuliini (meessugu), feminiini (naissugu) ja nn. reaali. Maskuliini ja feminiini eristatakse tänapäeva rootsi keeles ainult nende nimisõnade puhul, millel on loomulik sugu. Neid nimisõnu võib asendada vastavate pronoomenitega:

pojke 'poiss' — han 'tema' (meessugu)

flicka 'tüdruk' — hon 'tema' (naissugu)

Asjanimede puhul asendab vanemas rootsi keeles esinenud maskuliini ja feminiini ühine reaal:

Neutrum ehk kesksugu:

bord 'laud' — det 'see'

On võimatu anda täielikke reegleid nimisõnade grammatilise soo kohta; vajaduse korral tuleb sõnaraamatust järele vaadata. Mõningad üldreeglid on järgmised:

1) Utrumid on isikut märkivad sõnad (student 'üliõpilane', människa 'inimene'), suurem osa loomade nimetustest (hund 'koer', katt 'kass', häst 'hobune'), puude nimetused (ek 'tamm', björk 'kask'), aastaaegade, kuude, nädalapäevade ja pühade nimetused (höst 'sügis', tisdag 'teisipäev', ju| 'jõulud'), nimisõnad sufiksitega -a, -are, -dorn, -else, -het, -nad, -ing, -ion, -lek, -skap (blomma 'lill', lärare 'õpetaja', ungdom 'noorus', händelse 'juhtum', frihet 'vabadus', byggnad 'ehitus', regering 'valitsus', revolution 'revolutsioon', kärlek 'armastus', vänskap 'sõprus') jm.

2) Neutrumid on maailmajagude, maade, linnade ja asulate nimed (Europa 'Euroopa', Sverige 'Rootsi', Estland 'Eesti', Stockholm; näit.: det gamla Europa 'vana Euroopa', det moderna Stockholm 'moodne Stokholm'); erandlikult mõned isikut märkivad sõnad (barn 'laps', vittne 'tunnistaja'); liitsõnad, mille lõpus on -bud või -råd (sändebud 'saadik', statsråd 'minister'); mõned loomade nimetused (bi 'mesilane', får 'lammas', höns 'kana', svin 'siga', lejon 'lõvi'); kõik nimisõnad sufiksitega -eri, -döme, -um ja abstraktsed nimisõnad sufiksitega -ande, -ende (tryckerj 'trükikoda', omdöme 'otsus, hinnang', album 'album', förhållande 'suhe', beteende 'käitumine'), sõnad öga 'silm', öra 'kõrv', hjärta 'süda'.

Mõnede sõnade grammatiline sugu ei ole kindel, näit. en finger — fingern või ett finger — fingret 'sõrm'.

§ 9. Artikkel.

Rootsi keeles on järgmised artiklid:

1) määramata artikkel (obestämd artikel),

2) määratud artikkel (bestämd artikel),

3) määratud vaba artikkel (bestämd fristående artikel).

Määramata artikkel onen utrumi ja ett neutrumi sõnadel ainsuses, kuna mitmuses määramata artikkel puudub. Määramata artiklit kasutatakse nimisõna ees:

MORFOLOOGIA

Nimisõna (substantiiv)

fof 'jalg' (varem meessugu)

hand 'käsi' (varem naissugu)

den 'see' (reaal) 502

RÕHK

Rootsi keeles on dünaamiline rõhk, s. o. tavaline pingerõhk, ja muusikaline rõhk (intonatsioon), mis on helikõrguse muutumine sõnas ja lauses. Mõlemad rõhud funktsioneerivad liitunult.

§ 6. Dünaamiline Tõhk.

Dünaamiline pearõhk on harilikult sõna esimesel silbil, näit. boken [bu:ken] 'raamat', falla 'kukkuma'.

Pearõhk ei ole esimesel silbil järgmistel juhtudel:

a) paljudes võõrsõnades: professor 'professor', grammatik 'grammatika', paragraf 'paragrahv';

b) sõnades, mis lõpevad sufiksitega -era, -erj, -jnna: marschera [marše:ra] 'marssima', tryckerj 'trükikoda', lärarinna 'naisõpetaja';

c) sõnades, mis algavad prefiksitega be-, för-, ént-: betala [beta:la] 'maksma', förklara [förkla:ra] 'seletama', entlediga [entle:diga] 'vallandama', välja arvatud neljasilbilised sõnad, kus pearõhk nihkub rütmi mõjul prefiksitele be- ja för-: bearbeta [be:arbe:ta] 'töötlema', förolämpa [fö:rulempa] 'solvama'; pearõhk on prefiksil för- ka sel juhul, kui prefiksi tähendus on 'ees-, eel-, esi-', näit.: förnamn [fö:rnamn] 'eesnimi';

d) kolme- ja enamasilbilistes adjektiivides sufiksitega -ig ja -lig: barmhärtig 'halastav', egentlig [ejentli(g)] 'tegelik';

e) üksikutes kahesilbilistes sõnades: omkring 'ümber(ringi)', igen [ijenn] 'jälle', ibland 'vahel, mõnikord', tyvärr 'kahjuks';

f) liitarvsõnades: tjugofem [cü:gufemm] 'kakskümmend viis';

g) mõnedes kohanimedes: Göteborg [jöteborj], Västerås [vestero:sJ, Borås [Buro:ss],

Märkus. Mõnedes sõnades on pearõhk kõikuv, näit.: tillräcklig — tillräcklig [tillrekli] 'küllaldane', ursäkta — ursäkta [ü:rsekta] 'vabandage'.

Peale dünaamilise pearõhu võib rootsi keeles esineda ka dünaamiline kaasrõhk, peamiselt liitsõnades. Näiteks sõnas: kappsäck 'kohver' on pearõhk esimesel silbil ja kaasrõhk teisel silbil. Kaasrõhk on pearõhust ainult veidi nõrgem.

§ 7. Muusikaline rõhk.

Rootsi keelele on eriti iseloomulik sõna muusikaline rõhk, s. o. helikõrguse muutumine sõnas ja lauses. Selle järgi, kas sõnas on üks või kaks helitõusu tippu, eristatakse kaht liiki muusikalist rõhku:

1) ühetipuline lihtrõhk (aktsent 1 ehk «akuut»);

2) kahetipuline liitrõhk (aktsent 2 ehk «graavis»).

Lihtrõhk on heli ühekordne tõus ja langus, umbes nagu eesti keele kolmanda välte sõnades: (lähen) linna, (kaks)

kaalu. Ühesilbilistes sõnades on rootsi keeles alati lihtrõhk. Mitmesilbilistes sõnades on rootsi lihtrõhule iseloomulik heli tõus ja kõrge toon pearõhuga silbis, millele järgneb heli võrdlemisi järsk langus sõna järgnevates silpides.

Lihtrõhku tähistatakse transkriptsioonis akuudimärgiga (') sõna pearõhulise silbi vokaalil, näit.: handen [hånden] 'käsi', talet [tå:let] 'kõne', händerna [henderna] 'käed'.

Märkus. Lihtrõhk võib küsilauses esineda ka heli ühekordse tõusuna.

Liitrõhk esineb kahe- või enamasilbilistes sõnades. Liitrõhk jagab sõna tinglikult kaheks tooniliseks üksuseks, millele mõlemale on iseloomulik intonatsiooni-skeem: tõus-tipp-langus. Helitõusu tipud asuvad tavaliselt vokaalidel või helilistel konsonantidel. Kahe tipu vaheline langus ja tõus ongi peamine liitrõhu tunnus. Rootsi keele liitrõhu omandamine nõuab erilist harjutamist. Kõnelemise ja mõistmise seisukohalt pole aga liitrõhu tundmine tingimata vajalik,

Liitrõhku tähistatakse transkriptsioonis graavisemärgiga (``) sõna pearõhulise silbi vokaalil: tala [tà:la] 'rääkima', flicka [flikka] 'tüdruk', flickorna [flikkurnaj 'tüdrukud'. Vahel märgitakse akuudimärgiga ka liitrõhu teise tipu asukoht: tala [tà:lå], flickorna [flikkurnå].503

Muusikalise liht- ja liitrõhu kasutamiseks on kindlad reeglid. Nii on lihtrõhk (akuut) iseloomulik ühesilbilistele sõnadele ja nendest tuletatud määratud vormidele (hand [händ] ja handen [handen]), samuti sõnadele, millel pearõhk ei asu esimesel silbil (betala [betå:la] 'maksma'), ja verbi preesensivormidele lõpuga -er (kommer [kommer] 'tuleb'). Liitrõhk (graavis) on iseloomulik suuremale osale mitmesilbilistest sõnadest, millel pearõhk asub esimesel silbil (tala [tä:la] 'rääkima', hemma [hèmma] 'kodus', starkare [starkare] 'tugevam').

(Täpsemaid reegleid rootsi keele sõnarõhkude kasutamise kohta vt. Tuldava, J. Rootsi keele grammatika. Tartu, 1969, §§ 16—28.)

§ 8. Grammatiline sugu.

Rootsi keeles on nimisõnadel kaks grammatilist sugu: utrum (üldsugu) ja neutrum (kesksugu).

Utrum ühendab endas maskuliini (meessugu), feminiini (naissugu) ja nn. reaali. Maskuliini ja feminiini eristatakse tänapäeva rootsi keeles ainult nende nimisõnade puhul, millel on loomulik sugu. Neid nimisõnu võib asendada vastavate pronoomenitega:

pojke 'poiss' — han 'tema' (meessugu)

flicka 'tüdruk' — hon 'tema' (naissugu)

Asjanimede puhul asendab vanemas rootsi keeles esinenud maskuliini ja feminiini ühine reaal:

Neutrum ehk kesksugu:

bord 'laud' — det 'see'

On võimatu anda täielikke reegleid nimisõnade grammatilise soo kohta; vajaduse korral tuleb sõnaraamatust järele vaadata. Mõningad üldreeglid on järgmised:

1) Utrumid on isikut märkivad sõnad (student 'üliõpilane', människa 'inimene'), suurem osa loomade nimetustest (hund 'koer', katt 'kass', häst 'hobune'), puude nimetused (ek 'tamm', björk 'kask'), aastaaegade, kuude, nädalapäevade ja pühade nimetused (höst 'sügis', tisdag 'teisipäev', ju| 'jõulud'), nimisõnad sufiksitega -a, -are, -dorn, -else, -het, -nad, -ing, -ion, -lek, -skap (blomma 'lill', lärare 'õpetaja', ungdom 'noorus', händelse 'juhtum', frihet 'vabadus', byggnad 'ehitus', regering 'valitsus', revolution 'revolutsioon', kärlek 'armastus', vänskap 'sõprus') jm.

2) Neutrumid on maailmajagude, maade, linnade ja asulate nimed (Europa 'Euroopa', Sverige 'Rootsi', Estland 'Eesti', Stockholm; näit.: det gamla Europa 'vana Euroopa', det moderna Stockholm 'moodne Stokholm'); erandlikult mõned isikut märkivad sõnad (barn 'laps', vittne 'tunnistaja'); liitsõnad, mille lõpus on -bud või -råd

(sändebud 'saadik', statsråd 'minister'); mõned loomade nimetused (bi 'mesilane', får 'lammas', höns 'kana', svin 'siga', lejon 'lõvi'); kõik nimisõnad sufiksitega -eri, -döme, -um ja abstraktsed nimisõnad sufiksitega -ande, -ende (tryckerj 'trükikoda', omdöme 'otsus, hinnang', album 'album', förhållande 'suhe', beteende 'käitumine'), sõnad öga 'silm', öra 'kõrv', hjärta 'süda'.

Mõnede sõnade grammatiline sugu ei ole kindel, näit. en finger — fingern või ett finger — fingret 'sõrm'.

§ 9. Artikkel.

Rootsi keeles on järgmised artiklid:

1) määramata artikkel (obestämd artikel),

2) määratud artikkel (bestämd artikel),

3) määratud vaba artikkel (bestämd fristående artikel).

Määramata artikkel onen utrumi ja ett neutrumi sõnadel ainsuses, kuna mitmuses määramata artikkel puudub. Määramata artiklit kasutatakse nimisõna ees:

MORFOLOOGIA

Nimisõna (substantiiv)

fof 'jalg' (varem meessugu)

hand 'käsi' (varem naissugu)

den 'see' (reaal)504

en stol 'tool', ett bord 'laud'. Määramata artikliga nimisõna tähistab üldiselt mingit varem mainimata isikut või asja: det är en stol 'see on tool'; här är ett bord 'siin on laud'.

Artiklid en ja ett on rõhuta ja erinevad selle poolest arvsõnadest en, ett 'üks', mis on alati rõhulised.

Määratud artikkel, mida kutsutakse ka postpositiivseks ehk lõppartikliks (slutartikel), liidetakse nimisõna lõppu: -en, -n (ainsuse utrumis): stol-en 'tool', pojke-n 'poiss'; -et, -t (ainsuse neutrumis): bord-et 'laud', äpple-t 'õun'; -na, -a, -en (mitmuses): stolar-na 'lauad', äpplen-a 'õunad', bord-en 'lauad'. Ainsuse määratud artikleid -en ja -et kasutatakse siis, kui nimisõna lõpeb konsonandiga, artikleid -n ja -t aga siis, kui nimisõna lõpeb vokaaliga. Mitmuse määratud artikkel -na liidetakse nimisõnadele, mille mitmuse vormi lõpp on -r, artikkel -a aga nimisõnadele, mille mitmuse vormi lõpp on -n; artikkel -en liidetakse neutrumi nimisõnadele, mis ainsuses ja mitmuses on samakujulised (bord 'laud; lauad' — bord-en 'lauad').

Määratud artiklit kasutatakse üldiselt nimisõnadega, mis tähistavad mingit varem mainitud või tuntud isikut või asja:

Det är ett rum. I rummet finns det en student. Studenten heter Gunnar. 'See on tuba. Toas on üliõpilane. Üliõpilase nimi on Gunnar.'

Määratud vaba artikkel, mida kutsutakse ka adjektiiviartikliks, on den utrumi sõnadel ainsuses, det [de:] neutrumi sõnadel ainsuses, de [di, dorn] mõlema grammatilise soo sõnadel mitmuses.

Määratud vaba artiklit kasutatakse sel juhul, kui lõppartikliga nimisõnale eelneb omadussõnaline täiend: den unga flickan 'noor tüdruk' — de unga flickorna 'noored tüdrukud'; det stora huset 'suur maja' — de stora husen 'suured majad'.

Määratud vabad artiklid on rõhuta ja erinevad selle poolest näitavatest asesõnadest den, det 'see' ja de 'need', mis on alati rõhulised.

§ 10. Käänded.

Tänapäeva rootsi keeles on nimisõnal ainult kaks käänet:

1) põhikääne (grundform), milles on ühte sulanud vanemas keeles esinenud nominatiiv, akusatiiv ja daativ:

en flicka või määratud vorm (artikliga) flickan 'tüdruk'; flickor „ „ flickorna 'tüdrukud';

2) genitiiv (genitiv), mis moodustatakse käändelõpu -s liitmisega põhikäändele: en flicka-s bok, flickan-s bok 'tüdruku raamat';

dessa flickor-s mor 'nende tüdrukute ema'; flickorna-s föräldrar 'tüdrukute vanemad'.

Põhikäänet kasutatakse iseseisvalt või koos prepositsiooniga: Pojken sjunger 'poiss laulab'. Far köpte pojken en bok 'isa ostis pojale raamatu'. Far köpte boken åt pojken 'isa ostis (selle) raamatu pojale'.

Genitiivi kasutatakse eeskätt järgneva nimisõna täiendina: flickans bok 'tüdruku raamat', flickornas böcker 'tüdrukute raamatud'. Tänapäeva rootsi keeles asendatakse genitiivivorm sageli prepositsionaalse väljendiga:

toppen av berget 'mäe tipp', gatorna I staden 'linna tänavad', författare till boken 'raamatu autor'.

§ 11. Käändkonnad.

Grammatilise soo ja mitmuse lõpu järgi võib rootsi nimisõnad jaotada järgmistesse käändkondadesse :

1) utrum, mitmuse lõpp -or [-ur],

2) utrum, mitmuse lõpp -ar,

3) utrum, mitmuse lõpp -er,

4) neutrum, mitmuse lõpp -er,

5) utrum, mitmuse lõpp -r,505

6) neutrum, mitmuse lõpp -n,

7) neutrum, mitmuse lõpp -,

8) neutrum, mitmuse lõpp -a või -,

9) utrum, mitmuse lõpp -.

Käesolevas sõnaraamatus on enamiku nimisõnaliste märksõnade järel antud sõnaliigi lühend ja käändkonna number (sl, s2 jne.). Alljärgnevas tabelis on iga käändkonna nimisõnade kohta toodud mõned näidissõnad, mis iseloomustavad vastavasse käändkonda kuuluvate sõnade ortograafilisi iseärasusi. Näidissõnadest on antud neli põhivormi: ainsuse määramata vorm (ilma artiklita), ainsuse määratud vorm (lõpp-artikliga), mitmuse määramata vorm (artiklita), mitmuse määratud vorm (lõpp-artikliga).

Käändkond Märgend Näited I sl flicka — flickan — fikkor — flickorna toffel — toffeln — tofflor — tofflorna ros — rosen — rosor — rosorna 11 s2 gosse — gossen — gossar — gossarna dag — dagen — dagar — dagarna bro — bron — broar — broarna syster — systern — systrar — sysfarna himmel — himmeln v. himlen — himlar — himlarna III s3 tid — tiden — tider — tiderna regel — regeln — regler — reglerna doktor — doktorn — doktorer — doktorerna filosofi — filosofin — filsofier — filosofierna kollega — kollegan — kolleger — kollegerna IV s4 tryckeri — tryckeriet — tryckerier — tryckerierna fängelse — fängelset — fängelser — fängelserna studium — studiet — studier — studierna drama — dramat — dramer — dramerna V s5 sko — skon — skor — skorna händelse — händelsen — händelser — händelserna VI s6 äpple — äpplet — äpplen — äpplena bi — bi(e|t — bin — bina foto — fotot — foton — fotona VII s7 hus — huset — hus — husen fönster — fönstret — fönster — fönstren kummel — kumlet — kummel — kumlen gram — grammet — gram — grammen VIII s8 faktum — faktum(et) — fakta v. faktum centrum — centret v. centrum|et) — centra v. centrum Mitmuse määramata ja määratud vorm langevad kokku. IX s9 studerande — studeranden — studerande — studerandena lärare — läraren — lärare — lärarna hänsyn — hänsynen — hänsyn--506

Järgmiste sufiksitega märksõnade juures puudub sõnaraamatus märge käändkonna kohta. Alljärgnevas tabelis on sufiksitele lisatud ainsuse määratud lõppartikkel ja mitmuse lõpp:

-ang -en -ei

-ant -en -ei

-are -n —

. -at -en -ei

t -else -n -r

-ent -en -ei

-er -n —

-erj -(e)t -ei

-ersk/a -an -oi

-ess -en -ei -het -en -ei -inn/a -an -01 -ing -en -at -ion -en -et -ism -en -ei -iss/a -an -01 -ist -en -ei -log [-0:-] -en -ei

-nom [-o:-] -en -ei

-sk/a -an -or

-tet -en -er

-tr|s -en -er

-ur -en ' -er

-ör -en -et

-ös -en -er

Ebareeglipäraste nimisõnade muutevormid on antud märksõna järel (ainsuse määratud lõppartikkel ja mitmuse lõpp).

OMADUSSÕNA (ADJEKTIIV)

§ 12. Omadussõna voimid.

Rootsi keele omadussõnal on kaks vormi: määramata ja määratud vorm. Omadussõna määramata vorm on ainsuse utrumis ilma lõputa (stor), ainsuse neutrumis lõpuga -t (stort) ja mitmuses lõpuga -a (stora). Omadussõna määramata vormi kasutatakse:

a) atributiivselt (täiendina) lõppartiklita nimisõna ees, kusjuures omadussõna ühildub nimisõnaga arvus ja grammatilises soos:

en stor stad 'suur linn' — stora städer 'suured linnad'; ett stort hus 'suur maja' — stora hus 'suured majad'.

Määramata vormi kasutatakse koos määramata artikliga en, ett (ainult ainsuses) ja asesõnadega vilken 'milline', någon 'mõni', ingen 'ei ükski', mången 'mitu, palju', all 'kõik', varje 'iga', flera 'paljud, mitmed', sådan 'selline': vilken härlig stad! 'milline töre linn!'; varje nytt år 'iga uus aasta'; några gamla män 'mõned vanad mehed'.

Mõningates väljendites võib eelnev määratlussõna (artikkel või asesõna) puududa: färskt bröd 'värske leib'.

b) predikatiivselt (öeldistäitena), kusjuures omadussõna ühildub nimisõnaga arvus ja soos:

staden är stor 'linn on suur' — städerna är stora 'linnad on suured'; huset är stort 'maja on suur' — husen är stora 'majad on suured'. Omadussõna määratud vormil on ainult üks lõpp -a (erandjuhtudel ka -e). Määratud vormi kasutatakse atributiivselt (täiendina) lõppartikliga nimisõna ees koos määratud vaba artikliga den, det, de ja asesõnaliste ühenditega den här 'see', den där 'too':

den stora staden 'suur linn' — de stora städerna 'suured linnad'; det stora huset 'suur maja' — de stora husen

'suured majad'; den här stora staden 'see suur linn'; det där stora huset 'too suur maja'.

Mõningates väljendites võib eelnev määratlussõna (artikkel, asesõna või asesõnaline ühend) puududa: Finska viken 'Soome laht', svenska folket 'rootsi rahvas', rer.a sanningen 'puhas tõde'.

Teatavate määratlussõnade järel on omadussõna määratud vormis, kuid nimisõna määramata vormis, s. o. ilma lõppartiklita. Selliste määratlussõnade hulka kuuluvad: näitavad asesõnad denna 'see' ja samma 'sama', isikulised, omastavad ja enesekohased asesõnad, nimisõna genitiivivorm: denna stora stad 'see suur linn';507

i samma gamla hus 'samas vanas majas'; du lilla barn 'sa väike laps'; min nya bok 'mu uus raamat';

han använder sin nya bil varje dag 'ta kasutab oma uut autot iga päev'; Karls nya bok 'Karli uus raamat'.

Märkus. Meessoost isikuid tähistavate nimisõnade ees kasutatakse vahel omadussõna määratud vormi lõpuga -e, näit.: den unge mannen 'noor mees'.

§ 13. Omadussõna erivormid.

Mõnede omadussõnade puhul tuleb silmas pidada järgmisi reegleid:

1) Omadussõna rõhuta lõppude -ai, -ei, -en, -er vokaal kaob määratud vormi lõpu -a (või -e) ees:

gammal 'vana' — gamla (gamle) ädel 'õilis' — ädla trogen 'ustav' — trogna vacker 'ilus' — vackra

2) Omadussõnal liten 'väike' on määratud vorm ainsuses lilla (lille) ja mitmuses små:

en liten flicka — den lilla flickan 'väike tüdruk' en liten pojke — den lilla (lille) pojken 'väike poiss'

små flickor och pojkar — de små flickorna och pojkarna 'väikesed tüdrukud ja poisid'

3) Mõnede omadussõnade ainsuse neutrumis vokaal lüheneb ja muutelõpp on -tf:

a) omadussõnad, mis lõpevad rõhulise vokaaliga: fri [fri:] — fritt [fritt] 'vaba'

ny [ny:] — nytt [nytt] 'uus' blå [bio:] — blått [blott] 'sinine'

b) omadussõnad, mis lõpevad rõhulise vokaaliga + d (d assimileerub): god [gu:d] — gott [gott] 'hea'

glad [gla:d] — glatt [glatt] 'rõõmus' röd [rö:d] — rött [rött] 'punane'

c) omadussõnad, mis lõpevad rõhulise vokaaliga + t: söt [sö:t] — sött [sött] 'magus'

het [he:t] — hett [hett] 'kuum' våt [vo.t] — vått [võtt] 'märg'

Märkus. Võõrsõnad rõhuliste lõppudega -at, -et, -ut jäävad ainsuse neutrumis muutumatuks: privat, konkret, absolut.

4) Omadussõnad, mis lõpevad konsonandiga + d, kaotavad d ainsuse neutrumi lõpu -t ees:

ond [und] — ont [unt] 'kuri, halb' viid — vilt 'metsik' hård — hårt 'kõva'

5) Omadussõnadel rõhuta lõpuga -en kaob n ainsuse neutrumi lõpu -t ees: mogen — moget 'küps'

vissen — visset 'närtsinud'

6) Omadussõnadel, mis lõpevad kahekordse n-ga, kaob üks n ainsuse neutrumi lõpu -t ees:

sann — sant 'tõeline' tunn — tunt 'õhuke, peenike'

7) Järgmistel omadussõnadel puudub neutrum: vred 'vihane', snöd 'tühine, vilets', rädd 'arg, kartlik', fadd 'lääge, maitsetu', flat 'lame, madal', lat 'laisk'. Puuduvat neut-rumit asendab vajaduse korral sünonüümsete sõnade neutrum: en vred människa 'vihane inimene' — ett vredgat ansikte 'vihane nägu'.

8) Mõned omadussõnad jäävad ainsuse neutrumis muutumatuks: en bra karl 'hea mees' — ett bra svar 'hea vastus'. Sellesse rühma kuuluvad peamiselt omadussõnad, mis lõpevad vokaaliga -a või -e (stilla 'vaikne', ringa 'tühine', lika 'sarnane', öde 'tühi, lage'' gängse 'üldtarvitatav'); omadussõnad, mis lõpevad konsonandiga + t (svart

'must', kort 'lühike', lätt 'kerge'); mõned konsonantlõpulised omadussõnad (lagom 'paras', fjärran 'kauge', stackars 'vaene').508

§ 14. Omadussõna võrdlemine (komparatsioon).

1) Suurem osa rootsi omadussõnu moodustab keskvõrde (komparatiivi) sufiksi -are ja ülivõrde (superlatiivi) sufiksi -äst abil:

varm 'soe' varmare 'soojem' varmast 'kõige soojem'

ny 'uus' nyare 'uuem' nyast 'kõige uuem, uusim'

Märkus. Kui omadussõna algvõrde lõpus on -ei, -en või -er, langeb komparee-rimisel -e- välja:

ädel 'õilis' ädlare 'õilsam' ädlast 'kõige õilsam',

trogen 'ustav' trognare 'ustavam' trognast 'kõige ustavam'

vacker 'ilus' vackrare 'ilusam' vackrast 'kõige ilusam'

2) Mõned omadussõnad moodustavad keskvõrde sufiksiga -re ja ülivõrde sufiksiga -st, kusjuures võib esineda metafoonia (umlaut) (o > ö, u > y, å > ä):

grov 'jäme' grövre 'jämedam' grövst 'kõige jämedam'

stor 'suur' större 'suurem' störst 'kõige suurem'

ung 'noor' yngre 'noorem' yngst 'kõige noorem'

tung 'raske' tyngre 'raskem' tyngst 'kõige raskem'

lång 'pikk' längre 'pikem' längst 'kõige pikem'

trång 'kitsas' trängre 'kitsam' trängst 'kõige kitsam'

låg 'madal' lägre 'madalam' lägst 'kõige madalam'

få 'vähesed' färre 'vähem' (puudub)

små 'väike(sed)' smärre 'väiksem(ad)' (puudub)

3) Järgmisi omadussõnu kompareeritakse ebareeglipäraselt:

god 'hea' bättre 'parem' bäst 'kõige parem'

bra 'hea' bättre 'parem' bäst 'kõige parem'

dålig 'halb' sämre 'halvem' sämst 'kõige halvem'

ond 'paha, halb' värre 'pahem, halvem' värst 'kõige pahem,

'kõige halvem'

gammal 'vana' äldre 'vanem' äldst 'kõige vanem'

nära 'lähedane' närmare 'lähedasem' närmast 'kõige lähedasem'

mycken 'palju' mera 'enam' mest 'kõige enam'

mången (många) flera 'rohkem' flest 'kõige rohkem' 'palju(d)'

4) Omadussõnu lõppudega -ad, -e ja -isk kompareeritakse abisõnade mera 'enam' ja mest 'kõige enam' abil:

begåvad 'andekas' mera begåvad 'andekam' mest begåvad 'kõige andekam'

öde 'tühi, paljas' mera öde 'tühjem, paljam' mest öde 'kõige tühjem,

kõige paljam'

praktisk 'praktiline' mera praktisk 'praktilisem' mest praktisk 'kõige praktilisem'

§ 15. Omadussõna kasutamine kesk- ja ülivõrdes.

Keskvõrdes omadussõna ei muutu, s. t. ta jääb samaks määramata/määratud vormis, utrumis/neutrumis ja ainsuses/mitmuses: en vackrare flicka — den vackrare flickan 'ilusam tüdruk' ett vackrare barn — det vackrare barnet 'ilusam laps' vackrare flickor — de vackrare flickorna 'ilusamad tüdrukud' Ülivõrdes võib omadussõnal olla määramata (lühike) või määratud (pikk) vorm. Määramata vorm, mida saab kasutada ainult öeldistäitena, on lõputa ning jääb muutumatuks utrumis/neutrumis ja ainsuses/mitmuses:509

han är äldst ta on kõige vanem';

detta hus är störst 'see maja on suurim';

dessa blommor är vackrast 'need lilled on kõige ilusamad'.

Ülivõrde määratud vormi kasutatakse atributiivselt (vt. § 12) harilikult koos määratud vaba artikliga den, det, de. Ülivõrde määratud vormi lõpp on -e (kui sufiks on -äst) või -a (kui sufiks on -st): den varmaste sommaren 'kõige soojem suvi'; det vackraste barnet 'ilusaim laps'; de kallaste nätterna 'kõige külmemad ööd'; den yngsta flickan 'noorim tüdruk'; det äldsta barnet 'kõige vanem laps'; de bästa eleverna 'parimad õpilased'.

Mõningates väljendites võib määratud vaba artikkel ülivõrde määratud vormi ees puududa: i främsta rummet 'esmajoones', med största nöje 'suurima heameelega', Bäste Bror! 'Armas sõber!'.

ARVSONA (NUMERAAL)

§ 16. Põhiarvsõnad.

Põhiarvsõnad 1—12 on rootsi keeles lihtarvsõnad:

1 en [enn] (neutrum ett)

2 två

3 tre

4 fyra

5 fem [femm]

6 sex

7 sju [šü:]

8 åtta

9 nio [ni:u v. ni:e]

10 tio [ti:u v. ti:e]

11 elva

12 tolv [tolv]

Põhiarvsõnad 13—19 moodustatakse sufiksi -ton [-ton] abil:

13 — tretton

14 — fjorton [fju:rton]

15 — femton

16 — sexton

17 — sjutton [šutton]

18 — aderton v. arton [a:rton]

19 — nitton

Põhiarvsõna 20 on rootsi keeles tjugo v. tjugu [cü:gu, cü:gü]. Järgnevaid kümnelisi tähistavad arvsõnad moodustatakse sufiksi -ti(o) [-tiu, -ti] abil:

30 — tretti(o)

40 _ fyrti(o) [forti]

50 — femti(o) 60 — sexti(o)

17 — sjutton [šutton] 80 — åtti(o) 90 — nitti(o)

Põhiarvsõna 100 on rootsi keeles (ett) hundra, 1000 — (ett) tusen [tü:ssen], 1 000 000 — en miljon (million).

Liitpõhiarvsõnad moodustatakse üksikute arvsõnade liitmise teel:

21 — tjugoen, tjugoett

22 — tjugotvå 37 — trettiosju

101 — (ett) hundraen, hundraett

325 — trehundratjugofem

3064 — tretusensextiofyra (tre tusen sextiofyra)

Aastaarvud moodustatakse tavaliselt järgmiselt:

1632 — sextonhundratrettiotvå 1975 — nittonhundrasjuttiofem

Sajandeid märgitakse rootsi keeles komponendi -taiet abil: 1900-talet — nittonhundratalet 'kahekümnes sajand'. Arvsõna 0 on rootsi keeles noil [noil].

§ 17. Järgarvsõnad.

Järgarvsõnad 'esimene' ja 'teine' on rootsi keeles första (förste meessoost sõnade ees, vrd. § 12 märkus) ja andra (andre meessoost sõnade ees). Järgarvsõnad 3.—12. moodustatakse vastavatest põhiarvsõnadest mitmesuguste sufiksite abil:3. tredje [tre:dje]

4. fjärde [fjä:rde]

5. femte

6. sjätte [sette]

7. sjunde [sunde]

8. ättonde [ottonde]

9. nionde [ni:unde]

10. tionde [ti:unde]

11. elfte

12. tolfte

Järgarvsõnad 13.—19. ja 100. ning 1000. moodustatakse vastavatest põhiarvsõnadest sufiksi -de abil:

13. trettonde

14. fjortonde [fju:rtonde]

15. femtonde

16. sextonde

17. sjuttonde [šuttonde]

18. adertonde v. artonde [a:rtonde]

19. nittonde 100. hundrade

1000. tusende [tü:ssende]

Järgarvsõnad 20.—90. moodustatakse vastavatest põhiarvsõnadest sufiksi -nde abil:

20. tjugonde [cü:gunde] 30. trettionde 40. fyrtionde 50. femtionde

60. sextionde

70. sjuttionde

80. åttionde

90. nittionde

Liit- ja ühendjärgarvsõnad moodustatakse järgmiselt:

21. tjugoförsta

22. tjugoandra

23. tjugotredje 37. trettiosjunde

101. (ett)hundraförsta 1001. jettjtusenförsta 1474. ett tusen fyra hundra sjuttiofemte

Järgarvsõnu käsitatakse määratud vormis omadussõnadena ja seepärast on nende ees tavaliselt määratud vaba artikkel den, det, de: den första (tredje, tjugofemte) augusti 'esimene (kolmas, kahekümne viies) august'. Vaba artikkel jäetakse ära mõningates väljendites: (för) första gången 'esimest korda', första kärleken 'esimene armastus'.

§ 18. Murdarvsõnad.

Murdarvsõnad moodustatakse rootsi keeles järgarvsõnadest liite -del lisamisega, välja arvatud murdarv V2. Liide -del käändub nagu nimisõna de| 'osa':

Va en tredjedel

V4 en fjärdedel

2/3 två tredjedelar

5/6 fem sjättedelar

Aga:

V2 en halva, en hälft — nimisõnana;

en halv, ett halvt, määratud vorm halva — omadussõnana;

1V2 en och en halv, ett och ett halvt; halvannan, halvannat.

Näit.: en halv liter 'pool liitrit', ett halvt bröd 'pool leiba', halva priset 'pool hinda', en och en halv (v. halvannan) månad 'poolteist kuud'.

ASESÕNA (PRONOOMEN)

§ 19. Isikuline asesõna (personaalpronoomen).

Isikulisel asesõnal on kolm käänet: nominatiiv, objektiiv (objektikääne) ja genitiiv.

Objektiivi kasutatakse akusatiivse ja datiivse sihitisena ja prepositsionaalsetes ühendites. Esimesel ja teisel isikul puudub genitiiv. Selle asemel esineb vastav omastav asesõna (possessiivpronoomen).511

Nominatiiv Objektiiv Genitiiv Ainsus 1. isik jag mig [mei] (min) 2. „ du dig [dei] (din) 3- „ mask. han [hann]

honom [honom] hans fem. hon [hunn] henne hennes utrum den [denn] den [denn] dess neutrum det [de:] det [de:] dess Mitmus: 1. isik vi oss oss (vår) 2. „ ni er, eder (er, eder) 3. „ de [de:, domm] dem [demm, domm] deras

Asesõnu han 'tema' ja hon 'tema' kasutatakse vastavalt meessoost ja naissoost isikute, vahel ka loomade ja esemete kohta. Asesõnu den, det 'see, tema' kasutatakse vastavalt utrumi ja neutrumi sõnade kohta: Var är boken? — Den ligger på bordet. 'Kus on raamat? — See lebab laual.' Var är bläckhornet? — Det står på bordet. 'Kus on tindipott? — See seisab laual.'

Asesõna det esineb ka umbisikulise subjektina: det regnar 'sajab vihma', det snöar 'sajab lund', hur går det? 'kuidas läheb?', det är fredag i dag 'täna on reede', det är kallt i dag 'täna on külm'. Samuti kasutatakse asesõna det rootsi keelele iseloomulikes lühivast ustes:

Är det din bok? — Ja, det är det. — Nej, det är det inte.

'Kas see on sinu raamat? — Jah, on küll. — Ei ole.' Talar ni svenska? — Ja, det gör jag. — Nej, det gör jag inte.

'Kas te räägite rootsi keelt? — Jah, räägin küll. — Ei räägi.'

§ 20. Enesekohane ja vastastikune asesõna (refleksiiv- ja retsiprookne pronoomen).

Erinevalt eesti keele asesõnast 'end, ennast' viitab rootsi enesekohane asesõna sig [sei] ainult 3. isikus olevale subjektile ainsuses või mitmuses: Han tvättar sig 'ta peseb ennast'. De tvättar sig 'nad pesevad ennast'.

Ülejäänud isikute puhul tuleb kasutada vastavat isikulist asesõna objektiivis (vt. § 19). Kogu paradigma on järgmine: jag tvättar mig 'ma pesen ennast' du tvättar dig 'sa pesed ennast' han (hon, den, det) tvättar sig 'ta peseb ennast' vi tvättar oss 'me peseme ennast' ni tvättar er 'te pesete ennast' de tvättar sig 'nad pesevad ennast'

Enesekohasele asesõnale on lähedane nn. vastastikune asesõna varandra 'teineteist, üksteist', mis tähistab kaht või mitut isikut. Ta ei või olla lauses subjektiks:

De älskar varandra 'nad armastavad teineteist'. Vastastikune asesõna võib esineda ka genitiivis: De tryckte varandras händer 'nad surusid teineteise kätt'.

§ 21. Omastav ja enesekohane omastav asesõna (possessiivpronoomen ja refleksiivne possessiivpronoomen).

Omastav asesõna väljendab omamist ja ühildub nimisõnaga arvus ja soos. 3. isikul puudub tavaline omastav asesõna ja selle asemel tarvitatakse vastava isikulise asesõna genitiivivormi.512

utrum neutrum mitmus

min mitt mina 'minu' din ditt dina 'sinu' (hans) (hans) (hans) 'tema' (mask.) (hennes) (hennes) (hennes) 'tema' (fem.) (dess) (dess) (dess) 'selle, tema' (utrum ja neutrum) vår vårt våra 'meie' er, eder ert, edert era, edra 'teie' (deras) (deras) (deras) 'nende'

min bok 'minu raamat' mitt bord 'minu laud'

mina böcker 'minu raamatud', mina bord 'minu lauad' Hans bok, bord, böcker 'tema raamat, laud, raamatud'

Enesekohane omastav asesõna sin, sitt, sina '(tema) oma' viitab, erinevalt eesti asesõnast 'oma', ainult 3. isikule ainsuses või mitmuses. Ülejäänud isikute kohta tarvitatakse enesekohases tähenduses tavalisi omastavaid asesõnu. Kogu paradigma on järgmine: jag läser min bok 'ma loen oma raamatut' du läser din bok 'sa loed oma raamatut' han (hon, den, det) läser sin bok 'ta loeb oma raamatut' vi läser vår bok 'me loeme oma raamatut' ni läser er bok 'te loete oma raamatut' de läser sin bok 'nad loevad oma raamatut'

§ 22. Näitav asesõna (demonstratiivpronoomen).

Näitavatel asesõnadel on kolm põhivormi: utrum, neutrum ja mitmus; vahel ka eri vorm meessoo jaoks (lõpuga -e). Näitavaid asesõnu võib kasutada nii adjektiiv-selt kui ka substantiivselt.

1) Näitavad asesõnad den [denn], det [de:] 'see', de [de:, domm] 'need' erinevad isikulise asesõna 3. isiku vormidest sellega, et nad on rõhulised. Adjektiivsel kasutamisel jäävad need asesõnad muutumatuks; neile

järgnev nimisõna on määratud vormis (lõppartikliga):

Den boken är intressant 'see raamat on huvitav'. Det svaret tycker jag om 'see vastus meeldib mulle'. De böckerna kan du behålla 'need raamatud võid sa endale jätta'. Substantiivsel kasutamisel käändub näitav asesõna den nagu isikuline asesõna den (vt. § 19):

Dem tycker jag mest om 'need meeldivad mulle kõige enam'. Jag har läst den boken och jag tycker mycket om dess innehåll 'ma lugesin seda raamatut ja mulle meeldib selle sisu'.

2) Näitavaid asesõnalisi ühendeid den här, det här, de här 'see (siin)' ja den där, det där, de där 'see (seal)' kasutatakse tavaliselt kõnekeeles. Adjektiivsel kasutamisel on neile järgnev nimisõna määratud vormis:

Den här tavlan är vackrare än den där 'see maal siin on ilusam kui see seal'. Erinevalt näitavast asesõnast den ei käändu asesõnalised ühendid den här, den där substantiivsel kasutamisel:

Jag tycker inte om de här 'need mulle ei meeldi'.

3) Näitavaid asesõnu denna (denne), detta, dessa 'see' kasutatakse kirjakeeles; kõnekeeles asendatakse nad asesõnaliste ühenditega den här, den där. Adjektiivsel kasutamisel on neile järgnev nimisõna määramata vormis (ilma lõppartiklita) :

denna bok 'see raamat', detta hus 'see maja', dessa barn 'need lapsed'. Substantiivsel kasutamisel võib näitav asesõna denna {denne) esineda ka genitiivis:

den 7 (sjunde) dennes `l. selle kuu päeval'. Meessoost isikute kohta tarvitatakse sageli vormi denne:513

Han ville träffa direktören, men denne var borta 'ta tahtis direktoriga kokku saada, kuid seda polnud kohal'.

4) Näitavaid asesõnu densamma (densamme), detsamma 'seesama', desamma 'needsamad' kasutatakse tavaliselt ainult substantiivselt, kuna asesõna samma (samme) 'sama' esineb ainult adjektiivselt artiklita nimisõna ees. Näit.:

Han är alltid densamme 'ta on alati seesama'. De gick i samma klass 'nad käisid samas klassis'.

5) Näitavaid asesõnu sådan, sådant, sådana (kõnekeeles sageli lühendatult sån, sånt, såna), dylik, dylikt, dylika 'selline, säärane' tarvitatakse nii adjektiivselt kui ka substantiivselt, tavaliselt koos eelneva määramata artikliga en, ett:

En sådan vän som du 'selline sõber nagu sina'. Sånt (sådant) är livet 'nii on elu'.

En dylik upplevelse hade han aldrig förr haft 'sellist elamust polnud tal kunagi varem olnud'.

6) Mõningates väljendites esinevad slik, slikt, slika 'selline, säärane' ja så 'selline': ett slikt illdåd 'säärane kuritegu';

på så sätt 'sel viisil'.

7) Näitavateks asesõnadeks peetakse ka asesõnu likadan, likadant, likadana 'samasugune, ühesugune':

Tvillingarna hade likadana kläder 'kaksikutel olid ühesugused riided'.

§ 23. Määrav asesõna (determinatiivpronoomen).

Kui asesõna viitab järgnevale relatiivlausele, infinitiivile või prepositsiooniühendile, siis nimetatakse teda määravaks asesõnaks ehk determinatiivpronoomeniks. Determinatiivselt võib kasutada kõiki näitavaid asesõnu, peale substantiivse denne.

Määravad asesõnad den, det, de erinevad samakujulistest näitavatest asesõnadest (vt. § 22, punkt 1) sellega, et substantiivsel kasutamisel on nende utrumi genitiiv dens (mitte dess, nagu näitavatel asesõnadel):

Det är dens fel, som inte kom 'see on selle süü, kes ei tulnud'. Peale selle tuleb silmas pidada, et adjektiivselt kasutatud määravale asesõnale den järgneb nimisõna määramata vormis (ilma lõppartiklita):

Den bok, som du frågade efter, finns inte i biblioteket 'seda raamatut, mida sa küsisid, ei leidu raamatukogus'. Määravale asesõnale järgnev omadussõna on aga määratud vormis (vt. § 12): Det gamla hus, som ligger vid sjön, skall rivas 'see vana maja, mis seisab järve kaldal, lammutatakse'.

§ 24. Küsiv asesõna (interrogatiivpronoomen).

Küsivad asesõnad on:

a) ainult substantiivselt kasutatavad: vern 'kes'; genitiiv vems 'kelle';

b) niihästi substantiivselt kui ka adjektiivselt kasutatavad: vad 'mis' (muutumatu);

vad för en (ett, ena) 'mis, missugune';

vilken, vilket, vilka 'milline'; genitiiv lõpuga -s;

vilkendera, vilketdera, vilkadera 'kumb'; genitiiv lõpuga -s;

hurudan, hurudant, hurudana 'missugune, milline' (kõnekeeles ka hurdan, hurdant,

hurdana).

Substantiivselt kasutatavad küsivad asesõnad esinevad subjekti, objekti ja öeldistäite funktsioonis. Näit.:

Vem (vad) är det? 'kes (mis) see on?'

Vem mötte du på gatan? 'keda sa tänaval kohtasid?'

Vad sade [sa:] du? 'mis sa ütlesid?'

Vad för en bok läser du? 'mis raamatut sa loed?'

Vilken är nästa hållplats? 'mis on järgmine peatus?'

Küsiva asesõna juurde kuuluv eessõna asetatakse tavaliselt lause lõppu: Vem talar ni om? (= om vem talar ni?) 'kellest te räägite?' Vad tänker du på? 'millele sa mõtled?'

Küsivale asesõnale, mis on kaudse küsilause subjektiks, lisandub asesõna som:

Se efter, vem som ringde 'vaata järele, kes helistas'. '

Jag vet inte, vad som hände 'ma ei tea, mis juhtus'. (Vrd.: Jag vet inte, vad jag skulle göra 'ma ei tea, mida ma peaksin tegema'.)

§ 25. Siduv asesõna (relatiivpronoomen).

Siduvad asesõnad on:

a) ainult substantiivselt kasutatavad: som 'kes, mis', vad 'mis';

b) niihästi substantiivselt kui ka adjektiivselt kasutatavad: vilken, vilket, vilka 'kes, mis, milline'; vars 'kelle, mille'.

Näiteid:

Mannen, som står där ... 'mees, kes seal seisab ...'

Trädet, som ni ser därborta ... 'puu, mida te seal näete ...'

Han är en man, vars ord man inte glömmer 'ta on mees, kelle sõnu ei unustata'.

Han säger, vad han tänker 'ta ütleb, mis ta mõtleb'.

Märkus. Prepositsioon võib seista ainult asesõnade vars ja vilken ees, teistel juhtudel seisab ta lause lõpus:

Mannen, med vilken vi talade ...-(= vilken vi talade med) 'mees, kellega me rääkisime'.

Den man, i vars hus jag bor 'mees, kelle majas ma elan'. Aga:

Vem är den man, som du talade med? 'kes oli see mees, kellega sa rääkisid?' Kui asesõnad vad ja vilken on kõrvallause aluseks, lisandub neile asesõna som {vrd. § 24):

Jag vet inte, vad som är rätt 'ma ei tea, mis on õige'. (Vrd. Han gjorde, vad han kunde 'ta tegi, mis ta võis'.)

§ 26. Umbmäärane asesõna (indeiiniitne pronoomen).

Umbmäärased asesõnad on:

a) ainult substantiivselt kasutatavad:

allting 'kõik', någonting 'midagi', ingenting 'ei midagi', man (umbmäärane subjekt, vastab tavaliselt eesti umbisikulistele lõppudele -takse, -(d)akse ja -ti, -di), en keegi, üks', var och en, vart och ett 'igaüks', envar 'igaüks', varenda en, varenda ett

'igaüks, viimane kui üks';

b) ainult adjektiivselt kasutatavad:

var, vart 'iga', varje 'iga', varenda, vartenda 'iga, viimane kui üks';

c) niihästi substantiivselt kui ka adjektiivselt kasutatavad:

all, allt, alla 'kõik', båda või bägge 'mõlemad', annan, annat, andra 'teine, muu', någon, något, några 'mõni, keegi', somlig, somligt, somliga 'mõni', ingen, intet

(kõnekeeles inget) 'ei keegi, ei ükski', varannan, vartannat 'iga teine', någondera, någotdera 'emb-kumb, keegi neist', endera, ettdera 'emb-kumb, üks neist', ingendera, intetdera 'ei kumbki, ei keegi neist', vardera, vartdera 'kumbki, igaüks neist', själv, självt, själva 'ise', mycken, mycket, myckna 'palju', mången, månget, många

'mitu, palju', litet ja föga 'vähe', få 'vähesed, vähe'.

Näiteid:

Man bygger ett hus 'ehitatakse maja'.

Man byggde ett hus 'ehitati maja'.

Var |varje] dag 'iga päev', vart (varje) år 'iga(l) aasta(l)'.

De fick var sin nya bok 'nad said igaüks uue raamatu'.

All början är svår 'iga algus on raske'.

Alla goda ting är tre 'kolm on kohtu seadus'.

Han är ledig varannan dag 'ta on (töölt) vaba ülepäeviti'.

Några av mina vänner 'mõned mu sõpradest'.

Ingen var hemma 'kedagi polnud kodus'.

Mõningaid umbmääraseid asesõnu kasutatakse ka genitiivis:

Det är vars och ens ensak 'see on igaühe oma asi'.

Han bryr sig inte om någon annans mening 'ta ei hooli kellegi teise arvamusest'.515

TEGUSÕNA (VERB)

§ 27. Tegusõna ajavormid.

1. Rootsi tegusõnal on kaks lihtaega: preesens (olevik) ja imperiekt (lihtminevik), ning kolm liitaega: perfekt (täisminevik), pluskvamperfekt (enneminevik) ja futuu-rum (tulevik). Igas ajavormis on ainult üks verbivorm kõigi isikute kohta nii ainsuses kui mitmuses:

tala 'rääkima' preesens: jag, du, han, hon, den

vi, ni, de

'mina räägin, sina räägid jne.' Vememas kirjakeeles ja praegugi pidulikumas keeles kasutatakse ainsuses ja mitmuses eri vorme:

a) preesensis langeb mitmusevorm kokku infinitiiviga: vi tala 'meie räägime' (välja arvatud tegusõna vara 'olema': jag är 'mina olen', vi äro 'meie oleme');

b) tugevate tegusõnade imperfektis on mitmusevormi lõpp -o [-u], kusjuures tüvevokaal võib muutuda:

jag skrev 'mina kirjutasin' — vi skrevo 'meie kirjutasime'; jag var 'mina olin' — vi voro 'meie olime'.

Vanamoelises ja vanemas pidulikumas keeles kasutatakse mitmuses ka eri vormi lõpuga -en koos asesõnaga I: l talen 'teie räägite'.

2. Tegusõna konjugeerimiseks aktiivis ja passiivis on vaja teada viit põhivormi: infinitiiv, preesens, imperfekt, supiinum ja perfekti partitsiip (mineviku kesksõna). Põhivormide moodustamiseks leiame tegusõna tüve, eraldades infinitiivil lõpu -a (näit. tal-a 'rääkima', skriv-a 'kirjutama'). IV pöördkonna tegusõnadel puudub infinitiivil lõpp -a ja tüvi on seega võrdne infinitiiviga (tro 'uskuma', sy 'õmblema'). Põhivormide lõpud lisatakse tegusõna tüvele:

tal-a, tal-ar, tal-ade, tal-at, (om]tal-ad; tro, tro-r, tro-dde, tro-lt, tro-dd.

Liitajad perfekt ja pluskvamperfekt moodustatakse abiverbi ha (hava) ja supiinumi abil. Futuurum moodustatakse abiverbi skola ja infinitiivi abil. Passiivi moodustamise kohta vt. § 35.

Näide tegusõna tala 'rääkima' konjugeerimisest aktiivi ajavormides: Preesens: jag talar 'mina räägin' du talar 'sina räägid' han, hon, den, det talar 'tema räägib' vi talar 'meie räägime' ni talar 'teie räägite' de talar 'nemad räägivad' Imperfekt: jag talade 'mina rääkisin' du talade 'sina rääkisid' jne.

Perfekt: jag har talat 'mina olen rääkinud' du har talat 'sina oled rääkinud' jne.

Pluskvamperfekt: jag hade talat 'mina olin rääkinud' du hade talat 'sina olid rääkinud' jne.

Futuurum: jag skall tala 'mina räägin (tulevikus), du skall tala 'sina räägid (tulevikus)' jne.

Märkus. Formaalselt on rootsi keeles võimalik eristada nelja liiki futuurumit

(I—IV): jag skall tala 'ma räägin', jag skall ha talat 'ma olen rääkinud (tulevikus)',

jag skulle tala 'ma pidin rääkima', jag skulle ha talat 'ma oleksin pidanud rääkima'. Futuurum II esineb harva ja futuurumid III—IV on vormilt samased konditsionaaliga (vt. § 30).

§ 28. Tegusõna pöördkonnad.

Ajavormide moodustamise järgi võib rootsi reeglipärased tegusõnad jagada nelja pöördkonda, millele lisandub viies, ebareeglipäraste tegusõnade pöördkond. Preesensi, imperfekti, supiinumi ja perfekti partitsiibi lõpud on reeglipärastel tegusõnadel järgmised:

I pöördkond: II -ar -ade -at -ad (-er) -de -t -d III -er -te -t -t IV -r -dde -tt -dd

II pöördkonna preesens võib olla lõpuga -er või ilma lõputa, juhul kui tüvi lõpeb r-iga (näit. tegusõnast höra on preesensivorm hör).

Käesolevas sõnaraamatus on reeglipäraste tegusõnaliste märksõnade järel antud sõnaliigi märgend ja pöördkonna number (vi, v2 jne.). Ebareeglipäraste tegusõnade muutevormidest on imperfekt ja supiinum antud märksõna järel.

Alljärgnevas tabelis on iga pöördkonna verbide, sealhulgas ka vastavasse pöördkonda kuuluvate depoonensverbide (vt. § 36) kohta toodud mõned näidissõnad. Neist on antud viis põhivormi: infinitiiv, preesens, imperfekt, supiinum ja perfekti partitsiip; depoonensverbidel perfekti partitsiip puudub.

Pöördkond Märgend Näited I vi kalla — kallar — kallade — kallat — kallad fattas — fattas — fattades — fattats II v2 bygga — bygger — byggde — byggt — byggd breda — breder — bredde — brett — bredd skilja — skiljer — skilde — skilt — skild glömma — glömmer — glömde — glömt — glömd tända — tänder — tände — tänt — tänd höra — hör — hörde — hört — hörd blygas — blyg|e]s — blygdes — blygts brännas — bränn|e]s — brändes — bränts III v3 söka — söker — sökte — sökt — sökt byta — byter — bytte — bytt — bytt lyfta — lyfter — lyfte — lyft — lyft skvätta — skvätter — skvätte — skvätt — skvätt kröna — kröner — krönte — krönt — krönt begynna — begynner — begynte — begynt — begynt tyckas — tyck(e]s — tycktes — tyckts IV v4 tro — tror — trodde — trott — trodd sy — syr — sydde — sytt — sydd brås — brås — bråddes — bråtts

§ 29. Ebaieeglipärased tegusõnad.

Ebareeglipärased tegusõnad moodustavad imperfekti ilma erilise lõputa ainult tüvevokaali muutuse (ablauti) abil; supiinumi lõpp on alati -H, kusjuures ka siin võib esineda tüvevokaali muutus. Oleviku lõpp on tavaliselt -er või -r (skriv-er 'kirjutan', få-r 'saan'); kui tüvi lõpeb r-ga või ühe l-ga, siis on olevikuvorm lõputa {lara 'sõitma' — far 'sõidan'; stjäla 'varastama' — stjäl 'varastan').517

Tüvevokaali muutuse järgi võib ebareeglipärased tegusõnad jaotada järgmistesse rühmadesse (igas rühmas on näidissõnadena antud infinitiiv, preesens, imperfekt ning imperfekti mitmusevorm vanemas kirjakeeles või pidulikumas keeles, supiinum ja perfekti partitsiip).

1) i — e — i

blifva) blifve]r blev blevo blivit bliven

'jääma'

skriva skriver skrev skrevo skrivit skriven

'kirjutama'

2) i — a — u

binda binder band bundo bundit bunden

'siduma'

drkka dricker drack drucko druckit drucken

'jooma'

3) ä — a — u

bära bär bar buro burit buren

'kandma'

stjäla stjäl stal stulo stulit stulen

'varastama'

4) |ih»- y — ö — u

bjuda bjuder bjöd bjödo bjudit bjuden

'pakkuma' sluta sluter slöt slöto slutit sluten

'sulgema'

frysa fryser frös frösö frusit frusen

'külmetama'

5) a — o — a

fara far for foro farit faren

'sõitma'

ta|ga) ta|ge]r tog togo tagit tagen

'võtma'

6) a (å) — ö — a (å)

falla faller föll föllo fallit fallen

'kukkuma'

hålla håller höll höllo hållit hållen

'hoidma'

7) å — ä — å

gråta gråter grät gräto gråtit gråten

'nutma'

låta låter lät läto låtit låten

'laskma'

8) ä — a |å) — ä

kväda kväder kvad kvådo kvädit kväden

'laulma, luuletama' äta äter åt åto ätit äten

'sööma'

9) kõigis vormides o

komma [komma] kommer kom kommo kommit kommen

'tulema'

sova [so:va] sover sov sovo sovit —

'magama'

Peale selle on tegusõnu, millel osa vorme moodustatakse reeglipäraselt osa vorme ebareeglipäraselt:518

få får fick fingo fått —

'saama'

gå går gick gingo gått gången

'minerna'

giva, ge giver, ger gav gåvo givit, gett given

'andma'

Eri rühma moodustavad nn. preteeritopreesensid, mille praegune olevikuvorm on vana lõputa minevikuvorm:

kunna kan kunde kunnat —

'võima'

skola skall skulle skolat —

(abiverb) veta vet visste vetat —

'teadma' vilja vill ville velat —

'tahtma'

Abiverbid vara 'olema' ja ha(va) 'omama' muutuvad samuti ebareeglipäraselt: vara är var voro varit — (vanemas kirjakeeles mitmus äro) hafva) har hade [hadde] haft —

§ 30. Konjunktiiv ja konditsionaal.

Tänapäeva rootsi keeles on kaht liiki konjunktiive: liht- ja liitkonjunktiivid. Lihtkonjunktiivid on:

a) preesensi konjunktiiv, mis väljendab soovi või ettepanekut ja moodustatakse infinitiivi tüvest sufiksi -e lisamisega:

lev-a 'elama' — lev-e 'elagu' läs-a 'lugema' — läs-e 'lugegu'

b) imperfekti konjunktiiv, mis väljendab tänapäeval ainult olevikku või tulevikku ja vastab eesti tingiva kõneviisi olevikule või (kaudses kõnes) kaudse kõneviisi olevikule (tuleksin; tulevat).

Reeglipärastel tegusõnadel on imperfekti konjunktiiv võrdne indikatiivi imperfektiga:

(om) jag talade '(kui) ma räägiksin'.

Ebareeglipärastest tegusõnadest moodustatakse imperfekti konjunktiiv sufiksi -e lisamisega indikatiivi imperfekti mitmusevormi tüvele:

vi blev-o 'me jäime' — blev-e 'jääksin, jääksid jne.' vi fing-o 'me saime' — fing-e 'saaksin, saaksid jne.` vi vor-o 'me olime' — vor-e 'oleksin, oleksid ine.`

Liitkonjunktiivid on:

a) pluskvamperfekti konjunktiiv, mis langeb vormilt kokku indikatiivi pluskvamperfektiga (hade + supilnum) ja väljendab minevikku üldiselt:

jag hade gjort det, om ... 'ma oleksin seda teinud, kui...'

b) skulle-konjunktiiv ehk konditsionaal, mis moodustatakse abiverbi skola imperfekti konjunktiivi (skulle) ja põhiverbi infinitiivi abil:

jag skulle gå, om ... 'ma läheksin, kui...'

Selle konjunktiivi mineviku väljendamiseks kasutatakse infinitiivi minevikuvormi (nn. II infinitiivi, vt. § 32): jag skulle ha gätt, om... 'ma oleksin läinud, kui...'

skulle-konjunktiiv on tänapäeva rootsi keele kõige levinum konjunktiivi liik ja asendab eriti kõnekeeles lihtkonjunktiive.519

§ 31. Käskiv kõneviis (imperatiiv).

Rootsi uuemas kirjakeeles on ainult üks imperatiivivorm: 2. pööre, mis on ainsuses ja mitmuses ühesugune. See vorm on I ja IV pöördkonna tegusõnadel võrdne infinitiiviga, ülejäänud tegusõnadel aga infinitiivi tüvega: I laia 'rääkima' — talal 'räägi!, rääkige!'

II ränga 'helistama'— ring! 'helista!, helistage!'

III köpa 'ostma' — köp! 'osta!, ostke!'

IV tro 'uskuma' — tro! 'usu!, uskuge!'

Ebareeglipärased tegusõnad:

skriva 'kirjutama' — skriv! 'kirjuta!, kirjutage!' komma 'tulema' — kom! [komm] 'tule!, tulge!'

Näiteid käskiva kõneviisi kasutamise kohta: Vänia ett ögonblick! 'oota (oodake) üks hetk!' dppna dörren! 'ava(ge) uks!' Stäng fönstret! 'sule (sulgege) aken!'

Säg [sei], att jag är upptagen 'ütle (ütelge), et ma olen kinni'. Sätt dig! 'istu!' — Sätt er! 'istuge!' — Sitt neri 'istu(ge) (maha)!' Ge v. giv mig en penna! 'anna (andke) mulle sulepea!' Ta|gJ plats! 'võta (võtke) istet!'

Kom hit! 'tule (tulge) siia!' — Gå bort! 'mine (minge) ära!'

Förlåt! 'vabanda(ge)!'

Sov gott! 'maga(ge) hästi!'

Var så god! 'ole (olge) nii hea!' (palun!)

Märkus. Mitmuse 1. isikus kasutatakse käskiva kõneviisi väljendamiseks ühendit låt oss + infinitiiv: Låt oss gå hem! 'lähme koju!' Vanemas kirjakeeles esines mitmuse 1. isikus sufiks -om [-om]: sjungom! 'laulgem!'

§ 32. Infinitiiv.

Rootsi keeles on kolm infinitiivi:

I infinitiiv (preesensi infinitiiv): (att) tala 'rääkima';

II infinitiiv (perfekti infinitiiv): (att) ha(va) talat 'rääkinud olema';

III infinitiiv (futuurumi infinitiiv), mis esineb harva: skola tala v. komma att tala 'rääkima (tulevikus)'.

I infinitiivi lõpuks I, II, III pöördkonna ja ebareeglipärastel tegusõnadel on -a. IV pöördkonna tegusõnade infinitiiv on lõputa ning samane tegusõna tüvega:

I pöördkond: tal-a 'rääkima';

II " ring-a 'helistama';

III " köp-a 'ostma';

IV " tro 'uskuma, arvama';

Ebareeglipärane tegusõna: skriv-a 'kirjutama'.

I infinitiiv on samane tegusõna tüvega ka mõnedel ühesilbilistel ebareeglipärastel tegusõnadel, nagu se 'nägema', dö 'surema', slå 'lööma'. Infinitiivile võib eelneda partikkel att:

Jag har ingen lust att arbeta 'mul pole mingit tahtmist töötada'.

Han lovade att komma 'ta lubas tulla'.

Filmen är värd att se 'see film väärib vaatamist'.

Partikliga infinitiivi kasutatakse ka prepositsiooni järel:

Han gjorde det utan att tänka 'ta tegi seda ilma järele mõtlemata'.

Partiklita infinitiivi kasutatakse koos modaalverbidega (skola 'saama, pidama', böra 'pidama', kunna 'võima', vilja 'tahtma' jt.) ja mõnede teiste tegusõnadega: bruka 'tavatsema', synas 'paistma', tyckas 'paistma, tunduma', se 'nägema', höra 'kuulma' jt.;

Man bör göra sin plikt 'tuleb oma kohust täita'.

När brukar du äta middag? 'millal sa tavaliselt lõuna t ad?'

Jag såg honom komma 'ma nägin teda tulemas'.520

§ 33. Partitsiip (kesksõna).

Rootsi keeles eristatakse kaht partitsiipi:

1 partitsiip (preesensi partitsiip), mis moodustatakse infinitiivi tüvest sufiksi -ande abil, kui infinitiiv lõpeb a-ga, ja sufiksi -ende abil, kui infinitiiv lõpeb mõne muu vokaaliga:

tal-a 'rääkima': tal-ande 'rääkiv; rääkides';

stå 'seisma': stå-ende 'seisev; seistes'.

I partitsiip on muutumatu ja teda kasutatakse peamiselt täiendina, öeldistäitena ja määrusena:

En älskande moder 'armastav ema'.

Luften var tryckande 'õhk oli lämmatav'.

Hon svarade skrattande 'ta vastas naerdes'.

II partitsiip (perfekti partitsiip), millel on samuti nagu omadussõnal kolm vormi: 1) ainsuse utrum, 2) ainsuse neutrum, 3) mitmuse utrum/neutrum, mis on ühtlasi ainsuse määratud vorm. Nimetatud kolme vormi sufiksid on järgmised:

I pöördkond: 11 -ad -at -ade (kallad, kallat, kallade) -d -t -da (stängd, stängt, stängda) III -t -t -ta (köpt, köpt, köpta) IV -dd -tt -dda (trodd, trott, trodda) Ebareeglipärane tegusõna: -en -et -na (skriven, skrivet, skrivna)

Rootsi II partitsiip vastab eesti tud- või nud-kesksõnale. II partitsiipi kasutatakse peamiselt täiendina, öeldistäitena ja määrusena: Bakom stängda dörrar 'suletud uste taga'. Rökning är här förbjuden 'suitsetamine on siin keelatud'. Hon låg avsvimmad på golvet 'ta lamas minestanult põrandal'.

II partitsiibi ja abiverbide bli(va) ning vara abil moodustatakse ka rootsi keele passiiv (vt. § 35).

§ 34. Supiinum.

Supiinum esineb ainult liitaegade moodustamisel koos abiverbiga ha(va). Supünum cn välja kujunenud II partitsiibi neutrumi vormist ja ta on muutumatu. Eesti keele vasteks on nud-kesksõna.

Supiinumisufiksid on järgmised:

I pöördkond: -at (talat 'rääkinud') II " -t (ringt 'helistanud')

III " -t (köpt 'ostnud')

IV " -tt (trott 'uskunud, arvanud') Ebareeglipärane

tegusõna: -H (skrivit 'kirjutanud')

Näiteid supiinumi kasutamise kohta:

Jag har redan köpt biljetterna 'ma olen piletid juba ostnud' (per lekt). Tåget hade gått, när jag kom till stationen 'rong oli läinud, kui ma jaama jõudsin' (pluskvamperlekt).

Supiinumile lisandub -s passiivi (vt. § 35) ja depoonensverbide puhul (vt. § 36): Boken har översatts av honom 'see raamat on tema tõlgitud'. Vi hade hoppats få se dig 'me lootsime sind näha'.

§ 35. Passiiv.

Passiiv rootsi keeles moodustatakse kolmel viisil: 1) lõpuga -s (s-passiiv), 2) abiverbi bli(va) + II partitsiip abil, 3) abiverbi vara -f II partitsiip abil. Esimest kaht liiki passiivi saab tõlkida eesti keelde umbisikulise tegumoe abil: Affären stäng(ejs 'kauplus suletakse'. Affären blir stängd 'kauplus suletakse'. Affären är stängd 'kauplus on suletud'.521

1) s-passiivis lisatakse sufiks -s aktiivi preesensile, imperfektile, supiinu-mile ja infinitiivile. Seejuures langeb preesensis lõpp -r välja; II ja III pöördkonna ning ebareeglipärastel tegusõnadel, mille aktiivi preesensi lõpp on -er, langeb passiivis sageli välja ka -e-:

öppna 'avama'; stänga 'sulgema'

preesens: öppna-s stäng-|ejs

imperfekt: öppnade-s stängde-s

perfekt: har öppnat-s har stängt-s

pluskvamperfekt: hade öppnat-s hade stängt-s

futuurum: skall öppna-s skall stänga-s

supiinum: öppnat-s stängt-s

infinitiiv: |ätt) öppna-s (att) stänga-s

2) passiivis, mis moodustatakse abiverbi bli(va) -f- II partitsiip abil, muutub abiverb ajas:

preesens: blir öppnad blir stängd

imperfekt: blev öppnad blev stängd

perfekt: har blivit öppnad har blivit stängd

pluskvamperfekt: hade blivit öppnad hade blivit stängd

futuurum: skall bli(va) öppnad skall bli(va) stängd

infinitiiv: (att) blifva] öppnad (att) bli(va) stängd

II partitsiip ajas ei muutu, kuid ühildub subjektiga soos ja arvus:

dörren blir stängd 'uks suletakse';

fönstret blir stängt 'aken suletakse';

dörrarna (fönstren) blir stängda 'uksed (aknad) suletakse'.

3) passiivis, mis moodustatakse abiverb vara + II partitsiip abil, muutub abiverb ajas:

preesens: är öppnad är stängd

imperfekt: var öppnad var stängd

perfekt: har varit öppnad har varit stängd

pluskvamperfekt: hade varit öppnad hade varit stängd futuurum: skall vara öppnad skall vara stängd

infinitiiv: (att) vara öppnad (att) vara stängd

II partitsiip ajas ei muutu, kuid ühildub subjektiga soos ja arvus:

dörren är stängd 'uks on suletud';

fönstret är stängt 'aken on suletud';

dörrarna (fönstren) är stängda 'uksed (aknad) on suletud'.

Rootsi keelele on iseloomulik impersonaalne passiiv asesõnaga det. Impersonaalne passiiv vastab eesti umbisikulisele tegumoele: Det dansades hela kvällen 'tantsiti õhtu läbi'.

§ 36 Depoonensverbid.

Rootsi keeles on hulk tegusõnu, millel on s-passiivi vorm, kuid aktiivi tähendus. Selliseid tegusõnu nimetatakse depoonensiteks ehk depoonensverbideks:

hoppas 'lootma'

preesens: jag hoppas 'mina loodan'

imperfekt: " hoppades 'mina lootsin'

perfekt: " har hoppats 'mina olen lootnud'

pluskvamperfekt: " hade hoppats 'mina olin lootnud'

futuurum: " skall hoppas 'mina loodan (tulevikus)'

Depoonenseid leidub kõigis pöördkondades. I pöördkonna depoonensitel on preesensis lõpp -as, ülejäänud depoonensitel -s (harva -es). Teistes ajavormides on lõpp -s. Alljärgnevalt on esitatud depoonensverbide andas (I pöördkond) 'hingama', trivas522

(II) 'end hästi tundma', tyckas (III) 'näima, paistma', brås (IV) 'sarnanema', finnas (ebareeglipärane verb) 'leiduma' ajavormid:

preesens: jag (du, han jne.) andas, trivs, tycks, brås, finn(e)s

imperfekt: " andades, trivdes, tycktes, bråddes, fanns

perfekt: " har andats, trivts, tyckts, bråfts, funnits

pluskvamperfekt: " hade andats, trivts, tyckts, bråfts, funnits

futuurum: " skall andas, trivas, tyckas, brås, finnas

Ainult üksikutel depoonensitel on I partitsiip, kuid s-lõputa: åldras 'vananema' — en åldrande man 'vananev mees'. II partitsiip esineb samuti harva ja on s-lõputa: lyckas 'õnnestuma' — en lyckad fest 'õnnestunud pidu'.

Depoonensitest ei saa moodustada passiivi. Imperatiiv esineb ainult mõnel depoonensil: andas djuptl 'hinga(ke) sügavalt!'

§ 37. Enesekohane tegusõna (refleksiiv).

Enesekohasteks ehk refleksiivseteks nimetatakse tegusõnu, mida saab kasutada koos enesekohase asesõnaga (vt. § 20). Need tegusõnad jagunevad kahte rühma:

1) püsivad enesekohased tegusõnad, mis esinevad ainult koos enesekohase asesõnaga, näit.: förälska sig 'armuma', för|vra sig 'ägestuma', missta|ga) sig 'eksima', befinna sig 'asuma, asetsema';

2) juhuslikud enesekohased tegusõnad, mida kasutatakse ka ilma enesekohase asesõnata, näit. tvätta sig 'end pesema' (vrd. tvätta 'pesema'), känna sig 'end tundma', förbereda sig 'ette valmistuma'.

Mõnel enesekohasel tegusõnal on samatähenduslik paralleelvorm — depoonens: samla sig = samlas 'kogunema'.

§ 38. Umbisikuline tegusõna (impersonaalne verb).

Rootsi keeles leidub tegusõnu, mida saab kasutada ainult umbisikuliselt. Nende tegusõnade formaalse subjektina esineb asesõna det, mis jääb eesti keelde tõlkimata. Sellised tegusõnad väljendavad peamiselt ilmastikunähtusi: det regnar 'sajab'; det mörknar 'läheb pimedaks'; det stormar 'tormab, on torm'; det knackar på dörren 'uksele koputatakse'.

Umbisikuliselt kasutatakse sageli depoonenseid: det finns 'leidub, on olemas'; det tycks 'tundub'.

§ 39. Liittegusõnad.

Liittegusõnad koosnevad põhitegusõnast ja liitosisest. Liitosisteks võivad olla:

a) eessõnad või määrsõnad:an, av, in jt.: ankomma 'saabuma' (an -f komma 'tulema'); inträda 'sisse astuma' (in -f- träda 'astuma').

Liitosisena kasutatav eessõna või määrsõna on sageli oma algse tähenduse kaotanud:

tnlräffa 'toimuma, juhtuma' (vrd. in 'sisse').

b) omadussõnad või nimisõnad:

rödmåla 'punaseks värvima' (röd 'punane' + måla 'värvima'); hushålla 'maja pidama, majapidamist juhtima' (hus 'maja' — hålla hoidma, pidama').

Liittegusõnad jaotatakse kahte suurde rühma:

1) püsivad ehk lahutamatud liitverbid, mille liitosist (eesliidet) ei saa üheski muutevormis põhiverbist eraldada;

2) vabad ehk lahutatavad liitverbid. Püsivate liitverbide eesosisteks on:

a) prefiksid be-, ent-, er-, före-, miss-, o-, und-, å- jt.;

b) omadussõnad või nimisõnad: godkänna 'heaks kiitma', rådfråga 'nõu küsima' jt.;

c) harva eessõnad või määrsõnad, näit.: frambringa 'esitama, esile tooma', undersöka 'uurima', utmana 'välja kutsuma', övertala 'keelitama, auku pähe rääkima', översätta 'tõlkima'.523

Näit.:

Han kunde inte frambringa ett ljud 'ta ei saanud piuksatadagi'.

Nyheten frambragte oro 'see uudis tegi rahutuks'.

Vabade liitverbide liitosisteks on tavaliselt kas prepositsioon või adverb av-, om-, på-, åt-, med-, till-, efter-, genom-, under-, över-; in-, ut-, upp-, ned-, fram-, före-, dit-, hit-, undan-, åter-, igen-, ihop- jt. Vabad liitverbid võib omakorda jagada kolme alagruppi:

a) alati lahus olevate osadega (välja arvatud II partitsiip) liitverbid: tycka om 'lugu pidama, armastama', resa bort 'ära sõitma';

b) liitverbid, mis võivad ilma tähendusvaheta esineda nii lahutamata kui ka lahutatud kujul:

medfölja = följa med 'kaasa tulema v. minema; kaasnema';

bortkasta = kasta bort 'ära viskama'.

Vanemas kirjakeeles ja ametlikus stiilis kasutatakse lahutamata liitverbi:

Tidningen utkommer en gång i veckan 'ajaleht ilmub kord nädalas'.

Kõnekeeles ja vabamas kirjakeeles eelistatakse aga lahusolevate osadega liitverbe:

Tidningen kommer ut en gång i veckan 'ajaleht ilmub kord nädalas'.

c) liitverbid, mis esinevad kahel kujul, kuid teatava tähendusvahega; lahusolevate osadega variandil on tavaliselt konkreetsem tähendus:

Han avbröt samtalet 'ta katkestas kõneluse'.

Han bröt av käppen 'ta murdis kepi katki'.

Selliste liitverbide tähendusvahede kohta kindlat reeglit anda ei saa ning vajaduse korral tuleb sõnaraamatu poole pöörduda.

Vabade liitverbide kasutamisel tuleb silmas pidada, et rõhk on alati liitosisel:

avbryta = bryta av 'katkestama; katki murdma'.

Liitverbi II partitsiip kirjutatakse alati liitosisega kokku:

En omtyckt bok 'meeldiv (armastatud) raamat'. Vrd.: Han tycker om den här boken 'talle meeldib see raamat'.

MÄÄRSÕNA |ADVERB)

§ 40. Määrsõnade liigitus.

Rootsi keele määrsõnad võib jagada kahte rühma: a) omadussõnadest tuletatud määrsõnad; b) iseseisvad määrsõnad. Määrsõnad ei muutu soos ega käändes, kuid mõningaid neist saab kompareerida.

Paljud määrsõnad tuletatakse omadussõnadest sufiksi -t abil: hög 'kõrge' — högt 'kõrgelt'. Omadussõnadest, mis lõpevad sufiksiga -lig, saab moodustada määrsõnu ka sufiksite -en ja -vis abil: verklig 'tõeline' — verkligen 'tõesti, tõepoolest'; möjlig 'võimalik' — möjligtvis 'võib-olla, vahest'.

Määrsõnad tähistavad aega (alltid 'alati', aldrig 'ei iialgi', ofta 'sageli'), kohta (här 'siin', där 'seal', upp 'üles', in 'sisse', ut 'välja'), viisi ja määra (hur 'kuidas', bra 'hästi', illa 'halvasti', mycket 'palju; väga', också 'ka', bara 'ainult'), jaatust ning eitust (ja 'jah', nej 'ei', inte 'mitte').

Mõningaid, peamiselt tuletatud määrsõnu saab kompareerida. Määrsõnu kompareeritakse samuti nagu omadussõnu (vt. § 14):

snabbt 'kiiresti' — snabbare 'kiiremini' — snabbast 'kõige kiiremini' långt 'kaugel' — längre 'kaugemal' — längst 'kõige kaugemal'

Ka mõningaid iseseisvaid määrsõnu on võimalik kompareerida: ofta sageli' — oftare 'sagedamini' — oftast 'kõige sagedamini' mycket 'palju' — mera 'rohkem' — mest 'kõige rohkem'

väl, bra 'hästi' — bättre 'paremini' — bäst 'kõige paremini' illa 'halvasti' — värre 'halvemini' — värst 'kõige halvemini'

gärna 'meeleldi' — hellre 'parema mee- — helsf 'kõige parema

lega, pigemini' meelega'

Ülivõrdes esineb ainult lühike vorm, välja arvatud mõned väljendid:

Han mottog oss på det hjärtligaste 'ta võttis meid kõige südamlikumalt vastu'.524

EESSÕNA (PREPOSITSIOON)

§ 41. Rootsi keele eessõnad võivad oma vormilt olla:

a) lihteessõnad: av, bland, efter, från jt.:

b) liiteessõnad: ibland 'seas, vahel', bredvjd 'kõrval', intill 'kuni' jt.;

c) ühendeessõnad (koosnevad mitmest lahku kirjutatavast sõnast): på grund av põhjusel', i stället för 'asemel' jt.

Eessõnade funktsioonis võivad esineda ka partitsiibid: angående, beträffande 'suhtes', oaktat 'vaatamata, hoolimata' jt.

Rootsi keele eessõnad asuvad üldiselt oma põhisõna ees. Põhisõnaks võib olla põhi-käändes nimisõna (vt. § 10) või objektikäändes asesõna (vt. § 19). Nimisõna ees on prepositsioon rõhuta ja nimisõna rõhuline; asesõna ees on aga prepositsioon rõhuline ja asesõna rõhuta: med brodern 'vennaga' — med mig 'minuga' Üksikuid prepositsioone kasutatakse ka põhisõna järel: hela natten igenom 'kogu öö läbi', oss emellan 'meie (endi) vahel, omavahel Kui prepositsiooni põhisõna on lause esimene sõna, siis asetatakse prepositsioon tavaliselt lause lõppu:

Hästar är jag inte rädd för 'hobuseid ma ei karda'.

Det har jag inte tänkt på 'sellele ma pole mõelnud'.

Prepositsioon asetatakse sageli lause lõppu küsivate asesõnade puhul:

Vad pratar du om? 'millest sa räägid?'

Vem beror det på? 'kellest see oleneb?'

Liitprepositsiooni för... skull puhul on põhisõna genitiivis:

tör barnets skull 'lapse pärast'.

Prepositsioonide tähendusi ja kasutusvõimalusi tuleb otsida sõnaraamatust.

SIDESONA (KONJUNKTSIOON)

§ 42. Rootsi keele sidesõnad jagunevad kahte rühma: 1) rinnastavad ja 2) alistavad sidesõnad.

Rinnastavad sidesõnad seovad samaväärseid lauseid ja lauseosi. Tähenduse järgi eristatakse ühendavaid sidesõnu (oeh 'ja', samt 'ning', både .,. oeh 'nii(hästi) ... kui (ka)', inte bara ... utan också 'mitte ainult... vaid ka' jt.), eraldavaid sidesõnu (eller 'või, ehk', antingen ... eller 'kas ... või), vastandavaid |men aga, kuid', utan 'vaid') ja seletavaid sidesõnu (för 'sest, sest et', ty 'sest, sellepärast et').

Alistavad sidesõnad seovad kõrvallauset pealausega. Tähenduse järgi eristatakse üldisi alistavaid sidesõnu (att 'et', utan att 'ilma et', i det att 'sellega et' jt.), aega määravaid sidesõnu (då, när 'kui', sedan 'kui, pärast seda kui', innan 'enne kui', tills 'kuni' jt.), põhjendavaid sidesõnu (därför att, för att 'sellepärast et', då, emedan, eftersom, som 'sest, kuna, et' jt.), tingivaid sidesõnu (om 'kui', ifall 'juhul kui' jt.) jm.

HOODSONA (INTERJEKTSIOON)

§ 43. Hüüdsõnad väljendavad kõneleja tundeid ja tahteavaldusi, kutsumist, peletamist ja loodushääli: ackl 'ahi', bravol 'braavo!', fyl 'ptüi|', hejl 'hei!, tervist!', jjaså! 'või nii!', pangi 'põmm!, pauh|', uschl 'ptüi|, päh|', vipsl 'viuhti!'. Mõned hüüdsõnad võivad esineda nimisõna funktsioonis: Det ljöd hurra på höjden 'kõrgendikul kõlas hurraa'.525

lühidalt süntaksist

§ 44. Sõnajärjestus.

Rootsi keeles võib esineda nii sõnade otsene järjestus (alus eelneb öeldisele) kui ka sõnade pöördjärjestus ehk inversioon (öeldis eelneb alusele).

Otsene sõnajärjestus esineb peamiselt järgmistel juhtudel:

1) lauses, mis algab alusega või alusele otseselt eelneva rinnastava sidesõnaga (vt. § 42):

Vi lär oss svenska 'me õpime rootsi keelt'. A. talade, och b. hörde på 'A. rääkis ja B. kuulas'.

Märkus. Eraldava sidesõna antingen ... eller puhul esineb inversioon:

Antingen är han sjuk eller också har han kommit för sent till tåget 'ta on kas haige või jäi rongile hiljaks'.

2) jaatavas hüüdlauses, mis algab sissejuhatava sõnaga (vad, vilken, så jt.): Vad bra du talar svenska! 'kui hästi sa rootsi keelt räägid!'

3) kõrvallauses:

Jag hoppas att han kommer 'ma loodan, et ta tuleb'. Inversioon esineb järgmistel juhtudel:

1) küsilauses, välja arvatud juhtudel, kui aluseks on küsiv asesõna või küsiv asesõna -f- nimisõna:

Ringer väckarklockan! 'kas äratuskell tiriseb?' Har han redan gått? 'on ta juba läinud?' Vad heter han? 'mis ta nimi on?' Aga: Vem står där? 'kes seal seisab?'

Vilken bok ligger där? 'missugune raamat seal on?'

2) lausetes, mis algavad sihitisega, määrusega, öeldisega või öeldistäitega: V i n dricker han aldrig 'veini ta ei joo kunagi'.

N u går jag 'nüüd ma lähen'.

På golvet ligger en matta 'põrandal on vaip'.

Sjunga kan jag inte 'laulda ma ei oska'.

Sjuk har jag inte varit på länge 'haige pole ma ammu olnud'.

3) pealauses, millele eelneb kõrvallause:

När väckarklockan ringer, stiger jag upp 'kui äratuskell tiriseb, tõusen ma üles'.

4) pealauses, millele eelneb otsene kõne:

«Hur står det till?» frågade Rolf. '«Kuidas käsi käib?» küsis Rolf.' § 45. Sidesõnata kõrvallaused.

Rootsi keeles võib sidesõna või siduv asesõna kõrvallause algul välja jääda: Han sade (att) han skulle komma 'ta ütles, et ta tuleb'. Jag hoppas (att) du stannar kvar 'ma loodan, et sa jääd siia'. Han är den trevligaste människa (som) jag känner 'ta on kõige meeldivam inimene, keda ma tunnen'.

Vem var den (som) du talade med? 'kes see oli, kellega sa rääkisid?' Det är här (var) jag bor 'siin ma elan'.

Det är sällan (som) jag dricker kaffe 'seda juhtub harva, et ma joon kohvi'. § 46. Abiverbide väljajätmine.

Kõrvallauses jäetakse perfekti ja pluskvamperfekti puhul abiverb sageli välja, kusjuures öeldist väljendab sel juhul ainult supiinum:

Här skickar jag dig en liten bok, som jag (harj skrivit i sommar 'siinjuures saadan

sulle väikese raamatu, mille ma suvel kirjutasin'.

Sedan jag (hade) slutat skolan, begav jag mig till universitetet 'kui ma olin kooli lõpetanud, astusin ülikooli'.526

§ 47. Emfaatilised konstruktsioonid.

Rootsi keelele on iseloomulikud mõningad emfaatilised (tunderõhulised) konstruktsioonid, näit. väljendis det är (var)... som 'see on (oli)... kes (mis)'; eestikeelses tõlkevastes piisab tavaliselt vastava lauseliikme rõhutamisest või sõnajärjestuse muutmisest:

Han gör det — Det är han som gör det 'tema teeb seda'.

Han gjorde det — Det var han som gjorde det 'tema tegi seda'.

Kui tahetakse rõhutada mõnda lause kõrvalliiget, võib nimetatud konstruktsioonis asesõna som välja jääda:

Han älskar biff — Det är biff (som) han älskar 'ta armastab biifsteeki'.

Ni kom på hösten — Det var på hösten (som) ni kom 'te tulite sügisel'.

Bor du här? — Xr det här, du bor? 'kas sa elad siin?'